

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra teologických věd

Disertační práce

ŽIVOT A DÍLO

KONRÁDA MARIA KUBEŠE, T. J. (1890–1967)

misionáře, kazatele, exercitátora a hlubokého mariánského ctitele

2. část

Textové přílohy

Vedoucí práce:	prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.
Autor práce:	Mgr. Josef Mikulášek
Studijní obor:	Teologie
Forma studia:	Kombinovaná

2019

TEXTOVÉ PŘÍLOHY

Příloha č. 1	Pohlednicový pozdrav Lidmile Plaňanské [říjen 1909]	10
Příloha č. 2	Pohlednicový pozdrav Anně Plaňanské [říjen 1909]	11
Příloha č. 3	Osobní evidenční spis P. Konráda Maria Kubeše, T. J. [26. listopadu 1947]	12
Příloha č. 4	Catalogi [1918–1950]	16
Příloha č. 5	Litanie Loretánská	24
Příloha č. 6	Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev	60
Příloha č. 7	Sv. Hostýn a Lurdy	72
Příloha č. 8	Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán	77
Příloha č. 9	Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!	79
Příloha č. 10	Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920	81
Příloha č. 11	Zdravas!	87
Příloha č. 12	Rok mariánský	97
Příloha č. 13	Růženec – škola oběti	127
Příloha č. 14	Poznámka redakce	131
Příloha č. 15	Církevní rok	133
Příloha č. 16	Eucharistický odbor	163
Příloha č. 17	Život nejbl. Panny	176
Příloha č. 18	Družinská besídka	198
Příloha č. 19	Drobnosti	218
Příloha č. 20	Jsou Mar. družiny časové?	219
Příloha č. 21	Neposkvrněná	226
Příloha č. 22	Vytrvej!	228
Příloha č. 23	Maria	230
Příloha č. 24	Sv. Anežka	232
Příloha č. 25	Z dějin Mar. Družin	235
Příloha č. 26	První sobota měsíce	236
Příloha č. 27	Drobnosti	237
Příloha č. 28	Doba čekatelství	238
Příloha č. 29	K obrázku v záhlaví	241
Příloha č. 30	K titulnímu obrázku	245

Příloha č. 31	„Brány pekelné jí nepřemohou.“	247
Příloha č. 32	„Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“	249
Příloha č. 33	Titulus a patron družiny	255
Příloha č. 34	Při založení	258
Příloha č. 35	Buď pamětliv své sodálské cti!	261
Příloha č. 36	Družiny a církev	262
Příloha č. 37	Královno sodálů, oroduj za nás!	263
Příloha č. 38	Svoboda tisku	264
Příloha č. 39	Moda kdysi a nyní	265
Příloha č. 40	Královna květů	267
Příloha č. 41	Koruna Královny Májové	269
Příloha č. 42	Měsíc B. Srdce Páně	275
Příloha č. 43	Služba Mariina – pramen zušlechtění	276
Příloha č. 44	Dětské družiny, jejich význam a vedení	280
Příloha č. 45	Přechod do jiné družiny	282
Příloha č. 46	Demokracie	286
Příloha č. 47	Útěcha uvězněných	287
Příloha č. 48	Záslib	289
Příloha č. 49	Ze života M. Olieria	291
Příloha č. 50	Komunista	293
Příloha č. 51	Síla družiny	295
Příloha č. 52	Z misijního časopisu	298
Příloha č. 53	Sv. Stanislav Kostka	300
Příloha č. 54	Immaculata	302
Příloha č. 55	Marie Lyonská	305
Příloha č. 56	Skrze Marii k Ježíši	308
Příloha č. 57	Intronisace a korunování sošky Milostného pražského Jezulátka v klášteře Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí (Bedřichův ústav) dne 7. prosince 1930	310
Příloha č. 58	Velký jest Hospodin...	312
Příloha č. 59	Výzbroj na obranu i výboj. Jedenácté přikázání	325
Příloha č. 60	Výzbroj na obranu i výboj. Svěcení zbraní	329
Příloha č. 61	Výzbroj na obranu i výboj. Svoboda svědomí,	

	t. j. protestantské znásilňování svědomí	335
Příloha č. 62	Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku	339
Příloha č. 63	Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“	347
Příloha č. 64	Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež	372
Příloha č. 65	Výzbroj na obranu i výboj. Věřím jen to, co vidím!	383
Příloha č. 66	Výzbroj na obranu i výboj. Byl Hus charakter?	388
Příloha č. 67	Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?	392
Příloha č. 68	P. Marianus T. J. čtenářům Dorostu	398
Příloha č. 69	Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“	401
Příloha č. 70	Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky	411
Příloha č. 71	Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?	420
Příloha č. 72	Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.)	426
Příloha č. 73	Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?	441
Příloha č. 74	Výzbroj na obranu i výboj. Zpátky k Římu, k matce církvi	448
Příloha č. 75	Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic	451
Příloha č. 76	Výzbroj na obranu i výboj. Velký státník nové doby	459
Příloha č. 77	Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“	462
Příloha č. 78	Výzbroj na obranu i výboj. „Středověká pověra.“	468
Příloha č. 79	Výzbroj na obranu i výboj. Stát s Bohem a bez Boha	471
Příloha č. 80	Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. O „toleranci“ a mučednictví	474
Příloha č. 81	Výzbroj na obranu i výboj. Věda a víra	479
Příloha č. 82	Výzbroj na obranu i výboj. Povolání a nepovolání reformátoři Církve	481
Příloha č. 83	Výzbroj na obranu i výboj. Kulturní obrázky	483
Příloha č. 84	Výzbroj na obranu i výboj. Jak se dělají „dějiny“	486
Příloha č. 85	Dopis P. Mariána	489
Příloha č. 86	P. Marianus píše	490
Příloha č. 87	Pohledy do dílny přírody. Výlet do uhelných lesů	491
Příloha č. 88	Pohledy do dílny přírody. Podmořské pralesy	494
Příloha č. 89	Pohledy do dílny přírody. Pralesy nad zemí i pod vodou	496
Příloha č. 90	Pohledy do dílny přírody. Na mořském břehu	499

Příloha č. 91	Pohledy do dílny přírody. Stěhování ptáků	500
Příloha č. 92	Pohledy do dílny přírody. Mamutí háj	504
Příloha č. 93	Ludvík Windhorst, vůdce německých katolíků 19. století	506
Příloha č. 94	Otec lži	508
Příloha č. 95	Vexilla Regis prodeunt...	512
Příloha č. 96	Promluva u příležitosti přijetí do Mariánské družiny o svátku Neposkvrněného Početí 8. prosince 1938 v klášteře Milosrdných sester svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí	514
Příloha č. 97	Ranní rozjímání 8. prosince 1943 na Velehradě	520
Příloha č. 98	Uctíváme Srdce Marie Panny! Srdce Mariino	521
Příloha č. 99	Červánky naší pobožnosti. Srdce Mariino	523
Příloha č. 100	Rozkvět a rozmach. Úcta k Srdci Mariinu	527
Příloha č. 101	Jan Eudes. Úcta k Srdci Mariinu	529
Příloha č. 102	Svátek a ctitelé. Úcta k Srdci Mariinu	531
Příloha č. 103	Spona pobožností. Úcta k Srdci Mariinu	533
Příloha č. 104	Zranění mečem. Úcta k Srdci Mariinu	534
Příloha č. 105	Pravá svoboda. Úcta k Srdci Mariinu	537
Příloha č. 106	Královna lilií. Úcta k Srdci Mariinu	540
Příloha č. 107	Zasvěcená Bohu. Úcta k Srdci Mariinu	542
Příloha č. 108	Snoubenka Ducha svatého. Úcta k Srdci Mariinu	544
Příloha č. 109	Matka věčné krásy. Úcta k Srdci Mariinu	546
Příloha č. 110	Magnifikat	548
Příloha č. 111	Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951	555
Příloha č. 112	Pohlednicový lístek Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Osek [bez uvedení data]	615
Příloha č. 113	Pohlednicové lístky Heleně Koutecké. Křížová cesta [psáno v březnu a dubnu 1951]	616
Příloha č. 114	Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data]	632
Příloha č. 115	Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data]	637
Příloha č. 116	Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec	

	dne 16. až 21. dubna 1953	643
Příloha č. 117	Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 5. dubna 1954	651
Příloha č. 118	Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 25. prosince 1964	656
Příloha č. 119	Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 31. ledna 1966	658
Příloha č. 120	Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 15. února 1966	659
Příloha č. 121	Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]	660
Příloha č. 122	Aleluja, aleluja, aleluja!	669
Příloha č. 123	Buď vůle Boží!	671
Příloha č. 124	Cesta, pravda, život	673
Příloha č. 125	Dolorosa	675
Příloha č. 126	Druhá večerní pobožnost	676
Příloha č. 127	Důvěra k Matce	678
Příloha č. 128	Eva – Maria	680
Příloha č. 129	Evangelium k mešní písni: „Jezulátko, dítě z ráje“	682
Příloha č. 130	Hvězda	683
Příloha č. 131	Chvála Tvůrce, Spasitele, snoubence duší	685
Příloha č. 132	Ježíši, jenž své božství	688
Příloha č. 133	Korunka ke cti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova	690
Příloha č. 134	Královno Májová, života schráno	692
Příloha č. 135	Ku přísaze! Ruku vzhůru!	693
Příloha č. 136	Modlitba za dobré skonání	695
Příloha č. 137	Modlitba za sílu	696
Příloha č. 138	Modlitby ke mši svaté	698
Příloha č. 139	Náš tichý Králi svátostný!	700
Příloha č. 140	Ó kdyby každý věděl	701
Příloha č. 141	Ó Srdce, lásky zřídlo	702
Příloha č. 142	Ó Srdce světem opuštěné	703
Příloha č. 143	Ó vítěj, kříži, naděj jediná!	704

Příloha č. 144	Patř, ó duše, na Ježíše svého	706
Příloha č. 145	Pojďte, vykoupení, s radostí a plesem	708
Příloha č. 146	Postní písně I. Ó Ježíši, ó Ježíši, ó Beránku náš nejtišší!	709
Příloha č. 147	Postní písně II. Na oltáři kříže	711
Příloha č. 148	Postní písně III. Na kříži bolestném láska má pní	713
Příloha č. 149	Ranní modlitba	714
Příloha č. 150	S oltáře i s kříže shlédni	716
Příloha č. 151	Srdce Páně, stánku blaha	717
Příloha č. 152	Srdce Páně, zdroj blaha	718
Příloha č. 153	Svatá noc	720
Příloha č. 154	Syn královský	721
Příloha č. 155	Tam na lučině něžné očko	722
Příloha č. 156	Ten, jenž slíben hříšným v ráji	724
Příloha č. 157	Tvé, Pane, jsme, tvé chceme věčně být	725
Příloha č. 158	V důkaz lásky neskonale	726
Příloha č. 159	V lásce tvé, Jezu, tolik je štěstí	727
Příloha č. 160	Vánoční I.	728
Příloha č. 161	Vánoční II.	729
Příloha č. 162	Vánoční III.	730
Příloha č. 163	Vánoční IV.	731
Příloha č. 164	Ve škole Ježíšově	732
Příloha č. 165	Velikonoční II.	734
Příloha č. 166	Velikonoční III.	735
Příloha č. 167	Vykoupení!	736
Příloha č. 168	Vždy jestližes všem dobře činil	738
Příloha č. 169	Z ďáblova katechismu	739
Příloha č. 170	Zpěv ke cti Nejsvětější Svátosti	745
Příloha č. 171	Seznam knih žakovské knihovny	
	Papežského ústavu sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě 1937	752
Příloha č. 172	Apoštolský list Pastoralis officii cura, papeže Pavla III., jímž se schvalují a doporučují Duchovní cvičení svatého Ignáce z Loyoly	807
Příloha č. 173	Apoštolský list Mediantibus Nobis Našeho svatého otce Pia XI. Włodzimierz Halka-Ledóchowski,	

	představenému Tovaryšstva Ježíšova k 300. výročí kanonizace svatého Ignáce z Loyoly a svatého Františka Xaverského 2. prosince 1922	809
Příloha č. 174	Pius XI. Mens nostra	815
Příloha č. 175	Unsere Fahne flattert uns voran	834
Příloha č. 176	Úřední zpráva státního zmocněnce o rezidenci na Svatém Hostýně roku 1950	838
Příloha č. 177	Bibliografie knihovny rezidence na Svatém Hostýně	840
Příloha č. 178	Návrh na program přeškolovacího kláštera	1061
Příloha č. 179	Plán další politické výchovy v CK	1064
Příloha č. 180	Doporučující bibliografie pro příruční knihovny CK	1066
Příloha č. 181	Litanie k svatým a blahoslaveným Tovaryšstva Ježíšova složená internovanými řeholníky v Centralizačním klášteře Bohosudov	1074
Příloha č. 182	Promluva Konráda Maria Kubeše v Centralizačním klášteře Osek	1078

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Příloha č. 183	Ukázka rukopisu: Pitrun, Bernard. <i>P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel</i>	1080
Příloha č. 184	<i>Portrétní fotografie Konráda Maria Kubeše v rezidenci na Svatém Hostýně</i> [bez uvedení data]	1081

Příloha č. 1

Pohlednicový pozdrav Lidmile Plaňanské [říjen 1909]¹

Slečně
Lidmile Plaňanské
v Bechyni
Náměstí 107

Umínil jsem si co nejméně studovat, proto mohu brzo odpovědět; učení jinak dost. Vyříd' Celestině, že jí děkuji za dopis a že prozatím jí posílám kousek oblohy – nedokonalé označení –, jako jsem domů poslal na lístku Bechyni; do Vánoc jí to snad postačí; jsou to souhvězdí, jež se brzo objeví. Vozka, jak patrně, má podobu (poněkud) kříže... Doma vyříd' pozdravení ode mne a uč se! U mne nervosa začíná, a bude-li to tak dál... Proto hled', jsi-li zdráva, ať se hodně vzděláš; na škodu Ti to nikdy nebude. [podpis]

¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 2

Pohlednicový pozdrav Anně Plaňanské [říjen 1909]²

Slečně Anně Plaňanské v Bechyni 107.

Vyřid' doma všem ode mne pozdravení. Cel.[estině] vyřid', že vstáváme v 5 hodin a že jednou, když byla jasná obloha, jsem viděl (ráno po 5. hodině) Oriona, Siria, Prokyona, Blížence a Býka; musí si je představit větší než jsem načrtl, zvláště Oriona. – V Bechyni mluvil někdo o tom, že budu professorem nebo cosi podobného; nevím, co z toho bude, poněvadž bych musil hodně studovati, a protože mně jest milejší zdraví, studuji – aspoň teď – málo; kdybych byl docela zdrav, bylo by jinak. Prozatím tedy lenoším a mohu psát lístky – Vám a domů, jinému jsem ještě nepsal; kdyby C. [elestina] něco z těsnopisu chtěla věděti, ať se optá, místo studia jí odpovím. Pokud jsem v semináři, nejde to ještě dost dobře, ale po 4 letech, pak bude hůře; kdož ví, kam budu ustanoven a jak to bude. Čas letí; víš-li pak, že v úterý 26. X. tomu měsíc, co jsme se honili v lázeňských lesích? Čímž byl vinen někdo z nás dvou, ale já ne. [...] Za lístek díky, ale zdá se, že ostatní – kromě C. [elestiny] – zapomněli (-ly?) latinskou abecedu anebo jest spojení mezi Bechyní a Prahou přerušeno; to bych se tam již nikdy nedostal. Co dělá Věra? C.[elestinu] můžeš ujistiti, že jsem Madonnu ještě nedal nikomu.

S.[ANCTUS] SALVATOR, REFECTORIUM, SEMINARIUM ARCHIEPISCOPALE PRAGÆ

refektář = jídelna; Onen latinský nápis až později, budu-li zdrav; nervosa čím dál, tím horší.

² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 3

Osobní evidenční spis Konráda Maria Kubeše [26. listopadu 1947]³

dies onom.: 26. 11. num. lint.: 213

P. K u b e š Conradus Mar. Nazione: Bohemus

ORIGO:

natus dies: 25. nov. 1890

natus locus, distr. polit.: Praha-Smíchov, dtto

natus provincia: Bohemia

baptizatus ubi, dioeces.: 30 nov. Smíchov, pragensis

ius civitatis ubi, distr. polit.: Hradec Králové, dtto

STUDIA extra Societ.:

scholae infer. quae, ubi: sch. element. Hradec Králové

scholae mediae quae, ubi, quando: gymn. Hradec Kr. 1901-9

exam. matur. cum nota, datum, ubi: Hr. Kr. cum laude 1909

scholae superiores quae, ubi: facult. theol. Praeae 1909-13

diploma: absolutorium 16. 5. 1913

MUNIA extra Societ.:

quae: catech.

capell.

ubi: Praha XIV-Michle

Praha XVII-Košíře

quando: 1913/4

1914/5

³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

MILITIA:

quando adscriptus: –

quod genus militiae:

quando stipendia meruit:

ubi:

LINGUAE:

guas callet: bohem., germ., gall.

quas saltem intellegit: ital., angl., hispan

NOVICIATUS:

dies ingressus: 14 aug. 1915

ubi peractus, quamdiu: Velehradii 13 menses, reliq. Oeniponte

vota prima quando, ubi: 8 dec. 1917 Oeniponte

STUDIA in Societ.:

humaniora ubi, quamdiu: –

rhetorica ubi, quamdiu: –

philosoph. ubi, quamdiu: Oeniponte 1916-18

theologia (dogma) ubi, quamdiu: –

theologia exam. ad grad. ubi, quando: –

theologia (comp.) ubi, quando: –

alia studia: –

3. PROBAT.:

ubi, quando, examen quando: Tronchienes 1923/4

GRADUS:

in litteris

in Societate: Coad. spir. 15. 8. 1926 Hostýn

ORDINES:

minores quando, ubi: 17. 12. 1911 Pragae

maiores quando, ubi: subd. 29. 6. 1913, diac. 1. 7., presb. 6. 7. 1913

a quo: Ep. F. Brusák, Ep. V. Frind, Ac. Card. L. Skrbenský

AFFECTUS:

ad quae studia:

ad quos labores: ad exerc. trad., et Congr. M. moderand.

specialia desideria:

VIRES corporis Morbus: mediocr. ob capitis dolores

Adnotationes:

MUNIA in Societate successive:

quae:	quando:	ubi:
subm., cont., oper.	1918-20	Praha II
Praef. spir. in semin. mai.	1919-20	Praha II
oper., subm.	1920-22	Opava
Redact. Ve služb. Kr.	1922-23	Praha II
prob.		
Oper., Miss.	1924-26	Sv. Hostýn
Trad exerc. spir.	1926-31	Velehrad, Stojanov
Min., oper., script.	1. 1. - 1. 7. 1931	Hostýn
Cont., oper., script., Trad. ex.	1. 1. 1931 - 1. 7. 1934	Hostýn
Script., trad exerc.	1934-37	Velehrad, Stojanov
Script., oper., cont.	1937-40	Hostýn
Trad. ex., script., oper.	26. 8. 1940-46	Velehrad, Stojanov
Oper., script.	1946-	Hostýn

LIBRI et lucubrat. litterar.:

titulus (etiam latine), typograph., urbs, annus, numer. pag., forma, editio quota:

Ve šlépějích Neposkvrněné, Občan. tisk. Brno 1935, pg. 987, 90×145 mm; Ed. 2. Vyšehrad, Praha, pg. 888, 1947

Maria (mariologia) I, II, Lid. záv. Olomouc 1936 a 1937, 416, 416 pg, 140×210 mm

Maria (mariologia) III, Fr. Bartoš Přerov 1941, pg. 336, 140×210 mm

Sbírka homil. příkladů, I, Lid. záv. Olomouc 1940, pg. 346, 160×210 mm, tom. II, 1947, pg. 446; tom. III, 1948, pg. 494

Exerciční knihovna:

tom. I, Ve škole Kristově, Lid. záv. Olomouc 1941, pg. 296, 100×150 mm

tom. II, Pod korouhví Kristovou, Fr. Kusák, Vyškov, ed. 2. 1939, ed. 2. 1940, pg. 544, 100×150 mm, ed. 3. 1947, Brněnská tisk., Brno, pg. 808, 95×160 mm

tom. III, Za pravdou Kristovou, Fr. Kusák, Vyškov, 1940, pg. 664, 100×150

tom. IV, Poutník, Fr. Bartoš, Přerov, 1940, pg. 416, 100×150

tom. V, V záhonech Mariiných, Steinbrenner, Vimperk, 1947, pg. 656, 105×160

tom. VI, Mariánská postila, Brněnská tisk., Brno, 1947, pg. 750, 150×230

tom. VII, Pars I, Okáč Brno, 1947, pg. 384, 115×160

Za spolupráce P. Kubeše: „Brána ráje.“ Modl. kniha pro děti. Vyd. 2. SS. sv. Karla Borom. Nakl. „Atlas“, Praha II. Příkopy 12, 1948, pg. 360, 105×155

Idem. pro dospív dívky, 2. vyd., 1948, str. 360.

Personalialia FAMILIAE:

parentes	nomen	† Josef, Anna † 1935
----------	-------	----------------------

occupatio

ubi	Hradec Kr.
-----	------------

fratres	Benno Kubeš, učitel, Praha II, Bojiště 2
---------	--

sorores	Maria, provdaná
---------	-----------------

quibus mors nuntianda

Příloha č. 4

Catalogi [1918–1950]⁴

Catalogus Provinciæ Austriaco-Hungariæ Societatis Iesu

Ineunte anno MCMXVIII

Residentia Pragensis ad St. Ignatium

P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. domin. boh. pom., Præs. congr^{um} BMV. theol. et congr. studios., Conf. in semin. cleric., Oper.

Catalogus Vice-Provinciæ Čechoslovacæ Societatis Iesu

Anni MCMXX

Residentia Pragensis ad St. Ignatium

P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. dom. boh. pomer., Præs. congr^{um} BMV. theol. et studios., Conf. in semin. cler., Oper., Revis. libr.

Catalogus Vice-Provinciæ Čechoslovachicæ Societatis Iesu

Anni MCMXXI

Residentia Opaviensis

P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. catech. boh., Præs. congr. BMV. iuv. et matron. boh., Præf. lect. ad mens. et bibl., Trad. exerc. spir., Oper.

Catalogus Vice-Provinciæ Čechoslovacæ Societatis Iesu

Anni MCMXXII

Residentia Opaviensis

P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. catech. boh., Præs. congr. BMV. iuv. et matron. boh., Præf. lect. ad mens. et bibl., Trad. exerc. spir., Oper.

⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu
Anni MCMXXIII
Residentia Pragensis ad St. Ignatium

P. Kubeš Conradus, Conc. Ss. Cord. in t., Redact. fol. period. „Ve službách Královny“, Præs. congr. BMV. studios., puer., puell. ad s. Ign. et ad s. Ursul., Præf. lect. ad mens. et bibl., Conf. in t.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu
Anni MCMXXIV
In Provincia Belgica

P. Kubeš Conradus, Agit tert. prob. (Ancienne Abbaye, Tronchiennes, Belgique).

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu
Anni MCMXXV
Residentia Hostynensis et Domus Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Min., Redact. fol. period. „Hlasy Svatohostýnské“, Trad. exerc. spir., Miss., Oper., Cons. an. 1.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu
Anni MCMXXVI
Hostynensis residentia

P. Kubeš Conradus, Min., Soc. redact., Præf. bibl., Conf. in t., Cons. an. 2.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu
Anni MCMXXVII
Velehradense Pontificium Collegium cum Instituto SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Doc. math. in 1 cl. (an. 1 mag.), Exhort. alumn. per vic., Trad. exerc. spir., Conf. in t., Oper.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu

Anni MCMXXVIII

**Velehradense Pontificium Collegium cum Instituto SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis
et Exercitiorum**

P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Conc. Ss. Cord. in t., Miss., Oper.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu

Anni MCMXXIX

**Velehradense Pontificium Collegium cum Instituto SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis
et Exercitiorum**

P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Conc. Ss. Cord. et Conf. in t., Miss., Oper.

Catalogus Provinciae Čechoslovachiae Societatis Iesu

Anni MCMXXX

**Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et
Exercitiorum**

P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Exhort. alumn. per vic., Conf. in t., Præs. congr.
BMV. virg., Oper.

Catalogus Provinciae Čechoslovachiae Societatis Iesu

Anni MCMXXXI

**Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et
Exercitiorum**

P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Exhort. alumn. per vic., Præs. congr. BMV.
virg., Conf. in t., Oper.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu
Anni MCMXXXII
Hostynensis residentia

P. Kubeš Conradus, Cont. et Conf. dom. et in t., Soc. redact., Trad. exerc. spir., Expl. punct. med. et catech. FF. Coad., Cons. an. 2.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu
Anni MCMXXXIII
Hostynensis residentia

P. Kubeš Conradus, Cont. et Conf. dom. et in t., Soc. redact., Trad. exerc. spir., Expl. punct. med. et catech. FF. Coad., Cons. an. 3.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu
Anni MCMXXXIV
Hostynensis residentia

P. Kubeš Conradus, Cont. et Conf. dom. et in t., Soc. redact., Trad. exerc. spir., Præs. congr. BMV. ludimag., Cons. an. 4.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu
Anni MCMXXXV
Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Seminarium Minus Societatis, Domus Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Submin., Trad. exerc. spir., Præs. congr^{um} BMV. virg. et ludimag. Přerov, Conf. alumn., Script., Rev. libr., Oper.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu

Anni MCMXXXVI

Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Trad. exerc. spir., Præs. congr^{um} BMV. virg. et ludimag. Přerov, Conf. alumn., Script., Rev. libr., Oper.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu

Anni MCMXXXVII

Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Exhort. dom. et alumn. per vic., Trad. exerc. spir., Præs. Congr. BMV. virg. Velehrad, Conf. dom. et alumn., Script., Rev. libr., Cons. an. 2.

Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu

Anni MCMXXXVIII

Hostynensis residentia

P. Kubeš Conradus, Min., Præf. valet., Præs. coll. cas., Script., Cons. an. 1.

Catalogus Provinciae Bohemiæ Societatis Iesu

Ineunte anno 1939

Hostynensis residentia B. Mariæ Virg. in Cælum Assumptæ

P. Kubeš Conradus, Cont., Conf. in t., Oper., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerdot.

Catalogus Provinciae Bohemiæ Societatis Iesu

Ineunte anno iubilæo 1940

Hostynensis residentia B. Mariæ Virg. in Cælum Assumptæ

P. Kubeš Conradus, Cont., Conf. in t., Oper., Trad. exerc. spir., Script.

Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1941

Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Præs. Congr. BMV vir., Præs. coll. cas., Expl. punct. med. et catech. FF. Coad., Conf. alumn. et in t.

Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1942

Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum

P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Præs. Congr. BMV vir., Expl. punct. med. FF. Coad. per vic. et catech., Conf. alumn. et in t.

Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1943

Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii

P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Præs. Congr. BMV vir., Expl. punct. med. per vic. et catech. FF. Coad., Conf. in t.

Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1944

Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii

P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Expl. punct. med. FF. Coad. per vic., Conf. in t.

Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1946

**Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et
Exercitiorum**

P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir., Expl. punct. med. FF. Coad. per vic., Exam. quinq., Conf. in t.

Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1947

Hostynensis residentia B. Mariae V. in Cælum Assumptæ

P. Kubeš Conradus M., Submin., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Præf. lect. ad mens., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 1.

Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1948

Hostynensis residentia B. Mariae V. in Cælum Assumptæ

P. Kubeš Conradus M., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Præf. lect. ad mens., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 3.

Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu

Ineunte anno 1949

Hostynensis residentia B. Mariae Virginis in Cælum Assumptæ

P. Kubeš Conradus M., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 3.

Catalogus Provinciæ Bohemiæ Societatis Iesu

Ineunte anno 1950

Hostynensis residentia B. Mariæ Virginis in Cælum Assumptæ

P. Kubeš Conradus M., Submin., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerd.,
Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 4.

Litanie Loretánská⁵

Litanie Loretánská

Neposkvrněnou Pannu nazývá sv. Bernard⁶ „negotium saeculorum“,⁷ zaměstnáním všech věků, t. j. předmětem, kterým se obírají a obíratí budou všechny věky a všechna pokolení; ji, dílo Ducha sv., dílo toho, který jest zosobněná nekonečná láska, dobrota a sladkost trojjediného Boha, oslovuje církev sv. ve známé modlitbě „sladkosti naše“,⁸ ji sv. Otcové nazývají sladkostí lidstva, sladkostí andělů, sladkostí všeho tvorstva atd.; kterási středověká círk. píseň ke cti jejího Neposkvrněného Početí složená, praví o ní, že v sladkost proměnila hořkost onoho poháru, jež ďábel v ráji bezstarostnému lidstvu podal ke rtům, a sv. Brigitta⁹ smělym obrazem nazývá ji

⁵ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. *Ve službách Královny*. 1919, č. 1, s. 2-8. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 2, s. 30-35. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 3, s. 62-65. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!. *Ve službách Královny*. 1919, č. 4, s. 112-116. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 5, s. 132-135. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 6, s. 157-161. Textová příloha. Kubeš, Konrád Maria. *Litanie loretánská*.

⁶ Srov. BENEDIKT XVI.. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 168-173. ISBN 978-80-7195-527-6. FUCHS, Alfréd. *Svatý Bernard z Clairvaux*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 50 s. Vítězové; 9. svazek II. ročníku. KOREC, Tomáš. *Život svatého Bernarda, otce a učitele církevního, druhého zakladatele řádu cisterciáckého*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1891. 233 s. Srov. též KAMENÍK, Milan. *Burgundsko – kraj mnichů: Cîteaux a Bernard z Clairvaux*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2002. 355 s. Historica. ISBN 80-7021-423-6. LAWRENCE, C. H. *Dějiny středověkého mnišství*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 325 s. ISBN 80-85959-88-7. MERTON, Thomas. *Vody Siloe*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2007. 270 s. ISBN 978-80-85929-90-4.

⁷ „Et tunc jam operabatur salutem nostram in medio terrae, in utero videlicet Virginis Mariae, quae, mirabili proprietate, terrae medium appellatur. Ad illam enim, sicut ad medium, sicut ad arcam Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium saeculorum, respiciunt et qui in coelo habitant, et qui in inferno, et qui nos praecesserunt, et nos qui sumus, et qui sequuntur, et nati natorum, et qui nascentur ab illis. Illi qui sunt in coelo, ut resarciantur; et qui in inferno, ut eripiantur; qui praecesserunt, ut prophetae fideles inveniantur; qui sequuntur, ut glorificentur. Eo beatam te dicent omnes generationes (Luc. I, 48), Genitrix Dei, domina mundi, regina coeli.“ BERNARD Z CLAIRVAUX. *In festo Pentecostes. Sermo II. De operibus Trinitatis super nos, et de triplici gratia Spiritus sancti*. 0327D 4. PL 183.

⁸ „Salve Regina, Mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus exules filii Hevae, ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrimarum valle. Eia ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte. Et Jesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende. O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria. Zdravas Královno, Matko milosrdenství, živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva! K tobě voláme, vyhnání synové Evy, k tobě vzdycháme, lkající a plačící v tomto slzavém údolí. A proto, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči a Ježíše, požehnaný plod života svého, nám po tomto putování ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno, Maria!“ Mariánský hymnus z 11. až 12. století připisovaný bl. Heřmanovi z Reichenau (1013–1054), sv. Pedrovi de Mezonzo (930–1003) či sv. Bernardu z Clairvaux (1090/1091–1153).

⁹ Srov. BENEDIKT XVI.. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 362-367. ISBN 978-80-7195-527-6.

„nejsladším vnadidlem, kterým Bůh k sobě vábí lidské duše“. ¹⁰ Což divu tedy, že úcta k Panně Neposkvrněné byla a jest miláčkem věřícího lidu, že žádná úcta k sobě nevábí věřících duší jako tato; zdá se nám skoro, že Neposkvrněná Panna jest přioděna zvláštním, čarovným leskem, a úcta k ní má pro věřící duše zvláštní kouzlo, jehož úcta k jiným svatým a vyvoleným Božím pohřešuje. Že úcta k nejbl. Panně byla miláčkem všeho křesťanstva již za nejstarších dob, svědčí nám spisy sv. Otců, kteří o překot závodí v jejích chválách; doznávají sice všichni, že žádná mysl stvořená nepochopí její vznešenosti a důstojnosti, a že k důstojné její oslavě nestačí ani jazyk andělský, ale to jich neodstraší, by jí nechválili a nevelebili, pokud stačí jejich „slabé“ síly, jak sami tvrdí (tak na př. Efrém, ¹¹ Germán, ¹² Jan Damasc., ¹³ Bernard ¹⁴ atd.)

Zlatým dolem, v němž hledali látku k chvalořečím mariánským, byla jim jednak první hlava evangelia sv. Lukáše, jednak Písmo sv. Starého zákona, jeho proroctví a zvláště jeho předobrazy. O předobrazech mohli bychom říci, že jsou jakýsi druh proroctví, věčná, reální proroctví; jako mluvil Bůh ve S. z. skrze proroctví, tak mluvil i skrze předobrazy a náznaky i různé osoby, věci, zařízení, události starozákonní mají smysl předobrazný, jimi totiž Bůh ukazoval a naznačoval zařízení a osoby novozákonné, jejich působení, jednání atd. Tato mluva jest ovšem tajuplná, mnohdy tajuplnější než sama proroctví slovná, lidskému rozumu nesrozumitelná a nepochopitelná, dokud

¹⁰ „O jak poniženě projevil Bůh své milosrdenství na tomto světě skrze Pannu Marii, která může býti vhodně nazvána stromem života. Uvažte tudíž, jak rychle vyhnala spravedlnost do bíd ty, kteří neposlušně požívali ovoce se stromu vědění: uvažte také, jak sladce milosrdenství zve a vábí k slávě ty, kteří touží býti občerstveni v Boží poslušnosti ovocem se stromu života.“ BRIGITA. *Tajemná slova: Zjevení a vidění svaté Brigitty švédské: [Výběr [z] Revelaciones]*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1938, s. 76. Dominikánská edice Krystal; sv. 32. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1620>

¹¹ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

¹² Srov. Benedikt XVI.. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 99-104. ISBN 978-80-7195-527-6. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 130. ISBN 80-7192-516-0.

¹³ Srov. BENEDIKT XVI.. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 105-110. ISBN 978-80-7195-527-6. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 427-428. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 159-160. ISBN 80-7192-516-0.

¹⁴ Srov. BENEDIKT XVI.. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 168-173. ISBN 978-80-7195-527-6. FUCHS, Alfréd. *Svatý Bernard z Clairvaux*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 50 s. Vítězové; 9. svazek II. ročníku. KOREC, Tomáš. *Život svatého Bernarda, otce a učitele církevního, druhého zakladatele řádu cisterciáckého*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1891. 233 s. Srov. též KAMENÍK, Milan. *Burgundsko – kraj mnichů: Cîteaux a Bernard z Clairvaux*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2002. 355 s. Historica. ISBN 80-7021-423-6. MERTON, Thomas. *Vody Siloe*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2007. 270 s. ISBN 978-80-85929-90-4.

nepřijde vskutku to, nač náznak a předobraz ukazoval; jest však Boha veskrze důstojná, svědčíc budoucím pokolením, která vidí vyplnění předobrazu, o Boží všemohoucnosti, vševědoucnosti a moudrosti.

Že Duch sv., původce Písma sv., těmto předobrazům opravdu ráz prorocký dal, dokazuje zcela jasně Nový zákon. Božský Spasitel sám prohlásil o sobě, že měděný had byl jeho předobrazem,¹⁵ že třídní pobyt Jonášův v útrokách ryby byl předobrazem jeho smrti a zmrtvýchvstání;¹⁶ sv. Pavel vypočítává v listě k Židům celou řadu předobrazů. Sv. Otcové přišli pak velmi brzo na myšlenku: „Je-li ve S. z. tolik předobrazů božského Vykupitele, nebudou tam chybět předobrazy jeho Neposkvrněné Rodičky, a je-li vtělený Syn Boží se svou nejsv. Matkou spojen v prorocích, nebude od ní oddělen ani v předobrazech.“ Hledali tudíž a našli v Písmě sv. S. z. celou řadu předobrazů nejbl. Panny; některé z nich jsou tak jasné, že skoro prstem na ni ukazují; takové jsou na př. zavřená brána Ezechiellova (Ez 44,2), zapečetěná kniha (Iz 29,11; oba znamenají neporušené panenství Bohorodičky), hořící keř Mojžíšův (Ex 3,2 znamená panenské mateřství její), rouno Gedeonovo (Sd 6,36-40 znamená podle některých Neposkvrněné Početí, podle jiných božské mateřství nejbl. Panny), větev Aaronova (Nu 17,23 panenské mateřství) atd. O některých nelze říci, zda Duch sv. jimi skutečně zamýšlel předobraziti Pannu Neposkvrněnou, sv. Otcové jich nicméně užívají, by jimi vhodně znázornili učení církve sv. o nejbl. Panně, by jimi naznačili – mnohdy velmi důmyslně a krásně zároveň – tu neb onu její milost nebo přednost; zvláště starší sv. Otcové vybírají k oslavě a k chválám jejím s velikou zálibou předobrazy S. z. a méně si všímají obrazů a podobenství jiných, patrně z toho důvodu, že původcem těchto předobrazů jest sám Duch sv., původce celého Písma sv., a proto obrazy, přirovnání a podobenství vzata z Písma sv. mají zvláštní lahodu a zvláštní pel.

Ojedinele vyskytují se tyto předobrazy a náznaky již u nejstarších Otců. Nejstarší náznak bl. Panny jest Eva; slova sv. Pavla, že božský Spasitel jest druhý Adam (Ř 5,11-21; 1Kor 15,21-22), který napravil to, co první Adam pokazil, přivedla již první křesťany na myšlenku: „Tedy nejbl. Panna jest druhou Evou, která napravila čin první Evy, která má v díle vykoupení totéž místo, které první Eva měla v díle zkázy.“ Tento nejstarší nástin Neposkvrněné Panny jest podle všeho původu

¹⁵ J 3,14.

¹⁶ Mt 12,40.

apoštolského; najdeme ho již u sv. Justina,¹⁷ Ireneae¹⁸ a Tertulliana.¹⁹ Ponenáhlu však počet takových předobrazů ve spisech sv. Otců roste, k nim přistupují i obrazy jiné, a konečně vidíme v řečech sv. Otců pravé jich hromadění; tím přecházejí takové řeči v jakési litanie, jejichž ráz však není prosebný, obsahují jen pozdravy a chvály. Zvláště řečtí Otcové oslavují se zvláštní rozkoší Neposkvrněnou Pannu tak, že ji pozdravují nejrůznějšími jmény a nejkrásnějšími obrazy, vzatými většinou z Písma sv. S. z. Někdy jednotlivá jména a obrazy vysvětlují, často však je prostě vypočítávají, z čehož patrně, že věřící lid byl s nimi tehdy velmi dobře obeznámen a že jim dobře rozuměl. První ze sv. Otců, u něhož takové „litanie“ najdeme, jest sv. Efrém Syrský (4. stol.).²⁰

Uvedeme některé ukázky takových „litaní“. Sv. Efrém praví (4. Precatio a B. M. V.): „Tys most který zemi s nebem spojuje a nás do nebe vede, tys nezbadatelná propast Boží dobroty, tys koruna milostí, jež nejsv. Trojice světu dala, tys poklad neporušenosti, oblak nebeskou rosou zemi skrápějící, přístav těm, kteří jsou bouří zmítáni, tys archa, kterou jsme zachráněni před potopou hříchu, tys větev Aaronova zázračně kvetoucí, tys kniha psaná prstem Nejvyššího, kterou zničen úpis Adamův, (jenž lidstvo zaprodal hříchu), tys kořen Jesse, město Boží, strom života, tys sladkost, jež proměnila hořkost stromu vědění dobrého i zlého... Tys má spása, má ochrana, má útěcha, můj život, má naděje, tys má chlouba, má touha...“

Sv. Jan z Damašku,²¹ jehož druhá řeč ve svátek Zvěstování P. M. není nic jiného než jediná dlouhá litanie, obsahující 200 pozdravů, praví ve své druhé řeči na Narození P. M.: „Bud' zdrav, keři

¹⁷ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 17-20. ISBN 978-80-7195-263-3. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 173-175. ISBN 80-7192-516-0.

¹⁸ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 21-26. ISBN 978-80-7195-263-3. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 149-150. ISBN 80-7192-516-0.

¹⁹ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 43-47. ISBN 978-80-7195-263-3. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 276-281. ISBN 80-7192-516-0.

²⁰ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

²¹ Srov. BENEDIKT XVI.. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 105-110. ISBN 978-80-7195-527-6. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 427-428. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 159-160. ISBN 80-7192-516-0.

Mojžíšův zázračně hořící, Panno nepřístupná hříchu, plodem života tvého nebe se stalo pozemšťanům přístupné; buď zdráva, archo úmluvy, schráno zakladatele nového světa; buď zdráva, schránko zlatá, obsahující chléb života v ohni Božství lidstvu připravený; buď zdrav, svatostánku Bohem vystavěný, krásnější než sama nebesa; buď zdrav, trůne připravený Bohu Nejvyššímu, buď zdráva, studnice zapečetěná, prameni neporušenosti, buď zdráva, Šalomounova zahrado, hříchu uzavřená, buď zdráva, růže nevadnoucí, jejíž vůní nevýslovnou opojen sám Bůh v tobě spočinul; buď zdráva, lilie, jejíž Syn šatí lilie polní; buď zdráva, Neposkvřněná, v Tobě samojediné Bůh přebýval; buď zdrávo, rouno Gedeonovo, symbole vítězství...”

Sv. Germán²² v 1. řeči na svátek Obětování P. M.: „Buď zdráva, Ty ráji rozkoše, rukou Nejvyššího štípený; buď zdrav, nový Sione, nebeský Jerusáléme; buď zdrav, svatý trůne Boží a dome slávy; buď zdráva, holubice, která lidstvu přináší větévku olivy, toho totiž, který nás z potopy hříchu vysvobodil...”

Sv. Tarasius:²³ „Jak nazveme Marii? máme ji nebem pojmenovat? vždyť ona Tvůrce nebe i země v lůno své pojala; či sluncem? vždyť ona jest sedmkrát jasnější než slunce, a Slunce spravedlnosti počala; či trůnem? ona toho, který na trůně Otce svého neviditelný kraluje, v lůně svém (jako na trůně) nosila; či perlou? ona dala světu perlu nade vše pomýšlení vzácnou; či rájem? ona ráj otevřela těm, kteří na smrt byli odsouzeni, a uvedla je do království, jež navěky bude trvati... Buď zdráva, rozkoši Boha Otce, buď zdrav, stánku Boha Syna, buď zdrav, chráme Ducha sv.; buď zdráva, posilo klesajících, uzdravení nemocných, jisté vzkříšení mrtvých, příčino spásy všech lidí, buď zdráva, radosti celého světa; buď zdráva, královno, která jsi světu mír zjednala...”²⁴

Chápeme tudíž, proč sv. Josef Hymnograf nazývá Neposkvřěnou Pannu „multinoma Puella“, t. j. Panna mnohojmenná, Panna, která jest nazývána a oslavována mnoha jmény; podobně mluví sv. Jan Damasc.,²⁵ sv. Epiphanius²⁶ a j. Jak vynalézaví v tom ctitelé nejbl. Panny byli, patrně z toho, že Maracci, který ve své „Polyanthea Mariana“ sebral ze spisů sv. Otců (jak řeckých, tak latinských)

²² Srov. Benedikt XVI. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 99-104. ISBN 978-80-7195-527-6. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 130. ISBN 80-7192-516-0.

²³ FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 889. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0.

²⁴ Svrchu uvedená místa ze sv. Otců jsou zcela volně přeložena.

²⁵ Srov. BENEDIKT XVI. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 105-110. ISBN 978-80-7195-527-6. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 427-428. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 159-160. ISBN 80-7192-516-0.

²⁶ FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 308-309. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 96-97. ISBN 80-7192-516-0.

všechny názvy, kterými Pannu Neposkvrněnou jmenují, naplnil jimi 18 knih; první kniha samotná obsahuje 189 jmen, jimiž nesčíslněkrát ji sv. Otcové oslovují.²⁷

Tento způsob chváliti a velebiti nejbl. Pannu hromaděním chval, vyskytá se i u latinských Otců, ač ne v takovém rozsahu a s takovou jemností jako u řeckých. Jest však ze všeho patrné, že tento způsob chval mariánských vytryskl samoděk z křesťanské duše, z křesťanského (resp. mariánského) srdce, a není tudíž divu, že Loretánská litanie jest tak milá a drahá věřícím a mariánským duším. Netvrdíme ovšem, že litanie Loretánská vyvinula se z oněch hromadných chval sv. Otců; chceme jen poukázat na to, že tento způsob úcty k Neposkvrněné Panně jest prastarý. Mezi Loretánskou litaníí a oněmi „litaniemi“ sv. Otců jest přece podstatný rozdíl; litanie ve vlastním slova smyslu jest modlitbou a to modlitbou prosebnou (ač v litanii Loretánské modlitba prosebná jest spojena s modlitbou chvály), kdežto ony „litanie“, o nichž byla výše řeč, jsou částí panegyrických řečí a kázání, jejich účel byl oslavovati a velebiti nejsv. Pannu, nikoli ji prositi. Ve starořeck. obřadech jsou sice zpěvy, jež mají ráz prosebné modlitby a tudíž se poněkud blíží naší litanii Loretánské;²⁸ nicméně litanie naše vznikla na západě a zdá se, že po nejednom pokuse, že už před ní byly různé litanie ke cti nejsv. Panny; první snad měla za vzor litanii ke všem svatým, jež jest nejstarší naší litaníí.

Litanie Loretánská patří bez odporu k nejkrásnějším modlitbám církve sv., vytryskla téměř z jejího srdce; obsahuje teď 48 chval,²⁹ ta nejsou však nahodile volena a také ne nahodile seřazena: v jejich volbě i v jejich seřazení se jeví hluboký důmysl, každá chvála, obsahuje hlubokou věroučnou pravdu vyjádřenou ovšem básnickým výrazem, každé se opírá a vytrysklo z hluboce procítěných pravd a tajemství sv. víry, každé z nich poskytuje látky k nejednomu rozjímání. Jako každá pobožnost, jež vypučela v sadech sv. víry, jest i litanie Loretánská něco více než pouhá poesie,

²⁷ BOURASSÉ, Jean-Jacques, ed. *Summa aurea de laudibus Beatissimae Virginis Mariae, Dei Genitricis sine labe conceptae: Tomus nonus: Polemicae Marianae. Paranaetica Mariana. Polyanthea Mariana*. Paris: Migne, 1866. 1520 s. BOURASSÉ, Jean-Jacques, ed. *Summa aurea de laudibus Beatissimae Virginis Mariae, Dei Genitricis sine labe conceptae: Tomus decimus: Polyanthea Mariana. Familia Mariana*. Paris: Migne, 1862. 1492 s.

²⁸ Srovnej na př. tuto adventní ódu:

Panno Neposkvrněná, připrav se, aby věčné Slovo v Tě sestoupilo jako nebeská rosa na rouno, by mocí svou zastavilo přívály hříchu.

Buď připravena, kniho zapečetěná: Duch sv. vepíše v Tebe prstem svým Slovo věčné, kteréž jest Moudrost nebeského Otce, by napravilo přestupky naší nemoudrosti.

Tys svícen zlatý, přijmi tedy světlo věčné, by skrze Tebe osvítilo svět a zaplašilo temnotu našich nepravostí.

Ó paláci Králi Nejvyššího, otevři veřeje panenského svého lůna; již již přichází k Tobě Pravda věčná, by přebývala v Tobě.

Ó ovečko neposkvrněná, Beránek Boží, který snímá hříchy světa, spěchá již, aby sestoupil do Tvého lůna: z Tebe brzo vypučí květ vyšlý z kořene Jesse.

Buď zdráva, Panno nejsv., Tys hora, kterou Daniel ve vidění svém spatřil, se které onen kámen tajuplný na zemi spadl a setřel všechny modly.

Ó archo úmluvy, kterou pravý Zákondárce zvláštní láskou obdařil a v níž přebývat ustanovil: skrze Tebe přivede k životu ty, kteří zahynuli.

Ó nebeský oblaku světla věčného, připrav se, by z Tebe vzešlo Slunce, které co nevidět se ukáže lidstvu... (volně přeloženo).

²⁹ Nyní již 51 invokací.

pouhé pozlátko bez jádra; jako každá pravá pobožnost jest i ona výrazem sv. víry („legem credendi statuit lex supplicandi“),³⁰ má tedy v učení církve sv. své kořeny a odtamtud čerpá svou životní sílu, by zůstala vždy svěží; křesťanský duch, smíme-li tak říci, zmocnil se věroučných pravd a proměnil je v pobožnostech, tajemství a pravdy sv. víry oděl přiměřeným rouchem, by mohla být křesťanskému lidu pobožností.

Všimněme si napřed vnější formy naší litanie; na první pohled jest patrné, že celou litanii ovládá jednotná soustava, že jest sestavena dle hluboce promyšleného plánu. Co do sestavení má jakousi podobu s růžencem; litanie začíná vzýváním nebeského Otce (Pane, smiluj se nad námi) a božského Spasitele (Kriste, sm. se nad n.), růžencový desátek začíná prosbou k nebeskému Otci (Otče náš); na začátku litanie vzývání trojjediného Boha, oslavou trojjediného Boha desátek růžencový končí (Sláva Otci...); toto vzývání jest zároveň vyznáním víry v tajemství nejsv. Trojice, a tím připomíná „Věřím v Boha“, jímž růženec začíná; litanie končí prosbou k božskému Vykupiteli, jenž snal hřích světa, desátek růžencový končí „Sláva Otci“; jádro celé litanie jsou ovšem chvály nejbl. Panny, jako při růženci řada pozdravení andělských.

Vzývání nejsv. Trojice na začátku litanie a Syna Božího na konci, má kromě vyznání víry v tajemství nejsv. Trojice, a vtělení a vykoupení ještě jiný význam. Připomíná nám totiž, že Bůh jest svrchovaný Pán nebe i země i všeho tvorstva („Pane, smiluj se nad námi“), jemu že přísluší neomezené panství nade vším tvorstvem, on že jest Alfa a Omega, začátek a konec, původ a cíl všech viditelných i neviditelných věcí, od něho že závisí vše, co jest a co žije. On jest všech milostí původce, zřídlo a dárce; všichni ostatní, i nejvyšší světci, i andělé, i sama Neposkvrněná Panna, jsou prosebníci u Pána a dárce milostí. Panna Neposkvrněná jest tedy naše prostřednice u Nejvyššího, a voláme-li k ní „Tys Královna všemohoucí“,³¹ chceme tím říci, že jest všemocná svou přímlovou, svou prosbou u Boha, ne svou mocí, a její přímlova jest proto všemocná, že Bůh sám svobodně jí takovou moc udělil. Proto modlíme se k Bohu „smiluj se nad námi“, k ní ale „pros za nás, oroduj za nás“; božského Syna jejího oslovujeme také „smiluj se nad námi“, stejně jako nebeského Otce, bychom tím dali na jevo, že jest svému Otci roven, že i on jest pravý Bůh, že i jemu přísluší se smilovávat nad námi; proto ho vzýváme v litanii hned po nejvyšším Pánu a Otci našem, a vyjadřujeme zároveň víru, že on nejen jako Bůh, nýbrž i jako člověk stojí neskonale vysoko nad svou Neposkvrněnou Rodičkou.

Tím však naznačen jest věroučný podklad úcty k nejbl. Panně, označen základ, na němž úcta se buduje, a vyměřen její rozsah: jedině velikost jejího božského Syna jest důvodem její

³⁰ Prosper Aquitanus (ca 390–ca 455). Srov. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 238-240. ISBN 80-7192-516-0.

³¹ Srov. Svatováclavský chorál.

důstojnosti a důvodem úcty, kterou jí církev sv. vzdává a která jí přísluší. Litanie Loretánská jest jako každá jiná modlitba církve sv. k nejbl. Panně výrazem a vyjádřením, čemu církev sv. o ní učí a čemu věří; víra církve sv. však jest, že i Panna nejsv. vyšla z tvůrčích rukou Nejvyššího, že i ona jest mu poddána jako všechno tvorstvo, že on jest nekonečně nad ni povýšen, jak Bůh nad tvora povýšen jest a býti musí. Všechny chvály naší litanie působí na nás jako všechny Zdrávas v růženci: máme na mysli přímo Neposkvrněnou Pannu, nepřímo však hledíme každým na božského Spasitele, za každým skryta jest velebnost a vznešenost toho, ježž ona zrodila, který jest „své Matky nejkrásnější ozdobou“ (sv. Otcové), který jest důvodem její vznešenosti i její moci. Čím nejbl. Panna jest, tím se stala jen skrze vtěleného a z ní narozeného Syna Božího; bez něho byla by pannou nejčistší, snad nejvyšší ze všech světců a světic v nebeské vlasti, snad světlejší a krásnější než andělé, kdyby byl Bůh chtěl, nebyla by však Matkou Boží, a tím byla by připravena o vše, co ji činí korunou tvorstva, královnou nebe i země, Matkou všech věřících, nebylo by pravdou, že po Bohu nad ni nemáme a mít nemůžeme nikoho.³² Je-li tudíž božský Spasitel jediný důvod vši její vznešenosti, chápeme výrok, ježž nejednou čteme u sv. Otců: „Cokoli pravíme ke cti a chvále Matky Boží, směřuje ke cti a slávě jejího Syna“; velebíme ji přece jen pro jejího Syna a k vůli němu, jen pro milosti, kterých se jí jako od věčnosti vyvolené Matce Boží dostalo, a kterých by neměla, kdyby Matkou Syna Božího nebyla. Tato pravda zračí se překrásně v růžencových tajemstvích; abychom Pannu nejsv. tím více velebili a oslavovali a její důstojnost tím více zdůraznili, vkládáme do jednotlivých pozdravů andělských tajemství; a jaký mají tato tajemství účel? Upozorňují nás na těsné spojení nejbl. Panny s tím, kterého porodila: a právě z tohoto spojení se Synem nebeského Otce, s původcem všech milostí, plyne veškerá její vznešenost. Sv. Otcové přirovnávají rádi Neposkvrněnou Pannu k červánkům; jako jim se divíme, nad jejich krásou žasneme, ale při tom dobře víme, že všechen jich půvab a lesk jest dílem slunce, které za nimi se skrývá, svým světlem je proniká a svými paprsky je zlatí: tak velebíme-li nejbl. Pannu pro její krásu a vyvýšenost, velebíme v ní dílo a divíme se v ní kráse Slunce věčného, které světlem svého Božství ji oblévá, proniká a prozařuje („žena oděná sluncem“. Zj 12,1).

Tuto pravdu, že božský Spasitel je důvod vši důstojnosti své Matky, rozvádí první část litanie Loretánské. Odezíráme-li totiž od prvních tří vzývání (svatá Maria, sv. Boží Rodičko, sv. Panno pannen), které jsou jakousi předmluvou k celé litanii a obsahují v jádře všechny přednosti nejbl. Panny, můžeme rozdělit celou litanii na pět částí. První část začíná chválou „Matko Kristova“ a končí vzýváním „Matko Spasitele“. Tato část jest rozvedením druhé chvály (sv. Boží Rodičko) a

³² Secundas partes tenens post Divinitatem; sv. Efrém. Srov. též „*Přispěj nám také, ó Matko naše, všichni vroucím srdcem žádáme, tys jediné útočiště naše, po Bohu nad tebe nemáme, ať ti můžem chvály prozpěvovat, a tvé svaté jméno zvelebovat, tak jak Tobě patří po Bohu, chceme Tě chválit v každou dobu.*“ Tisíkrát pozdravujeme Tebe.

velebí *důstojnost* nejbl. Panny a Rodičky Boží, oslavuje vznešenost jejího božského mateřství, rozjímá, jak veliké věci učinil Matce svého Syna ten, který mocný jest. Ptáme-li se při jednotlivých chválách, „proč jest nejbl. Panna prostřednicí naší a rozdatelkou milostí,³³ proč jest nejčistší a nejsvětější všech tvorů, proč zůstala při početí a narození Syna neposkvrněnou a neporušenou pannou, proč jest tak láskyhodná, tak podivuhodná?“ dostaneme vždy odpověď jedinou: „protože jest matkou Boží, protože byla vyvolena za matku Syna Božího“.³⁴

Slušelo se však, by ta, která vyvolena byla za matku Nejvyššího a za chrám Ducha sv., stkvěla se všemi ctnostmi a to v míře nejvyšší, by stánek a trůn Syna nebeského Otce byl vyzdoben tak, jak se slušelo na Boha nejvyššího, který ve stánku tom měl přebývat; čest a vznešenost jejího Syna tudíž vyžadovala, aby jak posvěcující milost, tak všechny ctnosti provázely důstojenství, k němuž byla vyvolena, jako „dvořané provázající krále“ (sv. Otcové), s tím ovšem rozdílem, že krále bez dvořanů si představití můžeme, důstojnost božského mateřství bez posvěcující milosti a ctnosti si ani mysliti nemůžeme.³⁵ Ctnosti, které provázejí důstojenství božského mateřství a které ji zdobí asi tak jako drahokamy zasazené ve zlatou korunu, jsou předmětem naší oslavy a rozjímání ve druhé části litanie; tato část začíná chválou „Panno nejmodřejší“ a končí vzýváním „Růže duchovní“,³⁶ jest rozvedením chvály „sv. Panno pannen“ a představuje nám Pannu Neposkvrněnou jako nejkrásnější a nejvznešenější vzor všech ctností, vzor, jehož můžeme a máme následovati, jehož výše a krásy však nedosáhne ani největší světec nebo světice.³⁷

Třetí díl litanie oslavuje přednosti, které nejsv. Panna sdílí jen se svým božským Synem, kterých se nikomu ze synů Eviných nedostalo a nedostane, a o jichž následování nebo nápodobení nemůže býti vůbec řeči; předmětem této části litanie jest předobrazný život Neposkvrněné Panny; oslovujeme ji totiž předobrazy S. z., které na ni ukazovaly, kterými Pán ve S. z. kreslil, „skizzoval“ různé části toho velkolepého chrámu, jejž chtěl za stánek svému Synu zbudovat, až přijde plnost času. Tyto předobrazy připomínají nám, že Panna nejsv. byla spojena se Synem svým v

³³ „Matko Božské milosti“.

³⁴ „*Matko Kristova – [Matko církve] – Matko božské milosti – Matko nejčistší – Matko nejčistotnější – Matko neposkvrněná – Matko neporušená – Matko láskyhodná – Matko podivuhodná – Matko dobré rady – Matko Stvořitele – Matko Spasitele, oroduj za nás!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 236. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

³⁵ Nemíníme zde rozhodovati o tom, zda by bylo možno „*potentia absoluta*“, jak praví theologové.

³⁶ Tento plán a tato souvislost nejsou porušeny vzýváním „Panno ctihodná“, „Panno slavná“, protože sv. Otcové těmito názvy oslavují nejbl. Pannu jako vzor sv. panenství (exemplar virginitatis, primiceria virginum; sv. Bernard) a všech ctností vůbec (Origenes); proto jest slavná („*veneranda, praedicanda*“), že se stkvěla ctností andělskou tak, že nikdo jí v tom nikdy nedostihne, a že se tím stala zářícím vzorem všem, kteří ji budou následovati. Jen chvála „Příčino naší radosti“ zdá se, jakoby rušilo poněkud naznačený plán.

³⁷ „*Panno nejmodřejší – Panno ctihodná – Panno slavná – Panno mocná – Panno dobrotivá – Panno věrná – Zrcadlo spravedlnosti – Stolice moudrosti – Příčino naší radosti – Nádobo duchovní – Nádobo ctihodná – Nádobo vznešená pobožnosti – Růže tajemná, oroduj za nás!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 236. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

předobrazech tak jako s ním spojena byla ve věčném úradku Božím o vtělení a narození druhé Božské osoby, a že má v plánu Božím (t. j. v plánu stvoření a vykoupení) význačné místo jen sobě vlastní, a to hned po vtěleném Synu Božím. Tato část litanie obsahuje šest chval: Věži Davidova, Věži ze slonové kosti, Dome zlatý, Archo úmluvy, Bráno nebeská, Hvězdo jitřní. Předobrazem v přísném slova smyslu jest jen archa úmluvy; chvála „Bráno nebeská“ připouští různé výklady; podle některých by spíše patřila k části čtvrté. Netřeba ovšem připomínati, že tato část litanie by se snadno dala rozšířiti o dvacet až třicet chval, i kdybychom se drželi jen předobrazů v užším slova smyslu.³⁸

Čtvrtý díl litanie obsahuje chválu „Uzdravení nemocných, Útočiště hříšníků, Potěšení zarmoucených, Pomocnice křesťanů“; rozvádí chválu „Mater viventium“ (Matko všech věřících), jež ovšem v litanii samé nepřichází, a poučuje nás, čím jest Panna Neposkvrněná nám, novozákonnému Israeli, t. j. těm, kteří uvěřili v Krista a k němu se hlásí. Chvály tohoto druhu jsou u sv. Otců velmi hojné; s neobyčejnou vroucností oslovují ji nesčetnými jmény, jimiž projevují svou důvěru v ní a v moc její přímly; oslavují ji jakožto tu, která se stala prostřednicí mezi Bohem a lidstvem, která tím, že zrodila světa Vykupitele, smířila lidstvo s Bohem, přivedla lidstvo k Bohu, t. j. zprostředkovala smír mezi vinným lidstvem a uraženým Bohem, připravila vše, čeho bylo třeba k provedení a dosažení tohoto smíru, protože svým „Staň se“ dala život tomu, který lidstvo s Bohem smířil a brány nebes mu otevřel. Proto nazývají ji sv. Otcové smírem mezi Bohem a lidstvem,³⁹ mostem, který lidstvo ze země do nebes vede (sv. Efrém⁴⁰ a j.), žebřem Jakubovým (Gn 28,12), po němž Bůh sestoupil na zemi a po kterém lidstvo stoupá k nebesům, klíčem zavřeného ráje atd.⁴¹ Žádnou její přednost kromě jejího panenského mateřství neoslavují s takovým nadšením jako tuto, že se totiž stala prostřednicí mezi Bohem a námi.⁴²

³⁸ „Věži Davidova – Věži z kostí slonových – Dome zlatý – Archo úmluvy – Bráno nebeská – Hvězdo jitřní, oroduj za nás!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 236. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

³⁹ Reconciliatrix humanitatis lapsae cum Deo.

⁴⁰ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

⁴¹ Srovnej tato enkómia starokřesťanské liturgie (řecké): *clavis Eden oclusae, igneae romphaeae ablatio, aditus recuperationis, instauratrix collapsae misericordiae, primi decoris restitutio, hominis ad perditas sedes reductio etc.*

⁴² „Uzdravení nemocných – Útočiště hříšníků – Těšitelko sklíčených – Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 236. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

Pátý a poslední díl litanie Loretánské rozjímá o její oslavě v nebesích. Tímto dílem litanie přirozeně končí; nebeská sláva jest přece odměnou za zásluhy nashromážděné po celý život pozemský, a jako u každého, tak i u ní musí býti přiměřená její důstojnosti, plnosti jejích milostí, jejím zásluhám a ctnostem: a protože nebylo důstojnosti vyšší než její důstojnost, nebylo duše, která by byla obdržela a dosáhla takové plnosti všech milostí a ctností jako ona, nebylo zásluh větších než zásluhy její, (pomněme jen na to, co vytrpěla s Kristem a pro Krista), nemohlo a nemůže býti bytosti, která by dosáhla oslavy takové, jako ona, která by byla povýšena v nebesích nade všechny kůry andělské jako ona.⁴³

Závěrem litanie jest trojí vzývání božského Spasitele: „Beránku Boží...“⁴⁴ Co praví o sobě Hospodin u proroka Isaiáše (41,4), „já jsem první a poslední“, to praví o sobě božský Spasitel ve Zjevení sv. Jana (1,17); skrze něho, skrze druhou božskou osobu, skrze Syna Božího od věčnosti z Otce narozeného, všechno tvorstvo z Boha vyšlo („všechny věci skrze něho učiněny jsou“ J 1,3), a skrze něho, skrze Syna Božího vtěleného a z Panny narozeného, všechno tvorstvo má se zase k Bohu navrátiti, především ovšem člověk, který se od Boha hříchem odvrátil a zbloudil; tento návrat lidstva na srdce nebeského Otce zprostředkován a dosažen byl utrpením a smrtí Beránka Božího, který na sebe vzal a smrtí svou sňal hříchy světa; všechny milosti, jichž se lidstvu dostalo od té chvíle, co Adam zhřešil, byly lidstvu dány jen pro zásluhy utrpení a smrti Páně, o tyto zásluhy opírá se všechna přímluva a prostřednictví svatých, také přímluva Neposkvrněné Panny, za kterou ji v litanii Loretánské prosíme; a jako božský Spasitel přivésti měl a přivedl nás na srdce svého nebeského Otce, tak Panna nejbl. přivésti má nás na nejsvětější Srdce svého božského Syna – to jest její úřad, její poslání, její radostné a potěšení plné zaměstnání, jež plniti bude tak dlouho, dokud se k ní vzpínati budou ruce věřících a dokud se nevznese k nebesům z věřícího srdce naposled prosba „Matko božské milosti, oroduj za nás“.

⁴³ „Královno andělů – Královno patriarchů – Královno proroků – Královno apoštolů – Královno mučedníků – Královno vyznavačů – Královno panen – Královno všech svatých – Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá – [Královno nanebevzatá] – Královno přesvatého růžence – [Královno rodin] – Královno míru, oroduj za nás!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 237. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁴⁴ Tato vzývání jsou poslední, jež třeba se modliti k dosažení odpustků; jiných modliteb přidávati netřeba.

Svatá Maria, oroduj za nás!

První tři enkomia⁴⁵ litanie Loretánské jsou převzata z litanie ke všem svatým a vévodí jako zářící trojhvězdy celé litanii, obsahující v jádře bezmála vše, čemu nás sv. víra o panenské Matce Spasitelově učí, a jsouce jaksi úvodem k celé litanii.⁴⁶ Zcela přirozeně začíná litanie vyzváním nejsv. jména Maria. Maria, jméno, nad které kromě jména Ježíš není jména sladšího, světějšího, slavnějšího, mocnějšího, jméno, které skoro u vytržení přivádělo srdce ji milující, kdykoli je slyšela, (jak se na př. vypravuje o sv. Bernardu),⁴⁷ to jméno rozléhá se všude, kdekoli hlásáno jest sv. evangelium Kristovo, to jméno se nese se rtů věřících k nebesům bez přestání, že bys spíše spočítal

⁴⁵ Jednotlivá jména, kterými v litanii oslovujeme nejbl. Pannu, nazývají se enkomia nebo elogia (překládáme „chvály“). – Upozorňujeme zároveň, že v minulém čísle vloudilo se do článku několik tiskových omylů; hrubší tuto opravujeme. Na str. 2 odst. 2 asi uprostřed má být: „jako mluvil Bůh ve S. z. skrze proroctví, tak mluvil i skrze předobrazy a typy (názny); různé osoby, věci...“; str. 5 odst. 1 na začátku: „48 chval (enkomií); ty nejsou však nahodile voleny... každá se opírá...“; str. 7 nahoře: „Ctnosti, které provázejí důstojenství božského mateřství a které je (totiž mateřství) zdobí...“; str. 4 dole: „nicméně litanie naše vznikla na západě (t. j. v církvi západní, latinské, nikoli na východě v církvi řecké) a s i c e po nejednom pokuse, p r o t o ž e už před ní byly různé litanie ke cti nejsv. Panny; první v š a k m ě l y za vzor litanii ke všem svatým, jež jest nejstarší naší litanii.“ K tomu dodáváme: o historickém vzniku litanie Loretánské byla vydána v posledních letech dosti četná pojednání a studie; ze všeho jest patrné, že nejstarší litanie ke cti nejbl. Panny nám uchovaná pochází ze 12. století a podobá se více litanii ke všem svatým než litanii Loretánské; jí podobnou lze nalézt i ve spisech sv. Bonaventury (Opera t. 14, Parisiis 1868), tomuto sv. Otci mylně přičítanou (má tři části; ve druhé jsou invokace asi takové: „Ode všeho zlého – vysvobod' nás, Paní (naše); pro slast a radost za vtělení Kristova – vysvobod' nás, P. n.“; ve třetí: „abys spravedlivým věčnou slávu a hříšníkům milost odpuštění vyprosila – Tě prosíme, uslyš nás“; na první pohled jest patrné, podle kterého vzoru byla litanie složena). Pozdější litanie obsahují jen prosby „oroduj za nás“ a blíží se tak pomalu naší litanii; některé z nich jsou velmi dlouhé, majíce na př. 90 i více enkomií, nemají však jednotného plánu jako litanie Loretánská. Konečně počet enkomií se zmenšuje a jednotný plán litanie L. jest vždy zřetelnější; v nynější podobě objevuje se naše litanie v polovině 16. století a sice v Itálii, kde beze vší pochyby vznikla. Spisy bl. Petra Kanisia rozšířila se do střední Evropy; v Praze byla zpívána, jak [Stephan] Beissel ve svém díle o účtě mariánské 16. a 17. století tvrdí, roku 1560. [BEISSEL, Stephan. *Geschichte der Verehrung Marias im 16. und 17. Jahrhundert*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1910. 516 s.]

⁴⁶ Mohli bychom říci, že tato tři enkomia jsou litanii Loretánské tím, čím jest hymnu „Ave maris stella“ (Zdrávas, hvězdo mořská, hymnus v nešporách nejbl. Panny; viz družinskou modlitební knížku, poslední vydání, str. 176) jeho první strofa. Tato „úvodní“ strofa obsahuje v prvním verši pozdrav či oslovení (Zdrávas Maria; „hvězdo mořská“ jest tu jen opis jména Maria), v ostatních třech verších jsou stručně vyjádřeny její tři nejsvětější prerogativy (přednosti): důstojenství Božího mateřství (v. 2: Máti Boží slavná), milost ustavičného a neporušeného panenství (v. 3: zůstalas vždy Pannou), její určení v díle vykoupení (t. j. Maria Panna prostřednicí mezi námi a božským svým Synem; v. 4: šťastná nebes bráno). Ostatní strofy hymnu vykládají (glossují) jednotlivé verše první strofy. „Zdrávas, hvězdo mořská, máti Boží štědrá, zůstalas vždy pannou, šťastná nebes bráno. Přijímajíc ‚Ave‘ ze rtů Gabriele, upevni v nás pokoj a změň jméno Evy. Rozvaž pouta vinným, přines světlo slepým, zlo vše od nás zapuď, dobro všechno vypros. Ukaž, že jsi matkou, přijmiž tebou prosby pro nás narozený, který tvým být ráčil. Panno nejvzácnější, nade všechny tichá, zbav nás viny, učiň tiché nás a čisté. Nevinný dej život, cestu uprav jistou, bychom, zříce Krista, plesali s ním vždycky. Chvála Bohu Otci, nejvyššímu Kristu, svatému čest Duchu, všem buď sláva jedna! Amen.“ Pod praporem Mariánským: Stanovy, obyčeje a modlitby družin Mariánských. 6., opr. vyd. Praha: Věstník mariánských družin, 1918. 326 s. 176.

⁴⁷ Srov. BENEDIKT XVI. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 168-173. ISBN 978-80-7195-527-6. FUCHS, Alfréd. *Svatý Bernard z Clairvaux*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 50 s. Vítězové; 9. svazek II. ročníku. KOREC, Tomáš. *Život svatého Bernarda, otce a učitele církevního, druhého zakladatele řádu cisterciáckého*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1891. 233 s. Srov. též KAMENÍK, Milan. *Burgundsko – kraj mnichů: Cîteaux a Bernard z Clairvaux*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2002. 355 s. Historica. ISBN 80-7021-423-6. LAWRENCE, C. H. *Dějiny středověkého mnišství*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 325 s. ISBN 80-85959-88-7. MERTON, Thomas. *Vody Siloe*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2007. 270 s. ISBN 978-80-85929-90-4.

krůpěje rosy, jež za jarního jitra pokrývá lučinu, než bys spočítal, kolikrát za den vystupuje k trůnu Královny nebes pozdrav andělský „Ave Maria“. Když sv. Joachim 15. dne po narození svého dítěte⁴⁸ mu dával jméno, když poprvé nad jeho kolébkou vyslovil sladké jméno Maria, netušil jakým kouzlem bude jednou toto jméno obestřeno, čím toto jméno lidstvu bude, jaká sláva je čeká; netušil jistě, že milliony srdcí budou opakovat toto jméno nesčetněkrát, že je budou šeptat v žalosti i v radosti, že je budou vzývat ve štěstí i v neštěstí že v něm budou hledat sílu a útěchu v pokušení a zármutku; sotva tušil, že tisíce srdcí budou hledat a nalézat svou radost nejvyšší a nejčistší v tomto jméně, že toto jméno učiní slavnějším jeho rod než jméno praotce Davida, že odlesk jeho slávy padne i na jméno jeho, že se svým dítětem a pro své dítě ani on nevymizí z paměti lidstva. – Jméno Maria nebylo ve Starém zákoně a zvláště za dob, kdy Panna Neposkvrněná na zemi dlela, právě řídké; bylo dost obvyklým, a jak se zdá, oblíbeným jménem israelských žen a dívek.⁴⁹ Tehdy ovšem nemohlo mít to kouzlo, které má dnes, nemohlo obsahovati v sobě tu sladkost, něhu a krásu, které se mu dostalo teprve od té doby, kdy stalo se jménem Matky Boží; svým čarovným leskem oblito bylo teprve tím, že je nosila a nosí Neposkvrněná Matka Páně.

Čím jest sv. jméno Maria věřícímu srdci? Jméno jest znakem věci nebo osoby, kterou naznačuje, jméno v jistém smysle zastupuje samu osobu nebo věc jím naznačenou; slyšíš-li jméno, vybaví se ti v mysli, vystoupí před tvým duševním zrakem celá postava toho, který to jméno nese; jak se na př. vybaví v mysli při jméně matčině vzpomínky na blahé chvíle, jež jsme prožili v jejím náručí, její láska mateřská a všechna něha, která její bytost oblévá! Jak se vybaví v mysli vše, čím nám jest nebo byla! Pochopíš-li tedy, čím jest věřícímu srdci Neposkvrněná Matka Páně, co vidí a co má věřící duše v té, kterou nazývá svou Královnou, svou Patronkou a svou Matkou nebeskou, ku které se utíká jako k Matce milosrdenství a kterou uctívá jako ideál a vzor všech ctností, pak poznáš, čím jest věřícímu srdci její sv. jméno, proč jest mu tak svaté, tak drahé a sladké, proč se mnohé duši ji milující skoro mimovolně, skoro bezděky, skoro proti její vůli dere ustavičně na rty, proč jméno a s ním vzpomínka na Pannu Neposkvrněnou se drala neustále do péra sv. Ambroži, sv. Bernardu⁵⁰ a tolika jiným takže bylo jim skoro nemožno psáti, aby se jim do péra nevyloudil nějaký

⁴⁸ Israelský hošík dostával jméno za týden, dívka za 14 dní po narození.

⁴⁹ Nosily je i ženy z panujících rodů, na př. manželka Heroda Vel.; Jos. Flavius jmenuje ji grecisovanou formou Μαριάμμη (var. Μαριάμνη). Hebrejský text Písma sv. má Miriam (מִרְיָם, Mirjám), LXX má Μαριάμ; v Novém zákoně (v řeckém textu) jmenují evangelisté ženy tohoto jména formou řeckou Μαρία (na př. Mt 27,56.61; 28,1 L 24,10; J 19,25), nejl. Pannu však důsledně formou hebrejskou Μαριάμ (na př. L 1 a t. d.); proč? důvody se uvádějí různé.

⁵⁰ Srov. BENEDIKT XVI. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 168-173. ISBN 978-80-7195-527-6. FUCHS, Alfréd. *Svatý Bernard z Clairvaux*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 50 s. Vítězové; 9. svazek II. ročníku. KOREC, Tomáš. *Život svatého Bernarda, otce a učitele církevního, druhého zakladatele řádu cisterciáckého*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1891. 233 s. Srov. též KAMENÍK, Milan. *Burgundsko – kraj mnichů: Cîteaux a Bernard z Clairvaux*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2002. 355 s. Historica. ISBN 80-7021-423-6. LAWRENCE, C. H. *Dějiny středověkého mnišství*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 325 s. ISBN 80-85959-88-7. MERTON, Thomas. *Vody Siloe*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2007. 270 s. ISBN 978-80-85929-90-4.

pozdrav nebo povzdech k ní.⁵¹ Nedivíme se tudíž, že mužové, kteří své péro věnovali službě církve svaté, své osvěžení a svou radost nalézali v tom, že mohli je zasvětit také oslavě nejbl. Královny nebes a jejího sv. jména (srovnej na př. předmluvu Mariale bl. Alberta Vel.)

Bylo však Panně nejsv. jméno dáno od jejích rodičů nebo dal jí jméno sám Bůh, jako je dal jejímu božskému Synu? Úcta a láska věřících duší bránila by se skoro náhledu, že Pán, který dal jméno Isákovi (Gn 17,19) a Janu Křtiteli (L 1,13), který změnil jméno Abrahamovi, Sáře (Gn 17,5.15), Jakubovi (Gn 32,29) a Petrovi (Mt 16,17n), ponechal lidské libovůli volbu jména té, která byla předurčena za Matku jednorozeného jeho Syna; proroci Isaiáš (Iz 8,3) a Oseáš (Oz 1,4.6.9) dali svým dítkám jméno, které jim Hospodin určil, jméno předchůdce Páně zvěstoval jeho otci archanděl, a Matce svého Syna by byl Pán nevěnoval tolik péče, co věnoval jeho předchůdci? Zdá se skoro nemožným, aby jméno tak krásné a sladké mělo původ jinde než v samém srdci nebeského Otce, zdá se býti skoro jisto, že jen on jí jméno vyvolil a určil. „Nejsv. Trojice dala Tobě jméno“, praví Raymundus Jordanus (*Piae lectiones vel contemplationes de B. V. p. 4*), sám Nejvyšší prostřednictvím anděla zjevil jejím rodičům, jaké jméno jí mají dát, jak jednomyslně tvrdí sv. Otcové; opírají se při tom o prastarou tradici,⁵² která poprvé jest zaznamenána v protoevangeliiu Jakubově⁵³ (pochází asi ze 2. století) a která tvrdí, že anděl zvěstoval oběma rodičům nejbl. Panny její početí, narození a jméno. Tato tradice tak stará a úctyhodná, od tolika sv. Otců zastávaná, přiměla i vynikající bohoslovce (na př. Suarez, *Opera*, t. 19, d. 2, s. 1), že tvrdili: „Velmi pravděpodobné jest, že jméno Maria bylo od Boha jejím rodičům zjeveno..., není pravděpodobno, že nejbl. Panně byl odepřen tento projev (Boží) lásky, jehož se jiným dostalo“ (ib. n. 6).

Můžeme tedy pokládati za věc skoro jistou, že Pán nějakým způsobem zjevil rodičům nejsv. Panny její jméno. Ale z toho zase vzniká nová otázka věřícím duším, otázka totiž, co znamená jméno Maria. Kdykoli Pán někomu jméno sám dal, vždycky jím vyjádřil nebo nějak naznačil určení, poslání, úřad dotčené osoby;⁵⁴ jest tudíž jisto, že jest nějaký vztah mezi jménem Maria a mezi posláním a důstojenstvím té, která je nosila, a proto láká a vábí lásku a „zbožnou zvědavost“ (bl. Albert) věřících, odkrýti význam jména Maria, protože tuší, že jeho význam jest tak krásný jak krásné jest jméno samo, tak hluboký, jak vysoká jest důstojnost jeho nositelky, tuší, že ve významu toho jména jest hloubka taková, jakou do něho vložit mohl ten, který věděl, k jaké důstojnosti jest

⁵¹ Sv. Ambrož na př. ve svém „Výkladu žalmu 118“ má skoro v každé kapitole zmínku o nejbl. Panně, třeba že jí souvislost naprosto nevyžaduje; sv. Augustin dosti často vplétá do svých traktátů zmínku o panenské Matce Spasitelově; sv. Bernard mluví o ní často zcela neočekávaně v řečech, jež měly zcela jiný námět (thema); sv. Tomáš Aq. psával na okraj svých rukopisů často pozdrav „Ave Maria“; sv. Alois psával v záhlaví každého sešitu prosbu „O Maria, sis mihi propitia“.

⁵² T. j. ústní podání.

⁵³ POKORNÝ, Petr, ed. a DUS, Jan Amos, ed. *Novozákonní apokryfy. I, Neznámá evangelia*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2001. 461 s. Knihovna rané křesťanské literatury; sv. 1. ISBN 80-7021-406-6.

⁵⁴ Jméno Ježíš znamená Spasitel, Jan znamená „Bůh jest milostiv“, Abraham = otec množství a t. d.

dcera sv. Joachima a Anny vyvolena a předurčena. O tom přesvědčení jsou všichni, kteří se o výklad tohoto jména pokoušeli; všichni snaží se mezi jménem (resp. svým výkladem tohoto jména) a posláním Neposkvrněné Panny najít nějaký vztah, všichni v něm hledají hluboký význam. V němž by se zračila důstojnost a vznešenost od věčnosti vyvolené a nade vše tvorstvo vyvýšené Matky Páně.

Ale podivná věc: tolik vlastních jmen hebrejského původu jest v Písmě sv. S. i N. z., snad o každém exegese⁵⁵ ví, co znamená – jen jméno Maria činí výjimku; právě to jméno, které jest po jménu Ježíš křesťanskému srdci nejdražší, zůstalo zahaleno naší „zbožné zvědavosti“. Šetnáct století pokouší se zbožnost a láska věřících srdcí odhalit význam tohoto jména, exegese se vším svým aparátem (t. j. pomocnými vědami) spěje na pomoc, ale vše marno; co znamená jméno Maria? na tuto otázku se ctitelé Neposkvrněné Panny odpovědi dosud nedočkali a podle všeho nedočkají nikdy. Svatý Jeroným (4. stol.) uvádí již 6 výkladů;⁵⁶ jejich počet časem rostl a roste neustále, takže Bardenhewer ve svém díle jich vypočítává již přes 60.⁵⁷ Jméno Maria pokládali a

⁵⁵ Exegese jest věda, jejíž úkolem jest vykládati Písmo sv.

⁵⁶ Liber interpretationis hebraicorum nominum: „Obyčejně se má za to, že jméno Maria znamená „osvěcují mne“, „osvícení“, (illumini me isti, illum inatrix) nebo „myrrha mořská“; já však naprosto nesouhlasím, spíše znamená „hvězda mořská“ nebo „hořké moře“, a nutno na zřeteli mít, že Maria v syrštině znamená tolik co paní.“ U sv. Jeronýma poprvé nacházíme výklad „hvězda mořská“, stella maris; zdá se však, že sv. Jeroným původně napsal stilla maris (krupěj mořská), při opisování jeho spisů však slovo to nahrazeno bylo slovem stella (hvězda), a tak přešlo skoro do všech nám zachovaných rukopisů. Stalo-li se tak omylem či úmyslně, těžko říci, ale budiž tomu jakkoli, jisto jest, že snad málokterý omyl byl tak šťastný jako tento. Výklad „hvězda mořská“ přešel do spisů sv. Otců, jeho zmocnila se středověká poesie liturgická, zavalil podnět k nejedné homilii (viz níže ukázkou z homilie sv. Bernarda) a nesčetným překrásným hymnům a sequencím; v kněžských hodinkách i při nejsv. oběti pozdravována Královna nebes bez přestání jako hvězda, která vede loďku našeho žití po moři tohoto života do přístvu spásy, ve starobylých dómech hlaholil neustále zpěv nejrozmanitějších hymnů, jež všechny opěvovaly hvězdu mořskou svítící nám mezi mraky v bouřích života. Srovnej začátky sequencí: Ave maris stella, Ave stella luminosa, Ave Stella parens Solis, Ave stella marium, Gaude Virgo stella maris, Salve stella mundi lumen, Stella splendens maris undisoni, Stellam maris attendamus, Stella maris luminosa, Stella maris o Maria, Stella maris, stilla mellis etc. Výklad „hvězda mořská“ ovládl ve středověku, „ve zlatém věku úcty mariánské“, docela oblíben byl nevýslovně, a nikdo neměl tušení, že má původ v písařské chybě. Na konci 16. století vyslovena poprvé domněnka, že snad původní text sv. Jeronýma měl „stilla“ a ne „stella“, a dnes pokládá se tento náhled za jistý. Snažil se sice nejeden milovník tohoto překrásného a poetického výkladu jej zachrániti, ale námaha, z hebrejštiny jej odvoditi, byla marná; přece však se nechtěli tohoto líbezného výkladu vzdáti, ale kde najít pro něj pevnější opory? a tu, když už jeho postavení bylo skoro beznadějné a když už měl být odkázán do říše legend, jako na zavalanou přišlo studium hieroglyfických nápisů egyptských a poskytlo mu oporu ne právě vratkou. V nové době odvozují mnozí odborníci jméno Maria z egyptštiny a sice z toho důvodu, protože první toto jméno nosila sestra Mojžíšova (Ex 15,20), narozená a vychovaná v Egyptě; jména jejich bratrů Aarona a Mojžíše jsou původu egyptského, možná že i její. Z egyptštiny se odvozují dva výklady: buď znamená „hvězda mořská“ (Mirjam = Minurjuma) nebo „od Boha milovaná“ (Bohumila; srov. Vigouroux, Dictionnaire de la Bible, heslo Marie). Schäfer (Die Gottesmutter in der hl. Schrift str. 132 [SCHAEFER, Aloys. *Die Gottesmutter in der Heiligen Schrift: Biblisch-theologische Vorträge*. Münster i. W.: Druck und Verlag der Aschendorffschen Buchhandlung, 1887. 249 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/diegottesmutteri00scha>]) jest však názoru, že sestra Mojžíšova dostala jméno Mirjam nikoli v Egyptě, nýbrž až po přechodu mořem Rudým; dokázati toho nelze, a mínění, že Maria jest jméno původu egyptského, má své důvody (srov. Hummelauer, Comment. in Ex. ad. 15, 19. 20) a Knabenbauer, Comment. in Math. ad. 1, 17).

⁵⁷ Srov. BARDENHEWER, Otto. *Geschichte der altkirchlichen Literatur: Erster Band: Vom Ausgang des apostolischen Zeitalters bis zum Ende des zweiten Jahrhunderts*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1913. 633 s. BARDENHEWER, Otto. *Geschichte der altkirchlichen Literatur: Zweiter Band: Vom Ende des zweiten Jahrhunderts bis zum Beginn des vierten Jahrhunderts*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1914. 718 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/geschichtederalt01bard>

dosud pokládají mnozí za jméno hebrejské, jiní za syrské, v nové době nejeden pokládá je za jméno egyptské, řidčeji za arabské; někteří mají za to, že původní forma jest Mirjam, jiní zase, že původně znělo Marjam, jedni míní, že jméno to jest složeno ze dvou kořenů, většina moderních exegetů je pokládá za jednoduché.

Několik výkladů předkládáme, aby bylo možno učinit si jakousi představu o tom, co studia a námahy již theologii stálo přesv. jméno nebeské Královny.⁵⁸ Z egyptštiny odvozují se výklady: hvězda mořská, Bohumila (ojedinělý jest výklad „přístav mořský“); ze syrštiny odvozuje se výklad „Paní“ (my bychom spíše řekli „Královna“); z arabštiny výklad „mým příbuzným jest Bůh“; z hebrejštiny se odvozuje většina všech výkladů: moře hořkosti (hořké), hořká, vzpurná, jejich vzpoura,⁵⁹ myrrha mořská, osvěcená, osvěcující, krásná; zcela ojediněle jsou výklady „Bůh jest mým zrozcencem“ (sv. Ambrož), „paní (královna) moře“, „ranní déšť mořský“ (apud Corn. a Lapide

BARDENHEWER, Otto. *Geschichte der altkirchlichen Literatur: Dritter Band: Das vierte Jahrhundert mit Ausschluss der Schriftsteller syrischer Zunge*. Freiburg im Breisgau: Herder & Co. G. M. B. H. Verlagsbuchhandlung, 1923. 679 s. BARDENHEWER, Otto. *Geschichte der altkirchlichen Literatur: Vierter Band: Das fünfte Jahrhundert mit Einschluss der syrischen Literatur des vierten Jahrhunderts*. Freiburg im Breisgau: Herder & Co. G. M. B. H. Verlagsbuchhandlung, 1924. 673 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/geschichtederalt03bard> BARDENHEWER, Otto. *Geschichte der altkirchlichen Literatur: Fünfter Band: Die letzte Periode der altkirchlichen Literatur, mit Einschluss des ältesten armenischen Schrifttums*. Freiburg im Breisgau: Herder & Co. G. M. B. H. Verlagsbuchhandlung, 1932. 423 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/geschichtederalt05bard> BARDENHEWER, Otto. *Patrologie*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1910. 587 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/patrologie1910bard>

⁵⁸ O jméně Maria byly vydány v nové době celé monografie, na př. Bardenhewer, *Der Name Maria* [BARDENHEWER, Otto. *Der Name Maria: Geschichte der Deutung desselben*. Freiburg im Breisgau: Herder'sche Verlagshandlung, 1895. 688 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/dernamemariages00bardgoog>]; Minocchi, *Il nome di Maria* [MINOCCHI, Salvatore. *Il Nome di Maria, saggio critico storico*. Firenze: Libreria editrice S. Raffaele, 1897. 92 s.]. Theologové nyní jsou většinou názoru, že se nedá s jistotou určit, co jméno Maria znamená. Hummelauer (l. c.) kloní se k náhledu, že jméno to jest původu hebrejského a že asi znamená „sličná“. Knabenbauer (l. c.) zamítá mínění, že jméno Maria jest složeno ze 2 kořenů, uvádí několik výkladů, a na konec praví: „co jméno Maria znamená, nedá se určitě říci“, jemu zamlouvá se výklad „myrrha“, protože často byla dávána israelským dívkám jména květin nebo stromů. Campana (*Maria nel dogma*, p. 660 [CAMPANA, Emilio. *Maria nel dogma cattolico*. Torino – Roma: Casa Editrice Marietti, 1928. 990 s.]) jen recensuje řadu výkladů, právě tak Castelpiano (*Maria nel consiglio dell' Eterno*, pg. 220 [CASTELPLANIO, Ludovico di. *Maria nel consiglio dell' eterno, ovvero, La vergine predestinata alla missione medesima con Gesù Cristo*. 2. vyd. Napoli: Rondinella & Loffredo, 1902. 1633 s.]), Schäfer míní, že asi znamená „moře hořkosti“ (o. c. str. 139. [SCHAEFER, Aloys. *Die Gottesmutter in der Heiligen Schrift: Biblisch-theologische Vorträge*. Münster i. W.: Druck und Verlag der Aschendorffschen Buchhandlung, 1887. 249 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/diegottesmutteri00scha>]), Bardenhewer (o. c.) „krásná, sličná“; [Heinrich Friedrich Wilhelm] Gessenius ve svém hebrejskolatinském slovníku „corpulenta“ [*Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*] Archive.org [online] <https://archive.org/details/hebrischesunda00geseuoft>, Cornelius a Lapide [Commentaria in Scripturam Sacram] jen uvádí různé výklady. Sušil míní (*Evangelium sv. Lukáše* str. 14) [SUŠIL, František. *Evangelium svatého Lukáše*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1865. 223 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=60>], že Maria znamená buď paní (syr.) nebo hvězda (svíce; hebr.). Hejčl (*Bible česká* sv. 1, str. 200) [*Bible česká. Díl první: Knihy Starého zákona: Sazek I.: Část 1, pět knih Mojžíšových, část 2, Kniha Josue, Kniha Soudců, Kniha Rut a knihy královské, část 3, knihy Doplnků, dvě knihy Ezdrášovy, Kniha O Tobiasovi a Kniha o Juditě*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1917. 1344 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=104>] uvádí jako vědecky přípustné tři výklady: krásná, milující Jahve nebo miláček Jahvův (Jahve = Bůh), Nejvyšší jest mým příbuzným.

⁵⁹ Tak Grimm, *Geschichte der Kindheit Jesu*, v dodatku (za hlavou 14); tento výklad má na mysli reptání lidu u hořkého pramene Mara (= hořkost) Ex 15,23 a vzpouru sestry Mojžíšovy Nu 12,1; kdyby výklad tento byl oprávněn, byla by sestra Mojžíšova dostala jméno Mirjam až po těchto dvou událostech, to však se nedá lehce dokázat; narozené dívce sotva by byl kdo dal jméno „vzpurná“.

ad Lc 1).

Jak si počínají sv. Otcové vůči těmto výkladům? Za jejich dob nebylo pěstováno studium východních řečí tak jako dnes; proto spoléhající se zcela na sv. Jeronýma, který byl v této věci největší autoritou křesťanského starověku, přijímají jeho výklady, a kladouce větší váhu na význam jména než na jeho odvození (etymologii), ukazují, že každý z nich svým způsobem vyjadřuje poslání nebo důstojnost Neposkvrněné Matky Páně, jeden tak a jiný jinak.⁶⁰ Autor překrásného dílka „Speculum B. M. V.“ píše na př. asi takto:⁶¹ „Toto jméno přesvaté, přesladké a převznešené převýborně bylo dáno nejsvětější, nejsladší a nejvznešenější Panně. Maria totiž znamená moře hořkosti, Maria jest hvězda mořská, Maria se vykládá též co osvícená, osvěcující nebo paní... Uvažujme předně, proč Maria znamená moře hořkosti. Maria znamená moře, protože jest plná milostí: jako všechny řeky své vody do moře nesou, tak všechny milosti, jichž po krupějích se jednotlivým svatým dostalo, svou plností zaplavily její duši... Což divu, že náplní všech milostí obdařena ta, skrze níž tolik milostí lidstvu vyprýštilo?... Maria znamená hořká, protože při utrpení jejího Syna hořkost naplnila její srdce, a meč Simeonem předpověděný pronikl její duši... Maria (jest) moře hořkosti, moře hořké ďáblu a andělům jeho; proto praví sv. Bernard: „Nepřátelé neděsí se mocného vojska tak, jako mocnosti pekelné se děsí pouhého jména Maria“... Maria znamená za druhé hvězda mořská, a toto jméno se jí předobře hodí, protože jí svěřen úkol hvězdy mořské (gerit officium stellae marinae). Chystají-li se plavci na cestu do nějaké země zámořské, volí si nějakou hvězdu, s níž nespouštějí po cestě zrak, a za jejího vůdcovství bezpečně dojdou svého cíle; takový jest úkol naší hvězdy, Marie Panny, která plující po moři života, ať v loďce nevinnosti, ať v loďce pokání, vede k břehům nebeské otčiny... Maria znamená též osvícená, protože podivuhodně osvícena byla přítomností Páně: jeho milostí, dokud na zemi dlela, jeho slávu nyní v nebesích – aby tak jsouc osvícena stala se osvěcovatelkou na nebi i na zemi: nás osvěcuje příkladem svého svatého života, nebesa osvěcuje svou velebností a slávou... Maria konečně znamená paní, protože vládne všemu, co jest na nebi, na zemi i v podsvětí...”

Ve spise „Stimulus amoris“, také sv. Bonaventurovi (mylně) přičítaném jest o jméně Maria místo plné něhy a nadšení (pars 3, c. 16); mimo jiné praví, vykládaje jméno Maria jakožto hvězda mořská: „Jak se Tobě, Pane, odvděčíme za to, že jsi nám v hořkosti postaveným, temnotou odevšad obklopeným, od přístavu spásy daleko vzdáleným, bouřemi a vlnobitím do úmoru zmítaným dal

⁶⁰ Srovnej na př. bl. Albertus, De laudibus B. M. V. l. 1, c. 2 et 3; sv. Bernardin Sienský praví (De glorioso nomine Mariae s. 1), že jméno Maria má výkladů několik, poněvadž jediný by nevystihl a nevyjádřil vší vznešenosti nejbl. Panny; jako Boha jmenujeme mnohými jmény (na př. Nejvyšší, Všemohoucí, Hospodin atd.), abychom tím naznačili jeho nepochopitelnost, tak označujeme i Pannu nejsv. mnohými jmény, aby se tím způsobem duch náš aspoň poněkud povznesl k poznání její velebnosti a slávy.

⁶¹ Lectio 3; autor tohoto díla není sv. Bonaventura, nýbrž Conradus Saxoniensis. Podáváme spíše parafrasi než věrný překlad.

těšitelku tak vznešenou, společníci tak líbeznou, ochránkyni tak přemocnou, pomocnici tak laskavou, Marii Pannu, hvězdu zářivou? O věru blahá noc a šťastná temnota, která takovou hvězdou byla ozářena! O Panno slavná, stále chci dlít na tomto moři (bouřlivém), abys Ty byla stále mou hvězdou..., stále chci se plavit po tomto (neutěšeném) moři (životu), aby tato hvězda mohla být mou vůdkyní... Ať se na mne hrnou soužení se všech stran, a ať mne svírají úzkosti neslýchané, nebudu se báti, protože Ty jsi se mnou (hvězdo má); ano, pak mi budeš tím více zářit, čím více budu úzkostmi svírán vši lidské pomoci zbaven a ode všech tvorů opuštěn... Kdo by se s radostí nepustil na toto neutěšené moře, nad nímž tato hvězda září? Neboj se, duše rozmilá, protože není možno, aby se ztroskotala loďka (tvého života), září-li jí na cestu tato hvězda, a žádný mrak ti jí nezahalí, dokud sama nebudeš chtít...”

Říďme se tedy příkladem sv. Otců a zvolme si z uvedených výkladů ten, který se nám zdá býti nejlahodnější a nejkrásnější, který nejlépe vystihuje obraz, jež si o Panně Neposkvrněné naše srdce vytvořilo; v každém najdeme trochu té sladkosti, líbeznosti a krásy, kterou chová v sobě sv. jméno Maria, v každém se zračí trochu toho lesku, který oblévá milostnou a nebesky krásnou postavu Neposkvrněné Matky Páně. Sv. Otcové s takovým nadšením a vroucností mluví o sv. jméně Maria, že skoro závidíme těm, kteří je slýchávali kázati o Panně nejsv.; zvláště tři věci velebí na tomto jméně: jeho sladkost, jeho moc a jeho slávu.

„Maria, ó jméno plné slasti“, pěje kterási píseň, a nikoli neprávem; věřícímu srdci se v pravdě zdá, že všechna *sladkost*, která oblévá celou bytost Neposkvrněné Panny, jest soustředěna v jejím svatém jméně. Která duše křesťanská nikdy nezakusila sladkosti tohoto přesvatého jména? Která duše jest tak prázdná vši lásky, že nikdy nepoznala, co sladkosti vložil Pán do tohoto jména? Vždyť ona k tomu byla stvořena, aby sladkou učinila onu hořkost, kterou Adam a Eva „namíchali“ lidstvu, jak středověká poesie (básnictví) církevní praví. Satan podal prarodičům našim ke rtům pohár plný hořkosti, plný jedu, namlouvaje jim, že v něm jest sladkost medová; okusili z něho zvědavě Adam i Eva, a „otevřely se oči obou“ (Gn 3,7), a oba poznali, pozdě ovšem, že v něm byl jed a nikoli med. Hořkost a slzy staly se od té chvíle údělem lidstva, ale Pán už v ráji ukázal prarodičům bytost, jež sladkostí svou skrápět bude trudy a trampoty našeho života, a slova kletby nad lidstvem vyřčená oslazená byla slovem útěchy: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou... ona potře hlavu tvou...” (pravil Hospodin hadovi; Gn 3,15).

Tehdy jí Bůh nejmenoval, nevyslovil jejího sladkého jména, slíbil jen, že pošle lidstvu ženu vítěznou, která vyproští je ze spárů ďáblových; jak sladká však byla Adamovi a Evě tato útěcha, toto zaslíbení! První krůpěje sladkosti,⁶² jichž se dostalo oklamanému a hříchem otrávenému

⁶² Překrásně líčí sv. Efrém ve svých hymnech, co sladkosti přinesla Neposkvrněná lidstvu skrze požehnaný plod svého panenského života; v kterém si hymnu o nejbl. Panně praví:
„Místo hořkého plodu, který Eva utrhlá se stromu vědění, dala Maria lidstvu plod přesladký; hle, rozkoší se stala

lidstvu, jež skanuly do srdce podvedeného člověka, měly zřídlo ve vítězné Matce zaslíbeného Messiáše; první, co Panna Neposkvrněná lidstvu dala, byla sladká útěcha, bylo zmírnění bolesti a žalu, byla sladká naděje a důvěra v Boží milosrdenství. Sladkost jejího jména rozlévala se tedy již tisíce let před tím, než ona na svět přišla, a vzpomínka na ni měla mírnit hoře a žalost vyhnanců. Když přišly smutné chvíle na lid vyvolený, když ti, kteří se nespustili svého Pána a nešli za bohy cizími, byli blízko zoufalství, vzpružil Pán jejich klesající mysl vzpomínkou na Pannu, která počne a porodí světu Emmanuele (Iz 7,14), na ženu, skrze niž podivuhodnou věc Pán vykoná (Jr 31,22), na tu, která porodí zaslíbeného knížete Israelského (Mi 5,2). Jako jarní vánek, který zavane do zimního mrazivého dne, tak vzpomínka na zaslíbenou Vítězku, na zaslíbenou Matku Messiáše plašila mraky, vzpomínkou na ni okřála srdce věrných Bohu svému. Čím bude tedy jméno její Novému zákonu, když vzpomínka na ni takové divy působila v noci zákona Starého? Poslyš jen sv. Otce, jak mluví o sladkosti sv. jména Maria.⁶³

Bl. Albert věnuje (De laudibus B. M. V. I. 1, c. 2) rozjímání o sv. jméně Maria nejednu stránku; nejpěknější místo zní ve volném překladě takto: „Vhodně přirovnává se toto sv. jméno k oleji,⁶⁴ protože... unavené občerstvuje, nemocné uzdravuje, nevidomé osvěcuje, srdce zatvrzelá obměkčuje, zemdlené posiluje, sílí zápasící a láme jeho d'áblovo; jako olej se vznáší na povrchu

celému světu sladkostí plodu Marie Panny.

Strom života, který se skrýval uprostřed ráje, (znovu) v Marii vypučel... a vydal plody všechněm lidem, vzdáleným i blízkým.

Panenská réva vydala hrozen, jehož víno přesladké útěchu přineslo plačícím; Adam a Eva zármutkem sklíčení okusili (tohoto) léku života a našli v něm potěchu svým slzám.“

Slovy „Adam“ a „Eva“ míní sv. Efrém často celé lidstvo, sténající pod následky viny Adamovy. – Jinde píše týž světec (hym. pro svátek Zvěstování P. M.):

„Satan a Eva vykopali hrob a svrhli do něho hříšného Adama, ale Gabriel a Maria vyjednávali vespolek (o spáse lidského pokolení), a tak mrtví zase povstali (k životu).

Žena Adamova nerozumně rozmlouvala se starým lhářem... uvěřila mu... a hořkým plodem rajským obnažila Adama.

Pak přišla Maria a utkala roucho slávy, kterým přikryla nahotu Adamovu.

Dva stromy štípl nebeský zahradník v ráji; na jednom zavěsil smrt, na druhém skryl život a postavil do sporu Adama mezi ně, aby mohl podstoupit boj a dosíci v něm koruny vítězství.

Uložil mu, by nejedl se stromu vědění, protože v jeho plodu číhala (na něho) smrt... ale had a Eva společně přivedli Adama k hříchu.

Na loktech Marie Panny zavěsil Bůh plod, jehož (Adam a Eva) v ráji neokusili: s loktů Marie Panny jej (jakoby se stromu) utrhl...

Božím rájem jest Maria: v tomto ráji není strom vědění, ani had, jenž škodí, ani Eva, která zabíjí: (jen) strom života z ní pučí, který vyhnance přivádí zpět do ráje.

Strom života, ježž Cherubín s plamenným mečem hlídal, nyní štípen byl v přečisté Panně, a Josef jest jeho strážcem...

Strážce rajský odložil svůj meč, protože plod (život), ježž střežil, padlému lidstvu byl s nebe skrze Marii dán...“

⁶³ Skoro u vytržení byl autor zmíněného již díla „Stimulus amoris“, když psal ve stati „rozjímání o pozdravu andělském“ a „rozjímání o modlitbě Zdravas Královno“ o sladkosti jména Maria; praví na př.: „Tys všude na cestách našich rozestřela síť a léčky své dobrotivosti, abychom v nich uvázli a v lůně sladkosti Tvé na vždy spočinuli... Ty sladkostí svou loupíš naše srdce...“ (Tu... rapirix cordium, absorptrix mentium... animarum amatrix animarum venatrix).

⁶⁴ Naráží po příkladě sv. Bernarda (in Ct s. 15) na verš Ct 1, 2: „Jméno tvé jest jako olej rozlitý“, t. j. rozšiřuje vůni atd. Srov. BERNARD Z CLAIRVAUX. *Kázání na Píseň písní: I.* 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2009, s. 191-201. Thesaurus; sv. 11. ISBN 978-80-87183-15-1.

každé tekutiny, tak jméno její jest povzneseno nade jména všech svatých; jí dala sama nejsv. Trojice jméno, které po jménu jejího božského Syna jest nade všechno jméno..., aby každý jazyk vyznával (hlásal) tohoto jména půvab, slávu a moc; neníť v jiném jméně vyjma jméno Tvého božského Syna ochrany tak mocné jako ve jméně Tvém, není jiného jména daného lidem kromě sladkého jména Ježíš, z něhož by tolik milostí prýštilo lidstvu... Jméno Tvé, t. j. sláva jména Tvého, bylo skryto, dokud jsi na světě dlela, jako olej uzavřený v nádobě, avšak po nanebevzetí Tvém rozlilo vůni svou po všech končinách země: když totiž apoštolé celému světu evangelium Kristovo hlásali, slyšen byl hlas sv. jména Tvého po vší zemi...“⁶⁵

Sv. Dionysius Karth., „doctor exstaticus“, uvádí místa z různých sv. Otců a velebí sladkost sv. jména Maria takto (De dignitate et laudibus B. M. V. 1. 3, a. 30): „Ó vznešená, ó dobrotivá, ó láskyhodná, ó přesladká Maria! Tvé jméno ani vysloveno býti nemůže, aby neroznítilo srdce naše, na Tebe ani pomysliť nemůže duše Tebe milující, aby neokřála vzpomínkou na Tebe, Ty nikdy do zbožné mysli nezavítáš bez sladkosti Tobě vrozené. Ó Panno nejčistší, ó Matko Boha mého, ó Maria nejsladší, jak sladká jest vzpomínka na Tebe! Na Tebe mysliť jest rozkoší srdce, Tebe vzývat jest pomoci v každé bídě, Tebe následovat znamená k věčné blaženosti přímo a jistě se ubírat...“

M o c sv. jména Maria taktéž nezřídka sv. Otcové velebí; i tu je přirovnávají k sv. jménu Ježíš a mají při tom na mysli nejen moc její přímluvy, nýbrž i moc a sílu, kterou její jméno má nad ďáblem, jsouc na př. vzýváno v pokušení. Sv. Dionysius (ib.) praví: „Svaté a hrozné jest jméno její..., jméno Maria jest nevýslovně mocné a hrozné bezbožným..., tuto moc má proto, že jest jménem panenské Matky Boží; pro čest a slávu nejsv. Matky Páně učinil Bůh toto jméno tak mocným...“ Čteme-li však u sv. Otců, že při vzývání nejsv. jména Maria zlí duchové prchají, nesmíme zapomenouti na velký rozdíl, který jest mezi jménem jejím a jménem jejího božského Syna; o tomto praví Písmo sv., že ve jménu Ježíš klekati musí veškeré koleno, že ve jménu Ježíš se zlí duchové apoštolům poddávali, že ve jménu Ježíš uzdraven nemocný (Sk 3,6-8), křtění věřící (Sk 8 a 10) atd.; o jménu Maria toho říci nemůžeme;⁶⁶ tím však nechceme popíratí nebo seslabovati

⁶⁵ Srovnej k tomu překrásné místo v kontemplacích ct. Raymunda Jordána (p. 4, c. 5-7); Albertus i Raymundus končí své rozjímání modlitbou k nejsv. jménu Maria, jež zní asi takto: „Ó nejmilostivější Panno Maria, nejsv. jméno Tvé (t. j. jeho význam) nechť se uskuteční na mně; budiž mi Paní, potlačuj ve mně pokušení a krot' mé nepřátele; budiž mi mořem hořkosti a učiň mi hořkými hříšné rozkoše světa; budiž mi světlem (osvícením) a řiď mne po nebezpečných cestách tohoto života, abych ve světle nepomíjejícím kochati se mohl na věky. Amen.“

⁶⁶ Někteří theologové kloují se k názoru, že vzývání jména Ježíš působí „ex opere operato“; budiž tomu jakkoli, o jméně Maria toho tvrditi nemůžeme, jak na př. [Virgil] Sedlmayr tvrdí (Theologia Mariana [In Qua Quaestiones De Gloriosissima Deiparente Agitari Solitae Stylo Theologis Speculativis Proprio Discutiuntur, Congruis Rationibus Fulciuntur; Et Solutione Occurrentium Obiectionum Firmantur Ad Maiorem Erga Virgineam Dei Matrem Devotionem Excitandam, Ampliorem Marianis Sententiis Lucem Ferendam, Et Inde Etiam Ad Singularem Mariophilorum Utilitatem Comparandam, Cum Summariis Et Triplici Indice, Uno Conceptuum Praedicabilium, Altero Quaestionum Et Responsionum, Ac Tertio Rerum Memorabilium] q. 12. a. 5), ač i on své tvrzení omezuje. Tvrdíme-li, že vzývání jména Maria má účinek jistojistý (effectus infallibiles), nutno tomu rozumět asi v tomto smysle, v jakém se praví, „nebylo od věků slýcháno, abys koho opustila, kdo se k Tobě utíkal“, nebo „nemožno jest, aby ctitel nejbl. Panny na věky zahynul“. Důvěrným vzýváním jména Maria vyprošujeme si a dovoláváme se

tvrzení sv. Otců, naopak, jsme přesvědčeni o pravdivosti toho, co praví bl. Petr Kanisius ve své mariologii: „Jméno Maria obsahuje zvláštní sílu a božskou moc“, zvláště v pokušení, ačkoli s jistou výhradou, jak v poznámce naznačeno. Proto pravdou zůstane, že po jménu Ježíš není mocnějšího, jakož ani sladšího jména než jméno Marie. U sv. Dionysia (ib.) čteme, že před mocí jména Maria prchají mocnosti pekelné jako ranní mlha před žářem slunce. Ve zjeveních sv. Brigitty praví nejbl. Panna: „Když andělé slyší mé jméno, plesají a děkují Bohu, protože vidí v Božství oslavenou lidskou přirozenost mého Syna: duše v očištění se radují, kdykoli slyší mé jméno, jako se raduje nemocný na lůžku, když slyší slovo útěchy; andělé slyšíc toto jméno s větší láskou se sklánějí k těm, kteří jsou jejich ochraně svěřeni, zlí duchové chvějí se před tímto jménem a utíkají před ním; jako dravec, který do kořisti zaryl drápy, nechá jí a utíká, zaslechne-li nějaký zvuk, ale vrací se zase k ní, vidí-li, že z toho nic nebylo: tak zlí duchové slyšíc (vzývati) mé jméno utíkají a opouštějí duši, (které se zmocnili), ale vracejí se k ní okamžitě, jestliže se nepolepší. Nikdo není v tomto životě tak prázden lásky Boží, aby ďábel hned neodstoupil od něho, vzývá-li mé jméno, nikdo není tak těžce trestán v očištění, aby se mu pro mne nedostalo úlevy...“

Na konec ještě čarokrásné místo ze sv. Bernarda:⁶⁷ „A jméno Panna Maria (praví evangelista Lk 1,27); promluvme několik slov o tomto jméně, které tolik co „hvězda mořská“ značí a panenské Matce (Spasitelově) převýborně se hodí. Velmi vhodně (Panna nejsv.) se k hvězdě přirovnává; hvězda totiž paprsek vysílá, a její krása zůstává beze změny; a Panna nejsv. Syna zrodila, a její panenství zůstalo bez poskvrny; paprsek hvězdě jejího lesku nezmenšil, a božský Syn Matku svou o neporušenost nepřipravil. Maria jest ona překrásná hvězda vyšlá z Jakuba (Nu 24,17), jejíž paprsek osvětluje celý svět, jejíž záře stkví se v nebesích, proniká až do podsvětí, a oslňuje veškerou zemi... Maria jest zářící hvězdou vznášející se nad tímto velkým a rozlehlým mořem (lidského života), zásluhami se stkvějící a svým příkladem nám svítící... Kdokoli seznáváš, že v přívalech (vlnobití) tohoto života mezi bouřemi a vichřicemi spíše sem a tam se potácíš, nežli že po pevné zemi kráčíš, zraku s této hvězdy zářící nespouštěj, nechceš-li mezi bouřemi utonout. Povstanou-li vichry pokušení, narazíš-li (t. j. loďka tvého života) na skaliska bídy a soužení, na hvězdu zírej, Marii vzývej; jsi-li zmítán vlnami pýchy nebo žárlivosti, na hvězdu zírej, Marii vzývej; jestliže hněv nebo lakota nebo pokušení tělesné otrásá loďkou tvého života, na Marii zírej. Jestliže ohavností svých hříchů jsa zděšen výčitkami svědomí sklíčen, hrůzou před soudem naplněn počínáš tonout v hlubinách zármutku a v propasti zoufalství, Marii na mysli měj; v nebezpečí, v úzkosti a bídě Marii na mysli mívej, Marii vzývej; ji měj neustále na rtech, ji měj ustavičně v srdci; ji následuje nebudeš

všemocné přímlyvy, bezmezná láska a milosrdenství, pomoci a ochrany té, která jest Matkou věřících, Matkou milosrdenství, a od Boha ustanovenou vítěznou odpůrkyni Satana a pekelných mocností.

⁶⁷ Super missus h. 2; zdá se skoro, že „medotekoucí učitel církve sv.“ toto místo „nikoli inkoustem, nýbrž medem psal“ (srov. Summa aurea de laudibus B. M. V. t. 4, pg. 1097). Překladem jest pel původního znění bohužel značně setřen.

tápat, ji vzývaje nebudeš zoufat, ji na očích maje nebudeš bloudit, jí pevně se drže nebudeš se hroutit; bude-li ti ochránkyní, nebudeš se ničeho obávat, bude-li ti vůdkyní, nebudeš umdlévat, bude-li ti ona milostivou, šťastně do přístavu (spasení) dojdeš, a tak sám na sobě zakusíš, že právem řečeno bylo: „A jméno Panny Maria“ (t. j. hvězda mořská).“⁶⁸

Co máme konečně říci o slávě tohoto jména? „Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové“ prorokovala kdysi o sobě v zapadlém městečku v judských horách chudička dívka, o které svět nevěděl vyjma těch několik lidí, mezi nimiž žila – a dnes? Kdo by dnes spočetl vše, co napsáno k její cti a slávě? Kdo by spočetl všechny ty památníky, které ke cti jejího jména postavila láska křesťanského světa? Kdo by spočetl všechna poutní místa, která hlásají světu její milosrdenství a její moc? Kdo by přehlédl celou armádu jejích ctitelů, kdo by spočítal všechny členy této veliké „mariánské rodiny“?⁶⁹ „Negotium saeculorum“, zaměstnáním a rozkoší všech věků byla a jest a navždy zůstane ta, kterou miluje srdce pravých vyznavačů Kristových; úcta a láska k ní jest pouto, které víže spolu všechny nás a všechny členy rodiny Kristovy, zatím co nepřátelé sv. jména Kristova, nemajíce ideálu, který by je navzájem poutal a jednotil, sami o sobě nevědí a společného nemají nic leda to, že společná matka pýcha je všechny zrodila, jak praví sv. Augustin (5. 46 in Ez. 34). Ideálem, k němuž hledí všechna srdce křesťanská, jest Maria, a jako magnetické střelky po celém světě směřují k jedinému společnému pólu, tak k ní podle sv. Bernarda⁷⁰ zírají srdce všech; k ní zírají a zírali ti, kteří jsou v nebesích i ti, kteří v předpekli na vykoupění čekali, ti, kteří před námi byli, k ní zíráme my i ti, kteří po nás přijdou, jejich synové a synové jejich synů i ti, kteří po nich přijdou. – Ó Maria, kdo Tebe nemiluje, není hoden jména křesťana, jež nosí. – Ježíši a Maria, jména svatá, vy buďte naší ochranou a naší spásou, naší rozkoší a naší slávou, vy buďte poslední slova, jež s našich rtů se ponesou k nebesům, a heslem, pod kterým nám strážcové nebeského Jerusalema otevrou jeho brány, buďtež nám vy, svatá jména Ježíš a Maria!

⁶⁸ Srov. BERNARD Z CLAIRVAUX. *O stupních pokory a pýchy; Chvály panenské Matky*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 1999. 118 s. Thesaurus; sv. 5. ISBN 80-85929-34-1. BERNARD Z CLAIRVAUX. *Svatého Bernarda opata z Clairevaux: Chvály panenské Matky*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1938. 154 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 34. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1591>

⁶⁹ Pokusil se o to Maracci ve své „Familia Mariana“; trvalo by dlouho, než bys přečetl, co tam píše o stech a tisících ctitelů svatě Panny, jež vybral jen z nejvznešenějších stavů. Srov. Marracci, Ippolito. *Polyanthea Mariana In Qua Libris Octodecim Deiparae Mariae Virginis Sanctissima nomina... disposita ... Coloniae Agrippinae 1710. MDZ [online] https://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11228407_00005.html*

⁷⁰ Srov. BENEDIKT XVI. *Velké postavy středověké církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 168-173. ISBN 978-80-7195-527-6. FUCHS, Alfréd. *Svatý Bernard z Clairvaux*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 50 s. Vítězové; 9. svazek II. ročníku. KOREC, Tomáš. *Život svatého Bernarda, otce a učitele církevního, druhého zakladatele řádu cisterciáckého*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1891. 233 s. Srov. též KAMENÍK, Milan. *Burgundsko – kraj mnichů: Cîteaux a Bernard z Clairvaux*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2002. 355 s. Historica. ISBN 80-7021-423-6. LAWRENCE, C. H. *Dějiny středověkého mnišství*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 325 s. ISBN 80-85959-88-7. MERTON, Thomas. *Vody Siloe*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2007. 270 s. ISBN 978-80-85929-90-4.

Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!

Bohorodička⁷¹ jest bez odporu nejčestnější název nejbl. Panny, protože vyjadřuje její důstojnost nejvyšší, její milost největší, milost, jaké se nikdy nedostalo a nikdy nedostane žádnému tvoru, důstojnost, k níž povýšena být nemůže žádná bytost ani na nebesích ani na zemi; tato milost jest důvodem a pramenem všech ostatních milostí, jichž se jí od Pána dostalo. Všechny přednosti, kterými byla od Nejvyššího obdařena, byly jí buď dány proto, aby ji učinily Boha důstojnou a hodnou matkou – byly tedy přípravou (disposicí) k této důstojnosti (na př. neposkvrněné početí, plnost posvěcující milosti, naprostá bezhříšnost, všechny ctnosti a zvl. vlité ctnosti, vůbec všecka krása jak přirozená tak nadpřirozená, „snubní dary“, jimiž Duch sv. obdařil snoubenku věčného Slova, jak dí sv. Epiphanius), – nebo z důstojnosti té vyplývaly a ji provázely (na př. ustavičné panenství, její nanebevzetí, sláva v nebesích, všemohoucnost její přímluvy, sláva a moc v církvi vítězné i bojující atd.). Nebyli sice vždycky bohoslovci názoru, že tato milost jest ze všech největší, někteří stavěli ji až na druhé místo;⁷² ale hlubší vniknutí do pravd sv. víry přimělo většinu z nich, že za největší milost její prohlásili božské mateřství a to právem. Církev sv. sama za nejčestnější název nejbl. Panny pokládá název Matka Boží, Bohorodička; tak ji obvykle nazývá ve svých modlitbách při nejsv. oběti a v kněžských hodinkách, tak ji oslovuje i v Litanii Loretánské hned po vzývání nejsv. jména Maria a staví tento název přede všechna enkomia ostatní. Písmo sv. samo (zvl. sv. Jan Ev.) nazývá nejbl. Pannu se zvláštní zálibou „Maria, Matka Ježíšova“, ať ji jmenuje samotnou (J 2,1.3.12) nebo mezi jinými ženami (J 19,25) a tím poukazuje na její přednost největší. Kterýsi sv. Otec praví, že kdyby v Písmě sv. nic jiného o nejbl. Panně nebylo napsáno než ten jediný verš „Maria, z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus“ (Mt 1,16), stačilo by to, aby jí byla zajištěna úcta všech věků.

Co jest to, být Matkou Boží? Nemáme slov, kterými bychom dali zcela jasnou a uspokojivou odpověď na tuto otázku; touto důstojností vstupuje nejbl. Panna v takové spojení s Bohem, že nemáme pro ně příkladu, že nenajdeme jemu podobného jak v řádě přírody tak v řádě milosti. V tomto těsném spojení s Bohem, do něhož Matka Syna Božího vstupuje, jest zároveň klíč k rozluštění otázky, která milost nejbl. Panny jest největší. V čem spočívá a podle čeho se měří velikost té neb oné milosti? Podle toho, jak nás s Bohem pojí, jak blízkými a podobnými Bohu nás

⁷¹ Tak překládáme latinské Deipara, řecké Θεοτοκος, t. j. Matka Boží.

⁷² Na př. Salmanticenses; dnes po příkladě Suareza (jenž v té věci následuje sv. Tomáše Aq. a většinu sv. Otců) učí theologové snad do jednoho, že „důstojnost božského mateřství jest její hlavní, základní a centrální milost a přednost“ (Scheeben), z níž všechny ostatní vycházejí jako paprsky ze slunce, jí jsou podřízené a ji provázejí. Eadmer, žák sv. Anselma, praví: „To jediné o nejbl. Panně hlásat, že jest Matkou Boží, převyšuje všechnu velikost, která se po Bohu dá myslit.“ (De excellentia B. M. V. c. 2.)

činí.

Spojení Matky Boží s Tvůrcem nebes i země jest však takové, že těsnější spojení stvořené osoby s Bohem jest vyloučeno a vůbec se nedá myslit. Naše slova jsou ovšem příliš slabá a nedovedou vystihnout plně tohoto vztahu a spojení s Bohem, které jest pramenem veškeré velebnosti a ojedinělé vznešenosti nejbl. Panny. Sv. Tomáš Aq. nazývá tento její poměr k Bohu příbuzenstvím, příbuzenským svazkem s trojjediným Bohem. S lidskou přirozeností svého Syna jest Bohorodička ve svazku pokrevenském,⁷³ jako každá matka se svým dítětem; to jest zcela jasné a patrné, leda že u Matky Boží jest tento svazek daleko něžnější, užší a pevnější, protože se o něj nesdílí s jinými osobami (na př. s otcem dítěte) jako jiná matka. Tím však vstupuje Bohorodička v příbuzenský svazek⁷⁴ s jednotlivými osobami nejsv. Trojice, především s druhou, (které patří lidská přirozenost z ní narozená) a skrze ni pak se všemi ostatními.

Po příkladě vynikajících bohoslovců můžeme říci, že sv. Panna byla svým božským mateřstvím přivtělena rodině nebeského Krále,⁷⁵ asi tak jako snoubenka jest sňatkem přivtělena rodině svého snoubence, jeho otce nazývá pak i otcem svým a sama jest nazývána jeho dcerou. Není sice jeho přirozenou (tělesnou) dcerou, ale jest mu daleko bližší, než by mu na př. byla dcera od něho adoptovaná (za vlastní přijatá). Vůbec se nedá myslit pouta těsnějšího a pevnějšího nad toto; žádná osoba cizí nemůže vstoupit v užší vztah a svazek s hlavou rodiny, než když se stane manželkou jeho syna. Pouto, jež ji k otci manžela víže, jest více než pouto legální (zákonné), jest v jistém smyslu přirozené a proto ustavičné, nerozvížitelné; poměr takové snoubenky k otci snoubence se podobá poměru jeho vlastního tělesného syna k němu a jest těsnější, než kterýkoli vztah jiný (vyjma synovství přirozené). Toto přirovnání není sv. Otcům snad cizí; přechasto u nich čteme, že v lůně nejbl. Panny zasnoubil sobě Syn Boží lidskou přirozenost, a vtělení Syna Božího nazývají docela běžně zasnoubením božské přirozenosti s lidskou; proto nazývají Pannu Neposkrvrněnou *snoubenkou* věčného Slova, snoubenkou Syna Božího.⁷⁶ Vidí-li v ní nebeský Otec

⁷³ consanguinitas.

⁷⁴ affinitas; cf. 2. 2, q. 103, a. 4, ad 2.

⁷⁵ Tak na př. Scheeben. Abychom předešli nedorozumění, nutno vysvětlit, co míníme slovy „rodina nebeského Krále“; především nikoli církev, která bývá nazývána rodinou nebeského Otce: do té rodiny jsme přece přivtělení všichni křtem svatým; rovněž nikoli nejsv. Trojici samotnou, jak zřejmo; chceme tím vyjádřit jen to, co naznačuje theologie slovy „ordo unionis hypostaticae“ (na rozdíl od ordo naturae et ordo gratiae), to je řád, který stojí nad řádem milosti a v němž jsou jen ti, kteří mají aktivní účast na tajemství vtělení Syna Božího, tedy jen Ježíš Kristus a nejbl. Panna. Jas, kterým tento řád se stkví, padá z části na sv. Josefa a činí ho tak velikým světce.

⁷⁶ Mají při tom na mysli jeho b o ž s k o u přirozenost. Sv. Otcové nazývají nejbl. Pannu velmi často snoubenkou Syna; název „snoubenka Ducha sv.“ jest daleko pozdější a daleko řidčí; její vztah k Duchu sv. vyjadřují slovy „chrám Ducha sv., stánek Ducha sv.“ atd. Že jest nazývána snoubenkou Slova věčného (Syna Božího) nemůže nás překvapit; v jejím mateřství vidíme něco docela opačného než u jiných matek: její Syn existoval již d ř í v e než ona (ovšem jako Bůh), neodvisle od ní, mohl si ji za matku vyvolit, tímto vyvolením se k ní sám snížil a pro ni stalo se toto vyvolení pramenem vši její vznešenosti. Krátce: Syn Boží si matku vyvolil svobodně, jako snoubenec volí si snoubenku. Viz následující odstavec.

snoubenku svého jednorozeného, od věčnosti zplozeného Syna, nazývá ji plným právem svou jedinou, milovanou dcerou; nejblah. Panna jest více než pouhá adoptovaná (přijatá) dcera nebeského Otce, jest touto důstojností daleko těsněji s ním spojena než my, kteří se posvěcující milostí stáváme také jeho dětmi. Tím, že se stala přirozenou matkou Syna, stala se *bezmála*⁷⁷ přirozenou dcerou Otce, a její poměr k Otci se neobyčejně *podobá* poměru jeho syna k němu. Tím chtějí sv. Otcové říci, že by nejbl. Panna v jistém smysle dcerou nebeského Otce byla a nazývána býti musila, i kdyby lidstvo nebylo povýšeno do řádu milosti a k důstojnosti dítek Božích; pak by aspoň ona a sice ona *samojediná*⁷⁸ nazývána byla dcerou Boha Otce, a tou by zůstala tak dlouho, jak dlouho by byla matkou Syna, t. j. věčně věkův.

Ještě lépe nám vyvýšení nejbl. Panny znázorní případ, pojme-li královský princ za manželku ženu z lidu. Tímto vyvolením, jež jest neobyčejné snížení královského syna k ní, jest taková dívka neobyčejně povýšena nade všechny dříve jí rovné, vyňata ze své rodiny a přivtělena rodině královské; této rodině pak náleží více než té, z níž vzešla, či lépe řečeno, nepatří již své dřívější rodině, nýbrž té, k níž přivtělena. Něžný svazek s jejími dřívějšími příbuznými tím ovšem nepřestal, a její příbuzní mohou být v jistých mezích na to hrdi, že jejich sestra se stala manželkou královou. Podobně jednal Syn Boží; on, jediný ze všech synů lidských, který si mohl matku sám zvolit, sám stvořit a vyzdobit všemi možnými milostmi a dary, jak chtěl, jak jeho nekonečná moudrost za dobré uznala, jak jeho božská velebnost vyžadovala a jak se na Matku Syna Nejvyššího slušelo, snížil se k ní, pozvedl ji z její nízkosti až k svému trůnu, vtáhl ji takměř do nepřístupného světla, ve kterém přebývá;⁷⁹ jedna z dcer Eviných jest povýšena k trůnu nebeského Krále, jest přijata do jeho rodiny, stává se Královnou nebes i země. Jaké to povýšení pro ni, jaká to čest pro nás! Povýšení pro ni: jest tím povýšena nade všechny poddané nebeského Krále, stává se jejich Paní, stává se první osobou po něm v celé jeho říši; čest pro nás: o tom praví sv. Tomáš z Villanovy: „Snoubenku z našeho rodu (do slova: venkovskou dívku za snoubenku) si vyvolil jednorozený Syn Boží, kníže nebeské slávy si ji oblíbil... ó šťastná vlasti, ó příbuzenstvo takovým zasnoubením obšťastněné!... sestra naše, kost z našich kostí, jest zasnoubena Knížeti nebes, vystoupila k vrcholu královské vznešenosti... raduj se země naše, takovým zasnoubením povýšená: veselte se nebesa, jásej země, protože vznešený (Král) přišel k nám nízkým, aby povznesl náš rod a poctil naši rodinu.“

Sledujme ještě poněkud uvedený příměr; jak to dopadne, dá-li ona z prostého lidu za královu manželku vyvolená žena svému manželu syna? Komu vděčí tento syn za svůj královský rod? Nikoli matce, nýbrž otci, který z královského rodu pochází, a jemuž tato důstojnost právem od narození

⁷⁷ Tak Albertus, Dionysius Carth.; „filia plus quam adoptiva, filia q u a s i naturalis, q u o d e m m o d o naturalis“.

⁷⁸ A „filia primogenita aeterni Patris“.

⁷⁹ Žena oděná sluncem (Zj 12,1); „do onoho světla (božské velebnosti) byla tak ponořena, pokud tvor mohl snést“; jinde: „jak důvěrný jest poměr Tvůj k Pánu! jak jsi mu blízká! přioděla jsi ho lidskou přirozeností, a on Tě přioděl slávou své velebnosti“. (Bern., De XII praer.).

přísluší; s něho přešla na syna a jistým způsobem i na matku tohoto syna. Tak i božský Spasitel, syn lidské matky, svou božskou přirozenost obdržel a má nikoli od své Matky, nýbrž od svého nebeského Otce,⁸⁰ a sice od věčnosti; jeho Matka panenská mu dala jen lidskou přirozenost, a všechna velebnost této přirozenosti pochází odtud, že spojena jest s přirozeností božskou v jedné osobě; z této božské přirozenosti pochází všechna vznešenost jak lidské přirozenosti božského Spasitele, tak i jeho přesvaté Matky. Božské mateřství nejbl. Panny jest tedy všechno pomýšlení převyšující *milost*, jí od vlastního *Syna* prokázaná.⁸¹ Vzpomínáme tu maně na to, co praví sv. Pavel o plané olivě, štípené na úrodnou olivu (Ř 11,17): ušlechtilější míza koluje v jejích větvích, žije vyšším a ušlechtilším životem, jest takměř proměněna z obecného keře v úrodnou olivu. Podobně nejbl. Panna: s nízkého stromu lidského pokolení vklíněna a štípena na ušlechtilou révu (srovnej Jan. hl. 13; ona slova pronesená k apoštolům platí daleko vznešenějším a podivuhodnějším způsobem o Matce Boží); jest ozářena plností božství, které v Kristu Pánu tělesně přebývá (Ko 2,3), prozářena světlem svatosti, která ho naplňuje, tone v záplavě světla, které z jeho božské přirozenosti vychází. Pěkně praví o ní Richard a s. Vict., že jest vyvýšena jak cedr libanský, ne však skrze sebe samu, nýbrž skrze Ježíše Krista; on ji učinil vznešenou jako cedr, aby tento vznešený cedr mohl vydati vznešený plod atd. –

K závratné výši povýšila nejbl. Pannu důstojnost Matky Boží; toto důstojenství povzneslo ji na nejvyšší stupeň, na jaký osoba stvořená může být povznešena, výše stoupat není možno; ona, jak praví pěkně kardinál Kajetán, došla až tam, kde jsou hranice mezi důstojností božskou a velikostí stvořenou, dosáhla hranic božství, a proto není a nemůže být nikdo Bohu bližší než ona, která vešla v nový a neslýchaný svazek příbuzenský s Bohem trojjediným. Její důstojnost jest tak veliká, že ani všemohoucnost božská nemůže stvořit důstojnosti větší a matky vznešenější, jak praví pěkně Conradus Saxoniensis:⁸² „Ona jest ta matka, nad niž větší matky ani sám Bůh by stvořiti nemohl; větší svět by Bůh učinit mohl, větší nebe by Bůh učinit mohl, větší matky než Matku Boží nemohl by Bůh učinit... nemohla se ani mezi matkami narodit větší (než Maria), ani mezi syny větší (než Ježíš Kristus).“ V těchto slovech máš zároveň odpověď, proč nemůže být vznešenější matky než jest Matka Boží: protože není a nemůže být vznešenějšího syna nad Krista, který jest Syn Boží a pravý Bůh. Nedivno tedy, že sv. Tomáš Akv. nazývá důstojnost Matky Boží v jistém smysle nekonečnou.⁸³ Sv. Bernardin Sienský tvrdí, že jen trojjediný Bůh, vtělený Spasitel a Panna

⁸⁰ Bylo by též možno říci, že Ježíš Kristus jako člověk vděčí za svou povýšenost své božské osobě věčného Slova.

⁸¹ Říká-li se, že každé přirovnání pokulhává, platí to i o tomto; hlavní rozdíl jest ten, že v tajemství vtělení jest ten, který se k nejbl. Panně snížil a ji vyvolil, a ten, jehož zrodila, jedna a táž osoba, Ježíš Kristus, ovšem podle své dvojí přirozenosti; jako Bůh ji vyvolil, jako člověk jest její syn. Tato dvojí přirozenost spojená v jediné osobě jejího Syna dala podnět k překrásným chvalozpěvům jak v církvi západní, tak zvl. ve východní. Ukázky podáme příště.

⁸² Speculum B. M. V. lectio 10.

⁸³ Summa 1, q. 25, a. 6 ad 4; před ním píše Albertus (Super Missus q. 197): „Syn Boží činí důstojnost své Matky nekonečnou.“ Eucherius praví: „Tážete se, jaká jest to matka? tažte se napřed, jaký jest (její) syn“, t. j.: chcete-li

Neposkvrněná mohli pochopit velikost této důstojnosti; sv. Augustin jde ještě dále a praví, že ani nejbl. Panna sama nemohla pochopit a proniknout toho tajemství, které v ní Bůh vykonal, a proto ani své vlastní důstojnosti, k níž byla povýšena.

Maria Panna jest Matkou Boží: tu shrnuto vše, tím vyjádřeno vše, co velikého a vznešeného o Panně Neposkvrněné se dá říci; božské mateřství jest důstojnost, která převyšuje všechno ostatní, které ani z daleka se přiblížit nemůže ani anděl, ani světec. Sv. Bernard praví (in Assumpt s. 4): „Chci-li chválit její panenství, vidím, že mnoho panen kráčelo v jejích šlépějích; budu-li velebit její pokoru, najdou se aspoň někteří, kteří po příkladě jejího Syna byli mírní a pokorní srdcem; budu-li oslavovat velikost jejího milosrdenství, najdou se i jiní mužové a ženy milosrdenství. Jen jedno jest, v čem podobné sobě ani před sebou neviděla, ani po sobě mít nebude, že totiž pojí se v ní radost matky se zdobou panenství (Sedulius). Jest to jen její výsada, nedostane se jí nikomu jinému, protože nebude odňata od ní... A což, uvážíš-li i to, *či* matkou jest? Který jazyk, byť i andělský, bude s to, aby důstojně velebil panenskou Matku, Matku pak ne kohokoli, ale samého Boha?“ Jinde praví týž světec (s. de Aquaeductu): „Pohleď, jak (nejbl. Panna) až k andělům se povznesla plností svých milostí, nad anděly (však) tím, že na ni Duch sv. sestoupil. V andělech jest láska, čistota, pokora; kterou z těchto ctností se Maria nestkví? Ale pojďme výše; kterému andělu bylo kdy řečeno: „Duch sv. sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tebe, a proto co svatého se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží“?... Pro anděla jest mnoho, že jest služebníkem Božím, Maria však něco daleko vznešenějšího sobě zasloužila, aby totiž se stala jeho (Boží) Matkou. Mateřství nejbl. Panny jest velebnost všechno převyšující, a tím vznešenější jest nad anděly tímto svým důstojenstvím, oč vyšší jest jméno „matka“ nad jméno „služebník“... Tuto milost nalezla, když již byla plná milosti, aby hoříc láskou, jsouc neporušenou pannou, líbic se (Bohu) pokorou, stala se matkou, nepoznávši muže; to vše jest však ještě málo: co z ní se narodilo, svatým jest nazýváno, Synem Božím jest.“ Všechno tvorstvo může volati k Synu Božímu: „Stvořitel náš jsi Ty“; anděl může mu říci: „Pán můj jsi Ty“; člověk smí mu říci: „Vykupitel můj jsi Ty, bratr náš jsi ty“; Panna Neposkvrněná samotná spolu s nebeským Otcem má právo říci mu „Syn můj jsi Ty“.

Nejeden ctitel Neposkvrněné Panny již přemýšlel, která ze dvanácti hvězd její koruny se stkví nejvíce, která z jejích milostí jest největší. Jeden mínil, že její ustavičné panenství jest její prerogativou (předností) největší, jiný pokládal za korunu všech milostí její nanebevzetí, třetí tvrdil, že Matka milosrdenství jest její název nejčestnější.⁸⁴ Ale mnohé z těch milostí, které se o prvenství

pochopit velikost matky, musíte napřed pochopit velikost jejího syna, a protože toto jest nemožné, není možné ani ono.

⁸⁴ Jak na př. Albertus Mg., Super Missus q. 162: „Nejbl. Panna podle své nejvyšší důstojnosti musí být nazývána Královnou milosrdenství...“ Jest zajímavé sledovat, který svátek nejbl. Panny byl jednotlivým sv. Otcům nejmilejší. Jiří Nikomedský praví o svátku Neposkvrněného početí, že jest hlavní ze všech; sv. Germán o svátku Obětování P. M., že má přední místo mezi všemi; jiní praví totéž o svátku jejího Nanebevzetí; sv. Jan Geometra píše v řeči o

pokoušely, zanikly brzo v lesku jiných, a konečně zbyly jen dvě: božské mateřství a neposkvrněné početí (resp. plnost posvěcující milosti). Proč jen neposkvrněné početí přichází v úvahu, ptáme-li se po největší milosti nejbl. Panny? Ne snad proto, že touto milostí obdařena byla sv. Panna samojediná – vždyť i naši prarodičové stvoření byli ve stavu milosti (a před nimi andělé) –, nýbrž proto, že v prvním okamžiku svého početí obdržela plnost posvěcující milosti a stala se dítkem Božím. Lépe by tedy bylo říci, že o přednost zápasí božské mateřství a milost posvěcující, důstojnost Matky Boží s důstojností dítěte Božího.

Že jen tyto dvě milosti se mohou o prvenství přiti, pokládá Suarez za samozřejmé;⁸⁵ důvod jest patrný: jen posvěcující milost nás povyšuje do řádu nadpřirozeného, k důstojnosti dítek Božích, činí nás Bohu milými a drahými, předmětem jeho o t c o v s k é nadpřirozené lásky, činí nás dítkami nebeského Otce a přáteli Nejvyššího – bez ní bychom byli jen služebníky Pána nebes i země –, dává nám právo na věčnou blaženost a na oslavu v nebesích, uschopňuje nás k patření na tvář Boží. Není milosti, která by člověka nebo anděla mohla povznést tak vysoko jako milost posvěcující; důstojenství dítěte Božího jest nejvyšší důstojnost, k níž Stvořitel ve své lásce tvory rozumné povýšil, na vyšší důstojnost nemůže tvor vůbec pomýšlet, a jen milost osobního spojení s božskou přirozeností⁸⁶ ji převyšuje.

Což důstojnost Matky Boží? Převyšuje i ona důstojnost dítek Božích? Suarez praví, dříve než obě tyto milosti porovnává: „Pohlížíme-li na tuto důstojnost (božského mateřství), pokud jest zvláštním spojením s Bohem, sotva lze tyto milosti, totiž božské mateřství a důstojnost dítěte Božího, vespolek porovnávat, protože patří každá jinému řádu⁸⁷ a navzájem se jaksi převyšují.“ (ib.) Nicméně porovnat se dají; záleží jen na tom, jak na mateřství nejbl. Panny pohlížíme. Máme-li na mysli božské mateřství spolu s nevýslovnou svatostí a se všemi milostmi, které je provázejí, pak

Zvěstování P. M.: „Jiní ať si vyberou a ať oslavují z tajemství naší sv. víry a z řady svátků kterýkoli jiný, ať jej pokládají za podivuhodnější než dnešní, ať důstojně oslavují narození, zjevení, proměnění, smrt, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení Ježíše Krista... mně však ať popřejí, abych oslavoval a nade všechny ostatní uctíval dnešní svátek, který jest všech těchto tajemství kořenem... Jest sice pravda, že všechna ostatní (tajemství) se vymykají naší výřečnosti a našemu pochopení, dnešní (tajemství) však převyšuje i ona (svrchu zmíněná)... Cokoli krásného by kdo o (všech) ostatních tajemstvích (naší sv. víry) dovedl povědět, to vše platí o dnešním samojediném, protože jest jejich kořenem a pramenem...“

⁸⁵ „Abychom lépe vysvětlili, jak velká jest ta důstojnost (božského mateřství), srovnáme ji s důstojností dítěte Božího a s posvěcující milostí; s jinými (milostmi) ji srovnávat netřeba, poněvadž se samo sebou rozumí, že (božské mateřství) převyšuje každou jinou důstojnost, která neuzavírá v sobě formálně milost posvěcující čili přátelství Boží.“ De Verbo Inc. disp. 2.

⁸⁶ Gratia unionis hypostaticae; tato milost existuje jen v lidské přirozenosti Ježíše Krista a jest to nejvyšší vůbec myslitelná milost.

⁸⁷ Viz na str. 113, pod čarou poznámku 3. [Tak na př. Scheeben. Abychom předešli nedorozumění, nutno vysvětlit, co míníme slovy „rodina nebeského Krále“; především nikoli církev, která bývá nazývána rodinou nebeského Otce: do té rodiny jsme přece přivtěleni všichni křtem svatým; rovněž nikoli nejsv. Trojici samotnou, jak zřejmo; chceme tím vyjádřit jen to, co naznačuje theologie slovy „ordo unionis hypostaticae“ (na rozdíl od ordo naturae et ordo gratiae), to je řád, který stojí nad řádem milosti a v němž jsou jen ti, kteří mají aktivní účast na tajemství vtělení Syna Božího, tedy jen Ježíš Kristus a nejbl. Panna. Jas, kterým tento řád se stkví, padá z části na sv. Josefa a činí ho tak velikým světcem.]

jest patrné, že mu přísluší mezi všemi přednostmi nejbl. Panny první místo;⁸⁸ o tom není a nebylo pochyby ani sporu. Pohlížíme-li však na mateřství sv. Panny jako na věc čistě fyzickou, jako na pouhý přirozený úkon, kterým Panna nejsv. dala lidskou přirozenost Synu Božímu,⁸⁹ a odezíráme-li při tom ode všech ostatních milostí, i od svatosti, která její mateřství provází: pak jest milost posvěcující větší milostí, pak důstojenství dítek Božích jest větší důstojností než samo božské mateřství, protože onen úkon, kterým nejbl. Panna dala Synu Božímu lidskou přirozenost, sám o sobě ji neučinil ani svatou ani Bohu milou. Tak na tuto věc zírám sv. Augustin, kdykoli píše: „Šťastnější byla Maria proto, že byla plná milosti, než proto že zrodila Krista.“ S tohoto stanoviska nazírají na obě milosti všichni světcí, kteří neposkvrněné početí staví nad božské mateřství.

Jest však možno tímto druhým způsobem na mateřství nejbl. Panny pohlížet a nejíti dále? Kdo na ně hledí jako na pouhý fyzický úkon, ten má o této důstojnosti představu velmi nedokonalou a naprosto nedostatečnou, inadaequatní.⁹⁰ Nesmíme přece zapomenout, že důstojnost božského mateřství obsahuje jistá práva a nároky na určité milosti a výsady, a k těmto právům a nárokům musíme přihlížet, chceme-li o této důstojnosti mít pojem úplný (adaequatní). Vždyť tak jednáme pokaždé, kdykoli velikost nějaké důstojnosti posuzujeme. Některý biskup jest na př. jmenován od papeže kardinálem-knězem titulu sv. Cecílie; pravíme, že dosáhl jedné z nejvyšších důstojností v církvi sv.; podle čeho se měří tato hodnota? v čem spočívá? Jenom v tom, že se stal farářem chrámu sv. Cecílie v Římě? Jistě každý myslí na práva a výsady, které mu tato hodnota přinesla, ne pouze na onen chrám sv. Cecílie. Právě tak v řadě nadpřirozeném; mluvíme-li na př. o velikosti a ceně posvěcující milosti, nač při tom hledíme a podle čeho ji posuzujeme? Podle účinků, jež v duši působí; máme tu na mysli účast na božské přirozenosti, uschopnění k patření na tvář Boží atd. Zdá se nám tudíž trochu nedůsledným, když někteří bohoslovci porovnávají posvěcující milost a božské mateřství a při tom praví, že odezírají od práv a nároků, které božské mateřství v sobě chová, při posvěcující milosti však od jejích nároků a práv neodezírají, nýbrž naopak jich se dovolávají, aby ukázali její vyvýšenost nad mateřstvím nejbl. Panny. Nutno tedy i tuto důstojnost posuzovat se všemi právy a milostmi, „které jí z povahy věci“⁹¹ a podle řádu božské moudrosti příslušejí... tato

⁸⁸ „Unica adaequata eminentia ob quam B. V. adoranda.“ Salmanticenses, Cursus theol. de Inc. disp. 36.

⁸⁹ Zrození dítěte; ipse solus partus corporalis.

⁹⁰ Tak nazíral na mateřství nejbl. Panny Tertullian a po něm i jiní, na př. protestanté; nejbl. Pannu pokládal jen za materiální nástroj, jehož božský Spasitel použil při svém vtělení asi tak jako dřeva sv. kříže při své smrti; každá jiná žena (praví Tert.) mohla mu tutéž službu prokázat, ano, kdyby byl chtěl, mohl si tělo vytvořit z hlíny, jako stvořil kdysi tělo Adamovo. Že Neposkvrněná Panna byla něco více v tajemství vtělení než mrtvý nástroj, že početím a zrozením božského Spasitele vstoupila v příbuzenský svazek s Bohem, že tudíž důstojnost jejího mateřství jest něco trvalého a ne přechodného, na to nemyslí. Pak ovšem nediivo, že nevidíme příliš veliké úcty k nebeské Královně u toho, kdo má o její důstojnosti představu tak nedokonalou. Císař Konstantin Kopronymos, který jako všichni byzantští císařové se příliš do theologie pletl, třeba že jí málo rozuměl, vymyslel přirovnání ne právě nejduchaplnější; jako měšce si každý váží, dokud jest plný, a odhodí ho, když jest vyprázdněný: tak prý nejbl. Panna byla úctyhodná, dokud Syna Božího v lůně nosila, nikoli však již po jeho narození.

⁹¹ „Quae ex natura rei ei debentur.“

důstojnost dává jí (nejsv. Panně) zvláštní právo na milost⁹² jejího Syna, a proto důstojnost Matky Boží jest důvod a pramen její milosti“. (Suarez.)

S ním souhlasí většina theologů. Říci totiž „při božském mateřství odezírám od svatosti, která ji provází, protože Bůh m o h l si stvořit matku b e z záře svatosti, zatím co jiné tvory své svatostí obdařil“, jest právě tolik co říci „odezírám od božské moudrosti“.⁹³ Bůh však jedná vždy moudře, a máme-li to na mysli, nemůže být řeči o nějakém sporu. Milost posvěcující, kterou Panna nejsv. ve svém neposkvrněném početí ve veškeré plnosti obdržela, učinila ji dítkem nebeského Otce právě tak jako nás na křtu sv.; jsme-li my v milosti Boží, můžeme se nazývat jeho přáteli (J 15,14), bratřími Ježíše Krista (J 20,17), jeho spoludědici (Ř 8,17). Božské mateřství však učinilo nejbl. Pannu Matkou Boží, a tím vstoupilo dokonce v pokrevenský svazek s Ježíšem Kristem a v příbuzenský svazek s nejsv. Trojicí (viz minulé číslo str. 113). Jak by se tedy dalo myslit, že Bůh odepře své Matce to, co jest údělem jeho p ř á t e l? že ta, která jest pojata do příbuzenského svazku s Králem nebe a země, bude vyloučena z účasti na výsadách, na něž jeho přátelé mají právo tak dlouho, dokud jeho přáteli zůstanou? Již z toho se dá určitě soudit, že ta, která vyvolena byla za Matku jednorozeného Syna Božího, bude mít právo aspoň na tolik milostí, kolik se jich dostane přijatým dítkám nebeského Otce; pravíme „aspoň“, protože moudrost Boží vymáhala více, totiž aby těmito milostmi zahrnuta byla daleko hojněji než všichni ostatní.

Velmi pěkně vysvětluje bl. Albert, proč božské mateřství převyšuje milost posvěcující. Milost má totiž úkol nás s Bohem spojit, jemu připodobnit, nás učinit Bohu milými. K tomu cíli směřuje již milost pomáhající, která nás uschopňuje konati skutky Bohu milé a pro nebe záslužné. Milost jest tedy tím větší, čím těsněji nás s Bohem spojuje. Ve vlastním slova smyslu jest teprve posvěcující milost tím podivuhodným poutem, které nás pojí s Bohem, a tím mocným ohněm, který v naší duši spaluje vše, co se Bohu přičí, a který nás činí Bohu podobnými, takže se stáváme jedno s ním a máme účast na jeho přirozenosti, asi tak jako železo v ohni přejímá jeho ohnivou přirozenost.

⁹² Doslova „na statky“: *singulare jus ad bona Filii*.

⁹³ Tím neupíráme bohoslovcům práva na rozlišení mezi t. zv. *potentia absoluta* et *p. ordinata*; nepopíráme, že m o ž n é by to božské všemohoucnosti bylo, aby stvořila Synu Božímu matku bez posvěcující milosti, jiné lidi však a anděly milostí tou obdařila; pak by ovšem jeho matka stála pod těmi, kteří byli jeho služebníky a které pozvedl k hodnosti dítek Božích a učinil svými přáteli, protože by neměla práva k patření na tvář Boží („*praeferenda essei dignitas filii adoptivi... eligibilis esset filium Dei esse quam matrem*“; Suarez). To by však bylo možné jen *potentia absoluta*, kdyby totiž Bůh jednal bez ohledu na svou moudrost. Bůh však nemoudře jednat nemůže – nekonečná jeho moudrost se zračí ve všech dílech řádu přirozeného, tím více tedy v řádě nadpřirozeném. Proto právem tvrdí bl. Albertus, že Matka Boží posvěcující milostí obdařena být *musila*, že měla p r á v o na tuto milost. Zdá se být sice kontradikcí rčení „tvor má právo na milost“; tím však chce Albertus říci: protože Bůh pozvedl lidstvo do řádu nadpřirozeného, vymáhala jeho moudrost, aby přede všemi ostatními svatostí obdařil svou Matku, která jest mu bližší než kdokoli jiný; v tom pláně, jež vyvolil a provedl, nemohl jednati jinak, nechtěl-li jednat nemoudře, nemohl odepřít své Matce toho, co udělil svým z milosti přijatým dítkám. Má tedy Albertus na mysli *potentiam ordinalem*, a tak i my v celém článku. Odtud jeho výroky: „*esse Matrem Dei per naturam necessario includit esse filium Dei adoptivum; majus est esse M. D. p. n. quam f. D. per adoptionem*.“ *Super Missus* qq. 140 et 141.

Ale toto pouto, jež nás s Bohem pojí, není tak pevné, že by nemohlo nebo nesmělo se nikdy přetrhnout; první těžký hřích, jehož se ospravedlněný člověk dopustí, je trhá, a hříšník přestává být dítkem nebeského Otce. Jako železo z ohně vytažené zchladne a zčerná, tak duše zbavená milosti posvěcující pozbývá ihned světla a tepla lásky Boží. Jen ten, kdo jest v milosti utvrzen, nemusí se bát, že se přetrhne pouto lásky, jež ho s Bohem pojí, a že přijde o jeho přátelství. Kdo však jest v milosti utvrzen? Svatí v nebesích; o některých světcích domnívají se někteří bohoslovci, že snad byli v milosti utvrzeni již za života pozemského. S jakousi pravděpodobností lze to říci o sv. Janu Křtiteli a o apoštolích v době po seslání Ducha sv.; s jistotou tvrdí to theologie o Neposkvrněné Panně. Proč byla ona v milosti utvrzena? Proto, že byla bez poskvrny počatá? Nikoli; i Eva byla stvořena v milosti posvěcující, bez skvrny hříchu, a přece nebyla v milosti utvrzena, jak dokazuje hřích, jehož se dopustila. Panna nejsv. byla v milosti utvrzena jen proto, že byla vyvolena za Matku Boží (a sice utvrzena byla v ní od okamžiku svého neposkvrněného početí,⁹⁴ jak většina novějších bohoslovců tvrdí). Čeho jí nemohla dát milost posvěcující sama o sobě, to jí přineslo její mateřství. Tato důstojnost tudíž vymáhala, aby vzdálena a vyloučena byla možnost Boha někdy pozbyti, t. j. dopustit se těžkého hříchu;⁹⁵ zakoušela tudíž již na zemi té bezpečnosti, kterou mají oslavenci v nebesích.

Dá se tedy myslet Matka Boží bez posvěcující milosti? Jen v tom případě by to bylo možno, kdyby nebyl Bůh člověka povýšil do řádu nadpřirozeného, protože pak nepřítomnost milosti v duši by neznamenal nepřátelství s Bohem. V tomto řádě však, který Bůh vyvolil a uskutečnil, jest nepřítelem Nejvyššího každý, kdo není v posvěcující milosti. Jest tedy myslitelné, aby byl někdo Matkou Nejvyššího a zároveň jeho nepřítelem, předmětem jeho nelibosti a kandidátem zavržení? Proto praví bl. Albert, že Matka Boží měla na milost posvěcující p r á v o , a její neposkvrněné početí bylo nutným požadavkem a nezbytnou přípravou na její důstojnost, a proto s ostatními všemi milostmi tuto důstojnost p r o v á z í . Svým mateřstvím jest tělesně se Synem Božím spojena, ona jediná; čím více tedy musí být s ním spojena i duchovně, posvěcující milostí, což jest výsadou nikoli výhradně její, nýbrž údělem tisíců a millionů jiných? Božské mateřství jest tedy sluncem, z kterého ostatní milosti jako paprsky vycházejí, jest důvodem její velikosti a příčinou úcty, kterou jí církev sv. vzdává po všechny věky, důstojnost jejího mateřství vložila jí na rty slova: „Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové.“

Matka Stvořitele – a co nejpodivuhodnější, Matka stvořitele s v é h o – dá se myslet větší protimluv (paradoxon)? Jak jest možno, aby se kdo stal matkou svého Tvůrce? Aby ten, který jest věčný, se v čase narodil, a to z bytosti, kterou sám stvořil rukou svou? Na tajemství všech tajemství

⁹⁴ Nikoli teprve od chvíle, kdy počala Syna Božího, jak se domnívali scholastičtí theologové, zvláště starší.

⁹⁵ U nejbl. Panny byla ovšem vyloučena i možnost, dopustit se jediného lehkého hříchu, jak učí Tridentinum a před ním sv. Otcové.

zírá tu lidský rozum a na všechny otázky dostává jedinou odpověď: „Kdyby lidský rozum to pochopit dovedl, nebylo by to tajemství; kdyby se podobný případ dal někde nalézt, nebyl by to zázrak ojedinělý; jedinou odpovědí na všechny otázky budiž poukaz na všemohoucnost toho, který toto tajemství vytvořil.“⁹⁶ Jest tudíž pochopitelné, proč sv. Otcové nazývají Matku Boží velikým zázrakem Boží moci, moudrosti, milosti a lásky, a proč její lůno nazývají dílnou Ducha sv. a dějištěm zázraků. V jejím lůně vykonán působením Ducha sv. div, jakého svět nikdy neviděl a nikdy podruhé neužít, zázrak, proti němuž stvoření světa jest pouhou hříčkou, proti němuž zázraky na poušti jsou matným stínem, proti němuž vzkříšení Lazara není nic; v jejím lůně provedeno dvojí podivuhodné spojení, které jest větším divem než proměna vody ve víno, než cesta božského Spasitele po jezeře, nebo hořící keř Mojžíšův (Ex 3,2) a větev Aaronova (Nu 17,23): spojení mateřství a panenství, a ještě podivuhodnější spojení božství a člověčenství. Toto dvojí spojení jest zázrakem všech zázraků, zázrakem, nad nímž žasli sami andělé. Kdy viděl svět něco podobného? Kdy zažila příroda něco takového? Sv. Otcové volají: „Mluv, přírodo, pověz nám, kde jsou teď tvé zákony? Co dělá teď tvůj odvěký řád, který dosud neznal výjimky? Kde jsou teď tvá práva, abys je uplatnila?“ Zde se příroda zastavila a s úžasem patřila na panenskou matku, která proti všem jejím zákonům a právům spojila v sobě věci nespojitelné a jsouc a zůstávajíc pannou porodila syna a sice Syna Nejvyššího, Boha pravého; něma a překvapena stála příroda, více ohromena než kdysi Mojžíš, stojící před hořícím keřem, když řekl: „Půjdu a podívám se na tento veliký div, že totiž ten keř neshoří.“ Sv. Otcové vykládají tento předobraz o panenském mateřství nejbl. Panny a praví: „Jako jen zázračným působením božské všemohoucnosti mohl zůstat keř neporušený uprostřed plamenů, tak jen bezprostředním zasažením tvůrčí moci Boží zůstalo neporušeným panenství nebeské Královny, když matkou se stala. Velkým zázrakem byl keř neporušený v plamenech, větším ještě zázrakem jest panenství spojené s mateřstvím; velkým divem byla větev (hůl) Aaronova, která postavena ve svatyni přes noc vydala květy a plody, větším však divem jest lůno panenské, které vydalo nebeský plod.“ Podobně církev sv. se modlí v mariánských hodinkách: „V keři, který Mojžíš viděl (v plamenech) neshořelý, poznali jsme neporušené (do slova: zachované) Tvé slavné panenství...“

Sv. Bernard ve svých vánočních kázáních⁹⁷ svým způsobem plným nebeského nadšení a

⁹⁶ V Aug. ep. 3. – Nazývá-li církev sv. nejbl. Pannu Matkou Stvořitele, nechce tím snad říci, že jest matkou první božské osoby. Stvoření světa se sice připisuje (per appropriationem) Bohu Otci, avšak vyloučení při tom nebyli ani Syn ani Duch sv. Často čteme u sv. Otců: „Všechny věci stvořil Otec *skrze* Syna v Duchu sv.“; o Synu praví církev sv. v Nicejském vyznání víry: „Skrze něhož všechno učiněno jest“, a opakuje tím jen slova sv. Jana „všechny věci skrze něho učiněny jsou, a bez něho nebylo učiněno nic“ (z těch věcí, které jsou; Jan. 1). Ježíš Kristus, Syn Boží, jakožto Bůh všechny věci (spolu s Otcem a Duchem sv.) stvořil a sice svou všemohoucností (omnia creavit); jako člověk všechny věci obnovil (omnia recreavit), resp. člověka vykoupil, a sice svou vykupitelskou smrtí. Proto může být božský Spasitel nazýván Stvořitelem své Matky.

⁹⁷ BERNARD Z CLAIRVAUX. *Kázání pro dobu adventní a vánoční*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2016. 312 s. ISBN 978-80-7575-000-6.

sladkosti oslavuje toto dvojí spojení, vykonané v lůně Panny přesvaté. Nikdo však se nevyrovná v tomto ohledu sv. Efrému († kolem r. 380), nikdo nedosáhne jeho nadšení a něžnosti, když opěvá panenskou matku stojící nebo klečící u jesliček a pohlížející v nebeském zanícení na své milostné dítě;⁹⁸ v 8. řeči vánoční praví: „Není nikoho, Pane, kdo by věděl, jak má nazvat Rodičku Tvou; máme ji nazvat Pannou? ale před očima všech stojí její dítě; máme ji nazvat snoubenkou? vždyť víme, že nikdo ji za choť nepojal... Ona samojediná jest matkou Tvou, ona samotná mezi všemi jest i sestrou Tvou; vidím, že vším možným jsi ji ozdobil, ó nejkrásnější zdo Matky své (Ty, který sám jsi ozdobou Matky své). Byla Tobě snoubenkou dříve, než jsi přišel, počala Tebe podivuhodným způsobem v lůně svém, když jsi přišel a zůstala pannou, když Tě svatě zrodila... Zázrakem jest Matka Tvá: do jejího lůna vstoupil Pán a stal se (v něm) služebníkem, do něho vstoupilo Slovo věčné a stalo se němým dítětem, pastýř všech vstoupil do něho a stal se beránkem. Celého světa řád převrátilo lůno přesvaté Matky Tvé, Pane, který řídíš a pořádáš všecko; bohatý jsi do něho (do lůna jejího) vstoupil a chudý jsi vyšel, vstoupil jsi vznešený a vyšel jsi ponížený, plný světla jsi vešel a přioděn temným tělem jsi vyšel, jako nejmocnější jsi vstoupil a vyšel jsi jako slabé dítě. Ty, jenž všechny živoucí bytosti sytíš, v jejím lůně začal jsi hladovět; Ty, jenž žíznivým prameny otevíráš, začal jsi žízniti; Ty, jenž šatíš a zdobíš veškerenstvo, všech věcí prost jsi vyšel z jejího lůna...”

Podobně mluví i jiní sv. Otcové; čteme u nich, že v lůně panenské Matky byl řád přírody

⁹⁸ Sv. Efrém byl mnich, žil v Syrii, většinou v Edesse, a psal syrsky; vlast svou nejednou opustil. Byl muž života neobyčejně kajícího a tuhého; kajícnost, pokání, poslední soud, příchod Krista Pána na konci světa – to jsou nejoblíbenější předměty jeho promluv a kázání. Kdo zná jeho řeči o této látce sotva věří svým očím, když čte jeho hymny ke cti panenské Matky Boží, sotva chápe, kde se vzala ta neobyčejná něžnost, jež z nich dýše. Neznám nadšenějšího ctitele nejbl. Panny v době předefeské (před r. 431) nad něho; vzletem a nadšením ve chválách nejbl. Panny se mu nevyrovná ani sv. Ambrož. Jest trochu s podivem, že jeho spisy jsou poněkud pomíjeny ve věroučných dílech, a přece z toho, co o nejbl. Panně napsal, by se dala sestavit celá nauka o P. Marii (mariologie); to vše má důležitost tím větší, že žil před sněmem Efeským. Jeho písně (hymny) jsou pravé skvosty a perly starokřesťanského písemnictví. Jeho modlitby psané řečí nevázanou vzývají Matku milosrdenství a prosí ji za přímluvu a smilování – vhodné modlitby na rtech kajícího; pokud vím, jest on nejstarší ze všech sv. Otců, od něhož se nám zachovaly modlitby k nejbl. Panně. Ve svých hymnech oslavuje sv. Pannu a sice jako *d r u h o u E v u* a jako *M a t k u B o ž í*. Tuto dvojí její důstojnost opěvá v nejrůznějších obměnách. Některé z jeho písní jsou ukolébavky, které zpívá svému dítěti nad jeslemi skloněná panenská Matička, a v nich něžnost dostupuje vrcholu; jejich obsah je však veskrze věroučný, tedy zcela jiný než na př. v naší „Chtíc, aby spal“ [MICHNA Z OTRADOVIC, Adam Václav a ČEJKA, Mirek, ed. *Básnické dílo, texty písní 1647-1661*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1999. 718 s. Česká knižnice. ISBN 80-7106-329-0.]; viz ukázkou níže. Božské (a panenské) mateřství Neposkvrněné Panny byla přednost, která ho přiváděla skoro do vytržení, když se na Pannu nejsv. zahleděl; v lesku a záři této milosti mizí a blednou před jeho zrakem všechny ostatní její milosti a jen mimochodem takřka se jich dotýká. Ze všech jeho hymnů, zdá se, mluví tato jediná myšlenka: „Stačí říci o Tobě to jediné, že jsi zrodila Syna Božího – tu ať hledá látku k svým chvalozpěvům, kdo Tě chce oslavovat a velebit.“ Srov. též BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. Prameny spirituality; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

změněn a všechny zákony zvráceny, protože toho jehož nebesa nebes nemohou obsáhnout, její lůno pojalo; Bůh neviditelný v něm se stal viditelným, nesmrtelný stal se smrtelným, nekonečný konečným, Tvůrce stal se tvorem a jedním z těch, které stvořila jeho pravice; toho, který rukou svou drží celý svět, ona nosí ve svých loktech, v jejím lůně počat a narozen ten, který byl dříve než věci všechny a jenž začátku nemá; dítkem stává se ten, který jest starší než Adam atd.⁹⁹ (Srovnej 2Kor 8,9: Ten, který byl bohatý, pro vás stal se chudým, abyste vy jeho chudobou zbohatli.) V panenském lůně své Matky učinil Pán podivuhodnou výměnu s lidským pokolením: vzal sobě přirozenost lidskou a za ni dal lidstvu účast na přirozenosti božské: stal se synem člověka a dítkem lidským, abychom se my státi mohli dítkami Božími. V lůně nejbl. Panny vyměnilo lidstvo zajetí za svobodu, porušenost za neporušitelnost, smrt za život, kletbu za požehnání; z něho vylito a rozlito do světa světlo věčné, z něho vyšlo Slunce nezapadající, začátek věčného dne. Ona měla v lůně svém oheň Božství, oheň vše spalující, a přece jím ztrávena nebyla; v ráji ztratilo lidstvo šat nesmrtelnosti, v jejím lůně utkal Duch sv. nové roucho nesmrtelnosti a slávy, a jím přioděn byl obnažený člověk a tak uschopněn předstoupiti před svého Tvůrce, před nímž v ráji utíkal a ve křoví se skrýval; lidstvo hynulo hladem, Duch sv. v lůně sv. Panny připravil mu nebeský chléb, nám nyní pod způsoby svátostnými skýtaný.

Všechny tyto poetické protiklady (antithese) mají důvod jedině v tom, že dvě přirozenosti, božská a lidská, jsou spojeny v jediné osobě Ježíše Krista. Jako Bůh jest božský Spasitel Pán a Stvořitel své nejsv. Matky, jako Bůh si ji vyvolil, připravil, milostmi vyzdobil. Jeho b o ž s k o u

⁹⁹ Řecká liturgie starokřesťanská jest přebohatá na podobné obrazy a rčení a neobyčejně si libuje v podobných protikladech (antithesích); mluví-li o Panně Neposkvrněné, přechoť nejrozmanitějším způsobem rozvádí myšlenku „dívka zrodila svého Tvůrce, stala se matkou toho, který jí učinil“ atd. Několik veršů porůzně sebraných a volně přeložených předkládáme:

„Ten, jenž zahaluje oblačky nebe a mlhou zemi, smrtelné tělo z Panny na sebe vzal a jím se oblékl, aby člověka rouchem nesmrtelnosti přioděl.

Ten, jenž moři meze klade a zákon vodám ukládá, aby nepřestupovaly hranic svých, velebnost svou rouchem tělesným zastřel, aby obnaženost naši přikryl rouchem slávy své.

Ten, jenž oblačky činí trůnem svým, po oblaku panenském k nám zavítal, aby temné mraky hříchů z duše naší zaplašil (světlem svým). – (Oblak panenský: viz Is. 19, 1.)

Tvůrce všehomíra z Panny v podzemní skrýši se narodil, aby mne, skrýši nepravostí, ve chrám Ducha Božího proměnil.

V podzemní jeskyni se z Panny Kristus narodil, aby mne do nebeského paláce uvedl.

Ve stínu noci z panenského lůna vzešlo světlo pravé, aby noc naši proměnilo ve věčný den.

V tichu noci se ukázal zemi její Spasitel, skrze něhož, jak doufáme, v nekončícím dnu věčnosti naslouchati budeme zpěvům andělským.

Z lůna Otce svého se nevzdálil ten, který do lůna Tvého, Panno nejsv., sestoupil: trůn nebeské slávy své neopustil ten, který na klíně Tvém jako na trůně spočívá; teničkou stuhou se nechává ovinovat ten, jenž rozláme pouta našich hříchů.

Jak jest to možné, Panno Neposkvrněná, že jsi zrodila svého Stvořitele? A jak jsi mohla v lůně svém obsáhnout toho, který byl dříve než Adam?

Jak jest to možné, že plénkami ovíjíš toho, který moře břehem spoutává? Jak můžeš v plénky zavinout toho, jenž pokynem vůle své moře ovládá?

Jak jsi mohla zrodit dítko, které jest starší než praotec Tvůj Adam? Jak můžeš v náručí svém nositi toho, jenž nad Cherubíny trůní?

Ó Panno čistá, vztáhni k nám ruce své, na nichž jsi nosívala svého Tvůrce, a vytrhni nás z propasti hříchů...”

přirozenost mají sv. Otcové na mysli, když nazývají nejbl. Pannu jeho služebnicí, dcerou, snoubenkou atd. Jako člověk byl odkázán v prvních letech svého pozemského života na její mateřskou péči, byl jí poddán, byl mladší než ona atd.; jeho člověčenství mají na mysli sv. Otcové, kdykoli nazývají Neposkvrněnou Pannu jeho matkou, jeho sestrou atd. Sv. Efrém¹⁰⁰ v kterémsi hymnu uvádí panenskou matičku takto nad jesličkami rozjímající a k Ježíškovi mluvící: „...Protože jsi mým dítětem, budu Ti zpívat ukolébavky, abych Tě uspala... Tys dítě mé, Tebe jsem zrodila, a přece jsi starší než já (byl jsi dříve než já); Tys Pán můj, a ač já Tebe na loktech nosím, přece Ty jsi to, který mne drží rukou svou... Vysokost nebe jest docela plna velebnosti Tvé, a přece mé lůno nebylo Tobě příliš těsné; v mém lůně a zároveň v nebesích prodléváš; nebesa jsou trůnem Tvým, ale vznešenější jest Tvá Matka než Tvůj nebeský trůn... Buď veleben Ty, jenž rukou svou držíš zemi a jenž jsi chtěl, abych já Tebe na loktech nosila; buď sláva Tobě, který jsi nejbohatší stal jsi se dítětem chudičké dívky. – Ty spočíváš na mém klíně, a všechny věci na Tobě závisí, nejvyšší i nejnižší, celičský vesmír; Tvá hlava na prsou mých spočívá a Ty zároveň řídíš zemi, moře a všechny věci, které jsou v nich...“¹⁰¹

Na konec ještě otázka: který pak svátek v církevním roce jest zasvěcen tajemství božského mateřství nejbl. Panny? Tuto důstojnost nebeské Královny oslavuje církev sv. o vánocích. – Vánoce jsou nejstarší svátek bl. Panny, tak jako důstojnost Matky Boží jest první milost, které si na ni všiml a kterou oslavoval křesťanský svět. Čelná tajemství Neposkvrněné Panny jsou zároveň tajemstvími jejího Syna: její Zvěstování jest tajemstvím jeho vtělení, její Očišťování jeho obětováním atd.; proto

¹⁰⁰ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syráská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

¹⁰¹ Působení původního (syrského) znění jest značně setřeno již v latinském překladě, ještě více v našem. – Do tohoto článku by se pěkně hodila rozmluva nejbl. Panny s králi, kteří se přišli poklonit narozenému dítěti, ale rozmluva ta jest příliš dlouhá. Panenská Matka mluví o svém dítěti jako o člověku, poukazuje na jeho slabost, chudobu atd.; králové vždy v následujícím verši jí odpovídají, velebí ho jako Boha, hlásají jeho moc, bohatství atd., a jí se kloní jako matce Boha a Krále nebes. – Uvádíme ještě jedno místo z překrásné vánoční písně, kde oslovuje sv. Efrém božské Dítě:

„...Jak jsi láskyplný, jak pokorný! Usmíváš se na každého, kdo se Ti přiblíží, se rtů Tvých kane lék života, balsam přístí z Tvých rukou... Tvá očka jsou překrásná, hle, právě jsou obrácena k Tvé Matičce, která hladoví po Tvém pohledu.

Adama z hlíny jsi učinil, svou Matku jsi stvořil a sebe sama (j a k o člověk a !) jsi učinil, jak se Ti líbilo; nebeský Otec Tvůj nemůže být otcem člověčenství Tvého: Tvá vlastní vůle vytvořila Tvou přirozenost (lidskou); ve svém zrození z Otce jsi neučinil sám sebe, ale v Marii jsi sám sebe učinil (t. j. svou mocí božskou jsi stvořil lidskou přirozenost svou)...

Tu (vedle jeslí) stojí Maria, Tvá matka, Tvá sestra, Tvá snoubenka, Tvá služebnice; ona Tě zrodila a teď s láskou Tě objímá a Tebe vine do svého náručí, Tebe chválí a Tobě děkuje, Tebe kojí a při tom Ti zpívá, s Tebou jako matka s dítětem si pohrává a na Tebe se usmívá, protože Ty jako dítě si počínáš; tu a tam jest jakoby zmatená a v rozpacích, co o sobě soudit má, protože jest matkou Tvou i dcerou (t. j. tvorem) Tvou...“

nejstarší svátky Marie Panny, jež oslavovaly tato tajemství, byly zároveň svátky božského Spasitele. Ještě dnes jest to patrné v kněžských hodinkách a v mešních modlitbách svátků Zvěstování a Očišťování Panny Marie a Obřezání Páně. Že vánoce se považovaly ve staré církvi právě tak za svátek mariánský jako za svátek božského Spasitele, není nesnadno dokázat. Mezi pravými řeči sv. Augustina nenajdeš ani jediné na nějaký svátek mariánský, ač jich má mnoho pro svátky sv. mučovníků; kdy a kde oslavuje Rodičku Boží? Ve svých vánočních kázáních, která činí dojem mariánských promluv. Totéž platí o sv. Lvu Velikém. Sv. Efrém¹⁰² zná jen dva svátky Neposkvrněné Panny: vánoce a Zvěstování (resp. ještě Očišťování, který však ve východní církvi byl výhradně svátkem Páně). Starořecká liturgie (bohoslužba) měla zvláštní svátek božského mateřství 26. prosince; v latinské církvi bývaly ve středověku slouženy na konci oktávy Narození Páně (1. ledna) dvě mše sv.: jedna ke cti Matky Boží, druhá ke cti božského Dítka. Dnes slouží se toho dne jediná mše sv., ale ta má ráz výhradně mariánský; mešní modlitba na př. zní takto: „Bože, jenž jsi mateřským panenstvím bl. Marie Panny udělil lidstvu milost spásy věčné, uděl, prosíme, abychom poznali, že se za nás přimlouvá ta, skrze níž jsme obdrželi původce života, Pána našeho Ježíše Krista...“ Taková jest novoroční mše sv.; neustálé vzpomínky a neustálá chvála panenského mateřství hlaholí po celé vánoce v kněžských hodinkách i v dnešní církvi, takže svátkem božského mateřství jest nejen Zvěstování P. M. (t. j. svátek vtělení Páně), nýbrž stejným a snad ještě větším právem vánoce, jež jsou tedy nejstarším, největším a nejlíbeznějším svátkem božského Dítka i jeho panenské Matičky.

¹⁰² Srov. BENEDIKT XVI., *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*, 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

Příloha č. 6

Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev¹⁰³

Tak modlí se kněz při mši sv., v nicej. vyznání víry; tato slova udávají zároveň známky, jež pravá církev mítí musí. Musí mít **všechny**; schází-li jediná, poznáváme, že nemáme co dělat s pravou církví Kristovou, nýbrž s nějakou sektou.

Což pak nejmladší sekta, která před několika měsíci¹⁰⁴ vyrostla na stromě bludů a heresí? Kolik známek má ona? Uvidíme hned.

„Věřím v j e d n u církev.“ Proč může být jen jedna církev, t. j. jediná p r a v á církev, a proč ostatní společnosti náboženské nutno nazývat sektami? Proč nemohou být pravé dvě nebo více církví? Církev jest učitelkou národů, jí svěřil Pán pravdu, kterou s nebe přinesl lidstvu; pravda jest však a může býti jen j e d i n á , a proto jediná pravá církev. „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest“ Ef 4,5, a dodejme „jedna pravda, jedna církev“. Ve starověku se sice mluvilo o mnoha církvích, na př. o církví Pergamské, Efeské, Laodicejské atd., ale to byly jen jednotlivé církevní obce, jež byly části jediné velké církve Kristovy, spojeny vespolek „svazkem pokoje v jednotě Ducha sv.“ (Ef 4,3) pod jedinou nejvyšší společnou hlavou, totiž římským biskupem.

Odtrhne-li se nějaká sekta od církve Kristovy a přetrhne-li svazek jednoty, který věřící s církví pojil, musí mlčet a nemůže ničeho namítat proti tomu, když i jiná sekta (po případě jiné sekty) se od církve odtrhnou; musí i těmto sektám popřát svobody, nemůže jim vytýkat, že ruší jednotu, tím méně může je nutit, aby se spojily s ní; ba musí i mlčet, když někteří z jejích vlastních členů se od ní odtrhnou a založí si samostatnou společnost. Kdyby se proti tomu ozvala, může jí každý odpovědět: „Jakým právem mne napomínáš? Jednáme, jak jsi jednala ty?“ Tím však, že trpí (a trpět musí) vedle sebe i sekty jiné, pronáší soud sama nad sebou; sekta, která praví „každá církev má svou oprávněnost“, odsuzuje sama sebe, prohlašuje tím zjevně, že není dílem božským, nýbrž lidským, není církví Kristovou, nýbrž sektou od lidí vyrobenou jako všechny ostatní.

Aby zakryly tento nezbytný logický důsledek, vytýkají církví katolické nesnášlivost, a o sobě prohlašují, že jsou „tolerantní“. O „nesnášlivosti“ církve katol. praví sv. Augustin: „Lásku jinověrcům prokazujeme, spásy však jim dáti nemůžeme.“ Zcela přirozeně: i jinověrec jest naším bližním, proto ho katol. křesťan má milovat jako každého bližního – a pak-li se to někdy nedálo,

¹⁰³ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 89-94. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 6, s. 105-106. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 1, s. 3-5.

¹⁰⁴ Československá církev byla vyhlášena 8. ledna 1920.

bylo to nesprávné, odporovalo to evangeliu Kristovu; spásu však jim dát nemůžeme, jeho blud za pravdu uzнат a schvalovat nemůžeme, a i kdybychom schvalovali, tím bychom mu nepomohli. Jediná pravda, tu svěřil Pán jediné církvi, a jí jediné dal i prostředky, jimiž by věřící k spáse vedla a jim k dosažení života věčného napomáhala (úřad učitelský, kněžský, královský, dar neomylnosti, sv. svátosti, jurisdikce atd.).

Jednotu všech údů církve vespolek zdůrazňoval božský Spasitel zvláště při poslední večeři; sebe nazval vinnou révou, své věrné ratolestmi; ratolest od kmene utřátá uschne a bude uvržena do ohně (J 15,5.6); prosil Otce, aby všichni věřící byli vespolek jedno jako on s Otcem jedno jest (17,21), aby také on v nich a Otec v něm byl a všichni v jednotě dokonalé (17,23) atd. Církev nazývána (již od sv. Pavla) tělem, jehož hlavou Kristus. K jednotě vybízeli důrazně již Otcové apoštolští, na př. sv. Klement Řím., sv. Ignác Ant.; sv. Jan, apoštol lásky, nechtěl ani na chvíli pod jednou střechou dlíti s bludařem Cerinthem, který se odtrhl od jednoty církve. Jeden z uvedených světců vyzval věřící, aby bludaře stojícího mimo jednotu církevní neuznali za hodna ani pozdravu.

„Věřím v jednu s v a t o u církev.“ Církev Kristova jest svatá ve svém zakladateli, ve svém učení, ve svých údech. Vizme sektu československou; jak se v ní uskutečňuje tato trojí svatost?

Je svatá ve svých zakladatelích? Co do svého založení jest podobná církvi anglikánské. Zakladatel této, Jindřich VIII., byl člověk mravů nečistých, smyslnosti oddaný tak, že hnusno o tom čísti. Katol. církev mu byla dobrá a nepotřebovala reformy, dokud jeho chtíče nepřišly do sporu s jejími zákony. Proč založil národní anglik. církev?

Protože papež nechtěl (a nemohl) dovolit, aby byl rozveden se svou zákonitou manželkou a pojal za manž. dvorní jednu dámu. Provedl si tedy reformu via facti: odtrhl se od církve, prohlásil se hlavou nové národní církve angl., a pak se dal oddat s ženštinou, s kterou chtěl žít. Jak čistý byl jeho život, patrně z toho, že měl šest manželek; dvě zapudil, dvě dal popravit, jedna zemřela, poslední ho přežila. Dnes se Angličané namnoze vracejí do církve katol., proč? Protože otevírají oči a stydí se, že jejich církev má t a k o v é h o zakladatele.

Co zavdalo podnět k založení sekty českoslov.? Především to, že mnoho kněží katolických v našich vlastech nechtělo zachovávat slib sv. čistoty, jež **dobrovolně** před oltářem v den svého svěcení na sebe vzali. Pravím d o b r o v o l n ě; oni ovšem vinu svalují na církev katol. a tvrdí, že církev kněžstvo k celibátu nutí. Co na tom pravdy? Toto tvrzení jest farisejství a lež; nutila je církev, aby se kněžími stali? V den svěcení řekl jim biskup: „Uvažujte, milení, jaké břímě dnes na sebe **dobrovolně** berete; od nynějška budete musít sv. čistotu zachovávat... proto uvažujte, máte-li dosti síly, abyste ten sv. slib věrně zachovávali; dosud jste volní a můžete ještě teď odejít a jiný stav si zvolit.“ Tak asi k nim biskup mluvil.¹⁰⁵ Nutila je církev, aby sv. svěcení na se brali? Proč tedy se

¹⁰⁵ „Synové nejmilejší! Majíce býti posvěceni na podjáhenství, opět a opět uvažujte bedlivě, o jaké to břímě dnes sami

drali do stavu, jehož povinností nechtěli nésti, jehož závazků nechtěli plnit? Někteří proto, že je snad příbuzní nutili, jiní k vůli chlebu – žel, stokrát žel, že tak musím tvrdit, ale jest tomu tak. Ti kněží odpadlí nevolili svatý tento stav z lásky ku Kristu a k duším, nešli z přesvědčení a s pravou, živou vírou, proto závazky toho stavu staly se jim břemenem. Dokud vláda rakouská a její žandarmi nad nimi stála s holí, mlčeli a žili v konkubinátě, jak jeden z jejích vůdců¹⁰⁶ slavnostně prohlásil na schůzi v Praze 23. ledna 1919, za potlesku (!) většiny přítomných kněží.¹⁰⁷ Pánu konečně se zalíbilo odstranit ten vřed ze své církve, zmizel žandarm s holí, a v prvních dnech listopadu 1918 už se vytasili s tím, co chtějí. Vybarvili se bohudíky velmi brzo; jako na dně rybníka se usazuje bahno a nikdo ho nevidí, až se vodou pořádně zamíchá a bahno se vyvalí na povrch, tak politický převrat v říjnu 1918 způsobil, že se vyvalilo bahno usazené už dlouhou řadu let v církvi v našich vlastech. Bohu buďtež za to vzdány díky, že tím zabránil, aby se hniloba nešířila v jeho církvi dále. Ovšem, ten převrat ukázal i nám, že máme ve vlastním táboře málo mužů, kteří jsou hodnými potomky starých mučovníků Kristových, že máme velmi málo mučnické krve v žilách. Ale o tom někdy jindy.

Objevili se tudíž zakladatelé a první členové nové sekty na ráz, přes noc, a v hojném počtu,

dobrovolně žádáte. Neboť až posud jste svobodni a jest vám volno podle libosti odejít do stavu světského. Pakli toto svěcení přijmete, již vám nebude dovoleno předsevzetí to změnit, nýbrž nastane vám povinnost Bohu – jemuž sloužiti vlastně panovati jest – ustavičně sloužiti a čistotu s jeho pomocí zachovávat a službě církevní navždy se věnovati. A proto, dokud ještě čas, rozmyslete se; pakli vám libo trvati na svatém předsevzetí, přistupte sem ve jménu Páně!“ Srov. *Cesta k oltáři Páně: Obřady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Halěř sv. Vojtěcha, 1922, s. 91.

¹⁰⁶ Bohumil Zahradník-Brodský (21. srpna 1862, Hostačov – 26. listopadu 1939, Průhonice) byl český prozaik, autor celé řady konvenčních románů a povídek s převážně společenskými, milostnými, rodinnými a historickými náměty. Vystudoval katolickou teologii v Hradci Králové a roku 1886 byl vysvěcen na kněze. Nejprve byl kaplanem ve Zruči nad Sázavou a v letech 1889 až 1919 farářem v Ouběnicích. Od roku 1908 byl tajně ženat s Annou Plešingerovou (1870–1935), překladatelkou z angličtiny a autorkou drobné beletrie. V letech 1918–1919 byl v čele hnutí, které usilovalo o reformu katolické církve (zrušení celibátu, zavedení české liturgie). Když hnutí neuspělo, z katolické církve vystoupil a roku 1920 se stal spoluzakladatelem Československé církve, když však v ní neprosadil příklon k pravoslaví, zřekl se činnosti v ní a na pravoslaví přestoupil. Roku 1919 se přestěhoval do Prahy a pracoval jako úředník na ministerstvu školství a národní osvěty, od roku 1922 jako ministerský rada. Byl členem agrární strany, působil ve spolku Svatobor, v Nakladatelském družstvu Máje a ve výboru Syndikátu českých spisovatelů. Roku 1924 odešel do důchodu a věnoval se literatuře. Pochován je v Praze na Olšanských hřbitovech. Je autorem více než stovky konvenčních románů a povídek, jejichž náměty čerpal většinou ze své současnosti. Zápletky bývají milostné a často sociálně a někdy i nacionálně nebo kriminálně zabarvené. Vypravování v sobě spojuje mravoučně-výchovný zřetel se zábavným, ale bez hlubšího uměleckého záměru. Postavy jsou velmi dobře odpozorovány ze života, ale jsou psychologicky mělké a jednostranně zaměřené (na jedné straně jsou padouši a intrikáni a na druhé straně ušlechtilí hrdinové většinou z chudšího prostředí, nejčastěji jde o přitažlivou, svedenou a opuštěnou ženu). Děj příběhů, které se odehrávají v různých prostředích (vesnickém, statkářském, šlechtickém, maloměstském, pražském, podnikatelském, dělnickém, vojenském i kněžském), je obvykle široce rozvětvený a v závěru bývá zlo potrestáno a dobro odměněno. Jeho knihy získaly značnou čtenářskou oblibu a staly se ve 20. letech námětem pro několik němých filmů. „*Pánové, nemá-li nikdo odvahu to veřejně říci, mám tu odvahu říci to já, že nejmírněji řečeno, část kněží žije již teď v manželství, bohužel úkladkem a podléhá tedy vlivu svých nelegitimních žen.*“ Srov. MAREK, Pavel. *České schisma: Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917-1924*. 1. vyd. Rosice u Brna: Gloria, 2000, s. 242. Srov. též MAREK, Pavel. *Bratři Bohumil a Isidor Zahradníkovi: Dva kněžské osudy na přelomu 19. a 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2017. 128 s. Monografie. ISBN 978-80-244-5144-2.

¹⁰⁷ Srov. *Obnova církve katolické v Čsl. republice: Návrh Jednoty čsl. duchovenstva v Praze*. Praha: Jednota čsl. duchoven., [1919]. 65 s. Soubor; 6.

jako muchomůrky v lese po dešti, a všichni volali: „Zrušte celibát!“ Kdyby byl papež vyhověl, nebylo by došlo k založení nové sekty, byli by zůstali v církvi katol. Bohu díky, že nezůstali, že šli; církev nemá proč jich litovat. Mezi těmi, kteří toto hnutí vyvolali a podporovali a kteří mezi spoluzakladatele nové sekty právem patří, jsou i takoví, kteří dosud neodpadli, ale k blahu církve rozhodně nejsou; jest k blahu a ozdobě církve kněz, který odpírá poslušnost sv. Otci, který na schůzi ve své řeči do své celibátní rozpravy zatahl i svatosvatou osobu Kristovu, který nechce být biskupa poslušen ve věcech kázně a tím se zpronevěřuje svatému slibu kanonické poslušnosti, který na stupních oltáře v den svého svěcení složil?¹⁰⁸

Ale vraťme se k zakladatelům. Jim šlo o to, získat pro sebe lid; proto byl jim každý prostředek a každý způsob agitace dobrý. Především chopili se muže, který pro svůj blud od církve odsouzen a podle státních tehdejších zákonů upálen; jeho užívali k agitaci proti církvi katol. nevěrci vždy, proto byl dobrý i jim. Vzpomeň na svolání,¹⁰⁹ které četli mnozí kněží s kazatelen začátkem července

¹⁰⁸ „Nyní pojme obě ruce každého do rukou svých a táže se: Slibuješ mně a nástupcům mým úctu a poslušnost? Každý odpoví: Slibuji!“ Srov. *Cesta k oltáři Páně: Obřady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Haléř sv. Vojtěcha, 1922, s. 132.

¹⁰⁹ „Národu československému!

Věrní velikému odkazu svatého mučedníka kostnického, „Pravdy každému přejte“, po velikých bojích a vnitřních strastech, jimiž rozhárána trpí náboženská duše národa československého, uvědomili jsme si povinnost, kterou přítomné dny velikého osvobození ukládají i stavu duchovnímu.

Opět a opět přesvědčuje nás vývoj veškerého života ve svobodné republice Československé o pravdivosti výroků velikého našeho filosofa, že česká otázka jest stále ještě otázkou náboženskou, otázkou tolikrát řešenou, ale pro nepřítel poměrů nikdy nedořešenou, otázkou nejen celonárodní, nýbrž znepokojující nitro každého vážného českého člověka.

Nadešla opět po staletích doba, kdy může česká duše přikročiti k rozhodnutí odvěkého rozporu svého nitra: Být nábožensky svobodnou a zbožnou po svém svědomí, nebo sloužiti Bohu podle zákonů neuznávané světovlády cizí, která stotožňuje náboženství se svou panstvíchovostí a sebe s Bohem.

Proto, aby konečně osvobozen byl duševní a náboženský život náš a tím, aby opět bylo očištěno i mravní, rodinné a sociální žití českého člověka na podkladě dosavadní křesťanské kultury, jak vyvinula se u nás svérázně zásluhou apoštolů soluňských Cyrila a Metoděje, Mistra Jana Husa a Českých bratří, přikročilo duchovenstvo československé, sdružené v Klubu reformního kněžstva, na svém sjezdu 8. ledna 1920 ke zřízení samostatné církve Československé.

Církev Československá, založená svým jménem „církev“, t. j. „sbor Páně“, na základě evangelia Kristova, přejímá prozatím až do ustanovení vlastního zákona dosavadní náboženský řád církve římsko-katolické, obnovený v duchu demokracie.

V důsledku toho přijato, že stěžejní zásadou církve československé jest svoboda svědomí a náboženského přesvědčení jednoho každého tak, aby se nikomu nesmělo z jeho dobrého přesvědčení nic bráti, ani vnucovati. – Neboť chceme, aby konečně přítrž byla učiněna náboženským bojům v národě a žádáme si svobody svědomí a náboženského přesvědčení nejen pro sebe, nýbrž i pro každého jiného, buď si on kdokoliv.

Proto přejímá církev československá zejména i dosavadní bohoslužební řád až do podrobnější úpravy s tou jen pozměnou, že veškeré služby Boží, jichž účast jest ovšem dobrovolná, konají se výhradně jazykem mateřským.

Zatímni správu církve československé vede církevní výbor duchovních i laiků.

Úkolem církevního výboru jest, v jednotě s kulturními činiteli laickými v národě a za pomoci reformního duchovenstva organisovati církev československou, upravití zatímni poměr církve československé ke státu a k církvi římsko-katolické a pracovati k brzkému svolání církevního sněmu.

Národe Československý!

Uskutečňujice prorocství velikého biskupa Jana Am. Komenského, že „vláda věcí Tvých vrátí se ti opět v ruce Tvé“, skládáme v těchto velikých dnech Tvého osvobození do Tvého rozhodnutí i svobodu Tvého svědomí, v přesvědčení, že nebude svobodného národa Československého, nebude svobodné republiky Československé, nebude-li svobodného svědomí jednotlivcova před Bohem.

Nyní jest na každém jednotlivci, aby odhlášením z církve římské a přihlášením do církve československé dokázal, že jest mu zájem o svobodu vlastního svědomí, o mravní povznesení národa a jeho výchovy a zdemokratisování i života

1919 a ve kterém se Hus staví za vzor (!) českému katolickému knězi. Nemám ovšem ničeho proti tomu, když ho staví za vzor kněžím své sekty; tento muž aspoň jednal podle svého přesvědčení, třebaže bludného; oni však nemají ani přesvědčení ani zásad. Proč se nevytasili se svými „reformami“ před převratem? Proč čekali na chvíli, kdy nebylo třeba ničeho se bát? Proč se dříve přetvařovali a s kazatelen mluvili o pravosti katol. církve, o poslušnosti vůči papeži atd., a teď hlásají pravý opak a štvou proti církvi?¹¹⁰ Říká se tomu přesvědčení a charakter?

Farář jeden, který k nim odpadl a měl nedávno „svatbu“ (říkali v městě, že to vlastně byla stříbrná svatba), za celou dobu svého působení ani jednou nenavštívil filiální kostel; teď však pilně agituje pro novou sektu, v hospodách řeční, jezdí s místa na místo. Před svými osadníky prohlásil: „Všechno, co jsem vám po 17 let říkal, byla lež, a dnes to odvolávám.“ Jest toto charakter, který 17 let v ě d o m ě obelhává své osadníky? A kdo jim zaručí, že za 2 roky jim zase neřekne: „To, co jsem vám teď říkal, byla také lež!“ Co by byl odpověděl, kdyby mu byl někdo řekl: „17 let jsi nás tedy vodil za..., kdo nám zaručí, že nás nevedeš za... i dnes?“ Říká se, že se nevěří tomu, kdo jen j e d n o u l h a l; lháři sestaralému ve lhaní věřit máme? Kdo by nevzpomněl líného kleru za dob Řehoře VII. († 1085), jež z části líčí velmi trefně sv. Bernard († 1153)? Tehdejší kněží byli líní, smyslní, hamižní, pro spásu duší nehnuli ani prstem; když však Řehoř VII. přikázal, aby propustili své souložnice, vjel do nich život a agitovali o překot. Kdyby byli pro spásu duší jen desetinu toho vykonali, co vykonali pro obhájení svých chtíčů, nebyly by bývaly tehdy tak truchlivé poměry v církvi.

Takto tedy vypadá svatost nové sekty v jejích zakladatelích a údech. Vycítili ovšem sami, že nutno vyhledat nějakou čestnější záminku k odpadu, a proto po příkladě t. zv. národních církví začali horlit pro českou řeč v liturgii; tím si dali punc vlastenců a doufali tak strhnout celý národ. Stará, známá taktika; nějaká akce se prohlásí za věc národní, a pak běda: kdo nejde s nimi, není vlastenec. Tak už Židé dostali Piláta; hrozili: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův“, t. j. nejsi vlastenec, nejsi národní, nejsi pravý Říman. Katoličtí křesťané prohlašováni za nepřátele vlasti a za zrádce ve všech pronásledováních: v Římě, Persii, Anglii, Číně, Japonsku atd.

Formálně založena nová sekta 8. ledna 1920. Očitý svědek mi vypravoval, že první otázka, která přišla na přetřes, byla finanční. „Bude nás stát platit, když se odtrhneme?“ Když přítomný

náboženského zájmem opravdovým.

Dáno v Praze 10. ledna l. P. 1920.

Za církevní výbor:

B. Zahradník-Brodský, farář v Ouběnicích, nyní odborový rada v min. školství a nár. osvěty.

Thdr. K. Farský, profesor náboženství v Plzni.

G. Procházka, farář v Jenišovicích u Turnova.

F. Stibor, farář v Radvanicích ve Slezsku.“ LEMBERK, Václav. Církev Československá: Doplněná informační příručka. 2. vyd. Praha: CČS, 1921, s. 13-15. Knih. církve čsl.; 5.

¹¹⁰ V které osadě farář ozdobil 6. července svůj dům praporem; přišli však socialisté, a řekli mu: „Tak? Dříve jsi proti Husovi kázal a teď ho chceš ctít? Dáš ten prapor dolů!“ Kdo důsledněji a čestněji jednal, farář nebo socialisté?

ministr X. [Kuneš Sonntag, 1878–1931] tak slíbil, odtrhli se pak slavnostně od církve a založili sektu svou, „z přesvědčení, poslušni hlasu svědomí, dědicové zásad Husových a Komenského, hodní synové těchto velkých charakterů“.

Co máme soudit o těch, kteří odpadli k nové sektě? Tu třeba rozeznávat. Věřící, kteří se dali svést příkladem svých kněží, jsou politování hodní, protože nevědí, kam je jejich vůdcové vedou. Zvláště to platí o našem venkově, kde jsou věřící namnoze bohužel v těchto otázkách málo uvědoměli; kdyby věděli, že jejich koryfeové nevěří v božství Kristovo, v panenství nejbl. Panny, v přítomnost Páně ve velebné Svátosti atd., sotva by se dali svést. Za tyto nutno se modlit, a mnoho modlit; jsou to ovečky Kristovy, ovečky zbloudilé.

Co soudit o odpadlých kněžích? Když za starých dob dopustil Pán na svou církev pronásledování (na př. za Decia), děkovali křesťané Pánu, že zase mnoho shnilých údů odpadlo od církve, že církev očištěna. Když naši kněží loni hrozili, že odpadnou, nepovolí-li papež jejich chtíčům, vzpomněl jsem si na sv. Jana Zlatoústého, který v Cařihradě kdysi odpověděl s kazatelny na podobnou vyhrůžku: „Opadněte, padanky, škoda vás nebude, církev ve vás ničeho neztratí a nebude mít čeho litovat.“¹¹¹ Jinde praví týž světec: „Jedná-li se o ovečku zbloudilou, jsem hotov hledat ji v trní a křoví, byť bych si ruce a nohy rozedral, byť bych to i životem zaplatil, jen když bych ji našel; vidím-li však vřed na těle církve, jsem první, který přiložím nůž, abych ho odřezal.“ Nemýlím-li se, praví týž světec kdesi, že ještě neviděl, aby zkažený kněz konal upřímné pokání. Opravdu, co lze čekat od kněží, kteří nevěřili, dokud v církvi byli, kteří nevěří ani teď, co kážou, kteří jen svádějí lid a kterým jest každý prostředek dobrý? V Praze koncem června 1920 byl rozdáván leták, plný jedu a nenávisti a lží proti církvi katol., podepsaný zástupci Volné myšlenky a nové sekty; vybízeli v něm český lid, aby odpadl buď k bezvyznání nebo k nové sektě. Nazveš učeníem Kristovým, nazveš charakterem toho, kdo vybízí lid, aby odpadl k bezvyznání? Pilát a Herodes stali se zase přáteli, protože se jedná o to, jak zničit Krista. Při tom vybízeli lid oním letákem: „Lide čsl., sůtujte s Římem“.¹¹² Ano, jen účtujte, pánové, ale vězte, že s Bohem ještě nikdo beztretně neúčtoval; přijde chvíle, a bude účtovat Bůh s vámi, že vám bude přecházet sluch, jak praví Písmo sv. (1S 3,11). Kdyby ti lidé měli jen trochu víry, děsili by se zodpovědnosti, kterou na sebe uvalují. To, co tropí, jest hřích proti Duchu sv., jenž nebude (podle slov Páně) odpuštěn ani na

¹¹¹ Toto místo je uvedeno jen podle smyslu; nevzpomínám právě, na konci které homilie stojí. Podle smyslu uvedeny i následující citáty téhož sv. Otce.

¹¹² „Český lide! Za vyvraždění polabských Slovanů, za mučírny inkvisice, za upálení Mistra Jana Husa, za křižácká tažení proti Tvým předkům, za Bílou horu, za popravy na Staroměstském náměstí, za vyhnanství Komenského, za dragonády liechtensteinské, za hrůzy třicetileté války, za pálení českých knih jezovity, za tři sta let poroby a temna, za katolický režim habsburský, za svěcení vražedných zbraní ve světové válce a za moře slz, potoky krve a bezmezné utrpení naše a našich předků vystup z papeženské církve římskokatolické ještě před sčítáním lidu! Řím Čechem musí být souzen a odsouzen. Volná Myšlenka.“ Srov. KUDLÁČ, Antonín K. *Příběh(y) Volné myšlenky*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 55. Knižnice Dějin a současnosti; sv. 27. ISBN 80-7106-673-7.

tomto ani na onom světě. „Pak se já budu smát nad záhubou vaší“ (Př 1,26), až vás pohltí propast pekelná.

„Varujte se falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše beránčím, uvnitř však jsou vlci hltaví... **po ovoci poznáte je...**“ praví Pán. K čemu ti dal Pán zdravý rozum? Otevři oči, a podle ovoce poznej, jaký jest to strom, který takové ovoce nese. Kněz, má být mužem modlitby a sebezáporu, a nechce slyšet ani o jednom, ani o druhém. Nechce ničeho vědět o **modlitbě**; kněz jeden (mimochodem podotýkám, že mu biskup svěřil výchovu bohoslovců), v rozhovoru s dospělejším děvčetem tvrdil, že manželství stojí výše než panictví a že breviář jest kněžstvu břemenem; děvče však bylo s těmi věcmi trochu lépe obeznámeno než tušil a řeklo mu: „Církev neukládá kněžím kromě breviáře (kněžských hodin) žádných jiných modliteb; modlitba breviáře, rozdělená na celý den, trvá hodinu, nejvýše pět čtvrtí hodiny; jaký jest to tedy kněz, který za celý den nechce modlitbě věnovat ani tu hodinku?“ A velebný pán byl hotov. – Nechce ničeho vědět o **sebezáporu**; myslí si, že slova Páně „zapři sebe sama“ platí jen věřícím a ne velebným pánům, oni že mají snad dispens. Modlit se nechtějí, postit se nechtějí, přemáhat trochu se nechtějí, svým vášním a chtíčům hovět, žít ne jako sluha Páně, nýbrž jako nějaké hovádko. Jsou to učeníci Krista chudobného, pokorného, trpícího? Krista, jehož život byl nepřetržitým odříkáním? Po ovoci poznáš tyto proroky falešné, a varuj se jich jako štíra.

Tak vypadá „svatost“ nové sekty v hlavě i v údech; jak se jeví tato svatost v jejím učení? Základem jejich morálky jest zásada „svobody svědomí“. Svoboda svědomí jest vlastně logický nesmysl. Svědomí jest úsudek rozumu o vlastních skutcích; může v tom být rozum svobodný? Asi tak jako vůči násobilce; $2 \times 2 = 4$, a někdo by si vyhradil „svobodu“ vůči této pravdě a řekl by: „Já jsem svobodný, já svobodně tvrdím, že $2 \times 2 = 5$.“ Oni ovšem tu svobodu svědomí vykládají trochu jinak, totiž že každý může a smí dělat, cokoli srovná se svým svědomím. To znamená po česku: zákeřník může vraždit, jen když to srovná se svým svědomím; podobně nečistý může hovět svým chtíčům, zloději mohou krást (zvláště velcí, kteří vystupují elegantně v rukavičkách a okrádají stát třeba o milliony), jen když to srovnají se svým svědomím. Svoboda svědomí jest tedy buď logický nesmysl nebo znamená naprostou nevázanost. Následky už se ukazují: násilné zabírání kostelů (ted' se nesmí říci „loupež“ ba ani „krádež“, dnes máme na to cizí slovo: oni „okkupují“ naše kostely pro sebe, po případě „zabírají“), civilní nebo i necivilní sňatky kněží (před církví neplatí žádný; i když jeden kněz odpadlík druhého kněze odpadlíka oddává, není to manželství, nýbrž něco jiného) atd. Když Luther, odpadlý kněz, žil s odpadlou jeptiškou, žádal ho jeden z jeho přívrženců, aby mu dovolil mít manželky dvě; co si měl chudák L. počít? Když sám nezachoval čistotu, kterou slíbil, musil dovolit onomu knížeti, aby si také ještě jednu „manželku“ (t. j. souložnici) přibral.

Pán založil svou církev pro **všechno** lidstvo bez rozdílu, pro **všechny** národy. Židé ve

své úzkoprsosti čekali Messiáše národního, Messiáše, který založí své království pozemské jedině pro židovský národ. Myslili, že jen oni mají právo na nebeské království a kromě nich nikdo jiný; pohané byli jim už předem synové zavržení. Když však božský Spasitel jim dal na srozuměnou, že jeho církev bude ne jedině pro židovstvo, nýbrž pro všechny národy, jak to již proroci předpovídali (na př. Is. k. 2 nebo 60), vzpírali se proti tomu a raději se zřekli svého Messiáše, než by spolu s pohany dleli v jeho církvi. Apoštolé poslušni slov Páně šli do celého světa a hlásali jeho učení všem národům, otevřeli brány církve všem bez rozdílu. Sv. Pavel, Žid, hlásá Krista pohanům maloasijským, Řekům, Římanům; sv. Tomáš, Žid, jde do Indie; svatí Cyrill a Methoděj, Řekové, hlásají Krista Slovanům; sv. Vojtěch, Čech, nese světlo sv. víry Prusům! všichni jsou si vědomi, že v církvi Kristově není rozdílu mezi Řekem a Židem, mezi Římanem a Scythou, jak několikrát ve svých listech připomíná sv. Pavel.

Že církev Kristova (t. j. pravá církev) katolická nebo-li obecná býti musí, jest zřejmo a jasno každému, kdo věří, že Bůh si žádá spásy všech lidí bez rozdílu. Domnívat se, že Bůh si oblíbil a zamiloval jediný národ (jak Židé mysleli) a že jen jej k spáse určil, ostatní pak že chladně pomíjí, jest zrovna tolik jako tvrdit, že Bůh není laskavým Otcem všeho lidstva. Tvrdit však, že Bůh má jen několik vyvolených miláčků, které svou láskou zahrnuje, ostatních pak že nedbá, odporuje božské dokonalosti, odporuje Písmu sv., které praví, že Bůh není přijímatel osob a že miluje vše, co stvořil – odporuje nauce sv. víry, která hlásá, že Bůh chce, aby všichni došli spasení. Bůh otevřel brány nebes všem, pak ale i brány pravé církve musí býti otevřeny všem, protože církev jest založena k tomu, aby vedla veškeré lidstvo k spáse. Pravá církev musí tedy býti obecnou (katolickou); církev, která se zve národní, ať čínská, ať turecká, ať československá, nemůže být církví Kristovou – jest to sekta, jež spočívá buď na úzkoprsém názoru židovském, nebo se zve národní proto, aby klamala a sváděla lid.

Aby se vyhnuly tomuto nutnému důsledku, utíkají se různé ty sekty zase k své „toleranci“ (snášlivosti) a vytýkají církvi katol., že učením o samospasitelnosti církve prozrazuje nedostatek lásky k těm, kteří jinak smýšlejí. Na to se prostě odpoví: „Bud' rozhodl Bůh, že můžeme spásy dojít jedině v církvi, kterou Kristus založil, nebo že můžeme být spaseni kdekoli jinde i mimo ni; je-li první pravdou, jest naší povinností být členy církve od Krista založené; je-li druhé pravdou, proč vstupovat do vaší sekty? Vždyť (podle vás) může být člověk spasen kdekoli, i když není v žádné církvi; k čemu tedy zakládat vůbec jaké společnosti náboženské?“ Slečinka jistá,¹¹³ v oblastech naší republiky velmi dobře známá, kdesi blízko Prahy řečnila a vybízela posluchače, aby z církve katol. přestoupili do českoobratrské. Dělník jeden se hned ozval a řekl: „Proč pak ne hned k nevěře? To

¹¹³ Pravděpodobně to byla Alice Masaryková (1879–1966), dcera Tomáše Garrigue Masaryka (1850–1937). Srov. též MASARYKOVÁ, Alice G. *Dětství a mládí: Vzpomínky a myšlenky*. 2. vyd. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 1994. 115 s. ISBN 80-901478-6-0.

bude ještě pohodlnější.“ A slečna nevěděla, co říci.

Prohlašovat tedy s Friedrichem II., že každý může být spasen „podle své fazóny“, znamená prohlásit za zbytečnou jakoukoliv církev. Sekty, které chtěly být důsledné, to vycítily a tomu tak i učily, obyčejně mlčky, t. j. tím, že se neprohlašovaly za samospasitelné; tím více proto pronásledovaly církev katol., která sobě vyhrazuje samospasitelnost. Ale církev, která se za samospasitelnou neprohlašuje, dokazuje sama, že není dílem božským, nýbrž výrobkem lidským. K čemu Kristus církev založil, může-li být každý spasen podle své „fazóny“?

Tvrdí-li církev katol., že jest samospasitelná, neučí tím, že všichni, kteří jsou mimo ni, propadnou věčnému zavržení; o tom tě poučí důkladně každá obsáhlejší věrouka. Tím pak, že církev Kristova jest katolická, nezabraňuje nám milovat svou vlast, svůj jazyk a národ. Láska k církvi se dá velmi dobře spojit s láskou k vlasti a zušlechťuje ji; pevnost a horlivost ve sv. víře činí nás schopny obětí z lásky k vlasti, učí nás pravé obětavosti. Jak vypadá vlastenectví tam, kde zmizela ze srdce víra? Zkušenost nás poučuje dost výmluvně; vlast a vlastenectví se stává dojnou krávou – takový moderní „vlastenec“ hledí obohatit na útraty vlasti sebe. Za to však mezi světci katol. církve najdeme zářící vzory lásky k vlasti. Panna Orleánská, bl. Petr Kanisius, jací to byli vlastenci! A při tom se hrdě hlásili k církvi katol. – O té „snášelivosti“ všelijakých těch sekt! S každým se snesou, každému dopřejí svobody a volnosti, jen věřícímu katol. křesťanu ne; můžeš být mohamedánem, buddhistou, nevěrcem, modlářem, jen katol. křesťanem ne, protože to jest – vlastizrádné!

„Věřím... v **apoštolskou** církev.“ Církev pravá Kristova, jest jediné ta, která byla od Krista založena, kterou apoštolé rozšiřovali, jejímiž prvními hlasateli byli apoštolové, která od dob apoštolských trvá nepřetržitě až na naše časy. Jest to církev, která má jedinou nejvyšší hlavu, náměstka Krista Pána, nástupce sv. Petra, římského biskupa. Jest to církev, která má totéž učení, jež sv. apoštolé hlásali, tytéž svátosti, jež oni udělovali, totéž zřízení, jež měla za dob apoštolských. Která církev může o sobě říci, že založena od Krista? Sotva nějaká sekta založená ve 20. století. Která církev může říci, že sv. apoštolé byli její první hlasatelé a učitelé? Sotva nějaká protestantská sektička (na př. českoslov.). Která může říci, že hlásá totéž učení, jež hlásali apoštolé? Žádná z nich, odtud ty obtíže, uvést Písmo sv. v souhlas se svou naukou. Hned se nějaká kniha z Písma sv. vyloučí, hned se různé verše všelijak překrucují a vykládají – a což teprv sv. Otcové, i ti nejstarší; Ti hlásají zcela jiné učení než naše moderní sekty.

Kam vlastně spějí všechny protestantské sekty? Úplné nevěře v náruč. Tento pokrok učinil protestantismus za 400 let, ale naše nejmladší sekta už za půl roku. Škrtají se sv. svátosti, jedna za druhou, škrtá se desatero („svoboda svědomí“!), dogmata, co zbude na konec z nauky Kristovy? Nic, kromě slova „církev“, které si neprávem přikládají. Takoví lidé bývají namnoze horší než

vyložení nevěrci; poturčenec horší Turka. –

Nás však tento náhlý převrat v církevním životě u nás nutí k vážnému zpytování svědomí. Není rozumné, náboženskou reformaci (vlastně revoluci) 16. století připisovati jen na vrub t. zv. reformátorům a naříkat: „Ten zlý Luther, ten toho natropil.“ Byli tehdejší biskupové a kněží bez viny? Konal každý svou povinnost? Právě oni zavinili, že ona rakovina se tak rychle rozšířila a jako morová rána zachvátila větší část Evropy. Mnozí kněží a biskupové tehdy odpadali, protože v nové církvi nemusili zachovávat sv. čistoty a biskupové nad to mohli pro sebe podržet majetek, který patřil církvi. A což biskupové, kteří neodpadli? Nesvedli ničeho; byli jednak zbabělí, neodvážili se ihned rázně zakročit proti novému učení, a tím nepřímo mu poskytli podpory, jednak kněží v nich neviděli své duchovní otce, nýbrž jen své chefy. Věřící pak vinou kněžstva propadli naprosté vlažnosti a neuvědomělosti náboženské. V těchto kalných vodách se pak ovšem dalo lovit.

Sv. Bernard, jenž líčí různé nepřístojnosti své doby, nemiloval pokrytectví, nýbrž upřímně zpytoval svědomí všem, jichž se to týkalo. Tento světec vytýká nejednomu členu tehdejšího kleru, že jest vládní člověk,¹¹⁴ svého vládce (císaře, krále, knížete) více milující a jemu více oddaný než Kristu Pánu, že slouží svému vládci a zanedbává při tom povinnosti svého stavu a svaté závazky svého svědomí. Takoví byli též za Řehoře VII.; tento papež věděl dobře, že se při svých reformách nemůže spolehnout ani na biskupy ani na kněze,¹¹⁵ a proto se opřel o věřící lid. Věřící vyzval, aby mu byli nápomocni, aby nepřijímali sv. svátosti z rukou nečistých kněží atd. Věřící tehdy pochopili tohoto velikého papeže, věděli, že jen tam jest církev (pravá), kde nástupce Petřův; proto se nedali strhnouti od svých pastýřů, kteří přicházeli k nim v rouše beránčím a uvnitř byli vlci hltaví, nýbrž poslušni byli papeži. Skutečně, skrze ně papež provedl své velké opravy v církvi. A co kněží? Buď se polepšili, a těch byla menšina; nebo se nepolepšili, a protože lid je opustil, sebral každý svou souložnici, kterou měl (říkali jim manželky), a šli; papež jich neprosil, aby neodcházeli, a věřící jim přáli šťastnou cestu.

Chtěl bych teď i já „zpytovat svědomí“ všem a zkoumat, co zavedlo nepřímo podnět k tomuto hnutí u nás – přece taková náboženská revoluce nespadne s nebe, má své příčiny a své důvody, a sice v zemi, kde vznikla. Okolnosti mi brání v tomto „zpytování“. Podotýkám jen tolik: Církev sama jest krásná – všechna její zařízení, jež jsou božského původu, jsou překrásná a nejvyšší moudrá. Církev však skládá se z lidí, a ti lidé nejsou andělé, mohou tedy pochybit, a mnoho pochybit, buď z neopatrnosti nebo z nedbalosti, z pýchy nebo i ze zloby. Takových chyb schvalovat nemůžeme nikdy a musíme je odsoudit, byť sám papež se jich dopustil; dějiny církve jsou dokladem, že

¹¹⁴ Sv. Bernard užívá ovšem rčení tehdy obvyklého: „Takový... jest spíše dvořanem než biskupem, spíše vojínem než klerikem.“ Uvedeno jen co do smyslu, ne doslovně.

¹¹⁵ Rozumí se samo sebou, že nebyli všichni kněží takoví, jak jsem je vylíčil, byly mnohé čestné výjimky. Totéž ještě ve větší míře platí o poměrech našich, kde „padanek“ jest přece jen menšina.

nejednou i papežové pochybili, a to důkladně. Při tom však můžeme, máme, ano musíme si vážit a milovat církev, která přese všechny chyby a nepravosti svých členů zůstává krásná, zůstává naší učitelkou a vůdkyní k nebesům. Na sv. víru máme být hrdi a hotovi, za ni i krev vycedit. Tím dokážeme, že jsme hodnými potomky sv. mučedníků, kteří rubínovou gloriolu věnčí skráně církve Kristovy; zbabělostí však sotva u koho vážnosti dojdeme, chameleonstvím imponovat nebudeme ani přátelům, ani nepřátelům.

Mučnické statečnosti a odhodlanosti v našem táboře mnohý na zbytek nemá. Chceš slyšet příklad? Došlo k politickému převratu, moci temnoty ho využily a spojenými silami vrhly se na církev Kristovu. Věřící čekali, že kněží povstanou jako jeden muž na obranu Krista a jeho církve – co však učinili tito vojíní Kristovi? „Hola, teď se dá něco dělat, teď se dá něco ulovit, teď bychom mohli dosáhnout svého dávného vroucího (ale dosud tajeného) přání, totiž shodit se sebe celibát.“ Tak mluvili; místo aby se postavili na obranu církve, ponechali ji na pospas nepřátelům, a jejich jediná snaha a všechna práce směřovala, aby ukojili horoucí touhu svého srdce, kterou můžeme vyjádřit slovy sv. Pavla: „Když zbujněli ve službě Kristově, chtějí se ženit.“ (Srovnej 1Tm 5,11.) Máme takových želez, že odpadají?

Ale co jsme tehdy dělali my? Jak se projevila tehdy naše mučnická statečnost a nadšení pro sv. víru? Jak málo kdo se osmělil ozvat se proti těmto lidem! A tato zbabělost se nazývala opatrností; ano, byla to opatrnost, ale opatrnost těla (resp. světa), která se podle slov Písma sv. Bohu protiví. Kdesi o Husově slavnosti vlály prapory s kanovníckých domů! O slavnosti, které se vždy zneužije k bohopusté štvanci proti sv. víře!

Začátkem září referoval „Našinec“, že v Bavorsku kdesi měli Volnomyšlenkáři schůzi, na které tupili církev Kristovu. Když řečník domluvil, vystoupil přítomný jeden katolík, zastal se cti napadené církve a vyzval nakonec přítomné, chtějí-li zničit církev, ať se vrhnou napřed na něho, on že s radostí pro církev zemře. Na to prohlásil předseda schůzi „pro nedostatek času“ za skončenou. A u nás? Kterási politická strana si pozvala kdysi jednoho duchovního církevního na svou schůzi; on pozvání přijal. Na schůzi řečník mluvil proti církvi, proti Římu, proti papeži, a náš duchovní se ani neozval, ba ani neodešel ze schůze. Máme to hrdiny! Mluvit kurážně proti nepřátelům sv. víry tam, kde není třeba čeho se bát, není hrdinstvím; hrdinstvím však jest, zastat se sv. víry i tehdy, když hrozí mi potupa, pronásledování, materiální škoda. „Boha nutno poslouchat více než vás“ pravil apoštol Petr veleradě (Sk 4,19); u nás kdosi se vymlouval: „Já nemohu zakročit, dostal bych se do konfliktu s paragrafy“, t. j. musím více poslouchat lidi než Boha. Co nám na to odpoví jednou věčný Soudce, až přijde soudit živých a mrtvých? „Kdo se za mne stydět bude před lidmi, za toho i já se budu stydět před Otcem svým v nebesích“, pravil kdysi, dokud ještě na zemi dlel. To věděli dobře sv. mučenníci, a podle toho i jednali; umírali, jsouce hrdi na sv. víru a na jméno Kristovo,

které nosili. Ti pak, kterým nebylo dopřáno vycedit pro Krista krev, stkvěli se stejnou hrdostí – sv. Efrém¹¹⁶ před smrtí vyznával slavně sv. víru, sv. Martin Tur. právě tak. Sv. Petr muč. při pozdvihování nejdr. Krve při mši sv. prosil Pána, aby mu dal milost mučennictví, a když umíral, naposledy se modlil „Věřím v jednu, svatou, katol. a apoštol. církev“.

¹¹⁶ Srov. BENEDIKT XVI., *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*, 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

Příloha č. 7

Sv. Hostýn a Lurdy¹¹⁷

Za pobytu lurdských poutníků na Sv. Hostýně (5. IX. 1920) byla nadhozena otázka, jaký jest asi rozdíl mezi Lurdy a Sv. Hostýnem. Vypsati tento rozdíl do nejmenších podrobností vedlo by příliš daleko; pokusím se však načrtnout aspoň, jaký povšechný dojem asi učiní na poutníka L. a jaký Sv. H.¹¹⁸

Lurdy jsou především s v ě t o v é poutní místo; to pozná příchozí na první pohled. Za mého pobytu bylo tam asi 15–18 poutních (zvláštních) vlaků ze všech částí Evropy: z Portugalska, Belgie, Německa, Tyrol, nemluvě o Francii. Od jara do podzimu přijíždí denně několik poutních vlaků – za mého pobytu 4–7 denně. Každá pout', t. j. účastníci té které pouti, mají své odznaky, podle nichž je lze v zástupu poznati; čím více poutí současně v L. dlí, tím pestřeji to vypadá: poutník vidí kol sebe odznaky všech možných tvarů a barev. Při tom slyšet celou řadu různých jazyků, zvláště na prostranství před jeskyní a růžencovou basilikou, a pak v krámech; kromě francouzštiny nejčastěji se ozývá španělština, velmi mnoho i němčina.

Čilý, v pravdě velkoměstský ruch panuje v L. v letní době neustále. Tam přicházejí veliké pouti (poutní vlaky) netoliko v neděle a svátky jako na Sv. Hostýn, nýbrž denně, a každý poutní vlak se tam zdrží několik dní (obyčejně 3–4 dny). Rozdíl mezi nedělí a všedním dnem tam téměř mizí; veliké slavnosti, pontifikální mše svaté, eucharistické průvody – jímž se naše průvody o Božím Těle sotva mohou rovnat – jsou tam den co den. Pobyt v L. připadá proto poutníku jako nepřetržitý svátek, a tisícové účastníků při každé pobožnosti a zvláště při průvodech činí dojem velkolepé církevní slavnosti.

Toho ovšem na Sv. H. nespatříme. H. jest moravské poutní místo; za příznivějších dob přijížděly zvláštní poutní vlaky z Vídně a ze Slezska; z jiných zemí (odezíráme od Čech a Slovenska) jen jednotliví poutníci. Nicméně osmělil bych se tvrdit – ze zkušenosti, které jsem nabyl – že srdce našeho věřícího lidu lne k Sv. Hostýnu něžnější láskou než Francouzi k Lurdům. Pestře vypadávalo to i na Sv. H., dokud bývalo vidět více krojů; tu činíval H. dojem, jako by byl dostaveníčkem věřícího lidu celé Moravy. O lásce našeho lidu ke Sv. H. svědčí i to, že mnohý putuje na něj rok co rok; jak dalece jest tento obyčej rozšířen ve Francii vůči Lurdům, nemohl jsem zjistit.

¹¹⁷ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 2, s. 18-19. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 3, s. 33-34.

¹¹⁸ Ovšem že budu namnoze líčit dojem subjektivní (osobní), a že by jiný poutník týmž právem mohl tvrdit, že se mu líbilo nebo líbí právě to, co se nezamlouvalo mně.

Jiný rozdíl mezi oběma poutními místy jest, že L. jsou moderní poutní místo se všemi význačnými známkami moderní doby. Vyrostly téměř přes noc – před 65 lety nikdo o nich nevěděl. Dějiny L. začínají rokem 1858, historie Sv. Hostýna sahá daleko zpět do středověku; již za dob Přemyslovců, jak prastará tradice tvrdí, stála na jeho vrcholu kaple zasvěcená Královně nebes, a celé zástupy poutníků viděl Hostýn v dobách, kdy městečko v pyrenejských horách zapadlé bylo světu ještě neznámo. Místo před nynější milostnou jeskyní v L., na němž se teď schází tisíce poutníků, bylo ještě zcela pusté, zatím co na Sv. H. již stála svatyně a ozývaly se zpěvy poutníků.

Jiná charakteristická známka, jež dává Lurdům ráz moderního místa, jest, že se L. objevily ihned v imposantních rozměrech, jimž se poutník právem diví.¹¹⁹ Obě basiliky jsou budovy velkolepé, prostranství před nimi ohromné, takže průvody, čítající tisíce hlav, mohou se na něm velmi pohodlně rozvinout. Upraveno i prostranství před jeskyní, řeka Gave regulována. Město samo podobá se nějakému lázeňskému místu: samý hotel a samá villa – poutník přijede, vyhledá si pokoj v některém hotelu, a pak jde nebo tramwayí jede k blízké jeskyni. Ulice vedoucí k jeskyni vroubeny po obou stranách závody, v nichž může každý si nakoupit památek na L. co chce.

To vše Sv. Hostýnu schází; v jistém směru jest však H. poetičtější než L. Poutník může už zdálky pozdravit Hostýnskou Vládkyni, jež mu s temene své hory kyne a její svatyněka vévodí celému kraji široko daleko. Jede-li vlakem, pozdraví ji oknem vagonu, a sotva že opustí nádraží, jest venku z městského ruchu a stoupá pomalu k milostnému místu. Mystické ticho lesa, jde-li sám, nebo zpěvy mariánských písní, naladí přiměřeně jeho duši k vroucí zbožnosti. Oběť a námaha s poutí spojená (na př. dosti namáhavé stoupání) k zvýšení zbožnosti jen přispívá. Příjezd do L. jest dosti prosaický. Jeskyni spatří na chvíli z vlaku jen příchozí od západu; kdo přijíždí z východu, sotva že na krátko zahlédne horní basiliku; já jsem z vlaku ani ji celou nezahlédl. Pak opustí poutník nádraží, a stojí uprostřed hlučné ulice. Odebere se pak do svého pokoje někde v hotelu několik minut vzdáleného; cesta k milostné jeskyni vede městem, ulice více méně hlučné vedou ho až k prostranství před růžencovou basilikou.

Pout' na Sv. Hostýn stojí (*ceteris paribus!*) více obětí než pout' do Lurd. Nejen cesta do vrchu, nýbrž ne příliš pohodlný nocleh (často na trávniku), častá mlha a déšť, nepohodlné stravování atd., toho všeho jest lurdský poutník prost; a stravuje a vyspí se denně pohodlně ve svém pokoji v hotelu.¹²⁰

Takové noci, jako na H., poutník v L. nezažije,¹²¹ na H. vidíš tlupy poutníků rozložené po trávniku, hvězdné nebe nad hlavou. Každá tlupa si zpívá nějakou mariánskou píseň pozdě do noci –

¹¹⁹ Patrně na všem, že Francie jest bohatá země. Francouz může si učinit i pout' daleko pohodlnější než my. Chodí-li do Lurd procesí pěšky z míst 15–20 hodin vzdálených, jako na Sv. Hostýn, nevím; soudím však že velice zřídka.

¹²⁰ Netřeba připomínat, že *ceteris paribus* jest pout' do L. dražší než na H.

¹²¹ V L. po 9. hodině večerní musí být naprosté ticho; v noci jen tu a tam některý poutník v jeskyni. Ráno byly za mého pobytu otvírány basiliky mezi půl 5–5 hod.

to má v sobě rozhodně cosi krásného a jímavého. Pak čilý život časně z rána, ustavičný zpěv nejrozmanitějších písní do samého poledne, to vše jest význačné pro Sv. H., to vše schází Lurdům.

Pak jsem pozoroval, že velké pouti jsou v L. daleko lépe organisovány než u nás. Tím zabráněno zmatku, který by při ohromné návštěvě každoroční nutně vznikl. Za mého pobytu v L. byly tam poutní vlaky z diecese Poitiers. Vyžádal jsem si jejich poutní knížku. V ní kromě zpěvů a pobožností byly pokyny, jimiž se účastníci dotčené pouti vždy musí řídit. Na př.: „Pout' diecese P. trvá vždy... dní; zastávky na cestě...; když opustí vlak stanici X. a blíží se k L., zpívají všichni poutníci stoje ‚Zdravas hvězdo mořská‘; z nádraží jdou poutníci k jeskyni a zpívají cestou:... Odpoledne společná pobožnost u jeskyně, v noci společná adorace v horní basilice. Druhý den společná mše sv. v jeskyni, odpoledne kříž. cesta; třetí den slavná mše sv. v růžencové basilice; čtvrtý den mše sv. a rozloučení v jeskyni. Na cestě k nádraží zpívají poutníci:... Když se vlak hne z nádraží, pějí všichni společně ‚Zdravas Královno‘.“ – Takových pokynů jest v knížce celá řada, a jak patrně, platí ustanovený pořádek (plán) pro každý rok. Soudím, že i ostatní diecese mají podobně organisované pouti. – O odznamenání jednotlivých poutí byla zmínka učiněna nahoře.

Kdybych měl porovnávat pobožnosti a zbožnost poutníků lurdských s našimi, řekl bych, že zbožnost poutníků v L. jest kultivovaná, elegantní, kdežto u nás zase srdečnější a samorostlá. Knězi, který jest zvyklý, že rubriky vyměřují při nejsv. oběti každý pohyb a akci, aby byla co nejdůstojnější, bude se více zamlouvat způsob, kterým si počínají poutníci v L. Nedá se však upřít, že mnohdy nadšení a nelíčená zbožnost moravských a slovenských poutníků na Sv. H. má v sobě cosi dojímavějšího. Naši poutníci poddávají se zcela srdci a citu, a uctívají nebeskou královnu, jak právě srdce velí. Při loučení nebrání slzám, do zpěvu by rádi vložili celou svoji bytost a „vyzpívali“ by celé své srdce (zazpívají si „od plic“). Mnohdy naši poutníci nedbají druhého. V kostele několik procesí, každé zpívá svou, ale neruší je to; každý hledí si své písně a hledí se „uplatnit“. Pro pozorovatele ovšem nebývá dojem právě nejlepší. Křížovou cestu může konat jeden, deset nebo i celé procesí. Do kostela může každý, pokud se tam kdo vejde. Možná, že by se mnohemu našemu poutníku v L. nelíbilo; tam by se dověděl z návštěvy vedle portálu růž. basiliky, že zítra jeho procesí má v jeskyni vyhrazenou dobu od 8–9 hodin, pak že musí ji opustit, protože přijdou zase jiné.

Zpěv jest v L. celkem pěknější, či lépe esthetičtější. Každý poutník má knížku z níž zpívá; není tam tedy rušivého předzpěvování jako u nás. I při světelném průvodě zpívá každý lurdské Ave z knížky. Každý zpívá umírněným hlasem, (za to však zrychleným tempem), tak že vřava nenastane nikdy; všichni přítomní (ať v basilice ať v jeskyni) zpívají tutéž píseň (ostatně bývá to vždy jediné procesí, jemuž vyhrazena hodina pobytu a společná pobožnost ve chrámě nebo v jeskyni) – nemožno tam tedy vidět takové divadlo, jaké často v naší svatyňce.

Co se obsahu týče, soudím, že francouzské písně jsou nadšenější, naše však dojemnější. Naši

písni na rozloučenou („S bohem, má radosti“) sotva se která lurdská vyrovná.¹²² Písň „Na stokrát buď pozdravena...“, „Růže krásná v ráji štěpovaná...“ předčí jistě mnohou lurdskou píseň – nikoli však písň od jednotlivých našich procesí zpívané, často naivní obsahem a melodií ne právě vynikající, při tom však hodně srdečné.

Výstavností, bohatstvím, krásou nemůže se naše chudička svatyňka lurdským basilikám rovnat ani zdaleka. Jest to pochopitelné; na obětavosti našemu věřícímu lidu sice nescházelo nikdy – vzpomeň si na korunovaci –, bohatstvím však nás Francie předčí daleko, a kromě toho nesmíme zapomínat, že do L. se scházely milodary z celého světa. Křížová cesta (od jeskyně dosti vzdálená) jest překrásná, na stráni jednoho blízkého vrcholu až k temeni vedená. Světelný průvod večer (den co den konaný) jest daleko imposantnější než na H., za to však náš předčí průvody na jiných poutních místech (jest jistě pěknější než světelný průvod, který jsem viděl v Einsiedlu ve Švýcarsku). Eucharistický průvod (denně odpoledne) nám schází právě tak jako noční adorace (klanění nejsv. Svátosti). Zástupů nemocných, kteří přicházejí vyprosit si uzdravení od Neposkvrněné Panny Lurdské, Královna Svatohost. taktéž nevidí.¹²³ Leč právě tato okolnost jest příčinou, že si na H. může poutník vykonat nerušeněji pobožnost než v lurdské jeskyni. Před jeskyní bývá zvláště odpoledne (před průvodem s vel. Svátostí) takový hluk a šum, že poutník, chce-li se nerušeně oddat své pobožnosti, musí buď odejít do basiliky, nebo posečkat, až budou nemocní z prostranství před jeskyní odvezeni. Ostatně delší dobu v jeskyni setrvat na modlitbě poštěstí se málo komu, a kromě toho neustálé přecházení poutníků ruší i tam.

Sv. přijímání jest v L. asi desetkrát tolik co na Sv. H., neviděl jsem však nikdy zpovědnice obležené tak jako u nás; jednak proto, že každý poutník se zdrží v L. několik dní a proto má na sv. zpověď času dost, jednak vykoná si ji mnohý snad doma. Za to daleko více obleženy jsou kohoutky, z nichž se čerpá „svatá voda“ (tam se říká „zázračná voda“); kdybych si nebyl vyčíhal příhodný okamžik v pravé poledne, kdy tam bylo volněji, nevím, jak dlouho bych se byl musil tísnit, než bych se byl k vodě dostal. Ani přístup k ní není tak pohodlný jako na Sv. H.

Načrtl jsem ti, milý čtenáři, několika prostými slovy rozdíl mezi Lurdy a Sv. Hostýnem. Navštívil jsem nejedno poutní místo Neposkvrněné Panny, a mohu tě ujistit, že kromě Lurdů se mi sotva které tak líbilo jako Sv. Hostýn. Snad jsi i ty zatoužil, aby ti bylo dopřáno pokleknout v

¹²² Ukázka z lurdské jedné písň na rozloučenou: „...Srdce majíce plné zármutku, voláme k Tobě: na shledanou... Na shledanou, hory Pyrenejské, pnoucí k nebesům své vrcholy, korunované věčným sněhem a ledem... Na shledanou svatá jeskyně... srdci našemu jest tvůj černý kámen dražší nad zlaté paláce...“. Patrně, že obsah dosti naivní. Jiné písň, zvl. mariánské, jsou pěknější, plné nadšení a horoucí lásky k neposkvrněné Panně.

¹²³ Zázraky vykonané na přímluvu nejbl. Panny na Sv. Hostýně nemohou se rovnat ani zdaleka těm, které působí její přímluva v L. Řada zázračných uzdravení, jež se stala na přímluvu Královny Sv. Hostýna, jest zaznamenána v archivu residence T. J. na Sv. H.. Zvláště P. [Jan] Cibulka velmi pečlivě zaznamenával čas, místo osoby uzdravené a dal celý záznam podepsat od očitých svědků (otce, manžela, místního duchovního správce atd.). Nejvíce jich jest z let 1888–1895. Myslím však, že Francouzi v L. věnují této věci větší pozornost než my na Sv. H. – Kolik proseb vyslyšela, a kolik zarmoucených srdcí potěšila nejbl. Panna v L. a na Sv. H., ví jen ona a Vševedoucí sám.

milostné jeskyni v L., a tvé přání snad dosud nesplněno. Nermuť se proto, přijď jen na Sv. H., a až poklekneš za oltářem před milostnou sochou nebeské Královny, vzpomeň si na má slova a věř, že jsem na tomto posvátném místě zažil nejednu chvíli právě tak blahou jako kdysi v milostné jeskyni lurdské.

Příloha č. 8

Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán¹²⁴

V dobách, kdy lodička sv. Petra bývá zmítána bouřemi a kdy se zdá, že Pán zase spí, hledá věřící duše posily a útěchy v dějinách církve sv. Kolik bouří už zažila ta církev od Pána na skále vzdělaná! Kolik pronásledování zakusila! A z každého vyšla posílena nebo očištěna, jak právě bylo úmyslem Božím. Kdykoli Pán dopustil těžké doby na svou církev, vždy se to stalo, buď aby ji v ohni pronásledování sílil a tříbil, takže pronásledování se proměnilo konečně v triumf církve – nebo aby ji trestal, a pak pronásledování bylo hořkým, ale nezbytným lékem pro církev, neměla-li zahynout. Při úvaze, co zavinilo mnohdy těžké zkoušky církve Kristovy, musíme si povzdychnout: „Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán“, nebo opakovat slova Ezechielova: „Otcové požili kyselých hroznů, a synům z toho trnou zuby“.¹²⁵ Jak mnohdy ti, kterým svěřil Pán starost o své stádce, osvědčili se nehodnými svého důstojenství i úřadu, a svým životem svolávali kletbu na místo požehnání! Pomalu, ale jistě se blížila katastrofa, až konečně míra hříchů dovršena a shovívavost Boží vyčerpána.

Jak mnohdy svolalo kletbu na církev to, že statků církevních nebylo užíváno tak, jak velely zákony církevní! Přílišné bohatství nebývalo nikdy církvi příliš na prospěch. Jednak rozněcovaly církevní statky závist mocných tohoto světa, jednak lákaly a vábily mnohé svěťácky smýšlející lidi, aby se vetřeli do svatostánku, nejsouce k tomu voláni. Slovo sv. Pavla: „Snaží-li se někdo o biskupství, díla dobrého si žádá“, stalo se v ústech nepřátel církve sv. posměškem. Boje o investituru a proti simonii za Řehoře VII. jsou výmluvným dokladem, co hledali mnozí na stolci biskupském: peníze, a zase peníze. Za doby reformace nebylo lépe. Jeden z tehdejších papežů psal po svém zvolení: „Proč bychom papežství neužívali, když nám je Bůh dal?“ To jest po česku: „Teď se budu dobře mít a dobře žít.“ Jak smýšlel tento papež, tak smýšlel ne jeden biskup. Že zákony církevní zakazují, že jmění církevního obohacovat sebe a své příbuzné, že ho má být využito k účelům církevním nebo dobročinným, toho málo dbali. Každý seděl na svém měšci, a byl by za jidášský groš prodal svou vlastní duši, jak praví Písmo sv. (Sír 10,10 Hejčl), tím spíše celé stádce svěřené své péči. Jak nízkým způsobem se biskupských stolců domáhali! Císaři nebo králi, od kterého byli jmenováni, stali se pak ve všem povolnými nástroji, nerci-li roby a otroky.

Často pomáhali svému vládci i ve sporech proti papeži, na slovo ho byli poslušni, a když osnoval vzpouru proti církvi, brojili proti papeži s ním, a to vše jen proto, aby nepřišli o své statky.

¹²⁴ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán. *Hlasý svatohostýnské*. 1921, č. 4, s. 58-60.

¹²⁵ Ez 18,2; prorok chce říci těmi slovy, že synové musí pykat za hříchy otců, potomci za provinění předků.

Tak jednali na př. mnozí francouzští biskupové na konci 17. století. Což divu, že při pohledu na takové lidi řekl kterýsi velký pán nedávno: „Kdo má hůl, ten má církev.“ Ale církev nesmí být ztotožňována s lidmi, jejichž bohem jest a bylo zlaté tele.

Sv. Bernard stěžuje si často bolestně na takové nepřístojnosti v církvi. Kdesi mluví o pastýřích církve, a rozeznává trojí druh: pastýře dobré, nádenníky, vlky; praví, že (za jeho dob) pastýřů dobrých, kteří jsou hotovi dát život za ovce své (a ovšem i za sv. víru a pro Krista), jest velmi málo; vlků, kteří dáví ovečky Kristovy, není též většina; většinou jsou ti pastýři nádenníky, kteří nemají lásky k duším (a k církvi), pracují za peníze, ovečky stíhají. Všechno můžeš od nich žádat, jen halěr almužny ne; vše u nich najdeš, jen oheň sv. nadšení a obětovnost pro věc Kristovu ne. Nádenníci, řemeslníci, kteří přišli vydělávat a ne pro Krista se obětovat. Jinde stěžuje si týž světec, že v kostelech vše kape špínou, zatím co v domácnosti takového preláta vše se leskne a svítí.¹²⁶

Když pak za t. zv. reformace vládcové světské pobrali církevní majetek, když za revoluce francouzské a za válek po ní následujících sebraly státy církvi, co se sebrat dalo,¹²⁷ nutno to pokládat za spravedlivý trest Boží. Pán dopustil, aby církev přišla o statky, kterých preláti a biskupové neužívali, jak velel Bůh, svědomí a církev. Ale tento trest byl i lékem a očištěním. Protože mnohé stolce biskupské pozbyly svých ohromných panství a statků, přestaly lákat mnohé hamižné kandidáty; chudým biskupem měl málo kdo chuť se stát, teď zase začalo platit slovo sv. Pavla výše uvedené. Církev stala se chudší, ale svobodnější; chudá, ale ve vážnosti u přátel i nepřátel; chudá na statky časné, ale bohatá na hrdinné vojíny, kteří byli hotovi pro Krista krev vycedit; bohatá na nadšené sluhy Páně, kteří z lásky a přesvědčení se postavili pod jeho prapor, kteří nezradili zbaběle nejsvětější práva církve za bídný groš.

Kulturní boj v Německu koncem minulého století jest toho dokladem. Bohatí biskupové 16. století, jaké jsme právě vylíčili, nebyli s to, aby zabránili náboženské revoluci. Daleko chudší biskupové 19. století nedali se zlomit ani zastrašit hrozbami Bismarkovými ani brutálním počínáním tehdejší vlády, a raději dleli v žaláři (na př. poznaňský arcibiskup¹²⁸) než by zradili své přesvědčení. – Kéž by dal Bůh, aby bouře nad našimi hlavami se vznášející se neminula s účinkem, ježž Pán zamýšlí; aby očistila (od padanek církev), tříbila, posílila, ve víře utvrdila, sv. nadšením naplnila srdce všech věrných Kristových; nechť platí i u nás slovo papeže Paschala II.: „Lépe míti církev chudou a svobodnou než bohatou a zotročenou.“

¹²⁶ Známy jest jeho výrok *Insolentiae clericorum mater est negligentia episcoporum*.

¹²⁷ Vynalezli pro to cizí slovo: *sekularisace*. Mojžíš nemohl vědět, že tomu dají toto jméno, sic by byl řekl: „VII. Nebudeš sekularisovati, nebudeš konfiskovati.“

¹²⁸ Mieczysław Jan kardinál Halka-Ledóchowski (1822–1902) byl v letech 1866 až 1886 poznaňsko-hnězdenským arcibiskupem.

Příloha č. 9

Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!¹²⁹

Sotva kdy zapomenu na dojem, který na mne učinil světelný průvod v Lurdech. Bylo to v předvečer svátku Panny Nanebevzaté,¹³⁰ domodlil jsem se kněžské hodinky, předepsané pro ten den – první nešpory velikého svátku. Pátá antifona se mi nesla hlavou – „Krásná jsi a sličná, dcero Jerusalemská, hrozná jak spořádaný šik vojenský“.¹³¹ Komu hrozná? Komu jinému leč nepřátelům církve Kristovy. Čeho by se měla nebo mohla bát církev, která má **takovou** ochránkyni, tak mocnou, že andělům vládne a že peklo se před ní chvěje? Stál jsem nad portálem růžencové basiliky a hleděl dolů, sledoval světelný průvod, který se pomalu rozvíjel na ohromném prostranství; francouzský zpěv lurdského Ave mne skoro okouzloval, zvláště jeho refrén „Ave Ave Ave Maria“. Do zpěvu poutníků se mísily občas i zvonky basiliky, které s věže opakovaly tutéž melodii. K deváté hodině byl průvod skončen, veškeren zástup se shromáždil na prostranství před růžencovou basilikou – tisíce a tisíce hlav, a každý poutník v ruce lampion. Tam na rozloučenou zpívalo veškeré shromáždění latinsky „Věřím v jednoho Boha“. Při slovech „A vtělil se působením Ducha sv. z Marie Panny“ pokleklo veškeré shromáždění, dávajíc na novo úctu k přehlubokému a nevyzpytatelnému tajemství vtělení Syna Božího a božského mateřství Neposkvrněné Panny. Když pak přišli k slovům „Věřím v jednu svatou katol. a apošt. církev“, pozdvihli všichni lampiony do výše, holdující sv. církvi Kristově a vyjadřující pevnou víru, že církev Kristova potrvá na věky, přetrvá všechna království země, všechna pronásledování, zkoušky a boje. Poutníci se pak rozcházeli, nastal klid; zahleděl jsem se ještě na ozářenou věž basiliky, se které daleko do kraje zářil překrásný monogram Neposkvrněné Panny; pak kratičká návštěva milostné jeskyně, a šel jsem pomalu do svého pokoje. Z pokoje viděl jsem na blízký vrchol Pic du Jer; na něm stál a zářil vysoký kříž, znamení naší spásy, záruka našeho vítězství, chloubu církve Kristovy – té církve, která postavena na skále a již brány pekelné nepřemohou. Jaký to vše učinilo dojem na duši novosvěcence, který se právě chystal k práci na vinici Páně, snadno si představíš. „Vím, komu jsem uvěřil“, tak pravil již sv. Pavel (z Tim 1, 12); vím též, jak mocnou Ochránkyni má tato církev Kristova, k níž se hlásím a na jejíž občanství jsem hrdý.

A což všechna ta oslava Nanebevzaté Panny, nebyla mi zárukou věčného trvání církve? „Aj,

¹²⁹ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 69-70.

¹³⁰ To je ve čtvrtek 14. srpna 1913.

¹³¹ „Pulchra es * et decóra, filia Ierúsalem, terribilis ut castrórum ácies ordináta.“ Divinum Officium [online] <http://divinumofficium.com/cgi-bin/horas/officium.pl>

od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“ Jak se vyplnila tato předpověď nejl. Panny až do posledního písmene.

Její slovo jest mi však zároveň předpovědí a ujištěním, že církev Kristova potrvá na věky, těmito slovy předpovídá nejen slávu svou, nýbrž i triumf svého božského Syna, vítězství sv. kříže, ustavičné trvání církve. „Blahoslaviti mne budou všechna pokolení“, ale jen pak ji budou všechna pokolení blahoslaviti, ovládne-li světem víra v jejího božského Syna, bude-li jeho jméno hlásáno a uctíváno po celém okršku země, bude-li v jeho jméně klekat každé koleno a bude-li jeho jméno vyznávat každý jazyk. Jen její Syn byl důvodem její důstojnosti, příčinou jejího povýšení, pramenem její oslavy; jen proto ji oslavuje všechno lidstvo, že se stala a že jest Matkou Boží, že zrodila Syna Nejvyššího; jen proto a především proto jest tak oslavována a milována ona, jejíž nejčestnější název jest „Matka Boží“. Její Syn jest tedy příčinou její velikosti a slávy. Upadne-li v zapomenutí on, bude zapomenuto i na ni; přestane-li lidstvo vyznávat jméno jeho a zmizí-li z paměti lidstva jméno Ježíš, zmizí i jméno Maria; přestane-li lidstvo věřit a doufat v Syna Božího, přestane i vzývat Matku Boží. Nerozšíří-li se království Kristovo (t. j. jeho církev) po všem světě a nebude-li trvat do skonání světa, nebude pravdivá její předpověď „blahoslaviti mne budou všechna pokolení“. Jedině pak se naplní její proroctví, jedině pak se osvědčí pravdivým, rozšíří-li se církev Kristova po světě a bude-li trvat tak dlouho, jak dlouho potrvá lidské pokolení. Jen v pravé církvi jest Neposkvrněná Matka Páně opravdu uctívána a milována – mimo církev Kristovu nenajdeš pravé úcty mariánské leč jen v několika málo případech. Úcta k Panně nejsv. jest nám zárukou, že se vyplní vše. Do konce světa potrvá úcta k ní, do konce světa bude tedy trvat i církev Kristova, brány pekelné ji nepřemohou; nemohou ji přemoci, nejl. Panna to předpověděla. Kdyby jí přemohly, vyhladily by se světa jméno Ježíšovo, a s ním ovšem i jméno Maria, tak jako měsíc nutně vyhasne, shasne-li slunko, které ho svou září oblévá. Toho se však peklo nedočká; sv. Pavel již hlásal pln nadšení „Kristus vládne, Kristus kraluje, Kristus vítězí“, a s ním vládne i jeho Matka neposkvrněná, vládne nebi i zemi již dvě tisíciletí a vládnout bude vždy, uctívána a milována bude vždy, jak sama předpověděla. „Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“

Příloha č. 10

Kázání k lurdkým poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené)¹³²

Kteráž jest to, jež kráčí jako vycházející červánky,
krásná jako měsíc, jasná jako slunce,
hrozná jako spořádaný šik vojenský!
Pís. Š. 6, 9

Vítám vás, milí poutníci, v našich moravských Lurdech, u nohou milostné Královny Svatohostýnské. Neblahé doby téměř nám znemožňují zavítat do drahého každému srdci mariánskému městečka v pyrenejských horách, za to však dopřáno nám dnes pokleknout před Vládkyní sv. Hostýna. Jeho jméno sice není známo po všem křesťanstvu, neputují sem věřící z celého světa, proto však tím dražší českému srdci, protože jest náš, patří nám, a jeho Vítěznou Vládkyni nazýváme především Ochráňkyní vlasti naší a předrahou Matkou nás všech. Nevím, jakou prosbu jsi přinesl s sebou, jaké tužby budeš přednášet a na jaké žalosti snad si požaluješ u milostné naší Královny; vím však, že i zde bude slyšet tvé prosby a tvoje lkání a že i zde dovede zahojit rány tvého srdce, jako kdybys klečel v lurdké jeskyni před milostnou sochou Neposkvrněné. Ostatně zdá se mi, že Hostýn má jakousi podobu s Lurdy: zde právě tak jako tam prokázala se nebes Královna vítěznou ochráňkyní církve, zde právě tak jako tam stírá slzy s očí a těší lkající.

I. Kteráž jest to... hrozná jak spořádaný šik vojenský? Jest to možné, milostná Panna, Matka vši lásky nejhodnější, naše sladkost a naše naděje, někomu hrozná? Jest tomu tak, ale nermuť se, jest hrozná jen nepřátelům sv. víry a sv. církve. Jim byla vždy hrozná a hroznou zůstane, protože vždy byla a zůstane přemocnou Ochráňkyní církve Kristovy. Kolikrát již mocnosti temnoty se vrhly na církev Kristovu, kolikrát se již pokoušely zničit ji, vyhladit se světa sv. kříž a jméno Kristovo, kolikrát již poštvaly proti království Kristovu krále a knížata tohoto světa. „Povstali králové země, a knížata sešli se v radu proti Pánu a proti Pomazanému (Kristu) jeho.“ (Žalm 2) Těmi slovy kreslí prorok obraz, který se vrací v různých obměnách v každém století – obraz, jaký viděli ti, kteří před námi byli, jaký vidíme my, a jaký vidět budou ti, kteří po nás přijdou – od úkladů Herodových a vycezené krve betlemských nevíňátek [srov. Mt. 2] až do dnů Antikristových a poslední krůpěje mučenické krve prolité před koncem světa. Kolikrát dostoupila bída křesťanstva již vrcholu – nikoli v dobách mučenických, jež byly a jsou zlatým listem v dějinách církve, nýbrž

¹³² P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdkým poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasý svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 77-78. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdkým poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasý svatohostýnské*. 1921, č. 9, s. 135-137.

později, v dobách zdánlivě klidných. Kdykoli však byla bída nejvyšší, spínalo křesťanstvo ruce k své nebeské Ochránkyni, a ona ukázala vždy, že jest hodná čestného názvu Panny Vítězné. Svátky Královny Růžencové, Jména P. Marie, Pomocnice křesťanů, P. M. Vítězné hlásají všem pokolením její moc. Kdo by neznal jmen Soběský, Lepanto? K těmto jménům druží se i sv. Hostýn. Královně Svatohost. vděčíme za pomoc prokázanou naší vlasti a celé západní Evropě, když divoké hordy Mongolů ohrožovaly křesťanstvo.

Od těch dob uplynula dlouhá řada let... desetiletí mýjelo za desetiletím, století za stoletím, doby se změnily, a s nimi se změnila i taktika nepřátel sv. víry. Místo k zbraním fysickým sáhli k zbraním morálním, brutální násilí – ač nezmizelo úplně – ustoupilo prostředkům jemnějším, ale neméně nebezpečným; nikoli meč, nýbrž péro, školy, parlamenty razí nevěře cestu. Nikoli zbraněmi hmotnými, nýbrž zbraněmi ducha hledí nevěra zničit církev, vše se alarmuje do boje proti sv. víře: na pomoc musí historie, na pomoc musí vědy přírodní, na pomoc musí sociologie, filosofie vůbec, politika, všecko; není ani jediného objevu vědeckého, jehož by nevěra nevyužila ihned proti sv. víře.

Co nejbl. Panna? Nepřátelé sv. víry změnili taktiku, přestala tedy ona být Pomocnicí křesťanů? Nepřestala; dnes o ní platí stejným právem jako kdy jindy slova církve: „Raduj se, Maria Panno, všechny bludy jsi Ty samojediná zmařila po vší zemi“ – slova, kterých Jansenističtí bludaři nestrpěli ve svých kněžských hodinkách. Nejbl. Panna zůstala Věží Davidovou, zůstala ochránkyní novozákonního Jerusálema, t. j. církve Kristovy, strážkyní města Božího; jenže jiným způsobem, obecné chrání sv. víru dnes než kdysi. –

A tu přicházíme k Lurdům. Hostýn – památník Panny Vítězné z dob starých, kdy meč ohrožoval sv. víru; – Lurdy – památník téže Panny Vítězné z dob nových, kdy nevěra pérem ohrožuje trvání církve Kristovy.

Vmysli do poměrů, jež vládly v Evropě v době od revoluce francouzské do poloviny minulého století. Nevěra dovolila tehdy církvi Kristově, aby v pokoji dokonala; vždyť se nesluší, aby byl rušen klid umírajícího, který už jest v posledním tažení. V tom definoval papež věroučný článek o Neposkvrněném Početí nejbl. Panny. To přivedlo nevěru docela z rovnováhy; myslila, že církev umírá na úbytě,¹³³ že už to s ní nebude dlouho trvat, a ona zatím dá na jevo známku života, a jakou! Dogma Neposkvrněného Početí jest odsouzením všech moderních bludů. Nejbl. Panna bez poskvrny hříchu prvotního počatá – tedy existuje hřích, a sice prvotný hřích, který lidstvo od Adama zdědilo, tedy nepochází člověk z opice, má tedy duši, má závazky vůči Bohu a není svým suverenním pánem, má zodpovědnost a svobodnou vůli, existuje život posmrtný a věčnost; bl. Panna omilostněna v prvním okamžiku svého života, tedy existuje řád nadpřirozený, existuje

¹³³ Zastaralé označení pro TBC (plicní tuberkulózu), obecné označení pro chřadnutí, vyhubnutí organismu.

milost, existuje vykoupení a Vykupitel, Ježíš Kristus není tedy pouhý člověk, nýbrž pravý Bůh, a jeho církev není výrobkem lidským, nýbrž dílem božským – všechny tyto pravdy hlásá církev tím, že slavně vyznává Neposkvrněné Početí nejbl. Panny. „Ona potře hlavu tvou“ řekl o Panně Vítězné Bůh v ráji k Satanovi; její vítězství nad Satanem opětuje se stále a stále, i o moderní nevěře a bludařstvu, stojícím ve službě Satana, platí slovo: „Ona potře hlavu tvou“.

Což divu, že tímto prohlášením velikého privilegia Neposkvrněné Panny nevěra skoro zděšena? Vycítila dobře, co to znamená. A ještě se ani nevzpamatovala z překvapení prvního, a tu už stihlo druhé, a jaké! Novinami celé Evropy začaly asi po třech letech kolovat zprávy o zvláštních událostech, které se prý dějí kdesi v Pyrenejích, v „temném koutě Evropy“. Napřed odbývala se celá věc pohrdlivým úsměškem, ale brzo se ukázalo, že tentokrát úsměšek nestačí. Co se stalo? Zázrak – zázrak v našem moderním století! Zázraky, odkázané dávno do říše bájí, a kolik! Když spiritista jistý a hvězdář zároveň, jenž pro sv. víru má ve svých spisech jen slova výsměchu, si zahrál před 11 lety na proroka a předpověděl konec světa na 18. květen 1910, nenastalo v učeném světě takové zděšení jako tehdy při zprávě, že v L. se dějí zázraky. A ty zázraky nebyly nadarmo, jimi potvrzovala Neposkvrněná Panna své vznešené právě definované privilegium a tím celou sv. víru. Kromě toho každý zázrak výsměchem moderní pyšné nevěře – neosvědčila tedy Neposkvrněná Panna Lurdská, že i dnes ona samojediná maří všechny bludy po vší zemi? Nezvolal by i dnes Šalomoun při pohledu na Pannu Lurdskou: „Kteráž jest to... hrozná jak spořádaný šik vojenský“?

II. Nejen však vítěznou Ochránkyní církve, nýbrž i Těšitelkou zarmoucených byla a jest Neposkvrněná Panna jak v Lurdech tak na sv. Hostýně.¹³⁴ Kolik slz setřela se lkajících očí tam a kolik zde, ví jen Pán a ona sama. Kde však máme útěchu hledat a kde ji najdeme, ví každé věřící srdce velmi dobře. Jistě bez váhání přisvědčíme sv. Otcům, kteří v nejrůznějších variantech rozvádějí myšlenku, že se zdá, jakoby bl. Panna stvořena byla jen proto, aby nás činila šťastnými a aby nám oslazovala hořké chvíle našeho pozemského putování.

Spokojenost, blaho, štěstí – to jest jeden z nejkrásnějších a nejpůsobivějších kvítků, které rostou v zahradě mariánské a jichž vůni zakouší jediné duše roznícená láskou k nebeské Královně. Co jest štěstí? Na tuto otázku dostaneš odpovědi přerozmanité, podle toho, koho se otážeš; jinak ti odpoví světák, jinak člověk žijící z víry, jinak dívka a jinak stařec, jinak optimista a jinak pesimista. V jednom se však shodují všichni, totiž že po blahu touží každé lidské srdce a že šťasten chce být kde kdo; blaho a štěstí hledá lakomec ve svých dukátech, světák ve svých požitcích, poustevník ve své jeskyni a mnich ve své cele, státník ve hluku a nepokoji veřejného života a na kluzké půdě diplomacie, jinoch nebo dívka ve stavu, který volí, matka v práci a v obětech pro své dítky atd. atd. Jako květinka se obrací k světlu a hledá světlo, tak srdce lidské tápe za štěstím a

¹³⁴ Tento druhý moment platí ovšem nejen o těchto dvou, nýbrž o v š e c h poutních místech nejbl. Panny.

hledá všude štěstí.

Kde však najít pravé štěstí? „Štěstí, co jest štěstí? Muška jenom zlatá, která za večera kol své skráně chvátá“... tak, nemýlím-li se, napsal jeden básník a v dalších verších praví, že mezi prsty nám štěstí mizí, když je chceme uchopit. Mluví ovšem o pozemském štěstí, a vylíčil (snad bezděky) jeho nestálost, pomíjejícnost, a tedy bezcennost.¹³⁵ Jaké jest to štěstí, které jako „muška kol tvé hlavy chvátá“, které se nedá uchopit a zadržet? Lidské srdce touží po trvalém a nepomíjejícím štěstí.

Kde je však najít? Pamatuji se, že jsme čítávali ve školních lavicích básničku: „Dokud máš tatíčka, dokud máš mamičku, zahřej se, potěš se na jejich srdíčku“; v dalších strofách připomíná dítě, až povyroste a opustí rodiče, že nestačí celý svět, by mu dal tolik blaha, co jejich náručí. Že měla báseň pravdu, přisvědčíme teď rádi všichni; skoro bychom rádi zvolali: „Žel, že nemožno zůstat celý život dítětem...“

Sv. víra ti však ukazuje matku, kterou ti sám Pán dal, matku, z jejíhož objetí se nemusíš nikdy vyvinout, o níž nemožno říci, že ji budeš musit opustit, až povyrosteš; o ní daleko větším právem platí slova, že celý svět nestačí, aby ti dal tolik blaha, štěstí a lásky, co její náručí. Ubohé, politování hodné dítě, které nezakusilo ve svém životě blaha mateřské lásky a jemuž nebylo dopřáno pokochat se v matčině náručí... a ubohý, politování hodný křesťan, který nezakusil nikdy trochu té lásky, kterou nás blaží naše nebeská Matka, a který nepoznal, co to znamená, potěšit se na jejím přesvatém srdci mateřském.

Činit jiné šťastnými jest údělem nemnoha duší. V životě některých světců čteme, že měli tento dar a že dovedli zaplašit zármutek z každého srdce, které se jim na dosah dostalo; v menší míře dostává se tohoto daru od Pána i jiným. Pro duši jemnou jest pramenem nevýslovné radosti, může-li jiné blažit a trpícímu bližnímu s očí slzy stírat, byť to i oběti stálo. Kromě jiných motivů jistě i tento sílil a povzbuzoval nejednoho misionáře v jeho těžké práci. Jisto však jest, že jest údělem bl. Panny, Těšitelky zarmoucených, aby těšila, sílila, blažila všechny, kteří k ní se přiblíží a u ní útěchy hledají. Pravdu má středověká kterási latinská sequence, jež tvrdí, že nikdo nepřišel k jejímu trůnu se srdcem tak ztrápeným, aby si neodnesl aspoň trochu útěchy. „Vypověz jí, co tě tísní, potěší tě Maria“ zpívají tak rádi poutníci na sv. Hostýně. „Sladkosti a naděje naše“ volá k ní církev sv. A sv. Otcové? Sv. Efrém,¹³⁶ který praví o sobě, že na klíně matčině se naučil lásce k přesvaté

¹³⁵ HEYDUK, Adolf. *Dědův odkaz*. Praha: Nákladem knihupectví dra. Grégra & Ferd. Dattla, 1879. 87 s.

¹³⁶ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený

Panně, oslovuje ji pln nadšení (IV. Precatio): „Paní má... má spásu, má útěcho, můj živote, mé světlo, mé blaho, má radosti... Rodičko Boží, má touhu jediná: není pevnější záštity nad pomoc Tvoji; Tys s tváře celičké země setřela všechny slzy, Tys veškeré tvorstvo obdařila všemožnými milostmi, Tys nebesům veselí, zemi spásu přinesla, lidstvo z otroctví hříchu pozvedla, nebe se zemí smířila... vše co nejlepšího bylo, jsi nám zjedнала... Všecky milosti, kterých se kdy lidstvu dostalo, dostává nebo dostane, jsi Ty, Přesvatá a Neposkvrněná, zprostředkovala, v Tobě, ó milosti plná, se raduje všechno tvorstvo.“ Sv. Bernard neméně výmluvnými slovy líčí sladkost své nebeské Paní (In Assumpt. IV.): „Nechť mlčí o milosrdenství Tvém, Panno blahoslavená, jestliže kdo se pamatuje, že Tě marně vzýval ve své bídě. My, služebníci Tvoji, ...chválíme Tvé panenství, divíme se Tvé pokoře, ale Tvé milosrdenství ubohým sladčeji chutná, Tvé milosrdenství více nás těší, častěji ho vzpomínáme, hojněji vzýváme... Kdo by mohl zbádati, ó Požehnaná, dlouhost a šířkost, vysokost a hlubokost milosrdenství Tvého? Jeho dlouhost až k soudnému dnu sahá a přispívá všem, kteří Tě vzývají; jeho šířkost naplňuje okrsek země; jeho vysokost nebesa proniká, jeho hlubokost vykoupení zjedнала sedícím v temnotách a ve stínu smrti... K tomuto prameni nechť tedy spěchá žízňící duše naše, Ty však napotom za úkol svůj považuj... vyprošovati hříšným odpuštění, uzdravení nemocným, malomyslným posilu, zkormouceným útěchu...”

Sladkosti naše... mám ti snad vysvětlovat, milý poutníče, p r o č jest bl. Panna naší Těšitelkou, naší sladkostí? Bohorodička jest po božském Srdci Páně největší a nejkrásnější dílo Ducha sv.; jeho však nazval sám božský Spasitel Těšitelem, Duch sv. jest osobní láska Boží, a jako v dílech Boha Otce se jeví Boží moc a velebnost, tak v dílech Ducha sv. Boží láska a milosrdenství. Což divu, že bl. Panna nese na sobě zjevné známky nebeského Divotvorce, z jehož rukou vyšla? Dokazovat však, že Panna nejsv. Těšitelkou a sladkostí naší jest, není jistě třeba. Nemáš-li pro to doklady z vlastní zkušenosti, pozoruj poutníky, když se loučí s tímto milostným místem, sečti všechny votivní tabulky a dary v Lurdech, můžeš-li, projdi všechna její poutní místa, co jich na světě jest. – Proč se nemůže mnohý poutník ani odtrhnout od této svatyňky? Co ti hlásají votivní dary, jimiž jsou stěny lurdských basilik ověšeny? Co vábí tisíce věřících na poutních místech mariánských? Na všechny otázky ti odpoví jediný pohled na obraz Matky milosrdenství a Těšitelky ztrápených.

Bývaly doby – sv. Hostýn je ještě pamatuje – kdy byla Maria více milována než dnes, a proto bylo vidět i více šťastných a spokojených tváří než dnes. Jakou láskou byla kdysi od věřících zahrnována! Jak závodili všichni v lásce k ní! A protože láska k Panně přesvaté přináší pravý mír a pravé štěstí, bývala spokojenost v lidské společnosti nikoli hostem, nýbrž domovem. Bylo méně požadavků, méně potřeb a méně nádhery než dnes, za to však více lásky a více spokojenosti. Kde

Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

cesta k pravé spokojenosti? Jen jediná jest možná: návrat do náručí nebeského Otce, jehož lidstvo opustilo, návrat na božské Srdce Páně. Tento návrat však nejsnazší – ne-li jedině možný – skrze Marii; ona přinesla kdysi lidstvu blahou dobu Messianskou, její početí a narození bylo zvěstí a začátkem šťastných dob, slunných dnů, zlatého věku Messiánského – horlivá úcta a horoucí láska k ní znamená i dnes pro každého křesťana začátek nové éry životní. – „Den zasvitne těm, kteří v temnotách dleli, a jitřenka vyjde v srdci jejich“ (1 Pt. 1, 19), obrátí-li se celým srdcem k té, v níž jest „všechna milost cesty a pravdy, všechna naděje života a ctnosti“ (Sir. 24, 25).

Příloha č. 11

Zdrávas!¹³⁷

Nejoblíbenější modlitby ke cti naší přemilé nebeské Královny jsou jistě Zdrávas Maria, Zdrávas Královno, Anděl Páně, Pod ochranou Tvou; k nim můžeme ještě přičísti nejoblíbenější mariánský hymnus Zdrávas, hvězdo mořská. Všechny tyto modlitby jsou překrásné jak obsahem tak formou. Zdrávas Královno a Zdrávas, hvězdo mořská jsou perly církevní liturgické poesie.

Všimněme si jejich vnitřní stavby. Zdrávas Maria, Zdrávas Královno, Zdrávas, hvězdo mořská mají jeden a týž plán; dají se rozložit ve dvě části, ze kterých první obsahuje chválu Neposkvrněné Panny, druhá prosbu za její přimluvu. V první části stojí především oslovení, po případě pozdrav: Zdrávas... V první modlitbě ji oslovujeme jménem: Maria. Zdrávas Maria jest vůbec nejkrásnější modlitba k Matce Boží; sestává ze slov archanděla Gabriela, jimiž ji pozdravil při zvěstování, z pozdravu Alžběty, matky Jana Křtitele, a z prosby církve sv. Poněvadž Gabriel mluvil jménem Nejvyššího a Alžběta osvěcena Duchem svatým, praví mnozí sv. Otcové (Efrem,¹³⁸ Bernard), že Bůh sám jest původcem tohoto pozdravení andělského. Tato modlitba připomíná bl. Panně nejsvětější okamžik jejího života, totiž chvíli, kdy se v jejím lůně vtělil Syn Boží a kdy ona se stala Matkou Boží. První část, která jest pozdravem a chválou, velebí Neposkvrněnou Pannu jakožto plnou milosti, vyvolenou mezi všemi ženami a požehnanou nade všechny ženy – vyvolenou k tomu, aby samojediná ze všech dala světu Spasitele a zrodila „jednoho ze svaté a nerozdílné Trojice“ (řečtí sv. Otcové). Velebíme tedy v této modlitbě její nejvyšší důstojnost, totiž její božské mateřství, a této důstojnosti se dovoláváme ve druhé části (prosebné): „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás...“

Prosba vyjádřena stručně a jadrně: „Tys Matka Boží, my hříšníci – neustávej prosit za nás teď, ale zvláště buď nás pamětliva v poslední, rozhodnou hodinu.“ Modlitba Zdrávas Maria jest nejstarší

¹³⁷ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 7, s. 103-104. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 8, s. 119-121. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 10, s. 148-149. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 11, s. 169-170. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 12, s. 181-183.

¹³⁸ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*, 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

mariánskou modlitbou; bylo přirozené, že křesťané za nejstarších dob chválili bl. Pannu slovy Písma sv., slovy andělského vyslance Všemohoucího, tak jako Boha chválili slovy žalmů. Nevypadala však tato modlitba vždy tak, jako dnes; druhá část (prosebná) scházela, sv. Tomáš Aq. (13. století) ještě ji nezná; přidána byla značně pozdě.

Druhá modlitba, **Zdrávas Královno**, velebí královskou vznešenost sv. Panny, mocné přímlyvy nebeské Královny se dovolává. V první části několika slovy překrásně vyjadřuje, čím nám nejbl. Panna jest: pramenem milosrdenství, naším životem a spásou, naší sladkostí a rozkoší, naší jedinou po Bohu nadějí. Ve druhé části (prosebné) ukazujeme jí naši bídu: ona Královna, my vyhnanci, synové hříšné Evy z ráje vyhnání; ona v nebeské slávě, my v slzavém údolí; ona u Syna požívá věčné blaženosti, my lkáme a pláčeme; ona všemohoucí svou přímlyvou u trůnu Nejvyššího, my k ní v bídě voláme, vzdycháme, ruce spínáme. Tato antithese (protiklad) – Ty Královna v nebeské vlasti, my vyhnanci putující k pravé vlasti – jest překrásně provedena. Celá modlitba jest proniknuta neochvějnou důvěrou v mocnou přímlyvu a mateřskou lásku Královny milosrdenství;¹³⁹ není beznadějným výkřikem opuštěného vyhnance, nýbrž důvěryplnou prosbou poutníka, kterého sílí jistá naděje, že na konci své životní pouti spatří svou přemilou Matku i jejího Syna, požehnaný plod jejího panenského života. Prosbou, aby nás bl. Panna přivedla do náručí svého božského zrozence, modlitba končí; v posledních slovech něžnost a nezvratná důvěra v Matku milosrdenství dostupuje vrcholu: „o milostivá, o přívětivá, o přesladká Panno Maria“.¹⁴⁰ Zdá se, jakoby tímto výkřikem chtěl prosebník skoro násilím si vynutit milostivý pohled své Královny. Jméno Maria, jímž tato modlitba končí, jest korunou celé antifony, a v něm se soustředí všechna sladkost, jež proniká tuto důvěryplnou prosbu od začátku až do konce. – Za skladatele této modlitby jest skoro všeobecně pokládán mnich Hermannus Contractus († 1054).

Třetí modlitba, hymnus **Zdrávas, hvězdo mořská**, má podobný plán jako obě předešlé. První strofa obsahuje chválu; oslovení „hvězdo mořská“ jest výklad jména Maria; další verše 1. strofy udávají předmět a důvod chvály – velebíme Neposkvřněnou Pannu 1. že jest Matkou Boží, 2. ustavičnou Pannou, 3. naší cestou (vůdkyní) k nebesům. Další strofy ve formě prosby rozvádějí chválu, Rodičce Boží v 1. strofě vzdávanou. Zdrávas – tak Tě pozdravil anděl, když Ti přinesl poselství spásy: nuže, dej světu pravý mír, o který nás Eva připravila. Hvězdo mořská – sviť nám a ved' nás na naší životní pouti. Matko Boží slavná – ukaž tedy, že jsi Matkou Nejvyššího, a užij v náš prospěch mocné své přímlyvy u toho, jenž se z Tebe ráčil narodit. Panno ustavičná – učiň, bychom Tobě byli podobní a ctností Tvých následovali. Šťastná nebes bráno – dej, ať náš život bez úhony, ať se nikdy neuchýlíme s pravé cesty, která vede k Tobě a k Ježíši. – Tento ušlechtilý hymnus modlí

¹³⁹ Nejstarší texty této modlitby začínají: Zdrávas, Královno milosrdenství.

¹⁴⁰ Tvrdívá se, že tato slova přidal r. 1146 sv. Bernard; toto tvrzení nezdá se býti pravdivým, protože jsem tuto modlitbu již celou našel ve spisech sv. Anselma († 1109), ač-li není dotyčný spis podvržen.

se církev sv. v nešporách mariánských svátků; za jeho skladatele se pokládá sv. Venantius Fortunatus († 609). Adventní antifona „Alma Redemptoris Mater“ jest tento hymnus v hexametrech zpracovaný. Hymnus zní takto:

Zdrávas, hvězdo mořská,
Matko Boží slavná,
Panno ustavičná,
šťastná nebes bráno.

Ukaž, že jsi Matkou,
skrz Tebe nás vyslyš,
který Tvým být ráčil
pro nás z Tebe zrozen.

Přijímajíc pozdrav
se rtů Gabriele,
přines světu pokoj
a změň jméno Evy.

Panno nejvzácnější,
tichá mezi všemi,
zbav nás hříchů viny,
cudnost dej a tichost.

Rozvaž pouta vinným,
přines světlo slepým,
zlo vše od nás zapuď,
dobro vše nám vypros.

Život uděl čistý,
cestu uprav jistou,
bychom spolu s Kristem
vždy se radovali.

Chvála Bohu Otcí,
nejvyšší čest Kristu¹⁴¹
i svatému Duchu,
sláva všem buď stejná. Amen.

Čtvrtá modlitba „**Pod ochranu Tvou**“ jest výhradně prosebná; co do skladby uchyluje se od předešlých, protože ji schází chvála nebeské Královny. Původcem jejím jest sv. Efrém;¹⁴² v které

¹⁴¹ Summum Christo decus; tak asi zněl původní text, proti nynějšímu: summo Christo decus.

¹⁴² Týž světec jest autor verše „Dignare me, servum Tuum humilem, laudare Te, Virgo sacra“. Srov. též BENEDIKT XVI., *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

překrásné dlouhé modlitbě ke cti Panny Neposkvrněné¹⁴³ stojí asi uprostřed slova: „Pod ochranu Tvou se utíkáme, sv. Boží Rodičko, pod křídly slitování a milosrdenství svého opatruj a ochraňuj nás.“ Toto místo pozměnila církev sv. a pojala do malých mariánských hodiněk za antifonu do kompletáře (večerní modlitby), tam sahá tato modlitba až k slovům: „...požehnaná Panno“. Kdy byla přidána další slova („Paní naše...“), není mi známo. Vzletem a poetickou krásou nevyrovná se tato modlitba oběma předešlým, dětinná něžnost a důvěra jest však nemenší než v oněch. Vroucnost prosby vrcholí ve slovech „Paní naše, Prostřednice naše, Orodovnice naše“. Jest naší Paní, a proto my, slabí služebníci její, dovoláváme se její mocné ochrany a milostivé blahosklonnosti; jest Prostřednicí mezi svým Synem a námi, svými dítkami, mezi Bohem a lidmi, proto skrze ní se obracíme ve svých potřebách na Pána, a vše od ní doufáme; jest naší Orodovnicí, proto jest jaksi jejím povoláním, za nás orodovat a se přimlouvat, mírnit a konejšit jeho spravedlivý hněv a vyprošovat nám všeho, čeho vymáhají naše potřeby jak časné tak věčné. Poslední část doslovně přeložená zní: „Se synem svým nás usmiř, Synu svému nás poroučej (t. j. jeho milosrdenství odporoučej nás, naše prosby atd.), před Syna svého nás představ (přiveď, po skončeném putování pozemském).“ Patrně, že celá modlitba silně upomíná na prosebnou část modlitby „Zdravas Královno“; svou vroucí důvěrou podobá se i modlitba (mylně sv. Bernardu přiřítaná) „Pomni, o nejmilostivější Panno Maria“.

S pozdravením andělským (Zdravas Maria), nejkrásnější to modlitbou mariánskou, souvisí co nejtěsněji modlitba **sv. růžence** a **Anděl Páně. R ů ž e n e c**, nazývaný též korunou bl. Panny (ve Španělsku) nebo žaltářem mariánským (Psalterium Marianum), jest nejobsažnější a nejhlubší modlitba věřícím vůbec známá: kromě církevní oficiální modlitby (t. zv. kněžských hodiněk neboli brevíře) nepředstihuje jí v tomto ohledu ni žádná. Škoda jen, že pro mnohého jest růženec „knihou zapečetěnou“ (Is. 29); jisto jest, že by se nejeden ctitel bl. Panny modlil růženec s větší vroucností, kdyby trochu hlouběji vnikl v jeho porozumění.

Růženec jest mosaika, v níž jednotlivé kameny – tajemství ze života Páně a Panny přesvaté – zasazeny tak, že celý život nebeské Královny, všechna její důstojnost, vznešenost a krása se jeví ladně našemu zraku; růženec jest kniha, v níž vepsáno vše, co velikého jí učinil Nejvyšší; růženec jest evangelium svým způsobem psané. Staří křesťané nosívali při sobě neustále sv. evangelia, psané to slovo Boží; my nosíváme při sobě neustále růženec, a jsme na tom skoro stejně: co tam psáno literami, to zde vyjádřeno symbolicky (obrazně). Basilika růžencová v Lourdech činí na poutníka dojem, jakoby byla v kámen vtesané evangelium, v kámen vtesaná sv. víra; a růženec sám, jejž při sobě nosíš, jest neustále memoriale (památka, upomínka) lásky, milosrdenství a moudrosti Boží a vznešenosti nebeské vládkyně. Jedním slovem: růženec jest ztělesněný Magnifikat

¹⁴³ Sermo de ss. Dei Genitricis V. Mariae laudibus.

(chvalozpěv) na velikost Nejvyššího a na vznešenost jeho Neposkvrněné Matky.

Církev sv. vybrala z vykupitelského díla Kristova 15 největších tajemství, na nichž více méně spolupůsobila bl. Panna, a jako 15 růží uvinula ve věnec, jejž denně klade k trůnu nebeské Královny; korunu zhotovila z nich, korunu s 15 růžicemi, v každé růžici 10 perel, a tou korunuje denně svou Paní a Vládkyni. Odznakem a symbolem královské důstojnosti jest růženec; v Lourdech se zjevila Neposkvrněná nikoli s korunou na hlavě, nýbrž s růžencem v ruce – růženec byl tehdy jediné insigne (odznak) královské důstojnosti její, jiného odznaku neměla. Růženec – růžový věnec – žádný vítěz nebyl nikdy obsypán tolika a takovými růžemi, jakými věřící obsypávají denně trůn své nebeské Královny, žádnému králi nebyla nikdy na hlavu vstavena koruna taková.

Stavba této modlitby jest překrásná a přehluboká. Na růženci vidíš především křížek, jím začíná, a znamením sv. kříže se žehnáš i ty, když se začínáš růženec modlit. Kříž jest brána, kterou vcházíme do velkolepého sadu, do velkolepé „zahrady růžencové“. Kříž jest symbol (odznak) naší sv. víry katolické, jest vyznáním víry v trojjediného Boha („ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.“) víry v Ježíše Krista, vtěleného Syna Božího, který pro nás na dřevě kříže zemřel a nás smrtí svou (rsp. křížem svým) vykoupil. Jako kříž, tak i růženec jest odznakem věrných Kristových, členů jeho jediné pravé církve. Podle jednoho i podle druhého poznáš katolického křesťana na celém světě.

Kříž jest nejstručnější vyznání víry; co sv. kříž znamená, rozvádí modlitba, kterou se modlíme při první perle, totiž Věřím v Boha. Proč začíná růženec touto modlitbou? Proč ne modlitbou Páně jako na př. kněžské hodinky? Věřím v Boha jest **úvodem**, předmluvou k růženci. V knihách najdeš často předmluvu; v ní spisovatel obvykle sděluje, o čem bude psát, o čem bude kniha jednat, co chce čtenáři v knize sdělit; tedy obsah knihy mu sděluje v předmluvě. Věřím v Boha, apoštolské vyznání víry, obsahuje stručně (v jádře) vše, o čem rozjímát budeme v jednotlivých tajemstvích růžencových – tedy obsah celého růžence. Proto začíná růženec touto modlitbou. „Věřím v Ježíše Krista... jenž se **počal** z Ducha sv., **narodil** se z Marie Panny, **trpěl** pod Pontským Pilátem, **ukřižován**, umřel... třetího dne **vstal z mrtvých**, **vstoupil na nebesa**... věřím v **Ducha sv.**...“ Nevidíš tu skoro všechna tajemství radostného, bolestného i slavného růžence? – Modlitba „Věřím v Boha“ jest nejstarší ze všech, již složila církev; touto modlitbou vyznávali svou víru křesťané, kteří se v katakombách scházeli, jí se hlásili sv. mučenníci k víře, pro kterou cedili krev, jí se modlili všichni světcí, jí jsi byl do církve přijat i ty; tak úctyhodné jest toto apoštolské vyznání víry! Jest vpravdě přísahou věrnosti, kterou skládáš Bohu a Kristu, resp. církvi Kristově.

Po této modlitbě následují tři perly, při nichž prosíme za rozmnožení tří božských ctností. Věřím v Boha udává **obsah** modlitby růžencové, tyto perly udávají **cíl** její; než přikročíme k rozjímání o jednotlivých tajemstvích, připomínáme si, jaké účinky má tato modlitba v naší duši způsobit, jaký užitek a jaké milosti má nám přinést. První perla: „který v nás víru rozmnožiti račiž“

(v některých krajinách se modlí: „v kterého věříme“); žádná modlitba nemá takový vztah ke ctnosti sv. víry jako růženec; jest modlitbou víry, obsahuje kompendium (trest?) celé sv. víry. Rozmnožení, upevnění a utvrzení v sv. víře jest první účinek a hlavní ovoce této modlitby; proto duším, které jsou zmítány pokušeními proti sv. víře, se radívá, aby se utíkaly a hodně uctívaly Královnu sv. Růžence a aby se růženec často modlivaly, ne-li celý, aspoň některý jeho desátek.

Víra jest podklad křesťanského života, základ napřírozeného života, začátek a první podmínka ospravedlnění, nezbytná podmínka spásy; bez víry nelze Bohu se líbiti. Na ní spočívá i druhá božská ctnost, **naděje**, a za její posílení prosíme u druhé perly: „který v nás naději posilniti račiž“ (resp. „v kterého doufáme“). Naděje naše však sotva zde se silí účinněji a mocněji než při rozjímání tajemství růžencových. Co by mohl nám odepřít ten, který ani svého Syna jednorozeného nám neodepřel, nýbrž za nás ho vydal? Neozývají se v duši naší při pohledu na trpícího Spasitele v bolestném růženci jeho slova: „Já jsem nepřišel, abych svět soudil, nýbrž abych ho spasil“? Na konec však vydere se z prsou našich povzdech: „Tak Bůh miloval svět...“ I třetí božská ctnost, a sice největší z nich, **lásky**, vzrůstá při sv. růženci, a sice tím více, čím více roste víra a naděje. „Který v nás lásku roznítiti račiž“ (resp. „kterého nade všechno milujeme“) prosíme při třetí perle. „Kdo nás bude moci kdy odloučit od lásky Kristovy?“, volá sv. Pavel a přeje věřícím, aby poznali a pochopili dlouhost a širokost, vysokost a hlubokost té lásky.

Tyto tři perly (spolu s Věřím v B.) jsou ouvertura modlitby růžencové. Prošli jsme branou, stojíme teď na prahu, teď může se již ponořit náš duch do hlubin moře chval a krásy mariánské; otevírají se nám tajemství růžencová, z jejichž rozjímání máme čerpat a dosíci rozmnožení víry, posílení naděje, roznícení lásky. Každému tajemství věnován jeden desátek. Stavba jednotlivých desátků jest jednoduchá a důmyslná. Napřed modlitba Páně, které nás naučil sám božský Spasitel; tato modlitba obsahuje stručně vše, zač vůbec máme a můžeme Boha prosit: milosti časné i věčné, pro tělo i pro duši, prosba za rozšíření cti a slávy B. i za ochranu naší duše a těla. Začkoli Boha prosíme, vše se dá uvést na některou ze sedmi proseb Otčenáše, ač-li prosíme, zač a jak prosit máme. Pak následuje deset Ave, desetkrát pozdravujeme svou nebeskou Královnu; jestiž přece růženec modlitbou mariánskou, proto pozdravení andělské převládá. Každý desátek končí doxologií (t. j. modlitbou „Sláva Otci...“); všechna tajemství, o nichž rozjímáme v růženci, vše co pro nás Kristus Pán vykonal a vytrpěl, jeho bolesti i jeho oslava, sama naše modlitba, to vše směřovalo a směřuje ke cti a slávě trojjediného Boha, a k jeho slávě směřovat má vše, co konáme. To jest poslední a nejvyšší cíl všeho.

Do každého Ave vkládáme po jméně Ježíš tajemství, jehož rozjímání jest ten který desátek věnován. V každém jazyce není to možné, na př. v jazyce francouzském. Pozoroval jsem, jak se oni růženec modlí; na začátku desátku si připomenou dotyčné tajemství (na př.: „Kterého jsi, Panno, z

Ducha sv. počala“; uvažujem o tom, jak Pán poslal anděla k bl. Panně, jak ona přijala jeho poselství a stala se matkou Boží, a pak se modlí Otče náš a desetkrát Ave, nic nevkládající. Jistě se nám však zamlouvá více způsob, kterým se modlíme růženec my.

Zbývá ještě promluvit o jednotlivých tajemstvích růžencových. Podle nich jest rozdělen růženec na radostný, bolestný a slavný (vítězný). Růženec radostný jest oblíbenou modlitbou duší, které mají zvláštní úctu k tajemství vtělení Páně, božského mateřství nejbl. Panny a k tajemstvím s těmito souvisejícím (dětství Páně, ustavičné panenství nejbl. Panny atd.). Velikost nebeské Královny není nikde tak patrna jako v tajemstvích radostného růžence; v nich její spolupůsobení na díle spásy vyniká nejvíce, tu spojena s božským Spasitelem nejtěsněji. První tajemství („kterého jsi z Ducha sv. počala“) jest základ její velikosti, pramen a příčina její důstojnosti; vtělení Páně a božské mateřství jest líc a rub jednoho a téhož tajemství, které si připomínáme a oslavujeme, kdykoli se modlíme Anděl Páně (viz článek v příštím čísle). Ve druhém tajemství („se kterým jsi Alžbětu navštívila“) provázíme Matku Boží z nazaretské jizby do městečka v horách judských, rozjímáme o pozdravení Alžběty a o chvalozpěvu, jež tam u své příbuzné zapěla bl. Panna a v němž prorockým duchem předpověděla svou budoucí slávu („Velebí duše má Hospodina...“). Ve třetím tajemství poklekáme v jeskyni betlémské k jesličkám, do nichž panenská matička vložila své dítě a nasloucháme andělským zpěvům na betlémských nivách. Čtvrté tajemství vrhá první stíny na radostnou dobu dětství Páně, první to chmury v radostné náladě vánoční. „A Tvou vlastní duší pronikne meč“, řekl Simeon k Neposkvrněné Panně, když své dítě 40 dne po jeho narození ve chrámě obětovala. I páté tajemství zachmuřeno stínem bolu, jakoby spolu s předcházejícím byly již přechodem k bolestnému růženci. A jest tomu skutečně tak: křížová cesta, která čeká toto milostné dítě, vrhá z daleké budoucnosti tyto temné stíny na dětství Kristovo.

Co předpověděl Simeon Panně přesvaté, stalo se; jak se jeho slova vyplnila, poučuje nás růženec bolestný. Tento jest modlitbou duší sklíčených a trpících, těch, kteří mají zvláštní úctu k utrpení Páně, k bolestné Matce Boží, k nejdr. Krvi Páně a k božskému Srdci Páně. Vane-li z růžence radostného nálada vánoční, jest proniknut růženec bolestný duchem svatopostním. V radostném jsme pozorovali, jak Otec miloval svět, že Syna svého nám dal; v bolestném pozorujeme, jak Syn miloval nás, že sebe sama za nás vydal a obětoval. V radostném jsme rozjímali o kráse a vznešenosti nebeské Královny, v bolestném o jejích slzách, jichž my jsme byli příčinou.¹⁴⁴ Tam láska v radosti a slasti, zde táž láska v utrpení a bolu. Bolestnou Matku pozorujeme zvláště ve 4. a 5. tajemství, na cestě křížové a na Kalvarii. Všechna tajemství ukazují nám jasně velikost hříchu a jsou vhodná k rozdílení opravdové lítosti nad hříchy.

Růženec slavný jest korunou a cílem předcházejících tajemství. Syn Boží nemohl přece zemřít

¹⁴⁴ „Ach, ty naše nepravosti vbodly meč ten do něho“ (A do Tvého Srdce); tak ve známé svatopostní písni.

a ve hrobě zůstat, jeho dílo nesmělo a nemohlo být navždy pohřbeno.

Per cruce ad lucem, křížem k oslavě, jest základní myšlenka slavného růžence. Oběť nemá nikdy cílem jedině zničení obětního daru, nýbrž jakési povýšení, oslavení, pozůstávající ve spojení s Bohem.¹⁴⁵ Podobně oběť, kterou Pán na kříži přinesl – sám sebe obětoval za hříchy světa, nekončila jeho smrtí, nýbrž oslavou. Proto v latinské liturgii soustředí se všechna radost velikonoční v neděli Zmrtvýchvstání Páně, nikoli na Velký Pátek, jak tomu bylo a jest v některých liturgiích východních (na př. sv. Jana Zlatoústého). Velkonoční veselí a ples proniká slavný růženec. „Tělo, jež nahé viselo, v roucho slávy se zaskvělo... Vesel se nebes Královno, alleluja“, to jest základní myšlenka 1. desátku. Druhé tajemství dokonává oslavu božského Spasitele, třetím dovršeno dílo spásy. Duch sv. seslán, teď mohou se apoštolé rozejít do světa, aby hlásali všem národům jméno Kristovo. A co Maria? Tato otázka dere se nám na rty. Co zbývalo po slavném zmrtvýchvstání, po velebném nanebevstoupení, po milostiplném seslání Ducha sv., leč aby za Ježíšem šla ta, která měla účast na všech jeho tajemstvích? Aby s Ježíšem oslavena ta, která s ním žila a trpěla? Čtvrté a páté tajemství slavného růžence jest závěrem (klausulí) všech tajemství růžencových; tato tajemství jsou zlatou sponou, kterou spínáme uvitý právě růžový věnec, jimi celý růženec vyznívá, v nich má své nebesky krásné finale.

Celý růženec končí tedy pohledem ke trůnu Královny andělů, a v tom pohledu obsažena nemá prosba – prosba za přímlovu; ta, kterou Syn Boží v nebi korunoval, zakusila sama hořkost bolestí a utrpení, nezapomíná ve své slávě na nás, tímto údolím slzavým putující. Syn Boží vzal ji na nebesa, aby tam byla naší Orodovnicí, jak se modlí církev sv. v den jejího Nanebevzetí; že ten úkol svědomitě plní, jsme přesvědčeni všichni v hloubi srdce. – Slavný růženec jest přiměřený cestě spojení (via unitiva), tedy oblíbenou modlitbou duší, jež myšlenkami dlívají často v nebesích mezi andělskými chóry.¹⁴⁶ Kromě toho jest vhodnou modlitbou ctitelů Královny Máje.

Modlitba „**Anděl Páně**“ sahá původem do středověku. Pokud jsem mohl sledovat dějiny jejího vývoje, zdá se, že se původně věřící modlili jen třikrát „Zdravas Maria“, ráno, v poledne i večer. Později teprve přidány verše a závěrečná modlitba. Tato modlitba, obyčejně „pozdravení andělské“ nazývaná, patří mezi nejstarší modlitby odpustky obdařené, oslavuje tajemství vtělení Páně a s ním spojená tajemství zvěstování a mateřské důstojnosti přesváté Panny, tedy tajemství, na kterých spočívá celá budova sv. víry a jež jsou základem celého křesťanství. Tato modlitba jest spíše modlitbou **díků** než prosby, ač prosba neschází úplně. Děkujeme Pánu za to, že z lásky k nám se stal člověkem, aby nás vykoupil a přivedl tam, odkud nás vyloučil hřích Adamův. „Nic by nám nebylo platno, že jsme se zrodili, kdybychom nebyli (skrže vykupitelskou smrt Kristovu)

¹⁴⁵ Srovnej t. zv. konsekrační theorie obětní.

¹⁴⁶ Cestě očistné (purgativa) přiměřen jest růž. bolestný, osvětlné (illuminativa) růž. radostný.

znovuzrození (k novému životu)“, modlí se na Bílou Sobotu církev sv. Ztracené nebe nám vrátil a z věčného zavržení vysvobodil vtělený Syn Boží. Chápeš-li jen poněkud, co to jest, vysvobodit nás ze spárů ďábla a přivést zpět do náručí nebeského Otce, vyvést nás ze žaláře, v němž jsme měli věčně zůstat, a přivést k svobodě dítek Božích, umožnit nám cestu a přístup do nebe, které Adam a Eva nám zavřeli: pak nebude divno, že nás církev vybízí, bychom denně za tuto milost Pánu děkovali, sotva že vstaneme, když se k spánku ukládáme, a uprostřed denní roboty a práce. Záruka osvobození a všech milostí, jež nám božský Spasitel přinesl, byla nám dána v tajemství vtělení Páně. V tomto tajemství jest zároveň patrné, že Panna nejsvětější má vedle svého Syna v díle spásy totéž místo a týž úkol, který měla Eva vedle Adama v díle zkázy. Proto děkujeme v této modlitbě nejen Kristu Pánu, nýbrž i jí.

Anděl Páně zvěstoval... Kdo by si při těchto slovech nepředstavil Nazaretský domek, ve kterém klečí na modlitbách čistá panna, která za hodnou uznána nebeského poselství? Jako od ženy v ráji začala naše záhuba a naše odvrácení od Boha, tak od ženy má začít naše spása a náš návrat k Bohu. Pozdrav, kterým anděl své poselství začal, byl signálem k návratu, ten pozdrav opakujeme po každém verši.

Aj, dívka Páně... Těmi slovy bl. Panna svolila, přijala nabízenou důstojnost Matky Boží, těmi slovy dala život Synu Božímu, Spasiteli světa, a stala se Matkou Boží, těmi slovy rozhodla o našem osudu. Byla to slova nejhlubší pokory, naprosté poslušnosti a odevzdanosti do vůle Boží, a tato slova nesou se teď denně se rtů milionů věřících k jejímu trůnu. Zvonění „Anděl Páně“ jest trojí vlna, která den co den se nese přes celý svět od východu na západ, od Nazaretu, kde poprvé ten pozdrav slyšán, přes naše krajiny, přes oceán do Nového Světa, a odtamtud přes korálové ostrovy a Indii zpět do Nazaretu, aby znovu nastoupila svou pouť. Spolu se slunkem obchází denně celičkou zemi; jde před ním, na úsvitě, s ním o polednách a za ním za soumraku, a jako slunko nevynechá místočka, jehož by svými paprsky neosvítilo, tak nenajdeš místočka, kde by aspoň z jediného srdce se nenesl k nebesům denně tento pozdrav.

A Slovo tělem učiněno jest... Sotva že vyslovila bl. Panna své památné „staň se“, učiněn byl Syn Boží člověkem. Tato slova jsou vzata z evangelia sv. Jana (1-14); sv. Jan jmenuje tři božské osoby „Otec, Slovo, Duch sv.“ (1. In 5, 7, et In. 1, 1, Apoc. 19, 13). Znamená tedy tento verš: „A Syn Boží člověkem učiněn jest a přebýval mezi námi.“ Když se kněz tato slova modlí při mši sv., pokleká; věřící poklekají a bijí se v prsa, když se tento verš při pozdravení andělským modlí; církev tím chce vyjádřit svou úctu k tomuto nepochopitelnému tajemství Boží lásky, v němž Syn Boží zmařil sebe sama a vzal na sebe podobu služebníka.

Oroduj za nás... oslovujeme teď bl. Pannu jakožto Matku Boží. Syn Boží (3. verš) učiněn člověkem, ona se stala tutéž chvíli Matkou Nejvyššího, a my ubozí a hříšní hned se obracíme k ní a

prosíme za její přimluvu. Teď bude její přimluva všemocná, bude to přimluva Matky a ne služebnice; my užíváme této příležitosti a prosíme ji, Rodičku Boží, t. j. Matku Boží, aby za nás orodovala, bychom byli hodni dosíci všech milostí, které její Syn nám zasloužil a které zaslíbil všem svým věrným.

Milost svou... Tato církevní modlitba jest stejně stará jak krásná, úctyhodná svým stářím i svou hloubkou. Církev v ní několika slovy shrnuje a vyjadřuje veškeré vykupitelské dílo Kristovo, jeho příčinu, jeho způsob, jeho cíl. „Milost svou rač v mysli naši vlíti“, do srdcí našich vlíti; za dvojí milost prosíme: za milost osvícení rozumu a posílení vůle. Prosíme Pána, by osvětlil náš rozum, abychom poznali velikost jeho lásky zjevnou v tomto velkém tajemství, cenu naší duše nesmrtelné, pro kterou Syn Boží se vtělil, naše určení a cíl. Prosíme za druhé, aby posílil naši vůli, abychom podle těchto poznáných pravd zařídili svůj život. „Kteří jsme... vtělení Syna Tvého poznali“: těmito slovy děkujeme Pánu za milost povolání k pravé víře. Opsati by se dala ta slova asi takto: „Nám se dostalo milosti, že jsme přišli k poznání tajemství Božích (skrže sv. víru), k poznání také tohoto tajemství vtělení Syna Božího.“

Jaký účel mělo vtělení druhé božské osoby? Proč se Syn Boží vtělil? Aby za nás trpěl a umřel a tím nám zasloužil odpuštění a život věčný, aby svým utrpením a křížem nás přivedl k slávě vzkříšení, t. j. do věčné slávy. Naše spása byla tedy účelem vtělení, cesta kříže byla prostředkem, jímž vtělený Syn Boží svého cíle dosáhl. To vyjadřuje druhá polovina této modlitby. My však Pána prosíme, bychom skutečně života věčného s jeho milostí dosáhli, aby pro nás nebylo zadarmo, že jeho Syn se vtělil a trpěl. Obvyklou klausulí „pro Krista, Pána našeho“, t. j. pro zásluhy K., Pána n. (Tě za to, Otče, prosíme), modlitba končí.

Pozoruješ snad, milý čtenáři, jak krásné, obsahem hluboké a formou ušlechtilé jsou tyto modlitby, jimiž svou přemilou nebeskou Královnu denně uctíváš. K hlubšímu pochopení těch modliteb jsem tyto řádky napsal, protože jasnější porozumění povede k vroucnější zbožnosti a zbožnost k nadšenější lásce k Neposkvrněné Panně; ji však více milovat jest beze sporu přáním nás všech, kteří věříme a vyznáváme Ježíše Krista, jenž se počal z Ducha sv. a narodil se z Marie Panny.

Rok mariánský¹⁴⁷

Leden

Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině

Rok mariánský nazvali jsme řadu úvah, které tímto číslem začínáme. Budeme provázet bl. Pannu na její pouti životní, majíce neustále ohled na rok církevní, na svátky a svaté doby, které právě církev sv. slaví. V lednu vede nás církev sv. do tichého zákoutí v Nazaretě, do chýše, kde vzdálena hluku a vřavy veřejného života žila nejšťastněji rodina, co jich kdy na světě bylo. Tento měsíc patří do období vánočního, jeho svátky jsou věnovány tajemstvím dětství božského Spasitele. Po skončené oktávě Zjevení Páně slavívá se na mnohých místech svátek sv. Rodiny, a církev sv. vybízí věřící, aby na sv. Rodinu upřeli svůj zrak a ji uctívali po celý měsíc. Křesťanským otcům staví za vzor sv. Josefa, matkám Neposkvrněnou Pannu, dítkám Ježíška, a přeje si, aby každý následoval svůj vzor, jak jen dovede a může.

Neustále se naříká na zbědovaný stav nynější společnosti: naříká se, že ani věřící nemají pravého ducha Kristova, nejen ti, kteří jsou katol. křesťany jen podle jména, nýbrž i ti, kteří směle se hlásí ku Kristu. Volalo se a volá se po reformě (nápravě); volalo se a volá se i po reformě církve. Jak jest tomu dávno, co jistá část kněží hodila do veřejnosti heslo „my chceme reformovat (napravit) církev“? Myslil jsem si tehdy: „Reformujte se a ne církev; církev Kristova nepotřebuje nápravy, ale kněží vašeho zrna jí potřebují, a pak bude dobře.“ Ano, předně třeba reformovat špatné a vlašné kněze, kterých u nás v poslední době celé řady odpadly; za druhé reformovat rodinu. Nás zajímá v této úvaze křesťanská rodina.

Že třeba začít s rodinou, jest první zkušenost, kterou učiní mladičkový kněz hned na začátku

¹⁴⁷ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 1, s. 3-6. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Únor. Očišťování nejbl. Panny. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 2, s. 17-19. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Březen. Matka Bolestná. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 3, s. 37-39. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Duben. Radosti Panny Marie. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 4, s. 50-51. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Květen. Královna májová. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 5, s. 65-67. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červen. Matka ustavičné pomoci. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 6, s. 86-88. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červenec. Navštívení Panny Marie. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 7, s. 98-100. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Srpen. Nejčistší Srdce Panny Marie. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 8, s. 113-115. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Září. Jméno Panny Marie. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 9, s. 130-131. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Říjen. Královna sv. růžence. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 10, s. 145-147. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Listopad. Královna očišťovací. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 11, s. 161-162. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Prosinec. Matka Boží. *Hlasý svatohostýnské*. 1922, č. 12, s. 178-179.

svého působení. Když na př. pozoruje děti ve škole, přijde k tomu přesvědčení brzo; pozná, že velmi mnoho, vlastně všechno, závisí od výchovy, kterou dostává dítě od rodičů: na tom prvním seménku, zasetém do dětských srdcí, záleží přemnoho, a to seménko tam sejí rodiče. Lev XIII. byl veliký sociolog a důkladný znatel své doby, jeho úsudek může být směrodatný; tento papež byl přesvědčen, že obnova společnosti jest možná jen obnovou rodiny, a rodina křesťanská že se má a musí obnovit v duchu a příkladem sv. Rodiny¹⁴⁸ – a zdaří-li se to, jest na polo vyhráno, ano ještě více než na polo.¹⁴⁹ Vše ostatní, co k neblahému stavu lidstva přispívá, nenatropilo by snad ani zpola tolik škod, kdyby rodina byla zdráva, kdyby nebyla Bohu odcizena, kdyby v křesť. rodinách vládl duch Kristův a ne duch světa. Snaze tohoto papeže porozuměli velcí mužové a pracovali v jeho úmyslech. Zasvěcování rodin božskému Srdci Páně jest pobožností velmi časovou. Kdyby se toto zasvěcování neomezilo na pouhý obřad a formalitu, nýbrž se konalo v intencích b. Srdce Páně, přineslo by hojné požehnání.¹⁵⁰ Rodina jest předmětem zvláštní péče nejsv. Srdce Kristova. Jedno jeho zaslíbení platí výlučně rodině.¹⁵¹ Jeho první dílo, jehož se po svém narození podjal, bylo posvěcení rodiny. Dříve než začal hlásat slova spásy, ujal se rodiny; ji posvětit bylo úkolem jeho skrytého života, a tomu úkolu věnoval 30 let. Narodil se, žil a vyrostl v lůně rodiny, nikoli na poušti jako Jan Křtitel. Tím se dostalo rodině posvěcení tak vznešeného, že vyššího se jí dostat nemohlo. Potomek velkých patriarchů a poslední patriarcha, o němž svědčí Písmo sv., že byl svatý a bohabojný (Mt. 1, 19) – Matka Boží, beze skvrny hříchu, bez stínu jakékoli nedokonalosti – Syn Boží, pravý Bůh a Svatost sama: jaká to byla pospolu společnost v nazaretském domku! Jaký život tam byl! Jaký pokoj a mír, jaké blaho a štěstí!

Jak vypadal asi život Neposkvrněné Panny v Nazaretě? Byl to především život radosti a blaha. Božské dítě bylo pokladem s nebes výšin, který jí svěřil nebeský Otec. Toho si byla panenská Matička dobře vědoma. Co radostí a blaha zakusila u jeslíček, když hleděla ve tvář Jezulátka! Co radostí a blaha, když jej vinula na své nejčistší srdce a když jeho hlavinka spočívala na jejích přesv. prsou! Jak dovedou ty čisté nebeské její radosti líčit sv. Efrém,¹⁵² sv. Dionysius

¹⁴⁸ Apoštolský list *Neminem Fugit* z 14. června 1892. ASS, 25, 1892-93, s. 8-20. La Santa Sede [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-25-1892-93-ocr.pdf> SRB, Adolf. *Lev XIII.: Jeho život a působení náboženské, sociální a politické*. Praha: Kotrba, 1901. 426 s.

¹⁴⁹ Druhý prostředek, kterým Lev XIII. hleděl pozvednout pokles a chladnoucí víru, byl sv. růženec, modlitba víry. O tom několik slov, bude-li vůle Boží, v měsíci Královny růžencové.

¹⁵⁰ Srov. ČIHÁK, Josef. *Svatá hodina a jiné modlitby k Božskému Srdci Ježíšovu*. 6. vyd. Praha: Národní sekretariát Intronisace Srdce Páně, 1936. 48 s. DAŇHA, Alfons. *Zasvěcení rodiny Nejsvětějšímu Srdci Páně*. Praha: Alfons Daňha, 1918. 46 s.

¹⁵¹ „Dám pokoj rodinám, ve kterých bude uctíván obraz mého nejsv. Srdce.“ Rozumí se, že nestačí uctívat obraz B. Srdce Páně nějakou svíčkou, nýbrž především společnými modlitbami a následováním jeho ctností.

¹⁵² Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří:

Karth., bl. Amedeus z Lausanny! Co radostí asi zakusila za tichých večerů v Nazaretě, když všichni usedli za společný stůl! Kdyby bylo lidstvo v ráji zůstalo, nebylo by mohlo zakoušet většího pokoje a štěstí než svatá společnost v Nazaretě; v Edenu¹⁵³ nemohlo být více lásky než v nazaretské chýšce. Za celou dobu společného pobytu ani jediný mráček nesváru nezakalil jasného nebe jejich života. Rájem na zemi byla ona chýška, a co ji učinilo rájem? Vzájemná láska – ta jest základem pokoje a štěstí v každé rodině. Chudoba, ve které žili, nebyla na překážku jejich blahu – ta chudoba, která je v tak mnohých rodinách příčinou **zbytečné** nespokojenosti a reptání. Ve vzájemné lásce snadno snášeli a snadno zapomínali na všechny nedostatky a odříkání, které každodenní život přinášel.

Proč tak málo spokojenosti v rodinách našich? Předně proto, že tak málo **lásky**. Život jest sám sebou trpký dost, proč bychom si ho měli ještě navzájem ztrpčovat? V křesť. rodinách by měl každý člen hledět, aby život zpříjemnil jak jen dovede těm, s kterými denně zasedá za společný stůl. A co pozorujeme? Zdá se nám často, že mnohý jen spekuluje, jak by druhému život ztrpčil a učinil ještě těžší než jest. Zde manžel manželce nebo naopak, tam děti (zvláště **dospělé**) rodičům, tíhou života už shrbeným, onde bratr bratru, sestra sestře atd. Jako by nebylo dost těch hořkostí a trampot života, jako bychom jich musili sami jiným ještě víc přidělat. Jinému oslazovat život, blažit jiné, slzy s očí stírat a ne být příčinou slz, balsámu vlévat do ran a ne srdce ranit a bodat, to jest známka andělského srdce. Víš, kdo má z toho radost, když může někomu ublížit a když vidí jiného v slzách? víš, kdo má radost z bolesti jiného? Ten, který Evu svedl a Adama z ráje vyhnal, a jemu se podobáš i ty, jestliže zúmyslně svým drahým život ztrpčuješ. Proč přidal Hospodin Adamovi společníci? Ne snad proto, aby se měl s kým hašteřit. „Učiňme mu **pomocníci** podobnou jemu“ pravil Hospodin (Gn. 2, 18). Jedině na manželích (po případě na sourozencích) záleží, co si z rodiny udělají, zda ráj či peklo.

Tobě se snad dere na rty poznámka: „Není divu, že v nazaretském domku byl ráj, vždyť tam žily pospolu andělské bytosti a ne křehcí, nedokonalostem podrobení lidé.“ Máš pravdu; andělský život se jevil zrakům těch, kteří měli štěstí pozorovat z blízka sv. Rodinu. Andělům byl pohled na ně rozkoší, oko nebeského Otce s nevýslovným zalíbením shlíželo na onu malou chyšku a andělé míru se na ní snášeli, naslouchali svatým hovorům, které tam se vedly a s radostí dleli tam, kde dlela láska, kde dlel sám Bůh. Myslíš-li však, že Panna Neposkvrněná nezakusila bolestí, pak jsi na omylu. Obojí, radost i žalost, se mísilo v jejím přesvatém srdci. Skoro všech bolestí, kterých zakusit může křesť. manželka a matka, zakusila i ona. Především nouze. Není rozumné tuto věc přehánět. V Nazaretě žila sv. Rodina prostě, jak příslušelo lidem jejího stavu, ne však v příliš velké bídě. Za to

Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

¹⁵³ Eden = ráj.

ve vyhnanství egyptském, kam musila bl. Panna prchat před Herodem, zakusila, jak se zdá, aspoň na začátku citelnou nouzi, a snad musila Matka Boží svou ruční prací vypomáhat svému snoubenci. Zakusila i pronásledování, když Herodes ukládal o život jejímu dítěti; kromě jiných žalostí zakusila i bolest, která stihla již tak mnohou manželku a mnohou slzu vynutila z očí jak matky tak dítěte; přišla chvíle, kdy i ona stála nad hrobem sv. Josefa, nad hrobem, do něhož uložen živitel sv. Rodiny, její snoubenec, její manžel.¹⁵⁴ Neposkvrněná Panna přijala ovšem jeho smrt z rukou Božích s naprostou odevzdaností, ale nesmíš si myslet, že její srdce při tom netrpělo a že snad ani nezaslzlala nad jeho bezduchou schránou. Jeho smrt byla ránou pro sv. Rodinu a trvalo jistě dlouho, než se ta rána zase zacelila. Těšitelkou jest tedy bl. Panna křesť. matkám ve chvílích zármutku a utrpení. Jen jedinou bolest nezakusila a zakusit nemohla; bolest z nešťastného manželství a zármutek nad nezdárným dítětem. Mnohé světice však zakusily (a sice beze své viny) i tuto bolest (sv. Kateřina Janovská, bl. Serafína, bl. Godefrida, sv. Monika).

Naříkáš-li však ty, že v tvé rodině nespokojenost jest domovem a štěstí vzácným hostem, zpytuj napřed své svědomí, není-li vše vinou tvou. Především, jak vypadá příprava na stav manželský? Sv. Ignác Antiochenský napomíná křesť. snoubence, aby sňatek uzavřeli s Bohem a v Bohu, a na to dnes přemnozí zapomínají. Místo, aby si modlitbou vyprošovali požehnání ku kroku, který rozhodne o blahu celého jejich života, hřeší a hříchem místo požehnání, na sebe svolávají kletbu.

Ale i když si nemusí křesťanští manželé vytýkat nic takového, nevyhnou se křížům a utrpení; nebyla jich prosta ani svatá Rodina. Leč právě v křížích, utrpení a starostech se ukáže, zda v rodině jest vzájemná láska čili nic. Dejme tomu, že přijde nemoc – jak se tu ukážou ctnosti, které se dosud projevit nemohly! Obětavost, odříkání, trpělivost u ostatních členů rodiny, odevzdanost do vůle Boží, důvěra v Boha, utvrzení vzájemné lásky atd. Kde ovšem těchto ctností není, tam jest kříž dvojnásob těžký. Jak krásný byl život v rodinách starokřesťanských! Jak jim záviděli pohané vzájemnou lásku a mír, který v nich vládl a byl patrný i na venek! Takové rodiny byly kopií (věrným obrazem) sv. Rodiny, takové rodiny dávaly církvi světce. Nebylo vzácností, že všichni členové takové rodiny dosáhli od církve cti oltáře. Z takové rodiny pocházel sv. Řehoř Nazianský, (jeho otec, matka i sestra jsou světci);¹⁵⁵ sv. Xenofon, jenž žil v VI. století v Cařihradě, dal se svou sv. manželkou [Marií] církvi dva syny světce [Arkadia a Jana]. Za dob mučennických máme podobných zjevů řady nepřehledné; vybral jsem však příklady z dob pozdějších, nám bližších a podobnějších. Křesťané viděli rozháraný život v tehdejších rodinách, proto snažili se čeliti tomu tím, že tím světější byl život jejich. Jako oni, tak jednat musíme i my. Všeobecné hnilobě, která

¹⁵⁴ Před zákonem platil sv. Josef za manžela nejbl. Panny.

¹⁵⁵ Svatý Řehoř z Nazianzu starší (cca 276–374); svatá Nonna z Nazianzu (cca 305–cca 374) a svatá Gorgonia z Nazianzu († 375).

zachvátila široké vrstvy, čelit můžeme jen tím, že postavíme rodiny své pod mocnou ochranu božského Srdce Páně a Panny Neposkvrněné a že je reformujeme podle vzoru sv. Rodiny. Tak, a jen tak jest možná náprava.

Únor

Očišťování nejbl. Panny

„**Toto dítě z Panny zrozené bude největší záhadou světa**“, píše starokřesť. básník Sedulius¹⁵⁶ nad kolébkou božského dítěte. Těmi slovy vyjadřuje totéž, co Simeon předpověděl Panně nejsv., když 40. dne po narození Páně své dítě přinesla do chrámu. „Aj, postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým... a za znamení, kterému bude odpíráno; a Tvou vlastní duši pronikne meč...“ Netrvala tedy příliš dlouho čistá a nezkalená radost Neposkvrněné Matky Páně; dnešní tajemství vrhá první stín na radostnou dobu dětství Krista Pána, a v matných obrysech jeví se dnes našemu zraku v dáli Kalvarie. Čtvrtý a pátý desátek radostného růžence nás připravuje již na bolestnou cestu křížovou.

Radost z narození Messiaše byla zkalena brzo. Církev sv. pěkně to vyjadřuje ve své liturgii. Co jsme se v Adventě natěšili na příchod Páně! Konečně jsme se dočkali; na Štědrý den naposled oblékla se církev sv. v kající fialové roucho, a o půlnoci rozléhalo se našimi chrámy radostné „Gloria“, a církev v bělostném rouchu se oddala nelíčené radosti z narození božského dítěte. Čekali bychom, že jako v oktávě velkonoční celý týden neodloží bílá paramenta a oddá se zcela své radosti – a aj, co to? Už druhého dne přistupuje kněz v červeném ornátě k oltáři. Co znamená ta červená barva? Tekla krev, krev prvního mučenníka, sv. Štěpána, tekla pro Krista, a sice krátce po jeho nanebevstoupení. A sotva se z toho překvapení vzpamatujeme, čeká nás druhé, ještě větší: za dva dny obléká se církev ve fialové roucho, které (jak jsme mysleli) před 4 dny odložila nadobro, a radostné „Gloria“ umlká zas, sotva že se před 3 dny rozezvučelo. Co to znamená? Církev slaví svátek Neviňátek,¹⁵⁷ jejichž krev byla prolita pro božské dítě ještě, dokud dlelo v kolébce. Oba tyto svátky jsou předzvěstí, že „toto dítě z Panny zrozené bude největší záhadou světa“, a potvrzením, jak pravdivá byla slova Simeonova: „Postaven jest tento za znamení, kterému bude odpíráno.“ V evangeliu na neděli po Narození Páně čte církev sv. tato slova. Tak brzo tedy padají stíny do vánoční radosti, na kolébkou božského dítěte, a jaké stíny, jak černé stíny!

Nelze tedy pochybovat: Svět nepřijme svého Osvoboditele, nepřijme svého nebeského Učitele

¹⁵⁶ Filius hic hominis fit maxima quaestio mundi (do slova: tento syn člověka bude největší otázkou světa). Z básní Seduliových užívala a užívá církev nejednoho verše v liturgii. Salve, s. Parens, enixa puerpera regem... (ant. vánoční) a světoznámé verše „Salve festa dies...“, zpívané kdysi při průvodě o neděli Velikonoční.

¹⁵⁷ Případně-li svátek Neviňátek na neděli, obléká se církev sv. v paramenta červená.

ani jeho nauky, a vypoví mu boj. Církev sv. plna teskné předtuchy ptá se v jedné adventní antifoně (v kněžských hodinkách): „Až Syn člověka (= Messiáš) přijde, zdali pak nalezne víru na zemi?“ (A. Lc. 18, 8.) Tato předtucha neblahá se vyplnila; sv. Jan svědčí: „Svět skrze něho (= od něho) učiněn jest, a svět ho nepoznal, když přišel; do vlastního přišel a svoji ho nepřijali...“ (Kap. I., volně.) Proč? Na to odpovídá sám Pán: „Světlo přišlo na svět, ale lidé milovali více tmu než světlo, protože **skutkové** jejich byly **zlí**“ (kap. 3). Tu máme rozluštění té záhady: lidé nešli k světlu, protože jim bylo lépe ve tmách nepravosti a hříchu; prorok volal: „Vstaň, osvět’ se, Jerusaleme.“ (Is. 60), ale Jerusalemem nechtěl se dát probudit, protože si liboval ve spánku hříchu a smrti.

Nicméně lhostejným nemůže zůstat vůči Messiáši nikdo. „Kdo není se mnou, proti mně jest“, osvědčoval sám božský Spasitel. Bylo od věků ustanoveno v plánu Božím, že po příchodě Páně bude musit každý „přiznat barvu“ a nepokrytě dát na jevo, jak o Messiáši smýšlí; nikdo nesmí zůstat lhostejný, nerozhodný, „neutrální“ (jak se teď říká), nýbrž každý musí se rozhodnout, buď pro něho nebo proti němu. Lidé dobré vůle – pro něho; lidé, kteří dobré vůle nemají a více milují tmu (t. j. hřích) než světlo (t. j. ctnost) – proti němu. Oněm bude k povstání, těmto k pádu a znamení, jemuž budou odpírat a jemuž vyhlásí boj.

„Toto dítě z Panny zrozené bude největší záhadou (otázkou) světa.“ Jest Kristus tím, zač se vydává, totiž Synem Božím? Jestliže ano, pak jest pravdou jeho učení, pravdou, že po smrti jest soud a věčnost, pravdou, že hříšníka čeká věčné zavržení, neobráti-li se; pak jest třeba zanechat hříchu, myslet na věčnost, starat se o svou duši nesmrtelnou, zachovávat jeho přikázání, především Desatero, jehož šesté přikázání bylo vždy a jest zvláště dnes tak mnohým nepohodlné (má na př. na svědomí vznik nové sekty u nás). Není-li Kristus Syn Boží, pak jest takovým lidem hej; pak totiž není pravdou jeho nauka, není věčnosti, není pekla, mohou klidně hovět svým vášním a nestarat se o Desatero, zvláště ne o jeho šesté přikázání – a více nechtějí. Chápeš tedy, že tato otázka jest pro ně životní otázkou, otázkou nade všechny otázky, nejtěžším oříškem, jehož nemohou a nemohou rozlousknout? Kdyby – ano, kdyby – kdyby peklo „nestrašilo“, jak říkají, kdyby Desatera nebylo (nebo aspoň kdyby se škrtla druhá jeho deska), kdyby Kristus nežádal „Zapři sebe sama“, pak by se s jeho naukou jakž takž smířili – ale takto? Nesesmilníš, nepokradeš, to mnohý tak nerad slyš, a proto...

Božské dítě jest a zůstane největší záhadou světa. Jak mnohý volá: „Nevěřím.“ Dobře; když však nevěří, proč aspoň nenechá Krista, jeho církve a jeho nauky, na pokoji? Mohamedán má také svou nauku o nebi a o pekle, kam prý přijdou všichni nevěřící – proč nenapadají toto náboženství tak jako nauku Kristovu? Protože dobře vědí, že vše, co Mohamed učil a čemu jeho stoupenci věří, jest **báje**, ale křesťanství přece jen bajkou **není** a **není**, a toho jsou si vědomi jeho protivníci převýborně. Rádi by odkázali křesťanství do říše bájí, a nejde to; rádi by je smetli s povrchu země, a

nejde to; rádi by je rozbili a zničili – marné naděje; odtud ten malomocný vztek a zuřivost a zášť proti němu, takže na mnohého pouhý pohled na katolického (ne na sektářského, t. zv. československého) kněze působí jako červená barva na krocana.

„Postaven jest tento za znamení, kterému bude odpíráno...“ Isaiáš mluví (8, 14) o kameni úrazu, který postaví Hospodin na Sionu (Rom. 9, 33), a na kterém si rozbijí mnozí hlavu – ti totiž, kteří neuvěří v něho (1 Pt. 2, 8). Pán sám se prohlásil za kámen úhelný; kdo na tento kámen padne, rozrazí se, a na koho ten kámen padne, rozdrť ho. (Mt. 21, 44) Působí na mne vždy zvláštním dojmem, když při mši sv. v neděli po Narození Páně se modlím poslední verš: „Vezmi dítko i matku jeho a vrať se do země Israelské: **zemřeli** (= zahynuli) totiž ti, kteří usilovali o bezživotí dítěte.“ V evangeliu téže mše sv. slyšíme slova Simeonova: „Postaven jest tento...“ Jak brzo se přesvědčila Neposkvrněná Panna o pravdivosti těchto slov! Anděl zvěstuje Josefovi, že Herodes usiluje dítko zabít, a káže mu, by prchl do Egypta. Jak brzo stalo se božské dítko znamením odporu! Herodes byl první, který tomuto znamení odporoval, Herodes začíná řadu odpůrců a nepřátel Kristových; byl první, ale ne poslední. On myslel, že ten „kámen úhelný“ rozbije jednou ranou, a rozbil se na něm sám. Jeho osud byl předzvěstí a proroctvím, jaký osud stihne všechny, kteří půjdou v jeho šlépějích a budou se pokoušet zničit tento „kámen pohoršení“ (Is. 8, 14), Krista, jeho nauku a jeho církev. „Zahynuli ti, kteří usilovali o bezživotí dítko.“ Zahynuli a zahynou všichni, kteří se o něco podobného budou pokoušet. Přišli obři, vyzbrojeni silou, mocí, chytrostí, chtějí zničit dílo Kristovo, a v nerovném boji podlehli sami; přicházejí dnes trpaslíci, schází jim jak síla a moc, tak i chytrost (za to mají větší porci domýšlivosti), a kojí se nadějí, že oni rozbijí skálu, na které církev Kristova zbudována; a když se to přece nedaří, plvají aspoň na nenáviděnou církev, blátem a kalem ji chtějí uházet.¹⁵⁸

Za vážnou a bolestnou předpověď Simeonovu skrývá se tedy konečné **vítězství** Messiáše a jeho svaté církve. Ten smutný boj, který začne svět proti němu, skončí porážkou jeho protivníků. Toto vítězství předpověděl prorok v překrásném messianském Žalmu 2: „Proč bouří se národové, a proč nadarmo kují pikle? Shromáždili se králové země, a knížata sešli se v radu proti Pánu a proti Messiášovi jeho, a řekli: ‚Zlámejme okovy jeho, a svrhněme se šíje jeho jeho...‘ Ty však (Messiáši), rozdrť je jako nádobu hliněnou.“ (Volně přeloženo.) Toto předpověděné vítězství Messiášovo líčí pak v jeho uskutečnění sv. Jan (Zjevení. 19, 11-16). Třeba, že tedy tajemství dnešního svátku se počítá za první bolest bl. Panny, pojímá je přece církev do růžence radostného, a slaví ten den jako svátek radosti; nádech smutku však neschází: tento svátek stojí na rozhraní radostné doby vánoční a

¹⁵⁸ Kéž by jen věřící sami nezavdávali k tomu podnět a nedávali sami svým protivníkům do ruky zbraň proti církvi. Ukazují-li nepřátelé prstem na jisté ne právě utěšené věci a poměry, na jisté ne právě čestné historiky – mohou-li říci, že ten a ten pán to a to, a že to není ani podle evangelia, ani to nesvědčí o velké lásce bliženské atd. atd., pak zodpovědnost za potupy a urážky církve padají **na nás**. Buďme upřímní a dozejme si to! Neschovávejme jako pštros hlavu do písku!

kající doby svatopostní. Přečasto se stává, že radostné alleluja se toho dne neozve (případně-li totiž po neděli devítník), a jest to vůbec poslední radostný svátek před dobou Velikonoční. Messiáš sice zvítězí, ale cesta k vítězství bude cestou křížovou – k vítěznému dnu Zmrtvýchvstání vede cesta dobou svatopostní a svatým týdnem, přes Zelený čtvrtek a Velký pátek. Královnu nebes čeká osud týž; dříve než bude královský diadém vložen na její čelo, musí se stát Matkou Bolestnou; svátek jejích sedmi bolestí bude slavit církev sv. před svatým a velikonoč. týdnem – její Nanebevzetí až po skončení všech tajemství oslaveného života Krista Pána. „Tvou duši pronikne meč“, ale konečně budeš účastna vítězství a oslavy svého božského Syna, jako jsi měla podíl na jeho utrpení a oběti.

Březen

Matka Bolestná

Už dávno dozněly v našich chrámech radostné zpěvy vánoční, umlklo nadobro i radostné alleluja,¹⁵⁹ chmurný duch vane celou liturgií. Popeleční středa, brána svatopostní doby, uvádí nás do období, ve kterém nám církev sv. připomíná vážné pravdy naší sv. víry. „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš“, řekl ti kněz, když popel sypal na tvé čelo. Hřešil jsi, člověče, proto musíš na se vzít ortel smrti; nechceš propadnout i druhé smrti, smrti věčné? Konej pokání – zasloužil jsi sice i tuto druhou smrt, ale Pán pro tebe umřel. Pán tě vykoupil, budeš spasen, ač-li budeš za své hříchy konat pokání. „Pokání, pokání“, tak volá k nám církev neustále v liturgii, v kázání, pokání hlásá nám fialová barva, přikázaný půst atd., pokání hlásá nám i sv. kříž, na kterém Pán pro naše viny trpěl a umřel. „Když toto se děje na dřevě zeleném, co díti se bude na suchém?“ Lc. 23, 31. Chceš poznat a pochopit poněkud hrůzu a zlobu hříchu? Zeptej se božích soudů, zeptej se pekla, zeptej se však především sv. kříže, kde spolu se spravedlností se snoubí láska a milosrdenství neskonalé. „Již jsem dost pracoval pro tebe, člověče“, teď jest na čase, abys pro svou duši pracoval trochu i ty. Koho ani tato vážná, kající, svatá doba nevyburcuje ze sna vlažnosti a hříchu a nepřivede k trůnu milosti, ke zpovědnici, tam jistě vymizela nadobro poslední stopa náboženského vědomí.

Aby nás církev k pokání pohnula, obrací zrak náš od jesliček ke Golgotě, od milého dítěte v Betlémě k muži bolesti¹⁶⁰ na Kalvarii, a vedle něho zase stojí postava ženy – jeho Matka to jest; její srdce však tone v moři hořkosti a žalu – pryč jest všechna radost, pryč jest nebeská útěcha, kterou oplývala v betlémské jeskyni. „Stála Matka bolestící, pode křížem žalostící, na kterém Syn její pněl: v její duši rozbolněné, ve zármutek pohřížené sedmerý meč bolu tkvěl“, pěje církev sv. A jako

¹⁵⁹ Na neděli Septuagesima (Devítník) umlká v církevní liturgii až do Bílé soboty radostné alleluja, které jindy velmi často se v kněžských hodinkách i při mši sv. opakuje.

¹⁶⁰ Tak nazývá trpícího Spasitele prorok Isaiáš, 53, 3.

prorok se ptá Pána: „Co znamenají ty rány uprostřed rukou Tvých?“ A Pán odpovídá: „Těmi raněn jsem od těch, které jsem miloval“, ¹⁶¹ tak ptá se duše věřící Matky Bolestné: „Odkud ten meč v přesvatém srdci Tvém?“ A odpověď dává nám církev sv.: „Ach, ty naše nepravosti vbodly meč ten do něho.“

Matka Bolestná – jak asi chápe ona naše stesky! Jak asi rozumí slzám, které vidí v našich očích! A s jakou asi láskou se sklání k hříšníku, v jehož oku se leskne slza zkroušenosti a lítosti! Ona však má soucit s každou naší bolestí a pro každou najde lék v pokladech svého milosrdenství a lásky. A věřící? Ó, ti vědí dobře, kam mají své slzy nést a kde najdou útěchu. Kdo by nevěděl, kde v našich chrámech jest zamilované místečko věřících duší – to milé zákoutí v pozadí našich chrámů, kde stojí oltář nebo socha Matky Bolestné. V kostele snad není živé duše, ale u trůnu Matičky sedmibolestné najdeš skoro vždy někoho, jenž tam v modlitbě své srdce vylévá nebo aspoň jedno Ave se zastaví, než opustí chrám. „Synu můj, nezapomínej na utrpení matky své, nýbrž často rozjímej o bolestech jejích.“ ¹⁶²

Sedm bolestí bl. Panny uctívá církev sv., sedm hlubin v oceánu hořkosti, jenž duši její naplnil. „Tvou duši pronikne meč“, pravil k ní Simeon 40. dne po oné andělské, svaté noci, jejíž památka nebeskou slastí naplňuje duše naše ještě teď, po 20 stoletích. Jaká slast asi blažila tehdy duši její! Ale nedlouho trvaly dny čisté radosti; Simeon připomněl panenské Matičce, že se stala Matkou nebeského trpitele, a že bolest bude i údělem jejím. Jaké vzpomínky vyvolala tato slova v duši Panny přesv.! Vždyť byla dobře obeznámena s Písmem sv., věděla, co předpověděl Isaiáš o bolestné cestě Messiášově – ta cesta bude tedy i cestou její, a zatím co bude on krvácet z nesčetných ran, bude krvácet její srdce. Nikoli tělo, nýbrž duše trpěla; všechny bolesti Neposkvrněné Panny jsou bolesti duševní. „Tvou duši pronikne meč.“

Jak brzo se přesvědčila Panna přesvatá o pravdivosti těchto slov! Vrátila se do Betléma, přišli mudrci z dálného východu, ¹⁶³ radost přinesli s sebou. Žalost i radost se střídala v životě bl. Panny jako u všech dítek Eviných. Sotva však mudrcové odešli, káže anděl sv. Josefovi, aby uprchl do Egypta, a svatá rodina okamžitě nastupuje obtížnou cestu, a tato druhá bolest přesvědčuje Bolestnou Matku, že její dítě jest opravdu znamením, kterému jest odpíráno. Tak mladička ¹⁶⁴ a už musí zakoušet utrpení a kříž!

Uplynulo asi 11 let; evangelium ukazuje nám zase svatou Pannu pohříženou v zármutek.

¹⁶¹ Tak překládají někteří sv. Otcové Zach. 13, 6 (hebrejský text): moderní exegese jest však namnoze proti tomuto překladu.

¹⁶² Officium B. M. V., suppositum J. Bonaventurae.

¹⁶³ Náhled, že přišli před očist'ováním nejbl. Panny do Betléma, jest neudržitelný. Mezi narozením Páně a příchodem mudrců uplynulo rozhodně několik měsíců. Tím, že slaví církev sv. toto tajemství za 12 dní po svátku Narození Páně, nikterak nerozhoduje otázku, kdy vskutku přišli.

¹⁶⁴ Israelské dívky bývaly zasnoubeny v 14. nebo 15. roce svého věku; podle toho se bl. Panna stala Matkou Boží asi v 15. roce, na útěku do Egypta jí bylo asi 16 let.

Vidíme ji na cestě k Jerusálému, provázenou sv. Josefem, ale bez svého dítěte – našla je po dvoudenním rozloučení třetího dne v chrámě. „Synu, co jsi nám to učinil? Hle, otec Tvůj a já s bolestí hledali jsme Tebe“ – těmi slovy dala výraz své bolesti ta, která si ani pod křížem nestěžovala. Proč ji tehdy božský Spasitel opustil? Několik důvodů měla prozřetelnost Boží; jednak, aby byla připravena na pozdější nutné rozloučení, jednak aby ona, která hříchem nikdy se o Boha nepřipravila, zakusila aspoň poněkud, jak ubohá jest duše, která ztratí hříchem Boha, a aby tím větší soustrast měla s lkajícími hříšníky.

Po této třetí bolesti uplynulo přes 20 let. Již přišla chvíle rozloučení, již přes tři roky dlela opuštěná Matka Spasitele sama v Nazaretě, zatím co on, plně vůli nebeského Otce, věnoval se zcela naší spáse. Konečně se s ním zase shledala, ale jaké to bylo setkání! V Jerusalemě, na Velký Pátek – zajdi si do chrámu, aspoň v myslí, postav se před IV. zastavení, zahleď se ve zmučený obličej božského Trpitele a ve sklíčenou tvář jeho Matky Bolestné: ten pohled poví ti více než mnoho slov, co asi zakusila duše tvé nebeské Matky při čtvrté bolesti.

„Stála pak pod křížem Ježíšovým Matka jeho.“ Těmi slovy líčí nám pátou její bolest miláček Páně, který tam stál vedle ní. Matka u lůžka, na kterém umírá její Syn, její radost, její všecko – a jak umírá! Jaké lůžko mu připravila zloba těch, které miloval! „Skloň své větve, strome vzácný, ulev údům rozpjatým...“ volá Venantius při pohledu na ruce trpícího Spasitele rozpjaté na tvrdých ramenech sv. kříže – co asi cítila při tom pohledu Matka Bolestná? Přečti si sequenci „Stála Matka bolestící“ nebo píseň „Matka pláče“ a porozumíš, jak bolestný asi byl pátý meč, který zranil její duši přesvatou.

„Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, zdali bolest jako bolest má“ (Thr. 1, 12), volá k nám Matka Bolestná, majíc na klíně zmučené tělo svého Syna. Božský Spasitel dotrpěl, ona však trpěla ještě. Stál jsi někdy i ty nad bezduchou schránou některého ze svých drahých? Stál jsi nad zmařeným štěstím, nad rozbitými nadějemi, nad ztracenou jedinou radostí svého žití? Zdálo se ti, že slunko blaha navždy ti zapadlo do moře bídy a zármutku? Zahleď se na obraz Matky s Ježíšem v klíně. Jaké vzpomínky, jaká žalost! Když se v Betlémě skláněla nad usměvavým dítětem a svatou rukou mu s čela vlásky shrnovala, dnes sklání se nad zkrvaveným obličejem, jehož oči jsou zavřené, a s hlavy snímá korunu trnovou – to byl královský diadém Messiáše, jemuž mudrci jakožto Králi zlato obětovali.

Konečně pohřeb Páně, sedmá bolest bl. Panny. Poslední pohled do jeskyně hrobové, pak přivalen kámen (t. j. ohromná kamenná deska postavena před vchod, aby zatarasila přístup do jeskyně), a Matka Bolestná ubírá se od Golgoty do města, provázena apoštolem Janem. Místo mistra dán jí učenník, místo Pána služebník, místo Boha pravého pouhý člověk, místo Syna Božího syn Zebedeův, místo Ježíše Jan – jaká to záměna! (Sv. Bernard.) Ale přesv. Panna nese s

odevzdaností do nejsv. vůle Boží svůj kříž – první bytost, která následovala Pána na cestě křížové.

Božský Spasitel svým příkladem posvětil práci, posvětil chudobu, posvětil odříkání, posvětil i utrpení. Utrpení bylo květinou, která hojně rostla na všech cestách a stezkách tohoto slzavého údolí, ale člověk neznal její ceny. Syn Boží chtěl poučit člověka o její ceně, a proto sestoupil s nebe a zvolil utrpení za svůj úděl.¹⁶⁵ Proto nesměl rubín svatého utrpení a nekrvavého martyria scházet ani v koruně Královny andělů, která podle slov církve sv. bez smrti tělesné dosáhla mučnické palmy pod křížem Páně.

Duben

Radosti Panny Marie

„Vesel se, nebes Královno, alleluja, plesej světů všech koruno, alleluja: tělo, jež nahé viselo, v rouchu se slávy zastkvělo.“ Tento pozdrav rozléhá se Velkonočního rána v celé církvi; po celém světě, kde kříž Kristův uctíván, opakuje se několikanásobnou ozvěnou v srdcích věřících tento ohlas radostného „Alleluja“, intonovaného po 9nedělní přestávce při mši sv. na Bílou sobotu. Církev sv. vede nás se ženami k hrobu Páně, ukazuje nám kámen odvalený, hrob prázdný, anděl zvěstuje nám, že vstal z mrtvých Ukřižovaný, vstal Kristus Vítěz, vstal oslavený, vstal nesmrtelný – a při pohledu na prázdný hrob dere se nám na mysl vzpomínka na Matku Bolestnou a na rty povzdech: „Raduj se, nebes Královno, alleluja –“

Minulý měsíc jsme provázeli životní poutí, od jesliček až ke Golgotě, Matku Sedmibolestnou. Ale její duše, sedmerým mečem proniknutá, zakoušela též radosti, a sice čisté radosti, nebeské radosti; nejen trny hořkosti, nýbrž i růžemi blaha a slasti byly posety stezky jejího pozemského putování. Nikoli však světácké rozkoše, nýbrž andělská radost byla jejím údělem, radostí, kterou vypočítává sv. apoštol mezi plody Ducha svatého a kterou přeje věřícím nejednou ve svých listech.

Církev sv. uctívá krom sedmi bolestí i sedm radostí bl. Panny.¹⁶⁶ Většina z nich kupí se kol jesliček; dětství Krista Pána bylo dobou radosti pro panenskou Bohorodičku a proto přirozeně díl růžence oslavující tajemství dětství Páně nazývá se růžencem radostným. Blaho a štěstí zakoušela

¹⁶⁵ Ct. sv. Bernard. V officiu sv. Ondřeje klade církev sv. tomuto apoštolu do úst slova, jež pronesl při pohledu na kříž jemu uchystaný: „Ó dobrý kříži, dlouho žádaný a toužebně očekávaný, s radostí běžím k tobě, a též ty radostně přivíh k sobě učenníka toho, který na tobě pněl... buď zdrav, drahocenný kříži, přijmi učenníka toho, který na tobě pněl, Mistr můj, Kristus Pán.“

¹⁶⁶ Ve vypočítávání není shody; někteří k pěti tajemstvím radostného růžence přidávají ještě radosti dvě: zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Páně. Mně se nejvíce zamlouvá tento výpočet: 1. Zvěstování andělské. 2. Navštívení Alžběty. 3. Narození Páně. 4. Příchod mudrců. 5. Zmrtvýchvstání a 6. Nanebevstoupení Páně. 7. Soslání Ducha sv. Protože jde o radosti **pozemského** života bl. Panny, není vhodno na 7. místě počítat její nanebevzetí. Co se týče nanebevstoupení Páně, přidávám se k mínění těch, kteří tvrdí, že bl. Panna mu přítomna **nebyla**; rozhodně má tento názor pro sebe závažnější důvody než opačný. Není však vyloučeno, že snad v extasi celý děj pozorovala; jisto jest, že se s ní Pán před odchodem s tohoto světa rozloučil, ale soukromě, beze svědků.

Neposkvrněná Matka Páně v Nazaretě, jak jsme v lednu uvažovali; dobou radosti byly pro ni konečně i dny, kdy její božský Syn v oslaveném těle před svým nanebevstoupením pobýval na zemi. Jest jisto, že sv. Panna byla první, které se božský Spasitel zjevil po svém zmrtvýchvstání. Písmo sv. o tom mlčí jednak proto, že sděluje jen ta zjevení Páně, která platila celé církvi,¹⁶⁷ zatím co zjevení bl. Panně platilo jen jí – jednak proto, že chce ukázat, jak byla nevěra učenníků a apoštolů konečně přesvědčena o pravdivosti vzkříšení Páně a jejich víra posílena, zatím co víra bl. Panny zůstala pevná i pod křížem a posily nepotřebovala.

Po Velkém Pátku přišla sobota. Jak ji asi ztrávila Matka Ukřižovaného? V zármutku, o samotě; byl to pro ni hořký den. V neděli ráno vidíme ženy spěchat ke hrobu, bl. Panna mezi nimi není. Jak sv. Otcové svorně tvrdí, ve všeobecné pokleslosti myslí ona jediná nezapomněla na předpověď Páně, že totiž třetího dne vstane, a že s touhou očekávala neděli. Pán vstal před příchodem žen, brzo po východu slunce zjevil se Magdaleně, tedy jistě už před tím své Matce Neposkvrněné. Svatí Otcové tvrdí tak jednomyslně. Jaké bylo asi shledání Syna s Matkou? Oč bolestnější byl jí pohled na zmučené jeho tělo, o to radostnější shledání s oslaveným Vykupitelem. Blaho božského jejího dítěte bylo i blahem jejím; to však nebyla celá její radost. Osvícena Duchem sv. hleděla dál. – Na Kalvarii byla si vědoma, jaký účel má bolestná oběť kříže; při pohledu na zmrtvýchvstalého Spasitele chápala, jaké ovoce přinese toto vítězství Messiášovo nad smrtí a peklem. Zjevení oslaveného Syna Božího nebylo pro ni posilou, nýbrž odměnou její pevné víry. „Království jeho nebude konce“, pravil k ní anděl. „Spasí lid svůj od hříchů jejich“ pravil snad též anděl, jak od sv. Josefa zvěděla. Na Kalvarii prodělala její víra zkoušku ohněm; víra všech apoštolů povolila, její zůstala skálopevná a dnes slaví triumf. Činilo slabé dítě, které před Herodem prchalo, dojem Osvoboditele? Byl by kdo v Nazaretě řekl, že „syn tesařův“ jest opravdu Pomazaný Páně, který bude všechny národy ovládat žezlem železným, jehož království bude sahat až do končin země a trvat do skonání světa, jak Písma věštila (Ps. 2. et 71.)? Byl kříž trůnem Davidovým, o němž mluvil Gabriel? Její víra nepodlehla, a dnes, 33 let po andělském zvěstování, vidí, že jest naplněno vše. Jistě, tento Vítěz, v jehož rukou se stkví svaté rány jak drahé kameny, tento Vítěz, který svou smrtí přemohl smrt, přemůže svým křížem svět, přivede lidstvo k Otci, a jeho utrpení bude lidstvu pramenem štěstí a nového života; tak předpověděl Isaiáš, tak líčí Žalm 21. Co znamenalo roztržení opony chrámové při smrti Páně, to nyní blahým pocitem plnilo duši Panny přesvaté: přístup do nebe, dotud uzavřený, se otevírá všemu hříšnému lidstvu.

Den zmrtvýchvstání Páně byl naplněním jejich nejvroucnějších tužeb a řadí se důstojně po bok její první radosti, totiž dnu, kdy anděl jí přinesl s nebes radostnou zvěst. Kdo by neznal touhu

¹⁶⁷ To platí i o zjevení Magdaleně, protože ji Pán posílá se vzkazem k apoštolům, taktéž zjevení ženám, Petrovi a učenníkům Emauským.

spravedlivých Starého Zákona po Messiáši? Táž touha zaměstnávala po léta i srdce její, příchod Osvoboditele vyprošovala lidstvu na modlitbách. Vidět lidstvo s Bohem smířené, z otroctví hříchu vykoupené, ve vzájemné lásce pod žezlem Messiášovým všechny národy spojené, to bylo její tužbou – a tu vidí naplněnou dnes, ale záruku splnění dostala, když jí anděl zvěstoval početí a narození Syna Božího. Tehdy ona svým svolením položila základ k dílu spásy: Syn Boží stal se člověkem, aby nás »skrze umučení své a kříž svůj přivedl k slávě vzkříšení«. Dnes dílo spásy dokonáno: zmrtvýchvstání Páně jest nám zárukou našeho vlastního vzkříšení, a Neposkvrněná Panna vidí, že dosaženo jest účele, k vůli němuž se stala Matkou Boží.

Květen

Královna májová

„Aj, což to libě zavání sem z rozvitého háje? To konvalinka vyzvání nám příchod Kněžny máje...“ Tato píseň se svým překrásným nápěvem rozléhá se za čarovných večerů májových v našich svatyních, pod klenbou gotických chrámů, v chudičkém kostelíku někde v horách, pod širým nebem kolem sochy, kterou postavila láska k nebeské Vládce. – Vždyť přišel měsíc máj, měsíc květů, měsíc Královny májové, Královny srdcí, a věřící srdce ukazují, že v nich stále plane oheň svaté lásky k ní. Není snad sochy mariánské, která by nebyla ozdobena v tomto měsíci nějakým kvítkem; láska ctitelů nebeské Královny vyhledá teď i osamělou kapličku v lesích, nezapomene ani na obrázek stojící někde u cesty, ověncí každý i sebe menší památník Neposkvrněné Panny. Všude, kde bije nějaké srdce věřící, vidí přesvatá Kněžna máje projevy oddanosti a lásky – pravé triumfy slaví teď láska k ní, její ctitelé závodí vespolek, a svět celý musí doznat: „Tak jest Maria milovaná –“

Vy čarokrásné májové večery! Čí jazyk vypoví, jaký půvab z vás vane a dýše! Které péro vypíše všechno to kouzlo, které oblévá pobožnost májovou a kterému odolá sotva která duše věřící! Co čistých radostí zakoušejí u trůnu májové Královny duše planoucí láskou k ní! Co posily, co povzbuzení, co blahých vzpomínek si odnášejí na cestu životní pouští! V kolika srdcích roznícena láska k ní tam, před jejím oltářem, kde ve vůni květů se vznášá a v záplavě světél tone její obraz! V jak mnohou duši vtisknut nesmazatelně obraz svaté Panny pannen právě tam! Oči i mysli všech upřeny k ní; a při rozjímání o její kráse cítí každý, jak blízká a drahá jest jeho srdci jeho nebeská Matka, a jaké štěstí, že smí se zvát a být služebníkem Královny andělů. Při pohledu na její krásu chápe každý, jak ubohá a pomíjející jest všecka krása pozemská u porovnání s pravou a nepomíjející krásou našeho nebeského ideálu, k jehož lásce a následování vybízí teď církev zvláště mladistvé duše, po ideálech a kráse toužící!

Krás a přesvaté Panny jest předmětem májových rozjímání, a sice její nadpřirozená krása, svatost, milosti, ctnosti, kterými se stkví její přečisté srdce. Jest ovšem těžko důstojně a hodně mluvit o její vznešenosti. Sv. Bernard praví kdesi, že není předmětu, o kterém by mluvil s větší rozkoší a zároveň s větší obavou, jako o kráse nejbl. Panny. Mluvíval o ní s rozkoší – k tomu ho nutkala jeho láska; naplněn však při tom býval obavou – zdržovalo ho vědomí, že k jejím chválám nestačí ani jazyk andělský, jak ne jeden světec doznává. Sv. Ildefons na př. praví: „Taková jest Tvá krása, důstojnost a vnešenost, že kdybych k Tvé chvále a oslavě mluvil jazyky lidskými a andělskými, pronikl nejskrytější hlubiny tajemství Božích a měl znalost všech Písem, ještě dříve by došla všechna výmluvnost a schopnost, než bych jen k začátku Tvých chval přišel... Tys nevyrovnatelně krásná nade všechny ženy, Ty se stkvíš ctnostmi, milostmi a vznešeností nade všechno lidstvo, Ty převyšuješ samy anděly svou důstojností, svatostí a nebeskou slávou... Tys povýšena nad kůry andělské, nad zástupy apoštolů a proroků, nad legie vyvolených všech, korunována trůníš po pravici milovaného svého Syna. Tam se Tvé zásluhy důstojně oslavují, tam se Tobě chvalozpěvy pějí, tam se Tvé přednosti po zásluze velebí... Co však mohu já, ubohý hříšník, přidat k převelebné oslavě Tvé?...“

„Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvny na tobě není“ (Ct. 4. 4). Všecka krásná – jest přece mistrovským dílem nebeského umělce, trojjediného Boha, jak praví sv. Otcové. Všechny tři božské osoby závodily, aby ji co nejkrásněji vyzdobily (sv. Alfons Lig.). Byla přece od věčnosti vyvolena za Matku Syna Božího. Syn Boží, jediný ze všech synů lidských, mohl si sám zvolit matku, ze které se chtěl narodit; on jediný ze synů lidských mohl svou matku vyzdobit milostmi, jakými chtěl, on jediný mohl si matku stvořit tak krásnou, jak krásnou mít chtěl. Měl moc, aby tak učinil; měl moudrost, aby ji vyzdobil, že by převyšovala všechnu krásu stvořenou; měl lásku, a ta ho nutkala, aby k své Matce byl štědrý, jak štědrý může být Bůh k tomu, kterého miluje. Synové lidští mohou svou matku ověsit šperky, na důkaz vděčnosti a lásky; dary vnitřními, dary ducha, milostmi a ctnostmi, obdařit mohl svou Matku jen Syn Boží – krásu mohl své Matce udělit jen on – a jakou krásu! „Moudrost Boží zbudovala sobě stánek... by v něm jednou přebývala a z něho se zrodila...“ Spolu se Synem zdobil tento stánek Otec a zvláště Duch sv.,¹⁶⁸ který měl na ni sestoupit a jí zastínit; jemu především přikázán byl úkol, připravit co nejkrásnější Matku věčnému Slovu, co nejdokonalejší dceru nebeskému Otci, co nejušlechtlejší snoubenku sobě, co nejvznešenější živoucí chrám trojjedinému Bohu.¹⁶⁹

Co činí církev sv., když k nám chce o mariánských svátcích promluvit několik slov o její kráse? „Svaté a neposkvrněné panenství, kterými chválami bych tebe měl velebit, opravdu

¹⁶⁸ Omnia per appropriationem!

¹⁶⁹ St. Trinitas nobilissimum triclinium. Patres passim.

nevím...“, praví v responsoriu (v kněž. hodinkách), pak ale otevírá Píseň Šalomounovu a z ní čte některou kapitolu o kráse snoubenky Ducha sv., Matky věčného Slova. V své velepísni líčí nám syn krále Davida, praotce nejbl. Panny, její krásu; hledá nejkrásnější obrazy, probíhá zahrady a lučiny, pole i háje, údolí, hory i roviny, shledává nejpůsobnější květy, aby je sebral a uvil ve věnec a ten položil k jejímu trůnu; ty květy mají mluvit za něho, pohled na ně má nám povědět, k čemu nestačí lidská řeč. Zahleděl se sice i na hvězdnou oblohu a pak pravil, že naše Královna jest krásná jako ranní červánky, jako měsíc, jako slunce, krásnější než celý voj hvězd;¹⁷⁰ jindy nazývá ji holubičkou, jejíž tvář spanilá a hlas lahodný; jindy zahleděl se (snad s hory Olivetské) na své sídelní město, jehož chrám a věže poskytovaly překrásný pohled, když byly oblity paprsky zapadajícího slunce, a pak ji oslovil, že jest jako věž Davidova, krásná jako Jerusalemská... Ale ponejvíce venku, v zahradách a hájích, hledá obrazy její krásy.

Velepíseň praví o této snoubence Ducha sv., že jest půvabná jako jablko granátové, jako květ polní a lilium v údolí, jako lilie mezi trnám; vydává vůni všech ctností jako nard a jako myrrha, jest ztepilá a ve své důstojnosti vznešená jako královská palma, duši po její kráse žíznící lahodná jako vinná réva; lilie ji věncí, a v zahradách se svým božským Synem dlí a přebývá mezi liliemi (t. j. mezi dušemi čistými).

V těchto chválách pokračuje Sirach (c. 24): jest vznešená jako cedr libanský, jako cypřiš sionský, jako palma v Kades; krásná jako růže v Jerichu, milá jako oliva na poli a jako javor podle vod rostoucí; její ctnosti jako vonný balsám a jako myrrha výborná vydávají vůni líbeznou. Jako terebinth své větve rozkládá, aby v jejich stínu si odpočinuli znavení, tak ona jest ochranou a útočištěm ztrápeným.

Písmo sv. dává nám tedy samo pokyn, kde máme hledat symboly ctností a krásy nebeské Vládkyně, a církev sv. zasvěcuje jí proto měsíc květů. Ty kvítky, které dovedou svou němou mluvou velmi přesvědčivě hlásat moc, moudrost a dobrotu svého Tvůrce – Job velmi dobře této mluvě rozuměl – ty dovedou též výmluvně hlásat krásu májové Královny srdci, které dovede jim rozumět, které dovede číst v knize přírody, v knize prstem Božím psané, jak praví sv. Bonaventura. Těm kvítkům, jichž se zmocnila křesťanská poesie (básnictví), aby jimi věncila trůn nebeské Královny, dostalo se čestného úkolu, přispívat spolu s námi k oslavě Panny přesvaté. Všechny květy, od chudobky v trávě a od prosté slzičky¹⁷¹ až k majestátní královské palmě, jsou v tomto měsíci stělesněné Ave Maria, a mají úkol, svým půvabem a svou vůní povznášet srdce věřící k ní.

Lilie volá k nám: „Pohled’ na můj bělostný kalich, nebeskou rosou skrácený; daleko více však oslňuje duši věřící bělostkvoucí čistota panenské Matky Boží.“ Růže volá: „Pohled’ na můj ohnivý

¹⁷⁰ *Castrorum acies ordinata* = zástup hvězd, „*militia coelis*“.

¹⁷¹ Hvozdík kropenatý (*Dianthus deltoides* L.).

květ, a pomni, že ohnivější byla láska Panny přesvaté; pomni, že na keři trnitém vypučel můj krásný květ, a věz, že Maria podobně vypučela na trnitém keři lidského pokolení, jako nejkrásnější květ, kterého se trny hříchu nedotkly a nezranily...“

Leknín ti praví: „Pohled, jak z bahna vyrůstá a nad ním se vznáší můj bílý květ, aby ti připomněl Pannu bez poskvrny hříchu počatou, která čistá a svatá se objevila uprostřed světa hříšného.“

Fialka volala: „Líbí se ti má skromnost a pokora? Zamiluj si tedy tu, která byla Pannou nejpokornější, a následuj jí.“ Prvosenka volala: „Jako já jsem přinesla jaro, tak narození Panny přesvaté přineslo světu věčně trvajícím jaro lásky a milosti Boží.“ Slzičky tě těší: „Snad nějaký kříž plní tvé oči slzami? Tvá Královna kdysi také trpěla a slzela, k ní běž, ona nechť tobě slzy stírá.“ Kdo by mohl povědět vše, co jarní květy mluví věřícímu srdci o kráse májové Královny? Ostatně jedna píseň májová ti to praví velmi pěkně: „V údolí i na hoře k Tvé slávě zvonky zvoní.“ –

Nebud' tedy netečný k nadhvězdě Královně ty, užij této doby milostné především k tomu, abys se utvrdil v lásce k ní. Církev sv. otevírá ctitelům mariánským tohoto měsíce poklady svých milostí a uděluje odpustky těm, kteří denně nějakou modlitbou nebo pobožností, ať společně ať soukromě, ať ve chrámu ať doma, uctívají Královnu májovou. Co milostí se tobě krom toho dostane, ví jen Pán. Jisto jest, že po skončené pobožnosti májové sotva budeš mít chuti dát své srdce tvorbu tvé lásky nehodnému – kromě božského Spasitele bude vládkyní a paní tvého srdce jediné ona, krásná jako květ růžový za dnů jarních a jako lilie nad vodami (Sir. 50, 8.).

Červen

Matka ustavičné pomoci

Milostný obraz Matky ustavičné pomoci, radost a chloubka kongregace nejsv. Vykupitele, má ve věnci mariánského roku vyhrazený červen, protože toho měsíce slaví se svátek Matky ustav. pom.¹⁷² Tento obraz jest bez odporu nejrozšířenější ze všech milostných obrazů bl. Panny (kromě P. M. Lurdské, ač-li můžeme Lurdskou sochu nazývat milostnou), tak oblíbený a tak známý, že jen obraz Pražského Jezulátka s ním může v tomto ohledu závodit.¹⁷³ Proč jest obraz Matky ustav. pom. tak oblíbený? První důvod jest ovšem Boží požehnání, které provázelo myšlenku a spočívalo na díle těžce zkoušeného jeho původce; druhý důvod udává výrok sv. Bernarda,¹⁷⁴ že totiž ze všech předností, které zdobí nejčistší Pannu, nám ubohým její milosrdenství nejvíce se zamlouvá (sapit, t.

¹⁷² Dříve byl tento svátek slaven v neděli před sv. Janem Křtitelem, po reformě církv. officia, pokud vím, 27. června.

¹⁷³ Pražské Jezulátko se těší v cizině větší úctě než u nás a než v samé Praze. V Itálii, ve Francii, v Belgii, ano i za mořem, v Brasilii i v Číně, všude najdeš obraz našeho milého Jezulátka. Zvláště dívky by měly být naváděny k jeho úctě a modlívati se překrásnou modlitbu k němu, složenou od horlivého jeho ctitele, P. Cyrilla od Matky Boží.

¹⁷⁴ Sv. Bernard tam ovšem nemluví o našem milostném obraze, což snad netřeba podotýkat.

j. chutná), protože ho ve svých bídách nejvíce potřebujeme a nejčastěji se dovoláváme.

Matka ustavičné pomoci – tento čestný název naší nebeské Orodovnice vyjadřuje víc než mnoho slov by vyjádřit mohlo. Ustavičné pomoci – tedy ustavičně nápomocna nám, strádajícím, slabým, pomoci potřebujícím, nápomocna ve všech potřebách duše i těla. Matka ust. pom. – chápeš, jakou důvěru vlévá do srdce toto slovo jediné? Ustavičné, tedy kdykoli a kdekoli, za všech okolností, můžeme býti jisti její pomocí a její ochranou, její srdce a její náruč nám vždy otevřená. Velikost té milosti dovede pochopit ubohý člověk zmítaný na moři tohoto života, a proto volá se sv. Anselmem: „Jak se ti odvděčit můžeme, Pane, za to, že jsi nám Marii dal, aby svým milosrdenstvím na pomoc šla nám ubohým?“¹⁷⁵

Víš jistě velmi dobře, kterou píseň poutníci na sv. Hostýně tak rádi zpívají. Kdykoli jsem na sv. Hostýn zavítal, stále a stále se rozléhala ve svatyni milostné Panny lahodná melodie překrásné písně k Matce ustav. pom., a tu píseň nechám dnes mluvit místo sebe. Vezmi ji do ruky, milý cititeli svatohostýnské Královny, projdi ji se mnou a všimni si, jak důmyslně jest sestavena, jak hluboká a tklivá zároveň.

Když ruce k prosbě spínáme, jest třeba skálopevné důvěry. K důvěře v pomoc nebeské Přímlovkyne vybízí proto velmi vhodně 1. strofa; obrací se ke sklíčené duši a hledí ji vzpřímit vzpomínkou na Marii. „Vzhůru, srdce, k nebesům teď zalet', tam kde trůní Matka tvá; ne k zemi hledět, ne se oddávat malomyslnosti, vždyť máš na nebesích mocnou Pomocnici...“ Další slova jsou narážkou na známou modlitbu: „Pomni, ó nejmilostivější Panno Maria, že nebylo od věků slýcháno, že bys byla koho opustila, kdo se pod tvou ochranu utíkal, Tebe za pomoc vzýval, za přímlovu Tvou prosil...“¹⁷⁶

Duše takto k důvěře povzbuzená obrací se pak sama k nebeské Orodovnici. Než jí však prosby své předkládá, připomíná jí přesvatou chvíli, kdy stála na Golgotě vedle kříže. Na oltáři sv. kříže byla vykonána krvavá oběť Nového Zákona; obětní Beránek, kterého ona, ovečka neposkrvněná (jak ji sv. Epifanius nazývá) zrodila světu, obětoval se tam za nás nebeskému Otci, a tam, s oltáře kříže, odevzdal nás její mateřské ochraně. Poslední jeho starost, než skončil, platila jeho přesvaté Rodičce a nám. Neposkrvněná Panna jest tedy naší **matkou**, a to jest důvod a síla naší naděje, to jest pohnutkou, že se k ní ve všech svých potřebách obracíme s neoblomnou, naprostou dětinou důvěrou. Tuto poslední vůli jejího Syna¹⁷⁷ připomínáme jí s prosbou, aby jí vždy plnila, nám (byť i nehodným) vždy Matkou a Pomocnicí zůstala, a jako Matka teď slyšela důvěrné prosby svých dítek (2. strofa).

Čeho pak se týká naše první prosba? Nikoli nás, nýbrž těch, kteří jsou ještě ubožejší než my,

¹⁷⁵ Citováno volně.

¹⁷⁶ Sv. Bernard tuto modlitbu nesložil, ale jistě psána jest v jeho duchu a jeho slohem.

¹⁷⁷ Tak nazývají sv. Otcové slova Krista Pána, která s kříže promluvil k své přesvaté Matce.

těch nejubožejších – totiž **hříšníků**, kteří ve hříchu žijí a umírají, kteří jdou neodvratně zkáze vstříc. I pro ně byla na kříži před jejíma očima vycezena nejdražší krev, Beránka Božího, i pro ně Pán trpěl a umřel – a to vše má být nadarmo? Toto pomyšlení naplňovalo žalostí božské Srdce Páně za jeho pozemského života (cf. Lc. 19, 42), bylo bolestné pro srdce její, jest bolestné pro každé srdce Krista milující. „Modlete se za obrácení hříšníků“ vyzvala věřící sama sv. Panna v Lurdech, a jest jisto, že hříšníkům nejochotněji na pomoc spěje ta, kterou vzýváme jako Útočiště hříšníků. Prosíme ji tedy, aby těm zbloudilým a kleslým, kteří přece též jsou jejími dětmi, třeba že nezdárnými, vyprosila milost obrácení, abychom se konečně i s nimi na jejím srdci jako děti jedné matky shledali (3. strofa).

Pak následuje řada proseb, které se týkají nás. Nejsme si sice vědomi těžkého hříchu, ale jsme tím ospravedlněni? „Kdo se domnívá, že stojí, hled’ abys nepadl“ (1 Kor. 10, 12). Naši nepřátelé – tělo, svět, ďábel – nespí nikdy, svádějí nás neustále, a slabý člověk tak snadno podlehne pokušení; za ochranu před opětovným pádem do hříchu a za pomoc v **pokušení** prosíme svou nebeskou Matku ve 4. strofě.

Ale kromě hříchu a pokušení jsou ještě jiná zla, totiž **utrpení** všeho druhu, duše i těla, pod kterými sténá naše slabá přirozenost. Utrpení jest nutné, abychom v něm byli zkoušeni a třibeni jako zlato v ohni – ale kdo dodá síly naší slabosti, která tak snadno klesá pod břemenem utrpení? Vzpomínka na nebe, kde setře Bůh všelikou slzu z očí našich, kde nebude ani pláče ani bolesti, jak nás ujišťuje naše sv. víra (Zjevení sv. Jana 21, 4). Když v takové chvíli se nás malomyslnost zmocní, pak Ty, Královno naše, „k nebesům náš obrať zrak“, připomeň nám, že jsme vyhnanci do vlasti k Tobě putující; ta myšlenka zaplaší od nás všechn žal, naplní nadšením a odhodlaností naši duši, že odevzdaně a mužně, bez reptání a bez zoufání poneseme za Kristem každý kříž (5. strof.).

Šestá strofa obsahuje prosbu za křesťanské **rodiny**, aby v nich vládl pravý pokoj, aby do nich neměl přístup hřích, aby vzájemná láska činila snažším každé soužení a „v růže obracela bolné trny“, kterými poseta naše cesta k nebi. V sedmé strofě pamatujeme na poslední rozhodný boj – na **hodinu smrti**, a jako na konci modlitby „Zdravas Maria“ prosíme svou Matku nebeskou za zvláštní pomoc v té chvíli, která na vždy rozhodne o celé naší věčnosti. Prosili jsme za pomoc a ochranu v životěездеjším, tím více budeme jí potřebovat ve vážné a těžké chvíli poslední.

Doufáme, že s pomocí své Ochránkyně všemocné i tento poslední boj dokonáme vítězně – duše překročí práh věčnosti, zakoušela za svého života ve všech okolnostech a potřebách jak časných tak věčných mocné ochrany nebeské Královny, co více? Jest snad ještě nějaké místo, kde Matka ustavičné pomoci může přispívat svým ctitelům? Ano – Její mocná ochrana sahá až za hrob; ještě v **plamenech očišťovacích** může být nápomocna těm, kteří ji za živa milovali – ani ty kraje bolesti nejsou prosty blahého vlivu jejího milosrdenství, a na to vzpomíná překrásně 8. strofa. V

této strofě dojem celé písně vrcholí. Jen dvě jsou místa, kde Matka pomocná nevykonává úřad orodovnice: místo vyvolených v nebesích, kteří její přímlyvy nepotřebují, a pak místo těch, kteří naděje již nemají – všichni ostatní však jsou oblažováni jejím milosrdenstvím jako země osvěcována slunkem, a není nikoho, kdo by se před účinky jejího vlivu mohl skrýt (sv. Bernard): v životě i ve smrti, ano i po smrti, v potřebách duše i těla, časných i věčných, hříšníci i spravedliví, jednotlivci i celé rodiny, všichni zakoušejí na sobě, že ona právem jest zvána Matkou ustavičné pomoci.

Červenec

Navštívení Panny Marie

Když v přírodě po tuhé zimě začíná vše pučet a klíčit, slaví církev svátek Zvěstování P. M. Jest to na začátku jara, kdy se ukazují venku známky nového života – přiměřeno k tajemství toho svátku: Syn Boží stal se člověkem; v lůně Neposkvrněné Panny počat byl Vykupitel, který hynoucí lidstvo vzkřísil k novému životu. Teď, kdy se na našich polích bělá, kdy vše zraje a kdy nám příroda dává první plody, slaví církev památku Navštívení Panny Marie – zcela přiměřeně duchu tohoto svátku. V tomto tajemství získal vtělený Spasitel první duši, první kořist vyrval hříchu, vidíme první účinky jeho sv. vtělení, první plody jeho vykupitelské činnosti. Na pozdrav nejbl. Panny zaplesalo nemluvnátko v životě Alžběty, božský Spasitel spočívající v lůně své neposkvrněné Rodičky posvětil svého předchůdce, očistil jeho duši od prvotného hříchu, naplnil ji milostí, a Alžběta tu chvíli naplněna Duchem sv. zvolala: „Požehnaná ty mezi, ženami...“

Svátek Navštívení Panny Marie nepatří sice k největším svátkům nebeské Královny,¹⁷⁸ jest však přece proniknut čistou nezkalenou radostí a jest tak krásný, že by měl být dražším věřícím srdcím než jest, a neupadat v takové zapomenutí. Na žádný svátek nejbl. Panny neopakuje církev sv. tak často alleluja v kněžských hodinkách¹⁷⁹ jako v tento den – alleluja jest v liturgii výrazem radosti. Radostí oplývala duše mladistvé Matky Spasitelovy, radost vedla její kroky k Alžbětě, radost našla v jejím domě a novou radost jí přinesla, a své rozradostněné, nebeskou rozkoší opojené srdce vylila v překrásný chvalozpěv: „Velebí duše má Hospodina a plesá duch můj v Bohu, Spasiteli mém...“

Božský Spasitel udělil v tomto tajemství první milost nadpřirozenou, a sice prostřednictvím své Neposkvrněné Matky. Po letech vykoná první zázrak, udělí první milost v řádě přirozeném, v potřebách časných, a také tu udělí na přímlyvu nejbl. Panny. Těmito dvěma

¹⁷⁸ Svátky 1. třídy jsou: Neposkvrněné Početí, Zvěstování, Nanebevzetí. Svátky 2. třídy: Očišťování, Navštívení, Narození, sedmibolestí, sv. Růžence. Ostatní (Jména, P. M. Karmélské atd.) patří do nižší třídy.

¹⁷⁹ *Exclusa ratione temporis Paschalis!*

tajemstvími při Navštívení a v Káně poukázal nás, na k o h o se máme ve svých potřebách obracet, skrze čí ruce nám chce milost udílet. Přesvatá Panna stojí před námi v tomto tajemství jako Prostřednice a Příčina naší radosti, tu začala Matka ustavičné pomoci vykonávat svůj úřad (viz minulé číslo).

Když jí anděl zvěstoval, že se stane Matkou Messiášovou a sice zastíněním Ducha sv., nežádala za znamení, ale anděl jí dal znamení sám. „Aj, Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna...“ V těchto slovech viděla svatá Panna pokyn, aby navštívila svou příbuznou. Co se tam stane, že jí chce Pán užít za prostřednici svých milostí,¹⁸⁰ netušila Panna nejpokornější. Ochotna jako vždy vyhovět i nejmenšímu pokynu vůle Boží spěchá do Judských hor, do městečka Ain Karim, které podle všeho bylo rodištěm Předchůdce Páně. Jak pěkně líčí tuto cestu sv. Ambrož a sv. Bernard! Po jejich příkladě snaží se exegeté vystihnout aspoň poněkud, jaké byly při tom dojmy její duše.¹⁸¹ Jisto jest, že sv. Josefem provázena nebyla.¹⁸² Na své cestě prošla skoro celou Palestinu od severu na jih; při tom mījela nejedno místo, památné v dějinách jejího národa, a vzpomínky na události v Písmě sv. vypravované naplňovaly její srdce hned pocity vděčnosti k Nejvyššímu, který tolikrát milosrdně se ujal svého lidu, hned zase tesknotou, když viděla Megiddo, Bethel atd., svědky věrolomnosti, zatvrzelosti a modlářství národa vyvoleného. Ale teskné dojmy nepotrvaly dlouho; zabývala se neustále myšlenkami na Knížete pokoje, jehož nesla pod svým srdcem. Proto přece přišel, aby pokoj přinesl světu, který žil v neustálých bojích a ve kterém snad každá píď země skropena byla krví.

Tak mījela městečko za městečkem, třetího dne mohla být u cíle své cesty. Byla živou monstrancí, živoucím chrámem Syna Božího, živoucím neposkvrněným stánkem Nejvyššího. Duše opravdu zbožná, která dovede využít drahocenných okamžiků po sv. přijímání a věnovat se zcela svému Spasiteli, svému „hostu nejvzácnějšímu, příteli nejdražšímu“, který k ní právě pod způsobou svátostnou zavítal – ta dovede si poněkud učinit představu o tom, jaké blaho zakoušela Panna přesvatá, když nosila ve svém lůně Spasitele. S duší překypující nejčistší a nejušlechtlejší radostí, jakou kdy srdce lidské zakoušelo a zakusit mohlo, překročila práh domu Zachariášova, a sotva že zazněl její pozdrav, plesá Jan v životě matky; požehnání, štěstí a radost rozsévá Matka Spasitele všude, kamkoli zavítá a kdekoli její svatá noha spočine. „Odkud mi to, že Matka Pána mého přichází ke mně?“ oslovuje dcera Aaronova svou mladistvou příbuznou, kterou dosud převyšovala dvojí výsadou: úctyhodným stářím a vznešeným stavem. Osvícena Duchem sv. ví, k d o před ní stojí, a prohlašuje se za nehodnou její návštěvy. – Neposkvrněná Panna zůstala u Alžběty až do

¹⁸⁰ Anděl řekl Zachariášovi, když mu zvěstoval narození syna: „Duchem sv. bude naplněn ještě v životě matky své.“ To se stalo při návštěvě nejbl. Panny.

¹⁸¹ Ct. Al., Schäfer, Grimm a j.

¹⁸² Opačné mínění postrádá jakéhokoli podkladu a důvodu.

narození Janova¹⁸³ a vzala pak asi nemluvnátko na svůj klín. „Největšímu ze synů lidských“ (Mt. 11, 11) dostalo se štěstí, že byl objat od Matky Beránka Božího, na jehož příchod bude po letech svůj lid připravovat, jejž pokřtí ve vlnách jordánských a na něhož prstem ukáže. Jemu zůstane čestnou výsadou, že jest prvním duchovním dítkem Marie Panny, jejím prostřednictvím omilostněn a posvěcen.

Nám pak má být tento milý svátek povzbuzením a napomenutím. Předně povzbuzením. Kde hledat pravou radost? Pravá a ušlechtilá radost jest dnes vzácná jako čtyřlíst jetele, třeba že honba za požitky tak všeobecná. Kde kdo se za požitky pachtí, ale za jakými! „Mne opustili, studnici vod živých, a vykopali sobě cisterny“ (Jer. 2, 13) s vodami shnilými. To platí o nauce božského Spasitele – místo jeho svatých slov, která jsou nám světlem a životem, drží se falešné vědy, která jest temnotou a smrtí svým vyznavačům. Platí to však i o radosti. „Plesá duch můj v Bohu...“ pravila Panna přesv. Jen v Bohu, jen v Duchu sv. najde duše skutečnou radost – každá jiná nechá srdce prázdným a neukojeným, hladovícím po dalších rozkoších, tak jako nemocný v horečce stále žízní a voda jeho žízně neukojí. – Za druhé napomenutím jest nám tento svátek. Bl. Panna jest nám vzorem bliženské lásky – a vzájemná láska jest věc, o které by se dalo mnoho mluvit. Míním lásku jen mezi těmi, kteří jsou spojeni poutem téže víry a týchž ideálů – jak to mnohdy vypadá v různých těch náboženských spolcích a bratrstvech, jak to vypadá i v družinách, kde pod praporem mariánským se shromažďují srdce naplněná láskou k společně Královně a Paní všech! Jsou takové družiny a spolky vždy vzorem pravé vzájemné lásky? Ať zpytují samy své svědomí, a uznají-li za dobré, ať vykonají společně novenu (devítidenní pobožnost) ke cti Navštívení P. Marie, aby její sv. láska přinesla vzájemnou lásku do našich družin a aby všem byla Panna nejsv. tím, čím býti může a čím býti chce – Příčinou naší radosti.

Srpen

Nejčistší Srdce Panny Marie

V božském Srdci Páně přebývá všechna plnost božství, v přečistém Srdci Panny Neposkvrněné přebývá všechna plnost milostí. Božské Srdce Páně jest hlubinou všech ctností, odleskem Boha Otce – Srdce Panny přesvaté jest nejdokonalejší kopie Srdce Ježíšova. Nedivno tedy, že jakmile se začala rozšiřovat úcta b. Srdce Páně, všímali si věřící ihned i nejčistšího Srdce jeho Matky panenské, a že úcta k tomuto se rozmáhá, čím více roste úcta k onomu. Církev sv. slaví svátek nejč. Srdce P. Marie 19. srpna a vybízí věřící, aby celý srpen věnovali jeho úctě, jako úctě b.

¹⁸³ Někteří exegeté jsou náhledu, že sv. Panna odešla od Alžběty před narozením Janovým. Závažnější důvody jsou pro opačné mínění.

Srdce P. věnovali červen.

Proč nazývá církev Srdce P. Marie nejčistším? Protože bylo prosto všeho hříchu a všeho pokušení, protože všechny jeho affekty (city a myšlenky) byly veskrze čisté a svaté. Každý úder a každý vzdech toho Srdce platil jen Bohu a zůstal nedotčen prachem všedního života. Všimni si symbolů, které věncí to Srdce! Vystupují z něho plameny čisté a horoucí lásky k Bohu, a z těch plamenů někdy vyrůstá lilie, symbol sv. čistoty. Co znamená ta lilie z plamenů vyrůstající? Znamená, že čistota srdce, je-li pravá, jest plodem lásky k Bohu. Jen v duši, kde jest mocná a plamenná láska k Bohu, může růst lilie sv. čistoty. Tato ctnost vymáhá odříkání, stojí boje a přemáhání, a síly k tomu může dodat jen ohnivá láska k Bohu. Ve kterém srdci ta láska schází – a byť to bylo i kněžské, Bohu zasvěcené srdce – tam nemůže lilie sv. čistoty zkvétat. Pak ale nepomůže nic, ani ohled na čest a dobré jméno, ani bázeň před pohoršením daným věřícím a před vlastní zodpovědností – ať zhynou a zavržení propadnou tisícové a on s nimi, vše jest mu jedno, jen když nízká smyslnost ukojí v bahně své zvířecí choutky, jak důkazem jest ohavný Jindřich 8. a naše mladá sekta. Horoucí láska k Bohu a k Marii, to jest nejmocnější záštita andělské ctnosti a pevná hráz proti všem útokům nepřátel.

Všimni si ještě ostatních symbolů. Meč proniká toto Srdce – jest to Srdce Matky Bolestné. Chceš-li vědět, co to Srdce trpělo, vyhledej si letošní březnový článek. Ale ještě jeden symbol zbývá – věnec bělostných růží ovíjí Srdce Panny přesvaté, a ty růže jsou symbolem ctností, které její Srdce zdobily a zdobí. „Jako vonná růže krásná přišlas na svět, Maria, aby krása podobná Ti v srdcích našich zářila...“ Naše srdce má jistě zapotřebí, abychom jeho zušlechtění trochu péče věnovali. Co všechno dříme na dně lidského srdce! I na dně t v é h o srdce! Nikdo nezná ubohost tvého srdce lépe než ty sám, ač-li jsi k sobě upřímný a nezavíráš obě oči. Kdyby někdo mohl v tvém srdci číst, sotva bys z toho měl radost; mnoho ke cti by ti to asi nebylo. Co sebelásky, co marnivosti a pýchy, co závisti, co neupřímnosti by tam asi odkryl! Sv. Augustin praví kdesi, že v nebi nebude třeba před jinými tajit své myšlenky, protože nebude třeba, aby se tam kdo za ně styděl.

Jaký obraz by se zjevil našemu zraku, kdyby nám dopřáno bylo zahledět se do hlubin nejčistšího Srdce panenské Matky Boží? Písmo sv. nám několikrát odhaluje její svaté nitro. Čím srdce překypuje, tím ústa přetékají. Naše řeč jest věrným výrazem toho, co naše srdce zajímá a naplňuje, jest v jistém smysle fotografií našeho nitra. Pokrytec ovšem dovede skrývat své bídné nitro a řeči užívá právě k tomu, aby je zahalil. Kde však není přetvářky, tam prozradí mnohdy jediná poznámka i proti tvé vůli, co hýbá tvým srdcem.

Dovoluje nám Písmo sv. pohlédnout do přecházejícího Srdce Neposkvrněné Matky Páně? Sv. evangelia nám sdělují 7 slov bl. Panny – pět sv. Lukáš, dvě sv. Jan – a všechna jsou zrcadlem její dokonalé, andělsky krásné duše. První slovo jest výrazem lásky k sv. čistotě. Anděl jí zvěstuje, že

jest od Boha vyvolena za Matku tak toužebně očekávaného Messiáše; nač myslí Neposkvrněná v této přesvaté chvíli? Na slib svaté čistoty, kterým se Bohu na vždy zasvětila. „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám“, t. j. poněvadž jsem Bohu slíbila, že nikdy muže poznati nechci? Chce snad Pán, aby upustila od svého svatého předsevzetí? Panna nejposlušnější ví, že Bohu jest milejší poslušenství než oběti, a jest tudíž hotova vyhovět jeho nejsv. vůli a poslechnout na slovo,¹⁸⁴ ale žádá anděla, aby se určitě vyjádřil. Gabriel ovšem ji poučil, že se stane matkou bez úhony svého panenství.

„Aj, dívka Páně...“, druhé slovo Panny nejpokornější, slovo, kterým obětovala a odevzdala sebe a celý svůj život zcela a bez výhrady do rukou prozřetelnosti Boží a do služeb nevystihlých, nejvznešenějších úradků jeho. Ať Pán s ní zamýšlí, co chce, ať s ní naloží, jak se mu líbí – ona jest jen služebnicí Nejvyššího, které přísluší bez výhrady podrobit se jeho nejsv. vůli. Toto slovo jest slovem nejhlubší pokory, neochvějně víry, naprosté poslušnosti a odevzdanosti, slovo plamenné lásky a pevné důvěry, slovo sebeobětování.

Třetí slovo – pozdravení Alžběty – jest výrazem bliženské lásky v ústech přesv. Panny nikoli prázdným rčením, nýbrž pramenem požehnání té, kterou oslovila.

„Velebí duše má Hospodina...“ Co mám říci o tomto překrásném chvalozpěvu, o tomto výronu jejího panenského, rozradostněného, láskou planoucího Srdce? Všechno štěstí, které zakoušela po vtělení Syna Božího, vděčnost k tomu, který veliké věci jí učinil, spojená s nevýslovnou pokorou, láska k Bohu i k ubohému lidstvu, jehož se teď ve svém milosrdenství ujal – to vše se zračí v tomto čtvrtém slově. Tento chvalozpěv (zvaný podle svého prvního slova „Magnificat“) jest nám zároveň důkazem, že sv. Panna často četla v Písmě sv. a rozjímalas jak o podivuhodných skutcích Božích, patrných ve vedení národa vyvolaného, tak o zaslíbeních patriarchům daným.

„Synu, co jsi nám to učinil?“ Páté slovo Matky Boží jest slovo bolesti a touhy, výraz něžné lásky mateřské, když se po třídním odloučení zase se Synem shledala.

Šesté a sedmé slovo sděluje nám sv. Jan. „Nemají vína“ – slovo soucitné lásky, slovo prosby a důvěry, založené na pevné víře, dalo podnět k prvnímu zázraku božského Spasitele. „Cožkoli vám řekne, učinite“ – poslední její slovo v Písmě sv. zaznamenané ukazuje nám cestu¹⁸⁵ k pravé dokonalosti. Plň vždy a všude sv. vůli Páně, Boha se boj a přikázání jeho zachovávej (Kaz. 12, 13), v tom jest základ pravého blaha a tím stane se srdce tvé podobné Srdci, na kterém tak často spočívala hlava Jezulátka a jehož ctnosti svábily Syna Božího s nebe mezi nás.

¹⁸⁴ Tak sv. Bernard. Opačný náhled má sv. Alfons Lig.: bl. Panna byla by odepřela státi se Matkou Boží, kdyby byla musila upustit od svého sv. předsevzetí. Tento výklad, třeba že daleko mladší (u žádného sv. Otce jsem ho nenašel) převládá v moderní ascetické literatuře mariánské. Výklad sv. Bernarda odpovídá lépe ctnostem a dokonalosti Panny nejpokornější, proto mu přísluší rozhodně přednost. Sv. Ambrož konstatuje prostě fakt a nevšímá si této celkem bezvýznamné hypotézy: „Co by se bylo stalo kdyby –“

¹⁸⁵ Sensu accomodatitio, non litterali!

Září

Jméno P. Marie¹⁸⁶

„Slavné jest jméno Tvé“, praví k nejbl. Panně cti. Raymundus Jordanus. Sláva tohoto jména plní všechna století, jí plná jest veškerá země. Zatím, co všechno se mění a pomíjí, sláva jejího jména roste a nevadne. Pomíjejícnost, toť známka všeho stvořeného a osud všeho pozemského. Vládcové přicházeli a odcházeli, vláda slavných dynastií¹⁸⁷ pominula, lesk mocných říší vybledl a zašel, a jedno naučení zůstavili všichni věkům budoucím: nic netrvá na světě věčně. Jen církev Kristova jest vyňata z tohoto všeobecného zákona a pomíjejícnosti všeho pozemského – právě proto, že není dílem pozemským a lidským, nýbrž dílem božským. S trváním církve spojena však i sláva Královny, kterou církev neustává velebit a k jejíž cti staví památníky, kamkoli sahá její moc a vláda.

Maria – které jméno krom jména Kristova může se měřit se slávou tohoto jména? Prach zapomenutí se na něm neukládá, pomíjejícnosti vzdoruje už po staletí, čas nehlodá na jeho slávě, chvalozpěvy k jeho cti nesevšedněly po celé věky. Pozorujeme-li osudy mocných mužů, doznáme si přecho: „Každému jen na chvílku hrají.“ Sláva Mariina jména však nestárne, jeho krása nebledne.

Církev ještě neopustila katakomb, a již oslavovala Matku svého Pána a Spasitele. Na zdech i hrobech oněch podzemních hřbitovů najdeme přecho: Čestné místo, které mezi nimi zaujímá nebeská Královna, jest nám svědectvím, jak byla uctívána už v nejstarších dobách křesťanských. Někdy bývá zobrazena jako orantka, t. j. jako prosebnice. Stojí obyčejně uprostřed mezi knížaty apoštolskými, Petrem a Pavlem, s rukama k nebi rozpjatými. Za koho se modlí? Za koho jiného, ne-li za utiskovanou, pronásledovanou církev, která v dobách zkoušek s důvěrou hleděla k své nebeské Matce a Orodovnici, ji za sílu a přímluvu prosila.

Přecho vyobrazena Neposkvrněná Panna, jak na trůně sedí a přijímá buď poselství andělské nebo chová na klíně božské dítě, kterému právě králové z východu přinášejí dary. Jiné obrazy představují panenskou Matku klečící u jeslíček. Co svědčí všechny tyto obrazy, leč že věřící již za nejstarších dob Marii Pannu horoucně milovali a uctívali?

Kromě obrazů v katakombách máme ještě jiné svědky její oslavy v prvních staletích, totiž spisy sv. Otců. Skrovné jsou jejich zmínky o Matce Boží, ale to, co o ní sděluje na př. sv. Justin, sv. Irenej, Origenes a j., dostačí, abychom poznali, jak byla Maria milována a uctívána. – „Slavné jest jméno Tvé...“, a sotva, že opustila církev katakomby a oddechla si po třístaletém pronásledování,

¹⁸⁶ Měsíc září jest zasvěcen Bolestné Matce Boží; o ní však byl článek v březnovém čísle.

¹⁸⁷ T. j. vládnoucích rodů.

počali věřící závodit ve chválách Mariánských. Matky učily své dítky už na klíně spínat ručky a modliti se k nebeské Matičce, jak svědčí sv. Efrém.¹⁸⁸ Řada chrámů jí zasvěcených pokrývala Asii a zdobila Řím, ve svatyních hlaholily písně k její cti, v pokušení vzýváno její jméno, v úzkostech a v potřebách utíkali se k ní věřící. Na východě slavila tehdy církev sv. (ve století 4. a 5.) zlatý věk úcty mariánské, na západě později, za dob sv. Bernarda, Anselma a Bonaventury (ve stol. 11.–13.). Ct. Raymundus napsal konečně při pohledu na vše, co církev pro slávu jména Mariina vykonala, svou překrásnou kontemplaci¹⁸⁹ o jméně Maria. V ní praví kromě jiného, že ve jméně Maria jest naše poslední naděje a jistá záchrana; nikomu netřeba zoufat, kdo ke jménu tomuto se utíká. Maria jest jméno plné sladkosti, rozkoší našeho srdce, občerstvení znaveným, síla umdlévajícím, život hynoucím. Nemám právě po ruce jeho díla, abych ti mohl předložit ukázkou jeho chval.

„Slavné jest jméno Tvé...“ Čím více horlivosti v církvi Kristově, tím více byla velebena Maria. Doby největšího nadšení a největšího rozkvětu církve byly vždy spolu dobami nejhoroucnější lásky a nejnadšenější oslavy Královny nebes. Jako církev sv., tak má i každá duše své „dějiny“, dějiny své horlivosti ve službě Boží. I tu poučuje nás denní zkušenost: čím větší horlivost ve službě Boží, tím větší i úcta a láska k Marii, a kdo povolí v jednom, zvlažní i ve druhém. Horlivá úcta k nejbl. Panně chrání nás před zvlažněním. Naší snahou musí být, abychom se přidružili k armádě ctitelů mariánských na zemi, chceme-li být jednou ozdobou její nebeské družiny. Jméno Maria budiž nám štítem v pokušení, útěchou v hořkosti, posilou v boji, a pak bude nám i zárukou šťastné věčnosti.

Říjen

Královna sv. růžence

Řád sv. Dominika honosí se předností, že jeho zakladatel jest původcem modlitby růžencové.¹⁹⁰ Neutěšené byly poměry v Evropě začátkem 13. století. Veliký papež Innocenc III., který seděl tehdy na stolci Petrově, upevnil sice moc církve tak, že úctu vzbuzovala u přátel i nepřátel; ale při vši vnější slávě a lesku prodělávala dobu kritickou, ohrožována od nepřátel

¹⁸⁸ Srov. BENEDIKT XVI.. *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*; 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

¹⁸⁹ T. j. úvahu. „Contemplationes venerabilis R. J.“

¹⁹⁰ V poslední době ozývají se hlasy, že prý sv. Dominik nebyl původcem, nýbrž jen rozšiřovatelem této modlitby. Do tohoto sporu nebudeme se pouštět.

vnitřních i vnějších. Saraceni, nevěrecká filosofie arabská, vzdorní vládcové křesťanství, kteří nechtěli se podrobit zákonům božským ani církevním, ohrožovali trvání a blaho církve. K tomu přidružili se ještě bludaři; zaplavili jižní Francii a jejich zhoubné nauky šířily se dál. V těch trudných dobách byl Innocenc mužem od prozřetelnosti Boží církvi poslaným. Nebyl však sám: sv. Dominik a sv. František z Assisi druží se k němu. Tři mužové, tak rozdílných povah i povolání, vyvolenci od Pána, aby jeho církvi na pomoc přišli, a všichni svým způsobem plnili své poslání.

Sv. Dominik určen byl od prozřetelnosti Boží, aby tisíce duší nakažených bludem albigenským přivedl zpět do ovčince Kristova. Jižní Francie zmítána byla válkami; násilím chtěli knížata a rytíři vyhladit nebezpečný blud. Nedařilo se však jejich dílo a krutosti, bez kterých se žádná válka neobejde, více bludařů spíše zatvrdily, než získaly. Do těch krajin přišel konečně sv. Dominik, ne s mečem, nýbrž s růžencem v ruce, a čeho nedosáhly zbraně a krveprolévání, dosáhl on svou plamennou výmluvností a horoucí láskou k Marii a k duším. Pravím „plamennou výmluvností“, ale měl bych se opravit; jako sv. Pavel napsal ku Korintským, že neznal¹⁹¹ leč Ježíše a to ukřižovaného, a jen jeho kázal – tak o sv. Dominiku můžeme říci, že hlásal jen Krista pro naše spasení z Panny narozeného a na kříži obětovaného. Tajemství růžencová vysvětloval a kázal, modlitbu sv. růžence rozšiřoval, a jí divy obrácení tvořil. Biskup jeden zvěděl o divotvorném kazateli, chtěl ho sám slyšet, ale zklamán odešel. Myslí, že uzří divy řečnického umění a zatím spatřil na kazatelně kněze, který vysvětloval lidu modlitbu „Zdrávas Maria“, poukazoval na lásku Syna Božího, který pro nás byl počat z Ducha sv., narozen ve chlévě, těžký kříž nesl a ukřižován byl. Výsledek jeho kázání byl však očividný: tisíce zbloudilých se vraceli do lůna církve Kristovy, a navrácení jí byli modlitbou růžencovou – Maria je navrátila Kristu; zase se osvědčila zásada: „K Ježíšovi skrze Marii“, a církev plná vděčnosti opětovala svůj zpěv: „Raduj se, Maria Panno, všechny bludy jsi Ty samojediná zničila po vší zemi.“ Sv. Růženec stal se modlitbou víry a ochranou sv. víry.

Od té doby uplynulo 7 století; nevěra a bludy neustaly nikdy na svém zhoubném díle. V přívalu nevěry tone dnes kde kdo, zvláště mládež. Missionáři horečně pracují, aby z náboženské lhostejnosti probudili lid, katolický tisk i spolkový život provádějí heslo velikého zesnulého biskupa Brynychy „proti knize kniha“, přátelé mládeže pracují do zemdlení, radí se a zkoušejí vše možné, aby uchránili mladistvé nadějně duše před zhoubou nevěry a zachovali jim poklad nejdražší. Nesmíme ovšem skládati rukou v klín, musíme přiložit ruce k dílu a přičinit se ze všech sil, bychom uchovali čistotu víry sobě i jiným. Nezapomínejme však, že sv. víra jest milostí a vytrvání ve sv. víře milostí ještě větší, a tu si musíme vyprositi. „Bez Božího požehnání marné naše počínání.“

¹⁹¹ T. j. ve svých kázáních – jen o něm docela prostě kázal a nehleděl uchvátit posluchače leskem světské moudrosti. To jest smysl slov sv. Pavla.

Nepodceňujme modlitby, zvláště, když jde o milost takovou, jako jest sv. víra.

Směle nazvu Královnu sv. růžence patronkou, záštitou a ochranou sv. víry, vyhledej si v loňském ročníku článek o sv. růženci; k němu ještě přidávám několik slov. Není možno, aby kdo víry pozbyl, dokud se s plným přesvědčením modlí růženec. Nebojím se tak příliš o víru jinocha, kol jehož prstů vídávám často ovinutý růženec. Protijedem nevěry nazval bych tuto modlitbu. Jak možno, aby nevěrou nakažen byl, kdo s dětinnou, skálopevnou vírou opakuje pozdrav andělský, kdo miluje božské dítě v jesle vložené, kdo si s toužou vírou připomíná „který **pro nás** bičován, trním korunován, ukřižován byl“. Jak možno, aby na věčnost zapomněl, kdo s pevnou vírou a neochvějnou nadějí hledí ku Kristu, jenž z mrtvých vstal, na nebe vstoupil a Marii na nebe vzal – vždyť my jsme povoláni k tomu, abychom toužou cestou šli.

Veliký sociolog Lev XIII. hledal a našel v růženci lék a ochranu proti nemocem své doby. Skepse, náboženská lhostejnost stupňovaná až k nevěře, hyperkriticismus, vychladlá důvěra a láska k Bohu, nechť k sebezáporu, materialistické dření jen pro časný život a zapomenutí na věčnost a na nadzemské ideály: to vše léčeno a potlačováno živou vírou a úvahou o tajemstvích radostného, bolestného a slavného růžence.

Aby zachránil stádcí sobě svěřenému sv. víru, vložil Lev XIII. věřícím do rukou růženec. Jeho příkladu necht' následují rodičové, kterým jde o to, aby jejich dítkám byl uchován poklad sv. víry. Nestačí ovšem jim růženec do rukou vložit, nýbrž třeba i do srdce lásku k němu vštípit. Silou v pokušení a ochranou před úklady nepřátel má jim být růženec milým přítelem a věrným průvodcem na cestě života. Těšívá mne vždy pohled na svatohostýnské poutníky, kteří nepřikleknou ku sv. svátostem jinak, leč s růžencem ovinutým kol ruky a vidím-li zvláště dítky s růžencem kol šíje. Jistě, drahocennější než náhrdelník z perel a zlata jest tento odznak Královny růžencové, tato koruna nebeské Vládkyně. Neposkvrněná Panna Lurdská nemá jiné ozdoby kromě růžence; bez koruny, bez žezla, jen s růžencem v ruce se zjevila. Na tento „věnec růžový“ buď vždy hrdý i ty, a pojistíš si nejen lásku a ochranu přesvaté Panny, nýbrž i záruku pevnosti a stálosti ve sv. víře a věrné oddanosti ku Kristu a jeho sv. kříži.

Listopad

Královna očištcová

„V očištcí též, Máti drahá, slitovně se k dítkám měj...“, praví naše milá píseň a připomíná nám, že království Mariino se vztahuje až tam do tajemných krajů očištcových. V životě těší – ve smrti chrání, po smrti pomáhá. Nepřestává být těšitelkou, když už boj dobojován, nezapomíná svých ctitelů ani tam, kde jsou v bezpečí sice, ale úpí v plamenech. Co jsi již slyšel slov o tom, že ty

duše nevýslovně trpí a v utrpení svém prosí za pomoc nás, dovolávají se naší lásky, čekají na naši modlitbu, a my – necháváme jich trpět, nepodáme jim ruky pomocné, třeba že jest to tak snadné. „Přátelé moji mne opustili, a bratři moji zapomněli na mne“, může zvolat mnohá, přemnohá duše v oné předsíni nebeské, kde snad již dlouho čeká na vysvobození. Ale ty duše mají i Matku na nebesích, a jestliže bratři jejich na zemi pozůstali na ně zapomněli, Matka nebeská nezapomene nikdy na své dítky strádající. K ní, jistě že k ní a především k ní vzhlížejí plny důvěry, především ji za přimluvu a útěchu prosí, a nejsou zklamány. Neposkvrněná Panna jest Královnou nejen církve bojující a vítězné, nýbrž i církve trpící, a svou vládu uplatňuje tím, že zjednává odpuštění a úlevu trpícím. Sv. Bernardin praví kdesi, že bl. Panna v království očistcovém vládne – totiž svým milosrdenstvím a svou všemohoucí přimluvou – a kongres mariánský v Lyoně 1900 opíraje se o tato slova světcova projevil přání, aby do litanie Loretánské bylo vsunuto vzývání: „Útěcho všech věrných zemřelých, oroduj za ně“.

Kdo však zakouší více útěchy a pomoci Panny přesvaté než ten, kdo ji za života pozemského vroucněji než jiní miloval? Kdo tak žil a tak uctíval Pannu nejbl., že na její otázku jí mohl odpovědět slovy Petrovými: „Ty víš, že tě miluji“, Ty víš, že srdce mé patří Tobě: ten hledí klidně vstříc poslední své hodině. Čeho by se bál ctitel Bohorodičky? Byl jejím v životě, bude jejím i ve smrti. Co zlého by ho mohlo stihnout? Peklo není místem pro její dítky a ctitele. „Kde jsem já, tam bude i služebník můj“, pravil Pán. Neplatí to stejnou mírou i o jeho Matce Neposkvrněné? Kde jest ona, tam budou i ctitelé její, tvořice čestný průvod nebeské Královny.

Jest častým zjevem v životě vroucích ctitelů bl. Panny, že umírají klidně. Tvář jejich jeví po smrti někdy klid skoro andělský, a přítomní musí si chtět nechtět říci: „Tak umírá dítko Mariánské.“ Při pohřbu jedné dívky, sodálky Mar. družiny, povzdechli si diváci: „Jest to přece pěkné být dítkem Mariánským.“ Ano, jest to pěkné, a nejen pěkné, nýbrž zdrojem radosti a štěstí v životě, pramenem útěchy ve smrti a zárukou věčné blaženosti po smrti. A protože ani sebe vroucnější ctitel Panny Marie se neuvaruje každého poklesku, musí i on projít očistnými plameny; ale za těmi plameny mu kyne vlídná tvář jeho Paní a Matky, a i v plamenech zakouší lásku a dobrotivost své nebeské Ochránkyně. Chceš-li se vyhnout plamenům pekelným, chceš-li, aby ani očištec ti nebyl příliš těžký, miluj Marii, uctívej ji na své pozemské pouti, a bude milostivá i tobě.

O ctitelích nejbl. Panny platí zvlášť slova naší milé písně: „Odpočiňte v pokoji“. Jak krásně líčí ta píseň štěstí těch duší!¹⁹² „Odpočiňte v pokoji p o b o j i, věrné dušičky, věčné slávy vyvolené dědičky.“ Dobojovaly, šťastně dobojovaly, protože bojovaly pod ochranou Panny Vítězné. Jsou vyvolené dědičky nebeské slávy – věčná blaženost jest zajištěna, ta nemine. Zač musí vděčit Panně

¹⁹² Jest mylné a nesprávné, představuje-li si kdo očištec jako peklo, které netrvá věčně. Duše v očištcu odešly na onen svět v lásce a milosti Boží; třeba že hrozně trpí, jsou při tom odevzdány do vůle Boží, jsou svým spasením jisty, jsou o Boží lásce ujištěny – a to tvoří jejich štěstí v utrpení.

přesvaté! Co milostí se jim dostalo skrze ni! A teď zakoušejí její přízně ještě v očistci, aby co nejdřív na jejím srdci mateřském spočinuly a neodloučily se od ní na věky.

Prosinec Matka Boží

Panenskou Matku s dítětem v náručí ukázal nám advent i doba vánoční. Často vidáme zobrazenou Madonu s Ježíškem, ale ne vždy podaří se umělci vložit do obrazu co do něho vložit má. I na sv. Hostýně vidíme nad hlavním oltářem Matku Boží s božským dítětem v náručí. Tuto sochu nevytvořil sice umělec světového jména, vystihl však dobře, co milostný obraz má vzbudit v mysli věřících, totiž důvěru v naší Prostřednici u Syna Božího.

Zahlédneme se na milostný obraz Svatohostýnské Vládkyně. Na levé ruce drží Ježíška. Ona nám Spasitele zrodila, v **jejím** náručí ho musíme hledat a jen tam ho můžeme najít. Víme tedy, **skrze koho** se dostaneme k Ježíši a kdo nám umožňuje přístup k trůnu milosti. Pastýři našli v jeskyni **Marii** a dítě v jesličkách, králové našli dítě s **Marií**, matkou jeho. Simeon dostal dítě s loktů Mariiných. Staročeská jedna rorátní píseň praví velmi pěkně a hluboce: „Neb skrz Krista máme všichni v jednom Duchu přístup k Otci... kdož skrze Krista nepůjde, cesty do nebe nenajde...“ K tomu však můžeme dodat, že ku Kristu máme přístup jen skrze Marii, protože tak byla vůle toho, „jenž chtěl, aby se nám všeho skrze Marii dostalo“ (sv. Bernard).

Božské dítě má v ruce blesky. On byl kdysi milosrdný Vykupitel, dnes však krom toho i spravedlivý odplatitel; kdysi pravil o sobě, že nepřišel světa soudit, nýbrž spasit, dnes však jest nejen Spasitelem kajících, nýbrž i Soudcem nekajících. Často vyzýváme hříchy jeho trestající pravici – kdo ji zadrží? Jindy nepřátelé ohrožují jeho církve a nás, protože jeho jsme – kdo nám pomoc vyprosí? Ať jsou blesky v jeho ruce určeny nám pro naše viny nebo nepřátelům jeho sv. církve a ochranu naši: v obou případech Panna nejsvětější jest prostřednicí naší – v prvním, aby odpuštění vyprosila a odvrátila trest, ve druhém, aby se ukázala pravou Pomocnicí křesťanů a vymohla pomoc v boji proti nepřátelům.

Chápeme tedy, proč umělec vložil blesky do rukou dítěte a ne do rukou Matky. Matce milosrdenství nepřísluší trestat, nýbrž jen orodovat, a i když jde o ztrestání nepřátel sv. víry, Záštitu naše jest nám nápomocna svou modlitbou. Její přimluva jest ovšem neomylná. Co může jí odepřít ten, jehož na své srdce vine a k němuž má práva jako matka k dítěti?

Pochybuji, že v prosinci mnoho ctitelů Královny Svatohostýnské zavítá k jejímu milostnému trůnu. Ale až se budou v našich kostelech rozléhat zpěvy rorátní plné touhy po Messiáši a až budeme klečet u jesliček, vzpomeňme na to, co nám hlásá její milostný obraz na Sv. Hostýně. Život

a odpuštění, svobodu a ochranu přinesla lidstvu. Bojuje-li peklo neustále proti církvi Kristově, jest tento boj pokračováním starého nepřátelství mezi „hadem a ženou, mezi semenem jeho a semenem jejím“. Starý boj, ale výsledek vždy týž, totiž vítězství věrných Kristových, a v pozadí každého vítězství stojí Maria. Prostřednice mezi Bohem a lidstvem, mezi Kristem a námi – jest a bude vždy jejím úkolem vésti lidstvo k Tomu, který skrze ní nám byl dán.

Příloha č. 13

Růženec – škola obětí¹⁹³

Tajemství sv. růžence vedou nás po cestách svatých, skropených vykupitelskou krví božského Spasitele. V nich sledujeme celé dílo vykoupení, od pokorného „Aj dívka Páně“ až k Spasitelovu „Dokonáno jest“, od Gabrielova „Ave“ v Nazaretě až k jásavému „Salve Regina“, kterým pozdravili andělé nanebevzatou Královnu. Život Krista Pána a jeho Matky přesvaté zrcadlí se v růžencových tajemstvích, a tím stává se růženec školou – školou křesťanského života, školou ctností, především však školou o b ě t i .

Obětí, ustavičnou obětí byl život Páně. Oběť ho čekala u kolébky, oběť ho provázela na všech cestách jeho pozemského putování, přebolestnou obětí kříže jeho životní pouť dokonána. Jeho panenská Matka, s ním nyní spojená v oslavě, byla kdysi jeho nerozlučnou průvodkyní na trnitě a bolestné cestě odříkání a oběti, a to od okamžiku, kdy se uvolila státi se Matkou obětního Beránka Božího.

„Kterého jsi, Panno, z Ducha sv. počala...“ Hledím právě na obraz¹⁹⁴ jejího Zvěstování. Anděl domluvil, pravicí vztyčenou ukazuje k nebesům – k trojjedinému Bohu, který ho vyslal a jeho návratu očekává, jak praví sv. Bernard¹⁹⁵ – a stojí před vyvolenou Pannou, čeká na její slovo. Svatá, neskonale svatá a rozhodná chvíle – patrně již na obličejích nebeského vyslance. Panna nejčistší klečí, ruce na prsou skřížené, hlavu mírně skloněnou, andělský klid a odevzdanost zračí se v její tváři. Umělec zachytil právě okamžik, kdy vyslovila své rozhodné „staň se“. Co vše promluveno a napsáno o tomto slově, které dalo světu Messiáše, spoutaným svobodu, zaprodaným vykoupení, z ráje vyhnaným nebe – ale přehlíží se, že jí, omilostněné Panně, přineslo její svolení o b ě ť a o d ř í k á n í . Vyřkla „Aj, dívka Páně, aj, služebnice Nejvyššího“, a tím stala se živou obětí, odevzdala sebe a celý život svůj zcela a bez výhrady vedení a řízení nejsv. vůle Boží – její osud tím rozhodnut. V témže okamžiku Syn Boží sestoupil z lůna Otce do lůna Panny. Svaté a neposkvrněné bylo to lůno, a přece pro Pána bylo vtělení snížením, nekonečným snížením. Zmařil sebe sama (Fil. 2, 7), a zatím co člověk chtěl být podoben Nejvyššímu (cf Gn. 3, 5), vzal Pán slávy na sebe podobu služebníka (Fil. ib.). „Nebudu sloužit“, zvolal člověk, a Syn Boží již v prvním okamžiku svého pozemského života, v lůně své Matky panenské zcela se obětoval Otci a úplně se poddal a podrobil

¹⁹³ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Růženec – škola obětí. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 129-130. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Růženec – škola obětí. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 163-164.

¹⁹⁴ Pravděpodobně se jedná o obraz – Murillo, Bartolomé Esteban. La Anunciación (cca 1648-cca1655, Prado Museum, Madrid).

¹⁹⁵ Srov. BERNARD Z CLAIRVAUX. *Svatého Bernarda opata z Clairevaux: Chvály panenské Matky*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1938. 154 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 34.

jeho sv. vůli (Heb. 10). –

V druhém desátku radostného růžence ustupuje oběť poněkud do pozadí, ač ani toto tajemství není oběti prosto – učí nás oběti účinné lásky bliženské. Tím patrnější však oběť ve třetím desátku. „Kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila...“ Hledíme-li o vánocích do jeslí, zdá se nám, že betlémská jeskyně byla skutečným rájem, a nemýlíme se: kde jest Ježíš, kde jest Maria, tam jest ráj. V nevýslovné rozkoši a blahu tonula duše panenské Matky, a přece byl Betlém jak pro ni tak pro její božské dítě obětí, a jakou obětí! Nejchudší matka byla na tom lépe než Maria, nejchudší dítě mělo více pohodlí než Král slávy v jeslích ležící, plénkami ovinutý, bez kolébky, bez podušky; snad ani trochu toho sena, kterým legendy tak rády vystlávají tvrdé lože Jezulátkovo, tam nebylo. Sv. Bernard praví, že chudoba byla kvítek, kterého Pán marně hledal v nebesích, v tomto údolí slzavém však rostl v hojnosti, a proto pro něho Syn Boží sestoupil s nebes výsosti do naší bídy. Se svou Neposkvrněnou Rodičkou učí nás snášet chudobu a nereptat, učí nás spokojenosti v chudobě, učí nás v chudobě děkovat nebeskému Otci. Chudobní bývali vždy miláčky božského Srdce Páně, ale jen ty blahoslavil, kteří po příkladě jeho radostně neb aspoň trpělivě chudobu nesou. Bez trpělivosti a odevzdanosti není chudoba ctností. –

„Kterého jsi, Panno, ve chrámě obětovala...“ Čtvrté tajemství, obětování Páně, zase dvojí oběť. Syn Boží obětuje ve svém srdci oběť, kterou vykonal v lůně své přesv. Matky, a nejbl. Panna obětuje Nebeskému Otci své dítě, svou radost, své vše – nejdražší, co má. Kněz jí sice dítě po skončeném obřadu vrátil, ale Panna Neposkvrněná ví, že jen dočasně, ví, že zrodila Beránka Božího, a ten Beránek bude jednou obětován za hříchy světa; aby se neklamala, praví k ní Simeon: „Tvou duši pronikne meč.“ Oběť synova bude obětí Matky – a co na to odpovídá Bohorodička? Nahlas ničeho, ale v srdci jistě opakuje své „Aj, dívka Páně – buď vůle Tvá.“

„Kterého jsi, Panno, ve chrámě nalezla...“, ale před tím ho ztratila. Bylo to nedobrovolné odloučení od božského dítěte; božský Spasitel opouští svou milovanou Matku a zůstává ve chrámě, aby ji připravoval pomalu na trvalé rozloučení, které ji čeká po 18 letech.

Je-li růženec radostný školou oběti, co teprve říci o růženci bolestném? Rudý květ růžový, dosud zavínutý bělostnými lupeny radostných tajemství, jest v desátcích bolestných rozvit úplně. První desátek vede nás do zahrady Gethsemanské; ve stínu oliv a v tichu nočním dali se apoštolé přemoci spánkem, zatím co jejich Mistr ve smrtelném zápase se modlí: „Otče, nemůže-li tento kalich odejít ode mne... buď vůle Tvá“ (Mat. 26, 42). Pán učí nás, jak učenník Kristův má z rukou nebeského Otce přijímat kříž. K malým obětem se ještě jakž takž odhodláme; ale dotkne-li se Pán nejcitlivější stránky naší duše a žádá-li od nás to, co žádal od Abrahama, abychom mu totiž obětovali bytost našemu srdci nejdražší,¹⁹⁶ ať osobu ať věc, pak není snadno zvolat „buď vůle Tvá“.

¹⁹⁶ Proto se říká: obětovat Pánu Bohu svého Isáka.

Taková chvíle jest zatěžkávací zkouškou naší lásky a bez urputného vnitřního boje se neobejde.¹⁹⁷ Mnohé srdce neobstojí v takové zkoušce a pozná, že jeho láska stojí daleko za láskou velkého patriarchy, jenž neváhal syna zaslíbení položit na obětní oltář. Tu rodiče mají obětovat dítě, které Pán volá do stavu řeholního; tu jiných má opustit místo nebo společnost, která jest mu nebezpečnou pro čistotu jeho srdce; tam povolá Bůh na věčnost bytost, se kterou jsme srostli – samé příležitosti, cvičit se v odevzdanosti do nejsv. vůle Páně. Ani božskému Srdci nebylo to snadné – krvavý pot byl známkou hrozného vnitřního boje.

Pomíjíme druhý a třetí desátek a přecházíme hned na cestu křížovou. Deset jejích zastavení jest obsaženo ve čtvrtém tajemství, a každé zastavení jest školou oběti. „Zapři sebe sama, vezmi kříž svůj a následuj mne“ volá k nám božský trpitel klesající pod břemenem kříže. Tolikrát klesl, ale vždy zase vstal a vytrvale nesl kříž, dokud se nechal poslat mu na pomoc Šimona Cyrenského.

V pátém desátku stojíme na Kalvarii, slyšíme sedm slov Páně, vidíme pak jeho svaté tělo v lůně panenské Matky. Oběť kříže dokonána v nevýslovné lásce a bolu. Božské Srdce Páně kopím otevřeno, aby nám bylo bezpečným útočištěm v životě i v boji posledním, a duši bl. Panny pronikl meč – poučení nám, že čím bližší kdo Kristu, tím bližší i jeho kříži.

Jest i slavný růženec školou oběti? V jistém smyslu ano; ukazuje nám, jaký jest cíl každé oběti, totiž oslava s Kristem. Oběť není pro sebe samu, není sama svým cílem, nýbrž má cíl vyšší: čest a slávu Boží, a s ní spojenou oslavu naši; pro hříšníky ještě podřízený cíl: očistění od strusek nedokonalosti, nezřízené sebelásky, pýchy života a smyslnosti. „Per crucem, ad lucem – křížem k světlu, k oslavě“, tomu učí nás první a druhé tajemství slavného růžence. „Vesel se, nebes královno... Tělo, jež nahé viselo, v rouchu se slávy zastkvělo.“ Jakým blahem naplňuje nás velikonočního rána tento zpěv! Jaká to náhlá změna! Po bolesti radost, po snížení povýšení, po potupě oslava, po boji vítězství, po práci odpočinek, po utrpení a smrti nesmrtelnost. „Kristus z mrtvýchvstalý již neumírá, smrt nad ním již nevládne...“ Co na hoře Tábor přechodně a jen na chvíli na se vzal, to teď jeho údělem. Jaká to útěcha pro nás v době zkoušky! Žádné utrpení netrvá věčně a všechny strasti v tomto údolí slzavém nemohou se nikterak rovnat slávě, která se jednou na nás zjeví, praví apoštol národů. Hledí-li křesťan v době utrpení na sv. kříž, jest to přirozeno a chvalitebno; ale bylo by snad pramenem nemenší útěchy a posily, zahledět se též na oslaveného nanebevstoupivšího Vítěze, jehož sv. rány „stkví se co drahé kameny“. „Odstrašuje-li tě práce, nechť tě láká odměna.“ (Řeh. V.)

S Kristem oslavena ovšem i nejbl. Panna; nerozlučná společnice v utrpení, proto spojená s

¹⁹⁷ Ani světci nebyli těch bojů ušetřeni; sv. Markéta Alac. prodělala tříměsíční těžký vnitřní boj, než se odhodlala obětovat Pánu, co od ní žádal, totiž družku, kterou nezřízeně milovala.

ním i ve slávě. I pro ni přišla chvíle, že zaměnila vyhnanství za vlast, a v nebeském Sionu trůní vedle Syna jako Královna, která „beze smrti dosáhla palmy mučennické pod křížem Páně“.¹⁹⁸ I ona zakusila, jak hořké jest utrpení, dovede tedy se svého trůnu stírat slzy s očí sklíčených.

¹⁹⁸ F. Septem Dolorum, Com.

Příloha č. 14

Poznámka redakce¹⁹⁹

Kdy bude konec světa? Apoštolé ptali se věčné Pravdy, kdy konec světa přijde a Pán odpověděl, že o tom dnu neví nikdo, ani andělé nebesí, ani Syn Boží,²⁰⁰ nýbrž jedině Otec (Mc 13, 32); podruhé na podobnou otázku odpověděl, že jim po tom nic neví (Act 1, 7). Tato rozhodná slova však neodstrašila zvědavců; všetečných lidí, kteří chtěli „vypočítati“ konec světa, bylo vždy dost. Již sv. Pavel v 2. listě k Thesal. napomíná je, aby raději pracovali, neoddávali se zahálce a nestrašili sebe i jiných povídáním, že bude brzy konec světa. Sv. Augustin píše v knize „De Civ. Dei“ 18, 53: „Mnozí se ptají, kdy bude konec světa. Jest to n e m í s t n á otázka. Kdyby nám prospělo to vědět, kdo by byl mohl lépe koho o tom poučit než sám Pán své učenníky, když se ho tázali? Vždyť o tom nemlčeli, nýbrž jeho samého se ptali... On však odpověděl: ‚Nepřísluší vám znát doby, které Otec sobě vyhradil.‘ Nadarmo se namáháme, vypočíst a určit, kolik let bude ještě svět trvat, kdyžže z úst Pravdy věčné jsme slyšeli, že nám po tom nic není... Všecky výpočty (naše) maří a v té věci u s t a t i n á m k á ž e ten, který praví: ‚Nepřísluší vám...‘“ Sv. Tomáš Aq. dodává: „Čeho Pán ani apoštolům nezjevil, když se ho tázali, zjeví tím méně jiným; proto všichni , kteří se pokoušeli vypočíst onu hodinu, byli usvědčeni z nepravdy. Všechny dosavadní dohady ukázaly se nepravdivými, a nepravdivými se ukážou i dohady těch, kteří neustávají hádat, kdy bude konec světa...“ Slovo Páně, že ten den a hodinu (t. j. podle hebrejského způsobu mluvení: t a d o b a) zůstane neznámá, platí dále a platit bude vždy. Pán přijde n e o č e k á v a n ě (Mt 24, 37 sqq, 1 Thes 5, 2; 2 Pt 3, 10 atd.), k čemu tedy počítat? Znamená to plýtvat časem a plést se všetečně do nevyzpytatelných úradků Božích. Pán trestává takové samozvané proroky obyčejně tím, že se pořádně zmýlí, jak se nedávno stalo. Ostatně taková „proroci“ se vyskytli vždy, když přišly těžké metly na lidstvo (na př. ve století 10. 14.), tedy i po poslední světové válce. Místo všetečného vyzvídání dbejme raději, abychom byli připraveni, až Pán skutečně přijde, aby nás pro samé počítání nenašel nepřipravené. Co platno volat: „Už to začíná, už je to tu!“ Kolikrát tak volali! ukázala se kometa, zatmělo se slunce, přišla válka nebo mor, vždy to bylo „znamením“ brzkého konce světa. Pán sice znamení dal (Mt 24), ale jen s o u h r n všech nás oprávní k určitému úsudku (falešní Kristové, falešní proroci s falešnými zázraky; války, hlad, mor; hrůzyplná znamení na nebi; příchod Eliášův Mt 17, 11; doplňuje sv. Pavel: příchod Antikristův a návrat Židů do církve Kristovy

¹⁹⁹ P. K. Poznámka redakce. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 133.

²⁰⁰ Syn Boží ovšem věděl a ví o tom dnu – jest přece vševědoucí Bůh; ale jako člověk nebyl zplnomocněn od Otce, aby jiným ten den zjevil; proto mohl říci, že o něm neví, t. j. nesmí ho sdělit.

– jest snad teď velká naděje, že toto poslední se stane?). – V poslední době vzkřísila nezdravá pseudomystika i jiný starý, dávno pochovaný blud, a dala mu jinou formu: totiž že po soudném dnu neodeberou se vyvolení ihned do nebe, nýbrž nastane doba 1000letého kralování Kristova na zemi, plná smyslných rozkoší. Na vše odpovídáme slovy Páně: „Hled'te, aby nikdo vás nesvedl.“

Církevní rok²⁰¹

Úvod²⁰²

V poslední době všimá si katol. literatura trochu více posvátné liturgie²⁰³ církevní; výklady církevního roku jsou vždy hojnější. Nedá se upřít, že ani sodálové nejsou příliš mnoho obeznámeni s liturgií a neprožívají spolu s církví jednotlivých dob církev. roku v duchu té které době přiměřeném. Kolik jich jest snad denně přítomno nejsv. oběti, vidí, jak bělostná barva bohoslužebných rouch vystřídá fialovou a po čase zase ustupuje zelené, pozorují, že radostné Gloria nebo Alleluja na čas umlká a pak zase jásavě se rozléhá prostorami chrámovými – ale kdo zná důvod, proč se tak děje? Účelem těchto článků bude, obeznámit tebe, milý sodále, s církevním rokem, abys dovedl jej prožít spolu s církví a slavit jednotlivé svátky v jejím duchu, k ní se přimknout a přizpůsobit ve svých pobožnostech, a naskytne-li se příležitost, poučit i jiné.

Církevní rok jest *obrazné a svátostné každoroční představování a obnovování naší spásy*. Rok sluneční jest oběh země kol slunce, rok církevní jest oběh církve kol Slunce spravedlnosti, Ježíše Krista, který v nejsv. Svátosti uprostřed své církve dlí. Církev chce každoročně se svými věřícími znova prožít všechna tajemství našeho vykoupení. Pravím „chce prožít“, nikoli „chce se rozpomenout, chce nám připomenout“. Liturgie jest více než divadelní představení nebo prázdné vypravování, jest opravdové *obnovování* tajemství spásy. Jak jest to možno? Protože církev má oběť, oběť Nového Zákona, t. j. mši sv., která jest nekrvavým obnovením obětní smírné smrti Krista Pána na kříži.²⁰⁴ Skrze liturgii žije skutečně božský Spasitel mezi námi, při nejsv. oběti se na našich oltářích skutečně za nás obětuje, z nejsv. Svátosti rozlévá proudy milosti na nás a oživuje svou církev; jeho božské Srdce přebývá mezi námi pod rouškou svátostnou, ve svatostánku skutečně „pro

²⁰¹ P. ALGUNO. Církevní rok. Úvod. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 133-135. P. ALGUNO. Církevní rok. Advent. Missál a kněžské hodinky. Advent a Maria. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 150-153. P. ALGUNO. Církevní rok. Vánoce. Vánoce a Maria. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 167-168. P. ALGUNO. Církevní rok. Obřezání Páně. Svátek Jména Ježíš. Zjevení Páně. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 9-11. P. ALGUNO. Církevní rok. Předpostí. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 22-23. P. ALGUNO. Církevní rok. Doba svatopostní. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 39-41. P. ALGUNO. Církevní rok. Svatý týden. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 56-59. P. ALGUNO. Církevní rok. Svátky svatodušní. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 72-73. P. ALGUNO. Církevní rok. Nejsvětější Trojice. Božího Těla. Božské Srdce Páně. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 86-88. P. ALGUNO. Církevní rok. I., II., III. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 100-102.

²⁰² Tyto úvahy jsou výsledkem jednak dlouholetého studia pramenů a literatury, jednak vlastního rozjímání. Kdo se v literatuře liturgické vyzná, pozná na první pohled, co jest vzato odjinud a co jest prací autorovou vlastní. Uvádět prameny nebylo by asi k velkému prospěchu čtenářů, proto od toho upuštěno.

²⁰³ t. j. bohoslužba, především obřady a modlitby při mši sv.

²⁰⁴ Protestanté, kteří nemají ani oběti ani skutečné přítomnosti Páně v nejsv. Svátosti, nemohou tajemství spásy prožít a prodělávat, nýbrž jen si připomínat.

nás žije, pro nás bije“. Velebná Svátost (a nejsv. oběť) jest střediskem, ohniskem a duší liturgie; bez ní byla by liturgie tělem bez duše, skořápkou bez jádra. Velebná Svátost jest drahokam, který do liturgie jako do zlata jest zasazen; liturgie jest překrásný drahocenný rám nebo věnec, který ovijí mši sv. Všechna krása liturgie, krása, která nevadne ani po tisíciletích, pozůstává v tom, že v převelebné Svátosti skutečně dlí náš nebeský učitel, jehož sv. slova v liturgii neustále slyšíme (na př. v evangeliu), náš božský Lékař, který (ve sv. přijímání) nás občerstvuje, sytí, sílí a těší, náš Prostředník u Otce, který nám odpuštění vymáhá a nevyčerpatelnou studnici milostí otvírá. V nejsv. Svátosti ještě dnes božský Spasitel „obchází, všude dobře čině“, kamkoli zavítá.

To vše činí liturgii živou. Touží-li na př. v adventě církev po Messiáši a volá-li po něm, on skutečně sestupuje na oltář. O vánocích směle volá: „Místo Betléma pospěšme k oltáři“, a věřící jsou právě tak šťastni jako pastýři betlemští: týž, který spočíval v jeslích, dlí teď na oltáři. Podobně ve sv. týdnu: oltář jest skutečně Kalvarií – na něm děje se totéž, co tam. Církev prožívá a prodělává vykupitelské dílo Kristovo tak živě, že se často vmyslí do oněch dob, jakoby sama přítomna byla oněm tajemstvím; proto se na př. modlí: „Z í t r a přijde Vykupitel – d n e s se nám narodil Spasitel – d n e s jest slavný den, kdy Pán z mrtvých vstal“ atd. – Krom toho vstupujeme skrze liturgii do takového obcování svatých, že dokonalejší není na zemi možné. Král trojí církve (vítězná, bojující a trpící) jest přítomen uprostřed nás; andělé tísň se kol oltáře a klanějí se s námi svátostnému Spasiteli; svatí svou přímlovou podporují naše modlitby, svatí všech národů a dob, každého stavu a věku; do očištných plamenů skane z každé mše sv. několik krůpějí nejdražší krve a zjednává úlevu trpícím; církev bojující stojí uprostřed mezi oběma ostatními, aby si od jedné přímlovu vyžádala a za druhou aby sama prosila. –

Jak prožívá církev sv. dílo našeho vykoupení? Tím, že oslavuje jednotlivá tajemství božského Spasitele, a sice tím pořadem, jak se skutečně udála. Tak vznikly svátky a posvátné doby. Centrálními a stěžejnými svátky jsou Velký Pátek a Zmrtvýchvstání Páně – vykupitelská smrt božského Spasitele a jeho vítězství nad hříchem, smrtí a ďáblem. Těmto svátkům předchází oslava vtělení (a narození) Páně, za nimi následuje svátek Ducha sv. Dokonatele (Perfector) – Duch sv. dokonal, dokonává a v jednotlivých duších uskutečňuje vykupitelské dílo Kristovo, přivlastňuje nám ovoce a zásluhy vykupitelské smrti Páně. Každý z těchto tří svátků – jsou to největší svátky celého roku, „Hody Boží“ – má dobu přípravnou a následnou.

Sesláním Ducha sv. bylo dokonáno dílo božského Spasitele, apoštolé se pak rozešli do světa hlásat víru v trojjediného Boha; proto svátkem seslání Ducha sv. (oktávou svatodušní) končí oslava vykupitelského díla Kristova, a svátkem nejsv. Trojice – kdy církev sv. čte evangelium: „Jdouce do celého světa učte všechny národy...“ – začíná doba, která má zcela jiný ráz, než doby předcházející. V nedostatku jiného názvu můžeme ji nazvat „posvatodušní“; znamená vzrůst církve a její putování

tímto vyhnanstvím až k soudnému dnu – srov. evangelium poslední neděle posvatodušní.

První tři doby – vánoční, velkonoční, svatodušní – tvoří souvislý organický celek. Kolem zmíněných tří svátků (Hodů Božích) kupí se ostatní svátky tak, že všechny spolu tvoří vkusnou důmyslnou stavbu; v ní každý kámen má své místo, jehož nesmí opustit nebo zaměnit, nemá-li se z impozantního velechrámu stát hromada kamení. Čtvrtou dobu přirovnat můžeme k trávníku (zelená barva parament!), na němž hned hojněji, hned řidčeji se objevují kvítky bílé a červené – svátky svatých a světic Božích, především ovšem jejich Královny. Svátky Neposkvrněné Panny druží se k svátkům božského Spasitele; ona byla společnicí (Cooperatrix) jeho v díle vykoupení, měla účast na tajemstvích naší spásy, skrze ni nám byl dán; ji vidíme u jeslí, na Golgotě i ve večeřadle (při seslání Ducha sv.), bez jejích svátků by se církevní rok sotva obešel. Svatí ostatní tvoří mystické tělo a čestný průvod vítězného a oslaveného Vykupitele; jejich svátky (podle výroku sv. Augustina, in Asc. D. s. 2.) jsou jako hvězdy kol slunce (božský Spasitel) a měsíce (nejbl. Panna) na liturgickém nebi.

Advent

Pod záštitou a ochranou nejbl. Panny začíná církev nový rok. V missále čteme na 1. stránce při 1. neděli adventní poznámku: *Statio ad s. Mariam Majorem* – to znamená, že prvního dne církevního roku se v Římě scházivali věřící k bohoslužbám do chrámu Panny Marie Sněžné. Před jejím milostným obrazem nastoupili celoroční pouť a vyprošovali si požehnání od ní, před jejím obrazem začali i přípravu k slavnosti Narození božského Spasitele.

Jestliť advent²⁰⁵ *dobou přípravy na příchod Páně*, na jeho vtělení a narození. Na větší svátky se věřící vždy připravovali, aby je mohli slavit s myslí sebranou a tím hojnějších milostí z nich čerpali. Tak vznikly vigilie neboli předvečery svátků. Oslava zmrtvýchvstání a narození Páně – základních to tajemství naší sv. víry – měla od nepamětných dob delší dobu přípravnou. Zvláště přiměřenost adventu chápeme. Jako lidstvo musilo dlouhé věky čekat na příchod Osvoboditele, jsouc na něho od proroků připravováno a vybízeno k modlitbě a pokání: tak sluší se, abychom se i my na výroční oslavu a památku tohoto příchodu připravovali delší dobu modlitbou a pokáním.

Ascése i liturgie mluví však o trojím příchodu Páně. Prvním příchodem bylo jeho vtělení – přišel s nebe na naši zemi; druhým příchodem přichází do naší duše – svou milostí a zvláště při sv. přijímání; třetí příchod bude na konci světa – přijde soudit živých i mrtvých. Dobou jsou tyto příchody odděleny, způsobem sobě nepodobné, výsledky přerůzné, nicméně souvisí s sebou velmi úzce. Na svět přišel Pán jen jednou, k soudu též jen jednou přijde, do duší věřících pod svátostnými

²⁰⁵ Slovo advent znamená příchod.

způsobami přichází denně až do skonání světa. Při prvním příchodě viditelný několika málo lidem, jako slabé dítě a jako Vykupitel, od hříšných souzen a odsouzen; při druhém neviditelný, jako Těšitel a pokrm našich duší, od věřících vítán a milován; při třetím viditelný všem, jako král slávy a jako soudce vyvolených i zavržených. Aby tento třetí příchod nebyl nám hrozný, přišel Pán na svět a přichází denně do našeho srdce; jeho druhý příchod jest přípravou na jeho příchod třetí.

O tomto trojím příchodu Páně mluví církev sv. v adventě, ale příprava na první příchod, na vtělení a narození Páně, převládá. To jest cíl adventu: *připravit* naše srdce, abychom důstojně a s hojným ovocem slavili svátek jeho narození. Krásněji a účinněji nemůže nás však církev připravit než když nám ukazuje, jak se ve skutečnosti spravedliví Starého Zákona připravovali na příchod Messiáše. Dovede se vmyslet a vžít do oněch smutných dob, které předcházely před příchodem Messiáše. Jakoby byla jedním ze ctihodných patriarchů, prosí spolu s nimi a modlí se jejich slovy k Pánu, aby neváhal již a sestoupil mezi nás; spolu s nimi útočí modlitbou na Boží smilování, svou touhou chce skoro prolomit nebesa a stáhnout Knížete pokoje na zem. „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové dštěte spravedlivého; otevři se země a vypuť nám Spasitele.“ Is. 45. Zdá se nám, že v liturgii adventní defilují před naším zrakem postavy proroků a že slyšíme jejich úpěnlivé volání. Jindy bere církev na sebe osobu Předchůdce Páně a jeho slovy vybízí nás k pokání. „Připravujte cesty Páně, přímé čiňte stezky jeho...“ Hlas „volajícího na poušti“ slyšíme v adventě den co den, a mezi jiným i velmi vážnou výstrahu: „Již jest sekera ke kořenu přiložena...“ Všecko znamením, že Pán není daleko.

Z uvedeného jest patrné, že advent jest dobou pokání a touhy. Především dobou *pokání*, dobou *kající*. Gloria při mši sv. umlká a rozezvučí se až nad jesličkami, církev nezdobí květinami oltáře a obléká se v kající barvu fialovou – vše známky kajícího. Kajícnost udržuje sebranost mysli, očišťuje naše srdce od hříchů a nedokonalostí, krotí a na uzdě drží nezřízené náruživosti a vášně, zasluhuje nám od Boha větší hojnost milostí, smiřuje nás s ním a jest zároveň dostiučiněním za naše viny – a to vše napomáhá nám k čistotě srdce, bez níž důstojná oslava příchodu Páně se nedá mysliti.

Nicméně kajícnost adventu jest *tlumená*; smutné temné doby před příchodem Páně osvětloval aspoň jeden paprsek: zaslíbení Boží o příštího Messiáše a z toho plynoucí důvěra a naděje; jest tedy advent i dobou radostné *touhy* a *útěchyplné naděje*. Církev nelká nad odchodem Páně jako ve sv. týdnu, nýbrž plna touhy očekává jeho příchodu. Ustavičně se opakující alleluja jest výrazem tohoto radostného očekávání.

Tím naznačeno nám, v jakém *duchu* máme advent trávit: v duchu pokání a modlitby a v sebranosti mysli.²⁰⁶ Častější přijímání sv. svátostí, častější návštěva velebné Svátosti, tu a tam malý

²⁰⁶ Proto jest advent „tempus clausum“, t. j. zapověděny hlučné radovánky.

sebezápor, a možno-li více času věnovat duchovní četbě – to by byly pobožnosti adventní. V zadu v Eucharistickém odboru nalezněš návod, jak konat sv. přijímání v adventě.²⁰⁷ Látku k rozjímání radno bráti z tajemství vtělení Páně: odvrácení lidstva od Boha hříchem prvotným, smutný stav lidstva před příchodem Messiáše, příprava na Messiáše – Abraham, David, proroci a zvl. Předchůdce Páně – a konečně nejbl. Panna: její Neposkvrněné Početí, v němž připraven Synu Božímu důstojný stánek, její zasnoubení, její zvěstování, jež jest tajemství všech tajemství, středisko dějin lidského pokolení, plnost času a základ křesťanství.

Missál a kněžské hodinky

Co do poetické krásy²⁰⁸ liturgie se sotva která doba církevního roku adventu vyrovná. Neodolatelným kouzlem působí na srdce věřící touha církve po Spasiteli, jež se stupňuje den ze dne a na konci adventu se stává skoro horečnou. Kněžské hodinky 1. neděle adventní začínají slovy Joelovými: „Onoho dne bude kanout s hor sladkost a s pahorků prýštit se bude mléko a med, alleluja.“ Onoho dne, totiž až Messiáš přijde – jest tedy ještě hodně daleko. V jitřních hodinkách²⁰⁹ se modlíme: „Pán přijde, pojd'te, klanějme se jemu.“ „Aj, přijde Pán...“ Mše sv. začíná prosbou lidstva z ráje vyhnáného: „K tobě pozvedám duši svou...“ z bídy, do níž mne uvrhl Adamův hřích. V jitřních hodinkách vyjadřují antifony²¹⁰ touhu po Králi-Osvoboditeli. Patrně, že lidstvo úpí pod vládou jakéhosi tvrdého pána; poznalo samo na sobě, že tvrdé jest jho Satana, které samo na sebe vložilo. Tyto antifony mají v srdci našem vzbudit radostné vědomí, jaké štěstí pro nás, že žijeme pod sladkým žezlem Knížete pokoje – štěstí, jehož starozákonní lidstvo nemělo.

Na druhou neděli touha se stupňuje. Církev sv. se modlí: „Aj, Pán přijde; prodlévá-li, jen ho očekávej (s důvěrou), protože (jistě) přijde a nebude otálet, alleluja.“ Třetí neděle dýše radostnou nadějí.²¹¹ V nešporách slyšíme: „Jerusaléme, raduj se radostí velikou, protože přijde k tobě Spasitel, alleluja.“ V kněžských hodinkách i při mši sv. opakuje církev sv. bez ustání: „Radujte se v Pánu vždycky; opět pravím, radujte se, neboť Pán blízko jest.“

²⁰⁷ Pokyny tam uvedené jsou dávno a důkladně vyzkoušené; mají být pomůckou a návodem, jak se přimknout hodně těsně k církvi, abychom v jejím duchu a s ní spojení trávili advent. Čím více se k ní přimkneme, čím více jsou naše pobožnosti proniknuty jejím duchem, čím více modlitby naše podobny modlitbám jejím, tím hojnější bude proud milostí, který se bude na nás řínout z božského Srdce Páně.

²⁰⁸ Kněžské hodinky (t. j. oficiální modlitba církve sv., sestavená ze žalmů, míst Písma sv., slov sv. otců, hymnů či zpěvů církevních, slov a modliteb církve sv.) obsahují mnohdy krásu netušenou, poesii pravou, nikoli sentimentální, etherickou, utopijskou. Totéž platí o missále. Škoda, že tak málo porozumění pro tuto církevní poesii.

²⁰⁹ Hodinky jitřní jest ona část kněžských hodinek, kterou se modlí církev sv. před slunce východem; nešpory se modlí před západem slunce.

²¹⁰ Antifona jest předzpěv, opakující se na začátku a na konci žalmu; jest tedy každý žalm antifonou olemován a takřka zarámován.

²¹¹ Radost značí barva růžová, kterou toho dne církve sv. obléká. Růžová paramenta lze však vidět jen v bohatých kostelích.

Posledního týdne adventu, od 17.–24. prosince, dostupuje touha církve vrcholu v překrásných t. zv. velkých antifonách nešporních.²¹² Církev již počítá dny a hodiny, které ji dělí od božského dítěte. Ve svátek sv. Tomáše se modlí: „Již za pět dní přijde Spasitel.“ V antifonách přicházejí slova: „Vstaň, vstaň, Jerusaleme... buď připraven Israeli, abys spěl vstříc Pánu svému...pohleďte, jak krásný jest tento, který přichází, aby spasil národy...“ Konečně v předvečer slavnosti volá církev sv.: „Dnes zvíte, že přijde Pán, a zítra uzříte slávu jeho... zítra bude vyhlazena nepravost země a nad námi vládnouti bude Spasitel světa.“ V nešporách se loučí překrásně se zapadajícím sluncem, jako by chtěla říci: „S Bohem, slunce, až zase vyjdeš na obloze nebeské, bude mezi námi již Spasitel.“ Sv. Petr Damianský praví krásně v kázání na Štědrý den: „Konečně přicházíme z moře do přístavu, ze zaslíbení k odměně, z putování do vlasti... Zbytek tohoto dne a sotva polovina nastávající noci dělí nás od božského dítěte. Běžte, rychlé hodiny, a spěšným krokem dokončete svou dráhu, abychom již mohli vidět Syna Božího v jesličkách... a lpí-li, bratři milení, nějaký prášek nedokonalosti na srdci vašem, setřete jej a zakryjte bělostným pláštěm sv. zpovědi, abyste tělem i srdcem čisti byli pohotovi k přijetí Syna panenské Matky.“

Advent a Maria

Doba adventní se vši svou poesii a krásou jest rozhodně dobou mariánskou. Advent, jak řečeno, jest přípravou na první příchod Kristův. S tímto příchodem byla však Panna Neposkvrněná nerozlučně spojena, na tajemství vtělení Páně měla činnou účast; proto musí mít i čestné, sobě vyhrazené místo v adventní liturgii. Skrze ni jsme Spasitele obdrželi; očekávající tedy jeho příchodu, hledíme se zrakem plným touhy a naděje k té, která ho zrodila, asi jako kdysi anděl (podle slov sv. Bernarda) očekával jejího souhlasu. Advent a vánoce oslavují nejvyšší důstojnost sv. Panny: její božské mateřství. Radostný růženec, který se věřící obyčejně po celou dobu vánoční modlí, oslavuje její povýšení k důstojenství Matky Boží a hlásá nám, že byla spolupracovnicí (Cooperatrix) na nejvyšším díle Boží moci, moudrosti a lásky, totiž na vtělení Syna Božího. Především byla počata bez poskvrny dědičného hříchu (viz svátek 8. prosince!) a tak uschopněna, aby se stala stánkem Nejvyššího (1. a 3. desátek), zaměstnáním všech věků (negotium saeculorum, sv. Bernard, 2. desátek), rozdatelkou milostí (2. desátek), se svým Synem spojena v radosti i žalu, v nebeské slávě i v oslavě všech věků (4. desátek). Protože byla spolupracovnicí božského Vykupitele, stala se naší Matkou, Prostřednicí a Orodovnicí. Messiáš a spása přišla k nám skrze ni:

²¹² Uvádíme některé z nich ve volném překladě. 17. prosince: „Ó Moudrosti, která jsi z úst Nejvyššího vyšla... přijď a nauč nás cestě dokonalosti.“ 19. prosince: „Ó kořeni Jesse, který stojíš na znamení národům a jehož pohané vzývají budou: přijď a osvobod' nás a již neprodlévej.“ 22. prosince: „Ó Králi národů vytoužený... přijď a spas člověka, jehož jsi z hlíny vytvořil.“ 23. prosince: „Ó Emanueli, Králi a Zákonodárce náš, očekávání národů a Spasiteli jejich: přijď a spas nás, Pane Bože náš.“

k Messiášovi a spáse nedostaneme se jinak než zase skrze ni. Ona jest (podle slov sv. Bernarda) královskou cestou, po níž sestoupil Spasitel ke strádajícímu lidstvu.

Že svátek Neposkvrněného Početí se slaví v adventě, má svůj hluboký důvod. „Dnes vyšla ratolest z kořene Jesse, dnes beze vší vady hříchu počata byla Maria...“ Tak modlí se církev sv. toho dne. Matka zaslíbeného Messiáše jest již tu; žena v ráji zaslíbená (Gn. 3, 15), Panna vítězná, která potře hlavu „hada starého, který svádí veškeren svět“ (Apoc. 12, 9), již přišla, tedy spása nedaleko. Slavíme svátek Panny Neposkvrněné, víme, že brzo už budeme klečet u jeslí betlemských. Ona jest jitřenkou, která hlásá konec noci a příchod dne, věští východ slunce spravedlnosti, jest poselkyně spásy; ona jest jako ranní červánek, ozářená paprsky neviděného a ještě nevyšlého slunce, které z ní se vyhoupne na nebeské obloze a září svou oblije celý svět.

Na otázku, proč chtěl Bůh, aby vedle Spasitele na díle spásy měla účast i ona, odpovídá církev sv. v prefaci o sv. kříži: „Aby touže cestou přišel na svět život, kterou přišla smrt.“ Bůh chtěl, aby tímž způsobem se člověk k němu vrátil, kterým se od něho odvrátil, a jako zkáza hříchu počala od ženy (Evy), tak i dílo spásy počalo od ženy (Marie). O tomto podivuhodně krásném plánu našeho vykoupení uslyšíme jindy. Konáš-li denně rozjímání, obdivuj se v adventě nekonečné moudrosti Boží, která vše mile pořádá a podivuhodnými cestami dosahuje svých cílů. Satan poražen svou vlastní zbraní: ženu svedl a skrze ni lidstvo o Boha připravil – druhá žena však potřela jeho hlavu a zbavila lidstva jeho okovů. Vzdávej díky a klaněj se Boží moci a milosrdenství, jež je tak zjevné v díle spásy; raduj se z povýšení Neposkvrněné Panny, které užil Pán k provedení tajemných záměrů svých a děkuj jí, že jinak rozhodla o našem osudu než kdysi Eva. – Mariánský ráz adventu jest patrný jednak v responsoriích a antifonách kněžských hodinek, jednak na t. z. mši sv. rorátní,²¹³ sloužené před východem slunce ke cti Matky Boží.

Vánoce

Doba vánoční jest doba radosti a plesu. Radostné Gloria, které po několikanedělní přestávce se nad jesličkami zase rozezvučelo, bílá barva kněžských rouch, lahodné melodie²¹⁴ vánočních zpěvů, vše hlásá nám radost a veselí. Vždyť slavíme základní tajemství naší sv. víry, tajemství, s nímž stojí a padá celé křesťanství, tajemství *vtělení* a *narození* Syna Božího. Co praví sv. Pavel o

²¹³ Tak jest zvána, protože začíná slovem „Rorate“, t. j. „Rosu dejte nebesa...“ V epištole této mše sv. mluví Isaiáš: „Aj, Panna počne a porodí Syna...“; evangelium vede nás do Nazareta, kde se zmíněné proroctví vyplnilo: „Měsíce pak šestého poslán jest anděl Gabriel...“ Poslední modlitba této mše sv. jest: „Milost svou, prosíme Pane, rač v mysli naše vlíti...“ Modlitby této mše sv. jsou překrásné. – Modlitba „Anděl Páně“ jest v pravém slova smyslu modlitbou adventní, překrásné díkučinění za největší milost nám danou (vtělení a vykoupení) a velebná oslava největší důstojnosti Matce Boží udělené.

²¹⁴ = nápěv.

zmrtvýchvstání Páně,²¹⁵ platí neméně i o jeho vtělení: nestal-li se Syn Boží člověkem, marná jest víra naše. Nestal-li se Syn Boží člověkem, není Maria Matkou Boží, nejsme my dítkami nebeského Otce, a církev není než klam a prázdná vidina. Proto nepřátelé sv. víry snaží se zbavit Krista Pána jeho božství. Uznávají, že byl veliký muž, nejušlechtilejší bytost lidská, jaká kdy na zemi dlela, svatý a dokonalý – jen jedno nechtějí uznati: že jest totiž pravý Bůh – a tím činí křesťanství velikým sebeklamem a nepravdou.

Jest tedy přiměřeno, že církev oslavuje toto tajemství ne jediným svátkem, nýbrž celou řadou velikých a významných svátků. Narození Páně s oktávou,²¹⁶ Obřezání Páně, Zjevení Páně s oktávou, pak doba posváteční, trvající až do neděle Devítník, a poslední dozvuky vánočního období o svátku Obětování Páně (= Očišťování Panny Marie): všechny tyto svátky oslavují jedno tajemství a různým způsobem vyjadřují jedinou myšlenku: „Kristus narodil se nám, pojďte, klanějme se jemu.“ Jdeme „ze svátku do svátku, od radosti k radosti pospícháme“ (sv. Otcové). Centrálním svátkem jest ovšem den Narození Páně se svou nocí plnou neodolatelného kouzla.

V křesťanském starověku sešli se v Římě věřící k jitřním hodinkám do chrámu Panny Marie Sněžné (Maria Maggiore), největšího a nejslavnějšího mariánského chrámu římského, a probděli tam za zpěvu žalmů a hymnů celou noc. Tato „svatá noc“ vyznamenána jest neobyčejnou výsadou, půlnoční mši sv. po skončení jitřních hodinek – jediný to případ v celém církv. roce. Jest to první mše sv. vánoční, oslavující narození Syna Božího v čase, t. j. z Panny Marie. Evangelium vede nás do jeskyně betlémské v posvátné chvíli, kdy světlo světa spatřil Spasitel, a pak nasloucháme radostnému Gloria andělskému. Když pak mše sv. dokonána a zpěvy andělů dozněly, neopustili věřící chrám, nýbrž zůstali u jesliček a modlili se překrásné Chvály²¹⁷ vánoční. Pastýři od anděla posláni chvátají do Betlema, církev sv. v antifonách jim jde vstříc a ptá se jich, co viděli²¹⁸ a slyšeli. V žalmech je poučuje sama o božské velebnosti narozeného dítěte (Ž. 92), plesá spolu s nimi nad radostnou událostí a vybízí k společnému plesu všechno lidstvo (Ž. 148).

Časně z rána („na úsvitě“) sešli se věřící do chrámu sv. Anastasie ke druhé mši sv., oslavující narození Krista Pána v duších věřících, což se děje vírou a posvěcující milostí. Pastýři klečící u jesliček (srov. evangelium!) jsou prvotiny věřících. Slunko již vychází, ale dnes předstiženo bylo Sluncem spravedlnosti, Sluncem našich duší, které vyšlo, když ještě byla noc. Ve dne shromáždili se věřící zase u P. Marie Sněžné k třetí mši sv., sloužené k oslavě věčného

²¹⁵ „Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná jest víra vaše.“ 1 Kor. 15, 17.

²¹⁶ Israelité slavili hlavní své svátky (Velikonoce, Letnice, slavnost stánků, od dob Makabejských i posvěcení chrámu) nikoli jeden den, nýbrž celý týden. Tento zvyk přešel i do církve sv. Veliké svátky mají oktávu, t. j. celý týden jest věnován jejich oslavě.

²¹⁷ Chvály (Laudes) jest druhá část kněžských hodinek, kterou se modlí církev sv. krátce před východem slunce.

²¹⁸ „Koho pak jste viděli pastýřové? Povězte, zvěstujte nám, kdo na zemi se objevil?“ „Dítěto jsme viděli a chóry andělské velebíci Hospodina, alleluja, alleluja.“ Ant. 1. ad Ld.

n a r o z e n í Syna Božího z Otce. Ke cti trojího narození Páně smí toho dne obětovat každý kněz tři mše sv. Z prvních dvou dýše nebeská radost, třetí proniknuta neobyčejnou velebností.

Oktáva tohoto svátku nás trochu překvapí. Hned druhého dne svátek sv. mučenníka, a za dva dny po něm obléká církev sv. zase roucho kající (ve svátek Neviňátek). U jesliček božského dítěte prolévána krev, jak jest to možné? Odpověď dává nám evangelium neděle po Narození Páně: „Aj, postaven jest tento za znamení, které mu bude odpíráno“ (Lc 2) – slova Simeonova k panenské Matce, která Sedulius vyjádřil veršem: „Toto dítě z Panny zrozené bude největším problémem (záhadou) světa.“ Jsou to první stíny, které na jesličky vrhá nedaleká Kalvarie: proto se Pán narodil, aby tam dokonal krvavou obětí své poslání.

Vánoce a Maria

Jaký jest vztah vánočních svátků k bl. Panně? Vánoce jsou právě tak dobou mariánskou jako advent. Tajemství vtělení Syna Božího a božského mateřství nejbl. Panny jest v jistém smyslu tajemství jediné; kdo popírá jedno, musí důsledně popřít i druhé, a kdo praví: „Věřím ve vtěleného Syna Božího“, vyznává zároveň i víru v (panenskou) Matku Boží. Jedno tajemství o druhé se opírá, z něho vyplývá a je dosvědčuje. Vánoce jsou nejen svátkem božského dítěte, nýbrž i svátkem Mateřství bl. Panny;²¹⁹ církev sv. oslavuje v nich nejvyšší důstojnost Královny nebes. Dokud nebylo zvláštních svátků mariánských, oslavovali sv. Otcové Bohorodičku o vánocích (Lev Vel., Aug. atd.). Božské mateřství jest takřka zlatý poklad, do něhož jsou jako perly zasazena tajemství vtělení a dětství Páně: narození, obřezání, jméno, zjevení Páně, útek do Egypta, nalezení Ježíška ve chrámě a konečně obětování Páně, poslední svátek vánočního období. Tento svátek stojí trochu stranou, zasahuje a tvoří přechod od radostného období vánočního k období velkonočnímu, zasvěceného vážným tajemstvím utrpení a smrti Páně.

Proč slaví církev narození Páně 25. prosince? Ne proto, že se toho dne narodil. Den i rok narození Páně jest neznámý. Důvody, proč tento den zvolen, jsou dva. První jest liturgický. Oslava Narození Páně musí předcházet oslavě jeho utrpení a zmrtvýchvstání. Tyto dvě události však spadají do jarních měsíců, proto není možno oslavovat narození Páně snad v létě nebo na podzim. Druhý důvod jest historický. Z t. zv. kalendáře Filokalova pro r. 354 jest patrné, že 25. prosince slaven byl v pohanském Římě svátek „Narození nepřemožitelného slunce“. Místo něho zavedla církev sv. narození pravého Slunce našich duší, Syna Božího. Tato doba se převýborně hodí k tomuto svátku. V Římě právě tak jako u nás stojí v těch dnech slunce nejnižší, noc jest nejdelší,

²¹⁹ Viz Věstník 1919, str. 161. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 6, s. 157-161.

temnoty největší – pěkný obraz tmy a bídy, v níž bylo lidstvo před narozením Páně. Jeho příchodem mizí temnota bludu a hříchu. Spasitel přinesl světlo pravdy, jež s počátku skryto rozlévá paprsky vždy víc a víc, stoupá na obloze výš a výš, až konečně ve svátek seslání Ducha sv. jest jeho žár nejvyšší: církev novozákonní již založena, brány její otevřeny všem národům, a apoštolé rozcházejí se do celého světa (evangelium ve svátek nejsv. Trojice!), aby světlo pravé víry nesli pohanům.

Obřezání Páně

„Když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest jméno jeho Ježíš, kterým nazváno bylo od anděla prve než se v životě počalo.“ (Lc 2, 21). Toto kratičké novoroční evangelium udává nám předmět dnešního svátku. Končí vánoční oktáva, církev sv. trvá v rozjímání u jesliček, ale vplétá do věnce vánočních svátků nové tajemství; o b ř e z á n í Páně. Božské dítě se tu jeví již jako o b ě ť za naše viny, poprvé dnes teče jeho sv. krev, a při tom dáno mu jméno „Bůh jest spása (spasitel)“. Così prorockého obsahuje ten obřad, ukazuje, j a k se stane božské dítě naším Spasitelem: vycezením své krve vykoupí lidstvo.

Dnešní svátek má však ještě jeden rys, namnoze zcela nepovšimnutý. Bylo již řečeno,²²⁰ že Vánoce jsou zároveň svátkem nejbl. Panny. Protože však hlavním předmětem naší oslavy musí o hlavním svátku přirozeně být vtělený Syn Boží, zasvětila církev sv. Matce Boží aspoň jeden den v oktávě. Na východě konala slavnost mariánskou²²¹ hned 26. prosince, na západě slavila ji 1. ledna. Toho dne sloužily se ve středověku d v ě mše sv.: jedna ke cti obřezání Páně, druhá ke cti panenské Bohorodičky. Dnes slouží se jediná mše sv., má však veskrze ráz mariánský. Píše tedy církev sv. v záhlaví občanského roku dvě jména, Ježíš a Maria; tím udává nám heslo pro příští rok. Svatá jména mají nám být silou a ochranou v boji, štítem čisté víry a praporem vedoucím nás jistě a bezpečně k cíli.

V církevních hodinkách dojímají svou neobyčejnou velebností nešpory; mají ráz veskrze mariánský. Antifony, pravé perly církevní poesie, oslavují zasnoubení Slova (= Syna) Božího s lidskou přirozeností v lůně neporušené Panny.²²²

²²⁰ Věstník, minulý ročník str. 168.

²²¹ Commemoratio Matris Dei (svátek Matky Boží).

²²² Vysvětlení jednotlivých názvů (antifona atd.) viz Věstník 1922, str. Uvádíme v překladu některé novoroční antifony: 1. Ó podivuhodná výměna! Tvůrce pokolení lidského tělo s lidskou duší na se vzav z Panny se naroditi ráčil, a zrozen byv panensky, udělil nám účast na svém Božství. 3. V keři, jež Mojžíš neshořený viděl, poznali jsme neporušené slavné panenství Tvé, Rodičko Boží, přimlouvej se za nás!

Svátek Jména Ježíš

Církev sv. pozastavuje se na chvílku u tohoto sv. jména, a protože na den Obřezání Páně pro jiná hluboká tajemství si ho jen krátce mohla povšimnout, zasvěcuje mu zvláštní svátek a sice (od dob Pia X.) neděli po Obřezání Páně, po případě 2. leden. Ve Starém Zákoně bylo hrozné jméno Páně, takže Israelita se ani neodvážil oslovit Boha jeho jménem (Jehovah) a nazýval ho jen Adonaj (Hospodin). Jinak v Novém Zákoně. Jméno Ježíš jest jméno plné sladkosti, s důvěrou vzývané ode všech vyznavačů pravého Boha. Sv. Bernard praví o něm: „Jako olej jest jméno Tvé... Suchý jest každý pokrm duše, není-li tímto olejem pokropen; nechutný, schází-li mu tato sůl. Píšeš-li nechutná mi, nečtu-li tam Ježíše; rozmlouváš-li nechutná mi, neozve-li se v té řeči Ježíš. Ježíš med ústům, zpěv sluchu, ples srdci...“ (In Ct 15). Církevní hodinky oslavují sladkost, moc a velebnost tohoto sv. jména.

Zjevení Páně

Čím jest svatodušní neděle velikonočům, tím jest svátek Zjevení Páně vánocům: dokonání a doplnění, vyvrcholení vánoční radosti, první uštědření vánočních milostí celému lidstvu. Milosti, které nám božské dítě přineslo, byly o vánocích ještě zavité jako v poupěti, dnes hledíme na plně rozvitý květ. Ne v noci jako v jeskyni, ne jen několika pastýřům, nýbrž ve dne celému světu se dnes zjevuje Pán,²²³ a místo zpěvů andělských prozrazuje přítomnost božského dítěte hvězda, jež jako „plamen se stkví, ohnivou kouli sluneční světlem a krásou daleko předčí, celou zemí září svou proniká a hlásá, že Bůh v těle smrtelném na zemi se objevil“.

Jako všechny velké svátky má i tento *vigilii* (předvečer), ne však kající, nýbrž radostnou.²²⁴ „Po oktávě vánoční doznívá sváteční vyzvánění, ale v předvečer Zjevení Páně se zvony zase rozhlaholí a zvou nás zas k nové velké slavnosti.“ (Meyenberg).²²⁵ Předvečer hledí ještě jednou zpět k jesličkám, mše sv. (Introit) vede nás naposled do tiché noci betlemské a hlásá nám (v epištole), že přišla konečně plnost času, kdy Syn Boží stal se dítětem lidským, abychom my se stali dětmi Božími.

Svátek Zjevení Páně oslavuje především Krista-Krále. Krále židovského v tajemné hvězdě

²²³ Název svátku „Sv. tří králů“ jest docela nepřiměřen; 6. leden není svátkem těch tří světců, nýbrž svátkem Krista Pána, tak jako vánoce nejsou svátkem pastýřů, nýbrž svátkem narozeného Spasitele, jemuž se pastýři přišli poklonit.

²²⁴ Proto při mši sv. barva bílá.

²²⁵ MEYENBERG, Albert. *Homiletische und katechetische Studien im Geiste der Heiligen Schrift und des Kirchenjahres*. 7. vyd. Luzern: Räber & Cie., 1910. 955 s. Podkarpatská Digital Library [online] <http://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/docmetadata?id=14094>

magové²²⁶ poznali, králi se šli poklonit, krále v Jerusalemě hledali a jako králi mu dary obětovali. Nejsytějšími barvami oslavují kněžské hodinky královskou důstojnost božského dítěte. Extatický²²⁷ prorocký žalm 71. slavně prohlašuje Kristovu královskou moc, původ, věčné trvání a osudy jeho království, jež sahat bude od jednoho konce země ke druhému a požehnáním bude všemu lidstvu. Kristus králem všech národů, protože pro všechny se vtělil a všem byl poslán. Přišel založit nikoli národní, nýbrž s v ě t o v o u církev a poutem jedné víry a bliženské lásky spojit všechny národy, ať jazykem ať místem rozrůzněné, třeba i v nepřátelství se potýkající a sebou pohrdající. Co prorok předpovídal v epištole ve středu adventních suchých dnů (Is. 2), to vidí v dnešní epištole (Is. 60) vyplněné. O svátcích Svatodušních užíme konečně dokonané toto dílo Kristovo, pro něž na zemi přišel. Hradba dělící Židy od pohanů padne, a národové, kteří se pod věží babylonskou rozešli (Gn. 11, 9), se zase sejdou a sbratří.

Tím přecházíme k druhému předmětu dnešního svátku: milost povolání k pravé víře, radost a vděčnost za tuto milost. Jest přirozeno, že zvláště Řím, dříve pohanský a škola všech bludů, skrze svatou víru však učitel pravdy všemu světu, s neobyčejnou slávou světil den, který mu připomínal milost ze všech nejvyšší, t. j. povolání k pravé víře a přechod z bludů a temnot pohanstva k světlému a pravdě křesťanství.²²⁸ Radost a díky za povolání k pravé víře vyjadřuje velmi pěkně mše svatá, zvláště úchvatně krásná epištola, jež jest zlatý podklad velebného evangelia. Poslední dozvuky adventu, líčícího blaho a požehnání messiánské doby, zní nám v epištole; ne však touha a očekávání, nýbrž radost z vyplnění proniká každý její verš. Magové z východu, prvotiny pohanů, povolání k poznání pravého Boha, a pevnou vírou stali hodnými toho, oč národ vyvolený svou nevěrou se připravil: být členy Kristova království.²²⁹ Dary, jež obětovali Ježíškovi, jsou výrazem jejich víry. Zlatem uznávají ho pravým králem, kadidlo bylo vyznáním víry v jeho božství,²³⁰ myrrha hlásá, že vzal na sebe smrtelné tělo lidské. –

V nedělích po Zjevení Páně radost vánoční ponenáhlu utichá, až zanikne docela a v neděli Devítník ustoupí lkání hříšného lidstva, připravujícího se na kající dobu svatopostní. Jásavý zpěv andělů i vykoupeného lidstva oslavuje sice i nadále Krista Krále, ne však tak mohutnými a plnými tóny. V nedělních epištolách mluví vždy apoštol pohanů,²³¹ jehož slova slyšíme denně i v jitřních hodinkách.²³² Pohanům k víře povolaným vysvětluje zásady Kristova království a napomíná je, aby

²²⁶ Magové = mudrci, učenci perští.

²²⁷ Extase = vytržení.

²²⁸ V Římě na „Propagandě“ (ústav ke vzdělání misijnářů, zvláště pro misie zámořské) koná se v tento den velká slavnost, při níž v nejrůznějších jazycích vysvětlují vybraní řečníci význam tohoto svátku.

²²⁹ Již v evangeliu svátečním patrně: lid vyvolený (zákoníci), který má svaté knihy a k němuž před ostatními Pán poslán, zůstává netečný, zatím co pohané úsilovně Messiáše hledají. Jest to první předzvěst, že království Boží bude Židům odňato a dáno lidu, jenž si ho bude více vážit.

²³⁰ Králům bylo jako dar přinášeno zlato, kadidlo se však obětovalo jen Bohu.

²³¹ Sv. Pavel.

²³² Lekce v 1. Nokturnu.

podle nich zařídili svůj život. Evangelia nám líčí osudy a vzrůst církve Kristovy; ale již nejeden stín kalí nám radost (koukol mezi pšenicí, 5. ned.; bouře na moři, 4. ned.; slova Páně 3. neděle). Zelená barva kněžských rouch znamená vzrůst církve svaté a jest barvou naděje, nikoli radosti. –

V posledním čísle minulého ročníku bylo upozorněno, proč slaví církev sv. narození Páně 25. prosince. Totéž musíme tvrdit o dnešním svátku. Jest naprosto vyloučeno, že králové přišli do Betléma za 12 dní po narození božského Spasitele. Jejich příchod se udál hodně pozdě, jistě několik měsíců po obětování Páně (svátek 2. února). K důvodu historickému – svátek Zjevení Páně přišel na západ z východní církve, kde z neznámých důvodů byl ode dávna slaven 6. ledna – přistupuje liturgický: tajemství z dětství Kristova musí být slaveno v době vánoční a ne snad v době velikonoční nebo svatodušní. Tento důvod rozhoduje; i kdyby den příchodu tří králů byl znám, nemohla by církev sv. jindy tento svátek slavit než jej slaví teď.

Na východě oslavovala církev toho dne památku křtu Páně v Jordáně a udílela katechumenům slavný křest. Svátek ten slul „svátkem světla“ a patřil k třem největším slavnostem roku (velikonoce a seslání Ducha sv.).

Předpostí

Krátce jen trvá radost vánoční. Pouze několik dní prodlí církev sv. u jesliček a těší se spolu s pastýři z narození božského dítěte, pokloní se mu s králi z východu, a již odvrací zrak svůj od Betléma k nedaleké Golgotě, jejíž stíny již nejednou padly na jesličky (viz minulý roč. str. 167). Podle Kalvarie ubírá se čtyřicátého dne po narození Páně jeho panenská Matka; ani její čistá nezkalená radost netrvala příliš dlouho. V den, kdy božské dítě bylo ve chrámě obětováno a kdy poprvé se Spasitel jaksi veřejně²³³ před Israelem objevil, slyšela památná slova Simeonova: „Postaven jest tento za znamení, kterému bude odpíráno, a Tvou duši pronikne meč.“ Lc. 2, 34. Oslava tohoto svátku (2. února) neplní naši duši čistou radostí jako jiné svátky bl. Panny. Vidíme již temné stíny, které zastrou naši radost docela, a chystáme se k rozjímání o vážných tajemstvích našeho vykoupení, jež stálo Pána krev a život. Svátek obětování Páně stojí na rozhraní obou dob, vánoční a velikonoční, a svou povahou docela dobře se k tomu hodí.

Období velikonoční jest druhou dobou církevního roku. Začíná nedělí Devítník; kdy končí? Na to odpovídají jedni: „Svátkem Nanebevstoupení Páně a jeho oktávou.“ Druzí: „Oktávou svatodušní.“²³⁴ Počítat svátky Ducha sv. k době velikonoční jest vědecktější, rozdělení na tři doby jest pro soukromou pobožnost praktičtější, proto zůstaneme při něm (viz minulý roč. str. 135). Období

²³³ Officiálně ve chrámě, plně příkaz zákona.

²³⁴ Někteří liturgikové (v poslední době skoro všichni) dělí církevní rok nikoli na tři období, nýbrž jen na dvě.

velikonoční jest ze všech dob cír. roku nejdůležitější pro velikost a důležitost tajemství, jež oslavuje, totiž utrpení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Páně, jimiž vykoupení lidstva vykonáno; k nim druží se tajemství seslání Ducha sv., jímž dílo Spasitelovo dokonáno a korunováno.

Jako vánoční má i velikonoční období dobu přípravnou a posváteční, ale značně delší. Doba přípravná sama dělí se na čtyři části, v nichž patrně ztupňování kajícího smutku. Předpostí, jež černým závojem zahaluje vánoční veselí a připravuje na dobu čtyřicetidenního postu; doba svatopostní, jejíž poslední dva týdny, neděle smrtelná a svatý týden, mají ráz docela jiný než týdny předcházející a jsou bezprostřední přípravou na výroční památku smrti Páně.

Doba svatopostní patří k nejvýznamnějším dobám cír. roku. Církev hledí obnovit v srdcích věřících dřívější horlivost, setřít s jejich duše prach, který za celý rok na nich ulpěl, a přivést je k tomu, aby v sobě „starého člověka“²³⁵ ukřižovali spolu s Kristem, což se děje pokáním, a pak spolu s Kristem i vstali k novému životu, k životu milosti a svatosti, čehož se dosáhne velikonoční zpovědí a sv. přijímáním. Vše závisí od toho, jak věřící tuto svatou dobu ztráví. Církvi sv. mnoho záleží na tom, aby tento „čas příhodný a dnové milosti“ neuplynuli pro její dítky beze všeho užitku, a proto nás na ně připravuje po tři týdny.²³⁶ Zveme tuto dobu předpostím; neděle Devítník (= devátá před Velikou nocí) jest její začátek a zároveň brána velikonočního období.

V latině slove neděle ta „Septuagesima“, t. j. Sedmdesátý den (před velikonocemi). Do neděle velikonoční jest od Devítníku přibližně 70 dní. Tyto dny jsou obrazem babylonského zajetí, v němž lid vyvolený 70 let strádal. Jako Israelité pro své hříchy odvedeni byli od krále Nabuchodonosora z vlasti do vyhnanství, tak lidstvo, jež v Adamovi hřešilo, bylo vyhnáno z rajske vlasti do slzavého údolí a úpělo v zajetí knížete tohoto světa. V zajetí babylonském složen byl pěkný žalm 136: „Nad řekami babylonskými jsme seděli a lkali, vzpomínajíce na Sion. Na vrby zavěsili jsme tam citery své; neboť tam žádali nás, kteří nás do zajetí odvedli, abychom jim zpívali, a pravili: „Zazpívejte nám některou z písní Sionských“. Jak bychom mohli zpívat píseň Hospodinovu v zemi cizí? Kdybych na tebe zapomněl, Jerusaleme, ať uschne pravice má – ať přilne mi jazyk k podnebí mému, nebudu-li na tebe vzpomínat...“ V babylonském vyhnanství umlkly radostné chvalozpěvy, jež se kdysi ozývaly ve chrámě jerusalémském. V církevní liturgii umlká o Devítníku alleluja. Alleluja jest zpěv nebeského Jerusalema. V Písmě svatém krom knihy žalmů vyskytuje se jen na dvou místech: v knize Tobášově (13, 22) a ve Zjevení sv. Jana (několikrát),

²³⁵ t. j. člověka ve hříších žijícího; „ukřižovat“ nebo „svléci starého člověka“ jest výrok sv. Pavla a znamená „odložit hříšné náruživosti a návyky“.

²³⁶ Přesně 24 dní, od Devítníku k Popeleční středě. – Devítník připadne vždy na některý den mezi 18. lednem a 22. únorem. Devítník 22. února patří k nejvýznamnějším zjevům církevního roku. K tomu je třeba, aby velikonoční neděle připadla na den sv. Marka (25. duben) a aby krom toho byl přestupný rok. Pak připadne svatodušní neděle na sv. Antonína Pad., Boží Tělo na sv. Jana Křtitele a svátek B. Srdce P. na Navštívení P. Marie. Jiný vzácný zjev jest velikonoční neděle 22. března.

vždy jako zpěv nebešťanů. Nám ve vyhnanství nepřísluší zpívat píseň nebeské vlasti. Až budeme vysvobozeni ze zajetí hříchu, až pravý velekněz náš Ježíš Kristus²³⁷ nás uvede zpět do otčiny, až na Velký Pátek roztržená opona chrámová naznačí, že přístup do velesvatyně (t. j. do nebe) je nám volný: pak se rozezvučí v liturgii radostné velikonoční alleluja a bude se ozývat plných 50 dní, co trvá velikonoční doba posváteční. Jako předpostí a půst je znamením našeho vyhnanství, tak radostná doba velikonoční znamená věčně blažený a pokojný život v nebesích.²³⁸

S alleluja umlká i Gloria, a fialová barva kněžských rouch hlásá oku, že jsme vstoupili do doby kající. Církev nám ještě neukládá postu, ale že rozpustilé zábavy a výstřednosti těchto dnů se s duchem církevním nikterak nesrovnávají, je jisto. V kněžských hodinkách čte církev sv. první knihu Mojžíšovu: vypravování o prvotním hříchu a jeho následcích (Kain, potopa, modloslužebnost atd.) Předobře se toto čtení hodí za přípravu k svatopostní době; již ono samo vzbuzuje v nás předtuchu, že návrat do ráje, z něhož člověk pro lehkomyšlnou neposlušnost vyhnán, nebude tak snadný. Kromě toho rozjímáním o dědičném hříchu učiníme si jasný pojem jak o hrůze tohoto činu, tak o jeho dosahu a o všem zlu, jež zavinil a jež jako síť obepíná všecko potomstvo Adamovo až do konce věků. Z toho můžeme si pak vytvořit jakési měřítko pro vše to, co božský Spasitel musil podstoupit pro naši spásu a pro napravení této nedostižné zhouby. Přiměřenou náladu nemůže v nás církev lépe vzbudit než četbou této části Písma sv. V tom i ochrana proti rozpustilostem masopustním. „Pamatuj na smrt“ volá k nám každá stránka čtení v jitřních hodinkách. Na popeleční středu konečně církev přímo volá k nám, znamenajíc popelem naše čela: „Pomni, človče, že prach jsi a v prach se navrátíš“.²³⁹

Doba svatopostní

„Popeleční středa a začátek posvátné doby čtyřicetidenního postu“ – tak ohlašuje církev sv. v martyrologiu²⁴⁰ v úterý po 3. neděli v předpostí příchod vážné kající doby. Sotva která doba v roce jest podobně ohlašována. Pohled do missálu a kněžských hodinek přesvědčí nás taktéž, že nastává svatý čas. V jitřních hodinkách 1. neděle svatopostní sv. Pavel, sv. Lev Veliký a církev svatá svorně

²³⁷ Israelity ze zajetí do vlasti přivedl Zorobabel a velekněz Josue (Jehošuah = Ježíš). Byl tedy Josue předobrazem božského Spasitele, jehož jméno nesl.

²³⁸ Číslo 50 znamená v symbolice Písma sv. radostný pokoj a mír. Jubilejní rok (padesátý) byl rokem radosti a odpočinku. – Se zpěvem alleluja se církev formálně loučí v sobotu před Devítníkem. Ve středověku se toho dne pěl v kněž. hodinkách tklivý hymnus, za jehož přeložení bychom byli sodálům vděční. Začíná slovy: 1. Alleluja, dulce carmen, vox perennis gaudii – Alleluja, laus suavis est choris caelestibus – Quod canunt Dei manentes in domo per saecula. – 2. Alleluja non meremur nunc perenne psallere... Liturgy. Service and Gratitude [online] <http://liturgy.co.nz/septuagesima>

²³⁹ Kdo jest obeznámen s modlitbou rozjímavou, nechť vezme za předmět rozjímání v této době poslední věci člověka, marnost a pomíjejícnost všeho pozemského, hřích a jeho následky, pokání, jeho nutnost a užitek pro čas i pro věčnost atd. V jakém duchu konat sv. přijímání dočeš se v „Euchar. odboru“.

²⁴⁰ Liturgická kniha.

volají k nám: „Přišli dnové pokání – nenechejme jich pominout nepovšimnutých“, nebo abychom mluvili slovy jejich: „Bránu ráje otvírá nám doba svatého postu: přijměte ji s modlitbou a prosbami, abychom v den vzkříšení s Pánem byli oslaveni“. (Resp. 6.)

„*Pokání* činite“ jest heslo církve sv. v tento posvátný čas. Nesvědčilo by člověku hříšnému, kdyby ve vyhnanství jen samé svátky slavil a z radosti do radosti šel. Člověk hřešil – prvním těžkým hříchem, jež spáchal, opustil cestu nevinnosti, a teď nezbyvá mu jiné cesty k nebi než cesta pokání. Bezmála celé tři týdny vynaložila církev sv. k tomu, aby nám ukázala, jak nemocná je naše duše, jak hluboké kořeny v ní zapustily nezřízené vášně a hřích. Teď podává nám lék – jediný jistý lék proti nákaze hříchu: pokání. Hořké slovo, trpký lék, ale nutný, chceme-li se uchránit před mravní hnilobou. Hříšné přirozenosti naší se přičí, slyší-li: „Čiň pokání, vezmi na sebe odříkání“. Aby nám církev sv. pokání usnadnila a nás k němu pohnula, hleděla nás naplnit myšlenkami o vážných pravdách života záhrobního.²⁴¹ Teď, na prahu svatopostní doby, shrnuje své třínedělní kázání v hluboce vážný obřad.

„Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš.“ Tak praví na Popeleční středu ke každému. „Člověče“: všechny tituly pryč; ať jsi král nebo žebrák, jsi člo v ě k, jsi prach a popel. Tento obřad, jestliže se nad ním jen na chvilku pozastavíme, vzbuzuje v nás vážné úvahy – vážnější než dlouhé kázání. „V prach se navrátíš –“: tě lo, které jsi hýčkal, zpráchnivý, a tvá du še, kterou jen jedinou máš – co bude s ní? „Usouzeno jest lidem jednou zemřít, a po smrti sou d...“ (Heb. 9, 27) – a na tom soudě „kterak obстоjíš“?²⁴² Bezděky se nám dere na rty otázka: „Co tedy činit?“ (Act. 2, 37). Jako tehdy Petr Židům, odpovídá církev nám: „Pokání činite...“. „Věrný jest Bůh a odpustí nám hříchy naše“ (1 Jn. 1, 9).

Kde hřích, tam musí být pokání, ač-li nechceme ve hříších svých zemřít. Pokání jest však dvojí, vnitřní a vnější – zkroušenost srdce a sebezápor těla – a o b o j í musí člověk konat, chce-li dojít spásy. Důležitější jest vnitřní – bez něho jest vnější skořápkou bez jádra. Vnější pokání (modlitba, půst, almužna) jest však stejně nezbytné, protože bez něho není možné ani vnitřní a tedy ani odpuštění hříchů.

Církev sv. neustále nám připomíná nutnost obojího pokání. V epištole připouští k slovu veliké kazatele pokání Starého Zákona, hlavně Isaiáše, pak Ezechiela a Jeremiáše. Jak vypadá jejich kázání? „Modlitba spravedlivého proráží nebesa (ep. ve čtvrtky po Popeleční středě); ulož almužnu svou v ruce chudobných, a ti budou se za tě modlit k Pánu, neboť jako voda hasí oheň, tak almužna smývá hřích (resp. 3. ve stř. po 1. ned. post.); obraťte se ke mně celým srdcem svým, s postem, s pláčem a nářkem (ep. Popel. stř.); hledejte Pána, dokud se najít dá, vzyvejte ho, dokud blízko jest

²⁴¹ Viz minulé číslo str. 23.

²⁴² Slova missionářské písně.

(ep. v úterý po 1. ned. post.); napravme, v čem jsme z nevědomosti zhřešili, aby nepřikvačila na nás smrt a my nehledali pak chvíle k pokání a naléztí nemohli (4. resp. 1. ned. post.); zdaž jest přáním mým smrt hříšníka, a ne spíš, aby se obrátil a živ byl? (ep. v pátek po 1. ned. post.).“

Čtyřicetidenní půst jest beze vsí pochyby původu apoštolského. Předobrazem ve Starém Zákoně Mojžíšem (Ex. 24) a Eliášem (3 Král. 19), posvěcen v Novém Zákoně samým božským Spasitelem (Mt. 4) přešel tento počet do liturgie církevní.²⁴³ První neděli svatopostní vede nás církev s Kristem Pánem na poušť. Celá tato kající doba připadá nám skutečně jako poušť. Kajícnost adventu byla tlumená, paprsek radostné naděje v příštího Osvoboditele rozjasňoval temnotu – proto tak časté alleluja v liturgii. Kajícnost doby svatopostní jest však naprostá, bez jedinkého záblesku světla (vyjma čtvrtou nedělí). Advent připomínal nám, že jsme ubozí, pomoci potřebující; tato doba spolu s předpostím nám uvádí na mysl, že jsme si svou bídu sami zavinili a že tudíž po právu jest nám pykati za svou vinu.

Ducha kajícnosti hledí v nás liturgie všemožně vzbuzovat a udržovat. Počet svátků jest omezen; dříve se vůbec neslavily a ještě dnes některé liturgie (na př. ambrosiánská) jich nepřipouštějí (vyjma svátek Zvěstování P. M. a sv. Josefa). Officiální modlitby církevní jsou delší než jindy,²⁴⁴ místo radostných zpěvů nastoupily kající (traktus místo alleluja). Za dřívějších dob bývala mezi hlavním oltářem a lodí chrámovou rozpjata fialová záclona; ve středu a v pátek se konávaly průvody a sice mezi hroby (v klášteřích do krypty, jinde snad na hřbitov), aby byli věřící neustále upamatováni na věci poslední.

Cíl pokání a zvl. postu jest týž jako v adventě: důstojná příprava na veliké svátky Velikonoční, očištění srdce, dostiučinění za hříchy. Ve staré církvi byla tato doba určena i k veřejnému pokání: veřejní hříšníci, kteří se chtěli s Bohem smířit, byli na Popeleční středu vyvedeni z chrámu do předsíně (po obřadu, při němž jim sypán popel na hlavu – ostatní věřící se později z pokory k tomu obřadu přidružovali); po celých 40 dní musili dlít jen v předsíni – do chrámu nesměli. Na Zelený čtvrtek byl obřad „smíření“; po vykonaném pokání byli uvedeni do chrámu, dostali rozhřešení a připuštění zase ke stolu Páně. Při tom však hleděla církev, aby úvaha o hrůze hříchu nenaplňovala nikoho malomyslností nebo zoufalstvím. Proto do kajících kázání (epištola!) vplétala a vplétá neustále pocity důvěry v nekonečné milosrdenství Boží.

²⁴³ Číslo 40 znamená ve Starém Zákoně Boží hněv a trest; 40 dní přšelo při potopě, 40 let putovali Israelité pouští, 40 dní byla matka po narození dítky pokládána za „nečistou“ a pod.

²⁴⁴ Zvláště před poslední reformou breviře. Modlitba svatopostní jest kající a prosebná. Žalm 50 („Smiluj se nade mnou, ó Bože...“) modlí se církev každý den, poslední tři dny sv. týdne každou hodinu. Modlitba musí jít s pokáním ruku v ruce a vyprošovat, čeho si nemůže člověk zásluhami vydobýt. Modlitba podporuje sebranost mysli a zjednává síly, abychom vytrvali v kajícnosti. Z téhož důvodu vybízí církev sv. věřící k hojnější návštěvě chrámu Páně, k účasti na pobožnostech a kázání. Missie a duchovní cvičení v dobu svatopostní konaná mají týž účel: poučit nás o naší hříšnosti a pohnout k pokání, obrácení a polepšení života. Nejvhodnější pobožnosti: *bolestný růženec, křížová cesta, kající žalmy*.

Ve staré církvi byla doba svatopostní ještě z jiné příčiny veledůležitá: byla totiž *přípravou katechumenů ke křtu sv.* Katechumeni byli teď předmětem pozornosti celé křesťanské obce. Daleko častější kázání, k nimž se věřící scházivali, platívala především jim. Biskup jim vysvětloval Otče náš a Věřím v Boha.²⁴⁵ Sedmkrát bylo t. zv. skrutinium katechumenů. Věřící byli vyzváni, aby se na zítří v poledne sešli v tom neb onom kostele, tam život žadatelů o křest sv. podroben důkladné zkoušce, a jen hodní byli připuštěni. Krom toho konány nad nimi jisté obřady, jež se teď konají při křtu sv. Za připuštěné se pak denně konalo „Memento“ (= vzpomínka) při mši sv. –

Celé čtyři týdny věnuje církev těmto úvahám a vybízí k pokání. Zmínky o trpícím Spasiteli stěží v nich najdeme.²⁴⁶ Pátou nedělí (Smrtnou) vstupujeme do nového, *posledního období* svatopostní doby. Jeho ráz jest docela jiný. Tyto poslední dva týdny věnuje církev sv. *výlučně rozjímání o trpícím Spasiteli* a obléká se v smuteční háv. Všechny zpěvy a modlitby, jež jen poněkud radost prozrazují, umlkají docela; ani „Sláva Otcí“ se neozývá tak často jako dřív. Církev lká nad odchodem božského Spasitele. Kříže i obrazy jsou zahaleny fialovou rouškou,²⁴⁷ aby pozornost naše byla obrácena úplně k sv. Kříži. Svátky svatých se poslední týden vůbec neslaví, naše mysl jest zaměstnána jedině utrpením Páně. Kající kázeň ve staré církvi byla ještě zvýšena; na východě bylo dovoleno požívat jen chleba, vody, soli a nevařených zelenin nebo ovoce, a to až do velikonoční neděle. Od neděle Květné do neděle Bílé (tedy po 14 dní) bylo zakázáno konat služební práce;²⁴⁸ věřící celé dny trávili ve chrámě – v domech nebylo slyšet leč kající zpěvy nebo modlitby.

Sledujeme-li liturgii posledních týdnů a dnů, cítíme, že rozhodná chvíle se blíží. Evangelia jsou tak volena, že se v nich pěkně zrcadlí postup nenávisti a nepřátelství Židů, stupňující se až k bohovraždě na Velký pátek. Nevěrou to začalo, teď už je jisto, že jeden z obou soků podlehne. Fariseové jsou již odhodláni Pána usmrtit; kdy tak učiní, jest jen otázka času. Soustrast s nevinným Beránkem, lítost a láska spojená s vděčností – tyto pocity hledí v nás vzbudit církev tyto dny.

V tomto období pronikají noci smutku a bídy – třeba že tlumeně – předzvěsti vítězství. Liturgie líčí nám Pána jako *velekněze*, který svou smrtí přinesl život a zvítězil tím, že zdánlivě

²⁴⁵ „Traditio Symboli“. Po nějaké době byli katechumeni zkoušeni, zda obě modlitby už dovedou, „redditio Symboli“. Ve spisech sv. Augustina se zachovaly velmi pěkné řeči, které při těchto příležitostech ke katechumenům měl. V jedné jim vytyká, že „Věřím v Boha“ ještě dobře nedovedou, ať se mu tedy brzo naučí!

²⁴⁶ Náзор velice rozšířený, že celá doba svatopostní je zasvěcena utrpení Páně, jest nesprávný. Tajemstvím utrpení a smrti Páně věnuje církev jen posledních 14 dní. Tím není řečeno, že jest nesprávné v dobu svatopostní kázat o utrpení Páně, zpívat písně ke cti trpícího Spasitele atd.; naopak: zloba hříchu tím více vynikne a pokání tím horlivěji budeme konat, budeme-li často uvažovat, za jakou cenu nám bylo dosaženo odpuštění. „Koupeni jste za cenu velikou... vězte, že ne za porušitelné zlato nebo stříbro jste byli vykoupeni, nýbrž za drahocenou krev Beránka neposkvrněného...“ (1 Kor. 6; 1 Pt. 1).

²⁴⁷ V našich krajinách se zahaluje obraz hlavního oltáře již na Popeleční středu. Nemusilo by to však být, protože předpis církevní žádá zahalení teprv od neděle Smrtné.

²⁴⁸ Později zákaz služebních prací omezen na Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílou sobotu, neděli, pondělí a úterý velik.; později omezen jen na poslední tři dny (proto dodnes nazýváno pondělí velik. „prostředním“ svátkem), pak na neděli a pondělí, konečně od Pia X. jen na neděli.

podlehl. Sv. Kříž jest prapor vítězný a strom života, skrze nějž mrtví byli vzkříšeni a zajatí osvobozeni. Všechny tyto myšlenky jsou překrásně vyjádřeny v nejpěknějším hymnu římského brevíře „Pange lingua gloriosi lauream certaminis“; jeho první strofa zní:

Zvěstuj boje přeslavného,
jazyku náš, vítězství,
triumf kříže vítězného
všemu světu vypravuj,
na kterém byv ukřižován
Vykupitel zvítězil.

Svatý týden

Jakási tajemná vážnost a svatá velebnost nás ovane, když vstupujeme do svatého týdne. Svátý (v latině „velký“) týden, protože přesvatá a přehluboká jsou tajemství, která v něm slavíme. Od vjezdu Páně do Jerusalema (Květná neděle!) až k jeho smrti ličí nám evangelisté s neobyčejnou podrobností jednání a řeči božského Spasitele. Krok za krokem ho sledují na jeho cestě ke krvavé oběti, a všichni bez výjimky trvají delší dobu u kříže na Golgotě.²⁴⁹ Vážnost těchto posledních okamžiků hledí i církev vyjádřit v liturgii, jak jen může. Od třetí neděle svatopostní nás na ně připravovala. Kdo sleduje evangelia jednotlivých dnů, cítí, že rozhodná chvíle se blíží. Od neděle Smrtné nevšímá si již ani katechumenů připravujících se na křest ani veřejných kajících čekajících na smíření, nýbrž zaměstnává se jen myšlenkami na krvavou oběť kříže. Na neděli Květnou vjíždí s Pánem do nevěřícího města. Je to jeho poslední cesta. Tušíme po událostech posledních dnů, že teď je katastrofa neodvratná – Pán neodejde již z Jerusalema, dokud nepřátelé nedosáhnou svého. Při tom však nezapomíná připomínat věřícím, co božský Spasitel nesčíslněkrátě osvědčoval: jde na smrt vědomě a dobrovolně. „Nesluší se, aby prorok²⁵⁰ byl zabit mimo Jerusalema.“ Nikoli jeho nepřátelé, nýbrž on určí dobu, kdy chce být obětován.

Církev snaží se tyto dny prožít spolu s ním jako kdysi apoštolé (viz „Kalendář“ minul. čísla, 9.–15. Nisan, t. j. letos 24.–30. březen). Spolu s nimi metá mu na cestu při vjezdu do Jerusalema ratolesti palmové a olivové, spolu s dítkami mu volá „Hosanna“ (= buď zdrav! sláva!). Tímto obřadem vyjasní se poněkud zachmuřené nebe v liturgii, ale jen na krátko. Mraky je co nevidět zase

²⁴⁹ Sv. Matouš z 28 kapitol svého evangelia věnuje 18 k. tříletému působení Páně a 7 k. poslednímu týdnu. Sv. Jan z 21 k. věnuje posledním dvěma dnům pozemského života Páně 7 k., tedy celou třetinu.

²⁵⁰ Lc. 13, 33. „Prorokem“ míní Pán sebe, naráží na slova Mojžíšova: „Proroka z kmene tvého a z bratří tvých vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj: jeho budeš poslouchat“ (Dt. 18, 15; srov. Act 3, 22).

zahalí, a církev upadá ve smutek ještě hlubší. Z kněžských hodinek dýše hluboká soustrast s božským Trpítem, zvláště v posledních třech dnech, kdy církev slovy Jeremiáše lkajícího nad zbořením svatého města truchlí nad smrtí svého Snoubence.

Na *Zelený čtvrtek* bývaly kdysi slouženy tři mše sv. První v zelených paramentech při usmíření veřejných kajících, kteří po vykonaném pokání stali se opět zelenými ratolestmi na stromě církve sv. Druhá k svěcení sv. olejů, třetí na památku poslední večeře v barvě bílé, a ta zůstala.²⁵¹ Jen jediná mše sv. se obětuje a při ní přijímají i kněží Tělo Páně na památku, že při poslední večeři přijali apoštolé, první kněží Nového Zákona, Tělo Páně z rukou svého nebeského Mistra. Po mši sv. odnáší se velebná Svátost do vedlejší kaple, po případě na vedlejší oltář. V některých krajinách nazývají tuto kapli nebo oltář „Gethsemanská zahrada“, poněvadž ten obřad znamená cestu Páně z večeřadla do G. zahrady. Proto žádají předpisy liturgické, aby oltář ten byl hojně ozdoben kvítím a aby u něho byla neustálá adorace – vzpomínka na apoštoly, kteří měli s božským Spasitelem bdít a modlit se. Věčné světlo se pak zhasne, svatostánek prázdný se otevře, oltáře se obnažují,²⁵² o církvi, od Pána a Snoubence opuštěné, platí slova Pláče Jeremiášova, čtená v jitřních hodinkách dnešní noci: „Vdovou stala se paní národů...“ (Thr. 1, 1). Na znamení smutku odkládá všecku ozdobu, zvony i varhany umlkají. Kříž na hlavním oltáři zahalen je dnes rouškou bílou – barva nejsv. Svátosti.

Velkopáteční obřady naše neliší se mnoho od obřadů staré církve. Tento den, krom neděle velikonoční nejsvětější v celém roce, býval dlouho svěcen (zakázány služební práce). V církvi sv. latinského obřadu platil vždy za den smutku, v liturgii řecké však býval dnem svátečním – radost, že toho dne lidstvo vykoupeno. Latinská liturgie přenáší přiměřeněji jásání nad vykoupením lidstva na den Zmrtvýchvstání Páně.

Na Velký pátek sešli se v Římě věřící ke 3. hodině odpolední do chrámu sv. Kříže. Papež v paramentech černé barvy začal posvátné obřady. Provázeli ho klerikové, ale bez hořících svíc, které jindy před ním k oltáři nesli. Na obnaženém oltáři nehořelo ani jediné světlo, přítomní zvyšovalo hluboký smutek, který se všude zračil. Jeden klerik četl odstavec z proroka Oseáše, pak podjáhén z 2. knihy Mojžíšovy kap. 12: obětování velikonočního beránka, jehož krev zachránila národ vyvolený – předobraz Beránka Božího, který téhož dne svou krví vykoupil lidstvo veškeré. Pak se zpívaly pašije podle sv. Jana – vyplnění předobrazu. Po pašijích následovala řada modliteb, které v pozměněné podobě se zachovaly dodnes. Vyjadřují o v o c e vykupitelské smrti Kristovy. Církev sv. se modlí za všechny své syny, za odvrácení všeho časného zla, za katechumeny, za bloudáře, židy a pohan y (jen toho dne!), krátce za všechno lidstvo, protože dnes Pán za všechny se obětoval. Po

²⁵¹ Někdy bývala ještě čtvrtá při obřadu umývání nohou; srov. evangelium!

²⁵² Při tom modlí se v choru nešpory, dnes ale b e z z p ě v u ; právě tak na Velký pátek.

skončených modlitbách odložil papež ornát, na rohu epištolním držel obrácen k lidu sv. kříž, zahalený černou rouškou, odhalil jej a zapěl: „Ejhle, dřevo kříže, na němž pněla spása světa.“ Při odpovědi chóru: „Pojďte, klanějme se“ všechno shromáždění poklekalo. To se opakovalo po třikrát, pak položen odhalený kříž před oltář, papež zul obuv, a následovala adorace (klanění) sv. kříže. Po něm činil totéž klerus a na konec shromážděný lid. Při adoraci zpívá chor překrásné a dojemné „Výčitky Spasitelovy“:

„Lide můj, co učinil jsem tobě anebo v čem zarmoutil jsem tebe? Odpověz mi! Že jsem tě vyvedl ze země Egyptské, připravil jsi kříž Spasiteli svému... Co více měl jsem učiniti tobě a neučinil jsem? Já jsem si tě pěstil jako překrásnou vinici, a ty ses mi stala velmi hořkou: octem jsi zajisté napájela žízeň mou, a kopím probodla jsi bok Spasiteli svému... Já jsem před tebou otevřel moře, a tys kopím otevřel bok můj. Já jsem šel před tebou ve sloupu ohnivém, a tys mne vedl do dvorany Pilátovy. Já jsem tě sytil mannou na poušti, a tys mne bil a bičoval. Já jsem tě napájel vodou spásy ze skály, a tys mne napojil žlučí a octem. Já jsem ti dal žezlo královské, a tys mi na hlavu dal korunu trnovou. Já jsem tě povýšil mocí velikou, a tys mne povýšil na dřevo kříže.“ – Po každé výčitce se zpívá řecky a latinsky: „Svatý Bože, svatý silný, svatý nesmrtelný, smiluj se nad námi.“

Po adoraci sv. kříže jest t. zv. „mše předposvěcených“ (t. chlebů). Kněz ubírá se do „Gethsemanské zahrady“, kde na Zel. čtvrtek uložena velebná Svátost, přinese ji na hlavní oltář, a po několika obřadech přijímá Tělo Páně. Mše sv. to není, protože neproměňuje chléb a víno, nýbrž hostii den před tím proměněnou jen pozdvihuje a přijímá. Mše sv., nekrvavá oběť Nového Zákona, se dnes neslouží proto, že zřetel církve sv. obrácen jest jediné ke krvavé oběti sv. kříže.

Poslední obřad v našich krajinách, jinde neznámý, jest výstav velebné Svátosti v Božím hrobě. Kdyby obřady začínaly jako ve staré církvi odpoledne, byl by průvod do Božího hrobu skoro v tutéž hodinu, kdy tělo Páně neseno s Kalvarie do skalní hrobky. Monstrance jest zahalena bílou rouškou, jednak na památku rouch, jimiž bylo tělo božského Spasitele ovinuto, jednak na znamení, že v hrobě byla skryta božská velebnost Páně úplně.

Bílá sobota jest liturgicky nejbohatší den v celém roce. Ve staré církvi začaly obřady k večeru, a když se věřící rozcházeli, objevily se na nebi již ranní červánky.²⁵³ Středem všech byl slavný křest. Svěcení ohně, svěcení velikonoční svíce, 12 čtení, svěcení křestní vody: vše připravovalo na slavný okamžik, kdy v křestním pramenu měli být k vyššímu životu znovuzrozeni katechumeni, po celou dobu svatopostní se připravující. Mše sv., sloužená již k ránu, byla závěrem obřadů; radostným „Ite missa est, alleluja, alleluja“ propouštěl biskup (v Římě papež) novokřtěnce, oděné v bílý šat, a

²⁵³ „Veliká noc“, v Římě v Lateránské basilice, hlavním to chrámu věčného města, kde papež sám všechny obřady konal. O překrásných těch obřadech promluvíme jindy.

věřící s radostí a jásáním vedli si domů své nové bratry a sestry.

Doba velikonoční

Velikonoční dobou nazýváme 50 dní od neděle Zmrtvýchvstání Páně do svátku seslání Ducha sv.²⁵⁴ Tato radostná doba jest nejkrásnější, plně rozvitý květ církevního roku, jeho středisko a vrchol. Těchto 7 týdnů znamená cestu spojení,²⁵⁵ jsou obrazem věčného klidu, odpočinku a blaha v nebesích. Lidská přirozenost zmrtvýchvstalého Spasitele jest v nejvyšším stupni spojení a připodobení Bohu, jehož jest tvor schopen. Člověk po dokonání cesty očištné (= doba svatopostní) spolu s Kristem umřel hříchu a ukřižován byl světu, spolu s ním i povstal k novému životu milosti a lásky; jednou i mrtvé tělo naše vstane po příkladě Páně k věčnému životu a k věčnému spojení s Bohem. To cíl našeho života, to bylo i cílem vykupitelské činnosti Krista Pána.

Proto na velikonoční neděli nepřetržitý ples a jásání v liturgii, neustálé alleluja, zpěv andělských chorů. Vítěz nad smrtí a peklem stojí v oslaveném těle před námi, okovy lidstvo svírající jsou zlomeny, rajska brána vyhnancům zase otevřena – což divu, že osvobozené a od Boha zase na milost přijaté lidstvo, plesá a jásá? Dnes vidí Bůh dílo rukou svých zase obnovené a řád, zvrácený prvním hříchem, opět napravený, mír mezi nebem a zemí navždy zpečetěný. Právem můžeme nazvat dnešní den dnem druhého stvoření, dnem znovuzrození lidstva – proto se uděloval v noci křest, který jest znovuzrození jednotlivce. „Tento jest den, který učinil Pán: plesejme a radujme se v něm“ – slova z prorockého překrásného žalmu 117, jež se církev sv. modlí celý týden hodinu co hodinu.

Zmrtvýchvstání Páně byl neustálý předmět kázání sv. apoštolů. „Nevstal-li Kristus z mrtvých, marné jest kázání naše, prázdna jest i víra vaše“ (1 Kor. 15, 14), tak píše a tak i mluví apoštol národů, tak mluví i hlava církve, ať kází pohanům nebo židům. První, co o Kristu Pánu vždycky hlásali, bylo: „Ježíš Kristus, Syn Boží pro nás vtělený, trpěl, umřel a z m r t v ý c h v s t a l.“ Svým zmrtvýchvstáním zpečetil a potvrdil Pán pravost svého učení a zajistil své dílo – jinak byli by se apoštolé rozešli, každý do svého domova, a kdo by byl co věděl o židovském učiteli, jenž po krátkém působení podlehl nenávisti svých nepřátel?

Apoštolé byli si dobře vědomi, jaký význam zmrtvýchvstání Páně má. Z toho důvodu (jakož i

²⁵⁴ Oktáva byla svátkům svatodušním přidána později. V počítání těchto dnů není souhlasu. Někteří počítají dobu velikonoční od neděle Bílé do soboty před nejsv. Trojicí („ritus Paschalis“), jiní od Bílé soboty do soboty svatodušní, jiní konečně od neděle velikonoční do konce oktávy svatodušní.

²⁵⁵ „Via unitiva“. Číslo 50 znamená v symbolice Písma sv. pokoj, svobodu, radost. Sedmý rok byl ve Starém Zákoně rokem odpočinku, a po sedmi takových ročních týdnech přišel rok jubilejní, tedy po 50 letech. Toho roku se otrokům dávala svoboda, zastavené nebo pronajaté nemovitosti (prodat se nesměly!) byly vráceny původním majitelům, celý rok byl nepřetržitým svátkem. Polnosti odpočívaly, co se samo urodilo, patřilo chudým.

proto, že téhož dne seslán byl Duch sv.) stala se neděle svatým a svátečním dnem Nového Zákona místo starozákonní soboty. Každá neděle v celém roce má jakýsi velikonoční ráz: Žalm 2 a 117 (vzpomínka na vzkříšení Páně), ž. 113 v nešporách. „Asperges me“ přede mší sv. (vzpomínka na křest), časté alleluja krom předpostí a svatopostní doby.

Velikonoční radost v oktávě se nemenší, nýbrž roste, a po oktávě jest alleluja čím dále tím častější. V oktávě velikonoční všímá si církev sv. opět novokřtěnců, kterým vyhrazeno bylo v chrámě čestné místo. V epištole pondělní káže jim sv. Petr, v úterní sv. Pavel. Teprve Bílou nedělí končily slavnosti velikonoční a věřící vraceli se k obvyklému zaměstnání. Po celou velikonoční dobu nebylo ve staré církvi postu; ve východní liturgii konaly se společné modlitby vždycky stoje na znamení radosti. Radost znamená bílá barva kněžských parament. Gloria při mši sv. a Te Deum, které se modlívá církev v kněžských hodinkách jen v neděli, v době velikonoční však každodenně.²⁵⁶

Svátky svatodušní

Božský Spasitel rozkázal před svým nanebevstoupením²⁵⁷ apoštolům, aby neodcházeli z Jerusalema, dokud nebudou oděni mocí s výsosti. Události následujících dnů líčí nám ve Skutcích apoštolských mariánský evangelista sv. Lukáš. Apoštolé, učenníci Páně, zbožné ženy a v jejich středu Královna apoštolů – dohromady asi 120 věřících – připravovali se ve večeradle po 9 dní na příchod Ducha sv. První novena, která byla kdy konána – vzor všech noven, které podle ní povstaly v církvi sv., novena úctyhodná nejen stářím, nýbrž posvěcená zvláště účastí nejbl. Panny.

Byla právě neděle, 50. den po velikonocích, svátek letnic, krom velikonoc největší svátek židovský. Padesátého dne po obětování beránka a po východu z Egypta stál lid Israelský na poušti Sinaiské, na úpatí stejnojmenné hory. Po dva dny se připravovali čistotou a zdržlivostí na zjevení Hospodinovo. Třetího dne byla celá hora v kouři a ohni – znamení přítomnosti a velebnosti Páně – a zatím co všechen lid se chvěl hrůzou, mluvil k němu Bůh z oblaku: „Já jsem Hospodin Bůh tvůj, nebudeš mít bohů jiných kromě mne... Nevezmeš jména Hospodina Boha tvého nadarmo...“ Tam uzavřel Bůh prostřednictvím Mojžíšovým úmluvu s lidem svým. – Vepsána byla v kamenné desky, protože byla podle sv. Pavla tvrdá, chladná, pomíjející jako ony. Nazýváme ji Zákonem Starým, poněvadž měla trvat jen na čas a ustoupit úmluvě nové, na věky trvající.

Tato nová úmluva zpečetěna byla mezi Bohem a lidstvem téhož dne o 15 století později. Na

²⁵⁶ Máme na mysli officia de tempore.

²⁵⁷ O svátku Nanebevstoupení Páně viz kalendář na obálce.

jiné hoře, nikoli na Sinai, nýbrž na Sionu, nikoli na egyptské poušti, která znamená služebnost, nýbrž v Jerusalemě, městě svobody (Gal. 4, 26), byl Nový Zákon dán. Byl vryt nikoli do mrtvého kamene, nýbrž nesmazatelně vepsán do živých srdcí věřících.

Místo blesku, hromu a kouře snesly se na apoštoly ohnivé jazyky, znamení výmluvnosti. Oheň na Sinai děsil, na Sionu osvěcoval, rozněcoval a sílil. Na Sinai založena církev pro j e d e n národ a jen jemu zákon dán – na Sionu založena byla církev pro v š e c k y národy a všemu lidstvu dán zákon. Dnešního dne slaví církev katolická (= světová) své narozeniny – jsou to letnice j e j í a tím navždy zrušeny letnice židovské. Bylyť jen předobrazem letnic novozákonních právě tak, jako židovské velikonoce předobrazovaly velikonoce křesťanské a samy sebou přestaly, když pravý Beránek Boží byl obětován. Tyto letnice novozákonní slaví ne jeden, nýbrž všichni národové, spojení a sloučení v jednu rodinu v církvi Kristově. Dnes nepřikazuje Hospodin jako kdysi na Sinai, abychom se nemísili s jinými národy; naopak, apoštolé před málo dny dostali od svého Mistra a Pána rozkaz: „Jdouce do celého světa učte všechny národy.“

Několik tisíciletí před tím, než Duch sv. na apoštoly sestoupil, bylo všechno lidstvo spojeno v jeden národ, mluvilo jedinou řečí – vidíme je shromážděny u babylonské věže, kterou chtějí až do nebe vystavět. Hospodin však zmátl jejich jazyk a rozptýlil je po všem světě. Dnes jeví se nám v Jerusalemě obraz zcela jiný: Syn Boží posílá Ducha sv., aby ty rozptýlené a rozdělené národy spojil v j e d n o a sjednotil v j e d n é církvi, v j e d n é rodině, v j e d i n é m království Kristově. Poutem společné lásky mají být spojeni v jedné víře, ve které není rozdílu mezi Řekem a barbarem.

Pochopíme-li význam dnešního tajemství, porozumíme snadno liturgii těchto svátků, po velikonocích největších v roce. O Duchu sv. byla častěji řeč v církevním roce, ale zdálo se, jakoby se skrýval našemu zraku. „Na počátku... Duch Boží vznášel se nad vodami“ (Gn. 1, 2) a jim plodnost udělil, skrze proroky mluvil, Pannu vyvolenou zastínil, jeho působením počala Syna Božího, při jeho křtu v podobě holubice se objevil. Při poslední večeři o něm Pán několikrát mluvil, jej sliboval a na něho připravoval. Nadešel konečně den nanebevstoupení Kristova a konec jeho viditelného kralování na zemi: teď nastává epocha neviditelného kralování Ducha sv. – ač bychom mohli docela dobře říci, že Bůh Otec stvořiv svět a založiv řád p ř i r o z e n ý odevzdal žezlo vlády Duchu sv., původci řádu n a d p ř i r o z e n é h o (milosti). Duch sv. vládl s počátku neviděn a neznámý, teprve po nanebevstoupení Páně známý a zjevný, třeba že i na dále nepřístupný smyslům lidským.

Tyto svátky stojí k velikonočům v podobném vztahu jako Zjevení Páně k vánocům: jsou slavnostní zakončení a vyvrcholení doby velikonoční,²⁵⁸ poslední čin zmrtvýchvstalého Vítěze

²⁵⁸ Nazývány byly dříve „Velikonoce růžové“ nebo „červené“.

(Zjevení Páně poslední zjevení božského dítěte), dokonání jeho díla. Duch sv. nazýván Dokonatel,²⁵⁹ protože dílo vykoupení Kristova v jednotlivých duších uskutečňuje a dokonává tím, že je posvěcuje. Božský Spasitel všemu lidstvu odpuštění a všechny ostatní milosti zasloužil, Duch sv. se jednotlivým u d ě l u j e , hlavně ve sv. svátostech.

Ted' chystá se lodička Petrova vyplout na oceán světa (slova Páně: „Jdouce do celého světa učte všechny národy...“). Církev je opatřena dokonale vším, čeho potřebuje k dlouhé pouti dějinami lidstva až do konce věků (Ž. 67). Plná mladické síly – nesestárne nikdy – silná a vyzbrojená, aby dobyla Kristu celý svět. Již dnes v kázání Petrově a neohroženosti apoštolů se prozrazuje tajemný žár, který ji proniká. Plna jsouc života nezemdlí nikdy na daleké cestě, protože vždy ji bude oživovat a řídit božský Utěšitel. – Liturgická barva těchto svátků jest červená – barva ohně a žáru; jednak vzpomínka na ohnivé jazyky, jednak znamení působnosti Ducha sv.

Nejsvětější Trojice

V příštím čísle bude vysvětleno, jaký ráz má doba t. zv. posvatodušní. Liší se docela ode všech dob předchozích. Ted' jen několik slov o třech svátcích, jež církev na začátku tohoto období slaví. Svátek nejsv. Trojice tvoří bránu druhé poloviny církevního roku a spolu se svátkem Božího Těla a B. Srdce Páně jest trojhvězdím, jež svítí církvi na jejím putování k nebi. Teprve ted', sesláním Ducha sv., jest tajemství trojjediného Boha v jednotě a jediného v Trojici lidstvu zjeveno, ted' teprve všemu světu hlášáno. Tajemství toto jest základem sv. víry, nejhlubší a nejvznešenější ze všech pravd zjevených. Ve jménu trojjediného Boha nastupují po přijetí Ducha sv. apoštolé své misijnářské cesty, v témže jménu nastupuje církev svou pouť dějinami lidstva.²⁶⁰

Víra v trojjediného Boha proniká celou liturgií. Ve jménu nejsv. Trojice jsme křtěni a připuštěni k účasti na zásluhách Kristových a na jeho království, k jednotě a společenství jeho církve a k obcování svatých. Ve jménu trojjediného Boha uděluje církev sv. svátosti, svěcení a žehnání, v témže jménu koná exorcismy. Vyzváním nebo oslavou nejsv. Trojice končí své modlitby i zpěvy, jedině trojjedinému Bohu přináší oběť.

Kněžské hodinky i missál dnešního dne je proniknut neobyčejnou velebností. Radostné alleluja ustoupilo dojímavější vážnosti; zdá se nám, jako by církev sv. klečela na pokraji oceánu Božích dokonalostí a nenalézala slov, jimiž by vyjádřila, co cítí a co chce říci. „Ó hlubokosti bohatství, moudrosti a vědomosti Boží! Jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho, jak nevystihlé cesty jeho!“ Tak volá se sv. Pavlem, a v antifonách neustále opakuje: „Věčně věků chválená Trojice buď

²⁵⁹ Consummator, Perfector.

²⁶⁰ V příštím čísle bude vysvětleno, že druhá část církevního roku znamená putování církve slavným údolím k nebeskému Jerusálému.

Božího Těla

Jako kdysi Eliáš posílen chlebem, jež mu přinesl anděl,²⁶² putoval „v síle pokrmu toho až k hoře Boží Horeb“, tak i církev sv. vydává se na cestu posílena chlebem andělským, a tento chléb bude ji sílit na celé její pouti. Božský Spasitel dokonil dílo své a odešel, ale nezanechal nás sirotků: v nejsv. Svátosti ustavičně přebývá ve své církvi a činí zemi skutečným rájem, v němž Bůh sám s lidem svým obcuje. Na cestě k nebi provází nás nikoli Rafael, nýbrž sám Pán a Král andělů. – Památka nejsv. Svátosti slaví se teprve teď i z toho důvodu, že svatý týden, resp. Zelený čtvrtek, se k oslavě té nehodí.

Dnešní den jest krásnou uzávěrkou všech dosavadních svátků. Cílem stvoření bylo spojení člověka s Bohem, a když bylo hříchem ztraceno, přišel Vykupitel, aby je zase obnovil. K obnově tohoto spojení člověka s Bohem směřovalo vše, co jsme dosud po celý rok slavili, v nejsv. Svátosti však toto sjednocení dostává pečeť. Tyto myšlenky viz rozvedené v Euch. odboru.

Pěkný tento svátek jest radostné a hrdé vyznání víry v eucharistického Krále, pod způsoby svátostnými skutečně přítomného. Duch tohoto dne jest 1. r a d o s t a p l e s, spojený s triumfálním průvodem našeho Pána a Krále, přehlízejícího řady svých věrných a přijímajícího povinný hold. 2. D í k u č i n ě n í či lépe vděčnost za všechny milosti, jichž se nám od svátostného přítele dostává. 3. K l a n ě n í, projev pevné a živé víry.

Jako jiné svátky, má i tento svou historii. Po různých překážkách zaveden byl r. 1264 pro celou církev. Průvod s velebnou Svátostí vznikl teprve ve století následujícím.

Božské Srdce Páně

Dozněly poslední nešpory oktávy Božího Těla, dokonána oslava všech tajemství sv. víry, co ještě zbývá? Zdálo by se, že už je církev se vším hotova – ale ne, na konec vezme nás ještě jednou za ruku a vede nás k ohnisku a zřídlu veškeré té lásky, jejímž skutkům jsme se divili a je vděčně oslavovali. Betlem, Kalvarie, a konečně nejsv. Svátost, to vše byla díla neskonale lásky Boží, jež pro nás se vtělila a v B. Srdci Páně sídlila – k tomuto sídlu vtělené lásky Boží nás vede na konec církve a praví k nám: „Pohleď na Srdce, které tě tak milovalo, které pro tebe se obětovalo, které pro tebe tolik vykonalo – a čeho se mu za jeho lásku dostává, ne-li urážek, chladu a nevděku.“

²⁶¹ Oktáva znamená radost, a proto jí nemá tento svátek, vzbuzující v nás hlavně pocity velebnosti a vážnosti, nikoli radosti.

²⁶² Podpopelný chléb Eliášův (3 Král. 19) jest předobraz velebné Svátosti.

Svátek B. Srdce Páně jest jaksi ozvěnou, zrcadlem a reflexem všech svátků dotud slavených, rekapitulací (souhrnem) celého liturgického roku a všech jeho dob. V něm jako v ohnisku se sbíhají a soustřeďují všechny paprsky Boží lásky, jež jednotlivě prokmitaly v jednotlivých svátcích – o vánocích, v postě, o velikonocích, o Božím Těle. V hlubinách B. Srdce Páně „se v jeden svazek spojuje a snoubí co lásky rozhozeno jest po širém roce“, ²⁶³ tam v jediný oceán smilován se stékají všechny krůpěje Božího milosrdenství, jež po různu utkvěly na jednotlivých jeho dílech. Ve světle plamenů šlehajících z jeho Srdce zříme vše, co pro nás Pán vykonal od svého „Otče, tu jsem, abych plnil vůli Tvou“ v lůně panenské Matky až k svému „Dokonáno jest“ na oltáři kříže.

Zvláště lásku, kterou v utrpení projevil, hlásá jeho Srdce krvácející a zraněné. Proto za den B. Srdce vyvolen pátek, den smíru a pokání, a tím i naznačeno, jaký jest duch dnešního svátku a pobožnosti k nejsv. Srdci Páně vůbec. Dnešní den není den radosti, i díkyčinění ustupuje do pozadí ²⁶⁴ – dnes jsou modlitby církve sv. proniknuty pocity s o u c í t u se Srdcem Páně pro jeho pohrdnutou, odmítanou, chladem a nevděkem splácenou lásku. Veškerá pobožnost k B. Srdci má ráz o d p r o š o v á n í ²⁶⁵ a s m í r u, nejen za hříchy naše vlastní, nýbrž i za všechny urážky, jichž se mu kdy dostalo a jichž se mu neustále dostává, a to především od těch, kteří jsou jeho svaté službě zvláště zasvěceni – myslíme na svatokrádeže všech nehodných kněží, co jich na světě a zvláště u nás teď je. Od nás čeká Pán náhradu za lásku, již právem požaduje a již se mu nedostává od jiných, a ta náhrada má se jevit svatým životem, pokáním a sebezáporem, uctíváním jeho obrazu, odprosnou modlitbou, zasvěcováním sebe a rodin, návštěvou nejsv. Svátosti a zvláště hodným přijímáním sv. svátostí – především první pátek v měsíci; to jsou hlavní způsoby úcty k Božskému Srdci Páně.

I.

Loni od adventu až do letošních letnic sledovali jsme stavbu církevního roku. Omezenost místa nedovolovala nám hlouběji vniknout do krás sv. liturgie. Jen zhruba vždy naznačeno, v jakém duchu církev sv. slaví tu kterou dobu a jaký jest její význam. Leč i to dostačilo, abychom aspoň poněkud pochopili důmyslný plán, podle něhož sestaven církevní rok. Celé dílo spásy kráčelo před našima očima. Messáš, v adventě toužebnými prosbami proroků o č e k á v a n ý, připravil si v Neposkvrněné Panně důstojný stánek (8. prosinec) a o vánocích s e s t o u p i l k strádajícímu lidstvu, vzav na sebe podobu služebníka a učiněn ve všem roven nám vyhnancům. Osmého dne obřezán (1.

²⁶³ Srov. Dante, Paradiso, Ct. 33, v. 85 sqq.

²⁶⁴ Tím se tedy podstatně liší od svátku Božího Těla.

²⁶⁵ Odprošování jest význačnou vlastností pobožností k B. Srdci Páně, zcela ji proniká a ovládá, a toho nenajdeme u žádné pobožnosti jiné. Zasvěcením se B. Srdci P. chceme dosíci, aby náš život byl živoucím odprošováním jeho, a odevzdáváme své srdce zcela jeho vládě.

leden), čtyřicátého dne ve chrámě obětován (2. únor), již jako dítě od pohanů hledán (6. leden), od svého národa však zamítnut a od Heroda na životě ohrožován (28. prosinec), žil po třicet let v úkrytu, v nazaretském zákoutí, jsa poddán svým rodičům (svátek sv. Rodiny, neděle po Zjevení Páně) a jen jednou za tu dobu probleskla zář jeho božství – bylo to v jeho 12. roce (táž neděle, evangelium).

Rychle pominuly dny zasvěcené tajemství jeho dětství, a Pán chystá se k úkolu, jež mu uložil Otec. V dějinách padlého lidstva přišla hodina jedenáctá (Devítník, evang.), božský Spasitel jde, aby rozséval símě své svaté nauky (2. neděle po předpoští) a pak vykupitelskou smrtí své dílo dokonál (3. ned. v p.). Člověk však nesmí zůstat nečinný, musí s milostí Boží spolupůsobit. Proto ho zve Pán k pokání (Popel. středa), jest mu příkladem, jak má v pokušení bojovat a zvítězit (1. a 3. neděle v postě, evang.), povzbuzuje ho myšlenkou na oslavu v nebesích (2. ned., evang. o proměnění Páně) a na věčnou hostinu (4. ned., rozmnožení chlebů = předobraz nebeské hostiny), jež bude odměnou za všechny boje. Konečně může božský Spasitel říci: „Již jsem dost pracoval pro tebe, člověče... půjdu, půjdu do Jerusáléma: tam, co o mně psáno, všechno se vykoná...“ (Smrt. ned. a sv. týden). Golgota stojí uprostřed círk. roku.

Po Velkém pátku následuje však brzo radostné alleluja velikonoční: božský Trpítel stojí před námi jako vítěz nad smrtí a peklem (velk. týden), jako původce odpuštění a milosti (1. ned. po velk.), jako dobrý pastýř (2. ned.), loučí se s apoštoly (3. n.) a těší je zaslíbením Ducha sv., na jehož příchod je připravuje (4. n.), vybízí k vytrvalé a důvěrné modlitbě (5. n.) a vrací se k Otci, od něhož vyšel (Nanebevst. Páně). Den před tím praví: „Otče, dílo, které jsi mi dal, jsem dokonál.“ Po krátké přípravě apoštolů sestupuje na ně Duch svatý, a věrozvěstové Kristovi mohou se vydat na cestu k národům, lodička Petrova může odrazit od břehu.

II.

Tak rozvíjela překrásně první polovina církevního roku před naším zrakem celý život a dílo Kristovo jako úchvatné drama plné života, jež jsme se zatajeným dechem až ke konci sledovali a za jehož posledním dějstvím teď opona spadla. Nyní vstupujeme do druhé poloviny církevního roku, která se od první podstatně liší. Hned 1. neděli slyšíme v evangeliu rozkaz Páně daný apoštolům: „Jdouce do celého světa, učte všechny národy“, a apoštolové poslušní jeho slov rozcházejí se do světa, aby se chopili svěřené jim veliké misie mezi pohanskými národy. Čeho jiného teď třeba, když dílo vykoupění dokonáno a nebe otevřeno? Teď nutno zvát a volat všechny národy do ovčince Kristova, kde jedině možná spása. Ve šlépějích apoštolů kráčí církev, na Velký pátek vytvořená z

otevřeného boku Kristova a o letnicích naplněná mladistvou silou a vyzbrojena vším, čeho třeba, aby své poslání mohla plnit až do konce světa (poslední ned. po sv. Duchu: ev. o konci světa).

Druhá polovina církevního roku znamená tedy pouť církve tímto údolím slzavým k nebeskému Sionu, kde její Snoubenec a Pán po pravici Otce kraluje a jí očekává, a odkud přijde jednou ve slávě soudit živých i mrtvých (srov. introit a epištolu Nanebevstoup. P. s evang. posl. neděle po sv. Duchu; „Tento Ježíš, který vzat je od nás do nebe, zase tak přijde, jak jste ho viděli do nebe jít.“ Ac. 1, 11. „A uzří Syna člověka přicházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností.“ Mt. 24, 30).

Církev bojující ubírá se k nebesům cestou trnitou. Na cestu se vydává znamenajíc své čelo ve jménu trojjediného Boha (svátek nejsv. Trojice) a jsouc sílena chlebem andělským (Božího Těla). Své poslání plní svědomitě: neděli co neděli hlásá v evangeliu nauku Kristovu – koná úřad učitelský učíc všechny národy. Koná i úřad kněžský denním obnovováním oběti kříže. Vykonává i úřad královský, dávajíc zákony (mezi nimi na př. nedělní povinnost přítomnosti mši sv.), a tento trojí úřad bude vykonávati až k druhému příchodu Páně.

Tato část církevního roku znamená též putování každé jednotlivé duše věřící k nebesům. Každá duše, při křtu sv. znamenána znamením nejsv. Trojice a přivtělená k rodině nebeského Otce, posilovaná ve sv. přijímání (Božího Těla), dává se od církve sv. učit, posvěcovat a vést (svátek sv. Petra a Pavla – sv. Cyrila a Metoda, našich apoštolů a věrozvěstů, kteří nás do církve přivedli), aby na konci své pouti byla připočtena k zástupu svatých a vyvolených v nebesích (svátek Všech svatých, 1. list.).

III.

Svátky svatých – daleko hojnější než v první polovině církevního roku – jsou nám němým kázáním: „Mohl ten, mohl onen, proč bys nemohl ty?“ Jsou to bratři naši, kteří nás předešli do církve vítězné. Žili na zemi jako my, byli lidé jako my, měli křehkosti jako my, a stali se vzory ctnosti. Co mohli oni, můžeme i my. Jsou ovocem vykupitelské smrti Kristovy; jeho milostí se stali, čím jsou, a ta milost neschází ani nám. V evangeliích nám církev sv. předkládá nauku Kristovu k rozjímání, ve svátcích světců jejich život k následování. Epištoly a evangelia nás učí slovy, životy svatých skutky a příkladem. Učení víry o obcování svatých jest překrásně těmito hojnými svátky vyjádřeno. Zakončení plné hluboké poesie tvoří svátek Vše ch s v a t ý c h : v něm zmíněné affekty, naše touha a naděje, vrcholí. Tento den zvlášť nám připomíná pouto lásky, které víže všechny věřící, živé i zesnulé, bojující i oslavené, a které dokonale nás bude pojit, až se všichni sejdem před trůnem Beránkovým v nebesích. Tímto konečným spojením všech věřících v nebesích se

dokoná putování církve, jako tímto svátkem se jaksi uzavírá církevní rok.

Střediskem této části a největším svátkem jest *N a n e b e v z e t í n e j b l . P a n n y*, Královny vítězné církve, k níž hledí oči všech, na nebi i na zemi, především však oči naše, kteří v ní vidíme svou Pomocnici (*Advocata*) v soužení. V první polovině církevního roku jsme ji uctívali jako Spolupracovnici (*Cooperatrix*) Spasitelovu na jeho díle, teď jako oslavenou Královnu, jež s oslaveným Vítězem nad smrtí se sdílí o jeho slávu.

My však jsme doposud poutníci – „kromě vlasti strádáme, pravé vlasti žádáme“, kam nás předešel božský Spasitel, naše nejsv. Matka a řada našich bratrů – svatých a světic Božích. Toto jest základní tón (dominanta) celé liturgie posvatodušní. Proto modlitby při mši sv. (*de tempore*, t. j. nedělních) v nejrůznějších obměnách opakují a rozvádějí tutéž prosbu za pomáhající milost, bez níž naše slabé síly ničeho nedokáží.²⁶⁶ Prosba tato je vždy provázena pevnou důvěrou. Zelená barva kněžských rouch – barva naděje – vyjadřuje tutéž myšlenku: blaženost a korunu života ještě nemáme, ale byla nám slíbena tím, který jest věren danému slovu: proto pevně doufáme, že jí jednou dojdeme.

Velká antifona, kterou pro tuto dobu zvolila církev sv. (modlitba „Zdrávas Královno“), jest překrásné finale (= zakončení) kněžských hodinek, zachycuje všechny zmíněné affekty (pocity) jako čochka sluneční paprsky a soustřeďuje je ve zvolání: „Nám po tomto p u t o v á n í ukaž Ježíše“. V tom jest úchvatná, přehluboká poesie, jež skoro okouzluje toho, kdo pro kněžské hodinky a liturgii má pravé pochopení. Na konci denního officia předstupuje poutník před trůn Královny, která kraluje v pravé vlasti naší, a volá k ní z vyhnanství, z údolí slzavého, aby ho přivedla do žádoucí otčiny k sobě a k Ježíši.

²⁶⁶ *Gratia tum praeveniens tum cooperans et subsequens*, někdy překrásně vyjádřena.

Eucharistický odbor²⁶⁷

Adventní úvaha

„Přijď, Pane Ježíši!“ (Apoc. 22, 20)

Úcta mariánská a eucharistická jdou ruku v ruce. Nejmilejšími pobožnostmi duše v pravdě mariánské jsou²⁶⁸ pobožnost k nejsvětější Svátosti a k božskému Srdci Páně.²⁶⁹ Nejdražším místem na světě jest pravému sodálu 1. svatostánek, 2. obraz nebeské Královny, před nímž jí zasvětil svůj život. Horlivé družiny chápou dobře tento úzký vztah mezi úctou ke sv. Panně a k svátostnému Spasiteli; proto zařizují se Eucharistické odbory, jejichž účelem jest pěstovat úctu k převelebné Svátosti a rozšiřovat pobožnost k svátostnému Srdci Páně. Těmito dvěma přehlubokým tajemstvím neskonale lásky bude Věstník aspoň tu a tam věnovat nějakou stránku. Řádky tyto psány jsou nejen pro členy Eucharistických odborů, nýbrž pro sodály všechny; jistě však členům Eucharistického odboru způsobí radost největší, a proto věnovány jsou především jim.

Dnes několik slov o tom, jak by si měl sodál počínat při sv. přijímání v adventě, v jakém duchu konat přípravu a díkučinění. V „Církevním roce“ jsi právě četl, jaký duch naplňuje církev sv. v adventě. „Přijď, Pane Ježíši“, volá vstříc Messiáši, jehož příchodu toužebně očekává. „Přijď, Pane Ježíši“ volej s prorokem pathmoským (Zjev 22, 20) v adventě i ty, kdykoli se blížíš svátostné hostině. V duchu svaté touhy, s pocity radostné vděčnosti a pln hluboké pokory přistupuj v této době ke stolu Páně.

1. Předně tedy toužebně očekávej příchodu svátostného Spasitele do tvého srdce. Touha jest vždy znamením lásky; koho miluji, po jeho společenství toužím. K touze povzbuzuje tě církev sv. i příklad patriarchů a proroků. Mše sv. – totiž proměna (pozdvihování) – jest tajemné obnovování prvního příchodu Páně; jako kdysi na slova Panny Neposkvrněné sestoupil s nebe na zemi, tak sestupuje teď na slova služebníků svých na oltář. Sv. přijímání jest skutečný druhý příchod Páně. Nesluší se, abychom po něm toužili, jako spravedliví toužili kdysi po jeho prvním příchodě? Má i o tomto příchodě platit, co o prvním řekl apoštol božského Srdce Páně: „Do

²⁶⁷ P. ALG.. Eucharistický odbor. Adventní úvaha. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 156-158. P. ALG.. Eucharistický odbor. Vánoční úvaha. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 14-16. P. ALG.. Eucharistický odbor. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 26-28. P. ALG.. Eucharistický odbor. Měsíc velebné Svátosti. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 88-90.

²⁶⁸ Kromě pobožnosti k nejbl. Panně.

²⁶⁹ K těmto pobožnostem přidal bych ještě jednu: pobožnost k Duchu sv., která bohužel jest tak málo pěstována.

vlastního přišel, a svoji ho nepřijali“ (Jan. 1), o něho nestáli, jeho si nevážili? Zvýšenou touhou, svědomitější přípravou a pečlivější dbalostí o čistotu srdce osvědčuj svému svátostnému příteli, že si dovedeš svého štěstí vážit – štěstí že hostíš v srdci Knížete pokoje.

O tomto štěstí mluvil kdysi Pán k učenníkům: „Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte; neboť pravím vám, že mnozí proroci a králové chtěli vidět co vidíte vy, a neviděli“ (Lc. 9, 23). Tím chtěl Pán říci: „Vy ani nechápete a nedovedete si vážit svého štěstí, totiž že žijete v době messianské, po níž spravedliví starozákonní tak toužili a jíž se nedočkali.“ Stačí jen otevřít Isaiáše (k. 2, 9, 11, 60 atd.), a užíme, jak skoro záviděl nám, že nám dopráno žít v době messianského blaha a míru, v království pokoje, v církvi Kristově –

2. v d ě č n o s t má tedy po sv. přijímání plnit naši duši; vroucněji než kdy jindy máme Pánu děkovat za povolání do jeho církve a za milost (každodenního) sv. přijímání. Jistě, i tobě by mohl Pán právem říci: „Blahoslavené oči tvé“, protože osvětlené světlem sv. víry vidí v převelebné Svátosti toho, po němž marně toužili proroci. Tobě netřeba čekat tisíce let jako spravedlivým v předpeklí – a ti byli té milosti daleko hodnější než ty –; den co den máš volný přístup k němu, denně tě blaží svou přítomností. Tobě netřeba volat s Isaiášem (64, 1) „Kež bys prolomil nebesa a sestoupil“, ty můžeš se Simeonem zvolat po každém sv. přijímání: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji, protože v i d ě l y oči mé spasení Tvoje, které jsi připravil před obličejem všech národů...“²⁷⁰

3. Uvažuj pak, jak čisté a svaté bylo lůno panenské, které Pána hostilo, a jak ubohé jest srdce tvé. Jakou svatostí musila se stkvít Neposkvrněná, aby byla hodným stánkem Syna Božího! Tvoje srdce stává se svatým přijímáním taktéž jeho chrámem – jen volej s hlubokou p o k o r o u: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou...“ Pán vyhověl pokorné prosbě setníkové a nevešel pod jeho střechu; do tvého srdce však přichází skutečně, nedbaje tvých slov – rci tedy s prorokem: „Kterak se odměním (odvděčím) Pánu za vše, co mi prokázal?“ (Ž. 115) Jak jinak než láskou, upřímnou dětinou láskou; osvědčíme ji aspoň tím, že si vážíme darů, za něž se dostatečně odvděčit nemůžeme. Abychom však ukázali, že si sv. přijímání opravdu vážíme, jest nutná

4. č i s t o t a srdce. Nedbati tohoto požadavku jest projevem neuctivosti k svátostnému hostu. P o k á n í, ku kterému nás církev v adventě více než jindy vybízí, jest prostředkem k zachování a upevnění čistoty srdce, jak svrchu („Církevní rok“) řečeno.

Pokud možno, odlož v adventě při přípravě ke stolu Páně modlitební knížku, neodříkávej jednotvárně své obvyklé modlitby před a po sv. přijímání, nýbrž pokus se modlit se s r d c e m. Látky k rozjímání ti poskytne advent dost. Neboj se slova „rozjímání“. Co jest těžkého na tom,

²⁷⁰ V liturgii sv. Jana Chrys. se modlí kněz chvalozpěv ten po každém sv. přijímání. Srov. MRŇÁVEK, Tomáš. *Vývoj a struktura liturgie sv. Jana Zlatoustého*. 1. vyd. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016. 228 s. ISBN 978-80-7465-232-5.

uvažovat, kdo ve svatém přijímání a ke komu přichází, proč a jak přichází (Král slávy k ubohému hříšníku, z lásky, v chudičkých způsobách)? Jest snad těžko, svými vlastními slovy povědět Pánu jako milému příteli, co tvé srdce cítí? Že po něm touží, že ho miluje, že za to neb ono prosí, že mu vroucně děkuje?

Ukončeme tuto adventní úvahu slovy sv. Bernarda (In Adv. 5, 3): „Slavíme příchod Páně... hledím-li na osobu toho, jenž přišel, nemohu pochopit vznešenost jeho velebnosti; uvažuji-li, ke komu přišel, žasnu nad velikostí jeho snížení; pomním-li, proč přišel, klaním se jak mohu neskonale velikosti jeho lásky; rozjímám-li o tom, jak přišel, poznávám povýšení lidské přirozenosti. Přišel zajisté všehomíra Tvůrce a Pán, přišel k člověku, přišel pro člověka, přišel jako člověk...”

Vánoční úvaha

„Kristus narodil se nám:
pojd'te, klanějme se jemu.“

Slova církve

„Místo Betléma pospěšme k oltáři...” píše jistá píseň. Jistě, každá obec jež má katolický kostel, jest druhým Betlémem, naše chrámy jsou druhou jeskyní betlémskou, naše svatostánky jsou druhé jesličky, do kterých kladou svátostného Spasitele ne sice ruce jeho přesvaté Rodičky, nýbrž ruce jeho služebníků, přece však téhož, který v jesličkách spočíval. Místo hlasu andělského zve nás hlas zvonu, místo hvězdy ukazuje nám věčné světlo, kde dlí naše radost, a liturgii proniká jediný jen hlas: „Pojd'te, klanějme se jemu.”²⁷¹

Jak nás právě o vánocích vše táhne k svatostánku! Jak milý klid rozhostí se v srdci před sv. přijímáním o těchto svátcích pokoje a lásky! Při líbezných zpěvech vánočních tak snadno zapomeneme na svět a vmyslíme se do betlémské jeskyně, abychom tam u nohou panenské Bohorodičky spolu s pastýři se klaněli vtělenému odlesku věčného Otce, a s nimi opakovali: „Credo –²⁷² Tam pod rouškou lidské přirozenosti tajila se velebnost božská, zde rouška svátostná skrývá nám jak božství tak i člověčenství; ale „vyznáváje obé srdcem věřícím pros za smilování s lotrem kajícím“,²⁷³ či spíše děkuj a doufej. Kterak by nám mohl něco odepřít ten, který Syna jednorozeného nám dal? Zahnuje nás svými dary, ale více jest dárce než dar. Zvrácené by bylo za

²⁷¹ Srovnej překrásné latinské responsorium ve volném překladě: „Pospěšte, věřící – s veselím, plesáním – spěchejte, spěchejte – do Betléma; – narozeného – vizte Krále slávy; – pojd'te, klanějme se – pojd'te, klanějme se – pojd'te, klanějme se Ježíškovi.“ (Venite fideles; 1. strofa).

²⁷² Věřím.

²⁷³ Sv. Tomáš „Adoro Te“ 3. str. Srov. ŽÁK, František. *Družinský zpěvníček*. 3. doplněné vydání. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad. V. Kotrba, [1930], s. 103.

jeho dary vytrvale prosit a nevšímat si jeho, který jak ve vtělení tak v převelebné Svátosti nám dává sebe sama, své Srdce plné lásky a své přátelství.

Tím už naznačeno z části, v jakém duchu máme konat sv. přijímání v době vánoční. Máme Mesiaše, máme Spasitele, máme přítele; ale při vši důvěrnosti, kterou si k němu smíme dovolit, nesmíme zapomenout na náležitou úctu, kterou jsme mu povinni jako svému Pánu a Bohu. Bezmezná důvěra a hluboká úcta ruku v ruce budou nás provázet v tuto posvátnou dobu do náručí Ježíšova přítomného v bělostné hostii. Jako v adventě budeme spíš srdcem než ústy se modlit a uvažovat,

1. kdo k nám přišel: Bůh nekonečné velebnosti naklonil nebesa a sestoupil – hle první povinnost naše: klanění. „Pojďte, klanějte se jemu“ – k tomu jsme tím více zavázáni, čím více se pro nás snížil a snižuje. Nedostatkem živé víry by bylo, kdyby mu věřící křesťan menší úctu vzdával proto, že malým se stal – vždyť pro nás „chudým se stal, abychom my jeho chudobou zbohatli“ (2 Kor. 8, 9). Jako kdysi v Betlémě chudobou zahaloval svou vznešenost, tak teď „nám zahaluje tvář ve Svátosti, víra však zří ji oslavenou“.²⁷⁴ Vánoce i nejsvětější Svátost jsou dvě veliká tajemství lásky, obě jsou však i zkouškou naší víry. Nevím opravdu, kdy v roce by bylo třeba živější víry než ve svátky božského dítěte a kde jest ta víra tak nezbytná jako u svátostné hostiny. Příkladem jsou nám jak pastýři tak králové, první to adoratoři (klanitelé) vtěleného Spasitele; ale jen živá víra je uschopnila, že sklonili koleno před bezmocným na pohled dítětem. – Tážeme-li se

2. proč přišel Pán k nám, odpoví sv. víra: Přišel, aby spasil nás. „Goliáš obloupen, člověk jest vykoupen“, sluší se tedy, aby s nevýslovnou vděčností poklekal vykoupený před svátostného Spasitele, s vděčností otevíral srdce dárce milosti. Přišlo světlo, aby osvěcovalo temnotu, vyšlo slunce a přineslo radost těm, kteří seděli ve stínu smrti. Radost zvěstoval anděl pastýřům, čistá a nezkalená radost musí se snoubit s vděčností ve chvíli, kdy hostíme svátostného přítele ve svém srdci. – K vděčnosti a radosti druží se chvála. „Chvalme Hospodina v dílech jeho“, zvláště v největších dílech jeho moci a lásky, ve vtělení Syna Božího a v převelebné Svátosti.

3. Ke komu přišel? K ubohým hříšníkům v nouzi a bídě strádajícím. Jak pěkně vyjadřuje naši ubohost řecká liturgie v jedné modlitbě před svatým přijímáním! „Nejsem hoden, Pane, abys do chatrného příbytku duše mé vešel; ale Tys ráčil v chudé jeskyni se narodit a v bídých jeslích spočívat, neodepři tedy objetí svého malomocného a poskvrněné duši mé...“ Hluboká pokora doplní, čeho se nedostává důstojnému uvítání nebeského hosta – pokora plynoucí z jasného vědomí, kdo jsem já a kdo jest on.

²⁷⁴ Srov. ŽÁK, František. *Družinský zpěvníček*. 3. doplněné vydání. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad. V. Kotrba, [1930], s. 76.

4. Jak přišel – jako dítě; pohled na dítě naplňuje nás d ů v ě r o u . Děkuj, miluj a doufej – to volá k nám božské dítě. „Proč by ses bál, člověče? Proč by ses chvěl před tváří Pána, který přichází? Kdysi přemluvil tě nevěrný jeden služebník,²⁷⁵ abys kradmo vzal a sobě na hlavu vložil královský diadém. Přistižen při krádeži, jak by ses nebál? Jak bys neprchal před tváří jeho? Snad již na tebe tasí meč ohnivý. Nyní ve vyhnanství strádaje pojidáš v potu tváře chléb svůj, a hle, hlas na zemi slyšán jest, že Vládce přichází. Kam se skryješ před tváří jeho a kam před duchem jeho uprchneš? Neprchej, neboj se; nepřišel s mečem, nehledá tě k trestu, nýbrž ke spáse. A abys snad neřekl i teď: „Hlas tvůj slyšel jsem a skryl jsem se“ (Gn. 3, 10), hle, dítětem nemluvnátkem se stal; hlasu plačícího dítěte nikdo se neděsí... a je-li komu hrozný, jistě ne tobě...“ (Bern. in Nat. s. 1.)

Z uvedených zde affektů²⁷⁶ plyne pocit nevyslovného bla ha a št ě s t í , jež oblažuje naši duši při vánočním sv. přijímání. Kromě velikonoční neděle sotva jest kdy toto štěstí tak nezkalené a dokonalé jako při sv. přijímání u jesliček. Díkučinění o těchto svátcích zakončíme chvalozpěvem Te Deum – Bože, chválíme Tebe.²⁷⁷

„Srdce Ježíšovo, potupami nasycené,
smiluj se nad námi.“

Litanie k B. S. P.

S docela jinými pocity se přibližujeme ke stolu Páně v těchto dnech než v době vánoční. Láska naše není menší, ale pozoruje v této době rozpustilých zábav, jak jest božské Srdce Páně uráženo a jak se šlape po jeho lásce. Tato potupená a odmítaná láska nejsv. Srdce Ježíšova jen zvyšuje naši oddanost k němu, mísí však k ní značnou dávku bolesti. Naše láska stává se láskou s o u s t r a s t n o u , jež trpí spolu s bytostí milovanou, a naše pobožnosti dostávají ráz o d p r o š e n í . Na mysli tanou nám slova Joelova: „Plakati (= s pláčem prositi) budou kněží mezi branou chrámovou a oltářem a dí: „Bud' milostiv, Pane, bud' milostiv lidu Svému...“.

Svět myslí, že tyto dny jsou jedině k tomu, aby Pán byl tupen. Jako by nestačilo, čím Srdce Páně za celý rok uráženo, musí se několik dnů nebo týdnů v roce zvláště vyhradit nepravostem; je-li snad ještě někde duše, která si zachovala nevinnost, aby jí teď pozbyla, a kdo dosud Pána málo urážel, aby aspoň teď vrazil kopí do jeho nejsv. Srdce. Mluví se o sezonách... tyto dny mohli bychom nazvat sezonou hříchu, sezonou ďáblovou, a ten si věru nemusí stěžovat, že obchody špatně jdou.

²⁷⁵ Satan v ráji,

²⁷⁶ pocitů.

²⁷⁷ Tímto návodem není řečeno, že se máme oddávat jen těmto pocitům s vyloučením ostatních; naznačeno jen, které p ř e v l á d a j í . Rovněž nechci říci, že při každém sv. přijímání nutno všechny tyto pocity vzbuzovat. Návod udává jen směrnici; sodál nechť si vybere a své soukromé pobožnosti přizpůsobí, co se mu hodí nebo zamlouvá.

Kdo má trochu opravdové lásky k božskému Spasiteli, neubrání se pocitu bolesti při pohledu na jeho Srdce potupami nasycené. I teď spěcháme k svatostánku, ne však, abychom se těšili se svým svátostným přítelem jako u jeslíček, nýbrž abychom odprošovali jeho zraněné Srdce. Kdyby vyšel Pán ze svatostánku a nás oslovil jako kdysi na hoře Horebu velikého proroka Thesbitského: „Co tu děláš, Eliáš?“ Nač jsi přišel a co tu chceš? – tu mohli bychom odpovědět jako on: „Horlil jsem pro čest Tvou, Hospodine Bože zástupů, protože opustili úmluvou Tvou synové israelští, oltáře Tvé pobořili, proroky Tvé pobili mečem; zbyl jsem já samojediný, a hledají života mého, aby mne zabili.“ (3 Král. 19, 14)

Eliáš nepřišel, aby svolával trest na věrolomné Israelity, přál si však smrti; nechtěl již déle hledět na modloslužbu a nepravosti lidu vyvoleného. My též nesvoláváme ohně s nebe na hříšný svět, neprosíme však jako Eliáš, aby nás Pán vzal s této neřestmi poskvrněné země. Víme, že povinností naší jest smířovat uraženou spravedlnost a odprošovat pohrdnutou lásku Boží. Náš život má být neustálým protestem proti nevěře a ohavnostem světa a zároveň smírem za urážky, jichž se B. Srdci P. v naší vlasti dostává.

Tím naznačeno, jak máme konat sv. přijímání v době předpostní: v duchu **smíru**. Smír a odprošování jest zvláštní (specifická) známka úcty k B. Srdci P. Co o tom slycháš v kázání nebo se dočítáš v knihách jednajících o účtě B. Srdce P., uplatňuj v této době. Navštěvuj zvláště v posledních dnech častěji než kdy jindy svátostného Spasitele, a je-li možno, prodluž poněkud díkyčinění po sv. přijímání. Svět pije hřích jako vodu, od něho se Pán nedočká ani lítosti ani dostiučinění; jest tedy na nás, abychom mu osvědčili upřímnou lítost nad tím, že tak uražen, a svou láskou nahradili mu nedostatek lásky u jiných. Čím více urážek v táboře jednom, tím více lásky musí být v táboře druhém. Svět vzal si za heslo: „Dál, jen dál od Ježíše, pryč od něho.“ Heslem naším musí být: „Blíž, jen blíže k B. Srdci P.“ Díkyčinění skončíme vždy zásvětnou a odprosnou modlitbou k B. Srdci P. —²⁷⁸

Výstav velebné Svátosti v posledních třech dnech předpostí má týž účel: Smír a odprošení za urážky Pánu v této době činěné. Tato pobožnost povstala v Italii. V masopustě přišel kdysi do světoznámého mariánského poutního místa Loreta pověstný herec a ohlásil pohoršlivý kus. Marná byla námaha P. Oliviera Manarää T. J. lid od hříšné zábavy odvrátit. I přišel na myšlenku dát lidu náhradu, a radost hříšnou potlačit radostí ušlechtilou. S povolením biskupa ozdobil překrásný chrám kolegia T. J., nejsv. Svátost byla po 40 hodin k veřejné účtě vystavena, neustále se střídaly modlitby

²⁷⁸ Při mši sv. obětujeme nebeskému Otci nejdr. Krev jeho Syna na usmíření za urážky mu činěné. O nejdr. Krvi Páně praví sv. Tomáš, že „její jediná krůpěj sama stačila, aby všeho světa viny obmyla“. Tutéž myšlenku pěkně znázorňuje náš obrázek. Na jednu misku váhy položeny hříchy celého světa, na druhou obětní kalich, do něhož skanula jedna krůpěj z otevřeného Srdce Páně a vyvážila všechny hříchy. Obrázek vzat z knihy P. J. Jaroše T. J. „Život podle B. Srdce P.“, kterou vřele doporučujeme. JAROŠ, Josef a KUBÍČEK, František Sal., ed. *Život podle božského Srdce Páně*. 3. vyd. Praha: Dědictví svatojanské, 1933. 585 s.

a zpěvy, denně byla dvě i tři kázání, lid zván k adoraci a ke stolu Páně. Skoro celé město spěchalo do chrámu a pohrdli zábavou hříšnou, takže herec pohořel. Z Loreta se pobožnost ta rozšířila do celé Italie a Evropy. Takový jest – pokud jsem mohl vypátrat – původ této pobožnosti. Teď uděluje církev sv. plnomocné odpustky za návštěvu vystavené velebné Svátosti za obvyklých podmínek.

* *

*

Ve svých rukopisech našel jsem modlitbu k B. Srdci P. s poznámkou, že se jí modlí v některých francouzských diecesích. Podáváme ji v překladě.

„Nejsv. Srdce J., veškeré lásky a úcty nejhodnější, Srdce plné lásky a smilování, jisté útočiště naše v každé nesnazi a protivenství, pevná naděje naše v každé zkoušce a nebezpečí: pohled' na nebezpečnosti, která nás obklopují, na bouře, kterými jsme zmítáni. Mocnosti temnoty povstaly proti církvi Tvé a proti nám, nehodným sice, abychom kříž Tvůj za Tebou nésti směli, Tobě však věrným a oddaným docela. Zpustošili dědictví Tvoje, pobořili oltáře Tvoje a pronásledují ty, na jejichž čele vidí sv. kříž Tvůj a jméno Boha jejich. Ty však, Pane, přikaz bouři a větrům, a nastane utišení veliké. Vyslyš prosby naše, které k Tobě dnes za církev Tvou vysíláme. Srdce plné slitování, vždy otevřené, abys nás skrylo ve svaté ráně své jako v nejsvětějším a nejbezpečnějším útočišti: Tobě a svaté službě Tvé se dnes zase zasvěcujeme, život svůj Tobě obětujeme, věrnost ustavičnou Tobě slibujeme. Obemkni nás, služebníky své, pomocí a ochranou svou, chraň nás před úklady těch, kteří nenávidí Tebe a církev Tvou, protože T v o j e jest, a pronásledují nás, protože T v o j i jsme a vyznáváme sv. jméno Tvé. Dej, abychom přemohouce všechny nepřátele Tvé stali se sloupy ve chrámě Boha svého a abychom nikdy z něho vyloučení nebyli.²⁷⁹ Napiš tam na čelo naše jméno Boha našeho a jméno Tvé, abys vyznal nás před Otcem svým a před anděly jeho, jak jsi slíbil všem věrným svým, Ty, který jsi sám Pán a Král náš, jemuž čest a sláva na věky. Amen.“

Úvaha svatodušní²⁸⁰

Několik slov o úctě k Duchu sv.

Utěšitel Duch sv., od božského Spasitele slíbený, od nejbl. Panny v posvátné noveně vyprošovaný, od církve s takovou toužebností očekávaný konečně přišel. „Ó Králi slávy, Hospodine zástupů, který jsi jako vítěz na nebesa vstoupil, nezanechej nás sirotků, nýbrž sešli nám slíbeného

²⁷⁹ Slova tato jsou narážkou na slova Páně ve Zjevení sv. Jana k. 3. v. 12: „Kdo zvítězí, učiním jej sloupem v chrámě Boha mého a ven nevyjde nikdy (= nebude jméno jeho vymazáno z knihy života, v. 5), a napíše na něho jméno Boha mého... a jméno své...“; v. 5: „Kdo zvítězí... vyznám jméno jeho před Otcem svým a před anděly jeho.“

²⁸⁰ P. ALGUNO. Úvaha svatodušní. Několik slov o úctě k Duchu sv.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 70-72.

Ducha pravdy“ – tuto toužebnou prosbu vysílá církev sv. za oslaveným Spasitelem k nebesům v kněžských hodinkách po celou novenu. Dnes velebí a s plesem děkuje Pánu: „V pravdě hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom Tobě vždy a všude díky vzdávali, Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho: který nade všechna nebesa vystoupiv a sedě po pravici Tvé slíbeného Ducha sv. dnes na syny Boží vylil: pročež radostí roznícen po oboru zemském celý svět jásá...”

Svatodušní svátky, nepoznaná krásu! Jste jako rozvité květ v zahradě církevního roku, proti vám ostatní svátky všechny nejsou víc než poupátka, která dnes žářem Ducha sv. se rozvíla – proč si vás věřící lid více nevšímá? Slavíme dnes výroční den samostatnosti království Kristova, království, jehož brány pekelné nepřemohou – a sotva si toho křesťanský lid uvědomí!

Církev hledí dnes na d o k o n á n í díla Kristova, slaví léto jeho vykupitelského díla – léto, kdy v žáru a paprscích Boží Lásky²⁸¹ uzrává dílo Spasitelovo a přináší první plody, první žeň.²⁸² Před půl rokem vyšlo Slunce našich duší v betlémské noci, v temnotách hříchu, v chladu nelásky a vlažnosti; sníh a led pokrýval celou zemi. Před 50 dny, kdy vše začalo pučet, kdy příroda vstávala k životu, vstal i on z hrobu po třídenním spánku smrti k novému životu, nad kterým smrt již moci nemá. Po 40 dnech příroda, plná zpěvů a jásání, sypala mu kvítí na cestu, když provázen sborem vykoupených ubíral se do nebes.²⁸³ Dnes, kdy v žáru slunečního světla se vše blíží k uzrání, slaví církev svátek Ducha sv., který svým světlem a žářem působí takovou proměnu v řádě nadpřirozeném (v našich duších), jakou žár slunce v přírodě.

Ale žár Ducha sv. není vysilující, nýbrž osvěžující. Proto Duch sv. nazýván též r o s o u nebeskou. Pěkně přirovnává Meschler církevní rok k vodotrysku.²⁸⁴ Ze dna tryskají krůpěje vzhůru a pak snášejí se jako mírný déšť zase k zemi. Tak i Kristus: v jeskyni²⁸⁵ se narodil – pak jsme viděli jej stoupat výš a výš – ve svém nanebevstoupení došel vrcholu své oslavy, a pak snesl se na zemi, ne sice on sám, nýbrž Duch sv., který z něho vychází – snesl se jako blahodárná rosa, svlažující vyprahlá srdce naše. –

Působení Ducha sv. v naší duši (v řádě milosti) podobá se působení j a r n í h o slunka v přírodě. Než přijde jaro, všude ztuhlost, zima, mráz; kam oko pohlédne, všude led, nikde známky života. Jak teskný pohled na krajinu, z níž všechn život vymizel! Srdce se svírá, tíseň jakási uléhá na duši. Když se však jarní slunko ukáže, jak se vše mění! Jeho dech jemný, klidný, mírný, a pod tím dechem tají ledy, ztrácí se sníh, mizí ztuhlost; země neschopná života přichází pomalu k sobě.

²⁸¹ Duch sv. jest osobní Lásky Boha trojjediného.

²⁸² Tři tisíce židů se toho dne obrátilo a bylo přijato do mladičké církve.

²⁸³ Pán byl provázen zástupem spravedlivých, kteří spolu s ním na velikonoční neděli opustili předpekli.

²⁸⁴ MESCHLER, Moritz. *Das katholische Kirchenjahr: Betrachtungen über das Leben unseres Herrn Jesus Christus, des Sohnes Gottes*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1905. 380, 459 s.

²⁸⁵ „In spelunca s u b t e r r a n e a nascitur Christus.“ (Lit. graeca.)

Slunko pomalu, ale vytrvale a jistě působí, vykouzluje všude život a neustane, až konečně příroda samý květ, vše pučí, raší a bují.

Jaký to obraz působení Ducha sv. v nás! Před jeho příchodem byla srdce naše ztuhlá, bez života, bez ohně Boží lásky, mrtvá, asi jako země, než do ní vložil Tvůrce zárodky života. Duch sv. zavanul do těch ztuhlých srdcí, a na ráz se všechno změnilo. V kněžských hodinkách vyjadřuje církev sv. tyto myšlenky překrásným „svatodušním“ žalmem 103. V něm se opěvuje Bůh jako původce a udržovatel všeho života v přírodě. Jako původce: kdyby nebyl řekl: „Vydej země duši živou...“, nebylo by ani stopy po životě. Teprv na jeho tvůrčí „staň se“ vydaly vody i země živoucí tvorstvo. Bůh však musí ten život, jehož je původcem, i zachovávat, sic by rázem vzal za své. Kdyby Bůh odvrátil tvář svou, všechno by zhynulo, ztuhlost a smrt by odevšad zela. Od Boha očekává všechno tvorstvo požehnání, on otevírá ruku svou a dává pokrm všem v čas příhodný.

Čím jest Otec, Bůh-Stvořitel, v řádě přírody, tím je Duch sv., Bůh-Dokonavatel,²⁸⁶ v řádě milosti, t. j. původce a zachovávatel života nadpřirozeného. On jest původce milosti, která oživuje naši duši, divotvůrce, jenž podivuhodně působí ve sv. svátostech a skrze ně v duši věřící divy tvoří, jeho dech v nich tajemně vane. Duch sv. nás ve vlnách křtu sv. přivedl k novému životu, on v této svátosti vždy nové členy rodině nebeského Otce zjednává a tvoří, skrze ni zajišťuje neustálý příliv církvi Kristově, aby odchodem věrných do církve vítězné nenastaly mezery v církvi bojující. Duch sv. naplnil celý svět bojovníky Kristovými a k boji je sílí ve svátosti sv. biřmování, zvané zvláště svátostí Ducha sv. On snáší se při proměně na oltář a připravuje vojínům Kristovým chléb andělský, aby nezemdleli na cestě bojem a únavou. Na oltáři, kde se obnovuje tajemným způsobem krvavá oběť golgotská, rozvíjí se zvlášť působení své tajuplné moci – oltář jest jeho dílna,²⁸⁷ kde divy působí a ve výhni své lásky chléb pozemský proměňuje v mannu nebeskou. Duch sv. je však nejen tvůrce těla Kristova – svátostného i mystického, t. j. církve sv. – nýbrž i lékařem jeho mystického těla. Kolik údů církve Kristovy onemocní na dlouhé cestě k nebi, kolik jich smrtelně zraněno – a ti všichni by byli na vždy ztraceni, kdyby jich Duch sv. neuzdravoval ve svátosti pokání, která tisíce a milliony duší již zachránila pro nebe.

Jak pěkně vyjadřuje církev sv. toto působení Ducha sv. v překrásné sekvenci „Přijď, ó Duchu přesvatý...“! Skladatel její měl jistě před sebou žalm 103., když psal: „Skrvny s duší našich smaž, vyprahlá Ty srdce svlaž, raněné rač vyhojit; srovnej, co je zkřiveno, ohřej, co je studeno, a nedej nám zabloudit.“ Jak hluboce začíná: „Člověk bez Tvé pomoci slábne a je bez moci, vše mu může uškodit...“

Ale přes to, že Duch sv. má tak těsný vztah k životu křesťanskému, že v církvi sv. a v nás

²⁸⁶ Proto ho i nazýváme „Creator Spiritus“ v hymnu „Přijdiž, Tvůrče Duchu, k nám“.

²⁸⁷ „Officina Spiritus sancti.“

působí a žije, jest jeho úcta tak málo pěstěna. A přece Duch sv. jedině může vyléčit rány, na něž stůně moderní lidstvo – on a jedině on, nebeský lékař našich duší. Rodiče vedli dříve děti k tomu, aby k ranním a večerním modlitbám přidaly Otčenáš za osvícení Ducha sv. Proč mizí ten zvyk? Sodálové, vy, kteří máte být elitou a kvasem uprostřed zkaženého světa, vy nedostojíte svému velikému úkolu a povolání bez pomoci Ducha sv. Pobožnost k Duchu sv. měla by v řadách vašich jít ruku v ruce s úctou k nejbl. Panně a B. Srdci P. Zasněujeme-li nejsv. Svátosti čtvrtky, B. Srdci pátku a sv. Panně sobotu,²⁸⁸ zasvěťme Duchu sv. neděli, kdy na apoštoly sestoupil, a toho dne hojnějšími modlitbami vyprošujme si osvícení a síly, jíž jest dnes nad pomyšlení třeba. Na mnohé družiny se nařiká, že nemají života, mnohý podnik a práce ve prospěch Kristův setká se s nezdarem a hyne, zatím co nepřátelé jeho horečně pracují – jak vnést život do krajů, na nichž leží stín smrti? Úctou k Duchu sv. – poddat se zcela jeho řízení a vlivu, a čilý život zavládne všude, kam zavane jeho oživující a životodárný dech.

Měsíc velebné Svátosti²⁸⁹

Budete v radosti vody vážit ze zřidel Spasitelových a řeknete toho dne: „...jásej a plesej, lide Sionský, protože veliký dlí uprostřed tebe, Svatý Israele.“ Tato slova Isaiášova (k. 12) modlí se církev sv. při mši sv. o B. Srdci Páně, vzpomíná při tom s vděčností na blaho lidu křesťanského, v jehož středu dlí sám jeho Pán a Bůh, a hledí k svatostánku, z něhož rozlévají se proudy milostí na spravedlivé i hříšníky. B. Srdce Páně, schrána svatosti, ohnisko lásky a zdroj milostí, přetajemným způsobem mezi námi přebývá a ve sv. přijímání uskutečňuje to, k čemu člověk stvořen – spojení s Nejvyšším v objetí lásky.

S p o j e n í s Bohem jest poslední cíl, pro nějž stvoření na nebi andělé a lidé na zemi. Co jest patření na tvář Boží, ne-li nejvyšší sjednocení tvora s Tvůrcem? Boha pokud možno dokonale poznávat, jej milovat, a v této lásce zakoušet nevýslovné blaho a dosíci vlastního nejvyššího zdokonalení: to jest podstata věčné blaženosti a cíl člověka.

²⁸⁸ Ostatní dny týdne zasvěcuje věřící lid (se schválením církve sv.) takto: pondělí sv. andělům strážným (každý svému), středu sv. Josefu; úterý můžeš věnovat památce svého křestního patrona. Co se jednotlivých m ě s í c ů týče, viz „Kalendář“.

²⁸⁹ P. ALG.. Eucharistický odbor. Měsíc velebné Svátosti. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 88-90.

„Bůh ti tento život dal,
bys jej vroucně miloval
a tou jeho svatou láskou
b l a ž e n ý m se stal...“

praví pěkně naše misionářská píseň.

Hříchem přetrhl člověk pouto lásky, které ho spojovalo s Bohem, ale nemohl utlumit v sobě vědomí, že je stvořen a určen ke společenství s ním. Cílem všech náboženství bylo uskutečnit toto spojení, ale žádné nebylo s to, aby je uskutečnilo. Všude jen tápání ve tmách, nikde jistoty. Obětní hostiny, při nichž podle svých názorů se scházeli u téhož stolu s božstvem, nauka o stěhování duší, o splnutí s božstvem (nirvana) atd., to vše jest výraz oné neukojené touhy.

Co marně provést usilovala náboženství pohanská, to přineslo křesťanství. Na Golgotě u oltáře kříže sešel se v objetí míru Bůh a kající lidstvo – na milost přijatý lotr jsou prvotiny člověčenstva s Tvůrcem smířeného. Nejdražší krev božského Spasitele smířila nebe a zemi, a velebná Svátost – podle sv. Pavla neustálá památka smrti Kristovy – utvrzuje naše spojení s Bohem na Kalvarii zase zjednané a přivádí k nejvyšší dokonalosti, jaká jest smrtelnému člověku myslitelná a možná. Eucharistie, záruka a cesta k nepomíjejícímu spojení s Bohem v blažené věčnosti, zasazuje v nás zárodky nesmrtnosti a stává se nám zárukou slavného vzkříšení.

Nezničí-li těžký hřích těchto zárodků, dojdou jednou plného rozvití. Proto božský Spasitel při zaslíbení velebné Svátosti (Jan. 6) stále a stále opakoval: „Kdo jí mé tělo... má život věčný... neumře na věky... já ho vzkřísím v den poslední.“ Jest hluboká myšlenka v tom, že při mši sv. za zemřelého (IV. formulare) čte církev sv. evangelium právě z této kapitoly. Nad rakví zesnulého křesťana nezoufáme – zárodky nesmrtnosti a záruku vzkříšení bere si do hrobu, a s tímto přesvědčením mají se při téže mši sv. blížit ke stolu Páně ti, kteří v těle smrtelném ještě meškají.

Božský Spasitel neopominul zdůraznit svaté a tajemné s p o j e n í, ve které vcházíme s ním a skrze něho s Otcem (i Duchem sv.) ve svatém přijímání. „Kdo jí mé tělo, ve mně přebývá a já v něm“ (Jan. 6, 57). Zvláště však při poslední večeři mluvil o tom slovy plnými nejněžnější lásky. Bylo to po prvním svatém přijímání apoštolů. Očitý svědek, apoštol, který tehdy na Srdci Ježíšově spočíval, sděluje nám slova Páně – mohli bychom je nazvat eucharistickým kázáním o účincích a ovoci sv. přijímání. Jen otevři Písmo sv. a čti kap. 14 a 15. sv. Jana. „Já jsem kmen vinný a vy ratolesti, kdo trvá ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnohé... Již nebudu vás zvát služebníky... vás však nazval jsem přáteli...“ (k. 15. v. 5, 14, 15). Tak mluvil k apoštolům Pán po ustanovení nejsv. Svátosti – jeho slova mohla by se nazvat i díkučiněním po jejich sv. přijímání a po jeho mši svaté – první, která byla kdy sloužena. Jeho jediné přání, několikrát opěťované ve velekněžské

modlitbě, bylo: „Zůstaňte ve mně a já ve vás... abychom takto spolu jedno byli... aby s Tebou, Otče, jedno byli...“

„Pojď k Spasiteli,
pojď ještě dnes,
své srdce jemu
v o b j e t í n e s ...“

pěje známá píseň k svatému přijímání. „Pojď na Srdce Páně“, volá světlo před svatostánkem. „Pojď do náručí Otce“, zve nás svátostný Spasitel – on překlenul propast, která dělila lidstvo od Boha. Jansenismus – blud, jehož stopy dosud nevymizely – chtěl zase obnovit tu propast mezi Tvůrcem a člověkem. Jeho heslem bylo: „Dál od Boha“; pod záminkou líčené pokory zakazoval tento pyšný blud věřícím sv. přijímání, odváděl je od svatostánku a odpíral jim i v posledním boji posilu nejsv. Svátosti. A právě v onu dobu dal Pán církvi úctu k svému nejsv. Srdci; heslem této úcty bylo a jest: „Blíže k Bohu, blíže k Otci“. Jansenismus vycítil dobře, co znamená pro něho pobožnost k B. Srdci Páně, a proto zuřivě brojil proti ní. Ubohý člověk potřeboval, aby jeho důvěra k Bohu byla povzbuzena a posílena, aby odložil nemístnou bázeň, jež ho vzdaluje od Otce, a blud ho v jeho malomyslnosti utvrzoval. Ale paprsky nové pobožnosti pronikaly církev vždy víc a víc, jejich blahodárným vlivem tály pomalu ledy, a úcta k B. Srdci Páně stala se miláčkem věřícího lidu.

Teď se ještě zadívej, milý sodále, na přiložený obrázek. Na vrcholu hory vidíš křesťanský chrám, dům Boží, přístupný lidem všem, jak předpověděl prorok: „A bude v posledních dnech připravena hora domu Hospodinova na vrcholu hor, a vyvýšena bude nade všechny pahorky, a pohrnou se k ní všichni národové“ (Is. 2, 2). V tomto domě Hospodinově se plní denně proroctví Malachiášovo: „Od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy, a na všech místech se přináší a obětuje jménu mému oběť čistá...“ (1, 11). Denně snáší se Duch sv. na naše oltáře – všimni si holubice nad chrámem se vznášející. Tajemné působení Ducha sv. je nepřístupno našim smyslům, proto na obrázku brána chrámová zavřena. Ale účinky jeho působení jsou patrné: s oltářů křesťanských rozlévá se požehnání na všechny strany, což naznačuje překrásně pramének vytékající zavřeným portálem. Ovoce přesvaté oběti Nového Zákona se dostává nejen přítomným, nýbrž všem věřícím, na blízku i v dáli. Pramének mohutný, rozděluje se v sedm pramenů (= sedm sv. svátostí), stéká po úbočí hory a svažuje celý kraj. V těchto pramenech života vidíme uskutečněné proroctví Ezechielovo (k. 47): „A obrátil mě k bráně chrámové, a hle, vody vycházely z pod prahu chrámového k východu... a stékaly k pravému boku svatyně na polední stranu oltáře... A vyvedl mě cestou brány půlnocní za vnější bránu, a hle, vody hojné po pravém boku stékající

(jsem uzřel)...“ Prorok veden jsa svým průvodcem, sledoval proud a pozoroval, jak neustále mohutněl; napřed ho snadno přebrodil – voda sahala po kotníky – pak po kolena – pak po pás – a konečně nebyl s to jej přebrodit. Proud ubíral se k východu a pouští se bral k Mrtvému moři. Kamkoli vody jeho přišly, ustupovala smrt, všude rašil a bujel život, poušť se proměnila v úrodný kraj a vody Mrtvého moře byly zhojeny. „Každý se uzdravil, ke komukoli vody přišly“ (v. 9).

Jak krásný obraz milostí, jež lidstvu přinesl božský Spasitel! Zvláště milost sv. křtu²⁹⁰ jím znázorněna, můžeme však s naším obrázkem myslet i na milosti mše sv. a sv. přijímání. Zdrojem těch milostí jest B. Srdce Páně... z něho se rozlévají na všechno lidstvo od oné svaté chvíle, kdy na kříži

„kopím se dalo otevřít,
aby se mohlo lidstvo všechno
v milosrdenství jeho skrýt.
A s toužou láskou v svatostánku
dlí mezi námi ještě dnes,
by naše duše svou milostí
živilo, vedlo do nebes...“

Všimni si též pastýře, který vede své ovečky ke zřídlu života. Podle papežské berly, o níž se opírá, poznáváš v něm církev sv., putující a vedoucí nás k hoře svaté Boží; poznáváš v něm Petra, který po příkladě a na rozkaz dobrého Pastýře ujal se jeho oveček. O dobrém Pastýři mluvili už proroci (Ez. 34, 23, srov. Is. 49, 10: „...u pramenů vod bude je napájet“); lásku jeho nejsv. Srdce však popsat nedovedl nikdo, to mohl jedině on sám, který život za ovečky své položil (Jan. 10, „evangelium B. Srdce Páně“).

²⁹⁰ Proto v době velikonoční se zpívá před slavnou mší svatou místo obvyklého „Asperges me“ verš „Vidi aquam“: Viděl jsem vodu, vycházející z chrámu z boku pravého, alleluja, a všichni, k nimž se dostala voda tato, uzdraveni jsou a dí alleluja, alleluja. – Jest to narážka na křest sv., udílený kdysi na Bílou sobotu.

Život nejbl. Panny²⁹¹

Narození

„Život Marie – škola ctností“ praví sv. Ambrož.²⁹² Jistě, čím jiným mohl by život milostiplné Panny být leč zrcadlem vši dokonalosti? Pomníme-li, že byla milostí naplněna již v okamžiku svého Neposkvrněného Početí, že byla chrámem Ducha Posvětilce, že v ní „Moudrost Boží zbudovala sobě stánek, by v něm přebývala a z něho se zrodila“:²⁹³ co jiného můžeme čekat, leč že život její jest čistým, neposkvrněným, dokonalým zrcadlem ctností všech! A povinnost sodála? „Jdi do školy ctností Mariiných a jí následuj, dívko milená“, praví též sv. Ambrož,²⁹⁴ který shromážděným dívkám ve své katedrále dovedl tak nadšeně mluvit o nadzemské kráse jejich nebeské Vládkyně. Zavéstí tebe, sodále milý, do školy ctností Mariiných, jest účelem těchto článků. Nikoli nezaručené legendární zprávy budou podkladem našich úvah, nýbrž jen to, co Písmo sv. nám o ní sděluje. Mariánský evangelista, sv. Lukáš, který u nohou Učitelky evangelistů vyslechl, co nám v evangeliu vypravuje, a sv. Jan, duchovní syn Bolestné Matky, budou našimi učiteli.

Jen v tomto a v příštím článku musíme učinit výjimku a dát se vést tradicí. Písmo sv. totiž o narození Panny přesvaté mlčí – ani zmínky o jejích rodičích, o její výchově, o jejích dětských letech. Písmo sv., které dost obšírně vypravuje o narození Předchůdce Páně, nemá ani slova o narození Matky Páně. Proč to? Na první pohled to překvapí, ale při bližší úvaze neshledáme v tom nevážnosti k Neposkvrněné Panně, naopak, její vznešenost se tím jen staví do světla ještě vyššího. Písmo sv. nemluví o jejích rodičích, nýbrž o jejím Synu; její sláva a důstojnost pozůstává nikoli v

²⁹¹ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Narození. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 135-137. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ve škole Ducha sv.. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 145-147. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ve škole Ducha sv. II.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 2-5. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poslední přípravy. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 19-20. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poselství andělské. I.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 33-34. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poselství andělské. II.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 49-51. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. „Panna nad pannami, krásná mezi všemi...“. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 82-84. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ave! *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 99-100.

²⁹² Nikoli do slova, nýbrž co do smyslu; viz jeho dílo „De virginibus“ 1. 2, c. 2. AMBROŽ. *O pannách; Pohřební chvalořeč O bratru Satyroví*. Olomouci: Dominikánská edice Krystal, 1948. 169 s. Patristická knihovna; Sv. I. Dominikánská edice Krystal; Sv. 92. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1574>

²⁹³ Srov. ŽÁK, František. *Družinský zpěvníček*. 3. doplněné vydání. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad. V. Kotrba, [1930], s. 15-17.

²⁹⁴ Hanc imitamini, filiae. De institutione virginis. AMBROŽ. *O pannách; Pohřební chvalořeč O bratru Satyroví*. Olomouci: Dominikánská edice Krystal, 1948. 169 s. Patristická knihovna; Sv. I. Dominikánská edice Krystal; Sv. 92. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1574>

tom, že byla dcerou velkých patriarchů a králů, nýbrž že jest Matkou Syna Božího. „Nedbej, či ona jest dcerou, nýbrž všimni si, či jest matkou“ chce nám tím říci Písmo sv. Církev sv. pozdravuje proto bl. Pannu v den jejího narození: „Bud' zdráva, s v a t á B o ž í R o d i č k o , která jsi porodila krále, jenž vládne nebi i zemi na věky věkův“, a v kněžských hodinkách se modlí: „Narození Tvoje, Rodičko Boží Panno, zvěstovalo radost celému světu...“ Církev neslaví narozeniny svých dítek;²⁹⁵ svátky mučovníků a světců vůbec slavila vždy ve výroční den jejich úmrtí, protože ten den byl jejich narozením pro nebe.²⁹⁶ Jen u tří bytostí slaví církev den jejich narození: Jana Křtitele, protože naroden bez hříchu prvotního, byv očištěn a Duchem sv. naplněn již v lůně matčině; Ježíše Krista, při jehož narození pěli andělé „Sláva na výsostech Bohu... zvěstuji vám radost velikou...“; Marie Panny, protože jak ve svém početí tak při svém narození byla neposkvrněná.

Podle zaslíbení daného Davidovi pocházela z jeho rodu, byla tedy dcerou královskou. Královský rod Davidův byl však tehdy v úpadku – z trestu za modloslužbu jeho potomků, králů Judských.

Jména rodičů nejbl. Panny uvádí po prvé sv. Jan Damascenský v 7. století. Jak Joachimovi, tak Anně dostalo se cti oltáře; jest pochopitelné, že Pán za rodiče své nejbl. Matky vyvolil lidi svaté. Kolébka nebeské Královny stála podle všeho v Jerusalemě. Tak tvrdí sv. Sofronius a sv. Jan Damascenský ve svých řečech o narození bl. Panny, a totéž, jak se zdá, předpokládá sv. Germán v řeči o Obětování P. M. Náhled, že Nazaret byl rodištěm bl. Panny, pochází z apokryfního „protoevangelia Jakobova“. ²⁹⁷ V pozdějších dobách objeven byl krom toho v Jerusalemě dům, jejíž tradice označovala jako příbytek rodičů bl. Panny; na místě tom, blízko zbořeného chrámu židovského, byl pak vystavěn chrám sv. Anny. V Jerusalemě ukazována byla i zahrada, kde prý sv. Joachim a Anna byli pochováni. Jest tedy pravděpodobné, že Jerusalemb byl rodištěm Matky Boží. ²⁹⁸ Tam asi žili její rodiče, tam prožila ona svůj dětský věk. Čtrnáctého dne po narození dáno bylo dívce jméno, jméno docela jistě od Boha sv. Joachimovi zjevené, ²⁹⁹ jméno, jehož sláva měla převýšit hvězdy, jméno, jež tisícové šeptati budou v radosti a žalu a jež bude poslední nadějí ztrápených.

* *
*

²⁹⁵ Za starých dob slavili křesťané nikoli výroční den narození, nýbrž výroční den sv. křtu. Vždyť narození na tento svět znamená začátek strádání a útrap, a krom toho rodíme se v nemilosti Boží, jako synové hněvu.

²⁹⁶ Dies natalis! (Martyrologium.)

²⁹⁷ POKORNÝ, Petr, ed. a DUS, Jan Amos, ed. *Novozákonní apokryfy. I, Neznámá evangelia*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2001. 461 s. Knihovna rané křesťanské literatury; sv. 1. ISBN 80-7021-406-6.

²⁹⁸ Jiná tradice označuje jako její rodiště městečko Sephoris, 5 km severně od Nazareta; císař Konstantin tam postavil chrám ke cti narození P. M.

²⁹⁹ Viz ročník 1919, str. 30 sqq.

„Narození Tvoje radost přineslo veškerému světu.“ Jako pozdravujeme první kvítek, který jaro přináší, jako Noe vítal holubici, která mu přinášela ratolest olivovou, znamení svobody a míru, tak vítá církev narozenou Poselkyni pokoje. Lidstvo strádalo v okovech, které na se vložilo prvním hříchem, čekalo osvoboditele, a osvoboditel váhal. Když však se zrodila Maria, od věčnosti vyvolená matka Messiášova, zaplesalo lidstvo. Její narození bylo konec vyhnanství, bídy a strádání, bylo začátkem nové šťastné doby.

Jak krásně to vyjadřuje epištola a evangelium sváteční! „Hospodin vládl mnou na počátku cest svých, prve než byl co učinil od počátku. Od věčnosti zřízena jsem a od starodávna, prve než země učiněna byla...“ Svatý Bernard praví u příležitosti zvěstování andělského, že Gabriel byl poslán ku Panně ne náhodou nalezené a jakoby z nouze a na spěch vybrané, nýbrž ku Panně od věčnosti určené a vyvolené. „V mysli svojí od věčnosti radujíc se, Maria, Tvoji krásu, Tvoje ctnosti láska Boží patřila...“³⁰⁰ Dříve než stvořeno bylo nebe a země, byla Maria vyvolena za Matku Syna Božího, a po celou věčnost obíral se trojjediný Bůh v mysli jí. Byla již tehdy radostí a rozkoší nejsv. Trojice a všechny tři božské osoby zavodily, jak praví sv. Alfons Lig., aby jí připravily milosti co nejhojnější. Otec chtěl dát svému Synu matku co nejkrásnější, a proto všechnu svou všemohoucnost vynaložil, aby ji nevidanými dary obdařil. Syn chtěl mít matku sebe hodnou a důstojnou, a proto vynaložil všechnu moudrost svou, aby přiměřeně veliké důstojnosti její ji vytvořil. Duch sv., nebeský umělec, vynaložil všechnu dovednost, štědrost a lásku svou, aby co nejkrásněji vyzdobil chrám Boha nejvyššího, stánek věčného Slova, dceru Otce, Matku Syna a snoubenku svou.

Epištola líčí nám život nejbl. Panny ve věčných úradcích Božích; evangelium pokračuje a líčí její život předobrazný, t. j. v touze a očekávání patriarchů a lidstva starozákonního. „Kniha rodu Ježíše Krista, Syna Davidova, syna Abrahamova. Abraham zplodil Isáka...“ Neubráníme se hlubokému dojmu, když čteme tu dlouhou řadu více méně známých nebo neznámých jmen. Abrahamovi dáno zaslíbení, ale co se lidstvo načekalo, než slíbená vítězná odpůrkyně Satanova přišla? Jeden rod jde za druhým, generace přicházejí a odcházejí, jiné nastupují na jejich místo, aby týž osud je stihl, a Messiáš nepřichází. Jako některé tropické rostliny jen listy vydávají, a každý nový rok nové listy přinášejí, až po dlouhé době vývoje se ukáže květ, a tím vývoj rostliny u konce: tak v národě vyvoleném přicházelo pokolení za pokolením, až po sta a sta letech vystoupil květ z kořene Jesse: „Maria, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus“ – a tím úloha a světové určení vyvoleného národa dokonáno; u Marie a Ježíše se sv. evangelista zastavuje, tam vývoj u konce, dále rod Abrahamův nejde. –

³⁰⁰ Srov. ŽÁK, František. *Družinský zpěvníček*. 3. doplněné vydání. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad. V. Kotrba, [1930], s. 15-17.

Ve škole Ducha sv.

I.

Bez poskvrny počatá jsi, v lilii jsi, Maria, nevýslovné, rajske krásy vykvetla, se rozvila...“ Tato slova naší milé písně líčí nám dětský věk nejbl. Panny. Jen málo se dá s určitostí říci o jejím životě před zvěstováním andělským.³⁰¹ Článek víry o jejím Neposkvrněném Početí zaručuje nám, že nepoznala ostnu pokušení a na výsluní Boží lásky, skrápěna rosou nebeských milostí, rozvíjela se utěšeně jako něžné poupátko v ušlechtilý květ. „Dítka prospívalo moudrostí, věkem a milostí u Boha i u lidí“ (Lc. 2) – slova, jimiž líčí evangelista dětský věk Syna Božího, jsou neméně věrným výrazem dětských let bl. Panny. Pochopitelně tedy, že byla radostí rodičům i vychovatelům, že její společenství bylo rozkoší družkám, že pohled na ni povznášel kde koho. Ani mladická nerozvážnost nebo lehkomyšlnost, ani skvrna hříchu, ba ani stín nedokonalosti nedotkl se jejího mládí.

Jinak byl dětský věk Neposkvrněné Panny zcela podoben životu jiných israelských dívek.³⁰² Starost o její výchovu i o její blaho časné připadla rodičům, především matce. Obrazy sv. Anny vyjadřují pěkně, že matka Bohorodičky si byla dobře vědoma své výsady, totiž že ona má vštěpovat do srdce dítěte znalost Boha a učit je ručky k modlitbě spínat. Některé žalmy, Desatero, modlitby z Písma sv. vzaté a staletým užíváním posvěcené: to byly modlitby starozákonného Israelity, jim učila sv. Anna tu, která po letech svou horoucí modlitbou svábí Syna Božího s nebe.

Z Písma sv. patrně, že dvě události spadají do jejích dětských let: zasnoubení se sv. Josefem a slib ustavičného panenství. Tradice k tomu dodává ještě jednu věc: obětování bl. Panny ve chrámě a její život ve škole chrámové.³⁰³ V mladistvém věku – těžko říci, kdy – přivedena byla Panna Neposkvrněná od rodičů do chrámu, aby v zátíší chrámovém spolu s jinými dívkami byla

³⁰¹ Legendy ovšem vypravují mnoho; namnoze čerpaly z (nepravého) Protoevangelia Jakobova, jež složeno bylo od neznámého spisovatele na konci 1. nebo na začátku 2. století. Tvzení, že bl. Panna měla denní přístup do velesvatyně, kam jen velekněz jediný den v roce směl vstoupit, a že se stýkala s anděly, kteří ji krmili ambrosií s nebes (!), nutno odkázat do říše bájí. POKORNÝ, Petr, ed. a DUS, Jan Amos, ed. *Novozákonní apokryfy. I, Neznámá evangelia*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2001. 461 s. Knihovna rané křesťanské literatury; sv. 1. ISBN 80-7021-406-6.

³⁰² Náhled, že Panně nejsv. se dostalo užívání rozumu již v lůně mateřském, odmítáme (proti mnohým bohoslovcům) jako mariologický extrém, postrádající všeho dogmatického a historického podkladu; sv. Tomáš Aq. tvrdí rozhodně, že této výsady se dostalo jedině božskému Spasiteli. Upozorňujeme při té příležitosti na slova sv. Bernarda: „Panna a Královna naše nemá zapotřebí n e p r a v ý c h chval (t. j. abychom vymýšleli a jí připisovali přehnaně výsad, kterých neměla), protože jest zasypána (od Boha) spoustou milostí zaručených (a náš jazyk sotva stačí, aby je důstojně oslavil a velebil). Ep. ad can. Lugd., volně.

³⁰³ Jsou mi předobře známy důvody p r o t i tomuto tradičnímu tvrzení; nejlépe jsou shrnuty u Vigouroux, Dict. de la Bible, Marie. Nelze teď se do kontroverze pouštět. Prastarý svátek „Obětování P. M.“, nejsilnější důvod p r o naše tvrzení, mohl by se ovšem vysvětlit tak, že předmětem jeho jest zasvěcení bl. Panny Bohu slibem sv. čistoty. Tento svátek, jehož by si měly zvláště bohoslovecké, jinošské, dívčí a *dětské* družiny trochu více všimnout, upadl v nové době skoro v zapomnutí. Viz článek „Druž. besídka“ t. č.

vychována asi do 14. roku. Z některých narážek Písma sv.³⁰⁴ dá se soudit, že dívky nebo ovdovělé ženy se věnovaly na čas nebo na vždy³⁰⁵ službě chrámové. Bydlily snad na blízku chrámu a konaly služby, které nebyly vyhrazeny kněžím nebo levitům (tkaní a zhotovování posv. rouch a pod.). Jest tedy možno, že se ponenáhlu vyvinul zvyk, věnovat nedospělé dívky službě chrámové až do doby, kdy nastala jim povinnost, podle zákona židovského, se zasnoubit. Zprvu byly od starších žen, které se službě chrámové věnovaly, vychovávány – snad pod dozorem některého kněze –, později byly jim samy nápomocny v pracech chrámových.

Život Panny nejsv. ve škole chrámové byl tedy životem modlitby a práce. Žalmy, které byly každodenní modlitbou Israelitovou, které pěli doma, v synagogách, na pouti k sv. městu i ve chrámě, byly i každodenní modlitbou sv. Panny. Zvláště ve chrámě se ozýval zpěv žalmů neustále: v soboty, ve svátky, při obětech ranních i večerních, den co den, hodinu co hodinu. Co krásy obsahují tyto modlitby, které se modlí církev podnes v kněžských hodinkách! Co hlubokých pravd o Bohu v nich našla vnímavá duše mladičké israelské dívky, která jen žila velkým zaslíbením, lidu vyvolenému od Boha daným! Tušila však Panna přesv., že ona jest vyvolenou snoubenkou věčného krále, o které mluví žalm 44? Když se modlila slova: „Král zatouží po kráse tvé... jméno tvé se ozývat bude na rtech věřícího lidstva od pokolení do pokolení, a národové budou tebe velebit na věky“ (žalm 44, volně): tušila, že v ní Duch sv. již připravuje důstojný stánek králi slávy?³⁰⁶ Ale právě tak málo tušila, že pláčem Jeremiášovým bude jednou církev lkát nad jejím srdcem zraněným, a že její oči budou jednou hledět na muže bolesti, jehož utrpení líčí její praotec³⁰⁷ v žalmu 21. a evangelista Starého Zákona³⁰⁸ v kapitole 53. – Že neustálým rozjímáním jí celé Písmo sv. přešlo takřka v krev, svědčí chvalozpěv, který u Alžběty v extasi nebeské rozkoše zapěla. Jen duše s Písmem sv. veskrze obeznámená mohla jej složit – kolik narážek na Písmo sv. v krátkých 10 verších!

Tak prospívala Panna přesv. „ve škole Ducha sv.“. Kromě vychovatelů se totiž on ujal její výchovy a byl jejím prvním učitelem, neviděn sice, ale patrný ve svých účincích. Jemu připadla hlavní péče připravit Synu Božímu důstojný stánek; neustával tudíž ve výzdobě této živoucí monstrance, ve které svatý svatých bude přebývat. Nepropustil ze své péče Pannu přesvatou, bděl neustále nad jejím srdcem, chránil ji před každým stínem pokušení, osvěcoval její mysl, aby dokonaleji poznávala a chápala pravdy Písma sv., spasitelnými vnuknutími povzbuzoval její vůli,

³⁰⁴ Ex. 38. 8; 1 Rg. 2, 22; Lc. 37 (snad).

³⁰⁵ Jen vdovy se mohly službě chrámové věnovat na vždy.

³⁰⁶ Když se předpovědi ty naplnily, poznala všechno, a u vědomí toho, že ona jest tou vyvolenou, o níž písmo věstila, pravila: „Aj, od této chvíle blahoslaviti mě budou všechna pokolení.“

³⁰⁷ David.

³⁰⁸ Isaiáš.

pod jeho tajemným vlivem rozvíjely se vlité ctnosti její vždy víc a víc. Sv. Dionysius Carthus.³⁰⁹ nazývá Ducha sv. nebeským umělcem, který kružítkem božské moudrosti vytvořil toto největší³¹⁰ dílo své: – dílo, jemuž podobného nebylo před tím a nebude po tom, o němž mohl říci: „Učiním tě chloubou všech věků, radostí od pokolení do pokolení.“ Is. 60, 15.

Ve škole Ducha sv.

II.

Bohorodička trávila tedy jaro svého života ve chrámě, „ve škole Ducha sv.“, na výsluní jeho milosti a lásky. Zvláště na jedné události jest patrný jeho vliv. Panna přesv. opustila školu chrámovou se srdcem na vždy zasvěceným Bohu slibem ustavičné čistoty. Tato zápalná oběť její lásky spadá do doby jejího pobytu na místě, kde tisíce obětí již přineseno bylo pravému a živému Bohu, od oběti Abrahamovy až ke krvi obětních beránků v předvečer smrti Kristovy.

K této přecisté oběti pohnuta byla jedině vnuknutím Ducha sv. Důvod udává sv. Bernard:³¹¹ „Ó Panno moudrá, ó Panno svatá, kdo Tě poučil, že se Bohu panenství tak líbí? Který příkaz, která stránka Starého Zákona káže nebo radí nebo aspoň povzbuzuje, abychom v těle jako bez těla žili a na zemi život andělský vedli? Kde jsi četla, Panno přesvatá, kde jsi četla o pannách, že následují Beránka, kamkoli jde?“³¹² Tys však nejen rozkazu, nýbrž ani rady, ba ani příkladu neměla; jen D u c h s v. ³¹³ poučoval tě o všem, a Slovo³¹⁴ Boží živé a účinné, jež dříve se stalo Tobě učitelem než synem, dříve poučilo Tvou mysl, než na se vzalo z Tebe tělo.“ Zdá se sice být jistým nade vši pochybnost, že ve Starém Zákoně někteří mužové žili panicky (Eliáš, Eliseus, Jeremiáš, Daniel); ti však byli spíše okolnostmi k tomu přinuceni; že slibem Bohu svou čistotu zasvětili, jest velmi pochybné, a jest skoro jisto, že ne. U dívek israelských však nemáme ani jediného příkladu ustavičné čistoty – ani zmínky v celém Starém Zákoně. Naopak, podle zákona bylo povinností israelské dívky, vstoupiti ve sňatek; hojnost dítek byla pokládána za požehnání, neplodnost za trest Boží.

Zcela správně tedy soudí velký mariánský kazatel 12. století, že sv. Panna jedině Duchem sv. osvícena mohla poznat cenu a krásu ustavičné panenské čistoty Bohu zasvěcené. Poznat, že tato lilie ctností jest Bohu nad pomyšlení milá, poznat, že Bůh si přeje a ji k t o m u volá, aby mu své

³⁰⁹ De dignitate et laudibus B. M. V.

³¹⁰ Vyjma lidskou přirozenost Syna Božího.

³¹¹ Super Missus h. 3. n. 7.

³¹² Toho místa (ze Zjevení sv. Jana 14.) nemohla ovšem blahoslavená Panna znát; měla jen knihy Starého zákona v rukou.

³¹³ V orig.: unctio; cf. „...qui diceris ...spiritalis u n c t i o.“ (Veni Creator, 2. str.).

³¹⁴ T. j. 2. božská osoba, Syn; v orig.: s e r m o Dei.

panenství zasvětila – to stačilo; více nebylo třeba, aby se rozhodla k věci dotud neslýchané a nezvyklé. „Kristu se zaslibuješ, že zůstaneš pannou, a netušíš, že budeš musit být i jeho matkou; volíš být v Israeli opovrženou a vzít na sebe pohanu neplodnosti, abys tomu se zalíbila, koho jsi za úděl svůj zvolila: a hle, kletba mění se v požehnání, a plodnost na místo neplodnosti nastupuje.“³¹⁵

Jen nepřímo, přece však nepochybně zaručuje nám Písmo sv. tuto událost dětských let nejbl. Panny. Vrátime se k ní ještě jednou.³¹⁶ Co ctností nejčistšího dívčího srdce jejího však odhaluje toto rozhodnutí našemu zraku! Ctnosti, jichž při povrchní úvaze oko naše nepostřehne a které ukazují, jak prospívala Neposkvrněná Panna „ve škole Ducha sv.“!

Ctnost andělská jest první, jejíž lesk září nám vstříc při pohledu na ni. Ctnost, která čarovným kouzlem oblévá postavu přechisté Matky Spasitelovy a činí ji nejvznešenějším ideálem mladistvých duší všech věků a dob, ideálem, jehož krása po staletích nevybledla a nevybledne nikdy, kyne nám jako k pozdravu, když poprvé se zahledíme na její obraz. Nikdy ničím neporušená, ani stínem pokušení nezvlněná ctnost sv. čistoty činí sv. Pannu bytostí nadzemské krásy a líbeznosti, a přece jsme si vědomi, že nestojíme před andělem, nýbrž před dcerou pozemských niv; sestrou naší jest,³¹⁷ co do přirozenosti nám zcela rovná. V ní obětovalo lidstvo Bohu prvotiny panenství, a její příklad stal se strážným andělem tisícům duší.

Se sv. čistotou se snoubí důvěra v Boha. Neposkvrněná Panna věděla dobře, že se nevyhne zasnoubení, jež bylo tehdy nutností pro každou israelskou dívku. Nedbala toho; byla přesvědčena, že Pán, který ji k ustavičné čistotě povolal, sám se postará, aby svému sv. předsevzetí dostála. Bůh nemůže přece odporovat sám sobě. Dá-li vnuknutí (nebo přikázání), dává tím na jevo, že umožní nám, bychom je splnili, t. j. zaručuje nám zároveň milost pomocnou. Jen duše slabé ustupují před vznešeným úkolem, zatím co duše vznešená v důvěře v prozřetelnost Boží hledá sílu a klid.³¹⁸

Zbystříme-li zrak, zpozorujeme v lesku této ctnosti další, poněkud skrytou ctnost: nebeskou moudrost. Výsledek ukázal, že moudře jednala sv. Panna, když bez váhání vyhověla vůli Boží nepřipouštějíc si starosti o budoucnost a svěřivši vše jeho sv. řízení.

Rozhodnutí nejbl. Panny bylo krom toho projevem naprosté poslušnosti a neohrožené statečnosti. Pán nedal sice výslovného rozkazu, aby (podle slov sv. Augustina) nelpěl na první oběti sv. panenství stín vynucenosti a aby se nezdálo, že Bůh musil prvotiny ustavičné čistoty násilím vymáhat. Panně Neposkvrněné stačil však pouhý pokyn nejsv. vůle Boží; věděla dobře, že tím

³¹⁵ Sv. Bernard, *Super Missus*, ib.

³¹⁶ Při zvěstování andělském.

³¹⁷ Slova sv. Tomáše z Villanovy.

³¹⁸ Budiž to povzbuzením těm, kteří pro nedostatek důvěry v Boha bývají malomyslní a skoro zoufalí v bojích o sv. čistotu. Pokušení bl. Panna nezakusila, ale vnější nebezpečí hrozilo její sv. čistotě, totiž předpis zákona o zasnoubení. Že její důvěra nebyla zklamána, ukázala budoucnost. Bez důvěry nedostane se nám pomocné milosti od Pána, a bez milosti není vítězství. Naopak však „dokáží všechno pomocí toho, který mne sílí“. (Fil. 4, 13)

dokonaleji jedná tvor, čím více se přimkne k převedlébné vůli Nejvyššího.

Co se statečnosti týče, nesmíme zapomenout, že u Israelitů bylo pro ženu hanbou a potupou, byla-li neplodná. To věděla Panna přesvatá dobře. Nedbajíc však ohledů lidských a pohrdajíc jejich úsudky, šla neohroženě za hlasem Božím³¹⁹ a ukázala světu, že v pravdě svoboden a povýšen nade vši bázeň světskou jest jedině ten, kdo Bohu se snaží líbit.

Že pohrdání světem provázelo vyjmenované ctnosti, netřeba již podotýkat, a že láska k Bohu oduševňuje tento skutek mladistvé dívky, zjevno ze všeho, co jsme právě uvažovali. Jen láska činí oběť záslužnou; dostačí, abych odkázal na chvalozpěv lásky v listě sv. Pavla ke Korintským (1 Kor 12, 13), a netřeba, abych dlouze velebil a zdůrazňoval plameny sv. lásky, jež ztravovala srdce Panny nejčistší a jež ji pohnula k oběti nejkrásnější.

Zakončeme tuto úvahu slovy sv. Ambrože: „Vzorem svatého panenství jakoby v obraze vykresleného budiž vám život Mariin, v němž jako v zrcadle se odráží (září) lesk sv. čistoty a krása ctnosti. Odtamtud můžete si vzít příklad, jak máte žít, neboť tam jako ve vzoru veskrze dokonalém patrné, co máte na sobě opravit, čeho se varovat a čeho se držet. První pohnutkou horlivosti v učení jest vznešenost učitele. Co vznešenějšího nad Matku Boží? Co krásnějšího nad tu, kterou krása odvěká vyvolila? Co čistší nad tu, která bez porušení povolila? Pannou byla nejen tělem, nýbrž i duchem, nižádným stínem pokušení neposkvrněnou zachovavši srdce čistotu. Srdcem pokorná, v řeči vážná, ducha moudrého, hledíc si vždy práce, Bohu a ne lidem líbiti se snažíc... Nic vyzývavého v pohledu, nic rozpustilého ve slovech, nic nedosti cudného v jednání; ani změkčilost v pohybech ani přílišná volnost v kroku ani neskromnost ve hlase, takže vnějšek sám byl výrazem vnitřku a obrazem ctnosti. Spořádaný dům musí tolik již podle předsíně být poznán, a první krok (t. j. vkročení do předsíně) musí mi ukázati, že uvnitř není nic závadného...

Takovou nám ji evangelista vylíčil, takovou anděl našel, takovou Duch sv. vyvolil... Takový jest obraz panenství. Taková byla Maria, že její samojediné život jest školou všem. Vábí-li nás tedy tato učitelka (čistoty a ctností), zkusme její dílo, a kdokoli touží po její odměně, nechť následuje jejího příkladu. Kolika ctností lesk září v Panně jedině!“³²⁰

³¹⁹ Podobnou statečnost může dnes ukázat sodálka, která nedbajíc poznámek a snad i výsměchu bídného světa šatí se tak, jak se sluší čisté dívce. Netřeba, aby se šatila jako poustevníci, ale jest nedůstojné, vezme-li na sebe neslušný oděv jen z otrocké bázně, aby se jí nesmáli, nebo z touhy, aby se líbila (komu? nečistému světu!) Pro lásku Panny přesvaté bychom měli umět pohrdat lidskými ohledy. Oděv jest předsíní duše; na předsíní poznám, jaká čistota a jaký pořádek jest v pokoji (sv. Ambrož), a na oděvu poznám, jaké srdce pod ním bije. Pod neslušným oděvem nevězí nikdy srdce čisté.

³²⁰ De virginibus 1. 2. c. 2. AMBROŽ. *O pannách; Pohřební chvalořeč O bratru Satyrovi*. Olomouci: Dominikánská edice Krystal, 1948. 169 s. Patristická knihovna; Sv. I. Dominikánská edice Krystal; Sv. 92. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1574>

Poslední přípravy

Přišla konečně chvíle, kdy sv. Panna opustila školu chrámovou. Tím přicházíme s půdy tradice na pole Písma sv. a na něm zůstaneme až k seslání Ducha sv. Neposkvrněnou Pannu nacházíme teď nikoli v Jerusalemě, nýbrž v Nazaretě (Lc. 1, 26). Co ji vedlo do zapadlého městečka ve vzdálené Galileji, na samý sever Palestiny? Její rodiče podle všeho již zesnuli, a bl. Panna byla nucena odebrat se k příbuzným, kteří v Nazaretě bydlili (jak patrně z Mt. 13, 55 sq. Mc. 6, 3).

Přiblížila se však již plnost času. Předpovědi proroků měly být naplněny, předobrazy ustoupit skutečnosti a dlouhá poroba přejít v blaženou svobodu. Tajemství, jehož touhou a očekáváním zmírali patriarchové, mělo podle úradků Božích býti teď vykonáno. Osvoboditel, jenž tak dlouho váhal, hotovil se konečně, aby přišel a vykoupil lid svůj. Syn Boží měl se stát člověkem. Žena vítězná v ráji slíbená, Panna, jež počne a porodí Emanuela, byla již tu. Slibem ustavičné čistoty dokonala, čeho bylo od ní nutno, aby se důstojným stánkem věčného Slova stala. Co ještě zbývalo, leč aby otevřela veřejně panenského lůna svého Králi slávy, jenž by člověka, dílo rukou svých, ze záhuby pozdvihl? Jedné věci bylo ještě třeba: Moudrost Boží a plán vykoupení žádal, aby panenské vtělení a narození Syna Božího zůstalo skryto lidskému zraku. To vymáhalo, aby Panna od věčnosti vyvolená se zasnoubila. Zasnoubení bl. Panny bylo clonou, jež zakrývala nepovolaným tajemství všech tajemství a za níž tiše a nepozorovaně vykonáno dílo, na něž svět čekal a jehož se Satan děsil. Tiše, „jako rosa na rouno“ (Žalm 71) sestoupit chtěl Pán do čistého lůna sv. Panny, bez hluku chtěl navštívit lid svůj.

Nenápadně chtěl přijít, nenápadně též připravoval Duch sv. vše, čeho bylo třeba k jeho příchodu. Nenápadně též pořízena záclona, o níž právě byla řeč. Pán použil jednak zákona, jednak tehdejšího mravu židovského, který měl rozhodně ráz zákonného zvyku. Nejb. Panna byla totiž, jak se zdá, jedinou dcerou svých rodičů a tudíž dědičkou, a podle zákona povinna podat ruku nejbližšímu příbuznému. Bylo tedy přirozeno, že jí vyhledán snoubenec z nejbližšího příbuzenstva, a s ním musila se zasnoubit. Jaké úmysly Pán při tom měl a že on sám vše tak vedl a řídil, aby dosáhl svých nevystižitelných dosud neznámých záměrů, ovšem nevěděla. Viděla jen, že bez pohoršení se zasnoubení vyhnout nemůže, a proto se podrobila s pevnou důvěrou, že Bůh, který jí svatý úmysl vnukl, sám se postará, aby mu dostála. To jest jasně patrné z jejích slov k andělovi. Kdyby se byla již spřátelila s myšlenkou, že musí dát s bohem svému panenství, nebyla by dala Gabrielovi takovou otázku. Jaký smysl by měla ta slova v ústech zasnoubené dívky, která se v duchu už loučí se svými panenskými léty? Ostatně nevěděla Neposkvrněná Panna, když slib skládala, že se manželství nebude moci vyhnout? Věděla to dobře, ale Duch sv. spolu se spasitelným vnuknutím

vlil jí do srdce důvěru, že netřeba se báti. „Pán sám si to na starost vezme.“

Odevzdanost do vůle Boží a naprostá důvěra v jeho prozřetelnost ovládala její bytost vždy. Ta nedovolovala jí nějak se s Josefem o vzájemné zdrženlivosti domlouvat, jak někteří tvrdí. Nehledě k tomu, že to bylo zvláště tehdy naprosto nezvyklé, že neměla práva nutit snoubence k ustavičné zdrženlivosti a že nemohla vědět, jak u něho pochodí: její důvěra v Boha a odevzdanost do vůle Boží ji v tom bránila. Není chválena v Písmě svatém Rebeka, že na vlastní pěst „pomáhala“ božským zaslíbením, jako by Pán byl v úzkých nebo docela v koncích, nevěda si rady a jsa odkázán na její přispění. A pak, jaký důvod by mohla nejsv. Panna Josefovi uvést? Svůj slib? Nebyl tehdy něčím neslýchaným, přímo namířen proti zaslíbením daným Israeli vůbec a rodu Davidovu zvláště? Tato okolnost padá tím více na váhu, protože jak ona tak Josef byli potomci Davidovi. Panny, která by v čistotě srdce Bohu ustavičně sloužila, starý Zákon neznal. Pro israelskou dívku existovalo jen jediné povolání, totiž důstojnost mateřská. Proto nemohla ani nejbl. Panna jednat proti veřejným mravům práva zákona požívajícím a musila se aspoň z ohledu na veřejnost zákonu podrobit. Kdyby byla hleděla „na svou pěst“ dosíci toho, po čem toužila, byla by se dopustila nedokonalosti, ne-li hříchu, a tím se byla připravila již předem o milost, ke které byla od věčnosti vyvolena. Tím však, že se svěřila Božímu řízení, podporovala provedení jeho plánů a záměrů a umožnila, že Božská moudrost a prozřetelnost mohla všechno zařídit klidně a mile. Maria a Josef byli jako „dva cherubíni nad archou úmluvy, kteří svými křídly nad archou rozpjatými zastírali lidskému zraku pohled na nejsvětější klenot vyvoleného národa“.

To byl první důvod, proč chtěl Pán, aby Neposkvrněná Panna byla dříve zasnoubena než se stala jeho Matkou. Druhý důvod byl, aby byla chráněna její č e s t i čest jejího dítěte. Zasnoubením byli oba spojenci, zvláště však snoubenka, chráněni před pozorováním lidí, protože požívali v Israelském národě týchž práv jako manželé. Proto mohl teď Pán v lůně Neposkvrněné Panny vykonat zamýšlené tajemství, aniž by tím u koho vznikl podiv nebo pohoršení. Kdyby se však byl narodil z panny nezasnoubené, pak by bylo třeba buďto zázraku, aby její čest byla chráněna, nebo by byl musil dopustit, aby se ve veřejnosti pohrdalo jak jeho panenskou Matkou, tak jím. Největší a nejsvětější tajemství svaté víry by bylo v pravém slova smyslu znesvěceno – tajemství, jehož cílem bylo posvěcení lidstva. Svatá Panna panen byla by v opovržení a to v takovém, které by nebylo beze vši mravní úhony. A nejen to, byla by ustavičným pohoršením svému okolí. Tento stín a tato hana byla by na ní lpěla neustále, a ti, kteří by ji byli podezřívali, byli by v právu, protože nižádným způsobem nemohli vědět, ba ani tušit, že z Ducha sv. počala³²¹ (srov. pochybnosti sv. Josefa Mt. 1,

³²¹ O zasnoubení bl. Panny mluví sv. Ambrož na dvou místech (De instit. virg., Expos. Ev. sec Luc.) a zdůrazňuje hlavně tento důvod (čest a dobré jméno bl. P.). AMBROŽ. *O pannách; Pohřební chvalořeč O bratru Satyrovi*. Olomouci: Dominikánská edice Krystal, 1948. 169 s. Patristická knihovna; Sv. I. Dominikánská edice Krystal; Sv. 92. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1574>

19 sq!).

Třetí důvod jejího zasnoubení byl ten, aby B. Spasitel měl na zemi zákonného otce, který by byl živitelem a ochráncem jak jeho, tak přesvaté Panny (cesta do Egypta!), a který by před zákonem sv. rodinu zastupoval jako její zákonná hlava. Božský Spasitel chtěl kromě toho svým skrytým životem posvětit rodinný život a dát křesťanským rodinám vzor rodiny podle srdce Božího. Proto bylo třeba, aby ve sv. rodině měly příklad nejen křesťanské matky, nýbrž i křesť. otcové.³²²

Tajemství zasnoubení blah. Panny přirovnává kdosi³²³ k hoře, jejíž vrchol jest ozlacen a ozářen paprsky ještě nevyšlého slunce. Tím pěkně vyjadřuje, že zasnoubení Neposkvrněné Panny jest v bezprostřední blízkosti vtělení a narození Páně, jest poslední přípravou na toto tajemství.

V tomto tajemství se již velmi pěkně zračí vnitřná krása nejbl. Panny, její ctnosti se prozrazují a vynikají na venek ze srdce, ve kterém byly dosud ukryty. Naprostá odevzdanost do vůle a řízení Božího a důvěra v Boha, spojená s naprostou poslušností a pokorným zřeknutím se vlastní vůle, vystupují zde daleko určitěji a krásněji než v předešlém tajemství (obětování Panny Marie, viz str. 3 sq).

Poselství andělské

I.

„Měsíce pak šestého poslán jest anděl Gabriel od Boha do města galilejského, kterémuž jméno Nazaret...“ Těmito slovy přivádí nás evangelista k vrcholu a koruně všech tajemství nejblah. Panny, k základnímu a centrálnímu tajemství svaté víry. Všechna ostatní kupí se kolem něho jako hvězdy kol slunce: ta, která předcházela i ta, která následují, – ona byla přípravou na ně, tato hledí k němu zpět jako k svému zřídлу.

Vtělení Syna Božího – S tímto tajemstvím stojí a padá křesťanství. „Nestal-li se Syn Boží člověkem, marná jest víra naše.“ Zhasne-li slunce, zhasnou i hvězdy, které kol něho krouží a od něho světlo dostávají. Bez Nazareta není Betlema ani Kalvarie, bez vtělení není vykoupení, bez Mariina „Staň se“ nebylo by Kristovo „Dokonáno jest“.

Vtělení Syna Božího jest větší a krásnější dílo než stvoření nebe i země, jest největší dílo Boží

³²² Čtvrtý důvod uvádí sv. Ignác Antioch. (rozhraní 1. a 2. století): ut partus virginalis celaretur diabolo. Sv. Ambrož, Tomáš Aq. a vůbec většina učitelů církevních přejímá od něho tento důvod. Soudím však, že Maldonat má pravdu, pokládá-li tento důvod za nedosti přesvědčivý. Srov. MALDONADO, Juan de. *Commentarii in quatuor evangelistas*. Trecis; Lutetiae Paris. 1668. Münchener DigitalierungsZentrum [online] http://reader.digital-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11203543_00005.html

³²³ F. W. Faber: The Blessed Sacrament. FABER, Frederick William. *The Blessed Sacrament, or, the Works and Ways of God*. Baltimore: Published by John Murphy & Co., 1855. 610 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/theblessedsacram00fabeuoft> FABER, Frederick William. *Velebná svátost neboli díla a cesty Boží*. 1. vyd. Praha: Družstvo Vlast, 1948. 360 s.

moci, moudrosti a lásky. Ten okamžik, kdy svatá Panna vyslovila své „Staň se“, jest mezníkem v dějinách lidstva, přechodem z otroctví k svobodě a ze tmy k světlu. Toto tajemství obnovilo tvářnost země, dalo dějinám lidstva nový, zcela jiný směr. Lidstvo, které dotud po cestách bludu a hříchu pryč od Boha do propasti a záhuby spělo, zvedá nyní hlavu a vrací se k Bohu, kterého v ráji opustilo. Přichází ten, který jest „c e s t a“, pravda a život“, a toho nám Maria dala.

A co evangelista? Jak líčí nám vykonání a dokonání tohoto tajemství všech tajemství?³²⁴ S jakým asi vzletem a nadšením líčí nám toto dílo Boží moci a milosrdenství? Leč nikoli, ne vzletně, nýbrž zcela prostince vypravuje, jak bylo vykonáno tajemství, které se stalo východiskem jeho celého evangelia, začátkem nového věku, pramenem života a vzkříšení zahynulého lidstva. Zmíniv se stručně o zvěstování a početí předchůdce Páně, přechází docela prostě k popsání toho, co se stalo v Nazaretě.

„Měsíce pak šestého poslán byl anděl Gabriel od Boha do města galilejského, kterémuž jméno Nazaret, ku Panně zasnoubené muži, kterému jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno Panny Maria. A všed k ní anděl řekl: „Zdrávas, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná Ty mezi ženami.“ Kterážto uslyševši užasla nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení. I řekl jí anděl: „Neboj se Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Aj počneš v životě a porodíš Syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího (slouti) bude a dá jemu Pán Bůh trůn Davida, otce jeho, a kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království jeho nebude konce.“ Řekla pak (však) Maria k andělovi: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ A odpověděv anděl řekl jí: „Duch svatý sestoupí na Tebe a moc Nejvyššího zastíní Tebe; protož i co svatého z Tebe se narodí, slouti bude Syn Boží. A aj, Alžběta, příbuzná Tvá, i ona počala syna ve stáří svém, a tento jest jí šestý měsíc, kteráž slove neplodná, neboť nebude nemožná u Boha ni žádná věc.“ Řekla pak Maria: „Aj dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.“ I odešel od ní anděl. (Lc 1, 26-38).

Pouhých třináct veršů stačilo tedy, aby nás evangelista zpravil o události, kolem níž se točí celý svět, nebe i země, dějiny lidstva, dějiny spásy, dějiny vyvolení. A právě to jest nám důkazem božského původu této zprávy. Kdyby člověk byl původcem knih Písma svatého a líčil ty události, neubránil by se výkřiku podivu a úžasu. Bůh však se nediví vlastní moci a moudrosti. A jak nenápadně, neviděn a neslyšen, díla své moci vykonává, tak nenápadně a prostě o nich vypravuje. Právě v této prostotě patrna jeho vznešenost, božská velebnost dýše z každého slova. Maria a anděl promluví spolu několik slov: třikrát mluví anděl, dvakrát Maria – a těch několik slov stačí, aby vyjednáno bylo zasnoubení Syna Božího s lidskou přirozeností, smír mezi Bohem a člověkem, pokoj mezi nebem a zemí, odpuštění a vykoupení ztraceného lidstva.

Zcela nenuceně přenáší nás svatý Lukáš z Jerusáléma, kde Zachariášovi při oběti se dostalo zjevení andělského, a z Ain Karim, kde Alžběta počala největšího mezi proroky, do Nazareta, do tichého domku v zapadlém městečku, kde prostinká, světu neznámá dívka dlí na modlitbách. Nikoli uprostřed všemocného pyšného Říma, ne ve velkoměstském ruchu, který bez ustání v ulicích

³²⁴ Vyjma tajemství nejsv. Trojice.

hlučného Jerusáléma se ozýval, nýbrž v tichém Nazaretě začato dílo spásy. Zatím co celý svět se honí za požitky a statky vezdejšími, neznaje svého Pána a Boha anebo na něho zapomínaje, zatím co římsí Césarové užívají vavřínů dlouhými boji dobytých, klečí v Nazaretě dívka a prosí Pána, aby se konečně smiloval nad lidstvem a poslal toho, který přijíti má.

Při vší své jednoduchosti prozrazuje evangelista přece, že se jedná o věc velikou, před důležitou, jejíž dosah jest nedozírný. Chystá se rozevřít našemu zraku bezedné hlubiny odvěkých úradků božských, ze kterých vyvěrá toto tajemství. Jako bedlivý zpravodaj bedlivě vypočítává čas, místo, osoby súčasně: Boha, který anděla posílá, Pannu, ke které anděl poslán, anděla, který jest poslán, a toho označuje dokonce vlastním jménem, což se v Písmě svatém zřídka kdy děje.

„Poslán byl anděl...“ Pán chtěl, aby jeho příchod byl napřed ohlášen. Bůh nikomu svých milostí nevnučuje, nýbrž žádá, aby člověk za ně prosil nebo aspoň dobrovolně je přijal. Ani největší milost lidstvu udělená – vtělení Syna Božího – neměla mu být vnucena. Lidstvo mělo dobrovolně přijmout nabízenou mu spásu a Vykupitele, tak jako kdysi v ráji se měl člověk svobodně rozhodnout pro Boha nebo proti němu, stát se jeho přátelství poslušným nebo vzpourou je zamítnout. V ráji bylo lidstvo zastoupeno Adamem – kdo bude teď vyvolen, aby zastupoval lidské pokolení? Jediná bytost byla uznána od Boha za hodnou, aby jménem lidstva s ním jednala o vykoupení, a k ní posílá svého vyslance. Panna nejsvětější měla na místě všeho lidstva vyslovit své „ano“, skrze ni a v ní mělo dát lidstvo souhlas, aby Syn Boží vzal na sebe lidskou přirozenost.³²⁵

Krom toho musila být Panna Neposkvrněná poučena o tom, co v ní a skrze ni zamýšlí Bůh vykonat. Nebyla přece mrtvým nástrojem jako na př. dřevo kříže. Na díle spásy byla jí přidělena činná účast; bylo tedy nutno, aby o všem byla předem zpravěna a svobodně přivolila. Za třetí chtěl Pán, aby dobrovolně vzala na sebe jak důstojenství Matky Boží, tak všechny povinnosti a oběti s důstojností tou spojené, a proto jí zprvu svůj příchod ohlásil a jejího svolení žádal.

Poselství andělské

II.

Leč ještě jiný důvod pohnul Pána, aby radostnou zvěst nejbl. Panně právě po andělovi poslal. Již nejstarší sv. Otcové si všimli, že Bůh přivedl člověka k sobě po téže cestě, po které se člověk od Boha odvrátil; všecko, čeho ďábel užil k naší záhubě, užil Bůh k našemu vykoupení, a co bylo v rukou Satanových nástrojem zkázy, stalo se v rukou Nejvyššího nástrojem spásy. Z mnohých způsobů a cest vedoucích k ospravedlnění padlého člověka vyvolil Bůh tuto, aby ďábel byl poražen

³²⁵ Sv. Otcové nazývají vtělení Syna Božího jeho zasnoubením s přirozeností lidskou. Na to navazuje sv. Tomáš Aq. a praví, že bylo nutno zpravit bl. Pannu předem o zamýšleném tajemství a vyžádat od ní souhlas, jak se to děje mezi snoubenci před uzavřením sňatku. (Srov. III., 2., 30., a. 1.)

zbraněmi, kterými sám zvítězil, a aby byl polapen v léčce, kterou člověku nastrojil. V dílech Božích se zračí nejen moc, nýbrž i moudrost nekonečná. Protože ďábel člověka svedl způsobem nízkým a nečestným, chtěl Pán, aby způsobem hodně pokořujícím byl přemožen. Jeho porážka měla začít od *ž e n y*, protože on u ní jako u slabší začal.

Tyto podivuhodné cesty Boží moudrosti a prozřetelnosti pěkně opěvá církev sv. v liturgii. V hymnu „Zdravas, hvězdo mořská“ praví:

„Přijímajíc pozdrav
se rtů Gabriele,
přines světu pokoj
a z m ě ň j m ě n o E v y.“³²⁶

V prefaci o sv. kříži se modlí: „...který jsi spásu lidského pokolení na dřevě kříže ustanovil, aby odtamtud život vzešel, odkud smrt povstala, a aby skrze dřevo kříže byl přemožen ten, který skrze dřevo zapověděného stromu zvítězil.“³²⁷ Podobně pěje v hymnu „Pange lingua gloriosi lauream certaminis“:

„Takový řád naší spásy
moudrost Boží žádala,
aby lstivost podvodníka
věčná moudrost zhatila,
by se lidstvu lékem stalo,
čím je Satan otrávil.“

Tertullián pěkně praví, že Bůh krok za krokem sledoval dílo naší záhuby a že rovnoběžně s dílem zkázy jde dílo spásy.³²⁸ A zase jinde čteme: „Ó podivuhodného řízení Tvé prozřetelnosti, ó nevýslovně krásných cest Tvé moudrosti! Abys lest ďábla zničil, k Panně anděla jsi poslal, by tou cestou neposlušnost byla napravena, kterou kdysi začala: a jako z podnětu anděla padlého povstala, tak aby přičiněním anděla svatého skončila...“³²⁹ Konečně nepředstižitelný

³²⁶ Do slova: „Přijímajíc Ave – se rtů Gabriela – v pokoji nás utvrd’ – měníc jméno Evy.“ Hymnus naráží na slovní hříčku: slovo Eva po zpátku čtené dá Ave – bl. Panna jest opak hříšné Evy, druhá Eva, druhá matka lidstva, ale lepší matka než pramáteř naše z ráje vyhnaná. *Pod praporem Mariánským: Stanovy, obyčeje a modlitby družin Mariánských*. 6., opr. vyd. Praha: Věstník mariánských družin, 1918, s. 176.

³²⁷ V latině zase slovní hříčka: slovo lignum znamená strom i dřevo – strom vědění dobrého a zlého v ráji i dřevo kříže na Golgotě.

³²⁸ „Deus imaginem suam a diabolo captam a e m u l a o p e r a t i o n e recuperavit...“ De carne Christi, 17.

³²⁹ Srovnej na př. Rabanus Maurus, in Nat. B. M. V.

sv. Efrém³³⁰ v jednom ze svých úchvatně krásných hymnů praví: „Had našeptával Evě slova plná jedu, ona popřála sluchu jeho našeptávání, skrze ni rozlil se jed do všeho lidstva a otrávil je všechno... Gabriel přišel a přinesl Panně Neposkvrněné sladký pozdrav, který jí nebeský Otec posílal; mluvil slova pokoje a míru... aby tou branou, kterou přišla na svět smrt, přišel i život...“ (In Annunt. hym.)

Proto byl anděl ku Panně přesvaté poslán. Úkolem Gabrielovým v tajemství vtělení bylo, aby napravil, co pokazil někdejší jeho druh, pro vzpouru vyloučený ze společnosti věrných andělů. Lucifer stal se vrahem lidského pokolení. Gabriel nás sice neosvobodil, ale přinesl radostnou zvěst, že Osvoboditel se blíží. Jeho „Ave“ stalo se lidstvu signálem návratu k Bohu.

Pozorujme oba tyto anděly! V ráji pod stromem je vidět zajímavou skupinu: s ženou rozmlouvá anděl – anděl padlý, anděl temnoty. Mluví skrze hada – v tom bylo řízení prozřetelnosti Boží: Bůh nedopustil, aby Satan užil k svému záměru holubice, nýbrž jen hada, aby člověk mohl hned tušit úskok a lest. Mluví s Evou, dotud čistou a neporušenou. V Nazaretě skupina podobná: zase žena, čistá a neposkvrněná, zase anděl, ale anděl světla, poslaný od Boha s nebe.

Oba snaží se nakloniti ženu, se kterou mluví, aby přistoupila na jejich záměry a uvěřila jejich slovům. Ale jak různé jest, k čemu je hledí pohnout! Jak různé úmysly obou! Anděl temnoty zamýšlí připravit lidstvo o Boha, jehož přátelství a láska je blažila. Anděl světla poslán do Nazareta, aby vyjednával o navrácení ztracené lásky Boží zbloudilému lidstvu. Anděl temnoty zkouší, zda by nemohl začít pracovat na díle zkázy, anděl světla poslán od Boha, aby takřka v pohyb uvedl dílo nápravy. Anděl temnoty snaží se vnuknout Evě ducha vzpoury proti Bohu, aby tak mohl dosíci provedení svých černých plánů. Anděl světla snaží se Pannu Neposkvrněnou pohnout k obětavosti, odhodlanosti a poslušnosti vůči Nejvyššímu, aby Bůh skrze ni mohl provést záměry své. Satan hledí vzbudit v Evě pochybnosti o Boží pravdomluvnosti, přátelství a lásce, Gabriel ujišťuje Pannu přesvatou Boží milostí a vlévá jí důvěru.

Proto hned první slova: „Proč přikázal vám Bůh, abyste nejedli se stromu vědění dobrého a zlého?“ Jakoby chtěl říci: „K čemu to přikázání, proč omezuje Bůh vaši svobodu?“ Zcela jinak mluví Gabriel: „Neboj se Maria, neboť jsi našla milost u Boha.“ Oba přinášejí novinu, zvěst naprosto neočekávanou, netušenou, oba překvapují, ale jeden přináší lež, druhý pravdu. Ďábel

³³⁰ Srov. BENEDIKT XVI., *Otcové církve: Od Klementa Římského po Augustina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 152-158. ISBN 978-80-7195-263-3. FARRUGIA, Edward G. a AMBROS, Pavel, ed. *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010, s. 289-291. *Prameny spirituality*, 15. ISBN 978-80-7412-019-0. KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: Život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 93-94. ISBN 80-7192-516-0. STAROWIEYSKI, Marek. *Slovník raněkřesťanské literatury Východu: Arabská, arménská, etiopská, gruzínská, koptská a syrská literatura*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, s. 93-99. *Pro Oriente: dědictví křesťanského Východu*; sv. 7. ISBN 978-80-7465-021-5.

začíná s pochybnostmi: „Proč?“ Gabriel vzbuzuje důvěru: „Neboj se.“

Když Satan vidí, že se mu dílo daří a že pochybnost vnuknutá se ujala, činí další krok. „Nikterak smrti nezemřete.“ To jest zjevná drzá lež. Navádí k nevěře a prohlašuje Boha za lháře. Gabriel naproti tomu utvrzuje Pannu přesvatou ve víře, a aby ji ještě více upevnil, dává znamení, třeba že za ně žádán nebyl. („Aj Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna...“) Satan obviňuje Boha z nelásky, závesti a sobectví, jakoby nepřál člověku bohorovného vědění, jehož je člověk schopen a na které má právo: „Ví zajisté Bůh, že otevrou se oči vaše a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.“ Chce říci: „Bůh to dobře ví, ale nepřije vám toho, proto vám to zakazuje.“ Pravým opakem jsou slova Gabrielova: „Požehnaná ty mezi ženami... nalezla jsi milost u Boha“; přesvědčuje ji, že ji Bůh miluje.

Satan nabízí Evě velikost a sice takovou, která všechno převyšuje, totiž rovnati se Bohu. Ovšem že ta velikost je falešná, vylhaná, je to velikost, které člověk dosíci nemůže a po které zatoužit nesmí, leč že by chtěl Boha svrhout s trůnu a posadit se na jeho místo. (Srovnej slova padlého vůdce andělů: „Podoben chci býti Nejvyššímu a nad hvězdy postavím trůn svůj.“) Této velikosti ani sám Bůh nemůže tvorů dát. Taková tužba jest atentát na velikost, autoritu a svrchovanou velebnost Boží.

Gabriel přináší a nabízí Panně Neposkvrněné taktéž velikost, která převyšuje všechno lidské pomyšlení, přináší však velikost pravou: „Staneš se Matkou Boží.“ Neslibuje jí, že bude jako Bůh, protože to je nemožné, ale zvěstuje jí, že má být Bohu tak blízkou, jak jest tvorů vůbec možno, že má vstoupit v příbuzenský svazek s trojjediným Bohem a stát se Matkou jednoho ze svatosvaté a nerozdílné Trojice. –

Ještě několik slov o tom, proč k tomuto nad pomyšlení čestnému úkolu byl vyvolen právě Gabriel. Tento anděl není v Písmě svatém neznámý. Danielovi zvěstoval proroctví, jež se týkala vtělení Syna Božího a doby jeho příchodu. Zachariášovi zvěstoval narození předchůdce Páně. Můžeme říci, že Gabriel jest anděl vtělení, protože jeho jméno jest nerozlučně spjato s tímto velkým tajemstvím. Někteří bohoslovci uvádějí tento zjev ve spojení se zkouškou andělů. Podnětem jejich pádu podle těchto bohoslovců bylo zjevení jim učiněné, že Syn Boží stane se člověkem, oni pak v pýše odepřeli jemu se klaněti. Gabriel vedle Michaela vynikl snad v hájení cti vtěleného Slova a proto se mu v odměnu dostalo čestného úřadu v provedení tohoto tajemství.

Buď jak buď. Gabriel se beze sporu svým poselstvím stal věčně památným, jeho postava se nám v mysli vynoří, kdykoli se modlíme „Anděl Páně zvěstoval Panně Marii...“ Žádný anděl, ani svatého Michaela nevyjímaje, není tak hluboko vepsán do vědomí a do srdce křesťanského lidu jako on, žádný není tak často zobrazován jako on, an stojí před svou Královnou a přináší jí radostnou zvěst, na niž lidstvo celá tisíciletí čekalo.

„Panna nad pannami, krásná mezi všemi...“

Gabriel jest první osoba, o níž při Zvěstování je řeč. Avšak hlavní osoba tohoto tajemství jest přirozeně Panna, k níž anděl byl poslán. Ona jest středem tohoto tajemství, v ní bylo vykonáno a to ne bez jejího spolupůsobení. Evangelista nám ji napřed představuje: „Panna pocházející z domu Davidova.“ Proč to sv. Lukáš výslovně podotýká? Mesiáš se měl narodit z rodu Davidova. Tomuto velikému králi podle srdce Božího bylo slíbeno: „Z tvého potomstva vyjde ten, který kralovati bude na trůně tvém na věky.“ Toto zaslíbení Bůh přísahou ztvdil (Žalm 131), znovu opakoval a přísahu obnovil (Žalm 88). Toto zaslíbení bylo nadějí veškerého národa. V době, kdy nejbl. Panna žila, byl dům Davidův v chudobě, ponížení a zapomenutí z trestu za modloslužbu judských králů. Bůh však trval na svém zaslíbení a nezrušil daného slova. Podotýká-li tedy evangelista výslovně, že anděl poslán k panně, která byla z domu D a v i d o v a , připravuje tím na událost významu dalekosáhlého. Již okolnost, že byl anděl poslán, a sice týž anděl, který právě před půl rokem Zachariášovi přinesl velkou zvěst, dává tušit, že přichází s poselstvím nikoliv obyčejným. Bezděky se tu v duchu vynoří vzpomínky na staré patriarchy a na zaslíbení mesiánská. Naše překvapení nutně vzrůstá, když slyšíme, že anděl poslán k panně a ne k muži. Je to případ převzácný v Písmě svatém.³³¹

Poslán ku panně. Dvakrát ve dvou verších s nepopíratelným důrazem připomíná evangelista: žena, ke které anděl byl poslán, byla p a n n o u . Jakoby samo Písmo sv. bylo opojeno krásou tohoto neposkvrněného panenství a jakoby se ani nasytit nemohlo pohledem na Pannu přečistou. Zároveň poukazuje na důležitost této okolnosti. Její panenství je pro tajemství vtělení Syna Božího n e p o s t r a d a t e l n é , a proto první věcí, kterou Písmo svaté o nebeské Královně sděluje. Mimoděk vynoří se nám v mysli Isaiáš a jeho veliké mesiánské proroctví: „Aj panna počne a porodí Syna“ (7, 14). My ovšem nejenom tušíme, my již víme, že ta dívka opravdu jest pannou, o které prorok mluvil, a ženou, kterou Hospodin v ráji zaslíbil. Její Syn podvrátí moc ďábla a vysvobodí lidstvo.

U Matky Boží nebylo panenství pouhou radou ani pouhou ozdobou jako u jiných panen, které Bohu panenství zasvětily, nýbrž naprostou n u t n o s t í . Tomu třeba rozumět tak, že jen pannu mohl si zvolit Syn Boží za matku, nikoli, že by byl Marii panenství vnucoval. S v o b o d n ě se měla rozhodnout a se rozhodla k zachovávaní ustavičného panenství. Od tohoto rozhodnutí však záviselo její vyvolení za Matku Boží. Měla totiž být spolu s Duchem svatým jediný společný princip lidské přirozenosti Kristovy („jenž se počal z D u c h a s v a t ě h o , narodil se z M a r i e P a n n y “). Tím, že Duch svatý si ji přidružil a přibral za společníci k vytvoření nejsvětější lidské přirozenosti

³³¹ Odezíráme-li od Agary (Gn. 21, 17) a manželky Manuovy (Jd. 13), ojedinělý.

Kristovy, stala se sama nástrojem vyvoleným, stánkem svatosti, chrámem a snoubenkou Ducha svatého.³³² Tak byla svému svatému a vznešenému úřadu zcela zasvěcena – zasvěcena Bohu, zasvěcena ne jakkoli, nýbrž jako pravá snoubenka, na niž krom snoubence nemůže mít jiný práva. Patří Duchu sv. a nemůže mít manžela pozemského. Sv. Josef, jak praví pěkně sv. Otcové, byl jen strážcem a svědkem jejího posvěceného panenství, jež Boha nosilo a Boha zrodilo. Ani monstanci ani chrámu křesťanskému se nemůže dostat tak vznešeného (řekněme: božského) posvěcení jako jí. Pochopitelně tedy, že nikdo se nesměl přiblížit a nešetrnou rukou dotknouti tohoto veskrze svatého a neposkvrněného stánku Božího.

Kromě tohoto důvodu vypočítává sv. Augustin a v jeho šlépějích kráčející sv. Tomáš, ještě sedm dalších, proč Matka Boží musila být pannou. Uvedeme je docela zkrátka. Druhým důvodem byl ohled na nebeského Otce. Božský Spasitel jako Bůh má Otce, z něhož jest od věčnosti zplozen, a jako člověk zůstal jeho přirozeným Synem. Neslušelo se tedy, aby důstojnost otcovská byla přenesena s nebeského Otce na osobu stvořenou a aby Syn Boží měl otce dva. Měl tedy jako člověk jediné matku, jež ho počala způsobem nadpřirozeným, bez přispění stvořeného činitele. Duch sv. měl působením svým zastoupit a nahradit lidského otce a vykonat způsobem Boha důstojným – tedy zázračným – v lůně jejím početí (resp. vtělení) Syna Božího.³³³

Třetí důvod, proč Syn Boží z panny se počal a narodil, jest ten, že jeho narození v čase mělo být jakýmsi odleskem jeho věčného zplození z Otce. Toto odvěké zrození jest bez hříchu, bez žádostivosti, bez porušení. Sv. Jan Ev. jmenuje často druhou božskou osobu nikoli Synem, nýbrž *Slovem*. Sv. Augustin vysvětluje to a praví, že Syn jest z Otce zplozen tak, jako *slovo* nebo *myšlenka* povstává v našem srdci, t. j. beze všeho porušení. Proto i časné narození božského Spasitele musilo se stát beze vší hříšné žádostivosti a vášně, bez porušení, z Panny čisté a neposkvrněné. Jako paprsek sluneční procházející čistým hranolem se rozkládá v duhové barvy a tím se stává jaksí viditelným, křišťálu však neporušuje, tak odlesk světla věčného, Syn Boží z Otce vycházející, beze všeho porušení prošel lůnem Panny Neposkvrněné a viditelným se stal tím, že lidské tělo na sebe vzal.

Čtvrtý důvod byl, že božský Spasitel musil být docela prost prvotného hříchu. Hřích Adamův přechází jen na ty, kteří přirozeným způsobem od něho pocházející, t. j., kteří z otce a matky jsou narozeni. Neposkvrněná Panna byla sice uchráněna prvotného hříchu, avšak jen pro zásluhy vykupitelské smrti Kristovy. Byla vykoupěna způsobem krásnějším, dokonalejším, vznešenějším než my, ale přece jen vykoupěna. Vykupitel lidského pokolení nemohl však sám být odkázán na

³³² Lůno sv. Panny nazývají sv. Otcové „dílou Ducha sv.“, protože v něm vykonal největší a nejkrásnější dílo své moci a lásky. Jindy „ohniskem Ducha sv.“, protože jeho působením byl nám v něm připraven chléb života.

³³³ Duch sv. však nesmí být zván otcem lidské přirozenosti Kristovy. Důvody viz ve větších dogmatikách. Sv. Josef nazýván v Písmě sv. otcem Krista Pána, ale jen legálním (t. j. před zákonem židovským platil za jeho otce).

vykoupení skrze jiného. Byl by však sám potřeboval vykupitele, t. j. prostředníka mezi sebou a spravedlností Boží, kdyby se byl zrodil přirozeným způsobem z otce a matky. Na Beránka Božího, který přišel sejmut hřích světa a za ně dostiučinit, nesměl padnout ani stín hříchu.³³⁴

Pátý důvod: Syn Boží se vtělil, aby lidstvu přinesl nové narození „z vody a Ducha sv.“. Jeho narození mělo být vzorem našeho znovuzrození, které se děje nikoli z vůle těla, nýbrž z Boha (Jn. 1), t. j. působením Božím. Jako Duch sv. se snesl na jeho panenskou Matku a ji zastínil, aby mocí jeho zrodila Syna Božího, tak snáší se na vody sv. křtu a uděluje jim „podivuhodnou plodnost“ (sv. Otcové), aby se v nich zrodilo nové pokolení dětí Božích.

Šestý důvod byl, že Ježíš a Maria měli být prarodiči nového lidstva, t. j. vykoupených, a měli vrátit lidskému pokolení život, o který bylo od Adama a Evy připraveno. Spolupůsobením sv. Panny byla zasnoubena přirozenost božská s lidskou v osobě božského Spasitele, a proto jen jediný snoubenec mohl mít místo v tomto tajemství.³³⁵ Protože jak Syn tak Duch sv. jest svatost sama, musila naprostá čistota zdobit i nejbl. Pannu, aby jich byla důstojná. Neporušenost byla vzájemným poutem a svazkem při tomto zasnoubení, jemuž podobného země ani nebe nevidělo a vidět nebude, neporušenost ustavičná byla zárukou lásky a nezrušitelnost vzájemného svazku.

Sedmý důvod byl, aby božský Spasitel, druhý Adam, počat byl ze země panenské jako první Adam byl vytvořen ze země ještě nestižené kletbou a neskrápené slzami a potem. Lůno Neposkvrněné Panny nazývají svatí Otcové panenskou rajskou zemí, protože nebyla stížena kletbou uvalenou na všechny matky lidské. Porušení jest brána, kterou člověk na svět přichází a se světa odchází. Touto branou však nemohl přijít na svět Spasitel světa. Panna nejsv. byla předobrazena zavřenou branou Ezechielovou (k. 44), skrze niž Pán prošel a která přece zavřena na vždy zůstala.

Osmý důvod: Syn Boží přišel, aby zhojil rány zasazené dědičným hříchem. Mezi nimi v popředí stojí hříšná žádostivost a porušitelnost. Na kom měl však spíše zhojit tyto rány než na své Matce Neposkvrněné? Komu měl chránit panenskou neporušenost, ne-li jí? Přišel, aby lidstvu vrátil neporušitelnost, a svou Matku by o ni připravil? Tisíce panen vyzve k následování, a svou Rodičku nejsvětější by o zdobu nejkrásnější, o sv. panenství oloupil? Původce a dárce neporušitelnosti nemohl vzejít z porušeného kořene. Slušelo se, aby právě na Matce své dal lidstvu vzor nejkrásnější neporušené čistoty, vzor dokonale zhojené, obnovené a zase k původní kráse povznesené přirozenosti lidské. On nazýván čistotou panen, jeho matce nesměla tudíž scházet aureola panenství, jí příslušelo, aby stála v čele svatých paniců jako jejich Královna a vzor.

³³⁴ Musilo být vyloučeno veškeré „debitum incurrendi peccatum originale“, jež u Panny Neposkvrněné vyloučeno nebylo.

³³⁵ Sv. Otcové nazývají bl. Pannu snoubenkou Boha Syna, majíce na zřeteli božskou přirozenost druhé osoby nejsv. Trojice, s níž bl. Panna vstoupila v příbuzenský svazek (sv. Tomáš Aq.). Noví bohoslovci nazývají ji snoubenkou Ducha sv. z důvodů výše naznačených.

Ave!

„A všed k ní anděl řekl: Zdrávas, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná Ty mezi ženami.“ Beze vši pochyby zastihl anděl nejbl. Pannu o samotě, v pokojíku, pohříženou v rozmluvu s Bohem – známka to duše čisté, povznesené nad malicherné starosti a marnosti tohoto světa. Snad prosila Nejvyššího, aby se konečně nad lidem svým smiloval a osvoboditele mu poslal. Byla již zasnoubena, ale anděl jest poslán jen k ní, nikoli k Josefovi. V tomto tajemství nemá lidský otec co dělat. Okolnost ta bije tím více do očí, protože před půl rokem týž anděl byl poslán k Zachariášovi a nikoli k Alžbětě. Později, v Betlemě a v Egyptě, uděluje anděl rozkazy (nebo pokyny) Josefovi jako hlavě sv. rodiny. Dnes však zůstává Josef nepovšimnut, jen s Marií anděl jedná a jen v její ruce vloženo rozhodnutí události, která se stala střediskem dějin.

Anděl k ní vešel a ji pozdravil. Jak zcela jinak si počíná teď než před půl rokem vůči Zachariášovi! Jemu přinesl rozkaz, nikoli pozdrav, a když si Zachariáš dovolil námitku, ohlásil mu trest. Jeho řeč byla tam projevem autority. Teď stojí před pannou a pozdravuje ji s úctou, jaká přísluší bytosti vznešenější než je sám. Počíná si jako vyslanec před vladařem, ke kterému je poslán a kterému jest povinen úctou bezmála takovou, jako svému vlastnímu pánu.

„Ave – Zdrávas, milosti plná...“ Již ve Starém Zákoně pozdravil anděl Gedeona a Tobiáše. Není tedy nic nového, že sv. Pannu pozdravil, ale nové a neslýchané je, jak ji pozdravil. – Origenes píše o tomto pozdravu: „Novým pozdravem anděl Marii pozdravil, jakého jsem v celém Písmě nalézt nemohl. Samojediné Marii ten pozdrav byl uchován.“ Podobně mluví sv. Ambrož, a medotekoucí sv. Bernard podotýká: „Prstem Božím byl tento pozdrav v paláci nejsvětější Trojice napsán a přednímu ministrovi nebeského dvora odevzdán, aby ho Marii donesl. Každé slovo, každá slabika, každé písmeno toho pozdravu dýše vůní nebeských niv, skropeno nebeskou sladkostí, plné pelu rajských sadů. Pozdrav od nebeského trůnu poslaný do údolí slzavého, a proto nezvyklý a podivný synům Eviným. Archanděl Gabriel ho nese své Královně, nese pozdrav svého Krále, své Paní pozdrav svého Pána, své Vládkyni pozdrav svého Vládce.“

Evangelista nám doposud neřekl ničeho o vnitřní nadpřirozené kráse té dívky, před kterou vidíme anděla stát. Spokojil se stručným označením, že byla pannou. Ale co její ctnosti? Co její duševní krása? Na to nám evangelista neodpovídá ničeho a přenechává odpověď andělovi. Pozdrav andělský jest odpovědí na ty otázky a sice odpovědí takovou, že ani mnoho slov evangelistových nebylo by mohlo vyjádřit velikost její vnitřní krásy lépe než kratičký pozdrav andělův. Toho si byl sv. Lukáš dobře vědom a proto ani slovem se nezmínil o její svatosti a ctnostech. Evangelista, který nezamlčel o Zachariášovi a Alžbětě, že oba byli spravedliví před Bohem, že kráčeli cestou všech jeho přikázání a byli bez úhony, evangelista, který praví o snoubenci této Panny, že byl muž

spravedlivý, o Simeonovi, že byl bohobojný, o Anně, že sloužila Bohu dnem i nocí: ten evangelista pro ctnosti Mariiny nemá ani slova. Proč? Protože anděl sám převzal jeho úlohu a pověděl nám, že Maria byla milostí plná.

„Zdravas, milosti plná.“ Vše, co svatá víra hlásá o nadpřirozené kráse Neposkvrněné Panny, co svatí otcové praví o jejích ctnostech a svatosti, co litanii a růženci se dovídáme o jejích milostech, to všechno jest obsaženo v tomto kratičkém oslovení andělově. Milosti plná – ona samojediná, nikdo kromě ní, nikdo jako ona. Tato plnost milostí jest ojedinělá a obdařuje ji svatostí tak dokonalou, že nepřipouští žádného omezení ani v plnosti ani v trvání. Vztahuje se na celý její život až k jeho prvnímu okamžiku, t. j. až k jejímu početí, které nemůže být leč neposkvrněné.³³⁶ Tato plnost milostí jí byla dána jakožto vyvolené Matce Boží – a k této důstojnosti byla vyvolena dříve, než se v lůně matčině počala. Již první její krok do života stál pod vlivem tohoto vyvolení. Prvotiny jeho nemohly tedy být poskvrněny hříchem. Panna přesvatá byla již v prvním okamžiku života v témže poměru ke vtělení Páně, ve kterém byla, když anděl před ní stál,³³⁷ protože vždy stejně čistá a svatá.

„Pán s Tebou...“ Oslovení „milosti plná“ bylo docela cizí a neznámé Starému Zákonu. Ne tak další slova andělského pozdravu. „Pán s Tebou“, t. j. „Pán jest s Tebou“, nikoli ve formě přání „Pán budiž s Tebou“ nebo s ohledem na vtělení „bude s Tebou“. Pán jest tedy s ní. Jakubovi, Mojžíšovi, Josuovi slíbil Hospodin, že bude s nimi, o Samuelovi čteme, že Pán byl s ním. Gedeona pozdravil anděl: „Pán s tebou“. Těmito slovy se vždy naznačovala zvláštní pomoc Boží. Pán jimi dával na jevo, že bude dotyčného provázet svou pomocnou milostí na kratší nebo delší dobu, po případě až do konce života; vždy však jen proto a potud, aby mohl vyplnit poslání a úkol, k němuž byl vyvolen.

I svatou Pannu pozdravuje anděl „Pán s Tebou“. Pomocná milost Boží, která jest pozdravem andělským vyjádřena, je zcela jiného rázu než u mužů právě zmíněných. Bylať nejbl. Panna vyvolena k úkolu zcela jinému než oni – nikoli, aby vedla lid k vítězství, nýbrž aby se stala Matkou Boží. Nešlo tedy o přispění vnější. Pomocná milost Boží, kterou vyjadřují slova Gabrielova, byla tudíž vnitřní milost nutná k tomu, aby byla důstojnou Matkou Syna Božího. „Pán s Tebou“ znamená tedy: „Pán jest s Tebou svou milostí, Tys jeho milostí obdařena a jeho milost Tě provází“.

Od které chvíle ji provází milost Páně? Od chvíle, kdy za Matku Boží vyvolena, tedy zase od prvního okamžiku jejího života. Tam se projevila tato ochrana a pomocná milost Boží tím, že uchráněna byla poskvrny dědičné viny. Později tím, že vzdáleno od ní bylo každé pokušení, že Bůh bděl nad jejím srdcem, by svatým zůstalo a ve ctnostech a svatosti prospívalo. Pán byl s ní. Láska

³³⁶ Proto čte církev sv. toto evangelium (Lc. 1, 26-28) ve svátek Neposkvrněného Početí.

³³⁷ Když anděl se sv. Pannou mluvil, nebyla ještě Matkou Boží. Byla však k této důstojnosti hodně připravena (disposita, tum negative tum positive).

Syna Božího jevila se před jeho vtělením jako touha po spojení s ní. Tato touha překrásně vyslovena v Ž. 44: „Zatouží Král po kráse Tvé.“ Tato touha a z ní plynoucí láska věčného Slova nebyla jí nikdy vzdálena a jevila se v nesčetných milostech, jichž se jí před vtělením Syna Božího dostalo. Od chvíle, kdy existovat začala, spočívalo na ní oko Páně s nevýslovným zalíbením, a štědrost Nejvyššího nešetřila ničeho, jen aby byla krásná a milosti plná, jak se slušelo na Matku Boží.

Příloha č. 18

Družinská besídka³³⁸

Jinochům

Věstník mluvívá obyčejně k sodálům všech družin bez rozdílu. Druž. besídka však v jednotlivých číslech si všimne některého určitého stavu a s ním krátce pohovoří; několik slov povzbuzení nebo poučení, tu a tam snad i napomenutí, bude-li třeba, to bude vše. Abyste, milé družiny, na sebe snad nežárlily, budete se pěkně střídat: dnes ta, příště přijde na řadu ona. Vy, milí sodálové jinoši, přicházíte na řadu první. Vás nazval bych předvojem mariánské armády, vám pěkně sluší statečnost, tedy několik slov o tom.

Kterémusi řediteli jinošské družiny vytýkali zpola žertem a zpola vážně, že chce ze svých sodálů udělat samé mučenníky. Nevím, co na tom pravdy, ale soudím, že by bylo ctí našich družin, kdyby vychovávaly pro církev Kristovu mučenníky, kteří by v nekrvavém martyriu dovedli obětovat své zájmy zájmům Krista Pána a jeho církve. Zvláště nynější doba by potřebovala takových odhodlaných, neohrožených, ohnivých povah; a přece v našich žilách koluje tak málo mučennické krve, naše čelo jeví tak málo hrdosti na sv. víru, a pod blankytnou stuhou mariánského vojína bije srdce nikoli rytířské, nýbrž bázlivé. V řadách věřících jest dnes až příliš mnoho katolíků bázlivých; vrcholem zla však jest, že zavírají před sebepoznáním obě oči a svou zbabělost prohlašují (snad i pokládají) za opatrnost a diplomatickou obezřelost. Mnozí jsou povoláni k tomu, aby se ozvali, a mlčí, dovolávajíce se ještě jistých míst Písma sv., ale já bych jim ukázal na Is. 56, 10 a na Apoc. 21, 8.

Vy, sodálové jinoši, nejste povoláni k tomu, abyste teď pro sv. víru veliké věci konali a pro ni veliké oběti přinášeli. Musíte však hledět, abyste byli jednou schopni takových činů, a k tomu vás vychovati má družina. Jak budete uschopněni k tomu, pro Krista snášet i martyrium (prozatím nekrvavé), kdyby to byla vůle Boží? Tím, že pěstujete v srdci pravou zbožnost a vroucí lásku k přesv. Panně.

Jest velmi rozšířeným omylem, že zbožnost jest známkou slabé povahy. Nejedno pokládá za samozřejmo, že duše zbožná a duše nestatečná, nesmělá a bázlivá jest jedno a totéž. Nedivno, že

³³⁸ P. K.. Družinská besídka. Jinochům. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 137-139. P. K.. Družinská besídka. Dítky. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 154-155. P. K.. Družinská besídka. Dívky. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 11-13. P. K.. Družinská besídka. Jinoši. Hra o duši. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 23-26. P. K.. Družinská besídka. Sodálka manželka a matka. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 102-104. ŘEDITEL JEDNÉ DĚTSKÉ DRUŽINY. Družinská besídka. Kvítek z mariánské zahrádky. (Dítkám.). *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 90-92.

mnohý hodný jinoch, který chce být „mužný“ – a proti tomu nikdo ničeho nenamítá – chrání se, by nebyl příliš „zbožný“. Proč? Myslí, že zbožnost a mužnost se nedají spojit. Ale pravý opak jest pravdou. Nikoli zbožnost, nýbrž bezbožnost a nevázanost jest buď příčinou nebo známkou slabé povahy a nedostatku vši mravní síly. Zdá se ti to trochu podivným? Uvažuj tedy sám. Světák nechce a nesnaží se přemáhat své nezřízené vášně a odporovat náruživostem, nedovede si odepřít, co jeho smyslnosti lahodí; není takový člověk otrokem svých vášní a mravním slabochem? Znamením moderní doby (začali s tím před francouzskou revolucí) jest, že se neřest vychvaluje a hovnění chtíčům se prohlašuje za požadavek přirozenosti. Boj proti nerozlučitelnosti manželské a proti kněžské čistotě, jehož jsme právě svědci, rafinované vyhledávání a pěstění smyslnosti u mládeže všemožným způsobem (tiskem, zábavami, spolky a schůzkami atd. atd.), to vše má jeden a týž společný špinavý pramen a jest známkou, jak mravně degenerovaná jest naše doba. Zmizela z duší mravní energie a síla, ušlechtilá část lidské přirozenosti jest zdeptána a ustupuje tomu, co jest v člověku zvířecího.

Pravá zbožnost působí v duši pravý opak. Nejen, že neseslabuje mravní energie, nýbrž tvoří silnou vůli a pevný charakter. Vůle zbožného jinocha jest pevnější ocele. Jak to? Protože podklad pravé zbožnosti jest zásada „sustine et abstine – zapři sebe sama“. Sebezápor jest to nenáviděné slovo, které moderní pohanstvo vyškrtlo ze svého slovníku, a proto propadlo mravní hnilobě a jde vstříc úplné zkáze jako pohanstvo staré. „Zapři sám sebe“ volá Pán, k sebezáporu povzbuzuje nás v řeči horské (Mt. 5-7), sebezápor ukládá desatero, sebezápor vymáhá nebeská Královna od těch, kteří jsou v jejích službách. Zapřít sebe sama, přemáhat a potlačovat nezřízené vášně, jedním slovem zvítězit nad sebou samým – to jest největší vítězství jak poznali už staří pohané (byli aspoň upřímnější než moderní). Alexander dovedl porážet celé armády nepřátel, zkontroloval divého koně, nezkontroloval však své prchlivosti. Caesar si podrobil celý svět, sám však byl bídným otrokem jisté vášně. Nedbá-li člověk jako kdysi Kain slov Hospodinových: „P o d t e b o u bude žádostivost tvá a ty j i ovládati budeš“ (Gn. 4, 7), pak ona ovládá jeho,³³⁹ a v jejích okovech stává se rohem.

Svatí patronové mládeže byli vzory neobyčejné mravní energie. Nepředstavuj si, sodále jinochu, sv. Stanislava nebo dokonce sv. Aloisia jako slabé měkké hochy. Sledujeme-li na př. dlouholetý úporný boj sv. Aloisia s otcem o milost povolání, doznáme, že jeho pevný duch byl vyzbrojen takovou silou vůle, jaké by sotva kdo v tak útlém těle a věku hledal. Mnoho-li takové mravní síly najdeme teď mezi mládeží? Perla ctností, sv. čistota, jest spolehlivý barometr mravní síly. Najdeš-li mnoho mladistvých duší okrášlených touto ctností andělskou, můžeš směle mluvit o

³³⁹ Sv. Augustin praví: „Smutný pobyt v domácnosti, kde žena vládne a muž poslouchá; žalostný stav člověka, ve kterém ona, žádostivost, vládne, a on, duch, poslouchá a otročí.“ V originále: spiritus – caro.

naději vlasti, je-li však vzácná jako čtyřlíst jetele, pak vyrostete nám pokolení zvrhlé duševně i tělesně.

Boj s vášněmi – čekali bychom, že oko rytířského jinocha vzplane při slově „boj“; ale když těch rytířských povah tak málo! Ty, sodále jinochu, nebuď zbabělým; s chutí se pusť v boj! Scythové měli v boji zvyk, že nejstarší náčelník předejel ostatní a vystřelil první šíp proti nepříteli. Když válčili s Vandaly, nejsmělejší z nich předejel daleko ostatní, napjal luk a zahleděl se na nepřítele. Vandalové stáli jako zkamenělí, překvapeni jeho odvahou, ani jeden neodvážil se opětovat jeho výstřel, a když se Scythové na ně se vrhli, dali se na útěk. Tak jednej ty s vášněmi: jen směle do boje proti nim, a zvítězíš. Panna přesvatá, pro jejíž prapor a pod jejímiž auspicii bojuješ, nedopusť, aby její bojovník pod jejím praporem padl – a o tom, jinochu milý, si pohovoříme někdy později.

Dítka

Dnes přicházíte v besídce na řadu vy, naši nejmladší sodálové a sodálky, protože církev sv. slaví v tomto měsíci svátek Patronky vaší a vašich družin, Obětování Panny Marie. Jak mladička byla Panna Maria, když ji rodiče ve chrámu obětovali, proč ji obětovali, kde a jak ztrávila dětský věk, o tom všem se dočtete v jiném článku tohoto čísla. Tam bylo vám řečeno, že svátek Obětování Panny Marie jest vlastně svátkem jejího zasvěcení. Jako vy jste zasvětily své srdce jí, když jste byly do družiny přijaty, tak zasvětila ona Pánu Bohu své srdce v mladistvém, ještě dětském věku, ve chrámě jerusalémském. Tím se stala příkladem a patronkou vaší. Kdybych zakládal družinu pro dítka, nezvolil bych jiné tajemství za název družiny než Obětování P. Marie. Nezapomeňte 21. listopadu, že toho dne P. Maria ve chrámě obětovaná má svátek. Není to sice svátek zasvěcený, ale vy, milé dítka, slavte ho jako opravdový svátek. Nezapomeňte toho dne přistoupit ke stolu Páně – tím způsobíte své Matce nebeské největší radost.

Proste ji při tom za milost vytrvání až do konce. Není to tak snadné; mnozí začali jako vy, a nevytrvali; ochladli v lásce k Panně Marii, zvlažnili, přestali přistupovat k sv. svátostem, a konečně nechali všeho. Před takovým neštěstím se musíte chránit. Především často vzpomínejte na to, co jste své Matce nebeské kdysi před oltářem slíbily. Výroční den posvěcení chrámu jest vždy slaven jako velký svátek. Vy byste měly slavit každoročně jako velký svátek den, kdy jste byly přijaty za sodálky. Abyste nezapomněly, co jste P. Marii slíbily, opakujte si často zaslíbenou modlitbu, modlete se jí denně. Jest to krásné, zasvěti-li někdo Pánu Bohu svůj život v mládí. V mládí můžete dát Kristu Pánu a Panně Marii čisté srdce – a o to ona stojí, nebude vám však stát o zkažené srdce, které byste jí snad po letech hříšného života chtěly dát. Malá oběť v mládí bývá Královně nebes milejší

než větší obět' v letech pozdějších, protože takovou obětí zasvěcujete jí jaro svého života, nejkrásnější svá léta. Když přijde jaro a ukážou se první chudobky, trhají je děti i dospělí. Proč? Vždyť ten kvítek není tak krásný jako jiné, které později se na lučinách objeví, nemá vůni jako jiné květiny – proč tedy máme chudobky tak rádi? Protože jest prvním jarním kvítkem.³⁴⁰ Podobně jest to s vámi. Od vás nežádá P. Maria velkých obětí, a vy byste jich ani nebyly schopny. Ale vaše malé oběti, „chudobky“, jsou jí milé, jsou zárukou, že jednou budete hotovy pro svou nebeskou Královnu veliké věci vykonat.

Takovou malou obětí, kterou může každý z vás přinést, jest časté přijímání sv. svátostí. Navykněte tomu, dítky milé, už teď. Víte dobře, že Kristus Pán jest zvláštním přítelem dítek. Vidí každého rád u svého stolu, t. j. u sv. přijímání, ale zvláště vás zve k svátostné hostině. Víte-li pak, že z vašeho středu vyšel první v dějinách známý mučenník nejsv. Svátosti? Byl to hošík, sv. Tarsicius; nesl pod šatem velebnou Svátost křesťanům, kteří byli pro víru v Krista Pána ve vězení. Na cestě ho přepadli vojáci, chtěli mu drahocenný poklad vyrvat, ale Tarsicius bránil velebnou Svátost do krve, nevydal jí, a raději se dal od sběhlé luzy ukamenovat; se svátostným Spasitelem na prsou vydechl duši, 15. srpna 257.³⁴¹ V životě svatých dívek jsou podobné události. Bl. Imelda z Bologne toužila nevýslovně po tom, aby směla k sv. přijímání, ale nechtěli ji připustit, že prý jest příliš mladičká. Konečně se dočkala té chvíle, ale v den svého prvního sv. přijímání skonala; v květnu 1333

³⁴⁰ „Pohleď na chudobku. Prostínek kvítek, a tak rád se po něm každý sehne, když zmizí sněhy a první chudobka se ukáže v nízké trávě. Proč ji tak rádi trháme? Patří k prvním jarním kvítkům a znamená první obět.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 12. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „Chudobka v trávě, fialka v houšti – – Jedna symbolem pokory, druhá skromnosti, tedy dvou sesterských ctností, a oba dva nám milí a drazí jako málokterý. [...] Ještě dříve než fialka nás vítá chudobka. Prostínek kvítek. Že není krásný? Proč mu tedy říkáme sedmikráska? V jiném jazyce je dokonce nazývána ‚tisícero krásnou‘ [Tausendschön] nebo mariánským kvítkem [Marjen, Marienblome (Münsterland, Unterweser), Marjenblome (Oldenburg, Osnabrück), Marienblomekens, Marienblömchen (Westfalen, Thüringen, Helgoland), Marienblümlein (Schwaben), Marienblume (Ostpreußen, Pommern, Hamburg), Marienblümel (Schlesien)], a vědecký botanický název zní *Bellis perennis*, ustavičná kráska. Nepřipomíná nám poněkud svatou hostii? Bílou, nepatrnou, v svatostánku skrytou hostii, pod jejíž clonou přebývá neustále a na všech místech ten, jehož rozkoš jest býti se syny lidskými. Chudobka právě tak. Rozšířena daleko široko, roste všude, kvete stále, kvete neúnavně, od prvního pozdravu jara až do ledového podzimu. Na konci zimy nás vítá svým milým skromným očkem, sotvaže ledová pokrývka zmizela, a zve nás: ‚Sehni se ke mně...‘ A my v knížce si ji neseme domů jako památku a pozdrav nového slunka. V létě neviděna, při zemi jako vždy, mizí v bujně, vysoké trávě; teprve na podzim, když ostatní květy nás opustily, si ji zase všimneme, stejně krásná jako na jaře. Žádná květina naší flory se jí v tom nevyrovná, ba ani podobné ji nenajdeme. Za deště a za tmy všechna nádhery pryč, květ zavřen... jen milovníkům světla (pravdy!) se rozevírá. Niva plná těchto kvítků jest jakoby posypána sněhem neb hvězdami. Ve svém prostíněm šatě se líbí každému tak, že si ji přesadili i za moře do Severní Ameriky a na Nový Zéland. Snoubenku Velepísně, nejl. Pannu, nepřirovnává sice Šalomoun k chudobce – prostě proto, že tento kvítek neviděl, přirovnává ji však k jiné prostínek květině, k údolní lilii [Jedná se o rostlinu Lír přímořský (*Pancratium maritimum*, chavacelet hašaron; תְּבַצְלֵת הַיָּם; srov. Pis 2, 1).]. Svou pokorou a čistotou se Pánu zalíbila a s nebe do svého lůna ho svábila.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 482. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

³⁴¹ Srov. BATTAGLIO, Eliseus. *Svatý Tarsicius*. Praha: Čsl. akc. tiskárna, 1925. 20 s. Raná setba; 14. MAJER, Alois Václav. *Tarsicius, mučedník Eucharistie: Drama ve 3 jednáních*. Praha: [s.n.], 1930. 103 s.

vydechla svou čistou duši ve věku 11 nebo 12 let. Proto jest uctívána jako patronka dítek, které jdou poprvé k sv. přijímání.³⁴²

Církev sv. má hodně svatých hošíků a dívek. Vždycky jsem rád četl životopisy takových mladičkových světců a světic. Jak zahanbuje takový hošík nebo děvčátko mnohého dospělého křesťana! Zvláště mnoho mučenníků najdete mezi nimi. Jak krásný asi pohled byl pro anděly, když viděli takové dítko, hochu nebo dívku, statečně vycedit krev pro Krista Pána! Jest tomu právě 300 let. V Japonsku bylo kruté pronásledování křesťanů; mnozí byli na smrt odsouzeni, mezi nimi i malý hošík. Viděl, jak ostatní pro Krista Pána umírali, ale nebál se, neplakal, a když na něho přišla řada, poklekl, sepal ručky a sklonil hlavu pod meč. Dnes se k němu církev sv. modlí: „Blahoslavený Ignáci, oroduj za nás.“ – Líbí se vám tato statečnost a odhodlanost? I vy jí můžete dosíci, ale jednoho je vám potřebí: uctívejte a milujte svou nebeskou Královnu a hleďte, aby váš život byl podoben jejímu věku, který ztrávila ve škole chrámové. Poslušnost, čistota srdce, bázeň Boží, to jsou vaše stavovské ctnosti a těmi se stkvěla i bl. Maria Panna, když byla dítkem jako vy.

Dívky

„Poslán byl anděl ku Panně... Což divného, že Panna s andělem rozmlouvá? Vždyť spřízněné s anděly jest panenství; žít v těle jako bychom těla neměli, nebeský jest život, ne pozemský.“ Tak oslavují nebeskou čistotu vyvolené Panny její ctitelé v řadách sv. Otců a závodí v tom, kdo krásněji vykreslí obraz Panny nejčistší. Ctnost andělská, lilie ctností, perla ctností, která oslňujícím leskem září v koruně Neposkvrněné Panny, jest jejím odkazem všem mladistvým duším, ale zvláště tobě, milá dívko sodálko, patří tento odkaz. Jeho musíš si vážít, jej chránit jako zřítelnici oka, ano ještě víc než oko v hlavě. K nutné výzbroji – nebo, chceš-li, k výbavě – mariánské sodálky patří tento šperk. Člověk bez roucha svatebního byl vyloučen ze svatební hostiny, sodálka bez vínku svaté čistoty bude zcela jistě vyloučena ze srdce své nebeské Matky.

Krása, čest a důstojnost dívčí duše pozůstává v neporušené čistotě. Hezkou chce být kde která. Některá si zakládá mnoho na své kráse ať skutečné, ať domnělé, jiná hledí všemožně nahradit a doplnit, čeho jí nebylo dáno. Každé dívce však dává příroda do vínku krásu pravou skutečnou. „Ó jak krásné jest čistotné plémě... protože ve vážnosti jest u Boha i u lidí.“ (Sap. 4.) Toto svědectví vydává sám Duch sv. andělské ctnosti. Liliový věnec sv. čistoty jest nejjistější vstupenka do

³⁴² Srov. *Imelda*. Frýdek: Exerciční dům, 1939. 24 s. Životem; č. 332. LATASTE, Marie-Jean-Joseph. *Život bl. Imeldy z rodu Lambertiniův, panny z řádu sv. Dominika: (Dle rukopisu španělského): Úvahy o důstojné přípravě k hodnému přijímání nejsv. svátosti oltářní, zvláště v den prvního sv. přijímání*. 2., opr. vyd. Praha: Růžencová výroba, 1897. 68 s. VESELÝ, Jiří Maria. *Blahoslavená Imelda Lambertini, dominikánka*. Olomouc: Edice Krystal, 1936. 53 s. Vítězové; 9 svazek III. ročníku. WILMS, Hieronymus. *Imelda: Legenda o blaženém dítku*. Olomouc: Snaha, 1927. 30 s.

nebeského Sionu a nejdokonaleji nás uschopňuje, abychom mohli jednou tvář v tvář patřit na Boha, nekonečnou krásu. „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ (Mt. 5, 8).

Krásná jest perla sv. čistoty. Každá ctnost má krásu svou, tak jako každý květ má svou krásu a svou vůni. Krásu sobě vlastní má i sv. čistota. Její krása pozůstává v tom, že zdobí nejen duši, nýbrž i tělo. Jiné ctnosti jsou nebo aspoň mohou být skryté – svatá čistota tvoří výjimku. Nelze ji utajit, prozrazuje se sama tak jako fialka v trávě. Tato ctnost rozlévá se z duše na tělo; v obličejí čisté dívky jest něco, co se nedá zastřít ani utajit, ale také ne padělat. Dnes padělá se všecko, i krása, ba i ctnost může být pokrytecky napodobena. Avšak ten nevýslovně půvabný výraz nevinnosti, zračící se ve tváři čisté dívky, se padělat nedá, aby podle něho jako podle neklamné a nezničitelné známky poznala Královna nebes své dítě uprostřed zkaženého světa. Ale i svět má podle toho poznat sodálku. V každém pohybu a v každém slově má se zračit čistota srdce, ta nebeská nepřístupnost a posvátná nedotknutelnost; vše v chování sodálky má volat: „Pryč ode mne, nedotýkej se mne, já jsem dítě mariánské.“ Nečistotou se co možná nejvíce uplatňuje a v popředí staví ta stránka naší přirozenosti, kterou máme společnou se zvířaty; jí potlačuje se, tlumí a dusí nejvíce ušlechtilá část naší přirozenosti, o níž se sdílíme s anděly. Ta neřest se dnes sice hájí a ospravedlňuje, a přece nečistý se štítí světla. Ohavnost toho hříchu je taková, že vrozený stud před ní neodstraní ze srdce nikdo, ani romány, které nečistotu vychvalují, ani prostopášnost, jež činí svědomí otrlým. Nečistý vždy hledal a hledat bude tmu³⁴³ – známka, kterou má jen se zlodějem společnou.

Avšak nejen krása, nýbrž i důstojnost a čest dívčí duše pozůstává v tom, že je čistá. Mluví se o národní cti, o stavovské cti, a mnohdy bývalo toto vědomí cti až přehnáno. Pro nepatrnou narážku nebo urážku došlo k souboji a tekla krev.³⁴⁴ To bylo ovšem přemrštěno, ale ty, sodálko dívko, ty dítě mariánské, smíš být hodně žárlivá na svou důstojnost a na svou stavovskou čest, která pozůstává v neporušené čistotě. Tu neškodí trochu ušlechtilé hrdosti. Ty buď vždy povznesena nad nízký svět, ve kterém žiješ. Ponech zemi a její smyslné rozkoše jiným, ty, která jsi kandidátkou nebes a budoucí družka andělů.

Nezapomeň nikdy, že tvé tělo jest posvěceno a sice způsobem v církvi sv. nejslavnějším.³⁴⁵ Při křtu sv. bylo totiž pomazáno olejem katechumenů. Tohoto oleje užívá církev svatá při korunovaci králů. Tys přijata byla křtem do rodiny Krále nebe a země. Buď tedy hrda na svou důstojnost,

³⁴³ Nebo aspoň hledí být bez svědků, což na totéž vyjde.

³⁴⁴ Srov. KOVAŘÍK, Jiří a KŘÍŽEK, Leonid. *Historie evropských duelů a šermu. Svazek II, Čas rváčů a duelantů*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014. 375 s. Militaria; sv. 37. ISBN 978-80-204-3285-8. KŘÍŽEK, Leonid. *Historie evropských duelů a šermu. Svazek III, Od duelového ke sportovnímu kolbišti*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014. 503 s. Militaria; sv. 38. ISBN 978-80-204-3480-7.

³⁴⁵ V církvi sv. jsou různé způsoby svěcení. Nejprostší se dějí svěcenou vodou, při slavnějších užívá se kadidla (na př. při svěcení ratolestí na květnou neděli), k nejslavnějším berou se sv. oleje.

nezahazuj se, nesnižuj se k věcem, které jsou pod tvou důstojnost; pohrdej blátem ty, která jsi zrozena k něčemu vyššímu.

Kromě toho jest tělo katol. křesťana při křtu svatém pomazáno svatým křížmem; tohoto oleje užívá církev při svěcení chrámů. Naše tělo jest podle slov sv. Pavla chrámem Ducha svatého. Posvátnější svatyní jest naše tělo než chrám kamenný. Ty neživé kameny se rozpadnou, naše tělo však čeká nesmrtelnost. Ty mrtvé kameny jsou neschopny zásluh, neschopny oslavy, naše tělo však určené k slavnému vzkříšení, vstane oslavené. Naše tělo jest živoucím svatostánkem při sv. přijímání a hostí duši, ve které milosti posvěcující přebývá sám Duch svatý. „Nevíte, že Duch svatý přebývá ve Vás?“ (1 Kor. 3, 16). Duch svatý, který sestoupil na Pannu Neposkvrněnou a ji zastínil, sestoupil i na nás (při křtu svatém a při sv. biřmování). „Kdo by znesvětil chrám Boží, toho Bůh rozdrtí“ (1 Kor. 3, 17). Svatokrádeží jest znesvětit chrám; jak tedy nazvatí hřích, kterým by dívka znesvětila své tělo, tento živoucí chrám Ducha svatého? Co říci dokonce o sodálce, o dítku a služebnici Panny Neposkvrněné, která by se dala připravit o šperk nejkrásnější? Jak by na ni asi hleděly oči Panny nejčistší?

Jak úchvatně líčí svatý Ambrož neštěstí dívky, která se dala připravit o liliový vínek andělské ctnosti! Jakou spoušť způsobil tento hřích v duši, která před chvílí ještě zářila v půvabu nevinnosti a byla sestrou andělů, chrámem božím, stánkem Ducha svatého! „Jak mám začít? Mám vypočítávat statky, o které jsi se připravila, či lkát nad bídou, do které jsi se uvrhla? Tys byla pannou v ráji Božím, tys byla chrámem Božím, tys byla stánek Ducha svatého; a kolikrátkoli pravím „tys byla“, tolikrát vzdychej a plač, protože jsi byla a už nejsi. Tys se stkvěla svatou čistotou jako stříbro, zářila jsi jako zlato, byla jsi jako třpyticí hvězda v rukou Božích, – a jaká se to s tebou stala proměna! Z panny Bohu zasvěcené stala jsi se otrokyní d'áblovou, ze snoubenky Kristovy praohavnou hříšnicí, z chrámu božího místem nečistoty, z příbytku Ducha sv. brlohem Satana. Byla jsi jako bělostná holubice, která na výsluní kráčí, teď se skrýváš jako výr v temnotách; zářila jsi jako zlato nejčistší, teď jsi opovrženější než bláto v ulici. Byla jsi hvězdou na obloze církve svaté, teď padla jsi s nebe a proměnila se v černý uhl.“³⁴⁶

Jde-li o lilii sv. čistoty, nesmí mít dívka na nikoho ohled a musí ji bránit jako lvice. Když Morgan se svou rotou (v 16. stol.) pustošil španělskou Ameriku, přepadl v Panamě dívku. Viděla, že se neubrání, a tu vytáhla dýku a do prsou by mu ji byla vrazila, kdyby se nebyl spasil útekem. Japonské pronásledování za Taykosamy vzniklo proto, že dvě křesťanské dívky nechtěly hověť jeho chtíčům. Sv. Potamiéna, otrokyně (žila v Egyptě), byla vydána od svého pána soudci, protože nechtěla být po vůli jeho hříšné vášni; odsouzena na smrt, volila raději krutou dlouhou smrt

³⁴⁶ De lapsu virginis consecratae. AMBROŽ. *O pannách; Pohřební chvalořeč O bratru Satyrovi*. Olomouci: Dominikánská edice Krystal, 1948. 169 s. Patristická knihovna; Sv. I. Dominikánská edice Krystal; Sv. 92. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1574>

oblečena než lehkou smrt obnažena. Tak si vážily sv. čistoty křesťanské dívky vždy a všude. Za věc své cti pokládej, sodálko milá, abys nikdy ani v nejmenším nedopustila zakalit lesk této ctnosti andělské, kterou bezpodmínečně od svých ctitelů žádá a vymáhá svatá Panna panen.

Jinoši

Hra o duši

Tentokráte se nad vámi, milí jinoši, roztrhl pytel štěstí. Úvodní článek je pro vás, obrázek na následující stránce jest dělán pro vás a v besídce přicházíte na řadu také vy – to je přece jen trochu mnoho dobrého najednou. Ale tu mi napadá, že bych vlastně nosil dříví do lesa, kdybych k vám ještě v „Besídce“ mluvil. Místo mne ať mluví přiložený obrázek. Jest sice na pohled prostý, vyjadřuje však důmyslně nejednu hlubokou pravdu.

Na obrázku pozoruješ jinocha hrajícího se Satanem šachovou partii; sázkou jest jinochova duše. Jako na šachovnici spolu zápasí dva nepřátelské tábory, tak vede odvěký nepřítel lidského pokolení urputný boj o každou duši. Jako na šachovnici oba soupeři, opatření jistým počtem figur, tak vyzbrojena každá duše nejdražší krví Kristovou vykoupená dostatečným počtem milostí, darů a vlitých ctností, aby úspěšně čelila a odolala všem útokům a léčkám Satana, který se svým vojskem³⁴⁷ postupuje proti ní. Duch sv. přebývající a působící svou milostí s námi a v nás, a duch temnoty kladoucí nám osidla na cestu k věčnému životu mimo nás, vedou boj o každou duši. Ve výhodě jsme my. Duch sv. milostí pomáhající a sv. svátostmi, anděl strážný neustálou ochranou a spasitelnými vnuknutími sílí a chrání naši duši. Běda však, pustíme-li se nerozvážně do hry se Satanem a pro nějakou rozkoš dáváme v sázku svou duši jako jinoch na obrázku!

Všimni si především obou soupeřů. Sedí u stolku klidně proti sobě. S a t a n máje rty sevřené, drží si pravou rukou ježatou bradu jako starý intrikář. Jeho pohled měří protivníka. Co prohnanosti, co zlotřilosti v tom jidášském pohledu! Div, že jím soupeře neprobodne. S ďábelskou škodolibostí se pase na rozpacích jinochových; čteme v jeho pohledu, že už jest v této hře zkušený a že ví dobře, jak protivníka dostat. Tento jinoch není první, s kterým hraje, které už dostal a ještě dostane. Levicí právě vzal figuru se šachovnice a vidíme na jeho obličej, že učinil výborný tah. Docela tak jako starý zlotřilý podvodný hráč, který už mnohé obehral; teď se mu zase dostal do rukou nezkušený hráč, ještě neznalý jeho úskokův a podobný ptáčet, které sedlo na lep ptáčníkovi. Vedle Satana jest jeho symbol: lev řvoucí s divým pohledem, tlamou rozevřenou, hotov vrhnout se na kořist. V drápech drží lebku, symbol zavržence, t. j. duše, která od těla oddělena a kterou do spárů Satan

³⁴⁷ Začínaje pokušeními a nedokonalostmi až k nejohavnějším neřestem a nejtěžším hříchům. Nezřízené vášně a náruživost v jeho voji ovšem nesmějí scházet; ty jsou jeho nejosvědčenějšími pomocníky v boji.

uchvátil. Všimni si ještě obou oblud nahoře po stranách. Drápy a široce otevřené oči prozrazují nedočkavost, skoro hladovost starého lotra, který „jako lev řvoucí obchází hledaje, koho by pohltit“.³⁴⁸

Proti němu sedí j i n o c h – mladičký, v prvním rozpuku jinošství. Tvář mladistvá, kadeře padají s hlavy na šíji, ve tváři pozorujeme výraz naprosté bezradnosti; oči zírají na partii, – čteme v nich, že neví, co počít. Pravice opírá čelo – tak činí, kdo vážně přemýšlí o těžkém úkolu, od jehož rozluštění závisí snad jeho štěstí a život a on neví si rady, jak ho rozřešit. Levice mírně sevřená leží na stole; patrně, že neví, kudy do toho, kterou figuru by měl uchopit (jest na něm řada, aby učinil tah). Jest si asi vědom, že partie jest pro něho ztracena.

V pozadí stojí jinochův a n d ě l s t r á ž n ý; ruce skřížené, hlava mírně k jinochovi nahnuta, oči pozorují partii, zvláště se strany jinochovy. Vidí jeho zoufalou situaci. Co smutku, jaký stesk v těch očích! Vidíme v nich dobře, že s jeho svěřencem je zle; sotva ze spárů starého lotra vyvázne ta duše, kterou mu Bůh svěřil, kterou on miluje, která mu je navýsost drahá. Zdá se nám, jakoby anděl chtěl jinochovi říci: „Drahý jinochu, do čeho jsi se pustil, s kým jsi to začal hru!“ Co také lásky v tom pohledu! Jak rád by mu pomohl, kdyby to šlo. Smí jen tiše varovat a jistě varoval, avšak svěřenec nedbal jeho hlasu a šel cestou svou. Dostal se na nakloněnou rovinu a teď, zdá se, jest duše jeho ztracena. Jak asi krvácí srdce dobrého anděla strážného!

Figury na šachovnici mají symbolický (obrazný) význam. Zcela zběžný pohled nás přesvědčí, že situace jinochova jest zoufalá. Figury na jeho straně znamenají ctnosti. V poslední řadě uprostřed (král) stojí jinochova duše,³⁴⁹ o níž oba dva hrají. Před ní stojí víra (královna) s křížem v ruce;³⁵⁰ chrání jinochovu duši. Jinoch tedy víru ještě nepozbyl. V levo od duše stojí naděje s kotvou, v pravo neohroženost se štítem. Kromě toho zbyly mu ještě tři andílci, znamenající modlitbu. Modlí se tedy ještě někdy, ale zřídka.³⁵¹ Ale kolik figur už Satan svému soupeři vzal, o kolik ctností jeho duši připravil! Vzal mu lásku, znázorněnou dvojčátky, která pod hvězdou k sobě se vinou – jinoch je tedy v těžkém hříchu, zbaven posvěcující milosti. Vzal mu pokoru znázorněnou s hlavou skromně nakloněnou v chudobném rouchu s mošnou. Vzal mu sv. čistotu znázorněnou jako prostoduché dítě, které ke každému s důvěrou vztahuje ručky. Figura, kterou právě kostnatou levicí se

³⁴⁸ 1 Pt. 5, 8-9. Sv. apoštol však dodává: „Avšak odpírejte mu, stateční jsouce u víře.“

³⁴⁹ Duše stojí s křídélky nazad klidně složenými. Táž zobrazena na přední straně stolu uprostřed s křídly rozpjatými – chystá se odletět, t. j. opustit tělo. Nic nepomůže pláč, smrt nemá ohled ani na mladá léta. Dva kostlivci s netopýřimi křídly s obou stran v čelistech drží její křídélka, zatím co drápy stahují léčku, do níž duše zapletena. Vyvázne ještě jinoch ze spárů Satana? Dokud jest duše v těle, nesmíme se zříkat naděje – viz figuru po jinochově levici!

³⁵⁰ Mohutné perutě znamenají, že jen sv. víra nás uschopňuje vzlétati k výšinám. K nebesům ukazuje i vztyčená pravice.

³⁵¹ Duše v těžkém hříchu, zvláště je-li zbavena ctností andělské, nerada se modlí, a přece právě v modlitbě jest její jediná záchrana. Jako na šachovnici pěšák může rozhodnout o celé partii, tak v kritické situaci duše jest modlitba posledním útočištěm naším a jediná je s to, aby zadržela duši před zkázou. Satan vzal už andílků pět (z osmi); odřízne-li duši od tohoto posledního praménku života, t. j. od modlitby, má vyhráno. S vírou a nadějí bude brzo hotov, a pak duše docela nechráněná, vydána na pospas všem neřestem a octne se konečně v jeho spárech docela.

šachovnice bere, znamená pokoj. O klid svědomí oloupí Satan každého, kdo se do jeho léček zaplete.

Pohlédněme na stranu Satanovu. Jak daleko v popředí už pokročily jednotlivé neřesti! Ženská postava v předu držící pohár rozkoše (dáma) jest nečistota; ohrožuje jak víru tak naději. Na levo od ní lakota (jezdec) ohrožuje spravedlnost a lásku k modlitbě. Za ní figura se vztyčenou hlavou, pýcha, a za touto lež. Za nečistotou po pravé straně lenost znázorněná vypaseným medvědem. V poslední řadě d'ábel, který vede boj, a před ním nevěra šlapající po svatém kříži. Malá dráčata (pěšáci) znamenají pochybnosti u víře. Jinoch přemohl jen dvě chyby: hněv a jednu pochybnost.

Důmyslně tedy vyjádřil umělec svou myšlenku. Musíme se však chránit, abychom nepřeháněli a nemyslili, že boj duše s odvčným nepřítelem jest na v l a s stejný jako boj obou soupeřů na šachovnici. Hráč, který tam jest v úzkých, ztratí hru jistě, má-li zkušeného protivníka, a učiní tedy lépe, když se raději sám „vzdá“. V boji s hříchem však netřeba nikdy zoufat. Kdyby postavení naše bylo sebe zoufalejší, může být vše zachráněno, dokud nepozbýváme důvěry v milosrdenství Boží a dokud se utíkáme k té, kterou Pán učinil Matkou božské milosti a útočištěm hříšníků.

Kvítek z mariánské zahrady

(Dítkám)

Snad jste si pomyslili, mladí sodálové: „Jakým kvítkem nás asi chce v ‚Besídce‘ Věstník překvapit?“ Nejde o překvapení – všimneme si kvítku vám všem známého. Nahoře čteme, že dnešní „Besídka“ platí dítkám. Ale dospělí ať si řeknou: „I já jsem dítko Marie Panny“, a čtou spolu s námi – stanou se mezi námi hned o kolik let mladší, a vůně kvítku, který jsme dnes v mariánské zahrádce utrhlí, bude snad nejednomu životodárným lékem.

A ten kvítek? R a d o s t – to je květinka, kterou si ze zahrádky mariánské jistojistě odnese každý, velký i malý. Ale snad někdo ze starších se při těchto řádcích zasmušil. Kdož ví, co čekal, a teď slyší – radost! Snad by měl chuť odpovědět, co odvětil Tobiáš na pozdrav Rafaelův. „Raduj se neustále“, oslovil ho anděl, a těžce zkoušený Tobiáš na to: „Jakou radost mohu já na světě mít...?“ Možná, že i ty bys prohodil: „Samé soužení a samé starosti – jakou pak radost vlastně na světě mám?“ Já bych ti na to po způsobu sv. Jana Berchmanse odpověděl: „Ale dost radostí se ti dostalo, jen že před nimi zavíráš oči a nechceš je vidět. Tvou první a největší radostí by mělo být, že jsi dítkem nebeského Otce, dítkem pravé církve, a jako takový povolán k účasti na věčném království. Tvou druhou radostí převelikou by mělo být vědomí: „Já jsem dítko m a r i á n s k é, já patřím Marii – jí sloužit je má radost a chloub a čest –“ Nevěříš tomu? Jen přijď mezi nás maličké a

poslechni si někdy, jak zpíváme:

„Dítkem Marie Panny býti,
v tom chci své štěstí založiti,
státi pod její ochranou
jest nejvroucnější tužbou mou.“

A že nám to jde ze srdce, uznáš jistě, když se nám při tom do očí podíváš a když uvidíš, jak jsme v družině blažení a šťastni.

Myslíš, že my malí – nepozastavuj se nad tím, že mluvím v množném čísle, já patřím už mezi ně a oni mě pokládají za svého, takže mezi velké se mi kolikrát ani nechce – opakuji tedy: myslíš, že my malí nemáme starostí? Jen si přečti, co sv. Augustin vypravuje ze svého dětství: jak se modlíval k Pánu Bohu s velikou vroucností, aby nedostal ve škole bití – tenkrát měl každý učitel metlu při ruce – a Pán Bůh ho nevyslyšel, a Augustin byl proto všecek nešťasten. Když si doma zasedli ke stolu a on začal vážně vypravovat o svých velikých starostech a trampotách, staří se mu ještě smáli, a to ho chudáka nejvíce mrzelo, že nikdo nemá porozumění pro jeho kříže, třeba že ho bylo sotva u stolu vidět.³⁵² Vidiš, že malí mají také trápení a starosti. Ale u Panny Marie zapomene na všechno, tam je nám dobře, u ní je radostí na tisíce.

Radost je kvítek, který na hlučných ulicích neroste, v tančírně mu nesvědčí, a u piva a karet marně bys ho hledal. V ráji kvetl na každé pěšině, ale v údolí slzavém trní a hloží jej udusilo. Lidstvo poznalo brzo, že mu něco schází, a nevědělo co – pomalu chřadlo neznámou nemocí. Co mu vlastně scházelo? Pravá radost mu scházela, vždyť ona je nezbytným kořením lidského života. Člověk hledal alespoň nějakou náhražku; našel jich sice dost, jenže tím bylo málo zpomoženo. V poslední válce se také vyráběly všelijaké náhražky. Myslili, že žaludek ošidí, ale on se ošidit nedal – však jsme to zkusili.³⁵³ A srdce? To se teprv nedá ošidit.

Pán se konečně smíloval nad lidstvem a poslal mu Mesiáše: „Zvěstuji vám r a d o s t velikou“, řekl anděl pastýřům, a jeho druzi hlásali p o k o j lidem na zemi, jsou-li dobré vůle. Božské dítě

³⁵² „Již tehdy, jsa chlapcem, začal jsem se k Tobě modliti, můj Pomocníku a mé Útočiště, a ke vzývání Tebe uvolňoval jsem pouta jazyka svého. Já maličký vzýval jsem Tebe s nemalou vroucností, abych nebyl ve škole trestán. Když jsi mne nevyslyšel, což mně bylo jen ku prospěchu (Ž 21, 3), smáli se dospělí, ano i sami rodičové moji, kteří mně přece nepřáli nic zlého, mým ranám, jež byly pro mne velikou a těžkou mukou.“ AUGUSTIN. *Svatého Otce a učitele církve Aurelia Augustina Význání*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1926, s. 24-25. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1050>

³⁵³ „Užijí přirovnání trochu drsného; kdo má hlad, má jedinou touhu: dát svému žaludku obsah. Prosí, žebrá... v nejhorším případě mu dá náhražku, jak jsme zakusili za světové války, a žaludek se na chvíli uklidní. Ale tělo pozná, že nedostalo, co mu patřilo, a chřadne...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 113. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

přineslo lidstvu náboženství r a d o s t i .

Křesťanství nebylo a není náboženstvím smutku a truchlivosti. Jen nerozumná, přehnaná ascése chce vyškrtnout slovo radost ze slovníku křesťana a učinit z našeho života pustou poušť. Sv. víra nám sice ukládá pokání, ale nebrání nám v ušlechtilé radosti. V církvi sv. na 40 kajících dnů postu následuje 50 radostných dnů velikonočních, tedy více radosti než smutku. Montanisté ve staré době a v nové Jansenisté zakazovali všechnu radost. Ale obojí tento chladný, tvrdý blud církev odsoudila – blud, který chtěl, aby člověk se před Bohem chvěl a skoro se bál před něho předstoupit. Kalvín byl podobný jim tvrdý bludař, a za jeho vlády vypadala Ženeva jako zakleté město, pokryté temným mrakem – všechen život jako by byl podlomen, zatím co na tváři starých křesťanů se rozléval blahý úsměv i v katakombách, do nichž se před pronásledováním skrývali.

Radost je naší duši do jisté míry tím, čím je slunko přírodě – podmínkou a podporou života a vzrůstu. Zvláště mladá květinka potřebuje slunka – a především mladá dětská duše volá po radosti. Jest to v přirozenosti dítěte, a Tvůrce sám to zařídil, že dítě zakouší radosti, jichž dospělý nemá. Už tato okolnost napomáhá, že dítěti způsobí radost i sebe nepatrnější věc: kvítek, který si utrhně, lesklý kamének, jejž najde – se vším si dovede hrát, odevšad mu kyne radost. Kromě toho je bez starostí, láska rodičů ho blaží, a dospělí sami mají potěšení, mohou-li maličkým nějakou radost udělat. Každý cítí, že dítě potřebuje radosti jako ptáče svobody a vzduchu, jako kvítek světla a rosy.

A vy velcí, myslíte, že se bez radosti obejdete? Zkušenost nás učí, že kde není pravé radosti, tam není pravé zbožnosti. Modlitba a povinnosti sv. víry stávají se obtíží a břemenem, služba Boží netěší, o pokroku ve ctnostech nemůže být řeči. Malomyslnost, nedostatek odhodlanosti a podnikavosti, nespokojenost (zvláště v utrpení) dostaví se tam, kde ze srdce vymizí radost. Takoví lidé pro Boha ani pro bližního nikdy nic velkého nevykonali a nevykonají – není v nich život, nýbrž jen živoření.

Jsou lidé, kteří nalévají pelyňku všude, kde se objeví. Když přijdou, je každému, jako by mu moucha do vína padla. Smích a hovor náraz ustane, nálada je stísněná, a každý si oddechne, když zase jde. Mrzoutovi se každý vyhýbá na tisíc kroků, a děti se ho bojí. Nic mu není vhod, bručí celý den jako polární medvěd; brouká, když má někomu dveře otevřít (viděl jsi už někdy takového mrzouta vrátného?), když má jít ke stolu i když jde od stolu, když prší i když je pěkně, když jde spát i když vstává, hubuje před prací i po práci atd.

Jsou zase lidé, kteří rozšiřují radost jako květ vůni, kamkoli přijdou.³⁵⁴ Takový byl na př. sv. Jan Berchmans, jehož nazývali jeho druzi žertovně: „Fr. Hilaris“ (= bratr Veselý). K této třídě lidí patří pravé dítko mariánské. Má radost, že je dítkem Marie Panny, a kdo má radost, nedovede jinému působit bolest – naopak, snaží se i na tvářích jiných vykouzlit úsměv. Však já vím, milé děti,

³⁵⁴ Slova biskupa Kepplera.

že jsou jisté dny, kdy nezlobíte doma, nebijete bratříčka nebo sestřičku, posloucháte pěkně – to bývá na př., když přijde Ježíšek s nadílkou, když máte vy nebo rodiče svátek a pod. Proč to? Protože jste plny radosti, a ta vám brání někoho zarmucovat. Ale když jste ve špatné náladě, pak jste nezpůsobné, neskromné, vzdorovité, neposlušné, máte sto chutí dát s někým do rvačky – nemám pravdu? Vždyť se známe, totiž vy malí a já!

Když jsem v minulém čísle četl článek „Po přijetí“,³⁵⁵ řekl jsem si: „Ty sodálky nemají tam o čistou radost nouzi, mohly by ji jiným trochu přenechat.“ Ale proč přenechat? Každý může být blažen a šťasten pod ochranným pláštěm Královny nebes – jen chtít, jiného není třeba. A nestačí-li mu mariánská, ať si ještě vypěstí v srdci zahrádku eucharistickou – to je druhá zahrádka, ve které se utěšeně daří tomuto kvítku, pravé a ušlechtilé radosti srdce. Božský Spasitel řekl na rozloučenou apoštolům, že po vzájemné lásce mají na nich lidé poznat učenníky Kristovy – a já vám, milé dívky mariánské, malé i velké, na konec pravím: Po pravé, čisté, blahé radosti, jež se nám rozlévá ve tváři, jež proniká všechno naše jednání a konání a jež nás provází na všech stezkách pozemského putování, necht' pozná na nás svět, že jsme dítkami Marie Panny – necht' každý vidí, jak jsme blaženi a šťastni v její svaté lásce a pod její mateřskou ochranou v její milé družině!

Sodálka manželka a matka³⁵⁶

Napřed krátký příklad P. Jos. Svoboda T. J. vypravuje na str. 68 sqq díla „Katol. reformace a mar. družina v král. Českém“:

„Mladá paní Pernštejnovna byla jako božskou Prozřetelností do království Českého poslána, aby započala obnovu katolickou v rodinách urozených a neurozených, co by žádní kněží, i ti nejhorlivější, byli nezpůsobilí.

Před jejím příchodem tu bývaly ovšem paní a dívky výborné a nábožné: avšak právě ty nejhorlivější z nich se klonily ke službám božím husitským; tu byla jakási přísná zevnější kázeň, výtečné zpěvy při službách božích, mluva ze svatých Písem tajemná a lahodná: a tím se stávalo, že husitské paní a dívky s vroucnou nadšeností horlily za náboženství své, kdežto o paních katolických ničeho takového nečteme...

Na to se žení korunní princ Maximilian (r. 1548) a nevěsta jeho. Marie, dcera krále španělského, přivedla s sebou důvěrnou přítelkyni svou, šlechtičnu Marii Manriquez de Lara. Byla to slečna spanilá, vznešená a náboženství katolického vroucně milovná... Slečnu tu při císařském dvoře seznal mladý český šlechtic Vratislav z Pernštejna a za svou manželku ji s sebou do Čech

³⁵⁵ Po přijetí. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 76-77.

³⁵⁶ P. K.. Družinská besídka. Sodálka manželka a matka. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 102-104.

přivedl. Mladá paní ta se tu podivila náboženské netečnosti a dala se s pomocí Boží do práce... Brzy byl její manžel povýšen za nejvyššího kancléře království Českého... tudíž manželka jeho všude byla u šlechty české a cizí nad jiné vážena a znala té vážnosti k prospěchu náboženství katolického užiti.

Netrvalo dlouho a již dle příkladu jejího se řídily jiné urozené paní, i vypravuje dějepis, že prý krášlily kostely katolické, staraly se o čisté prádlo a samy vyšívaly roucha ke mši sv., chodily často k sv. svátostem, a kde se která katolická slavnost odbývala, bývaly urozené paní v čele. Dějiny nám jmenují paní: ...(následuje 17 jmen).

Horlivostí těch a mnohých jiných paní zkvétalo katolické náboženství v takových rodinách, kde katolický kněz žádného přístupu neměl; a poddaný lid, zejména jejich manželky, vidouce svou urozenou paní v takové pobožnosti, řídily se podle příkladu toho.

Šlechtná paní ta... neméně než 60 let tu v Čechách žila a na rozkvětu sv. náboženství pracovala; – jaký pak rozdíl při jejím příchodu a potom při smrti! Tenkrát, když jako mladá paní do vlasti naší byla přišla, nenalezla než netečné manželky a dívky, chrámy zanedbané a v nečistotě. A nyní po 60 letech! Urozené paní a dívky k ní rády docházely, s ní svaté poutě konaly, chrámy katolické krášlily, své zlaté řetězy, prsteny a hedvábné šaty přinášely a všecek katolický lid se těšil, že katolický kostel v takové kráse září. Paní a dívky a mužové rádi chodili k sv. svátostem, a mnohý druhdy netečný muž se těšil, když se mu takové manželky za průvodkyni života svého dostalo.³⁵⁷

³⁵⁷ „Bylať mladá paní *Pernštejnova* jako božskou Prozřetelností do království českého poslána, aby započala obnovu katolickou v rodinách urozených a neurozených, co by žádní kněží, i ti nejhorlivější byli nezpůsobili. Před jejím příchodem tu bývaly ovšem paní a dívky výborné a nábožné: avšak právě ty nejhorlivější z nich se klonily ke službám Božím husitským; tu byla jakási přísná zevnější kázeň, výtečné zpěvy při službách Božích, mluva ze svatých Písem tajemná a lahodná: a tím se stávalo, že husitské paní a dívky s vroucnou nadšeností horlily za náboženství své, kdežto o paních katolických ničeho takového nečteme. Mezi paními husitskými se nad jiné proslavily *Martha z Bozkovic*, *Johanna z Krajků*, vdova *Kateřina z Krajků* podruhé provdaná za katolického pána *Šellenberka*, *Krescencia Zmrzliková na Vorlíku*, *Anna z Ostrovic* a dcera její. Na to se ženil korunní princ *Maximilian* (r. 1548.) a nevěsta jeho, *Marie*, dcera krále španělského, přivedla s sebou důvěrnou přítelkyni svou, šlechtici *Marii Manriquez de Lara*. Byla to slečna spanilá, vznešená a náboženství katolického vroucně milovná, podobně jako královská přítelkyně její, což o národě španělském platilo vesměs. Slečnu tu při císařském dvoře seznal mladý, český šlechtic *Vratislav z Pernštejna* a za svou manželku ji s sebou do Čech přivedl. Mladá paní se tu podivila náboženské netečnosti a dala se s pomocí Boží do práce. První bylo, že manželovi spolu poradila, vykonati generální zpověď, a ona sama učinila taktéž; na to zařídili, bezpochyby na její vnuknutí, ony posvátné missie v Litomyšli, o kterých jsme povídali. Brzy byl manžel její povýšen za nejvyššího kancléře království českého, byl obrán v slavném poslání do království polského, tudíž manželka jeho všude byla u šlechty české a cizí nad jiné vážena a znala té vážnosti k prospěchu náboženství katolického užiti. Netrvalo dlouho, a již dle příkladu jejího se řídily jiné urozené paní, i vypravuje dějepis, že prý krášlily kostely katolické, staraly se o čisté prádlo a samy vyšívaly roucha ke mši svaté, chodily často k svatým Svátostem, a kde se která katolická slavnost odbývala, bývaly urozené paní v čele a zaplatily potřebné výlohy. Dějiny nám jmenují paní: v slavném rodu *Berků Alžbětu*, *Johannu*, *Helenu* a *Markětu*; hraběnka *Marie Martinicová* konala r. 1585. svaté exercicie, pak vynikaly paní *Anna z Kolovratů*, tři řečené vdovy *Hradecké*, totiž *Anna* rozená *Hradecká* ovdovělá z Rožmberka, *Anna* rozená *Rožmitalská* ovdovělá *Hradecká*, a *Anna z Rožmberka* vdova po *Jáchimovi z Hradce* – dále *Isabella* kněžna *Fürstenbergová*, *Maxmiliana* hraběnka *Sternbergová* a šest paní v slavném rodu *Lobkoviců*: *Benigna*, *Kateřina*, *Alžběta*, *Voršila*, *Markéta*, *Polyxena*. Horlivostí těch a mnohých jiných paní zkvétalo katolické náboženství v takových rodinách, kde katolický kněz žádného přístupu neměl; a poddaný lid, zejména manželky, vidouce svou urozenou paní v takové pobožnosti, řídily se podle příkladu toho. Paní *Marie Manriquez z Pernštejna* měla dceru svou provdanou ve Španělsku za vévodu *de Villaformosa*. Vévoda upadl při královském dvoře v podezření

To dokázala jediná paní! Tak dovedla použít svého vlivu na manžela, na poddané, na společnost, v níž se pohybovala, na celou veřejnost. Nemá ovšem každá sodálka takový vliv jako tato paní, ale v jednom ji mohou následovat všechny: být totiž andělem strážným – ne-li celé vlasti nebo celé osadě, aspoň své rodině, svému domu.

Kterýsi veliký biskup děkoval své sestře u příležitosti její zlaté svatby za vše, co mu prokázala; mimo jiné pravil, že mu byla v mladých letech strážným andělem. Jak krásná slova, jak krásné vysvědčení! Toto slovo praví vše – rozumíme mu, víme, čím tomuto biskupu jeho sestra

velezrády, byl uvržen do žaláře, ano již se proslýchalo, že bude odpraven. Tchýně jeho v Čechách se nad tím náramně zarmoutila, a v úzkosti své učinila slib, že vykoná pout' z Prahy do Kadaně, odtud do Šejnova, do Roudnice a zase zpátky do Prahy. Jakkoli tenkrát nebyly poutě v obyčeji, slíbily jiné urozené paní, že půjdou s ní, a bylo jich spolu s některými služkami asi šedesát. Pout' konaly v tuhém pokání, některé, ač tomu nic zvykly nebyly, šly bosýma nohama, konaly posty až do umdlení, v Kadani, Šejnově a Roudnici vykonaly svatou zpověď, přijímaly Velebnou Svátost' pod jednou způsobou, trvaly po celé dni v kostele, rozdávaly přehojné almužny, tak že ani protestanté ani katolíci se nemohli dosti nadiviti takové pouti, kterou jakživi neviděli. Na té pouti ztrávily čtrnácte dní a vrátivše se do Prahy, konaly u augustinů u sv. Tomáše závěrečné služby Boží se mší svatou a se svatým přijímáním. Ještě není mše svatá skončena, volají paní Marii Pernštejnovnu, aby vyšla, že prý venku čeká člověk celý zaprášený, a v tu chvíli s ní chce mluvit. Polekána vyjde, člověk pak s radostnou tváří pozdraví a po španělsku dí: „Milost'paní, radostné zprávy ze Španěl!“ I v tom podá zapečetěné psaní. Paní je vezme, třesoucí rukou rozpečetí, a co tu? – Jestli' to zpráva, že nevinnost' zeťova jest' jasně dokázána, zeť nejenom ze žaláře propuštěn, nýbrž v přízni královské a v důstojnostech povýšen. Paní, beztoho poutí zemdlena, div radostí k zemi neklesla; i pověděla vše hned svým pobožným průvodkyním, a roznesla se pověst' po Praze a po všech krajích českých na velikou čest' katolického náboženství. Šlechtná paní byla tenkrát již vdovou, mužel její byl zemřel r. 1582., ona potom přebývala v Praze v domě svém, – který jest nyní Lobkoviců vedle hradu královského a zemřela tu r. 1608. Neméně než 60 let tu v Čechách žila a na rozkvětu svatého náboženství pracovala; – jaký pak rozdíl při jejím příchodu a potom při smrti! Tenkrát, když jako mladá paní do vlasti naší byla přišla, nenalezla než netečné manželky a dívky, chrámy zanedbané a v nečistotě. A nyní po šedesáti letech! Urozené paní a dívky k ní rády docházely, s ní svaté poutě konaly, chrámy katolické krásily, své zlaté řetězy, prsteny a hedvábné šaty přinášely a všecken katolický lid se těšil, že katolický kostel v takové kráse září! Paní a dívky a mužové rádi chodili k svatým Svátostem, a mnohý druhdy netečný muž se těšil, když se mu takové manželky za průvodkyni života svého dostalo. – Nezapomínejmež tedy nikdy na to, co nám katolíkům ona šlechtná paní byla způsobila!“ SVOBODA, Josef. *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém. [Díl první], Doba první od roku 1552-1620*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1888, s. 68-70. „Léta od narození Páně 1628... Do karmelitského, zřízeného u Panny Marie Vítězné na Menším městě pražském, přinesla paní Polyxena Lobkovicová voskovou milounkou sochu Jezulátka, sotva půl metru vysokou. „Důstojní otcové, odevzdávám vám, co nejdražšího na světě mám. Uctivejte tento obraz, a nebudete mít nikdy nouze.“ Soška milostného Pražského Jezulátka... Odkud pochází? Matka této paní, Manriquez de Lara, přišla do Prahy ze Španěl jako mladička dívka za dob největší náboženské vlažnosti a provdala se za pana Vratislava z Pernštýna. Vychovaná v duchu víry a náboženské horlivosti, a co viděla ve své druhé vlasti! Bludů a sekt bez počtu, a v řadě věřících netečnost vůči nejsvětějším statkům. Mocný plamen její horlivosti a oddanost víře Kristově však nevyhasl uprostřed ledové vlažnosti. Plnila svědomitě a věrně povinnosti sv. víry. Jejím příkladem povzbuzeny probudily se i jiné šlechtické dámy z netečnosti, účastnily se bohoslužeb i veřejných průvodů, přijímaly svaté svátosti, navštěvovaly domy bídy, prokazovaly skutky lásky ubohým, jichž jako vždy za válečných dob bylo bezpočtu... Apoštolky... vnikly mnohdy tam, kam se knězi vniknout nepodařilo. Krásily chrámy, vyšívaly roucha pro kostely, nesčetněkrát od husitů a protestantů vyloupené, věnujíce tomu účelu peníze, jichž dříve užívaly k vlastnímu přepychu. Sedmnáct šlechticů z nejvyšších rodů následovalo jejího příkladu... Urozené paní a dívky jí přinášely šperky a hedvábné šaty, aby jich užila ke cti eucharistického Krále. Šedesát let prožila v Čechách... Jaký rozdíl, když přišla, a teď, když umírala! Jako sv. Řehoř Divotvorce... Na smrtelném loži se táže: „Kolik nevěřících jest ještě v Nové Cesarei?“ „Sedmnáct.“ „Díky Bohu, tolik bylo věřících, když jsem biskupský úřad nastoupil...“ Tato zbožná, horlivá a dobročinná paní přinesla tedy ze své vlasti za Pyrenejemi k nám naši drahou milostnou sošku. Božský Spasitel chtěl takřka i po její smrti pokračovat v jejím díle a skrze milostnou sochu rozlévat na všechny strany požehnání, jež tato šlechtná dáma rozsévala za živa. Sošku darovala své dceři Polyxeně jako svatební dar. Tato po smrti prvního manžela Viléma z Rožmberka se provdala za nejvyššího kancléře království Českého, mužného, charakterního a věrného katolíka Zdeňka z Lobkovic, tak tupeného v našich dějepisných učebnicích, muže, jenž se nebál jednat podle svého svědomí a odepřel císaři Rudolfovi podpis na majestát slovy: „Jestliže Matěj (Matyáš, bratr císařův, jenž dovolil ve své zemi protestantismus)

byla. I teď by mohl mnohý bratr sestře nebo sestra bratru dát podobné vysvědčení. Soudím, že nic krásnějšího se nedá říci nad tato slova: „Tys byl, tys byla mým andělem strážným!“

Jaké povolání pro sodálku, být svému okolí strážným andělem! Dívka – svým sourozencům, své družce, snad několika družkám, s nimiž ji životní pout' svedla. Být jim neustálým živoucím povzbuzováním k dobrému, ke ctnostem, k svatosti, a to ne lichými slovy, nýbrž příkladem, chováním, celým životem. – Kdo se jí na dosah dostane, toho vtáhne neodolatelným kouzlem do svojí sféry, a pak stejně neodolatelně působí na něho kouzlem svého vlivu a příkladu. Jak řídké takové andělské duše! Ale jsou, existují ještě dnes; žel, že až příliš vzácné, jak čtyřlístek mezi nesčetnými listy, jakých najdeme v hojnosti na každém jetelišti.

Nejeden světec dovedl tak působit na své okolí. Jakási svatá nedotknutelnost, skoro svatozář ho obklopovala, takže vůči němu nikdo si nedovolil nic neslušného. Když na př. sv. Bernardin Sienský se blížil k hrajícím druhům, na ráz utichly neslušné žerty.

Má-li kdo být andělem strážným, pak jím máš být především ty, sodálko matko, své rodině. Angličan si říkává, že jeho dům je jeho zámek.³⁵⁸ Každá matka může podobně plným právem říci: „Má rodina je mým královstvím.“ Ne, že by měla žezlo neomezené vlády v rukou, nýbrž v tom smyslu, že má své poddané, a těm ve shodě a v odvislosti od manžela může vládnout, je vychovávat a pěstovat, jim se věnovat, jak se má král podle vůle Boží věnovat svým poddaným. Což není skutečně jejich paní? Nedostává se jí od nich úcty i lásky více než kterékoli královně? Nejsou oči maličkých obráceny neustále k ní? Od koho čekají v pochybnostech pokynů a rozhodnutí, ke komu jdou vždy pro radu? Matka je jim vším, matka má v jejich katalogu první a poslední místo, matka jim zastupuje naučný slovník. – Šťastná matka, která dovede toho vlivu na dětská srdce využít, a sice k blahu jejich a celé rodiny!

Sodálka-matka může však být ještě víc než strážným andělem rodiny. Nebylo by tak těžké, rozšířit působnost svého vlivu dál, za práh svého příbytku i svého domu. Jak? Představ si vzorně vedenou rodinu – neutkví na ní oči celé osady? Slova hýbou, příklady táhnou. Pan farář na kazatelně mluví o křesťanské rodině, jak podle vzoru sv rodiny asi vypadat má. Vzorná křesťanská rodina také mluví, třeba že jinak než pan farář na kazatelně – mluví příkladem: „Takhle ve skutečnosti vzorná rodina křesťanská vypadá.“ Není toto druhé kázání stejně výmluvné jako první, a za daných okolností snad i výmluvnější?

Takové neustálé kázání má pro osadu velký význam. Znal jsem případy, kde i v

tímto způsobem sobě cestu do pekla strojí, jest naděje, že Vaše Milost císařská ho v tom následovati neráčí.‘ Nedbal proseb, nedbal hrozeb, kterými chtěli protestanté vynutit podpis na listinu, nespravedlivě omezující práva církve. Svaté ruce tedy naši milou sošku k nám ze země Neposkvrněného Početí přinesly, čisté ruce ji ve svatováclavské Praze opatrovaly.“ KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě Milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948, s. 8-9.

³⁵⁸ „My house is my castle.“

nejrozháranějších rodinách doznávali: „Tam je krásný život.“ I ve škole bývá vidět, že děti s jakousi úctou hledívají k dětem z takové rodiny – ne k vůli bohatství, nýbrž jediné proto, že jsou z rodiny, která si vynucuje úctu celé farnosti.

A což, řekne-li se ještě: „Ti všichni jsou v družině – otec, matka, děti dospělé i školní.“ Jaké doporučení pro družinu před celou osadou! Jenže takové rodiny neprší s nebe. Co práce a sebezáporu by stála oba rodiče! Ale čím těžší práce, tím hojnější žeň. Proč by nemohla jediná taková rodina vykonat pro osadu to, co svrchu řečené paní pro celou naši vlast? Čeho by bylo k tomu třeba? Lásky a oddanosti k sv. víře a k sv. Panně, nezištnosti, sebeobětujícího odříkání – a k tomu všemu má dnes málo která matka chuti. Nemohly by toho dokázat aspoň s o d á l k y -matky? Sv. Panna je jim vzorem i posilou, a s její pomocí obnovily by snad časem v osadě „tvářnost země“.

Družiny jinochů³⁵⁹

První družina v Římě založena byla pro studující mládež. První družiny byly jediné v kolejiích T. J. a sice výhradně pro studenty, později rozšířeny na muže stavů všech, ale j e n n a m u ž e . Tak to trvalo přes půldruhého století, a teprve Benedikt XIV. dovolil zakládat družiny i pro ženy. Pohlédneme-li dnes na katalogy družin, jeví se nám (nejen u nás, nýbrž i jinde) obraz zcela opačný: samé družiny pro ženy a dívky, zatím co mužové a jinoši jsou vzácností. Dnes se neustále mluví a píše o nutnosti výchovy mužské mládeže; stále se zdůrazňuje, jak je nezbytno jí se věnovat, protože od toho závisí budoucnost katolického hnutí v té které zemi. Nelze upříti, že se pro mužskou mládež též mnoho dělá, jinde i u nás. Přihlédneme však, co se pro ni dělá n a p o l i M a r i á n s k ý c h d r u ž i n , a doznáme, že se více mluví a píše než dělá. Skoro bychom řekli, že se na ni macešsky zapomíná, a přece jí by měla platit naše první starost.

Jsou sice obtíže přenesmírné, má-li být jinošská družina založena, ještě větší, má-li být při životě udržena, a největší, má-li zkvétat. To vše vím a nepopírám toho. Taktéž není mi neznámo, že dnes velmi mnozí horují pro „moderní“ zásadu koedukace a že by tato okolnost přivedla i do Mar. družin hochů dost. V družině jest však „koedukace“, t. j. schůzky hochů s děvčaty, naprosto vyloučena. Za to dostala družina od některých „pokrokových“ katolíků značku zastaralého zřízení,

³⁵⁹ P. HOMOBONUS. Družiny jinochů. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 106-108.

jež svůj úkol vykonalo a teď může jít,³⁶⁰ do 20. století se prý nehodí – leda pro dívky.³⁶¹ Zakládáme-li však my, kteří se s tímto názorem jistě neshodujeme, družiny výhradně pro dívky, jim více se věnujeme, při možnosti volby jen dívčí družinu volíme a jinochy jiným přenecháváme: pak potvrzujeme aspoň nepřímo uvedený náhled.

Proč se asi věnuje dnes skoro výhradní péče dívčím (po případě ženským) družinám? Zpytujeme trochu svědomí. První příčinou jest opět nešťastný „duch doby“. Všude jest snaha pracovat „snadno a rychle“, s malým pokud možno vyvinutím sil dopracovat se v době co nejkratší hodně patrných výsledků. Obojího dosáhne ředitel, založí-li nebo věnuje-li se dívčí družině. Založit ji nebývá vždycky tak těžko. Stačí k tomu dívky jen trochu zbožné, a těch snad ve svém kostele přece několik najde. Pak stačí vzbudit zájem pro družinu (na př. účasti na nějaké družinské slavnosti nebo krajinském sjezdě, při misii nebo duchovních cvičeních a pod.), a družina brzo hotova. O nadšení a obětavost nebývá nouze, zvláště na začátku. Hmotné obtíže se snadno překonají; kdyby to služebné byly, obětují pro družinu poslední halěř. Každé slovo ředitelovo se vtiskne do jejich srdcí jako do vosku; není třeba dlouhého rokování, každému jeho pokynu se vyhoví co nejsvědomitěji, družina utěšeně roste, účast při schůzích a sv. přijímání je příkladná – co více by si mohl ředitel přát? Se sodálkami si někdy (ne vždycky!) skoro jen hraje, tam jde někdy vše samo.

S jinochy nejde to tak hravě.³⁶² Práce jim věnovaná jest práce do žuly: namáhavá, pomalu jde vpřed, a výsledky sotva znatelné. Málo obětavosti, více t. zv. samostatnosti, t. j. odporují (výbor!), nejsou nadšení pro každý návrh nebo rozkaz ředitelův. K sv. přijímání se jim nechce vstát, do schůze se mnohdy také neženou, nových členů mu pramálo získají atd. K apoštolskému působení, které vymáhá sebezáporu, mají teprve málo chuti. Za to však my musíme být lepší než ti jinoši, na něž nařikáme. Stěžujeme si na nedostatek sebezáporu u nich; kdybychom se však sami těžké práci s jinochy vyhýbali a věnovali se výhradně snažší práci u žen a dívek, bylo by to známkou, že i n á m se nedostává sebezáporu a obětavosti. Bylo by to přirozené, nikoli však apoštolské. Bylo by málo nadpřirozeného nazírání v nás.

Druhá příčina jest, že jinoši nejví potřebují mít družinu, zatím co dívky nejednou samy za ni

³⁶⁰ Někdy padnou slova ještě ostřejší. Mluvil jsem s nejedním knězem o spolkovém životě a výchově katolické mládeže. „My bychom tam jinak hochy nedostali, kdyby to bylo bez děvčat“, odpověděl mi nejednen; jistě to myslel dobře s katolickou mládeží – ale je naděje, že takové ústupky nezdravému duchu doby budou na prospěch naší věci? Není na místě, abych se teď o tom šířil. Co však praví zkušenost? Dostal se mi do rukou dopis kněze z města, kde katolické spolky mládeže „kvetly“ – a tyto „kvetoucí“ katol. spolky nedaly se pohnout, aby své členy přiměly k velikonoční sv. zpovědi, k n e d ě l n í m š i s v . a pod.; mládež si hleděla jen společných výletů, tanečních zábav (i v postě!) a... řadu ještě smutnějších případů bych mohl uvést. Jsem jist, až vystřízlivíme z této horečky, že uznáme sami: není radno oheň a slámu dávat k sobě, není radno spoutaného tygra (= vášeň) předčasně odvázat, a družiny, které nechtěly pro chvilkové rozechvění mysli upustit od staleté zkušenosti – měly přece jen pravdu – a byly časové i ve dvacátém století!

³⁶¹ Viz „Věstník“ 1922, str. 147: Jsou Mar. druž. časové? K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 147-149.

³⁶² O mužích platí totéž.

žádají. Mnohdy dokonce to dlouho trvá a je vytrvalých proseb zapotřebí, než konečně duchovního správce uprosí. Budeme-li však čekat, až jinoši přijdou a poprosí: „Velebný pane, založte nám Mar. družinu“, pak se načekáme hezky dlouho. Jinochy musíme sbírat sami, a často se nám stane, že po řadě nezdařených pokusů bude začátek na pohled pranepatrný.

Ještě jedna příčina by se snad dala najít. Dospělá dívka, která si jednou družinu oblíbí, přilne k ní snadno celým srdcem a nerada se s ní loučí. Dostanou snad časem neoblíbeného ředitele – nic nevadí; ony milují družinu a té se nespustí za nic. Ředitel je snad netečný – někdy i v takovém případě se stane, že aspoň nějakou dobu si udrží sodálky samy prvotný žár a horlivost vlastním přičiněním. Ale jinoši? Ti musí mít ředitele, který jim imponuje. Dívka slyší někde poznámku proti sv. víře a řekne: „Dej mi pokoj, nech si své rozumy.“ Jinoch však s námitkou přijde a chce vidět, že jeho duchovní rádce se jí nebojí a dovede odpovědět. Někdy aby ředitel byl živou encyklopedií (= naučným slovníkem). Pro ředitele jest nesporně daleko těžší u jinochů než u dívek stát se oblíbeným a učinit schůze z a j í m a v é , ale tak, aby se neprovinil proti tradicím a duchu družin, t. j. zajímavost nesměla by se opatřit na útraty vážných úkolů družinských, na př. zavedením výletů a kratochvilí místo opravdové práce (sebeposvěcení a sem směřujících promluv při schůzích). Jestliže při snaze dodat schůzím zajímavosti a poutavosti vybočíme z rámce stanov, nemáme Mar. družinu, nýbrž spolek docela jiného rázu. – Další okolnost ztěžující řediteli práci u mužské mládeže jest, že jinoch obvykle nepřilne k družině tak upřímně jako dívka. Jest někdy skoro trapné pozorovat, jak klidně sodál vzkáže: „Já už nebudu do družiny chodit.“

To by byly asi hlavní důvody, proč zakládání a zdárné vedení jinošských družin narazí na obtíže. Nicméně nesmíme před nimi ustoupit. „Překážky jsou k tomu, aby se překonaly“, říkával Suarez. Zvláště není-li doposud v osadě družiny, nebývá vždycky radno začít se založením družiny žen nebo dívek. Tím dostane totiž Mar. družina před tvář celé osady značku ženského zřízení, postupem let se tento mylný názor vžije docela, a pak ho nevykořeníme nikdy. Založení mužské (jinošské) družiny stává se pak skoro nemožným, protože mužové budou mít sotva chuti vstoupit do „ženského spolku“. Dojde-li přece k založení, bude asi družina živořit. Docela jinak, založíme-li napřed družinu pro muže a jinochy. Ženy v tom nebudou vidět nikdy nic ponižujícího, když se řekne: „Mají svou družinu mužové, proč bychom ji nemohly mít my?“ Nikdy však mužové neřeknou: „Když mají ženy družinu, mějme ji i my.“ Jest v přirozenosti muže, že o n chce mít vedoucí roli a ne kráčet ve šlépějích žen. Pomímám posměšné poznámky mužů celé osady. Musíme sice učit sodály pohrdat posměchem, ale nač z b y t e č n ě jej zavinit, neplyne-li z něho dobrého nic leda škoda pro družinské hnutí – zvláště na počátku, kdy nejsou ještě ostřílení, a kdy zakládaná družina jest ještě něžný stromek.

Je-li založení družiny jinošské (mužské) nesnadné a pracné, jsou tím radostnější výsledky.

Může se ovšem stát, že my s námahou budeme sít a jiní radostně žít z ovoce naší práce. Není to však po příkladu božského Srdce Páně (Jn. 4, 38)? Není to osud všech apoštolů?³⁶³ Narazí-li založení mužské družiny na nepřekonatelné obtíže, pak zvlášť nutno nastoupit cestu, o níž platí uvedená zásada. Duchovní správce musí totiž začít s družinou školních dětí (chlapců, po příp. i děvčat) a z nich vychovat sobě (nebo snad nástupci) materiál pro příští družinu mužů (a žen), které sám se snad již nedočká.³⁶⁴ Vybrat si nejlepší hochy ze svých žáků (ne mnoho!), s nimi začít týdenní schůze, buď ve svém pokoji nebo v jiné vhodné místnosti, pak pomalu tu a tam nějakou veřejnou schůzi v kostele. Tím učiněn začátek; při dětské nestálosti jest více než pravděpodobno, že mnohý nevytrvá. Ti však, kteří zůstanou družině věrní, stanou se po letech průkopníky družinské myšlenky a základem tak toužebné a nutné družiny mužské. Pak teprve símě s námahou zaseté přinese užitek mnohonásobný.³⁶⁵

³⁶³ Srov. slova bl. Rodulfa Aquavivy, mučenníka T. J.: „Terram adeo sterilem non tam sudore quam sanguine fecundari oportere.“ *Proprium S. J.* 27. Julii: „Quod brevi probavit eventus.“

³⁶⁴ Viz „Věstník“, 1922, str. 37. [Jak lze katechetům snadno zakládati a vésti dětské družiny?]. *Ve službách Královny*. 1922, č. 3, s. 37-38.] O dětských družinách bude článek v příštím čísle. Tímto způsobem (t. založením dětské družiny chlapecké) by se mohla stát neškodnou obava nahoře pronesená. Přejí-li si totiž dospělé dívky nebo ženy družinu, nebo soudí-li duchovní správce, že založením takové družiny bude osadě na prospěch (vliv matky na celou rodinu! čistá dívčí mládež a zušlechťující vliv jejího příkladu!), nechť jim jen ochotně družinu založí, ale jinožskou (a mužskou) ať poněmhu si připraví založením chlapecké družiny.

³⁶⁵ Sodálky milé, děvušky a ženy, teď opravdu vidím, že musím pisateli tohoto článku na pomoc a prosit vás, abyste se na něho tuze nehněvaly. Jsem jist, že vám družiny ze srdce přeje, ale nesmíme mu zazlívat, že se „odstrčených“ (či nedbalých?) jinochů také ujímá. Chce asi dělat svému klášternímu jménu čest. Jestli vás přece pozlobil, pak se podle rady Krista Pána pomodlete za něho nějaký Otčenáš. Váš P. Redaktor.

Příloha č. 19

Drobnosti³⁶⁶

Garcia Moreno, president ecuatorský, stejně velký státník a vlastenec jako neohrožený katolík, pro své přesvědčení od zednářů zavražděn r. 1875, jest snad největším ctitelem božského Srdce Páně ze všech těch, kteří kdy byli hlavou státu. Božskému Srdci Páně zasvětil slavnostně svou republiku, vyprosiv si napřed k tomu papežského požehnání. Týž president byl horlivým ctitelem Královny růžencové. I když byl pracemi přetížen, neopomenul žádného dne modlit se růženec. Jednou přišel mezi irské dělníky, které povolal ze Spojených států, prohlížel jejich práci, obstaral jim pak malé občerstvení, a při tom přátelsky s nimi rozmlouval. Vyptával se na zvyky jejich otčiny, dal si zazpívat několik mariánských písní, a na konec poklekl a modlil se s nimi růženec, on, president ecuatorský, s těmito pariy³⁶⁷ pyšné Anglie. (Petit messenger du Coeur de Marie, XLVII. 10.)

K tomu podotýkáme: Garcia Moreno byl též sodálem; jako president povolal řád Tovaryšstva do své republiky, a když založili družiny, byl jedním z prvních sodálů; vstoupil do družiny dělnické, aby osvědčil zvláštní svou lásku a náklonnost k chudší třídě lidu. Den 24. září (svátek bl. Panny, Matky milosrdenství), výroční den svého vítězství nad nepřáteli víry i vlasti, učinil pro vojsko zasvěceným svátkem.

³⁶⁶ Drobnosti. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 140.

³⁶⁷ Pariové jsou nejnižší třída dělného lidu v Indii; vyšší třídy jimi pohrdají a jim se vyhýbají jako vyvrhelům lidské společnosti.

Jsou Mar. družiny časové?³⁶⁸

„Ano jsou“, ozve se na tu otázku z tisíců hrdel nadšených sodálů. „Nejsou“, odpoví mnohý katol. křesťan-nesodál a nejeden vlažný sodál. Proč tedy nejsou časové? Na to odpovídají: „Jiná doba, jiný duch, jiné potřeby. Mar. družiny vykonaly svůj úkol a své poslání; osvědčily se v dobách minulých, nyní však jsou petrefakt.³⁶⁹ Těžká kavalerie³⁷⁰ dob dřívějších nehodí se dobře do doby naší, my jsme zvyklí a potřebujeme lehkou jízdu; t. j. bez obrazu: volnější spolky a sdružení.“ To jest ovšem mnoho najednou, na to jedním slovem těžko odpovědět.

Kdyby se řeklo, že Mar. družiny nejsou pro všechny katol. křesťany bez rozdílu; že jsou věřící, kteří upřímně chtějí uchovat si sv. víru, nikoli však plnit vyšší požadavky, které jim družinský život ukládá; že i pro ně (zvl. pro mládež) jest třeba spolků a sdružení v době, kdy vše se organisuje a spolčuje – sice nám je pohltí spolky víře nepřátelské a budou Kristu ztraceni, zatím co v katol. organisacích mohli být i vlažní zachráněni; pravím: kdyby kdo tak odpověděl, pak bych ničeho nenamítal. Družiny nejsou k tomu, aby všichni věřící bez rozdílu se do nich hrnuli, nýbrž jen pro ty, kteří z lásky ku Kristu a jeho Neposkvrněné Matce jsou odhodláni po vyšší dokonalosti se snažit, horlivěji Bohu sloužit, na dosažení pravých ctností vši píli vynaložit, častěji než jsou pod hříchem zavázáni sv. svátosti přijímat, a hlavně přesvatou Pannu horoucně ctít a milovat. K tomu všemu ovšem nemůžeme každého věřícího zavazovat, prostě z toho důvodu, že církev sv. sama jich k tomu nezavazuje. Radit ano, ale zavazovat nikoli, a kdo buď nechce nebo se necítí k vyšší dokonalosti povolán, pro toho družina není.

Ale jest snad tím dokázáno, že Mar. družiny nejsou časové? Chceme-li dostat odpověď na tuto otázku, všimněme si cíle Mar. družin a prostředků, kterými se snaží svého cíle dosíci. Cílem Mar. družin jest: 1. snaha po vyšší dokonalosti, tedy pěstovat život vnitřní; 2. výchova pro apoštolskou práci. Nejjistějším, nebezpečnějším a v družině hlavním prostředkem k dosažení obojího tohoto cíle jest vroucí úcta k Neposkvrněné Panně, začínající poznáním její krásy a vznešenosti, udržovaná plamennou láskou k ní a vrcholící v následování jejích ctností. Bude-li srdce sodála podobno nejčistšímu Srdci jejímu, pak bude i podobno božskému Srdci Páně, a v připodobnění tomuto Srdci pozůstává podstata, základ i koruna

³⁶⁸ K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 147-149. K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 20-21. K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 35-36.

³⁶⁹ Zkamenělina.

³⁷⁰ = jízda.

křesťanské dokonalosti. A teď mi odpověz: Není snad časové pracovat na vlastní dokonalosti? Není časové apoštolsky působit ve prospěch drahocenných duší, přesv. krví Kristovou vykoupených? Není časové uctívat a milovat tu, jejíž úcta jest a bude vždy časová, jak sama u Alžběty předpověděla? Není časové, t. j. nyní nezbytně žádoucí a nutno, aby si jinoch uchoval neporušený poklad sv. víry v moři nevěry, a aby dívka si uchovala neporušenou lilii sv. čistoty v bahně neřesti? Není časovou, t. j. neplatí už pro naše doby, zásada „per Mariam ad Jesum“, pomocí Marie Panny blíž k Srdci Ježíšovu? Je-li časové toto, pak jsou časové i Mar. družiny.

Namítá se ještě: „Nynější družiny nevykonávají daleko tolik, co dokázaly družiny století minulých; do nejedné družiny vplížily se zlořády, a místo zkvétajících družin lze pozorovat mnoho živořících; nežli živořící družinu, raději žádnou.“ V tom ti dám za pravdu; jsem téhož názoru, že lépe nezakládat družinu než založit živořící. Ale jest pravdou vše, co tvrdíš? „Do nejedné družiny se vplížily zlořády“, pravíš. Budiž, ale které pak věci ještě nebylo zneužito? Zneužit může člověk i věcí svatých, ze zbožnosti, ano i ze sv. zpovědi si může udělat sport, ba i nejsv. Svátosti bývalo zneužíváno k pověrám.³⁷¹ Nad tím však mají bdít povolání činitelé, aby se zlořády do řad sodálů nedostaly. A že dnes nezkvétají jak zkvétaly kdysi? Kdo jest tím vinen? P. VI. Ledóchovski, Generál T. J., v listě o Mar. družinách, vydaném 16. července t. r. praví, že bychom stejně hojné ovoce a požehnání klidili z družin, kdybychom jim stejně velkou péči věnovali, jakou jim věnovali sodálové století dřívějších.

Aby družiny byly „časové“, t. j. aby vyhověly požadavkům, které se na ně kladou, aby stály na výši doby a byly s to s úspěchem čelit nepřítelům spásy, aby byly ochranou svým sodálům, jedním slovem aby zkvétaly, musí vyhovět jistým podmínkám. Shrnu bych je ve tři: výběr členů, život družinský, odstranění nezdravých zjevů v družině.

V ý b ě r č l e n ů . P. Generál ve zmíněném listě zdůrazňuje, že družiny potřebují ne m n o h o členů, nýbrž v y b r a n é členy. Jest zásadní omyl, který se později pořádně vymstí, nevybírají-li si družiny jen schopné sodály a přijímají-li vše na pořad.³⁷² Přijde hlavně na to, j a c í členové jsou. Co mi platna družina se 280 nebo 350 sodály vlašnými? Co s nimi dokáží? Nic; milejší by mi bylo 12 sodálů horlivých, protože tu bych měl oprávněnou naději, že moje práce v družině nebude nadarmo. Když jsem svého času musil snížit počet sodálů se 30 na 12, nesli mnozí těžce, že jich je tak málo; konečně se však smířili s osudem, když slyšeli, že 12 apoštolů obrátilo celý svět a že tedy 12 horlivých sodálů by mohlo obrátit celou P.[rahu] Něco pravdy na tom jest. Stane-li se, že sodál za čtvrt roku po přijetí musí být pro nedbalou návštěvu vyloučen, nutno dávat vinu družině, že se lépe nesnažila ho poznat. K čemu jest výbor? K čemu instruktor čekatelů? Nebo přijmou za sodálku

³⁷¹ Viz, co o tom vypravuje sv. Bernardin Senenský ve svých řečech.

³⁷² Jest osudný omyl, měří-li se horlivost družiny podle počtu sodálů, velkolepých manifestací a pod.

osobu, který svým jazykem jest postrachem celého okolí, neslušnou modou pohoršením celé osadě, a životem domácím nikomu ke vzdělání. Co získá družina, když takovou přijme? Tím škodí družina sama sobě; znemožňuje totiž vstoupení věřícím opravdu zbožným,³⁷³ kteří by snad velmi rádi se postavili do mariánského šiku a byli ozdobou a chloubou družiny – ale neučiní to, protože vidí, jakí lidé v družině jsou; místo povzbuzení našli by v nové společnosti jen mrzutosti bez konce. Nelze ani dost zdůrazňovat staré přísloví: „Dvakrát měř“. K tomu, aby družina nastávajícího sodála poznala, jest doba čekatelství. Nikdy jsem nelitoval, že jsem ji spíše prodloužil než zkrátil. Nešvarem jest, když se doba čekatelství zkracuje – někdy na několik málo týdnů, a pak nehodného buď v družině nechají nebo se stejnou lehkomyšlností propouštějí jak ho přijali. Nebes Královně ke cti a církvi na prospěch může být jen družina horlivá; taková však musí žárlivě bdít nad tím, aby se pod prapor mariánský nedostal nikdo, kdo by mu k ozdobě rozhodně nebyl a snad se stal zárodkem poklesnutí družinské horlivosti. Sodálové mají být mezi ostatními věřícími tím, čím byli rytíři ve středověkém vojsku: elitou,³⁷⁴ jádrem a silou vojska.

Život družinský. Výběrem členů³⁷⁵ není ještě vše hotovo. Tím učiněn začátek, shromážděn vhodný materiál, ale ten musí pak být zpracován. Každý nový sodál musí mít heslo: „Vpřed“. Čekatelství bylo přípravou, z k o u š k o u, zda čekatel se za sodála hodí a zda bude schopen úkolů a požadavků družinských. Vlastní práce začíná dnem přijetí.

Známý jest výrok sv. Teresie: „Řeholní roucho nečiní řeholníka.“ Neplatí stejným právem o nás, že družinský odznak a blankytná stuha nečiní sodála, t. j. d o k o n a l é h o sodála? A právě tak vnější okázalost nečiní družinu dokonalou a nebeské Královně milou. Jak rádi klameme sami sebe! Myslíme, že nad naši družinu není, má-li pěkný prapor a může-li se „ukázat“. Všecko však, co jest vnější, ať jsou to manifestace nebo cokoli jiného, nepřispívá samo o sobě k povznesení družinského ducha. Pravím: „s a m o o s o b ě“; nějaká okázalost, neděje-li se příliš často, může sodálům prospět. Někdy jest manifestace hrdým vyznáním víry a projevem příslušenství k praporu Královně nebes; na sjezdech se sodálové povzbudí a poznají svou sílu; pěkně spořádané společné sv. přijímání jest příkladem celé osadě a povznáší všechny přítomné. Družina sama má však z takových veřejných projevů užitek jen tehdy, má-li zdravé jádro. V družinách vlažných jest vnější okázalost jen nicotným pozlátkem, který má zastřít vnitřní prázdnotu.³⁷⁶

Duchovní život jest základní podmínkou rozkvětu i požehnané práce v každé družině.

³⁷³ Bohoslovec jeden mi řekl kdysi, že doma jde jen dvakrát měsíčně k sv. přijímání; denně jdou u nich prý osoby, které pro svůj jazyk jsou pověstné daleko široko, a kdyby i on denně chodil, pokládali by ho lidé za stejného jako jsou ony.

³⁷⁴ = vybraným mužstvem.

³⁷⁵ Viz minulý ročník str. 147.

³⁷⁶ Znáám mnoho družin velmi horlivých, o nichž se velmi málo mluví a píše. Nemíním snad kárat ty, které zasílají do Věstníku výroční zprávy a pod., nýbrž chci jen poukázat na to, že není-li družina horlivá, nedodá jí horlivosti sebe pochvalnější článek.

Nepozůstává v bezduchem odříkávání modliteb, nýbrž v systematické práci na vlastní dokonalosti podle určitých pravidel a návodu. Základem křesťanské dokonalosti jest pravidlo: „Varuj se hříchu.“ Sodál však chce (nebo aspoň má) vystoupit výš než jest povinností každého křesťana. Nejenom varovat se těžkého hříchu, nýbrž snažit se, aby dosáhl pravých ctností – to jest jeho úkolem.³⁷⁷ K tomu jest ovšem třeba práce. Se s v o u duší musí sodál začít než pomýšlí na to, aby obracel jiné; napřed musí své srdce zpracovat a své nitro zdokonalit, než se věnuje činnost vnější. Nedbá-li toho, aby především sám Královnu družin ve ctnostech následoval, musí na sebe obrátit přísnou výtku božského Spasitele: „Běda vám, fariseové, protože obcházíte zemi i moře, abyste jednoho získali (své víře)...“ a jste při tom hrobové obílení. (Mt. 23, 15. 27).

Zevnější činnost může být družinskému duchu na závalu. Pravím: může být. Ne že by družiny nesměly na venek pracovat; naopak, apoštolská působnost vymáhá na sodálech, aby se neomezili na kapli družinskou. Apoštolát jest přece charakteristická známka Mar. družin. Ale zde platí slovo Páně: „Jest nutno toto činit a onoho neopomíjet.“ Zanedbává-li sodál pro samé „apoštolování“ vlastní duchovní život, jest jeho apoštolská horlivost falešná, a jménem Páně musí mu druž. říci: „Co platno člověku, kdyby celý svět získal (resp. obrátil), na duši své však škodu trpěl?“ Na tomto úskalí se ztroskotala nejedna naděje družiny. Nadějný, čilý sodál, ale právě proto, že byl čilý, táhli ho do všech možných spolků, všude ho zahrnuli prací, a pak nevěděl, čím je; a výsledek? Zanedbával pro samou organizační činnost duchovní život; věnoval se jiným a zanedbával duši s v o u. Tu jest nutný výběr. Mají-li někteří ředitelé zásadu nepřijímat do družiny členy jistých bratrstev a spolků, neděje se to z řevnivosti, nýbrž jedině proto, že dvěma pánům nelze sloužiti.³⁷⁸

³⁷⁷ Viz „Stanovy“, čl. 1. č. 1., čl. 6. č. 33. 34. 40. „Družiny Mariánské, Tov. Ježíšovým založené a Svatou Stolicí schválené, jsou náboženská sdružení, jejichž účel jest pěstovati u členů vroucí oddanost, úctu a dětinnou lásku k blahoslavené Panně Marii, jakož i touto oddaností a pod ochranou Matky tak dobrotivě činiti z věřících, jejím jménem sdružených, dobré křesťany, kteří by se upřímně snažili každý podle svého stavu se posvěcovati, a kteří by bedlivě o to pečovali, jak jen jejich společenské postavení připouští, aby přispívali ke spáse a posvěcení jiných a hájili církve Ježíše Krista proti útokům lidí bezbožných. [...] Dobrý sodál má především býti vzorným křesťanem a uváděti víru a život svůj v dokonalý souhlas s věrou a mravy, jimž učí svatá církev katolická, chvále, co ona chválí, zavrhuje, co ona zavrhuje, smýšleje ve všem jak ona, a nestydě se nikdy v životě soukromém i veřejném jednati jako věrný a poslušný syn Matky tak svaté. Sodálové snažtež se co nejbedlivěji konati ony pobožnosti, jež jsou nejnutnější k životu horlivému. Každý den ráno, jakmile vstanou, vzbudtež stručně úkony víry, naděje a lásky, děkujtež božské Velebnosti za přijatá dobrodiní, obětujtež práce své s úmyslem získati všechny odpustky, jež se mohou toho dne získati, a vzývejtež blahoslavenou Pannu Marii aspoň trojím Zdrávasem. Aspoň čtvrt hodinky věnujtež rozjímání. Bývejtež, možno-li, přítomni převelebné oběti mše svaté. Modlívejtež se posvátný růženec nebo některé hodinky Mariánské. Večer před spaním zpytujtež bedlivě svědomí a vzbudtež dokonalou lítost nad hříchy celého života a zvláště nad hříchy ten den spáchanými. [...] Blahoslavená Panna Maria je hlavní patronkou družin Mariánských; sluší tedy, aby sodálové její úctu obzvláště bedlivě pěstovali, aby se snažili, následovati jejích vznešených ctností, aby veškerou důvěru v ní skládali a navzájem se pobádali milovati ji a sloužili jí s dětinnou oddaností.“ *Pod praporem Mariánským: Stanovy, obyčeje a modlitby družin Mariánských*. 6., opr. vyd. Praha: Věstník mariánských družin, 1918, s. 33-34, 48-49, 50.

³⁷⁸ Tu jsme se dotkli velmi choulostivého bodu, totiž poměru družin k jiným katol. spolkům. Do některých spolků vstoupit jest pro sodála chvalitebno. Kdo by na př. vytýkal sodálovi, že jest Vincenciánem? Do některých vstoupit však není radno. Ostatně není právě známkou velké dokonalosti, je-li kdo zapsán v 17 nebo 26 bratrstvech; obyčejně neplní povinnosti žádného – a kdyby i chtěl, půjde to těžko. Dejme tomu, že jest kdo Mar. sodálem, terciářem,

Dostojí-li družiny tomuto úkolu, totiž pěstovat v sodálech vnitřní život a vést je na vyšší stupeň křesťanské dokonalosti, pak jsou neobyčejně časové. Dnes platí za mnoho, když kdo plní aspoň své povinnosti náboženské. Čím větší vzácností jsou ti, kteří činí ještě víc než co od nich sv. víra pod těžkým hříchem žádá! Právě takových však potřebuje dnes Kristus Pán, a oni zase potřebují družiny. Pán potřebuje jich k apoštolátu dobrého příkladu, aby jejich příklad povzbuzoval vlašné k větší horlivosti a neohroženosti ve sv. víře. Oni potřebují družiny, aby jim byla oporou a silou a tak je chránila před zvlažněním. Čím větší chlad kolem nás, tím více třeba žáru sv. nadšení, jež účta k Panně nejsvětější zanítla v Mar. družinách.

Nezdravé zjevy v družině. Německý časopis ředitelů družin „Präsides- Korrespondenz“ uvádí r. XVI. č. 1. tuto zajímavou rozmluvu duchovního správce se zástupci několika družin:

„Jak se vede vaší družině, slečno R.“

„Znamenitě; opatřily jsme si prapor, který působí všeobecnou sensaci, a stříbrné medaile na hedvábných stuhách; za minulý rok pořádaly jsme 4 hudební produkce, 5 větších výletů, 6 pěkných divadelních kusů s velkým úspěchem, 7 příjemných večírků...“

„A vaše družina, pane H.“

„Docela dobře; přijali jsme 50 nových sodálů, 10 pánů jsme jmenovali čestnými členy, 20 čekatelů se hlásí; je nás teď 338, za rok nás bude jistě aspoň 400.“

„A vaše družina, pane R.“

„Výborně; naše kasa stoupla na 15.000; průměrný příjem při týdenních schůzích bývá 300...“

Se non è vero, è ben invento!³⁷⁹ Duchovní správce na to odpověděl, že slečna R. asi pokládá Mar. družinu za nějaký divadelní nebo zábavný spolek, pan H. za instituci ke sčítání lidu, a pan R. že si spletl družinu se „Střádalem“. –

Náš článek byl už dávno napsán a do tisku připraven, když vyšlo 4. a 5. číslo téhož časopisu r. 1922 s výborným článkem o divadle družiny. Uvádíme z něho jen toto:

„Jsou 4 podstatné chyby našich družinských divadel: příliš často se hraje, kusy se pečlivě nevolí, provedení bývá bídne, dekorace nedostatečná. Jak tomu odpomoci?

Z ř í d k a hrát, dobře připravit. Jsou družiny – a ne právě řídké – které třikrát i čtyřikrát ročně hrají. To znamená zanedbávat vážné úkoly družiny a otevřít dokořán dveře zábavám. Družina však, která jen zábav vyhledává, bude pomalu skrz na skrz shnilá a světácká... Jen duchovní užitek (tedy ne prázdná kasa!), který divadlo družině může přinést, jest směrodatný, **z d a l i** a **j a k** **č a s t o** bude

členem arcibratrstva nejsv. Svátosti a ještě některého místního spolku katol.; přijde na př. 8. prosinec, ráno má každý spolek ve svém kostele společné sv. přijímání a odpoledne slavnostní shromáždění. Co teď? Jeden řekne: „Já půjdu tam“; druhý: „A já zase tam“. Tím se ruší soulad mezi sdruženími, vyvíjí se revnivost a konkurence, a přijde to tak daleko, že nešetrným a urážejícím způsobem se mluví dokonce i o světcích uctívaných ve spolku druhém, a ze spolků bratrských stanou se diví nepřátelé. Jest to ke cti a slávě Boží a na prospěch katol. hnutí? –

³⁷⁹ Pokud to není pravda, je to dobře vynalezeno.

družina hrát. Jedno, nanejvýš dvě představení ročně dostačí úplně. Družina, která v té věci koná více, nevzdělává, nýbrž spíš kazí. Kterási družina má pravidlo: „Divadlo se bude jen **jednou** ročně hrát (t. j. **smí** se hrát, nikoli **musí** se hrát), akademie mohou podle potřeby být častěji.“ Kéž by všechny družiny si toto pravidlo vzaly za vzor...

Co se týče kusů se smíšenými úlohami, sotva bude třeba o nich uvažovat, protože společná hra obou pohlaví se stanoviska vychovatelského jest na pováženou. Umělecká přednost nesmí být vykoupena mravní škodou...“ „Präsid. K.“ 1922, str. 199.

Jest naprostým nepochopením ducha družinského, činí-li se z ní divadelní, pěvecký, zábavný, čtenářský nebo osvětový spolek. K tomu družiny nejsou. Mají pak sice hodně členů, ale málo sodálů, t. j. málo těch, kteří jsou naplněni pravým sodálským duchem. Při sjezdu delegátů v Římě řekl P. Generál: „Družiny jsou pro ty, kteří do nich vstoupit chtějí pro věc svatou samu, ne pro ty, kteří v nich hledají zábavu a vůbec věci vedlejší, s duchem družinským se nesrovnávající.“ Takové ústupky se světáckému duchu doby dělat nesmějí, sice se družiny zvrhnou, přestanou být družinami Mariánskými a odcizí se zcela svému vznešenému úkolu.

Abychom mluvili názorně, uvažme na př. o divadle. Co o tom soudit? Divadlo (v družinách jinošských a dívčích) nutno pokládat za **koření**. Pokrm mnoho získá, je-li kořeněný; ale mnoho koření jest chybou a zkazí pokrm úplně, byť byl jinak sebe lépe upraven. Ostatně ani cukr ve velkém množství nebude zdraví na prospěch. Dítěti se ovšem zavděčíš, dáš-li mu hrst sladkostí, a získáš si tím nejsnáze jeho lásku. Pochybuji však, že ti bude vděčné, až přijde k rozumu. Nejinak má se to s našimi mladými sodály. Dovolí-li jim ředitel hodně zábav, pojistí si jejich lásku, ale jaké výhody z toho poplynou? Naše požívavá doba ovšem se honí vášnivě za radovánkami, jiné spolky tím mládež vábí a získávají; družina však si musí být vědoma, že jejím cílem není bavit, nýbrž vypěstovat charaktery, kteří by byli kvasem svého vlažného okolí, a toho lze dosáhnout jen pěstěním smyslu pro obětavost. „Ale oběť a sebezápor, to jsou slova, která odpuzují a hrůzu nahánějí dnešní zhýčkané mládeži –!“ Bud' si; družina však nesmí se vzdát za žádnou cenu svého vznešeného povolání a úkolu, zvláště ne z důvodu, aby snadno a rychle naplnila svou kapli. Jsem si dobře vědom, že tyto zásady odvrátí nejednoho hochu nebo děvče od družiny; opíraje se však o stanovy družinské a o uvedený výrok P. Generála neustoupím od nich ani o píď. Budou sice řidší řady sodálů, ale každý bude charakterem z křemene. Družina bude malý kádr, na něhož se bude moci ředitel vždy spolehnout a který ho nenechá v těžkých krisích veřejného života nikdy na holičkách. Krátkozrakost ovšem volá: „Jen mnoho členů; časem se to změní a z vlažných stanou se s milostí Boží horliví.“ Není to brát jméno Boží nadarmo? Také tak kdosi soudil, ale výsledek dopadl zcela opačně. Horlivý neobrátil vlažné, nýbrž vlažní (měli převahu!) strhli horlivého.

Stojíme-li na půdě morálky³⁸⁰ Kristovy a necháváme-li platit jeho slovo: „Zapři sebe sám“, pak není sporu, že nynější doba žádá od nás soustavný boj proti požívavosti, rozkošnictví a smyslnosti, dnes tak rafinovaně pěstěné. Dnes více než kdy jindy se musí zvláště mládeži volat: „Zapři sebe sám.“ Mládež však musí poznat, že sebezápor a obětavost nevylučuje každou radost, že dokonce přináší ušlechtlejší a cennější radosti než holdování vášním a náruživostem. To však pozná předobře v družině, která mu v lásce k Panně nejsvětější poskytuje hojnou náhradu za radosti smyslné. Náhradu, nikoli náhražku, a čím více se poddá kouzelnému vlivu svaté lásky k Neposkvrněné, tím více se mu budou hnusit t. zv. „radosti“, jež nabízí svět. I z této třetí části naší úvahy plyne tedy nezvratný závěr: Mar. družiny jsou veskrze časové, protože vedou boj proti hlavní nemoci dneška, proti požívavosti, a vedou ten boj hladce a s úspěchem, zasypávající růžemi ctitele sv. Panny na trnitě cestě k nebeskému Sionu.

³⁸⁰ = mravověda.

Příloha č. 21

Neposkvrněná³⁸¹

„Moudrost Boží zbudovala sobě stánek, by v něm jednou přebývala a z něho se zrodila...“ Moudrost Boží a láska svrchovaná, láska k padlému lidstvu zbudovala tento stánek, toto dílo mistrovské, jemuž podobného „nebylo nalezeno v nižádném království“ (2 Par. 9, 19). Satan pokusil se v ráji skřížit plány Nejvyššího, strhnout s sebou člověka v záhubu a tím podvrátit dílo Všemohoucího. Nevzpomněl, že nevyzpytatelné jsou cesty Páně a nevystihlé soudy jeho, nevzpomněl na hlubokost moudrosti a vědomosti Boží. Zničit dílo Tvůrce a zmařit jeho záměry bylo úmyslem „hada starého“ (Ap. 12, 9), a zatím jeho skutek stal se podnětem, že moc, moudrost a láska Boha Trojjediného se ukázala v jase neskonale krásnějším; spravedlnost a milosrdenství v překrásném souladu zvou všecko tvorstvo k zpěvům chvály a díky, a všichni jak andělé tak lidé padají na tváře své a volají: „Spravedlivý jsi, Pane, všechny soudy Tvé spravedlivé jsou, a všechny cesty Tvé milosrdenství...“ (Tob. 3, 2).

Již v ráji předpověděl Pán, že zmaří úmysly Satanovy a že jeho pikle padnou na jeho vlastní hlavu. „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou... ona potře hlavu tvou“ (Gn. 3, 15). Tím rozhodnuto o osudu lidstva: nezůstane ve svém pádu, povstane z bíd, až přijde zaslíbená Vítězka a sejme okovy s jeho rukou. Tato zaslíbená Panna, která „hada potře“, byla jedinou útěchou, kterou si vzal Adam na cestu do vyhnanství. Od té doby strádající lidstvo ke dvěma bytostem hledělo: k slíbenému Osvoboditeli a k té, která ho zrodí. Jako paprsky monstrance směřují k bělostné hostii, tak zraky lidstva pohlížely k nim.

„Ona potře hlavu tvou...“ Aby však žena předpověděná mohla být vítězkou a sice dokonalou vítězkou nad Satanem, musila být jedna podmínka vyplněna, podmínka nutná, nezbytná. „O Maria bez poskvrny počatá...“ Těmito krátkými slovy vyřkla církev přesně své učení. Která měla světu zprostředkovat život, nový život, vyšší život, život milosti a lásky, ta musila být sama toho života účastna mírou nejvyšší. Prostřednice mezi Bohem a lidstvem, která má být sponou pojící nebe se zemí, před jejímž zjevem má ustoupit Cherub s mečem plamenným od brány rajske a nebránit již vyhnancům přístupu ke stromu života, musí být dokonalým ideálem vši krásy a dokonalosti, zrcadlem vši ctnosti a svatosti, vzorem nedostižným, vedle něhož bledne krása andělů.

Neposkvrněná – ani dech hříchu nebo nedokonalosti, ani stín pokušení nesměl se dotknout duše Panny vyvolené za Matku Syna Božího, za chrám a snoubenku Ducha sv., budoucí Královny

³⁸¹ P. MARIANUS. Neposkvrněná. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 161-162.

legií andělských. Vítězná odpůrkyně pekla vyzbrojena musila být vším, čeho bylo třeba k jistému a úplnému vítězství nad mocnostmi temnoty. Která měla potřít hlavu pekelného hada, nesměla sama ani na chvíli být v jeho okovech; která měla od trojí kletby osvobodit lidstvo, nesměla sama kletbou být stížena. Prosta musila být kletby hříchu tím, že bez poskvrny počatá; kletby hříšné žádostivosti tím, že prosta všeho pokušení, že pannou neporušenou, pannou tělem i duší; kletby smrti tím, že uchráněna zpráchnivění a s tělem na nebe vzata.

Neposkvrněná – *musila* neposkvrněnou být. Její určení, její poslání toho vyžadovalo – poslání jedinečné a nejvyšší, jakého se tvorů kdy dostalo a dostat může, aby totiž byla společníci a pomocníci samého Boha v provedení jeho záměrů a plánů, pokud Bůh tvora k spolupůsobení užítí může a chce. Větší cti nad tuto se tvorů dostat nemůže.

Zpronevěrou Adamovou začíná historie padlého lidstva. Bůh sám otevírá knihu jeho dějin, sám začíná psát první stránku. „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, semenem tvým a semenem jejím: ona potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její“. Veškeré dějiny lidstva nejsou leč neustálým bojem pekla proti nebi, zla proti dobru, Satana proti Bohu (srovnej 12. kap. Zjevení sv. Jana!). Urputný ustavičný boj, ale stkvělé konečné vítězství.

Mám mluvit o tom, co plnilo dobu mezi předpovědí a naplněním? Adam odchází z ráje a ohlíží se – s touhou, aby se vrátily zase blahé dny Edenu (ráje), jejichž slunce tam navždy zapadlo. Marná tužba. „V potu tváře své budeš jísti chléb svůj“; země stížená kletbou, poskvrněná první krví prolitou, svažovaná potem, skrápěná slzami, rozrývaná žalem a sténající pod tíží zlořečení Hospodinova – ta země byla vždy méně vhodná pro dny ztraceného ráje. Zželelo se konečně Bohu, že stvořil člověka; přívaly potopy odplavily ze země hříšné pokolení, nemohly však odplavit hříchu. Ani potopa ani plameny Sodomy, ty hrozné památníky Boží spravedlnosti, neodvrátily lidstva od hříchu – ani duha ani holubice Noemova s ratolestí olivy, známky míru a pokoje a milosrdenství Božího, nepřivedly člověka k Pánu zpět.

Po staletích však poznalo lidstvo svou bídu a volalo po Osvoboditeli, a Osvoboditel váhal – váhal – Lidstvo upadalo v bídu vždy větší, noc vždy černější je obklopovala – konečně, když bída nejvyšší, zasvitla na temném nebi mezi mraky jitřenka, poselkyně míru, přinášející konec noci, konec vyhnanství, konec poroby – červánky se ukázaly, věštící brzký východ slunce. Neposkvrněná, prvotiny vykoupených, první ovoce vykupitelské krve Kristovy, jest již mezi námi, radostné alleluja necht' se rozléhá v řadách těch, kteří na vykoupení čekají. Tajemná brána Ezechiellova (k. 44, 1) již postavena – slavobrána, kterou projde Král věků nesmrtelný a neviditelný, aby s výsosti navštívil nás a přinesl pokoj lidem dobré vůle.

Příloha č. 22

Vytrvej!³⁸²

Na rozloučenou s letošním ročníkem ještě jedno slovo k tobě, milý sodále – slovo jediné, jež však obsahuje umění stát se dokonalým: „Vytrvej!“ – Rozpomeň se teď na posvátný okamžik, kdy jsi klečel před oltářem, na němž v záplavě světla se vznášel obraz milostné Královny naší... a tys jasným hlasem osvědčoval: „Volím si Tě dnes před svým andělem strážným a veškerým dvorstvem nebeským za Královnu, Paní, Ochránkyni a Matku svou a pevně sobě umiňuji, že Ti budu v ž d y c k y sloužiti...“³⁸³

I tvoje služba a účta mariánská má svou historii. Uvažuj, jak tě Panna svatá k sobě volala, po kterých cestách tě do své družiny vedla... Jsem jist, že blahá radost a svatá hrdost plnila tvou duši, když ti zavěšena byla kol šíje blankytná stuha, a tvou duší se asi nesla myšlenka: „Teď jsem dítkem Mariiným –“

Plynuly týdny, měsíce, léta... a tys možná poznal, že i ta blankytná stuha tě může stát obětí. Odznak mariánský jest každému pravému sodálu chloubou; nevstoupili jsme však do družiny, abychom byli hýčkáni, nýbrž abychom pro čest a slávu Mariinu pracovali – a to vyžaduje mnohdy obětí, jak od ředitele tak od sodálů.

Mnohý ani netuší, že jeho ředitel snad až do noci sedí a uvažuje, dlouho uvažuje, co činit, aby povznesl vlašný život své družiny. Je-li družina horlivá, není práce v ní tak těžká. Co obětí a starostí však stojí ředitele družina vlašná! Co starostí často jediný vlašný sodál! Mohl by se ho snadno zbavit, ale ví, že lehkomyslné vylučování jest chybou právě tak jako velická shovívavost, a proto se napřed pokouší Marii její vlašné dítko zachránit než se přikročí k rozhodnému kroku. Kdo by mu mohl zazlívát, přijde-li i na něho slabá chvíle a řekne-li si: „Nechám všeho, všecka námaha jest marná.“ Co ho v takové chvíli vzpruží? Vzpomínka na Marii – na ni, naši společnou radost, naši útěchu, naši lásku.

Mnohému řediteli jest za těžkých okolností oporou některý sodál. Tu starosta nebo jiný člen

³⁸² Vytrvej!. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 169.

³⁸³ „Zásvětná modlitba sv. Františka Saleského. Nejsvětější Panno a Matko Boží, Maria, já N. N., ač jsem úplně nehoden tobě sloužiti, přece však pro tvou podivuhodnou lásku a z touhy po tvé službě volím si tě dnes před svým andělem strážným a veškerým dvorstvem nebeským za Paní, Přímluvkyni a Matku, a pevně si umiňuji, že ti budu nadále vždy poddán, a pokud bude na mně, že budu pečovati, aby ti všichni věrně sloužili. Prosím tě tedy co nejhoroucněji, Máti nejdobrotivější, pro krev Ježíše Krista za mne prolitou, abys mne přijala mezi své chráněnce a za služebníka ustavičného. Stůj u mne při všech mých činech a vyžádej mně milosti, ať slovem, skutkem i myšlením tak se chovám, abych nikdy neurazil oči těch ani Syna tvého. Vzpomeň na mne a neopouštěj mne v hodinu smrti. Amen.“ *Pod praporem Mariánským: Stanovy, obyčeje a modlitby družin Mariánských*. 6., opr. vyd. Praha: Věstník mariánských družin, 1918, s. 44-45.

výboru jest jeho pravou rukou; tam snad poslední ze všech členů družiny příkladnou apoštolskou horlivostí povzbuzuje ostatní a tak nápomocen snad nevědomky řediteli, že nevyzní jeho řeči na plano. Šťastná družina, kde takových sodálů jest celá řada!

Vytrvej tedy, milý sodále; vytrvej z ohledu na spásu své duše nesmrtelné, vytrvej z lásky k Marii. Jsi-li vlažný, vzchop se, jsi-li horlivý, neochabuj, a až ve svátek Panny Neposkvrněné se tvá družina shromáždí před jejím obrazem, pros ji za milost vytrvání v její svaté službě, aby ti mohl Pán dáti korunu života, a na začátku nového roku napiš si na první stránku své modlitební knížky vedle svatých jmen Ježíš a Maria slovo jediné: „*Vytrvej!*“

Maria³⁸⁴

Na začátku nového ročníku udávají časopisy svůj program pro příští rok. Program náš, starý a přece věčně nový, lehounký a hluboký zároveň, vyjádřen jest hořejším slovem: Maria – To jest program náš.

Aby Maria byla více milována – k tomu jsou družiny, k tomu jest Věstník – to jest jeho svatým úkolem. Každá stránka, každý řádek musí přímo nebo nepřímo přispívat k tomu, aby Maria byla více milována. Marii horoucně milovat – toť naše radostná povinnost. Maria jest každé družině Alfa a Omega, začátek a konec, Maria spolu s Ježíšem jest první a poslední sodálova starost. Maria jest slunce družiny a celá družina má zírat neustále k ní jako slunečnice se za slunkem otáčí, a pak bude se v duši sodála zrcadlit nadzemský krásný obraz přechisté Panny jako podoba slunka se v květu slunečnice zrcadlí. Spustí-li družina zrak se svého nebeského vzoru, jest po ní veta. Úcta a láska k Marii jest hybnou a životní silou družiny, a ta nemůže být ničím jiným nahrazena.

Láska k Marii – Podaří-li se vštípit tu lásku do srdcí dětských, jsou zachráněny Kristu; budou-li jí roznícena srdce jinožská, jsou vyzbrojeni k boji o svatou víru; nadchnou-li se jí srdce dívčí, jest jejich čistota zabezpečena. Láska k Marii nadchne sodála ke každé oběti, láska k Marii bude ho chránit před hříchem, láska k Marii bude mu silou v pokušení a jistou cestou k Ježíši. Čeho by nebylo sodálské srdce schopno z lásky k Marii?

Marie jest naše radost, naše rozkoš, naše všecko. Její jméno šeptají v zanícení duše čisté, její jméno vzývá hříšník jako svou poslední naději. Její přesladké jméno zvyšuje každou naši radost a přináší radost tam, kde radosti není. Při vzpomínce na Marii zabuší radostnou nadějí srdce opuštěného, při pohledu na Marii vyjasní se tvář nemocného, posledním zákmitem úsměvu zachvěje se tvář umírajícího, který se chystá překročit práh věčnosti se svatými jmény Ježíš a Maria na rtech.

Maria jest a bude vždy naším programem. Proč se nazývají naše družiny Mariánskými, nejsou-li nadšeny láskou k Marii? Pěstujeme duchovní život, pěstujeme apoštolát, ale vše musí býti proniknuto láskou k Marii – duch mariánský musí vládnout v našich družinách. Jen pak budou mít práva na čestný název vojska mariánského, jen pak budou směti rytíři nebeské Vládkyně s hrdostí zavěsit blankytnou stuhu kol šíje u blahém vědomí, že nejsou své přemocné Paní k necti. Každý náš vzdech, každý úder srdce má patřit jí, a proto v záhlaví nového ročníku píšeme svaté její

³⁸⁴ Maria. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 1.

jméno MARIA!

Příloha č. 24

Sv. Anežka³⁸⁵

Zase rozvířily mocnosti pekla boj proti kříži Kristovu, zase teče krev křesťanů potokem, a ulice římské jsou zase svědky scén, jakých viděly už bez počtu. Tu vedou vojáci spoutané křesťany na forum³⁸⁶ před soud, tam otevírají se dveře vězení a pochopí vlekou polomrtvé zmučené vyznavače na smrt. Žaláře nestačí, aby pojaly všechny obžalované učenníky Ukřižovaného. Školy a veřejné budovy proměněny v žaláře, ale třeba že denně celé zástupy odsouzených umírají na popravišti, vězení se neprázdňují. Zdá se skoro, že den ze dne roste počet vyslíděných nebo udaných nebo dobrovolně se přihlásivších, a úřady nevědí si rady, co s nimi.

Pro mravně schátralé krvežíznivé Římany už pozbyly výslechy a mučení křesťanů skoro půvabu. Sevšedněla jim ta podívaná, nasýtily se jí, hledají zase změnu. Ale co tam, jaký to zástup se ubírá k foru? Vojáci obklopeni luzou, uprostřed dívka, ale ne spoutaná, nýbrž volná, a kráčí pevně, jistým krokem s úsměvem v tváři – to dcerka římského patricia,³⁸⁷ známého po celém městě, a jak patrně, vedena k soudu. Co se vlastně stalo? Poslyšme sv. Ambrože.

Anežka šla právě ze školy, když ji spatřil syn římského prefekta³⁸⁸ Symfronia. Na sličnou 13letou dívku pohlédnout a vzplanout láskou bylo u vznětlivého Římana dílem jednoho okamžiku. Rychle tedy vyzvěděl její jméno a rod, a hned ucházet se o ní podle způsobu a zvyku tehdejších římských šlechtických rodů, k tomu nebyla třeba u jinocha opojeného láskou dlouhého rozmýšlení. Šperky očaruje její srdce – které děvče by odolalo tomuto kouzlu! – postavení jeho otce a vznešený rod zajišťují úspěch předem, a poslední stopy váhání na jisto se rozplynou při vyhlídce na skvělou budoucnost.

Přepočítal se však hrdý Říman. „Odstup ode mne... jiný milovník tebe předešel, a ten mi přinesl vzácnější šperky a prstenem věrnosti své navždy si pojistil mé srdce. Jest krásnější a urozenější tebe, jak rodem tak vznešeností tebe předčí. Pravici mou ozdobil drahocennými náramky, náhrdelník z kamenů převzácných vložil na šíji mou, perlami překrásnými ověsil hrdlo mé. Obraz svůj vtiskl ve tvář mou, abych kromě něho žádnému srdce neotevřela. Ukázal mi poklady nevýslovné a slíbil mi je, jestliže mu věrna zůstanu. Nemohu tedy pohrdnout prvním snoubencem svým, nemohu jiného milovat a opustit toho, s nímž mne láska navždy spojila, jehož líbeznost všechno převyšuje. V objetí lásky mne již k sobě přivinul, jeho krví zružověla moje tvář. Mám

³⁸⁵ X. AGATHANGELOS. Sv. Anežka. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 7-9.

³⁸⁶ Náměstí.

³⁸⁷ Šlechtice.

³⁸⁸ Místodržitele.

snoubence, jehož matka pannou jest, jehož otec ženy nepoznal, jemuž andělé služby prokazují, jehož krása slunce i měsíc se obdivují, jehož dech mrtvé oživuje, jehož dotek nemocné uzdravuje. Jeho když miluji, svatá jsem; jeho když obejmú, čistá jsem, jemu když snoubím se, pannou jsem.“

Takové odpovědi nápadník nečekal. Zkouší tedy jeho otec štěstí a vyjednává s Anežkou jménem syna, ale stejně pochodil. Jen jedna věc mu jest divná. Kdo jest asi ten snoubenec, kterým se Anežka honosí? Kdo v celém Římě mohl by vznešeností předčít syna císařského místodržitele? Zvěděl to však brzo; jeho rádci poznali na první pohled, co slova dívčina znamenají.

Tedy křesťankou jest dívka, po níž stůně srdce jeho syna! Budiž. Symfroniovi byla tato neočekávaná okolnost vítaná. Dala mu do rukou prostředek, kterým se dá snadno zlomit odpor dívčiny. Postavit ji před soud, pohrozit, mučidla ukázat – bude více třeba, aby zastrašil slabou dívku? A již běží zástup katanů, aby spoutanou ji přivedli před prefekta. Ale jak ji spoutat? Ta pouta nebyla dělána pro tak útlé ručky. Volná, obklopena četou rámusících a řvoucích pochopů, klidně stanula před soudem. Symfronius začíná vlídně; sladkými slovy poukazuje na její mladistvý věk, na její rod, na štěstí, které ji čeká. Anežka zůstává pevná. Hrozí tedy mukami, ohněm, smrtí – Anežka neoblomná uprostřed ohromného davu, který dychtivě čeká na výsledek.³⁸⁹

Že se odpor křesťanů nedá tak snadno zlomit, zakusil prefekt už nejednou. Ale že 13letá dívka dovede být tak pevná, toho se nenadál. Kázal ji tedy odvésti do vězení a druhého dne začal rázněji. „Vyber si: buď se staneš manželkou mého syna nebo Vestálkou,³⁹⁰ když se ti panenství tak líbí.“ „Nikdy nebudu sloužit bohům kamenným; na dláždění by se dobře hodil kámen, z něhož jsou zhotoveni.“ „Potrestat bych tě měl, že se našim bohům posmíváš; ale mám ohled na tvůj dětský věk.“ „Pevnost ve sv. víře se neměří podle let; věz, že Pán i v dětském srdci najde pevnou víru, která se nezalekne smrti.“ „Tedy bez dlouhých okolků si vyber: buď se staneš Vestálkou a budeš obětovat bohům, nebo tě dám zavést na místo hany, k hanbě tvé i celého rodu.“ „Kdybys věděl, kdo jest můj Bůh, jinak bys mluvil; protože však znám moc Pána našeho J. K., pohrdám klidně tvými hrozbami a jsem přesvědčena, že ani modlám nebudu obětovat ani čistota má sebe menší úhony neutrpí.“ Symfronius splnil tedy svou hrozbu, ale „když vstoupila Anežka na místo hany, našla tam anděla připraveného k její ochraně“, ³⁹¹ takže neporušena vrátila se zpět.

Symfronius byl konečně všeho syt a odevzdal soud Aspasiovi, svému náměstkovi. Nepomohlo mučení, nepomohl oheň, byl tedy vyřčen rozsudek smrti. Diváci žasli nad statečností mladičké dívky, mnozí litovali její krásy a jejího mládí, v nejednom oku zaleskla se slza, když viděli ji kráčet na smrt pevným krokem, s obličejem vyjasněným, s úsměvem ve tváři; plnou

³⁸⁹ Soudy se konávaly v Římě na fóru veřejně pod širým nebem.

³⁹⁰ t. j. kněžkou pohanské svatyně Vesty; tyto kněžky byly neprovdané.

³⁹¹ Acta martyrum; cf 1 Ant ad Ld Festi.

nebeské rozkoše a radosti, jakoby spěchala k svatební hostině.³⁹² „Ať zahyne tělo, které může být milováno očima, jimiž milována být nechci.“ Soudce kázal, aby jí vražen byl meč do hrdla, ale kat váhal, ruka se mu skoro chvěla – a byl přece na lecos zvyklý. Anežka ho povzbuzovala, aby se nebál a neváhal – konečně se k tomu odhodlal, a Královna panen měla v zástupu svých milých o jeden rubín víc, církev pak stala se bohatší o světici, v jejímž srdci snoubí se překrásně vítězná palma mučnictví s liliemi neporušené čistoty.³⁹³

³⁹² Sv. Ambrož.

³⁹³ Jiné zprávy o mučennictví sv. Anežky se odchyľují od sv. Ambrože. Sv. Anežka byla prý roznícena touhou po mučennictví, vidouc tolik šťastných křesťanů, kterým bylo dopřáno vycedit pro Krista krev. Sama přišla před soudce a prohlásila: „Já jsem také křesťanka.“ Soudce chtěl napřed po dobrém pohnout dívčinu k odpadu, pak k ní poslal jinocha, aby ji svedl, a tomu prý odpověděla Anežka svrchu uvedená slova: „Odstup ode mne...“ Byla tudíž krutě mučena a konečně meč jí vražen do hrdla. (cf Messenger du S. Coeur de Jésus, r. 62, str. 366.) O velké úctě církve k sv. Anežce svědčí, že její jméno pojato do kánonu mše sv. a do litanií ke všem Svatým.

Příloha č. 25

Z dějin Mar. družin³⁹⁴

Ve století 17. žil v Uhrách šlechtický jinoch Petr Forgách. Narozen z matky kalvínské a v bludu vychován poznal pravou víru ve školách T. J. v Ungváru a vstoupil do pravé církve Kristovy. Zuřivost jeho matky neznala mezí. Týrala ho nemilosrdně, ale Petr mlčel. Hrozila, že ho vydědí, ale Petr se usmíval. Neustálé týrání podrylo jeho zdraví, že těžce onemocněl. V nemoci snažila se matka laskavými slovy pohnout ho k odpadu, chtěla k němu zavolat protestantského predikanta (kazatele), ale vše bylo nadarmo. Věren sv. víře a nebes Královně vydechl tento mladičský vyznavač duši r. 1652.

Kolem r. 1600 navštěvovala v Dillingen v době nejrozpuštějších zábav masopustních celá řada sodálů chudobné a almužnami je těšili. Slovem a příkladem nejednoho člověka odvrátili od bohopusté nevázanosti masopustní.

Asi r. 1660 poslal skoro stoletý sodál Bartoloměj Renin (Corbières, Švýcarsko) své družině záslibnou modlitbu a připsal, že oči se mu radostnými slzami plní, vzpomene-li, že jest sodálem Mar., a že jako sodál chce i umřít.

„Neodcizujme se vznešeným ideálům otců našich“ jest heslem kteréhosi apoštolského řádu. Při úvaze o hrdinských ctnostech dřívějších družin opakujme si slovo to i my – zvláště dnes, kdy zájmy Kristovy vyžadují i od nás ctností někdy v pravdě heroických a tu a tam nekrvavé (prozatím) mučennictví.

³⁹⁴ Z dějin Mar. družin. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 16.

Příloha č. 26

První sobota měsíce³⁹⁵

První pátek každého měsíce stal se po přání božského Spasitele dnem smíru, zasvěc. jeho nejsv. Srdci. Pobožnost tato se tak rozšířila a věřícím tak milou stala, že by mnohým cosi scházelo, kdyby toho dne nemohli přistoupit ke stolu Páně, odprosit Svátostné Srdce Ježíšovo a obnovit své zasvěcení. Ctitelé nejbl. Panny pojali však brzo myšlenku, zasvětit podobným způsobem jí p r v n í s o b o t u m ě s í c e .

Sobota byla od pradávných dob dnem Marie Panny. Kdykoli nepřipadá na sobotu nějaký svátek, slouží se mše sv. ke cti sv. Panny. Důvodů, proč právě sobota zasvěcena byla Bohorodičce, jest několik. Sobota jest „branou neděle“, dne Páně, bl. Panna jest brána nebes. Sobota mezi pátkem a nedělí, mezi dnem smutku a radosti, bl. Panna prostřednice mezi vyhnaným lidstvem a Bohem. Sobotu po smrti Páně trávila bolestná Matka v nevýslovném smutku, a na památku oné soboty zasvětila jí církev soboty všechny.

První sobota jest nejprůměřenějším dnem, který se důstojně řadí k prvnímu pátku. Když věřící tu a tam začali tu pobožnost pěstovat, obdařil ji Pius X. r. 1912 odpustky a zasvětil první sobotu tajemství N e p o s k v r n ě n ě h o P o č e t í p ř e s v. P a n n y . Aby totiž podporována a rozšiřována byla úcta k Neposkvrněné a aby konán smír za urážky a potupy jejího sv. jména a jejích předností, udělil též papež p l n o m o c n é o d p u s t k y všem, kteří v tuto sobotu přijmou sv. svátosti, vykonají nějakou pobožnost ke cti Neposkvrněné Panny v duchu smíru³⁹⁶ a pomodlí se na úmysl sv. Otce (na př. 1 desátek).

Ale již před tím, r. 1905, udělil Pius X. plnomocné odpustky všem, kteří p o 1 2 m ě s í c ů za sebou konají vždy v první sobotu rozjímání neb nějakou ústní modlitbu ke cti Panny bez poskvrny počaté, přijmou sv. svátosti a modlí se na úmysl sv. Otce. Kdo chce, může tuto pobožnost přeložit na n e d ě l i ; u c t í v á - l i tedy po 12 prvních měsíčních neděl Neposkvrněnou Pannu zmíněným způsobem, získá každou tu neděli plnomocné odpustky.

³⁹⁵ První sobota měsíce. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, obálka.

³⁹⁶ T. j. na odprošení za zmíněné urážky. Pobožnost ta může být jakákoli: buď modlitba ústní nebo rozjímání. Modlitby může si každý vybrat jaké chce.

Příloha č. 27

Drobnosti³⁹⁷

Následky nečistoty. Císař Tiberius byl následkem svého neřestného života zkřiven, obličej měl pln vředů; cítil hnus sám nad sebou a proto odešel ten starý hříšník z Říma na ostrov Capri, aby nebyla jeho ohavnost viděna, a oddával se tam radovánkám, nechávaje svou říši vyssávat nesvědomitým úředníkům.

³⁹⁷ Drobnosti. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, obálka.

Doba čekatelství³⁹⁸

Důvodem, že družinský život, zvláště vnitřní život, mnohdy vážne a jeví jakousi ztrnulost, jest nejednou okolnost, že době čekatelství nevěnuje se dosti pozornosti a péče. Často se pokládá jen za jakousi bezvýznamnou formalitu, a přece blaho a dobrý stav družiny závisí především od ní. Ředitelé všech kvetoucích družin, jež jsem za různých příležitostí poznal, odpověděli na mou otázku, že jsou ve výběru členů velmi pečliví. Bývá z toho sice někdy mrzutost, odmítne-li se člen nehodný nebo nevhodný; lépe jest však mít na začátku mrzutost jednu a pak naprostý pokoj, než vyhnout se jí a mít pak obtíž za obtíží a podkopat zdárnost celé družiny.

Jak by si měl ředitel počínat vůči čekatelům? Někde bývá mezi čekatele zařaden každý, kdo se přijde do družiny „podívat“. Nesouhlasím s tímto způsobem; daleko více se mi zamlouvá způsob (bohužel v nemnohých družinách zavedený), že příchozí do družiny jsou pokládáni za hosty,³⁹⁹ nemající pražádných závazků. Za několik týdnů mohou se s družinou jakž takž seznámiti, poznat poněkud život družinský, a pak se mohou rozhodnout, chtějí-li sodály být či nic. Zatím může a má se výbor opatrně o nich informovati, a shledá-li se co závadného, bude jim zdvořile ale rozhodně oznámeno, že není možno, aby byli přijati, poněvadž by povinností družiny dostáti nemohli.

Není-li závady, zařadí se mezi čekatele. Způsob jest různý. V některých družinách se jim prostě oznámí, že dnešním dnem stávají se čekateli; jinde mívají malou slavnost v družinském sále nebo kapli, při níž dostanou čekatelský odznak na zelené stuze; medaile musí být jiná, než které užívají za odznak sodálové. Při tom se jim oznámí a vysvětlí povinnosti čekatelské: společně se sodály se účastnit schůzí a sv. přijímání.⁴⁰⁰ Práv a výsad sodálů ovšem nepožívají, a jsou volni i teď: mohou čestně opustit družinu, nechtějí-li její závazky na se vzít.

Právě tak má družina (t. j. ředitel) právo je propustit, a sice bez udání důvodů. Jest radno být v této věci přísnější vůči čekatelům než vůči sodálům, kteří už jsou k družině právně přivtělení. Analogii poskytují řehole: s propuštěním noviců (podle církevního práva) nedělá se

³⁹⁸ M. EXPERTUS. Doba čekatelství. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 28-30.

³⁹⁹ I když jest dotyčný ředitel dobře znám, z ohledu na jednotnost a aby se předešlo žárlivosti a všelijakým řečem učiní ředitel dobře, když ho nechá několik neděl mezi hosty.

⁴⁰⁰ Někde mívají při schůzích místo zvláštní, jinde sedávají mezi sodály. V mých družinách dětských a jinošských nemá nikdo (ani starosta) vyhrazeného místa, aby si byli vědomi, že před nejbl. Pannou jsou si všichni rovni. Z téhož důvodu dovolují členům výboru ozdobné stuhy (bílou a červenou) jen při slavnostech, ne při obvyklých schůzích. Jiný ředitel z jiných důvodů bude asi jednati jinak. Quisque suo sensu abundet. Abusus však jest a provinění proti liturgickým předpisům, klečí-li při sv. přijímání starostka uprostřed, výborky po stranách, a celebrant podá napřed tělo Páně starostce, pak 1. nám., pak druhé atd. Kleknout si může starostka kam chce, ale celebrant má podle rubrik začít s podáváním na levém rohu. Přednost mají jen ad sacrum inservientes, t. j. m i n i s t r a n t i .

okolků, k propuštění řeholníků slibem vázaných žádá církev závažných důvodů. Od čekatele musím žádat trochu větší horlivost, chci-li mít záruku, že bude prostředně horlivým sodálem. Zůstane-li kdo vlažným v čekatelství, sotva bude kdy naplněn pravým družinským duchem a nadšením.

Po připuštění hostů do čekatelství jest třeba, aby jim jak ředitel tak výbor věnoval důkladnou péči. První, kdo se jich ujme, jest *instruktor*.⁴⁰¹ Při volbě výboru ponechávám sodálům volnost co možná největší. Instruktora však jmenuji sám, protože musí mít jisté vlastnosti, kterých se mu nedostane větším nebo menším počtem hlasů. Instruktor musí se aspoň poněkud vyznat v pravidlech pro duchovní život, aby mohl dát čekatelům příslušné pokyny.⁴⁰² Nezbytně však musí být důkladně obeznámen s podstatou, významem i účelem družin, aby mohl dobře poučit své „svěřence“, sice se přihodí, že mnohý se stane sodálem a neví, co od něho družina žádá a chce. Zkus to, zeptej se někdy neočekávaně některého sodála, proč vstoupil do družiny; nevím, jakou dostaneš odpověď. Že se musí instruktor věnovat každému čekateli zvlášť, netřeba podotýkat. Kdyby chtěl snad ke všem mít nějakou „promluvu“, nebylo by ho třeba; to by mohl učinit ředitel sám po každé pobožnosti družinské.⁴⁰³ Něco ovšem může vysvětlovat společně všem, na př. s t a n o v y družinské. Soudím, že právě vysvětlování stanov jest hlavním úkolem instruktorovým.

Instruktora musí si ředitel vychovat. Nestačí ani, aby „svou věc znal“, nýbrž jest ještě jistých vlastností třeba. Povaha drsná, panovačná nebo odpuzující se k tomuto úřadu nehodí. Laskavost a vlídnost musí ho učinit čekatelům oblíbeným a milým. Vždyť jest jaksi jejich učitelem. Krom toho musí dbát, aby snad nepřekročil meze své pravomoci. Při uvádění v základy ascese smí dávat jen všeobecné pokyny (na př. o denním zpytování svědomí a pod.); nemá však práva ptát se čekatelů, jaký si vzali předmět zvláštního zpytování a jaké činí pokroky ve ctnosti. S tím je musí odkázat k zpovědníku, jež si čekatelé ovšem zvolí s a m i .

Doba čekatelství jest nejen dobou učení, nýbrž i dobou z k o u š k y. Předně výbor musí být zevrubně zpraven o jeho poměrech domácích, zda by snad po přijetí neukazovala celá osada na družinu prstem. Za druhé instruktor a ředitel musí zkoumat pohnutky, které ho do družiny vedou (nečiní-li tak jen z chvilkového nadšení). Za třetí, je-li jeho povaha schopna přizpůsobit se společnému životu. Lidé citliví, nesmiřitelní, klevetiví, panovační, tvrdošíjní atd. se do družiny nehodí; budou mít obtíže sami a družině budou břemenem. Za čtvrté, má-li dobrou vůli a je-li vytrvalý; na nestálých se dočká družina i ředitel pramálo radosti a mnoho zklamání.

⁴⁰¹ Praesides-Korresp. sděluje, že kdesi každý čekatel si volí instruktora, jemuž pak ředitel dá návod, jak se má svého svěřence ujmut. Tento způsob by se mi právě nezamlouval.

⁴⁰² Tato starost bude však přece jen spočívat hlavně na řediteli. Instruktor může dostat od něho řadu knížek, které čekatelům podle daného návodu půjčuje a pak s nimi o přečteném konferuje.

⁴⁰³ Není řečeno, že by tak ředitel činit neměl. Naopak, když se doba přijetí blíží, jest velmi radno, aby po každé schůzi zůstal s čekateli v kapli nebo v sále a asi čtvrt hodiny jim věnoval, rekapituloval vše, co od instruktora slyšeli, a čeho třeba, přidal, rozvedl, vysvětlil.

Před přijetím se výbor sejde k poradě. Čekatel za čekatelem podroben „examenu“; první slovo má při každém instruktor, pak přijdou ostatní výboři. Ředitel připomene povinnost zachovat tajemství, protože mnohý zamlčí lecos jen z obavy, aby se věc nevynesla a nezpůsobila mu nepříjemnosti.⁴⁰⁴ Přijetí nezávisí na hlasování výboru (mají jen votum consultivum), nýbrž na rozhodnutí ředitelově, který vše před Bohem a Královnou družin uváží a pak jedná. Odmítnutým se rozhodnutí výboru šetrně a slušně oznámí (též těm, jimž přijetí odloženo). Usnesení změněno být nesmí za žádných okolností (na př. když se nějaká milostdáma přimlouvá). Nesmí se však zase hřešit opačnou chybou, t. j. dávat připuštěným na jevo, že jim družina prokazuje převelikou milost, když je přijme, a že odmítnutý (nebo vystouplý) rovnýma nohama běží do pekla.

Po nějakou dobu před přijetím konáme⁴⁰⁵ při každé schůzi modlitby za čekatele. Jedna schůze (poslední) věnována docela jim. U sodálů vybaví se tím milé vzpomínky na jejich vlastní přijetí, na doby, kdy snad bývali horlivější. Na slavnost se moji čekatelé připravují vždy novenou; sodálům radím, aby se spojili s nimi a svou novenu obětovali za rozkvět družiny. První schůze po přijetí platí výhradně novým sodálům; za thema volívám: „Vytrvej!“

Co se doby čekatelství týče, jest radno raději ji prodloužit než zkrátit. Kratší může být v družinách dětských, jinošských, studentských a pod., kde sodálové pobudou v družině jen málo let a pak přejdou do jiné. Delší v družinách mužů a žen, v nichž zůstanou na vždy. Ostatní řídí se místními poměry. Čím méně ředitel své „lidi“ zná, tím déle musí čekatelství trvat; ve velkoměstě, v družině příliš četné nebo jen se schůzemi čtrnáctidenními (místo týdenních), jsou-li čekatelé zcela noví (t. j. nepřecházejí-li z jiné družiny), jest vždy záhodno cvičit je trochu v trpělivosti a neukvapit se s přijetím. – Jak si má počínat ředitel, který převezme novou družinu, není-li mu známa? Obyčejně v ní bývá několik často již nedočkavých čekatelů! Nejlépe bude, nechat je ještě tak dlouho v čekatelství, dokud jich nepozná. Jsou-li netrpělivi pro nový odklad, vysvětlí jim přátelsky důvody a bude dobře.

⁴⁰⁴ Je-li dokázáno, že člen výboru porušil tajemství, neznám slitování, bez milosti ho z výboru vyškrtnu.

⁴⁰⁵ Mluvím o svých družinách a nechci tím říci, že by mé počínání mělo být směrodatným pro všechny.

K obrázku v záhlaví⁴⁰⁶

Křesťanské umění chtějíc zobraziti Neposkvrněnou, spojuje obyčejně dva verše Písma sv., totiž předpověď messiánskou danou Hospodinem v ráji („Nepřátelství položím mezi tebou a ženou... ona potře hlavu tvou“) a 1. verš 12. kapitoly Zjevení sv. Jana,⁴⁰⁷ První a poslední kniha Písma sv., předpověď a vyplnění, jsou tak v jedno ladně spojeny. Oba ty verše tanuly na mysli umělci,⁴⁰⁸ od něhož pochází náš obrázek. Místo postavy Neposkvrněné Panny vidíš její monogram, obklopen sluneční září; nad ním 12ihvězdná koruna, pod ním had a měsíc.

Upří napřed zrak k prvnímu písmenu. V něm symbolicky (obrazně) znázorněn život nejbl. Panny. Dole oblak – znamení odvěkých úradků a velebnosti Boží. V úradcích těch má své místo přesvatá Panna od věčnosti vyvolená za matku Spasitele. Ruka znamená Boží všemohoucnost, na jejíž pokyn ze shnilého a života neschopného kořene Jesse vzešel nový život.

Obláček jest kromě toho předobrazem Matky Boží podle proroka Isaiáše: „Aj, Pán přijde na lehkém obláčku a vstoupí do Egypta a zachvějí se modly egyptské před tváří jeho.“ (Is. 19, 1). Ji předobrazoval i obláček, který pozoroval Eliáš s hory Karmelu a z něhož hojný déšť se snesl na vyprahlou zemi.⁴⁰⁹ Déšť byl znamení milosti a požehnání. Z obláčku vidíš vystupovat ratolest a kvítek – narážka na proroctví Isaiášovo: „Vyjde ratolest z kořene Jesse (blah. Panna) a květ (božský Spasitel) z kořene jeho vystoupí a spočine na něm Duch Páně“ (Is. 11, 1). Koho znamená holubice, kterou vidíš nahoře? – Kol ratolesti vine se nápis: Ave Maria, gratia plena (Zdrávas Maria, milosti plná). Slova Gabrielova byla signálem návratu k Bohu a zvěstují, že konečně proroctví přechází ve vyplnění a předobrazy ve skutečnost. Poselství andělské hlásá, že nastává nový šťastný věk, a přináší lidstvu vykoupení, smír a odpuštění.

Tajemství zvěstování Panny Marie a vtělení Páně znázorňuje i holubice nahoře, symbol Ducha svatého, jehož mocí a působením počala svatá Panna Syna Božího. Hůl, klobouček a košíček, cestovní to potřeby, znamenají cestu blah. Panny k Alžbětě. V pravo od nich známá skupina: oslátka a vůl; místo jesliček a božského Dítka vidíš bělostnou hostii – chléb života

⁴⁰⁶ K obrázku v záhlaví. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, obálka.

⁴⁰⁷ „Ukázalo se znamení veliké na nebi: Žena oděná sluncem, měsíc pod nohama jejích, a na hlavě její koruna 12 hvězd.“

⁴⁰⁸ Joseph rytíř von Führich (1800–1876), nazývaný „der Theologe mit dem Stifte“, byl česko-rakouský akademický malíř a grafik nazarénského směru, který maloval a kreslil hlavně náboženská témata. MACHALÍKOVÁ, Pavla a TOMÁŠEK, Petr. *Josef Führich (1800-1876): Z Chrastavy do Vídně = Josef Führich (1800-1876): Von Kratzau nach Wien*. Praha: Národní galerie v Praze ve spolupráci s Oblastní galerií Liberec, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7035-554-1.

⁴⁰⁹ 1 Kr. 18, 42-45.

spočíval v jeslích.⁴¹⁰ Na stužce nahoře slabě znatelné „Gloria“, zpěv andělů nad narozeným Spasitelem. Všimni si dole hlavy andílka. Co asi znamená hvězda nahoře, jejíž zář padá na jesličky? Vidiš tři královské korunky mezi hvězdou a jesličkami? – Ve čtvrtém rameni znázorněno obrazně tajemství obětování Páně. Svíce naráží na slova ctihodného posledního patriarchy starozákonního: „Viděly oči mé... světlo (které jsi připravil) k osvětlení pohanů...“ (hromničky!) Vidiš v kleci dvě hrdličky? Pod nimi srdce proniknuté sedmerým mečem a zavřená evangelijní kniha. Simeon předpověděl, že život tohoto dítěte bude cestou křížovou; co čeká asi matku tohoto obětního Beránka? „Tvou duši pronikne meč“ – to stačí, více vědět nám netřeba. Její život bude od nynějška život oběti, ona bude po boku muže bolesti stát jako Matka Bolestná a kalich utrpení vypije až na dno. Tu může evangelista zavřít knihu a odložit péro; chce-li kdo dál sledovat její život, nechť se zahledí na Golgotu.

Zahlédněme se na prostřední písmeno. Na první pohled objeví oko naše řadu známých předobrazů mariánských. Kdo by nepoznal královskou palmu, k níž se druží ušlechtilá růže,⁴¹¹ symbol lásky a mateřského důstojenství nejsv. Panny? Uprostřed upoutá pozornost naši zahrada zamčená,⁴¹² z níž vpravo pne se k nebi vznešený cedr Libanský a vlevo posvátný cypřiš. Korunku písmene tvoří „město Boží“,⁴¹³ město svaté, v jehož středu sám Hospodin přebýval. Několik květinů skromně dole klonících hlavinky připomíná verš z Velepísně (2, 1): „Já jsem jako květ polní a lilium v údolí“, tak prostá a skromná, a přece nevyrovnatelně krásná.

Poslední písmeno jest též sestaveno z předobrazů svaté Panny, sebraných z různých knih Písma sv. Dole vlevo vidiš rouno Gedeonovo, symbol náplně milostí a vítězství nad Satanem. Když totiž Gedeon byl od anděla Hospodinova poslán, aby se postavil v čelo Israele a vysvobodil jej z rukou Madianitů, nedůvěřoval a prosil Hospodina za znamení: „Položím večer

⁴¹⁰ Slovo „Betlem“ znamená „dům chleba“. Kristus Pán, chléb života, sestoupil s nebes k lidstvu hynoucímu hladem, aby je před neodvratnou smrtí zachránil.

⁴¹¹ „Vývýšena jsem jako palma v Kádes a jako květ růžový v Jerichu.“ Sir. 24, 18. („Jak cedr na Libanu jsem vyvýšena, a jako cypřiš na hermonske hoře. Jak palma v Engaddi jsem vyvýšena, a jako růže štepovaná v Jerichu; jako spanilá oliva na rovinách, a jako javor tam, kudy vody se berou.“) Srov. 5. sloku mariánské písně *Tisickrát pozdravujeme Tebe*: „Ó překrásná Paní na Libanu, jako cedr jsi vyvýšena, jako cypřiš na hoře Sionu, v Kades jsi palma povýšena. A jako růže v Jerichu krásná, a jako ranní dennice jasná, jak oliva krásná na poli, a jako javor podle vody.“ *Pod praporem Mariánským: Stanovy, obyčeje a modlitby družin Mariánských*. 6., opr. vyd. Praha: Věstník mariánských družin, 1918, s. 301.

⁴¹² Ct. 4, 12; symbol neposkvrněné duše sv. Panny, do níž aniž had-pokušitel ani hřích přístupu neměl. „Nejčistší Panno Maria, čistí a bez hříchu mají býti služebníci a ctitelé tvoji, protože tys zahrada zamčená a studnice zapečetěná. Do zahrady květnaté a rozkošné nesmí se vkročit s nohama nečistýma, voda křišťálového pramene nesmí se nabírat rukama poskvrněnými, k chvalám a oslavám tvým nesmí se přistoupit leč se srdcem čistým a myslí očištěnou. Bud' mi nápomocna, přelaskavá Panno Maria, abych zřekna se služeb nepřitele, sloužil tobě a požehnanému plodu života tvého tělem i srdcem čistým nyní i na věky. (Raymundus Jordanus.)“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 12-13. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁴¹³ Jerusaleml. Přítomnost Páně ve chrámu naznačoval oblak, který se neustále vznášel nad archou úmluvy; bl. Panna však skutečně nosila v lůně svém pravého Boha. Proto nazývána chrámem Božím, domem Božím, archou úmluvy a pod.

rouno na zemi, a najdu-li druhého dne rouno plné rosy, zatím co země kolem bude suchá, poznám, že jsi mě vyvolil a že skrze mě osvobodíš Israele.“ Stalo se, jak si přál. Rosa jest v Písmě sv. znamením nebeské milosti. Neposkvrněná Panna byla plná milosti, zatím co všechno lidstvo kolem ní vši milosti prosto. Bl. Panna jest zároveň zárukou vítězství nad nepřáteli naší spásy.

Nad rounem ční k nebi věž Davidova (Ct. 4, 4). Zrcadlo nad ní připomíná slova Knihy Moudrosti: „Jest odlesk světla věčného, neposkvrněné zrcadlo velebnosti Boží a obraz dobroty jeho“ (7, 26). Žebřík Jakobův byl vždy od sv. Otců pokládán za předobraz Prostřednice. Jako on spojoval nebe se zemí (andělé po něm vystupovali a sestupovali), tak Neposkvrněná Panna byla zlatou sponou, pojící nebe i zemi, královskou cestou, po níž Syn Boží sestoupil s nebe na zem a po níž my se ubíráme k Ježíši.⁴¹⁴ Hvězda vyšlá z Jakoba (Num. 24) tvoří vrchol písmene. Sestupujeme-li po druhé straně dolů, spatříme trůn její na oblacích;⁴¹⁵ brána nebes nám připomíná, v kom máme po Bohu největší naději. Spojku písmene tvoří chrám Boží Moudrosti. „Moudrost zbudovala sobě dům,⁴¹⁶ vytesala (v něm) sedm sloupů...“ (Prov. 9, 1). Dole vidět studnici zapečetěnou (Píseň Šal. 4, 12); znamená totéž, co zahrada zamčená; její křišťálově jasná hladina nebyla nikdy zvlněna bouří pokušení ani zkalena blátem hříchu. Pod ní zve k občerstvení studnice vod živých (Pís. Š. 4, 15). Bl. Panna nazývána i stromem života, protože od ní jsme dostali životodárný plod, ona v pravdě jest pramen života.

Čtyři andělci, kteří jako čestná stráž obstupují Marii, jsou čtyři Cherubíni, symbolové čtyř evangelistů, kteří o ní psali chvály ve svých evangeliích. V rozích jsou čtyři nejslavnější učitelé církevní křesťanského starověku na západě (v církvi obřadu latinského), zástupci tradice a církve, která neustále pje chvály ke cti nebeské Královny. Nahoře v pravo tiara a papežský kříž, sv. Řehoř Vel., papež, představitel nejvyšší autority církevní. Pod ním dole svatý Augustin, nejučenější a nejhlubší ze všech sv. Otců západních. Chápeš, co znamená andělek s pérem v ruce? Nahoře sv. biskup Ambrož, nejnadšenější ctitel blahosl. Panny mezi západními Otcí. Dole v levo sv. Jeroným, kněz, vykladatel Písma sv., jenž dlouhá léta žil na poušti Judské (proto hlava lví na obrázku) a napsal obranu panenství Bohorodičky proti bludařům.

Vyjadřuje tudíž náš obrázek překrásně, čím byla bl. Panna lidstvu starozákonnímu (jeho

⁴¹⁴ „Neposkvrněná Panna, podle církevních Otců královská cesta, po které přišel Bůh z nebe k nám a po níž my se do nebe ubíráme k němu...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 5. Exerciční knihovny č. 1. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701> „Sed jam advertistis, ni fallor, quoniam Virgo regia ipsa est via, per quam Salvator advenit, procedens ex ipsius utero, tanquam sponsus de thalamo suo.“ Sermo II, 5. „Již vidíte, pokud se nepletu, že sama královská Panna je ta cesta, po které Spasitel přišel, když vystoupil z jejího lůna, jako ženich ze své svatební komnaty (Ž 19, 6).“ BERNARD Z CLAIRVAUX. *Kázání pro dobu adventní a vánoční*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2016, s. 39. ISBN 978-80-7575-000-6.

⁴¹⁵ „Trůn můj jest na sloupu oblakovém“, Sir 24, 7.

⁴¹⁶ t. j. stánek, chrám.

touhou, nadějí, útěchou) a čím jest církvi novozákonní: radostí a rozkoší, předmětem nejvroucnější úcty, nejhoroucnější úcty, nejhoroucnější lásky a nejnadšenějších chval. Ukazuje nám bl. Pannu v jejím důstojenství (první písmeno: její místo v plánu Božím), v její oslavě (koruna 12 hvězd) a v jejím vítězství nad d'áblem a hříchem (měsíc a had). Obrázek jest ztělesněné „Ave Maria“.

Příloha č. 30

K titulnímu obrázku⁴¹⁷

Maria – toto přesvaté jméno píšeme na první stranu své knihy, a sice v pěkném symbolickém obraze. Křesťanské umění, chtějíc zobrazit Neposkvrněnou, spojuje dva verše Písma sv., s první a poslední strany, předpověď a vyplnění: Gn. 3, 15 („a ona potře hlavu tvou“) a Zj. 12, 1: „I ukázalo se znamení veliké na nebi: žena oděná sluncem, měsíc pod nohama jejíma, a na hlavě její koruna dvanácti hvězd“.

Na obrázku vidíš místo postavy Neposkvrněné Panny její monogram, obklopený sluneční září – symbol to jejího božského mateřství – nad ním dvanáctihvězdnou korunu (12 výsad sv. Panny), pod ním hada a měsíc (symbol proměnlivosti a noci hříchu, nad nějž jest Matka Boží povznesena, nebo podle sv. Bernarda symbol prosící církve).

V prvním písmenu jest symbolicky znázorněn život sv. Panny. Obláček dole znamená jednak velebnost a odvěké úradky Nejvyššího, jednak Ducha sv., jenž mluvil o Marii skrze proroky, hlavně skrze Isaiáše: „Vyjde *ratolest* (Maria) z kořene Jesse (otce Davidova) a *květ* z kořene jeho vystoupí (Mesiáš) a spočine na něm Duch Páně (*holubice* nahoře).“ Ruka dole jest symbol všemohoucnosti Boha Otce, jež Panně dala syna. Předpověď prorokova se uskutečnila, když přišla plnost času a anděl od Boha poslaný oslovil vyvolenou Pannu: „Zdrávas, milosti plná“ (Ave Maria, na stužce kolem *ratolesti*). Holubička jest symbol Ducha sv., jímž zastíněna *počala* nejbl. Panna Syna Božího. Sotva vyslovila své „staň se“, vstala a spěchala k Alžbětě; všimni si cestovních potřeb: hole, košíčku a kloboučku! Napravo od nich známá skupina: oslátko a vůl; místo jeslíček a božského dítěte vidíš bělostnou hostii: chléb života spočíval v jeslích (Betlem = „dům chleba“). Andílek dole posílá k Jezulátku pastýře (na stužce nahoře čteš andělský zpěv Gloria), hvězda nahoře vede k němu krále z východu – vidíš tři korunky mizející v záři paprsků?

V prvním rameni písmene jest tedy znázorněn Nazaret, v druhém Ain Karim, v třetím Betlem, ve čtvrtém Jerusaleme: obětování Páně. Svíce (slova Simeonova: „Viděly oči mé *světlo*, které jsi připravil k osvětlení pohanů...“), dvě hrdličky v kleci, srdce se sedmerým mečem a zavřená evangelní kniha: „Tvou duši pronikne meč...“ To stačí, více nám věděti netřeba, zde může evangelista zavřít knihu mariánských chval. Život sv. Panny bude od nynějška až ke Golgotě životem oběti.

⁴¹⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 9-11. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

Ostatní písmena představují řadu Mariiných předobrazů ze S. Z. Sponu prostředního písmene tvoří „zahrada zamčená“ (Pís. 4), symbol její neposkvrněné duše, do níž neměl přístup (jak kdysi do rajske zahrady) had pokušitel. Ze zahrady vpravo se pne k nebi vznešený cedr libánský, vlevo posvátný sionský cypřiš, pod nímž vidíš královskou palmu a růži z Jericha (Sir. 24). Korunu písmene tvoří „město Boží“ (Ž. 86) se stánkem Hospodinovým. Několik kvítků klonících dole skromně hlavinku připomíná verš z Velepísne (2, 1): „Já jsem jako květ polní a lilium v údolí“ – tak prostinká a přece tak nevyrovnatelně krásná.

V posledním písmenu vidíš dole vlevo rouno Gedeonovo (Soud. 6), symbol náplně milostí a vítězství nad satanem; věž Davidova, zrcadlo („jest zrcadlem neposkvrněným velebnosti Boží“ Moudr. 7), žebř Jakubův (Gn. 28), obraz Prostřednice mezi nebem a zemí; hvězda vyšlá z Jakuba (Num. 24) tvoří vrchol písmene. Sestupuješ-li po druhé straně, spatříš její trůn na oblacích (Sir. 24); brána nebes ti připomíná, kdo jest po Bohu naše největší naděje; studnice zapečetěná znamená totéž, co zahrada zavřená, a docela dole zve nás k občerstvení studánka vod živých (Pís. 4): pramen života nám vydala Maria. Spojku písmene tvoří chrám Boží Moudrosti (Přisl. 7, 1).

Jako čestná stráž obstupují Marii symboly čtyř *evangelistů*, kteří psali její chvály. V rozích vidíš čtyři nejstarší učitele církevní latinské církve, zástupce církevní *tradice*. Nahoře vpravo papežská berla a tiara, sv. Řehoř Veliký, papež, představitel nejvyšší autority a neomylnosti církve, osvěcované a řízené Duchem sv. (holubice!). Pod ním sv. Augustin, obhájce bezhříšnosti Neposkvrněné Panny, největší ze všech západních Otců. Všimni si andílka se lžičkou v ruce! Biskupskou mitru a berlu má též sv. Ambrož nahoře vlevo, nadšený oslavovatel ctností sv. Panny. V rohu úl včel, připomínající událost z jeho dětství. Pod ním sv. Jeroným, kněz, poustevník (lví hlava, symbol pouště), obhájce panenství Rodičky Boží.

Obrázek pěkně vyjadřuje, čím byla Maria Starému Zákonu (nadějí, touhou, útěchou) a čím jest nám: radostí, rozkoší, předmětem nejvroucnější a nejoddanější lásky, nejhlubší úcty a nejnadšenějších chval; ukazuje nám nejbl. Pannu v jejím vítězství, důstojenství i oslavě, a mlčky zve nás, abychom s chválami církve spojili svůj slabý hlas i my v jediném neutuchajícím Ave Maria.

„Brány pekelné jí nepřemohou.“⁴¹⁸

To prohlásil o království svém muž, ve kterém by sotva kdo byl tužil výbojce. Chudý učitel, obklopený hloučkem 12 učenníků, nenašel ohlasu ani u svých krajanů, a právě dlel na půdě cizí, u Caesaree Filippovy, vyhnán nevěrou z rodné půdy. A jaká byla jeho minulost? Když císař Augustus viděl u svých nohou podrobený celý svět, jsa zasypán zlatem a zbožňován, ležel on jako chudé dítě ve chlévě. Uplynulo 33 let. Tiberius oddává se radovánkám na Capri, a na Golgotě jako zločinec umírá „Král židovský“, posměšně tak od římského vladaře nazvaný.

Uplynula staletí. Mocná říše římských Augustů patří už dávno minulosti, jen jméno po ní zůstalo, království Kristovo však stojí; prodělalo mnoho zkoušek a mnoho bojů, ale brány pekelné ho nikdy nepřemohly. Jeho historie vykazuje stránky světlé i stinné: po dobách rozmachu přišly doby zemdlení a bezmála – po lidsku řečeno – živoření.⁴¹⁹ Ale zatím co díla lidská zakusí jen jednou dobu rozkvětu, a pak jejich lesk pomalu hasne, až vyhasne úplně, povstala církev z úpadku pokaždé.

Mocné státy povstaly a zmizely, nové nauky přicházely a odcházely, zlomena byla síla Assyrie i Babylonu, vyhasla sláva Athén, učenost Egypta upadla v moře zapomenutí, nauka Zoroastrova a Konfuciova už dávno zkostnatěla, učení Buddhovo se zvrhlo, islam zazářil na kratičkou dobu jako meteor (maurské panství a umění ve Španělsku) – církev Kristova však se podobá fénixu:⁴²⁰ ze svého úpadku se vždy vzchopí a žije novým životem a to prostě proto, že jest dílem božským a ne lidským. Brány pekelné jí nepřemohou.⁴²¹

Církev prodělala hrozná pronásledování římská a perská, a vyšla z nich vítězně. V tomto nerovném boji podlehl bohaté, násilím a mocí vyzbrojené, ale uvnitř shnilé pohanstvo. Církev nepodlehla bouřím stěhování národů, vyšla neporušená ze záplavy arianismu a všech možných

⁴¹⁸ „Brány pekelné jí nepřemohou.“ *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, obálka.

⁴¹⁹ Každá věc, na kterou člověk vloží ruku, může být a často bývá poskvrněna nízkými pohnutkami; každé, i sebe světlejší věci může člověk zneužít k svým bídným záměrům. Nestalo se ještě nikdy od stvoření světa, že by někdo zneužil vlastenectví za roušku své nízké hamižnosti? Právě tak jako vlastenectví může člověk zneužít i jiných věcí, může zneužít i sv. víry, a skutečně zneužíval. Církev jest nositelkou a hlasatelkou věčných pravd, ale božské víno těchto sv. pravd teče olověnými rourami, jak praví kterýsi historik nové doby. Proto pozorujeme v církvi doby nadšení a rozkvětu, po nich přijdou zase doby úpadku. Jako loďka na neklidné hladině jest vlnami nesena vzhůru a dolů, tak loďka Petrova na moři tohoto světa není nikdy na stejné výši.

⁴²⁰ Fénix je báječný pták, o kterém se domnívali, že umírá ohněm ztráven a z vlastního popele povstává k novému životu.

⁴²¹ Zajímavost jest, že nová sekta, která si přeložila náš missál do češtiny, dovolila si jakési změny. Krista Pána nenazývá Bohem, protože nevěří v jeho božství. Přesvatou Pannu nenazývá ani Matkou Boží, protože ji činí rovnou všem jiným vdaným ženám. Ve svátek sv. Petra a Pavla nečte evangelium „Brány pekelné jí nepřemohou“, nýbrž vybrala si jinou perikopu. Výmluvněji než ona sama se odsoudila, nemohl by ji odsoudit nikdo. Sama uznává, že není tou církví, kterou vzdělal Pán na skále a které brány pekelné nepřemohou.

bludů, nepodlehla hnilobě před bouřemi století 12. a 13.,⁴²² uzdravila se z ran, které jí zasadila t. zv. reformace. A že dovede se přizpůsobit i moderním poměrům a ubránit se i moderním zbraním parlamentarismu a diplomacie, svědčí na př. kulturní boj v Německu v minul. století. Církev dovede bojovat i moderními zbraněmi, ale čestně, nikdy ne lstí, podvodem, lží, což jsou namnoze obvyklé zbraně diplomacie. Za dob starých poslal Pán církvi muže jako byl Athanáš, Augustin, Řehoř Vel., později bylo třeba Dominika, Františka, Ignáce, Alfonsa; dnes jest třeba, aby na obranu sv. víry krom statečných vyznavačů (jako byli na př. biskupové Droste Wischering, Ledóchowski, Martin atd.) povstali i obratní politikové, jako byl Windthorst, Mallinckrodt, Reichenspergerové. Ovšem nejen obratní, nýbrž i nezištní a svým způsobem velcí.⁴²³ Nebýt těchto poslanců a zakladatelů katolického centra, byli by sotva katoličtí věřící kulturní boj vítězně vybojovali. Nelze upřít, že statečnost věřících a neohroženost kléru (zvl. k moderní sebeobraně). Oč hůře na tom byli katolíci francouzští, kteří takových mužů, jako byli jmenovaní němečtí katolíci, neměli!

Právě v Německu, v pruském parlamentě, pravil státník jeden ve své řeči 15. listopadu 1849: „Doufám, že se ještě dožijí toho, že *bláznivá loď času*⁴²⁴ *se ztroskotá na skále křesťanské církve*“. Léta plynula, mnoho se změnilo, změnil se i on. „Bláznivá loď času“ uchvátila i jeho, on dokonce stal se jejím kormidelníkem. Začal boj proti církvi a pokoušel se rozbít skálu Petrovu, ale rozbil se o ni sám – „bláznivá loď“, kterou řídil, se skutečně ztroskotala o skálu Petrovu, a jemu bylo dopřáno toho se dožít, jak si to kdysi přál – byl to Bismarck, původce a vůdce kulturního boje – Bismarck, který na začátku kulturního boje pyšně tvrdil: „Do Kanossy nepůjdem“,⁴²⁵ a na konec musil do Kanossy jít přec – i on má v triumfu církve místo své.

⁴²² Nesklonila šíje před mocnými vládci, jako byl na př. Filip August II.

⁴²³ Windthorstovi na př. nabízel císař rakouský výnosné místo, spojené s měsíčním příjmem asi 5000 zlatých – tehdy summa ohromná. W. však viděl, že prospěch církve sv. vyžaduje, aby zůstal na svém místě; proto odmítl a spokojil se svým malým příjmem a bojoval krvavě dál za práva církve sv.

⁴²⁴ „Das Narrenschiff der Zeit.“

⁴²⁵ „Ale do Benátek“ se mu na to odpovědělo. V Kanosse r. 1077 podrobil se Jindřich IV. papeži Řehoři VII. po vykonaném pokání – Jindřich napadl práva církve, a z toho vznikl boj mezi ním a papežem. Za sto let, r. 1177, podrobil se Fridrich Barbarossa, jenž též napadl práva církve, papeži Alexandru III. v Benátkách.

„Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“⁴²⁶

Dva obrázky

I. Ze starých dob

„Vydá bratr bratra na smrt a otec syna...“ (Mt. 10, 21) Jak se vyplnilo toto slovo Páně! Otevřeme dějiny sv. mučenníků a najdeme dokladů bez konce. V řadě bojovníků Kristových vidíme sv. Víta, Barboru, Dympnu, Irenu, Syru, kteří od otce vydáni byli na smrt; od matky vydáni sv. Efysius, Klaudius, Asterius, Neo. Sv. Lucilián našel v žaláři čtyři hošíky, které vlastní rodiče přivedli k soudci. Sv. Julianu, Domitillu, Basillu a řadu jiných vydali na smrt jejich snoubenci, sv. Lucii vdovu (16. září) její syn, sv. Euthalii bratr, sv. Apollonia jeho služebník. Sv. Tarsicius byl umučen od svých spolužáků, sv. Kassián od dětí, které vyučoval, sv. Gratilián odsouzen od svého přítele, sv. Šebestián, Eustach, Mořic a jiní bez počtu od císaře, který jim byl dříve velmi nakloněn a kterému (jako vojevůdcové) mnohé služby prokázali. Pohanská žena Dina běžela okamžitě k soudci udat manžela i dceru, když zvěděla, že jsou křesťané. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé.“ (Mt. 10, 22)

Pán však řekl též: „Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden“ (Mt. 10, 37), a toho byli pamětlivi jmenování světci i všichni ostatní, kterým podobného údělu se dostalo. Nemysli však, že neměli srdce; i oni měli srdce lidské a ne kamenné, a odloučení od jejich milých bylo jim mnohdy mukou větší než trýzeň tělesná. Nejbolestnější bylo vědomí, že jejich drazí jsou jim docela cizí – že nemohou mít radostné naděje ve věčné shledání a spojení v Kristu.

Na osvětlení této pravdy uvedu ti, milý sodále, dva obrázky, jeden z dob dávno minulých, kdy krev křesťanů tekla potokem, a druhý z dob našich.

Za pronásledování císaře Septimia Severa umučena byla v Karthagu (sev. Afrika) sv. Perpetua (7. března 203). V žaláři napsala sama historii svého umučení.⁴²⁷ Vyjímáme z ní některá místa.

„...když se otec neustále snažil odvrátit mne od mého předsevzetí, řekla jsem: ‚Otče, vidíš tento džbán?‘ ‚Vidím.‘ ‚Můžeš ho jinak nazvat?‘ ‚Nemohu.‘ ‚Tak ani já nemohu se nazývat jinak než

⁴²⁶ X. AGATHANGELOS. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“. Dva obrázky. I. Ze starých dob. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 38-39. X. AGATHANGELOS. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“. Dva obrázky. II. Z nové doby. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 84-86.

⁴²⁷ KITZLER, Petr, ed. a ŠUBRT, Jiří. *Příběhy raně křesťanských mučedníků: Výbor z nejstarší latinské a řecké martyrologické literatury*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7021-989-8.

tím, čím skutečně jsem, totiž křesťankou.‘ Tu otec rozlícen mými slovy vrhl se na mne, aby mi oči vyškrabal... Několik dní jsme pak otce neviděla, a bylo mi lehčeji bez něho. Mezi tím byli jsme pokřtěni, a Duch sv. mi naznačil, že nemám za nic jiného prosit leč za milost trpělivosti...

Po několika dnech byli jsme uvrženi do žaláře; zhrozila jsem se, protože nikdy jsem ještě nebyla v takové tmě. Byl to hrozný den. Strašné vedro, týrání vojáků, a na konec starost o mé dítě mne mučila... (Naši přátelé křesťanští) pohnuli vojáky, že za peníze nás na několik hodin vyvedli do snesitelnějšího vězení, kdež jsme trochu okřáli... já jsem kojila své dítě, které hlady skoro umíralo, mluvila jsem s matkou, posilovala bratra a odporoučela jim své dítě; nevýslovnou bolest mi působilo, když jsem viděla, že se pro mne tak rmoutí. Takovou sklíčeností jsem trpěla mnoho dní; konečně jsem si vymohla, že mé dítě mohlo zůstat se mnou v žaláři, a hned se uzdravilo, a mně se pak zdál být žalář palácem...

Za několik dní mluvilo se po městě, že budeme vyslýcháni. Navštívil mě též z města otec, zármutkem zmořený; přišel ke mně, aby mne zviklal, řka: ‚Smiluj se, dítě moje, nad šedinami mými, smiluj se nad otcem svým. Jsem-li hoden být od tebe nazýván otcem, jestliže jsem tebe těmito rukama choval a vychoval, jestliže jsem tě miloval nade všechny tvé sourozence: nevydávej mne v potupu lidí; měj ohled na své bratry, měj ohled na svou matku, měj ohled na svého synáčka, který po tobě nebude moci žít...‘ Tak mluvil můj otec, polibky mne zasypáváje a v slzách nejsladšími jmény mne nazýváje, a mne bolelo, že můj otec jediný z celého mého rodu se neraduje nad mým utrpením; posilovala jsem ho řkouc: ‚To stane se se mnou, co Bůh bude chtít.‘ I odešel ode mne sklíčen...

Druhého dne právě mezi obědem vlekli nás k výslechu... Vyslýcháni ostatní, vyznali; přišla řada na mne... ‚Šetři šedin svého otce, svého otce, šetři svého dítěte, obětuj (bohům).‘ ‚Neučiním toho.‘ ‚Jsi křesťanka?‘ ‚Jsem křesťanka.‘

...když se konečně přiblížil slavný den,⁴²⁸ přišel ke mně otec zármutkem zmořený, a začal... mluvit slova, která by kámen obměkčila: já však jsme trpěla vidouc jeho nešťastné stáří.“

Tak daleko asi sahají zápisky této mučennice. Její otec, jenž nechápal štěstí své dcery, byl její největší bolestí; srdce jí krvácelo při pohledu na milovaného otce, který se nechtěl dát od ní získat pro Krista. Vytrvala však věrně při Kristu; i na ní jako na všech mučennících vyplnilo se slovo sv. Pavla: ‚Ve všech těchto (bojích) vítězíme pro toho (milostí toho), který miloval nás. Jist jsem zajisté, že ani smrt ani život... ani žádný tvor nebude s to, aby odloučil nás od lásky Boží v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ Rom. 8, 37-39.

⁴²⁸ Totiž den mučennické smrti její a uvězněných křesťanů.

II. Z nové doby

Uplynula celá staletí od dob, kdy římsí císařové prolévají krev křesťanů, kdy rodiče vydávali na smrt dívky a děti rodiče. Přišly doby jiné a přinesly s sebou jiné mravy a jiné způsoby. Slovo Páně však zůstává stále v platnosti, a i dnes nejedno srdce krvácí, protože k vůli Kristu musí dát s bohem svým drahým.

Pěkným dokladem jest nám konvertitka⁴²⁹ Kordula Wöhlerová (známá básnickým jménem Kordula Peregrina). Narodila se r. 1845 jako dcera protestantského pastora v Mecklenburku. V 16. roce svého věku dostala poprvé do rukou spisy věhlasného katolického spisovatele Albána Stolze, a čtením jeho spisů přišla ponenáhlu k přesvědčení o pravosti církve katolické. Když v srpnu 1864 na cestách katolickým Bavorskem a Tyrolskem viděla z blízka život katolických křesťanů, vzrostla její láska k církvi sv. ještě více. Hluboká a živá víra, úcta nejbl. Panny, velebnost chrámů a bohoslužby, zvláště mše sv., to vše jí teprve uvědomilo, jak prázdná a chladná je nauka, ke které se dosud hlásila. V r. 1867 cestovala s rodiči zase katolickými krajinami jižního Německa. Po návratu byly pochybnosti o pravdivosti Lutherova učení již tak veliké, že prodělávala těžké vnitřní boje. V nesnázích obrátila se písemně na Albána Stolze o radu. Řízením Božím (čirou náhodou pro ty, kteří v prozíratelnost nevěří) se stalo, že odpověď se jí dostala do rukou bez vědomí rodičů. V pozdějších letech sama o tom praví: „Kdyby byla matka dopis zachytila, byla by udělala všemu dopisování přítrž, a já bych do dnes byla protestantkou.“ Bylať její matka zarytá luteránka, plna nejnerozumnějších předsudků, od mládí nasycována nepravdami a pomluvami proti církvi katolické, jimiž se protestantské knihy v pravém slova smyslu hemží.

Pět čtvrtí roku si Kordula potají dopisovala se Stolzem. Pochybnosti pomalu mizely, v srdci byla již katoličkou. Zvláštní rys jejího vnitřního života byla horoucí úcta k přesvaté Panně. Ještě než „katolická“ korespondence začala, těžce nesla, že protestantismus zabraňuje vzývati nejbl. Pannu. Ve chrámě, jehož správcem její otec byl, stála na postranní kruchtě v zaprášeném nepovšimnutém koutě socha Bolestné Matky Boží, pocházející z katolických dob. Tento koutek stal se jí milostným místem, tam trávila nejšťastnější chvíle, tam hledala a nacházela později sílu v těžkých domácích bojích. Beze vší pochyby bylo její obrácení dílem nebeské Královny, kterou tak uctívala. Stolz ji v dopisech ujišťoval nejednou: „Nemůže v temnotách bludu zahynout duše, která tak vroucně sv. Pannu miluje.“

Z této doby pochází tato poznámka v jejím pečlivě psaném deníku: „Dnes ráno mluvila matka zase o pěkné a radostné potěšující změně v mém celém chování. Slyšela jsem její slova s bolestnou radostí... Bolest jsem pocítila při pomýšlení, kdyby tak rodiče věděli, že svaté vzývám a že miluji,

⁴²⁹ Konvertité jsou nazýváni křesťané, kteří z bludné sekty se vrátili do katol. církve.

co jest katolické...“ Věděl, že právě od doby, co se stala srdcem katoličkou, se snažila ctnostně žít, nedokonalosti přemáhat a sv. Pannu ve ctnostech následovat.

Za pět čtvrtí roku přišli rodiče na její korespondenci, a pak následovalo zase pět čtvrtí roku hrozných bojů s rodiči, příbuznými i družkami. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“ Zakusila na sobě pravdivost těchto slov Páně plnou mírou. Láska jejich drahých změnila se v divou nenávist, takže nejednou toužila po smrti. Pobyt doma byl jí nesnesitelný. Co potup a urážek musila snést od osudného 21. března 1864! Bolestnější však jí bylo, když musila být přítomna společné četbě, v níž se tupilo vše, co jí bylo drahé.

Slyšme však, jak sama líčí domácí boje.⁴³⁰ V deníku píše 25. března 1869:

„Maminčina bolest mne připraví o rozum – a což Klárčiny slzy! Nemohu říci, jak mi je, a přece cítím daleko více než všichni ostatní. Všichni mne pokládají za vyvrhel a propast špatnosti, do lži a d'ábelství zapadlou; tatínek tvrdí, že jsem d'áblem posedlá a docela pomatena a nepřičetna, Albán Stolz že je d'ábel, skrze kterého jsem padla... Já že mohu klidně přihlížet, jak činím všechny ubohé a jak maminku duševně i tělesně zabírám. Tak jsem opovržená, oplakávaná, za zatracenou prohlášená, ale při tom jednájí se mnou dobře, ano maminka je nebesky dobrá a laskavá ke mně a já ji miluji horoucněji než kdy jindy, ale ona neví, že svými laskavými slovy a hořkými slzami mému srdci denně působí statisíckrát mučennickou smrt, vůči které mučennictví nějaké Eulalie a Agaty by bylo osvěžením a hračkou. Ano, takto je to tisíckrát horší, než jsem kdy tušila. Celého světa hněvu, posměchu a zuřivosti bych radostně vzdorovala; slzy a láska, laskavost a dobrotivost mých drahých mne přivádí k zoufalství.“ (Str. 271.)

„Vše mohu trpět, postrádat, obětovat, snášet; i kdybych měla samým peklem jít, abych pak k porta coeli (= bráně nebes), katolické církvi, došla, učinila bych to. Bože můj, Pane můj, Tobě jsem tak přísahala, Tys mou přísahu slyšel...“ (Str. 273.)

„Ó kéž by moji milí přec jednou nahlédli, jak ubohé dílo je Luterova církev, a vůči tomu nebe katolické církve.“ (Str. 275.)

„Maminčina vlídnost a dobrotivost je nejtěžší pokušení a nejtrpčí mučennictví pro mne. Ráda bych pro ni tisíckrát umřela, ale spáchat mravní sebevraždu, duševraždu, k vůli ní zapřít a odpřisáhnout to, co jest jediným pravým a nejvyšším životem mé duše, toho nemohu učinit. A kdybych měla o rozum přijít pro utrpení, které svým milým působím, budiž. Mohu všechno, jenom ne víru opustit, která jest mi vším. Nemohu své duše zaprodat z lásky k lidem...“ (Str. 279.)

28. březen: „Včera večer šla jsem spat s jistým tušením, že po prvé budu mít noc bez úzkostí a horečky... Nemohu říci, jaký pocit opuštěnosti a osamocení teď v mém srdci je, když žiji mezi

⁴³⁰ Citáty vzaty jsou z knihy Dr. Jul. Mayera: „Alban Stolz und Kordula Wöhler“. Freiburg in B., 5. vyd. [MAYER, Julius. *Alban Stolz und Kordula Wöhler (Kordula Peregrina)*. 5. vyd. Freiburg in B.: Herdersche Verlagshandlung, 1919. 516 s.]

srdci, která mnou opovrhují a pokládají za ztracenou a posedlou ďáblem. Ach, je to tak hořké.“ (Str. 280 n.)

29. březen (Str. 284 nn.): „Brzo bude po všem, už nemohu dál. Nemohu. Ale ne. Já chci. Maria, moje milovaná, moje Maria, já chci, já chci... Maria, já jsem a zůstanu tvou rozmarinovou ratolestí. Je vše dobře, jak to přichází. Vnější láska přestala... maminka mne od sebe zavrhuje, srdcem i rukama, oči tatínkovy a sester vyjadřují nejhroznější opovržení; jinak se mnou nemluví. Nyní je vše přetřháno, ale já miluji je všechny vroucněji než kdy jindy. Tuto celou poslední noc jsem byla vzhůru pro bolesti zubů, ale radovala jsem se pro každou vnější bolest, skoro jako by byla ulehčením. A potom, vždyť všechno pomijí! Jenom že dnes toho bylo skoro příliš mnoho... Nyní se i Matyllda ode mne odtrhla, ale proč bych chtěla vlastně něco podržet. Nechci podržet ničeho kromě věčnosti... Nemohla jsem na nic jiného myslet a se modlit, leč ‚Deus providebit‘ (Bůh se postará), a k tomu zářil obraz Bolestné Matky tak sladce v mém srdci... Maminka je zase tak laskava, tak dobrá, ale to jsou větší muka než opovržení a zavržení...“

30. března: „Ach, já už jsem tak navykla bolesti a odlučování ode všeho, co mi milé, a ode všech drahých, že o jedno odloučení více nebo méně pro mne již tak mnoho neznamena... V nejhlubší temnotě duševní mně přece ještě nikdy nepřišla myšlenka zpronevěřit se svému nejsvětějšímu rozhodnutí...“ (Str. 287 n.)

2. dubna: „Nejlepší celého dne je doba v kostele u Bolestné Matky Boží.“ (Str. 293.)

7. dubna: „Dnes mluvil tatínek ke mně po prvé od Květné neděle. Myslila jsem, že se mi srdce rozskočí; křečovitě držela jsem se své medaile Panny Marie, jen abych měla oporu... Nemohla jsem mluvit, ztěží dýchat, jen jedno mohla jsem ještě říci: ‚Jsem a zůstanu katoličkou – nemohu jinak.‘“ (Str. 305 nn.)

„Poslední rozmluva s tatínkem a maminkou byla zvláště zlá. Dělat se mnou nemohli ničeho, byla bych si raději dala jeden úd za druhým z těla za živa rvát než-li něco jiného říci, než: ‚Já chci být katoličkou.‘“ (Str. 331.)

„Kdysi naříkala jsem na otcovu chladnost, ale teď jsem za to vděčná. Chlad a opovrhování přinášejí při vší bolesti jakýsi klid a pokoj. Naproti tomu, musíme-li toho, kdo nám jen lásku a dobrotu prokazuje, hluboce zarmoutit, protože požadavky Boha a svědomí jsou nade všechno, a je musíme plnit, i kdyby srdce proto mělo puknouti: to jest bolest nade všechnu bolest; chlad a opovrhování jsou snesitelnější u porovnání k lásce, kterou splácíme jenom starostí, jež jí působíme.“ (Str. 372.)

Po dlouhých bojích byla nucena opustit své drahé. Nespatřila již nikdy milého domova, byla však šťastna, že je dítkem katolické církve. Na čas se jí vyplnilo její někdejší přání, být raději služkou a požívat při tom štěstí sv. víry než být zasypána bohatstvím v temnotě protestantských

bludů. Ve Freiburg v Badensku, kde byl Stolz profesorem na bohosloveckém učelišti, složila 10. července r. 1870 vyznání víry, 13. července přijala svátost sv. biřmování, 16. července byla poprvé u sv. přijímání. Tento týden nazvala milostným;⁴³¹ byl to nejšťastnější týden jejího života. Začátkem r. 1872 odebrala se do Tyrol a tam sloužila po několik měsíců na blízku hrobu sv. služby Notburgy, své milé světice. Zesnula 16. února 1916, šťastná a spokojená ve sv. víře.

⁴³¹ Gnadenwoche. Má o něm celou řadu stránek v deníku. Jednoho večera píše: „...učinili jsme si procházku, kde krásnější cesty a počasí nedalo se myslit, a k tomu blaženost v srdci, že jsem dítětem katolické církve – to tvořilo přešťastný večer pro mne. Můj protestantský a můj katolický den prvního svatého přijímání – dva dny jako noc a den, jako žalární vzduch a výsluní, jako hlad a nebeské občerstvení, jako zklamání a pramen útěchy. Jistě, rozdíl jest tak veliký, že se slovy nedá popsat...“ (1. c. str. 503.)

Titulus a patron družiny⁴³²

Při zakládání družiny není sice věcí hlavní, ale přece povšimnouti hodnou, jaký určit titulus a koho zvolit za patrona družiny. Zakládá-li se na osadě první družina, má ředitel volnější ruku než když jest družin již několik. Aby se vyhnulo kollisím, není nikdy radno dát dvěma družinám u téhož chrámu nebo kaple zřízeným týž titulus⁴³³ nebo téhož patrona. Ale i při zakládání první družiny není rozumné vzít svátek a světec, který se mi do rukou namane, nýbrž je třeba volit, t. j. uvažovat, co by se nejlépe družině hodilo.

Začněme s titulární slavností. Překrásné tajemství Nanebevzetí bl. Panny jest velmi zřídka titulem družin v našich vlastech. Družinám studujících, kteří na prázdniny se rozjedou, se ovšem nehodí. „Prázdniny“ budou asi důvodem i u jiných družin, proč se tomuto tajemství vyhýbají. Tu rozhodují poměry místní. Ředitel (resp. duchovní správce) ví nejlépe, zda bude toho dne mít sodály doma či nic. Tytéž důvody platí o tajemstvích Navštívení, Narození a Jména⁴³⁴ P. M. a ovšem i o P. Marii Karmelské. Bolestnou Matku Boží bych odporoučel družinám žen, aby se od ní učily svým stavovským ctnostem, trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží. Královna růžencová, patronka sv. víry, hodí se předobře družinám studujících, akademiků a mužů. Právě tak svátek Zvěstování P. M. jakožto oslava základního tajemství všeho křesťanství, které s ním stojí a padá.⁴³⁵ Obětování P. M. (21. listopad), tajemství docela zapomenuté, jest pro dětské družiny snad nejpřiměřenější.

Immaculata,⁴³⁶ tajemství našim družinám nejmilejší a nejdražší, ukazuje dívčím srdcím, že nejkrásnější šperk dívčí duše jest sv. čistota. U mužů a jinochů nutno zdůrazňovat především sv. víru, u dívek sv. čistotu. Zůstane-li dívka čistá, jest zachráněna, a uchová-li si jinoch víru, najde v ní hráz proti všemožným lákadlům a svodům světa. Z téhož důvodu hodí se dívčím družinám za titulus nejčistší Srdce P. M. (podle poslední reformy breviře: 19. srpna).

Některé družiny mají titulus, který nemá zvláštního svátku v římském kalendáři, na př. Stella maris, Mater admirabilis, Regina sanctorum⁴³⁷ atd. Ty mohou nyní předobře svou titulární slavnost konat 1. máje, protože tento den jako vstup do měsíce Královny květů nese sváteční ráz a teď dokonce jest dnem feriálním. Nelze-li toho dne, radil bych některou neděli v témže měsíci

⁴³² Titulus a patron družiny. *Vě službách Královny*. 1923, č. 3, s. 46-47.

⁴³³ Název (tajemství, kterému je družina zasvěcena).

⁴³⁴ Hned po prázdninách, když se „hoši“ teprve sjíždějí, nemůže být řeči o titulární slavnosti.

⁴³⁵ Srov. že prima primaria byla zřízena pod ochranou tohoto tajemství.

⁴³⁶ Neposkvrněná (N. Početí).

⁴³⁷ Hvězda mořská, Matka předivná, Královna všech svatých.

mariánském.

Co se týče volby druhého patrona, nutno mít zřetel na potřeby družiny i osady, na věk a stav sodálů atd. Jest radno vybrat světce, který jest sodálům blízký, jak stavem, tak věkem. Ne zvolil bych za patrona dívčí družiny světce, nýbrž světici. Právě tak nedal bych dívkám za patronku sv. Moniku, nýbrž nějakou pannu, a z téhož důvodu neurčil bych pro ženskou družinu sv. Anežku. Především se poohlédněme, nemáme-li mezi českými sv. patrony vhodného světce. Družinám jinošským se hodí předobře sv. Václav; poukazuji své „hochy“ vždy na to, že sv. Václav byl jinoch asi 30letý, nikoli dospělý muž, tedy jim věkem daleko bližší, než si snad představovali. Byl však jinochem nikoli měkkým, nýbrž statečnost, mužnost, bojovnost byly význačné rysy jeho povahy. Bojovnost sama může být neobyčejně na prospěch spásy naší duše a blahu bližních, je-li jí vytknuta správná směrnice a uvedena-li do pravých kolejí. Úctou sv. Jana Nep. můžeme odčinit urážky, které tomuto světci náš národ dělá. Proč jest sv. Vojtěch a sv. Prokop tak zapomenut, opravdu nevím. Sv. Cyril a Methoděj připomínají sodálům velikost milosti povolání k pravé víře. Za patrona možno zvolit i blahoslavence, nikoli však ctihodného. Dokud náš nejdůst. episkopát nevymůže v Římě schválení úcty ct. Ivana nebo ct. Mlady, nelze jich volit za patrony družin.

Při volbě druhého patrona jest třeba přihlížet k tomu, aby jeho svátek nebyl příliš na blízku titulárnímu svátku družiny, sice budou dvě slavnosti brzo za sebou a pak celý rok nic. Družině zasvěcené Bolestné Matce Boží nehodí se za druhou patronku sv. Ludmila, leč že by titulární slavnost se konala ve svátek Dolorosy v postě (což asi nebude právě radno). Rovněž tak nevolil bych pro muže sv. Josefa, je-li jejich titul Zvěstování P. M.

Právě tak nehodí se za patrona družiny světec, kterému jest zasvěcen farní chrám, je-li družina u toho chrámu zřízena.⁴³⁸ Titulus chrámu jest přece svátkem celé osady, a pak by družinská slavnost byla jen přívěskem, nebo se bude zdát, že chce společnou slavnost zatlačit. Jinak by bylo, kdyby se titulus farního chrámu pořádně neslavil; duchovní správce by pak mohl právě družiny užít k tomu, aby tato slavnost byla v jeho osadě povznesena. Pak nemůže se družině nic vytýkat, družina může vždy říci: „My jsme s tím začali.“

Družin by se mohlo vůbec užít k tomu, aby úcta k některým tajemstvím nebo světcům byla ve farnosti rozšířena. Duchovní správce vidí na př., že o úctě k B. Srdci P. jeho osada neví nic. Založí družinu mužů nebo jinochů a dá jí za patrona sv. Jana Evang. Jeho slavnost může být v neděli po Narození Páně. Při promluvě přijde zmínka o B. Srdci Páně, na němž tento apoštol kdysi spočíval a jehož lásku nám hlásají jesličky. Vidíme přece o vánocích ranní červánky lásky B. Srdce P. Že pozve všechny k společnému sv. přijímání na 1. pátek v lednu, rozumí se samo sebou.

⁴³⁸ V ústavě nebo v místě, kde úcta aloisiánská jest ode vsí mládeže pěstována, zvolil bych za patrona ne sv. Aloisia, nýbrž jiného světce jinocha (sv. Stanislava, sv. Jana Berchmanse, nyní 26. listopadu, a pod.).

Podobně může jednat, zvolí-li družině dívek za patronku sv. Markétu Alacoque. Její slavnost jest 17. října nebo v neděli potom. Při promluvě poukáže na úzký vztah světice k B. Srdci P., a celá promluva jedná o této úctě. Pobožnost skončí přirozeně litaní k B. Srdci P., a jako dozvuky slavnosti uspořádá se společné sv. přijímání o 1. pátku v listopadu. Svátek B. Srdce může se stát třetí slavností družinskou zase s poukazem na patronku družiny. Podobně dala by se uvést úcta k B. Srdci v nejužší vztah k nejč. Srdci bl. Panny, je-li toto titulus družiny. Eucharistická úcta dala by se velmi dobře propagovat. Zvolen-li za patrona družiny sv. Václav, sv. Alois nebo jiný světec vynikající neobyčejnou úctou k vel. Svátosti. Družina taková, upozorněna na tuto souvislost svého patrona s úctou euchar. bude pokládat za věc cti účast na theoforických průvodech, adoraci v božím hrobě nebo při výstavu vel. Svátosti, ozdobu oltáře a chrámu atd. Družina s názvem Královny apoštolů mohla by mít titulární slavnost o svátcích Svatodušních (v neděli nebo v pondělí), v ní a skrze ni by mohl ředitel rozšiřovat tak málo známou a pěstovanou úctu k Duchu sv.

K vůli úplnosti podotýkám, že obojí slavnost (titulární a patrona) lze přeložit na jiný den, uzná-li ředitel za vhodné. Činí-li se tak ve srozumění a se schválením představených (u kněží světských jest kompetentní biskup), lze v den, na který slavnost přeložena, získat odpustků. De Patrono licet celebrare Missam votivam, nisi occurrat dupl. 1. aut 2. cl. vel Dominica vel dies excludens praefata festa.

Při založení⁴³⁹

Účelem tohoto pojednání není dát soustavný návod, jak si má duchovní správce počínat při zakládání družiny; omezíme se jen na několik pokynů.

Veliké a silné organismy v přírodě rostou a dospívají pomalu, za to však vydrží dlouhá léta, kolikrát i celá staletí. Jiné jsou se svým vývojem velmi brzo hotovy, ale jak dlouho obstojí? Sotva několik týdnů, snad jen dnů. Houby na př. rostou velmi rychle, ale ještě rychleji shnijí, zatím co mohutný dub přečká věky. Mohutné organismy nejsou nad míru časté, komárů však potkáváme za letního večera celé roje a plevel najdeme v hojnosti na každé stezce.

Mar. družina není neživý předmět, nýbrž živý organismus, a proto zákony jejího vzniku, vzrůstu a zachování, po případě umdlení a zániku, jsou podobny zákonům, podle kterých se řídí vznik a vzrůst živoucích bytostí.

Čteme-li na př.: „Na sv. Barboru vyzval nás důstojný pán, abychom si založily družinu, na sv. Mikuláše se přihlásilo 84 čekatelek, na sv. Lucii už nás bylo přes půldruhého sta, o Vánocích bylo první přijetí – 246 družek se shromáždilo pod blankytný prapor nebeské Královny – na Hromnice bylo druhé a na sv. Josefa třetí přijetí – počet sodálek roste vůčihledě“ – pravím: čteme-li takovou zprávu, můžeme předpovídat takové družině všecko možné, jenom ne nadějnou budoucnost. Rychle se sešly, ještě rychleji se rozejdou.

Zrovna tak jest se varovati opaku. Kdyby duchovní správce pozoroval, že družina sotva poroste a že asi zůstane vždy omezena na malý hlouček těch, kteří se hned na začátku přihlásili, pak jest lépe jí nezakládat. Družina, která má trvale nepatrný počet členů, na př. 10, je neschopna života.

Přísluví jedno, nepříliš něžné, praví, že polévka se nejí hned, jak se uvaří, nýbrž nechá se trochu vychladnout. Při zakládání družiny musí též mezi první myšlenkou a jejím provedením uplynout nějaká doba. Mezi tím nutno zkoumat půdu: „Bude mít družina budoucnost? Najde se i po mně někdo, kdo se jí s láskou ujme? Zůstanu zde delší dobu či budu po krátkém čase odvolán na jiné působiště? Pro který stav družinu založit? Znam příslušníky této farnosti?“⁴⁴⁰

Tyto otázky a řadu jiných si musí předložit, kdo pomýšlí na založení družiny. Kněz, jenž právě do osady přišel a jemuž jsou všichni cizí, jednal by ukvapeně a nemoudře, kdyby hned – po

⁴³⁹ M. EXPERTUS. Při založení. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 60-62.

⁴⁴⁰ Trochu „diplomacie“ též by neškodilo. Budou-li osadníci napřed poučeni o podstatě, cíli, působení a dějinách družin, věnují jim své sympatie a přízeň ještě dříve, než k založení dojde, a již předem se zabrání předsudkům.

několika týdnech nebo měsících – chtěl družinu založit. Nezná poměrů, nezná lidí. Působí-li však již delší dobu na místě, může si učinit úsudek: „Pro tuto osadu hodí se nejlépe družina toho neb onoho stavu; v řadách sodálů bych nejraději viděl ty a ty...“ A s těmi to může navázat, zaťukat tu nebo tam, a najde-li pochopení a porozumění, začne s touto malou četou. Tak musí vypadat začátek, takový být základ nové družiny. Jen ti, které si sám vyhlédl a u kterých při opěťovaných zkouškách řekl: „Schopen“, budou připuštěni k prvnímu přijetí.

Neměl by jich snad vybídnout, aby mu přivedli nové čekatele nebo čekatelky? Naprosto ne. První důvod je ten, že ještě nejsou sami „vychováni“, nevnikli do života družinského, nevědí sami, kdo se hodí a kdo nikoli. Snadno by se stalo, že v nevčasném proselytismu (= horlivost získávat nové členy) by přivedli nevhodných čekatelů celý voj. Co potom? Odmítnout je – to způsobí „zlou krev“, znechutí a zprotiví družinu veškeré osadě, která beztak s jakousi rezervou a snad i nedůvěrou pohlíží na „nový spolek“, vzbudí jí hned na začátku nepřátele, a celé dílo bude již v zárodku ohroženo, ne-li podlomeno a zničeno. Přijmout je – to znamená založit družinu, která nebude nikdy k ničemu. To jest druhý důvod. Právě-li německé přísloví: „Konec zdařilý – všecko vyhráno“, musíme v našem případě říci: „Začátek zdařilý – všecko vyhráno.“ Na tomto začátku nejvíce záleží.⁴⁴¹

První sodálové jsou totiž základem a jádrem budoucí družiny. Jsou-li horliví, jest horlivost družiny pojištěna na léta. Jsou-li vlažní, jest po horlivosti veta na vždy. Z družiny, kde sodálové zůstávají trvale (muži a ženy), sotva kdy už vlažnost vymizí; z družin, kde je stálý příliv a odliv (jinoši, dívky, děti), jen s nesmírnými obtížemi, ač-li se to vůbec podaří. Často nezbyvá, leč družinu rozpustit a začít znovu – ale to jest ošemetná věc. Ve většině případů ji podruhé dohromady už nedostane nikdo.

Platí-li o každém přijetí: „Dvakrát měř...“, pak zvláště o přijetí prvních členů. Tito dají družině určitý ráz – sdělují svého ducha těm, kteří po nich do družiny jeden po druhém přicházejí. Při látce záleží nejvíce na prvním zabarvení: to proniká snadno i později, když látka přebarvena (slova sv. Jeronýma). Taková „tradice“ družinská trvá dlouho a dlouho, a původním duchem – ať dobrým ať špatným – nasáknou všichni následující. Máš to jako s vínem a vodou. Přilej do vody trochu vína – voda zůstane vodou. Přileješ-li však do vína trochu vody, směšenina podrží barvu a chuť vína – nepřilévej však vody příliš mnoho, sic víno zvodnatí a nebude k ničemu.

Z toho pokyn pro další přijímání sodálů. S malým počtem začít a nikdy ne příliš

⁴⁴¹ První přijetí má se konat co možná slavnostně, ale bez povyku a důstojně. Pozve se (nepravím „sbubnuje se“) celá osada, a v kostele před zraky všech, beze vsí odpuzující affektovanosti se přijetí koná. Záleží mnoho na tom, jaký bude tento první dojem, jež si všichni odnesou. Nezapomeňme, že pozornost má být obrácena k podstatnému úkonu, t. j. k z a s v ě c e n í Královně nebes. Podle toho bude vypadat promluva, k tomu směřovat má i zpěv, ozdoba chrámu a pod. Budou-li si na cestě z kostela vypravovat, jak které slušely bílé šaty nebo jak se která dovedla „ukázat“, pak – Jsou-li na blízku Družiny, bývají k prvnímu přijetí zvány a ochotně pozvání vyhoví.

mnoho najednou přijímat. Původní horliví sodálové, snad „sloupové družiny“, zmizeli by ve velkém množství „nováčků“, původní duch by mohl být snadno utlumen a zcela cizí do družiny vnesen.

Tedy ještě jednou: S malým počtem začít; pomalu začít; vychovávat je, uvádět do ducha družinského života, a když jsou dokonale připraveni, pak přikročit k prvnímu přijetí. Potom mohou sodálové sami se pokoušet o to, aby získali nové členy, protože jsou už dostatečně poučeni, jaké vlastnosti má sodál mít, a mohou posoudit, zda ten neb onen se do družiny nebeské Vládkyně hodí čili nic.

Bud' pamětliv své sodálské cti!⁴⁴²

Král anglický Jindřich II. zasahoval často do práv církevních. Aby měl volnou ruku, učinil arcibiskupem Canterbureským a primasem celé Anglie svého nejmilejšího přítele a nejoddanějšího ministra, Tomáše Becketa. Tomáš vedl do té doby světácký život, v nádheře a hodování. Jakmile se však stal arcibiskupem, byl si vědom své důstojnosti i své zodpovědnosti. Ze světáka stal se kající, místo na hostinách bývalo ho vidět před svatostánkem, místo komonstva obklopovaly ho jeho ovečky, jež žádaly od něho pomoci. Král poznal brzo, že se přepočítal. Tomáš hájil neohroženě práv církve proti jeho zlovůli, snášel statečně žalář, zabrání statků, potupy, pronásledování, vyhnanství; nic nemohlo zlomit jeho pevnosti, ani prosby a nářky milovaných příbuzných, ani bolestná zrada jeho spoludělníků na vinici Páně, ani chlad papežův, u něhož byl pomluven jako rušitel míru v zemi. Pod vražednou zbraní zákeřníků vycedil krev ve své kathedrále.

Jaký příklad každému sodálu! Od chvíle, co nám byla před oltářem Matky Boží vložena kol šíje její blankytná stuha, máme být jako vyměnění. Teď jsme dítky mariánské a jako takové zanechat musíme dřívější vlačnost, abychom byli Královně své ke cti.

⁴⁴² Bud' pamětliv své sodálské cti!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 64.

Družiny a církve⁴⁴³

Mexický Věstník družinský „Acción y fe“ má pěknou promluvu proslovenou v družině mužů hlavního města republiky 14. října 1922. Uvádíme z ní toto: „Církev je stará, ale ne zastaralá; dnes i zítra i vždycky plnití má a bude své poslání včerejška, t. j. přivádět duše ke Kristu... Po 20 století kráčí již dějinami a cítí se tak svěží, jako by dnes byla první den na cestě, a jest schopna kráčet dalších 20 století, sto, tisíc století, tímž jistým mladistvým krokem... Družina jest jako její matka církev stará, ale ne zastaralá; i ona plní dnes poslání totéž, které plnila včera a plnit bude zítra... V dějinách křesťanství je vždy patrná vybraná četa duší, jimž se protíví všednost, roznícených ohněm svatého nadšení... duší žijících v Kristu a pro Krista, aby ho sdílely ostatním. To jest cílem družin: rozmnožit počet takových duší k slávě Boží a k blahu bližního...“

⁴⁴³ Družiny a církve. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 64.

Královno sodálů, oroduj za nás!⁴⁴⁴

Zadívej se ještě jednou na obrázek Královny sodálů v minulém čísle na str. 37. Nahoře trůní Neposkvrněná Panna – Patronka všech družin. Podle známého vidění sv. Jana jest oděná sluncem, měsíc (a had) pod jejíma nohama, 12 hvězd (na našem obrázku neznatelných) tvoří její korunu. Jako Královně vložil jí umělec do rukou žezlo. Dole nad oltářem vznáší se prapor družinský s monogramem Maria a s nápisem „Congregatio B. V. Mariae“ („Družina bl. Marie P.“). Na oltáři jsou odznaky církevních hodnostářů, kteří kdy byli ozdobou družin. Vedle papežské tiary vidět kardinálský klobouk a biskupskou mitru. O oltář se opírá papežský trojnásobný kříž a biskupská berla. Pod oltářem odznaky důstojností světských, především koruna královská – i vládcové pokládali si za čest patřit k vyvolenému voji nebeské Vládkyně. Štětec a péro (v levo, málo znatelné) hlásají, jak sodálové pracovali k rozšíření cti a slávy své Královny.

Trůn i prapor bl. Panny obklopují světci a blahoslavenci z řad sodálů. Po pravici klečí u nohou sv. Panny anděl, který jí přinesl radostnou zvěst – první družina byla zasvěcena Zvěstování P. Marie. Po pravici Gabrielově poznáváš andělského jinocha, sv. Aloisia. V pozadí uprostřed sv. František Saleský, po jeho pravici sv. Karel Borom., po levici sv. Petr Klaver, apoštol černochů, s křížem v ruce. Po levici nebes Královny klečí světci T. J.: sv. Ignác z L., za ním sv. Alfons Rodr. a za tímto stojí sv. František de Hieronymo. V přední řadě klečí za sebou sv. Stanislav Kostka, sv. Jan Berchmans a bl. Edmund Kampian s palmou mučennictví v ruce, blahoslavenec patřící k dřívější české provincii řádu T. J. Po pravé straně oltáře: Sv. Leonard a Portu Mauritio, bl. Karel Spinula T. J. s palmou mučennickou (narozen v Praze), sv. František Solano, sv. Kamil de Lellis, sv. Fidelis a Sigmaringa v řeholní kápi. Před nimi sedí bl. Petr Canisius T. J. s otevřenou knihou a sv. Frant. Regis T. J.; klečící muž jest bl. Jan de Brito, mučenník T. J. Po levé straně oltáře stojí bl. Kamillus Constanzo, mučen. T. J., Petr Fourrier, Kryšpín de Viterbo, Ondřej Bobola, muč. T. J. s palmou v ruce. Klečící světec jest sv. Jan Rossi, v sedícím ctihodném starci poznáváš sv. Alfonsa Lig.

⁴⁴⁴ Královno sodálů, oroduj za nás!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 64.

Svoboda tisku⁴⁴⁵

Obrázek z francouzské revoluce. Svoboda tisku byla velikou vymožeností revoluce. Dříve stále se hubovalo, že není svobody tisku, a přece si dovolovaly noviny beztretně nejsurovější nadávky vůči církevní a světské vrchnosti. Revoluce přinesla „svobodu tisku“. Proti Jakobínům (nejhorším revolucionářům) nesměly však noviny ani hlesnout, a když některé si dovolily přece několik poznámek o Maratovi a konventu, bylo rozhodnuto, že redaktoři nesmějí být přítomni zasedání konventu. Výjimka učiněna jen s Millcensem, jehož časopis stál na „výši doby“ a který proti jistým pánům nenapsal ani slova. Luza měla ovšem vždycky volný přístup na galerii v konventu. Za 4 měsíce po svržení Ludvíka XVI. navrhl Desfieux, aby zavedeni byli censoři. „Nikoli královští censoři, nýbrž censoři společnosti svobody; to jest velký rozdíl. Každé číslo novin musí jim být předloženo, přesně zkoumáno, zda tam není nějaký brissotismus, rolandismus, busotismus nebo girondismus;⁴⁴⁶ najde-li se tam něco takového, bude redaktor s hanbou odehnán. Bude-li však Jakobíny chválit, bude od censorů pochválen a smí psát o Jakobínech dál, a konečně může dostat čestné pochvalné uznání, že jest výtečný žurnalista a vlastenecký dějepisec... „Pravý Jakobín nemusí mít před takovou censurou žádnou úzkost.“ No ovšem, tomu rádi věříme. Svobodě rozuměli Jakobíny tak: svobodu nám, a ostatní myslete, mluvte a jednejte, jak chceme a kážeme my. – Návrh Desfieuxův byl schválen.

⁴⁴⁵ Svoboda tisku. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, obálka.

⁴⁴⁶ Jsou to směry, jež odporovaly výstředním snahám krvelačných Jakobínů.

Moda kdysi a nyní⁴⁴⁷

Kterýsi starý dějepisec český píše:

„Roku 1239 byla v Čechách hojnost chleba i úrody, lidé začali velmi pajchati (= zpyšněli), divné a vymyšlené kroje sobě dělajíce, z rozličných barev sukně sobě šítí kázali, divné, faldované... A jakož byl způsob v krojích, takových i v mravích... Někteří pak frňousy jako psi a kočky mívali, obyčej v tom pohanský zachovávající. Mnozí na sebe způsob brali ženský, dlouhé vlasy nosili a češice mokré na slunci bílili, někteří pak horké železo, které kalamistrum slove, měli, a na něm vlasy točili a připalovali... Taková byla rozličnost v oděvích a vlasích, že se jim jiní národové posmívali a k opicem je přirovnávali, pravice: ‚Hle, to české opice, co jedna na druhé vidí, tolikéž i na sobě viděti chce.‘ Před tím oděv poctivý měli, pak kázali sobě dělati sukničky krátké a velmi ohyzdné, neb v ní nižádný nemohl poctivě se sehnouti, a tak těsné, že jedva mohl, když se do ní vtáhl, dýchat... upnuté knoflíčky tak hustě, že jeden vedle druhého byl. Mnohý měl na sobě pět až šest kop knoflíčků... Okolo hrdla dali rytíři sobě dělati texty z liter stříbrných, chudší z cajnových (= cínových), a tak měli hrdla obklíčena jako pastajřovi psi okovy, aby jich vlci nezahlavili. Sřevíce kázali sobě dělati z kůže červené s dlouhými špici jako čapí nosy, takže jedva mohli choditi... Z rozličných barev oděvy sobě dělati počali, ježto málo před tím páni svým bláznům takové oděvy kázali strojiti, aby od lidí múdrých tím rozeznáni byli...“

Ubohý Hájku!⁴⁴⁸ Co bys asi psal, kdybys žil ve 20. století? Jako bych tě slyšel: „V těch letech náramně zbujněli... Děvčice rok od roku oděv nahoře i dole zkracovaly, takže div byl dívku v poctivém oděvu na ulici potkati... a nic se neostýchaly tak v zástupích choditi, své tělo na odívavice a jakoby na prodej nosíce, ježto málo před tím by v takovém oděvu každá od policajta sebrána a do vězení neboli arestu zavřena byla, a žena počestná i do kúpele v takovém kostýmu vstoupiti by se byla zarděla. Taková jest byla nestoudnost v knihách, obrazech, divadlech, řečích, oděvích i mravích, že jedna druhou v nestoudnosti předháněla, Boha se nebojíc, lidí se nestydíc, mládence svádějíc a lákajíc. Čím méně oděvu na těle měly, tím pyšnější byly, mrav jakýsi indiánský

⁴⁴⁷ Moda kdysi a nyní. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, obálka.

⁴⁴⁸ Srov. HÁJEK Z LIBOČAN, Václav a FLAJŠHANS, Václav, ed. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. I, Úvod, R. 644-904, Doba pohanská*. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1918. 368 s. Staročeská knihovna; č. 2. HÁJEK Z LIBOČAN, Václav a FLAJŠHANS, Václav, ed. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. II, Zánik pohanství, r. 905-1100*. Praha: Nákladem České akademie věd a umění, 1923. 482 s. Staročeská knihovna; č. 3. HÁJEK Z LIBOČAN, Václav. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. III., Čechy vévodské, r. 1101-1253*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1929. 458 s. Staročeská knihovna; č. 4. HÁJEK Z LIBOČAN, Václav. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. IV, Čechy královské r. 1254-1347*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1933. 410 s. Staročeská knihovna; Č. V. Spisy musejní; Čís. CLXXVIII.

zavádějící a divochy napodobující, kteří skorem veškeren šat odkládají, aby od... mučíní nebyli.“

Královna květů⁴⁴⁹

Radostný máj je zase tu a s ním překrásná, každému mariánskému srdci předrahá a přemilá pobožnost májová – měsíc, na který se srdce mariánské těší celý rok, který vítá už z dále, jakmile se první prvosienka na louce ukáže. Tu chvíli cítí každé srdce sodálské, jak blízká mu jest nebeská Královna a Paní, jak hluboko v jeho srdci zapustila kořeny láska k ní, jak nade vše svaté mu jest její jméno. Dražší než zlato a drahé kamení, dražší než zřítelnice vlastního oka jest mu Maria, a srdce radostí zabuší, když pomyslí: „Pobožnost májová je zase tu, zase celý měsíc u nohou Mariiných.“ Královně své, pro níž je hotov přinést každou oběť, volá teď vstříc: „Maria Paní má, buď zdráva – vítej nám, Královno máje.“

32 dnů spolu s předvečerem – 32 nepřetržitých svátků, dny milosti, dny radosti, dny štěstí. Který jazyk vypoví a které péro vyličí kouzlo těch překrásných večerů májových? Sotva se odtrhnout můžeme od oltáře andělské Královny, kde tak snadno zapomínáme na zemi a kde s andělskými sbory se mísí naše zpěvy, zatím co obraz Panny nejkrásnější září mile v naší duši. Krása Panny nejsv. jest předmětem našich zpěvů a rozjímání májových, její krása dodává půvabu celému měsíci – půvabu, jehož by nevykouzlil ani sebe krásnější večer, kdyby se ho nedotkla bělostná ruka Panny nejčistší.

Krása nejbl. Panny jest předmětem májových rozjímání, ale kdo jest s to, důstojně vyličit tu krásu? Daří se mu ještě hůře než malíři, který se pokouší ztělesnit na plátně letní východ nebo západ slunce v alpských výšinách. Pohlédneš na takový obraz, a řekneš snad: „Je to mistrovské dílo“, ale co je to vůči skutečnosti? Malíři spěchá na pomoc poesie. Pracuje jinými prostředky, živým slovem maluje a ne mrtvým štětcem, ale i ona konečně dozná: „Marná námaha.“ Snad i hudba – zase svým způsobem – se pokouší vykouzlit v tobě náladu letního alpského jitra nebo večera, na konec však seznáš, že selhaly pokusy všechny.

Podobně vede se tomu, kdo snaží se věrně vykreslit v naší duši obraz přesvaté Panny. Murillo zasvěcuje štětec její slávě – a co dokáže? Bernarda, která v Lurdech hleděla na nebesky spanilou tvář Neposkvrněné Panny, nemohla od té doby snést pohledu na žádný, ani sebe krásnější mariánský obraz. Tak daleko stojí lidské umění a dovednost za skutečností a ideálem, jež snaží se ztělesnit.

Po nezdařených pokusech odkládá umělec štětec a poesie chápe se péra, aby v básních a

⁴⁴⁹ REDAKCE. Královna květů. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 65-66.

písních opěvala krásu nebes Královny. Poesie spolu se zpěvem ještě nespíše dovede v naší duši vykouzlit obraz nejsvětější Panny. Ale co je to všechno vůči té, kterou Všemohoucí vytvořil a všemi milostmi ozdobil?

Viktorinus⁴⁵⁰ odloží péro a přicházejí Bernardové a Ambrožové a odvažují se posledního pokusu – nadšenými slovy vylicít krásu Panny Neposkvrněné – daří se jim jako předešlým. Bůh na ni shrnul všechny milosti, které našel v pokladech svého bohatství, a ubohý člověk pokouší se slovy vylicít tu krásu? Šalomoun marně hledá pro svou Velepíseň obrazy, jimiž by přiměřeně krásu sv. Panny znázornil, církve sv. doznává, že se jí nedostává slov, aby ji s dostatek velebila, a my bychom to dokázali?

Žádný jazyk není s to, po zásluze vylicít krásu Panny nejsvětější, jejíž pohled anděly blaží. Kde však jazyk umlká a výřečnost umdlévá, tam mluví srdce. Každý z nás – já, který ty řádky píše, a ty, který je čteš – vytvořili jsme si v hloubi srdce obraz Panny nejkrásnější, své Královny a Matky nejsvětější – podle toho, co jsme o ní slyšeli, rozjímali, studovali. Čím hlouběji se duše při studiu nebo rozjímání vnořila do té krásy nadhvězdne, tam určitěji a jasněji obraz Královny Májové v ní září – ale slovy vyslovit, co duše cítí, toť úkol nad lidské síly. Přece však k mlčení odsouzení nejsme, se zpěvy andělských chorů spojíme i my chvalozpěvy své, a nejsme-li hodni вплést ohnivé růže do věnce nebes Královny nebo liliemi věnčit její svaté skráně, položíme aspoň chudobky svých nepatrných chval na stupně jejího trůnu.

⁴⁵⁰ Adam a s. Victore, skladatel překrásných sekvencí ke cti nejbl. Panny.

Koruna Královny Májové⁴⁵¹

Slavný růženec jest modlitba ctitelů Májové Královny. Ples velikonoční doby, slavné nanebevstoupení Páně, plamenný žár Ducha sv., divotvorce, z jehož rukou sv. Panna vyšla a který v církvi bez ustání působí, a konečně poslední dva desátky, opěvující nebeskou oslavu naší Královny, to vše spojuje nerozlučně růženec vítězný s měsícem květů.

Zvláště pak poslední desátek rád se v zanícení modlívají ctitelé Královny květů před jejím obrazem trůnícím v záplavě květů a v moři světél,⁴⁵² Královnou jest naše Paní, proto do ruky vkládá jí církev svatá žezlo – symbol vlády, k nohám klade jí zeměkouli – znamení panství nad celým světem, a hlavu jí zdobí korunou zlatou a tím vyznává ji Královnou nebe i země.

Koruna byla vždy a všude znak důstojnosti královské, tedy symbol nejvyšší vznešenosti a moci na zemi. Hlava korunovaná bývala poddaným vždy posvátnou; národ židovský s úctou se skláněl před „pomazaným Páně“, ⁴⁵³ nauka křesťanská názor ten zušlechtila a žádala, aby vládce pojil v sobě moc a vznešenost královskou s láskou a dobrotou otcovskou. Nejen pána, nýbrž otce měl mít lid ve svém králi, a korunu měla mu chránit a bránit nikoli bázeň, nýbrž láska poddaných.

Tu zahleděl se věřící lid na panenskou Matku svého Spasitele a Pána. Král králů a Pán pánů – čím je tedy jeho Matka, ne-li v pravém slova smyslu Královnou? Královnou nazývá ji prorok v mesianském žalmu 44.,⁴⁵⁴ po nanebevzetí viděl ji v oslavě její duchovní syn oděnou úborem královským (Zjev. 12, 1).⁴⁵⁵ Brzo porozuměli věřící těmto pokynům, brzo pochopili, že se sluší knížecím diadémem zdobit svaté čelo Panny přemocné, a koruna královská stala se od nepamětných

⁴⁵¹ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Koruna Královny Májové. *Dorost*. 1923, č. 15, s. 249–250. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Koruna Královny Májové. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 66–68.

⁴⁵² V neděli 15. srpna 1926 v 6:00 hodin skládal Kubeš slavné řeholní sliby za asistence dvou kněží a čtyř scholastiků. Při tak zvané velké mši svaté kázal a po kázání se modlil desátek „Který Tě, Panno, na nebi korunovati ráčil“. Během celého desátku bylo vyzváněno všemi zvony. Večer v 19:00 hodin měl kázání k mariánským družinám.

⁴⁵³ *Dictionnaire de la Bible : contenant tous les noms de personnes, de lieux, de plantes, d'animaux mentionnés dans les Saintes Écritures les questions théologiques, archéologiques, scientifiques, critiques relatives à l'Ancien et au Nouveau Testament et des notices sur les commentateurs anciens et modernes : Tome Quatrième : Première Partie : L–Mezuza*. Paris: Letouzey et Ané, éditeurs, 1912, s. 1032–1040. Heslo *Messie*. *Příruční slovník biblický*. Praha: Kropáč a Kucharský, 1940, s. 302–309. Heslo *Mesiáš*. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=134>

⁴⁵⁴ Ž 45 (44), 10. („Po pravici stojí ti královna.“) SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: díl I.: úvod a Ž. 1–71*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1900, s. 348–363. *Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI–XLII*. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=744> SPÁČIL, Bohumil. *Psallite regi nostro: rozjímání na žalmy pro kněze. Svazek první, Předmluva - úvod - žalm 1–50*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1941, s. 319–327. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1184>

⁴⁵⁵ „I ukázalo se veliké znamení v nebi: Žena oděná sluncem a měsíc pod nohama jejíma, a na hlavě její koruna z dvanácti hvězd.“

dob nejčastějším a nejoblíbenějším symbolem důstojnosti nebeské Vládkyně. Madonna zobrazována pak nejčastěji a nejraději jako Královna, ale tak, aby vznešenost Vládkyně se v ní pojila s dobrotivostí a laskavostí Máteře.

Když v pozdějších dobách (zvl. od stol. XVII.) zavládl zvyk, korunovat milostné obrazy a sochy Panny Neposkvrněné, zdálo se lidu věřícímu docela přiměřeným, snést, co nejdražšího měl, k ozdobě obrazů své Paní. Co nejušlechtlejšího příroda měla, musila vydat, aby pořízen šperk důstojný nebeské Královny. Nešetřeno zlatem, nešetřeno drahým kamením, jen aby koruna Matky Boží důstojná hlásala plamennou lásku a oddanost jejích ctitelů. Pořízena často koruna, že co do krásy může závodit směle s korunou kterékoli hlavy diadémem zdobené – co do lásky však, jež ji na hlavu nebeské Královny vsadila, honosit se podobnou nemůže nižádný kníže ani kněžna pozemská. Žádná koruna nemá v sobě tolik perel a drahokamů a zrnok zlata, co planoucích srdcí Matku milostnou obklopovalo, od nejstaršího korunovaného obrazu Neposkvrněné Panny až ke korunovací vatikánské a svatohostýnské.⁴⁵⁶

Jak pěkně vyjadřuje výzdoba korunky svatohostýnské cítění a lásku věřícího lidu k nebeské Královně! „Perla mi slz svých kropili jsme, Maria, korunu Tvou; opálovými sny nejkrasších svých chvil zdobíme čelo Tvoje; drahokamy pojíme s jasnou koruny Tvé stálost lásky k Synu Tvému; zlatými topasy ryzost víry své; rubíny vřelost srdcí svých; safíry touhu po Království Tvém; smaragdy naději života v Tebe a Syna Tvého, o Maria! V čelo Tvé stavíme symbol zemí rodných se znaky trojice božských ctností, které nechť na věky planou nad národem naším... Vše, co dáti můžeme k oslavě Tvé, jest chudobkou⁴⁵⁷ vedle velikosti slávy Tvé. Táž od tisíciletí záplavou světla plní svět, ozařuje téměř hor a zapadá v hlubiny údolí stejně jak do hlubin duší...“⁴⁵⁸ V čelence koruny vroubené perlami stojí prosba: „Zůstaň Matkou lidu svému“. Jenže celý svět nechová tolik perel, co slz útěchy a radosti vycedily oči vyhnaných synů Eviných před trůnem milostné Královny, pevnější než drahokamy jest stálost naší oddanosti k ní, a jas ohnivých rubínů bledne ve světle a žáru plamenné lásky věřícího lidu k Marii.

Koruna nebeské Královny byla ve středověku oblíbeným předmětem církevních zpěvů. V knize „O Koruně Marie Panny“⁴⁵⁹ sestavil neznámý ctitel mariánský z 12 drahokamů, 6 hvězd a 6 kvítků korunu nebes Královně, a v 25 kapitolách líčí slovy plnými nebeské něhy a vroucnosti krásu

⁴⁵⁶ První korunovace obrazu Panny Marie se odehrála již v 8. století, kdy papež Řehoř III. (731–742) korunoval roku 732 obraz Panny Marie v oratoriu svatého Petra v Římě korunou z ryzího zlata a s mnoha drahokamy. První korunovace, oficiálně schválená vatikánskou kapitulou se uskutečnila 27. srpna 1631, kdy zlatá koruna spočinula na hlavě Madony della Febbre, uložené v sakristii baziliky svatého Petra v Římě. *Mariánské korunovace v dějinách* [film]. Scénář a režie Tomáš M. CIGÁNEK. 2011.

⁴⁵⁷ Naráží se na ozdobu uvnitř korunky, na věnec chudobek dole dokola vrytý.

⁴⁵⁸ JANDA, Antonín, ed. *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské dne 15. srpna 1912*. Brno: Matice Svatohostýnská, 1913, s. 56.

⁴⁵⁹ Mylně přičítané svatému Ildefonsovi. HILDEFONSUS TOLETANUS EPISCOPUS. *De Corona Virginis*; PL 96.

Panny nejsv. „Maria, poklade a sade požehnání, sloupe a základe pravdy, jase a září milosti, prameni odpuštění, oporo církve, zdroji moudrosti, schráno čistoty, naděje spasení, stánku pokoje, dome blaženosti, prostřednice spásy, milovnice pokorných, slávo čistotných, světlo hříšníků, sílo kajícníků, cesto bloudících, učitelko dokonalých, radosti andělů i lidí: ke cti a slávě koruny Tvé na čtvrtém místě do ní lilii vlétám... Ty dívka přesličná a panna překrásná, že není ženy Tobě podobné... a protože jsi přenesmírně sličná panenským hávem sv. čistoty, neuvěřitelně krásná plností vši svatosti, nevýslovně bohatá zdobou veškeré milosti, zalíbila jsi se očím nejvyššího Krále, vši lásky hodná a přespanilá. Tys vznešenější nebes, Tys Boha, jehož svět pojmuti nemůže, v lůně neposkvrněném nosila, Tys zkázu pramáteře naší spravila, Tys člověku ztracenému vykoupení našla, Tys podivuhodnou záměnu světu celému přinesla... Tys, Panno, královská, drahokamy všech ctností kráslená, svou krásou, těla i duše, zdobená... Tys počala, ale bez žádosti; Tys Krista nosila, ale bez obtíží; Tys porodila, ale bez porušení... Toho jsi matkou, jemuž Bůh jest otcem, Syn Otcovy lásky jest korunou čistoty Tvoji, moudrost srdce Otcova jest plodem panenského lůna Tvého...” (5. kap.)

Královnou zveme přesvatou Matku svou. Při pohledu na korunu její vzpomem mimoděk na slzy, jež oči její v těžké chvíli prolévaly a kterých viny naše byly příčinou – tyto slzy jen zvětšily lesk jejího diadému a pojistily jí aureolu bojovníků Kristových. Královně andělů, mučedníků a panen neschází teď žádný šperk a žádná zdo. Trojnásobnou korunou korunoval na nebesích Syn Matku svou, nad anděly povýšil dceru pozemských niv. Poutnice tohoto slzavého údolí a sestra naše trůní teď v nebesích po pravici královského Syna (Ž. 44),⁴⁶⁰ na chudičké dceři Davidově vyplnil Pán slova prorokova: „Učiním tě chloubou všech věků a rozkoší veškeré země, budeš korunou slávy v ruce Páně a diadémem královským v ruce Boha svého.”⁴⁶¹

⁴⁶⁰ Ž 45 (44), 10. („Po pravici stojí ti královna.“) SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: přidán výklad biblických chvalo zpěvů breviáře: díl I.: úvod a Ž. 1-71*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1900, s. 348-363. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI-XLII. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=744> SPÁČIL, Bohumil. *Psallite regi nostro: rozjímání na žalmy pro kněze. Svazek první, Předmluva - úvod - žalm 1-50*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1941, s. 319-327. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1184>

⁴⁶¹ Srov. Iz 60, 15. 62, 3. (Učiním tě chloubou věků, radostí od pokolení do pokolení. I budeš korunou slávy v ruce Hospodinově, členkou královskou v ruce svého Boha.)

Popis korunek⁴⁶²

Jos. Fanta, c. k. professor české techniky v Praze

Korunka mariánská

Koruna vyhotovena jest ze zlata a pokryta perlami a drahokamy.

V čelence roubené dvěma řadami perel (počtem 78) v pásu, emailem zdobeném liliemi a proloženém velikými orientálskými safíry (počtem 10), zříš v předu prosbu: „Zůstaň Matkou lidu svému.“ Pod nápisem ze středu čelenky splývá na čelo d é m a n t o v ý z á v ě s e k . Veliký střední d é m a n t vrouben jest věncem perel a menších sedmi d é m a n t ů , které proloženy jsou safíry (8). Po straně pak s čelenky této splývají podél tváří šňůry perel ukončené emailovými závěsy. Dlouhé šňůry perel proloženy jsou kuličkami malachitovými a lazurovými. (K tomu použito bylo celkem 395 větších perel, 6 malachitových a 12 lazurových vložených kuliček.)

Nad nápisem a svrchu uvedenou prosbou, umístěnou v čelence z předu koruny, položeny jsou znaky Moravy, Čech a Slezska emailované na zlatě. Nad každým z nich zasazeno mezi proužky, vyloženými granátem, na tmavomodré půdě po třech diamantech, zasazených v platině.

Znaky sepnuty jsou mezi sebou emailovanými, drahokamy vyzdobenými vložkami, které nad čelenkou tvoří k o r u n o v ý p á s sepnutý vrchem 18ti p a p r s k o v o u , safíry vykládanou a křížem vyvrcholenou h v ě z d o u .

Vložky mezi znaky jsou ornamentálně ryty. Šest velkých smaragdů perlami ovroubených tvoří na nich nasazené květy v půdě modrého prosvítavého emailu.

Vložky ostatní, postranní a zadní, emailovány jsou střídavě zeleně a modře, posázeny jsou kyticemi drahokamů, rozsazenými mezi topasy. Kytice ony utvořeny jsou z krásných, duhově hrajících opálů, střídavě lemovaných smaragdy a rubíny. K výzdobě tohoto korunovaného pásu užito bylo kromě oněch uvedených 6 velkých smaragdů 21 velkých topasů, 21 kulovitých opálů a množství rubínů (130), perel a smaragdů (132).

Osmnáctidílná h v ě z d a , tvořící nad hlavou Madonny zákryt koruny, poseta jest na paprscích safíry (105 kamenů), na hoře pak kolem kříže rozsazeno 18 větších rubínů.

K o r u n o v ý p á s končí svrchu věncem opálových perel (26).

K ř í ž e k ukončující zvedá se nad koulí z azuritu, obepjatou zlatým páskem se šesti diamanty. Křížek jest z malachitu a obložen jest průsvitným adulárem. Na ramenou jest zlatem vrouben a diamanty a perlami zdoben.

⁴⁶² JANDA, Antonín, ed. *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské dne 15. srpna 1912*. Brno: Matice Svatohostýnská, 1913, s. 55-58 (56-57).

Uvnitř jest koruna ryta. Kde se koruny dotýká čelo a téměř hlavy, jest vryt věnec chudobek, nad ním umístěn kolem dedikační nápis: „Pořízena jsem byla zbožností lidu Cyrillomethodějského z lásky k Marii Panně, v touze větší slávy Boží. Praha jest rodiště mé, posvěcena jsem byla Piem X. v Římě L. P. 1912.“

Konce paprsků hvězdových tvoří srdcovité s korunovým pásem šroubky sepnuté ukončení; doplněny jsou rytbou symbolických srdcí, z nichž vystupují plameny. Celkem vsazeno do této korunky: 27 démantů, 546 perel, 148 rubínů, 138 smaragdů, 113 safírů, 21 topasů, 47 opálů.

Jaký je smysl té výzdoby korunové, kterouž lid náš uctíti chce Máteř Boží: perlami, zlatem a drahokamy!

Perlami slz svých kropili jsme, Maria, korunu Tvou; opálovými sny nejkrasších svých chvil zdobíme čelo Tvoje; démanty pojíme s jasnou koruny Tvé stálost lásky k Synu Tvému; zlatými topasy ryzost víry své; rubíny vřelost srdcí svých; safíry touhu po království Tvém; smaragdy naději života v Tebe a Syna Tvého, o Maria!

V čelo Tvé stavíme symbol zemí rodných se znaky trojice božských ctností, které necht' na věky planou nad národem naším trojjediným!

Vše, co dáti můžeme k oslavě Tvé, jest chudobkou vedle velikosti slávy Tvé. Táž od tisíciletí záplavou světla, ozařuje téměř hor a zapadá v hlubiny údolí stejně jak do hlubin duší. S ní v duše naše zapadá krása, radost a mír. Žehnána budiž na věky, o Maria, Královno naše!

Korunka Jezulátka

V zlatém pásu, z něhož vzhůru se zvedají tajemné aduláry ve skupinách po jednom a třech, čteme na modré půdě, na zlatě emailované a topasy v pět odstavců rozdělené, slova: „Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.“ Je doprovází okruh rubínů. Korunka provedena plně ze zlata. Uvnitř jest ryta. Pod trnovým věncem kraj obepínajícím čteme: Posvěcena jsem byla Piem X. v Římě 1912. – Do korunky vsazeno celkem 30 rubínů, 20 velkých adulárů a 5 topasů.

Obě korunky vloženy jsou ve schránku, uvnitř jelení a zevně tepanou koží vyloženou. Schránka jest osmiboká. Vršek její zdoben písmenem „M“ ve zlatozáři; boky v předu vytepanou postavou vévody českého sv. Václava opřeného o štít svatováclavský v ruce s přílbou a praporem; v zadu postavou sv. Michala archanděla s mečem, jakožto strážců korunek. – Ostatních šest polí bočních zdobí loubí vinné s ptáky, při zemi s ještěrkou a hadem, s pozadím hvězdného nebe. Kování schránky jest zlaceno. Schránka uzavřena třemi rytými zámkami: na jedné straně vyryta koruna, na druhé monogram M. Ve schránce této byly

korunky uloženy na cestě do Říma.

Ku výstavě korunek v době, kdy nebudou zdobiti hlavy sousoší, pořízena byla zlacená kovová skříň se stěnami z broušeného skla křišťálového.

Měsíc B. Srdce Páně⁴⁶³

Otevřené Srdce B. Spasitele, jež po celý měsíc věřící purpurovými růžemi věncí, zve k sobě i nás, dítky Mariánské. Od doby, kdy to srdce v panenském lůně čisté Matky od Ducha sv. vytvořeno bylo a kdy jeho krev drahocenná všechn svět od hříchů obmyla, stalo se toto srdce svatyní, v níž Bůh a člověk se ve svatém objetí scházejí – onen, aby odpustil, tento, aby svého Pána usmířeného našel. Sponou mezi Tvůrcem a světem stalo se toto Srdce nejsv., nebe i země v něm se stýkají; pokoj převyšující všechno pomýšlení jest snubním darem, jehož se lidstvu dostalo, když v něm přirozenost lidská s osobou božskou se snoubila. Z otevřeného Srdce Páně krev a voda vytryskla, znamení nejsv. Svátosti a sv. křtu, našeho znovuzrození a spojení s Bohem. Kdo je původcem tohoto spojení? Působí je denně o s o b n í Láska Boží, D u c h s v . , a zasloužila nám je v přehořké chvíli na oltáři kříže v t ě l e n á láska Boží, planoucí ve výhni nejsv. S r d c e , a sice vycezením nejdražší K r v e , ceny to našeho vykoupení. Duch sv. je p ř e d s t a v i t e l smilovné a odpouštějící lásky Boží, božské Srdce jest o l t á ř e m , na němž ta láska hoří, nejdražší krev jest p r o j e v a záruka té lásky, nejsv. Svátost jest denní o b n o v o v á n í a zpřítomnění té lásky – tak úzce souvisejí spolu tyto čtyři pobožnosti, a úcta mariánská jest zlatý rám, který je lemuje. Ted' však hledíme k B. Srdci, v němž se všechny paprsky Boží lásky jako ve středisku sbíhají. To Srdce už 20 století otevřeno všemu lidstvu. Vojín nám kopím bok otevřel, v něm pokoj a útočiště bezpečné. Zase nastává nám měsíc milosti, spějte k Srdci nejsv. především vy, sodálové mariánští, a učte se dokonalosti od toho Srdce, v jehož škole po třicet let vzdělávala své srdce vaše nebeská Královna a Matka – vždyť všecka její vznešenost a krása, která nás po celý máj okouzlovala a čarovnou rozkoší naplňovala, jest jen odlesk vznešenosti a krásy B. Srdce Páně, a proto ted' obracíme zrak od trůnu Královny Májové k pravzoru vši stvořené krásy, k svatyni vši svátosti, v níž všecka plnost božství přebývá – k nejsv. Srdci Kristovu.

⁴⁶³ Měsíc B. Srdce Páně. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 81.

Služba Mariina – pramen zušlechtění⁴⁶⁴

„Kdo mne nalezne,
nalezne život...”

Př. 8, 35

Alexandru Velikému bylo jednou vypravováno o vojínu, který si velmi zakládal na tom, že má stejné jméno jako jeho král. Alexander chtěl ihned vědět, jak statečný onen voják jest, a když slyšel, že je zbabělec, zavolal si ho a řekl mu: „Bud’to změníš své chování a budeš ode dneška dělat královskému jménu čest, nebo změníš své jméno. Nestpím, abys svou zbabělostí byl mému jménu k hanbě.“ Souhlasíme docela s rozhodnutím tohoto krále a chápeme dobře, proč velkým vojevůdcům záleželo na tom, aby jejich vojáci byli ke cti svému praporu, králi a národu. Katolický vévoda bavorský Maxmilian velmi přísně trestal vojáky, kteří plenili, drancovali a ubohý lid utiskovali podle způsobu vojsk protestantských. Byltě náhledu, že tím činí hanbu jak národu, tak i víře, pro kterou bojují.

Stejně názory měli staří křesťané. Křesťan nese jméno Kristovo, a to jméno by bylo hříšným nebo nezřízeným životem věřících znesvěcováno. Poukazuje na to už sv. Pavel, stěžuje si na to i Hospodin ve Starém Zákoně a vytýká Israelitům, že pro jejich neřesti jest jméno jeho v potupě u jiných národů. Proto byla kající kázeň za starých dob tak přísná. Neúprosně dbala a naléhala církev na to, aby vyznavači Kristovi byli v moři pohanských neřestí vzorem svatosti a mravní bezúhonnosti. Čest jména Kristova tak žádala.

Co tedy říci o sodálovi mariánském? Či jméno nese on? Jméno Mariino nese, a proto jest svatou jeho povinností jménu Mariinu být čistým životem ke cti. Tím jest povinen své nesmrtelné duši, tím jest povinen družině, tím jest především povinen Marii. Miluje-li ji, s radostí té povinnosti dostojí.

Život podle víry, život ctnostný a bezúhonný; to jest nejkrásnější, nejvýmluvnější a nejúčinnější doporučení úcty mariánské. Nejlepší reklama pro družinu, smíme-li tak říci, jest ušlechtilý život sodálů, povznesený nad prach všednosti a hříchu. Není-li sodál o nic lepší než „synové tohoto světa“, poškozují družinu, znechucují jak ji tak i úctu k blahoslavené Panně. Kdosi „pěstoval“ úctu k božskému Srdci Páně. Říkalo se o něm, že tou úctou provozuje sport, protože jeho

⁴⁶⁴ P. MARIANUS. Služba Mariina – pramen zušlechtění. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 97-99.

život nevypadal, jak by se dalo myslet na ctitele nejsvětějšího Srdce. Od toho, kdo úctu k B. Srdci má pořád na jazyku, právem se čeká, že bude hledět především sám na sobě uskutečnit prosbu: „Učiň srdce mé podle srdce Tvého.“

Totéž platí o mariánské úctě. Modlíme se přece: „Tys ze všech nejčistější, nejsvětější, nejkrásnější, nejctnostnější Panna.“ Jaký je to ctitel, který je jí docela nepodoben? Maria chce mít ctitele dokonalé. Od těch však, kteří její úctu pěstují nikoli skrytě, nýbrž veřejně se hlásí k vybranému voji jejích služebníků a veřejně nosí její insignia (odznaky) i její jméno, od těch, pravím, žádá větší dokonalosti, a to plným právem. Chybí-li kdo jiný, nese svou hanu sám. Nezřízený život sodála je však skvrnou na štítě nebeské Královny a hanou jejího jména i její družiny.

Že nezdárný syn jest hanbou otci a zármutkem matce, čteme ve Starém Zákoně; a že nezdárný sodál, nezdárné dítko mariánské, jest hanbou a zármutkem své nebeské Matce, rozumí se samo sebou. Má-li sodál Neposkvrněnou Pannu opravdu a ze srdce rád, nemůže jí opravdovost své lásky lépe osvědčit, než dá-li jí ve své osobě světce. Jeho život musí být živým dokladem a svědectvím: „Hle, to z něho učinila úcta mariánská a služba nebeské Královny.“ V zahrádce mariánské mají zkvétat ctnosti a sice květy všech ctností. Především růže obětavé, nezištné lásky, která nezná závisti a žárlivosti. Vedle ní lilie andělské čistoty, fialka pokory, chudobky skromnosti, slzičky svaté trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží. Tím přivábíš pod prapor mariánský jiné a získáš nové bojovníky nejmnocnější Panně. Chtěj nechtěj bude si musit každý doznat: „Jaké kouzlo vlastně skrývá ta úcta mariánská, dovede-li učinit anděla z děvčete, které jsem dříve znal jako světačku, a charakter z hochy, na kterém dříve nebylo nitky dobré?“

Ředitel jeden vypravuje z vlastní zkušenosti: Jedna mladá paní-sodálka obrátila svého světáčky žijícího muže. Jak se to stalo? Především neodolatelně na něho působil nebeský klid a skoro jas, který se v její tváři při modlitbě a zvláště po svatém přijímání zračil. Andělskou trpělivostí, se kterou snášela jeho všechny rozmazy, roztály poslední zbytky ledu. Sotva jest krásnějšího pohledu nad takovou andělskou duší, žijící v pozemském těle. A naopak není protivnějšího a odpornějšího obrazu než hašteřivé a pomlouvačné sodálky; mariánského nemají na sobě zhola nic kromě stuhy a odznaku, ten však okázale na odiv nosí, jen aby každý věděl, že to jsou sodálky, které se mají navzájem tak rády.

Vidíš-li sestru v řeholním oděvu, často činí snad na tebe dojem bytosti z jiných krajů. Víš sice, že má křehkosti jako každý člověk, jsi však přesvědčen, že nad hrubé poklesky je povznesena. Dovedl by sis představit, že dvě takové řeholnice se spolu hádají? Jaký by to asi na tebe učinilo dojem? A nemá sv. Panna práva žádat od svých sodálů trochu více dokonalosti, než-li jaké jsou světáci schopní? I sodál má své křehkosti, ale nad hrubé poklesky musí být povznesen – a k nim

patří především provinění proti lásce bliženské.

Úcta mariánská a služba nebeské Královny zušlechťuje každého, kdo se jí celým srdcem věnuje. Poddáme-li se vlivu její svaté lásky, bude každému patrné neustále se vzdávající zušlechtění celé naší povahy. Je to týž zjev, který lze často pozorovat na upřímných konvertitech, t. j. na těch, kteří přestoupili a celým srdcem přilnuli ke katolické víře.⁴⁶⁵

Toto zušlechtění má důvod v účincích úcty mariánské. Mezi nimi na předním místě stojí čistá radost a štěstí. Čím radost – rozumí se ušlechtilá vnitřní radost – životu duchovnímu jest, četl jsi v č. 6 v „Besídce“. Srdce naplněné radostí nedovede jiného zarmoutit, nedovede bližnímu působit bolest, nedovede ho urazit ani slovem, ani jednáním. Rozlévá vůkol radost, nikoli hořkost, a těší se, vidí-li kol sebe samé usměvavé tváře. Štěstí jiných jest jeho blahem, a to hledí jiným opatřit, jak může. Tak jednalo božské Srdce Páně, tak jednala a jedná Panna přesvatá: slzy nám stírá rukou svou, jak praví jedna píseň⁴⁶⁶ – a je-li ovocem mariánské úcty krom jiného i touha a snaha jiné blažiti, pak je nesporno, že ta úcta neobyčejně zušlechťuje – vždyť jiné šťastnými činit je cosi božského – to bylo povoláním a životním úkolem nejsv. Srdce, to bylo a jest úkolem Matky milosrdenství. Jen ďábel má radost, vidí-li slzy a může-li komu způsobit bolest.

Jiným účinkem úcty k Neposkvrněné Panně jest čistota srdce. „Pověz mi, s kým obcuješ, a já ti povím, jaký jsi“ – co říci tedy o vroucím ctiteli nejčistší Panny, jejíž důvěrný styk s ní nutně povznáší nad prach všednosti a bahno nepravosti! Čím vroucnější a opravdovější úcta k Marii, tím

⁴⁶⁵ Profesor [August] Meineke psal po smrti své dcery Julie Albánu Stolzovi, jehož vedením přestoupila na víru katolickou: „Snadno pochopíte, že mi bylo s počátku těžko dát mému drahému dítěti svolení ke kroku, který ji dělil od církve, v níž moji předkové plných 330 let nalézali štěstí a blaho. Když jsem však vždy více a více pozoroval, že v nauce církve, k níž nyní přilnula tělem a duší, nejen největší uspokojení nachází, nýbrž jejím vlivem se vždy více zušlechťuje a je rozněcována vždy neúnavnější snahou po všem dobrém, byl jsem šťasten ve štěstí svého dítěte a žehnal jsem hodině, kdy jsem dal své svolení.“ Dějiny horlivých družin jsou plny podobných příkladů. Kolikrát doznala matka řediteli, že její dítě dříve vzdorovité, neposlušné, hašteřivé atd. je jako vyměněné od doby, kdy začalo do družiny chodit. Nejednomu by se však mohlo říci, co protestantský duchovní řekl jedné konvertitce: „Nestala jste se lepší svým přestoupením.“ Ta si ale vzala jeho výrok k srdci a dokázala pak svým životem všem, že se přestoupením lepší stala. Sodále, zpytuj trochu svědomí – a učin jako ona! Dokaž všem, že jsi se vstoupením do družiny skutečně lepším stala.

⁴⁶⁶ U Matičky (Ve chrámě zde na májové)

Ve chrámě zde na májové,
prožíváme šťastné chvíle,
je nám dobře, jsme tu šťastni,
jako děti u maminky.

Co nás tíží i co milé,
Matička se Boží dozví,
každý s důvěrou a prostě,
upřímně jí všechno poví.

Matička zde dobrotivá
vlídnou rukou slzy stírá,
potěší a upokojí,
když bol trpký duši svírá.

podobnější stává se duše andělům, tím více platí o ní slova Páně: „Ve světě dlí, ale z tohoto světa není.“ Tím přicházíme k dalšímu ovoci úcty mariánské: k zálibě ve věcech nadzemských, jež jest mocnou vzpruhou lásky k Bohu a podporou touhy po nebi. Tím je však dosaženo všeho – tímto trojím jest lidské srdce zušlechtěno dokonale. Radost, zdroj pravé šlechetnosti, napomáhá, aby náš poměr k bližnímu byl uspořádán a zařízen, jak chce a stanoví Bůh, a jak žádá spravedlnost i láska. Vzájemný pokoj jest ovocem takového spolužití. Čistota zdokonaluje srdce samo a působí, že člověk žije beze vší nezřízenosti a vnitřního rozbroje, zakouší pokoj sám v sobě. Záliba ve věcech nebeských a láska k Bohu zdokonaluje náš poměr k Tvůrci a přivádí nás k vrcholu svatosti a mravního zušlechtění – a to vše jest ovocem úcty mariánské!

Příloha č. 44

Dětské družiny, jejich význam a vedení⁴⁶⁷

Než přikročil k svému referátu, vytasil se s praktickým návrhem, aby prý sodálky, které už přes hodinu stojí, si vyměnily místo s těmi, které sedí. Sodálky ochotně vyhověly, a když nastalo ticho, ujal se slova. – Uvádíme jen obsah poněkud dlouhého referátu:

Poukázav v úvodě na horečné úsilí a chvat nepřátel odvést nám všecku mládež, vysvětlil krátce

1. účel (chránit dítě před nebezpečími, jež ohrožují jeho víru a čistotu, pojistit dorost družinám jinošským a dívčím), časovost a nutnost dětských družin, a nastínil stručně, jak si počínat při

2. zakládání. Doporučí zakládání dětských odborů při dívčích družinách; časem se z odboru může vyvinout samostatná družina. Přechází pak k

3. vedení družiny (odboru). Pro děti 14tí denní schůze sotva stačí, měsíční rozhodně nestačí, proto nebudiž (pokud možno) upouštěno od týdenních schůzí. Ředitelem družiny musí býti kněz, jemu však může práci usnadnit sodálka, jež by byla ochotna dětem týdně se na 1-2 hodiny věnovat („instruktorka“). Její působení v družině: dbá o kázeň, cvičí s dětmi zpěv, je přítomna hrám, může zastupovat i nepřítomného ředitele. Ředitel aspoň každou druhou schůzi mezi děti přijít musí. Doporučuje se, aby se děti neshromažďovaly v kostele, nýbrž ve vhodné větší místnosti. Promluva měj spíše formu přátelského rozmlouvání s dětmi o některé stati katechismu, biblické dějepravy a pod. Tím jsou děti zaměstnány a uvarují se tčkovosti. Vlastnosti instruktorky: musí být obětavá, oblíbená a musí to s malíčkými „umět“.

4. Kázeň. Na pořádnou účast při schůzích a sv. přijímání se musí naléhat i u dětí. Výbor budiž každoročně volen – jen ať se malíccí „zaučují“, jak se to dělá. Malé úřady sodálům svěřené mají veliký výchovný význam. Při výběru budiž pamatováno, že družina není polepšovna. Děti líné, hašteřivé nebo dokonce zkažené nesmí býti připuštěny, i kdyby si ředitel odmítnutím znepřátelil celé příbuzenstvo. I k výluce někdy nutno sáhnout. Malíccí musí být vedeni ke skromnosti ve styku s dospělými, ale při tom nesmí být ředitel příliš pedantský. Rozpustilost, zlomyslnost, trvalý nepořádek se jim ovšem slevit nesmí nikdy. „Ale jde-li o malíckost, pak musí ředitel svou mládež hájit vůči mrzutým lidem, kteří zapomínají, že byli kdysi také dětmi, a že sami nebyli o nic lepší, než ty děti, které mentorují... Malí sodálové musí být

⁴⁶⁷ REDAKCE. První sjezd delegátů Mar. družin Čech, Moravy a Slezska. *Ve službách Královny*. 1923, č. 9 a 10, s. 118.

přesvědčení, že tam, kde jsou v právu, jejich ‚velebný pán‘ je nedá... Tím nepravím, že se má ředitel s dětmi mazlit. Jen to ne – takové rozmazlené zboží není k ničemu.“ Z á b a v ě nutno popřát v dětských družinách více místa, ale ne omezit se na s a m o u zábavu. Kromě toho nutno pečovat o častou změnu, protože jednotvárnost dětskou duši ubíjí. Uvádí ze své družiny: slavnost titulární, andělů strážných, Obětování Panny Marie 21. listopadu, vánoční, dvě adorační hodiny v roce, zvláštní pobožnosti v měsíci Královny Májové a pak v měsíci Božského Srdce Páně, slavnost Přítele dítek v červnu. – Pak několik slov o p ř e c h o d u do družiny dospělých.

5. O v o c e naší práce v dětské družině. Zmínka o dětské nestálosti. Nicméně naše práce dítkám věnovaná není docela nadarmo. Referent žádán, aby uvedl příklad z některé ze svých tří dětských družin. Uvedl řadu pěkných rysů a na konec pravil: „Krom obětí a snad i zklamání zakusí ředitel i instruktorka mezi maličkými nejednu radost. Viděl jsem přece nejednu družinu, do některých mi bylo dopřáno nahlédnout hodně hluboko, ale mohu ubezpečit každého: tolik ušlechtilé vzájemné lásky jako ve své dětské družině jsem nenalezl nikde. Není tu žárlivosti, když se na některou usměji nebo s ní trochu více promluvím, není řevnivosti, když se rozdělují úřady nebo úlohy, nejsou tu strany, před volbami není agitace ani zbytečných starostí a řečí, není klevet a hašteření; není uražené samolibosti, když některou pokárám, a celkem je více uznání a vděčnosti za práci jim věnovanou než v kterékoli jiné družině. Zažil jsem nejednu blahou chvíli mezi těmi dětskými srdci, jež neznají přetvářky a falše, jež nevědí, co je neupřímnost a pokrytectví, jež oddanost a lásku nelžou, jež přilnou s nelíčenou důvěrou k tomu, u něhož najdou trochu lásky.“ Na konec se obrací referent k r o d i č ů m -sodálům: oni jsou hlavní podporou naší při zakládání a zdárném vedení družin.

6.

Přechod do jiné družiny⁴⁶⁸

Aby kdo platně do jiné družiny přešel, netřeba, leč aby od jejího ředitele byl platně přijat. Více stanovy neukládají. Jest však žádoucí, aby sodál svou dosavadní družinu slušně opustil a aby se přecházení z družiny do družiny nestalo zlovykem. To by však nastalo, kdyby se ve věci tak důležité nedbalo pořádku. Pak by i v našich družinách byla hojnost „stěhovavých ptáků“, kteří nejsou žádnému spolku k ozdobě a nikde oblíbeni.

Především nesluší se, aby sodál utekl z družiny beze všeho ohlášení a rozloučení, asi jako poškoláček, kterému konečně učitel otevře dveře. Je-li kdo v hostinci jen v trochu slušné společnosti, poroučí se jim, když odchází; slušný člověk sotva vezme klobouk a uteče beze slova. Tím spíše se tak sluší učinit v družině, kde se mají všichni pokládat za bratry v jediné rodině nebeské Matky. Sodál má tedy svůj úmysl ohlásit řediteli a zároveň oznámit důvody, pro něž chce do jiné družiny přejít.

Důležitost věci vymáhá, aby důvody byly vždy závažné. Bez opravdu vážných důvodů neměl by ho jiný ředitel, na němž vlastně rozhodnutí záleží, do své družiny přijímat. Které důvody mohou sodála k přechodu pohnout? Odchází snad do družiny jiného stavu, protože okolnosti a předpisy tak žádají – na př. z dětské družiny do jinošské, z dívčí do družiny žen; snad mění místo svého pobytu a chce přejít do družiny svého nového bydliště – ve velkoměstě odchází do vzdáleného okresu a pod.: to všechno jsou důvody skutečně závažné, a žádný ředitel nebude mu bránit. Před odchodem má si sodál vyžádat od ředitele písemné osvědčení, po případě doporučení, a toto nemá mu být nikdy odepřeno. Odpírá-li se mu z důvodu, že jeho chování nebylo bezvadné, žaluje tím ředitel sebe sama, že takového ve své družině trpěl. Tento případ mohl by nastat jedině v družině, kde dlí sodál dlouho (v dětské, jinošské, studentské) a kde ho ředitel trpěl jen z ohledu na to, že brzo vychodí školu a dá družině s bohem – předpokládám, že se nedopustil hrubého pohoršení nebo přečinu, a že jeho přítomnost není ostatním nebezpečná. Z ohledu na jeho dřívější horlivost ponechá ho ještě těch několik týdnů nebo měsíců (nikoli let!) v družině, aby mu nemusil napsat do alba „vyloučen“. Doporučení pro jinou družinu mu ovšem musí odepřít; při tom mu otevřeně oznámí důvod.

Nová družina, do které se sodál hlásí, má vždy naléhat, aby osvědčení přinesl; bez něho bych sotva koho přijal. Jen v případě, že se ředitelé osobně znají a věc mohou spolu ústně vyjednat,

⁴⁶⁸ M. EXPERTUS. Přechod do jiné družiny. *Ve službách Královny*. 1923, č. 9 a 10, s. 123-126.

anebo v případě, kde je sodál novému řediteli dobře znám, může se od písemného doporučení upustit. Tak se na př. děje, kde u téhož kostela přechází dívka po sňatku do družiny ženské.

Co dělat, přijde-li sodál s důvody malichernými? Má snad do družiny *B* o několik minut blíže než do družiny *A*, družina *B* platí za lepší a přichází do mody, nepohodl se snad se sodály, ředitel mu něco vytkl a pod. Tyto a podobné věci nejsou důvodem k odchodu, a ředitel mu věc přátelsky vysvětlí. Stojí-li však sodál na svém, nemůže mu bránit, a kdyby ho nová družina nepřijala, musí ho ponechat ve své. Okolnost, že chtěl odejít a nedbal rady, není *casus dimissionis*. Vyloučí-li ho ředitel přece, jest sice vyloučení platné, ale bezprávné a proti stanovám. Odejde-li však sodál bez ohlášení, může s ním ředitel jednat jako s každým, který přestal chodit do schůzí, i kdyby privátně zvěděl, kam odešel. Takovému může po několikateré nepřítomnosti, jež se v tomto případě pokládá za *neomluvenou*, napsati do alba: „Vyloučen pro neomluvené zanedbávání schůzí“. Není-li pak v nové družině přijat, nemá povinnosti přijmout ho zpět.

Má dát ředitel doporučení i sodálovi, který bez závažných důvodů chce odejít? Nekáral bych ředitele, který by mu ho odepřel. Soudím však, že bude lépe, dáti i takovému žádané osvědčení, aby nemyslel, že družina příliš o něho stojí. Uváží-li druhý ředitel jeho důvody, možná dost, že ho pošle zpět, a takový návrat nepříliš čestný jest dostatečným trestem za jeho svéhlavost.

Jak si má počínat družina, do níž sodál přechází? Ředitel buď sám nebo v poradě s výborem zkoumá předložené důvody. Ať má přicházející sodál důvody sebe pádnější a doporučení sebe lepší, není družina povinna ho přijmout. Může s ním naložit jako s každým hlásícím se čekatelem – bude si však počínat rozumně a nebude činit obtíží, jestliže uvedené důvody jsou vážné a není-li jiných překážek. Možností jest však celá řada.

1. Sodálovi se oznámí, že ho nová družina bude vždy pokládat za *hosta*. Súčastní se všech jejích schůzí a pobožností, nosí při nich sodálský odznak (a sice své dřívější družiny), získává odpustků jako jiní sodálové, jest podroben kázni družinské (poslušnost vůči řediteli, svědomité docházení do schůzí, účast na společném sv. přijímání atd.), zůstává však nadále členem dřívější své družiny. Toto rozhodnutí má svému dřívějšímu řediteli oznámit a každoročně podle místních pravidel nebo zvyku zasílat zásvětnou modlitbu, aby trval ve spojení se svou družinou a dal na jevo, že se k ní hlásí. Kdyby mu byla účast na schůzích zakázána (jako hostu, tedy bez udání důvodů), zůstává členem své družiny.

2. Tentýž způsob se zachovává, nechce-li sodál přestoupit, nýbrž volí-li zůstat členem své dřívější družiny. Ředitel nové družiny nemusil by s tím být srozuměn, ale radíme, aby mu vyhověl. I takový sodál je podroben ve všem kázni družiny, ve které hospituje. Odpustků získávají sodálové v obou těchto případech účasti na pobožnostech družiny, do které přešli.

3. Družina žádá, aby se podrobil čekatelství jako každý jiný. Neosvědčí-li se a není-li

připuštěn k přijetí, vrátí se (je-li možno) do své dřívější družiny, a ta nemá práva bez důvodu ho odmítnout. Jen kdyby se mezitím dopustil něčeho, nač je ustanoveno propuštění, může být vyloučen. Platí tedy totéž, co řečeno o vyloučení svrchu. Jako čekatel nosí odznak čekatelský, po případě chodí bez odznaku, jak je v družině zvykem. Po celou tu dobu zůstává sodálem své družiny, a má tudíž podíl na duchovních milostech a výsadách sodálů (odpustky, privilegium oltáře, kdyby snad jako čekatel zemřel atd.).

4. Doba čekatelská je mu zkrácena. To závisí od usnesení výboru nebo od rozhodnutí ředitele. Sodálům docela neznámým není radno co odpouštět. Jinak platí totéž co v č. 3.

5. Čekatelství je mu docela o d p u š t ě n o. Někde je zvykem, že dívka přecházející do družiny žen zřízené u téhož kostela jest ihned pokládána za sodálku a není vůbec obvyklým obřadem přijata, jak se musí stát u č. 3 a 4. Zvláště tam, kde obě družiny mají téhož ředitele, se může tento zvyk zachovávat. Totéž se může (nemusí!) dělat, přechází-li kdo z družiny dětské do jinošské (dívčí), ač-li je dotyčný ředitel dobře znám anebo na základě spolehlivého doporučení. Dostane ihned sodálský odznak, může dostat i diplom, jest zapsán do alba, a věc je vyřízena. Přece však soudím, že děti přecházející do družiny dospělých by měly kandidaturu prodělat, a sice kvůli důležité i n s t r u k c i č e k a t e l ů, jež jest docela jiná v družině dospělých než v dětských.

Je-li sodál do nové družiny platně přijat a v seznam sodálů zapsán, oznámí vše dřívější družině. Teď teprve se mu vepíše do alba: „Přešel do družiny N.“ a zároveň přestává jakýkoli vzájemný závazek. Je-li snad později jako sodál z nové družiny propuštěn, přestává být sodálem vůbec a nemůže se do své dřívější vrátit, t. j. nemá práva žádat, aby ho přijala, a opatrnost pastorální káže, aby přijímán nebyl. – Řečené oznámení odpadá, odešel-li sodál z družiny, kde byl d o č a s n ě (na př. v dětské). Tam se mu podle místních zvyků napíše, když dosáhl určitého věku: „Vychodil školu.“ Ví-li ředitel, že odešel do jiné družiny, napíše: „Přešel do družiny...“ Nepřijme-li ho jiná družina, není radno, by zůstal v dětské družině – ta jest pro děti od 8 do 14 let a nikoli pro 30tileté vojáky. Totéž platí o družině studujících, jinochů a pod.

V některých družinách jsou zavedeny různé obyčeje, přechází-li sodálka z družiny dětské do dívčí, z dívčí sňatkem do ženské, nebo opouští-li student po dokonání studií družinu. Tyto zvyklosti nepatří k podstatě družinského života, ale kde jsou zavedeny, dodávají družině rázu pravé mariánské rodiny. Proto budiž snahou ředitele i sodálů, zvyky takové svědomitě zachovávat.

Propouštění abiturientů (v jiných zemích už dávno v obyčeji) popsáno jest na str. 109. t. r. Odchází-li sodálka do dívčí družiny, promluví k ní ředitel několik slov na rozloučenou (ale ne sentimentálně, až je v kapli zátopa slz – také ne jako posmrtnou řeč nad rakví), dá jí obrázek a požehnání, a při pobožnosti se za ni družina pomodlí (na př. tři Ave). Právě tak před sňatkem při

odchodu do ženské družiny. Když jest přijata za sodálku nebo čekatelku nové družiny, navštíví ještě j e d n o u (nikoli čtyřicetkrát) své bývalé družky. Může se tak stát hned nebo za několik málo týdnů – při přechodu do ženské družiny p o s ň a t k u . Při té schůzi se s ní jedná jako s hosty, kteří ještě za čekatele přijati nejsou.

Jsmo rozhodně pro zachování těchto a podobných obyčejů, ale nepřehánět! Rozloučení musí býti důstojné, nikoli uplakané nebo zoufalé.

I pro sodály příchozí o d j i n u d bývají zavedeny různé způsoby přijetí, po případě přivítání. V které družině jest zaveden tento obřad:

Taj.: „Necht' předstoupí sodál (sodálové) N., který si přeje přejíti do naší družiny.“

Řed.: „Slibujete i naší družině, že budete stanovy družinské svědomitě zachovávat?“

Sod.: „Slibuji.“

Ř.: „Obnovte tedy před celou družinou své zasvěcení Královně nebes.“

Sodál s hořící svící v rukou klečící na nejnižším stupni oltáře a modlí se zásvětnou modlitbu.

Ředitel pak obvyklou formulí („Já z moci mně řádně udělené přijímám v á s ...“ „Pod praporem Mar.“ str. 45⁴⁶⁹) přijme ho do družiny a zavěsí mu odznak družinský.

Následuje obvyklá týdenní pobožnost.

Některé družiny mají své m í s t n í s t a n o v y či lépe řečeno z v y k l o s t i . Stanovy obsažené v příručce družinské jsou totiž všeobecné a závazné pro v š e c k y družiny; zvyklosti („stanovy místní“) nesmí jim odporovat, nýbrž jen tu a tam něco přidávají, jak jest prospěšno a vhodné pro místní poměry (příklad viz na str. 80 t. r.). Napsaný nebo vytištěný seznam takovýchto místních stanov dostane nový sodál hned, jakmile se hlásí. Instruktor může mu jednou věnovat volnou chvíli a vysvětlit mu, čeho je třeba. Není-li takových ustálených zvyklostí psaných nebo tištěných, vysvětlí se mu krátce, jaké obyčeje v družině jsou.

⁴⁶⁹ *Pod praporem Mariánským: Stanovy, obyčeje a modlitby družin Mariánských.* 6., opr. vyd. Praha: Věstník mariánských družin, 1918. 326 s.

Demokracie⁴⁷⁰

Jak rozuměli za velké francouzské revoluce nepřátelé katolické církve a všech, kteří jí věrní zůstali, pojmu „rovnost“, ukazuje na př. tento příklad (jeden z mnohých). Lebon, kněz a revolucionář, zradil své kněžské povolání, aby pomocí Robespierrovou se v republice „něčím“ stal. Jako zástupce konventu (= národního shromáždění) byl poslán do Arrasu, kde býval dříve kaplanem. Při každé příležitosti snažil se lidem vštípit pravdu, že zástupce konventu jest cosi daleko většího než býval král. Podle tehdejšího způsobu nesměl se nikdo králi upřeně podívat do očí, jemu tedy také ne. Kterýsi úředník při řeči s ním nesklopil očí. Lebon se na něho osopil: „Chlape, nevíš, že se proviňuješ proti národu, ježž já zastupuji?“

To však daleko ještě není všechno. V době „demokracie a rovnosti“ byl žalářován každý, kdo neprokázal Lebonovi patřičnou úctu. Jednou nepozdravil ho vinárník, podle jehož sklepů se L. kamsi ubíral, a za to jako „podezřelý“ vsazen do žaláře. Když vstoupil L. kdysi v divadle do své lože, zapomněly dámy v prvních řadách povstat a uctivě jej pozdravit. L. vrhl se na jeviště a odtamtud hřímal: „Tady se podívejte na ty navoněné fífleny, které neuznají ani za dobré, aby povstaly, když se objeví zástupce 25ti millionového národa; kdyby se tu objevil nějaký princ, povstaly by všechny, ale když přijdu já, vyslanec konventu, což jest více než král, nehne se nikdo s místa.“ Lebon ustanovoval, jaké kusy se mají v divadle hrát, jaké kostýmy při tom mají být atd. Při tom se volalo po celé Francii: „Ať žije rovnost a svoboda!“

⁴⁷⁰ Demokracie. *Ve službách Královny*. 1923, č. 10, obálka.

Útěcha uvězněných⁴⁷¹

Nadepsal bych raději: Královna očiště. Ale zdaž možno nazvati očištěc královstvím, když jeho obyvatelé nejsou svobodni a trpí touhou po vlasti a bolestmi, jaké dovede působiti oheň? Tam nejeví se tvář P. Marie rozjasněná vítězným výrazem, nýbrž plná útlocitu a něžné lásky k dítěti, jež leží na operačním stolku. Nemůže se hnouti, jenom z pohledu matčina čerpá sílu a její přítomnost ubírá bolestem největší palčivost. Pohled matky nutí lékaře, aby nástroje přikládal k ráně s jemností a co možná nejvíce urychlil svou práci. Matkou a prostřednicí jest P. Marie pro duše v očiště.

Pro ně přestala doba zkoušky a zásluh, ale též doba nebezpečí a pádů do hříchu. Jsou již v úplné jistotě o své spáse. Smrt je zastihla ve stavu milosti, ale přec ne tak čisté, aby mohly ihned přejíti v blažené patření na Boha. Nesnesly by toho, neboť přilnutí k věcem pomíjejícím zanechalo skvrny na nich. Nedokonalosti, lehké hříchy, neodpykané tresty za odpuštěné hříchy jsou stěnou, která je ještě dělí od Boha. – Pokud žijeme na světě, je naší povinností vymaniti se z hříchů, z nedokonalostí a náklonností k tvorům. Jsme při tom činnými a spolupůsobíme s milostmi, které nám Bůh dává. Nedosáhneme-li však žádané dokonalosti, očekává nás po smrti utrpení, jež nás očistí od všech nedokonalostí. Není to naše činnost, kterou bychom spojovali s působením Božím, nýbrž je to Bůh sám, jenž duši čistí ohněm. Je to mnohem těžší, neboť jsme při tom trpnými a zbaveni oné radosti, kterou skýtá přemáhání překážek a získávání zásluh. Odkládáme-li tedy se snahou po dokonalosti, stěradáme si mnohem větší díl utrpení pro budoucí život. „V tomto životě mne očist a takovým mne učin, abych nepotřeboval očištěného ohně“, prosí sv. Augustin.⁴⁷² Oheň pokládá Spravedlnost Boží za nejvhodnější prostředek, jímž by se provedlo očištění duše. „Jako po soudném dni zapálí Spravedlnost Boží oheň, jímž budou odsouzenci věčně trápeni, tak i nyní pouze spravedlností Boží jsou vyvoleni očišťováni po tomto životě a nikoli od zlých duchů, nad nimiž zvítězili, ani od andělů, kteří by přec své spoluobčany tak příliš netrápili.“⁴⁷³ Se skutečným ohněm se spojuje oheň vnitřní lásky, dosud nenasycené a dovršuje tak očištěné dílo. Duše oddělená od těla jasně poznává, že jejím jediným cílem je spočinutí v Bohu, od něhož je vlastní vinou dosud odloučena. Láska, která je základnou každé bolesti, zde dostupuje neobyčejně vysokého stupně a s ní též bolest. Není to bolest zoufalá, nýbrž spojená s nadějí, že tento stav pomine a zmírněná vědomím, že je spravedливо, co trpí. Je to bolest mučedníků, kteří umírali v mukách s největší

⁴⁷¹ Útěcha uvězněných. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 129-130.

⁴⁷² in ps. 37.

⁴⁷³ Sv. Tomáš, App. ad. Suppl. q. 2 a. 3.

radostí a bolest světců, kterou vyjadřuje sv. Pavel slovy: „Překypují radostí při všem soužení svém!“⁴⁷⁴

Nepochopitelná láska Boží, jež ví, že k nedostatkům a pokleskům oněch duší i jejich okolí přispělo, dovoluje, aby totéž okolí zmírnilo a zkrátilo dobu trestu. Je to víc než možno by bylo žádat od Boha, že i zde klade meze své spravedlnosti. Naše láska nemusí se zarosenýma očima patřit na naše drahé v utrpení, nýbrž může jim účinně přispět. Modlitba, almužna a mše sv. jsou ony prostředky, jimiž lze duším v očistci pomoci. Kromě toho však všechny ostatní dobré skutky, které se konají z lásky, mohou jim prospěti.

Jestli naše ruce vztýčené k modlitbě oddalují od nich trestající ruku Boží, co říci o rukou P. Marie!

P. Maria je matkou Syna Božího a proto její přímluva má větší cenu než přímluva svatých.

P. Maria je však též duchovní matkou všech, kteří v Kristu jsou zrozeni. K nim náležejí duše v očistci zcela zvláštním způsobem, neboť jsou v milosti posvěcující a spása jejich jest zajištěna. Že hodina smrti, jež je oddělila od těla, byla šťastná, je na přímluvu P. Marie, skrze jejíž ruce procházejí všechny milosti na člověčenstvo. Maria nazývá se klenotnicí milosti, branou nebes a nadějí dítek Eviných. Sledovala každý jejich krok, a bylo její touhou přímo je přivést do nebe, kdyby to nebylo bývalo v odporu se Spravedlností Boží. „Blahoslavení, třikrát blahoslavení jsou služebníci této matky, neboť její ochrana je nejenom provází v tomto životě, nýbrž jde s nimi až za hrob, do očistce. Čím méně duše ty sobě samy pomoci dovedou, tím více se zdokládá její pečlivost a dobrotivost“, píše sv. Alfons Liguori. Podrobuje se rozsudku Božímu, ale při tom nepřestává se přimlouvati, aby pobyt v očistci jim byl ukrácen. Slova knihy Sirachovcovy 24, 8. „Po vlnách mořských jsem chodila“, vykládá sv. Bernardin o P. Marii, jež prochází bouřlivé a ohnivé moře očistce a mírní jeho dusnou palčivost.

Duše v očistci sice jí nespátřují, ale poznávají jasněji svůj poměr k ní a vidí její ruku v celém svém životě. Jméno její je v očistci jako jitřenka, zvěstující den vysvobození. „Jakmile v očistci její jméno zavzní, tyto duše takovou pociťují radost jako nemocný, když zaslechne potěšitelná slova“, praví Dionysius Kartusián.

„Chceme-li duším v očistci vydatné pomoci poskytnouti, musíme jich vždy v modlitbách nejblahoslavenější Panně odporoučeti, především sv. růženec za ně obětovati, neboť tím bývají velice potěšeny“, vybízeli své posluchače sv. Alfons Liguori.

⁴⁷⁴ 2 ke Kor. 7, 4.

Záslib⁴⁷⁵

Víte, co je při přijetí nejpěknější?

Obraz P. Marie ověnčený růžemi, ozářený žárovkami, ta nadzemsky krásná tvář Neposkvrněné...

Řady sodálů neb sodálek, jak sledují obřad s hlubokou zbožností... Zpěv, na jehož vlnách srdce se hýbe jako lodička... To vše je pěkné, ale dle mého vkusu přece ne nejpěknější.

Mně se nejvíce líbí při tom srdce sodála, jenž se modlí zásvětnou modlitbu. V tom vrcholí slavnost přijetí. Se sodálem stává se při tom změna. Ne taková sice jako při řeholních slibech. Družinský záslib nerovná se řeholním slibům. Ale je víc než pouhá modlitba. Zde sodál něco dává a sice vše, co má: sebe sama. Od nynějška nenáleží sobě, nýbrž P. Marii. Všimněme si blíže zásvětné modlitby! Její forma je dramatická. Přijetí odehrává se vlastně v nebi. Sodál vidí svoji panenskou Královnu obklopenou nebeským komonstvem. Její krása jej oslňuje. Všechny obrazy a sochy, v nichž lidské umění se vyčerpalo, jsou před skutečnou její krásou jako olejová lampička před září sluneční. Bernarda viděla mnohokrát P. Marii v jeskyni masabielské. Byla tázána, jak P. Maria vypadá. „Je překrásná“, zněla její odpověď. Ukázali jí tedy nejkrásnější obraz, který namaloval Rafael. Bernarda se však od něho odvrátila a řekla, že je velmi ošklivý, srovná-li se se skutečnou krásou P. Marie. Po boku sodála stojí strážný anděl, jenž jej vyvádí z rozpaků a úžasu. Celý nebeský dvůr a anděl strážný jsou svědky toho, co následuje. Je to slib věrnosti, přísaha, čestné slovo. Kdybychom měli ještě trochu středověkého cítění, nazval bych to pasováním na rytíře. Ale my jsme již od středověku příliš daleko a pak „Don Quijote“⁴⁷⁶ ony středověké hříčky dávno rozbil. Slib věrnosti, čestné slovo dané své Paní, Přímluvkyni a Matce je družinský záslib. Jako Paní slibuje Marii svou službu, jako Přímluvkyni důvěru a jako Matce lásku. A služba není jakákoliv, nýbrž záleží v osobní poddanosti a ve snaze, by počet poddaných P. Marie se co nejvíce, zvětšil. Jinak přispívá k tomu dítě, jinak dívka-žena, jinoch-muž, kněz, ale vždy jest služba P. Marii v družině apoštolskou. A doba, na kterou se vztahuje onen slib? Na vždy! Můžeme tedy někdy dané slovo zrušit?⁴⁷⁷ Jistě ne bez naší viny. Není možné, aby P. Maria přestala býti naší Paní, Přímluvkyní a Matkou. Bojme se však myšlenky, že my bychom mohli přestati býti jejími služebníky, chráněnci a

⁴⁷⁵ Záslib. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 130-131.

⁴⁷⁶ CERVANTES SAAVEDRA, Miguel de. *Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha: Rytířský román*. 3. vyd. Praha: I. L. Kober, 1928. 392 s. CERVANTES SAAVEDRA, Miguel de. *Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha: Rytířský román*. 3. vyd. Praha: I. L. Kober, 1928. 455 s.

⁴⁷⁷ Zrušením daného slova nemyslí se pouze vystoupení z družiny, nýbrž zrušení poměru k P. Marii vzniklého tím, že jsme křesťany a sesíleného zvláštním záslibem.

děťmi. Zrušiti tento poměr k P. Marii je vydati svoji spásu v nebezpečí.

A proto následuje dojemné: „Stůj při mně při všech mých činech a vyžádej mně milost, ať slovem, skutkem i myšlením tak se chovám, abych nikdy neurazil ani očí tvých, ani očí nejsvětějšího Syna tvého.“

Myšlenka, že oči P. Marie stále doprovázejí sodála, dodává celému jeho duchovnímu životu neobyčejně milý ráz. Míti stále u sebe matku, přímluvkyni a paní, před ní žít, pracovat, bojovat a trpět, je učiniti si ze světa ráj. Nemyslím, že by někoho znepokojovala naivní otázka: Jak mě vidí P. Maria, když je v nebi? P. Maria vidí Boha a v něm vše, co je na zemi jako v nejčistším zrcadle. Či chcete příklad, kterým to vysvětloval prostý pasáček jakémusi měšťákovi, který se jeho mariánské úctě smál? „Viděl jsem jednou v zahradě velikou skleněnou kouli. Když jsem se do ní díval, viděl jsem, co se kolem děje, lidi, stromy, ptáčky, květy. Tak i P. Maria nepotřebuje se dívat na svět, nýbrž stačí jí podívat se na Boha a v něm vidí vše.“

A není zapomenuto toho nejvážnějšího v našem životě, totiž smrti. Ta je rozcestím ku spáse a k zahynutí. Možná se chvěti při této myšlence. Avšak sodál tam nalezne svou Paní, Přímluvkyni a Matku. „Vzpomeň na mne a neopouštěj mne v hodinu smrti.“ To je poslední prosba, jež splyne s jeho rtů. Vyslechne s úsměvem tento slib nebeská Královna, pokyne na souhlas, vztáhne svou ruku nad nového svého chráněnce, jenž se stává soudruhem cherubínů a serafínů.

Sodál sklání hlavu a zavírá oči před nesmírným leskem jejího zjevu. V tom slyší hlas ředitele, jenž jej přijímá do družiny P. Marie, povstává a nevidí již nebe otevřené, nýbrž pouze cestu k němu. A tou je družina.

Příloha č. 49

Ze života M. Olier⁴⁷⁸

Matka ho neměla ráda, poněvadž byl rusovlasý. Když povyrostl, počal cítiti svoji osamělost. Plakával touhou po něčem, čeho nedovedl pojmenovati. Jen to cítil v srdci jako něco těžkého, drsného a chladného. Když tak bloudival usazenýma očima po stěnách své komnaty, překvapil jej obraz Bohorodičky. Ta něžná, usmívavá tvář jakoby ožila. Rty zůstaly nehybné, ale v duši slyšel její hlas: Můj synu, cítil její něžnou ruku na své hlavě, ucítil teplo a uslyšel srdce – po prvé v životě na mateřském klíně. „Moje matko“, zajásalo mu srdce, jež najednou bylo jako změněno. Vyskočil na stůl, vystoupil na špičky, aby dosáhl k obrazu, tiskl rty ke rtům Matky Boží a položil hlavu na její srdce. Tak činíval každý den a již neplakával, když vídával svoji matku odjížděti do divadla, na bankety a do salonů beze slova a bez jediného pohledu. Nalezl jinou matku.

* *
*
*

Když dostal nové šaty, představil se v nich Matce Boží, své úspěchy ve škole jí sděloval, ze světnice nikdy nevyšel bez andělského pozdravu a když se vracíval, první pohled byl na obraz Marie. A Matka Boží byla k němu štedrá: dávala mu lásku k modlitbě a k čistotě.

* *
*
*

Pozemská jeho matka počala se oň starati, když měl voliti povolání. Chtěla, aby byl knězem. Takto se mu otevírala cesta k důstojenstvím a rodině ke cti. Stal se knězem, ale knězem své doby, jenž miloval hony, koncerty, divadla a zábavy. Neklesl, ale nebyl na výši kněze-apostola. Láska k světu opanovala jeho srdce...

* *
*
*

V nedalekém klášteře Dominikánek byla řeholnice svatého života. Bůh jí nezřídka sděloval v modlitbě nadpřirozeným způsobem svá přání. Jednou, když se modlila za apoštoly posledních dob, měla vytržení mysli. Matka Boží jí ukázala onoho mladého, veselého kněze a žádala ji, by se zaň modlila a činila pokání. „Vždyť je lehkomyšlný a rozmařilý“, namítala ona. „Je to můj syn“, odvětila Matka Páně, „a je určen k velikým věcem“.

⁴⁷⁸ Ze života M. Olier. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 131-132.

* *

*

Bylo potřebí silného dojmu, aby se vrátil s cesty, na kterou zabloudil. A dostal jej. Modlil se před obrazem P. Marie. A tu jakoby kdosi odhrnul neslyšitelně záclonu. Omráčil jej obraz, který uzřel: Před Ukřižovaným řeholnice, jež bičovala své tělo do krve a úpěla za milosrdenství. Nepotřeboval zvláštního vysvětlení, že to je za něho. Bylo mu jako člověku, jehož vytáhli z řeky, kde se topil, nebo jako tomu, jenž se probudil ze sna. Jeho nebeská Matka to byla, jež tak dlouho byla k němu shovívavá a na konec jej vytrhla z netečnosti.

Francie mu vděčí sta kněží, jichž vychovatelem se stal. Seminář sv. Sulpicia je jeho dílo, které trvá až dodnes a fara sv. Sulpicia, kterou zorganizoval, patří k nejspořádanějším a nejhorlivějším v Paříži.

Komunista⁴⁷⁹

Sníh jen pod nohou chrupal, když ubíral se venkovský kaplan do filiální školy v Č. Jen sem a tam bylo vidět skřehlou vránu neb havrana, kterak pracně a většinou bezvysledně klovou do tvrdé, mrazivě ledové země. I kněze, ač dobře byl ustrojen, popoháněl chlad k rychlejší chůzi, takže o dobrých pět minut přišel dříve do školy než obyčejně. Po modlitbě hlásí jeden žáček velebnému pánovi: „Prosím, tatínek našeho spolužáka a spolužákyň V...ých těžce ochuravěl, byl u něho včera pan doktor.“

Kaplan ihned zeptal se V., zda výpověď jest správná. Tázané děvče lhostejně odvětilo: „Ano.“ Těžká to bude práce, povzdychl si kněz, však Pán Bůh pomůže. Po skončeném vyučování šel velebný Pán s dětmi do vesnice. Nedivily se, vždyť již předem tušily, kam jde, poněvadž často se tázal velebníček (místní zvykový název) po nemocných. Provázen kučeravými, čtveračivými průvodci zaměřil kaplan k nemocnému V. Se „Zdrávasem“ na rtech zatřukal na chatrné dvěře. Slabý hlas zval jej dále. – Vešel. Malá světnička otevřela se jeho zrakům. Udiveně pohlédl nemocný na kněze a na rtech bylo možno čísti otázku – co zde chceš? O takovou návštěvu nestojím. Velebníček však na to nedbal, usedl si bez pobízení na židli u trpícího a zeptal se, jak se daří? Ubožák zaúpěl: „Špatně a není naděje na zlepšení!“ Kaplanovi bylo úzko. Viděl dvě malé děti hrát si na podlaze – všude samou bídu a v srdci tu největší – prázdno – pusto, tak jako ve vyhaslé sopce. Snažil se těšit, jak jen možno bylo a při odchodu vtiskl nemocnému něco na přilepšenou. Nečekal na děkování a rychle se vzdálil. Na cestě domů vytáhl růženec a modlil se za nemocného, otce četné rodiny. Když přiblížil se k domovu, napadla mu šťastná myšlenka. Mariánská družina pomůže. A pomohla, jak patrně bylo ze zavazadla, jež nesl velebníček příště k nemocnému. Pospíšil si ráno a zastihl i manželku trpitele doma, neodešla dosud na posluhu. Podivili se všichni ranní návštěvě, omlouvali se, že ještě nemají uklizeno, nejvíce divil se pacient, ten nečekal návštěvy kněze, vždyť svým přesvědčením se naprosto lišili. Kaplan opět jen letmo se zeptal na stav nemocného, povzbudil k trpělivosti, k odevzdanosti do vůle Boží a spěchal do školy. Takové návštěvy dály se častěji. Blížily se Vánoce a bohatého „Ježíška“ nejvíce potřebovala trpící rodina. Mariánské družiny nezapomněly a pomohly vydatně. Týden před svátky vánočními nesl kaplan obvyklý dar, v duši pak touhu po spáse nesmrtelné duše.

Ostrý mráz pronikal takřka do kostí a ústa kněze se modlila: „Pane Ježíši, přijmi malou obět’

⁴⁷⁹ IGNOTUS. Komunist. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 132-133.

moji, ruka mi úplně tuhne pod zavazadlem, ale já z lásky k Tobě to rád snáším, dej mi za to duši.“ Tentokrát zastihl velebníček nemocného úplně samotna. Použil tedy této příležitosti, připomenul trpiteli povinnost katolických křesťanů. „Odpusťte, velebný pane,“ dí nemocný, „vím, že jste hodný, staráte se o mně, ale já považuji přece Váš úřad jen za lepší řemeslo, a zaopatření necháme stranou.“ Kněz chopil se vítané příležitosti k důvěrnému hovoru, který končil hlubokým pohnutím obou a slovy ubožáka: „Tak prosím Vás, velebný pane, zítra mě zaopatříte, jsem sice komunista, ale Vám věřím.“ Druhého dne byla malá světnička svědkem krásné slavnosti, zdálo se, že sám anděl Boží pěl ve chvíli svatého přijímání: „A pokoj lidem dobré vůle.“ Před svátky samotnými přinesl ještě kaplan vánoční nadílku, prádlo i potraviny a nemocný při odchodu volá: „Velebný pane, kdybychom se po svátcích neviděli, zaplat’ Pán Bůh za vše.“ A neviděli se, Pán Bůh ukrátil utrpení a povolal si kající duši k lepšímu životu. Tam kéž se shledá jednou s duší venkovského velebníčka i svých dobrodinců.

Síla družiny⁴⁸⁰

Sílou, jež neslyšitelně se zarává do povahy jednotlivce, je okolí. Jako vzduch, který dýcháme, svými mikroby přináší zárodky těžkých chorob, tak okolí svou mravní zkázou ukládá do duše mravní rozklad. Jsou politování hodni ti, kteří od svého mládí musejí dýchat mikroby nevěry a nemravnosti. Kdo chce tedy úspěšně čeliti tomuto zhoubnému vlivu okolí, musí se obklopiti okolím příznivým jeho duši. Prázdninový pobyt v lesnaté krajině, v lázeňském místě, týdenní vycházky na zdravý vzduch jsou vhodným přirovnáním z denního života.

V této psychologické úvaze tkví též všechna pravidla, týkající se schůzí družinských. Schůze mají býti, pokud možno, týdne. Tak vznikne okolí, jež dobře může působiti. Nehledě k jejich obsahu, jsouť návodem k duchovnímu životu a pobožností mariánskou, jež podivuhodně přispívá k rozvoji mravního života – i svým okolím vychovávají a povznášejí. Družiny žádají výběr, to značí jenom nejlepší nebo jistě ti lepší mají být přijati. Družina, do nichž se přijímají všichni bez rozdílu, jenom když nejsou špatní, nebude nikdy vzornou družinou a nedosáhne plně svého cíle. Cílem družiny je duchovní život a apoštolská práce. Aby někdo mohl vésti duchovní život poněkud vyšší, je potřebí jistých duševních vlastností, jež nemá vždycky každý a k apoštolskému působení je nutna jakási podnikavost a láska. Má-li se dosáhnouti cíle, třeba tedy výběru. Skupina sdálů, kteří se takto sejdou, je okolím, jež příznivě může působiti na mravní vývoj jednotlivce. Přijde-li do tohoto okolí někdo, jenž tam nepatří, nevytrvá dlouho, neboť mu v něm nebude volno. Aby však ono okolí se utvořilo, třeba častých schůzek. Proto též ve stěžejních bulách jako jest „Praeclaris Romanorum“ a Zlatá bula se předpokládají týdenní ba častější schůze. Pravidla mluví též o týdenních schůzích jako o něčem obyčejném.

Družina Prima primaria v Římě mívala schůze každý týden a někdy i častěji. S počátku bylo dokonce povinností denně se zúčastniti schůzí. To se brzy ukázalo upřílišeným a proto rektor P. Robert Belarmin r. 1594 vydal nařízení jímž pouze schůze sobotní a v předvečer svátků zůstávají povinnými. Tohoto příkladu následovaly ostatní družiny. Družina Huronů v Quebecu (Kanada) se scházívala každou neděli a svátek třikráte: ráno na mši sv. a růženec, v poledne na kázání a večer na požehnání. Kněžská družina v Neapoli mívala v prvních letech svého trvání dvakrát týdně schůzi. Studentská družina v Olomouci se v postě scházívala dvakrát v týdnu a konávala půlhodinové rozjímání o umučení Páně. Družiny oněch stavů, které v obyčejný den sotva se mohly shromáždit,

⁴⁸⁰ Síla družiny. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 134-136.

mívaly své schůze v neděli obyčejně po odpolední lidové pobožnosti. Družiny Indiánů v redukcích paraguayských mívaly své schůze v neděli po nešporách. Kde to však bylo možno, konávaly se schůze ve všední den. Studentské družiny scházívaly se obyčejně v sobotu. Kněžská družina v Barceloně scházívala se ve čtvrtek odpoledne.

Toto pravidlo scházeti se každý týden zůstalo i v kongregacích nové doby a je uvedeno ve stanovách z r. 1910. „Mariánské družiny konávejte schůze možno-li jednou za týden (nejlépe v neděli a ve svátek) a to v den a hodinu, jak je určují zvyk nebo pravidla. Bez příčin zcela mimořádných (na př. pro nepřítomnost členů o prázdninách) nemají se tyto schůze nikdy vynechávati, ani po měsíce letní přerušovati.“⁴⁸¹ (Škarek, *Pod praporem královny nebes*. Str. 66).⁴⁸² Má-li družina brzy a dokonale cíle svého dosáhnouti, není radno od toho ustupovati. Poznámku belgického jesuity o družinách v Namuru možno obrátiti na všechny družiny: „Z Mariánských družin některé se scházejí často, jiné řídčeji; ale vždy jsem se přesvědčil, že ty nejdříve dojdou k cíli, které nejvíce žádají.“ Toto se shoduje úplně se slovy, jež čtu u kteréhosi jesuitského generála: „Schůze jsou hlavní oporou družiny a proto nezdá se mi býti moudrým od požadavku týdenních schůzí ustoupiti.“ Dobré ovzduší, které vzniká v družině častějšími schůzemi, vzájemným poznáním, vespolečným životem družinským je s to zanechati v každém sodálově patrné stopy. I když někdy stojí sám proti mnohým v boji o víru a mravnost, přece není sám, poněvadž cítí oporu zdravého okolí družinského. Proto není dosti býti členem družiny, nýbrž třeba pravidelně docházeti do schůzí. I kdyby snad pobožnosti družinské se mohly nahraditi soukromou modlitbou, přednášky ředitele případnou četbou, okolí, jež působí nejmocněji, nahraditi se nedá. Je tedy pravidelná návštěva schůzí nezbytnou a kde se v tom povolí, družina se stane malátnou, neschopnou života. Kdo chce reformovati některou družinu, necht' začne tímto. Docházejí-li sodálové pravidelně do schůzí, dýchají-li často zdravý její vzduch, není možné, aby ony životodárné zárodky nepadly do jejich srdce a nevyrostly v něm v květy křesťanských ctností. Kdo si zvykne ledabylosti v návštěvě schůzí, neškodí pouze sobě, nýbrž činí tím trhlinu do družinského života a svede-li jeho příklad druhá, třeba ráznosti se strany ředitele. K tomu je ovšem nutná kontrola. Hněvají se na ni někdy sodálové, ale bez příčiny, neboť kontrola je dobrým prostředkem, by se udržela horlivost, přesnost a pořádek. Bez ní by i nejhorlivější sodálové časem ochabli. Může býti nazvána ostruhami, kterými se usínající vůle zase vzpruží. Kdo se dobře zná, neuvidí v ní obtíž, nýbrž pomoc v sebepřemáhání. A pak o takových bude možno napsati, co stojí ve zprávě o družině mužů v Koppenhagenu: Pro dalekou cestu a z různých jiných příčin návštěva schůzí stojí mnohého velkou obětí. Musí to býti

⁴⁸¹ Mohou býti vážné příčiny, pro které se v některých družinách konají schůze řídčeji než týdně. Tím neztrácejí odpustků, jež jsou připojeny k týdenním schůzím, sejdou-li se alespoň dvakrát za měsíc...

⁴⁸² ŠKAREK, Leopold, ed. *Pod praporem Královny nebes: Dějiny, zřízení a pobožnosti mariánských družin*. 5. vyd. Velehrad: Mariánské družiny, 1916. 273 s.

pro anděly krásné divadlo, když každý čtvrtek tolik mužů se shromáždí před oltářem Neposkvrněné.“

Z misijního časopisu⁴⁸³

Myslíte-li, že je už všechno zkažené a vidíte-li kolem sebe jen nízkost, malichernou řevnivost, sobeckost a úzkoprsost, – svědčilo by to, že máte slabý zrak a přehlížíte mnoho skrytého dobra – prohlédněte si misijní časopis, a srdce se vám jistě rozeře. Naleznete tam tolik příkladů obětavosti misionářů a obrácených křesťanů, že se podíváte, jak je to jen možné. Ale nejen to. Naleznete tam též, jak misie působí na katolíky v našich zemích a probouzí v nich obětavost a chuť něco pro víru vykonat. Až neuvěřitelně jest, čeho jsou schopny děti. Prolistujme tedy jeden ročník misijních zpráv! Čtyřletý elsaský chlapec obětuje svého ptáčka na misie. Jiný sedmiletý věnuje peníze, které dostal za ministrování a přidává k tomu všechny dárky, které obdržel o svátcích. Chudé jedno děvče z okolí Řezna schraňuje groš ke groši, aby si koupilo za ně sváteční šaty. Čte však v misijním časopise o bídě, ve které se nacházejí ubohé děti černochů. Dojme ji to tak, že všechny ušetřené peníze věnuje na vykoupení pohanských dětí.

Malá Helenka obdržela od rodičů vstupné do cirkus za to, že byla pilná a hodná. Druhého dne se táže otec: „Tak co jsi tam viděla pěkného?“ Rozpačitě odpovídá, že nebyla v cirkus. „A kam jsi dala peníze?“ ptá se matka. Helenka nechce s pravdou ven. Na konec vyjde na jevo, že je dala na vykoupení pohanských dětí.

Jedno děvče v Plombières bylo dlouho nemocno. Při svém utrpení nezapomnělo na misie. Jediným jejím bohatstvím byla pěkná ovečka z lepenky. Připadla na myšlenku uspořádati loterii a ovečka měla býti hlavní výhrou. Lidem, kteří ji navštěvovali, nabízela losy. Loterie vynesla pouze několik franků, ale tento krásný příklad přiměl několik bohatých lidí, že poslali větší obnosy na misie. V malé jedné vesničce ukryté v Jurském pohoří, chlapci si umínili, že budou vykupovati pohanské dítky. Ale poněvadž rodiče jejich byli velmi chudobní, nebylo naděje, že by si mohli něco uspořít. Avšak láska je vynalézavá. Z proutí, kterého tam rostlo hojnost, dělali košťata, prodávali je v okolí a stržené peníze posílali misijnímu spolku.

A ještě k jiným obětem povzbuzují misie.

Jedna matka křesťanská z Albigeois asi kolem r. 1866 vykládala dětem za zimního večera o práci misionářů a dodala: Kdyby si Pán Bůh z vás, milé děti, jednoho vybral k rozšíření víry mezi pohany, byla bych velmi šťastna.

Farář v Poitou měl malou farní školu kolem r. 1840. Jednou obdržel ostatky P. Jana Cornaye

⁴⁸³ Z misijního časopisu. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 136.

misionáře a mučedníka. Dal je svým žákům uctiti a řekl při tom: „Bože, jak bych byl šťasten, kdyby jedno z těchto dětí se stalo misionářem a mučedníkem pro víru. Jeden z nich 12letý chlapec Aug. Bourry, řekl potichu: „Já to budu.“ Po 5ti letech vstoupil do semináře pro misie a po studiích odešel do Tibetu, kde zemřel r. 1854 jako mučedník.

V basilice v Lúrdch mezi mnohými votivními dary je emailové srdce s nápisem: „My N. N. děkujeme Naší Paní Lúrdské za šťastné narození syna. Dáváme je pod její mocnou ochranu a zavazujeme se, že nebudeme činiti překážek, požádá-li jej Bůh pro svou službu v povolání kněžském neb řeholním.“

Není to všechno pěkné?

Jdi a číň podobně!

Příloha č. 53

Sv. Stanislav Kostka⁴⁸⁴

(Črta z římské cesty)

Je 13. listopad. Studující mládež z římských kolejí v talárech různých barev, jež zaráží snad cizince, ale římskému oku lahodí, vystupuje na Quirinál. Řeholnice přivádějí řady svých malých chovanců a chovaneček. Kněží s breviérem v ruce následují za nimi mezi lidmi, tlačícími se na schodišti nevelikého kostelíka.

Zbožný Řím putuje k hrobu sv. Stanislava. Je tlačénice v malém, oválovitém kostelíku sv. Ondřeje. K hrobu sotva možno pro zástup. Na oltáři ozářeném světly je obraz sv. Stanislava. Umělec vystihl duši světce: představuje jej na kolenou před Matkou Boží. Láskou k Matce Boží sv. Stanislav žil, byla to přirozená strava jeho duše a touž láskou též zemřel. Pod oltářem v rakvi jsou ostatky jeho těla, jež bylo poslušným nástrojem jeho lásky. Byl to anděl v lidském těle, jehož tíže téměř necítil. Mezi zázraky milosti jej klade církev sv. Svým věkem sotva vyrostl z dětských let a duchovní dětství jest známkou jeho veliké svatosti, jíž zastínil svatost, obtíženou pracemi a šedinami.

„Sv. Stanislave, odporoučím ti naši mládež, naše družiny, neboť jsi byl jinochem i sodálem. Dej jim poznání, že jsme povoláni k vyšším věcem, chraň jejich nevinnost, dej jim touhu se obětovat ve službě boží!“

Od hrobu jdou lidé průvodem do světnice, kde jest znázorněna jeho smrt. Schody, po nichž též on chodíval, dvěře, které i on otvíral. Tu je jeviště jeho ctností. Projdeme světnicemi a zastavíme se před skupinou, představující poslední výjev jeho života. Na lůžku něžná postava z mramoru, oči polozavřeny, na rtech úsměv a tělo je zvlněno radostí nad zjevem, který jej úplně zaujal.

Matka Boží v průvodu andělů přichází, by jej dle jeho přání vzala k sobě do nebe. „Kde je smrti tvá hrůza?“, ptá se každý s údivem. „Zde jsi otevřela dvířka klece ptáku, bijícími toužebně křídly o stěny, ustoupilas Matce, by vzal své milé dítě do náručí a vidělas kletbu, která na tobě lpí následkem lidského hříchu, opět jednou překonánu.“

Poklekne a políbíme uctivě nohu malého poutníka, jenž v 18 letech tak lehce překročil nekonečné prostory mezi nebem a zemí. A vracíme se zpět, bychom učinili místo tlačícím se zástupům. Ještě zběžný pohled na obrázky, představující výjevy ze života sv. Stanislava.

Matka Boží vyslyšela prosby svatého mládence a posílá mu sv. Barboru, by ho potěšila a sv.

⁴⁸⁴ Sv. Stanislav Kostka. (Črta z římské cesty). *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 137.

anděly, by jej nasýtily tělem Páně v těžké nemoci. Uzdravil se a spěchá jako na křídlech do Říma, by prosil o přijetí do Tovaryšstva Ježíšova. Jeho život noviciátní je zobrazen, láska k sv. Panně, k čistotě a jeho touha po smrti. Zde tedy kvetla ona lilie v těch přísných, prostých komnatách, jichž stěny viděly mohutněti mnohou svatost, ale tato byla tak zvláštní a zázračná, že bylo třeba ji ukázati celému křesťanskému světu.

Dojati opouštíme místnosti, jež se otevrou až zase za rok poutníkům, ubírajícím se k hrobu sv. Stanislava.

Immaculata⁴⁸⁵

„Já jsem Neposkvrněné Početí.“

Učení o neposkvrněném početí bylo třeba prohlásiti. Rostlo a již po staletí zrálo. Východ nejdříve je oslavoval svátkem Neposkvrněného početí, slaveným 9. prosince. Ctitelé jeho se šířili i na západě. Bohoslovci, tito strážcové církevní nauky, jali se listovati v starých knihách. Nic nemůže býti správnou naukou, čemu neučili sv. apoštolové a sv. Otcové. U nich je hledati kořen každého nového článku víry. Dokud nepronese Církev svého rozhodnutí, mohou býti rozličná mínění. A v nauce o Neposkvrněném početí sám sv. Bernard, jehož srdce pělo stále chvály mariánské, patřil k nevěřícím Tomášům. Jak byl asi radostně překvapen, když jeho duše na věčnosti užívala „ženu oděnou sluncem a měsíc pod nohama jejíma, a na hlavě její: koruna z dvanácti hvězd“. Jaký asi chvalo zpěv se vyřinul z oné jemné duše ku cti Neposkvrněné, když lidská ústa Bernardova pěla takové chvály o Panně, Matce a Přímluvkyni! Uznal, že se mýlil. – Křesť. společnost již dlouho byla rozežírána bludnými naukami, které nejen podvracely ten neb onen článek víry, nýbrž upíraly rozumu schopnost poznati Boha, církvi právo bezpečně hlásati pravdu, státní a veřejný život chtěly vytrhnouti z vlivu křesťanského. Bylo třeba najíti a ukázati světu základnu, na níž by byly postaveny upírané pravdy. A základnou byla ta, „která jediná potřela všechny bludy ve veškerém světě“.

Čím je P. Maria vítězitelkou nad všemi bludy?

Svým neposkvrněným početím.

Jím potřela nejen jednotlivé bludy, nýbrž zastavila a zničila jich pramen – d'ábla, jenž je otcem lži.

Byl to „Syllabus“ Pia IX., jenž zasáhl téměř všechny moderní bludy, nešťastné ony „-ismy“, jež zpustošily nejprve duši moderního člověka a nyní ničí a vyhlazují celé národy, a Vatikánský sněm, jenž prohlásil papežskou neomylnost. Ale tomu všemu předcházela rok osmnáctistý padesátý čtvrtý prohlášením neposkvrněného početí P. Marie. „Prohlašujeme, že nejblahoslavenější Panna Maria v prvním okamžiku svého početí byla zvláštní milostí a výsadou všemohoucího Boha, vzhledem k zásluhám Ježíše Krista, Spasitele pokolení lidského, uchráněna od veškeré poskvrny dědičného hříchu“, prohlásil slavnostně Pius IX. v chrámu sv. Petra, drže v rukou obraz nejčistší

⁴⁸⁵ REDAKCE. Immaculata. *Ve službách Královny*. 1923, č. 12, s. 145-148.

Panny. Neposkvrněné početí je zázrak z oné řady tajemství, které Bůh učinil na záchranu lidstva.

Hříchem dědičným ztratil Adam stav milosti nejen pro sebe, nýbrž pro celé lidské pokolení. V jeho ruce vložil Bůh nesmírné poklady, které měly obohatit celé lidstvo. Jako hlava pokolení lidského měl lidskou přirozenost svým potomkům odevzdati ozdobenou nadpřirozeným životem milosti a jím měla začít druhá linie synovství božího vedle linie Slova Božího.

Lidský život měl být akordem, jehož hlavní ton by byl láska boží a spodní tony tvořeny z radostné služby jeho Velebnosti a tiché touhy po úplném spojení s Ním. Tento smysl dal lidskému životu jeho Tvůrce.

Avšak po onom dni, jenž lidstvu zazářil přátelstvím božím, vzešel bouřlivý den, v němž se odehrála tragedie člověka. „Proto jako skrze jednoho člověka hřích přišel na tento svět a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, poněvadž (v něm) všichni zhřešili.“⁴⁸⁶

Ale před hrozným rozsudkem Bůh činí výjimku: „Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a potomstvem jejím, ona rozdrtí hlavu tvou, kdežto ty budeš úklady činiti její patě.“⁴⁸⁷ Maria byla vyvolena za Matku boží a vyňata z poddanství ďáblova. Vítěz nad ďáblem nemohl vypučet na kmeni prohnílé rakovinou hříchu. Maria je předurčena, aby byla kmenem, z něhož má vyrůst nové pokolení synů božích, bratří Ježíše Krista, a proto její původ z Adama jí neposkvrňuje. Nerodí se zázračně, tajemství je cele v řádu milosti a neruší zde běhu přírody. Nebylo toho ani potřeby. Otážete-li se pochybovačů ve víře, co jim působí nejvíce obtíží, odpoví vám nezřídka, že neposkvrněné početí – ovšem neposkvrněné početí špatně pochopené. Joachim, jak nazývá ústní podání otce svaté Panny, byl pravým jejím otcem, Anna byla pravou její matkou, tak jak to je u všech rodičů. Maria je dcerou Evinou, ale dříve, než se jí stala, byla určena za matku milosti. A tou se stala zásluhami Kristovými. Církvi svaté se zdá její původ „jako sloupec dýmu z vonného kadidla, myrrhy i prášku všech druhů voňavkářských“,⁴⁸⁸ stoupající z oběti Kristovy. Darem milosti Kristovy byla pro lidstvo. Všichni vděčí své spasení Kristu, bez něhož není spásy. Ale milost Spasitelova působí v nás, když již hřích dědičný svými účinky duši naši zasáhl, u Panny Marie milost hřích předchází a jemu vstup do duše zabraňuje. Kristus byl pro ni též Spasitelem v pravém smyslu, neb uchránění od dědičného hříchu lze nazvat spasením. Byla to výjimka a to výjimka jediná, kterou Bůh učinil. Tím se naprosto neruší pravidlo o obecnosti dědičného hříchu. Chtěl-li Bůh dát Kristu důstojnou matku, andělům královnu a lidem duchovní matku, mohl nalézt nejlepší rozřešení v Neposkvrněném Početí. Záře mateřství božího byla tak mocná, že osvětlila i první okamžik jejího bytí.

První okamžik našeho bytí nenáleží Bohu, nýbrž jsme „synové hněvu“ a ďábel drží hlavu naši

⁴⁸⁶ Řím. 5, 12.

⁴⁸⁷ Gen. 3, 15.

⁴⁸⁸ Píseň všech písní 3, 6.

pod svojí patou, dokud není odsunut Duchem Svatým, jenž křestní vodou sestupuje do naší duše. A kdykoli klesáme do těžkého hříchu, dobrovolně klademe svou hlavu pod patu d'áblou, jako bychom nevěděli, že nás to může státi nejen život časný, nýbrž život věčný. Přispíváme tak k šíření království knížete tohoto světa. Kristus chce zpět dobýt tyto državy knížete tmy pro království boží na zemi.

A matka jeho je duchovní matkou a královnou všech Kristem spasených. Nemohla by však jí býti, kdyby byla podlehla někdy d'áblu. „Ostříhal mne anděl jeho, i když jsem šla odsud, i když jsem byla tam, i když jsem zase šla sem, a nedopustil Hospodin, můj Bůh, abych poskvrněna já, služebnice jeho, ale bez poskvrny hříchu navrátil vám mne, která se radují, že on zvítězil, že já jsem unikla, a vy že jste osvobozeni“, ⁴⁸⁹ v plnějším smyslu může říci o sobě P. Maria než starozákonní Judit, která byla jejím slabým předobrazem.

Nebyla by tak čistým ideálem Maria, kdyby v její duši byl jen na okamžik rozvrat, způsobený dědičným hříchem. Anděl by ji nebyl nazval „milosti plná“. Nemohla by též církev v jejím jméně potíratí bludy, kdyby netiskla otce všech bludů k zemi a nedrtila jeho pyšnou hlavu. Tytéž myšlenky vyjadřuje sv. Jan z Damašku: „Ó přesvatá dcero Joachimova a Anina, jež ses ukryla před knížectvím, mocnostmi a ohnivými šípy zlého ducha, jež jsi meškala v příbytcích Ducha svatého a bylas uchráněna bez poskvrny, aby ses stala nevěstou a matkou Boží.“ ⁴⁹⁰

Toto tajemství staví P. Marii doprostřed mezi Boha a nás. Celé lidstvo veškerým úsilím, jehož bylo vůbec schopno, nemohlo nalézt cesty k Bohu. Bylo potřebí prostřednictví. Neposkvrněná Panna byla první, na niž Bůh shlédl s láskou. Její místo v ději spasení lidstva není plně určeno tajemstvím neposkvrněného početí, nýbrž jejím mateřstvím, jež jest pramenem a podmínkou všech ostatních jejích milostí. Jím stává se prostřednicí u Prostředníka, „novou Evou“, která napravuje chybný krok Evin, jímž podlehla d'áblu a zprostředkovala smrt. Maria stojí při všech velekněžských úkonech Kristových, aby zprostředkovala život. „Kdo mne nalezne, najde život a obdrží spasení od Hospodina.“ Život v plném smyslu vylučuje smrt a každý stín smrti, kterým je hřích. Nazývá-li tedy liturgie Marii zprostředkovatelkou života, velebí jí jako neposkvrněné početí, kterým unikla duchovní smrti, jež stihla celé lidstvo.

⁴⁸⁹ Jud. 13, 20.

⁴⁹⁰ or. 1 in nativ. Deiparae n. 7.

Marie Lyonská⁴⁹¹

Veselý zástup několika dívek a jinochů se zastavil na rohu ulice. Smích zvonil do veselého jich rozhovoru jako slavičí zpěv do bublání potůčka. Jedna dívka ovládala celou mladou společnost. Nad její krásou mohly blednout závisť její sokyně, ale musily před ní ustoupit. Sedmnácté jaro svým teplem rozvíralo kalíšky nových krás v této živé kytici. Marie Lyonská budila zájem v mužském i ženském světě malého městečka Paray le Monial. Každý její úsměv a stisknutí ruky probouzelo naději mladých srdcí. Koho učiní šťastným?

Stáli před kostelíkem sv. Voršily. Zazněl s vížky zvonek zvoucí na kázání. „Půjďme,“ řekla spíše z rozmaru než z pobožnosti, a pohyb její svižné ruky zmařil každý odpor. Zmocní-li se žena něčího srdce, bývá velitelkou, jež nesnese odporu a někdy krutou vládkyní.

Vstoupili do šeré kaple, jejíž jedinou krásou byla zbožnost jejích navštěvovatelů. Světlo odpoledního slunce se lámalo v oknech a řinulo se k oltáři. Zasáhlo hlavu mladého kazatele a dodávalo jí cosi nadzemského. Oči přimhouřeny, tvář pobledlá, na níž chvílemi se objevovala červeň jako zvladlých růží věštící, že tato kněžská lilie je podlomena. Byl to P. Colombière.⁴⁹² Padala slova kazatele do duše Mariiny, ale odrážela se od jejího povrchu jako gumové kuličky od stěny. Nevnímala, neboť její mysl byla příliš rozptýlena a nebyla by též rozuměla. Kazatel mluvil o lásce Boží, kdežto její srdce bylo plno lásky světské. Skončil slovy: „Jak je Bůh krásný, jak je dobrý!“ Jako teplou jiskru je ucítila ve svém srdci. Bylo to jediné, co si uvědomila.

* *

*

Všedním jí připadal dnes po prvé smích a žerty průvodců a průvodkyň, prázdnými jejich lichotivé řeči.

„Kazatel vám učaroval, slečno, či není vám dobře?“ tázali se, když viděli, že si nějak nápadně počíná.

„Nic mi není, vše je jako dřív,“ nutila se k smíchu a chtěla zastříti svůj nepokoj.

„Jak je Bůh krásný, jak je dobrý,“ volalo jí slunce, jávalo to v lese, kam za chvíli došli a zřela v očích dětí, které potkali.

Přes noc vytratil se dojem, způsobený kázáním, a ranní slunce uvítalo Marii takovou jako byla

⁴⁹¹ Marie Lyonská. *Ve službách Královny*. 1923, č. 12, s. 150-152.

⁴⁹² Ctih. P. Colombière byl rektorem tamní jezuitské koleje a zpovědníkem sv. Markéty Marie Alacoque. On byl první, jenž poukázal na to, že její zjevení jsou pravdivá.

dřív – dítětem světa. Jiskra padlá do srdce již nepálila, sotva na ni vzpomněla.

* *

*

Minuly týdny a lidé mluvili o jejím zasnoubení. Ona snad na ně tolik ani nemyslí. Bylo to však přáním její matky. Marie odkládala. Bavilo jí napětí a tajemství, která se šeptala mezi jejími přítelkyněmi. Věděla, že má sokyně, ale nechtěla svým rozhodnutím učiniti si nepřítelkyně.

Šla zase touže ulicí, jako před nedávnem s touže veselou společností. Naproti nim se hnalo stádo vepřů. Všichni jim ustupovali s cesty a zabočili do malé sousední uličky. Marii ovládla zvláštní ješitnost. Odvážně se postavila doprostřed ulice a myslila, že vepři porozumějí jejímu rozmaru a s úctou, na kterou byla zvyklá u lidí, ustoupí jí z cesty.

Vepř, který šel v čele, se však rozzuřil, když ji shlédl, vrhl se na ni, nabral ji a ona mu padla na hřbet. To jej ještě více podráždilo, že se vztekle rozešel ulicí. Marie křičela o pomoc. Její přátelé hrůzou ztrnulí patřili na toto divadlo, jiní se smáli, ale nikdo se ani nehnu, aby ji vysvobodil. Po půlhodinné nepříjemné projížďce městem, jež na dlouho byla předmětem smíchu, vybavila se z moci vzteklého zvířete. To zlomilo její pýchu. Její přátelé se jí objevili bezmocnými a zlomyslnými v nehodě, která ji stihla a vedle toho snížení světa rostla jiskra, hozená kazatelem do jejího srdce. Jak je Bůh krásný, jak je dobrý! mocně jako akord varhan zaznělo v její duši. Šla domů a plakala hořce jako při loučení. Slunce zapadalo pro ni dnes tak beznadějně, připadalo jí, jako by umírala. Srdce jí bolelo, jako když se někdo dotýká otevřené rány. Ješitnost je veliká rána, která bolí, když je šlapána. Lila do ní slova: Jak je Bůh krásný, jak je dobrý, a bolest stávala se snesitelnou a příjemnou.

* *

*

Usnula. K ránu ji probudil zvláštní sen. Ve věnci světla užřela svého příbuzného, soudruha dětských her, jenž nedávno přišel na honě o život. Klečel před ní a hleděl na ni.

„Jste spasen?“ byla první otázka, kterou mu dala.

„Láska k chudým, kterou jsem v životě měl, mě zachránila. Jak je Bůh dobrý, jak je krásný!“ řekl a ztrácel se v dáli jako stín. Nemyslí na včerejší nehodu, již se zmocnila veřejnost s lidovou pověrečností jí přikládala nesmírný význam.

Zrálo v ní rozhodnutí, jehož první podnět již dlouho nosila v srdci. Bránila se mu, poněvadž nemohla doufat, že matka dá svolení. Byla rozdvojená sama v sobě a bojovala. Hlas boží a hlas světa se sesilovaly v jejím nitru – nevěděla, za kterým se dát!

* *

*

P. Colombière se vrátil z Anglie do Lyonu. Vězení a utrpení posílilo jeho chorobu, takže již se sotva vlekl. Téměř nevycházel. Marie chtěla mít jistotu. Nemohla nevědět, co jí řekne. Pro ni nebyl svět a ona nebyla pro svět. Pro sebe ji chtělo mít božské Srdce Páně, jež tehdy začalo z Paray le Monial zářit novým jasem své lásky a zájmatu pro svou službu duše šlechetné a hluboké. Nebylo pochybnosti, jen Marie ještě pochybovala, či spíše cítila se slabou, aby tuto vůli provedla.

Šla tedy k P. Colombièrovi a padla mu k nohám, aby z jeho úst přijala rozhodnutí.

„On si vás přeje pro sebe, neodpírejte mu,“ zněla krátká a jasná odpověď. Kdo to byl ten tajemný On, Marie věděla dobře. Polila slzami tuto vyslovenou vůli Boží, která jí připadala rozsudkem, ale boj tím byl dobojován.

* *

*

Stav P. Colombièra se značně zhoršil. Lékař radil rychlou změnu vzduchu. Paray le Monial ve Zlatém Údolí svým čistým a vlažným vzduchem se zdálo nejvhodnějším pro pobyt nemocného. A první dny přinesly mu značnou úlevu. Mohl vyjít z domu a jeho návštěva byla v klášteře Navštívení. Dal zavolat Marii. Došla do hovorny zářící radostí a první její slova byla: „Jak je Bůh dobrý, jak je krásný.“ Byl to refrain stálého chvalozpěvu, jež pěla její duše k poctě Boží.

Ale domácí zvon ji volal jinam. Odešla ihned. I P. Colombière odešel, aby se již nikdy sem nevrátil. Zemřel 15. února 1682. Život Mariin ve společnosti Markéty Marie Alocoque a jiných šlechetných duší v tichém klášteře zmizel očím světa jako ponorná řeka, jež měla vústiti do moře věčnosti.

Skrze Marii k Ježíši⁴⁹³

Prohlášením nauky o Neposkvrněném početí zdálo se, že je vložen poslední drahokam do koruny svaté Panny. Myslili někteří, že je tím vyčerpána úplně důstojnost Matky Boží. Ale jako každý nový pohled na hvězdnaté nebe nám odhaluje nové světy, tak nový pohled na Pannu Marii okem víry nám ukazuje nové její krásy. „O Marii nelze nikdy dosti říci“, myslil již sv. Bernard. Čím více se čerpá, tím hlubším se objevuje pramen jejích důstojností. A nyní jsme v době, kdy zraje nová nauka o Marii-Prostřednici. Není vlastně nová, poněvadž je obsažena v onom divotvorném „Staniž mi se podle slova tvého“, ale minulé věky si jí plně neuvědomily. S překvapujícím souhlasem, jehož původcem jest Duch Svatý, odevšad ozývají se radostné hlasy: Maria jest prostřednicí všech milostí. Je to ovšem Kristus, jehož zásluhami máme přístup k Otci a jenž jest pravým prostředníkem mezi Ním a námi. Jeho milosti jsou jediným prostředkem, jímž můžeme dojít života a cíle nadpřirozeného. Ale Bůh v podivuhodné své prozřetelnosti volí cestu spásy obdobnou cestě zahynutí.

Stál-li muž se ženou nad rakví lidstva a byla-li to žena, jež svým souhlasem zprostředkovala hřích, jehož původcem byl Adam, stojí podobná skupina u kolébky nového lidstva, zrozeného v Kristu. Je to opět žena, jež připravuje svým souhlasem cestu spásy a zprostředkuje život.

A Maria stále stojí po boku svého Syna. Z jejích rukou jej přijímáme při narození a velebíme v ní Matku Boží, z jejích rukou jej přijímáme ukřižovaného a šeptáme: Matko naše! Je to osudný omyl protestantismu, jenž Matce Boží vyhrazuje pouze tělesné mateřství a pak ji úplně odtrhuje od Krista. Proto nenalezl též cesty ke Kristu, nýbrž se od něho vzdálil. Odporuje tím veškerému podání křesťanskému, jež Krista představuje v náručí Panny Marie a Marii staví pod kříž. Nechápe duchovního mateřství Panny Marie, jež jest nádherným květem jejího mateřství tělesného.

Smrtí Kristovou byl otevřen pramen nadpřirozeného života, k němuž jsme znovuzrozeni křtem. Symbolickým ponořením do vody, jak se v staré církvi křest konával, jsme ponořeni ve smrt s Kristem, abychom z ní vyšli v život. V okamžiku smrti stává se Kristus naším duchovním otcem. Ale naše zrození neděje se bez matky. Ohlas smrti Kristovy rozléhal se v srdci Matky Boží, stojící pod křížem: „On mohl zemřít smrtí tělesnou a tato že by nebyla mohla zemřít srdcem? Učinila to láska, nad níž nikdo neměl větší, učinila i toto láska, již žádná nebyla podobnější.“⁴⁹⁴ To byly ony bolesti, v nichž porodila Panna Maria nás. Byl to okamžik, v němž byla prohlášena naší matkou

⁴⁹³ Skrze Marii k Ježíši. *Ve službách Královny*. 1924, č. 1, s. 1-2.

⁴⁹⁴ Sv. Bernard, *Sermo de duodecim stellis*.

duchovní. Všichni v tomto smyslu vykládají slova, jež Kristus k ní pronesl, když jí odkazoval sv. Jana: „Hle, syn tvůj.“ Sv. Jan, jemuž se stala Panna Maria matkou, představuje lidstvo. Kristovou smrtí vykoupené. „Jest sice matkou duchovní, ale matkou opravdovou údů těla Kristova, jimiž jsme my.“⁴⁹⁵ Údy těla Kristova se stáváme milostí a řídití její tok je vloženo do rukou Panny Marie. Jako byla všude, kde Kristus získával milost pro nás, tak je přiměřeno, aby ony získané milosti procházely jejíma rukama, a aby ona měla podíl na spáse každého jednotlivce. Je to vysvětlení prostých slov, jež církev sv. přidala k pozdravení andělskému. Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší.

Ostatní světcové jsou našimi prostředníky jen v určitých potřebách, ale Panna Maria zprostředkuje nám všechny milosti. Bůh uděluje nám své milosti pro Ježíše Krista, jak se církev modlí, ale tímž pohledem, jímž patří na Krista, vidí zároveň Pannu Marii, jež předkládá i své zásluhy společně se zásluhami Kristovými. Maria se modlí, ukazujíc svého Syna, jenž se jeví Otci jako Syn Mariin jak zde na zemi, tak i v nebi. Předkládati svého Syna, spojovat své modlitby s jeho modlitbami, své zásluhy s jeho zásluhami, v tom záleží prostřednictví Panny Marie. A poněvadž prostřednictví Kristovo je všeobecné, týkajíc se všech lidí a všech milostí, je zbožným přesvědčením, že prostřednictví Panny Marie se týká všech lidí a všech milostí.

Tato pravda nám činí Pannu Marii důležitější a milejší, neboť o každou milost se můžeme u ní ucházeti. Bylo to jistě v plánu Božím, abychom se se vším na ni obraceli, ba dříve na ni, nežli se obracíme na Krista a s ní teprve k němu. Umění křesťanské to znázornilo tím, že hlavní bránu některých chrámů ozdobilo obrazem Panny Marie a na dvířka svatostánku někde dalo jej též, aby lidé stále měli na očích onu, skrze niž máme přístup ke Kristu.

⁴⁹⁵ Sv. Augustin, De sancta virginate VI, 6.

Intronisace a korunování sošky Milostného pražského Jezulátka v klášteře Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí (Bedřichův ústav) dne 7. prosince 1930⁴⁹⁶

„Jednou – kolem r. 1930 to bylo – po skončení duchovních cvičení mluvil se sestrou M. o duševním životě dětí a mínil, že Bedřichův ústav jest vpravdě dětským rájem. Druhého dne navečer byla schůze Mariánské družiny v ústavě zřízené, a po promluvě volný rozhovor... „Každý koutek zahrady a domu, ba i lesa má svůj název, všemu jste daly jméno, jenom na jedno místo jste zapomněly... Jak byste chtěly říkat tomu milému zákoutí na chóře?“ Všecky zmlkly, přítomná sestra jedné cosi potichu pravila, a dívenka se hlásí: „Dětský ráj...“

A Dětský ráj se stal chovankám milostným místem. Téhož roku onemocněla na smrt nejmladší chovanka, dívka asi sedmiletá; lékař se vzdal vší naděje. Děti bez ustání se modlily před milostnou sochou, a umírající děvčátko se uzdravilo skoro náhle; lékař ještě víc než nad uzdravením žasl nad tím, že za málo dní běhala čilá a zdravá s ostatními po zahradě. Ustanoveno tedy, že na poděkování bude vykonáno slavné zasvěcení celého domu božskému Spasiteli, intronisace Jezulátka a korunovace jeho sošky.

K slavnosti vybrán předvečer svátku Neposkvrněného Početí, druhá adventní neděle r. 1930. Pozván exercitátor, dětem známý. Tím dosaženo toho, že pozornost všech se soustředila na Jezulátko, nikoli na světitele, jak by se nepochybně stalo, kdyby byl pozván církevní hodnostář. Dětský ráj proměněn v květinový háj. Kaple byla plná: sestry, chovanky, jejich rodiče a příbuzní, žáčky klášterních škol... Až do kaple vnikal zpěv písně zpívané při průvodu. „Srdci tvému, Ježíši, ty náš Králi nejvyšší, po tvé vůli přesvaté zasvětime srdce své...“ Soška přinesena a postavena na improvizovaný oltářík před oltář kaple. Korunka nesena na bílém atlasovém polštáříku. Vyzváním Ducha sv., promluva, výklad nejmilejší písně chovanek: „Z dnů dávných, dávno zašlých časů...“ Sotva kazatel domluvil, byla zapěna táž píseň jako jemná ozvěna a hasnoucí dozvuky promluvy. Pak posvěcena soška a korunka, načež hlavní akt slavnosti, korunovace, za hlubokého ticha... „Budiž nám, Pane, korunka tato, kterou na hlavu milostného obrazu tvého stavíme, osvědčením, vyznáním a projevem, že tě uznáváme a slavně prohlašujeme za krále svých srdcí a za krále tohoto domu, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.“ Chvilé, jež se vtiskla všem přítomným

⁴⁹⁶ KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě Milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948, s. 18-20.

nezapomenutelně v paměť, jak ještě po letech svědčili... Po korunování píseň: „Vzhůru srdce...“ Velebně a mohutně se nesl kaplí refrén: „Ano, Srdci Ježíšovu slibujeme věrnost znovu...“ Pak zasvěcení všech Božskému Srdci Páně, žehnání přítomných dětí, svátostné požehnání, Te Deum... Vše milé, prosté, žádný sólový zpěv, žádný nacvičený mnohohlasý sbor, zpívaly všechny společně, a to známé písně, a přece vše tak úchvatně krásné. „Byly jsme jako v nebi...“ Slavnost trvala sedm čtvrtí hodiny, a přece neunavila nikoho.

A tato soška byla obléhána prosíci dětmi v kritických týdnech v září 1939, kdy ohroženo celé Těšínsko. Co se stane s Bedřichovým ústavem? A když v dubnu 1945 se nepřátelské armády utkaly v bezprostřední blízkosti, když se fronta valila přes naše hlavy a válečná lýtice zuřila vpravo i vlevo, když už nebylo v ústavě českých dětí, aby prosily za pomoc a smilování, klečely místo nich v Dětském ráji sestry a vzývaly za ochranu. Z milosti Boží, očividným zásahem nebes ústav vši pohromy ušetřen; jeho záchranu přičítáme jedině Jezulátku, jemu na poděkování jsou psány tyto řádky a věnováno toto dílko. „Čím více mne budete uctívat, tím více vám budu žehnat.““

Příloha č. 58

Velký jest Hospodin...⁴⁹⁷

(Duchovní čtení.)

Vmysli se na temeno Sv. Hostýna za překrásné hvězdné noci. Umlklo stromů šumění... Na nebi hvězd jest rozseto, a kolem je tak volno...⁴⁹⁸ Mléčná dráha nad tvou hlavou pěkně viditelná – místo, kde podle starých byl průlom do nebe, kde obě poloviny nebeské bány spjaty...⁴⁹⁹ Všecka ta světla tam nahoře mihotají a vůkol tebe posvátný klid, nerušený ani šelestěním lístků. Na třech stranách se rýsují temné lesy, pokrývající okolní vrchy, hřebeny hor se vinou do dále, zrak je sleduje, až mu konečně mizejí a ztrácejí se v dálavě.

Pod tebou údolí... Když pozorně nasloucháš, zaslechneš bubláni bystřinky, která někde dole si razí cestu mezi kameny a kořeny stromů, ale tak tiše jakoby se bála rušit posvátné ticho a tebe vyrušovat z rozjímání. Možná, že při tom vzpomeneš na píseň z dětských let:

„Znám křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les,
kde roste tmavé kapradí a kvete rudý vřes.
Tam ptáci, laně chodí pít pod javorový kmen,
ti ptáci za dne bílého, ty laně v noci jen.
Když usnou lesy hluboké a vůkol ticho jest,
tu nebesa i studánka jsou plny zlatých hvězd.“⁵⁰⁰

Snad i tobě nějaká laňka přeběhla právě přes cestu, ale docela tichounce, ani ona tě nechce rušit ve svatých myšlénkách... Možná též, že vidíš svatojanské mušky,⁵⁰¹ zářící smaragdy, vyskakovat a mizet v trávě...

Tvé oko se zase zvedne k nebesům, „plným zlatých hvězd“, a ty bys mimoděk poklekl

⁴⁹⁷ Tato úvaha napsána dříve než vyšlo dílo Lenzovo „Nebesa vypravují“ [LENZ, Johann Nepomuk. „Nebesa vypravují ...“: *Obrazy z vesmíru*. Praha: Kropáč a Kucharský, 1937. 271 s.]. Poprvé jí užito při exerciciích akademiček v Rajhradě 1931. Je tedy prací samostatnou, nikoli opisem jmenované knihy, třebaže pojetí i myšlenky jsou místy velmi podobné. KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940], s. 70-87. Exerciční knihovny č. 3. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702>

⁴⁹⁸ Srov. HÁLEK, Vítězslav. *Večerní písně*. Praha: Antonín Renn, 1859, s. 7.

⁴⁹⁹ Srov. MARCUS MANILIUS. *Astronomica*. The Latin Library [online] <http://www.thelatinlibrary.com/manilius.html>

⁵⁰⁰ Srov. SLÁDEK, Josef Václav. *Spisy básnické: Souborné vydání ve dvou dílech: Díl I*. Praha: J. Otto, 1907. 533 s. SLÁDEK, Josef Václav. *Spisy básnické: Souborné vydání ve dvou dílech: Díl II*. Praha: J. Otto, 1907. 552 s.

⁵⁰¹ Světluška větší, *Lampyrus noctiluca*.

uprostřed toho posvátného ticha. Skláníš hlavu před velebností Tvůrce, jehož blízkost a přítomnost zrovna cítíš ve svatém chrámu Boží přírody. Bůh... V něm žijeme, se hýbáme a jsme,⁵⁰² on tak vysoko nad námi, a přece u nás a v nás. Člověk tak nicotný vůči Tvůrci, a přece jemu tak blízký.

Jako my, tak hleděl na hvězdnou oblohu královský praotec Neposkvrněné Panny před třemi tisíci lety za čarokrásné palestinské noci, a své dojmy zvěčnil v žalmu 18: „Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.“⁵⁰³ Anebo slyš slova žalmu 144: „Veliký jest Bůh náš a veliká moc jeho, a moudrosti jeho není počtu.“⁵⁰⁴ Kdo je Bůh a co jsem já?

Jak maličký jsem já na zeměkouli! O velikosti naší země, naší vlasti ve vesmíru, si dovede utvořit jakousi představu ten, kdo ji procestoval a snad i obeplul. Několik dní a nocí musí pádit rychlík, aby přešel napříč Severní Amerikou, kterou na mapě zakryješ několika prsty.⁵⁰⁵ První cesta kolem světa (Magellan) trvala plná tři léta.⁵⁰⁶ Dnes přepluješ ovšem oceán dříve, ale i nyní je ten ohromný parník, která tě nese, nepatrnou skořápkou na hladině. Ty vody oceánu by dostačily, aby zaplavily veškeru pevninu a pohltily vše, co nese.

Čím jest však naše zeměkoule, jež nám připadá tak velikou, ve sluneční soustavě? Udělejme si spolu výlet na ty vzdálené světy. Právě vyšel nad Černavou⁵⁰⁷ měsíček a rozlévá své tlumené mystické světlo na Hostýn i okolní zalesněné vrchy. Zaleťme v mysli na toho nerozdílného druhu naší země. Jest jí docela blízounko, první štace na naší pouti vesmírem – tam máme jenom skok. Světlo tam doletí za jednu sekundu, ale rychlík by potřeboval plných devět měsíců, než by přešel těch 380.000 km. Třicet zeměkoulí by se vešlo mezi nás a měsíc. Tvůj hlas by potřeboval dvanáct dní, než by tam doletěl; přes tři týdny bys tedy musil čekat na odpověď!

Povznesme se na perutích fantasmie dál, na slunko, které před málo hodinami zmizelo pod obzorem. Jsme v centru sluneční soustavy. Je to stálice nám nejbližší, vzdálená od nás 150 milionů

⁵⁰² Srov. Sk 17,28.

⁵⁰³ Srov. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl I: Úvod a Ž. 1-71*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1900, s. 144-154. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI-XLII.

⁵⁰⁴ Srov. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl II: Ž. 72-150 a bibl. chvalozpěvy*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1901, s. 1119-1126. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI-XLII.

⁵⁰⁵ Dne 4. června 1876, pouhých 83 hodin a 39 minut po tom, co opustil New York, dorazil na pobřeží San Franciského zálivu první Transcontinental Express. Cesta z východního na západní pobřeží dlouhá 5 467 km tak byla zkrácena z několika měsíců v krytém voze či několika týdnů na palubě lodi, na cca 4 dny. Srov. *Sedm divů technické civilizace; Seven Wonders of the Industrial World* (2003), Dokumentární, Drama, Velká Británie. 06. The Line; Pacifická železnice.

⁵⁰⁶ Fernão de Magalhães, od 10. srpna 1519 do 6. září 1522 (3 roky, 29 dní). Srov. PIGAFETTA, Antonio. *Zpráva o první cestě kolem světa*. 2. vyd., V tomto překladu 1. Praha: Argo, 2004. 135 s. ISBN 80-7203-540-1. Srov. též *Objevné plavby; Voyages of Discovery* (2006), Dokumentární, Velká Británie. S01E01. Circumnavigation. Režie: Chris Bould.

⁵⁰⁷ Vrchol Čerňava (843,8 m n. m.) v Hostýnských vrších. Přírodní rezervace Čerňava [online] <http://nature.hyperlink.cz/cernava.htm>

km. Pro astronoma vzdálenost nepatrná a přesně se toto číslo vysloví; ale co znamená! Světlo doletí odtamtud k nám za osm minut dvacet vteřin, rychlík by potřeboval 300 let, dělová koule 10 let. Kdybys mohl s někým na Slunci mluvit, počkal by sis na odpověď 30 let.

Slunce nepatří k největším stálicím, ale přes to je tak ohromné, že o jeho velikosti si nemožno učinit představu. Jeden a čtvrt milionu zeměkoulí bys z něho vyrobil. Kdybys dal zemi do jeho středu, mohl by měsíc kolem ní docela pohodlně obíhat a ještě by bylo místa dost. Co váží na zemi jeden kilogram, vážilo by tam 27 kg. Sluneční skvrny (víry) jsou ve skutečnosti tak ohromné, že by v nich země zmizela jako oblázek v rybníku. Ohromné ohnivé moře, ve kterém se to vaří a vře... Teplota na povrchu se odhaduje na 6 000°, tedy taková, že každý nerost musí být roztaven. Kolik stupňů uvnitř slunce? Nikdo neví. Jaká moc to byla, která zanítila tento oheň, planoucí už miliony let?

Naše slunko však patří k t. zv. chladnoucím sluncům. Sirius má třicetkrát větší žár, Vega 125krát větší, Rigel 20.000krát větší a Sigma Doradi podle tvrzení astronomů 300.000krát větší! Postav některou z těchto hvězd na místo slunka, a naše země se rozplyne v páru. Přece však vydává slunko tepla dost; za rok asi tolik, jako kdyby bylo spáleno 90 zeměkoulí z černého uhlí. Kdyby se země na slunce vedl most 3½ km silný, za vteřinu by byl tím žářem rozpuštěn, a za půl minuty by z něho byla pára. Při fotografování slunce trvá doba exponování 1/5000 vteřiny. Co bychom si počali, kdyby nám zhaslo? Sotva 6 milionů obloukových elektrických lamp by stačilo, aby nám je nahradily. Odkud bere slunko náhradu za energii, kterou tisíce let už vyzařuje, aniž by na zemi byl pociťován úbytek? Nikdo neví – co se o tom tvrdí, jsou prozatím jenom domněnky.

Ale pojďme dál na naší cestě sluneční soustavou – až na samé hranice, na nejzazší dosud známé oběžnice Neptuna a Plutona. Ty už jsou hezky daleko. Odtamtud vidět slunko jako u nás večerníci, tedy jako hvězdu první velikosti. Jsme v Sibiři solárního systému. Dostávají od slunce sotva tisícinu toho světla a tepla co my; o životě tam tedy není ani řeči. Světlo ze slunka doletí na Neptun za 4 hodiny 10 minut, jeho cesta kolem centra sluneční soustavy trvá nikoli rok jako pouť naší země, nýbrž 164 roky. Rychlík by tě tam zavezl za 9.000 let.

Tak asi vypadá naše sluneční soustava – jako kdyby na Rožmberský rybník pustil deset ořechových skořápek. A to jsme pořád ještě doma, ve vlasti. S Plutona ještě pořád vidíme věž našeho domovského kostelíka, totiž slunko. S Neptuna ještě vidíme táž souhvězdí na nebi jako u nás. Ale teď dáme vlasti sbohem a s chutí do ciziny! Na návštěvu do sousední provincie, na nejbližší stálici Alfa Centauri!

Jak jest od nás daleko? Vzdálenost stálic se dlouho nedala zjistit; všechny pokusy selhaly, takže se astronomové vzdávali již naděje. Konečně se jim to aspoň u několika hvězd podařilo (trigonometricky, pomocí paralaxy), a lidský duch stál úžasly nad výsledky, kterých došel. Spíše

bys na gramy odvážil horu, nežli bys na kilometry změřil tyto kosmické vzdálenosti. Musili vynalézt novou míru a vynalezli nejohromnější, jaká se dá myslit; světelné roky. Světlo za jednu vteřinu by oběhlo zemi dokola sedmkrát nebo osmkrát. Na stálice však potřebuje ne několik minut nebo hodin, nýbrž celá léta. Se zmíněné nejbližší stálice letí k nám čtyři roky a čtyři měsíce. Rychlíkem bys na naši nejbližší sousedku v říši sluncí dojel za 80 milionů let – kdyby ses ihned obrátil a vrátil se „domů“, našel bys svou domovinu, pohostinnou zemi, již bez života, pustou a mrtvou a své slunko snad již vyhaslé.

Nastupme cestu k dalším štacím. Sirius, nejjasnější stálice, patří též k našim nejbližším sousedům; jest od nás vzdálen „pouze“ 8 světelných roků. Prokyon 11 roků, Atair v Orlu 15 světelných roků, Vega v Lyře 24 světelných roků atd. Znázorněme si poněkud tyto velikosti. Kdyby země byla jako zrnko prosa, byl by měsíc od ní vzdálen asi 3 cm a velký jako zrnko máku. Slunce jako větší pomeranč, vzdálený asi 10 metrů, a ostatní oběžnice by sahaly do vzdálenosti asi 360 m (sedm telegrafních tyčí). Celá sluneční soustava by tvořila kruh o průměru asi 720 m a zabírala by území 40 hektarů, t. j. dvě pětiny qkm, tedy ani polovinu čtverečního kilometru. Polož tuto plochu do Prahy – zabere asi devítinu Karlova náměstí – kam položíš nejbližší stálici? Myslíš snad, že na hranici Čech... Či ještě dál, snad na Slovensko? Sotva. K této „mapě“ dvou sousedních provincií vesmíru dostačí stěží celá Evropa! Alfa Centauri by v tomto měřítku musila býti položena až k Urálu, do vzdálenosti asi 2.700 km! Sirius na Kanárské ostrovy, Prokyon za Nový York, Atair na mys Dobré naděje, Vega na Nový Zéland nebo do Ohňové země. Jak mnoho místa mají hvězdné světy v neomezeném prostoru! Jaká prázdnota mezi nimi! Kdyby oblast každé stálice tvořila kruh průměru jednoho metru, královské slunce uprostřed jako zrnko písku, bylo by od sousedky k sousedce daleko průměrně 4-5 km. Několik set písečných zrn rozhozeno po celých Čechách! Oběžnice pouštíme se zřetele, v tomto měřítku by byly sotva jako prášek.

Ale tak zvané stálice nejsou nikterak stálé, netrvají nepohnutě na místě, nýbrž putují, vlastně se řítí vesmírem, některé přímo na nás. Alfa Centauri rychlostí 22 km za vteřinu, Altair 33km/sec.... ale ani naše slunko nestojí nepohnutě, putuje prostorem 20 km/sec.⁵⁰⁸ V modelu nahoře uvedeném, kde jsme nejbližší stálici položili až k Urálu, přiblíží se k nám za rok o 47 ½ m (urazí jeden km za 21 let), Atair o 70 m, ale slunko jde stranou, za rok o 43 m, urazí 1 km za 23 let. Alfa Centauri bude zde asi za 59.000 let, Altair za 132.000 let – kam doputuje mezitím slunko?

A to jsme pořád ještě v nejbližším okolí našeho slunce. Rozběhněme se dál, k souhvězdí, jež zná každý z nás, k Velkému Vozu. Jeho sedm hvězd jest od nás vzdáleno průměrně 70 světelných roků, jedna z nich 200 roků, Beteigeuze a Rigel, nejjasnější hvězdy Orionu, 270 a 540 roků světelných... Chtěl bys i tyto pojmut do své mapy vesmíru, jak jsme ji právě sestavovali? K tomu

⁵⁰⁸ Podle jiných dohadů 280 km/sec.

by ti již tvá země nedostačila – mapa větší než celý povrch zeměkoule, a při tom skoro prázdná! Jak je ten vesmír rozsáhlý!

A jak jsou ty světy ohromné! Máme sice liliputánská slunce (z našeho by se jich dalo vyrobit devadesát), ale většina stálic převyšuje velikostí naše tak obrovské slunko. Místo číslic sáhneme k modelům. Kdyby slunce bylo jako koule o průměru jednoho metru (země jako hrášek v průměru 8 mm, měsíc půl pšeničného zrna), pak by Arktur byl koule o průměru 25 m, Antares 167 m, Beteigeuze 460 m, Mira Ceti 550 m, tedy vůči slunci jako celý Hostýn vůči kouli jednometrového průměru. Největší dosud známá hvězda, zmíněná již Sigma Doradi, by v našem případě tvořila kouli o průměru 600 kilometrů – tak aspoň tvrdí americký astronom [Harlow] Shapley; nám se však jeho tvrzení zdá přece jen pravdě nepodobné. Ale buď tomu jakkoli, stačí hvězdy, jejichž rozměry jsou celkem zaručené. Z takové Beteigeuze nebo Mira Ceti by se dalo vyrobit na 100 milionů našich sluncí. Co je tedy tvá země ve vesmíru, ubohý člověče? Kapka vody v oceánu, prášek poletující vzduchem, ba ještě méně...

Od hvězd první velikosti se obraťme „k menším“, druhé až páté velikosti. Ty všechny lze ještě postřehnout prostým okem. Jsou droboučké nikoli proto, že jsou maličké, nýbrž proto, že jsou v ohromné dáli. Na severní polokouli jich jest přes tři tisíce; tedy přes 3.000 světů a slunečních systémů! Každé to slunce má pravděpodobně oběžnice, a ty mají své měsíce; my však o nich nemáme ani zdání, tak jako oni tam nemají tušení o naší zemi, a nám schází jakýkoli prostředek jejich existenci zjistit.

Ale vraťme se zase k stálicím. Oko umdlévá, ale věda nám podává nástroj, kterým je můžeme ozbrojit. Obratme dalekohled třeba na souhvězdí Kuřátek. Prostým okem vidíš nanejvýš sedm hvězdiček, v poli hvězdářského dalekohledu se jich tu však hemží více než mravenců v mraveništi. Tak zvané hvězdokupy, jež lemují Mléčnou dráhu po obou stranách, sestávají ze statisíců sluncí vzdálených od nás podle odhadů 20-185 tisíc světelných roků. Nejslabší hvězdičky jsou tam mnohonásobně větší než slunce. Magellanovy oblaky, vzdálené asi 100 tisíc světelných roků, obsahují miliony hvězd. Sto tisíc světelných roků – hravě toto číslo vyslovíš, ale máš jen zdaleka jakési zdání, co znamená? Paprsek, jenž právě padá do tvého oka, vyletěl odtamtud v době, kdy tvou milou českou domovinu pokrývalo moře, v němž se proháněli trilobiti, anebo kdy stékala láva po úbočí sopek v Rudohoří... Kolik vlnek, kolik kmitů ten paprsek za tu dobu učinil! Jeho vlnk se vejde milion na 1 mm, a záchvěvů učiní 400-800 bilionů za vteřinu... Víš, co jsou ty hvězdokupy? Kdosi je nazval velkoměsty vesmíru. Kdyby naši zemi postavila nějaká nadzemská moc doprostřed takového „velkoměsta“, viděl bys v noci na obloze sta hvězd, desetkrát až dvacetkrát jasnějších než večernice, nejzářivější hvězda našeho nebe. Jaká nádhera, jak pohádkově krásné noci pro lidi, obývají-li některou oběžnici v oné dáli... Světy snad lepší než naše ubohá, bolestí a hříchem

obtížená země!

Otočme teď dalekohled na Mléčnou dráhu. Astronom Koch popisuje svůj dojem: „Když jsem se po prvé na ni zahleděl, byl bych málem hlasitě zajásal. Co jsem spatřil, nikdy jsem neviděl a nikdy netušil. Jako bych hleděl do husté vánice, ve které víří miliardy vloček, takže oko jich nemůže zachytit. Miliardy a zase miliardy zářících třpytících démantů.“ Vzdálenost Mléčné dráhy se odhaduje různě, od 4.000 do 185.000 světelných roků. Možná, že oba dohady jsou správné: první se týká částí nám nejbližších, druhý nejvzdálenějších. Nejnovějšími výzkumy jest zjištěno, že všechny hvězdy, které vidíme ať pouhým okem ať dalekohledem, tvoří spolu s Mléčnou dráhou jednu světovou soustavu (galaktický systém). I naše slunce k ní patří, a my spolu s ním letíme prostorem. Za 300 milionů let „budeme“ prý zase tam, kde jsme dnes.

Unaveni více duševně než tělesně odstupujeme od dalekohledu. „Už nemožno dál“ – a přece jest možno ještě dál! Nová věda se pokouší vniknout do tajemných nezbadaných hlubin světového prostoru: fotografie nebes. Objeví něco nového? Hledíš-li okem na hvězdu Delta Aquilae, vidíš ji samojedinou. Dalekohled na hvězdářské observatoři objeví kolem ní na 300 hvězd. Fotografická deska jich v témž poli vykazuje na tisíce. Ale na to už jsme zvyklí, objevovat vždy nové a nové světy v prostoru. Fotografie však objeví něco více, totiž mlhoviny. Některé z nich jsou viditelné i dalekohledem; mlhovinu v Orionu a Andromedě postřehne i zdravé oko beze skla. Ale především fotografická deska zachycuje nové a nové tyto slabé bílé skvrny. Co jsou mlhoviny? Nejsilnější dalekohled nás o tom nepoučí, zase nová věda musí přispěchat na pomoc: spektrální analýza, a ta zjistila, že mnohé z nich sestávají ze samých hvězdiček, tedy nové Mléčné dráhy, nové světové systémy v nekonečném prostoru, daleko za naší galaktickou soustavou. Jak daleko? Vzdálenost nejbližších (na př. v Trojúhelníku a Andromedě) se odhaduje na milion světelných roků, vzdálenějších až na 300 milionů... Naše země tedy byla ještě žhavá a svítila, když ten paprsek odtamtud vyletěl! Vlož celou naši soustavu sluneční do jedné kapky vody: Mléčná dráha bude ji lemovat jako ve vzdálenosti 300-500 km⁵⁰⁹ a mlhovina v Andromedě bude veliká jako Čechy s Moravou dohromady a vzdálená jako kraj Tibetu neb kraj Indie (kolem 5000 km).

Kolik je takových světových systémů (Mléčných drah)? Na prostoru, který na obloze zastřeš dlaní, bylo objeveno spirálních mlhovin skoro 3.000. V tak zv. mraku mlhovin je jich na 300. R. 1902 zjistil Max Wolf v Heidelbergu na jediné desce tisíc takových mlhovin, a každou noc byly objevovány nové a nové. Tedy miliony hvězdných systémů! A kdo nám zaručí, že v nekonečném prostoru jich neexistují celé miliardy, a to v takové vzdálenosti, že paprsek odtamtud na zemi

⁵⁰⁹ Hamburk, Kolín n. R., Štrasburk, Curych, Terst, Záhřeb, Košice, Varšava, kolem Prahy by ležely na vnějším kraji pásu. – Máme na mysli kapku držící se ve vzduchu, nepřesahující průměr 5 mm. Krůpěj vody spadlá na zem se zplošťuje a nabývá průměru 7 mm; pak je nutné dané míry zvýšit o 40%. Mléčná dráha vzdálena 450-700 km, mlhovina Andromedy kolem 6.500-7.000 km. (Praha-Ceylon.)

nedolétne nikdy, ani do konce světa ne! Nikdy je tedy lidské oko nespátří!

Ubohý člověče, který jsi myslil, že tvá země jest centrum a středisko celého vesmíru! Že ona se sluncem a pěti oběžnicemi tvoří celý svět! A hvězdy, to byla podle tvých názorů světélka připevněná na nebeskou bář! Neměl jsi tušení, co tvá země vlastně jest v těch miliardách světů a slunců, kolem kterých krouží miliardy oběžnic, oživených pravděpodobně jako tvá země a hostících biliony a triliony tvorů!

„Vesele se zemí měsíc jde,
země zas v mocném kruhu
se okolo slunce otáčí
v zářivém planet pruhu.
A i to jeho slunce zas
kolem většího vede nás,
a toto slunce jeho
kde jde? A kolem čeho?
Vmysli se nanejvýš, nad tebou
hvězd jako vřesných zvonců,
a kdybys byl jako slunce stár,
nedomyšlíš se konců...“⁵¹⁰

Lidský duch umdlévá, obrací se od těch světů k jejich Tvůrci a volá: „Veliký Hospodin náš a veliká moc jeho, a moudrosti jeho není počtu!“⁵¹¹ Nikdy necítí člověk svou nicotnost jako při takovém výletu do vesmíru a klesá v prach před nekonečnou velebností a velikostí Tvůrce. Kdo by se divil, že velicí hvězdáři byli do jednoho mužové věřící?

Bůh – on pojímá a obsahuje celý vesmír. Kam nedosáhne lidský zrak, kam nevnikne lidský duch, tam jest on, tam přítomný, tam působí. Ale i ten ohromný nedozírný vesmír má své hranice a své meze – kde, to ví Tvůrce sám – Bůh však mezí nemá. Bůh jediný jest nekonečný – Bůh, který ten vesmír stvořil, jej svou přítomností naplňuje, v něm všechno zachovává, spravuje a řídí. Ti, kteří sestavují jízdní řád, nařikají, jak prý ta práce vysiluje. Předejít každému zpoždění a každé srážce, zařídit, aby vlaky křižovaly v určité stanici, v určitou minutu, a přesto přese všechno kolik zpoždění do roka, kolik neštěstí – a oč jde? O několik stovek vlaků v jediné zemi! Na nebi však miliardy stálic a oběžnic, mezi ně se pletou komety, a přece žádná srážka, žádné zpoždění! Země se dostane

⁵¹⁰ Srov. NERUDA, Jan. *Písň kosmické*. Praha: E. Grégr a F. Dattel, 1878. 66 s.

⁵¹¹ Srov. Ž. 145, 3.

k jarnímu bodu přesně na vteřinu rok co rok,⁵¹² měsíc k úplňku právě tak, při otáčení kolem osy žádné zpoždění... A to platí i o ostatních hvězdách. A při tom jde vše tak klidně... Zahleděl jsi se někdy dalekohledem na měsíc? Jak volně a velebně se vznáší tato koule v prostoru, jak jde pomalu a klidně svou drahou – podle zákonů, které Tvůrce jednou ustanovil a do vesmíru vložil! Žádná porucha, žádná oprava!

Ani jeden z těch milionů světů neujde jeho zraku, nemůže se vymknout jeho péči, není zapomenut, byť jen na okamžik. Tuto chvíli hledí na tvou zemi, jeho pomocí klíčí v půdě zrnko nebo zraje klas, jenž ti dá chléb, a touže chvílí přijímá z jeho otcovských rukou pokrm rybka na dně oceánu někde na konci Mléčné dráhy.

Veliký jest Hospodin náš... Tak jsme zvolali, když jsme se zamyslili nad ohromnými rozměry hvězd a vesmíru. Ale Boží velikost se jeví neméně, když ze svých toulek v nekonečném prostoru sestoupíme zase na naši maličkou zemi, zamkneme se do laboratoře, a místo ohromných vzdálených světů studujeme jedinou krůpěj vody, která leží před námi. Jiný nástroj musí teď pomáhat našemu slabému oku: místo dalekohledu drobnohled.

Profesor přírodních věd našeho kollegia,⁵¹³ který znaje můj zájem pro jeho obor, zavedl mne jednou do své pracovny. „Budeme spolu mikroskopovat.“ Ve sklence trochu vody z akvaria, vzal z ní jednu kapku a položil na sklo. Přiložil druhé sklíčko – kapka se rozptýlila, více než polovina jí skanula na zem – co tam ještě zbude? „Teď se na ten vodní svět podíváme drobnohledem.“ „Svět? Vždyť jste kapku stiskl tak, že výška vody obnáší sotva jednu desetinu milimetru.“ „Ta desetina stačí, pro ty živočichy je to hotový oceán. Jen se podívejte!“ Nahlédl jsem a první dojem byl tentýž, jež čtu v kterémsi knížce: „Vidím jakési zelenavé křoví a cosi drobnounkého tam cape. Co to je? Vezmu větší zvětšení, a křoví vzroste v les. Zelené rozvětvené stromy jsou průhledné; v zářivém nebi smaragdový háj! A v něm se prohánějí zástupy zvířátek, bez křídel, bez nohou...“

Ale nechám autora a budu popisovat dojmy své. Co jsem v té jediné kapce viděl? Perloočky – celé ústrojí bylo vidět skrz naskrz, jak uvnitř v těle vše pracovalo, jak čile brvami pohybovaly, a na mou otázku odvětil profesor: „Hledají vzduch.“ Vzduchové bublinky bylo také dobře vidět. Vedle červík, který se volně mezi vlákny té řasy pohyboval a proplétal, jako by se do toho „křoví“ zapletl a nemohl se vyplést. Tu zase jakýsi korýš vběhl do mikroskopického pole a pobíhal čile sem a tam. Opodál opět celý trs živočichů: améby, nezmaři, různí nálevníci, prvoci, kteří vypadali jako bod, ale pohybovali se rychle na všechny strany. Mezi nimi rozsivky, prázdné skořápky, stranou zase „veliký“ volvox – abych ho celého prohlédl, musil jsem manipulovat se svým přístrojem. Ta kapka byla pro

⁵¹² Precese jarního bodu v tom zahrnuta!

⁵¹³ P. Václav Šettner (1885–1957). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 338-339. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=109>

ty živočichy jejich svět. Vířenky jakoby si tam hrály a dováděly. V rohu vidím dva nálevníky, jak „pracují“ na mrtvé lasturnatce – dělali na mne dojem, jakoby si v tom jejím „domku“ hráli na schovávanou. Každý z těch živočichů má své ústrojí – jak pěkné a jak jemné! Každý nachází v tom svém světě potravu; i ti nálevníci čekají a dostávají od Pána pokrm v čas příhodný.⁵¹⁴

Profesor pak vzal zvětšení 400, chvíli otáčel... „Pohled’te – co tomu říkáte?“ Viděl jsem jakýsi miniaturní doutník složený ze samých kuliček. „Pozorujte ho chvíli.“ Hledím upřeně; po chvíli z něho jako hlemýžď ze skořápky vyleze zvířátko, docela průhledné jakoby ze skla bylo. V těle cosi jako kola stroje: pomalu přecházejí v pohyb, celé ústrojí pracuje, a najednou pohyb se přenese z těla ven, na hlavě ozubené kolo se pomalu rozvířilo, a za chvíli se hbitě otáčelo jako v továrně... Pohyb působil očividně vír, a bylo dobře vidět, jak občas nějaká drobnohledná řasa nebo živočich vletěl do kola a zmizel v útrokách živočicha. „To je rotator!“ zvolám. „Tak vidíte – poznal jste známého neznámého – pochybujete ještě, zda v té stisknuté kapce mají dost místa? Ty dvě konvalinky opodál, to jsou vířenky. Teď ještě najdeme rohlíček, napřed při zvětšení 50.“ Viděl jsem dva drobounké pŕlměsíčky. „Teď zvětšení 400 – pozorujte oba rohy.“ V každém rohu pěkná „oddělená“ cela, a tam hotový rej: zástup zrn se tam bez ustání točí. – „Jaký účel má ten rej?“ „Učenci sami nevědí.“

Kolik milionů živočichů jest v celém akvariu, když v jedné kapce jich je tolik! Kolik jich jest v celém bazénu? Kolik v celém moři? Kolik těch živočichů každou minutu hyne a kolik se jich rodí? Co záleží na jedné kapce? Hledím na ni, vidím, jak se najednou všecko v divém úprku žene ke středu, div hlavu nesrazí. Co se děje? Ovšem, v teplém pokoji se krůpěj začala vypařovat, a obyvatelé tohoto vodního světa cítí, že je ohrožuje smrt; ženou se tam, kde ještě trochu vody, ale v málo okamžicích zbyla na skle jen maličká šedá skvrna ze vší té slávy. Konec světa! Aspoň pro obyvatele té kapky z bazénu!

Kapka pryč – co na tom, vezmeme druhou. „Teď necháme živočichy a vnikneme do složení organismu. Napřed rostlinné buňky. Viděl jste někdy chlorofylová zrnka?“ „Neviděl.“ „Tak je teď uvidíte.“ Chvíli manipuloval, pak mi kynul. Buňky nějakého lístku – radost pohledět, jak buňka vedle buňky, tak jako ve včelím úlu, jenže ne šestihranné, nýbrž obdélníkové. Každá jest „autonomní“, tvoří samostatnou kolonii, v každé několik zelených zrn a ta zrna v pohybu! Pomalu podle stěny buňky zleva napravo, v řadě jedno za druhým, až došly k příční stěně, k sousední buňce, a tam se obrátily vzhůru, a pak zase podle horní stěny zpět k levé straně, a pak dolů na místo, odkud vyšly, a tak to šlo pořád dokola. Když jsem se dost vynadával, ukázal mi ještě pohyb protoplazmy – ale nemohu zde vypisovat všechny divy, jež jsem pod čočkou drobnohledu pozoroval.

⁵¹⁴ Srov. Ž. 145, 15-16.

Odcházím do svého pokoje, vyhledám si tam zoologii, a co jsem viděl pod drobnohledem, mám tu důkladně popsáno a vymalováno. Každý ten živočich má svůj organismus. Bůh do těch „neviditelných“ zvířátek vložil srdce, svaly, nervy; vidět tam kanálky, vlásky, a Tvůrce ví o každém tom živočichu, o každém jeho orgánu. Vše vyšlo z jeho rukou, a jeho nestojí více námahy vést hvězdy na nebi než určit tomu drobnohlednému živočichovi místo a sféru jeho působení. Moudrost a moc i velikost Tvůrce se jeví stejně v té kapce jako v nedozírném vesmíru. Wigand, slavný botanik, vyrobil před smrtí preparát z drobnohledných řas – slova: „Deus in minimis maximus – Bůh v nejnepatrnějších věcech jest největší.“ Pozměnil tedy výrok starého filosofa, jenž řekl: „Natura in minimis maxima.“ (Aristoteles).

Otvírám jiné dílo a čtu: „Necháš-li ve svém malém akvariu hnít několik stvolů a listů, máš tolik materiálu pro bičíkovce,⁵¹⁵ že můžeš celé léto nad drobnohledem ztrávit. Bičíkovci musí celý život plavat ve vodě jak rostlinní, tak živočišní. Rostlinní... aby mohli k světlu, jež je oživuje, plují svým světem jako hvězda na nebeské báni, stoupají a klesají v tiché vodní krůpěji, někdy zlatě lesklí, když na ně svítí slunce, zatím co živočišní se čile prohánějí a jako šíp se vrhají na svou oběť, kterou často chytí, když ji byli napřed dovedně pronásledovali.

Podle zákona o nejmenším odporu jest jejich tělo podobno úzkému člunku, a protože žijí stále pod vodou, mají tvar podmořských torpédových člunů. Vynálezce těchto sotva tušil, že už dávno před ním celá tisíciletí plave takových člunů v každé kapce jezera na sta! Tělo v dolní části přechází v dlouhý kýl, umožňující rychlou plavbu a zajišťující, že se „lod“ nekymácí a nepřekotí – tak dlouhý, že lodím se ještě nepodařilo jej napodobit. Kdyby byl první budovatel lodi studoval život ve vodní krůpěji pod drobnohledem, byl by bez dlouhého lámání hlavy přišel na to, co objevili lidé po mnohých a dlouhých pokusech a po smutné zkušenosti.

Anisonema má na svém těle zařízení, jež nevědomky napodobují nikoli lodi, nýbrž vzducholodi: šroubovitě točený žlábek s lanem, jež vleče za sebou a jež jest jednak kormidlem, jednak zvyšuje stabilitu. S jakou jistotou tento prvok, desetinu mm dlouhý, manévruje! Pluje, otáčí se, stoupá, klesá... jak jistě ovládá svůj mokrý živel! Jiný bičíkovec, Tetramitus costatus... Tázal jsem se jednoho inženýra, co říká tomuto modelu; odvětil pln úžasu: „Taková forma lodního trupu jest ještě neznámá! Zaručila by větší pohyblivost a tudíž velikou úsporu uhlí.“ Modely parníků a vzducholodí se prohánějí v každé kapce a člověk si jich nevšimne, aby se od nich učil! A přec životem a praktickým užíváním po miliony let jest už dávno vyzkoušena a osvědčena jejich upotřebitelnost a bezvadnost... Člověk si pomáhá ve vodě vpřed veslem, kolem nebo šroubem. Bičíkovec má na těle 1-8 bičíků, někdy jako lana, někdy ploská jako vesla, jindy spirálovitá jako

⁵¹⁵ Bičíkovci čili flagellati, nálevníci bičíkovití, prvoci (protozoa), jejich tělo jest opatřeno jedním nebo několika bičíky. Jsou velmi žraví, praví loupežníci, tygři nebo vlci vodní kapky, obyčejně nacpaní jinými jednobuněčnými rostlinami.

šroub... někdy pracují dvě nebo čtyři vesla najednou rozmanitým překrásným způsobem...

Monády... letí kapkou rychle a hbitě jako vlaštovky vzduchem. Jako šíp proletí polem pozorovatele, že sotva má kdy, aby je postřehl a poznal. Některá monáda proletí za vteřinu 200 násobnou délku svého těla, při kteréž rychlosti jest odpor vody dosti značný. Kdyby naše lodi se svými stroji až 70.000 koňských sil a ohromnou spotřebou uhlí chtěly dosíci stejné poměrné rychlosti, musily by největší z nich urazit za hodinu 150.000 km – rovník obeplout za čtvrt hodiny! Prvoci v kapce vody – důmyslné stroje, nevyrovnatelné hodinky, jež se vejdou do jediné perly, a snad tím podivuhodnější, že nevyplní ani celé zrnko písku! Velký a malý, to jsou pojmy pouze pro člověka, který všechno měří podle sebe. Proto mají smysl a význam jen pro něho, nikoli pro Tvůrce – u něho neexistuje „velké“ a „malé“. (Výrok Bernardina Sien. Ve šlépějích Neposkvrněné 66.)⁵¹⁶

Rozsivky (diatomaceae), jichž ve vodách existují miliardy a biliony... Každá nosí s sebou zaživa rakev... rostlinka už dávno odumřela, její rakev trvá miliony let. Nebo nazveme jejich pancíř skleněnou lodí s vlastním pohybem... skleněná loď, u níž těžko říci, co jest větší, zda její pevnost či její lehkost. Kdyby je chtěl člověk napodobit, musil by stroj hnát loď (při šířce 15 metrů) 4 km dlouhou! A to rychlostí 1000 km za minutu! Za necelé tři čtvrti hodiny by vykonala cestu kolem světa! Studium jediné krůpěje vody nám ukazuje, jak daleko jsou naše stroje vzdálené od možného dokonalého řešení a jakého zdokonalení jsou schopny! Kolik různých modelů lodí, vzducholodí a podmořských lodí člověk vynalezl? Sotva několik tuctů. V kapce vody by našel několik set modelů, krásných, praktických, bezvadných... Pancíř každé rozsivky má jen to, co jest nezbytně nutné: všechny postradatelné části stěn jsou vynechány. Gótika se svými špičatými oblouky, se svým dokonalým rozřešením a přeměnou ploch v nejzdobnější systémy sloupů a oblouků, spojila užitečné s uměleckou krásou; nedostižní stavitelé středověkých domů a katedrál neměli tušení, že týž problém dávno před nimi praktičtěji, krásněji, mistrněji rozřešen v říši rozsivek, organismů prostým okem neviditelných, jichž v jednom náprstku ornice jest na statisíce a jimiž se v drobounkých vodních rýhách na polích a lučinách jen hemží! (Francé.)

Unaveni jsme odstoupili od dalekohledu, unaveni cestou od slunce ke slunci, v nekončících a neomezených prostorech vesmíru. Unaveni odstupujeme od drobnohledu, unaveni zpytováním tohoto světa ve vodní krůpěji. Nebesa vypravují slávu Boží (Ž. 19, 1),... nehlásá jeho slávu ta krůpěj pod mikroskopem stejně, jako světy v nedozírné dáli, a snad ještě více? Deus in minimis maximus...

Dali jsme si otázku, kolik těch živočichů jest v jednom bazénu. Kolik jich jest na celé zemi? Kolik v celém vesmíru? Soudím, že sotva andělé jsou s to poznat, pochopit a pojmut toto číslo. To

⁵¹⁶ „Velcí učenci byli věřící a skromní. Kdybys žil sto let, nezbádáš dokonale přirozenost jediné mušky, pravil před dávnými lety jeden prostý řeholník (Bernardín Sienský), a moderní věda mu dává za pravdu.“ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 66. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

ví Tvůrce sám jediný. Ano, on ví o každém živočichu u nás i na vzdálených světech, ví o každém broučku v trávě, vidí každý prášek pelu na květinách i na křídlech motýlů, zná každou krůpěj v příboji mořském, když se vlny tříští o skaliska, ví o každém polypu, jejichž miliardy tvoří korálové útesy, dlouhé sta kilometrů, zná vzájemnou vzdálenost jednotlivých lístků a travin, zná polohu každého klasu... Postav se pod jedli, když kvete, zatřes větví, a celý mrak prachu se snese a tebe zapráší. Kolik miliard prášků! Bůh zná všechny...

Ale pojďme dál. Vnikněme do složení a stavby věcí viditelných. Příroda neživá... V jediném kaménku jest molekul na triliony. A ty molekuly v neustálém pohybu, a Bůh ví o každé. Molekuly vzduchu ve tvém pokoji se ženou všemi směry, rychlostí asi 700 metrů za vteřinu, a Bůh sleduje každou a ví všechno od věčnosti.

Což teprv příroda organická! Tam jest složení teprv komplikované! Jediná buňka ve stéble trávy a zvláště v těle živočišném jest hotový labyrint, kde je vše v čilém pohybu. Pohyb a dráhy hvězd věda vypočítat dovedla, pohyb protoplasm v jediné buňce určit nemůže. Rostlinný organismus jest opravdová chemická továrna svého druhu. Vzpomeňme jen na chlorofyl. Je-li jediné zrnko nevyzpytatelným tajemstvím pro vědu, co mám říci o živé buňce? Je-li anorganický atom „světový systém svého druhu“ (atom uranu obsahuje pevný střed skládající se z 239 protonů, kolem nichž krouží 92 elektronů ve vzdálenostech relativně větších než jest měsíc od země), co říci o organismech? V krůpěji vody odhadují počet atomů na 15 trilionů; co je tedy svou složitostí celá Mléčná dráha vůči jediné kapce vody? Tvůrce však, jenž podle slov božského Učitele sečetl všechny vlasy na tvé hlavě,⁵¹⁷ sečetl i všechny buňky ve tvém těle a každé vymezil její funkci. Nespadne-li bez jeho vědomí ani jediný vlas s tvé hlavy,⁵¹⁸ možno říci, že bez jeho vůle neskane ani jediná krůpěj rosy na trávník, bez jeho vůle nehne ani muška křídélkem. Všecka stébla na lučinách, všecka zrnka klasů na polích, všecka seménka má spočítána do jednoho – na naší zemi i na ostatních světech. Při tom všem každé semínko jest cosi tak podivuhodného, že se člověku ještě nepodařilo a nikdy nepodaří vyrobit jediné, zatímco příroda jich denně tvoří na biliony. Nejnepatrnější brouček jest dílo tak mistrovské, že ani nejmoudřejší badatel na něm neobjeví, co by se dalo opravit. A jak o hvězdách jsme si řekli, že mnohé člověk nikdy neužít ani dalekohledem, tak zase o organismech platí: některé jsou tak drobné, že lidské oko jich nikdy neužít ani pod drobnohledem (ultramikroskopické bakterie). Bůh zná všechny – – –

Nepojímá nás závrať při pohledu do bezedných hlubin Boží moudrosti a vědomosti? Nejinak, jako když se zahledíme do propasti, jejíž dna nemožno zrakem dosáhnout! „Ó hlubokosti bohatství a moudrosti a vědomosti Boží! Jak nevyzpytatelné jsou soudy jeho, jak nevystihlé cesty

⁵¹⁷ Srov. Mt 10,30.

⁵¹⁸ Srov. L 21,18.

jeho! Nebo kdo pozná úmysly Páně? Nebo kdo byl rádce jeho? Neboť u něho a skrze něho a v něm (pro něho) jsou všechny věci, jemuž sláva na věky.“ (Ř 11,33nn.) Jak velebně líčí vševědoucnost a všudypřítomnost kniha Sirachova v kapitole 23: „Každý hříšník praví: ‚Kdo mne pozoruje? Temnoty mne obklopují, zdi mne skrývají, nikdo mne nevidí. Koho bych se bál?‘ A neví, že všechno vidí oko jeho, že oči Páně jsou pronikavější než slunce, sledující všechny cesty lidské i hlubokost propasti, a zpytující nejtajnější úkryty i záhyby lidských srdcí. Vždyť Hospodin Bůh zná všechny věci dříve než je stvořil, a pozoruje všechno, když své dílo dokoná.“ Z lidských očí má strach a přitom zapomíná, že oči Hospodinovy jsou tisíckrát jasnější než slunce, že se dívají na všechny cesty lidí a pronikají i do nejskrytějších míst. Všechno mu bylo známo, dřív než stvořil svět, a stejně tak, když vše bylo dokonáno.“ Věci minulé i budoucí, vše jest před ním jak otevřená kniha, jemu všechno tvorstvo žije, jemu nic neumírá. Holubice, kterou Noe vypustil z archy,⁵¹⁹ jest přítomna jeho poznání stejně jako hrozen, z něhož bude připraveno víno k poslední mši svaté, sloužené před soudným dnem.

Z toho sud' sám, s jakou úctou se má tvor blížit svému Pánu a Tvůrci... s jakou uctivostí si má počínat před nekonečnou velebností toho, jehož oči jej neustále sledují. Velebnost Boží... Jestliže jsi ji nepocítil v této úvaze, co jest s to, aby ji v tobě vzbudilo? „Serafin se v prachu koří, cherub padá na svou tvář, neboť ten, jenž světy tvoří, sestoupil k nám na oltář.“ A nám nezbývá, leč z hloubi duše osvědčovat: „Bože, před tvou velebností na kolena padáme...“ Když poklekám k modlitbě, jsem si vědom před jakou velebností stojím já, smrtelný člověk slepený z hlíny? Jsem si vědom, že kráčím neustále před očima nekonečné velebnosti Boží? Chápu, co znamená pamatovat a udržovat se v přítomnosti Boží? „Kráčej přede mnou a buď dokonalý“ (Gn. 17, 1). Jestliže každé zrnko písku a krůpěj rosy jest lidskému rozumu svazkem záhad, což teprve říci o tajemstvích svaté víry? O trojjediném Bohu samotném?

Vůči této nekonečné velebnosti cítí tvor svoji nicotnost, a přec nelze popřít, že tato úvaha na nás působí dojmem povznášejícím. Čím více se Bohu blížím, tím více jsem si vědom své nepatrnosti, ale zároveň se můj duch i povznáší k tomu, jenž přebývá v nepřístupném světle⁵²⁰ na výsostech, jsa při tom tak blízký každému z nás. Dovede-li pak tato krátká úvaha tak vysoce povznést mého ubohého ducha, sud' sám, jak by měla a mohla povznášet a zušlechťovat každodenní modlitba, jen kdybychom ji konali u živém vědomí přítomnosti Boží.

Zakončeme tuto úvahu velebným chvalozpěvem Te Deum.⁵²¹

⁵¹⁹ Srov. Gn 8,8-11.

⁵²⁰ Srov. 1 Tím 6,16.

⁵²¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 790-792. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Při kterýchsi exerciciích bylo asi dvakrát při dopolední a odpolední duchovní četbě místo obvyklé asketické stati předčítáno pojednání apologetické. Večer přišli někteří se snažnou prosbou: „Prosíme vás, dejte nám to opsat. Jsou to věci tak zajímavé, nám neznámé a přece tak potřebné. Nevíme, jak na tyto a podobné námitky odpovědět, ani kde případné odpovědi hledat. Nám by pojednání nesmírně posloužila.“ Po čase se setkal jeden účastník s exercitátorem. „Vaše četba koná výtečné služby. Několikrát už byla opsána a já sám ji užil na schůzích asi osmkrát...“ Po zralé úvaze rozhodli jsme se tedy, že budeme v „Dorostu“ uveřejňovat krátké apologetické stati. Soudíme, že každého katolického jinocha bude těšit, pozná-li, nejen že naše sv. víra jest vznešená a krásná, nýbrž i že stojí na nezvratných základech a že není jediné námitky, na niž bychom odpovědět nemohli. Budou-li si někteří čtenáři přát, aby se v „Dorostu“ o tom neb onom pojednalo, jen ať bez obalu do redakce napíší, a bude-li možno, vyhovíme příležitostně všem.

Jedenácté přikázání⁵²²

„Velebný pane, onehdy tam a tam si tropili posměch z učení církve o Neposkrvněném Početí a mne – doznávám k své malé cti – nenapadla tu chvíli rozumná odpověď, kterou bych je byl usadil.“

„Milý příteli, tahají-li se do kaluže věci tak svaté, pamatuj na slova Spasitelova: „Nedávejte svatého psům ani neházejte perly před svině.“⁵²³ To znamená: ve společnosti špinavých, snad někde u piva a karet, nebudu vysvětlovat tyto pravdy tak svaté a vznešené a nám drahé nad zřítelnici oka. V takové chvíli jest nejlépe hodit jim trumf, t. j. učeně řečeno: argumentum ad hominem. Ty ve svém případě ses měl zeptat, znají-li *jedenácté přikázání*.“

„? ? ?“

„Ty je neznáš sám? Nuže: nedávno zesnulý ruský fysik Chvolson napsal před lety knihu: „Hegel, Haekel, Košut a dvanácté přikázání“.⁵²⁴ V ní milému Haeckelovi dokázal, že nerozumí fysice ani za mák a jeho dvanácté přikázání zní takto: „Nepiš o tom, čemu nerozumíš.“

„To rozumím též já jedenáctému přikázání: Nepiš, nemluv, nerozumuj o tom, čemu nerozumíš – přikázání, které bych dal do štítu nesčetným universitním i neuniversitním profesorům i neprofezorům – i těm tvým kamarádům.“

„Myslíte, že nevěděli, co Neposkrvněné Početí znamená?“

⁵²² P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jedenácté přikázání. *Dorost*. 1934, č. 21, s. 275-276.

⁵²³ Srov. Mt 7,6.

⁵²⁴ CHVOL'SON, Orest Danilovič. *Hegel, Haeckel, Kossuth und das zwölfte Gebot: Eine Kritische Studie / von O.D. Chvolson*. 2., durchgesehene und ergänzte Aufl. Braunschweig: Vieweg, 1908. 90 s.

„Nejen myslím, nýbrž vím a tvrdím s pravděpodobností 100 %. Já bych byl na tvém místě učinil, co se stalo před lety v turistickém hostinci v St. Olten ve Švýcarsku. Páni si tam tropili posměch z odpustků. Tu vstal od vedlejšího stolu katolický lékař, položil na stůl tisícovku a řekl: ‚Kdo z vás mi poví, co katolická církev o odpustcích učí, může si tu bankovku vzít.‘ Pánové ztichli, hleděli na tisícovku jako tříměsíční kotě na misku mléka, do které se mu drápe samozvaný příživník – a po čtvrt hodině se papírek stěhoval zpět do lékařovy peněženky – ani slova z pánů nedostal! Kdybych to učinil já s těmi, kteří si před tebou tropili posměch z Neposkvrněného Početí, sázím krk, že by tisícovka byla má.“

„Z čeho tak soudíte?“

„Vezmi našeho vysloužilého poetu Machara. Ten napsal kdesi, že Pius IX. zmrzačil lidský rozum prohlášením zmíněného článku víry.⁵²⁵ Ti lidé jsou v hloubi duše přesvědčeni, že oni sami a spolu s nimi kdekterý opilec a každý lump přichází na svět *docela dobrý a beze všeho hříchu* (základní blud Rousseauův a moderního racionalismu, vypůjčený od starého bludaře Pelagia z 5. století), když však církev totéž učí o nejčistší Matce Boží, je jim to proti mysli a tropí si z toho posměch. Ale věc je ta: oni nerozumějí ani za mák tomu článku víry a pletou si Neposkvrněné Početí Panny Marie s panenským početím Spasitelovým, jak je dokladem dobytčí profesor Haeckel a universitní profesor Drtina.

Haeckel, tento moderní ctitel opic, jenž si pokládá za čest, že smí svůj původ odvozovat od těchto čtyřrukých obyvatelů horké Afriky,⁵²⁶ vykládá v jednom svém dobytčím pojednání docela vážně, že Neposkvrněné Početí je nemožnost naprostá, protože... Z dalších slov, jež nechci uvádět, je patrné: ten pán nerozuměl našemu článku víry ani zbla. Ševče, drž se svého kopyta! Zůstaň u svých opic a nepiš o tom, čemu nerozumíš!

Na toto jedenácté přikázání zapomněl také náš universitní profesor dr. Drtina, když psal svou knížku „Úvod do filosofie a myšlenkový vývoj evropského lidstva“, vydanou nedávno od druhého universitního profesora Kozáka.⁵²⁷ Tedy dva universitní profesori – a kromě jiných moudrostí se z učené knížky dovídáš: Neposkvrněné Početí znamená, že Maria Panna bez poskvrny počala!

⁵²⁵ „Ale silná idea nacionální pracovala dále na sjednocení Italie. Po zarytém zpátečníku Řehořovi XVI. nastoupil Pius IX., jenž pozdraven tak velikým entusiasmem, jak veliké bylo brzké zklamání všech nadějí v tohoto papeže kladených. A zase musily cizí kanony a cizí bodáky chrániti svatého otce proti italským vlastencům a tentokrát to byly – zbraně francouzské. Neblahý Napoleon III. nerozuměl logice dějin, podřídil se přáním bigotní ženy své krásné Eugenie a ochraňoval vojskem svým Řím před Garibaldim i před touhami svého spojence Viktora Emanuela II. Ve stínu napoleonských bodáků, snad zpit kouzlem velikého jména ‚Napoleon‘, realizoval Pius IX. své církevní sny: o neposkvrněném početí panny Marie a neomylnosti papežské, sny, z nichž se rodily bouře, schismata, posměch a ostuda – ale autokrat Pius věřil v hvězdu napoleonskou...“ MACHAR, Josef Svatopluk. Řím: Psáno 1906-1907. Praha: Grosman a Svoboda, 1907. 249 s. Knihy feuilletonů; 10.

⁵²⁶ Nic nového pod sluncem! Tato šlechtická pýcha je už stará. Kterýsi panující rod v Indii odvozoval od pradávna svůj původ od posvátné opice hulmana [hulman posvátný; semnopithecus entellus] a členové rodu mají čestný titul: „Vaše Výsosti ohonem opatřená“.

⁵²⁷ Srov. DRTINA, František. Úvod do filosofie. Díl historický: Myšlenkový vývoj evropského lidstva. Část 2, Nová doba. Praha: Jan Laichter, 1926. 536 s. Spisy Františka Drtiny; sv. 2.

Kdyby si páni napřed koupili za 10 krejcarů malý katechismus⁵²⁸ nebo alespoň prvouku pro nejnižší třídy škol obecných,⁵²⁹ než začnou o katolickém učení psát a je kritisovat a odsuzovat s pózou profesora, jenž kurážně červeným inkoustem škrtá v úloze nějakého žáčka! A o této knize Drtinově psala kritika, že nemá scházet na stole žádného českého inteligenta!⁵³⁰ Ve věcech svaté víry takový ignorant!“

„Co mám tedy odpovědět na námitky a výroky svých druhů?“

„Především požádáš: ‚Pověz mi, co tím rozumíš... co jest aneb co znamená Neposkvrněné Početí (nebo vůbec věc, o kterou jde), co učí církvev o té věci... kdy a kde se to stalo...‘ Při tom buď připraven, že osvěcený pán ti odpoví: ‚Já nejsem žáček, abych se dal od tebe zkoušet‘ – a ty mu pak řekneš: ‚A já nejsem idiot, abych si dal od tebe namluvit věc, které nerozumíš, ani omezenec, abych na slovo věřil a přísahal na všechny tvé rozumy.‘ Jen se neleknout a nedat se!

Za druhé: ať tvrdí kdokoli cokoli, ať něco slyšíš nebo čteš, vždy se otaž: ‚Kde je důkaz?‘ Kolikrát se mi stalo, že ke mně přišel student s námitkou, ustrašený, jako by se bál, že teď jeho víra visí na tenounké nitce: nevyvrátím-li, co jeho profesor řekl, jest po jeho víře veta. Já vždycky klidně: ‚Jak to tvůj učený pan profesor dokázal?‘ V chudákovi někdy hrkne jak ve starých hodinách. ‚On to tak vykládal...‘ – ‚Vykládal – já také mohu vykládat, že $2 \times 2 = 5$, že se jmenuji Matěj Brouček a že jsem spadl právě s měsíčku nebo se vrátil z výletu do 15. století⁵³¹ – ptám se tě po důkazech.‘ – ‚On nám profesor žádné neuvedl.‘ – ‚Tak tedy, to chci slyšet – gratis asseritur, gratis negatur – ty to bez důkazu tvrdíš, a já to bez důkazu popírám, a jsme vyrovnáni.‘

Za třetí: Může se ti stát, že ti někdo jako důkaz uvede: ‚Já ti to ukáži tištěné‘, a ty řekneš: ‚Já ti ukážu tištěný pravý opak.‘ Nebo se bude dovolávat autority: ‚To řekl nebo napsal ten a ten na slovo vzatý učenec‘, a na to odpovíš: ‚O autoritě platí: *Tantum vales, quantum probas*, t. j.: ten tvůj učenec

⁵²⁸ Srov. SKOČDOPOLE, Antonín. *První katechismus náboženství katolického pro školy obecné*. Praha: V c. kr. kněhoskladu školních kněh, 1878. 60 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=15>

⁵²⁹ Srov. KUBÍČEK, Václav. *Katolická prvouka pro nižší třídy obecných škol*. 8. vyd. Olomouc: Nákladem R. Prombergera, 1932. 110 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=161>

⁵³⁰ Když jsme se jako studenti pokoušeli činit první krůčky do neznámé a tajemné nám oblasti vědy, kladl nám profesor na srdce: ‚Citujete-li některého autora, vždy se podívejte na citát do originálu, je-li správně uveden, a nikdy žádný citát neopisujte!‘ Přišel-li někomu na to, že některý citát opsal, vrátil mu práci bez milosti. A hle, v díle universitního profesora, jež má ‚mít každý inteligent na stole‘, objevíme, co si nesmí studios ani v domácí úloze dovolit! Drtina totiž cituje Celsa. Odkud to opsal, nevím, ale že neměl ani potuchy, kdo to ten Celsus byl, to vím. Každý průměrný bohoslovec 2. nebo 3. roku by mu byl řekl: ‚Celsus byl pohanský filosof, jehož protikřesťanský spis se ztratil. My jej známe jen částečně z apologie Origenovy. Velký učenec křesťanský tam odpovídá a vyvrací obvinění i námitky Celsovy.‘ Někdo asi z některé katolické učebnice církevních dějin opsal Celsův výrok a zamlčel Origenovu odpověď (čestné jednání, že ano?), a od něho to opisovali jeden za druhým až do našeho universitního profesora, a žádný z nich nemá ani zdání o Celsovi, jehož ztracený spis „citují“ a tedy četli. Uvádím, abys viděl, jací to obři na roli „vědy“ proti sv. víře bojují, a zároveň na Drtinovu omluvu. Pokládám ho totiž za tak charakterního, že ho nepodezírám z překrucování a podvodu – a toho by se byl dopustil, kdyby byl věděl, kdo Celsus jest. Zde však nemůžeš říci: „Nevědomost hříchu nečiní“, nýbrž: „Pamatuj na 11. přikázání!“ To platí o nesčetných místech jeho učené knihy.

⁵³¹ Srov. ČECH, Svatopluk. *Pravý výlet pana Broučka do Měsíce*. Praha: F. Topič, 1888. 184 s. ČECH, Svatopluk. *Nový epochální výlet pana Broučka tentokrát do patnáctého století*. Praha: F. Topič, 1889. 316 s.

má také povinnost své tvrzení dokázat, a když nedokáže, nedám ti za jeho učenost ani shnilou hrušku.‘ Nedej si, milý příteli, imponovat velkými jmény, nedej se zastrašit nabubřelými frázemi a nelekni se, když páni v nedostatku důkazů tě chtějí uštěpačně odbýt neslaným vtipem nebo posměchem. Pak jim řekni: ‚Už chvíli na to čekám, kdy vám rozum dojde – hádají-li se na trhu dvě báby, začne nadávati ta, která prohrává, a nemastnými vtipy se začne ohánět, kdo vyházel všechny trumfy a je v kaši. Jenom pamatovat na jedenácté přikázání!‘“

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Svěcení zbraní⁵³²

„Prosím, jak odpovědět nejlépe na otřepanou námitku, že církev světit vražedné zbraně? Onehdy ji zase vytáhl profesor dějepisu...“

„Především se ho otaž: ‚Viděl jsi někdy církev světit zbraně? Znáš někoho, jenž to na vlastní oči viděl?‘ – Jsem zvědav, jakou odpověď dostaneš.“

„Mně tvrdil jeden účastník světové války do očí, že to v rakouské armádě viděl.“

„Bud'to je lhář nebo nevědomec. Já to také viděl – totiž: než táhly první pluky roku 1914 na frontu, shromáždili se vojáci na cvičišti, přišel polní duchovní s monstrancí a žehnal vojínům táhnoucím do boje, jednomu oddílu za druhým. Či nazveš svěcením zbraní, když matka synovi v plné zbroji před odchodem do války činí na čele kříž?“

„To ovšem nikoli.“

„Tak tedy. A za druhé: nedávno byla ve Francii⁵³³ o tomto předmětu vydána kniha (nemýlím-li se, vyšla v Maison de la bonne Presse, Paris VIII). Její autor se dotazoval polních duchovních všech armád, zúčastněných v poslední válce, zda se u nich zbraně světily. Odpovědi uvádí do slova – všichni do jednoho odpovídají: Nikoli.“

Za třetí: ke každému liturgickému svěcení je třeba oficiálních formulí, od církve schválených. Najdeš všechny v knize, zvané ‚Rituale‘ – tu ji máš, nahlédni do abecedního seznamu. Je tu formule pro svěcení obrazů, křížů, růženců, domů, vody, pokrmů, železnic atd. atd., pro žehnání dětí, nemocných, atd., na 300 různých svěcení. Najdi mi formuli pro svěcení zbraní!“

„Když mi to tak říkáte, vidím předem, že bych ji nadarmo hledal. Ale nesvětila církev nikdy zbraně?“

„K tomu bys musil vzít Pontificale, knihu, obsahující svěcení vyhrazená biskupům.“⁵³⁴ Tam

⁵³² P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svěcení zbraní. *Dorost*. 1934, č. 23-24, s.307-308.

⁵³³ Z toho patrně, že tato vylhanost o svěcení zbraní jest rozšířena po celém světě.

⁵³⁴ Protestant Palacký – neznaje našich liturgických knih – dopustil se též omylu, když psal, že při degradaci byly Husovi odnímány odznaky kněžské důstojnosti „s hrozným proklínáním“. Obřad degradace vypadá a vypadal podle římského pontifikálu takto: Nehodný kněz, oblečen v mešní paramenta, jest přiveden před biskupa, a ten mu odnímá jedno roucho za druhým. Při ornátu praví: „Kněžského roucha, jež znamená lásku, tě zaslouženě zbavujeme, protože jsi sám lásku a všechnu nevinnost svlékl.“ [„Veste sacerdotali charitatem signante te merito exspoliamus, quia ipsam, et omnem innocentiam exuisti.“] Při štole praví: „Bělostnou štolu právem ti odnímáme, protože jsi nedával příklad bezúhonného života, aby lid mohl v tobě vidět vzor svatého následování.“ [„Signum Domini per hanc stolam

najdeš dvě formule:

a) Ordo ad faciendum militem, to jest po česku Pasování na rytíře. –

b) Benedictio ensis, t. j. Svěcení meče. Tedy pouze biskup směl světit meč a to jen při slavnostní příležitosti, jako bylo pasování na rytíře. Ale hlavní věc je, že meč odevzdával rytíři se slovy: „*Přijmi tento meč... užívej jej k ochraně své, a pokud lidská křehkost dovolí, nikomu jím nespravedlivě neublíží...*“⁵³⁵ Při svěcení samém (armorum) se biskup modlil: „Uděl, Pane... služebníku svému, aby těchto zbraní užíval k ochraně sirotků a vdov (a vůbec slabých a utiskovaných)...“⁵³⁶ – Silničním loupežníkům (lapkům, z jichž středu vyšel Žižka) se ovšem takové svěcení a taková věc méně zamlouvala. Ale ptám se tě: je v tom co zlého?“

„V tom ovšem nikoli...“

„Tak tedy. Myslím, kdyby byli boží bojovníci tímto způsobem své palcáty a cepy ‚světli‘, bylo by dobře, nebyli by se dopouštěli na bezbranných takových násilností. Jenže boží bojovníci měli jinačí formuli.“

„Že měli formuli k svěcení zbraní??...“

„A co jiného byla jejich velebená píseň ‚Kdož jste boží bojovníci a zákona jeho...‘?“⁵³⁷

turpiter abjecisti, ideoque ipsam a te amovemus, quem inhabilem reddimus ad omne sacerdotale officium excercendum.“] Při manipul: „Odlož manipul, protože ovocem dobrých skutků jsi nebojoval proti duchovním úkladům nepřítele.“ [„Potestatem sacrificandi, consecrandi, et benedicendi, quam in unctione manuum et pollicum recepisti, tibi tollimus hac rasura.“] Jsou to „hrozná proklínání“? Na konci stojí: „Pak ho vydej světskému rameni k potrestání, ale pros soudce **srdcem upřímným**“ (a ne jen na oko): Prosím vás pro lásku Boží, abyste tomu nešťastníku byl milostiv a **netrestal ho smrtí**... Soudce ovšem ho soudil podle státních zákonů a nedbal prosby církve, právě tak, jako by ve 20. století nedbal proseb církve za milost velezrádci, a za velezrádce tehdy platil státu každý bludař.

⁵³⁵ „*Accipe ense istum, in nomine Pa + tris, et Fi + lii, et Spiritus + Sancti, et utaris eo ad defensionem tuam, ac sanctae Dei Ecclesiae, et ad confusionem inimicorum crucis Christi, ac fidei christianae; et quantum humana fragilitas permiserit, cum eo neminem injuste laedas; quod ipse tibi praestare dignetur, qui cum Patre, et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in saecula saeculorum. R. Amen.*“ The Liturgia Latina Project [online] <http://www.liturgialatina.org/pontificale/000.htm>

⁵³⁶ „*Oremus. Deus omnipotens, in cuius manu victoria plena constitit, quique etiam David ad expugnandum rebellem Goliath vires mirabiles tribuisti, clementiam tuam humili prece deposcimus, ut haec arma almifica pietate bene + dicere digneris; et concede famulo tuo N. eadem gestare cupienti, ut ad munimen, ac defensionem sanctae matris Ecclesiae, pupillorum, et viduarum, contra visibilium et invisibilium hostium impugnationem, ipsis libere et victoriose utatur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.*“ The Liturgia Latina Project [online] <http://www.liturgialatina.org/pontificale/000.htm>

⁵³⁷ Ktož jsú boží bojovníci

Ktož jsú boží bojovníci
a zákona jeho,
prostež od boha pomoci
a úfajťe v něho,
že konečně vždycky s ním zvítězíte.

Kristus vám za škody stojí,
stokráte viac sľubuje,
pakli kdo proň život složí,
věčný život mieti bude,
blaze každému, kdož na pravdě sejde.

Nevzpomeneš si při tom na předpověď, kterou učinil Pán svým věrným: „Každý, kdo vás zabije, bude se domnívat, že tím slouží Bohu?“⁵³⁸ Nevzpomeneš na to slova Páně, když čteš, co kladl umírající Žižka na srdce svým lidem? Zvláště pak poslední slova té písně: „Bijte, zabijte, nikoho neživte“ – tak „světíli“ husité své zbraně! Církev mluvila jinou řeč, když odevzdávala rytíři meč! Boží bojovníci tedy pro čest a slávu Boží a jeho zákona zabíjeli, vraždili – zpívaly kdy které katolické voje podobnou lidumilnou píseň? Dietmarschové, přepadení přesilou dánského rytířstva, šli do boje s voláním: „Hilf, Maria mild“, a hrstka těch katolických sedláků porazila na hlavu rytíře, ozbrojené až po zuby.“

„Každá válka je krutá...“

„Já vím. Když katolíci musí sáhnout k meči, aby hájili svá práva i život je to krutost a fanatismus. U našich drahých božích bojovníků se nazývají jejich násilnosti hrdinstvím, a na něm měly podíl i ženy, což jest ve světových dějinách ojedinělý zjev, ne právě k velké cti našim

Tent' pán velít' se nebáti
záhubci tělesných,
velít' i život složit
pro lásku svých bližních.

Protož střelci, kopinici
řádu rytířského,
sudličníci a cepníci
lidu rozličného,
pomnětež všichni na Pána štědrého.

Nepřátel se nelekejte,
na množstvie nehleďte,
Pána svého v srdci mějte,
proň a sním bojujte
a před nepřáteli neutiekajte.

Dávno Čechové říkali
a příslovie měli,
že podle dobrého pána
dobrá jiezda bývá.

Vy pakosti a drabantí
na duše pomněte,
pro lakomstvie a lúpeže
životón netraťte
a na kořistech se nezastavujte.

Heslo všichni pamatujte,
kteréž vám vydáno,
svých hauptmanův pozorujte,
retuj druh druhého,
hledíž a drž se každý šiku svého.

A s tiem vesele křikněte,
řkúc: Na ně, hr na ně !
Braň svú rukama chutnajte,
Bóh pán náš ! křikněte.

⁵³⁸ Srov. J 16,2.

obhájcům kalicha. Když na př. byl r. 1421 obléhán Chomutov, zavázali se husité čestným slovem, že povolí obyvatelům volný odchod, jestliže se dobrovolně vzdají. Vzdali se tedy, a boží bojovníci věrolomně zrušili dané slovo a katolíky pobíjeli bez milosti – „bijte, zabijte...“⁵³⁹

Nejvíce se tehdy vyznamenaly Táborky. Tyto statečné ženy božích bojovníků se vrhly na katolické ženy a dívky, obraly je o šat, oloupily o šperky, násilím vehnaly do chalupy a tam upálily, ani těhotným neodpustivše, jak vypravuje husita (tedy ne jesuita) Vavřinec z Březové.⁵⁴⁰

K tomuto barbarství si dovoluji podotknouti:

a) Takových krutostí se nedopustili nikdy ani nejsurovější Mongolové. K nejkrutějším pronásledováním církve patří japonské za císařů Taikosamy a Daifusamy, koncem stol. 16. a ve stol. 17. Mužové byli upalováni a jinak ukrutně mučeni, ženy a děti však jenom sťaty.

b) Táborky (jakož i boží bojovníci) nešetřily ani matek, které očekávaly dítě – byly tedy krvelačnější než Nero a Dioklecián, kteří na takové ženy měli ohled. Teprve protestanté v Anglii a švédští protestanté ve válce třicetileté kráčeli ve šlépějích hrdinských husitů.⁵⁴¹

c) Nepamatuji se, že bych byl kdy v dějinách našel, že i ženy mučily zajaté nepřátele a pásly se na jejich mukách jako krvelačné šelmy, vyjma ojedinělé případy u nejsurovějších divochů. Ti však byli pohané, zatím co Táborky se pokládaly za ty „pravé“ křesťanštější křesťany a Češi patřili ve stol. 15. k národům kulturním. Víš-li, kdo byla Lacombová a její „družky“ ve francouzské revoluci⁵⁴² – tato bestie byla vůči Tábořkám hotový anděl. Vraždila sice, (její družky jí pomáhaly), ale nemučila muže a tím méně ženy. Inu, to je to husitské svěcení: bijte, zabijte... Ať vytahují páni napřed břevno z oka božích bojovníků, a pak poznají, že z oka církve netřeba v tomto ohledu ani třísku vytahovat.“

„Jenže na to by mi profesor odpověděl, že se nesluší tak nešetrně mluvit o předcích.“

„Dobře – a katoličtí Čechové, to nejsou naši předci? Spíše než Táborité – víš přece, že se jejich zběsilé řádění nakonec zhnusilo i kališníkům a že mu učinili u Lipan konec – kolik Táboritů

⁵³⁹ Další vyľhanost: katolíci prý učili, že kacífům netřeba zachovat dané slovo – učili tak katolíci či to dělali boží bojovníci? A po nich protestanté, na př. Jindřich VIII., jenž celou Anglii nutil násilím k odpadu, a když byl od bránicích se katolíků přiveden do úzkých, že mu šlo o hrdlo i o trůn, slíbil svobodu vyznání, sotva však složili zbraň, zrušil věrolomně dané slovo a mstil se na nich bestiálním způsobem! Protestantští Holanďané při převzetí Ceylonu zavázali se písemně v mírové smlouvě Portugalcům, že ponechají katolíkům svobodu vyznání, a byli stejně věrolomní jako onen nejohavnější král, co jich kdy na trůně sv. Eduarda sedělo. Ať mi uvedou páni jediného katolického bohoslovce, který tvrdil, že jinověrcům netřeba splnit dané slovo! Chtějí-li vědět, co církev o té věci již za nejstarších dob učila, ať nejsou tak líní a vyhledají si na příklad sv. Ambrože knihu *Officiorum* I. k. 28 [De Officiis Ministrorum libri tres; PL 16]. Není-li však druhý věren danému slovu nebo úmluvě se mnou, nejsem ani já vázán daným slovem. Když protestantští stavové čeští zrušili zrádně přísahu věrnosti složenou zákonitěmu, korunovanému a uznanému králi Ferdinandovi II., nebyl ani on povinen ponechat jim svobodu náboženskou, kterou při korunovaci slíbil.

⁵⁴⁰ VAVŘINEC a BLÁHOVÁ, Marie, ed. *Husitská kronika; Píseň o vítězství u Domažlic*. 2. vyd., opr., (Ve Svobodě 1.). Praha: Svoboda, 1979. 427 s. Členská knižnice.

⁵⁴¹ Neslýchaně krutým způsobem umučena na př. bl. Markéta Clitheroe za vlády „panenské“ královny Alžběty (záletnice prvního řádu) ve svátek Zvěstování P. Marie 1586, bez ohledu, že očekávala dítě. Bylo jí 30 let.

⁵⁴² Claire Lacombe (1765–1798), spoluzakladatelka společnosti *Société des républicaines révolutionnaires*.

zůstalo v zemi? Jsou emigranté naši předkové? Sami byli Němci, a jejich němečtí potomci, pokud bylo možno se jich dopídit, byli od jistých pánů uvedeni do republiky (snad k posílení českého živlu). Když řekneme pravdu o husitech, honem se berou v ochranu naši „předkové“. Když se však o katolickém středověku lže, nikomu ani nenapadne, aby se předků zastával. Inu, dvojí loket. – Že před řadami katolických vojáků 8. listopadu 1620 kráčel karmelitán Dominik s obrazem Panny Marie a povzbuzoval bojovníky k statečnosti, to byl fanatismus. Když husitští kněží nesli do boje Velebnou Svátost na žerdi a svou písní „bijte, zabijte“ fanatisovaly davy, to bylo hrdinství. Ti kněží v katolickém vojsku pod Bílou Horou plnili jen svou povinnost: provázeli vojíny na bojiště, slyšeli před bitvou jejich sv. zpověď, rozhřešovali umírající. Kolik pastorů bylo v protestantském vojsku, najatém od českých stavů? Rok před tím při korunovaci Zimního krále jich u hostiny jedlo a pilo asi 40, na Bílé Hoře nebyl ani jediný! Naši dějepisci svědomitost katolických duchovních nazývají fanatismem, místo aby po zásluze vytkli zbabělost protestantských pastorů.“

„Teď jsem tomu rád, že mám jasnou a určitou odpověď na ono vyhlášené svěcení zbraní. Teď nezbývá protivníkům nic leč definitivně zmlknout.“

„Mýlíš se. Lhali, lžou a budou lhát vždycky. Viz naše profesory a učitele, jak mluví o sv. Janu Nepomuckém. Tisíckrát se jim řeklo, že za svatého byl prohlášen onen, jehož kostra byla a jest ve stříbrné rakvi ve svatovítském dómě (snad patřila ta kostra kdysi skutečnému člověku?!) a jehož jazyk byl v lebce neporušený nalezen,⁵⁴³ ať se jmenoval Jan nebo Josef, v Pomuku nebo Nepomuku, ať zemřel r. 1383 nebo 1393, a že k tomu, aby byl uznán za mučedníka, dostačí, že zemřel násilnou smrtí pro hájení církevních práv proti králi – profesor Pekař, liberální badatel, jim totéž pověděl a dokázal,⁵⁴⁴ a přece lžou nadále, že církev prohlásila a ctí za svatého zbájeného člověka, jenž neexistoval. Pamatuj: lhali, lžou, a budou lhát, protože

a) lež a násilí jest jejich jediná zbraň proti Kristu a jeho církvi;⁵⁴⁵

b) lež jest jejich živel, v němž je jim blaze jak rybě ve vodě – vytáhni je z něho, a musí leknout do jednoho;

c) jsou ve službách knížete temna, jenž podle svědectví Písma sv. jest lhář od počátku a otec lži⁵⁴⁶ – zatím co my jsme ve službách toho, jenž prohlásil o sobě: „Já jsem cesta, pravda a život... já

⁵⁴³ Zde platí zásady: *contra facta nulla argumentatio*, t. j. proti faktům, proti skutečným událostem nepomohou a skutečné události se světa neodplaví a neoddisputují sebe učenější výklady (nebo nemastné vtípy). A druhá zásada: *facta probantur per testes*, t. j. události se dokazují skrze svědky; pánové by chtěli, abychom jim je dokázali matematicky – ať nám tedy dokáží sami matematicky nebo empiricky, že Hus byl upálen!

⁵⁴⁴ Srov. PEKAŘ, Josef. *Tři kapitoly z boje o sv. Jana Nepomuckého*. Praha: Vesmír, 1921. 60 s.

⁵⁴⁵ Voltaire, „patriarcha neznabohů“, dal svým stoupencům v boji proti církvi radu: „Jen lžete, pomlouvejte, však z toho přece něco uvízne.“ [„Mentez, mentez, il en restera toujours quelque chose!“] Abbé Nonotte mu dokázal ještě za jeho života, že v jeho spisech je přes tisíc historických lží, překroucenin a falšování. [Claude-Adrien Nonotte, S. J. (1711–1793). *Réponse aux Éclaircissements historiques et aux additions de Voltaire* (Paris 1774).] Voltaire, veliký hlasatel tolerance, se „bránil“ a „hájl“ a odpověděl Nonottovi takto: „Ty huso, ty špicube...“.

⁵⁴⁶ Srov. J 8,44.

proto jsem přišel na svět, abych svědectví vydal pravdě, a kdo miluje pravdu, slyší hlas můj.⁵⁴⁷

d) Z toho plyne přirozeně: jako proti ohni můžeš bojovat jen vodou, zimu přemáhat teplem a temnotu světlem, tak proti pravdě nemožno bojovat nikterak jinak leč jedině lží.

e) Konečně se musí vyplnit předpověď našeho nebeského Učitele: „...budou proti vám mluvit všecko zlé lhouce...“⁵⁴⁸ Lhali všichni nepřátelé věrných Kristových od fariseů a Celsa až do tvého profesora, a od něho až do soudného dne lháti budou, protože nižádná moc nemůže zvrátit slovo Kristovo.“

⁵⁴⁷ Srov. J 14,6.18,37.

⁵⁴⁸ Srov. Mt 5,11.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Svoboda svědomí, t. j. protestantské znásilňování svědomí⁵⁴⁹

Vrátil se zřízenec z „upomínací“ cesty a ohlašuje šéfovi:

„V tom domě, kam jste mne poslal, bydlí několik Pokorných a žádný se nechce k tomu dluhu znát, ba jeden Pokorný mne i se schodů shodil...“

„To je on! Běžte k němu ještě jednou...“

Chceš-li vědět, nač je která doba nejvíce chuda, všimni si, co křiklouni nejhřmotněji bez ustání vytrubují do světa – to jí schází docela jistě! V revoluci se ozýval po celé Francii křik: „Svoboda, rovnost, bratrství“, a tímto heslem prodchnuti vodili tisíce nevinných na popravu, cpali je do pekáren a tam pekli za živa (v Bretani – „pekelné kompanie“ revolucionářů), svazovali a po párech do vody házeli, stříleli atd. Smečka vrahů si dala jméno „Výbor pro blahobyt občanů“ a o ostatních svobodách (tisku, přesvědčení atd.) nebudeme mluvit.⁵⁵⁰

U nás dnes pořád slyšíš „hrdinná doba husitská“ – to znamená, že potomci slavných božích bojovníků mají hrdinství v žilách velmi málo, leda když jde o to, ztropit kravál nebo vytlouci někomu okna.

Luther zase vytruboval do světa: „Svoboda svědomí“. A jako žáby v rybníce spustí, když jedna začne, a kvákají jedna přes druhou, až ti uši zaléhají, tak spustili po něm jeho stoupenci po celém Německu, od Drážďan až k Hamburku, od Norimberka ke Královci: „Svoboda svědomí“! A toto volání se šířilo za hranice po celé Evropě, do Slezska, do alpských zemí, do Skotska, všichni svorně volali: „Svoboda svědomí“!

Ano, svobodu svědomí, ale jen pro sebe, ne pro katolíka. Island stál věrně při víře Kristově. Na komando dánského krále [Kristiána III.; 1503–1559] se měli všichni zřící víry. Oba biskupové se vzpírali – jeden [Ögmundur Pálsson; ca 1475 – 13. července 1541] byl odvezen do Dánska, kde v žaláři dokonat, druhý, Jón Arason, byl popraven 7. listopadu 1550 [správně 17. listopadu 1550].

⁵⁴⁹ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svoboda svědomí, t. j. protestantské znásilňování svědomí. *Dorost*. 1935, č. 2, s. 24-25.

⁵⁵⁰ NOWAK, Jerzy Robert. *Církev a Velká francouzská revoluce*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2003. 95 s. ISBN 80-7266-158-2. ŠTOVÍČEK, Michal. *Vendéské války: 1793-1832*. 1. vyd. Třebíč: Akcent, 2013. 439 s. ISBN 978-80-7268-945-3.

Před smrtí ještě mu byla slibována svoboda i život, stane-li se luteránem.⁵⁵¹ Protestantská svoboda svědomí!

Ale to je jeden maličký obrázek z tisíců a tisíců daleko povedenějších. Co říci zásadě: cuius regio, eius religio? T. j. to náboženství bude v zemi vládnout, k němuž se přiznává vládce – vymyslili a prohlásili tuto nekřesťanskou násilnickou zásadu katolíci či protestanté? Obhájci svobody svědomí věděli dobře: my tou zásadou nemáme co ztratit, vždyť není na trůně jediného luterána v celé Evropě. Stane-li se však nějaký potentát protestantem, bude praktikovat ve své zemi „svobodu svědomí“ a řídit se onou zásadou „cuius regio...“ znásilní svědomí všech poddaných a převede je do našeho tábora. Potentáty však získat nebylo tak těžké. Luther je vyzval: „Pokrad'te církevní statky“ (pro toto zlodějství vynalezli tehdy cizí slovo, aby to neznělo tak zle: konfiskace), a to nemusil zadluženým potentátům dvakrát říkat. Kradl kdekdo, anglický Jindřich VIII., dánský [správně švédský] Gustav [I.] Vasa, hohenzollernský Albrecht [Braniborsko-Ansbašský] atd., jeden předstihoval druhého.

Svoboda svědomí znamenala tedy u protestantů znásilňování svědomí těch, kteří nechtěli smýšlet jako oni. Kdo by nevzpomněl na husity? Ti zase vymáhali „svobodné hlásání slova Božího“, rozumí se, že jen pro sebe; katolíky vraždili a vypalovali, až radost. Nu, vždyť Hus byl první předchůdce Lutherův! A dnešní „Volná myšlenka“ znamená také: volnost myšlení jen pro ně, a běda, kdo se odváží opravdu volně myslet, t. j. jinak než oni. – Kurfist saský [Jan Jiří I. Saský] se přimlouval roku 1635 u krále Ferdinanda II., aby dal Čechům svobodu svědomí, a dostal odpověď: „Ty, protestant, netrpíš ve své zemi ani jediného katolíka – dovol mi tedy, abych já, katolický vládce, směl ve své zemi užívat téhož práva, jehož ty užíváš v zemi své.“ A přece týž katolický král trpěl protestanty ve Slezsku – který protestantský kníže učinil tehdy něco podobného, aby totiž trpěl ve své zemi katolíky?

Svoboda svědomí – a při tom byli protestanté tisíckrát horší než Nero nebo Dioklecián.⁵⁵² Tito nutili také křesťany k odpadu, a když neodpadli, mučili a pobíjeli je. Ti však nebrali křesťanům čest, že umírají pro Krista. Protestantští hlasatelé svobody svědomí šli ve svém znásilňování tak daleko, že brali katolíkům i tuto čest a odsuzovali je k mukám a na smrt prý pro „velezradu“, ne pro

⁵⁵¹ Srov. GUNNARSSON, Gunnar. *Jon Arason: Román*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1934. 370 s. Kozoroh. Nová řada krásných knih; 1.

⁵⁵² V Anglii odníмали násilím katolickým rodičům dítky a dávali je na výchovu zuřivým protestantům. Kdy a kde se dopustili katolíci podobného znásilňování svědomí? Podle učení sv. víry není ani dovoleno pokřtít dítko rodičů nekřesťanských bez jejich svolení. Jestliže někteří blázni za křížových výprav násilím křtili židy, byl ten křest od církve prohlášen za neplatný! Od protestantů se tomu naučili pravoslavní. Jeden z největších znásilňovatelů svědomí, car Mikuláš I., dal na př. vzít matce nemluvnátko a zavřít ve vedlejší místnosti. Matka nesnesla pláč dítěte a z ohledu na ně odpadla, aby se k němu dostala. Za Nerona a jeho nástupců nebrali pohané křesťanům dítky! Čti akta svaté Perpetuy a Felicity! Srov. KITZLER, Petr, ed. a ŠUBRT, Jiří. *Příběhy raně křesťanských mučedníků: Výbor z nejstarší latinské a řecké martyrologické literatury*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7021-989-8.

Krista. Jak to ale s tou „velezradou“ vypadalo, ukazuje tato událost.

V hlavním [správně největším] městě Skotska Glasgově byl 10. března 1615 veden na smrt P. Jan Ogilvie T. J., rozumí se, že pro „velezradu“. Cestou se k němu přidružil protestantský predikant a začal:

„Milý Ogilvie, velice mne to bolí, že máte tak hanebně skončit.“

„Já za to nemohu. Prohlásili mne za velezrádce a proto musím zemřít.“

„Velezrada? Podle toho, jak se to vezme. Odpřísáhnete-li papeženství, vše se vám odpustí a budete přízní zasypán.“

„Vy se mnou žertujete.“

„Nikoliv, vážně to tvrdím, a mám plnou moc od protestantského arcibiskupa nabídnouti vám jeho dceru za manželku a nejlepší místo v diecési, jestliže k nám přestoupíte.“

Za takového hovoru došli na popraviště. Predikant ustavičně naléhal na mučedníka, aby přestoupil.

„Rád bych, jen kdyby se to mohlo státi se ctí.“

„Opakuji vám to, budete ctí zahrnut.“

„Tak dobře,“ odpověděl kněz, „udělejte mi to k vůli a opakujte nahlas všechno, co jste mi teď řekl.“

„S největší radostí.“

„Slyšte tedy, co vám váš duchovní poví,“ zvolal P. Ogilvie k přítomným.

Silným hlasem zvolal kazatel: „Přestoupí-li pan Ogilvie, slibujeme mu dceru arcibiskupovu a bohaté příjmy.“

„Slyšeli jste to a dosvědčíte to, bude-li třeba?“ zvolal kněz.

„Ano, dosvědčíme to,“ volali všichni a zářili radostí.

„Tedy se nemusím báti, že budu pro velezradu pronásledován?“

„Ne, ne,“ ozývalo se se všech stran.

„Jen pro svou víru měl bych nyní býti popraven?“

„Ano, jen pro svou víru!“

„Výborně,“ zvolal Ogilvie, „to jsem chtěl vědět! Za svou víru bych dal i sto životů, kdybych je měl. Život mi vzít můžete, ale víru ne!“

Ted' viděl predikant, že vlezl do pasti, zuřil a rozkázal katovi, aby se chopil díla.

Mučedník vhodil před smrtí růženec mezi lid. Tento padl na prsa jednomu zvědavci, šlechtici z Uher, kalvínu, jenž cestoval po Skotsku, baronu Janu z Eckersdorfu. Týž ve stáří vypravoval P. Bohuslavu Balbínovi:

„V mládí jsem ztratil víru a jako mladí šlechtici jsem cestoval po Anglii a Skotsku. Byl jsem

právě v Glasgově, když byl P. Ogilvie veden na popravu. Když vystupoval na šibenici, vhodil na rozloučenou svůj růženec katolíkům. Růženec mi padl na prsa; katolíci by mne byli umačkali, jak se o něj drali. Od té chvíle jsem přestal být lhostejným k náboženství. Růženec mi zanechal ránu v srdci. Nikde jsem nenašel pokoje. Konečně zřekl jsem se bludu, stal se katolíkem a nabyl pokoje svědomí. Tuto milost mi získal růženec mučedníkův. Škoda, že jsem si jej tenkrát dal vzít.“

Víš, jakým způsobem provozovali protestanté v Anglii svou svobodu svědomí? Napřed obrali katolíky, kteří nechtěli odpadnout, o všechno jmění. Bohatí šlechtici přišli docela na mizinu. Irsko se stalo zemí žebráků. Když zůstali pevní ve víře, byli vězněni v hrozných žalářích – lidé všeho stavu, věku, pohlaví, od 11leté Doroty Arundelové, která v okovech vydechla duši, až k 80letým starcům. Pak byli strašně mučeni a konečně popraveni, ale jak – za živa rozpárání a vykuchání. „Panenské“ královně Alžbětě⁵⁵³ musil někdy kat slíbit, že to bude dělat hodně pomalu, aby to pořádně cítili – lžu, když tu ženskou nazvu bestií? Řekli vám toto také ve škole, když ronili potoky slz nad popravenými zrádci na Staroměstském náměstí (za šest let po smrti P. Ogilvie)? Ti nebyli odpraveni pro víru, nýbrž skutečně pro velezradu, nebyli mučeni ani čtvrceni, a každý dostal na poslední cestu duchovního svého vyznání, čehož se anglickým mučedníkům nedostalo nikdy!

⁵⁵³ Byla nemanželskou dcerou Jindřicha VIII. a Anny Boleynové, jeho dvorní dámy, k vůli níž odpadl od církve a strhl k odpadu celou Anglii, protože papež nemohl dovolit rozloučení stávajícího manželství a uzavření nového sňatku se zmíněnou ženskou. – Mučedníci gorkumští, 19 kněží, je doklad, jak holandští kalvínci rozuměli svobodě svědomí. Když se zmocnili městečka Gorkumu 26. června 1572, odvlékli kněze do Brielu a po mučení je odpravili, prý pro „velezradu“. Po svém „lidumilném“ skutku vydali přísný rozkaz, že o věci nesmí nikdo ani hlesnout! Kalvín v Ženevě zase upaloval ty, kteří si dovolili svobodu svědomí a nekývali otrocky k jeho bludům a výmyslům. To není však ojedinělý případ. Kdo se vyzná v dějinách reformace, ví, jak se protestanté mezi sebou kousali a rvali, mnohdy o maličkosti, a kdo se domohl moci, bez milosti protivníka zbavil místa, svobody, života. Když tak praktikovali svobodu svědomí doma ve vlastní rodině, čeho se mohli od nich nadíti katolíci? – Husité nebyli o nic lepší. Sami se odtrhli od církve, ale Českým bratřím nemínili dovolit, aby užili záře svobody. Nikoli katolíci, nýbrž husitský arcibiskup Rokycana pronásledoval České bratry způsobem nejkrutějším!

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Ve vlaku⁵⁵⁴

V jednom oddělení třetí třídy osobního vlaku na trati P.–B. bavili se asi čtyři mladí páni, podle všeho profesori. Hovořili snad o počasí nebo o čemsi, když vstoupil na malé stanici do jejich oddělení kněz. Podle taláru poznali, že mají před sebou řeholníka. Rozhovor naráz utichl, ačkoli nový pasažér neměl s počasím zhola co dělat, a jeho zjev (doufejme) nezavinil nižádnou atmosférickou poruchu. Chvilí ticho, pak začal jeden z pánů převádět rozhovor na pole politické. Napřed zpovzdálecí, ne moc potichu, ne moc nahlas, prohodil cosi o zatahování náboženství do politiky. Ostatní přizvukovali; to mu dodalo kuráže a osmělil se dál, jako hráč na šachovnici po prvních zdařilých tazích. Kněz hleděl lhostejně z okna, jak by se nechumelilo, a čím více mlčel on, tím kurážněji debatovali páni, až konečně vytáhli všechna stavidla výřečnosti: politika, náboženství, kněží, církev, víra – vyhazovali jeden trumf za druhým, moudré náhledy z rukávu jenom sypali, až konečně z víry a náboženství nezbylo ani třísky. Ale jejich spolucestovatel, který tu debatu vlastně vyvolal a jemuž každické slovo platilo, nic – nechal je mluvit a rozumovat. Konečně to už nemohli vydržet a nejkurážnější z nich se ozval:

„Odpusťte, pane, že vás vyrušujeme z vašeho klidu – ale velice byste se nám zavděčil, kdybyste nám vyklopil nějaký určitý, jistý, nezvratný a přesvědčující důkaz, že Bůh skutečně jest.“

„Pro takový důkaz netřeba daleko chodit – tím jste vy sami.“

„Jak to?“

„Protože na Boha pořád myslíte a pořád o něm mluvíte.“

„To nám má být důkaz, že Bůh jest?“

„Ovšemže, a jaký! A protože tomu nerozumíte, hned vám to vysvětlím. Máte-li botu zdravou, nevzpomenete na ni celý den. Jestliže vás však škrtí, cítíte ji a myslíte na ni pořád a láteříte na počestného mistra od verpánku od rána až do západu slunce. Sedí-li hřebík hezky potichu v podešvi, ani vám nenapadne uvažovat o jeho existenci. Když však neskromně vystrkuje svou špici do cizí ubikace a připomíná domácím pánu svou existenci při každém kroku, myslíte a hromujete na něj i na ševce pořád. Je-li srdce v pořádku, celý rok vám nenapadne na ně

⁵⁵⁴ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. *Dorost*. 1935, č. 3, s. 36-37. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. *Dorost*. 1935, č. 4-5, s. 58-59.

vzpomenout. Ale když začne tropit neplechu, ohledáváte je každou chvíli, měříte tep a mluvíte o svém nešťastném srdci s každým, vhodně i nevhodně. Začne-li kdo ve společnosti, sotva do ní vstoupí, vykládat o svých plicích nebo žaludku, pozná každý, že nemá dotyčné orgány v pořádku, že mu nedají pokoje. A vám nedá pokoje Bůh, jehož popíráte a na něhož přece neustále myslíte, o němž bez přestání mluvíte, ať se to hodí nebo ne, ať je to komu vítáno nebo ne.“

„Právě proto, že v něho nevěříme, o něm mluvíme.“

„To jste velice na omylu, milí páni profesori. Na věc, ve kterou nevěřím, nebudu pořád myslet. Ve strašidla nevěříte vy ani já. Myslíme na ně pořád? Mluvíme o nich stále? O věci, která neexistuje, nebudu pořád mluvit! Z té mne hlava nebolí! A kdyby někdo studentům každou hodinu vykládal, že strašidla neexistují, řekli by o něm, že je buď úplný blázen nebo že má fixní ideu (utkvělou myšlenku), a že je tedy aspoň tichý blázen. Proč tedy vy pořád o Bohu mluvíte? Věřící nemluví o Bohu pořád, těm spíše musíme vytýkat, že na něho až příliš málo myslí. Ale vy? Kdybyste byli jeden nebo dva! Ale tento zjev je všeobecný, tam, kde jsou katolíci v menšině i kde mají většinu, profesori bez vyznání, protestanté, českoslovenští, nevěrci, lhostejní atd., ti všichni svorně rýpou do církve a víry. Profesor češtiny na gymnasiu v A. rýpe celou hodinu do náboženství, rozumí se, že do katolického, jako by byl za to placen, profesor obchodních počtů na obchodní škole v B. právě tak, profesor zdravotní v C. nevynechá hodiny, aby nezaryl do víry, profesor D. nedokázal napsat ani mluvnici, aby v ní nekopl do církve, profesor E. místo dějepisu vykládá o katolicismu atd. atd. Pravím: tento všeobecný zjev vyžaduje vysvětlení; podle zákonů správného myšlení musí mít nějaký psychologický důvod a nějakou příčinu. Ptám se vás: kterou?“

„My chceme mládež poučovat a chránit před nerozumem, chceme vykořenit ze srdce mládeže zděděné předsudky.“

„Tedy doznáváte sami, že naše sv. víra má takovou moc nad srdci... O strašidlech stačí říci jediné slovo, a hoch uzná, že jest nerozum v ně věřit. Pro vykořenění náboženství – či, jak jste řekl, ‚náboženských předsudků‘ – nestačí ani osm let. Z vašich řečí jsem poznal, že v Boha nevěříte. Proč si nevezmete na mušku náboženství Lutherovo nebo jiné? Proč právě katolické?“

„Protože žádné není tak nebezpečné...“

„Aha, nebezpečné, už jsme u toho. To slovo může znamenat dvojí: buďto zkázonosné – o tom bychom si mohli pohovořit, jakou zkázu přineslo lidstvu křesťanství (t. j. katolictví) a jakou zavinil protestantismus a jiné sekty. Ale na to není teď kdy. Anebo jste chtěl svým slovem ‚nebezpečné‘ říci tolik: žádného jiného náboženství se nemusí nevěra bát, že jí odloudí lidstvo, jediné katolického – a v tom vám dávám za pravdu. To však zase nutká k přemýšlení. Že Luther strhl půl Evropy, to je pochopitelné – vždyť hlásal nauku, která povolovala uzdu všem vášním a choutkám. ‚Není třeba

dobrých skutků‘, stačí jen věřit, při tom můžeš krást, loupit, vraždit, cizoložit, a přece ti nebe neujde. V mém náboženství bude bez dobrých skutků a bez pokání spasen každý lump, jen když ‚věří‘: tomu před Lutherem učil pouze Mohamed, a to netřeba prostým lidem dvakrát říkat, na takové zásady nachytám ‚vyznavačů‘ jako much na cukr. Ale nauka Kristova (t. j. katolická)? Nauka, jež ukládá sebezápor, obět‘, krocení náruživostí, nauka, jež prohlašuje za nedovolený pouhý hříšný pohled na ženu bližního, nauka, jež nečiní vášni ústupky ani o vlas a platí stejně pro krále i žebráka, nauka, jež tu stojí vůči mně s neúprosným ‚nesmíš – musíš‘, taková nauka není výrobek lidský! Člověk si vyrobí náboženství pohodlné, v němž by se mu měkce sedělo a jež by nechalo vždycky jeho choutkám volná zadní dvířka. Ale náboženství, jež tu stojí s neúprosnými požadavky, a podle vašeho vlastního doznání má takovou moc nad srdci, že vy ve spojení se vším, co vášni lichotí, nedokážete je ze srdcí vykořenit, to si nevyrobil člověk! Každý bludař si toho byl a jest vědom, každý zakladatel sekty (kromě Montanistů a do jisté míry Jansenistů) šroub vždycky povolil, nikdy nepřitáhl – od nejstarší až do nejmladší sekty narozené 8. ledna 1920. Jenom řekněte upřímně, že jste si toho velmi dobře vědomi, třeba že to nechcete doznat.“

„My jsme přesvědčeni, že každé náboženství je původu lidského.“

„Proč se tedy sápete jen na katolické? Vy, kteří vyučujete v zemi většinou katolické, jako vaši kolegové, kteří vyučují v zemích protestantských? Pořád mluvíte, že není Boha, tváříte se, že chcete přesvědčit studenty, a zatím chcete přesvědčit **sebe**. Vy mi připomínáte onoho osla v Mayových románech. Když přišla noc, chudák se po tmě bál a dodával si kuráže tím, že stále hýkal – každé dvě minuty jednou.⁵⁵⁵ A vy se v temnu nevěry také bojíte a dodáváte kuráže tím, že proti sv. víře hýkáte – každou hodinu ve škole několikrát.“

„No, prosím...“

„Jen nechte. Vy jste si před chvilkou ve své debatě také nevzali ubrousek. Ano – blázen praví v srdci svém: Není Boha – tak stojí psáno v jedné velmi staré knize.“⁵⁵⁶

„My poučujeme mládež nám svěřenou!“

„Lépe byste činili, kdybyste učili mládež sobě svěřenou pravopisu a jiným potřebnějším vědomostem než ryli do církve. Před půldruhým rokem jsem dostal od jednoho studenta-maturanta lístek tohoto znění.“

Kněz načrtl několik slov na lístek a dal pánům číst:

„Dovoluji si Vám oznámiti, že se zúčastním... Příjdu dne... Z dokonalou úctou...“

„Kdož ví, kde studoval!“

„Na gymnasiu v ***. Za čtrnáct dní potom jsem s ním mluvil a na leccos se ho ptal. Tu jsem

⁵⁵⁵ Srov. May, Karl. *Pouští a harémem*. Brno: Návrat, 2011, s. 191-196. Souborné vydání díla Karla Maye; sv. 117. ISBN 978-80-7174-706-2.

⁵⁵⁶ Srov. Ž 13,1. (Říká si pošetilec v duchu: „Neni Boha“.)

se dověděl: jeho profesor češtiny nemluvil o jiném, leč o náboženství, o církvi a o Bohu – kdyby byl raději mládence naučil pravopisu! A jiný obrázek: otec mi přinesl úlohu svého synka, žáčka 4. třídy obecné školy. V úloze byla slova: vůli, zemi – jeho učitelka, největší štváčka v celém okrese, opravila červeným inkoustem takto: vůly, zemy.“

„To je lež!“

„Myslíte, že jsem si to vymyslel jako vy své inkriminace proti církvi? Já měl ten sešit v rukou! Stalo se na obecné universitě v M. Pan inspektor, zuřivý nevěrec, má ovšem ze slečinky radost a pro nějakou vůly nebo zemy přimhouří třeba obě oči. A kdyby to byl případ ojedinělý! Ale na misiích si mi častěji faráři stěžovali, že největší štváci obyčejně nedovedou děti naučit pravopisu – jak by dovedli! Praví přísloví: co kdo sám nemá, jinému nedá.“

„Ale dovolte, my nevymýšlíme žádné inkriminace proti církvi.“

„Pravda, vy jen žákům reprodukujete moudrost, kterou jste sami sebrali v nějaké brožůře nebo knize.“

„No, dovolte...“

„Řekněte, že ne.“

„My jim přednášíme, co najdeme ve vědeckých knihách.“

„Dobře. Povězte mi tedy, v kterých ‚vědeckých‘ knihách jste objevili to, co jsme mluvili, než jsem se s vámi dal do debaty.“

Páni byli na rozpacích. Ten si vzpomněl na Harnacka, onen jmenoval Paulsena, třetí jim pomohl z kaše:

„Ale my jsme mysleli, že s námi pohovoříte o kosmologickém⁵⁵⁷ nebo teleologickém⁵⁵⁸ důkaze, a vy zatím mluvíte o takových tretách.“

„Chtěl jste přece nějaký blízky důkaz, který byste mohl hmatat, a ten jsem vám podal, a vy jste ho ještě nevyvrátil! Opakuji: Tvrdíte, že v Boha nevěříte – to není pravda! Jsou sice nevěrci na světě, ale vy k nim nepatříte. Vy se b o j í t e Boha a n e n á v í d í t e toho Boha, jehož popíráte.“

„Pro to bychom chtěli důkaz.“

„S radostí. Jest psychologický zákon, potvrzený každodenní zkušeností, že člověk – nemá-li fixní ideu a není-li blázen – myslí a mluví bez ustání jen o tom, co buď miluje nebo nenávidí. 1. Co miluje – ať rozumně a zřízeně nebo nerozumně a nezřízeně – toho dokladem je vám každý zamilovaný studios, jenž ‚Její‘ jméno vyřezává do školní lavice nebo do stromu, píše křídou na tabuli, tužkou do atlasu na okraj map, do Vergila nebo na okraj výkresů, prutem do písku, a na vaše

⁵⁵⁷ Kosmologický důkaz dokazuje existenci Boha (na základě zákona příčinnosti) jakožto všemohoucího původce a první příčinu všech existujících věcí. Bude-li čtenáře zajímat, podáme ho příležitostně ve formě snadno pochopitelné.

⁵⁵⁸ Teleologický důkaz dokazuje existenci Boha (jakožto inteligentního pořadatele) z pořádku vládnoucího ve vesmíru.

výklady nedává pozor, protože má v hlavě jen Ji. 2. Co nenávidí – dokladem je vám starý Kato se svým Karthagem. Neminulo jediné sezení senátu, aby nemluvil o svém Karthagu a nepřimlouval se o jeho zničení,⁵⁵⁹ jako u vás nemine hodiny, abyste se nezmínili o náboženství. Vy v Boha věříte, ale nenávidíte ho! A spolu s ním nenávidíte vše, co nese na čele známku jeho jména. Proto na př. pouhý zjev katolického kněze na vás působí jako červený šátek na krocana nebo na býka. Byli byste se tak milovali, kdyby byl místo mne vstoupil židovský rabín, protestantský pastor, turecký derviš, indický fakir, budhistický lama, čínský bouza nebo fatišistický kouzelník?“

„Už jsem vám řekl, že žádné náboženství není tak nebezpečné...“

„A já vám už na to také odpověděl. Nenajde-li někdo na křesťanství nic, leč jen špatnost, vyhlásuje-li je za neštěstí a zkázu člověčenstva – křesťanství, jež představuje moc ovládající po dvě tisíciletí duševní a kulturní život Evropy – ten ukazuje s dostatek, že je nenávisť docela bez sebe. Já na př. uznám bez obalu, co dobrého přinesla nebo vykonala arabská kultura, jež vyšla, zazářila a zašla. Vy však nenecháte na křesťanství vlásku dobrého!“

„To zas není pravda!“

„Vím, nejste všichni stejní. Ale slyšte:

Profesor na učitelském ústavě v X. podotýká k r. 1648, že jesuitovi Plachému a jeho katolickým studentům, zachráncům Prahy, nemáme co děkovat, protože Švédové prý přicházeli k nám jako osvoboditelé (jejich zhovadilosti na bezbranných, bez rozdílu víry, pokradené poklady z Hradčan?). Před maturou týž žádán od žáků či začek, aby jim něco ‚slevil‘, ptá se napřed, kdo chodí do kostela, a když mu na důkaz náboženské snášlivosti ukáží vinníka (či vinnici, bylo-li to děvče), slevil všem něco, jenom jemu ne. Na jiném učitelském ústavě profesorka dřela před maturou jednu dívku tak, že byla nervově zničena; těšila se, že pomůže chudým rodičům, a musila být dvě léta doma. Proč si vzala na mušku právě ji? Protože byla katolicky vychovaná a jediná z celého ročníku plnila povinnosti své víry. Na obchodní akademii v Y. zkouší profesor řeholní sestru, a sice (jako jiní jeho kolegové) proti všemu právu nikoli hodinu, jak káže zákon, nýbrž pět čtvrtí hodiny, a pak se chlubí ve sboru: ‚Tu jsem si podal.‘ Na gymnasiu v Z. žádá profesor při matuře od studenta odpověď, která je v rozporu s jeho svědomím a vírou (t. j., která znamená zapřít aspoň na oko víru), a když student odepře odpověď, jest reprobován čili propadne. Jiný zase líčí zlatou dobu katolického krále Karla IV. jako dobu úpadku, jiný vykládá, že křesťanští mučedníci byli fanatikové

⁵⁵⁹ Carthāgō dēlenda est („Kartágo musí být zničeno“), respektive v plné verzi Cēterum cēnseō Carthāginem esse dēlendā nebo také Cēterum autem cēnseō, Carthāginem esse dēlendā („Ostatně soudím, že Kartágo musí být zničeno“) je latinská fráze, výzva v Římské republice, která zazněla v pozdějších letech punských válek. Byť žádný historický zdroj neposkytuje frázi přesně tak, jak se obvykle v moderní době cituje (buď Carthāgō dēlenda est nebo Cēterum cēnseō Carthāginem esse dēlendā), lze z řady zdrojů dovodit, že římský státník Cato starší vždy zakončoval své projevy některou z variací uvedeného vyjádření – a to i když o Kartágu vůbec nebyla řeč. Proto lze tuto frázi používat také jako úporné, opakované naléhání na nějakou věc.

(jejich kostnický ‚mučedník‘ asi nikoli?) a že prý to ostatně křesťané pohanům tisíckrát odplatili (jak? Snad jako husité odplatili katolíkům upálení jednoho člověka – upálili nevinných na sta?) atd. atd. Konce by nebylo, kdybych vypočítával, co já sám vím – a to že není nenávist? Kdyby ti páni měli moc, jako ve středověku, rozdrtili by nás na padrť. Dokladem jest mexický prezident Calles. Domůže-li se takový pán moci a vlády, krev katolíků teče zase potokem jako za Nerona.“

„My si řídíme a respektujeme ducha doby...“

„Asi jako Machar blahé paměti. Třicet let tomu, co psal svůj ‚Jed z Judey‘.⁵⁶⁰ Byl jsem tehdy student a sám ovšem neschopen dát mu říznou odpověď.⁵⁶¹ Dnes se divím, že mu tehdy profesori bohosloví neodpověděli – vždyť on vše opsal z Renana!⁵⁶² Své vychvalování filosofie Marka Aurelia, jehož spisy neměl ani v rukou! Při tom krácel ve šlépějích německého cynika⁵⁶³ Heinea a českého Nerudy. Co psal tento člověk o nejsvětějších osobách ve svých cynických baladách vánoční a tříkrálové,⁵⁶⁴ co psal v některých jedovatých feuilletonech,⁵⁶⁵ to že je nevěra? To je nenávist Boha a jeho církve! Zběsilá, bezmocná nenávist. Jako Satan: ví sice, že Bohu neuškodí, ani ho nezničí, snaží se tedy zničit alespoň jeho dílo. Jeho lidé zrovna tak: vidí, že po dvacet století bušilo a buší do církve na tisíce beranů, že nesvedly nic, leda že si hlavy rozbily, ale to je neodstraší. Nenávist zaslepuje a činí nepřičetným. Nezničí-li církev, těší se myšlenkou, že urvou Kristu alespoň nějakou duši, a to jest známý z katechismu čtvrtý hřích proti Duchu svatému.⁵⁶⁶ V jistém smyslu předstihujete Nerona...“

„Takové přirovnání bychom si vyprosili!“

„Co tvrdím, to dokáži. Nero křesťany mučil, strašně mučil, ale nebral jim víru. Za 1500 let po něm přišli protestanté a těm šlo o něco jiného – ti strašnými mukami chtěli přinutit věřící k odpadu. Mučili je skřipcem, hladem, ohněm, úd po údu rvali z těla, ale šlo jim o to, aby jejich oběti nevydechly hned duši, aby mohli začít druhý den nanovo. A jako zmínění páni nechají učivo ležet a jen církví a jejím učením se obírají, tak bylo na př. za Decia ve 3. stol.: úřady nechaly všechnu ostatní práci stát, jen jedna věc jim ležela na srdci, totiž vyhledávat, věznit, vyslýchat, mučit křesťany. Je cosi ďábelského ve vašem počínání...“

„Prosím...“

⁵⁶⁰ Tj. v roce 1906. Srov. MACHAR, Josef Svatopluk. *Jed z Judey: [1905-1906]*. Praha: Šimáček, 1906. 236 s.

⁵⁶¹ Kubeš byl tehdy studentem 6. ročníku (sexty) na C. k. vyšším gymnasiu v Hradci Králové.

⁵⁶² Srov. RENAN, Ernest. *Život Ježíšův*. 2., opr. vyd. Praha: A. G. Steinhauser, 1864. 410 s.

⁵⁶³ Cynikové, psi filosofové (Kyon a pes) byli zváni v Řecku ti, kterým nebylo nic svaté a kteří jako psi šlapali i po věcech nejsvětějších. Dnešní cynikové jsou někdy horší než jejich řečtí kolegové.

⁵⁶⁴ Srov. NERUDA, Jan. *Ballady a romance*. Praha: Ed. Grégr & Ed. Valečka, 1883, s. 33-40. Poetické besedy; č. 1.

⁵⁶⁵ Srov. NERUDA, Jan. *Studie, krátké a kratší*. Praha: Nákladem knikupectví dra Grégra a Ferd. Dattla, 1876. 376 s. Feuilletony Jana Nerudy; sv. 1. NERUDA, Jan. *Studie, krátké a kratší*. Praha: Nákladem knikupectví dra Grégra a Ferd. Dattla, 1876. 322 s. Feuilletony Jana Nerudy; sv. 2.

⁵⁶⁶ „Bližnímu svému milosti Boží nepřátí a záviděti.“ Srov. PODLAHA, Antonín, ed. *Veliký katechismus katolického náboženství*. 8. nezměněné vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1933, [přetisk 1937], s. 197.

„No dobře. Vy si snad ani nejste vědomí, že vaše jednání plyne z nenávisti Boha – – –“

„To bych si myslel!“

„Ale v podvědomí to jest! Víte snad z moderní psychologie, co se rozumí slovem podvědomí. Temné, nejasné vědomí, že si nemůžete nic dobrého slibovat od Boha, jehož příkázání nechcete zachovávat, tušení, že jdete jistou cestou k peklu, a při tom touha: Mám-li tam přijít já, ať nejsem sám, ať nás je hodně pospolu – zrovna tak smýšlí a jedná kníže temna.“

„Ale připusťte nás také ke slovu!“

„Ó prosím, jen mluvte!“

„Ty příklady, jež jste uváděl – snad nechcete říci, že všichni profesori, kteří nejsou klerikálního smýšlení, jednají jako oni? To je urážka, to je pomluva...“

„Za prvé: místo klerikálního řekněte upřímně katolického. Za druhé: řekl jsem, že jsou všichni profesori, nám smýšlením cizí, takoví, jako ti, jež jsem uvedl? Víím, že nejsou, ale smutné dost, kdyby jediný byl.⁵⁶⁷ Uvedené doklady měly jen za účel vám ukázat, že vás a vám podobné ovládá čirá nenávist Boha a nikoli nevěra. My ve světě neznamujeme dohromady nic. Kdyby se však dnes u nás někdo vynořil, jenž by se vyťasil s pádnějšími ‚vědeckými‘ důkazy proti Bohu a církvi, byl by od neznabohů celého světa vykřičen za největšího Čecha a snad největšího člověka všech věků a všech dílů světa, snad by mu za živa stavěli sochy a dávali jeho fotografie do čítanek, a měl by slávu větší než Edison a Marconi dohromady. Vy máte sice důkazů proti Bohu dost, jenže všechny mají jednu chybu: jsou totiž více méně chromé na obě nohy. Nemajíce nic lepšího, musíte se s nimi prozatím spokojit. Ale odtud ta zoufalá honba za ‚vědeckými‘ důkazy proti existenci Boží, a když se vynoří trochu kloudnější, hned hodíte všechny dřívější do starého železa a vaše jásání nemá konce, jak to na př. svět viděl r. 1870, když se vyťasil Darwin se svými nápady. Uznal to na př. sám učenec Virchow, protestant bez víry. Když prý nemáme nic lepšího, musíme se ‚prozatím‘ spokojit s tím, co máme. Není ani jediného důkazu,⁵⁶⁸ ale buď anebo – buď musíme přijmout tuto domněnku nebo uznat Stvořitele.“

Odmlčel se misionář, umkli i páni. Bylo slyšet jen kola vozu – tu malé škubnutí a zase škubnutím, vlak vjížděl přes výhybku do malého nádraží blízko B.

„Ale my už jsme v... Ani jsem nepozoroval! Zde musím vystoupit,“ praví jeden z přítomných.

Druhý se na něho dívá, jako by turecky mluvil, a najednou mu napadne:

„Vždyť já také zde vystupuji.“

„A já také.“

⁵⁶⁷ Čím vzdělanější učitel nebo profesor, tím snáselivější, tím více ctí přesvědčení svých bližních, tím méně se ho dotýká. Kdesi – skutečná událost! – sestavil student seznam svých profesorů podle toho, jak rýpou a štvou proti církvi – nejkurážnější na první místo – a ptá se spolužáka: „Co myslíš, podle jakého měřítka jsem tady naše kantory sestavil?“ Ten se zadívá na lístek a praví: „Podle hlouposti – největší hlupáky jsi dal napřed.“

⁵⁶⁸ Mluvil o generatio aequivoca, již však Darwin neučil.

A honem dolů. Misionář zbyl sám se čtvrtým. Po chvíli se ptá:

„Nepatří tato aktovka jednomu z nich?“

„Ale ovšem, on ji zapomněl.“

„Snad abyste ji vzal k sobě. Znáte se s nimi, a oni přijedou nejbližším vlakem do B. V tom spěchu, chudáci – jistě se nenadáli, když do vlaku vsedali, že je nedoveze přímo až na místo určení...“

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

„Náboženství je věc soukromá.“⁵⁶⁹

Milý příteli!

Byl jste jaksi rozhorlen, když jste svůj dopis psal, a nevím skutečně, na koho víc: na ony „zlé“ papeže či na politiku aneb na můj nevinný článek v „Dorostu“. Kdybych chtěl odpovědět na všechny Vaše výtky, nestačila by láhev inkoustu. Dnes si posvítíme jen na jednu věc, která Vám asi nejvíc na srdci leží. Opakujete v dopise čtyřikrát: „Náboženství je věcí soukromou“. Správně podle mluvnické jste měl napsat „věc soukromá“.

Než se do toho pustíme, musí být nezbytně stanoven „status quaestionis“. Abyste tomu rozuměl: ve filosofii jsem měl profesora;⁵⁷⁰ přednášel kosmologii a theodiceu, muž neobyčejně solidní, a každý jeho důkaz byl jako on: pevný, neochvějný. Filosofové celé zeměkoule by ho nedokázali spojenými silami vyvrátit. Nuže, tento profesor říkal: „Napřed musí být mezi námi jasno, co kdo z nás tím neb oním slovem rozumí, abychom se nehádali o komáří křídlo.“ Nejednou řekl protivníku: „Když tomu rozumíš takhle, pak máš pravdu – a já mám také pravdu, protože já tomu rozumím zas takhle.“ Jednomu žákovi nebyl jasný jakýsi předpis zákona. Šel k jednomu rabínovi, šel k druhému, k třetímu, a každý mu to jinak vysvětlil. Polozoufalý se obrátil na arcibiskupa, jenž byl nade všechny rabíny. Ten ho vyslechl a pak mu řekl: „Příteli, zákon se řídí podle toho, jak ho vyložíš!“

Tedy k věci: „Náboženství je věc soukromá.“ Především mi povězte, co tím rozumíte! Snad to, že státní a vůbec žádná veřejná lidská moc nemá práva se plést do svědomí občanů, aniž práva ho znásilňovat? Příteli, v tom s Vámi souhlasím! Ale škoda, že jste se nenarodil o několik staletí dříve a nehlásal tuto svou oprávněnou zásadu římským císařům, začínaje Neronem, aby nechali křesťany s jejich soukromou věcí na pokoji – barbarským Vandalům a hordám hrdinských husitů s Žižkou v čele, aby se nepletli svými palcáty do soukromé věci mnichů a laiků katolíků – svobodomyšlným a svobodomyšlným protestantům, aby nemučili nelidsky katolíky pro jejich

⁵⁶⁹ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. *Dorost*. 1935, č. 6, s. 77-78. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. *Dorost*. 1935, č. 7, s. 91-92.

⁵⁷⁰ Byl to profesor František Xaver Kordač (1852–1934), který přednášel křesťanskou filosofii a fundamentální teologii. Jeho přednášky srov. KORDAČ, František Xaver. *Philosophiae christianae synopsis*. Praha: [nakladatel není znám], 1910-1911. 232 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=270>

„soukromou věc“.

Zvláště tito hlasatelé svobody svědomí znásilňovali svědomí katolíků a nikterak neměli pochopení pro to, že náboženství je věc soukromá. Anglie tak pyšná na své svobody (Magna charta libertatum), jichž požíval každý občan za dob, kdy v jiných zemích bylo poloviční otroctví, nebyla nikdy tak zotročena jako za Jindřicha VIII. a jeho nemanželské dcerušky Alžběty, kteří odtrhli násilím lid od pravé víry. Parlament byl otrocky poslušen každého nápadu ženatého anglického papeže a záletné papežky – a občané? Podle zemských svobod nesměl nikdo vniknout násilím ani lstí do domu svobodného občana; za Alžběty se však celá země jen hemžila slídiči a špehy, a katolíci – nejen občané, nýbrž i šlechtici – nebyli ve svých domech a zámcích žádnou hodinu ve dne ani v noci před nimi jisti. Když se nejméně nadáli, byli přepadeni tlupou státních žoldnéřů a pochopů, vedených nějakým slídičem, a ti rozbíjeli vše, převraceli všecko na ruby, prolamovali zdi a tropili jiné „lidumilnosti“, aby vyslídili skrytého kněze nebo překvapili věřící tajně shromážděné při nejsv. oběti. Jména špehů a zrádců Jiřího Elliota (od protestantů samých zvaného Iškariot), Gifforda, Topkliffa (jednoho z největších netvorů dějin) jsou smutně proslulá. Tak chápali protestanté, že „náboženství je věc soukromá“.

Svou zásadu jste měl hlásat také „tolerantnímu“ a „osvícenému“ Josefu II., aby nepředpisoval věřícím, kolik svíčiček má na oltáři hořet, aby nezalepoval kněžím některá místa v jejich modlitebních knihách „pod trestem peněžité pokuty a Nejvyšší císařské nemilosti“, aby nerušil kláštery a nevyhazoval docela neškodné sestry na dlažbu. Měl byste však i dnes příležitost hlásat svou krásnou zásadu P. T. pánům učitelům, na př. ve V., aby nezesměšňoval ve třídě hochy, jenž byl v neděli na pouti, nebo v M., kde pan řídící po škole stojí před vraty svého paláce a hledí za dětmi jako ostříž, nezastaví-li se cestou domů – v kostele a trestá přestupníky svého nejvyššího nařízení. Item panu profesoru v O. a profesorce v P., aby netýrali studentky pro jejich soukromou věc. Item pánům poslancům, ministrům, četníkům, kteří si odhlasovali kazatelský paragraf, kteří nedovedou vypátrat původce mnohonásobné vraždy nebo loupeže, zato však hned přijdou na to, že farář pořádá ve svém kostele misii, tedy věc soukromou, neohlásiv ji u úřadů, atd. atd. Což mexický Calles, židovští bolševici, hitleráci? – V Mexiku a Rusku se slídí po každé tajné mši sv., zavírají se chrámy, mučení jsou věřící – všecko pro soukromou věc a soukromou pobožnost!

Příteli, těm krvežíznivcům zahřměte do duše: „Náboženství jest věc soukromá!“

Na jednom místě píšete dokonce:

„Náboženství je věcí svatou – (správně věc svatá) – jež se nemá tahat do prachu veřejného života.“ Vzpomínám na jeden dopis, kde pisatel zásad Vám podobných mi vykládal: „Kněží se nemají plést do politiky – vždyť v politice je špíny dost, nač se má kněz tou špínou obírat, ten patří k oltáři a na kazatelnu, ne do té špíny.“ To mně byly ale podezřelé rudé a vládní slzy, které se tam na

papír z onoho loyálního oka řinuly! Já vím: „*Katolíci* (tedy nejen kněží!), nepleťte se do té politické špíny – tam nechte volnou ruku n á m , my jsme otrlejší, naše žaludky už leccos snesou...“ a dodejte ještě: „A brzo to u nás bude jako v Mexiku, Španělsku, Rusku, nebo aspoň jako v hitlerovském Německu, garibaldiánské Italii nebo ve Francii.“⁵⁷¹

Nepatřím k těm, kteří čekají veškerou spásu od politiky. Když jsem svého času četl, jak na jistý článek Dorostu v tomto smyslu psaný odpověděl v jednom katolickém časopise jeden „rolnický synek“, pomyslel jsem si: „Milý rolnický synku! Naši předkové říkali: knězi bible, sedlákovi vidle! Tobě by skutečně slušely v ruce vidle daleko lépe než péro! Vysoce učené mužové u nás i za hranicemi se zabývají tímto obtížným problémem, jaké stanovisko má zaujmout klerus vůči politice a jak lze zachránit duše pro Krista na půdě nepolitické. V Belgii mi vypravovali, že tamější episkopát o tom uvažoval, a ty si myslíš, že ten problém rozlútiš škrtnutím péra! Nu, když jsi měl tak mnoho kuráže a tak málo rozumu ty, příslušník nejmladší generace, měla mít trochu více rozumu tvá redakce a tvůj výplod hodit tam, kam patřil.“ Nu, možná, že už je onen „rolnický synek“ ženatý, a tudíž pravděpodobně skromnější než tehdy. Ale jako židé si mysleli, že veškerá spása světa pochází ze židovstva, jako si dnes Prušáci myslí totéž o sobě, totiž, že bude na zemi všeobecná spokojenost (à la Hitler?) a mír, až oni budou mít v rukou vládu nad světem, tak myslí leccaký „rolnický synek“ a jeho redakce, že spása světa je dnes (a snad na věčné časy) jediné v politice.

Nikoli. Politika sama nás nespasí, třebaže tato věta zase způsobí vzbouření v mnohém politickém mozku. Tím však nikterak nepodceňuji působení katolíků na politickém poli. Ale jako kněz, má-li zdárně a požehnaně působit na kazatelně, musí mít na očích a následovat velké vzory svého povolání, tak i katolický politik si musí obrát za vzor velké postavy z dějin a jich následovat. Politika není cíl, nýbrž (pro katolíka) *prostředkem* k dosažení cíle, t. j. ochrany nejsvětějších statků: náboženství, víry, svobodného vyznání víry, svobody církve, náboženské výchovy mládeže, svatosti a křesťanského rázu manželství a rodiny... Tak svatě a vznešeně pojímali velcí katoličtí politikové minulosti své povolání: O'Connell, Windthorst, Mallinckrodt... mužové, kteří přinášeli neskonale *osobní oběti* pro své povolání (O'Connell žalář, Windthorst se vzdal nabízených ohromných příjmů) a nehledali v politice obohacení sebe. Hledá-li „katolický“ činník v politice sebe, vidí-li v ní dojnou krávu pro svou kasu, dere-li se na jistá místa bez ohledu na to, zda je k tomu schopen, odstěhuje-li se do nepřátelské strany, když mu tam kynou větší kšefty, hájí-li dobře placeným řečmi a články zájmy sv. víry a *podle víry nežije*, svaté svátosti nepřijímá atd.: pak mají pravdu nepřátelé,

⁵⁷¹ Nepopírám, že by bylo lépe, kdyby se mohl kněz působení v politice vyhnout a věnovat se jediné službě oltáře, charitě a studiu. Tak nazíral na věc veliký, nezapomenutelný Pius X. i jiní papežové. Budeme-li mít dostatek schopných laiků, pak by mohlo dojít k uskutečnění Vašeho přání a kněz by se neobíral tou špínou. Nevězí však za Vaším rozhorlením jiné přání? Nebylo by spíš Vaší tužbou, aby se k a t o l í c i vůbec nepletl do politiky a ponechali nepřátelům volné pole?

když mu vytýkají, že zneužívá náboženství k účelům nekalým, řekněme přímo: k obohacení své kapsy – je to chlebař a kšeftař, nikoli katolický politik. Jenže protivníci podle své obvyklé metody hned řeknou: „Takoví jsou katolíci všichni“, a strkají nás do jednoho pytle s člověkem, jenž své katolictví vytrubuje slavně do světa ve svých novinách, ale životem je Kristu docela cizí.

Ptám se tedy: Jsou *všichni* katolíci politikové takoví? Což dr. Stojan? A najde-li se snad v našich řadách někdo, jemuž učiněná výtky platí – táži se: Ještě se nestalo nikdy od stvoření světa, aby se nezneužilo věci svaté? Zametejte před svým prahem! Zpytujte svědomí: co se vyrojilo náraz vlastenců na světlo boží v roce 1918, předposledního měsíce roku! Neřekl jeden z vašeho tábora (ne o nás, nýbrž o *vás* a o vašich patentovaných vlastencích), že o překot hledí „vyžírat republiku“?⁵⁷²

Vidíte tedy, milý příteli, že doposud s Vámi souhlasím: náboženství je věc soukromá. Soukromý majetek je také věc soukromá; jenže každý ví, že mnozí soukromníci i nesoukromníci mají na naši soukromou věc tisícere chuti, a proto nesmíme složit ruce v klín, nýbrž se spojit, zorganizovat, volit poslance, kteří nám zaručí zákony pro ochranu soukromého majetku, aby ta naše soukromá věc nepropadla „vyvlastnění“, ať od soukromníka (pak se tomu říká po sprostě zlodějství) nebo od nesoukromníka (pak se tomu dá učené jméno: zábor, konfiskace, jak to prováděla protestantská vláda v Čechách a na Moravě r. 1618–1620 na katolických statcích). Osobní svoboda je věc soukromá, ale abych ji chránil a uchránil, musím sáhnout i ke zbraní. Náboženství je věc soukromá, ale smutný osud vyznavačů mé sv. víry v jiných (nahore jmenovaných) zemích mi hřmí do duše: „Nechceš-li, aby to s tvým náboženstvím dopadlo u nás jako tam, chápej se všech dovolených prostředků, abys tomu předešel.“ K těmto nejen dovoleným, nýbrž i *nezbytným* prostředkům patří i veřejná organisovaná politická působnost katolíků. – Kdybychom měli jistotu, že stát bude pojímat náboženství jako věc soukromou, t. j. „že se nám nebude do záležitostí sv. víry plést, mohli bychom *snad* od toho upustit. Ale svrchu uvedené příklady jsou výmluvným dokladem, jak pojímá státní moc tuto „soukromou věc“, jen když se mu naskytne *příznivá situace*, t. j. když katolíci spí neb skládají ruce v klín. Že i u nás měli páni k podobným mexikánským kouskům chuť, dosvědčuje návrh „Bartošek č. 2.“ v Národním shromáždění r. 1919.⁵⁷³ Katolíkům tehdy na jejich dotaz, co bude s jejich „soukromou věcí“, bylo

⁵⁷² „Já jako člen okresní vyživovací komise a velká řada druhých mých přátel, kteří v téže funkci jsou, jsme zjistili, že řada lidí bohatých, řada lidí majících značný majetek, řada lidí, majících důchod ze svých statků a příjmů, řada lidí, kteří by spíše mohli dávat nežli přijímat, měla tolik nedostatku mravní síly, tolik nedostatku mravního charakteru a tolik neupřímnosti k republice československé, ač jinak se oháněli vlastenectvím, že v pravém slova smyslu vyžírají, - zde jest ten pravý termín, - že vyžírají republiku. Jest zjištěno, že obnosy ty jdou do milionů. Miliony vyživovacích příspěvků musily býti vyplaceny osobám, které měly chalupy, statky a jmění a měly určité význačné důchody.“ Poslanec Ludvík Aust (Československá sociálně demokratická strana dělnická; ČSDSD) v úterý 23. září 1919.

⁵⁷³ Srov. BARTOŠEK, Theodor. *Za odluku církve od státu*. Praha: Nákladem vydavatelského a tiskového družstva Mladé Proudy, 1920. 69 s. Knihovna Mladých proudů; 4. Srov. též. VALEŠ, Václav. *Myšlenka odluky církve od státu v prvních letech Československé republiky (1918-1920)*. In *Právník*, 2007, roč. 146, č. 12, s. 1325-1334. ISSN: 0231-6625. Plný text viz na konci článku.

odpověděno: „Tolik práv, kolik si dobudete.“ Avez-vous compris? A když si vzali katolíci toto slovo k srdci, ozývá se najednou v jistých kruzích vzdychání, že si špiní ruce politikou. Já vím, jistí lidé byli překvapeni, když se začali katolíci po převratě hýbat. Myslili, že budou spát dál a že se pak s nimi udělá krátký proces. Když se jim však jejich plány zkřížily, láteří na to, že katolíci – *nejsou hloupi!* To věřím! To je mrzí nejvíc!

Brynych ještě jako kněz pozoroval, jak pastoři „pracují“, katolíci mlčí a spí, a protestanté rvou Kristu jednu duši za druhou. Podle své zásady „proti knize kniha“ jal se psát pro lid povídky v katolickém duchu, kde nikoli výbojně, nýbrž v duchu lásky varoval před smíšenými sňatky a upozorňoval na protestantské léčky. Na to nebyli však pastoři naprosto zvyklí! V „katolickém“ Rakousku se tady kdosi ozývá proti nim! Z toho byli docela nervosní a zuřili proti Brynychovi; ten však byl přesvědčen, že i katolíkům dal Tvůrce jazyk, aby dovedli promluvit, a šel svou cestou dál. Když se stal biskupem, pracoval „ve velkém“, a jemu mají čeští katolíci z největší části co děkovat, že je převrat nepřekvapil nepřipravené. Myslím, že se nemýlím, řeknu-li: Moravěnka měla Stojana, a Čechy měly Brynych. Redakce novin, které po něm házely blátem, mu zasílaly přípisy, že prý ho docela nechají na pokoji, nechá-li on „politiky“. Ale velkému biskupu bylo jasno: Zde jde o *náboženství*, a třebaže to není tak zřejmo *nyní*, ukáže se to po letech! – A ukázalo se! Brynych viděl dál, než jistí nesoudní katolíci. On pak za svou věc obětoval život. Jak v jeho poslední nemoci lékaři zjistili, zemřel tento trochu citový muž ne příliš stár následkem neustálého nekrvávého pronásledování od novinářů, článkařů i vlády. Zednářská vláda rakouská ho vyzývala, aby se vzdal biskupství, císař mu dal cítit svou nejvyšší nemilost, byl i v Římě obžalován a musil se tam dostavit (nevyhýbal se tomu jako Hus, protože neměl špatné svědomí!), a teprve když se ho Lev XIII. zastal, poznav jeho šlechetné srdce a čisté úmysly, měl od vlády pokoj – ne však od novinářů. Brynych však dovedl říci do očí pravdu i Jeho Veličenstvu, že se totiž na císařských statcích nezachovává nedělní klid – biskup nemyslí, že to je „věc soukromá“, když se tím dávalo pohoršení lidu jeho péči svěřenému! Tak pojímal Vaši zásadu tento velký biskup!

Podotýkáte též, že si „celkem“ katolické víry vážíte. Upřímně řečeno, mne nechal Váš komplement chladným. Někteří katolíci jsou sice radostí všici bez sebe, když z řady protivníků se jejich sv. víře vysloví blahosklonné uznání, ale já na to nedám zhola nic. Ale abyste mi nevytýkal zaujatost, opiši tu vaši poklonu: „Já si celkem katolické víry vážím. Mít moc, nikdy bych ji nepronásledoval. Raději bych si vzal na mušku jiná vyznání, na př. fanatický islam, hlásající nesnášenlivost, jenž by nejraději vyvraždil všechny příslušníky jiných náboženství... jak to hojně dokázal v minulých dobách, kdy a kde měl převahu a moc.“

Mám říci, že mne to těší, že uznáváte křesťanství za vznešenější než mohamedánství? Já Vám povím něco jiného: ta věta je proti Vaší zásadě! „Náboženství je věc soukromá“, a teď byste si chtěl

vzít turecké náboženství na mušku! Protože by Vám ve Vaší říši (kdybyste ovšem jakou měl) hlásalo nesnášenlivost a pošťvalo jedny proti druhým... mně se zdá, příteli, že s tou Vaší zásadou to není tak docela jednoduché, jak by se na první pohled zdálo! Zdá se mi, že stát přece jen musí věnovat jakousi pozornost hlasatelům jistých zásad! Vezměte na př. náboženství Katharů. Ti hlásali zásady, jež podvracely základy společnosti a státu⁵⁷⁴ – měl tedy stát mlčet k jejich počínání z důvodu, že náboženství je věc soukromá? Jiné zásady, ohrožující trvání státu, hlásali kamisardi, mezi Husovými články v Kostnici odsouzenými jsou také dva, jež provedeny v praxi by znamenaly naprostý rozvrat společnosti,⁵⁷⁵ a ještě horší je blud Kalvínův,⁵⁷⁶ a o málo lepší některé bludy Lutherovy.⁵⁷⁷ Pravím: kdyby se v praxi prováděly. Na štěstí zůstali protestanté stát na půl cestě a neprovedli učení svých zakladatelů do důsledků.

Zde má tedy stát *povinnost* všimnout si, jaké náboženství do země vniká, a chránit jak občany tak *sebe* před zhoubnými následky bludného učení – nejde jen o ztrátu věčného života, nýbrž i o časné blaho občanů a o trvání státu. Má-li stát nejen právo, nýbrž i povinnost bdít, aby se nešířily zásady a nauky anarchistické, nihilistické, bolševické atd., má též povinnost zamezovat šíření zkázonosných nauk nějakého bludného „náboženství“. Jenže státní moc (jednak z hlouposti, jednak z nenávisti ke Kristu) mlčí ke všem naukám a nechá každé náboženství na pokoji, jen do záležitostí církve Kristovy se plete bez ustání, a pravé náboženství, vedoucí lidi ke spáse, pronásleduje neb aspoň šikanuje. O moderním státu platí totéž, co o starém Římě: byl vpravdě stokou, do níž se slévaly bludy z celého světa a kde měl domovské právo kde jaký učitel a hlasatel i se svým učním, jen Kristova nauka byla vykázána z říše, jen proti světlu bojovali nástrojové knížete temna.

Nakonec ještě jedna věc. Člověk je „tvor společenský“, totiž svou přirozeností odkázán na společnost. Ve společnosti (rodině) se zrodil a byl vychován, ve společnosti (občanské) žije, kulturní život je možný jen ve společnosti – ba, co pravím... lidský život je možný jen ve

⁵⁷⁴ Právě proti těmto kacírům, nebezpečným společnosti i státu, byl od polovičního nevěřce Fridricha II. Hohenstaufa zaveden krutý trest upálení.

⁵⁷⁵ „Každý, kdo je v těžkém hříchu, pozbývá vši moci (věta 30.), ať vládce, ať kdokoli...“ – zásada, jež v praxi provedená by vedla nezbytně k anarchii. – „Cokoli ctnostný člověk koná, všechno je ctnostné, a cokoli hříšník koná, všechno je hřích“ (věta 16.).

⁵⁷⁶ Absolutní predestinace a reprobace: „Někteří jsou stvořeni pro nebe, a ti se tam jistě dostanou; ostatní jsou stvořeni pro peklo, a ti mu nikterak neujdou, bez ohledu na to, jaký život vedou.“ V praxi by to znamenalo: jsem-li předurčen pro peklo, pak chci aspoň na zemi užívat – jsem-li pro nebe, nemám se čeho strachovat, když budu vraždit, loupit, pálit...

⁵⁷⁷ „Ke spáse není třeba dobrých skutků“ – můžeš tedy vraždit, loupit, smilnit, krást, nebe tě nemine, jen když jsi „věřící“ luterán. Když si vzali sedláci toto učení k srdci a za selské vzpoury, kterou zosnovali proti pánům, pálii a zabíjeli, láteřil Luther jako prajský poddůstojník a komandoval: „Vzbouření sedláci musí rovnou všichni do horoucích pekel!“ Jakým právem? Byli přece „věřící“ luteráni a dobrých skutků není k spasení zapotřebí! Důslednost byla odjakživa u Luthera velmi slabá stránka. Kam však takové učení vede, je samozřejmo. Jsou-li bolševici „věřící“, dostanou se všichni do nebe přese všechny ukrutnosti, které tropí, a sice přijdou tam přímo, bez očí a stě, protože Luther popírá očistec! To je jinačí učení než katolické (řekněme raději „Kristovo“), kde slyšíš: „Odejděte ode mne, *pachatelé nepravostí*“ a nikoli: Odejděte ode mne, nevěrci, a pojďte rovnou do nebe, věřící smilníci, vrazi, zloději...“ – jak plyne z nauky protestantů.

společnosti. I divoch musí žít v jakési společnosti, sic klesne na úroveň (vlastně pod úroveň) pouhého zvířete. Okolnost, že člověk je tvor společenský, ho nutká, aby osvědčoval veřejně tu a tam, co cítí a jak smýšlí. Bude-li mít zítra zabijačku, to je jeho věc soukromá, to nedá do novin a také se nesejde celá obec k oslavě této významné události. Slaví však spolu s ostatními výroční den osvobození své vlasti, vítá společně s nimi krále, koná národní slavnosti atd. Je-li však Bůh nejvyšší pán a vládce, jak můj, tak celé společnosti, pak mne nutká má přirozenost, abych někdy své smýšlení projevil na venek – má bohopocta se neomezuje p o u z e na mou komůrku, kde se modlím „v skrytosti srdce“. Celá společnost jest na Bohu závislá, musí být Bohu poddána, má povinnosti vůči němu a jeho zákonu, očekává nebo vyprošuje si od něho požehnání, neobejde se bez jeho požehnání, a proto ho j a k o t a k o v á musí ctít.

Tím přicházíme k veřejné bohopoctě. Sem patří především o b ě ť . Oběť se přináší Bohu jménem k o m u n i t y (společnosti), nikoli soukromě. To vidno už u pohanů za nejstarších dob. K jistým úkonům bohopocty (zvláště k oběti) se scházival celý kmen, a hlava kmene jménem všech přinášivala oběť. Slovanské jméno kněz, znamenající totéž co k n í ž e , nám činí tuto věc docela zřejmou a jasnou. Pouze nevěra nebo náboženská lhostejnost může tuto zásadu popírat.

A teď jsme u toho. „Náboženství je věc soukromá“ – to je fráze a projev naprosté lhostejnosti náboženské, jako její sesterská fráze „víra jako víra“. Tak mluví člověk, jemuž je každá víra stejně cenná, t. j. stejně bezcenná a lhostejná, protože sám nevěří nic – asi jako pro umění méně nadšený žid si řekne: „Muzika jako muzika – to jest jednoho každého smrtelníka soukromá věc, pěstuje-li hudbu na varhany nebo na flašinet“ – rozuměj: „Já neprovozují žádnou, rebach z toho pro mne nekouká, proto je mi všechno fuč – orchestr, klarinet nebo flašinet.“

Kdo je však přesvědčen o existenci Tvůrce, soudí jinak. Bůh je nejvyšší suverén a pán, z jehož poddanství není nikdo vyňat, ani jednotlivec, ani s t á t a společnost jakožto taková. Bůh dává zákony jednotlivci i s t á t u , a stát má svatou povinnost dbát svědomitě všeho, co mu přikazuje Bůh. O Karlu V. se vypravuje, že mu jednou po sv. zpovědi řekl kněz: „Pověděl jsi na sebe hříchy, jichž se dopustil Karel – nyní vyznej hříchy, jichž se dopustil c í s a ř “ , t. j. zpytuj svědomí, jak jsi plnil své v l a d a ř s k é povinnosti, od Boha tobě dané... povinnosti vůči poddaným, za něž budeš jednou též skládat počet jako za hříchy, týkající se tvé osoby.

Náboženství, k němuž se státníci už několik staletí přiznávají, není křesťanství, nýbrž macchiavellismus. O tom jen krátce – hlavní zásada (a jim se do krámu nejlépe hodící) tohoto „náboženství“ je tato: „Státníku účel posvěcuje prostředky.“ Proto tak holdují tomuto systému! Abych neuváděl jména neznámá, vzpomínám jen Pombala, Bismarka, Cavoura,⁵⁷⁸ Garibaldiho –

⁵⁷⁸ Cavour řekl: „To, co děláme, bylo by veliké darebáctví, kdyby to nebylo pro Itálii.“ Pán se mýlil. Účel neposvěcuje prostředky, a co je darebáctví tam, je darebáctví i zde, ať jde o můj osobní prospěch nebo o prospěch státu.

dnes diktátoři v sousedních zemích, ale vlastně všichni státníci posledních staletí, pokud nebyli katolíky z přesvědčení, byli macchiavellisté. Ti ovšem volají všichni: „Náboženství je věc soukromá“ a rozumějí tomu tak: pro nás, státníky, jeho předpisy neplatí a nás (stát) nezavazují. Bohužel, zavazují, pánové, a jediný haléř, jediná píď země nespravedlivě odňatá, jediná krůpěj krve nespravedlivě prolitá – za všechno budete skládat počet! Ani jediná čárka ze zákona nebude zrušena, jak řekla věčná Pravda, a zákonem Božím je vázán i stát.

Ale nejen to. Má-li stát povinnost chránit statky svých občanů – má povinnost chránit i nejsvětější jeho statky, a to jest náboženství, sv. víra. To jsou větší statky než soukromý majetek, než osobní svoboda, než i národnost. Že to nevěra neuznává. Z toho neplyne, že nemám pravdu. Ale jak se mám s nevěrcem domluvit o víře? Jak se slepým o barvách! Leč o tom až někdy jindy. A na konec Vás prosím za prominutí, že jsem odpověď na Váš dopis neposlal Vám, nýbrž do redakce. Soudím, že z toho budou mít užitek i jiní! Budete-li však mít zase nějaký dotaz, jen se hlase a já Vám rád odpovím! Váš

P. Marianus

Poslanecká sněmovna
Národního shromáždění republiky Československé

1920.

I. volební období.

1. zasedání.

1.

Návrh

poslanců Dra Theodora Bartoška, Františka Housera, Landové-Štychové, Fr. Zeminové a spol., aby vydán byl zákon, kterým se zavádí v republice československé odluka církve od státu.

Že poměry mezi státem a církvemi v Československé republice potřebují nové zákonné úpravy, uznává se všeobecně, to tím spíše, že dosavadní úprava poměrů těchto v Rakousku, na níž dosud ani za republiky nestalo se podstatných změn, byla přímým důsledkem starého státního zřízení, nynější formě republikánské naprosto protichůdného. Bylo proto právem očekáváno, že změna dosavadních poměrů mezi státem a církvemi provedena bude v přímé souvislosti se státním převratem. Nestalo-li se tak, a neodhodlalo-li se k nové úpravě poměrů mezi státem a církvemi ani první - revoluční - Národní shromáždění, nemůže a nesmí řešení této otázky dále ještě odkládati zákonodárný sbor, vyšlý ze všeobecných voleb.

Nová úprava poměrů mezi státem a církvemi myslitelná jest v naší republice jedině jako zásadní a důsledná odluka církve od státu. Jest to nutný následek přechodu od monarchického k republikánskému zřízení státnímu. Také všechny státy, které dosud monarchickou soustavu vystřídaly republikánskou, na příklad: Brasilie, Mexiko, Portugalsko, provedly jako přímý důsledek svého státního převratu také odluku církve od státu.

Tato odluka jest samozřejmou vývojovou nutností i u nás a byla také prohlášena za přední úkol zákonodárné činnosti republiky již v památném prohlášení naší státní samostatnosti, vydaném v Paříži dne 8. října 1918.

Z různých soustav odlukových pokládáme systém francouzský, v podrobnostech ovšem přizpůsobený konkrétním poměrům našim, za nejvhodnější řešení této otázky.

Navrhujeme, aby vydán byl zákon, kterým zavádí se v Československé republice odluka církve od státu.

Osnova zákona tohoto jest připojena.

Zákon

ze dne 1920.

o odluce církve od státu.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Hlava první.

Ustanovení všeobecná.

§ 1.

Republika zaručuje všem státním občanům a obyvatelům svým naprostou svobodu svědomí. Nikdo není povinen, avšak každý jest oprávněn vyznávat i vykonávat svobodně jakékoliv náboženství, pokud tím neruší veřejné mravnosti a zákonů.

Okolnost, vyznává-li kdo nějaké náboženství čili nic, nesmí býti důvodem k omezení jeho práv, ani býti na překážku dosažení jakýchkoli úřadů, funkcí a hodností ve státním a občanském životě. Okolnost tato není však také důvodem, aby vymykal se kdo plnění všeobecných občanských povinností. Majetek, náboženským účelům sloužící, podléhá stejně jako jiný majetek daním, kněží všech vyznání všeobecné povinnosti branné. Podmínka, která nabytí nějakého práva činí odvislým od vyznávání určitého náboženství, pokládá se za nedoloženou.

Zjišťovati úředně, zda kdo náboženství nějaké vyznává, dovoleno je pouze k účelům statistickým.

§ 2.

Všecka náboženská vyznání jsou si před zákonem rovna. Stát nepropůjčuje žádnému vyznání svého zvláštního uznání; dosavadní rozdíl mezi náboženskými společnostmi státem uznanými a neuznanými zaniká. Zároveň pozbývají platnosti ustanovení dosavadních zákonů, jimiž stanoveny podmínky státního uznání náboženských společností, nebo jimiž náboženským společnostem státem uznaným dostávalo se jakýchkoli výhod a výsad před těmi, které státem uznány nebyly.

§ 3.

Soukromé vykonávání náboženského kultu jakéhokoliv náboženství nepodléhá žádnému obmezení.

Veřejné vykonávání náboženství podléhá ustanovením zákona shromažďovacího a spolčovacího a zákona tohoto. Za kultus veřejný považuje se kultus, konaný v budovách a místnostech, zvláště k tomu určených, jako jsou chrámy, kaple, modlitebny a pod., dále kultus kdekoli konaný, jehož účastní se více než 20 osob; veřejným kultem ve smyslu tohoto zákona jest vždy vyučování náboženství.

§ 4.

Přečinu, stíhaného tuhým vězením od 1 do 6 měsíců dopouští se ten, kdo násilím nebo hrozbami snaží se donutiti kohokoliv, aby se účastnil nebo zdržel nějakého úkonu náboženského, aby se stal členem nebo přestal býti členem nějakého náboženského sdružení, nebo aby přispíval neb nepřispíval na úhradu nákladů náboženského kultu.

Shromáždění náboženská, v mezích zákona konaná, požívají stejné ochrany právní jako jiná zákonem dovolená shromáždění občanů.

§ 5.

Právní úprava veškerých poměrů náboženských a církevních na území Československé republiky děje se výlučně zákony státními, nařízeními a rozhodnutími státních úřadů, podle zákona vydanými. Jakákoli práva vyznavačů určitého náboženství a jejich organizaci plynou výhradně z propůjčení státního.

Dnem platnosti tohoto zákona přestávají předpisy práva kanonického býti platným právem na území Československé republiky. Republika neuznává rovněž jurisdikce orgánů církevních, zejména soudnictví kurie římské, a nesmí žádný soudní nebo administrativní nález orgánů těchto na území republiky býti vykonán.

§ 6.

Republika neuznává, nevydržuje a nepodporuje žádného náboženského vyznání a kultu. Od 1. července 1920 nelze pojmouti do státního rozpočtu položek ku přímé nebo nepřímé podpoře kteréhokoli náboženského kultu a náboženského vyučování; položky takové do rozpočtu státního již pojaté stávají se tímto dnem bezúčinnými.

Všecka dosavadní ustanovení zákonná, jimiž založen byl nárok náboženských společností, jejich zřízců, osob duchovních a církevních institucí vůbec na příspěvky z prostředků veřejných, zejména všechny zákony kongruové se zrušují.

Obce, okresy, zem, jakož i jiné korporace, nemající rázu výlučně konfesijního, nesmějí předsevzítí žádného majetkového věnování k jakýmkoli účelům náboženským nebo církevním, a veškerá dosud učiněná usnesení a převzaté závazky této povahy, pokud nebyl věnovaný obnos nebo předmět k určenému cíli již spotřebován, jsou po právu bezúčinné.

§ 7.

Stát, země, župy, okresy a obce nesmějí prováděti přímo ani nepřímo žádného úkonu náboženského kultu a to ani tehdy, kdyby oprávnění nebo závazek k tomu lpěl dosud na majetku, jenž jest jejich vlastnictvím nebo v jejich správě.

Funkce vojenských duchovních, katechetů, učitelů náboženství a jiných církevních orgánů, přímo ve státní neb jiné veřejné službě zaměstnaných, přestává.

Oficiální účast státních veřejných orgánů na církevních nebo náboženských úkonech a slavnostech jest nepřipustná.

Žádnému náboženskému sdružení nepřisluší zastoupení ve sborech zákonodárných ani v jakýchkoli veřejných úřadech a korporacích.

Zanikají úplně a bez náhrady povinnosti i práva osobního i věcného patronátu.

Jmění nadací, jež zřízeny byly nebo budou pro účely náboženského kultu neb jakékoli jiné účely církevní, jakož i jmění, určené pro tyto účely v posledních pořízeních, listinách darovacích a jiných věnováních, bude upotřebeno pro úkoly sociální péče, veřejné dobročinnosti, vyučování a výchovy lidové.

Je-li požitek některé nadace vázán podmínkou vyznávání určitého náboženství nebo účasti na úkonech bohoslužebných, pokládá se podmínka tato za nedoloženou.

§ 8.

Dosavadní veřejnoprávní organisace církevní státem se neuznává a zrušuje. Všelike svazky a sdružení náboženská jsou svazky soukromoprávními. Občané mohou se k účelům náboženským a ku provozování kultu sdružovati jediné podle ustanovení tohoto zákona a v mezích platného všeobecného práva shromažďovacího a spolčovacího.

Veškeré církevní řády a kongregace na území Československé republiky jsou zrušeny.

Republika nepřiznává na svém státním území žádných výsad a žádného veřejnoprávního postavení papežovi, a neudrzuje se stolicí papežskou diplomatického spojení.

Není dovoleno, zahraničním orgánům církevním odváděti jakékoliv dávky a platy (annáty, interkaláry, sbírky petrského haléře a pod.); obnosy k tomuto cíli určené propadají ve prospěch státu.

§ 9.

Kněžím a zřízcům společností a spolků náboženských nelze svěřiti žádné funkce veřejné správy státní a veřejného vyučování.

Ku vedení a správě matrik osob narozených a zemřelých jakož i matrik o sňatcích, jednotných pro všechny občany bez rozdílu jejich náboženského vyznání, příslušný jsou výhradně státní úřady matriční, které zříditi jest v každé obci jež je sídlem soudu, jakož i v obcích nad 3000 obyvatel. Úřad matriční může býti spojen s úřadem obecním. Správce úřadu matričního jest příslušný ku předsevzetí civilních ohlášek a oddavek podle zákona z 22. května 1919, č. 320 sb. z. a n. Podrobné předpisy o zřízení a organisaci státních úřadů matričních a o vedení jednotných matrik občanských stanoví zvláštní zákon.

§ 10.

Manželství lze uzavřiti platně pouze před státním úřadem k tomu příslušným. Občanům jest ponecháno na vůli, aby svému takto uzavřenému sňatku požehnati dali také církevně; duchovní nesmí však církevního obřadu snubního ani církevních ohlášek předsevzítí dříve, dokud nebylo mu prokázáno, že žadatelé byli již občansky oddáni.

§ 11.

Veškeré veřejné vyučování je nekonfesní. Náboženství není ani povinným ani nepovinným předmětem vyučování na školách veřejných.

Pokud a za jakých podmínek lze mimo čas vyučování školního propůjčiti školní místnosti k účelům soukromého vyučování náboženského, stanoveno bude nařízením. Školský zákon stanoví, pokud ve veřejných školách povinným předmětem vyučovacím jest občanská morálka.

Není dovoleno veřejné školy opatřovati at' zevně at' uvnitř náboženskými symboly určité konfesse a konati v nich jakékoliv úkony náboženského kultu.

§ 12.

Dosavadní theologické fakulty přestávají býti součástí universit, pozbývají práv a privilegií universitních fakult a nejsou státem ani vydržovány ani ze státních prostředků podporovány.

§ 13.

Zřizovati a udržovati konfesijní školy, jimiž by byly nahrazeny školy veřejné stejného druhu, není dovoleno. Pokud školy takové již existují, buďtež nejdéle do roka od účinnosti tohoto zákona proměněny v nekonfesní školy veřejné nebo buďtež, jsou-li zbytečné, zrušeny.

Náboženské spolky a sdružení nemohou udíleti a obstarávati jiného vyučování nežli vyučování náboženství.

§ 14.

Hřbitovy, jež dosud nejsou vlastnictvím obcí, přecházejí dnem účinnosti tohoto zákona bez zvláštní náhrady ve vlastnictví a správu obecní. Takto nastalá změna vlastnictví budiž v pozemkových knihách vyznačena buď z moci úřední neb k návrhu obce. Zároveň buďtež ve správu obecní odevzdány veškeré fondy a obnosy, určené k udržování hřbitova a jednotlivých hrobů. Zvláštní konfesijní ráz hřbitovů zaniká. Hřbitovy, jež při této úpravě objeví se zbytečnými, buďtež zrušeny.

§ 15.

Veškeré svátky církevní, vyjímaje neděle, se zrušují a pokládají se v občanském životě za všední dny. Zákonem mohou stanoveny býti svátky občanské. Občanskými svátky jsou dosud: 28. říjen, 1. květen a 6. červenec.

§ 16.

Zrušuje se náboženský ráz přísahy, a to jak přísahy služební, jež nahrazuje se občanským slibem, tak také přísahy v řízení soudním. Od účinnosti tohoto zákona nikdo není povinen, podrobiti se přísaze náboženského obsahu, Nařízením vydány budou podrobné předpisy ku provedení tohoto ustanovení a to bez ohledu na to, byla-li v tom kterém oboru dosud užívána forma přísahy zavedena zákonem neb nařízením.

Hlava druhá.

O provozování veřejného kultu.

§ 17.

Veřejný kultus náboženský může býti provozován buď jednotlivci nebo spolky a to zejména náboženskými spolky, utvořenými podle tohoto zákona. Účelem těchto náboženských spolků jest výhradně péče o veřejné konání bohoslužby a o úhradu nákladů s tím spojených.

§ 18.

Spolky náboženské zřizují se vždy pro jeden nebo několik obvodů dosavadní správy církevní. Členy jejich mohou být jen dospělí státní občané v příslušném obvodu bydlicí. Nikdo nesmí být členem několika náboženských spolků zároveň. Aby spolek mohl zahájit svou činnost, musí mít nejméně 25 zletilých členů.

Kněží nejsou volitelní do výboru spolku náboženského.

Činnost spolku spravuje se stanovami, sestavenými podle předpisů platného zákona spolčovacího a schválenými politickým úřadem II. instance. V názvu spolku a v jeho stanovách budiž přesně vyčteno, který určitý církevní kultus hodlá spolek vykonávat.

Náboženské spolky mohou se sdružovati ve svazy.

§ 19.

Náboženské spolky, jež ustaví se nejpozději do 1. ledna 1922 mají nárok, aby jim k jejich žádosti státní správou v bezplatné užívání byly odevzdány dosavadní budovy neb místnosti nezbytně potřebné pro bohoslužbu a pro obydlí kněží, jimi vydržovaných, jakož i pro výkon bohoslužby nutně potřebné věci movité.

Spolky tyto jsou povinny odevzdané jim budovy a věci udržovati svým nákladem v řádném stavu, pojistiti je proti požáru a vloupání a pojistné premie řádně platiti. Ručí státu za veškerou, na nich kýmkoliv, vyjímaje případy vyšší moci, způsobenou škodu.

Porušil-li spolek hrubě tyto své povinnosti, jest státní správa oprávněna, propůjčené budovy a věci mu odňati.

§ 20.

Náboženské spolky a jejich svazy mají charakter osob právnických, mohou před soudem žalovati a býti žalovány, mohou nabývat samostatně za úplaty movitého i nemovitého jmění.

Způsob původního nabývání jmění jest však omezen na případy, v jejich stanovách výslovně vyčtené.

Zdroje příjmů jejich mohou býti výhradně tyto:

členské příspěvky ve výši řádnou valnou hromadou určené,

poplatky ze sedadel chrámových,

poplatky štolové za předsevzaté církevní obřady a úkony, a

dobrovolné dary, odevzdané účastníky bezprostředně při bohoslužbě.

Poplatky ad 2. a 3. uvedené musejí býti předem schváleny politickým úřadem první instance a uvedeny ve veřejnou známost vyhláškou na budově i uvnitř budovy, kde bohoslužba se koná.

Všeliká jiná darování než sub 4. uvedená jakož i testamentární věnování ve prospěch účelů náboženských jsou bezúčinná; takto věnovaný obnos připadá státu a bude vynaložen na účely v § 7. určené.

§ 21.

Nejméně čtvrtinu svých ročních příjmů jest náboženský spolek povinen věnovati na účely veřejné dobročinnosti a sociální péče a to způsobem, jenž stanoven bude nařízením.

Přebytky příjmové ukládány buďtež ve státních úvěrních papírech do rezervního fondu, který však nesmí překročiti čtyřnásobnou roční řádnou spotřebu, počítanou dle průměru posledních za sebou jdoucích 4 let. Dosáhne-li rezervní fond této maximální výše, jest přebytek věnovati na účele v odstavci prvním zmíněné.

Neodvisle od tohoto rezervního fondu může zřízen býti fond stavební určený i s úroky uložených do něho kapitálií výhradně ke koupi potřebných nemovitostí nebo ku stavbám a stavebním opravám. Jmění tohoto fondu budiž ve státních úvěrních papírech uloženo u státního depositního úřadu.

Nemovitosti, náboženskými spolky získané, nemohou býti bez výslovného souhlasu státní správy ani zcizeny ani zatíženy jakýmkoli břemenem nebo jinak znehodnoceny, a připadají po 100 letech bez jakéhokoli odškodnění ve vlastnictví státu.

§ 22.

Náboženské spolky povinny jsou veřejně účtovat. Každého roku předloží politickému úřadu I. instance přesný inventář svého jmění, přesný účet příjmů a vydání za uplynulý rok a rozpočet na rok příští, vše ve čtverém vyhotovení. Politický úřad zašle jeden exemplář obci, v níž spolek má své sídlo, aby ho po dobu 8 dnů vyložila k veřejnému nahlédnutí a vyhláškou uvedla to ve veřejnou známost. Také politický úřad vyloží stejným způsobem exemplář druhý. Každý občan má právo do takto vyložených spisů nahlížeti, činiti si z nich opisy a výpisy a podati úřadu svoje připomínky. Politický úřad první instance předloží pak se svojí zprávou třetí a čtvrtý exemplář politickému úřadu II. instance a ministerstvu vnitra. Pokynům a nařízením úředně vydaným jest náboženský spolek povinen se podrobiti.

§ 23.

Nešetří-li náboženské spolky povinností, tímto zákonem jim uložených, neb nezachovávají-li svých stanov spolkových a nebylo-li nápravy docíleno ani úředním napomenutím, může dle okolností případu politický úřad I. instance potrestati funkcionáře spolku přiměřenou pokutou, rozpustiti výbor spolkový nebo dáti opomenutý úkon předsevzítí na útraty spolku. Politický úřad II. instance může spolku odníti zcela neb z části propůjčené mu jmění státní nebo jeho bezplatné používání, neb může spolek rozpustiti a jmění jím spravované zabrati. Utvoří-li se do 3 let spolek nový s týmž účelem, může mu zabrané jmění rozpuštěného spolku zcela neb z části býti vydáno.

§ 24.

Náboženským spolkům mohou ve smyslu § 19. nemovitosti a věci movité, pro bohoslužbu potřebné, býti v bezplatné užívání odevzdány i tehdy, jde-li o spolek jiné konfese, než která dosud předmětů těchto používala.

Uchází-li se o propůjčení těchž předmětů zároveň několik náboženských spolků, má přednost spolek s větším počtem zletilých členů. Po případě mohou předměty tyto, buď všechny nebo jejich část odevzdány býti dvěma neb několika spolkům v užívání společné, jež upraví se pak smlouvou, která ku své platnosti vyžaduje státního schválení.

§ 25.

Neustaví-li se do 1. ledna 1922 v některém dosavadním obvodu církevním žádný náboženský spolek ve smyslu tohoto zákona neb nepožádá-li spolek tam se ustavivší v čas o bezplatné propůjčení budov a věcí bohoslužebných, mohou předměty tyto během roku 1922 býti za úplatu pronajaty jinému spolku, utvořenému buď podle tohoto zákona nebo podle všeobecného zákona spolčovacího, nebo i jednotlivci.

Pro tyto spolky a jednotlivce platí obdobně předpis druhého a třetího odstavce § 19. a ustanovení o poplatcích a darech v § 20.

Bližší povinnosti ustanoveny budou smlouvou v každém jednotlivém případě. Smlouvy tyto jsou listinami veřejnými a exekucními tituly.

§ 26.

Veřejný náboženský kultus může provozován býti i mimo budovy speciálně k tomu určené ve veřejných shromážděních lidu. Shromáždění tato podléhají plně ustanovením shromažďovacího zákona.

§ 27.

Úkony, jež podle § 3. považovati jest za kultus veřejný, jsou vždy každému dospělému občanu volně přístupné. Děti školou povinné nesmějí se jich však účastniti v době povinného vyučování školního. Pro přestoupení tohoto zákazu potrestán buď otec nebo zákonný zástupce dítěte podle předpisů o zanedbání povinné docházky školní.

Hlava třetí.

O kontrole veřejného kultu.

§ 28.

Veřejný kult podléhá dozoru státních politických úřadů. Jednotlivec nebo spolek, který zamýšlí předsevzítí nebo dáti vykonati jakýkoli úkon kultu veřejného, jest povinen učiniti o tom nejpozději 24 hodiny napřed oznámení úřadu bezpečnostnímu. Kde úkony veřejného kultu konají se pravidelně, stačí učiniti o tom jediné souhrnné oznámení a oznamovati pak zvláště jen nastalé změny.

Opomenutí tohoto oznámení trestá se na svolavatelích a pořadatelích shromáždění jako přestupek zákona shromažďovacího.

Politický úřad jest oprávněn vyslati do každého náboženského shromáždění svého zástupce. Zástupce tento zakročí napomenutím, byl-li porušen zákon nebo ohrožen veřejný klid a pořádek, a může, došlo-li by k činům trestným nebo shromáždění nabylo rázu politického, shromáždění to rozpustiti.

Bylo-li shromáždění téže konfese v některé obci takto po dvakráte rozpuštěno, může politický úřad II. instance učiniti vhodná opatření podle § 23.

§ 29.

Konání obřadů náboženských pod širým nebem, zejména konání náboženských průvodů, manifestací, poutí a pod. dovoleno jest pouze po předchozím výslovném svolení bezpečnostního úřadu, o které třeba žádati v každém jednotlivém případě nejméně 3 dni napřed, a udati přesně, kdy a kde obřad konati se má a kudy průvod bude se ubírat. Provádění těchto úkonů bez předchozího úředního svolení nebo jeho

překročení trestá se na všech provinilých jako přestupek shromažďovacího zákona.

§ 30.

Není dovoleno náboženské odznaky kterékoli církve umísťovati na místech veřejných, na budovách ať veřejných nebo soukromých, vyjímaje pouze budovy věnované výslovně účelům kultu a náhrobky na hřbitovech.

§ 31.

Dozoru správy státní podléhá také vyučování náboženství stejně jako jiný úkon veřejného kultu. Knihy, jichž při tomto vyučování má býti používáno, musejí býti vyučovací správou státní schváleny.

§ 32.

Rovněž vyučování a výchova budoucích kněží v seminářích, bohosloveckých učelištích a jiných odborných ústavech podléhá dozoru státní správy vyučovací, již náleží také potvrditi dosavadní a jmenovati nové učitele těchto ústavů, jakož i approbovati učebnice na ústavech těchto používané. Bezprostřední dozor na tyto ústavy koná komise, jejímiž členy jsou starosta obce, ředitel nebo profesor státní střední školy, soudce a úředník finanční, jmenované příslušnými odbornými ministerstvy.

§ 33.

Není dovoleno publikovati ať ústně, ať písemně ať tiskem žádná nařízení a projevy zahraničních činitelů církevních, na př. bully papežské, usnesení církevních sněmů a pod. bez předchozího výslovného svolení ministerstva vnitra. Rovněž pastýřské listy a jiné projevy tuzemských církevních autorit nesmějí býti veřejně ohlášeny dříve než nejméně 8 dní po té, co byl plný jejich obsah sdělen témuž ministerstvu a jen potud, pokud proti obsahu jejich nebylo námitek.

§ 34.

Aby někdo mohl konati funkce kněžské, musí vedle průkazu odborné církevní způsobilosti býti nezávadným i s hlediska státní správy.

Kněz, který odsouzen byl pro zločin nebo přečin podle všeobecného zákona trestního nebo po dvakráte pro přestoupení tohoto zákona, může býti výrokem politického úřadu své funkce zbaven s účinkem, že při odsouzení pro zločin na vždy, při odsouzení pro jiné zde zmíněné trestné činy po dobu až do 3 let nesmí prováděti úkonů veřejného kultu náboženského.

Kněží, kteří nově mají býti uvedeni ve funkci, musejí býti 14 dní předem oznámeni politickému úřadu, a mohou svoji funkci nastoupiti teprve, nevznese-li státní správa v této lhůtě žádných námitek proti nim.

§ 35.

Funkcionáři církevní, jimž náležeti má vrchní dozor nad kněžstvem a výkonem náboženského kultu v širší oblasti (děkani, biskupové, arcibiskupové, superintendenti atd.) mohou býti ustanoveni jen s výslovným souhlasem správy státní.

Hlava čtvrtá.

O vlastnictví jmění dosud církevního a jeho soupisu.

§ 36.

Veškeren a jakýkoli movitý i nemovitý majetek, který až dosud sloužil potřebám náboženského kultu, kněží, církevních ústavů a vrchností, kapitol, klášterů, duchovních řádů nebo jakýmkoli jiným účelům církevním, pokud majetek ten není výhradním vlastnictvím osob soukromých nebo necírkevních osob právnických, zejména obcí, okresů a zemí, stává se dnem účinnosti tohoto zákona bezvýhradným vlastnictvím republiky.

§ 37.

Majetek tento budiž do 6 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona podrobně sepsán, předměty značné ceny majetkové, umělecké nebo historické, zejména bylo-li by se obávati jejich ztráty nebo poškození, odevzdány buďtež neprodleně do prozatímního uschování státním úřadům depositním nebo museím.

Osoby, jímž náleží správa tohoto majetku a bezprostřední dozor nad ním, ručí státu solidárně veškerým svým jměním za každou jeho ztrátu, poškození nebo zhoršení.

Kdo podnikne cokoliv, aby majetek tento byl poškozen, zcizen, zatajen, zavlčen pokusu, nebo dopustí se při správě tohoto jmění hrubé nedbalosti, nebo dá komisi podle § 38. zřízené nesprávnou nebo neúplnou informací, bude potrestán pro přečin, ač nejde-li o skutek podle platných zákonů přísněji trestný, tuhým vězením od 1 do 3 let. Osoby duchovní, provinivší se proti ustanovení tohoto paragrafu, pozbývají mimo to nároku na pensí, upravenou v hlavě šesté tohoto zákona.

§ 38.

Ku provedení inventury povolány jsou okresní komise inventurní, jež zřídí politický úřad 1. instance z pravidla pro každý okres soudní. Členy této komise jsou: soudce, který zároveň předsedá, úředník politického úřadu, úředník berní a starosta obce nebo jeho náměstek. Politický úřad může dle potřeby zřídit pro jeden soudní okres i více komisí a může také povolati do komise ještě jiné osoby, zejména potřebné snad znalce.

Také komise sama může se usnésti na kooptaci dalších členů.

K soupisu jmění, jež zasahá do několika okresů, může zřízena býti politickým úřadem první nebo druhé instance nebo ministerstvem vnitra zvláštní komise, složená obdobně z úředníka soudcovského jako předsedy, úředníka politického, finančního a starostů nebo jejich náměstků z obcí, v jejichž obvodu komise pracuje.

Veškeré tyto komise jsou oprávněny, dovolati se pomoci všech veřejných úřadů a orgánů, po případě i vojenské asistence, a vyslýchati svědky, jejichž výslech má povahu svědeckého výsledku soudního. Každý úřad i každý občan jest povinen, dáti komisi neprodleně všechny žádané informace.

§ 39.

Okresní komise inventurní jsou podřízeny bezprostředně ústřední komisi pro provádění zákona odlukového, zřízené v ministerstvu vnitra a složené rovnoměrně z úředníků tohoto ministerstva,

ministerstva národní osvěty, spravedlnosti, financí a sociální péče a ze stejného počtu znalců a odborníků, volených poslaneckou sněmovnou.

§ 40.

Inventura budiž skončena okresními i zvláštními inventurními komisemi do 6 měsíců, inventáře pořízeny v tolika exemplářích, aby mohl jeden býti uložen u příslušného okresního úřadu, další u politického úřadu I. instance a jeden zaslán ústřední komisi pro provádění zákona odlukového.

§ 41.

Cenné papíry bud'ěž po zápisu do inventáře komisí ihned převzaty, jich převzetí odevzdateli potvrzeno a bud'ěž pak neprodleně zaslány ministerstvu financí. Kupony a jiné výtěžky těchto cenných papírů, dospívající k placení po 6 měsících ode dne účinnosti tohoto zákona, náležejí státu a jest sčítovati je na účet státního kulturního fondu, který z majetku dosud církevního bude podle § 55. utvořen.

§ 42.

Platy periodicky odváděné ve prospěch účelů církevních, ať jsou zjištěny na nemovitostech čili nic, bud'ěž rovněž zapsány do inventáře i s přesným označením osob k platu povinných a případné hypotéky, zavázanému pak budiž komisí sděleno, že od data v prvním odstavci označeného nemůže platů těchto již platně odváděti dosavadnímu věřiteli, nýbrž bernímu úřadu na účet fondu v § 55. zmíněného.

§ 43.

Do inventáře bud'ěž pojaty i předměty zápisu podrobené, jež ocitly se ať právem či bezprávně v držení osob třetích, kteréžto osoby jsou povinny, uposlechnouti příkazů inventurní komise pod následky § 37.

Rovněž bud'ě sepsány ony předměty, o nichž není nepochybně zjištěno, že jsou výhradným soukromým vlastnictvím jednotlivců nebo necírkevních osob právnických; nároky jež na tyto předměty činí sobě osoby třetí, bud'ěž v inventáři vyznačeny.

Budovy a předměty mající cenu uměleckou a historickou bud'ěž jako takové v inventáři zvláště vyznačeny.

§ 44.

Kdo činí sobě vlastnické nároky na předměty do inventáře pojaté, musí žádati do 3 měsíců od zřízení inventáře o jejich uznání centrální komisi odlukovou a nárok svůj řádně osvědčiti; nebyl-li nárok uznán, může domáhati se jeho uznání vůči státu pořadem práva. Předměty a hodnoty inventované, jež pocházejí bezprostředně z darů, dědictví, odkazů neb jiných věnování, uskutečněných v posledních 30 letech před platnosti tohoto zákona, mohou býti věnovatelem neb jeho bezprostředními dědici neb descendenty v přímé linii do roka od zřízení inventáře u téže centrální komise požadovány zpět; v případě neuznání nároku lze nastoupiti vůči státu pořadem práva.

Hlava pátá.

O užití bývalého jmění církevního.

§ 45.

Význačné katedrály a budovy obzvláštní ceny umělecké a historické prohlášeny budou majetkem národním. Stát podrží je ve své vlastní správě a použije jich k účelům přiměřeným jejich celonárodnímu významu.

§ 46.

Ostatní chrámy, kaple, modlitebny a jiné budovy bohoslužebné i se vším k výkonu veřejného kultu nezbytně potřebným zařízením, jakož i budovy nebo jejich části, jichž nutně je třeba k ubytování kněží, kazatelů a jiných vykonavatelů kultu, postoupeny budou ve formě precaria státem bezplatně náboženským spolkům, jež utvoří se podle tohoto zákona do 1. lednů 1922 (§ 19.). Mimo případ právě uvedený mohou býti tyto předměty ve smyslu § 15. pronajaty jiným spolkům nebo i jednotlivcům k účelu vykonávání veřejného kultu.

§ 47.

Budovy a místnosti nutně potřebné ku výchově, vzdělání a ubytování kněžského dorostu mohou po dobu 10 let od účinnosti tohoto zákona býti i s potřebným vnitřním zařízením a učebnými pomůckami státem bezplatně propůjčeny náboženským spolkům neb jejich svazům o to za podmínek § 19., bude-li o propůjčení toto požádáno nejpozději do 1. ledna 1922. Místností takto postoupených nesmí však býti bez výslovného svolení správy státní užíváno pro žádný účel jiný, zejména ne ke schůzím a projevům rázu politického. Každé zneužití, jakož i zanedbání povinností řádné správy (§ 19.) má za následek odnětí propůjčených budov a místností i jejich zařízení.

§ 48.

Státní správa může budov a místností, jež propůjčeny byly ať bezplatně ať za úplaty ku vykonávání náboženského kultu, z vážných důvodů použití sama neb propůjčiti je, pokud tím výkon kultu, k němuž byly propůjčeny, není rušen, také k jiným vážným účelům občanským na př. ku konání občanských shromáždění, účelům vzdělávacím, uměleckým a pod.

§ 49.

Budovy, jichž k účelu v předešlém paragrafu uvedenému nebude zapotřebí, užity budou, pokud jsou k tomu způsobilé, k účelům sociální péče, zejména péče o mládež, k účelům lidového vzdělání, vyučování, ku zřízení museí a pod. a mohou býti odevzdány za tím účelem v bezplatné užívání obcím, okresům nebo jiným korporacím ať veřejným ať soukromým. Budovy, kterých způsobem právě uvedeným použití nelze, mohou býti použity jakýmkoli jiným vhodným způsobem a za tím účelem pronajaty neb i prodány. Docílený výtěžek plyne do fondu, zřízeného podle § 55.

§ 50.

Způsobem v předešlém paragrafu uvedeným bude naloženo také s budovami, které byly sice určeny pro

účely kultu, ale kterých z jakékoli příčiny pro účely kultu po dobu jednoho roku nebylo použito anebo ohledně nichž bezplatné propůjčení státem z jakékoliv příčiny přestalo.

§ 51.

Movitosti značné ceny umělecké nebo historické bud'ěž odevzdány do musei a veřejných sbírek. Musea k tomu čili mohou býti zřízena také z budov chrámových, jichž se nepoužívá pro účely kultu.

Umělecky, historicky a literárně cenné sbírky a knihovny, jež byly ve vlastnictví a správě církevní, bud'ěž zachovány; stát podrží je bud' ve své správě vlastní neb odevzdá je ve správu jiným veřejnoprávním korporacím, po případě přičlení je jako celky jiným obdobným zřízením.

§ 52.

Hospodářské budovy, pozemky, lesy, zahrady a jiné statky, průmyslové a jiné závody se svým živým i mrtvým inventářem, jež byly dosud majetkem církevním, nejsou předmětem ani bezplatného postoupení ani pronájmu ve smyslu tohoto zákona. Tento majetek odevzdán bude ve správu pozemkového úřadu Československé republiky, aby jim naložil ve smyslu zákona o zabrání velkého majetku pozemkového ze dne 16. dubna 1919, č. 215 sb. zák. a nař. a dalších zákonů o reformě pozemkové. Výtěžek z tohoto majetku a z jeho realisace docílený plyne do fondu, zřízeného podle § 55.

§ 53.

Vlastnictví nemovitostí i předmětů movitých užívaných dosud pro účely kultu, jež dosud vlastnický náležejí obcím, okresům, zemím, necírkevním korporacím nebo jednotlivcům, zůstává nezměněno. Jest právem vlastníka těchto předmětů, aby podržel je ve své správě vlastní neb aby je zcela nebo z části, bud' bezplatně nebo za úplatu, odevzdal v užívání jednomu nebo několika náboženským spolkům, jiným korporacím nebo jednotlivcům za účelem vykonávání náboženského kultu neb i za účelem jiným. Také v tom případě, užívá-li se takových budov a věcí pro kultus, není vyloučeno, aby vlastník, pokud tím neruší se provozování kultu, k němuž byly propůjčeny, užil jich nebo dal užiti zároveň i jiným přiměřeným způsobem pro necírkevní účely občanské.

§ 54.

Ústřední komise pro provádění odlukového zákona (§ 39.) dozírá na přesné provádění tohoto zákona, zejména na správu veškerého dosud církevního jmění, a stanoví za souhlasu vlády podrobná pravidla a řády ku provádění tohoto zákona. Komise tato může jednotlivými úkony pověřiti orgány státní správy, komise inventurní nebo zříditi ku provádění potřebných úkonů zvláštní orgány a zřizence.

§ 55.

Z majetku dosud církevního a jeho důchodů, pokud majetku toho nebude užito k bezprostřednímu provozování kultu, k úhradě pensí ve smyslu tohoto zákona pokud dále nebude vindikován podle § 44. třetími osobami nebo jinak podle tohoto zákona speciálním způsobem použit, zřízen bude státní kulturní fond, spravovaný společně ministerstvem národní osvěty a ministerstvem sociální péče. Z fondu tohoto podporovány budou všechny společnosti a občanské instituce, zabývající se vzděláváním, výchovou a

mravním povznášením lidu a úkoly sociální péče, ať jsou to společnosti a instituce náboženské či nenáboženské. Pro stanovení poměru, v jakém se jim podpory ze státního kulturního fondu má dostati, směrodatným jest jejich kulturní význam ve státě, rozsah a povaha jejich činnosti a podniků, počet jejich členů a jiná účelná data statistická, vhodným způsobem opatřená. Obě jmenovaná ministerstva vydají společným nařízením statut státního kulturního fondu, v němž podmínky udělení a podržení subvence, jakož i pravidla o poměru, v němž různým společnostem a institucím podpory této se dostává, podrobně budou stanovena.

Hlava šestá.

O pensích kněží a řeholníků.

§ 56.

Kněžím oněch dosavadních náboženských společností, jimž dostávalo se dosud subvencí na základě státního rozpočtu republiky, kteří vyhovují podmínkám níže uvedeným, dostane se pensí z prostředků státních. Pense tato nesmí v žádném případě býti vyšší nežli kongrua dosavadními zákony stanovená. Podmínky dosazení pense jsou:

- a) státní občanství Československé republiky,
- b) dokonaný 45. rok věku,
- c) zaměstnání po dobu nejméně 15 let v činné duchovní správě,
- d) aktivní účast v této správě v den 28. října 1918, při čemž suspense z úřadu z důvodů republikou neuznávaných není překážkou,
- e) plná státní a občanská zachovalost jež však neruší se odsouzením pro delikty politické před 28. říjnem 1918 nebo později v cizině,
- f) nedostatek vlastních prostředků existenčních,
- g) motivovaná a doklady opatřená žádost o přiznání pense, kterou podati jest do roka od účinnosti tohoto zákona u politického úřadu II. instance.

§ 57.

Z majetku klášterů a řádů církevních podle tohoto zákona zrušených zabezpečena budiž ve formě pense výživa bývalým jejich členům, kteří tohoto členství pozbyli tímto zákonem nebo dřívějším vyloučením z kláštera nebo řádu z důvodů republikou neuznávaných, vyhoví-li tyto osoby podmínkám předešlého paragrafu lit. a), b), e), f) a g). Pense tato však nesmí býti vyšší nežli pense kněze přibližně stejného věku a vzdělání.

Bývalí členové klášterů a řádů církevních, kteří byli v posledních 15 letech před účinností tohoto zákona z těchto církevních korporací vyloučeni z důvodů, kterých státní správa neuznává, a jsou občany Československé republiky, mají bez ohledu na to, dosáhnou-li pense čili nic, právo, aby se domáhali z majetku v tomto paragrafu zmíněného do 3 let od účinnosti tohoto zákona náhrady způsobené jim škody. Náhradu tuto žádati jest u ústřední komise (§ 39.), nebyla-li náhrada přiznána vůbec nebo v požadované výši, lze do měsíce od doručení příslušného rozhodnutí domáhati se vůči státu uznání tohoto nároku pořadem práva.

§ 58.

Také osobám neknežským, které existenci svou byly odvislé od podniků a zřízení církevních, jako jsou kostelníci, zvoníci, dozorcí chrámů, hrobníci zrušených hřbitovů a pod., a které provedením tohoto zákona na další existenci své jsou ohroženy, dostane se, pokud nelze jim přikázati jiného vhodného zaměstnání a pokud vyhovují obdobně podmínkám § 56., přiměřené pense.

§ 59.

O žádostech za přiznání pense rozhoduje politický úřad II. instance, z jehož rozhodnutí možno odvolati se k ministerstvu vnitra, které rozhodne, vyslechnuvši ústřední komisi pro provádění odlukového zákona.

Pense takto upravená jest po dobu jednoho roku provisorní; po uplynutí tohoto roku může každý, kdo pense požívá, žádati do 6 měsíců o její novou úpravu. O žádosti této rozhodne se stejným řízením jako o žádosti původní. Nebyla-li žádost o novou úpravu v čas podána, nebo bylo-li o ní rozhodnuto, jest pense definitivně určena.

Změnily-li se později podstatným způsobem poměry osoby pense požívající, může i definitivně ustanovená pense z moci úřední býti modifikována.

§ 60.

Nárok na pensijní zaopatření mají také rodiny osob dle předešlých ustanovení k pensí oprávněných a to podle zásad všeobecně platných pro pensijní zaopatření státních úředníků a zřizenců, avšak s tou úchylnou, že i ženy kněží formálně neoddané a jejich děti nemanželské mají stejný nárok, jakoby byly žily, pokud se týče se zrodily, v řádném manželství.

§ 61.

Bližší předpisy o výši pensí a zaopatřovacích požitků podle tohoto zákona, o způsobu jejich výplaty, jakož i o řízení, jímž pense tato se ustanovuje, vydány budou vládním nařízením.

§ 62.

Nárok na pensí se ztrácí soudním odsouzením pro zločin nebo jiný trestný čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, dále odsouzením pro přečin nebo dvojím potrestáním pro přestupek podle tohoto zákona. Naproti tomu nepozbývá těchto nároků občan, nad nímž vyřkl jakýkoliv trest orgán, který není úředním orgánem republiky.

Kdo pense podle tohoto ustanovení pozbyl, může o ni žádati znova jen tehdy, pominuly-li podle platných zákonů následky spáchaného trestního činu nebo byly-li následky ty v cestě milosti prominuty.

Hlava sedmá.

Ustanovení trestní a závěrečná.

§ 63.

Přečinu se dopouští, a potrestán buď tuhým vězením od 6 měsíců do 2 let, ač nejde-li o čin přísněji

trestný, ten kdo:

- a) při správě majetku ku provozování kultu svěřeného dopustí se hrubé nedbalosti, z níž vzešla neb vzejíti mohla značná škoda na majetku neb osobní bezpečnosti,
- b) vědomě nebo z hrubé nedbalosti, avšak bez podvodného úmyslu, proti předpisům §§ 21. a 22. nesprávně disponuje příjmy náboženského spolku, nešetří ustanovení tam obsažených a zejména dopustí se nesprávnosti při sestavování inventáře, účtů a rozpočtů,
- c) bez předchozí státní sankce, normované v § 33., publikuje nařízení a projevy tam uvedených vrchností církevních;
- d) místností určených náboženskému kultu, ubytování neb výchově náboženských funkcionářů nedovoleným způsobem použije ku konání schůzí a projevů rázu politického,
- e) koná veřejně (§ 3.) kněžské funkce náboženského kultu nebo funkce duchovní správy, nezískav k tomu státního souhlasu podle §§ 34. a 35.

§ 64.

Kněz, který vykoná církevní oddavky bez průkazu, že snoubenci byli již občansky oddáni (§ 10.), vinen jest přestupkem a potrestán budiž soudem vězením od 14 dnů do 6 neděl.

§ 65.

Všeliká jiná přestoupení tohoto zákona, pokud není v jednotlivých případech jinak nařízeno, stíhají se jako přestupky politické peněžitou pokutou od 100 K do 3000 K.

§ 66.

Trestní ustanovení dosavadních zákonů, jimiž představám náboženským, církevním funkcionářům, naukám, zařízením a obyčejům dostávalo se výsadní právní ochrany, jsou zrušena. Trestní ochrana zájmů náboženských přípustna jest jen v mezích všeobecných zákonných ustanovení, jimž téže ochrany dostává se i jiným obdobným zájmům občanským.

§ 67.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem svého vyhlášení.

Provésti jej ukládá se vládě.

Navrhujeme, aby předloha tato přikázána byla výboru ústavnímu; nebude-li zřízen zvláštní ústavní výbor, budiž přikázána výboru právnímu.

Zvláštního návrhu o finanční úhradě není u této předlohy zapotřebí, poněvadž její provedením státu nová břemena nevzejdou, naopak škrtnutím náboženského budgetu velmi značné výlohy budou ušetřeny. Mimo to získá stát značných prostředků zabráním jmění, jehož po odluce ku provozování kultu nebude zapotřebí. Náklady spojené s provedením tohoto zákona budou nepoměrně menší nežli kolik vynakládal stát na účely kultu a náboženského vyučování před provedením odluky. Po stránce finanční tudíž provedení tohoto návrhu nic nepřekáží.

V Praze dne 26. května 1920.

Dr. Th. Bartošek, František Houser, Landová-Štychová, Fr. Zeminová, Emil Špatný, Jind. Trnobranský,

Tučný, Sladký, Slaviček, Sajdl, Luďka Pechmanová, Václav Draxl, Buřival, Anna Sychravová, Borovszký Géza, Surányi Lajos, Štefan Darula, A. Hvizdák, Dr. Ant. Uhlíř, Laube Rudolf, Dr. Boh. Vrbenský, Igor Hrušovský, Jan Hrizbyl, Josef Netolický, Dr. Franke, V. Drobný, Langr, Stříbrný, Dr. V. Charvát, Josef Teska, V. Kříž, Jaroslav Rouček.

Příloha k tisku č. 1.

Rozpočet o finančním dosahu této osnovy (§ 41. ústavní listiny) je tento:

V obou prvních rozpočtech republiky na r. 1919 a 1920 určeno je přímo na potřeby kultu:

1919 - římsko-katolického 16,502.602⁻ - Kč // evangelického 3,244.400⁻ - Kč // řecko-katolického 400.000⁻ - Kč // úhrnem 20,147.002⁻ - Kč

1920 - římsko-katolického 20,247.583⁻ - Kčs // evangelického 4,554.977⁻ - Kčs // řecko-katolického 5,160.209⁻ - Kčs // úhrnem 29,962.769⁻ - Kčs

Na fakulty mimo svaz universitní (fakulty theologické) zařazeno jest mimo to do rozpočtu na r. 1919 240.954 Kč, na r. 1920 683.498 Kč. K tomu připočítá by výlohy náboženského vyučování na školách, platy kurátů vojenských, platy duchovních v jiných státních a veřejných ústavech, jež v dosavadních položkách zahrnuty nejsou a jež také v rozpočtu státním nejsou podrobně specifikovány, jež však převyšují jistě ročně 23 mil. korun.

Tyto náklady na kultus ať přímo ať nepřímě vynakládané mají tendenci příkře vzestupnou. Již r. 1920 stouply oproti r. 1919 o plných 41.03 %! Že vzestup tento pokračoval by ještě dále, tomu nasvědčují jednak zákony o zvýšení kongruy duchovní na př. zákon z 9. dubna 1920, č. 246 sb. z. jímž kongruy římsko-katol. duchovních zvýšeny na osobu o 1200 K ročně, jednak § 124. ústavní listiny o rovnosti všech náboženských vyznání před zákonem, jehož logickým důsledkem jest, že nárok na státní podporu, jaké dosud dostávalo se pouze třem shora uvedeným církvím, měly by nyní též všechny ostatní dosud existující nebo nově se tvořící církve (na př. církev československá) a že by také nekatolické církve subvencovány býti musely procentem o mnoho vyšším oproti církvi římsko-katolické, nežli dalo se ve dvou shora citovaných státních rozpočtech republiky.

V jak drastickém nepoměru je tento náklad na kultus k ostatním položkám rozpočtovým, ukazuje faktum, že v rozpočtu na r. 1919 na obecné školství zařaděna položka 16,669.335.- Kč, na lidovou výchovu dokonce jen 418.000.- Kč, na veškeré umění (výtvarné, ochranu památek, musejnictví, hudby, výpravné umění a písemnictví) 3,965.494⁻ - Kč, celkem tedy na tyto tři významné obory dohromady 21,052.829 Kč tudíž značně méně nežli bylo téhož roku vynaloženo přímo a nepřímě na náboženský to kultus!

Provedení odluky církve od státu tyto ohromné a stále stoupající náklady na kultus z odpadnou a uvolní se ve státním rozpočtu pro úlohy důležitější a občanskému celku prospěšné. Provedením odluky však stát nejen uspoří tyto velmi značné a naprosto neproduktivní efektívni výdaje, nýbrž získá ve svoji dispozici i ohromný majetek mrtvé ruky, jehož ku provozování náboženského kultu nebylo a není vůbec zapotřebí. O přesné ciferní výši tohoto majetku poskytne náležitý obraz teprve jeho inventura, touto osnovou (§ 37. a násl.) navržená. Pokud by šlo jen o majetek pozemkový, jenž s výkonem náboženství nemá naprosto čeho činiti, budiž uvedeno, že jen v Čechách dosud patří církvím a "zbožným nadacím" 150.395 ha půdy (z toho duchovním řádům 56.395 ha), na Moravě jen větší statky církevní činí úhrnem 86.951 ha (z toho duchovní řády drží 20.386 ha), ve Slezsku jen pozemkový majetek biskupství Vratislavského, řádu

německých rytířů a řádu maltežského zaujímá 52.906 ha. K tomu přičísti bylo by další majetek nemovitý, budovy, průmyslové závody a jmění movité. I když se uváží, že podle této osnovy odlukového zákona budovy kostelní a obytné jakož i movitosti, pokud jsou nutný ku výkonu bohoslužby, mají býti bezplatně dány v užívání podle téže osnovy utvořeným náboženským spolkům, bude odlukovým zákonem zajisté mnohem více než jedna miliarda korun neproduktivního dosud jmění mrtvé ruky získáno pro všeužitečné úkoly vnitřní kolonisace, sociální péče, lidové výchovy a pod.

Oproti tomu náklady, jichž vyžádá si provedení tohoto zákona, jsou mizivě nepatrné. Úkony administrativní, ku provedení zákona nutné (inventura dosavadního církevního jmění, projednání stanov náboženských spolků, odevzdání jim nutného nemovitého a movitého jmění k úkonům bohoslužebným, úřední dozor na činnost těchto spolků atd.) mohou vykonány býti dosavadními úřady a jejich personálem, aniž by bylo třeba, personál tento k tomu konci rozmnožiti; novým břemenem bude pouze náklad na zřízení a udržování občanských úřadů matričních (§ 9. osnovy) a náklad na pensi osobám duchovním a existenci od dosavadního církevního zřízení odvislým podle šesté hlavy této osnovy; tyto náklady však při účelné úpravě příslušných položek nedostoupí z daleka ani polovice obnosů dnes na kultus vynakládaných a mimo to, pokud jde o pense, budou se náklady ty rok od roku zmenšovati, až vymizí vůbec. Náklady úřadů matričních, jež ostatně lze vhodně spojit s úkony nižších úřadů a orgánů administrativních, mohou takto podstatně býti zredukovány, pokud se týče, zcela nebo z části přeneseny na nižší správní celky (obce, okresy). To upravití jest ostatně úkolem zvláštního zákona, který v § 9. osnovy je vyhrazen.

Dr. Th. Bartošek.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Úcta mariánská a mládež⁵⁷⁹

Dostaly se mi onehdy do rukou jakési povídky. Na titulním listě čtu: Karla Kálala slovákofilské povídky⁵⁸⁰ – tedy jejich účel jest pěstovat v srdcích lásku k bratrům Slovákům. Jenže titul a kniha bývají často věci náramně rozličné, a tak i zde: nikoli slovákofilské, nýbrž římskožroutské bych je potituloval.

Nebylo by mi ani napadlo v Dorostu se obírat Kálalovými výklady, kdybych v nich nebyl našel tuto perlu: „V mariánském kultu vidím rovněž prvek lásky k druhému pohlaví.“ Další slova nebudu opisovat. Jeho výklady, proč prý mnohý kněz mluví s takovou vroucností o sv. Panně, mne hrozně málo dojal. Bude-li vůle Boží a vystoupím-li zase někdy na kazatelnu, budu o sv. Panně mluvit stejně jako dříve.

Zajímavé je však to. Ozve-li se kdo proti znemravňující módě, románům, tancům, obrazům, filmům atd., hned páni vyrukují se svým otřepaným: „Čistému všecko je čisté.“ Nu, já bych je někdy pozval na indiánskou večeři. Indiáni si totiž na čistotu valně nepotrpí. Indiánka vezme rendlík – nebyl umyt od doby, co se narodil – v něm ještě zbytky od všelijakých delikates, na kterých si už před 3 týdny nějaký Indián pochutnával, a začne připravovat večeři – nechceš-li, aby se ti udělalo na nic, raději zavři oči – ale páni jen ať jsou celé proceduře přítomni a pak ať se s chutí do večeře pustí. Vždyť čistému všecko je čisté! Lidé z tábora, kde se omlouvá kde jaká mravní špína a obhazuje každá nemravnost, lidé, kterým „všecko je čisté“, hledají pohlavní vztahy k úctě k nejčistší Panně! Rád bych věděl, jak asi jejich fantasie vypadá! Asi jak to velmi přiléhavě praví Albán Stolz v „Bilderbuch Gottes“, Juli.

Když tedy náš slovákofil tak vysvětluje úctu mariánskou, ať nám poví, co soudí o zástupech dívek, jež Neposkvrněnou uctívají a milují veškerým žářem a entusiasmem mladistvého dívčího srdce. Jenom kněží tvoří čestnou legii ctitelů sv. Panny? Kolik je dnes na př. dívčích Mariánských

⁵⁷⁹ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 8, s. 107-108. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 9, s. 123-124. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 10, s. 142-143.

⁵⁸⁰ Srov. KÁLAL, Karel. *Dvě povídky*. Praha: Leopold Mazáč, 1928. 226 s. Spisy slovákofilské / Kálal, Karel; sv. 3. Srov. též VAVROUŠEK, Bohumil a NOVÁK, Arne. *Literární atlas československý: Obrazová historie naší literatury: I. díl*. K - vyd. knižní. Praha: J. Otto, 1932. 197 s. VAVROUŠEK, Bohumil a NOVÁK, Arne. *Literární atlas československý: Obrazová historie naší literatury: II. díl*. K - vyd. knižní. Praha: J. Otto, 1938. 343 s.

družin! Vždyť se vytýká, že jinošských družin je hrstka, ač byly původně založeny jediné pro ně! Jenže to ví a cítí každý: jinoch se srdcem nečistým a fantasií potřísněnou, jakou si odnáší z pokrokových škol 20. století, nemůže vstoupit tam, kde čistota vládne.

V mariánském kultu „vidí“⁵⁸¹ tedy pan autor prvek lásky k druhému pohlaví. Nedávno se rozepsal jeden misijní časopis o situaci dívky v moderním Japonsku. Do země vycházejícího slunce vniká od západu evropská „osvěta“ a spolu s ní prohnílá evropská civilisace. Japonská dívka, vychovávaná dříve od matky doma, opouští nyní rodinné zátíší a jde do školy. Vyšší i nižší školy, po evropském způsobu, s evropskou nečistou literaturou – jak zachránit dívky před zkázou? Jejich náboženství (pohanské, buddhistické) jim neposkytne ani tolik opory, co chromému nalomená třtina. Tu přišel jeden katolický misionář na myšlenku zřídit pro ty pohanské dívky Mariánské družiny, aby jejich ohrožená mravnost našla oporu a ochranu v úctě mariánské. Jak čarovné kouzlo v pohádce působila na nezkažené ony dívčí duše myšlenka mariánská. Nadzemský vzor a ideál nejčistší a Neposkvrněné Panny, ideál, jemuž podobného jim jejich náboženství neposkytovalo a poskytnout nemohlo, ideál nikoli zbájený, jako Beatrice v *La divina comedia*, nikoli ubohý a zbědovaný jako jsou „ideály“, jež se *naší* mládeži ve školách podávají, nýbrž skutečný, pravý, při tom nadzemsky krásný, vznešený a svatý, bez nejmenšího stínu nedokonalosti a beze vši poskvrny viny, a přece zase tak blízký každé duši, toužící po vzoru velikém a vznešeném: ten okouznil duše japonských dívek způsobem netušeným. V mnohých školách jsou pohanské dívky sdruženy v Mariánských družinách, mají svůj časopis „Lilie“, svůj prapor (znak: lilie nad hvězdami), na stolku má každá před sebou obraz nebo sošku své nebeské Královny a Vůdkyně. Co bude v tom náš ctitel Husa „vidět“? Mnohé dívce se úcta k Neposkvrněné stala cestou k Ježíšovi, rozumí se, že ke katolickému, nikoli protestantskému Ježíšovi.⁵⁸²

Nebo vezmeme do rukou spisy protestantského pedagoga Foerster.⁵⁸³ Kálal se snad nebude

⁵⁸¹ „Vidím...“ Inu, kdo má halucinace, také ledacos „vidí“, co nevidí člověk rozumu zdravého. Není zvykem, aby autor mluvil sám o sobě. Ale Kálalovo povídání za to stojí, abych sáhl do vlastních vzpomínek. U mne se úcta k sv. Panně datuje z dětských let, kdy jsem byl od matky po prvé zaveden na milou májovou pobožnost, a od té doby neochabla. – Co bude Kálal „vidět“ v úctě mariánské u desítiletého hošíka?

⁵⁸² Myslíš snad, že dělám laciné vtipy? Bohužel nikoli! Kálal se zmiňuje, že prý protestantští kazatelé mluví daleko klidněji o sv. Panně než katoličtí. Zatím co tito jsou nadšeni jejím panenstvím, je oněm Maria jen „matkou Ježíšovou“. A Ježíš je jim obyčejným člověkem, to mohl hned dodat. Luther zavrhl úctu mariánskou, že prý je na úkor úctě ke Kristu. „Pryč s úctou mariánskou, abychom tím více ctili a milovali Krista.“ Prskavka, kterou hodil do světa, a jak to na konec dopadlo? Katolíci spolu s úctou mariánskou si zachovali Krista tak, jak ho líčí evangelia a jak v něho věřila prvotní církev. Protestanté zavrhl Matku, a o Syna přišli! Dnes musíš lucernou ve dne hledat pastora, jenž věří v božství Ježíšovo! Ve svátek narození Páně možno v Německu slyšet pastory kázat: „Pokrokový člověk se směje naivní víře dřívějších staletí, jež v betlemském dítěti viděla Boha. Luther nebyl sice též prost tohoto bludu (t. j. Luther věřil v božství Kristovo), ale pokrok se nemůže zastavit na své cestě, nýbrž jde nad Luthera výš a výš... Obyčejné židovské dítě se narodilo dnes, před nímž neskláníme kolena.“ Tam to protestantismus doklepal! Úcta mariánská, jak patrně, je tedy nejen ochrana sv. čistoty, nýbrž i ochrana víry v Krista!

⁵⁸³ Friedrich Wilhelm Foerster (1869–1966) byl německý filosof a vysokoškolský pedagog, který se zabýval otázkami morálky a etiky. Byl významným protiprušáckým disidentem a nesmiřitelným kritikem německého nacionalismu. Z těchto důvodů musel většinu svého života strávit v emigraci. Byl nositelem myšlenky evropské federalizace německy mluvících zemí, ve které viděl kořeny křesťanskogermánské civilizace a její význam pro historii Evropy a

zlobit, řeknu-li otevřeně, že Foerster má větší autoritu a renomé ve světě než on, t. j. po česku, že tomu „lépe rozumí“. Nuže, jak mluví tento muž o nejsv. Panně k mládeži, zvláště dívčí! Jak ony japonské dívky, tak i on si musí vypůjčit z *katolické církve* ideál, na němž by mládež sobě svěřenou vzdělával a zušlechťoval. Protestantská „církev“ má svatých a světic náramně málo! Zvláště hledali kdo mládeži nedotčený a neposkvrněný vzor mravní krásy a čistoty! Zvláštním dojmem působí na katolické čtenáře jeho spisů, když každou chvíli čte: Maria – Jako by tento muž, smýšlením a duchem spíše katolík než protestant, chtěl říci: „Jsme na poušti, jak marnotratný syn... zajděte si, děvušky, do otcovského domu a vyžádejte si alespoň obrázek *matky*, kterou jsme s Lutherem opustili.“⁵⁸⁴

S tímto mužem světového rozhledu srovnej teď našeho slovákofila, jenž ve zmíněné povídce vykládá, jak „jeden pan ředitel“ v kterémsi pensionátě vychovával dívky; nebe a dudy! Jeho otřepané povídání, že se katolíci „Marii klanějí“, nebudu rozbírat. Na to mu dá odpověď kterákoli svíčková baba.

Foersterovi bych dal však radu: Nejen dívky, nýbrž i *jinochy* vzdělávat a vést k čistotě a šlechetnosti úctou mariánskou, ať tomu Kálal řekne, co chce. Foerster sic jinochů nevyklučuje, ale já bych řekl: „Jen víc!“ Historik Ambros⁵⁸⁵ prohlásil kdesi: „Kdybych měl na starost výchovu jinochů (mládeže), musili by denně hodinu stát a rozjímat před obrazem Madonny.“ Co tím chtěl říci? Tolik, že úctou mariánskou by je vedl k výšinám – z prachu země a močálu nečistoty. Könn ve svém díle „*Maria und die sittliche Bewahrung der Jugend*“, P. [Michael August] Esch T. J. ve spisku o vlivu úcty mariánské na duši studujícího jinocha mají překrásné doklady a důkazy, čím Maria mládeži jest a být může. Tvrdí-li Dante, že jeho Božena mu byla vůdkyní k nebi a strážným geniem, může

poukazoval na nebezpečí pruské kasárenské politiky. *Do života: Kniha pro chlapce a děvčata*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1941. 339 s. *Evropa a německá otázka*. 3., přeprac. vyd. Praha: Universum, 1948. 521 s. Dokumenty; sv. 5. *Jak žít: Kniha pro mladé lidi*. Hradec Králové: B. Melichar, [1910]. 246 s. Melicharova bibliotéka; XII. *Mlhami a tmou: Časové kapitoly o kulturních otázkách a všeobecné civilisaci naší doby*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1937. 77 s. *O nezbytnosti nábožensko-mravního základu v pedagogice*. Praha: Franci, 1912. 24 s. *Paní a služebná: Moderní žena a domácnost*. Praha: V. Horák, 1937. 93 s. *Pohlavní mravouka a výchova*. Hradec Králové: Bohdan Melichar, 1908. 134 s. Melicharova Bibliotéka; V. *Sebevýchova mládeže: Kniha pro mládež*. Fryšták u Holešova: E. Fiala, [1912]. 295 s. *Škola a charakter*. Olomouc: R. Promberger, 1928. 419 s. *Věčné světlo: Několik časových kapitol o náboženských a kulturních otázkách naší doby*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1936. 77 s. *Životospráva: Kniha pro chlapce i dívky*. Moravská Ostrava: Perout, 1920. 479 s.

⁵⁸⁴ Renata Selingová v „Písni orchidejí“ [SELING, Renata. *Das Lied der Orchideen. Die Geschichte einer ruhlosen Seele*. Freiburg i. Breisgau: Herder & Co. G.m.b.H. Verlagsbuchhandlung, 1923. 124 s.] líčí, jak hluboko klesla, a že z mravní bída jí pomohla vzpomínka na sv. Pannu. První podnět k obrácení byl tento: ve špatné společnosti připravena o víru četla kdejaký bezbožecký spis. Jednou se jí dostala do rukou kniha, kde autor – nevěrec, filosof trochu zvučnějšího jména – dokazuje bystře, dovedně a učeně, že žena nemá duši. Jediné povolání ženy, k němuž je stvořena (od koho?), je být bajadérou, propůjčovat se každému muži ochotně k... K tomu je žena na světě a k ničemu jinému. Je vlastně jen první ze všech domácích zvířat. Selingová líčí, jak ji ta kniha zdrtila. Odpověď na „učené“ výklady pana autora nedovedla, a dala se do hořkého pláče. „Dejte mi duši! Nechte si všechny komplementy a všechny poklady světa, jenom duši chci mít!“ Při tom jí vyvstala v mysli postava Neposkvrněné Matky Páně, vzpomíná, co učí o ženě a jak na ni nahlíží katolická církev – ta církev, o které jí namluvili, že ženu zotročila a snížila! Ted' se začínala probírat z poblouzení a pomalu vracet na srdce té, kterou kdysi ctila a milovala.

⁵⁸⁵ August Wilhelm Ambros (1816–1876) byl českoněmecký muzikolog, historik hudby, hudební teoretik, kritik a hudební skladatel. Jeho životním dílem jsou třísvazkové *Geschichte der Musik*.

být. Znam ostatně sám několik případů, že čistá dívka byla jinochovi „Beatricí“; ovšem, dnes jsou takové Beatrice vzácnější než čtyřlíst jetele⁵⁸⁶ – ale hlavní věc je ta: jen *jedinému* může být taková dívka vůdkyní k nebi, a to ještě ve smyslu hodně omezeném, a nad to si musí jinoch přece jen ještě mnoho na své Beatrici přibájit, jako Dante. (Viz na př. dílko Renaty Selingové: „Das Lied der Orchideen“.)

Ale ideál, který již 20. století plnil nadšením a silou (ne planým citovým nadšením!) celé armády jinošských srdcí, nechtějících shnít v bahnisku nepravosti – je Maria.

Profesor dr. Engelbert Krebs sděluje ve svém díle „Dogma und Leben“⁵⁸⁷ tuto událost: Na německém Campo santo (svatém poli) se procházel před časem v cypřišové aleji s jakýmsi Němcem, člověkem bez víry, jenž se vrátil právě z orientu. Mluví o tom a o onom a najednou spustí: „Kdybych mohl věřit, stal bych se katolickým křesťanem – a víte proč? Pro učení o Neposkvrněném Početí.“ Kněz byl ovšem nemálo překvapen tímto neočekávaným projevem. Jeho společník však pokračoval: „Je-li učení církve pravé, pak se dovídáme, že byla a jest v lidstvu alespoň jediná bytost, jež není Bůh a jež nebyla nikdy dotčena hříchem. Mohu vás ujistit, že jsem viděl velký kus světa a poznal záplavu neřesti v člověčenstvu. Čeho jest nám třeba, jest právě tato bytost, tato jediná bytost, jež nebyla ani stínem viny zasažena. Nejčistší a Neposkvrněná, k níž můžeme vzhlížeti jako k ideálu lidské duše v její nedotčené čistotě a svatosti. Abychom mohli v lidstvo vůbec věřit, k tomu potřebujeme Neposkvrněnou, v níž věřiti můžete vy, vy katolíci...“

Tak mluví muž bez víry, znalý světa, zkušený, s rozhledem nesporně širším, než jaké projevuje plkání ve zmíněné slovakofilské taky-filosofické disertaci; nu, cenou by sotva byla od francouzské akademie poctěna.

Naši mládeži se ovšem zásady vyslovené Kálalem vštěpují napořád. Člověk prý nemůže být bez pohlavní náruživosti (eufemisticky: „bez života lásky“) živ.⁵⁸⁸ Takovou řeč mládež ráda slyší – rozhodně raději než Kristovo slovo „zapři sebe sám“. Kálal dává nepokrytě najevo: člověk, jenž si odpírá nebo se zdržuje pohlavních choutek, se sám mravně mrzačí, jest a zůstane mravní nedochůdce a monstrum. Když svého času hlasatelé volné lásky volali do světa, že svatá čistota je zkáza zdraví, odpověděl profesor MUDr. [Paolo] Mantegazza: „Znam 20 nemocí, pocházejících z nečistoty, ale ani jednu, zaviněnou čistotným životem.“ – Jemu daly za pravdu nespočetné lékařské

⁵⁸⁶ Dnes nejsou dívky Beatrice, nýbrž namnoze Kirke – tato dáma proměnila každého, kdo se k ní přiblížil, ne v anděla, nýbrž v živočicha, který nemá peří, protože má štetiny, a který není symbol čistoty, protože se celý den válí na... Srov. Latin Library [online] <http://www.thelatinlibrary.com/ovid.html> Srov. též OVIDIUS. *Básně Publia Ovidia Nasona. I, Proměn zpěv I.-VII.* Praha: A. Storch syn, 1885. 231 s. Sbírka klasiků řeckých a římských v překladech českých; sv. 3.

⁵⁸⁷ KREBS, Engelbert. *Dogma und Leben: Die kirchliche Glaubenslehre als Wertquelle für das Geistesleben.* Paderborn: Bonifacius Verlag, 1921. 466 s.

⁵⁸⁸ Sv. Augustin doznává ve svých vyznáních, že smýšlel právě tak, a dodává: „O manželství jsem mluvil, a pekelnou náruživost (libidinem; komentář: belluinam, t. j. zvířecí) jsem měl na mysli a svatým jménem manželství jsem zastíral svou ohavnost.“ Tento jinoch se stal mužem pevné vůle a čistých mravů – úctou mariánskou!

autority. Kálalovi může však odpovědět každý, kdo má jen trochu širší rozhled. „Život lásky“, t. j. nezřízené hovnění pohlavním choutkám, nejen že je zkáza tělesné zdatnosti, nýbrž podlamuje i sílu vůle, otupuje bystrost rozumu i paměť, činí člověka mravním slabochem a zbabělcem. Vezměme na př. sv. Aloise nebo sv. Tomáše Aquinského. Nemluvím o jeho nebeské moudrosti, nýbrž jen o jeho andělské čistotě. Nuže, stačí jen poněkud se seznámit s jejich životem a uzmíme charakter ocelový. Sv. Alois nebyl slabá dívka, nýbrž povaha, vyzbrojená energií a silou vůle! Tajemství jejich úspěchu: úcta eucharistická a úcta m a r i á n s k á !

Síla vůle – hledej dnes silnou vůli u změkčilého, zženštilého kluka, jenž se přemáhat nedovede (a nechce), jenž je bezmocným otrokem pohlavní vášně a od ní jest vlečen jako býk na řetězu – totiž dá se od ní vláčet. „Není možno bez té věci žít“, tak mluví dnes mladí i staří, učení i neučení – a toto doznání je generální zpověď mravní zchátralosti dnešního lidstva. Venuše jest královnou jejich srdcí! Venuše – bohyně nemravnosti, nečistoty a smilstva!

Jinochu! Chceš být charakter z ocele? Nuže, viz některé další vzory. Windthorst, vítězný vůdce německých katolíků v kulturním boji proti všemohoucímu Bismarckovi, energický bojovník za právo a víru, uctíval neobyčejně sv. Pannu (měl rodinu, manželku a děti, pane Kálale!). – Ampère, jehož jméno zná každý studentík, se modlil v kostele kleče růženec – modlitbu mariánskou! – Recamier, největší znalec vědy lékařské minulého století, se ho modlil před každou operací. – Komponisté Dvořák a Haydn se ho často modlivali. Při odhalení pomníku Radeckého r. 1908 psaly noviny: „Radecký byl poslední růžencový generál – moderní generálové se růženec nemodlí.“ Mohly ale též podotknouti, že ti růžencoví generálové se lišili ještě v jedné věci od moderních: že vždycky vyhrávali! Eugen Savojský, tupený Tilly... Za to Benedek byl generál, jenž s Bohem brzo sůčtoval, jenže rok 1866 s bojištěm královéhradeckým bude s jeho jménem neslavně vepsán v dějinách na věky.

Lidské srdce je stvořeno pro lásku, uznávám; jde jen o to, CO miluje. „Pověz mi, co miluješ – komu jsi postavil v srdci oltář – kdo jest králem nebo královnou tvého srdce – a já ti povím, jaký jsi... Podle toho měřím tvou vznešenost a velikost.“ Viz kluka – ještě hošíček – včera ještě se držel maminky za sukně, a dnes se chytá jiné sukničky. Do včerejška chodil na cukr – dnes hledá jiné „sladkosti“, a když máti nedovolí, že je na to ještě „trochu mladý“, sedí v koutě a brečí, že se „s ní“ půjde utopit. Nebo tuctový výrostek: včera běhal za kamarády, dnes běží za... O závod předčasně ochutnává nezralé ovoce, a pak vstupuje do života manželského pohlavně vysílen, se silami promrhanými, protože se mu vštěpovalo, že člověk „bez toho“ nemůže být živ a že to patří k pravé velikosti a snad i ke gentlemanství.

Nedáme-li ovšem jinošskému srdci lásku čistou, najde si nečistou. Dej mu čistou lásku a bude se vznášet k výšinám! Jinak bude o něm platit slovo Písma: „Po prsou svých (na zemi) polezeš a

bláto jísti budeš po všechny dny života svého.“ – Úcta mariánská byla kouzelným proutkem v rukou Ducha sv., jímž kdysi obnovil tvářnost země. Normani⁵⁸⁹ – kdo se vyzná v historii, ví, kdo to byl: loupežný národ severogermánský, jenž byl svou krutostí postrachem celé Evropy – na svých lodích ohrožovali celé evropské pobřeží, od Dánska přes Francii, Španělsko a Itálii až k Cařihradu. Konečně se tito suroví barbari usadili na severu Francie (Normandie!) a přijali křesťanství. Ale svatý křest neučinil rázem z divochů anděly. Jak je zušlechtit? Misionáři přišli na myšlenku: úctou mariánskou. A hle, místo ohavných písní driudských si oblíbili milé čisté písně ke cti přesvaté Panny a národ lupičů se stal národem mariánským (jak se s hrdostí nazývali). Svátek Neposkvrněného Početí tam byl na celé evropské pevnině nejdříve slaven („svátek Normandie“), milostná Panna Rouenská (Rouen, hlavní město N.) jím byla, čím je na Moravě vítězná Královna Svatohostýnská, její obraz zdobil všechna náměstí, studny, křižovatky, výklenky domů, před překrásnou sochou sv. Panny v katedrále rouenské (v kapli N. D. de Voeu) hořela dnem i nocí zlatá masivní lampa až do 16. století, kdy ji protestanté zhasli – zhasli tím také úctu a lásku k nejčistší Panně ve věřících srdcích? A dnes, po staletích – pozbyla snad úcta mariánské té moci a toho kouzla, jímž se vyznačovala tehdy? Pozbyla docela svého vlivu na jinošská srdce, toužící po výšinách (o milovnících močálů nemluvím)? Dnes není s to, aby dala mladým srdcím, jinošským i dívčím, to, co dávala tehdy? Jen se obrať k Neposkvrněné jako slunečnice k slunci, a úcta k ní dokáže v tvé duši stejné divy, jak dokázala tehdy: povede tě z prachu a kalu vzhůru, ke hvězdám, k andělům.

Kálalovi na jeho expektorace a těm 14letým slečinkám z pensionátu, jež vystupují na prknech jeho slovákofilské báchorky na kothurnech vyšší moudrosti, nechť odpoví místo mne Mrštík svým spiskem „Rok na vsi“.⁵⁹⁰ Kdo tu knihu přečte, nemůže popřít, že Mrštík duši našeho lidu převýborně znal.

Co slovo, to skutečnost, nikoli naučené slovákofilské komediantství a deklamování. Taktéž nebude (doufám) nikdo tvrdit, že Mrštík byl od „náboženských kruhů“ podplacen; vždyť někdy šlehne i nás (zaslouženě-li či nezaslouženě, o tom nebudu nyní rozhodovat). A tento spisovatel, jenž líčí duši našeho lidu, vidí, že ta česká duše jest s náboženstvím spjata skrz naskrz, každým coulem. Nikterak neidealizuje – naopak – jeho líčení jest realistické, mnohdy i naturalistické. Těžký, úporný život chudého venkovského českého člověka. Jen dva jasné paprsky svítí mile a hřejivě do jeho lopocení a do jeho bídy hmotné a částečně i mravní: krása Boží přírody a náboženství.

⁵⁸⁹ Srov. HASKINS, Charles Homer. *Normani v evropských dějinách*. 1. vyd. Jinočany: H & H, 2008. 285 s. ISBN 978-80-7319-071-2.

⁵⁹⁰ MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Rok na vsi: Kronika moravské dědiny. [Svazek I, Podzim a zima]*. 5. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1947. 598 s. Kuncířovy knihy; Sv. 373. Bratři Mrštíkové (Mrštík, Alois a Mrštík, Vilém): Kritické vydání díla; Sv. 2. MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Rok na vsi: Kronika moravské dědiny. Sv. 2, Jaro a léto*. 6. vyd. Praha: Vyšehrad, 1949. 446 s. Kozoroh; Sv. 388.

Vždycky si oddechne, když po smutné, tíživé kapitole nás zavede na nějakou církevní slavnost do chrámu nebo mimo chrám. Při tom nepojímá náboženství nadpřirozeně (rozuměj: katolické, protože jen katolická víra jest náboženství našeho českého lidu a jen katolická víra je s to dáti duši útěchu ve sklíčenosti, posilu v malomyslnosti, pravou, čistou radost v životních trampotách), nýbrž až příliš přirozeně, jen pokud jest pro lidskou (a zvláště českou) duši zdrojem požehnání, dobrodiní a blaha naездеjší pouti.

Nuže, slyšme, jak pojímá tento muž úctu mariánskou. Ve svazku „Květen“ píše u příležitosti májové pobožnosti:

„Jak po vodě žíznící člověk spěchá Habrůvka k večerní (májové) pobožnosti (u sochy sv. Panny venku), na kolenou prosí a zpívá, div svou duši nevyzpívá v nevystihlé kráse mariánských slok... stále mocnějšími zpěvy vzývá lid svou Matku Kristovu a zdá se, že i ta mrtvá socha se naklání a s úsměvem žehná těm oslavujícím ji zástupům! Jaká to krása a nádhera!... Pohazuje rty i rameny nad takovými projevy duše člověka ‚civilisovaného‘... Jeho všednosti není přístupno, co poeticky a citově mravního tu povznáší člověka, rvoucího se po celý rok s tvrdou zemí o kusездеjšího chleba... nechápe, že jedině v těchto chvílích žije a trvá u vytržení jakéhos nadzemského vzrušení mysli... Bigotní je prý moravský lid: to proto, že je tak pobožný a své víře cele oddán. Temný a zpozdilý je prý moravský lid: to proto, že zůstal uchráněn lživých ‚pravd‘ a klamivých lží o svobodě. Kdo pochopí, jak žijí a cítí všechny ty tisíce a tisíce putujícího lidstva, které rok co rok v zástupech po všech zemích vyhledávají milovanou Pannu Marii, aby v slávě ji vzývali a ctili a v tom uctění povznesli i sebe? To není jen modlitba a zbožný zpěv; je tu i ta důvěrná, milá, utěšující chvíle májového večera... Cesty po krásných koutech země, koncerty v křišťálových palácích, nádherná divadla s měkkými polštáři, obrazárny v Louvru (Paříž), bohatě vypravené knihy světových básníků – to vše nestačí, aby *zplna vyvážilo ztrátu jedné takové pouti* za Pannou Marií... Lid je dobrý, ale hrom aby bil do jeho vůdců...“

Rozuměli, pánové ?! Mrštík není theolog, z ostatních slov zmíněného článku je to očividné, ale chápal povznášející a zušlechťující vliv úcty mariánské. A čtu-li Kálala dále, jak ony „vyšší“ slečinky z pensionátu pod protektorátem svého pana řídícího se obořily na katoličku: „Líbala jsi obrázek a růženec, to je nejnižší náboženství, fetišství“, dám zase slovo Mrštíkovi, aby odpověděl na tuto šalamounskou oslovinu slečince, panu řídícímu i panu autorovi:

„I lid dobře ví, že nelíbá jen škapulír, ale ve škapulíři milovanou, od dětství uctívanou představu... Lživě opravářský duch (pravím: hloupý, omezený duch – pozn. aut.) nenávidí tento nedostupný jemu svět.“ Ostatně netřeba číst Mrštíka. První stařena s růžencem v ruce, kterou ráčíte potkat, slečno Šalomounko a vážení oba pánové, vám poví, proč věřící líbá kříž a růženec. Co říká slečinka se svým arcimoudrým vychovatelem známám ČSR, vydaným roku 1934? Na jedné

čteme: „Přísaha a posvěcení praporu české družiny v Kijevě“ (1914) a na obrázku – legionář skloněný na pravé koleno líbá český prapor! *Fetišství, že ano?! Jenže ti fetišisté-legionáři vykonali pro vlast trochu více než „učená“ dáma a její pan řídící! Anebo pozdraví-li kdo vlajku své vlasti, provozuje též fetišství, není-li pravda?! Nu, čtrnáctileté dámě odpustím ze srdce její omezenost – ale těžko odpustit Kálalovi, že jí dá před obecenstvem vyrukovat na vysokých koturnech rozumu a moudrosti, jež zahanbí (podle něho) i nadčlověka!*

„Lurdy jsou švindl“, píše Kálal.⁵⁹¹ Nikoli, pane, ne naše mariánské poutní místo, ale ta vaše „pout“, kterou jste se svými hypervzdělanými a supraučenými dívenkami ve své báchorce udělal k Husovu rodnému domku, to byl švindl! Hus se totiž ráčil narodit kapku dál od oné světnice, kde ty pokrokové dámy měly chuť pokleknout a snad i políbit prkna, po kterých prý ten jejich velikán chodil – div že tu falešnou husitskou světnici nevzaly kolem krku! To není fetišství?! Nu, možná, že ne, ale švindl to byl jistě, není-li pravda?⁵⁹²

Katolická dívka se však dala ošálit a sňala se stěny nad svým lůžkem obraz lurdské Panny. „Když na to trochu myslím, nemohu v lurdský zázrak věřit.“⁵⁹³ A pan řídící ji hned pochválil: „Ano, jenom m y s l i t je třeba...“ Tedy, hoši, pozor: dáte-li si od učených nebo neučených pánů pověsit na nos b...ka, budete také klidit chválu, že dovedete „myslit“. Uchováte-li si však samostatný úsudek, dostanete punc zatemněnců.

Ale pane řídící, ještě na slovíčko. „Jenom m y s l i t je třeba...“ Já s vámi docela souhlasím! Jenom myslit je třeba a také d o m y s l i t, a do týdne není jediného protestanta na zeměkouli. Buďto se stanou nevěrci anebo katolíky – toto hnutí a kvašení lze pozorovat ve vašem táboře už přes 100 let! Myslit – ti luteráni, kalvínci, anglikáni a jak se ty sekty všechny jmenují – buď nemyslí nic a zůstanou, čím jsou, – těch je menšina, protože ve 20. století jsou lidé zvyklí trochu myslit – nebo myslí povrchně, nedomyslí, a stanou se nevěrci – těch je bohužel ve vašem ležení většina; nebo myslí důkladně a domyslí, a stanou se katolíky. Studujte Rosenthalovy⁵⁹⁴ nebo Rässovy⁵⁹⁵

⁵⁹¹ Jedenácté přikázání: Nepiš o tom, čemu nerozumíš! Lurdy jste, myslím, ani neviděl, a své vědomosti o nich čerpal snad z nějaké brožury, vydané od nějakého socialisty, který to zase opsal od Zoly, a tomu dokázal dr. Boissarie, že celé jeho povídání je samá lež od A do Z. Srov. ZOLA, Émile. *Lourdy*. 2. vyd. Praha: Jos.R. Vilímek, [1922]. 514 s.

⁵⁹² Hus se narodil v Husinci u Prahy, ne v jihočeském, jak dokázal nemile překvapeným arcivlastencům profesor Pekař a dr. Neumann. Srov. NEUMANN, Augustin Alois, ed. *Hus dle nejnovější literatury: Opravy a doplňky k Sedlákovu dílu o Husovi*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1931. 65 s. PEKAŘ, Josef. *Ještě k sporu o rodiště Husovo*. Praha: Klub historický, 1924. 24 s. PEKAŘ, Josef. *K sporu o rodiště Husovo*. Praha: Klub historický, 1923. 15 s.

⁵⁹³ Toto slovo dokazuje, že Kálal nemá ani zdání, co Lurdy jsou. Ostatně věřící křesťan není zavázán pod hříchem věřit privátním zjevením nebo zázrakům, nýbrž jen těm, jejichž pravost nám zaručuje Písmo svaté. Jenže lurdské zázraky jsou osvědčené tolika hodnověrnými svědky, že je nerozumné je bezdůvodně popírat. Ví protestantský autor povídek, co řekl Luther o zázracích? Asi jako většina protestantů to neví! Ať si to u něho přečtou!

⁵⁹⁴ Srov. ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert: 1. Band. Deutschland*. ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert: 2. Band. England*. ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert: 3. Band: 1. Abtheilung: Frankreich. Amerika*.

⁵⁹⁵ RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 1. Band. Vom Anfang der Reformation bis 1566*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem*

životopisy konvertitů! Čtete moderní biografie konvertitů (t. j. obrácených z protestantismu ke katolictví)! Můžete se vy vykázat podobnou armádou velkých mužů, kteří odpadli od katolické církve k vám jen proto, že mysli a studovali? Leda v Jirákových románech! Co vede katolíky k vám? Mamon, smyslnost (často ohled na nevěstu), náboženská lhostejnost... řekl to sám nevěrec prvního řádu, pruský cynik Fridrich II. Vzpomínejme na anglickou „reformaci“, kde se lordi lacino obohacovali pokradenými statky církevními (lord Burleigh na př. uchvátil 3000 církevních statků!), na dánského Gustava Vasu, na Albrechta Braniborského atd. Protestanté tehdy křičeli na plné hrdlo, že jim jde jen o „čisté evangelium“ a když při různých pokusech o „porovnání“ s katolíky byli vyzváni, aby tedy církvi její statky nechali, po případě ukradené vrátili, protestovali milí protestanté z plných plic. Copak těm šlo o evangelium! V Anglii celé legie šlechticů za Jindřicha VIII. odpadly k rozkolu, za Eduarda VI. k protestantismu, za Marie se vrátili ke katolictví, za Alžběty zase odpadli k protestantství.

Ted' vezměme ty, kteří se z protestantství vrátili ke katolictví. Mám před sebou jména velkých mužů – celá armáda jich je. Mnozí sami popsaly dějiny svého obrácení, své vnitřní boje, vnější obtíže... ti hledali v církvi pravdu, ne obohacení, a ti všichni mysli a domysli! Ano, jenom myslit je třeba, pane řídící! Tu velký historik Hurter, jenž chtěl zasadit katolíkům pořádnou ránu: zamýšlel vydat životopis papeže Innocence III. a ukázat celému světu, jací ničemové seděli na stolci sv. Petra. Dal se tedy do studia původních pramenů – a před jeho zraky vyvstala postava tak šlechetná a vznešená, že užasl... Jak byl od svých tolerantních „bratří v Kristu“ pro své přestoupení pronásledován, že nebyl skoro životem jist, o tom pomlčím. Gfrörer a Onno Klopp, němečtí dějepisci světového jména, lord Rippon, místokrál indický, ti všichni našli cestu do církve *důkladným studiem* dějin jako Hurter a mnozí jiní. Velký učenec Grotius zemřel právě, když se chystal přestoupit. Anglikánští duchovní Manning, Newman (později kardinálové), Faber a zástupy jiných se stali katolíky zevrubným studiem Písma sv. a bohosloví; pro své přestoupení byli nuceni se zřici namnoze vysokých příjmů a výnosných úřadů. Dr. [Knud Karl] Krogh-Tonningh v

Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 2. Band. 1566 bis 1590. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 3. Band. 1590 bis 1601. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 4. Band. 1601-1620. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 5. Band. 1611-1638. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 6. Band. 1639-1653. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 7. Band. 1653-1670. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 8. Band. 1670-1699. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 9. Band. 1700-1747. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 10. Band. 1746-1798. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 11. Band. (Erster Nachtrag): Vom Anfang der Reformation bis 1566. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 12. Band. (Zweiter Nachtrag): 1566 bis 1800. RÄSS, Andreas. Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt: 13. Band. (Dritter Nachtrag): Vom Anfang der Reformation bis zum Beginn des neunzehnten Jahrhunderts.

Norvěžsku [zastaralý výraz pro Norsko], učenec na slovo vzatý... div ho nezabili, když přestoupil!

Příteli, jmenuji jen několik jmen, protože by nestačil celý ročník „Dorostu“, kdybych chtěl vyjmenovati všechny velké muže, kteří se obrátili jen proto, že mysli a domysli. Platí o všech, co psaly anglické noviny „Times“ o obrácení Manningově: „Jedna z nejskvělejších osob duchovenstva anglikánské církve opustila zděděnou církev... ne ze ctižádosti, ne z uražené pýchy, ne z časných zájmů, nýbrž z čistého přesvědčení...“ – A já dodávám: po důkladném studiu a přemýšlení, po vroucí modlitbě, po těžkých bojích a s ohromnými překážkami, jež se jim kladly se všech stran!

Protestanté rádi tvrdí, že prý zvláště katolická liturgie svou krásou působí mocně na citové povahy. To znamená, že zvláště ženy přestupují jen proto, že se dají ovládat citem. Nuže, zastavme se trochu déle u žen konvertitek. Ať si páni přečtou, co Helena Mostová⁵⁹⁶ píše sama o svém obrácení: studium ji přivedlo do církve! Nebo co baronka Anežka Hermanová o sobě vypravuje:

„Zamyslíla jsem se nad protestantskou večeří Páně. Posvěcené víno, které zůstane v kalichu, si pak vypije kostelník k obědu.⁵⁹⁷ Je to tedy opravdu krev Páně? V bibli jsem četla: Toto je krev má. Právě se vrátil můj Bedřich z Indie (protestantský misionář, jenž její podporou vystudoval). Moje první otázka byla prosba za vysvětlení. Chudák byl v úzkých, nevěděl si rady; na každou jeho odpověď nebo vytáčku se vytasila s novou obtíží, až konečně nevěděl kudy kam. Baronka řekla nakonec: Budu o věci přemýšlet a přijdu-li k přesvědčení, že pastoři v této věci lžou, nemohu zůstat protestantkou. Odpověděl jí smutně: Chápu, že ubohý černoš se dá zaslepit a od evangelické pravdy přejde ke katolictví; ale že vy, vysoce vzdělaná dáma...“ To ovšem nebylo vysvětlení ani poučení. Baronka přemýšlela dále, a sice teď o úctě mariánské,⁵⁹⁸ kterou protestanté zavrhuji jako „katolické modlářství“, mysli, domysli a po letech se stala katoličkou.

Ano, jen myslet je třeba – já s vámi souhlasím, pane řídící! Jenže hlubokým uvažováním a studiem se nikdo nestal a nestane husitou a luteránem (leď ty 14leté dámy v Kálalových báchorkách), nýbrž katolíkem. Co se týče zavrhované úcty mariánské, je třeba také jen myslet a domyslet. Kdesi přišel na inspekci do obecné školy inspektor protestant. Nevím, z jakého důvodu se ptal dětí, dovedou-li se modlit, a vyzval jedno katolické děvčátko, aby začalo.

„Otče náš... Zdrávas Maria...“

Sotvaže vyslovila první slova, přerušil ji inspektor:

⁵⁹⁶ Helena Mostová, její boj a vítězství. Vyšlo v Praze. MOST, Helene. *Její boj a vítězství*. Kr. Vinohrady: Školské sestry O. S. F., 1921. 112 s.

⁵⁹⁷ Zajímavé je, že tento bod vzbudil první pochybnosti v duši jiné konvertitky, básníčky Korduly Wöhlerové (K. Peregrina) a nejednoho konvertity. Peregrina s mnohými jinými byla upozorněna na katolickou církev četbou spisů Albána Stolze, s nímž si pak dopisovala, a ta korespondence dokonala její obrácení, když tak byly vyvráceny všechny námitky a pochybnosti. Zvláště úcta mariánská na ni měla neobyčejný vliv – snad nebyla Peregrina katolickým knězem? Co tomu Kálal řekne?

⁵⁹⁸ Nebyla, pane autore, tato baronka (tehdy už šedesátiletá) mužského pohlaví? Račte vidět sám, že takový nesmysl, jaký jste napsal o úctě mariánské ve své báchorce, se snáze napíše než dokáže – pouhý papír ten snese mnoho! Ale dokázat? Napřed studovat skutečnost, než se to expektuje na papíře!

„To nechci slyšet – něco jiného.“

Děvčátko začalo „Věřím v Boha“, jež mají protestanté společné s námi, a došlo až k slovům: „Jenž se počal z Ducha svatého...“

„Tak dál“, praví inspektor.

„Teď zase přijde ta, o které jste nechtěl slyšet: Narodil se z Marie Panny...“

Děvčátko mu dalo na srozuměnou: jen myslet je třeba – věříš-li v Krista, miluješ-li Krista, proč pohrdáš tou, která ho zrodila a kterou on miloval?

Protestant [Wilhelm Otto] Dietlein napsal už roku 1863: „Jest (u nás protestantů) neustálý útek před Matkou Boží, neustálý strach, abychom ji nedopřáli ani slovo pozdravu, který jí Otec skrze anděla poslal a který učinil první krok k odstranění kletby, jež nás dělila od něho a od jeho lásky. Každému synu lidskému, jenž nás předešel do věčné otčiny, smíme poslat pozdrav ‚Ave anima pia‘ – jen Matce nesmíme říci ‚Ave Maria‘, protože by to bylo – katolické!“ – Jiný protestant – tentokrát „moderní“ – píše 1919 (Max Jungnickel): „Co chybí evangelické církvi?... Matku Marii musíme zase přivést zpět... a až se to stane, pak budeme zase zpívat milé mariánské písně, tak krásné, jako by byly měsíčními paprsky psané, nebo jako by na naší zemi nebeskou rosou skanuly. Ten den, kdy se Maria zase navrátí k nám, ozdobíme květy a ratolestmi... svou čistotou sestoupí do našich srdcí a fantasie, aby ji zušlechtila a povznesla... Pak budeme slavit její Navštívení... budeme se k ní modlit a zpívat, její nebeskou čistotu vpleteme do našich katechismů, a pak se snad vrátí (ke Kristu) i vlažní s toužebným srdcem... jako růže vykvete (úcta mariánská) z *chladných kamenů* naší církve... buď zdráva přemilá a překrásná Máti!“ (Berlínská „Post“, 19. listopadu 1919.)

Ale je třeba již skončit – bude-li vůle Boží, vrátíme se ještě jednou k našemu tématu „Maria a mládež“. Jen tolik ještě připomínám: je-li cílem „Dorostu“ podávat katolické mládeži prostředky, aby si uchovala srdce čisté a víru neporušenou – pak na prvním místě jako nejmocnější a nejjistější ochrana stojí úcta eucharistická a úcta mariánská. A jako sv. Pavel končí svůj chvalozpěv lásky slovy: „Nyní zůstává víra, naděje a láska, tyto tři –“, tak končím já své pojednání: „Tobě, jinochu i dívko, zůstává – od sv. víry tobě na životní pouť dané – toto dvojí: Eucharistie a Maria.“⁵⁹⁹

⁵⁹⁹ Ona 14letá „dáma“ troují i dále rozumy pod protektorem pana řídícího i pana autora: „Já věřím na přírodu, ta je. A jí nelze nevidět; proč hloubat o věcech neviditelných, vlastně neexistujících?“ Praví Šalomoun, že lidí hloupých nekonečný je počet, a blázna těžko prý přivést k rozumu (Kaz. k. 1). Nu, oslík a telátko mohou vést podobnou řeč: „Já věřím jen to, co vidím.“ Věci neviditelné tedy neexistují – viděla dáma už někdy zadní stranu měsíčka, ultrafialové paprsky, elektřinu, přitažlivost, nebo na příklad svůj vlastní rozum? Dámo, učit se plést punčochy a nefilosofovat, když se v tom nevyznáte! To vám pravím ne já, nýbrž nevěrec Schopenhauer (ačli vůbec víte, kdo ten pán byl). Ráčila jste vidět Husa, se kterým se provozuje v oné báchorce modloslužba? Ne-li, jak v něho můžete „věřit“? Vždyť je to facka vašim vlastním zásadám! Ale o tom jindy.

Na konci roku loučí se dívky s panem řídícím, naše 14letá složila básničku, kde mu děkuje, že je vedl k lásce – jen k lásce a k samé lásce – ne však křesťanské, nýbrž k husitské lásce, která pracovala cepy a palcáty. Pán je kdesi poučuje: „Řím jenom vraždil“ – lidumilní husité nevraždili? „Řím náš národ nenáviděl“ – protestanté němečtí a švédští ho milovali? – Řím posílal k národům (i k našemu) věrozvěsty, milosrdné sestry... Žižka připravil jiné

Příloha č. 65

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Věřím jen to, co vidím!⁶⁰⁰

Výborně!

A celým sálem (t. j. světnicí) v hostinci „U moudrého vola“ se rozléhal potlesk. Řečník sebevědomě sestupoval s řečniště, t. j. se stoličky, kterou mu ke stolu postavili, a všichni spojenými silami zalévali pilně všecku tu moudrost, kterou jim do hlav naseł, snad aby začala hodně brzo klíčit.

Za svého působení na dvoutřídní „universitě“ v N. našel jsem jednou tabuli popsanou jakýmsi pravopisným nebo krasopisným cvičením. Jedna věta duchaplnější než druhá, jen co je pravda, každá věrný odlesk nevšední moudrosti pana řídícího, ale nejvíce se mi líbila tato perla: „Víme jen to, co smysly poznáváme.“ Tedy jinými slovy vyjádřena táž šalomounská moudrost, kterou tak sebevědomě vyslovil onen rudý muž u „Moudrého vola“.

Věřím (totiž – správně jste měl říci „poznávám“) jen to, co vidím.⁶⁰¹ Děti mi pak vypravovaly, že jste je poučoval, jak se člověk vyvinul z opice – pane řídící, viděl jste toho člověka, jak se z onoho čtyřrukého živočicha vyklubal? Neviděl? Pak tomu podle své zásady nemůžete věřit! Ale dovolte, pak je to bezcharakterní, tvrdit dětem něco, čemu sám nevěříte! Dále: viděl jste vnitřek naší matky země? Také neviděl? Jakým právem tedy tvrdíte, že nitro země jest žhavé! Viděl jste Ameriku, severní točnu, Jiřího z Poděbrad, Amenofise II., Šinšariškuna nebo Assuritililanyho? Viděl jste blbouna (vyhynulého ptáka na Madagaskaru)? Neviděl? Jak můžete tedy srovnat se svou ctí a vykládat dětem o něčem, co jste neviděl, nehmatal, smysly nepoznal a o čem tedy podle vlastního doznání nic nevíte a več nevěříte?

Byl jsem jednou přítomen zkoušce. Profesor dal kandidátovi (učenému muži jako je náš

nadělení těm, kteří nechtěli zradit své přesvědčení! Co se týče křižáckých vojsk Sigmundových, o tom někdy jindy. Lépe by však pan řídící udělal, kdyby byl svěřené divenky učil římské lásce, katolické, obětavé, nezištné lásce podle vzoru Kristova, nikoli podle vzoru Husova – ten měl lásku jen k svým lidem, a k ostatním (totiž katolíkům) nesnášenlivost.

⁶⁰⁰ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Věřím jen to, co vidím!. *Dorost*. 1935, č. 11, s. 155-156.

⁶⁰¹ Poznávat a věřit jest dvojí. „Věřit znamená přijmout něco za pravdu na základě cizího svědectví.“ O tom si ještě někdy pohovoříme, dá-li Pán Bůh. Fráze „věřím jen to, co vidím“, je tedy nesmysl; co vidím, to mi nemusí jiný teprve dosvědčovat!

řečník v oné hospodě a pan řídící ve své škole) otázku: „Odkud víte, že máte mozek?“ Chudák – takovou otázku nečekal. Začal mluvit něco o vjemech a reflexích, vědomí a sebevědomí, a profesor každý jeho výklad odbyl: „Dobře, to jsou všechno pěkné věci, ale tím jste mi ještě nedokázal, že máte mozek.“ – Ve své nesnázi vyrazil ze sebe: „Každý obratlovec a každé hovado má mozek, tedy i já...“ V posluchárně ovšem haló, a když se bouře utišila, začal profesor: „Dobře, příteli, každý obratlovec má podle vás mozek – v i d ě l jste mozky všech obratlovců?“ Pane řídící!

Ale teď mi dovolu, pane řídící, otázku: Račte učit děti počtům? Ano? Jakým právem?? Jakým právem můžete tvrdit, že $1 + 1 = 2$? Poznáváte tuto pravdu některým smyslem? To bych rád věděl, kterým! Hmatem? Sluchem? Zrakem? Čichem? Vy nemůžete ani tvrdit, že 1 vrabec + 1 vrabec = 2 vrabci. To byste musil napřed sebrat všechny vrabce, co jich kdy bylo, jest a bude, a *na každém zvlášť vyzkoušet*, kolik jich bude, když k jednomu přidáte ještě jednoho, a pak teprv můžete vyslovit onu početní větu.⁶⁰² K tomu by vám, myslím, celý život nestačil. Ale dejme tomu – ale pak byste však ještě nikterak neměl práva tvrdit, že 1 koza + 1 koza = 2 kozy! Vždyť jste se o tom smysly svými nepřesvědčil! A což teprv násobilka a „vyšší“ počítání!

Tato nejjednodušší početní věta ($1 + 1 = 2$) předpokládá totiž poznávání r o z u m o v é od poznání smyslového podstatně rozdílné a nad ně neskonale vyšší. Abych poznal a pochopil onu „rovnici“, je třeba:

a) a b s t r a k c e ; totiž utvořit pojem „jednotka“ – a ten já nevidím ani nehmatám! Vidím jednoho vrabce, jednu kozu, jeden knedlík, a z těchto jednotlivých případů abstrahuji či odvodím pojem „j e d e n“.

b) Ú s u d k u : přidám-li k jednotce jednotku, mám jednotky dvě, ať to jsou vrabci nebo kozy nebo buchty. Jen se otažte rozumných učitelů – ti vám povědí, jak jsou mnohému dítěti těžké první kroky v této vědě a že správné a snadné počítání je vždycky u žáka známka bystrého úsudku a nadání! Jak těžká dětem abstrakce, zatím co smyslové poznání je jim hračkou („vrána je černá, pomeranč je kulatý, švestka má pecku, pes štěká a má 4 nohy, bodlák píchá...“).

Ale nejen v počtech, i v jiných předmětech nesvede pan řídící se svým poznáváním „pouze smyslovým“ nic. Řekněte dětem: „Každá voda je mokrá“ – přesvědčil jste se o tom? Ohmatal jste všechny vody na zeměkouli? „Každý těžký předmět padá k zemi...“ Viděl jste padat všechny těžké

⁶⁰² Přísnější filosof by se na mne teď obořil: „Co pravíte, není nikterak přesné. Kdyby kocour páně řídícího viděl milionkrát poskakovat na dvoře onoho komunistu mezi ptáky a kdyby se k němu přidružil milionkrát druhý okřídlený proletář, bude jejich mňoukavý nepřítel jenom v i d ě t jednoho vrabce, bude v i d ě t dva vrabce, ale ani po milionech případů nepřijde k poznání: „1 vrabec + 1 vrabec = 2 vrabci“, protože i k tomu je třeba ú s u d k u , a úsudek není schopen vytvořit ten, kdo má jen smyslové poznání, ať kocour, ať řídící.“ Ten filosof má pravdu! Nenapadlo nikdy panu řídícímu, proč na příklad opeření v jeho kurníku ještě nepřišli na nápad založit si školu? V okamžiku, kdy by čtyřnohý ušatec poznal: $1 + 1 = 2$, ba kdyby jen řekl: „Já jsem“, je prolomena hráz, a pak čtyřnohé obyvatele zeměkoule nezastaví nic na dráze pokroku a dřív nebo později budou mít školy a pokrokové řídící. Ale aby pan řídící věděl, že nejsem tak zlý, jak onen přísný filosof, přimhouřím oko – vždyť on sám také při svých výkladech ve škole musí přimhouřit oko, aby ti kluci zabezení aspoň poněkud chápali!

předměty? Račte uznat, že i k nejjednodušší poučce je třeba něco víc než pouhých smyslů – je třeba úsudku rozumového, a ten nevytvoříte nikdy bez abstrakce, t. j. bez (všeobecných) pojmů, jež odvozuje r o z u m z věcí, jež člověk napřed smysly poznal.⁶⁰³

Ted' jsem pozlobil pana řídícího dost a obracím se k tobě, milý čtenáři. S tebou chci mluvit rozumněji. K tomu, co jsem řekl, dodávám: V tom spočívá neskonalá přednost a velikost lidského poznání, že se může *vyšinout nad smyslové poznání* a neomezuje se pouze na ně. Vidíš na př. v dáli kouř a řekneš: „Tam jest oheň.“ Vidíš ten oheň? Cítíš ho? Kterým smyslem ho poznáváš? Žádným! Činíš pouze úsudek: „A) Z ohně vystupuje vždycky dým. B) Já však nyní v dáli vidím dým. C) Tedy je tam i oheň, *třeba že ho nevidím*.“ Zableskne a ty očekáváš zahřmění, jež uslyšíš až za chvíli – tvoříš podobný úsudek. Obloha se zakalí a ty poznáváš (ne zrakem, ani jiným smyslem, nýbrž rozumovým úsudkem) déšť, který ještě neexistuje – existovat bude až v budoucnosti.

„Poznávám jen to, co vidím; vím jen to, co smysly poznávám –“, nuže, kterým smyslem poznáváš elektřinu? Mnohý mi odpoví bez rozmyšlení: „Citem... hmatem...“ – Jiný dokonce tvrdí, že zrakem. Příteli milý! Těmi smysly poznáváš jen úči n k y elektřiny (rozzhavený drát v žárovce mi hlásá, že jím prochází elektrický proud..., rána, kterou pocítím při vstupu elektřiny do těla, je také jen účinek této síly), ale ji samu nevidím, neslyším, nečiji, n e h m a t á m – jen konej pokusy na izolované stoličce u třecí neb indukční električky! Tvé tělo bude elektřinou nabito a ty nebudeš mít o tom ani zdání, tak jako celé lidstvo od stvoření světa až donedávna neznalo a jako my smysly nepoznávalo elektřinu atmosférickou, třebaže je jí vzduch plný!

Totéž platí o magnetismu – kterým smyslem rozeznáš magnet od železa? Jen z účinků ho poznávám – ne smysly, nýbrž úsudkem rozumovým! Totéž platí o každé síl e přírodní: přitažlivost, expanse, kohese, neprostupnost atd., i o všech z á k o n e c h přírodních. Nebo vezměme molekulu, atom, elektron – viděl pan řídící tyto věci, které vykládá dětem ve fysice jako docela jisté?

Jdeš ulicí města a čteš: „Zde se provádí léčba horským sluncem“. Podstatou tohoto léčení jsou tak zv. ultrafialové paprsky. Viděl je už některý smrtelník?⁶⁰⁴ – Viděl někdo Roentgenovy paprsky? Neviděl a přece jsou, a věda s nimi pracuje – co by si dnes bez nich lékařství počalo?

Viz tamto u klenotnického krámu ono individuum, jež se za rohem podezřele skrývá. Prostudoval situaci už dávno a důkladně, ví, kdy se krám zavře, potřebné instrumenty má také u sebe, a ted' chutě do práce – za dvě minuty jest uvnitř... A neví ani, kam se dříve vrhnout, tolik zlata

⁶⁰³ Na př. poznávám smysly jabloň, dub, javor, lípu..., z těch předmětů abstrahuji čili o d v o d í m rozumem (nevidím očima!) znaky (vlastnosti) všem společné a vytvořím (rozumem, ne očima) pojem: s t r o m . Pak jsem schopen úsudku: „Lípa je strom.“ Či jste viděl někdy strom jakožto takový? Jenž by nebyl ani lípa, ani buk, ani palma..., nýbrž pouze „strom“?

⁶⁰⁴ Pokusy se dokázalo, že mravenci poznávají ultrafialové paprsky: zda zrakem či jiným neznámým smyslem, je pro naše pojednání vedlejší. Nám netřeba jim závidět; člověka vyzbrojil Tvůrce rozumem a tím poznává, co se vymyká nebo co převyšuje jeho poznání smyslové.

všude! Najednou udělá kdosi jeho úvahám konec – drží ho za límec a nemíní ho pustit. Náš návštěvník neviděl totiž (a nikdo na světě by neviděl) infračervené neviditelné paprsky, které křížem krážem procházejí místností a které v bytě majetníka (snad až v pátém poschodí) ztropí povyk, jsou-li přerušeny. Kdo je přerušil? Náš host svým tělem! Nevěda o tom! Za bílého dne! Asi jako ty bys nevěda přetrhal vlákna pavučinová někde v přítmí. Neviditelné paprsky, co jich už bylo objeveno! Jaké divy se s nimi provádějí! Pomocí infračervených paprsků na př. můžeš fotografovat krajinu v mlze. Na mořském pobřeží nevidět ani krok vpřed – chce snad nezvaná loď užít husté mlhy a nepozorovaně se přiblížit ke břehu? Na fotografické desce se objeví docela jasně! Nevypadá to jako v pohádce? Myslí, že o ní nemají tušení a zatím o ní vědí, zatím co ona nemá tušení, že jest pozorována!

Když byla objevena oběžnice Uran, hned jí hvězdáři předepsali, jak se má kol sluníčka točit. Ale milý Uran si z hvězdářů i jejich výpočtů málo dělal a točil se, jak chtěl. „Tam musí být ještě nějaká nám neznámá oběžnice a ta jej zdržuje.“ Leverrier se posadil, počítal a počítal, a na konec řekl: „Tam a tam obraťte večer své dalekohledy – tam ji musíte najít, je tak a tak veliká.“ Skoro navlas bylo vše správné! Po celém světě se tento objev prohlašoval za triumf lidského ducha a právem! To povznáší člověka nad zvíře, že je schopen poznat věci, jež jsou smyslům buď docela nebo prozatím nepřístupné!

Na naší obloze můžeš vidět souhvězdí Persea a v něm hvězdu Algol. Ta hvězda má temného společníka. Nikdy ho v dalekohledu neužřeli a neužří, nikdy ho na fotografické desce nezachytí (když je temný!), a přece ho objevili, ba vypočítali, jak je velký a že za 3 týdny oběhne svítícího Algola... Není to vítězství bádařského ducha lidského, povzneseného nad hmotu? Hvězdáři vypočtou zatmění slunce nebo měsíce tisíce let dozadu i tisíce let napřed, třebaže ho ještě neviděli. Cuvier má v rukou jedinou kost předpotopního živočicha a určí, jak vypadal, třebaže ho neviděl ani nehmatl on ani jiní..., geologové ti povědí, jak vypadala naše vlast a celá země v té a té geologické periodě (třetihorách, diluviu, v první době ledové), třebaže to neviděli a nikdo o tom nepozůstavil záznamů (už proto ne, že ti živočichové tehdejší neuměli psát), povědí ti, kde stály obrovské lesy stromovitých kapradin atd.

Ale jděme dále. Pověz mi: kterým smyslem poznáváš nedokonalost a nedostatky? Jen rozumem, a to jest důvod, že člověk vyzbrojen poznáním rozumovým, nadsmyslným, je schopen pokroku a vynálezů; zvíře poznáním smyslovým toho nedokáže. Účel a prostředek poznávám r o z u m e m a proto jsem schopen vyrobit nástroje (kleště jsou prostředek, vytažení předmětu jest účel neboli cíl), což zvíře nedovede. Rozumem, nikoli smysly, poznávám povinnost, dobro, ctnost, krásu, hřích, duši, věčnost, Boha...

Tu začíná pan řídící odkašlávat. Ach, pardon, teď jsem zavadil o bolavé místo, jak jsem byl v

ráži. Inu, teď jsme u toho. Bůh, přikázání, věčnost, duše, hřích – o tom my nechceme nic vědět! Vždyť jen proto jsme vymyslili tu zásadu: Věřím jen to, co vidím – tak se Boha nejpohodlněji zbavíme! Tak je to! Všelijaké učené zásady nestvořilo studium a bádání, nýbrž zvrácená vůle je nakomandovala rozumu. Dostat pryč se světa a ze svědomí Boha a jeho zákon! Není-li Boha, není soudce, *není hříchu, není trestu za hřích*, není pekla a pak – vášně a náruživosti, radujte se!! Pak máte volnost, pak můžete dělat, co chcete! Tedy pryč s Bohem! Ale jak? Tisíce let už se konají pokusy, některé duchaplné, některé hloupé (jak tato zásada u „Moudrého vola“ vyslovená a potleskem přijatá), ale všechny ty pokusy jsou jen dokladem lidské omezenosti i lidské špatnosti a dosvědčují slova sv. Augustina: „Největší světa veselost – netrestaná nepravost.“⁶⁰⁵

⁶⁰⁵ Nic nového pod sluncem! Už za dob onoho svěťce (tedy před 1500 lety) byli Šalomouni, kteří hlásili: „Věřím jen to, co vidím.“ Světec jim odpovídá: „U tělesného člověka jediné měřítko všeho vědění jest povrchní běžné vidění. Co ti lidé (hmatají a) vidí, tomu věří; co (nehmatají a) nevidí, tomu nevěří.“ V 10. čísle „Dorostu“ podobnou učenost prohlásila ona 14letá slečinka v Kálalově báchorce: „Věřím jen, co vidím“ a odpověděli jsme jí, že to dovede každé telátko. K tomu není třeba ani učené slečny ani moudrého řidícího.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Byl Hus charakter?⁶⁰⁶

Nezděsil jsi se této vlastizrádné otázky?

Ale upokoj se; já neřeknu, že nebyl charakter, ale také neřeknu, že jím byl. Uvedu několik dokladů.

Hus vystoupil jako reformátor, t. j. nápravce a oprávně upadlé církve a zkažených (prý) mravů tehdejšího kněžstva. „Kněží mají býti chudí jako Kristus... jsou jako psi, kteří se hryzou o kost; vezmi jim kost, a přestanou se hrýzt.“ Krásná zásada, kterou Hus měl, že ano? Měl, ale pro jiné, ne pro sebe. Úřad kazatele (t. j. quasi faráře) v betlemské kapli mu vynášel celé zaopatření a 60 tisíc našich Kč ročně – a k tomu přidej ještě spoustu vedlejších příjmů, ne právě maličkých! Jeho roční důchody mu vypočítal jeho ctitel Flajšhans v 1. vydání své knihy o Husovi.⁶⁰⁷ Ale – člověk zmoudří teprve po skutku. Když byla kniha venku, tu teprv ho asi upozornili přátelé, jakou provedl neprozřetelnost, že dal všem zvědavcům, povolaným i nepovolaným, nahlédnouti nediskretně do mistrova měšce. Proto v druhém vydání knihy o Husových příjmech ani muk!⁶⁰⁸ Milíč z Kroměříže, nazývaný často předchůdcem Husovým, se napřed vzdal bohaté fary týnské a žil chudě jako misionář, než kněžstvo k chudobě povzbuzoval. Betlemský kazatel si své kopy grošů ponechal. Je to charakter?

Kdyby dnes katolický kněz s plným žaludkem kázal o postu a s plnou kapsou povzbuzoval k milování chudoby, řekli by mu, že je pokrytec a měli by pravdu, jako já mám pravdu, když řeknu, že pokrytci jsou malíři, kteří malují Husa s tváří vyzáblou, ascetickou jako trapista, zatím co byl hezky přitloustlý.⁶⁰⁹ Jinde totiž náš betlemský kazatel hubuje, že prý kněží se vozí v kočárech, zatím co Kristus Pán chodil pěšky a dodává: „Já se sice také vozím, ale jen proto, že pěšky chodit

⁶⁰⁶ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byl Hus charakter?. *Dorost*. 1935, č. 12, s. 171-172.

⁶⁰⁷ FLAJŠHANS, Václav. *Mistr Jan řečený Hus z Husince*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1904]. 486 s.

⁶⁰⁸ FLAJŠHANS, Václav. *Mistr Jan, řečený Hus z Husince*. 2. vyd. Praha: J. R. Vilímek, 1906. 488 s.

⁶⁰⁹ Brožíkův obraz je namalovaná lež. Hus tu stojí uprostřed církevních hodnostářů jako beránek mezi vlky, biskupové se tváří, jako by ho chtěli spolknout za živa. – Brožík si měl napřed přečíst u Palackého, s jakou láskou vycházel kostnický sněm Husovi vstříc! A pak fatální liturgické nedopatření – prelát v pluviálu má na ruce manipul... mistr malíř nevěděl, že se k pluviálu manipul nebere, což musí vědět každý kostelník a ministrant, když chystá kaplanovi pluviál k požehnání! Druhý prelát sedí mezi kolegy na židli a cosi rozumuje – s mitrou na hlavě! Což je mitra čepice, kterou si biskup nasadí, když čte třeba noviny? Asi jako obrázky v pohádkách pro děti, kde král a princezna sedí a večeří s korunou na hlavě! Nu, jeho obraz je také více méně báčhorka! a nápis, jež možno někdy pod ním číst („Hus od sněmu Kostnického na smrt odsouzen“) je vyložená lež.

nemohu“, rozumí se, že pro tloušťku, ne pro podagra. Mohl též říci: „Kristus Pán byl chudý, dnes jsou kněží bohatí – a já z pražských kněží nejbohatší.“ Lékaři, uzdrav se sám! Zloděj volá „chyt’te ho“, aby nechytli jeho – Machar svého času dokazoval Hálkovi, že kopíroval německého Heineho, aby si nikdo nevšiml, že ho ještě víc kopíroval on! Pekař ve svém pojednání o sv. Janu Nepomuckému (po prvé vyšlo v jistých pokrokových novinách) připomíná, že Hus půjčoval peníze na úroky, a v redakci mu to pravdymilovní vlastenci škrtli!⁶¹⁰

Chud tedy Hus valně nebyl.

„Zato byl kurážný“. Byl – protože a dokud nad ním král držel ochrannou ruku; jako ta koza v bajce: stála na střeše a láteřila na vlka, stojícího dole, protože věděla, že se jí nic nemůže stát. Pokládáš tu kozu za hrdinu a charakter?

Václav IV. se totiž rozešel s arcibiskupem. Hus využil situace, štvál proti svému představenému – arcibiskupovi – s kazatelnou tak, že týž nebyl v Praze životem jist a musel utéci. V kázáních přicházely výrazy: „Zrádce, nevědomec, blbec, lotr, zloděj, rudý ďábel“ atd. Sděloval s kazatelnou veřejně tajemství, jež mu dříve arcibiskup důvěrně svěřil – je to charakter? Husovi stoupenci týrali ty, kteří se arcibiskupa drželi, zmocnili se jejich far, v kostelích docházelo k pustým výstupům, aby celý svět věděl, jak Hus a jeho lidé prováděli v praxi jeho šlechetnou, tolerantní, bohužel jen papírovou zásadu. „Pravdy každému přejte“. Nu, musili se pomalu zacvičovat na pozdější veliký úkol, který jim byl osudem připraven!

Proč neohrožený hlasatel pravdy a hrdinný mravokárce nehlesl ani slovíčkem proti velikánským chybičkám krále a jeho milců? Inu, věděl dobře: proti králi jen jediné slovo, a ucpe smělcí ústa tak důkladně, že by je už na věky na nikoho nerozevřel. To byl světec, jehož jméno betlemský hlasatel pravdy nosil, jiný hrdina a charakter. Ten řekl pravdu neohroženě do očí nejen fariseům, nýbrž i králi: „Nesmíš – není ti dovoleno –“ Za to ho ovšem Herodes uvěznil a Herodias navedla svou hodnou dcerušku, aby nežádala nic leč jen na míse hlavu nenáviděného kazatele manželské čistoty. Sv. Jan Zlatoústý řekl pravdu císařovně (začež musil do vyhnanství, kdež byl utýrán), sv. Jan Sahagun a sv. Jakub de Marchia mocným tohoto světa, sv. Ambrož a Vasil císařům, soissonsý biskup Ludvíku XV., Bourdaloue (jesuita) Ludvíku XIV. Pompadourové, králově souložníci, odepřel jesuita Sacy rozhřešení, začež se pomstila celému řádu, sv. Stanislav a sv. Tomáš Becket pykali životem, že řekli pravdu králům... Tomu já říkám mravní hrdinství!

Krofta, jenž patří k nejtolerantnějším a nejunírnějším ctitelům Husovým, vidí cosi velikého v tom, že Hus odepřel poslušnost nejvyšší autoritě církevní. Profesor kdesi vykládal totéž: velikost Husova spočívá v tom, že se nepodrobil ani hlavě církve. Rád bych věděl, zda by také pochválil své studenty, kdyby nadšení jeho vychvalováním betlemského hrdiny a roznícení touhou jeho hrdinství

⁶¹⁰ PEKAŘ, Josef. *Tři kapitoly z boje o sv. Jana Nepomuckého*. Praha: Vesmír, 1921. 60 s.

následovat odepřeli profesorovi poslušnost! Když je neposlušnost chvalitebná u Husa, proč ne u jeho studiosů? Ale to je tak: pýcha, furiantství, neposlušnost platí u pánů za ctnost, když to praktikují sami nebo když to je proti církvi, ale jim by ani děvečka nesměla udělat, co Hus papežovi, sic by ji exkomunikovali z domu okamžitě.

Štve-li kdo proti zákonité vrchnosti, je demagog. Hus proti svému představenému šťval! I do nového arcibiskupa se podle zvyku pustil, s kazatelny mu vytýkal jeho ničemnosti, ale když po čase odpadl k husitství, utichly žaloby naráz – najednou byl takový hodný muž! Když přišlo do Čech z Anglie královské poselství a při jisté příležitosti učinilo výrok, že Viklef (od něhož si Hus své učení z velké části vypůjčil) je bludař, podotkl Hus: „Nesud'te, a nebudete souzeni.“ Zase krásná zásada, jíž Hus užíval, když se mu hodila do krámu, a jíž méně dbal, když katolické kněžstvo s kazatelny zostouzel a jemu spílal. Důslednost nebyla silná stránka ani Husova ani Lutherova.

Hrdinství Husovo mělo své meze. Na kazatelně kurážně prohlašuje, že neposlechne, byť papež do Čech celou řůru bul a rozkazů poslal, a ve světnici píše nehodnému protipapeži Janu XXIII. uponižené listy: „Nejsvětější Otče“ a prosí pokorně, aby se nemusil k soudu dostavit – neměl asi příliš čisté svědomí! Sv. Cyril a Metod se nebáli jít do Říma, když byli voláni, Milíč u papeže z bludu obžalovaný se vydal okamžitě na cestu, betlemský neohrožený hlasatel pravdy se vykrucoval, jak mohl. V Římě si vydržoval advokáta, jenž ho hájil – chudý betlemský kazatel! Když konečně do Kostnice jít musil, vyžádal si napřed od císaře glejt – listinu, která ho chránila před zatčením a násilím. S takovým glejtem bych se pustil třeba mezi lidožrouty!⁶¹¹ Sotva do Kostnice přišel, začal láteřit podle svého zvyku proti prelátům jako doma. Jenže Kostnice nebyla Praha. Byl vyzván, aby ztichl, a když neposlechl, byl uvězněn. Jeho vězení však nebylo tak strašné, jak líčí nepřátelé. Zachovaly se nám doklady, že sám papež platil za topení a za peřiny pro něho.

Do Čech psal betlémský milovník pravdy přátelům, že mu bylo řečeno: nedostane veřejného slyšení, leč by „Antikristovým sluhům“ zaplatil 2000 dukátů. Hrál si tedy na utiskovaného mučedníka práva a spravedlnosti a účel mu posvěcoval prostředky. Jenže opis listu byl poslán do Kostnice, a Hus tázan pod přísahou, zda tu vylhanost skutečně psal. Křivopřísežníkem být nechtěl, tolik svědomí ještě měl a proto volky nevolky se přiznal. Charakter, co?

Zdalo se, že si dá říci a zřekne se bludů. Tu však přátelé (Jan z Chlumu) ho zapřísahali, aby nedbal života a neodstupoval od „pravdy“. Ovšem, kdyby byl odvolal jen proto, aby zachránil život, byl by jednal nízce. Čestné bylo odvolat z přesvědčení. Ale patrně je tolik, že po mučednictví netoužil a vychvalované hrdinství betlemského kazatele se hrouť v trosky.⁶¹² Mučedníci šli na smrt

⁶¹¹ Právě tak jednal Luther, když byl volán r. 1521 na říšský sněm do Wormsu. Za své učení podstoupit mučednickou smrt neměl ten ani onen. Když spatřil Karel V. vypaseného reformátora, řekl: „Ten mne sotva na svou víru obrátí!“

⁶¹² I u Palackého zdá se nám, čteme mezi řádky, že Hus šel na smrt z ohledů lidských. „Co by tomu v Praze řekli, kdyby zvěděli, že jsem odvolal!“ Sám prohlásil, že nechce, „pohoršit“ své posluchače v Betlémě. Jan. 12, 43: „Milovali slávu lidskou více než slávu Boží“, a proto z ohledu na farizeje, proti hlasu svědomí a proti svému

ochotně a radostně! Ty nemusil nikdo zapřísahat! Na př. čeští mučedníci, od stoupenců kostnického „mučedníka“ krutě umučení. Hus vykřičel kláštery za hnízda neřestí, a zatím byly školy mučedníků. – Hrdinští husité bezbranným mnichům zapalovali střechy nad hlavou, ruce a uši uřezávali, jazyky vytrhávali, upalovali, a ti zůstali přec pevní, věrni Kristu a jeho víře – a k tomu všemu se mohli vyhnout, kdyby se byli oženili a přidali k jejich pověrám, jak praví Ondřej z Brodu, bývalý přítel Husův. České kněžstvo bylo tehdy tisíckrát lepší než kněží němečtí o sto let později. Luther utekl z kláštera, oženil se s uteklou jeptiškou, a tisíce kněží běželo za ním. Žádná země střední Evropy není mučednickou krví tak prosáklá jako naše vlast.

Zato nad chybičkami svých stoupenců přimhuřoval neohrožený zastánce pravdy oběma očima. Jeho bývalý přítel Pálec píše: „Kdo měl pokoj před tvým jedovatým jazykem? Jenom tvoji spoluapoštolové. Všichni ostatní jsou špatní, jenom ty s nimi (svými stoupenci) jsi ctnostný.“ – Ondřej z Brodu praví, že přimhuřuje oběma očima nad křivopřísežníky, lotry, vrahy, zloděje, rouhače, zhýralce, jen když patří k jeho straně. – Jaký pán, takový krám. Husitské kněžstvo, jak i naši nepřátelé uznávají, sestávalo z nevzdělců, zhýralců, opilců, lakomců, kteří chudobou rozuměli jako jejich mistr ochuzení jiných ve prospěch své kapsy.⁶¹³

Moderní nevěře jest Hus beranem, jímž buší do církve tak jako on do ní bušil, a lákadlem nebo vějíčkou, kterou svádí neuvědomělé katolíky k odpadu. O Husovu osobu jim nejde. R. 1932 chtěla Česká akademie vydat jeho postilu, ačli se sežene aspoň 500 jeho ctitelů, kteří by ji koupili – po náramné agitaci pak sehnali 15. Kdyby dnes betlemský průkopník pravdy vystoupil, byli by jeho nynější ctitelé první, kteří by ho zavřeli, ačli by si na kazatelně tak kurážně podal je i jejich vládu a politiku, jak si „podával“ arcibiskupa. Načpak si páni hned po převratě zavedli kazatelský paragraf, jeden z prvních zákonů v republice? Aby nikdo nedostal chuť kráčet ve šlépějích jejich patrona. Co nechceš, aby tobě jiní činili, nečín ty jim – sami si nedají líbit nic, a duchovní vrchnost si měla podle jejich názoru dát od svého betlemského podřízeného dát líbit všechno.

(Viz P. Ráček, *Dějiny čsl.*)⁶¹⁴

přesvědčení se mnozí Krista vzdalovali. Tvůrce starokatolické sekty Döllinger popíral neomylnost papežskou. Na konci života viděl, že pochybil, ale rozhodnout se k návratu do církve? „Co by tomu svět řekl, že profesor dr. Döllinger odvolal!“ On tedy neomylný byl! P ý c h a jest semeníště, z něhož vyrůstají všichni bludaři, co jich bylo a bude.

⁶¹³ Namítne se snad, že toto líčení Husa je jednostranné. Nepopírám – ale nám nešlo o to, abychom vylíčili celého Husa, nýbrž uvedli na pravou míru jednostranné líčení Husa jako ideálu vši ctnosti a velikána mravní dokonalosti, jak to píše naše školní učebnice. Zajímavé by bylo srovnat Husa s Lutherem. Tak sprostý jako německý oprávec církve nebyl – Lutherovy spisy obsahují největší sprostoty, jaké ve světové literatuře lze vůbec nalézt – nečistotu mu historie taktéž nevytýká; Luther zase nebyl hamižný. Společná oběma byla nebetyčná pýcha a demagogie a oba „pracovali“ pod ochranou světského ramene, které nakonec dolehlo na Husa – ne však na jeho německého kolegu.

⁶¹⁴ RÁČEK, Blažej. *Československé dějiny*. 3., dopl. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948, s. 127-153. Kuncířovy knihy; sv. 380.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?⁶¹⁵

Takové otázky není radno dávat, sice tě vykřičí za vlastizrádce a pak hled' sám, jak by sis pomohl z kaše! Spíš bychom si mohli dát otázku – zda byla zlatou dobou našich dějin – to by se jakž takž sneslo. Prorok Isaiáš líčí zlatou dobu mesiánského věku: „Až přijde Mesiáš, Král národů, promění národové meče své v radlice a oštěpy zkují v srpy, nepozdvihne meče národ proti národu a nebudou se cvičiti k boji, pokoje nebude konce, bydleti bude vlk s beránkem, býk a medvěd spolu pásti se budou.“ Jeden náš básník o husitech složil jinačí písničku: zkuli prý radlice v meče a srpy v oštěpy. – Mně se však přece jen zdá, že více požehnání přinesla lidstvu první proměna než druhá. Tam konec krveprolití, zde potoky krve.

Ale nechme toho a všimněme si husitských válek trochu zblízka. Žižka prý zachránil český jazyk a národnost, bez něho prý by zahynula v moři cizáctví. Podotkněme napřed, že německému živlu otevřeli brány do země poslední Přemyslovci, zvláště oba Otakarové. Města byla veskrze německá, když nastoupil vládu Karel IV. – dnes v některých učebnicích snižovaný, a sice proto, že byl smýšlení čistě katolického.

Tento král, vlastenec jako žádný před ním ani po něm, nařídil jako císař německým knížatům, aby své syny dali vyučit češtině, a Němcům v Čechách usedlým nařídil, aby své děti naučili „velebnému jazyku, kterým sv. Václav, Vojtěch a Prokop Boha chválili“. Pekař, liberální profesor, praví: „Města by se byla počestila i bez husitské revoluce, a byla by si při tom zachovala svůj blahobyť, a byla by se počestila i města na Moravě, nebýti husitských válek, zatím co zůstala německá až do nejnovější doby“, to jest do převratu. Čeští preláti za Karla IV. docházeli vysokých hodností i za hranicemi. Takové zázraky Žižka nedělal, aby naráz z Němců vyrobil Čechy!

Co se hospodářské stránky týče, byly války husitské pro národ neštěstím! Týž profesor praví: „Před husitskými dobami se vedlo selskému lidu nejlépe. Husité zničili církevní statky, pobrala je šlechta a měšťanstvo, a selský stav byl ujařmen daněmi a robotami způsobem neslýchaným.“ Husitská revoluce vznikla z bujnosti a nevázanosti, měli se příliš dobře a píchalo je dobré bydlo.

⁶¹⁵ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. *Dorost*. 1935, č. 13-14, s. 187-188. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. *Dorost*. 1935, č. 15-16, s. 203.

Svou „kulturní“ práci začali husité v Praze. Roku 1419 vyhrnul se lid oujezdskou branou na kartusiánský klášter, rozbíjeli oltáře, sochy, obrazy, náhrobky v kryptě, ve sklepech snědli a vypili, co mohli, ostatek zničili, chrám i klášter zapálili. Jméno zastrčené uličky na Smíchově připomíná, kde klesla v prach jedna z nejkrásnějších památek gotického umění v naší vlasti, *ne mečem nepřátel – nýbrž fanatismem a vandalstvím vlastního národa!* Vyšehradský kodex, který ty hrůzy přetrval, cení se na 50 milionů Kč. Kolik takových vzácných rukopisů bylo zničeno! Národního jmění přišly ve zkázu celé miliardy, o kulturní zkáze nemluvě!

Toto přepadení bezbranných mnichů a vydrancování nehájeného kláštera byl první „hrdinský“ čin „slavných“ husitů, za nímž následovaly jiné: hrdinové dostali kuráž a řádili bohapustě ve všech pražských kostelích. Jenže podobného hrdinství byly schopny i bandy pařížské luzy roku 1792 a 1871 a já myslím, že vandalsky řídit, bořit a pustošit, kde nikdo se nebrání, by dovedl leckdo spíš, než něco pořádného postavit! Hordy nevzdělaných a surových Maďarů a Mongolů to také dokázaly, jenže ti měli tolik rozumu a pustošili země cizí, nikoli svoje!

Žižka, který se postavil v čelo husitským vojskům, měl divnou minulost, jak Pekař nedávno dokázal. Několik let prožil mezi lapkami, t. j. ve zbojnické rotě silničních loupežníků, kteří v jižních Čechách přepadali bezbranné kupce a pocestné, o vše je oloupili a zabíjeli; 50 jeho kamarádů bylo v Praze oběšeno, Žižku zachránil Václav IV. Pekař praví, že boj Táborů byl jakoby veliký podnik takových lapků. Za to, že tento profesor pověděl veřejnosti pravdu, ve starých pramenech nalezenou a zaručenou, dostal jméno „hanobitel českých dějin“ od pokrokových a „pravdymilovných“ ctitelů Husa – neohroženého prý hlasatele pravdy.⁶¹⁶

⁶¹⁶ Jeden učitel mi vypravoval: „Pověděl jsem ve škole, jakou měl Žižka minulost, a celý učitelský sbor se na mne sesypal jako sršně: že prý podlamují národní citění žáků, ohrožují jejich vlasteneckého ducha, hanobím naše národní velikány, a hrozili denunciací u školních úřadů.“ – K tomu bych dovolil podotknouti:

a) Když začal svého času boj proti rukopisům, neleželo pánům valně na srdci „národní citění“ ani „perly národní literatury“, to tehdy bylo slyšet jinou řeč! „Pravda nade všechno... než falešnou historii, raději žádnou...“ Nechtěli by páni aplikovat tyto zásady také na svého husitského národního hrdinu?

b) Což jsme my Češi taková žebrační, že musíme své „národní citění“ podepřít lží, aby jakž takž na nohou stálo? Opírá se všechno naše národní sebevědomí jen o Husa a Žižku? Pak jsme skutečně žebrační jako kočující Mongolové na mandžuské stepi, kteří ve stanech v hadrech na zemi sedí a vzpomínají Tamerlana: v tom jediném jménu je obsažena a jím se vyčerpává všechna jejich „slavná“ minulost a všechno „národní citění“ a sebevědomí. Vlastně – ti by byli lépe na tom, než my! Ti se aspoň nemusí utíkat ke lži a líčit svého Tamerlana jinak, než jaký ve skutečnosti byl! Musí-li Taliani lhát a své národní „hrdiny“ Garibaldiho a Cavoura omalovat na bílo, a právě tak Prušáci svého „velikého“ Fridricha II., aby se žáci nedověděli, že jejich slavný stát je dílem prohnanosti, věrolomnosti, perfidie, loupeže a nemuseli se za to stydět: to chápu! Ale my? Náš národ měl slavnou a krásnou minulost už před Husem a Žižkou a zůstal by sebevědomým národem i *bez nich!*

c) Nehne se v pánech svědomí, že jim účel posvěcuje prostředky? Musíme lhát, abychom podporovali národní citění!

d) Nesmíme své předky stavět do nepříznivého světla – proč tedy zostouzíte a hanobíte katolické kněžstvo Husových dob? Jsou oni mužové méně vašimi předky než Žižka a Hus?

e) Vy vychvalujete husity až do nebe, dopřejte tedy i nám, abychom na základě zaručených historických fakt a objevů nejnovějšího vědeckého bádání zase očistili hanobené „naše“ lidi a ukázali vám chybičky lidí vašich! Či jsme my katolíci tak otrocké povahy, abychom si řekli: „Má-li se do někoho kopnout, ať se kopne do nás, my jsme na to už zvyklí od Jirásků“?

f) Je protestantská vyľhanost, že Jan 23. prožil několik let mezi piráty, než se stal papežem, ale je pravda, že Žižka

Prý stačí docela to, co jsme o husitství dosud věděli, t. j. dosavadní nepravdy a lži. Že byl Žižka vojenský talent prvního řádu, to nikdo nepopírá. Ale dostačí to k tomu, abych koho nazval hrdinou? Pak bychom musili hrdiny nazvat na př. i loupežníky, kteří svého času obývali na východě onu tvrz, o kterou se marně pokoušeli i rytíři Templářského řádu, a přec každý onu peleš nenazval jinak leč lotrovskou. Již sv. Augustin praví: „Mučedníka nedělá statečnost v mukách, nýbrž důvod, pro který muky snáší.“ A hrdinou činí svatá věc, pro niž bojuje, ať svoboda vlasti nebo cokoli jiného, a velkodušnost se statečností spojená. Či nazveš hrdinou zločince, o kterém se dočítáš v dějinách, že po spáchané vraždě nejhroznější mučení otrle snášel a slova nedal ze sebe vynutit?

Vezměme zahraniční jízdy husitů, jež se vychvalují ve školách jako zvláštní hrdinství. Ve skutečnosti se husitům zalíbilo drancování více než práce na poli, a když jejich zásluhou země pustla, že nebylo co jíst, podnikali výpravy do ciziny, aby odtamtud přinesli domů kořist. Vpády do Rakous a do Němec můžeme nazvat odvetou za vpády křížáckých vojsk do Čech. Budiž; ale jak omluvit vpády do Slezska a Lužice, jež patřily k zemím koruny České? A co vpády na Slovensko a nelidské týrání slovanských bratří, kteří jim neublížili v ničem? V městečku Lubij v Lužici byl farář od koní rozčtvrcen (což byl krutější trest než samo upálení), a proč? Protože prý měšťany „popuzoval“ t. j. vybízel, aby se bránili. Tedy ani bránit se nikdo nesměl! V Kladsku dobyli Radkova, faráře nutili, aby odpadl k nim, a když odepřel, zabalili ho do slámy a zapálili, a on jako živá pochodeň potácel se před nimi, až klesl. Tedy Nerona napodobili husitští hrdinové! Jiný kněz tamže pro víru uvržen do vařící vody. Na Slovensku plenili a pálili vsi a městečka, obyvatelstvo pobíjeli, a zvláště na bezbranných klášteřích ukazovali své hrdinství. Podobně hospodařili všude, kam přišli, a šířili postrach českého jména daleko široko.

Chce-li kdo v těchto vítězných výpravách, na nichž spáleno na tisíce měst a vsí, vidět cosi hrdinského, budiž. Ale pak ho žádám, aby byl nestranný a prohlásil za hrdinné též vpády surových Maďarů do říše velkomoravské a do Němec; ti hospodařili právě tak jako husité, nikdo se jim neubránil, postrach před nimi děsil kde koho, lid se také před nimi skrýval v lesích a horách, a s bohatou kořistí se vraceli domů. Totéž platí o vpádu jiných hrdinů, Tatarů, do Evropy. I z nich šla hrůza a bázeň, vše pustošili a plenili. Tataři vzpomínají na onu dobu se stejnou pýchou jako na udatné husity jejich méně udatní potomci, a Tamerlan jest jejich národní hrdina jako nám Žižka. Španělští dobyvatelé Ameriky, Cortez a zvláště Pizarro, se dopouštěli na pokojných Indiánech zhovadilostí a krutostí neslýchaných, přepadali proti všemu právu jejich říše, drancovali, kradli, se světa je nelidsky zprovozovali, celý svět je nazývá lotry, jen Španělé jsou na ně hrdi jako na velké

prožil několik let mezi silničními loupežníky, než se stal vůdcem božích bojovníků.

Zajímavo jest, že kdesi pokrokoví učitelé „protestovali“ proti dru. Pekařovi. Proč? Snad proto, že rozhání tmu a do plesnivé „vědy“ historické jeho přičiněním vniká svěží vzduch? Místo „protestování“ raději se chopte práce a dokažte mu, že nemá pravdu!

muže, a stejně slova uznání musí pro tyto ničemy mít i naši velebitelé husitů, chtějí-li být nestranní. Pak nesmějí láteřit na Karla Velikého, že násilím přinutil Sasy k přijetí křtu. Vždyť husité jednali hůř než on; on dal vzpírající se utopit, husité je upalovali; on asi 4 tisíce, husité statisíce; on ozbrojené, husité bezbranné.

Krom toho dovoluji si poukázat na to: Benátčané, dnes líné město, je pyšné na bývalou slávu. Španělé, dnes žebrácký národ, jsou pyšní na bývalou moc, a u nás zbabělí páni jsou pyšní na statečné husity. Když 1919 vpadli Maďaři na Slovensko, byli vyzváni všichni vlastenci, aby dobrovolně šli hájit vlast. Kdesi velicí ctitelé husitův v Sokolu se vykrucovali a vykroutili: staří řekli: „My máme rodinu, ať jdou mladí.“ Mladí pravili: „My jsme ještě života neužili, ať jdou staří.“ Že císař Zikmund proti Čechům zval na pomoc křížáky z Německa, a že papež sám dal hlásat křížovou výpravu proti Čechům, jest snad našemu národnímu citění nemilé, a byli bychom rádi, kdyby se tak bylo nestalo. Ale nezapomínejme, že na konec země sama, t. j. pokojné obyvatelstvo mělo husitského řádění až po krk, protože boží bojovníci řádili tak, a zřídili a zpustošili zemi tak, že jen Švédové ve válce 30leté se jim vyrovnali. Nikdy země od cizích vojsk neutrpěla takových škod jako od českých husitů. Kdyby po každém zničeném klášteře a chrámu zůstaly dva pilíře jako v Benešově, celá vlast by byla pokryta lesem takových sloupů. A pak, divme se, že papež hlásal křížovou výpravu proti Čechům na záchranu sv. víry, když i náš velebný Komenský ponoukal německé vládce k výpravě do Čech, aby zachránili protestantství, a nad tím se nikdo nepozastaví, ani nad hrůzami, které natopila ta cizí vojska protestantská v naší vlasti. Nedávno vyšlo v Polsku vědecké dějepisné dílo, kde se dočítáme, že Komenský při obléhání Lešna zradil město Švédům, český bratr protestantům.

Co se týče náboženské stránky husitských bouří, Husa si na prapor připevnili všichni, ale společného s ním neměli nic leda odpor proti církvi. Mírní husité se jeho bludů nedrželi, jim šlo jen o přijímání z kalicha, což byla vlastně malichernost a hloupost, kterou jim mohla církev dovolit k zabránění tolika krveprolití. Táboři zase šli dále než Hus, ti byli blouznivci jako valdenská sekta a zavrhovali vlastně celé křesťanství, takže byli skoro neznabozi. Svátosti na př. neuznávali, ševci sloužili mši a ta vypadala podle toho, hostii nosili v dřevěné monstranci na žerdi do boje atd. Na únor 1420 předpovídali konec světa, oni prý jsou andělé pomsty, vyslaní od Hospodina; kdo se k nim nepřidá, bude prý potřen jako satanáš. Hloupí lidé jim věřili, prodávali všečen majetek a peníze kladli v Táboře do kádí – Žižka potřeboval také peníze pro válku a ukládal veliké daně. Když ale konec světa nepřišel, co měli svedení dělat? Byli na mizině, volky nevolky se musili přidat k tábořským bandám a loupit s nimi. „Bijte, zabíjejte, nikoho neživte“, končila píseň božích bojovníků, kteří mysleli, že tím Bohu slouží, když všechny kacíře (t. j. katolíky), pobijí. Jak to Pán předpověděl! Dějepisec Eneáš Silvius praví: „Žádné království nemělo tolik nádherných chrámů

jako Čechy.“ Bylo tedy co bořit a loupit. A při tom nějaký Machar kroutí pokrytecky očima, že církev ničila v Římě pohanské modly, prý drahocenné památky pohanského umění. Pravím: Co bylo umělecké, to církev neničila, nýbrž proměnila v chrámy křesťanské; umělecké sochy byly ovšem z veřejného života odstraněny, ale ne zničeny, a spisy i knihy pohanské byly uschovány a studovány v klášterních knihovnách. Jenom husité ničili vše napořád, až se zhnusili i mírným kališníkům, a ti spojení s katolíky učinili jejich řádění konec u Lipan. Vždyť již za Žižky vstupovali do řad Táboritů dobrodruzi z Německa, násilníci a lupiči, a spojenými silami s božími bojovníky drancovali kláštery. Když nasbírali dost peněz, vraceli se domů a dělali jakožto husité českému jménu ve světě reklamu pochybné ceny. Že u Lipan nebyla poražena česká demokracie, že Táboři a demokraté jsou věci docela různé, vysvětlil a dokázal pánům Pekař!

Při nedávných oslavách Žižkových napsal kdosi: „Žižka zabil středověk.“ Kdo to napsal, mohl by se směle postavit vedle svého čtyřnohého kamaráda k jesličkám. Žižka byl tedy povýšen nad středověkou omezenost, zpátečnictví a nesnášenlivost, jak říkají! Toho důkazem asi je, že každý katolík, jenž husitům padl do rukou, byl nelidsky utracen, když se nechtěl zřici víry. Husita Vavřinec z Březové píše o fanatismu svých souvěrců: „Řádili hůře než Nero, katolíky upalovali a ještě většími mukami se světa zprovozovali.“ Ve školních učebnicích se tvrdí, že byli velkomyslní. Asi jako v Chomutově, kde zrušili dané slovo; táborské ženy obraly paní a dívky, jimž slíbena svoboda i život, o šperky i šat, a pak je nacpaly do chalupy a upálily.⁶¹⁷ Tato krvežíznivost je důkazem, že husité byli duchovně spřízněni s různými středověkými blouznivci, kteří později se vyskytli i v protestantských sektách. Tehdy Orebité na Hradecku kněze zhovadile mučili, ale nešetřili ani laiků. – V Berouně rytíř Jan Koblih nechtěl přijímat pod obojí, byl zavěšen nad oheň a pomalu pálen na chodidlech, holeních, kyčlích a pak na celém těle. Při obléhání Plzně padli mnozí katolíci husitům do rukou, byli mučeni žízni, aby za kapku vody prodali víru, ale raději umírali v hrozných mukách. Při dobytí Mohelnice byli mužové pobiti, ženy a děti upáleny, což ani Mongolové pronásledovaným křesťanům nedělali, aby totiž děti a ženy ohněm mučili. O znásilňování řeholních sester, což krom božích bojovníků ve středověku ani nejhorší bandité nedělali, nechci mluvit. Snad právě tím zabil Žižka středověk a ukázal se důstojným předchůdcem bratrských protestantských Švédů?!

Husité prý bojovali za ideu, za velkou myšlenku. Jakou? Národní či náboženskou? Za Jiřího z

⁶¹⁷ Sto let před Žižkou vydal granadský král Juzef, vyznavač Mohamedův, tento rozkaz: »Ve válce nesmějí moji vojáci zabíjet křesťanské starce, nemocné, ženy, (dívky), děti a bezbranné mnichy.« To byli husité jinačí hrdinové než tento Maur! Ti »neživili« nikoho, ani bezbranných. Nynější ctitelé betlemského zastánce svobody náboženské ukázali po převratě, že by měli sto chutí kráčet ve šlépějích svých udatných předků. Hájit vlast jim sice zrovna nevonělo (Slovensko!), zato k jiné »kulturní« práci měli kuráže dost – zašlápnout katolíky jako škodlivý hmyz. Vzpomeňme návrhů zákonů po převratě učiněných! Že v našem státě katolická církev dosud trvá, za to máme co děkovat nikoli jejich toleranci, nýbrž jedině tomu, že jsme si vzali k srdci otevřené přátelské slovo: tolik práv budou v republice katolíci mít, kolik si jich dobudou – ovšem ne cepy a palcáty, nýbrž právní cestou.

Poděbrad nechtěli ani slyšet o smíru s Římem, dokud nedostanou kompaktáta, a za 60 let po jeho smrti říkali posměšně „vopaktáta“, zřekli se na sněmu Husa i jeho spisů, pokud se prý nesrovnávají s Písmem,⁶¹⁸ a otevřeli dokořán bránu cizáckému náboženství Lutherovu, jediný národ kromě Němců. To jsou ti velebení čeští národní hrdinové, kteří německým osadníkům otevřeli hranice, jejich vinou jest třetina Čech německá. Tak to doklepali potomci božích bojovníků! Na konec místo sebe najímali do vojenských služeb žoldnéře, kteří krváceli nečestně na Bílé Hoře nikoli za vlast, nýbrž za německý protestantismus. Kdyby se byli za Jiřího smířili s církví, byla by naše vlast měla svého domácího krále, byli by se sotva na trůn dostali Habsburkové, a snad by byla brzo zase dosáhla bývalého rozkvětu, zatím co hnutí husitské ji uvrhlo po padesáti letech do propasti bídy a ponížení, a po 200 letech na pokraj hrobu.

Mezi tím, co u nás kraloval Jiří, vládl v Uhrách Matyáš. Nemáme zvláštních sympatií k tomuto odpůrci našeho krále, ale uznat musí každý: Za krátkou dobu svého panování zvelebil svou zemi velice. V Budíně založil ohromným nákladem proslulou knihovnu, tamtéž a v Bratislavě založil university, podporoval vědy a umění, zdaleka zval stavitele a jiné umělce, aby zvelebili jeho sídelní město. Kolik monumentálních staveb a kolik uměleckých památek pozůstavili po sobě husité? O jejich lásce k vědám a umění mluví zbytky rozbitých chrámů a klášterů, jakož i spálené knihovny. Když turecký sultán dobyl Budína, odvezl Matyášovu knihovnu do Cařihradu. – Škoda, že města nedobyli boží bojovníci! Ti by si byli věděli s knihovnou radu! Barbarský Turek šetří knihovny v zemi cizí a naši „praví“ křesťané... Universitu sice nezaložili, za to však v universitě pražské, založené od katolického Karla IV., hospodařili výtečně. Posluchárny zely prázdnotou, pavouci si v nich pletli klidně své sítě, jediná filosofická fakulta se udržela za živa a „vzkvétala“, vychovávajíc učitele pro vesnické školy, na posměch celé vzdělané Evropy.

(Podle Ráčkových Dějin čsl.)⁶¹⁹

⁶¹⁸ Huse! Čím kdo hřeší, tím bývá trestán! Ty ses pořád oháněl na kostnickém sněmu, aby ti dokázali z Písma, že nemáš pravdu, a teď tvoji vlastní lidé prohlašují, že ti neuvěří, dokud ty nedokážeš z Písma, že pravdu máš! Jinými slovy: tys chtěl od církve, aby tvé bludy vyvrátila Písmem (jakým právem? Je Písmo jediný pramen víry? Jsou v Písmě obsaženy *všechny* pravdy sv. víry?), a teď chtějí tvoji lidé, abys jim dokázal ty své bludy Písmem! A to se ovšem nepodařilo ani tobě za živa, ani tvým stoupencům po tvé smrti.

⁶¹⁹ RAČEK, Blažej. *Československé dějiny*. 3., dopl. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948, s. 156-189. Kuncířovy knihy; sv. 380.

P. Marianus T. J. čtenářům Dorostu⁶²⁰

Milí přátelé!

Vy neznáte mne a já neznám vás. To mi však nevadí, abych vám neposlal po redaktorovi malé psaníčko. Slyšel jsem od něho, že s radostí vítáte a horlivě čtete naši novou rubriku „Výzbroj na obranu i výboj“. Z toho vidím, že máte bojovného ducha, a sice v nejušlechtilejším slova smyslu – bojovného ducha ne k bohapustým rvačkám, nýbrž na obranu nejsvětějších statků, jako kdysi výkvět křesťanského rytířstva. Jsme církev bojující – naši předkové říkali „rytěřující“ – termín, odvozený od slova rytíř. Ano, tak se sluší na katolického jinocha. Ne sedět za pecí, ne se tlačit do koutka a zbaběle mlčet, ne bezcharakterně ke každé urážce svaté víry kývat. Být rytířem a vládnout mečem, ovšem nikoli vražednou zbraní, nýbrž pochodní pravdy, světla a slova Božího, o němž čtete v Písmě sv., že jest „ostřejší než meč dvojsečný, na obě strany broušený“.

Dějiny sv. víry jsou neustálý boj světla s temnotou, světla pravdy Boží s knížetem temna a lži. Jaká čest pro nás, že smíme mít podíl na tomto světovém zápase, a sice na straně světla a pravdy, Krista a víry, svobody a dobra! Naši nepřátelé, proti nimž tasíme meč? Služebníci temna, satana, otce lži, nepřítelé lidského pokolení, jehož cílem jest zotročit nás, povoláné k svobodě synů Božích. Jak ti lidé proti nám bojují a jak nás „milují“, to víte stejně dobře jako já. Víte však, co je nejvíce hněte (hanák by řekl „žere“), co jim jde nejvíce na nervy a proč nejvíce zuří? Když vidí, že nejste hloupí, že se dovedete ozvat a bránit, že si nedáte namluvit jejich rozumy, že nejste omezení!

Ano, milí přátelé. Uvidí-li, že rozháníte tmu, že otvíráte oči, že studujete, že se dovedete ozvat a jejich fráze odbýt, budou se snad zlobit, budou láteřit, budou zuřit (po hanácku: „se vztekat“ – ale já nejsem Hanák, aby nedošlo k nedorozumění!), všechno možné budou dělat, jen jednu věc ne: smát se nebudou – leda jedovatým, bezmocným výsměchem vás budou chtít umlčet. To máte tak, jako když státy Malé dohody uzavřely pevný spolek „na obranu a výboj“ – kdo tehdy nejvíce běsnil? Italie? Proč? Jenom proto, že Malá dohoda nebyla hloupá! –

Tedy neleknout se, když někdo na vás zařve! To jest odjakživa jejich první manévř. V době, kdy se rodila jistá sekta, jela do věčného města jakási deputace. Jenže chudáci nepořídili a teď se radili, jak doma tu ostudu zalepit. „Nu, ty lidi doma si vezmu na starost já – já na ně houknu, a oni budou zticha“, řekl jeden, jak to na něho později jeho „kolega“ prozradil. „Já na ně houknu“ – a já pravím: ty se zas nedej! Tím, že na vás kdo houkne, ještě nedokázal, že má pravdu on a ne vy!

⁶²⁰ P. MARIANUS. P. Marianus T. J. čtenářům Dorostu. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 218.

Houkne-li kdo na vás, houkněte vy na něj!

Ale daleko nižší, bezcharakternější, ale bohužel nebezpečnější a obávanější je jiná zbraň: výsměch – jedovatý jízlivý posměch. Této zbraně se odjakživa chápe kde který neznaboh, když nemá jiné, a jak se proti ní bránit? Jeden starý pán (už je na věčnosti), jenž neměl ve zvyku mluvit v rukavičkách, řekl o těchto průkopnících pravdu, že mají slintavku a po příkladě svého patriarchy Voltaira po všem slintají. Nic před nimi není jisto, nic není tak svaté a čisté, aby to svým hadím jedem nepokáleli, a jsou při tom dobře vědomi, že zákeřnickou zbraní vládnou. Víte, kdo byl Pietro Aretino? Narodil se toho roku, kdy Kolumbus objevil nový svět. Ten člověk měl jediný talent: jedovatý výsměch. Před jeho jedem nebyl nikdo jist a velcí páni mu posílali značné dary, aby si vykoupili pokoj a chránili se před jeho jedovatým perem. Karel V. na př. mu poslal drahocenný zlatý řetěz po své nezdařené výpravě tuniské, aby ho nesesměšňoval před celou Evropou, a Aretino odpověděl: „To není mnoho...“ Dělal ještě milosti, že nechal tak lacino císaře na pokoji. Jednou sesměšňoval v jakési básni jednoho šlechtice, jenž neměl chuti se vykoupit. Ten však řekl: „Zlata nemám, ale co mám, to mu dám.“ Počkal si na něho, a místo 50 dukátů mu dal 50 ran karabáčem – pomohlo to také! Jedovatí a jízliví bývají zbabělci!

Vy ovšem nemůžete sáhnout k takové obraně. Jak se tedy bránit proti výsměchu? Přátelé, právě zde se ukáže veliký duch. Zde nezbyvá než jimi pohrdat, jít svou cestou a nedbat jich. Kdesi vystoupil po prvé před obecenstvem jakýsi virtuos. Někteří však už předem byli proti němu zaujati, spekulovali, jak mu udělat ostudu a přišli na tento nápad: Na konci přistoupí k němu najatý výrostek a „jménem občanů“ mu podává místo věnce otep sena. Ale náš umělec nebyl na hlavu padlý, přijal ten dar a řekl: „Dobráci, sami si to od úst utrhli a mně to dali“ – a situace byla zachráněna. „Co měli, to mi dali.“ Pomyslete si to i vy! Ti lidé co mají, to nám dávají, a co dovedou, to dělají. Pes i na svatého štěká – co má svatý dělat? Jít dál a nechat ho štěkat! Před lety ve Volné myšlence jeden bodrý junák poslinal celé exercicie, na něž ho kdosi jako slidiče poslal. Hlupákovi ovšem takové „důkazy“ (t. j. jízlivý výsměch, pocházející z bezmocného vzteku), imponují, hlupák křičí „výborně“, rozumný však jimi pohrdá. Takovým lidem se vyhnu (s nimi a s blázny není rozumná řeč možná), nesnížím se k jejich nízké úrovni, nebudu sprostotou oplácet sprostotou, ale také nikdy nezradím své zásady, abych měl od takových pokoj. Plukovník Fojt prohlásil vůči takovým: „Nebál jsem se v boji praskání granátů, nebudu se bát v míru plácání hlupáků.“

Vězte, že tím si vážnosti nezjednáte u nikoho, budete-li se za své přesvědčení stydět, lečjakého mluvky se bát, do koutka se tlačit, nebo dokonce stanete-li se nevěrni své nejsvětější přísaze a svému rytířskému slibu, jež jste svému generalissimovi při křtu sv. složili a při sv. biřmování obnovili. Jména „zbabělec, zrádce“ nebyla nikdy čestná. Neohrožené slovo, nebojácné oko,

neochvějné srdce – to necht' vyznačuje vojína Kristova, a k tomu ještě život, jenž musí být v souhlase s mým přesvědčením, a pak budete tvořit armádu rytířů: hotových pod praporem sv. kříže stát a bojovat, nikdy však neustupovat a neutíkat – rytířů, o nichž bude platit slovo: „Vojín Kristův umřít za svatou věc může, poražen být nemůže.“

S božským Dítěm žehnej vás svatá Panna v každý čas! P. Marianus.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“⁶²¹

Že za mých studentských let nebyla studující mládež na tak nízké úrovni mravní, dosvědčí každý, kdo asi před 40 lety s ní měl co dělat. Samí andělé to sice nebyli, ale protože se nepěstovala volná láska, nebylo umravňujícího kina ani zjemňující koedukace, nebylo též příležitosti ke hříchu a studentík místo do kina vzal do rukou knihu. Kdo byl horšího kalibru, mařil čas indiánkami, později detektivkami. „Lepší“ lidé čítávali vzdělávací spisy. Zvláště po historických románech jsme pásli.

Historický román – jak jím oživnou suchá data dějepisné hodiny! V něm dostane vše barvu a život! Quo vadis,⁶²² Ben Hur,⁶²³ Irena,⁶²⁴ Fabiola⁶²⁵ tě zavedou do katakomb. Prožíváš v mysli vítězné boje a zápasu hrdinů Kristových. „Říše chrysantém“⁶²⁶ tě přenese do země vycházejícího slunce, do století císaře Taikosamy a Dayfusamy, japonských to Neronů, Manzoni ti v „Snoubencích“⁶²⁷ vymaluje úchvatně život v Lombardii začátkem 17. století, v „Zázračné květině woxindonské“⁶²⁸ se dovíš o hrdinství vyznavačů Kristových za dob anglického pronásledování, „Flanderský lev“⁶²⁹ od Conscience ti líčí osvobozovací boj statečných Vlámů začátkem 14. století atd.

Pak jsem vzal do rukou Jiráskovo „Temno“⁶³⁰ – ale spadl jsem s nebe na zem. Vím sice, co tvrdil Schiller: „Historická osoba si musí v mých rukou dát líbit všechno“, t. j. ve svých dramatech

⁶²¹ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 219-220. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 18, s. 239-240.

⁶²² SIENKIEWICZ, Henryk. *Quo vadis?: Román z doby Neronovy*. Nové oprav. vyd. Praha: E. Beaufort, 1902. 807 s.

⁶²³ WALLACE, Lewis. *Ben Hur: Povídka z dob Krista Pána*. 2. vyd. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1903. 707 s. Knih. našeho lidu; VII, 1.

⁶²⁴ Irena: *Povídka z dob Domicianových*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1903. 484; 275 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1903; číslo 90.

⁶²⁵ WISEMAN, Nicholas Patrick. *Fabiola, čili, Církev v katakombách*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1857. 597 s. Bibliotéka povídek vydávaná Dědictvím ss. Cyrilla a Methodie; č. 1.

⁶²⁶ SPILLMANN, Josef. *V říši chrysanthem: Episoda z dějin Japonska: Dějepisná povídka ve dvou dílech*. Praha: V. Kotrba, [1908]. 703 s.

⁶²⁷ MANZONI, Alessandro. *Snoubenci: Histor. rom. ze XVII. stol.* Brno: [s.n.], 1902. 948 s. Knih. našeho lidu; VI, 1.

⁶²⁸ SPILLMANN, Josef. *Die Wunderblume von Woxindon: Historischer Roman aus dem letzten Jahre Maria Stuarts*. Freiburg im Breisgau: Herder, 1893. 332 s. SPILLMANN, Josef. *Die Wunderblume von Woxindon: Historischer Roman aus dem letzten Jahre Maria Stuarts*. Freiburg im Breisgau: Herder, 1893. 304 s.

⁶²⁹ CONSCIENCE, Hendrik. *Zlaté ostruhy: Historický román*. Praha: A. Neubert, 1936. 352 s.

⁶³⁰ JIRÁSEK, Alois. *Temno: Historický obraz*. Praha: J. Otto, 1915. 672 s. [Sebrané spisy / Alois Jirásek; 40].

mohu o mrtvých lhát.⁶³¹ Jakým právem? Snad proto, že prý „umění si nesmí dát mravním zákonem spoutat ruce“, jak tvrdil před léty kdesi náš jeden český „katolický“ representant krásného umění. „Nepromluvíš křivého svědectví...“

„Flanderský lev“!... S jakými sympatiemi čte ten román i cizinec! Jednooký Deconinck... Kdo by nevzpomněl mimoděk jednookého vůdce „Božích bojovníků“? Ale jaký rozdíl mezi šlechtným Deconinckem a bývalým lapkou (silničním loupežníkem) Žižkou! Francouzi pobili všechno obyvatelstvo v Bruggách, nešetříce žen, dívek, dětí, starců... v jižní části země nezůstalo jediného domu, zámku, chrámu, ba ani stromu, vše zničeno a mrtvoly žen i dětí ležely nepohřbeny. Někteří Vlámové („liliovcí“) z vypočítavosti byli s Francouzi. Deconinck se postavil v čelo srdnatých vlastenců, počínal si však rytířsky, ne lotrovsky. „Liliovce nebudete pobíjet, nesmíte prolévat krev svých krajanů. Jediný zrádce van Gistel umře...“ Svoboda, vlast, to byla slova, jež plnila srdce toho muže odvahou a nadšením. V celé armádě nebylo bystřejšího a prozíravějšího muže nad tohoto prostého tkalce, sám generalissimus dbal jeho rady. S přítelem Breydelem shromáždil tisíce prostých mužů, bez brnění, bez přilby, bez koní – a ti porazili přesilu a výkvět francouzského rytířstva, obrněného železem od hlavy až k patě, v památné bitvě „Zlatých ostruh“ 11. července 1302 u Kortryku (Courtrai).

Dejme tomu, že by někdo napsal historický román z dob, kdy valdensko-viklefsko-husitské bludy zaplavily naši vlast. Román věrně historický, ne selhaný a prolhaný! Jaký dojem by měl cizinec? Soucit s naší spustošenou vlastí, kde místy nezbylo též ani „hradu, domu, kláštera, chrámu“, ale divil by se jistě, že byli Češi tak nerozumní a tak pustošili svou vlastní zemi a ničili své památky, kdežto Vlámsko zpustošeno jen od nepřátel. Vzbudil by u něho Žižka a jeho „boží bojovníci“ sympatie? Asi ne příliš valně, kdyby se dověděl, jak luza drancovala kláštery a při tom se zpila pod obraz boží – jak jejich vůdce pobíjel s nimi vlastní krajany, že nešetřili ani těhotných žen, jak věrolomně mnohdy zrušili slovo katolíkům dané, jak krutě mučili své oběti! A to činili nejen mužové, ale i tábořské ženy!

Po bitvě „Zlatých ostruh“ vyšli vítězové na bojiště – ne, aby doráželi nebo upalovali, koho ještě našli na živu, nýbrž aby sbírali a ošetřovali raněné. Naši „praví křesťané“ s Žižkou v čele jednali jinak! Když vůdce francouzského vojska, Artois, před zmíněnou bitvou vybízel své rytíře, aby všechno zničili, opřeli se mu někteří z vůdců: „Což máme řídit hůř než Saraceni? Jsou to přece křesťané a budeme proti ozbrojeným bojovat, jak žádá rytířský mrav, ne však pobíjet všechno, vinné i nevinné, dokonce bezbranné... Je to způsob čestných bojovníků, pobíjet ženy i děti? Král

⁶³¹ SCHILLER, Friedrich. *Loupežníci; Fiesco; Úklady a láska; Don Carlos*. Vyd. v SNKLHU 1. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959. 689 s. Knihovna klasiků. Spisy Friedricha Schillera; sv. 1. SCHILLER, Friedrich. *Valdštejn; Marie Stuartovna; Panna Orleánská*. Vyd. v SNKLHU 1. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1958. 681 s. Knihovna klasiků. Spisy Friedricha Schillera; sv. 2.

nemá práva takovými rozkazy zneuctít můj meč!“ A Hugo Arckel opustil francouzské vojsko, prohlásiv: „Nechci mít podíl na zpusťování křesťanské země!“ Tak mluvili nepřátelé! Jak dalecí byli naši husité – i se svým vůdcem – tohoto rytířského ducha! A šlo při tom mnohdy o bezbranné vlastní krajany, o ženy, dívky a děti! Na některé „výkony“ našich husitských předků nemusíme být opravdu nikterak hrdí!

Jak sympaticky a zároveň historicky věrně jest líčen vůdce vlámských bojovníků! Divíme se skoro, že autor, sám Vlám, mluví tak šetrně o těch, kteří zotročovali jeho vlast! Filip Sličný (také „Nestydatý“) líčen velmi příznivě, a přece to byl ukrutník, lakomec, vyděrač. Jeho ctižádostivá manželka, jež mu byla démonem, Jana Navarská, příčina všeho neštěstí, líčena věrně, ale bez sebemenšího záští. Jen krátká zmínka o tom, s jakým rozkazem posílá ničemného Chatillona do Vlámka: „Uřeďte všem vlámským sviním prsa, všechna selata probodejte mečem a pobijte všechny vlámské psy!“ Nu, nevyplatilo se jim to: Vlámští „psi“ se francouzským rytířům ubránili. Ale ani slova nenávisti proti té ženské! A náš „Mistr“?! Ten je opravdu mistrem v nakapávání jedu nenávisti do duší čtoucích. Nemohu si pomoci – snad jiný soudí jinak – ale na mne jeho „Temno“ působí stejným dojmem jako hysterická ženská, jež je tím jedovatější, čím více cítí svou bezmocnost. Každá stránka kape lží – jak ušípané špínou. Odkládám jeho temný román s odporem. Temno... vede tě do temna; ovšem lež světla valně nemiluje a osvětlení nepřinese.

Kdežto Conscience uznává šlechetnost a charakternost některých nepřátel své vlasti (pan Mortenay, Ludvík Valois), líčí Jirásek katolické misionáře jako vyvrhe lidstva. Horlivý, obětavý, vlastenecký Koniáš líčen od mistra temna a lži jako takový netvor, že duše studující mládeže je otrávena nadobro, a při exerciciích jsou i katoličtí studenti a studentky nepřístupnými jakémukoli důkazu. Inu, mistr... A tomu mistru chtěli někteří zjednat Nobelovu cenu... cenu míru tomuto kazateli „lásky a tolerance“!!

Jsem si dobře vědom, že stačí říci slovo proti Jiráskovi a leckdo mne prohlásí za vlastizrádce! Zvláště jeho „Temno“ je prý hotová perla české literatury! Ano, vím dobře: Jiráskův lahodný, skoro sugestivní sloh, ten táhne a vábí! Ale právě to jest zhoubu, protože tak nepravda a lež se podává mladistvé duši v sladkém obalu; mládež hltá lahodnou četbu a spolu s ní polyká i jed. To zakusil na sobě již sv. Augustin. Líčí upřímně, jakou zkázou bylo pro jeho mladé srdce čtení krásných latinských básní, jejichž obsah byl jedovatý a otravoval každého, kdo je četl.

Když benediktin Zima vytýkal Jiráskovi, že jeho tvrzení v „Temnu“ neodpovídá pravdě, bránil se: „Vždyť moje Temno není historie, nýbrž jen román!“ Budiž. Ale jaké požadavky se kladou historickému románu?

1. Osoby skutečné, které v něm vystupují, musí autor líčit tak, jak skutečně vypadaly. *I zemřelý má právo na dobré jméno*, a já nesmím o něm vymýšlet zločiny, jichž se nedopustil. I zde

platí: „Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému“. Byl by Jirásek srozuměn, kdybych já teď po jeho smrti o něm napsal román a v něm ho líčil jako ničemu prvního řádu? Byli by naši vlastenci srozuměni, kdybych líčil Komenského jako špatného člověka a vymlouval se, že je to jen román?

2. Druhý požadavek: V historickém románu musím i osoby vybájené líčiti tak, jak žili lidé jejich stavu v oné době. Kdyby napsal Němec román z dob husitských a v něm líčil husity jako zbabělce, vysměje se mu každý. Nuže, a Jirásek líčí kdejakého ničemu protestanta jako ideál a katolíky jako bezcharakterní. To není historický román, protože podle něho si učiním docela falešnou představu o oné době, to je román tendenční, a sice s tendencí nízkou, totiž falšující historii ve prospěch těch, kteří mi jsou nemilí, a tak živící nenávisť proti jisté církvi. Také tolerance, že ano?! Jeho dřívější spisy mají nárok na pěkné jméno „vzdělávací četba historická“, na př. F. L. Věk, ne však tendenční „Temno“ – plné vymyšlených báchorek!

„Mé Temno jest jenom román!“ – Jenže čtenáři ho berou za historii. Jednou v létě jsem pozoroval skupinu turistů. Jak bylo na první pohled zřejmo, byla to „intelligence“ z města. Jeden pán pak začal cosi vykládat, ne moc potichu a ne moc nahlas, ne moc z daleka a ne moc zblízka právě tak, abych ho slyšel a jemu rozuměl. Byly to sprosté poznámky o jesuitech. Mimo jiné jsem zaslechl: „Nenávidím kněze a zvláště jesuity; jen čtěte Jirásku a uvidíte, co byli a co jsou!“ Já jsem si pomyslel: Vzdělaný uličník – nevzdělaný uličník na kněze pokřikuje právě tak, jenže necituje Jirásku. Jestlipak ten vzdělaný uličník věděl, že autor temna sám prohlásil: „Mé Temno není historie“?

O jesuitském misionáři Firmovi se můžeš v „Temnu“ dočísti, že měl boty pobité ostrými hřebíky, a že jimi šlapal po nohách ubohým protestantům, kteří se nechtěli zřici své víry. Kde sebral Jirásek tuto lež? V Bílkově pamfletu „Dějiny Tovaryšstva Ježíšova“,⁶³² kde sebrány všechny možné protestantské lži o jesuitech, rozumí se, že bez důkazu! Katolický historik dr. Neumann z řádu sv. Augustina studoval v poslední době biskupský archiv v Hradci Králové, dosud neuveřejněný, a tam našel zajímavé doklady o P. Firmovi. Týž nebyl lidožrout, nýbrž apoštol lásky a přimlouval se často, aby protestanté trestáni nebyli nebo aspoň aby jim trest byl zmírněn.⁶³³

Na P. Firma docházely stížnosti od protestantů už tehdy pro jeho horlivost. Vláda dala věc

⁶³² „Taktéž misionář jesuita P. Firmus knihy evangelické poddaným násilně pobrané v Náchodě na náměstí roku 1720, pak v letech následujících před městem na jistém poli dal veřejně spáliti. Aby mu však takové knihy od lidu byly vydány, šlapal nekatolíkům na bosé nohy svými botami, do nichž si zúmyslně dal zarazili ostré hřebíky, tahal je za uši a za vlasy tak dlouho a tak silně, až se přiznali, kde knihy uschovali.“ BÍLEK, Tomáš Václav. *Dějiny řádu Tovaryšstva Ježíšova a působení jeho vůbec a v zemích království Českého zvláště*. Praha: Dr. Frant. Bačkovský, 1896, s. 531.

⁶³³ Další odstavce tohoto pojednání jsou zpracovány podle Neumannova díla „Náboženské hnutí...“ NEUMANN, Augustin Alois. *Prostonárodní náboženské hnutí dle dokladů konsistoře královéhradecké. Část první, Doba tak zvaného temna do roku 1740*. Hradec Králové: Nákladem Tiskového družstva, 1931. 208 s.

přísně vyšetřit, a jaký byl výsledek? Krajský hejtman Voračický, muž dobrého srdce, který se přimlouval, aby uvěznění nekatolíci měli o žních trest co nejkratší, který by tedy nebyl trpěl misionářům násilnosti, podává o P. Firmovi úřední zprávu: „Všecko je bídná pomluva.“ Za přítomnosti P. Firma bylo v Náchodě spáleno jen něco nekatolických knih, aniž při tom bylo zpíváno. Jirásek líčí v „Temnu“, jak prý učitel ve škole učil děti zpívat: „Hoříž, hoříž, Jene Huse, ať nehoří duše naše. Hoříž, Martine Lutere, čert se o tvou duši dere. Hoříž, Jiří Poděbradský, zasloužils dvě mastné facky.“⁶³⁴ Tato píseň prý se zpívala v Dobrušce při pálení kacířských knih. Dokázat své

⁶³⁴ Zapalte kacířské bludy,
zkazte pekelné obludy,
spalte pohanskou nevěru,
i každou babskou pověru.

Nechceš-li ty se škvařiti,
bludné knihy hled' spáliti,
dokavadž tobě čas slouží,
bys nepad v pekelnou louži.

Hoříž, hoříž, Jene Huse,
ať nehoří naše duše;
hoříž, Martine Lutere,
čert se o tvou duši dere.

Hoříž, Cvingle i Kalvine,
ať nás oheň věčný mine,
hoř, Melanchton, Jeronlíme,
ať se s tebou nekalíme.

Hoříž i ty, Havle Želanský,
zasloužils dvě mastné facky;
hoříž, hoříž, Jene Žižka,
jak v smůle smažená šiška.

Hoříž, Klimenue Bosáku,
máš v pekle viset na háku;
hoříž, Jiříku Tesáku,
dostaneš od čerta facku.

Ty Doroto Vokálova,
nažer se sejra, volova,
a tě, Václave Slováci,
roztrhají v pekle draci.

Jdi k čertu, z Šeredina Petře,
on ti dá tabáku z pepře,
vhod'ťe tam Jiříka Strejce,
ať řere smradlavé vejce.

Hoř Antoníne Korvine,
hoř, Kubo Petrozeline,
hoříž, Kleichu, Motešický,
máš se v pekle motat vždycky.

Hoř, Špangenberku, Borovský,
ty duší lidských Petrovský,

tvrzení nemohl ani Jirásek ani dnešní jeho ctitelé. Za to však protestantský kantor Andryšek učil děti – podle všeho ve škole – zpívat sprostou „píseň“ na potupu svatého Jana Nepomuckého. – O tom se ovšem u Jiráska nedočteš! Potom 25. října 1717 u mostu v Černožicích u Král. Hradce zneuctilo asi 20 školních dětí sochu sv. Jana způsobem, který zde líčit nemohu, právě tak, jako nemohu uvést slova oné „písně“!⁶³⁵ Denis⁶³⁶ tvrdí, že misionáři náš lid znemravnil, jiní to po něm opakují a Jirásek to ještě více omastí, ve školních učebnicích dějepisu se to vtlouká dětem do hlavy, ale o sprostotách a surovostech protestantů ani slova. A pak ještě jsou nekatolíci líčeni jako ubozí

hoříž, Matouši Konečný,
tobě patří oheň věčný.

Hoříž, Tomáši Řešátko,
zlá Soběslavských památko,
i též, Štěpáne Teplický,
jdi do čertovy kapličky.

Vhod'te do pekle Dykasta,
ať se tam ohně nachlastá.
svažte tam Jakeše Víta,
ďábel ho s hřebem přivítá.

Philadelphia, Straněnského,
Achillesa Berounského,
spalte Matěje Korvína,
dejte mu smolného vína.

Ty pekelný luciáši,
s Michalem Zachariáši,
s Peškem, s Krintem, Bruncviku,
nažer se pekelných fiků.

Hoříž, Filipe Kegeli,
koštní kyselého zeli,
ať vás řere silný plmen,
s bludnými knihami. Amen.

BÍLÝ, Jiří. *Jezuita Antonín Koniáš: Osobnost a doba*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 192-194. Historica. ISBN 80-7021-191-1. „*Kniha má pohnutou historii, příznačnou pro dnešní školství a vědu. Je totiž plagiátem (podvrhem), tj. J. Bílý ji opsál. Skutečným autorem je amaterský badatel Josef Cyril Kebrle, který ji jako své celoživotní dílo zanechal pouze ve třech exemplářích – jeden z nich je v Centrální katolické knihovně v Praze. Bílý působil na Pedagogické fakultě University Karlovy v Praze a náhodou se dostal k rukopisu již zesnulého Kebrleho. Opsal a vydal jej pod svým jménem. Na podvod Bílého poukázal PhDr. Martin Svatoš. Bílý neváhal podat na Svatoše trestní oznámení, podvod však byl s jistotou prokázán a Bílý opustil Pedagogickou fakultu. Případ byl popsán mj. ve studentských novinách Agora. č. 6 – březen 2004 (www.agora-noviny.cz/archiv.php). Bílý potom odešel pracovat na Policejní akademii (!) a dnes vyučuje na jisté zemědělské škole. Podle neoficiálních informací má Bílý nyní dokonce zažádáno o profesuru.*“ KOROUS, Karel. *K temnotám v české historii*. 2. dopl. vyd. b. m., b. v., 2013, s. 47-48. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=331>
PUTNA, Martin C. *Písně absurdní: Kapitoly z kulturních dějin zpívaného smíchu*. Praha: Malvern, 2016. 115 s. ISBN 978-80-7530-050-8.

⁶³⁵ „Svatý Jene Nepomucký,
pojedu do hor na cucky,
když jich nasbíráme,
krom Božího dárčku je tobě do prdele nastrkáme.“
NEUMANN, Augustin Alois. *Prostonárodní náboženské hnutí dle dokladů konsistoře královéhradecké. Část první, Doba tak zvaného temna do roku 1740*. Hradec Králové: Nákladem Tiskového družstva, 1931, s. 17 a 86.

bezbranní utiskovaní beránci mezi katolickými dravci a vlky. Jaký trest stihl ony zpustlíky? Kluci pod 14 let dostali po pohlavku, starší od 18 do 27 let několik ran prutem a věřící konali smírnou pobožnost. Tak tomu chtěly církevní úřady, aby provinilce zachránily před světským soudem.

Všimněme si teď pálení knih. Misionáři prý brali lidu dobré české knihy a dávali jim za to brak. Každý z pánů si měl napřed vypůjčiti v univ. knihovně pražské Koniášův „Klíč“,⁶³⁷ t. j. seznam závadných knih, a byl by se dověděl, že jsou tam 1. nejen české, nýbrž i německé a francouzské knihy, 2. že ke zničení jsou odsouzeny hlavně pověrečné a nemravné škváry, na př. snáře a pod., pro které měkká srdce našich „vlastenců“ provozují spojenými silami usedavý a srdcervoucí řev jako placené plačtivé báby při tureckém funusu nad mrtvým Turkem. – Měl z těch lidí někdo Koniášův index v rukou? Spíš by mohli páni prolévat slzy nad drahocennými památkami, které zničili „boží bojovníci“ a na jaké se musíme chodit dívat za drahé peníze do ciziny! 3. V pražské universitní knihovně by „badatel“ našel nesčetné husitské a českobratrské knihy, pocházející ze zrušených jezuitských klášterů – doklad, že cenné knihy misionáři neničili. Katolický vládce rakouský ovšem kázal pátrati po kacířských knihách a lidu je odnímati, ale pamatujme, že touže dobou byl v protestantské Anglii trest smrti na každého, kdo by byl uchovával nebo rozšiřoval katolické knihy, a že v osvíceném 20. století bylo r. 1927 v Mexiku pověšeno mnoho dívek a umučeny i děti, které roznášely katol. knihy. Kde bylo tedy více krutosti, u katolíků nebo protestantů a nevěrců? Krom toho u nás protireformace usilovala *vrátit lidu jeho starou víru*, kterou mu přinesli slovanští věrozvěsti Cyril a Metod, chtěla *vyprostit lid ze spárů cizácké víry*, či lépe nevěry, zavlčené k nám od luteránských kazatelů z Německa. V Anglii byl však lid o svou víru starou oloupen a k nové násilím, žalářem a mučením přinucen.

Co se týče spalování knih, vysvítá z archivu v Král. Hradci: Koniáš nepálil knihy o své újmě, nýbrž žádal biskupa za dovolení, a to bylo dvakráte dáno, a při tom dostal ještě pokyn, aby se napřed vyhotovil seznam, aby nepřišla ke zkáze kniha nezávadná! Koniáš sám obcházel vesničky a hleděl po dobrém od lidí závadné knihy dostat, dával pak za ně knihy, které *nepatří k nejhorším plodům naší literatury*; o tom se může přesvědčit každý, kdo studuje knihy jesuity Šturma nebo Šteyera. Při své knižní akci byl Koniáš od zadlužené vlády rakouské velmi málo podporován, takže potřebné peníze musil velmi těžce shánět.

Jesuité procházeli jako misionáři naše kraje též z toho důvodu, že světší kněží byli někde

⁶³⁶ DENIS, Ernest. *Čechy po Bílé hoře. Díl I. Kniha I., Vítězství církve*. 4. přehlednuté vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1931. 245 s. DENIS, Ernest. *Čechy po Bílé hoře. Díl I. Kniha II., Absolutism katolický*. 4. přehlednuté vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1931. 199 s.

⁶³⁷ KONIÁŠ, Antonín. *CLAVIS Haeresim claudens & aperiens = Kljč Kacýřské Bludy K rozeznánj otwjragicý, K wykořeněnj zamjkagicý. Aneb Registřjk Některých bludných, pohorssliwých, podezřelých, neb zapowěděných Kněh, s předcházejícími aučinliwými prostředky, s kterými pohorssliwé, a sskodliwé Knjhy wyskaumati, a wykořenjti se mohau*. Na swětlo wydany. Wytisštěný w Hradcy Králowe : v Jana Kljmenta Tybély, 1749. [24], XCVI, 420 s. 54 G 000103.

neteční a nestarali se, aby svedený lid přivedli zpět k pravé víře. Jaký vlastenec byl na př. Koniáš, plyne z jeho spisu Zlatá dennice.⁶³⁸ Vmyslíme-li se do jeho mentality, musíme doznat: Jen z lásky k svedenému českému lidu se vzdal životní skvělé kariéry, která mu kynula, a jako chudý misionář obcházel po 37 let východní Čechy, snášel hlad, nouzi, pronásledování, rány od ubohých protestantských beránků, v mraze sedával až 7 hodin denně ve zpovědnici – kdo to nezkusil, neví, co to krátké slovo znamená – kázával až pětkrát denně, a sice s láskou a vlídností, jak svědčí jeho písemná pozůstavená kázání,⁶³⁹ ne s řetězy, jak tvrdí pravdymilovný Jirásek. Ovšem jeho promluvy nebyly nasládlé; byla to pravá misionářská kázání, důrazná, mohutná, ne však jedovatá a plná záští!

Misie v Dobrušce, tak sytými barvami líčená, se taktéž narodila jen v hlavě páně spisovatelově. Nu, on věděl dobře, že jeho čtenáři vezmou vše za bernou minci a po pravdě příliš pátrati nebudou, proto ponechal svému protikatolickému záští docela volné pole.

Koho by zajímalo vědět, jak výbojná byla protestantská agitace, vedená všemi zbraněmi a neštítící se ani lži, podvodu a násilnosti, najde doklady v uvedeném díle P. Neumanna.⁶⁴⁰ Tyto prohnané a prolhané agitátory, kteří lid balamutili a strašili hrozbami, líčí Jirásek jako horlivce pro svatou věc. V Sedlonově u Dobrušky přepadl sektář kaplana Miese v kostele a holí ho ztloukl do krve. Při vyšetřování se vymlouval, že byl opilý. Ubozí kacířští beránci! Rakouská vláda byla slabá a netečná, omezila se na vydávání dekretů proti jinověrcům a ty zachováány nebyly. Biskup dokonce prosil faráře, aby misionářům nepřekáželi, nýbrž raději pomáhali. Místy i úřady působily misionářům nesnáze. Zato za hranicemi se nelenilo; z Pruska, hlavně z Berlína, se rozvíjela čilá agitace, protestanté přechovávali pruské agitátory, a vláda se omezila na nějaké to uvěznění, zatím co v jiných zemích za podobný přečin byl dopadený za živa rozsekán. Mimochodem podotýkám: též trest byl tehdy za velezradu.

⁶³⁸ PFLAUMER, Christoph. *Zlatá Neomilné, Ržjmsko-Katolické Prawdy Dennice : Na Wegročnj Slawnosti Swatých, a Swětic Božjch, W Epissstolnjch Ržejch, Které y k Nedělnjm Epissstolám dlé prwnjho Regstrjku přiwlastniti se mohau, Swětlými Pjsma S° Důwody, Gednosworným Swatých Orcůw Swědectwj m se wygašnujcy; Zawedené w temnostech bludu Dusse Swětle samospasytedlné Wjry oswjucujcy / Někdy od Dwogicilihodného Kněze Krystoffa Pflaumera z Towaryšstwa Pána Gežjsse w Přátelském Rozmlauwánj předstawená ; Nynj pak od gednoho téhož Towaryšstwa Kněze w Epissstolnj Wyswětlenj rozssýřená. Milým Wlastencům Misto bludných Kněh obětowaná. -- Wytisštěná w Praze : w Joáchyma Kamenického, 1728. -- [16], XLVIII, 870, [34] s.*

⁶³⁹ KONIÁŠ, Antonín. *Postylla, Aneb Celo-Ročnj Weykladowé, Na wssecky Nedělnj y Swátečnj Epissstoly, Též Ewangelia : Mnohými Pjsma Swatého Důwody, Swědectwj m Swatých Otcůw, A wybórnými Přjklady potvrzený, S wraucnau na každé Ewangelium Modlitbau okrásslený; Na trj Djly rozdělený / K Potěssenj Křestianského Lidu, Sepsaný a po třetj na Swětlo wydaný. Od Kněze Antonjna Konyásse z Towaryšstwa Gežjssowa. Djl Prwnj, Od prwnj Neděle Adwentnj, až do Swatodussnjch Swátků. Wytisštěná w Praze: w Ignácya Frantisska Prussy, 1756. [8], 1034, [30] s. KONIÁŠ, Antonín. *Weytažnj Naučenj, A Weykladowé, Na wssecky Nedělnj y Swátečnj Epissstoly, Též Ewangelia Celého Roku, Mnohými Pjsma Swatého Důwody, Swědectwj m Swatých Otcůw, A wybórnými Přjklady potvrzená, S wraucnau na každé Ewangelium Modlitbau okrásslený; na tři Djly rozdělený. Djl Prwnj, Od prwnj Neděle Adwentnj, až do Swatodussnjch Swátků / K Potěssenj Křestianského Lidu, Sepsaný a na Swětlo wydaný, Od Kněze Antonjna Konyásse z Towaryšstwa Gežjssowa. Wytisštěné w Hradcy Králowe: w Wáclawa Tybély, 1740. [16], 1079, [17] s.**

⁶⁴⁰ NEUMANN, Augustin Alois. *Prostonárodní náboženské hnutí dle dokladů konsistoře královéhradecké. Část první, Doba tak zvaného temna do roku 1740. Hradec Králové: Nákladem Tiskového družstva, 1931. 208 s.*

Emigranti jsou dodnes vyhlašováni za výkvět českého národa. Jirásek však zapomněl povědět, že mnozí utíkali za hranice, aby unikli soudnímu stíhání, na př. mnohý synek, jenž opustil svedené děvče i s dítětem, nebo muž, který utekl od manželky a našel si jinou. Někteří ovšem utíkali ze země, protože se dali svést od pruských agentů, ale těm ubohým se v cizině vedlo zle a byli by se rádi vrátili. Čeští bratři, usazení v Hennersdorfu v Lužici myslili, že tam budou požívat na prosté evangelické svobody, ale zklamali se trpce. Luterští pastoři dozírali přísně, aby se neodchylovali od luterského náboženství tamního zeměpána. Vyjednávali pak s pruským králem, od něhož dostali odpověď neurčitou, a tato věc zavinila otevřené protestantské hnutí na Opočensku. To jest t. zv. opočenská rebelie. Vzbouřenci byli odsouzeni k nuceným pracím na pražské pevnosti. Arcibiskup se přimlouval, aby potrestání protestantských rebelů bylo co nejmírnější, mnozí byli brzo propuštěni; nicméně protikatolická agitace neustávala ani potom. Naopak, vrátivší se vzbouřenci místo vděčnosti soplili záštím a zuřili nikoli proti světské vrchnosti, nýbrž proti církvi a škodili jí, kde mohli. Kdykoli soud nad jinověrci byl svěřen církevním orgánům, spravilo se to tím, že podepsali revers a šli. Znění státních dekretů bylo sice přísné, misionáři však provinilce neudávali. P. Stěna píše, že se raději věnuje pilnému poučování provinilých, aby tak získal jejich duše. P. Matějovský sděluje v jistém případě, že stát by z obžalovaného mohl násilím vynutit doznání, ale na misionáře že se nesluší, aby na takovém vyšetřování měl účast. Agitátor Pech byl už ve vězení a podle státních zákonů ho čekala smrt; církevní vrchnost se ho ujala, a když složil vyznání víry, byl propuštěn. Co vykládá Jirásek o krutém a nelidském věznění nekatolíků, jsou zase jen vyložené lži, právě tak jako jeho tvrzení, že jesuité každého z kacírství podezřelého hned udali. Naopak, působení misionářů, zvláště Koniášovo, ukazuje nejeden krásný rys lásky k nepřátelům, od nichž jim bylo zakusit mnoho příkoří. Jistě měl Koniáš k lidem jiného smýšlení a jiné víry více lásky než Jirásek, a běda by nám bylo, kdybychom my katolíci byli vydáni na milost a nemilost moderním hlasatelům snášlivosti! Koho by zajímalo, jak vypadaly misijní práce jesuitů, ať si přečte nedávno vyšlý životopis misionáře P. Chanovského,⁶⁴¹ šlechtického původu. Z lásky k duším se stal chudým a jeho působení svědčí o jeho apoštolském duchu.

Ještě několik poznámek. P. Matějovský nebyl falešný a potměšilý, jak ho Jirásek líčí, nýbrž přímý a otevřený charakter, při tom dobrého srdce a neúnavný dělník na vinici Páně. Jesuité nevynucovali na jinověrcích přísahu, kterou se zříkali kacírství, nýbrž připouštěli je k přísaze teprve tehdy, když byli dostatečně poučeni a byla naděje, že vytrvají. Ostatně se může každý přesvědčit v kterékoli mravouce, že podle učení katolického by byla hříchem taková přísaha i její vynucení. Děkan v Dobrušce nebyl na sektáře jako drak, jak tvrdí Jirásek, nýbrž bohužel slabý a netečný kněz.

⁶⁴¹ TANNER, Jan. *Muž apoštolský, aneb, Život a ctnosti ctihodného pátera Albrechta Chanovského z Tovaryšstva Ježíšova v českém království*. Praha: Ladislav Kuncič, 1932. 198 s. Národní knihovna; [sv.] 8.

Popravený protestantský agent Svoboda nebyl mučedník, za jakého jej Jirásek vyhláší, nýbrž člověk bezcharakterní, který se třikrát přísahou zřekl svých bludů a třikrát přísahu porušil, až byl podle státních zákonů popraven. Katolíků v Anglii bylo popraveno a umučeno sta a sta! Těchto několik slov nechat' dostačí, abychom aspoň poněkud očistili čisté postavy apoštolských mužů, které Jirásek hanou pokydal. Vím dobře, že bázeň lidská je největší strašák na světě, a mnohý katolík si netroufá otevřeně říci, co soudí o jistých zjevech, aby ho neprohlásili za zpátečníka a nevlastence. – Pryč s otrockou bázni! Dejme každé věci jméno, jaké zaslouží, byť ji velebili na výsost, jako Jiráskovo Temno!

Kdesi byly před časem studentské exercicie. Když exercitátor mluvil o Husovi a Koniášovi (ovšem jinak než profesor ve škole), jala se mládež protestovat. „Tak mi dokažte, co jsem řekl nesprávně.“ Dokázat sice nemohli nic, ale protestovali dál. Nediv se tomu, když se jim ty lži vštěpují od malička! Řekni slovo na obranu Koniáše a řeknou ti, že jsi se pomínul rozumem! Ale je zajímavé, že věřící mužové tehdy radili, abych o podobných věcech pomlčel, abych se nepřipravil u mládeže o důvěru. Na to bych řekl: Nikdy ne! Nenecháme nepřátelům volné pole k pomluvám a lhaní! Je-li v jejich očích článek víry, co Jirásek a jiní o Koniášovi píší, nebudeme mlčet, aby nemyslili, že jejich lži uznáváme! Ani píd' neustoupíme od pravdy!

Tobě pak, milý jinochu, radím tolik: začne-li kdo o Koniášovi a jesuitech, otaž se ho: „Kdo zničil více vzácných knih, Koniáš a jesuité – či husité? Kdo zbořil více vzácných staveb, jesuité s Koniášem či boží bojovníci s Žižkou? Upadla pražská universita za husitů či za jesuitů? Byla celé Evropě na posměch v době, kdy na ní učili jesuité, či když na ní učili husité? Koniáš dával za odňaté škváry lidu pořádné knihy; jakou náhradu dali národu za spálené drahocenné knihovny husité?“ – Kromě toho můžeš poukázat na to, že Josef II. byl vinen zkázou mnohých vzácných knih v naší vlasti. A třebaže naši nepřátelé nemají Habsburky v lásce, ale s tímto císařem, jenž poněmčoval naši vlast jako žádný jiný před ním, činí výjimku. Proč? Protože byl „osvícenský“ panovník a rušil kláštery! Co drahocenných památek při tom přišlo na zmar, o tom páni ani muk. Vzpomínám výroku Macharova, že prý protestantští Švédové se svými ukrutnostmi a zhovadilostmi ve třicetileté válce byli naši osvoboditelé! Ano, je to pravda. Švédové si mysli: Češi jsou hloupí dost, mohli by se zase dočkat nějaké hrdinské husitské doby a ničit vzácné plody výtvarného i literárního umění, ovoce dlouholeté neúporné práce mnichů v klášteřích – a proto raději jim všecko sebereme a uložíme to ve svých museích ve Štokholmě a Upsale! Tam se to neztratí a my sami tolik rozumu už máme, abychom to nespálili. Proto sebrali, co v královském hradě na Hradčanech našli a odváželi dlouhé řady vozů z Čech do bezpečí, aby nějakí budoucí boží neukázali, co dovedou!

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Účel posvěcuje prostředky⁶⁴²

To je zásada jesuitská – pomyslí si jistě ne jeden čtenář, sotva nadpis přečetl.

Ano, jesuitská – totiž podle staré zkušenosti: Kdo v té peci bývá, jiného tam hledá – a my bez dlouhého úvodu si vezmeme hned do práce pány, kteří nejvíce spínají ruce nad touto jesuitskou bezbožností.

Víš, co je machiavellismus? Snad se chceš podívat do nějakého naučného slovníku a možná, že bys po dlouhém uvažování ještě nechápal jasně, co tam ten pán v potu tváře své o tomto „filosofickém“ systému povídá. Já ti to řeknu jednou větou. Machiavelli ve svém spise „Kníže“⁶⁴³ učí, že vládci (diplomati, politikovi...) účel posvěcuje prostředky. Jelikož M. zemřel 1527, těžko z něho udělat jesuitu. Ale jeho nauka – to bylo vítané sousto všem státníkům osvíceného humánního (lidumilného) novověku!

Slyš některé věty jeho spisu, jenž se stal biblí všech moderních ministrů, zvláště v Itálii v letech 1830 až 1870: „Žádná chytrá hlava nebude nikomu vytýkat a za vinu přičítat nějaký *mimořádný čin*, chce-li tím uspořádat království nebo založit republiku. Jestliže ho obviňuje skutek, *omlouvá ho výsledek*.“ Co rozumí Machiavelli „mimořádným činem“? Zákeřnou vraždu, otravování, křivou přísahu, věrolomnost, podvody všeho druhu atd. Tak na př. omlouvá Spartána Kleomena, jenž zavraždil všechny efory (vyšší úředníky) a vůbec každého, jenž mu stál v cestě, aby se stal sám králem Sparty a „přinesl nový život“ do tohoto státečku jižního Řecka. Kdyby tak něco podobného napsal některý jesuita o papeži nebo o katolickém králi! To by byl poplach!

Montaigne píše: „Je-li genius (to jest nadčlověk) v úzkých, je nucen užít špatných prostředků.“ Podobně dovolují rabíni v Talmudu židům: „Vůči goimům neváže přísaha ani dané slovo...“ (Goim = ten, kdo není žid.)

Jaký vznik měla sjednocená Itálie? Tak zvaná „mladá Itálie“ v první polovině minulého století byla tímto duchem proniknuta. Ministr Cavour na př. doznal sám: „Bylo by velikým darebáctvím,

⁶⁴² P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 19, s. 251. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 20, s. 267. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 21, s. 283-284.

⁶⁴³ MACHIAVELLI, Niccolò. *Kníže; Úvahy*. Praha: J. Otto, 1900. 357 s. Sborník spisů politických a národohospodářských péčí klubu Národní strany svobodomyšlné; sv. 4.

co děláme, kdyby to nebylo pro Itálii“, t. j. tropíme sice darebáctví, ale protože to je pro Itálii, účel nám posvěcuje prostředky. Garibaldi byl hotový pirát a bandita. Jak se na př. zmocnil království neapolského! Jak se zmocnil piemontský král ostatních území poloostrova, jak církevního státu!

Walshingham, ministr „panenské“ Alžběty, zfalšoval dopis skotské královny Marie Stuartovny, aby dokázal, že strojila úklady životu „jejího Veličenstva“, anglické papežky. Stuartovna prohlásila mu do očí, že dopis zfalšoval. W. jí odpověděl, že „jako soukromý muž jednal vždy poctivě a *jako ministr* neučinil nic, co by nebylo důstojno jeho postavení“. Protestant Hosack uvádí ve svém díle o mučednické skotské královně celou řadu do nebe volajících zločinů,⁶⁴⁴ jež W. pokládal za „důstojné svého postavení“. Inu, smrt Stuartovny platila jemu i Burleighovi za „politickou nutnost“ a proto musila být tato katolická královna proti všemu božskému i lidskému a mezinárodnímu právu popravena. K tomu si pomohl takto: a) Několik mladých, nezkušených šlechticů, nadšených pro nešťastnou královnu, přiměl skrze špehouna a zrádce Gifforda (odpadlého kněze), aby utvořili spolek na její vysvobození; b) skrze téhož ničemu je naváděl, aby se pokusili zavraždit Alžbětu, ti však o tom nechtěli slyšet; c) umožnil jim korespondenci se Stuartovnou, ta však šla rukama zrádce G. a dostala se do rukou W.; d) zmínění šlechtici byli pak zatčeni, strašně mučeni, aby vypovídali proti Stuartovně – že souhlasila s vraždou Alžběty; e) konečně byli za živa rozpáráni a Stuartovna na základě zfalšovaného dopisu odsouzena na smrt od zastánců svobody svědomí a hlasatelů čistého evangelia. Walshingham nebyl jesuita, nýbrž zarytý protestant! Jeho konec byl bídný, dokonal 6. dubna 1590. Umíral na rakovinu – nikdo nemohl u jeho lože vydržet, v noci byl tajně zahrabán, aby se věřitelé nezmocnili mrtvoly člověka, jenž jim byl dlužen tisíce a tisíce. Jeho jediná dcera se vrátila do lůna církve, kterou on tak neronsky pronásledoval.

Nebyl však jediný anglický ministr, jemuž byl proti katolíkům každý prostředek dobrý. Ve vymyšlení atentátů proti životu „nejmilostivější královny“ byl mistr on i jeho kolega Burleigh se synem Robertem – všichni o překot tím osvědčovali „dobré královně Bětě“, jakou mají starostlivost o její život. Burleigh ovšem nepřišel při tom zkrátka: obohatil se, t. j. uchvátil pro sebe na 3.000 nakradených církevních statků, jak mu to vypočítal protestant Hosack. A zatím pronásledování misionáři (na př. P. Persons T. J.) při bohoslužbách tajně konaných i v rozmluvách hlásali, že by bylo zločinem zavraždit někoho – byť to byla i krutá královna! Jesuitům tedy účel neposvěcoval prostředky!

Když už přestalo lidi bavit obviňování jesuitů a „papeženců“ z úkladů na život anglické papežky, pomohli si loyální ministři jinak. Essex, poslední milec královnin, (27letý, ona 60letá), chtěl také ukázat svou starostlivost o její drahocenný královský život. Platil jako Walshingham

⁶⁴⁴ HOSACK, John. *Mary Queen of Scots and Her Accusers: Embracing A Narrative of Events from the Death of James V in 1542 Until the Death of Queen Mary in 1587*. Edinburgh and London: W. Blackwood and sons, 1869. 654 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/maryqueenofscots01hosauoft>

velké sumy slídicům, aby něco objevili, ale marně. Často ho předešel Burleigh takovým „objevem“ a Essex mrzelo, že on nic. Konečně vzal do služeb darebáka Pereza, sekretáře Filipa II., jenž ze Španěl (z obavy před šibenicí) utekl do Londýna – už tehdy se stával Londýn hnízdem a stokou všech možných darebáků celé Evropy! Perez Essexovi brzo „pomohl“: oba obvinili žida Lopeza, jenž byl tělesný lékař královnin, že byl podplacen, aby ji trávil. Vyšetřováním se zjistila jeho nevina. Alžběta sama tomu nevěřila – vždyť ji mohl jako lékař už dávno otrávit, kdyby byl chtěl! Ale přes to byl Lopez se „spoluvinníky“ mučen, a třebaže osvědčoval svou nevinu, odsouzen na smrt – a královna mlčela – popřála svému novému milenci radost, že také objevil tajné spiknutí proti jejímu vzácnému životu! Rozumí se, že hned jmenováno též několik katolíků, kteří prý měli „účast na spiknutí“.

Nemysli, že tyto případy jsou ojedinělé. Ale nemohu přece probírat celé dějiny! Z Anglie se obraťme do Portugalska. Jak to tam vypadalo za doby „osvětské“, t. j., kdy vládla nevěra? Tu vystupuje na jeviště Šebestián Pombal, všemohoucí ministr portugalského krále Josefa Emanuela, člověk neobyčejně bystrého ducha a neúnavně pracovitý, při tom však ničema, jakému není rovno. Bezpříkladná pýcha, nadutost, ctižádostivost, vládychtivost byly základní rysy jeho povahy. Když viděl, že cesta k vládě je mu možná jen pomocí zločinů, neděsil se ničeho. Účel mu posvěcoval prostředky. Prohnáný, prolhaný, mstivý, krutější než Nero, odklidil každého, kdo mu stál v cestě. Když vlastní matka před ním varovala, že je lišák, dal ji do blázince a připravil ji o všechno jmění, takže prosila v klášteřích o almužnu. Dějepisec Weiss praví o něm: „Každý tyran nenávidí svobodu a proto nenávidí církve. Pombal byl tyran a nevěrec, nenáviděl církve, ale když bylo třeba, pokrytecky se přetvařoval a dělal se zbožným.“

Vizme jen ukázky z Pombalovy vlády. Aby se zbavil všech odpůrců, vypsál 20 tisíc zlatých odměny každému, kdo udá jiného z velezrady. Pochopitelně, že za takových poměrů udavačství a pomlouvání kvetlo, žaláře byly plné, Pombal nastavěl nové, podzemní, příšerné – kdo tam se jednou dostal, ven už sotva vyšel. Každý se tehdy musil bát o jmění, svobodu a život, jako za Nerona. Domnělého atentátu na krále využil k tomu, aby odklidil vévody Aveiro a Tavora, jejichž moc vzbuzovala jeho závist. Z jeho rozkazu byli na ráz zatčeni, zavřeni do odporných chlévů, jako zvěř spoutáni, jejich paláce zbořeny; statky konfiskovány – nejlepší sebral Pombal pro sebe. Proces byl veden nezákonně, žádný důkaz, žádný svědek, žádný obhájce, mučírna měla vynutit doznání; jen staříčkový vévoda Aveiro mukami zlomený doznal, ale po mukách odvolal své výpovědi. Uvězněné paní nebyly vůbec vyslýchány. Soudu předsedal Pombal. Když jeden soudce se ozval, že takové jednání je nespravedlivé, odvětil Pombal, aby držel jazyk za zuby, soudci že mají jen hlasovat, a ti skutečně povolili a podepsali – protože se sami báli o život. Oběti svého záští sprovodil Pombal se světa dne 13. ledna 1759. Na náměstí v Belem postaveno lešení, krvavá práce trvala katům od 7.

hodiny ranní do 3. hod. odpolední. Pombal ani nedovolil, aby se před smrtí ještě jednou spatřili a políbili, proto nebyli přivedeni najednou, nýbrž jeden po druhém – paní, mladí vévodové i starci. Každému napřed ukázali mrtvoly jeho drahých a pak jej krutě sprovodili se světa. Nebudu líčit, jak byly jim za živa údy lámány, páleny a ostatní ukrutnosti. Kat dostal rozkaz, aby rány zasazoval pomalu a s přestávkami, aby mučení tím déle trvalo. Pombal se na to mučení díval z okna svého letohrádku. Po jejich smrti dostal P. jejich hodnosti, jeho dcera brzo potom při svatbě měla na sobě šperky vévodkyně Tavery.

Jiná oběť jeho krvežíznivosti byl jesuita Malagrida, muž, který 40 let pracoval a trpěl v koloniích amerických a vykonal nesmírně mnoho pro dobro a úlevu Indiánů (zvláště otroků) i pro portugalskou korunu. Vrátil se pak do vlasti a byl neobyčejně u krále Josefa oblíben, dával několikrátě exercicie na královském dvoře a tam začal vanout jiný (náboženský) duch. Pombal se strchoval o své postavení a o vliv, jež dosud na krále měl. Kromě této závislosti a žárlivosti (sláva a úcta, již Malagrida požíval!) byla jeho pýcha smrtelně uražena, že ho M. nepozdravil na schodech královského paláce. „Což mne neznáte?“ „Nikoli, nevím...“ „Já jsem ministr Pombal.“ „To mne těší, že jsem vás poznal. Chtěl jsem vás prosit, abyste odvolal svého bratra, místodržícího v Maraňonu, protože pro svou krutost je strašně nenáviděn.“

Tedy nepozdravil u vrbiček! Ted' šlo o to, jak Malagridu odklidit. Neznaboh Pombal ho uvěznil pod záminkou, že je rouhač, falešný prorok a tajný hříšník. Útoky na náboženství musí prý být trestány ještě spíš než útoky na stát. Tak mluvil nevěrec Pombal! Tomu člověku byl každý prostředek dobrý. Španělskou inkvisici tupil, ale ted' sám postavil Malagridu před inkvisici. Dominikán Francesco de San Thoma nechtěl být Pombalovi po vůli a odsoudit nevinného jako nepřítele víry! „Nemohu věřit, že král chce odsoudit někoho bez vyšetření.“ – „Král to chce!“ lhal Pombal. Francesco odešel a brzo na to zemřel záhadnou smrtí. Místo něho jmenoval Pombal jiného dominikána předsedou soudu a ten po letech před smrtí doznal, že byl násilím přinucen k nespravedlivému rozsudku. Malagrida, stařec 72letý, útrapami žaláře tak zlomený, že se sotva na nohou držel, byl křivě obžalován, že psal kacířské spisy, a když mu nemohli nic dokázat, tvrdili, že je psal v žaláři! Byl tedy uvězněn pro spisy, které teprve v budoucnosti měl psát! Nemluvě o tom, že v žaláři neměl papíru ani péra a že byl vězněn v temné díře! Domnělé spisy byly falšovány od Platela, jemuž za to dal Pombal 900 tolarů. Malagrida odsouzen k upálení, vlečen ulicemi, spoután, znešvařen, na posměch luze, za ním 52 odsouzenců. Pombal při tom měl na tribuně zvláštní loži, celý královský dvůr a mnoho šlechty bylo přítomno 21. září 1761. Při té příležitosti sebrali vojáci 160 jinochů za rekruty, kteří se přišli na smutné divadlo podívat. Násilně je sebrali, to byla ta Pombalova „svoboda“! Večer byla hostina pro šlechtu a soudce. Papež Klement XIII. při zprávě o tom řekl: „Církev má o jednoho mučedníka více.“

Násilnickým snahám Pombalovým stáli v cestě ještě jesuité, proto i ti musili zmizet. Pombal povolal do Portugalska Parisota, bývalého kapucína, kterého řád pro ničemný život vyloučil a který se toulal po celé Evropě. Sám Choiseul, francouzský ministr a nepřítel jesuitů, se ptal: „Copak Pombal s tím darebákem zamýšlí?“ Parisot se stal důvěrným přítelem Pombalovým a dostal úkol psát proti jesuitům pamflety. Američtí biskupové prohlásili vše za vylhané, ve Španělsku kat veřejně tu knihu spálil, ale v Portugalsku jí bylo rozšířeno 20 tisíc kusů. O jesuitských misiích v Paraguay byly v ní tvrzeny největší nesmysly. Vojákům, kteří přicházeli z Paraguay, rozkázal Pombal pod trestem smrti, že nesmějí ani slova promluvit, t. j., že nesmějí mluvit pravdu, jak to ve skutečnosti v misii vypadá. Nebudu líčit další prohnání, surovost a bídačství Pombalovo v boji proti jesuitům. V žaláři byli mučeni hladem i jinak a konečně vypověděni ze země, neopustí-li řád. Ale i nejmladší scholastikové zůstali pevní a psali ve vězení krví formulí slibů řeholních. Vypověděni ze země bylo pro ně vykoupením. Sami žaláři a vojáci reptali pro tak surové zacházení. Misie v jižní Americe byly tím zničeny, Indiáni zase zdivočeli, dlouholetá kulturní práce zmařena a největší škodu utrpělo Portugalsko samo: jeho světová moc a blahobyt zničen. Knihy vědecké od jesuitů napsané byly zakázány, nové bezcenné doporučovány. Jesuitská universita conimbricenská byla zavřena, 4.000 tisíce posluchačů odešlo a do nové university od Pombala založené sehnali s bídou 300 studentů.

Po smrti krále Josefa se vše změnilo. Královna Marie dala svobodu všem, kteří nevinně úpěli v žalářích – bylo jich přes 9.000. V Lisaboně se objevilo na ráz 800 těch, kteří 18 až 20 let strádali v podzemních žalářích a nevěděli proč – bylo to, jako by vstali z mrtvých, vždyť se ani nevědělo, že jsou ještě živi. Pombal obžalován ze spáchaných zločinů, odsouzen na smrt, ale dostal milost, odebral se na svůj venkovský statek a tam ode všech nenáviděn se v pravém slova smyslu užral roku 1782.

Obraťme zrak jinam, třebaš do Pruska. Viz Bedřicha II. Říkají mu „Veliký“, snad proto, že byl veliký – ničemnostmi! Studium života a díla papeže Innocence III. přivedlo protestanta Hurtera do církve – žasl nad svatostí a šlechetností tohoto nástupce Petrova. Jiný protestant Onno Klopp studoval život a dílo Bedřicha II. – stal se též katolíkem. Praví o něm: „Člověk, jenž šlapal po všem právu lidském a božském...“ Byl to nevěrec, loupežník v královském hávu, jemuž byl každý prostředek dobrý, člověk bez charakteru a svědomí.

Bismarck, zarytý nepřítel církve, nebyl o mnoho lepší. Neštítel se žádného prostředku, jen když vedl k cíli, ať šlo o povznesení pruské moci nebo o potlačení církve (zfalšovaný emžský telegram, jímž chtěl vyprovokovat válku s Francií r. 1870).

Myslíš, že jen těch několik lidí hovělo zásadě „účel posvěcuje prostředky“? Konce by nebralo, kdybych chtěl vypočítat všechny politiky, ministry, státníky, kteří podle ní jednali. Ba, stačí

řící, že v š i c h n i státníci od r. 1600, pokud nebyli katolického smýšlení, jí hověli. Vždyť se jim tak výtečně hodí do krámu! Nyní žijící „vůdcové“ (jeden na sever od naší republiky – druhý trochu více na jih) že nejsou machiavelisté? První odstřeluje každého, kdo mu není pohodlný nebo stojí v cestě – kdypak se stalo v temném středověku, aby některý katolický král dal postřílet s v ě d k y, jak se stalo při známém žhářském procesu?

Velký papež Pius IX. se ovšem neřídil touto „jesuitskou“ zásadou všech neznabohů. Jak těžké bylo jeho postavení hned od chvíle, kdy nastoupil vládu! Pohyboval se nad vulkánem, jenž mohl vybuchnout pod jeho nohama každým okamžikem. Mohl si pomoci, když luza („republikáni“) žádala, aby vypověděl válku Rakousku (jako vládce papežského státu). Papež si však byl vědom, že nedostal od Nejvyššího plnou moc prolévat nevinnou krev a proto odepřel a prohlásil 1. máje 1848: „Jsem otec celého křesťanského světa a vinu všechny syny na své srdce.“ Tehdy největší neznabozi na něho naléhali, aby vyloučil z církve rakouského císaře. Již po celá staletí tropila „osvícená“ Evropa pekelný rámus, kdykoli papež z a s l o u ŷ e n ě vyobcoval některého násilníka na trůně z církve, od Řehoře VII., jenž vyloučil německého krále Jindřicha IV. až k Piovi VII., jenž vyobcoval Napoleona – vzpomeňme na Bonifáce VIII. a krále francouzského Filipa Nestydatého, vraha templářského řádu – a najednou bylo „vyloučení z církve“ neznabohům vítáno, protože se jim hodilo jako výtečný prostředek k dosažení jejich ničemného účelu!

Tím, že Pius IX. odepřel učinit toto bezpráví, poštvál římskou luzu proti sobě. Šlo mu o život, s bídou r. 1848 unikl ze svého sídelního města do Neapolského království.⁶⁴⁵ Jméno ničemného Mazzini, jemuž účel posvěcoval prostředky, se tehdy proslavilo – v očích italských neznabohů slavně, ve skutečnosti smutně. To by nějaký Bedřich II. nebo Viktor Emanuel nebo shora jmenovaní ministři jinak jednali než papež! Několik tisíc životů – maličkost – jen když tím utvrdím svůj trůn a své postavení!

Co tropil Mazzini se svou „Mladou Itálií“ v Římě a na celém poloostrově v letech 1847–1850, všechna ta darebáctví jsou nepřehledná řada dokladů, jak neznabohům účel posvěcuje prostředky! Očitý svědek Ant. Bresciani o tom napsal román „Veronský žid“.⁶⁴⁶ Tento historický román je velmi

⁶⁴⁵ „Papežové byli příčinou válek, válčili atd...“ Zde máš doklad! R. 1914 se snažil Pius X. odvrátit rakouského císaře od války a vynaložil vše. Jeho nuncius nebyl k císaři připuštěn; – celý den čekal marně na audienci v čekárně – odešel s nepořízenou. Vlastnoruční dopis papežův byl nerozpečetěný vrácen do Říma, nunciovy telegramy, Piovi X. posílané, nebyly vídeňskou poštou odesílány; vyslanec rakouský u Vatikánu, volaný k papeži, dával vyhýbavé odpovědi. Papež žádal císaře, aby své šediny neposkvřnil tolikerou nevinně prolitou krví. Konečně po vypovězení války přišel vyslanec k papeži, aby vyžádal požehnání rakouské armády, a když byl odmítnut, prosil alespoň, aby poslal požehnání císaři. „Nežehnám ani válce, ani tomu, kdo válku chce, žehnám jen míru.“ To snad proto, aby ukázal, jak církev světí vražedné zbraně! – Co zde sděluji, je vzato z dobře informovaných francouzských pramenů. Byla tedy vyložená vylhanost, když rakouské noviny psaly v srpnu 1914, že papež prohlásil válku Rakouska za „svatou válku“.

⁶⁴⁶ BRESCIANI, Antonio. *Der Jude von Verona: Historischer Roman aus den Jahren 1846 bis 1849*. Zweite, verbesserte Auflage. Schaffhausen: Verlag der Fr. Hurter'schen Buchhandlung, 1857. 500 s. BRESCIANI, Antonio. *Der Jude von Verona: Historischer Roman aus den Jahren 1846 bis 1849*. Zweite, verbesserte Auflage. Schaffhausen: Verlag der Fr. Hurter'schen Buchhandlung, 1857. 635 s.

vzácný, není v něm ani slovíčko výmyslu – bylo by záslužné dílo, kdyby jej někdo do češtiny přeložil. Tam je teprve vidět, jakými prostředky se bojuje proti křesťanství! I oddanost k papeži hlásají a lidu namlouvají – když se z toho dá co vytlouci proti víře!

Ale nejen státníkům, i jiným neznabohům účel posvěcuje prostředky. Filosof Bayle píše: „Dobry křesťan je špatný občan: štítí se na př. ve válce podvodu a lsti. Špatný křesťan jest dobrý občan, tím lepší, čím více se dá upotřebit k věcem, k nimž řádný křesťan se nikdy nepropůjčí.“ Tento skeptik vydává tedy sám svědectví nám, věřícím Kristovým, že účel nám prostředky neposvěcuje! Moderní filosof Paulsen právě tak. Na jednom místě dokazuje, že lež může býti okolnostmi dovolená, ba nutná (když z ní plyne prospěch!) a hubuje na katolickou morálku, jež prohlašuje pevně a bez kompromisu: *n i k d y*!⁶⁴⁷ A ještě jednou Machiavelli: „Lstí a mocí prokážeš lidstvu větší služby... ve světě je jen luza a ta soudí podle zevnějšku a zdání. *Netřeba být dobrý, nýbrž jen navenek se tvářit, jako bys byl dobrý.*“ Kdyby to učili jesuité! V každé čítance by ses o té ničemnosti dočetl!

Podle té zásady jednal patriarcha neznabohů Voltaire. Tento nevěrec se neostýchal přistoupit k velikonočnímu sv. přijímání na svém venkovském statku Ferney, a na výtku svých přátel odpověděl: „Člověk musí s vlky výti; v Indii bych umíral s kravským ocasem v ruku.“ A což jeho rada, daná kolegům? „Lžete, lžete, něco přece z toho uvízne“, řekl svým pomocníkům v boji proti Kristu a jeho církvi.

Jak i ve světě nepřátelům svaté víry účel posvěcuje prostředky – o tom si pohovoříme jindy. Jméno podvodníka Haeckla je smutně proslaveno – a přece platí dodnes za učence první třídy!

Milý příteli, mne skoro mrzí každou chvíli opakovat: „Nic nového pod sluncem.“ Ale je to nutné, abys poznal, že naši nepřátelé jsou vlastně duševní ubožáci, že nedokážou vymyslet nic nového, nýbrž ohřívají jen staré staré klepy. Vezmi list sv. Pavla k Římanům a čti 8. verš 3. kapitoly. Tam praví apoštol asi toto: „Nepřátelé nás tupí a tvrdí o nás, že hlásáme: Konejme zlé, aby z toho vzniklo dobré. Kdo by však takto mluvil (smýšlel, jednal), toho je třeba odsoudit co nejrozhodněji.“ Vidiš, že už sv. Pavla obviňovali z této „jesuitské“ zásady! Ne sv. Pavel, ale pohané Jason z Phery, Karneades a vůbec stoikové tuto zásadu (ovšem jinými slovy) hlásali!

Ale já pořád opakuji větu „Účel posvěcuje prostředky“ a nepověděl jsem ještě, co znamená. Smysl je ten, jež čteme u sv. Pavla: Je prý dovoleno konat zlé, jen když se tím dá dosíci něco dobrého. Ti, kteří tvrdí, že jesuité tu zásadu hlásali (nebo hlásají), jsou dodnes dlužní důkaz, třebaže i veliká cena (několik tisíc Kč) byla před lety vypsána tomu, kdo dokáže, že tato věta je hájena nebo

⁶⁴⁷ Za napoleonsko-bavorské hrůzovlády v Tyrolsku mohl Petr Mayer (zastřelený v Bolzanu 1. března 1810) zachránit život jedinou nepatrnou vědomou lží – nechtěl! 22letý muž opouští manželku a rodinu, než by se provinil vědomým hříchem. Ať mi najdou protestanté nebo nevěrci ve svých řadách takový charakter! Inu, u nich účel posvěcuje sebe ničemnější prostředek!

schvalována v některém jesuitském spise. Ale ti, kteří na jesuity tuto pomluvu házejí, konají zlé, ne aby z toho vzešlo co dobrého, nýbrž aby dobře pochodili sami a jejich kapsa – a k tomu je jim každý prostředek dobrý. Jestliže Cavour a jeho společníci tropili ničemnosti pro dobro své vlasti,⁶⁴⁸ neschvalujeme to – ale ti lidé jsou hotoví andělé proti těm, kteří tropí nejhorší darebáctví pro dobro své kasy. Čti noviny – zvláště před volbami – a přesvědčíš se: těm lidem je dobrý každý prostředek, chápou se každé ničemnosti, neštítí se žádné prohnanosti, jen když dosáhnou svého účelu. Jde-li při tom dokonce o poškození katolické víry, pak je každá lež, každý podvod, každá pomluva, každá ničemnost nejen vítaná, nýbrž i veřejně schvalovaná. „Každý, kdo vás zabije, bude se domnívat, že tím prokazuje užitečnou službu kultuře, osvětě, pokroku... a proto se vrhnou na vás ve jménu humanity, lidumilnosti a veřejného blaha.“ Tak můžeme opsat slovo Páně.

Na exercicie studentů přijel na Velehrad r. 1929 jakýsi slidič. Všichni šli k sv. svátostem, tedy i on – nikdo netušil, že Pán tehdy uražen svatokrádeží. Brzo potom se objevil ve „Volné myšlence“ článek o oněch duchovních cvičeních. Něco překroutil, něčemu nerozuměl, na něco se zlobil, na př. že byli studenti vyzýváni, aby nebyli hloupí, aby se snažili dosíci vlivného místa ve společnosti a mohli tak podporovat svatou věc Kristovu... To věřím! Takové instrukce nejsou jistým pánům po chuti! Takhle kdyby byl exercitátor řekl: „Zůstaňte v koutku a ponechte všecka vlivná místa volnomyšlenkářům, aby měli volnou ruku v boji proti církvi!“ Nu, a že na konec musilo být v článku něco pikantního – kdopak by u studenta neznaboha očekával fantasii čistou! Vykládá, jak se ho (hochu 16letého) ptal zpovědník, nemá-li poměr s nějakou osobou, snad vdanou nebo vdovou, a k tomu přičinil milý študios své poznámky. Pamatuji se – když jsem jako student musil vzít do rukou Macharův Řím,⁶⁴⁹ že jsem si hned na začátku – vida tón, s jakým píše – řekl: „Že tam přijde něco kluzkého!“ A přišlo, ona scéna v katakombách – věřili tomu čtenáři? Nevím, ale hlavní věc, že

⁶⁴⁸ Bresciani ve zmíněné knize Veronský žid s vlasteneckým zanícením každého pravého Itala poukazuje na to, že blaho, moc a sláva vlasti ležela na srdci nejen zarytému nepříteli víry Mazzinimu a jeho druhům, nýbrž i katolickým Italům. Jenže tito chtěli dojít cíle zákonitou cestou, nikoli cestou zločinů. Ba osvědčuje, že by byli dosáhli cíle také, ač ne tak brzo a násilně. Jenže ďábel, otec temnoty, je prozíravý – a jako jinde – tak i tehdy v Itálii chytře předešel syny světla – vyznavače Kristovy. Heslo „vlast“ si připíchli na prapor nejhorší neznabozi; tajné spolky, sdružení zvané „Mladá Itálie“ atd. se chopily této vlastenecké myšlenky „sjednocení Itálie“, aby se zdálo, že katol. církev je nepřátelská každému vlasteneckému podniku. Řím byl tehdy stokou, kam spěchal kdejaký dobrodruh a zločinec, aby „z lásky k vlasti“ řval na táborech lidu, vraždil, loupil, mimo Řím i v Římě. „Římská republika“ 1848–1850 byla miniatura republiky francouzské (t. j. revoluce) 1789–1793. O ukrutnostech a zhovadilostech nebudu mluvit (jak byly ničeny vzácné památky umělecké, vraždění katolíci atd.). Luza podplacená řvala „prýč s jesuity“ – jako jinde! V Neapoli se pokus revolucionářů zhatil. Zajímavo je, že ti, kteří lid do revoluce veštvali, sami se v rozhodném okamžiku schovali, a když byla věc ztracena, ponechali svedené jejich osudu a hleděli zmizet. Ve francouzské revoluci právě tak: v rozhodný den 10. srpna 1792 se štváči schovali do sklepů nebo dostali „bolení hlavy“ (Robespierre, Danton, Marat, atd.), a teprve když král a jeho věrní podlehli, vylezli ze skrýší a začali hospodařit. Kdyby byl měl Ludvík XVI. tolik energie co Ferdinand v Neapoli a odrazil útok luzy, byly by dějiny Francie dostaly docela jiný směr, byl by obnoven pokoj a přešlo by se k „dennímu pořádku“. – Známo jest, že od dob Cavourových se pohybuje italská politika na cestách náramně křivolakých, t. j. perfidní, věrolomná jako nikde na světě.

⁶⁴⁹ MACHAR, Josef Svatopluk. *Řím: Psáno 1906-1907*. Praha: Grosman a Svoboda, 1907. 249 s. Knihy feuilletonů; 10.

bylo hozeno po mnichovi a církvi blátem – a jde-li o takovou věc, pak ovšem pánům účel posvěcuje každý prostředek! Dr. Opletal ve spise „Macharův Řím“⁶⁵⁰ dokázal, že tehdy mluvil Machar věc, jež byla pravdy velice daleko vzdálena.

⁶⁵⁰ OPLETAL, Josef Alois. *Řím: Malý komentář ke spisu Macharovu „Řím“*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1910. 278 s.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Jak vzniklo náboženství?⁶⁵¹

K nejnovějším vědám patří tak zv. srovnávací věda náboženská. Mladá sice, ale dělá rozruch ve světě dost a dost. Rozumí se, že bychom s patřičnou úctou respektovali i ji, kdyby chtěla být vědou a nic více. Jenže žádná věda se nepostavila už od začátku do služeb nepřátel sv. víry jako ona. Kdyby zkoumala, které společné prvky lze najít v různých náboženstvích, kdyby se držela v mezích solidního vědeckého bádání, nelze pochybovati, že by prokázala pravdě i křesťanství cenné služby. Dopomáhala by svými výzkumy k tomu, abychom zjistili, jak idea pravého Boha se buď udržela nebo zatemnila u těch neb oněch národů, jak žila myšlenka na příštího Vykupitele ve vědomí nebo i podvědomí pohanských kmenů atd. Ale naše srovnávací věda náboženská prohlašuje: „Já chci bez předsudků přikročit k řešení záhady, jak vznikla nebo se vyvíjela jednotlivá náboženství.“ Řekne-li kdo, že se chápe pera „bez předsudků“, krk můžeš vsadit, že má předsudků celé centy. Tak i tato věda. Už předem si řekla: „Dokáži celému světu, že křesťanství je dílo lidské, stejně jako každé náboženství; ukáži, že Boha i náboženství si vyrobil člověk sám. Křesťanství má samozřejmě stejný původ: povstalo ‚vývojem‘. Z různých náboženství tehdejších vybralo, co nejlepšího měla, a sestavilo vše v nový systém.“

Nejsou všichni badatelé téhož kalibru. Uznáváme s radostí, že někteří si počínají, jak se na vědce sluší. Ale někteří jsou pravý opak. Nejpovedenější, co jsem kdy četl, vymyslel a napsal ethnolog Adolf Bastian († 1905). Jeho ctitelé tvrdí, že psal svá díla „jen pro odborníky“.⁶⁵² Ovšem, pro náš krátký „neodborný“ rozum je jeho učení příliš vysoké. Však uvidíš. Ve své Psychologii⁶⁵³ vysvětluje učeně a docela vážně takto původ náboženství a vznik Boha. Začíná slavnostně:

„Divoch vidí lva vystoupit z houští. S plným vědomím své královské moci hledí zvíře kol sebe. Pln strachu slyší divoch jeho řev. Zděšen vyskočí, když pozoruje, že bestie dostala chuť na

⁶⁵¹ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. *Dorost*. 1935, č. 22, s. 299-300. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. *Dorost*. 1935, č. 23 a 24, s. 315.

⁶⁵² Jest vpravdě úžasné, co tento cestovatel za 80 let svého života procestoval a napsal. Neházíme všechna jeho díla do jednoho pytle, ale tato ukázka stačí, abychom pochopili, jak se dá předsudky zaslepit i talentovaný učenec. Poznámky k jeho výkladům jsou vzaty z apologie P. Alberta Weisse. Jiné části této stati jsou zpracovány podle jiných spisů téhož apologeta.

⁶⁵³ BASTIAN, Adolf. *Beitrage zur vergleichenden Psychologie: Die Saele und ihre Erscheinungsweisen in der Ethnographie*. Berlin: Dümmler, 1868. 288 s.

něho se vrhnout. V obraně ji napadne sám, ale cítí, jak je k zemi poražen, vidí své děti sežrané.“ Zde bych poznamenal: „To je mi divné, proč bestie nesežrala jeho, když už ho měla v drápech? Proč jeho děti?“ Nu, co není, může ještě být, však uvidíme. Bastian pokračuje: „Divoch vidí, jak je slabý vůči vyšším mocem, a tento pocit mu najednou rozluští otázky, které ho už dávno zaměstnávají.“ Pane profesore, to jde rychle, náramně rychle. Jaké otázky a záhady vlastně zaměstnávají už dávno tohoto divocha, který nedávno se teprve z opice vyklubal? Z celého líčení je patrné, že vidí lva po prvé v životě, je tedy sám polozvíře, jež žije v pralese, oděn v kůži, bydlí v jeskyni, požívá syrové maso (podle pánů, kteří ho nechají vyvinout se z opice), a už se obírá „dávno“ otázkami a problémy o věcech nadsmyslných.⁶⁵⁴

Každý beran, který by jednou vyvázl z drápů krále pouště, by po druhé hleděl co nejrychleji před ním utéci. Ne tak moudrý divoch páně Bastianův. „S chvějícím srdcem očekává nyní další návštěvu bytosti, jež mu není již cizí, nýbrž svou mocí v něm vzbuzuje bázeň. Ohlíží se po prostředcích, kterými by předešel dalším poruchám.“ Myslíš snad, že po kamenech a po klacku. Učený pán pokračuje: „Divoch si myslí: Snad je tento vládce lesa rozhněván. A jako je divoch zvyklý k svému králi se blížit jen na kolenu, tak padne na kolena svoje před lvem, aby sobě milost vyprosil. Pochopitelně však se stává kořistí dravce.“

Toto je dobré! Divoch, žijící jako zvíře a pobíhající v kožích lesem, zná nejen záhady a filosofii, nýbrž i krále a dvorní ceremoniel! Takové logické kotrmelce! Tak znásilňovat mozek čtenářů! To jsou větší „kumšty“, než jaké viděl Swift v Laputě.⁶⁵⁵ Můj rozum by neobstál při podobné zatěžkávací zkoušce. Ale pan profesor zná své lidi, jejich beránčí trpělivost i nosnost jejich mozků – jen když ze všeho nakonec vyleze, že Boha si udělal divoch sám!

Ale při vši své učenosti byl tento filosofující divoch jistě na hlavu padlý. Padnout před lvem na kolena, místo co by vzal do zaječích! Ale co – lev ho sežral a teď bude alespoň dalšímu přemýšlení konec? Ba ne! Kdyby byl lev sežral berana, je konec úvahám. Ale tento divoch teď teprve na to kápne, v žaludku bestie mu teprve vzejde světlo a rozluští mu všechny jeho otázky! Pan profesor praví: „Divoch pokračuje ve svých úvahách a ty ho přivedou k poznání, že lev je lidožrout.“ Proč to nepoznal, když mu sežral děti?! Snad že v jeho žaludku má více času a klidu k uvažování. Čteme dál: „I když divoch dosud masa neokusil (?? odkud to víme?), pozná nyní, že odnesená kořist (totiž on sám) může být potravou, ať už má lev hlad nebo vymáhá povinnou daň. Tím přijde na myšlenku, aby místo svých dětí mu obětoval domácí zvířata, a tak vznikly oběti.“

Místo svých sežraných dětí, on, taktéž sežraný, obětovat zvířata – k tomu je třeba velké víry,

⁶⁵⁴ Bastian byl sice odpůrce výstředního darvinismu, ale původ náboženství vysvětluje docela tak, že by ho Haeckel sotva přetrumfl.

⁶⁵⁵ Swift ve svých satirických cestách po světě líčí, jak se dostal do říše liliputánů, obrů, koní a jednou i na Laputu – říše podivínských učenců. SWIFT, Jonathan. *Gulliverovy cesty*. Praha: Družstevní práce, 1931. 311 s. Nesmrtelní; [Sv.] IX.

abych tomu uvěřil. Ale o takové maličkosti se pan Bastian a jeho divoch málo starají, a my čteme dále: „Potom už divoch nevyčká další objevení lva, nýbrž, jak uslyší v noci jeho řev, myslí, že to je hlas čerta, který chce obět, a přiváže mu venku krávu nebo kozu. Božstvo je obětí smířeno.“ No, tohle jsou odvážné skoky. Kde nic tu nic – a najednou náš sežraný divoch ví něco o čertech a o božstvu, o náboženství a oběti! Ale kdož ví, možná, že by pan Bastian, kdyby ho lev sežral, přišel také honem k poznání Boha. Nouze učí člověka modlitbě. Já bych se jen zeptal: Jak je to možné – ten divoch má chov domácích zvířat a přece 1. dosud masa neokusil, 2. žije v lese jak zvíře...? Ale on se jistě zbláznil leknutím, když ho vládce lesa spolkl; lva, kterého viděl a slyšel, si plete s čertem, kterého neviděl a o kterém neslyšel, ale napřed ho pokládal za krále a za boha... Nevím, kdo měl v hlavě větší babylon: ten sežraný divoch – nebo pan profesor – nebo čtenáři?

Ale pan profesor vykládá dále:

„Divoši poznali, že krokodil žije s rybami v nepřátelství. Když byli šikovní a dovedli ho zabít, bylo po starosti. Když ne, hleděli ho usmířit obětmi, z krokodila si udělali boha a *tak vzniklo náboženství*.“ Tedy náboženství vzniklo, aby odnaučili krokodila žrát ryby! Šalomoun se svou moudrostí je hadr proti nim! Pan profesor končí svůj výklad: „Vždycky byli lidé, kteří těžili pro sebe z lidské hlouposti. Někteří začali krokodila s velikými obřady krmit, lidé tu stáli s otevřenými ústy a *tak vznikl kněžský stav*. Nábožní slyšeli, že krokodil je krměn, aby neškodil rybám. Když pak náhodou ulovili hodně ryb, mysleli si, že jim je daroval jejich bůh, krokodil, a řekli si: Když může darovat ryby, proč ne i jiné věci? I začali mu přinášet oběti prosebné a k němu se modlit.“ Hotovo! Kdo nevěří, ať tam běží. Jako by byl Bastian osobně toho krokodila, lva a sežraného divocha znal. Takovému tatramanství se říká věda! Takoví „badatelé“ se pak produkují před veřejností jako šašek v cirku nebo jako kašpárek v loutkovém divadle!

Ale poslouchejme dále učené výklady učených pánů o náboženství. Jiný to vykládá takto: „Člověk s počátku neměl ani zdání, že by existoval nějaký svět mimo něho. Žil v jeskyních a děrách a oplakával své zesnulé. Tu se stalo, že se mu o nich v noci zdálo, a on, probudiv se, měl radost, že nezemřeli docela. Vždyť k němu ve snu přišli! Tak se těšil myšlenkou, že ještě kdesi žijí, vzniklo uctívání předků, předky ponenáhlu proměnil v bytosti nadzemské, a pojem boha byl hotový.“ A ještě rychleji hotový náš výklad! Punč na jarmarce ti tak rychle nikdo neuvaří!

Jiný moudrý pán zase přišel na jiný výklad: „Člověku bylo trudno v jeskyni, ve které žil, a proto – snad z dlouhé chvíle, nemaje co dělat, radio a rozhlas ještě tehdy neměli na ukrácení zahálky – vykouznil si báječný svět mimo sebe a naplnil jej tajemnými bytostmi.“ Já bych byl poradil tomu ubohému člověku, aby si udělal malou procházku, a nemusil by si vykouzlovat neznámý svět; jen vylézt z jeskyně, a uvidí světa dost! – Další výklad: „Člověk hledí k nebi“ – tento byl tedy chytřejší a vylezl z jeskyně – „vidí na něm slunce v majestátní záři rozlévat světlo a teplo

na všechny strany, vidí měsíc a hvězdy v nedostižné dáli, padá v prach na tvář svou k zemi, pokládá je za vyšší bytosti a jim se klaní.“ – Jiný výklad: „Přijde bouře, liják, blesky a hromy, země se chvěje a člověku srdce v těle nejinak“ – to věřím, vždyť i dnes, v době hromosvodů, může bouřka postrašit dost – „vůči rozkaceným živlům cítí svou malomoc a slabost, a hledá ochranu.“ Nu, nejlepší ochrana před bouřkou by bylo zalézt do své jeskyně! Ale ten člověk nepřišel na to, nač přijde každá slepice, aby se totiž schoval, on si vymyslí bytosti, kterým se do ochrany poroučí, k nim se za pomoc modlí, a bozi jsou hotovi.

Jiný moudrý pán: „Člověk toužil po tom, aby si prodloužil svůj krátký život, a proto si vymyslel pokračování života za hrobem.“ Jak to rače dokázat? Luther jednou tázán na důkaz svého tvrzení řekl: „Doktor Martin Luther to tak povídá a kdo nevěří, je osel.“ Naši páni profesori právě tak a mládež sedí v lavicích s otevřenými ústy a polyká tu učenost bez dechu. Havlíček kdesi píše:

„Vojenský soud má žaludek
zdravý jako štika:
nevinného na komando
spolkne jak vinníka.“⁶⁵⁶

O universitních posluchačích 20. století platí totéž – spolknou a stráví každý nesmysl, jen když jedno koření neschází: protikatolická tendence. Bumbrlíček⁶⁵⁷ z pohádky hadr proti nim! Všecko spolknou, všechno stráví a ze všeho ztloustnou!

Nebudu rozvádět dále tyto a podobné výklady. Výkladů, jak vidíš, dost, každý si může vybrat, který se mu nejvíce zamlouvá. Který z pánů své povídání dokáže? – to čekáme od nich marně! Jen v jedné věci jsou zajedno: jako všecko na světě, tak i náboženství se vyvinulo z ničeho. Dnes se na všecko přilepí cedule: vývoj. Co nedovedou vysvětlit, tam si pomohou: to je všecko vývojem.

Tu přišli páni na moudrou myšlenku: „Že se i náboženství vyvinulo ze zvířat? Zajisté, tam jest nutno hledat první začátky náboženství.“ Ale které zvíře to vlastně má na svědomí, že zavedlo náboženství? Náhledy se rozcházejí, ale zdá se, že kráva má nejvíc vyvinutý náboženský cit. Tak čteš doslova u Van Ende, *Přirozená historie víry*, díl I., str. 168: „Když kráva na pastvě nenadále zdechne, obklopí ji všechny její družky a uvažují o záhadě smrti, zděšeny vědomím, že nemožno ujíti témuž osudu, k němuž se cítí všechny předurčeny.“ Hegel pak všechny tyto výklady prostudoval, udělalo se mu z té kaše na nic a řekl: „Pak by i psi musili mít náboženství.“ Nu, to jejich náboženství, které vymysleli, je opravdu pro psa nebo pro kočku a snad i pes by z toho zdechl. Páni však nevědí asi, že podobné nápady měli někteří staří, na př. Plinius, kterého čteme dnes pro legraci. Podle něho byli zvláště sloni velice nábožní.

⁶⁵⁶ HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Křest sv. Vladimíra*. Praha: [s. n., 1877]. 107 s.

⁶⁵⁷ KAMINSKÝ, Bohdan. *Bumbrlíček a jiné humoresky*. Praha: Vilímek, 1912. 236 s. Vilímkova knih. humoristická; 27.

Ted' něco pro zasmání. Brinton vykládá: „Původ náboženství nutno hledat v opici, když se žízňivý kapku více napil.“ Proč by ne; člověk povstal z opice, proč by náboženství nemohlo povstat z opice! Jenže z jiné opice člověk a z jiné náboženství. Dříve nechali kořalu i s jeho opicí vystřízlivět a přešli k dennímu pořádku. Dnes moderní psychologie věnuje takovým zjevům obzvláštní pozornost, místo „opice“ řekne „zdvojení osobnosti“ (snad proto, že opilec vidí všechno dvojnásob), a když se prý probudí, myslí, že ten svět, který v opici prožíval, skutečně existuje, a začátky náboženství jsou tu. Já sice takové zdvojení osobnosti neprodělal, vím však tolik, že po vystřízlivění neví kořala nic, co mluvil a myslel v opici.

Která je nejstarší forma náboženství, o tom je také spor. Někteří myslí, že nevěra. Ovšemže! Zvíře nemá náboženství (kromě oné krávy páně Van Endeovy), nevěří nic a člověk ze zvířete pošlý také nevěřil nic. Pak se začal klanět různým bohům, které si sám vyrobil (fetišství), pak stoupal výš a výš, klaněl se zjevům přírodním (slunci, ohni atd.), pak předkům... to byli lidští bozi... vývoj stále stoupal, z mnohobožství pak se vyvinulo jednobožství (víra v jednoho Boha), a nejvyšší stupeň máme teď: žádný Bůh, žádné náboženství. Ale tu se bouchnou páni do čela: Vždyť jsme jako had, jenž se zakousl do vlastního ocasu! Řekli jsme, že zvíře a člověk na nejnižší úrovni kultury nevěřil nic – a teď prohlašujeme nevěru za vrchol pokroku! – Inu, návrat k přírodě!

Ale pánům je jisto, že se člověk bez náboženství docela dobře obejde – lépe než s náboženstvím. „Však dokáže člověk být ctnostný i bez Boha a bez náboženství.“ Bastian na př. praví: „Nač potřebujeme 7. přikázání? Přece nebude hospodský takový blázen, aby do vína lil vodu a tak si odehnal všechny zákazníky? Nač zavádět 5. přikázání? Přece ví každý, když někoho zabije, že z jeho masa nic nemá. Když to budem dětem od mládí připomínat, nebudou zabíjet a budou hodné i bez desatera.“ – Wolff zase prohlašuje: „Největší přikázání je toto: Čiň, co ti dělá dobře, a varuj se všeho, co ti dělá zle“ (to jest pravidlo pro zvířátka! ta se podle toho řídí!). „Toto jediné moje přikázání nahradí celé křesťanství. Bude-li od celého světa přijato, nebude na světě opilců, protože každý ví: třebaže v opici mu je dobře, po opici mu je nedobře, a bude se jí varovat a zmizí všechny hříchy se zeměkoule.“ Jakoby to bez pana Wolffa kořala nevěděl!

Chceš slyšet ještě jiná „přikázání“, jež prý nahradí docela desatero? Buddaeus vymyslel toto: „Čiň, co souhlasí s příčinami a účelem činů.“ Mendelssohn: „Učiň svůj a svého bližního vnitřní a vnější stav v patřičné proporci tak dokonalý, jak můžeš.“ Kant: „Jednej tak, jakobys byl svou zásadou zákonodárným členem v říši účelů.“ Fichte: „Každý tvůj čin ať leží v oné přibližné řadě, jejíž cíl je tvá absolutní neodvislost.“ Rozumíš tomu? Já nikoli – a oni pravděpodobně také ne! Jak se vyjímá vedle tohoto plácání velké přikázání Kristovo: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a bližního svého jako sebe samého.“ To jsou slova, jimž rozumí každé dítě a o jejichž hloubce může rozjímat celý život učenec.

Právě takové nesmysly mluví, když mají říci, co vlastně náboženství je. Lavater praví: „Náboženství je náhled světa ve vztahu ke mně, vnitřní lidský smysl, který si sám bohy tvoří, pravá magie lidské přirozenosti.“ Jiný praví: „Náboženství je pokora jistého neurčitého pocitu o jednotě s nekonečnem.“ Karel Schwarz: „Náboženství je život z prostředka a v prostředku.“ Biedermann po dlouhém plácání praví: „Náboženství je pozdvih lidského já k nepochopenému zbytku myšlení.“ A konečně Leumann, profesor sanskrtu, slíbil, že poví docela kratičce, co je náboženství, a napsal větu na 37 řádků, obsahující přes 300 slov!

Nemyslím, přátelé, že vás zase obdařím podobným článkem. Toto pojednání má jedině ten účel, ukázat vám, čemu se dnes říká věda, co se prodává pod jménem vědy – a ti lidé hledí s pohrdáním na prostou matku, která si uchovala náboženství i *zdravý rozum* a není přístupna jejich nesmyslům. Z takové „vědy“ by zdechl i pes! Jen si nedejte imponovat a nedejte se zaleknout, když někdo (nemoha své plácání dokázat) se ohání všelijakými vědeckými autoritami a osvědčuje, že to tvrdil nebo tvrdí universitní profesor X nebo Y. –

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Tolerance

(Víra jako víra)⁶⁵⁸

V kterém si veleosvíceném státě – řekněme třeba, že v Australii – měli tak zvaní proletáři shromáždění a pozvali si slavnostního řečníka. Řečník přišel a začal s vysoka:

„Pánové, vy jste dělníci!“

„Výborně!“

„Tak teda, pánové, když teda jste dělníci, tož teda musíte d ě l a t !“

„Ven s ním!“ zahřmělo sálem – a v několika vteřinách byl řečník na čerstvém vzduchu.

Neměl jsem ještě potěšení a čest býti pozván za řečníka na nějaký volnomyšlenkářský kongres. Ale kdyby mne pozvali, soudím, vedlo by se mi jako onomu řečníku v Australii. Já bych totiž začal:

„Přátelé, žijeme ve století svobody!“ –

„Výborně!“

„Vaším heslem je svoboda a volnost!“

„Tak jest! Výborně!!“

„Vy hlásáte po celém světě volnost a svobodu myšlení!“

„Bravo! Tak jest!! Výtečně!!!“

„Tak tedy, přátelé, když tedy hlásáte volnost a svobodu myšlení, musíte tedy tu volnost a svobodu popřáti také j i n ý m !“

A teď jsem jist, že z tisíců hrdel shromážděných apoštolů volného a svobodného myšlení by se ozval huronský řev a já bych do pěti vteřin sletěl s tribuny.

Co je tolerance? Po česku snášelivost. Netolerance je tedy nesnášelivost. Co rozumíme nebo rozumět můžeme slovem „snášelivost“? Bez dlouhých a učených výkladů ti to řeknu stručně a pochopitelně. Tolerance (a také netolerance) může být rozmanitá. Celkem bychom ji mohli roztrdit

⁶⁵⁸ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1935, č. 1, s. 12-13. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 2, s. 23-24. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 3, s. 39-40. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 4, s. 55-56.

ve tři skupiny: tolerance vědecká, občanská (národnostní) a náboženská. Dobře. Podíváme se, která z těchto tří dnes nejvíce zkvétá, kterou pěstují naši odpůrci a jak se vyznamenali v minulých dobách nekatolíci svou „snášelivostí“.

Vědecká tolerance čili snášelivost – co znamená? Že badatel ponechá volnost názoru i takovému učenci, jenž smýšlí jinak než on – rozumí se: ve věci, jež není očividná. Násobilka na př. *nepřipouští* různost názorů, proč? Protože věta $2 \times 2 = 4$ je očividná, samozřejmá, *jistá*, o její pravdivosti nelze pochybovat. Kdyby kluk počítal $7 \times 7 = 41$, $8 \times 9 = 65$ a dovolával se u učitele „tolerance“, nevím, jak by pochodil. „Víra jako víra“, říkají někteří „učení“ pánové, proč by tedy nemohla být násobilka jako násobilka?

O tom však nemluvím. Při vědecké toleranci jde o věci, jež nejsou nikterak tak skálopevně jisté jako početní pravdy. Tvrdí-li jeden badatel, že Jerusalema byl vyvrácen roku 586 před K. a druhý, že se to stalo roku 587; řekne-li jeden, že ta a ta květina vábí hmyz barvou květu, druhý je však náhledu, že ho vábí vůně; rozeznává-li jeden 8 kmenů živočišných a druhý 9 kmenů; soudí-li tento, že ten a ten organismus je rostlina a jiný myslí, že je živočich atd.: ve všech těchto věcech má každý osvědčovat *vědeckou* toleranci, t. j. přát jinému svobodu názoru. „Ve věcech nutných budiž jednota, v *nejistých* svoboda, ve všem však vládní láska“, řekl sv. Augustin už v 5. století.

Ted' otázka: pěstují páni hodně tuto vědeckou toleranci? Na vídeňské universitě⁶⁵⁹ byl jeden kněz zkoušen od profesora Jodla,⁶⁶⁰ nevěřícího muže, z filosofie. Zkoušený nechodil na jeho přednášky, znal však z knih jeho názory. Odpovídal na jeho otázky pravý opak toho, co Jodl učil, a vyvracel jeho poučky. Profesor mu na konec řekl: „Vidím, že se ve věci výtečně vyznáte“ a dal mu výborné vysvědčení. Tomu se říká vědecká snášelivost. Jenže je řídká jako bílá vrána. Na jiné universitě (nechci ji jmenovati) kandidát pověděl profesorovi všechno, jak to on přednášel – už mu psal výbornou, když kandidát podotkl: „Ale myslím, že protivný názor profesora N. je pravděpodobnější“ – a propadl! Protože neřekl: „Přisahám na všechno, co Vaše Vysoká Učenost ráčila říci.“ Na téže universitě učili dva profesori, A. a B., témuž předmětu. Každý posluchač věděl: „Musíme chodit volky nevolky na horší přednášky k prof. B., kdybychom volili prof. A., třeba že je výtečník na slovo vzatý, a dostali ke zkoušce pana B., propadnem jistě.“

Otázka královéhradeckého rukopisu není nikterak definitivně rozhodnuta. Ale jen někde řekni, že nejsi v hloubi duše přesvědčen o padělání rukopisu! To je jistým lidem dogma a článek víry, na který musíš přísahat, sic běda tobě! Omezenec, zpátečník I. třídy atd. – Jeden profesor dokazuje ve škole, že rukopisy jsou padělané: „Kdo to neuznává, patří do blbince!“ Také důkaz, že ano? Nechci zde zastávat pravost – nejsem ve věci odborník – ani nehájím podvrženost, ale

⁶⁵⁹ Universität Wien (Alma Mater Rudolphina Vindobonensis).

⁶⁶⁰ Friedrich Jodl (23. srpna 1849 – 26. ledna 1914).

používám věci jako doklad: vědecká tolerance je u nás bílou vranou! Vystoupíš s rozdílným názorem a vrhnou se na tě jako sršně!

Mám často se studenty co dělat a tu mám příležitosti dost poznati, jak pěstují vědeckou toleranci profesori středních i vysokých škol. Zvláště, jde-li o vědeckou domněnku, z níž se dá vytloukat kapitál proti víře. Tam dokazuje jeden, jak vzniklo náboženství, onde druhý mluví ne o domněnce, nýbrž o „faktu“ evoluce (vývoji živočišstva), jako by to bylo jisté jako $2 \times 2 = 4$, třetí má „vědeckou“ přednášku o křesťanství.

„Vždyť to je očividný nesmysl! Proč se neozvete?“

„Profesor nepřipouští odporu.“

„Na universitě? Jako žáčci musíte ke všemu kývat?“

„On diktuje, my musíme psát a při zkoušce to žádá doslova, jak to pověděl.“

Kdybych měl čas, pověděl bych ti, jak vypadaly zkoušky na universitách v „temném“ středověku. Nezkoušeli jako žáčka na obecné škole, nýbrž ve veřejné disputaci hájil kandidát své these (tvrzení), byť byly docela opačné než profesorovy, a když uhájil, byl promován za doktora. Ostatně v „temném“ středověku nebyl komandován posluchač k tomu a tomu profesorovi. Mohl si vybrat, koho chtěl – neschopní profesori, kteří nestáli na výši vzdělání, měli prázdný sál, a museli sbalit svůj krám a jít. Dnes se mnohý profesor vysmívá papežské neomylnosti, a sám prohlašuje své definice ex cathedra. Papež jest podle učení sv. víry chráněn od Boha, aby nezloužil, když (občas!) něco rozhoduje (jako nejvyšší autorita církve) ve věcech víry a mravů, profesor však každou svou větu prohlašuje za neomylný článek víry, na nějž musí posluchači přísahat pod trestem exkomunikace (t. j. propadnutí). – Netvrdím, že jsou všichni takoví, ale je jich ve století svobody a tolerance víc než dost. V jiných zemích je přece více svobody. V Anglii na př. posluchačka katolička řekla profesorovi po přednášce, že se mýlil, on přede všemi řekl, že tedy bude věc tu důkladněji studovat, a stal se katolíkem! U nás před válkou profesor cosi vykládal o Kristu, jeden posluchač druhému pošeptal cosi – dal najevo, že nesouhlasí, a profesor se rozlítil, div že smělce nevyhodil!

Když Altum napsal své výtečné dílo o ptácích,⁶⁶¹ kde mimo jiné dokázal, že ani opeřenci ani ostatní živočichové nemají rozum, netvoří úsudek, krátce že jsou zvířata a ne lidé, jak tvrdil Brehm ve svém „Životě zvířat“,⁶⁶² vrhl se na něho tento učený pán a zasypával ho hrubostmi. Nejinak se vedlo tomu, kdo před lety se opovážil jen hlesnout proti darwinismu. Byl článek víry, že člověk povstal z opice, a běda, kdo se o tom opovážil pochybovat!

Kdo studuje vědecká díla, má dost často příležitost zjistit, mnoho-li té vědecké snášlivosti ve

⁶⁶¹ Johann Bernard Theodor Altum (1824–1900), *Der Vogel und sein Leben*.

⁶⁶² Alfred Edmund Brehm (1829–1884), *Brehms Thierleben. Allgemeine Kunde des Thierreichs. Große Ausgabe*.

vědeckém světě existuje. Schopenhauer svým odpůrcům dával čestný titul volů, Voltaire, „apoštol tolerance“, jedovatě zesměšňoval Rousseaua, když s jeho výklady nesouhlasil; tituloval ho: arciblázen, duše slepená ze žluči a bláta, opice filosofů, Jidáš mezi učedníky osvěty, potomek Diogenova psa a erosistratské čuby, zralý pro pranýř nebo pro blázinec. Aby ho zesměšnil, komolil citáty z jeho spisů, vymohl, že v Ženevě kat spálil jeho spis a na konec vážně navrhol, aby byl oběšen! A co zlého Rousseau provedl? Stavěl se proti postavení nového divadla v Ženevě, protože divadlo je hrobem mravnosti! Proto tak proti němu vystoupil on, Voltaire, jenž napsal celou knihu o toleranci,⁶⁶³ že prý má stát každému poskytnout volnost přesvědčení!

Předjeme k *občanské* (politické, národnostní) toleranci. Mnoho-li jí najdeme na světě? Jen čti noviny různých politických stran! Jakými tituly se navzájem ctí a častují! Jak osvědčuje Mussolini toleranci vůči Slovincům! Hitler zrušil všechny politické strany, naplnil sněm jen svými lidmi a kdo nemíní ve „svobodné“ německé „republice“ padnout na zem před jeho zpupností a přísahat na jeho všechny nápady a násilnosti, ten je odveden do koncentračního tábora, aby se tam naučil být přítelem nového režimu. Nesmělo se říkat „Pozdrav Bůh“, nýbrž „Heil Hitler“, protože pozdrav ve „svobodné republice“ musí prý být „jednotný“! Jak se vedlo nedávno v Turecku a ve Španělsku těm, kteří nebyli nakloněni novému vládnímu systému, je známo. O Rusku vůbec nemluví. A v minulosti? V arcisvobodné Francii za revoluce odpravovali jakobíni každého, kdo nepatřil k nim, každý nejakobín byl totiž „nepřítelem vlasti“ a tomu nesměl nikdo ani přístřeší, ba ani kapku vody poskytnout. To byli odchovanci Voltaira, apoštola tolerance! Ale o tom si pohovoříme víc ve článku „Svoboda“.

Zbývá tedy ještě tolerance *náboženská*. Co se jí rozumí? Někteří ji pojímají jako lhostejnost ve víře. „Víra jako víra“. Ta ovšem existuje, zvláště, jestli je spojená s nenávisí proti katolické církvi. Tak pojímal toleranci na př. tolerantní Lokke, anglický filosof.⁶⁶⁴ „Být snášelivý vůči každému náboženství, jenom ne vůči katolickému.“ Takovouto tolerancí ovšem svět dnes oplývá. „Víra jako víra – mně je každá víra stejně cenná, t. j. stejně bezcenná, protože sám nemám žádnou, a je mi tedy lhostejno, jakou kdo jiný má. Pro mne a za mne ať si má každý jakou chce.“ Asi jako my při koňských závodech jsme lhostejní, zda vyhraje Kaštan nebo Stříbrný chvost – nemáme zájem na tom ani na onom.

Toleranci tohoto druhu ovšem katolický křesťan pěstovat nesmí. Proto ovšem se na nás vrhá kde kdo. Jedna z nejotřepanějších frází a starých, znova a znova ohříváných lží, že prý katolíci nebyli nikdy a nejsou snášeliví. Osvěta a lidumilná láska k bližnímu prý žádá toleranci. Co na to

⁶⁶³ *Traité sur la tolérance* (1766); VOLTAIRE. *Voltaire – myslitel a bojovník. II, Církev, stát a právo*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1957. 513 s. Živé odkazy. Řada 2; sv. 20.

⁶⁶⁴ John Locke (1632–1704), *The Reasonableness of Christianity, as Delivered in the Scriptures* (Rozumnost křesťanství, jak je podáno v Písmech, 1695).

řící? Totéž, co už před 15 staletími sv. Augustin: „My jinověrcům lásku dáváme, za pravdu ve věcech víry jim dátí nemůžeme.“ Jinými slovy: zachováváme toleranci občanskou, prokazujeme každému úctu, lásku, musíme být věrni danému slovu, plnit i 8. přikázání, nesmíme ubližovat ani pomlouvat nikoho, i kdyby naším nepřítelem byl. Ale tolerance náboženská se nesmí pojímati tak, abych řekl: „Víra jako víra.“ To není tolerance, nýbrž bezzásadnost, bezcharakternost.

Místo dlouhých řečí podívejme se do tábora našich protivníků. Byl Hus tolerantní? Doma nazýval papeže antikristem, a to jediné proto, že mu nechtěl dátí za pravdu. Dovolával se i světského ramene proti těm, kteří s ním nechtěli souhlasit, a v Postile píše: „Sluší pánům světským, aby mocí pudili lidi zlé k dobrému“,⁶⁶⁵ t. j. aby nutili lid, aby přijal Husovo učení. Když však na sněmu v Kostnici viděl, že se nevyhne odsouzení, vytasil se najednou se zásadou: „Pravdy každému přejte“.⁶⁶⁶ Tak jednají všichni bludaři: Když mají moc, nutí násilím každého, aby přijal jejich učení. Když jsou v úzkých a jde jim o krk, stávají se náraz tolerantní.

Byl Žižka tolerantní? Byli husité tolerantní? Nebudu zde mluvit o lotrovství, jichž se dopouštěl on a jeho cháska. Mnohdy zhovadilým způsobem zprovodili se světa katolické muže, ženy a děti, jediné proto, že se nechtěli přidat k jejich bludnému učení. A nejen katolíky, i husity, kteří jinak smýšleli než on, utracoval nemilosrdně. Pozdější husité nebyli o nic lepší. České bratry pronásledovali nikoli katolíci, nýbrž *husitský biskup* Rokycana a král Jiří; husité jim žhavým železem vypalovali znamení na čelo. Kdyby to byli dělali katolíci! To by byl křik, v každé čítance by se o tom psalo. Ale Čeští bratři sami se svým vychvalovaným náboženstvím byli velmi málo tolerantní, a nejméně ze všech jejich poslední biskup Komenský. Líčí-li se jako ideál, je to prostě nepravda! Kromě zásluh měl i velké chyby a k těm patřila veliká nesnášlivost. Ve spisech (na př. ve svém Kšaftu) uráží katolickou církev způsobem nejhrubším.⁶⁶⁷ Psal někdy katolický učenec o

⁶⁶⁵ „Slušie pánóm světským mocí puditi zlé, aby byli dobří.“ HUS, Jan. *Postilla: Vyloženie svatých čtení nedělních*. Praha: Komenského ev. bohosl. Fak., 1952, s. 285. Spisy Komenského evangelické fakulty bohoslovecké. Ř. A; sv. 20.

⁶⁶⁶ List z Kostnice 10. června 1415. Srov. HUS, Jan. *Listy z Kostnice*. 1. vyd. Praha: Biblion, 2015. 165 s. ISBN 978-80-87282-22-9.

⁶⁶⁷ „I na vás zapomenouti nemohu, sestry milé, jednoty evanjelické, nýbrž ani na tebe, matko naše, z níž jsme pošly, jednoto římská! Matkous nám byla, ale ses nám v macechu, nýbrž v zubřici dítek svých krev střebající proměnila. Vinšujit, aby ses v starosti ale upamatovala ku pokání a vyšla z Babylona ohavností svých. V čemž tobě, ač může-liť to co napomoci, odkazuji příklad svůj, kteráž jsem Bohu, nás v zašlostech našich pamatujícimu, dala čest a za světlem slova jeho jdouc, vyšla milosrdenstvím jeho z mrákot modlářství tvého. Pakli nechceš, nic tobě neodkazují, leč červa zlého svědomí vnitř; zevnitř pak za svědka proti tobě stavím krev synů mých a jiných svědků Jezukristových, kteréžs pomordovala mezi chrámem a oltářem. Děláš se duchovním Jeruzalémem, a jsit' ovšem, ale podobná Jeruzalému, jakýž byl za času proroků, Krista a apoštolův, k němuž co mluvil na osvědčení jím Pán, to já tobě odkazuji dědičně: ‚Jeruzaléme, Jeruzaléme, morděři prorokův, kterýž kamenuješ ty, jenž byli k tobě posíláni, kolikrát jsem chtěl shromáždití dítky tvé, jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla, a nechtěli jste! Aj, zanechává se dům váš pustý‘ (Mat. 23, 37). Ted' máš ortel svůj, Jeruzaléme Zákona Nového; čekej na sebe exekuci! Synům pak tvým já za dědictví odkazuji právo to, kteréž jím dal Bůh, aby ujmouce se o slávu Otce věčného (jemuž od tebe zplozeni jsou, Ezech. 23, 37), odpor vedli proti tobě, matce své, a dokazovali, že nejsi manželkou jeho, leč odvažuješ smilství svých od tváři své (Oz. 2, 2). Pakli se ani tak nenapravíš a synů svých navrácením se k Otci jejich nepotěšíš, odkazuji králům země, kteříž tě posavád na hřbetě svém nosili, horlivost boží, aby tě v oškřivost vezmouce, jako nečistou spálili ohněm (Zjev. sv. Jana 17, 16).“ KOMENSKÝ, Jan Amos. *Kšaft umírající matky*

jiné sektě tak jako Komenský o naší církvi? Leda nějaký pokoutní spisovatel, ale nikdy ne muž, jehož katolíci pokládají a prohlašují za světlo a velikána ducha jako Komenského jeho ctitelé. Který katolický vojevůdce pobíjel kněze cizího vyznání jako u nás Žižka?!

Jak rozuměli a rozumějí *protestanté* toleranci? Asi jako dnes lze vidět v profesorských sborech. Od katolického profesora žádají „toleranci“ pro sebe, ale sami praktikují velmi málo tolerance vůči němu – to je jim samozřejmé: tolerance znamená, že *katolík* musí být ohleduplný a snášlivý vůči jinověrcům, ne však jinověrec vůči katolíkům. Tak rozuměli odjakživa protestanté svobodě svědomí. Katoličtí vládci měli trpět ve svých zemích protestanty, ale žádný protestantský kněz netrpěl u sebe katolíků. V Augsburku prohlásili nekřesťanskou zásadu: „Jaké náboženství má pán, takové musí mít i poddaní.“

V Augsburku byla prohlášena zásada: „Jaké náboženství má pán, takové musí mít i poddaní.“ Tu zásadu prohlásili, protože byla v jejich prospěch: lid byl katolický, páni odpadli, aby mohli rozkrásti církevní statky, a pak násilím nutili lid k odpadu. Sedláci byli v okovech vláčení na luteránské bohoslužby, mrskáni, katoličtí kněží vyháněni a místo nich dosazováni protestantští kazatelé. Když však katoličtí vládci se chopili té zásady a řekli: „Dobře, či je země, toho náboženství bude vládnout“ a začali svedený lid přivádět zpět do církve, ztropili veliký křik tehdy a prolévají slzy v učebnicích dodnes. Jak je v dějinách tupen císař Ferdinand II.? A přece konal ve svých zemích jen to, co protestantští vládci už dávno před ním, s tím rozdílem, že on neprolil ani kapky krve, zatím co jinde tekla krev katolických vyznavačů potokem.

Když Ferdinand I. prosil anglickou královnu Alžbětu, aby dala starému náboženství (katolickému), jež skoro tisíc let již v zemi vládlo, svobodu, odpověděla, že nebude trpět v zemi ani jediného katolíka. Sama však (neb její ministři) žádali jak jeho, tak francouzského krále, aby ve své zemi dali svobodu vetřelci (t. j. novému protestantskému vyznání), jenž se tam před málo lety vetřel. Když královna Marie (předchůdkyně Alžběty) popravila řadu zarytých protestantů, obdařili ji dějepisci názvem „krvavá“. Jaký čestný titul by zasloužila Alžběta? Ale ta nepopravovala protestanty, nýbrž katolíky, tedy dílo kulturní a bohumilé! Šlápne-li kdo protestantům na kuří oko, je z toho poplach po celém světě – o krutostech proti katolíkům se mlčí. To je cosi, co se samo sebou rozumí.

V Olomouci vznikly před r. 1558 potupné a posměšné písně na Ferdinanda I., zpívaly se po ulicích i po krčmách a rozšířily se po celé Moravě. Císař se o tom dověděl a rozezlen nařídil vyšetřování. Zatkli jakéhosi potulného felčara a při vyšetřování užili mučidel. Císař jim to vytýkal a zakázal torturu. Po čase byli přistiženi dva tovaryši, že písně rozšiřovali, a vyšetřováni, a sice bez

Jednoty bratrské: [Pro V. třídu středních škol]. Brno: Dědictví Havlíčkovo, 1935. 31 s. Knihovna středoškolské četby; Sv. I.

mučidel, na rozkaz samého císaře. Jen doznejme: katoličtí Habsburkové byli vůči protestantské záletnici v Anglii hotoví andělé! Už jsme o ní v „Dorostu“ slyšeli, že kázala katům, aby mučili oběti její krvežíznivosti co nejrafinovaněji!

Roku 1558 zosnovali luteráni v Olomouci vzbouření, při němž šlo katolíkům o život – v městě katolického krále! Pachatelé chyceni, vyšetřováni, bez mučení (po přání císaře). Luterský kazatel vypověděn z města, to bylo vše. Roku 1564 v témže katolickém městě vrazili mnohokrát luteráni do katolických kostelů, řvali při bohoslužbách svoje německé písničky a znemožňovali mši sv. Násilím se zmocnili jednoho katolického kostela a kláštera.

Podotýkám, že olomoucký biskup i biskupská konsistoř si dopisovali s císařem česky, protestanté německy. Sud' sám, jaká vyľhanost, když Jirásek a jiní „badatelé“ ztotožňují luterské hnutí s českým národním hnutím, a katolický směr spolu s habsburským označují za německý, nepřátelský našemu národu. Právě tak to bylo před Bílou horou. S luteránstvím vníkalo němectví do našeho národa všemi póry. Thurn, Schlick a jiní „národní hrdinové“ neuměli slova česky!

Slezské protestantské poselství, jež přišlo do Čech r. 1609 jednat o svobodu náboženskou (rozumí se, že pro protestanty), vyjednávalo s českými stavy po německu a ti kovaní „vlastenci“ jim německy odpovídali. To byl ten „výkvět českého národa“, popravený r. 1621. Po vydání majestátu (1609), kterým dostali protestanté svobodu vyznání, zvedalo němectví v Čechách (spolu s luterstvím) směle hlavu. Několik německých kostelů (na něž se sbíralo po celém Německu) bylo brzo potom postaveno.

Neustále slyšíš lkání nad hroznou ukrutností Ferdinanda II., že dal popravit na Staroměstském náměstí „výkvět českého národa“ z náboženské nesnášlivosti a ze zášti proti českému národu. Jenže páni zamlčují (nebo nevědí?), že mezi odsouzenci byl též jeden katolík, že mnozí byli kovaní Němci, neznající českého slova, aby císař ukázal, že a) netrestá pro náboženství, ani b) pro národnost, nýbrž pro velezradu, vzpouru, spiknutí. Těm lidem nešlo nikterak o záchranu české národnosti, nýbrž o záchranu německého luteránství. Proto nechtěli za krále katolického vládce, jemuž už věrnost přísahali, nýbrž „raději Turka“ (Budovec).

Všimněme si našich dějin trochu zblízka. Protestantští páni Schlick, Thurn, Kinský, Roupovec a jiní vyhnali ze svých panství katolické kněze, dosadili luteránské, poddané násilím nutili k odpadu, nikdo se nesměl opovážit postavit na jejich statcích kostel katolický. Ale arcibiskup pražský a opat broumovský měl trpět, aby si luteráni na jejich statcích kostely postavili! A když se bránili, byla to „nesnášlivost“. Zdeněk Lobkovic, Slavata a Martinic jsou tupeni, a přece jednali podle svého přesvědčení. To prý byl fanatismus – inu, byli to katolíci! A přece tito pánové dali najevo bliženskou lásku jako žádný protestant: Když zasedal soud nad původci povstání, odmítli svou účast při něm, nechtěli se mstít nad těmi, kteří je osudného 23. května 1618 svrhli s oken

hradních do Jeleního příkopu. Když protestanté využili tísně Rudolfa II. a vymohli si majestát k potlačování katolického náboženství, bylo dobře. Když však Ferdinand využil situace ve prospěch katolické věci, je prohlašován za ukrutníka a nepřítele českého národa.

Že majestát neznamenal útisk katolíků? Slyšme. Roku 1611 drancoval lid v Praze kláštery a kostely, kněží byli nelidsky pobíjeni, opatu Čeplovi na Karlově na př. uťaty ruce i nohy, s hlavy stažena kůže a hlava rozpoltněna, hostie pošlapány, do kalichů točili víno a pili, těla mrtvých nechána tři dni na ulici. Tak rozuměli protestanté onomu „porovnání“ s katolíky, o němž mluví „majestát“. A kdo se tehdy ozval? Mnoho rámusu se tropí s bartolomějskou nocí, a kdo poručil ono porubání protestantů? Karla IX. k tomu poštvala z politických důvodů Kateřina Medicejská a její dvorní partaj, lidé, kterým při tom šlo velmi málo o náboženství. A kdo se tehdy opřel královu rozkazu? Katoličtí místodržitelé a biskupové. Šlechetné jednání biskupa Hennyera v Lisieux přivedlo mnoho nekatolíků do církve. Alžbětě anglické, jejíž měkké srdce prolévalo nad zavražděnými celé putny soucitných slz, vzkázala Kateřina, že se řídila jejím příkladem. Žádný katolický vládce však neschvaloval ono vraždění.⁶⁶⁸

Mnoho slz se prolévá nad tím, že Ferdinand zkonfiskoval statky vzbouřených pánů; činil to proto, aby kryl výlohy, které způsobila válka od nich vyvolaná. Že však protestanté před tím zkonfiskovali statky katolických pánů a pokradli, co se dalo, o tom se nemluví. Pláče se nad emigranty, kteří musili ze země, protože nechtěli přijmout katolickou víru, ale že před tím vypověděli stavové katolické řeholníky, pokud nebyli pobiti, o tom se též neví. Srovnáme-li jednání Ferdinandovo s jednáním protestantských vládců, musíme doznati, že tak šetrně jako on s protestanty, nejednal s katolíky žádný luterán. Odsouzení páni roku 1621 dostali luteránského duchovního, v Anglii a později v revoluci francouzské marně prosili katolíci za zpovědníka. Když papež vybízel vládce, aby táhli proti husitům na ochranu katolického náboženství, byl vykřičen za nepřítele národa. Komenský však podněcoval bez ustání Švédy, Sasy, Francouze, Turky k válce proti císaři, aby nebyla potlačena v Čechách sekta protestantská, a přece byla naše vlast krví napojena jako nikdy před tím, a řáděním švédským zbědována k nepopsání. Když měli protestanté na říšském sněmu většinu, žádali, aby se jim katolíci podrobili. Když byli v menšině a tedy přehlasováni, křičeli, že Boha musí poslouchat více než lidí, t. j., že statky rozkradené katolíkům nevrátí. Na míru vestfálském však žádali, aby se českým protestantům statky zkonfiskované vrátily.

Neznám proti církvi zaujatějšího směru v dějinách nad protestantismus. I před ním byly sekty, jež zuřivě pronásledovaly katolíky. Žádná však nevolala pokrytecky do světa: „Svobodu

⁶⁶⁸ Neschvalujeme ani my – ale uvažme též toto: Kalvínci ve Francii zpustošili řadu katolických měst (na př. roku 1567 Soissons), ničili obrazy, bořili chrámy, pálili ostatky, zneuctili posvátné nádoby, krutě týrali kněze – v katolické Francii! – Lidé, kteří mluví s rozhořčením o bartolomějské noci, nemají ani slova soucitu pro umučené katolíky v Anglii!

svědomí“! To činili jen protestanté a utlačovali u katolíků svobodu svědomí hůř a násilněji než turečtí despoti. „Či jest země, toho náboženství bude v zemi vládnout.“ Tak volali, když byl kníže luterán, a podle té zásady jediný násilník převedl celou zemi k protestantství. Proč se neřídili vlastní zásadou v zemi katolických Habsburků? Tam se roztahovali a rozpínali jak mohli, a v zemi katolického vládce katolíky pobíjeli!

Jděme dál. Byl *Kalvín* tolerantní? V Ženevě si počínal zběsile jako starověký tyran nejen proti katolíkům, ale i proti protestantům, kteří nechtěli souhlasit se vším, co řekl. Mnohý z nich zaplatil životem svobodu svědomí, kterou Kalvín hlásal, ale neprováděl. Mezi nimi byl krutě se světa zprovozen Servetus, protestant, který prchl z katolického Španělska do kalvínské Ženevy, aby tam užíval náboženské („evangelické“) svobody.⁶⁶⁹ Sommersetovi, poručníku anglického krále Eduarda VI., psal Kalvín, aby všechny přívržence „římského antikrista“ vyhubil mečem. Který papež psal některému katolickému králi, aby pobil přívržence ženevského kalvínského papeže?

K svým vlastním lidem byl Kalvín nesnášlivý. Ředitel jedné školy (Castellio), protestant, kalvínek, se nesrovnával s názory Kalvínovými o Velepísni – tedy věc docela vedlejší – byl od něho sesazen, vypovězen a musil lovit v Rýně plovoucí dřeva, aby uživil četnou rodinu. Nástupce Kalvínův Beza hájil výmluvně trest smrti na „bezbožnost“, t. j. na odchýlení od protestantského učení, a mnozí zaplatili životem tuto „svobodu svědomí“, kterou protestanté na plná ústa hlásali. Různé protestantské sekty se požíraly navzájem (ještě r. 1840 vyhladili švýcarští protestanté sektu Antonianů) – co se tedy mohli od nich nadáti katolíci?

Zajděme do Skotska. Tam vlastní jejich královna (Marie Stuartovna) byla od puritánských kazatelů veřejně tupena, stěží dosáhla toho, aby ve svém paláci mohla mít katolického kněze a mši sv., a stráží se musila chránit proti násilnostem evangelické svobody.⁶⁷⁰

Což Holandsko? To by byla dlouhá kronika! Násilím, krutostmi, lstí, prohnáním byli věřící převedeni do tábora protestantského od Viléma Oranžského, člověka, jemuž šlo o peníze a moc, ne o náboženství, jemuž byl každý prostředek dobrý – člověk mravů zchátralých.⁶⁷¹

Novotáři se rozlezli po celé zemi a děsili lid, že španělský král, pod jehož žezlo země patřila, zamýšlí zkonfiskovat všechno jmění, upalovat nevinné, zavést inkvisici. Takovými a tisícerými jinými vymyšlenými hrůzostrašnými historkami štváli lid k odboji. R. 1566 umluvili tajně v St. Trondu útok na kostely. Své dílo začali 14. srpna, za týden bylo na 400 katolických chrámů v troskách. V Antverpách zničila smečka protestantů v katedrále 72 oltářů, všechny obrazy – na

⁶⁶⁹ Protestanté prohlašovali za jediný pramen víry bibli, Servet žádal, aby mu tedy dokázali, že Kristus je v Písmě před vtělením nazýván Synem Božím. Společník Lutherův Melancton v dopise Kalvína chválil a jemu děkoval za jeho „horlivost“, t. j. krutost a nesnášlivost.

⁶⁷⁰ Knox hřímал na kazatelně: „Raději bych viděl deset tisíc nepřátel ve Skotsku, než bych dovolil jednu mši.“

⁶⁷¹ Když dal Jakub II. v Anglii r. 1687 katolíkům svobodu náboženskou, byl revolucí vypuzen a na trůn povolán potomek tohoto muže.

hlavním oltáři nechali z „Golgoty“ jen dva lotry – inu: jaká víra, takoví svatí! Vzácná umělecká díla zničena, na př. světoznámé varhany v Antverpách. Kulembourg [Floris van Pallandt, graaf van Culemborg, 1539–1598] krmil sv. hostiemi své papoušky, katolíci (zvláště kněží a řeholní sestry) týráni. Hlasatelé čistého evangelia se navečer zpili v klášterních sklepích. Ani hrobů nebylo šetřeno. Vilém Oranžský, jenž vše navlékl, umýval si pak ruce a dal v Antverpách pověsit tři lidi – co mu záleželo na třech lidských životech! R. 1575 si s dovolením pastorů přibral k druhé manželce ještě třetí.

Sonoy, místodržitel v severním Holandsku, dal vznešené katolíky mučit nejděsnějším způsobem až k smrti. Poslední katolíci prchali z této země „náboženské svobody“. V koloniích zámořských řádili holandští protestanté právě tak. V mírové smlouvě s Portugalci, od nichž dostali r. 1656 Ceylon, se zaručili, že ponechají katolíkům svobodu vyznání. Jako všichni protestanté zrušili věrolomně dané slovo plnit! (Katolíci plnili dané slovo i nepřátelům!) Vyhnali misionáře, násilím převedli domorodce k protestantství, katolické děti musily do kalvínských škol – smrtí byl trestán, kdo skrýval katolického kněze.

V Holandsku samotném byly katolíkům vzaty (t. j. uloupeny) všechny kostely (r. 1629), do každé vsi dán pastor, jenž se hned ujal školy i fary, katolíci musili své bohoslužby konat ve stodolách, nové kostely si okradení nesměli stavět, až později, když byla větší „svoboda“, ale musili vládě zaplatit ohromné tisíce za dovolení a jejich kostely nesměly mít taškové střechy ani skleněná okna. Když na vídeňském kongrese bylo Holandsko spojeno s katolickou Belgií, slíbena katolíkům rovnost, ale ve skutečnosti byli vyloučeni z úřadů – ze 100 úředníků byl jeden katolík, tedy jedno procento.

Ted' do země svobody, *Švýcarska*, kde kněz pochybných mravů, Zwingli, dostal chuť na ženění a vyvolal reformaci. Došlo k boji; u Kassela byli protestanté poraženi, načež uzavřen mír: svoboda vyznání. Kdyby byli zvítězili protestanté, byli by vyhubili katolíky ze země docela – a to je každému samozřejmé! Tehdy volali protestanté: „My nechceme válku, katolíci jsou rušitelé míru“ – protože nechtěli odpadnout! Po porážce si vylévali protestanté zlost na bezbranných, pálili vsi, pobíjeli dobytek, týrali hovadsky starce a ženy; „to je malý trest za vaši modloslužbu“. A což občanská válka roku 1847? Proti učiněným úmluvám, jimiž zákonem zaručena katolíkům svoboda, vrhly se protestantské kantony na katolické, a co tehdy darebák generál Ochsenbein se svými ještě většími darebáky vojáky tropil – o tom jindy. V demokratickém Švýcarsku zakázána místy pobožnost májová v kostele i *doma*! Domácí pán musil platit 100 franků pokuty, každý účastník 4 franky, 1 vdova 4 franky, že zpívala doma mariánskou píseň! (V kantonu Tessin.)

V občanské válce r. 1847 ukázali hlasatelé svobody svědomí, jak dovedou hospodařit, kde zvítězí. Aby poštvali celou zemi proti katolíkům, tvářili se jako ubozí beránci ohrožení od katol.

vlků. Ochsenbein pak přinutil neutrální kantony, aby se k němu přidaly. Skoro 2 miliony protestantů proti 400 tisícům katolíků – ovšem, že zvítězili. Očitý svědek (cizinec) líčí protestantské loupení a vraždění: „Kabylové a nejsurovější národové vedou šlechetněji boj než protestantští Švýcaři. Tato válka jest hanbou našeho století.“ Nestyděli se v novinách vraždy a zhovadilosti svádět na katolíky! Kláštery zabírány, t. j. vykrádány, katolíci okrádáni atd. Při volbách v kantonu Schwyz katolíci zvítězili, protestanté zavolali na pomoc pět bataillonů vojska, a ty pomohly k „svobodné“ volbě. V Oberwallis volby několikrát zrušeny a zavedena násilnická vláda. Mnozí protestantští důstojníci vystoupili z armády, protože „čest jim brání brát podíl na takových zhovadilostech“, jež hlasatelé svobody na katolicích prováděli. Druey hlásal „všeobecnou rovnost a svobodu“ (kázal se žebříku), sesadil všechny duchovní, kteří nechtěli s kazatelen velebit jeho novou ústavu, a šťval luzu proti věřícím. Marr psal tehdy v novinách: „Atheismus (nevěra) jest *začátek humanity*.“

Ve Švédsku byl učiněn roku 1869 návrh zákona na toleranci, ale zamítnut docela, t. j. katolíkům se nedostalo tolerance, svobody, volnosti. V Anglii dostali „volnost“ – ale s jakýmisi výhradami! – r. 1926. – V katolických zemích měli protestanté svobodu už dávno: ve Francii 1598, v Rakousku 1780 atd.

Anglie – o tom by se daly kroniky psát. Na městské bráně v Bangoru stával nápis:

„Bud' vítán, ať jsi kdo jsi, Turek, nevěrec či žid,
jenom když ty nechceš papežencem být.“

Nekatolíku Swiftovi⁶⁷² se toto jednání tak zhnusilo, že pod to připsal: „Kdo to psal, ten nebyl věru blázen: tak to čtem i na pekelné bráně. Amen.“

Nábožensky lhostejný deista Byron bičuje (asi před sto lety) ve svých spisech fanatismus anglikánských svých souvěrců. V Londýně až do napoleonských válek rok co rok v masopustě zesměšňovala luza (s nejvyšším vládním schválením) papeže – nosili slaměného panáka – karikaturu – s tiarou na hlavě po městě atd. Toto pusté řádění přestalo po r. 1800 – zda z ohledu na velkého trpitele a světce Pia VII. či spíše z politických důvodů proti Napoleonovi, nemohu říci. Který papež, který katolický král dovolil ve svém sídelním městě podobně zesměšňovat a tupit Luthera, Kalvína nebo kteréhokoli protestantského suveréna?

Že katoličtí Španělé vypudili ze země Morisky (potomky Maurů, tajné mohamedány), dostali název fanaticů. Nikdo však nepláče, že katolictví vypleněno krutým způsobem v Dánsku, na Islandě, Švédsku, Norsku, Skotsku, severním Německu, Anglii. Někteří katolíci, kteří uprchli před anglickým pronásledováním do Ameriky, založili tam stát Maryland s městem Baltimorem. Po čase

⁶⁷² Autor cest do Liliputu atd.

se tam drali protestantští vystěhovalci, katolíci je ze soucitu přijali, ti se rozpínali víc a víc, vkrátku se smečka těch cizáků domohla moci, a r. 1704 vydán zákon: katolíci ve své zemi zbaveni občanského práva, oloupeni o statky, vykázáni z města na periferii, nesměli zakládat školy, zakázána mše sv., kněží vykázáni, ba i děti rodičům násilně vzaty a dány na výchovu protestantům; na přistěhovalého katolického Irčana uvalena taxa jako na černošského otroka, s tím rozdílem, že negr své modly ctít směl, Irčan svatý kříž nikoli. Kde jednali podobně katolíci s protestanty? Do anglické osady Virginie ještě v minulém století nebyl katolík připuštěn.

Protestantství v Anglii zavedeno a upevněno pomocí šibenic a mučidel (katolictví tam od svatých věrozvěstů v 6. století, v „temném“ středověku, zavedeno jinými metodami než protestantství v osvětleném tolerantním novověku!), Londýn vypadal jako kanibalská (lidožroutská) ves: hlavy a údy umučených katolíků rozvěšeny v klecích po celém městě. Kdo nešel do anglikánského kostela, musil platit ohromné pokuty, a když už neměl z čeho, žalářován – když byly žaláře plné, zmrskán, uši mu propíchnuty žhavým železem... Dělal Ferdinand II. protestantům, co „dobrá královna Běta“ katolíkům? Přítomnost při mši sv., přechovávání katolické knihy se trestalo nelidskou smrtí: na popravišti připraven kotel s vařící vodou, odsouzený přivázán k ohonu koně, vláčen ulicemi londýnskými, a pak úd po údu usekáván a házen do kotle, vnitřnosti vyrvány, srdce až na konec – kolik přechovavačů protestantských knih zprovodil Koniáš tímto způsobem se světa?

Irčan O'Connell píše v minulém století královně Viktorii o „zločinech, jež spáchány na katolickém Irsku ve jménu protestantské svobody náboženské. Obyvatelstvo vykrvácelo na popravištích nebo zahrnáno do močálů. V křesťanství se nestalo nikdy nic podobného.“ Irčané měli hlad, když bylo všeho dost – v dobách neúrody hynuli šmahem hladu, celé tisíce – kdesi se dovlekli jako stíny do kostela, farář jim udělil poslední pomazání, pomodlil se nad nimi modlitby umírajících – a zemřel s nimi. Přece však ani jeden neodpadl od víry za celá staletí!⁶⁷³

První biskup do Skotska přišel teprve r. 1878, do Dánska před málo lety! V Sasku dostali katolíci plnou svobodu teprve r. 1918, ale za málo víc než 10 let Hitler jim ji zase vzal. Návrh na toleranční zákon r. 1900 padl! V Sasku, Mecklenburce atd. nesměla být zřízena do r. 1918 žádná nová fara bez dovolení vlády, cizí kněz nesměl sloužit mši sv., žádný řeholník neměl do země přístup, o klášterích vůbec nemluví. Misie byly zakázány i v katolickém Badensku.

Jak by to asi dnes vypadalo s Evropou, kdyby byli protestanté zvítězili i v katolických státech! Ti ubozí protestantští Jiráskovi beránci! Norský učenec Eskeland se stal r. 1925 katolíkem, stát zastavil podporu jeho školy a tisk, jenž ho dříve vynášel až do nebe, nemohl mu přijít na jméno.

⁶⁷³ R. 1847 za hrozného hladu žádal O'Connell v londýnském parlamentě za pomoc – nedostali nic! R. 1773 zřízeny v Irsku protestantské školy, aby přebarvovaly katolické děti, každé dítě dostalo velkou částku peněz a přece byly školy prázdné. Svobodu jakousi dostali Irčané teprve tehdy, když za války s Francií se Anglie bála, že Irčané přejdou k nepřítelům.

Když protestant cestou volného bádání dojde k „přesvědčení“, že se musí stát nevěrcem, je dobře. – Když pastor Hurter (v Schaffhausenu) bádáním dospěl k poznání, že pravá víra je katolická, zástup luzy způsobil surové výtržnosti, až Hurter odešel do Vidně (r. 1845).

Jeho nástupce Schenkel pak chválil „správný takt lidu“. Magistrát nehnul ani prstem, aby Hurtera proti surovostem chránil.

Protikatolickou záští jsou napájeni i divoši od protestantů obrácení. Anglický konsul Pritchard vypravuje co očitý svědek: protestantský náčelník v Yassawa dal strašně umučit pět katolických katechistů, kteří nechtěli odpadnout.

Byli (aneb jsou) *pravoslavní* Rusové a Srbové tolerantní? O násilnostech cara Mikuláše I., jak byli nuceni katolíci k odpadu, kolik jich vyvezeno na Sibiř, oloupeno o všechnu majetek, nebudu se šířit. – S katolickými Poláky zacházeli Rusové jako Angličané s Irčany. – Kolem roku 1868 byla polská řeč násilím potlačována, kláštery a kostely zavírány, na obyvatelstvo katolické uvalovány mimořádné daně, lid mrskán a kozáckými biči honěn do pravoslavných kostelů; kdesi se bránili, byli až po krk zahrabáni do země. „Chcete odpadnout?“ „Ne.“ Kozáci nabroušenými kosami stínali hlavu za hlavou. Jedna z mnohých krutostí!

Což Bismark a *kulturní* boj? „Ve jménu kultury“ odpravoval katolíky! 2776 sester vypovězeno z Pruska, 84 tisíc katolických dívek zbaveno vyučování, sirotčince zavřeny, nebyly nahrazeny novými, ani školy ani sirotčince! Sirotci katoličtí bez přístřeší! Prostě vyhozeni na dlažbu! O tomto protestantském Bismarkově barbarství ani muk v čítankách! Kde se dopustili katolíci podobného aspoň činu na protestantských sirotcích? Kněží i biskupové věznění, vypovídání, nesčetné fary neobsazeny, v jedné obci na př. za rok zemřelo 186 katolíků bez svatých svátostí. Kdesi se podařilo zavolat kněze tři hodiny před smrtí – byl za to uvězněn! V kolínské diecési 320 far se 750 tisíci duší osiřelo!

Co tomu řekne moderní lidumilná doba? V naší přední encyklopedii, Ottově slovníku naučném, čteš, že „energický ministr“ Falk prováděl tato „opatření“ proti katolíkům, a v témž díle pod názvem „Španělsko“ se dočítáš, že král Ferdinand VII. obklopen „fanatickými kněžími“ vydával zákony proti liberálům. Nuže: ničemnosti a násilnosti proti katolíkům, to je v pořádku! S chutí do toho! jen jim dát! jen hůl na ně, pane „energický“ ministře! Ale když chránili katolíci ve Španělsku svou víru proti neznabohům (ti se brzo domohli moci a pak hospodařili svým způsobem: vybíjeli kláštery atd.), to je „fanatismus“ – „fanatičtí“ kněží a mnichové, kteří nabádali krále, aby proti násilníkům chránil lidu víru!

A což osvícený *atheismus*, t. j. lidé bez víry, Tito „apoštolové tolerance“? Voltaire napsal celou knihu o toleranci, a jak jednal tento apoštol tolerance? Co si teprve dovoloval vůči katolíkům! A vezmeme naše moderní nevěrce, jak vypadá jejich snášlivost? Neruda píše tak jízlivě a nešetrně o

tom, co každému katolíku je svaté, ale přes to platí za velkého muže. Pan Machar ho přetrumfl o kilometr. Zde ukázka, jakými verši poctil svého času faráře Lutinova: „Ty rudolící potkane, ty zvíře dobře vyžrané.“⁶⁷⁴ Dostane-li dobytek slintavku, konají se opatření, aby se nákaza nerozšířila. Tahle literární slintavka je však vymožeností osvícenosti a známka kultury. Inu, oni slintají jen po tom, co je katolické. A kdyby se domohli moci, neštíteli by se ani krvavého pronásledování, jak dokazují nedávné události v Mexiku. Tam stačila jediná mše sv., aby kdo byl odpraven, jediné zvolání: „Ať žije Kristus Král.“ V revoluci, na niž jsou Francouzi tak hrdí, stačilo k odpravení, že měl kdo u sebe obrázek Srdce Páně nebo že byl kněz. To je ta osvěcenská tolerance. U těch lidí znamená tolerance tolik: „Katolíci si musí dát sebrat, co mají, být při tom pěkně zticha a pořádně platit daně, tisknout se do kouta a být rádi, že je nechají na světě, ani slovem se neozvat, když sv. víra je tupena a zesměšňována, nebránit se, nehájit se a dát si všechno líbit.“ Po převratě se tázali katolíci u nás: „Dostane se nám tolerance?? Dnes v osvíceneckém století, v demokratickém státě?“ A odpověď zněla: „Chcete-li toleranci – snášlivost od nás – musíte si ji vydobýt; na blahovůli svých odpůrců počítat nemůžete.“ – Tu to máš: buď to si svobodu vydobýt, nebo otroctví – ale toleranci (dovolávat se požadavků „lidskosti“) nikoli! Často uváděné slovo „katolíci budou mít v republice tolik práv, kolik si jich dobudou“ nevyjadřuje smýšlení jedné osoby, nýbrž *ducha dnešní doby*.

O snášlivosti „přátel tolerance“ by se daly psát i dnes celé kroniky. Křesťanští dělníci zaměstnaní (po případě p r o p u š t ě n í) v jistých továrnách a podnicích by mohli písničky zpívat o snášlivosti 20. století. Nechce přejít k jejich politické straně, hlásí se veřejně ke Kristu, jde zjevně do chrámu – to stačí, aby byla poslána deputace k panu šéfovi: „Buď půjde on nebo půjdeme my“, t. j. všeobecná stávka. Vyštvať, vykousat, zbavit ho chleba, byť měl sebe čtenější rodinu a byť měli všichni umřít hladu. Že se to neděje v ČSR všeobecně? Jen se zeptej někoho, kdo měl s dělníky co dělat! Jak se vede na jistých okresech učitelům a učitelkám, kteří nechtějí víru zapřít, to by mohl vypravovat ne jeden „tolerantní“ inspektor bez víry. První otázka, zda jest uchazeč „klerikál“, a je-li tomu tak, pak je konec – takovou „skvrnu“ na okrese mít nemohou. Vědí páni, že to byli „temní, nesnášliví“ jesuité, kteří se přimlouvali u císaře, aby nevykazoval ze své země protestanta Kepplera, astronoma a učenice? Že umíral v bídě, skoro hladu, za to měl co děkovat protestantským knížatům německým!

Nevěra má plná ústa tolerance a mluví o fanatickém středověku – a přece církve vykazuje biskupy, kteří jako sv. Tomáš z Vilanovy prodali v dobách nouze vše, co měli, i kostelní náčiní a vlastní lože, aby zmírnili nouzi strádajících, a neptali se při tom: „Jsi katolík nebo nejsi“ – dávali almužny všem. A v osvícené moderní době vzala liberální vláda v Belgii r. 1885 podporu 2.800 chudým rodinám a 970 nuzným vdovám jedině proto, že nechtěly posílat děti do beznáboženských

⁶⁷⁴ Den z 23. 4. 1912.

škol. Také tolerance, že ano? Tomu se říká svoboda náboženství, svoboda přesvědčení. Ano, volná myšlenka, to u nich znamená: „Volnost a svobodu myšlení máme my, a běda tomu, jenž se opovází myslit nebo mluvit jinak než my.“

Jak bratrsky milovali katolíky neznabozi v „římské republice“ v letech 1846–1850, o tom by se daly psát svazky. Nevěra, základ humanity, a ti lidé zacházeli s katolíky v papežském Římě tak, že kanibalové jsou vůči nim hotoví beránci. Ani turecké řádění se jim nevyrovnalo! „Presidentem“ republiky byl tehdy „lidumil“ Mazzini. – A jak tolerantní jsou u nás ve školách učitelé a profesori, o tom netřeba mluvit. Snesou Turka, snesou žida, jen pravá víra je jim trnem v oku, proč? Protože ona jediná hlásá pravdu, a ta je jim nemilá; žádá čistotu mravů, a to je jim ještě méně milé – a pak proto, že to Kristus předpověděl: „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé“.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Dá se Bůh vypočítat?⁶⁷⁵

Soudím, že málo mých mladých čtenářů pamatuje koňskou tramvaj v Praze – kdyby pamatovali, nebyli by už mladí. Nám působilo potěšení (jako dětem) dívat se, jak statní koníci pěkně capou a táhnou po kolejích vůz, kočí v jedné ruce opratě, v druhé bič, v ústech píšťalku – nešlo to sic tak rychle jako s „elektrikou“, ale nebylo tolik ohlušujícího rámusu v ulicích a neštěstí se nestalo po celá léta ani jedno.

Ale jednou – bylo mi necelých sedm let – přišla máti a řekla: „V Karlíně jezdí vozy bez koní.“ Tam byla totiž zřízena první linka elektrické tramvaje. My jsme ovšem hned žebronili... „Nu dobře, když budete hodní...“ A já celý týden si maloval a představoval ty vozičky „bez koní“ – jako v pohádce! Stojí připravené u nádraží, my si do jednoho sedneme a on nás zaveze, kam budeme chtít – pohádka se stává skutečností!

Konečně přišel toužený den. Šli jsme pěšky až tam – a teď máti s námi vstoupila do tramvaje a ne do pohádkového vozíku – vůz se hnul... Přejeli jsme několik stanic. „Ale, maminko, vy jste nám slíbila, že pojedeme ve vozičku bez koní!“ „Vždyť jedeme! Podívej se, že nejsou koně zapřaženi!“ Podíval jsem se – ovšem, koně tu nebyli, ale nějaký mužský v modré uniformě a čepici tam stál na plošině a točil jakousi klikou a podle toho, jak zatočil, vůz se rozejel nebo zastavil – to bych já také dovedl! Když jsme pak vystoupili, prohlížím si ještě vůz a vidím: nad tratí drát a se střechy vozu k němu vede jakási páka s kolečkem na konci... vůz se pohybuje, jako by ho vedl na provázku... Spadl jsem s nebe na zem – o jednu pohádkovou ilusi chudší a o jednu zkušenost bohatší: že přece jen ještě se nenarodily vozičky, do kterých bychom si sedli a které by nás zavezly samy, kam bychom chtěli...

Netušil jsem, že po letech budu studovat výklady učených pánů, kteří budou docela vážně vykládat světu, že svět, celý svět je takový voziček z pohádky: sám se vyrobil („náhodou“), zatím co já už jako sedmiletý kluk tehdy v Karlíně jsem viděl v praxi Aristotelovu zásadu: „Cokoli se hýbe, od *jiného* musí být hýbáno.“ Ale podle nich se atomy rozběhly k sobě samy sebou, samy se daly dohromady, tak „šťastnou náhodou“, že z toho vznikla první živoucí buňka – a pak vyhráno!

⁶⁷⁵ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?. *Dorost*. 1936, č. 5-6, s. 71-72. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?. *Dorost*. 1936, č. 7, s. 87-88.

Od první buňky dostat se přes opici k člověku – to je pro „vědu“ hračka.

Ale dnes jim vypočítáme, přesně matematickými (početními) formulemi, že jich „náhoda“ je strašák, jenž existuje jen v jejich vlastní hlavě, a že Tvůrce existuje, jistojistě. Vypočítat, že Bůh jest – však uvidíš! Posvítíme si totiž na tu jejich „náhodu“ počtem pravděpodobnosti. Víš, co to znamená? Hned ti to povím. Vezmi tři písmena, z nichž sestává slovo „Bůh“, a tahej ze sáčku jedno za druhým. Kdy se ti podaří vytáhnout je tak za sebou, aby vytvořila toto slovo (Bůh)? Každý, jenž se v počtech vyzná, ti řekne: „Podle počtu pravděpodobnosti se ti to zdaří při *šesti* pokusech průměrně *jednou*.“

Kdybys sestavil stroj, jenž by ta tři písmena sám přemísťoval, a sice každou vteřinu jiným pořádkem, vyšlo by do 6 vteřin aspoň jednou slovo Bůh. Vezmi však slovo Maria, rozlož je v písmena a čiň pokusy: 60 pokusů třeba učinit, aby se ti jednou podařilo dostat jméno Matky Boží. Ve zmíněném stroji by to trvalo jednu minutu. Pozdrav „Zdravas Maria“, tato dvě slova rozložena ve svých 12 písmen, bys tak snadno nedostal dohromady. Jen to zkus! Za celý život se ti to nepodaří. Musil bys totiž učinit 40 milionů pokusů (40,000.000) – rozlišujeme při tom *á* od *a* – a ten tvůj stroj by musil pracovat skoro 1 a půl roku (16 měsíců) dnem i nocí (každou vteřinu by vytvořil jiný sled písmen), než by se mu podařilo sestavit dvě slova andělského pozdravu – rozumí se, že by je v následujícím okamžiku zase rozházel! Nezůstala by tedy trvale pohromadě, kdyby „šťastnou náhodou“ vyšla!

Což kdybychom chtěli dostat slova „Zdravas Královno!“ Bylo by třeba 100 miliard (napsáno: jednička a 11 nul) pokusů; náš stroj by potřeboval 3.000 let! Slova „Sláva Otci i Synu i Duchu svatému“, těchto 26 písmen (*ch* počítáme za jedno) dostat „náhodou“ vedle sebe, aby vytvořila těch 7 slov – maličkost – 390 kvadrilionů pokusů (39 a k tomu 25 nul, na celý řádek by se nám to nevešlo!),⁶⁷⁶ a náš stroj by pracoval jen asi 128 trilionů let (128 a 18 nul), do té doby vyhasnou do jedné *všechny* hvězdy, jež na obloze dnes svítí, a slunko nejdřív!

Kdyby náš stroj chtěl vystřídat všechny možné řady 32 karet,⁶⁷⁷ potřeboval by (pracuje dnem i nocí, každou vteřinu jinou řadu) 8600 kvadrilionů let!

Co je to kvadrilion, si nemůžeš představit. Všechna zrna obilí a máku, co jich kdy lidé na zemi sklídili, ještě neobnášejí toto množství! Kdybys dal vedle sebe kvadrilion vlásků (přes 10 se jich vejde na milimetr), ta řada by sahala daleko a daleko za mléčnou dráhu!

Víš, kam to počítání míří? Pánové říkají: svět povstal *náhodou*. Já vyzvu znalce, aby vypočítal, jaké doby by bylo třeba, aby se atomy „náhodou“ seskupily tak, aby vytvořily vesmír –

⁶⁷⁶ 390.000.000.000.000.000.000.000.000

⁶⁷⁷ Mariášové karty – sada obsahuje 32 karet německého typu, s barvami: srdce (rot, herz), kule (schellen), listy (grün, laub), žaludy (eichel), s hodnotami 7 (sieben), 8 (acht), 9 (neun), 10 (zehn), spodek (unter), svršek (ober), král (könig), eso (as). Vznikly z whistové sady, z níž jsou odebrány karty nízkých hodnot.

tak, jak nyní je, a aby tak seskupeny trvaly. Výsledek: Naprosto vyloučeno!⁶⁷⁸ Těch atomů je „trochu“ víc než 26 nebo 32 – v jednom krychlovém milimetru hmoty se jich počítá na triliony!

Vraťme se ještě k prvnímu pokusu: ze tří písmen „náhodou“ sestavit slovo Bůh. V šesti pokusech jednou by se to podařilo. Ale nepřehlédni, že při tom taháš ze sáčku ta písmena ty, člověk obdařený rozumem, a že vytažená sám na stůl kladeš do řady. Páni však tvrdí, že ty atomy, z nichž je svět složen, se seskupily samy, t. j. byly seskupeny silami přírodními. Jenže síly přírodní působí slepě! Ty neuspořádají to, co je v nepořádku, nýbrž uvedou v nepořádek, co dříve uspořádáno bylo! Zkus to: vydej ta tři písmena B, Ů, H, na pospas nějaké síle přírodní, třeba větru – jsem zvědav, zda vítr je urovná do řady pěkně vedle sebe! A dejme tomu, že by se mu to podařilo (nepodaří na věky!), zdalipak zůstanou pohromadě? V nejbližším okamžiku je zase rozmetá! Což teprve těch 26 písmen „Sláva Otci i Synu i Duchu svatému“, pust' je do větru – a čekej!

Kdybys měl 6 kostek a chtěl, aby „náhodou“ při vrhu byly buď samé 1 nebo 2 atd. nebo všechna čísla od 1–6, musil bys učinit skoro 50.000 pokusů. Kdybys to při 24 kostkách chtěl mít „náhodou“ na př. samé dvojky, musil bys udělat pokusů skoro 5 trilionů (napsáno: 5, k tomu 18 nul). Při tom však předpokládám, že leží lhostejně vedle sebe, bez ladu a skladu, v libovolných vzdálenostech a polohách (šikmo, vodorovně atd.), bez vzájemného působení na sebe, bez kombinací! Kdybych chtěl, aby těch 24 kostek zároveň vytvořilo „náhodou“ kruh určitého průměru, pak $p = 1 : \infty$, t. j. naprosto nemožno, aby „náhodou“ se věc podařila!

Ale dejme tomu, že ta šťastná náhoda skutečně se stala, že se ty atomy tak sešroubovaly dohromady a vytvořily vesmír. Ted' čeká pány další úkol: povězte nám, *odkud se vzal život? Z bláta se dostali do louže! Ted' zase musí sáhnout k „šťastné náhodě“, jež dala vznik životu. Pasteur ovšem dokázal pokusy (nikoli bláznivým fantasmagorií), že život z neživé hmoty vzniknout nemůže. Ale toho prozatím necháme a všimněme si té „náhody“ – boha všech nevědomců (řekl řecký filosof Demokrit mnoho staletí před námi) a všech nevěrců, kteří chtějí „vysvětlit“ vznik světa.⁶⁷⁹*

Stavebním materiálem živoucího těla jsou t. zv. buňky.⁶⁸⁰ Vezměme onu první buňku, jež

⁶⁷⁸ Nebudu tě unavovat formulí, jimž bys nerozuměl. Kdyby však nějaký znalec dostal „Dorost“ do rukou, ať se přesvědčí, je-li tato formule správná: Počet atomů ve vesmíru jest a , počet jejich permutací $a!$, a ty atomy se mají „náhodou“ seskupit na určitých liniích (jejich počet nekonečný, číselně vyjádřeno ∞), na určitých místech (těch míst ∞), v určitých vzdálenostech (∞), v určitých rovinách (těch jest ∞), a sice tak, aby příštím okamžikem se zase nerozptýlily, nýbrž trvaly pohromadě tak dlouho, jak dlouho už existuje vesmír, tedy, x okamžiků; pak $p = 1 : (a! \infty)$ povýšeno na 4 x.

⁶⁷⁹ Ve středověku si nedovedli vysvětlit, odkud jsou v kamení otisky mušlí, šupinatých ryb, kapradí a jiných živočichů nebo rostlin. Říkali tomu „hříčka přírody“. Jinými slovy: myslili, že to jest náhoda. Moderní učená věda ohrohuje s pohrdáním nos nad touto středověkou „naivností“, když pokládali zkameněliny za výtvar náhody, a sami nás nutí, abychom věřili daleko většímu nesmyslu, že totiž živé organismy vznikly náhodou. Že tomu dají jiné jméno, na věci nic nemění (a neobyčejně příznivé okolnosti... jeden z možných případů se stal „skutečný“, to jest jinými slovy: náhoda). Podle počtu pravděpodobnosti (a podle zdravého rozumu) spíš vznikne náhodou otisk v kamenu než živoucí buňka (případně rostlina, živočich). Jest tedy tvrzení těchto učených pánů větší nesmysl než „naivní“ názory „temného“ středověku!

⁶⁸⁰ Buňka jest nejmenší součástka živoucího těla rostlinného i živočišného. Jako dům z cihel, tak tělo (rostlina) je

vznikla prý náhodou a z níž se vyvinulo všechno živočišstvo. Chemické složení živoucího těla je neobyčejně komplikované. Složení jediné buňky se nedá vůbec číslem vyjádřit. Ale vezměme bílkovinu, jež jest součástí živoucího těla. Číselně se vyjádří jedna molekule bílkoviny takto: $C_{204}H_{322}N_{52}O_{66}S_2$; jsou ještě složitější útvary, na př. $C_{726}H_{1234}N_{568}O_{90}S_4$). Ať ti vypočte, kdo se v počtech vyzná, jaká je pravděpodobnost, že „na dně mořském“ (jak Haeckel učí) se z prvků C O C^{ie681} („Uhlík a spol.“, jak se mu smál Virchow) seskupila jedna bílkovinná molekula, obsahující více nežli 2254 atomů! Ale to ještě není buňka! Jde-li o „náhodné“ vytvoření buňky, pak ti vypočtu, že působením větru a jiných sil přírodních se z připravených cihel, malty a všeho stavebního materiálu spíše celý palác sám sebou dá dohromady než jediná živá buňka, viditelná jen drobnohledem – protože to je daleko složitější než palác!⁶⁸²

Zmíněný Virchow jest badatel světového jména, nevěrec, ne však podvodník a dryáčník jako Haeckel (už v minulém ročníku byla o něm řeč na str. 298, ale byla tam tisková chyba: místo Wischon čti Virchow). Tento učenec je nám dokladem, že každý badatel, jenž hledá pravdu, nikdy sv. víře neuškodí – naopak, jest jí svými objevy jejím p o m o c n í k e m; tak i nevěrec Du Bois Reymond nebo náš liberální profesor Pekař, čestný muž, hledající v dějepise jen pravdu, a proto

složeno z buněk, a ty jsou většinou (na př. buňky těla lidského) viditelné jen drobnohledem.

⁶⁸¹ Cie (= compagnie, obchodní společnost; zde s velkým písmenem, je to zkratka cizí).

⁶⁸² Palác Parlamentu (rumunsky *Palatul Parlamentului*, nazývaný též Ceaușeskovým palácem, Domem národů /rumunsky *Casa Poporului*/ nebo Palácem lidu) v Bukurešti je pravděpodobně druhá největší administrativní stavba na světě (po americkém Pentagonu), objemově třetí největší na světě po hale na Cape Canaveral na Floridě, kde se montují rakety, a pyramidě Quetzalcoatl v Mexiku. Dnes zde sídlí rumunský parlament. Leží v Bukurešti, hlavním městě Rumunska na pravém břehu řeky Dâmbovița a v čele třídy Unirii. Palác je obklopen upravovanými parky a domy v jeho okolí platí v Rumunsku za ty lepší. Silniční tahy u paláce patří mezi hlavní tahy v Bukurešti. V roce 1977 postihlo Bukurešť silné zemětřesení, které poskytlo rumunskému komunistickému diktátorovi a prezidentovi Nicolae Ceaușesku záminku k úplné demolici čtvrti Dealul Spirii a následné stavbě paláce, který měl být sídlem prezidenta komunistického Rumunska a mnoha státních institucí. Základní kámen byl položen dne 25. 6. 1984, v době, kdy Rumunsko již dlouhodobě hospodářsky stagnovalo. Velmi náročná stavba skončila prakticky s popravou Nicolae Ceaușesca v roce 1989 po Temešvárské revoluci. Za celou dobu se na ní vystřídalo celkem 20 000 dělníků a 600 architektů (hlavním architektem byla Anca Petrescu). Dosud nebyly ukončeny práce (a zatím se to neplánuje) na třech podzemních patrech, nebyl ani přistěhován veškerý diktátorem požadovaný nábytek. Po revoluci chyběly v důsledku mimořádně nákladné stavby paláce potřebné finance na udržení stability měny při transformaci ekonomiky a země se mimo jiné kvůli tomu nyní hospodářsky vzpamatovává. Od roku 1997 je Palác lidu sídlem parlamentu a dalších institucí, ale přesto není značná část paláce využita. V dubnu 2008 se zde konal summit NATO. Stavba neměla od začátku předem stanovený styl, v němž se měla stavět, najdeme zde prvky různých stavebních slohů. Leží uprostřed parku o rozloze 300 000 čtverečních metrů (bez paláce). Je 270 metrů široká, 240 metrů dlouhá, 86 metrů vysoká a dalších 92 metrů stavby je ukryto v podzemí, vybaveném obrovským parkovištěm. Celkem má venku 21 křídel. V sobě ukrývá neuvěřitelných 12 nadzemních a 8 podzemních pater. Celková plocha všech podlah činí 330 000 čtverečních metrů (přízemnější odhady mluví o 265 až 300 tisících), což je nejvíce v Evropě. Ceaușescu, posedlý strachem z atentátu, nechal v paláci postavit i atomový kryt a několik tajných únikových tunelů, s nimiž se počítalo jako s nouzovými východy i při posledním summitu NATO. V celém objektu je přibližně 1100 místností, některé nebyly dosud nikdy využity. Jde převážně o kanceláře, přijímací salony či sály pro konference všeho druhu. Celkem zde najdeme okolo tří milionů tun mramoru, 3500 tun křišťálu na 480 lustrech a 1400 stropních světlech a mnoha zrcadlech, dalších 900 lustrů je skleněných. Dále je nutno se zmínit o 700 tunách bronzu, bezmála milionu krychlových metrů dřeva převážně v podlahách a čtvrt milionu čtverečních metrů koberců, následuje 5500 tun betonu, 7000 tun oceli, 20 000 tun písku, 1000 tun čediče, 200 000 krychlových metrů skla a 3500 čtverečních metrů kůží. Některé haly mohou být vysoké až dvacet metrů. Dále zde najdeme například dvoutunový závěs, který musel být utkáán až na místě, některé závěsy jsou protkané zlatem a stříbrem. Téměř všechny tyto prvky jsou rumunského původu.

nenáviděný od moderních husitů.

Co znamená poznámka C et Cie? Některé nerosty nelze chemicky rozložit (na př. zlato, kovy vůbec, síru, uhlí); těm říkáme prvky a každý prvek má svou značku (na př. uhlík: C). Jiné nerosty se však dají chemicky rozložit, na př. voda. Chemicky (na př. elektrickým proudem) ji rozložíš ve dva plyny (jednoduché): vodík (značka H) a kyslík (značka O). Nadto poznáš, že vodíku je dvakrát tolik, co kyslíku. Vědecky se věc vyjádří vzorcem: H_2O . Každý pozná na první pohled: to znamená vodu.

Vše, co není prvek, je buď směšenina nebo sloučenina. Směšenina jest na př. vzduch, smíšen z kyslíku a dusíku ($O+N$), jako smíš na př. vodu s vínem, kávu s mlékem a pod. Smísím-li železné piliny s práškem síry, mohu okem rozeznat obojí od sebe, mohu (magnetem) železo ze směseniny „vytáhnout“ atd. Zahřívám-li tuto směseninu, vznikne horkem sloučenina, jež nemá ani vlastnosti síry ani železa, nýbrž docela jiné – je to docela nová látka.

Prvky se v přírodě slučují denně podle jistých zákonů. Necháš-li na př. železo na vzduchu, okysličuje se, t. j. spojuje se s kyslíkem ve vzduchu obsaženým, a vzniká rez. Tyto anorganické nerostné sloučeniny jsou velmi jednoduché. Voda, jak řečeno, je složena ze tří částek (molekula vody ze tří atomů), sůl ze dvou atd.⁶⁸³ Organické sloučeniny, z nichž vybudováno tělo rostlinné a živočišné, jsou velmi složité. Hlavně převládá uhlík a proto se Virchow směje Vogtovi, že se „náhodou“ spřáhli C et Cie Uhlík a Spol.⁶⁸⁴

Co se už nadřeli učenci v laboratořích, aby vytvořili buňku, a ještě se jim to nepodařilo! A slepým silám přírodním se to „náhodou“ zdařilo! Ale i kdyby vypočetli, kolik atomů celá buňka má a kdyby ji vyrobili, ještě by měli daleko k tomu, aby ta buňka žila; mrtvou buňku vyrobit ještě nedokázali a živou vyrobit nedokáží nikdy!⁶⁸⁵

⁶⁸³ Fysika praví: Mechanicky (třením, řezáním, tlúčením atd.) dělíme hmotu na částčky vždy menší a menší. Ale do nekonečna nemůžeme pokračovat. Přišli bychom k jisté mezi a dál už by rozdělování (mechanické) jít nemohlo. Nejmenší částčka (okem není viditelná ani v drobnohledu), kterou už nelze mechanicky dělit, se jmenuje molekula. Molekuly jsou tedy nejmenší částčky, ze kterých je složena ta která věc (voda, kámen, vzduch, cukr...). Molekuly nemožno dělit jinak leč chemicky na částčky ještě menší, zvané atomy. Na př. molekulu vody na 2 atomy vodíku a jeden atom kyslíku: H_2O . Molekulu soli na 1 atom sodíku a 1 atom chloru: $NaCl$. Tělesa neživá mají složení jednoduché, jak vidíš: z jedné molekuly jsou 2, 3, 4, 10... atomů. Živoucí tělesa nebo látky organické (v rostlinách a tělu živočišném... škrob, cukr, bílkoviny, krev) mají složení velmi složité, jak vidíš nahoře. Jediná buňka rostlinná jest složitější než největší palác na světě. Proto jsme mohli směle tvrdit: spíš povstane „náhodou“ takový palác (působením slepých sil přírodních), než jediná (živočišná neb rostlinná) buňka. Kdybych se zde pokoušel o číselné vyjádření možnosti, že se atomy „náhodou“ smísily, zděsil by ses té formule, a já bych musil ještě podotknout: ta vaše „šťastná náhoda“ jen ty atomy smísila (v druhém okamžiku by je „nešťastná“ náhoda zase rozfoukala jako vítr, jenž v jednom okamžiku prach na jedno místo shrne a v druhém jej zase rozptýlí); abyste měli molekulu, musily by se atomy sloučit, a k tomu nestačí jen „šťastná náhoda“, nýbrž to závisí od takových činitelů (teplota, tlak, snad i elektřina atd.), jichž působení se početním formulím docela vymyká. A konečně, dají-li už nějak přece tu molekulu dohromady, kolik těch molekul je třeba, aby vytvořily buňku! Nikoli tisíce ani miliony, nýbrž (podle tvrzení znalců) miliardy a ještě více!

⁶⁸⁴ Nevěřící Virchow se jejich „šťastné náhodě“ směje, nevěřící Du Bois R. si z nich tropí posměch a my jim máme věřit? Co v nějaké nezralé brožuře čteme nebo od polovzdělaných lidí slyšíme?!

⁶⁸⁵ Buňka je stavební materiál těla rostlinného a živočišného (prostým okem obvykle neviditelná). Je pro tělo to, co je cihla pro dům.

Byl objeven nějaký „zákon“, podle něhož organické sloučeniny (bílkoviny, cukr, škrob) vznikají v přírodě z nerostných (neživých) „samy sebou“? Nebyl a nebude! Listy rostlin jsou ony chemické továrny, kde se nerostné látky mění v organické (cukr a škrob), z nichž se buduje tělo rostlin a živočichů. Kořeny ssají ze země nerostné látky (rozpuštěné ve vodě), kmenem stoupá tento roztok do listů a v nich chlorofyl pomocí slunečního světla je proměňuje v sloučeniny organické. Aby vznikla taková molekula bílkoviny přímo z anorganických (nerostných a neživých) prvků, musí páni sáhnout „k náhodě“ – a o té náhodě jsme si pohovořili: Spíš vznikne „náhodou“ (slepými silami přírodními) palác, než jediná molekula bílkoviny. Bez chlorofylu (bez rostlin) není život na zemi možný! A ten chlorofyl vznikl „náhodou“ – náhoda je bůh nevědomců, jak řekl zmíněný pohan Demokrit.

Protože bez chlorofylu a rostlin není život na zemi možný, chápeš, proč čteme v Písmě sv. (první kniha Mojžíšova): napřed stvořil Bůh „bylinu zelenou“ a pak teprve živočišstvo. Tento chlorofyl = zelená látka (drobná tělíska) v listech stromů; má a s i takové složení:

= 2377 atomů v jedné molekuli. Kolik takových molekul má jediné tělísko! Na jeden čtver. milimetr v listu připadá 402.000 takových tělísek! Kdosi řekl: „Tato formule zní beznadějně... žádná lidská dovednost není s to, aby vytvořila jedinou takovou molekuli (neřku-li tělísko – tím méně list) se vším svým ostrovtipem a se všemi vymoženostmi moderní chemie.“ – Kdyby někdo chtěl vypočítati, jak dlouho by trvalo a kolik pokusů by musily přírodní síly udělati, aby vytvořily takovou molekuli, ať počítá! Já jen pravím tolik: od doby, co země přestala být žhavou, co na ní byl možný život (rostlin), až do dnešního dne, ještě by ty síly se svými pokusy nebyly hotovy. Jinými slovy: Než by se podařilo slepým silám vytvořit jediné tělísko chlorofylové, dávno by vychladla země i slunce. Pak jest ovšem Strauss se svou zásadou „dlouhé doby, malé krůčky“ hotov. Triliony a triliony let by bylo zapotřebí, a obytná země netrvá ještě ani bilion let (jak sami učenci vypočítali!⁶⁸⁶)

⁶⁸⁶ Na vysvětlenou uvádím příklad: Mysli si, že před tebou na stole leží sto revolverů; j e d e n z nich je ostře nabitý. Řekli by ti: „Vyber si jeden a střel proti sobě. Když vyjdeš z pokusu zdrav, dáme ti jíst a pít a dobře se budeš mít až do smrti.“ Měl bys chuť...? A přece bys měl velkou pravděpodobnost, že to dobře dopadne: 99 procent. Což však, kdyby všechny byly nabity a jen jediný ne – přistoupil bys na nabídku? Měl bys tentokráte pravděpodobnost 1%! Malou, není-li pravda? Kdyby nabitých revolverů bylo tisíc a jeden na slepo, měl bys pravděpodobnost jednu tisícínu. Kdyby ti dali nabitý revolver a řekli: „Ten funguje velmi dobře, selže jen jednou v milionu případů. Zkus to... snad budeš ty ten miliontý...“ Nevím, s jakou chutí by ses rozhodl... měl bys pravděpodobnost jednu miliontinu. Kdybych ti dal nabitý revolver a řekl: „V trilionech případů jednou selže – střel na sebe“, měl bys pravděpodobnost jednu triliontinu, že vyvázneš zdrav. Trilion lidí ještě na světě dohromady nebylo! Kdyby byl každý člověk od Adama tou zbraní na sebe střelil, k a ž d ý by byl zasažen. Naši nepřátelé nemají pravděpodobnost ani triliontinu, že svět (nebo živá buňka) vznikla náhodou. Jejich pravděpodobnost se vyjádří takto: $1 : \infty$ (ležatá osmička znamená n e k o n e č n ě veliké číslo); avšak $1 : \infty = 0$. Tedy naši nepřátelé mají (jak si mohou vypočítat), pravděpodobnost rovnou nule – t. j. ž á d n o u, že svět vznikl náhodou, a na této pravděpodobnosti stavějí svůj životní názor a vydávají v nebezpečí spásu duše – jenom proto, že pak mohou hovět všem naruživostem až do smrti. Jakou pravděpodobnost máme my, tvrdíme-li, že svět n e v z n i k l náhodou, nýbrž byl stvořen od Tvůrce? Zase je

Nevím, příteli, co dnešnímu článku řekneš. Snad trochu nudný – a jak ho mohu užít, když těm formulím nerozumím? Tolik můžeš říci: Věda může přesně podle početních pravidel vypočítat: 1. že neživá hmota, jak nyní existuje, nevznikla „náhodou“ (sama sebou); 2. že živoucí organismy nevznikly náhodou... ani ty nejmenší, viditelné jen v drobnohledu! 3. Koho by z tvých odpůrců zajímalo, ať si dopíše do redakce „Dorostu“ a ochotně se mu zašlou ostatní formule, rozumí-li počtu pravděpodobnosti, a z nich pozná, že je naprosto vyloučeno, aby celý svět se postavil sám, bez stavitel, a aby země byla oživena živými bytostmi bez živoucího, inteligentního, nekonečně moudrého a mocného Oživitele.

matematicky jisto! Kde (u onoho revolveru) je pravděpodobnost jedna miliontina, že vyvázneš zdráv, tam je pravděpodobnost 999.999 miliontin, t. j. 99.999.999%, že budeš trefen. To je skoro jistota! Když je tedy pravděpodobnost, že není Bůh, rovna nule, $p = 0$, tam opačný případ má pravděpodobnost 100% (u věřících v Boha!), t. j.: Je jisto, že svět má původ mimo sebe – v Bohu. Ať mi ukážou, kde jsem proti početním pravidlům pochybil! Jestliže jsem nechybil, pak jsme učinili, co jsme slíbili – vypočetali jsme pánům, že Bůh je st!

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Zpátky k Římu, k matce církvi⁶⁸⁷

Na začátku tohoto století, za mých studentských let, hodil kterýsi německý nacionalista⁶⁸⁸ do světa frási: Los von Rom, pryč od Říma. Jako mnohdy jindy, tak i tehdy působil tento šlágr jako elektrická jiskra, zachvátil celé davy, a kde kdo vzdělaný, polovzdělaný a nevzdělaný, jako by posedlí a nepřítelni byli, všichni řvali: „Pryč od Říma“. Odpadové hnutí se šířilo jako vlny po hladině, do které hodíš kámen, a trvalo řadu let. Kdo však přihlédl blíže, pozoroval, že to byli lidé pochybné mravní ceny a pochybného charakteru, kteří odpadali a běželi za mluvku. A zatím, co lecjaká červivá padanka odpadne, vidíme na druhé straně docela jiný zjev: Hluboké charaktery, učenci na slovo vzatí, vracejí se z protestantství do katolické Církve. Ne z časných ohledů, nýbrž často s velkými oběťmi; ne, že sedli někomu na lep, nýbrž po dlouhém a zevrubném studiu a po těžkých vnitřních bojích. Na příklad Manning, pozdější kardinál, při jehož přestoupení na víru katolickou psal protestantský časopis Times: „Jedna z nejskvělejších ozdob anglikánského duchovenstva opustil zděděnou církev, ne ze ctižádosti, neboť se vzdává biskupství, které už měl skoro jisté, nýbrž z čistého přesvědčení, bez ohledu na pozemské zájmy.“ Takových případů bych mohl uvést celou řadu. Jednoho si všimneme trochu blíže. Je to učenec evropského jména, bývalý ministr hannoverský, dějepisec Onno Klopp.

Vybírám právě jeho, protože do katolické církve ho přivedlo studium dějin: doklad, že se katolíci nemusí pravdy bát, a že studium dějin neodvrací od Církve, jen když hledáme upřímně pravdu. Onno Klopp vypravuje o sobě: „Rodiče⁶⁸⁹ byli protestanté, ale nevštěpovali mi nenávist vůči katolické Církvi, jak se obvykle v Hannoversku děje. Na universitě se mé náhledy změnily, protože profesori byli bez víry. Rok 1848 byl mou spásou. Odvrátil jsem se od přítomnosti a věnoval se studiu dějin. Učinil jsem si zásadou: Zastávat se vždy v dějinách pravdy, bez ohledu, co tomu svět řekne. V prvním díle, které jsem napsal, ukázel jsem, krom jiného, jak mnoho vděčí Německo svým katolickým předkům. Kniha byla přijata příznivě, ale učiněna výtku, že některé

⁶⁸⁷ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Zpátky k Římu, k matce církvi. *Dorost*. 1936, č. 8, s. 103.

⁶⁸⁸ Srov. KAISEROVÁ, Kristina. *Konfesní myšlení českých Němců v 19. a počátkem 20. století*. Úvaly u Prahy: Ve stráni, 2003, s. 82-83. ISBN 80-903319-0-4.

⁶⁸⁹ Weert Klopp (1791–1833) a Henriette Klopp, rozená Verford (1796–1885).

názory jsou „katolické“, tedy nevlastenecké! Z dějin jsem poznal, že pomlouvaný katolický generál Tilly byl muž šlechetný, zastánce práva, že pruský král Fridrich II. až do nebe vynášený byl utlačovatel všeho práva, a rozhodl jsem se, působit všemožně proti zbožňování tohoto člověka. Podobně jsem se odvrátil od Gustava Adolfa a jiných, na kterých jsem nenašel krásného nic, a kteří jsou velebeni jen proto, že katolíky utlačovali. Slyšel jsem proto často výtku, že jsem katolík anebo, že jím brzo budu. Odpovídal jsem, že dějepisec musí mít nejvyšší snahu a jedinou snahu: psát pravdu. A skutečně jsem se snažil o to jediné: býti nestranným dějepiscem.

Za manželku⁶⁹⁰ jsem pojal katoličku, ale vlašnou. Teprve čtení mých spisů ji přivedlo k Církvi, já však nepomýšlel ani zdaleka na to, abych se stal katolíkem. Rok 1866 mne vyburcoval z ospalosti. Prusko rozvinulo svou vlajku, a v kulturním boji provádělo svůj program: zničit veškerou církevní autoritu, protože Církev je zosobněná zastánkyně práva, a zřídit církve národní, které mají zásady ohebné, jak se pruskému státu do krámu hodí. Bismarck napadal Církev, a tím ji nutil, že hájila právo. Luteránská církev byla na tento boj krátká. Zde obstát, necouvnut před násilím, nepadnout, to může jen Církev světová, katolická. Tyto úvahy mne přivedly do lůna Církve.“ Tak mluví muž, jemuž přestoupení nepřineslo pražádný časný prospěch. –

Onno Klopp není sám, kterému dějiny ukázaly cestu k pravé Církvi. Protestant Hurter se rozhodl, že napíše životopis papeže Innocence III.,⁶⁹¹ aby ukázal celému světu všecku zkaženost a světáctví tehdejšího papežství. Studoval, a před jeho zrakem vyvstal nikoli netvor, jak čekal, nýbrž postava tak čistá a šlechetná, že se neubráníl pocitu úcty. Stal se katolíkem, ale jeho přestup způsobil ve Švýcarsku hotové povstání, že byl sotva životem jist a musil uprchnout ze země, která si tolik zakládá na své demokracii a svobodě. – Jiný dějepisec, Gfrörer,⁶⁹² našel cestu k pravé víře studiem života svatého papeže Řehoře VII. od nepřátel tak nenáviděného a pomlouvaného, a to jedině proto, že tento papež plnil to, co bylo jeho svatou povinností.

Ještě jeden obrázek, tentokrát socialisty, jenž se vrátil k matce Církvi. Byl to Vilém Camelli,⁶⁹³ muž, jenž měl nejlepší vůli pomoci zuboženému lidu, jenže spásu čekal nikoli od Církve, nýbrž od socialismu. V Lombardsku, v severní Itálii, chodil od vesničky k vesničce, pořádal schůze, zorganizoval velkou stávku venkovského pracujícího lidu, mužů i žen. Bylo zle. Dobytek ve chlévech řval hlady, dcerušky velkostatkářů musily do chlévů, ale neuměly krávy ani podojit. Dobytek padal, velkostatkáři musili se sedláky a čeledí vyjednávat, úděl chudého lidu se zlepšil. Camelli oslavován a milován, jeho přičiněním socialismus vítězil. Ale Camelli brzo poznal, že se mýlil. Vůdcové neměli na zřeteli dobro lidu jako on, nýbrž jen své kapsy a hleděli se obohatit na

⁶⁹⁰ Agnes Adelgundis Franziska Klopp, rozená Beckmann (1832–1894).

⁶⁹¹ HURTER-AMMANN, Friedrich Emanuel von. (1787–1865). *Geschichte Papst Innocenz des Dritten und seiner Zeitgenossen*.

⁶⁹² GFRÖRER, August Friedrich. (1803–1861). *Papst Gregorius VII and sein Zeitalter*.

⁶⁹³ Srov. CAMELLI, Ilmo. *Socialista kněz*. Přerov: [Šlépěje života], 1928. 161 s. Šlépěje života. 2-0107.931

účet proletářů, jak to činí komunisté a socialističtí poslanci i v jiných státech a republikách demokratického století 20. Také lid, jakmile měl více peněz, miloval více víno než práci, a to zprotivilo Camellimu veškeré působení ve veřejnosti.

Po 13 letech neúnavné práce opustil stranu, které věnoval všechny své síly, oddal se studiu a četbě, a to ho přivádělo blíže Církvi, jakož i zkušenost, které u socialistů nabyt. K vůli víře opustil i snoubenku, v klášteře Barnabitů prodlel delší dobu a výsledek jeho studia a rozjímání byl, že se vrátil do Církve. Stalo se to na začátku tohoto století, bylo mu 30 let. Věnoval se stavu duchovnímu a stal se profesorem církevních dějin ve svém rodném městě Kremoně. –

Pozorujeme i dnes zjev, o kterém byla zmínka: lidé pochybné mravní ceny odpadají, a mravní mužové z tábora nepřátel se do Církve vracejí. Odpadl sem tam i nějaký kněz, který dával celé osadě už léta pohoršení, ale vracejí se k nám mužové, jako byli kardinál Newman, Manning a jim podobní, na které by každá církev byla hrda, zatím co oněch padanek netřeba naprosto litovat.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Moderní ctitelé opic⁶⁹⁴

Netřeba pro ně chodit až do Indie – taktéž nemám na mysli hejsky, šlapající dlažbu promenád našich měst a městeček. Chci ti říci jen několik slov o „moderní vědecké“ teorii, podle níž rodokmen člověka sahá až k opicím a ještě dále za ně. Že si na tomto příbuzenství „moderní člověk“ jak se sluší zakládá, je známo.

Já však napřed úvodem připomínám své již vícekrát v Dorostu opakované „nic nového pod sluncem“. Už za pradávna se našli „učenci“, kteří zastávali původ člověka ze zvířete. Řecký filosof Anaximandros na př. učil, že lidé napřed žili a vypadali jako ryby; pokrokem doby vylezli z vody ven a nabyli nynější podoby. Jiný řecký filosof Empedokles zase hlásal: „Napřed vznikly jednotlivé orgány: hlavy bez těla, ramena bez plecí, oči, uši... ty se pak nazdařbůh spojily, takže vznikli a chodili světem volí s lidskou hlavou, lidé s oslíma ušima atd., ponenáhlu pak s výběrem („selekcí“) se spojilo, co patřilo k sobě, až vznikl člověk, jak dnes vidíme.“ Tedy dva, Darwin a Haeckel starověku! Lucretius Carus v Římě mluvil podobně.

Temný středověk neměl pro takové učenosti porozumění. Teprve za „osvícenského“ období (18. stol.) se ozývají opět první nesmělé hlasy: [James Burnett Lord] Monboddó myslí r. 1773, že naším praotcem jest orangutan. Gottfried Hermann měl r. 1839 v Lipsku řeč, kde odvodil člověka z opice takto: opičí samička, jež měla méně zvířecí vzhled a jemnější „mravy“ i chování, byla na nejlepší cestě stát se člověkem! Lamarck už před Darwinem hlásal učení podobné darwinistickému. Huxley div se nezbláznil radostí, když v Africe objevena první gorila r. 1859, a pak nastala hotová štvánice za opičími teoriemi. Každou chvíli našli nějaký kus staré lebky a začali nad ním radostí tančit. „Už ho máme, toho opicočlověka, co je mezi opicí a námi.“ Jenže pokaždé nějaký méně pokrokový badatel lebku důkladně prohlédl a schladil jejich radost, a rámusu bylo zase konec aspoň na chvíli.

Nerozepisoval bych se o této teorii v Dorostu, právě tak jako nepíši o jiných více nebo méně bezcenných „vědeckých“ domněnkách. Jenže z této teorie se vytlouká stále ještě kapitál proti víře –

⁶⁹⁴ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. *Dorost*. 1936, č. 9, s. 119-120. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. *Dorost*. 1936, č. 10, s. 134-135. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. *Dorost*. 1936, č. 11, s. 151-152.

učinili z ní největšího berana, jemuž v minulém století přidělen úkol prorazit hradbu víry v Tvůrce, a ještě dnes mnozí souhlasí s dryáčnickým výrokem Vogtovým, že darwinismus „vystrčil Tvůrci židli za dveře“. Nemíním též zevrubně o věci pojednat – tomu by nestačil celý ročník. Chci jen povědět to nejnnutnější, aby věřící jinoch mohl odpovědět mluvčím a sám aby věděl, co průměrně vzdělaný jinoch vědětí má.

Všeobecná poznámka: Slovo „darwinismus“ zde neznamena, že všechno, co se tak nazývalo a ještě dnes nazývá, Darwin (1809–1882) sám vymyslel a tvrdil; jeho ctitelé hodně mnoho přidali k jeho domněnkám.

*

1. Sv. víra tvrdí jen tolik: Bůh stvořil prvního člověka bezprostředně, jak duši tak tělo. Od prvního páru lidí pochází všechno lidstvo. Duše každého člověka jest stvořena přímo od Boha. Někteří křesťanští badatelé šli příliš daleko, když, chtějíce „smířit vědu s vírou“, t. j. udělat ústupky co největší nedokázaným domněnkám, soudili, že tělo prvního člověka se mohlo vyvinout ze zvířecího (na př. Milvart).

2. Kromě těchto pravd nerozhoduje víra nic o „vývinu“ živočišstva. Jestliže se stavíme proti darwinismu, činíme tak zde z důvodů čistě vědeckých, nikoli s hlediska věroučného (vyjma věci právě uvedené).

3. Rozlišuj hrubý *darwinismus* od teorie *vývojové*. Věda (jak dnes stojí) nepopírá docela vývoj ani dědičnost, odmítá však: a) že život se „vyvinul“ z neživé hmoty, b) že by to šlo vše navlas tak, jak fantasíruje darwinismus a zvláště Haeckel, c) že člověk vznikl z opice.

*

Hrubý darwinismus, jejž fanaticky propagoval Haeckel, je v rozporu především s vědou. Haeckel, „největší Němec 19. století“ – kompliment, který mu učinili italští neznabozi – hlásal světu toto evangelium:

1. Na počátku byla *hmota*, neživá hmota (anorganická), a z hmoty vznikl život. Jak? „Šťastnou náhodou“ se neživé atomy slepily – a první živoucí buňka byla tu.

Tento nehorázný vědecký nesmysl (o němž si ještě pohovoříme) vyvrátil z kořene svými zajímavými pokusy Pasteur, francouzský biolog světového jména.⁶⁹⁵ Dokázal očividně už před 70 lety, že z neživé hmoty nemůže život vzniknout, ani jediný bacil nebo bakterie, ani jediná buňka. – „Omne vivum ex vivo“, všechno živoucí pochází z živoucího. Žádný vážný učenec mu dnes neodporuje, protože nemůže, ale Haeckel přes to přese všechno hlásal své učení dál, vyřkl kletbu omezenosti a zpátečnictví nade všemi, kteří mu nechtěli věřit – jako by on měl výsadu neomylnosti

⁶⁹⁵ „Quand on a bien étudié, on revient à la foi du paysan breton. Si j'avais étudié plus encore j'aurais la foi de la paysanne bretonne. Poněvadž jsem hodně studoval, věřím jako bretoňský sedlák. Kdybych byl studoval ještě více, věřil bych jako bretoňská selka.“

(řekl mu to prof. Reymond v Bernu 1876, muž, jenž nebyl tuze věřící!).

Všimněme si, jak Haeckel svou „vědu“ dokázal: „Kdo nechce mou teorii přijmout (t. j. kdo nechce věřit mně), ten musí věřit v ‚zázrak‘ (t. j. ve stvoření). Ale než bych se odhodlal k takové ‚víře v zázraky‘, je rozhodně lépe přijmout mou domněnku.“ – Jinými slovy: máš na vybranou: buďto věřit v Boha nebo věřit v profesora přírodopisu Haeckela v Jeně – a osvětleného muže je daleko důstojnější věřit v Haeckelovy výmysly než věřit v Boha. Lange mu přizvukuje: „To se rozumí, tato možnost (totiž věřit v Boha) nemá ve vědeckém bádání ani přijít v úvahu.“ Jiní ovšem nejsou tak skálopevně přesvědčeni o neomylnosti Haeckelově, a proto odpovídají s Du Bois Reymondem:

„Nevíme, odkud se život na zemi vzal.“ Nevíme – v Boha věřit nechceme, a v Haeckelovy nesmysly teprve ne, proto nezbyvá leč říci: „Nevíme.“⁶⁹⁶ Virchov zase si povzdechl: „Bohužel – když víru v Tvůrce přijmout *nechci* (nepraví: ‚nemohu‘!), ale nějaký výklad o vzniku života mít chci, pak nezbyvá leč přijmout tento (Haeckelův), třeba že není *nikterak dokázán*.“

2. Jakmile páni z neživé hmoty dali se vyvinout živé buňce (jako čaroděj v pohádce), bylo vyhráno; teď to už šlo vpřed. „Z té se vyvinuly pomalu veškeré organismy, rostlinné i živočišné.“ Ovšem že pomaloučku. Copak záleží na několika milionech a miliardách let! „Malé krůčky, dlouhé doby, to je kouzelná formule, která všechno vysvětlí“ řekl Straus. – Ano, vysvětlí, ale jak! Totiž mrzutá věc:

a) Věda zbádala, kolik tisíciletí přibližně uplynulo od dob, kdy mohl vzniknout život, až do prvohor, kdy se objevují první nám známí živočichové: trilobiti (raci). Ta *tisíciletí* byť sebe delší, *nestačí*, aby se z jedné buňky „krůček za krůčkem“ vyvinuli živočichové tak vysoce organisovaní (tak dokonalí). S těmi miliony let se nesmí tak házet, sic „učeným“ pánům vychladne země dřív, než dojdou k mamutu! Že země pomalu chladne a jednou vychladne, takže život na ní bude nemožný (jako na př. na měsíci), je všem známo.

b) V některých vrstvách se naráz objevili nesčetní druhové živočichů, na př. v třetihorách najednou asi 70 druhů ssavců. To jaksi málo souhlasí s onou „kouzelnou“ formulí! Z tohoto důvodu byl na př. slavný geolog Barrande odpůrcem darwinismu.

⁶⁹⁶ Nevěřící Du Bois Reymond na „Sedm světových záhad“: Odkud hmota, odkud síla? Odkud pohyb? Odkud život? Atd.... odpovídá: „Nevíme a nikdy nevíme.“ Chci říci: „V Boha Stvořitele nevěříme, a bez uznání Tvůrce jakožto původce světa (i života na něm) *nikdy věda nebude* s to, aby zodpověděla tyto otázky.“ To je aspoň upřímně řečeno – Du Bois se nesnížil nikdy k vědeckému dryáčnictví jako jiní. On ke konci života přiznal víře v Boha-Tvůrce oprávněnost. – Na tvrzení, že zárodky života byly k nám přineseny „na meteorech z jiné planety“, odpovídám: a) Kde je důkaz? b) Meteory se rozžhaví, když vniknou do naší pozemské atmosféry, a v tom žáru by zárodky života zahynuly. c) V meziplanetárním prostoru je zima 237 stupňů C pod nulou – dokažte mi, že v tom mrazu zárodky života zůstanou na živu! d) Za dlouhé tisíce a miliony let, co by meteor potřeboval k cestě z jednoho slunečního systému do druhého (z nejbližšího systému k nám při průměrné rychlosti 1 km za vteřinu přes 1 milion let!), by organismy pozbyly životnosti, t. j. nebyly by schopny klíčení, plození atd., krátce zhynuly by. e) A pak by ještě zbyla otázka: „Odkud se vzal život na oně hvězdě?“ Tím by nebyla otázka rozřešena, nýbrž jen posunuta trochu dál.

c) Mezi jednotlivými kmeny, třídami, snad i druhy živočišnými jsou velké mezery. Kdepak jsou přechodné tvary? Haeckel⁶⁹⁷ dal odpověď snadno a rychle. Pravím „odpověď“, nikoli „důkazy“, protože ty bys u něho marně hledal. Slyš tedy jeho výklady:

„Na neorganické (života prosté) zemi „šťastnou náhodou“ se spojil uhlík s vodíkem, kyslíkem a jinými prvky v přiměřeném poměru někde v bahně na dně mořském,⁶⁹⁸ kde byly pro to zvlášť „příznivé“ podmínky (jaké?). Tak vznikly první organické (živoucí) bytosti: monéry. Z těch se vyvinuli prvoci. Předchozí stav mezi nimi a břichonožci byli prabřichonožci, gastreje, a ti „musili“ existovat v době laurentinské,⁶⁹⁹ mezi ascidiemi a nejnižšími obratlovci obstarali přechod chordoniové... Tím ovšem nejsme ještě hotovi.“ – Pak ti vypočítává praobratlovce, praryby, praopici, pračlověka... to jsou všechno naši pradědečkové. „Mezi opicí a člověkem zprostředkuje přechod „opicočlověk vzpřímený“, jenž žil v Lemurii,⁷⁰⁰ z toho se vyvinul „homo alalus“ (člověk nemluva) neboli ferus („stupidus“: člověk pitomec) a z tohoto konečně „homo sapiens“, člověk rozumný.“ Kdo nevěří ať tam běží.⁷⁰¹ – Tím jsme přišli k třetímu článku víry, jež darwinismus k věření předkládá: člověk se vyvinul z opice. „Tím otázka o vzniku života a o původu člověka dokonale vyřešena, a víra v Boha odkázána do říše bájí“, praví Haeckel.

Čte-li prostý člověk o monerách, gastronech, atd., nerozumí cizím slovům a myslí, že to tak doslova bylo. Vzdělaný člověk musí však opravdu žasnout nad drzostí, s jakou Haeckel své

⁶⁹⁷ Darwin je daleko sympatičtější než Haeckel. Věřil (alespoň s počátku) v Tvůrce, snažil se svou teorii postavit na vědecké nohy. Nepodařilo se mu toho cíle dojit. Základ vědecký tu byl – kameny přivlékl, ale co na nich sám postavil, je vzdušný zámek. Haeckel však užíval i podvodů. Méně známý je tento jeho podvod: Dostal presentem opici pro své museum. Ta by se výtečně hodila k ucpání jedné mezery v jeho rodokmenu člověka! Jako stvořená, aby byla přechodným článkem mezi dvěma dost vzdálenými druhy. Ale ten ocas, ten jí vadí! Haeckel se nerozmýšlel dlouho, vzal nůž, operace hotova, a opice se změněným jménem se stěhovala do musea. Přechodní tvar byl hotov. Trvalo to dosti dlouho, než mu na toto vědecké darebáctví přišli. Stalo se někdy r. 1905 (tehdy o tom noviny psaly). Jeho podvody se štočky (falšoval ilustrace) jsou světoznámé, ale dotyčné spisy (Schöpfungsgeschichte r. 1868, Entwicklungsgeschichte r. 1874), vyšly v nesčetných vydáních. To nevadilo, jen když to bylo proti Bohu a víře! Haeckel, usvědčen od profesorů Hise a Sempera z podvodu se hájil: a) Že měl dobrý úmysl (účel mu posvěcoval prostředky)! b) Že jiní učenci to dělají také tak – tím dal svým nevěřícím kolegům spoluúčencům pěkné vysvědčení! V temném středověku podvodník toho druhu by se byl stal ve vědeckém světě nemožným, osvícenému novověku to nevadí – proč? Protože jeho snaha směřuje k tomu, aby vymýtil „pověru“, t. j. víru, a k tomu je každý prostředek dobrý!

⁶⁹⁸ Jinde praví: „Na naší neživé planetě se musily (??) vytvořit čistě chemickým pochodem sloučeniny, jež nazýváme protoplasma a jež jsou substrát všech životních funkcí.“ Jinými slovy: První živočich musil vzniknouti z bláta, protože já Haeckel tak chci. Virchow se směje Haecklovi i Vogtovi a jejich vědecké firmě „Uhlík a Cie“. – Když Huxley našel v moři r. 1868 jakousi podivnou hmotu a nazval ji Bathybius Haeckelii, to bylo jásání! „To je ta hledaná živoucí sloučenina, která se v moři sama z bláta tvoří“, – ale jásot brzo oněměl. Byla to neživá vápencová usazenina!

⁶⁹⁹ Laurentinský útvar je spodní oddíl archaického (prahorního) období. V prahorách dosud nebyly nalezeny nejmenší stopy organismů ani rostlinných ani živočišných!

⁷⁰⁰ Kde je, nebo byla – co vlastně jest Lemurie? „Lemurie byla země předhistorická, kolébka člověčenstva na místě, kde je nynější Indický oceán. Tam by se též našly přechodné tvory mezi opicí a člověkem. Jenže tato země se bohužel propadla do moře, a ty kostry opicočlověků teď dřímou na dně oceánu.“ A kdo nechtěl svůj rozum zmrzačit a přísahat na tyto výmysly, byl ještě donedávna vykřičen za omezence!

⁷⁰¹ I kdyby se našel přechod mezi opicí a člověkem, t. j. opice člověku podobnější než všechny dosavad známé, co by tím páni získali? Nic! Ještě by nikterak nedokázali, že člověk z opice opravdu pochází. Je tu ještě d u š e v n í život člověka a ten tvoří nepřeklenutelnou propast mezi ním a zvířetem. – Středověku se stále vytýká, že vědu podceňoval a zavrhoval. Nikoli, ale dryáčníci snižují vědu za nástroj svých podvodů.

výmysly vědeckému světu podává, a jeho drzost rostla s léty, od jednoho spisu k druhému. – Pravím „drzost“, a neodvolám ani písmene. Totiž ty monery, gastreje, chordonie, praobratlovci, praopice, pračlověk – to jsou bytosti, jež existují jen ve fantasii Haeckelově i s Lemurií, kde tito tvorové prý žili a také ovšem zahynuli – proto po nich nezůstalo ani památky! A to jsou titíž, kteří stále tvrdí: „My věříme jen co vidíme!“...

Vraťme se k onomu *strakatému skřivanovi*, jenž vyhynul (chudák, ani jeden kus se nám nezachoval – jak by tím prospěl „vědě“!), protože ho jestřábi pro jeho strakatý háv snadno objevili, zatím co jeho kolega v „hliněném“ úboru si zachránil život.

Světově známý ornitolog Altum odpovídá: „Motýl bourec má druhy a odrůdy různě zbarvené. *Bombyx eremita* je temný, že ho ani nelze rozeznat od okolí jako skřivana od půdy, a tento druh je velmi vzácný. *Bombyx monacha* je bílý s černými ozdobami, z daleka nápadný jak oni strakatí skřivani, a přece je velmi *hojný*; podle Darwina ho však měli ptáci už dávno vyhubit a nechat na živu jen ony temné! Právě tak to je s motýly *Bombyx pini* a *B. pudibunda*: ti, kteří mají nápadnou barvu, se vyskytují hojně, a kteří se svým okolím splývají, jsou řídkí. – Ostatně vezměme ptáky: u nesčetných je sameček ozdoben tak pestrým peřím, že barvy křičí, zatím co samička se obléká docela prostě, a přece není samečků méně než samiček! Spíš pravý opak – nepřežijí tedy samičky své druhy, třebaže jsou chráněny prostou barvou a tedy ve výhodě.“

Nebo si všimněme *králíka*. Divoce žijící má barvu jako zajíc. Podle darwinistů bychom musili argumentovat: Před dávnými časy byli králíci strakatí, bojem o život všichni vyhynuli (dravci ubožáky sežrali), jen šedí zůstali – jejich barva je zachránila.

Kdyby tito „učenci“ napřed studovali skutečnost a pak jenom zajištěné výzkumy přinášeli na vědecký trh, ušetřili by sobě i vědeckému světu mnoho hloupostí. Pust' domácího králíka ven, ať je zbarven černě nebo bíle nebo jakkoliv, už při prvním pelichání dostane šedivou barvu, a mladí hned nebo v málo generacích jsou zbarveni jako zajíc. Dostal tedy králík pestrou barvu teprve domácím chovem!

Boj o život – fráze, kterou se dnes hází v knihách i na školních katedrách, je prázdná jak hluchý ořech. Co znamená ten boj o život? Vedou ho mezi sebou příslušníci téhož cechu či rozdílných? To jest: jedinci téhož druhu (tygr s tygrem) či s individuy jiného druhu (tygr s kozou)? Na tuto druhou možnost snad myslel klučina, jenž se ve třetí třídě učí pro zítřek z paměti článek o lišce. „Liška žije v nepřátelství s husami, kachnami, slepicemi a vůbec s drůbeží všeho druhu... v přátelství se psem, volem atd.... Snad i se slonem a velbloudem.“ Tato fráze „žije v nepřátelství (přátelství)“ pomáhá dětem k pochopení učiva, ale sama v sobě je nesmysl. Mohli bychom stejně duchaplně říci, že čtyřletý capart žije v nepřátelství s koláčem, buchtou, bonbonem, bábovkou atd.; jak je shledne, vrhne se na ně a nenechá z nich ani drobtu. Taktéž líný student žije v „nepřátelství“ s

knihou: ani se jí netkne, neublíží ji, zdravá a neporušená má v jeho sousedství zlaté časy.

Boj o život – rve se vlaštovka o život s mouchou a kráva s trávou? Jestliže „slabší“ jedinci v tomto boji hynou, čím to, že ještě všechny mouchy nevymřely? Vlaštovky jsou přec silnější! Duchaplné, jako kdybych řekl, že jest boj o život mezi vrabcem a zrním. K tomu jsou slabší živočichové, aby byli potravou silnějším! Jsou pak v takovém množství, aby skýtali dostatek potravy, a spolkně-li vlaštovka mušku, nemůže o nějakém „boji“ být rozumná řeč. Tráva není v boji s volem, nýbrž roste pro něho. Dravec vlastně zamezuje přílišné rozmnožování některých živočichů, jen člověk dokáže vyhubit celé druhy zvířat (mnohdy i užitečné: bisona, dronte atd.). Každý přec vidí, že máme vedle silných živočichů i slabých dost a dost. Řekne-li se, že potkan vyhubil slabší krysu, mohl bych se optat, proč ty „německé myši“ nevyhubily „české“ už dávno, jsouce přec daleko silnější! Malé druhy myši a rejzků existují docela beze strachu vedle silnějších! „Silnější zatlačí slabší!“ Já bych zas řekl: ve vašem „boji o život“ spíš menší se udrží, protože nepotřebuje tolik jíst a snadněji se tedy „užíví“! Čím to, že velikáni jako mamut, mastodon atd. vyhylni? Či snad je sežrali jiní? *Kdo??*

Vnější vlivy (podnebí atd.) postihnou silné stejně jako slabé. Při zátopě se zachrání nikoli nejlepší plavci, nýbrž ti, kteří včas utekli. Sněhová bouře ušetří nikoli silnějších, nýbrž těch, kteří se schovali atd. Jsou tedy fráze „boj o život, silnější jedinci, lépe vyzbrojení k boji o život“ prázdná slova.

Či máme „bojem o život“ rozumět zápolení jedinců téhož druhu? „Bojují“ spolu jako psi o kost – tak si to mnohý představuje, a myslí, že slabší pochodí zkrátka a zahyne hladem, nebo že ho snad vítěz zakousne, nebo konečně že nenajde nevěstu – ta si snad myslí, že ten slaboch by neuživil ji ani rodinu. Toto poslední bychom mohli zařadit do pojmu „selekce“ (výběr), s čímž nadělal Darwin také mnoho vody, jenže „vrána vráně oči nevyklove“, tygr s tygrem o kost nezápolí.

Dědičnost. – „Vhodně nabyté vlastnosti se podrží a dědí; orgány neužíváním zakrní, užíváním se zdokonalují, takže pomalu vzniká nový druh, jeden se vyvíjí z druhého, až došlo k opici, a z té člověk.“ Ptal jsem se jednou, proč nezakrněl lišce ocas, když přece tak elegantní ohon nepotřebuje ani ho neužívá, aby se o něj na př. opřela, až poleze na strom. „Ona ho užívá! Ten ocas má k tomu, aby jím za sebou setřela stopy.“ Nu, u nás se jednou v zimě ukázala liška. Ve sněhu pěkně otisknuté capky, křížem krážem, šli jsme po stopě a za 20 minut jsme byli u jejího doupěte. Ale ta liška asi nestudovala darwinismus, a proto nevěděla, k čemu ocas má – nikde ani trochu nebyla stopa ocasem setřená! Gorila má zase strašné špičáky, že by se ani tygr za ně nemusil stydět, a přece jich nepotřebuje – je totiž vegetarián! Netrhá jimi maso!

„Vlastnosti se dědí“ – ovšem, *ale jen do jistých mezí*. Pozorujte přírodu, a poznáte, že odchylky od normálního typu se nedědí, nýbrž *eliminují*, t. j. vymizí! Znal jsem rodinu: otec i matka

od narození hluchoněmí, a děti slyšely i mluvily až radost!

Přizpůsobení – hned si na to posvítime. Přizpůsobením prý vznikla z nohy ploutev nebo z ploutve noha. Když byl živočich „okolnostmi“ přinucen opustit zemi a navykal vodě, byly mu nohy nepotřebné; i přizpůsobily se pomalu mořskému živlu, pomalu se z nich vyvinuly ploutve. Co však v době, kdy to nebyla ani noha ani ploutev? To nemohl žít ani na suchu ani ve vodě – co by si s takovým orgánem počal? Vždyť tak musil zahynout, a nemohl svým potomkům odkázat ani nohy ani ploutve!⁷⁰²

Ale teď porazíme Darwina Darwinem. Píše: „Vlk je odkázán na rychlonohá zvířata jako na svou potravu. Protože vlk, jenž měl rychlejší nohy, spíše zajíce chytil než jeho volnější kolega, musí tento zahynout (snad hlady?), zatím co onen zajistí svým potomkům existenci?“ Já však řeknu: „Ba ne, tento pomalejší vlk podle našich zásad se přizpůsobí, místo zajíců bude žrát křečky nebo trávu, a protože té je všude dost, bude mít zajištěnější existenci!“ Taktéž o zajíci bych mohl říci: „Ten, který nedovedl utíkat, stal se kořistí vlka a vyhynul i s potomstvem. Rychlonohý však své nohy cvičbou tak zdokonalil, že byl rychlejší než vlk, tyto rychlé nohy jeho potomci po něm zdědili, a chudák vlk musel nadobro vymřít, protože králíka ani zajíce s jeho zděděnými rychlými běhy už jakživ nedohonil.“

Malé krůčky, dlouhé doby... Než by se u té ryby přizpůsobila ploutev suché zemi, aby z ní byla noha, uplynulo by kolik tisíc let, že by chudák ryba byla světovým zázrakem – několik tisíc let nežrat a nebýt sežrána! Ale takové zázraky pánům nevadí. Jen když z ryby udělají čtyřnožce! Prozatím třeba žábu, která žije v obou živlech, a z ní potom klokana.

Přizpůsobit se... hodiš-li slepici nebo opici do vody, ví každý, i když nestudoval universitu, že se vodě nepřizpůsobí, nýbrž se utopí, jak to poznal Brehm na svém paviánu. Nemá-li lev dost masa, zahyne, jak se na př. stalo na některých ostrovech Indického oceánu. Vyhubil tam všechnu zvěř, ale pak se jeho žaludek „nepřizpůsobil“ změněné situaci, nepožíral trávu, tak jako se v hodinách velké nebo malé kolečko „nepřizpůsobí“ ostatním – každý ví, že ty hodinky nepůjdou – do soudného dne se „nepřizpůsobí“.

Prozatím dosti; bude-li vás zajímat, pohovořím si jindy o tom. Toto pojednání mělo účelem

⁷⁰² Lamarq „vysvětloval“ dlouhý krk žirafy takto: „Žirafa se živí plody; plody rostou na stromech; proto musila natahovat krk; neustálým natahováním se jí tak nehorázně prodloužil; ostatní ten dlouhatánský krk zdědily.“ Také přizpůsobení! – Nám nikterak nenapadá zamítat jakékoli „přizpůsobení“. Naopak, známe sami překrásné příklady, jak se dovede organismus přizpůsobit změněným poměrům – to proto, že nejsou mrtvý stroj, nýbrž živoucí útvary, do nichž sám Tvůrce vložil podivuhodnou akomodační (přizpůsobivou) schopnost. Ale jak fantasírují darwinisté – (podle toho jak se jim to hodí), tak to ve skutečnosti není! Krom toho: co lze pozorovat u nižších živočichů, nelze jen tak přenášet na dokonalejší organismy! Z toho, že slepýši ураžený ocas naroste, nelze hned uzavírat, že naroste i volovi, a jestliže v mraveništích u mšic a jiných „hostů“ lze pozorovat, jak se „nepotřebné“ nohy změní v jiné orgány, nelze říci, že i ptáku v kleci „nepotřebná“ křídla se promění na př. v ruce! Známe „létací“ ryby, jež pomocí ploutví letí značný kus nad hladinou, jsou zvířata, jež místo jednoho páru ploutví mají jeden pár nohou, ale opravdové *nohy*, nikoli věci, jež nejsou ani to ani ono, nýbrž „přechod“ od ploutví k nohám.

ukázat, na jak vratkých nohách teorie Darwinova stojí,⁷⁰³ a i kdyby dokázala, co dokázat nemůže, ještě tím nevystřčila Tvůrci židli za dveře: ještě nám totiž nepověděla, odkud hmota, odkud světový řád, odkud přírodní zákony, odkud účelnost, odkud nesmrtelná lidská duše – to vše jsou otázky, na něž bez přijetí inteligentního osobního Boha se nevěrci nadarmo lopotí odpovědět.

⁷⁰³ Lipský profesor Driesch prohlásil r. 1896: „Darwinismus patří minulosti... a je důkaz, jak lze (i v osvíceném století) vodit za nos celou generaci.“ Virchow: „Haeckel je blázen, to se ještě ukáže.“ – Semper: „Haecklovy spisy jsou romány.“ Profesori Dennert, His, Rüttimeyer mluví podobně. Jeden z nich řekl: „U mne propadne každý kandidát, jenž by nerozeznal zárodky, jež Haeckel prohlašuje za docela stejné.“ Du Bois: „Když mám chuť číst román, nemám nic lepšího než Haecklův spis o původu člověka.“ Virchow 1877: „Každý nový objev, který jsme v bádání učinili (v oboru předhistorické antropologie) nás odvádí víc a víc od souvislosti člověka s opicí.“ Virchow a Du Bois jsou nevěřící!

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Velký státník nové doby⁷⁰⁴

Daniel O'Connell,⁷⁰⁵ velký Irčan, heros katolicismu 19. století, postava čistá, charakter nezlomný a zmužilý, otec irských katolíků a průkopník jejich práv. Postavení irských katolíků bylo hrozné. Protože nechtěli (ve stol. 16.) odpadnout, byli oloupeni o všechnen majetek; žádný katolík nesměl učinit poslední vůli ani dáti dceři věno. „Koupí-li katolík pozemek, může mu ho protestant beze vší náhrady sebrat; má-li pozemek v nájmu, může ho protestant kdykoli bez náhrady vyhnat a dům spálit, a totéž může učinit, když katolík nemovitě jmění dostane darem nebo svatební smlouvou nebo závětí. Stane-li se některý syn protestantem, zdědí všecko jmění po otci, stane-li se manželka protestantkou, musí jí manžel přenechat výchovu dítek úplně; kdo dá děti vychovávat po katolicku, ztrácí všecko právo na jmění přítomné i budoucí.“

Katolíci byli zbaveni všech politických práv, neměli přístupu k úřadům, nesměli vyučovati. Trest smrti byl na toho, kdo katolické náboženství hlásal nebo vykonával, kdo byl knězem nebo řeholníkem. Při tom musili ubozí ožebračení Irčané ze svých prostředků vydržovat zástupy zahálějících protestantských kazatelů.

Přes to přese všecko spočítali bychom na prstech ty, kteří odpadli. Každý neúrodný rok způsobil, že tisícové umírali hlady, ale Irčané vytrvali a v nemilosrdné bídě starali se o své kněze, kteří se musili skrývati a s nimi sdíleti chudobu, pronásledování, hlad. Tělesně zotročení, duchem hrdinové zůstali věrni víře svých otců skoro po tři staletí. Vláda pravila: „Jste otroci – odpadněte a budete svobodni; umíráte hlady – odpřisáhněte víru a budete bohatí.“ – Ale vše marno, ani násilí ani svádění neodvrátilo je od víry.

Pronásledování bylo trochu mírnější, když povstání severoamerických osad ohrožovalo postavení a moc Anglie 1773. Ze strachu před domácím povstáním dán byl katolíkům stín svobody r. 1778, směli být advokáty. Na pohled to neznamenal mnoho, ve skutečnosti však to mělo význam. Měli právo veřejně mluvit a živé slovo jako elektrická jiskra mohlo rozlítit srdce všech.

⁷⁰⁴ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Velký státník nové doby. *Dorost*. 1936, č. 12-13, s. 175.

⁷⁰⁵ Srov. JEŽEK, Jan. *Daniel O'Connell, osvoboditel Irska*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1896. 53 s. Hlasy katolického spolku tiskového; R. 1896, Č. 1a. VENEDEY, Jakob. *Vůdce Irčanů Daniel O'Connell*. Praha: Edv. Grégr, 1879. 32 s. Epištoly svobody; č. 20.

O'Connell chopil se dané příležitosti, aby pomohl svému utlačovanému národu. Patřil k nejhledanějším advokátům, měl brzo velké jmění a naději, že zbohatne ještě více – ale toho všeho nechal, aby vybojoval utištěným svobodu. Na otevřeném voze projížděl Irsko, provázen neustále velkými zástupy, někdy více než 40 tisíců osob. Všechno se mu hrnulo vstříc, jeho vůz zasypávali kvítím, ženy zdvihaly děti, aby jim ukázaly osvoboditele, jak byl od celého národa nazýván. S vozu míval k tisícíhlavým zástupům ohnivé řeči, nový život pučel v kraji smrti.

Při volbách do sněmu r. 1826 podal O'Connell první důkaz své moci. Volby bývaly veřejné a ubozí ujařmení Irové musili volit protestanta, jehož jim páni nakomandovali, sice se vydávali v nebezpečí, že umřou i s rodinou hladu.

Na slovo O'Connellovo zvolili tehdy kandidáta, který byl ke katolíkům snášenlivější. O'Connell však viděl, že je nezbytno, aby katolíci měli konečně jednou svého zástupce ve sněmu. Ale to nebyla tak snadná věc, do parlamentu nebyl připuštěn nikdo, kdo se napřed přísahou nezřekl katolické víry. O'Connell však kandidoval přece. Před lidem prohlásil: „Neobávejte se, že já tu ohavnou přísahu složím, raději si dám trhati z těla úd po údu. Uvidíte, že tu přísahu budou musit odstranit.“ Zvolen a roku 1829 stojí v parlamentě, dekret zvolení v rukou, první katolík od zavedení protestantismu v Anglii. Žádají, aby složil přísahu, odmítá, musí opustit sněmovnu, ale nadšení plní Irsko, Evropu, Ameriku, volání se ozývá i za oceánem – Irové jsou hrdi na svého O'Connella, veřejné mínění celého světa přinutilo vládu, že přísaha odstraněna, zákon předložen Jiřímu IV. k podpisu. Král naříkal, klel, plakal zlostí, ale podepsat musil. O'Connell vstupuje po druhé do parlamentu, 7 milionů Irčanů a 100 milionů katolíků v anglických koloniích bylo svobodno, od břehů omývaných 20 moři ozývalo se radostné volání těch, kteří svrhli otrocké jho. –

Po letech anglická vláda podle starého zvyku se ho chtěla zbavit tím, že ho obžalovali z velezrady. Dříve než proces byl skončen, musil do žaláře. Ve městech irských byly krámy zavřeny, noviny vycházely se smutečním okrajem, celé Irsko se modlilo za jeho osvobození, na tisíce mší sv. bylo slouženo, z ciziny docházely adresy, na př.: „Vzpomeňte si za zdmi svého žaláře, že francouzští katolíci se za vás modlí k Bohu.“ Obhájil se skvěle, 4. září byl osvobozen, vrátil se však ještě jednou do vězení 7. září, aby mohl dokonat devítidenní pobožnost před svátkem narození P. Marie, kterou s jinými uvězněnými katolíky začal. Potom přišli si pro něho Irové s hudbou a vítězným povelozem, celá země ozdobena prapory, všude vyzváněno, hlavní město Irska osvětleno, všude konány slavné služby Boží. Tehdy už mu bylo 70 let.

Netřeba líčit další jeho působení. Konal obrovské tábory lidu, na nichž se sešlo 50, 100, 200, jednou prý i 500 tisíc lidí. Vláda anglická se pokusila, aby vyprovokovala občanskou válku, dráždila lid, jediné slovo O'Connellovo však zjednálo klid. Ohromné miliony peněz prošly jeho rukama, pro sebe nezištný a obětavý ten muž neponechal nic. I při největším návalu práce našel si

denně chvilku, aby byl přítomen mši svaté. Dominikán Burke⁷⁰⁶ řekl později, že pohled na O'Connella, jak se choval při mši svaté, ho pohnul, aby se stal knězem. Roku 1847 vydal se na pout' do Říma, na cestě v Janově stařec 72letý onemocněl, přijal sv. svátosti a skonal se jménem Ježíš na rtech, 15. května večer. „Pomni, ó nejmilostivější Panno Maria“⁷⁰⁷ byla jeho poslední modlitba. V závěti nařídil: „Mou duši Bohu, tělo vlasti, srdce svatému Otci do Říma!“⁷⁰⁸

⁷⁰⁶ Thomas Nicholas Burke (1830–1882).

⁷⁰⁷ “Remember, O most gracious Virgin Mary, that never was it known that anyone who fled to your protection, implored your help, or sought your intercession, was left unaided. Inspired by this confidence, I fly unto you, O Virgin of virgins, my Mother. To you do I come, before you I stand, sinful and sorrowful. O Mother of the Word Incarnate, despise not my petitions, but in your mercy, hear and answer me. Amen.”

⁷⁰⁸ “My body to Ireland, my heart to Rome, my soul to heaven”. Jeho přání bylo splněno, tělo bylo pohřbeno v Glasnevin Cemetery (Reilig Ghlas Naíon) v Glasnevin (Glas Naíon) u Dublinu (Baile Átha Cliath) a srdce posláno do Irské papežské koleje (Pontificum Collegium Hibernorum; Coláiste Pontaifiúil na nGae) v Římě.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

„Zeptejte se broučka v trávě...“⁷⁰⁹

„Velebný pane, jak se jmenoval onen filosof, jenž říkal, že každý nosí důkaz existence Boží v kapse?“

„Myslíš Balmes, Španěla?“

„Ano, ten to byl. Vytáhl prý z kapsy hodinky a říkal: Kde hodinky, tam hodinář. A kde spořádaný svět, tam pořadatel.“

„Nu, a neměl pravdu?“

„Ovšem že měl. Ale já s tím u spolužáků nepochodím. Když jim o tom začnu, hned spustí, že to už dávno slyšeli.“

„A také to vyvrátili?“

„To právě ne... Ale kdybyste mi to dovedl povědět trochu jinak, snad by je to zajímalo...“

„Milý příteli, kdo v Boha věřit nechce, ten v něho věřit nebude, i kdyby někdo z mrtvých vstal. Řekl to Pán fariseům, když pořád žádali od něho znamení. Nakonec jim skutečně poslal kohosi zmrtvýchvstalého – a uvěřili? Radili se, jak by Lazara zabili, protože mnozí z lidu pro ten zázrak v Pána Ježíše uvěřili. Ale abys neřekl, tak tvé žádosti vyhovím.“

„Ale, prosím, pomalu, abych to mohl sledovat.“

„Dobře. Tedy představ si, že stojíš na staveništi, daleko od města, v pustině. Čeká tam zástup dělníků, dozorcí, sami nevědí, co bude. Teď ze stanice A. přiveze několik povozů kameny a cihly, z B. trámy, auto z továrny C. přiveze tašky, jiné z továrny D. parkety, truhlář z E. dodá okenice, továrna v F. posílá okenní tabule atd. Ty továrny a dílny o sobě navzájem nevědí, tím méně o objednávkách, které v jiných byly učiněny, auta a šoféři se také neznají (ostatně přijel každý jiného dne, složil svůj náklad a odjel, nestaraje se o jiné), a nakonec dostane dozorce poštou plán. Podle něho zaměstná dělníky, dozírá na práci, a nakonec vidíš: všechno to klapalo – cihel bylo přesně tolik přivezeno, kolik jich bylo třeba, mezery ve zdech právě tak velké – nic víc nic méně – aby přivezené dveře a okenice se vešly, okenní tabule takové velikosti a tvaru, jako by ten sklenář byl ty okenice viděl (neměl však o nich ani zdání!) a jako by byl všechna budoucí okna spočítal... po parketování

⁷⁰⁹ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“. *Dorost*. 1936, č. 14-15, s. 191-192. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“. *Dorost*. 1936, č. 16-17, s. 206.

pokojů ani kousek nezbyl, ale také nechyběl, o schodech, trámec, traversách, taškách platí totéž – co tomu všemu řekneš, když se nakonec před tvým zrakem vynoří letohrádek nebo palác nebo co tam ze země vyrostlo? Řekneš: šťastnou náhodou?“⁷¹⁰

„To právě ne – ale každý člověk zdravého rozumu bude soudit: za celým tím dílem vězí stavitel, třeba že ho nevidím. Ten doma vypracoval plán, učinil přesně podle toho objednávky u různých firem, dirigoval všecky na jedno místo, a třebaže tělem byl nepřítomný, jeho duch byl přítomen a všechno dirigoval... tím plánem, který měli dozorcí v rukou.“

„Dobře. Ti dělníci, kteří v jedné dílně tesali trámy podle udaných rozměrů, v druhé továrně přitesávali a hladili kameny určitých tvarů a velikostí, ve třetí vyráběli okenní tabule jistých velikostí atd., ti dělníci pracovali nezávisle jeden od druhého, nevěděli o sobě, a když se jejich výrobky daly dohromady...“

„Byl z toho palác. A ideu (plán) toho paláce měl v mysli (dříve než na papíře) architekt, který ty práce řídil. Ta jeho myšlenka (idea, plán, pojetí paláce, obraz budoucího paláce v jeho mysli) měla vliv na práci těch dělníků, určovala hmotu, tvar, velikost jednotlivých výrobků...“

„Výtečně! Mohl bys už sám být profesorem. Ale to, co jsme teď řekli, se děje v milé Boží přírodě den co den, hodinu co hodinu. Viz na př. ono malinké vajíčko. Dej je učencům, co na něm poznají? ‚Vejce hmyzu‘, víc ti neřeknou. Nevědí-li předem, (ať z knih ať z vlastní zkušenosti), který brouk se z vajíčka nakonec zrodí, nepoznají to nikdy, byť v laboratoři to vejce rozložili do poslední molekuly a kdyby spočítali všechny atomy. Právě tak se semenem: nevědí-li to předem, neřeknou mi nikdy a neprijdou na to ‚pitváním‘ zrnka, jak bude vypadat květina neb rostlina, jež vyrostle z tohoto neb onoho zrnka.“

„Ale co to má společného s naším předmětem?“

„Hned to zviš. Máme tedy vejce a semeno. Z vajec budou larvy – nevím, zda učenci vždy poznají předem, z které bude sameček a z které samička. Ale všimni si těch larv, když si dělají kukly. Roháč na př.: larva, z níž bude sameček, si dělá kuklu dvakrát větší, aby se mu tam vešly rohy. Ví ta larva o tom, že z ní bude sameček? Ví, že sameček potřebuje více místa v kukle? Viděla vůbec někdy samečka? Odkud to ví, že má udělat větší kuklu než sousedka?“

„Sama to sotva ví... to řídí někdo jiný, který dal přírodě zákony a samečkovi rohy, a který vložil do přirozenosti housenky ten instinktivní sklon, dělat větší kuklu, když je toho pro budoucího brouka třeba.“

„Dobře. Ale dál. Máme tu ještě ono semeno. Z něho přirozeně bude rostlina. Nemá-li ten druh vyhnout, musí být pešák v květu oplodněn pelem z tyčinek, a tento úkol, od něhož závisí bytí a

⁷¹⁰ „Svět povstal náhodou.“ Řecký filosof Demokrit řekl už ve stol. 5. před Kr.: „Náhoda je Bůh nevědomců.“ Spinoza (ač nevěřil v osobního Boha): „Náhoda je hypostazovaná ignorance (vtělená nevědomost)“.

nebyť celé rostlinné říše, svěřila ‚příroda‘ (t. j. správně řečeno: Tvůrce) hmyzu. Květ vůní a barvou láká hmyz, brouček vnikne do květu, aby mlsal sladký nektar (med), při tom se mu chytne na tělíčko pel z tyčinek – a ten pel nese na jiný květ, tam ho přenese na bliznu pestíku a oplodnění je obstaráno. Sebeoplodnění bez této pomoci hmyzu je u mnohých rostlin naprosto vyloučeno, t. j. někde nemožno, jinde bezvýsledné a tedy neuzraje plod. – A nyní několik otázek: Už tisíce let ti malí obyvatelé naší zeměkoule obstarávají po celém světě tuto práci, přenášejí pel s květu na květ – vědí o tom?“

„Myslím, že nevědí...“

„Hledají jen med... květina ho pro sebe nepotřebuje, jím jen láká hmyz. Ví o tom ten kvítek?“

„Ovšem že neví...“

„Něco za něco. Já ti dám med, a ty obstaráš oplodnění. Broučci jsou tedy za své služby dobře placeni. Rád bych věděl, jak by zde Darwin pochopil se svým ‚přizpůsobením‘! Než by se květina ‚přizpůsobila‘ broučku a brouček květině, myslím, že by dříve kvítek zvadl a brouk zahynul hladu. Zde jest zase očividné, jaký nesmysl je Straussova fráze: malé krůčky, dlouhé doby. Celá organisace kvítku je uzpůsobena pro malého návštěvníka a organisace broučka je pro květinu ‚dělána‘, jak říká lid. Jeden je uzpůsoben pro druhého, jako tento prsten pro tento prst, toto péro neb kolečko pro tyto hodinky, tento šat pro tuto postavu, tento šroub pro tuto matici atd. Hledali kdesi klíč k pokoji. V domě bylo asi 200 dveří se 200 zámky, vzali ohromné svazky klíčů, asi 250 jich bylo, a po dlouhém zkoušení jeden se k zámku hodil. Bylo to náhodou či byl ten klíč pro onen zámek schválně dělán?“

„Myslím, že sotva to byla pouhá náhoda.“⁷¹¹

„Zajímavý je tento doklad. – V Australii, jak snad víš, se pěstuje chov ovcí en gros; jediný velkostatkář jich má i přes tři čtvrtě milionu. Hlavní jejich potravou je červený jetel, ale jeho pěstění se tam nedařilo. Květy rok co rok hluché, ne a ne dosíci semene, jež by vzklíčilo. Dovážení semene však přišlo příliš draho. Vláda tedy vypsala cenu 50.000 liber (dnešních 6 milionů Kč), jakož i zaplacení cesty sem a tam tomu, kdo by odpomohl tomuto nedostatku. Dlouhá léta se nikdo nehlásil, až teprve pensionovaný plukovník Newmann z Anglie se do Austrálie podíval, a na první pohled poznal, čím to je. Vrátil se domů, dal vyhrabat hodně čmeláčích hnízd, a rychle s tím na jižní polokouli... ‚Zde máte prostředek! Čmeláci vám chyběli! Letos dostanete semeno schopné klíčení.‘

⁷¹¹ Ve středověku se v geologii valně nevyznali – právě jako i v novověku je ještě přemnoho věcí, jež věky pozdější prozkoumají skrz naskrz. Když někde objevili v kamenu otisky mušlí nebo listů anebo zkamenělé rybky a pod., nedovedli věc vysvětlit a říkali tomu „*lusus naturae*“ – příroda si hraje. Tedy v moderní češtině: ty otisky a ty zkamenělé tvary vznikly náhodou. Někteří veleučené páni našich dnů se smějí středověké naivnosti, že ty zkameněliny a otisky pokládali za „náhodu“ – a nám předkládají k věření jako článek víry, že ne jeden otisk, nýbrž celý svět, anorganický a organický, neživý i živý, povstal náhodou!

A dostali – od té doby nemusejí semeno dovážet. U červeného jetele totiž jen čmelák může obstarat oplodnění: jen on má tolik síly, aby stiskl loďku a dostal se do květu, jen on má tak dlouhý sosák, aby dosáhl k nektaru a k pelu. Potřebuje on ten sosák „pro svou osobu“? Nebýt čmeláků, nebude jetele – a pak ať se někdo ptá, k čemu jsou čmeláci na světě! Jedno děláno pro druhé: čmelák pro jetel a jetel pro čmeláka, obojí z téže dílny... Anebo čekal jetel několik tisíc let, až čmelákovi sosák dostatečně narostl? Proč nenarostl včele?“

„Já jsem kdesi také cosi četl o Australii, že tam štípili ovocné stromy, ale přese všechny námahy sadařů nenesly ovoce. Někteří už chtěli stromy zase kácet. Tu se stalo, že jeden farář začal pěstovat včely, a téhož roku jeho soused měl stromy ovocem obalené, zatím co ostatní zase nic! Pak teprv poznali, co jim chybělo: včely jim chyběly, aby přenášely pel...“

„Ano – a to byl týž Newmann, který je na to upozornil a naučil je pěstovat včely! Bylo třeba čmeláka a včelu do Austrálie d o n é s t , když tam přenesli jetel, popřípadě ovocné stromy. Ani jednomu hmyzu australskému nenapadlo „přizpůsobit“ svůj sosák jetelu, ani jetelu nenapadlo přizpůsobit svůj květ novým domácím pánům, totiž australským broukům a mouchám. Jisté květiny jsou tedy rezervovány pro určitý druh hmyzu. Není to ovšem ztrnulý zákon. Nemá-li na př. včela jiných květů, vrhne se i na červený jetel, ale jak! Prokouše díru do medové nádrže, vyssaje nektar, ale oplodnění rostliny nenastane! R. 1906 bylo na př. pozorováno toto: Jaro se značně opozdilo, květiny též, jen dymnivek [corydalis] bylo plné louky. Včely, jež si jich jindy vůbec nevšímají, toho roku pilně na ně chodily, ale prokousaly se též ostruhou květu k medu. Za málo dní nebylo na louce ani jediné dymnivky, jež by nebyla nakousnuta. Když konečně za týden se ukázaly jiné květy, opustily včelky tuto květinu nadobro: pozdější květy tohoto druhu zůstaly nedotčeny.“

„To jsou zajímavé objevy. Ale myslím, že každý si toho nevšimne?“

„Nepopírám. K tomu je třeba cvičeného oka a bedlivého pozorování přírody. Čísti v knize přírody jest někdy velmi snadno, někdy velmi těžko.“

„Já bych se do toho pustil hned...“

„Pak bys poznával čím dále tím více pravdivost slov Jobových (12 [, 7-9]): „Zeptej se ptactva nebeského, a oznámí tobě, otaž se země, a poučí tě, ano i ryby mořské vypravovati budou tobě: kdo by nepoznal ze všeho toho, že ruka Hospodinova to učinila?“ A já bych dodal: „Zeptej se broučka v trávě nebo kvítka na lučině...“ Všecko ti mluví o moudrosti Tvůrce.“

„Blázen praví v srdci svém: Není Boha...“

„Ano, jenže to není v knize Jobově, nýbrž v žalmech, a sice dvakrát. [Ž 13, 1; 52, 1] Ale další zajímavý zjev: víš, co to je m i m i k r y ?“

„Vím.“

„Jednou kol svátku Nanebevzetí Panny Marie jsem v zahradě recitoval nešpory. Chodím pod

stromy, kde plno zvadlých listů, žlutých, žlutohnědých, temně hnědých. Najednou vidím, jak jeden světlohnědý list sebou zmítá. Myslil jsem, že to je větrem, a nedbal jsem toho. Po skončení modlitby se vracím a vidím, že se zmítá stále, zatím co ostatní leží klidně na zemi. Přihlédnu zblízka – byl to noční motýl, jemuž po křídlech lezla vosa. Dívám se chvíli – nerozeznal bys ho od zvadlého listu. Zahnal jsem vosu, motýl složil křídla, a teď teprve vypadal jako zvadlý hnědý list na zemi ležící. Několikrát jsem se vrátil, a vždy jsem musil motýla hle dat mezi listy, třebaže místa neopustil.“

„Z přírodopisu vím, že některé kobyly, odpočívající na stromě, ani nejvycvičenější oko nerozezná od zelených lupenů nebo od větvičky. Četl jsem, že jeden druh (*idolum diabolicum*, [kudlanka ďábelská; *idolomantis diabolica*]) vypadá nevinně jako červenobílý květ, rozloží-li křídla. Ale běda broučku, sedne-li si na takový ‚kvítek‘. Kusadla ostrá jak pila, skryta zrádně pod barevnými křídly, se ho v okamžiku chopí a rozdrtí.“

„Nuže, tomuto zjevu se říká mimikry: živočicha nelze rozeznat od okolí. Víš, k čemu to je?“

„K ochraně proti nepřátelům. Na př. skřivana nerozezná ani bystré oko krahujcovo tak snadno od hroudy, za níž se skrývá. Jindy je to k tomu, aby se nepozorovaně dostal ke kořisti, na př. tygr v džunglích, jehož pruhovaná kožišina dělá dojem stínů křovin, padajících na žlutou půdu.“

„Dobře. Ale teď otázka: v í ten živočich o této své ochraně? Z í s k a l j i sám či ji dostal?“

„Dostal.“

„Od koho?“

„Podle mého profesora od přírody.“

„Nemluv mi nesmysly! Od přírody! Co je příroda? Ten skřivan nebo tygr nebo onen motýl a kobylka jsou částí přírody, všichni dohromady se živočištvem, květenou a nerosty tvoří přírodu. Pak se ptám: dali si tu vlastnost sami či ji dostali od jiných tvorů?“

„Já vím, že od Tvůrce. Ale rád bych věděl, co odpovědět profesorovi. On totiž na tutéz námitku, kterou můj spolužák, mariánský sodál, mu učinil, odpověděl, že prý sice sami si tu vlastnost nedali, ale slovem příroda se rozumí souhrn všech sil, organických i neorganických...“

„Víš co, já ti něco povím: Ve válce to bylo. Jeden student se pánům nabídl, že by šel dobrovolně na vojnu, ale jen jako důstojník. Vojáky potřebovali, dobře. Jenže podle předpisů se musil podrobit jakési zkoušce za předsednictví důstojníka. Po zkoušce praví první profesor: ‚U mne nic nevěděl!‘ Druhý: ‚Dějepis: prázdná hlava, úplný ignorant!‘ – Třetí: ‚Egyptská tma.‘ Předsedající vše shrnul a řekl: ‚Je sice pravda, že z jednotlivých předmětů nevěděl nic. Ale, když se to vezme tak celkem, tak myslím, že celkový dojem byl velice dobrý, a proto navrhuji, aby prošel...‘ Co tomu říkáš? Jestli v menażerii tento medvěd, tento osel a tento bůvol rovnici nevypočítají, myslíš, že se to podaří, když celý zvěřinec si k rovnici sedne? – Ono uzpůsobení zvířete jeho okolí mohla provést

jen bytost rozumná, inteligentní, moudrá, nikoli slepé síly přírodní, byť jich bylo sebe víc a sebe silnějších, jako těch živočichů v menažerii u oné rovnice. J e d e n člověk rozumem obdařený na ni stačí, ne však celá armáda buvolů. A ještě jednou se tě ptám: v ě d í ta zvířátka, že jsou obdařena tou výhodou, kterou nazýváme mimikry?“

„Myslím, že nevědí.“

„Jenom myslíš? Já to s určitostí vím. Obarví skřivana na bílo nebo na žluto, bude se tisknout k hroudě, zočí-li krahujce, třeba že teď mu to není nic platno a bude spatřen jistojistě. Zvířátka nevědí, jakými ochrannými vlastnostmi je dobrota a moudrost Tvůrce obdařila; to ví jedině člověk, jenž v knize přírody čte, po případě číst chce a číst dovede.“

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

„Středověká pověra“⁷¹²

Přišel ke mně jednou studios – abych prý mu pověděl, jak by krátce, jadrně a jasně odbyl odpůrce, který mu zase bude předhazovat středověkou pověru.

Milý příteli, řekl jsem mu, taková věc se nedá vyřídit dvěma slovy. Stojíš-li však na svém, budiž. – Mohl bys tedy takovému osvícenci prostě říci: „Nuže, vy osvícení pánové, zkuste to sami, zajděte k eskymákům nebo k fetišským negrům do Afriky, a pokuste se je odnaučiti jejich pohanským pověrám – uvidíte, půjde-li vám to rychleji a budete-li mít větší úspěch než měla Církev ve středověku.“

Nevím ovšem, bude-li pán z tábora pokroku s takovou odpovědí spokojen. Soudím spíš, že bude chtít vysvětlení, a to trvá trochu déle než pět minut.

Že v středověku bylo hodně mnoho pověry, netřeba popírat. Z toho však za prvé neplyne, že pověrám holdovali všichni do jednoho, a za druhé – kdykoli páni osvícenci mluví o středověké pověře, vždycky prosvítá jejich výklady tendenční zabarvení, jako by víra a Církev byla semeništěm a zdrojem všech těch nesmyslných zaostalostí. Omlouvám pány milerád, že tak nesmýšlejí ani nemluví ze zlomyslnosti, nýbrž z nehorázné nevědomosti. Nemají totiž ani zdání, že všechny ty středověké pověry jsou zbytky pohanských pověr a zvyklostí tak zakořeněných, že na jejich úplné vyplnění Církev přes všechno úsilí nestačila – a stále nám opakují jen to, co slyšeli od nějakého stejně nevědomého profesora nebo učitele, nebo co četli v nedělní besídce či příloze své „Rudé Bambičky“. Při té jejich nevědomosti vzpomínám výroku nevěřícího Schopenhauera; přeložen do našeho jazyka a našich poměrů zněl by takto: „Ti páni si myslí, když s bidou protloukli několik tříd na střední škole a spolykali několik mizerných brožurek, že mají všechnu moudrost v kapse – a nemají ani tušení, že by musili ještě mnoho a mnoho studovat, než by se směli ozvat a zúčastnit se vážné rozpravy o věci, která přesahuje obzor jejich omezeného rozumu.“ Kdosi oslovil kamaráda: „Honzo, tys na tom dobře.“ – „Proč bys myslel?“ – „Protože jsi takový hlupáček – a nevíš o tom!“

Než by kdo směl právem posuzovati středověkou pověru, musil by studovat důkladně kulturní

⁷¹² P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Středověká pověra.“. *Dorost*. 1936, č. 18, s. 220-221. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Středověká pověra. *Dorost*. 1936, č. 19, s. 237.

dějiny. Kdyby je studoval, pak by zvolal: „Perune, teď teprve vidím, jak jsem se mýlil.“

Probíral jsem svého času velké dílo, jednající o středověké kultuře. Autor pojednává o všech pověrách, jež se v Německu zčásti udržely do nejnovější osvěcené doby; uvádí, jaké pověrečné zvyky byly v Bavorsku a Švábsku, jaké ve Falci, v Sasku, v severním Německu, a *u všech* ukazuje, jaký mají vztah k pohanským zvykům a k uctívání starých germánských bohů. Lidé přijali křest, ale zůstalo v nich mnoho pohanského. (Zjevů tak krásných jako sv. Ludmila a pod. není příliš mnoho.) Tomu se nelze konečně tak příliš divit. Názory staletým trváním přešlé v krev a zažrané do duše, se nedají vymýtit rázem *u celých národů*, u milionů lidí s nepatrným nebo žádným vzděláním.

Co měla Církev dělat? Namáhala se, jak mohla, mluvila, kázala proti pověrám, ukládala za ně veřejné pokání i jiné tresty na př. i vyloučení z Církve, ale práce se jí dařila jen pomalu. Ostatně naši páni odpůrci mají nejméně práva mluvit s pohrdáním o pověrách svých předků, kdyžt sami nejednu z nich zdědili a jim holdují, přes všechny zákazy církevní.

Divíš se tomu? Hned ti podám vysvětlení a důkazy. K středověkým pověrám patřily ordalie, t. j. Boží soudy. Podezřelý nebo nařčený z nějakého zločinu musil vstrčit ruku do vřelé vody, jít bos po žhavém železe nebo pod.; když se nespálil, byl prohlášen za nevinného. Vidiš, že to je pokoušení Pána Boha. Co se Církev proti ordaliím namluvila! Bůh nebude dělat hloupým soudcům na jejich komando zázraky. Vyšetřte si vinníka sami, k tomu jste soudci!

Co se týče oněch ordalií, vystupovali proti nim papežové a velcí bohoslovci právě tak jako proti mučírám. Mikuláš I., Štěpán V., Alexander II., Innocenc III., Celestin III. a jiní, svatý Tomáš Akvinský a jiní domlouvají králům: „Obžalovaný má být usvědčen svědky a výslechem, ne přinucen k přiznání torturou (mučením). Tím se stává, že zločinec, který je silný a vydrží ji, je osvobozen, a nevinný slabý, jenž se v bolestech přizná k vině nespáchané, je odsouzen.“ Ve „zpátečnické“ katolické Aragonii byla tortura odstraněna již roku 1325, zatím co osvěcené státy ji měly ještě v 18. století (protestantská Anglie, nevěrecká Francie, „osvěcené“ Rakousko).

„*Barbarský*“ středověk!... Nevím, budou-li lidé příštích staletí lidumilnějšího srdce než dnes. Stane-li se tak, budou s hnusem hledět na zabíjení dítek, které se provozovalo ve 20. století en gros – někde pod ochranou „svobodomyšlného“ státu. Vždyť máme ve 20. stol. svobodu, tedy také svobodu vraždění! Jinde, kde přece proti tomu barbarství byl paragraf, co mohl stát dělat? To by musil zavřít 50 procent dam a 33 procent slečen, a na to by nestačily kriminály celé Evropy. Možná, že se budou v 26. století lidé divit, jak bylo takové barbarství a vraždění v „katolických“ státech možné. Nebudou smět zapomenout, že 1. Církev s největším důrazem proti takové zvrhlosti vystupovala a že 2. „katolické“ státy byly ve skutečnosti velmi málo katolické, tak jako středověk nebyl skrz na skrz církevní!

Nuže, k oněm ordaliím patřil též *souboj*. Ti lidé hloupí byli přesvědčeni, že se tak ukáže, na čí

straně je právo. – K uspokojení všech milostpaní podotýkám, že dámy se mohly a musily dát zastoupit od mužů. Dcera císaře Oty I. byla obviněna od jednoho šlechtice z hříchu ohavného. Císař se ptal shromážděných, kdo by chtěl „obhájit“, t. j. soubojem dosvědčit nevinnost princezny; jeden šlechtic se k tomu nabídl. To se stávalo častěji, když žena byla obviněna z manželské nevěrnosti. – Týž císař dal soubojem rozhodnout spornou právní otázku, zda synovci a vnuci mohou dědit spolu se syny.

Synoda ve Valencii r. 855 vyřkla církevní tresty nad účastníky soubojů, papežové (na př. Mikuláš I.) vystupovali proti nim – a pořídili proti této pověře právě tolik, jako Církev dnes. Tato pověra, kterou „vyšší kruhy“ (šlechtici, důstojníci atd.) si vyhrazují jako zvláštní výsadu pro sebe (ne pro „sprostý“ lid), platí ještě dnes za „Ehrensache“, za věc cti. Církev, která ji zakazuje, je tmářka a zpátečnice – pánové nevěří, jak úctyhodné stáří ta pověra má, a netuší, že v pozdějších stoletích budou rozumnější lidé ohrnovat nos – tentokrát právem – nad hloupostí 20. století.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus, T. J.

Stát s Bohem a bez Boha⁷¹³

Spisovatel Laharpe nám líčí po letech,⁷¹⁴ jak se tehdy, před výbuchem velké franc. revoluce, smýšlelo. „Připadá mi to, jako by to včera bylo. V jednom tak zvaném saloně v Paříži sešla se v zimě 1788 vybraná společnost, vznešené dámy, páni ze všech stavů, šlechtici ode dvora, spisovatelé atd. Po stole při víně začalo být veselo, jeden četl své nestoudné povídky a dámy poslouchaly bez zardění, druhý odříkával špinavé verše Voltairovy, třetí jeho filosofické verše, všecko tleskalo, velebili Voltaira, že připravil revoluci, a až ta přijde, pak to bude na světě krásné. Pověra, t. j. náboženství zmizí, a bude vládnout jen filosofie, t. j. nevěra. Staří naříkali, že se oni té krásné doby nedočkají, mladí si blahopřáli, že jsou na tom lépe a uvidí ty blahé dny.

Jen jeden z hostů se nezúčastnil všeobecné veselosti. Byl to Cazotte. Ten se teď ozval a řekl: „Upokojte se, pánové, uzříte tu velkou revoluci, po které tak toužíte. A chcete vědět, co vám ta revoluce přinese?“

Condorcet odpověděl: „To není zlé, setkat se s prorokem, jenom nám to povězte.“

„Nuže, vy, pane Condorcet, skončíte život na dně žaláře. Abyste unikl rukám kata, otrávíte se jedem, který v oné šťastné době budete nosit neustále u sebe.“

Napřed úžas, ale pak se smáli ještě víc. Co má tohle dělat s vládou rozumu a filosofie? Cazotte pokračoval: „Právě ve jménu filosofie a svobody, ve jménu rovnosti a bratrství takto skončíte, neboť v celé Francii nebude jiných chrámů než chrámy rozumu. Vy, pane Chamfort, si podřežete žíly, stejně pan Azyr, a vy, pane Nikolai Malesherbes Roucher, skončíte na popravišti jako zde pan Bailly, náš velký učenec.“

„Ale což pak nás přepadnou Turci nebo Tataři?“ – „Naprosto ne, ti, kteří vás povedou na popravu, budou se chlubit, že jsou filosofoi jako vy, budou vést řeči, jaké jste vy zde právě vedli, budou odříkávat verše z Voltaira a opakovat vaše zásady.“ – „A kdy se to stane?“ – „Neuplyne ani 6 let, a vyplní se vše, co jsem teď řekl.“ – „Divné dost,“ ozval se Laharpe, „a mne necháte stranou?“

⁷¹³ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Stát s Bohem a bez Boha. *Dorost*. 1936, č. 20, s. 255.

⁷¹⁴ LA HARPE, Jean François de (1739-1803). *Prédiction de Cazotte, faite en 1788, et rapportée par La Harpe : Suivie de notes sur MM. Cazotte, La Harpe, Chamfort, Condorcet, Vicq-d'Azyr, de Nicolai, Bailly, de Malesherbes, défenseur de Louis XVI, et Madame le duchesse de Grammont : Avec quelques réflexions générales*. (1817).

– ‚Vy budete platit za nejvyšší vliv, protože jediný z nás všechno přežijete a stanete se věřícím křesťanem.‘ – ‚Nu, pak jsem kliden,‘ řekl kdosi; ‚jestli umřeme, až Laharpe se stane věřícím, pak budeme věčně žít.‘

Vévodkyně Grammontová chtěla řeč uvést na jinou kolej a prohodila: ‚To jsme my ženy na tom dobře, my v revoluci nic neznamenaíme, nás nechají na pokoji.‘ – ‚Mýlíte se, vaše pohlaví vás tentokrát nezachrání, bude se s vámi jednat stejně jako s muži. Vy, paní vévodkyně, budete vezena na popravu a mnohé dámy s vámi, s rukama nazad svázanýma.‘ – ‚Doufám tedy aspoň, že pojedu ve fiakru.‘ – ‚Ba ne, madame, daleko vznešenější dámy než vy budou vezeny na káře jako zločinci.‘ – ‚Cože, snad princezny?‘ – ‚Ještě vznešenější dámy.‘

Ted' se zdál přítomným žert trochu silný, vévodkyně ještě zavtipkovala: ‚Pohleďte, on nám nechce ani zpovědníka dát.‘ – ‚Však také žádného nedostanete. Jeden – jako velkou milost – dostane zpovědníka.‘ Tu se Cazotte odmlčel. ‚Nu, povězte nám jméno toho šťastného muže!‘ – ‚To bude francouzský král.‘

Domácí pán povstal a všichni ostatní s ním, společnost se rozešla beze smíchu.“

Skutečně, jak Laharpe řekl, on jediný ze všech přečkal revoluci. Do slova se vše tak vyplnilo, a on sám v žaláři našel víru v Boha. Někteří myslii, že celé vypravování je vymyšleno, ale co moderní věda vyzkoumala o jasnovidcích, potvrzuje úplně věrohodnost tohoto vypravování.

Chceš-li vědět, jak vypadala ta blahá doba bez Boha a bez náboženství, přečti si dějiny revoluce. Napřed popravování kněží, král a royalisté, t. j. přívrženci královské vlády, jakožto nepřátelé svobody a vlasti. Pak se vrhli republikáni na sebe. Jakobíni odpravili mírnější Girondisty. Pak požírali i ti nejzuřivější jeden druhého. Robespierre Dantona a ostatní; na tisíce nevinných občanů skončilo na popravišti; ve Vendéeei nacpali muže, ženy i děti do pekáren a upekli, jinde celé zástupy naházeli do vody. Při tom všeobecná bída a hlad.

I dnes máme potěšení vidět, jakým rájem je stát bez Boha. Pohleď do sovětského Ruska! Sdružení sovětských socialistických republik, kde za 5 let přes 2 miliony lidí zahynulo v žalářích nebo odpraveno, kde miliony nevinných zhynulo hladem, hladem úmyslně na ně dirigovaným, kde několik darebáků strhlo miliony, aby vyhlásili válku Bohu a náboženství, a ubohý národ musí nést hrozné toho následky, kde škrtnuto nadobro celé desatero, také 6. přikázání... U ráje starozákonního stál anděl a nikdo nesměl dovnitř,⁷¹⁵ ze sovětského „ráje“ nesmí nikdo ven, aby mnoho nemluvil po světě o tom, jaké požehnání pro lidstvo je stát bez Boha. Rozumné státy se uzavřely styku s Ruskem a věděly proč! Horší než mor by bylo, kdyby si daly své občany nakazit bolševickým duchem. „Po ovoci poznáte strom“ [Mt. 12, 33; Lk. 6, 44], řekl Pán, a kdo má oči k vidění, může vidět.

*

⁷¹⁵ Srov. Gn. 3, 24.

Dodatek. Když toto bylo napsáno, ještě svět nevěděl, co dokáže bezbožectví ve Španělsku, zemi, která odedávna byla jmenována „nejkatoličtější“. Čti a uvažuj, co „Dorost“ v „Sociální škole“ sděluje o památné audienci španělských vyhnanců u Sv. Otce.⁷¹⁶ – V Rusku pak v posledních týdnech se opakuje totéž, co se dělo ve francouzské revoluci: revolucionáři se vraždí navzájem.

⁷¹⁶ „Svatý Otec o nešťastném Španělsku.“

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Markéta Clitheroe

O „toleranci“ a mučednictví⁷¹⁷

Někteří katolíci myslí, nebo donedávna mysleli, že dnes už netřeba mluvit o mučednictví. Jaký to omyl! Španělsko, Mexiko, Rusko dokazují opak.

Podávám ti maličký obrázek z pronásledování katolíků za vlády tak zvané „panenské královny“. Zároveň ti má být mé vypravování poučením, jaké to je s tou velebenou „tolerancí“ nekatolíků. Prolévají hořké slzy nad tím, že tu a tam některý katolický vládce nechtěl dát jinověrcům ve své zemi „svobodu svědomí“, anebo je dokonce ze země vykázal. To byla panenská Alžběta v Anglii přece jen ráznější. –

Markéta Clitheroe⁷¹⁸ se narodila z odpadlých rodičů roku 1556. Vychována byla v anglickém protestantismu. Byla nadána bystrým rozumem, obdařena sličnou tváří, srdce měla předobré. Provдалa se za velmi bohatého protestanta, byla výtečnou manželkou a matkou; manželství obou bylo neobyčejně šťastné. Asi 2 nebo 3 roky po svatbě byla upozorněna na pravou Církev; snaha poznat pravdu ji zaujala docela, a po důkladném přemýšlení, čtení a rozhovoru s katolickými kněžími a přáteli, za neustálé modlitby o pomoc a osvícení shůry, stala se katoličkou. Její muž zůstal protestantem, ale ponechal jí úplnou volnost přesvědčení – vzácná to výjimka! – platil za ni ohromné pokuty, které se tehdy katolíkům ukládaly, a dal vychovati po katolicku i její dítky.

Markéta vynikala zvláštní úctou k Nejsv. Svátosti. V sousedním domě dala zřídit kapli, ke které měla přístup tajnými dveřmi ze svého domu, a kromě toho ještě jednu kapli docela skrytou, pro případ, že by první byla prozrazena, a opatřila obě vším, čeho bylo potřeba pro slavení Nejsvět. oběti a přechovávání Velebné Svátosti. Brzy potom vypuklo v Yorku kruté pronásledování katolíků. Markéta viděla umírat v mukách sedm mučedníků, a od té doby ji zachvátila touha po mučednictví. Popravné místo Knavesmire, tolikerou krví mučednickou ztropené, stalo se jí místem zbožné úcty,

⁷¹⁷ P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. O „toleranci“ a mučednictví. *Dorost*. 1936, č. 22-23, s. 287. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. *Dorost*. 1936, č. 24, s. 304-305.

⁷¹⁸ Svátá Margaret Clitheroe (1556 – 25. března 1586) nazývána „The Pearl of York, Perla z Yorku“. Beatifikována byla 15. prosince 1929 papežem Piem XI., kanonizována byla papežem Pavlem VI. 25. října 1970 ve skupině tzv. „Čtyřiceti mučedníků Anglie a Walesu, Forty Martyrs of England and Wales“. Srov. *The Pearl of York* (2007), Historický, Biografický, USA, online [https://www.youtube.com/watch?v=YtKD0kK-z9Y]. Srov. též online [http://marysdowryproductions.org/DVDS_from_MDP.html]

jako Tyburn katolíkům londýnským; tam často putovala se zbožnou přítelkou Annou Teshe [Ann Tesh], bosa klekávala na zemi a prosila Pána za milost mučednictví. Netušila, jakým způsobem dojde její touha splnění.

Bylo jí 30 let, když byl její muž opět volán před soud k vůli ní. Za jeho nepřítomnosti byla vykonána domovní prohlídka. – Markéta včas ukryla kněze a tajnými dveřmi propustila do kaple přítomného učitele, sama však i s dětmi byla zajata. – Mezi domácími byl 10letý hošík z Belgie, kterého ze soucitu přijala pod svou střechu. Toho svlékli a hrozili, že ho do krve zmrskají; ve strachu prozradil dveře do kaple i věřící, kteří bývali přítomni mši sv. Z kaple vše odnesli nebo zničili, koho z udaných vypátrali, odvěkli do žaláře. Tam Markéta mluvila naposled v životě s manželem, a sice u přítomnosti žalávníka.

Soudci žádali od ní, aby především prohlásila obvyklou formuli, že se podrobuje výroku porotců. Ujišťovali ji, že se nemá čeho bát, ale ona věděla dobře, jak by to dopadlo. Sama o tom psala před smrtí: „Vyslýchali by proti mně mé vlastní děti a domácí, a to by pro mne bylo horší než sama smrt, kdybych slyšela, jak dohnání strachem vypovídají moji drazí proti mně.“ Proto odepřela žádanou formuli, a na otázku, od koho chce být souzena, odpověděla: „Od Boha a od vašeho svědomí.“ Na to však byl zákon zvaný „trest tvrdý a krutý“ z r. 1275: Kdo odepřel být souzen od porotců, položen na zem, na něho dubové dveře, přes ně byly valeny nebo na něho nahromaděny těžké balvany – takže ubožák byl vpravdě rozmačkán. Pokud vím, nebylo nikdy toho trestu užito, protože každý obžalovaný z bázně před nelidským usmrcením žádanou formuli odříkal. Tímto barbarským trestem hrozili teď jí, ale Markéta zůstala pevná při svém rozhodnutí.

Při výslechu pravila mimo jiné: „Nevím, proč bych měla kdy odmítnouti dobré katolické kněze (na to byl již trest smrti); přicházejí jen, aby mně a jiným dobro prokazovali.“ Když trvala na svém a měla být odsouzena, připomněl jeden puritánský kazatel soudcům, že nesmějí na základě svědectví jediného slabého dítěte odsoudit na smrt, nýbrž že je třeba svědectví dvou až tří bezúhonných mužů. Ale vše nadarmo. Nebylo řídkým zjevem, že byli na smrt odsuzováni katolíci proti všemu právu na udání jediného, naprosto nespolehlivého svědka, i když se to přičilo výslovnému znění zákona.

Rozsudek zněl: „Budeš odvedena do nejhlubšího žaláře, svlečena, položena na zem, po tři dny obtížena tolikerým závažím, co sneseš, dostaneš jen trochu chleba a špinavé vody, a pak budeš na smrt umačkána.“ Vyslechla ortel klidně, radostně se dala odvést, peníze, které měla u sebe, rozdala cestou chudým. V žaláři se připravovala modlitbou a postem na poslední boj, sama si zhotovila rubáš, ve kterém chtěla umřít. Její muž byl bolestí všecek bez sebe. – „Ať si vezmou všechno mé jmění, jen manželku ať mi ponechají, to je nejlepší žena v celé Anglii.“ Marné vše, byl vykázán z města, protože se obávali povstání lidu. Vždyť Markéta byla známa všude jako matka chudiny.

Abychom si učinili jakousi představu o hrozných žalářích, v jakých tehdy strádali tisícové věrných Kristových pro svou víru, vzpomeňme na návštěvu Josefa II. na Špilberku. Dal se zavést do nejhlubších kasemat a žádal, aby ho tam ponechali hodinu o samotě. Když se pro něho vrátili, řekl: „Tito vězňové jsou poslední, kteří tam byli“, a rozkázal okamžitě je odvést do vyšších poschodí, kam vnikal alespoň nějaký paprsek slunečního světla. Nejhorší zločince nechtěl nechat tak trpět,⁷¹⁹ jako za panenské královny hynuli nečistotou, vlhkostí, zimou a hladem mužové, ženy a dívky, kterým se nemohlo za vinu klásti nic jiného leč to, že vyznávali víru svých otců a nechtěli odpadnouti k sektě, která se před 40 až 50 lety neslavně vylíhla v oněch kalných vodách, ve kterých špinavý Jindřich VIII. lovil souložnici. – Za revoluce dámy omdlévaly odporem a hrůzou, když do podobných žalářů byly přivedeny. –

Po celou dobu uvěznění Markéty predikanti ji neustále obtěžovali, snažíce se ji svést k odpadu: „Jen jednou vstupte veřejně do protestantského kostela⁷²⁰ a vymůžeme vám milost.“ Zůstala neoblomná. Těžší zkouška její stálosti byla, když její otec, Lordmajor, člen přední šlechty, ji na kolenou prosil, aby jen jednou šla do jejich kostela, že jí svobodu jistě vyjedná. I při tom byla pevná, a žádala jen, aby směla naposled vidět muže a dívky. Chtěli jí to dovolit za podmínek, které znamenaly odpad od víry, proto se vzdala i té útěchy. Že k ní katolického kněze nepřipustili, rozumí se samo sebou. – Barbarství anglických protestantů bylo větší než kdysi krutost pohanského, surového Říma: svatá Perpetua dostala své dítě do žaláře, manželé a matky směli provázet odsouzené mučedníky na cestě poslední, protestanté toho nedovolili. Ať mi najdou jediný případ, kdy katolický vládce tak nakládal s jinověrci! – Krom toho očekávala Markéta narození dítěte. Pohanský Řím v podobném případě ukládal, aby se provedení rozsudku odložilo až po narození dítěte, jak se na př. stalo svaté Felicitě. Panenská královna takových ohledů neznala.

Ve svátek Zvěstování Panny Marie 1586 byl rozsudek vykonán. Hrůza před nelidským usmrcením ji pojímala, prosila věřící za modlitbu, aby vytrvala, poslední noc svého života ztrávila

⁷¹⁹ Josefínské kobky, nazvané tak podle císaře Josefa II., který se zde dal, dle jedné ze špilberských pověstí, na jednu hodinu upoutat. Poté co byl po hodině propuštěn řekl: „Ich war der Letzte Mensch in diesen Räumen. Von nun an darf kein Gefangener des Spielberges mehr diese Schwelle überschreiten“. (Byl jsem posledním člověkem v těchto prostorách. Od nynějška nesmí tento práh překročit žádný ze špilberských vězňů) Od těch dob měl být trest přikování zrušen. Skutečnost: Když v dobách Velké francouzské revoluce prchal roku 1791 král Ludvík XVI. se svojí manželkou Marií Antoinettou ze země, poznal je ve Verannes poštovník Jean Baptiste Drouet, díky tomu došlo k zatčení krále a jeho následné popravě. Tato událost přispěla k rozhodnutí Marie Terezie zavést v Rakousku trest smrti. Ten zrušil až její nástupce Josef II. Místo trestu smrti, nechal císař vybudovat dřevěné komůrky, sbité ze silných fošen, kde byli nejtěžší vězni doživotně přikováni asi 95 cm dlouhým a přes 10 kg vážícím řetězem k dolní kládě zadní stěny komůrky, aby se nemohli příliš pohybovat. Tento řetěz byl upevněn na řetěz poloviční délky, který spojoval okovy na nohou. Přikování nesměli opustit kobky ani v případě nemoci. Jednalo se nejčastěji o úkladné vrahy a násilníky. Trest byl zrušen až Josefovým nástupcem císařem Leopoldem II. v květnu 1790. Celá pověst je tedy ve skutečnosti naprosto převrácená, císař Josef II. trest zavedl, nikoli zrušil. Srov. VANĚK, Jiří. *Kasematy Špilberk: Barokní pevnostní stavba a vězení: Expozice Muzea města Brna 1992*. 1. vyd. Brno: Muzeum města Brna, 1992. 32 s.

⁷²⁰ To se tehdy pokládalo za zapření víry.

na modlitbách, klečíc na podlaze ledově studeného žaláře. Na popravišti ji žádali: „Doznej, že umíráš jako velezrádkyně.“ – „Nikoliv, umírám z lásky ke Kristu.“

Nebudu líčit smrtelný zápas 30leté paní. Sami se zachvějeme hrůzou ještě teď, když čteme, jak žebra praskala pod břemenem 800 liber, a ostatní hrůzy jejího usmrčení. Podotýkám, že tato událost způsobila i na sesurovělý lid takový dojem, že se už nikdy neosmělili soudcové vyřknouti tento ortel ani nad muži, když pro svatou víru byli pohnáni před soud a odepřeli onu obvyklou formuli jako Markéta. – Jen predikanti se nestyděli pomlouvat ji s kazatelen, aby oslabili dojem, který její smrt pozůstavila. Inu, účel posvěcoval odjakživa prostředky všem odpůrcům sv. víry.

Poslední slova umučené paní byla: „Ježíši, Ježíši, Ježíši, smiluj se nade mnou.“ [Jesu, Jesu, Jesu, have mercy on me!] Jen ruka křečovitě zaťatá vyčnívající zpod dveří, které na ní ležely, a chvějící se ve smrtelném zápase, ukazovala, že ubohá oběť protikatolické zběsilosti ještě žije.

Kdyby tě snad osud někdy zanesl do anglického Yorku, neopomeň navštívit klášter Panny Marie [St. Mary's Convent]. Sestra ti jistě ukáže nejdražší památku, jakou mají: v drahocenném relikviiři zaťatá ruka s masem i kůží, neporušená, a řekne ti: „Naše blahoslavená mučednice.“ Její tělo bylo vhozeno do špinavé jámy u smetiště, teprve po 6 týdnech od věřících vyhrabáno, a nalezeno docela neporušené, ještě ne v rozkladu, a pak důstojně pochováno. –

Nejstarší dcera Markétina, Anna, dívka asi 10 až 12letá byla uvězněna a krutě týrána, protože nechtěla zradit matku ani jít do protestantského kostela. Její matka už byla mrtva, a děvčátku namlouvali, že matce zachrání život, půjde-li na protestantské kázání, a nutili ji všemožně k odpadu. Neznám podrobně jejich osudů. Vím jen, že ještě v 18. roce byla vězněna, ale konečně podařilo se jí uprchnout do Belgie, a v Lovani zemřela jako řeholní sestra v klášteře sv. Voršily. Oba synové [Henry a William] matky-mučednice se stali kněžími. Nevím, jaký osud je stihl a zda v Anglii zůstali. Mučedníci nebyli již odpravováni jako bl. Markéta Clitheroe, nýbrž užíváno tak zvaného „mírnějšího“ trestu, totiž napínání na skřipec, a když to přečkali, vytrhovány jim nehty, a po jiných podobných ukrutnostech jim za živa rozpárány vnitřnosti; „panenská“ Běta jednala ve jménu osvěty a lidskosti, jak by se řeklo dnes, nebo ve jménu čistého evangelia, jak se říkalo tehdy. Pán řekl: „Každý, kdo vás zabije, bude se domnívat, že tím prokazuje službu Bohu“ [Jan 16, 1], dnes bychom řekli: službu pokroku, osvětě, humanitě, celému lidstvu, jak na př. před lety nepokrytě prohlásil „slavný“ náš básník M.[achar], a jak ve formě trochu fajnovější může tu a tam slyšet dítko na obecné škole.

Vraťme se ještě k naší hrdinské mučednici. Prosila Pána za milost mučednictví, a byla vyslyšena způsobem, jakým nečekala. Così podobného čteme v životopise bl. Karla Spinuly, mučedníka japonského, Španěla v Praze narozeného. Denně se modlil za tutěž milost, a proto si též vyžádal, aby byl poslán jako misionář do země vycházejícího slunce, t. j. Japonska. Když však jeho

touha došla konečně splnění, poznal, že mučednictví je vždy obětí, i když po něm sebe více toužíme. Čtyřleté útrapy hrozného vězení omurského byly takové, že sám doznal: „Upálení na hranici by vůči tomu bylo jen pohádkou.“ Totéž platí i o anglických tehdejších žalářích. P. Weston je líčí jako sklepení, kde byli odsouzení v pravém slova smyslu za živa pohřbeni. Mnozí tam přišli o zrak nebo i zešíleli, smrt byla jim vysvobozením. Musili se sami stravovat, t. j. když neměli příbuzné, umírali tam hlady, jako na př. kněží.

Když povolal Pán panenskou záletnici před svůj soud, trvalo pronásledování dále, s tím rozdílem, že za peníze se věřící dostali k uvězněným. Tehdy příšerný žalář ve Visbech se stal bezmála poutním místem: věřící zdaleka tam přicházeli navštěvovat uvězněné kněze a při té příležitosti přijímali v jejich kobkách sv. svátosti, což nemohli dělat jinde. Při mučednické smrti P. [Richarda] Reynoldse, 80letého starce, řekl jeden protestant: „To by dlouho trvalo, než by se našel někdo mezi námi, jenž by byl hotov pro svou víru umřít tak, jako tito mužové; raději by se obrátil ke 100 různým sektám.“ Jiný řekl: „Kdypak my uvidíme ve svém životě tak slavně umírat některého vyznavače našeho náboženství?“ Při jedné popravě v Durhanu pozdvihl kat podle zvyku uťaté hlavy mučedníků, aby lid při pohledu na ně řval: „Bůh zachovej královnu.“ Ale kromě dvou kazatelů ani jediný hlas se neozval, a přítomný Robert Naire i s nevěstou, pocházející ze vznešeného rodu, se obrátil k pravé Církvi a dal děti vychovat po katolicku. Otec nevěstu vydědil, ale ničeho tím nedosáhl. Náboženské dějiny Anglie poučují, jaké to je s tou „tolerancí“.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus, T. J.

Věda a víra⁷²¹

Letos vzpomínal všecek vzdělaný a učený svět, že před sto lety – 10. června 1836 – umíral v Marseille jeden z největších učenců, Ondřej Maria Ampère. Ani netřeba vypravovati o jeho velké slávě. Každý žák vyšších tříd zná jeho jméno, na elektrických strojích čteš jména: Volta a Ampère. Francie pořádala letos na jeho pomátku velkou výstavu vědecko-praktických vymožeností v oboru elektřiny; středem výstavy je rekonstrukce skromného domku, v němž mladičký Ampère žil a tu se připravoval na své povolání: obohacovati lidskou kulturu. Působil nejprve jako mladý profesor v městech Bourg a Lyon, potom si jej zavolali do Paříže, odkudž se jeho věhlas brzo rozletěl po celém světě. Jeho vědecké výzkumy tvoří základ nejzajímavějších a nejdůležitějších pokroků dnešní vědy o elektřině, magnetismu a atomismu.

Jak se tento velikán choval ve věcech náboženských? Předem: Čím více mu přibývalo slávy, tím skromnějším se stával. Velmi rád též použil každé příležitosti k nějakému dobročinnému, charitativnímu skutku pro chudobné a trpící. To mu získávalo srdce všech lidí, s kterými se stýkal. Pramenem této dobrotivosti nebyla jen jakási „humanita“, nýbrž hluboká víra křesťanská, již projevoval svědomitým plněním svých náboženských povinností. A tuto svou živou víru vědomě udržoval v krásném souladu se svou velkou učeností. Říkal: „Že mám duši a že je Bůh, to je skutečnost tak pravdivá jako že žil hvězdář Koperník a že žil učenec-velikán Newton.“ Čím lépe kdo rozumí zjevům a zákonům všemíru, tím jasněji také poznává velikost, všemohoucnost a nesmírnou moudrost Tvůrce světa – toť výsledek všech úvah Ampèrových o záhadách přírody. Jeho mladý přítel [Antoine-Frédéric] Ozanam, rovněž učený a zbožný, vypravuje: „Naše rozhovory skorem vždycky nás vedly k Bohu. A tu Ampère obyčejně vzal své široké čelo do obou rukou a zvolal: Jak velký je Bůh, Ozaname, jak velký jest Bůh – a naše vědomosti o něm, jak ubohé jsou, pouhé nic!“

Nejlepším důkazem jeho hluboké zbožnosti je to, že mívával vedle svých učených foliantů velikých knih, malou knížečku „Následování Krista“ [L'Imitation de Jésus-Christ]. Jednou psal svému příteli [Claude-Julien] Bredinovi: „Byl jsem vzrušen, v úzkostech; otevřel jsem ‚Následování

⁷²¹ P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Věda a víra. *Dorost*. 1936, č. 24, s. 305.

Krista‘, jež mám na stole, a četl jsem a četl jsem po druhé kapitolu 16. knihy 3.,⁷²² že pravou útěchu máme hledati jedině v Bohu. Přečti si to také Ty a porozumíš, jak to na mne působilo.“

Není-li Ampère živá odpověď na otázku: Snášejí se víra a věda – nebo vylučují se?

Pěkně píše [Antoine-Frédéric] Ozanam: Kromě svých neocenitelných zásluh o vědu má tento slavný učenec ještě zvláštní nároky na úctu a lásku nás katolíků. Vždyť je naším spolubratrem ve víře... Víra, zbožnost řídila jeho myšlenky, osvěcovala jeho úvahy; se stanoviska víry posuzoval vše, oceňoval i vědu. Před tajemstvím víry skláněl bez výhrady svou hlavu, plnou učenosti a ověřenou tak velkou slávou. Klekal před oltáři, jako i mnozí jiní zbožní učenci, vedle chudobné vdovy a malého dítěte – a ty snad nebyly tak zbožného smýšlení jako on. Nikdo nezachovával svědomitěji nařízení a zvyky Církve, které nejsou vždy lidské přirozenosti příjemné (zpověď, půst), a přece vynášejí sladké ovoce. „Nejpěknější na něm bylo to, co víra křesťanská vytvořila uvnitř v jeho veliké duši: podivuhodná prostota; skromnost tohoto geniálního člověka, který věděl všechno, jen o své genialitě nic nevěděl; dokonalá – dnes tak vzácná – poctivost ve vědeckém bádání, jež hledala jen a jen pravdu, nikoliv slávu; laskavá a štedrá dobrotivost; blahovůle, již projevoval všem, zvláště mladým lidem: vím o příkladech, kdy jim byl starostlivým otcem. Tvrdím: Kdož znali jen rozum tohoto muže, neznali ani polovici jeho bytosti. Ano, mnoho myslil tento myslitel – ale ještě dokonaleji umělo jeho ušlechtilé srdce milovati.“ – –

Milí přátelé, myslím, že se vám taková povaha líbí a že byste se rádi dověděli, zdali takoví lidé už se tak rodí nebo teprve námahou, úsilím, bojem, snad trpkými zkušenostmi nabývají tak krásných vlastností ducha a srdce. Dá-li Bůh, odpovím jindy na tuto oprávněnou, pro život velmi důležitou otázku. Ampèreův život potvrzuje, že bez boje se nikdo neobejde: i on si svou zlatou povahu vydobyl poctivou snahou a neohroženou statečností.

⁷²² TOMÁŠ KEMPENSKÝ. *Tomáše Kempenského Čtvero knih o následování Krista: (Zlatá knížka)*. 4, poopravené vydání. V Praze: [nakladatel není známý], 1930, s. 173-175.

Výzbroj na obranu i výboj

P. Marianus T. J.

Povolání a nepovolání reformátoři Církve⁷²³

1. Ti nebyli z rodu těch mužů, skrze něž se mělo dostat spásy lidu Božímu, praví Písmo sv. kdesi o lidech, kteří si mysleli, že jsou povoláni, aby zachránili království Boží. Totéž možno říci o samozvaných reformátorech všech věků. Ti všichni byli sice přesvědčeni, že je nebe posílá, aby napravili Církev, a zatím o nich platí slovo Písma: „Proroci falešní prorokovali tobě lež, místo co by tě k pokání vyzývali.“ Zajímavé je, že všichni nepovolání reformátoři nevytýkali chyby svým lidem – nýbrž láteřili na jiné, hlavně na kněze a brzo potom na celou Církev. A jakých mravů byli sami? Luther?! Kalvín, ještě nesnášlivější než Luther? Jindřich VIII., zakladatel anglikánského protestantismu? – dnes líčí biografy jeho zločiny!⁷²⁴

2. Jak vysoce stojí nad všemi samozvanými napraviteli Církve reformátoři povolání, na př. papež Řehoř VII. Za smutných dob zasedl na stolec Petrův. Kněžstvo tehdy namnoze nehodné, i biskupové – císařem ustanovovaní – spíše rytíři než biskupi, o stádce se nestarali. To vše bolestně skličovalo mladého mnicha Hildebranda, jenž sám života byl svatého; srdce mu krvácelo při pohledu na zotročenou Církev, kterou tak miloval. Byl rádcem pěti papežů a u nich usiloval, aby ze všech sil hleděli odpomoci té mravní bídě. Neláteřil s kazatelny jako mravokárce s nebes daný.

Když byl zvolen za papeže, bránil se, nepokládal se za povolání od Boha k velikému úkolu napravitel Církve. Ale nic nepomohlo, musil těžký úřad přijmouti. Tušil, že mu nastává cesta křížová. Jako papež byl obklopen zástupem služebníků, stačil jediný pokyn a měl by vše, co by si přál, a přece žil jako chudý mnich, často o hladu a žízni. – Teď teprve vystoupil i veřejně proti zlořádům, vida v tom svou povinnost a poslání. Prikázal kněžím, aby učinili konec pohoršením, zakázal kupovat od císaře církevní důstojenství. Hotový řev se ozval a císař s ohromným vojskem vytáhl proti němu. „Každé biskupství má veliké statky a ty statky patří mně, já je mohu dát, komu chci.“ Tak mluvil císař. „Když jsou tvé, vezmi si je, mně je milejší Církev chudá, jen když bude svobodná a čistá. Biskupy však nebudeš jmenovati ty!“ – Papež stál proti císaři bezbranný – berla proti meči, ale nepovolil. Vypuzen z Říma, nakonec umírá ve vyhnanství. Zahynulo jeho dílo?

⁷²³ P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Povolání a nepovolání reformátoři Církve. *Dorost*. 1937, č. 2, s. 22.

⁷²⁴ *Šest žen Jindřicha VIII.*; *The Private Life of Henry VIII* (1933), drama, komedie, historický, životopisný, Velká Británie, Alexander Korda.

Nikoli, protože byl k němu povolán od Boha, a když Bůh někoho volá, postará se, aby splnil úkol, k němuž byl vyvolen. Bůh přece ve svých záměrech se nezklame ani nepodlehne. Řehoř sice neviděl ovoce svého úsilí, ale jeho nástupci kráčeli v jeho šlépějích a provedli konečně to, co nebylo dopřáno jemu.

Tak poznáš, je-li kdo volán od Boha. Mluví a pracuje, volá a napomíná, když je k tomu svým úřadem zavázán, ne ve prospěch svůj a svých osobních zájmů, neklidí slávu a potlesk, trpí pro Církev a pro dobrou věc, nepracuje násilím, jeho jediná zbraň je důvěra v Toho, který ho povolal, a především sám žije tak, aby se mu nemohlo říci: „Lékaři, uzdrav se sám.“ I Řehoř hledal spojení ve věřícím lidu, ale ne jako demagog, neštval lid proti vládci; neznal lidské bázně, ačkoli věděl, že má proti sobě celou armádu s císařem v čele. Kde který muž šlechtyný stál na straně papežově. Jací lidé se přidávali ponejvíce k reformátorům nepovolaným?

3. Všimněme si ještě naší vlasti. Bylo Husovo dílo provázeno Božím požehnáním a štěstím? Husité zuřili proti katolickým kněžím – jací tedy byli husitští duchovní? Husita Křišťan z Prachatic píše o nich: „Naši kněží jsou líní, opilí, zhýralí, kážou o chudobě a mají sami kapsy plné.“ Jiný dodává: „Přišli chudí, naplnili si kapsy a pak se ožení.“ – Husitský arcibiskup Rokycana zapověděl veřejně kázat proti zlořádům husitských kněží. I protestant Denis, ctitel Husův, píše o kněžích husitských: „Nevzdělání, poběhlíci, někteří z nich zločinci uprchlí trestu, plní pověr; přijímán každý, kdo se nabídl. Pražská universita, kdysi Atheneum celé střední Evropy, kde tisíce studentů ze vzdálených zemí poslouchalo učené profesory, universita, která závodila s pařížskou, poklesla docela. Několik žáků a asi deset profesorů, kteří ani přednášek nekonali.“ Tak praví Denis. Raději být obecním písařem než universitním profesorem.

A co přinesly národu husitské války? Trochu vojenské slávy a – žalostný úpadek celého národa. Slyšme o tom profesora Pekaře, který rozfoukal nemilosrdně pěknou pohádku o tábořské demokracii a poukázal na chiliastické jejich blouznění. Souhrnem zní jeho úsudek takto: byla země silně vylidněna, třetina zahubena, vzdělaných mužů ubývalo, země pustla, pokryta spálenými vesnicemi a městy, sužována hladem a morem. Táboři si říkali bratři a vojska těchto bratří se plnila násilníky všeho druhu, i z ciziny, a pod jména božích bojovníků se skrývali loupežní a vražední drábi. Panstvo zmohutnělo a sedláci se dostali do větší závislosti od pánů a trpěli poměrně nejvíce. Pod církevní vrchností jim bývalo lépe. Velmocenské postavení českého státu podvráceno, až přišlo k nejhlubšímu úpadku za krále Vladislava II. Čechy se staly hnízdem všech bludů. Praví kdosi, že jsou jako kaluž, do které se stékají bludy celé Evropy.

Pán Ježíš to byl, který řekl: Podle ovoce je poznáte.

Výzbroj na obranu i výboj

Spectator

Kulturní obrázky⁷²⁵

Jdeš procházkou, tu potkáváš pána s brýlemi, onde se podíváš na hodinky, tamto v temné chodbě si posvítiš baterkou – všechno věci, které nám připadají tak samozřejmé a bez nichž bychom se dnes neobešli. Alespoň si tak namlouváme a nepomyslíme, že se před námi bez těch předmětů obešli lidé celá tisíciletí a že mnohé z nich byly objeveny *náhodou*. Všimněme si teď některých těchto vynálezů.

Zapomeneme-li kdo ráno ve spěchu doma *hodinky*, jest celý den jako bezruký. A co měli dělat dříve? Ovšem nebrali čas na minutu jako my, kteří čteme v jízdním řádě: rychlík do Prahy odjíždí v 11 hodin 58 minut. Zmeškej o minutu, a jsi ztracen. Ze starého Říma se nám zachoval dopis, v němž jeden občan zve přítele na návštěvu: „Přijď ke mně, až tvůj stín bude šest stop dlouhý.“ Při tom zřejmě nepřišlo na nějakou tu minutu. Hodiny sice měli, obyčejně sluneční. V jižních krajinách není sice o slunko nouze. Ale co u nás, když se nám někdy schová na celé dny? Co by si dnes počali studenti, kteří netrpělivě čekají, až uplyne padesátá minuta jejich školní hodiny a na chodbě se ozve spásonosný zvonek, po němž touží jak po smilování. Kromě slunečních hodin měli i jiné, na př. přesýpací nebo vodové, ale s tím byla těžká manipulace.

Učený Gerbert [z Aurillacu], pozdější papež Silvestr II., vynalezl první kolečkové hodiny († 1002). Ale s těmi byla teprve procedura. Tycho de Brahe, hvězdář Rudolfa II., měl počátkem XVII. století takové hodiny („na závaží“). Kolo mělo jeden metr v průměru a 1200 zubů. Ale náš milý astronom je musil podle slunečních regulovat každých patnáct minut. Čím hlouběji totiž padalo závaží, tím rychleji hodiny šly, takže viděl, že není nad jeho přesýpací hodiny. [Peter] Henlein v Norimberce vynalezl kolem r. 1510 kapesní hodinky. Při nich závaží bylo nahrazeno perem. Tento instrument měl zase opačnou vadu: čím více se uvolňovalo pero, tím pomaleji šly. Kromě toho by se nám tyto kapesní hodiny do kapsy nevešly: byly velké jak pomeranč. A ještě jednu vadu měly. Tento norimberský bubínek („norimberské vejce“ [Nürnberger Eier], jak se tomu říkalo), byl náramně drahý. Dát někomu presentem takové hodinky bylo jako bys dnes dal někomu psací a počítací stroj dohromady.

⁷²⁵ SPECTATOR. Výzbroj na obranu i výboj. Kulturní obrázky. *Dorost*. 1937, č. 5, s. 70-71.

Slavný italský fyzik a astronom Galileo Galilei († 1642), stojí jednou ve Florencii ve chrámě a pozoruje věčnou lampu. Nebyl první, který viděl, jak se lampa nebo nějaký zavěšený předmět kýve. Nikomu však za celá tisíciletí nenapadlo všimnout si toho zjevu blíže. Pozoruje pravidelnost kyvu, zkoumá, a objeví zákony, podle nichž se kyvy řídí. Pak přišla mu nová myšlenka: Kyvu by se mohlo užít k měření času! Spojit kyvadlo se závažím a kolečky! Sám takové hodiny už neprovedl, protože byl skoro docela slepý. První sestrojil takové hodiny Huyghens [Christiaan Huygens] r. 1657. Závaží je při nich hnací síla, kyvadlo jest regulátor. Také ono „norimberské vejce“ bylo stále zdokonalováno, až konečně dosáhlo takové dokonalosti a jemnosti, že se nám vejde na ruku jako drobný filigránský náramek. –

R. 1625 vyhořel v Paříži drogist František Rousseau. Přes noc byl na mizině. S bídou zachránil život; pojišťoven tehdy nebylo. Věděl, že ve stolku měl peníze, chtěl tedy na spáleništi vyhledat aspoň roztavené zlato a stříbro. Prohrabává se ssutinami, našel zbytky stolu, železný zámek a zároveň jakousi červenou masu, na níž lpělo několik mincí. Kladivem je odrazil, a tu ho syn upozornil na pěkný negativ penízů v záhadné hmotě. Odkud se ta masa vzala? Přemýšlí, co v zásuvce vedle pokladničky měl, a vzpomněl si: pryskyřici, cinober, lak. Tyto věci přirozeně nejdříve hořely, a v plamenu vytvořily tuto červenou sloučeninu. Nešťastný vyhořelý dělal pokusy, a skutečně podařilo se mu tuto hmotu vyrobiti. Právě tehdy onemocněla vévodkyně Longuevilleová. Lékař prohlásil: „Otrava krve z nálepek.“ Tehdy bylo v módě opatřovat dopisy, listy jiné písemnosti nálepkami. Tu se objeví na trhu čtyřhranné tyčinky – náš *pečetní vosk*! Tato novinka přišla okamžitě do módy, královský dvůr i úřady s oblibou užívaly tohoto vosku k pečeti listů, a šťastný vyhořelý vydělal za rok 50.000 livrů, tedy víc než požárem ztratil. –

Vilém Phipps, někdejší tesař, pozdější kapitán, chce na lodi zazvonit na jednoho muže; zvon padl do kbelíku vody svise dolů a zůstal ve vodě stát: *Ejhle, potápěcí zvon* byl vynalezen (1662)! Nabídl se králi Karlu II., že vyloví poklady jakési lodi, ztroskotané na pobřeží jižní Ameriky. Podnik však selhal, Phipps upadl u krále v nemilost. Ujal se ho vévoda Albemarle, jeho pomocí vynález zdokonalil a pokouší se ještě jednou poklad z hlubin vytáhnout; zase marně! Najednou vidí v potápěcím zvonu dlouhý provazec řasy, a sice takového druhu, který roste jen na dně moře. Zkoumá a vidí, že to je drát řasou porostlý. Spustí se ve zvonu na dno, a tam skutečně ztroskotaná pirátská loď; půl milionu liber zlata a stříbra z ní dopravil na palubu a vrací se domů. Teď jeho příchod do Londýna se podobal triumfu. Od krále byl povýšen do hraběcího stavu – rozumí se, že ne tak pro služby, které prokázal vědě obohativ ji novým vynálezem, nýbrž za služby, které prokázal zadlužené králově kase. –

Co by dnes si počala technika a průmysl bez *parního kotle*! Bez něho by ses tak snadno do Prahy nedostal. Dnes sice máme pohon elektrický, máme auta a aeroplány, ale to vše přece ještě

neudělalo lokomotivu docela zbytečnou. Naše parní kotle však nejsou nic jiného, než Papinovy hrnce. Ty jsou pojmenovány podle svého vynálezce Denise Papina († asi 1711). Taktéž digestor v cukrovarech a jiných chemických továrnách není nic jiného leč Papinův hrnec. Pojišťovací záklopka byla taktéž od něho vynalezena. Papin přišel též na myšlenku užít páry jako hnací síly pro loď. Kolik kuchařek vidělo, že pára zdvihá na hrnci pokličku! Ale žádná neměla nápad, že by pára mohla být hnací silou. Papin se skutečně pokusil zhotovit malý parník, když s ním však dělal pokusy na Weseře, rozbili mu jej lodníci. Papin zemřel v bídě, nevíme přesně, kdy a kde. Nevím, najdou-li naši nepřátelé mnoho mužů vědy, které Církev v temném středověku nechala umřít hladu.

—

Berlínský barvič [Johann Jacob] Diesbach cosi vařil v hrnci, aby dostal červenou tinkturu (r. 1710). K jeho velikému překvapení objevila se pěkná *modř*. Tato „berlínská modř“ [Berliner Blau] se rychle šířila a dosáhla velké obliby, ale vynálezce svůj vynález tajil. Množství chemiků se namáhalo, aby věci přišlo na kloub; vše marné. Teprve za 14 let angličtí chemikové [John] Woodward a [John] Brown objevili způsob přípravy – nikoli analysí, nýbrž nesčetnými pokusy. Při přípravě se totiž užívá organické látky (krve), a tu nelze chemickou analysí objevit. — — —

Není-li to zajímavé? Zajisté, ale i poučné: Všecka čest a vděčnost vynálezům! Avšak i nejšťastnější vynálezci a nejučenější učenci zajisté nebudou se chtít chlubit, že všechno jest jen a jen jejich zásluhou, kdyžť v tom je tolik „náhody“ – čili, po křesťansku, dobrotivého řízení Prozřetelnosti Boží.

Výzbroj na obranu i výboj

Vede P. Marianus T. J.

Jak se dělají „dějiny“⁷²⁶

Nejprve z nesčetných případů dva, které nás zároveň poučí, jak nejlépe čeliti hanebným pomluvám všeho katolického.

1. Podzemní chodba v Madridě.

V březnu roku 1901 přednášel kazatel Bedřich Fliedener v Solingenu místnímu spolku Evangelického svazu o španělském školství. Fliedener vypravoval svým posluchačům mezi jiným, že prý při vzpouře v Madridě jesuité utekli, a to podzemní chodbou, jež prý vede z jejich kláštera do sousedního kláštera uršulinského.

Katolický farář Pies obrátil se hned nato přímo na biskupa madridského [Victoriano Guisasola y Menéndez; 1901–1905], žádaje za vysvětlení. Biskup prohlásil tvrzení kazatele Fliedenera nepravdivým, jelikož ze žádného madridského jezuitského kláštera nevede taková chodba do žádného domu, ani do klášterního, ani do soukromého. Klášter uršulinský že je od jednoho z uvedených domů jezuitských vzdálen více než 1 kilometr, od druhého více než 2 km.

Farář Pies uveřejnil tento list biskupa madridského dne 1. dubna 1901. Ale také jesuité sami dali skrze tři vynikající architekty madridské, mezi nimiž byl náčelník úřadu pro hlubinné stavby, dům svůj co do podzemních chodeb ohledati, a tito architekti podali dne 3. dubna 1901 oficiální osvědčení, že důkladným zkoumáním nebylo zjištěno naprosto žádné podzemní spojení s klášterem uršulinským, že je to také zcela nemožné a nechutné, jelikož tento stojí na opačném konci Madridu – vzdálen více než dva km od budov jezuitských, které by přišly v úvahu.

Fliedenerovi byla o prohlášení biskupa madridského poslána zpráva, avšak on nemohl již odpovědět, protože příliš náhle zemřel. Místo něho odpověděl dne 4. května 1901 jeho syn a nástupce Theodor Fliedener, že otec měl onu zprávu ze španělských listů, proti nimž nikdo prý nevystoupil; ostatně, že ohledání klášterů nic neprospívá: „Ani stavitel by nedovedl tuto tajnou chodbu nalézt. Byli zajisté mniši ti tak chytří, aby ji tak ukryli, by ji žádný nezasvěcenec nemohl nalézt...“ To je sprostá pomluva!

⁷²⁶ Výzbroj na obranu i výboj. Jak se dělají „dějiny“. *Dorost*. 1937, č. 8, s. 101.

2. Jedlé obrázky svatých.

Roku 1900 sdělovaly některé noviny vídeňské s titulem „Velký podvod lidu“:

„Záchranná činnost jesuitů v Haliči, kde následkem četných povodní vypukl krutý hlad, vymyslela si kuriositu, jež upomíná živě na dávný a šerý středověk. Dalo by se souditi, že tito bohatí páteři přispěli na zmírnění nouze trpícího lidu několika tisíci zlatých. Nikoliv, tak naivními pravenci Loyolovi nejsou. Naopak, oni ze živelní té pohromy, jež stihla ty nejchudší, dovedli těžiti pro sebe. Četní jesuitští emisaři chodí po Haliči a prodávají hladovějícímu lidu zcela malinké, na tenkém anglickém papíru provedené obrázky svatých – *k jídlu!* Kdo takovýto obrázek sní, je chráněn před hladem a vši nemocí. Avšak nejen o jeho život pozemský, nýbrž i o nebeské jeho žití je tím nejlépe postaráno. Čím více takových svatých kdo v žaludku má, tím jistěji se mu otevře říše nebeská. Při tom jsou tyto zázračné spotřebné předměty nesmírně levné – kus za dva krejcarey – a při větším nákupu jsou stanoveny zcela nepatrné ceny en gros.“

Katolický list „Reichspost“ obrátil se na jesuity v Krakově s žádostí o vysvětlení a obdržel tuto odpověď:

„1. Článek časopisu ‚Ost. Rundschau‘: Ein grossartiger Volksbetrug jest od počátku až do konce vylhaný;

2. jesuité v Haliči takového švindlu nikdy netropili a nikdy též tropiti nebudou;

3. onen vyšší státní úředník v Krakově, jehož se dovolává článek, buď jen ve fantasii časopisu ‚Ostdeutsche Rundschau‘ existuje nebo je sprostým nactiutřačem.

Naproti tomu jest pravda, že se takové obrázky tu a tam u lidu našly, avšak že polští jesuité proti tomu, jakožto pověře, vždy bojovali.

V plné účtě oddaný P. Viktor Wiecki T. J. v Krakově.“ –

„Reichspost“ k tomu dodala: „Že se takové obrázky v Haliči rozšiřují, jest jisto; také z Čech nás dochází o tom zpráva. Je však otázka: Kdo dává tyto obrázky fabrikovati? Kdo je fabrikuje? Kdo dává na ně tisknout ‚Imprimatur‘ biskupa Puzyny, jež je zřejmě paděláno? Nemají-liž též pramen, jako jisté pověrečné modlitby na Moravě, které od jisté protestantské firmy mezi lid se dávají?“

*

Ted' praktický závěr:

Takových výmyslů se šíří po světě tisíce a tisíce. Můžeš je vyvrátit tisíckrát, ony – třeba teprv po nějaké době – opět se zjevují a zase znečišťují kulturní život. Chtěl-li by někdo na všechny protináboženské lži odpovídat, musil by své denní práce a povinnosti zanedbávat.

Pokud jde o historické bludy *velkého významu* – jako na př. ty obvyklé nepravdy o

středověku, husitismu, reformaci, jesuitech, „protičeském“ smýšlení Církve a pod. – tu ovšem uvědomělý katolík je povinen prostudovati si důkladně aspoň jednu vážnou knihu o těchto otázkách. Kdo na př. pozorně přečetl „Československé dějiny“, ⁷²⁷ které napsal prof. Blažej Ráček T. J., je ozbrojen proti všem takovým bludům, souvisejícím s našimi dějinami.

A co činit proti ostatním nesčíslným pomluvám a útokům, jak se stále objevují v tisku, v rozhovorech soukromých i na veřejných schůzích? – Kdo můžeš rázně je vyvrátit, učiň to, po případě – zvláště, kde jde o čest kohokoliv, chráněnou zákonem – žádej důkazu nebo zadostučinění. Ale vždy to ani nebude možné; tu není jiné pomoci, než stále pokračujícím sebevzděláním ve věcech náboženských i jiných tak se zdokonaliti, že tě nic a nikdo zviklati nemůže v náboženském přesvědčení.

⁷²⁷ RÁČEK, Blažej. *Československé dějiny*. 3., dopl. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948. 533 s. Kuncířovy knihy; sv. 380.

Dopis P. Mariána⁷²⁸

Milý P. redaktore!

Díky za Vaše poslední zprávy! Těší mne, že čtenáři „Dorostu“ se tak zajímají o naši rubriku „Výzbroj...“ V jejich zájmu nevidím tak tuze chválu pro sebe jako spíš důkaz, že Vaše mládež je plná bojovného ducha, jak se sluší na rytíře Kristovy, a že jen hledá a ráda přijímá zbraně, jimiž by hájila jeho svatou věc. Jen ať poznávají Vaši hoši, že jejich víra nevisí ve vzduchu, že nad žulu pevnější jsou její základy i její hradby, a že se o ně rozbíjí každý útok nepřátel. Nedovede-li jinoch odpovědět na námitky, není tím vinna nedostatečnost sv. víry, nýbrž nedostatečnost jeho znalostí, a tomu chce naše rubrika odpomoci. Že nechce naše katolická mládež „chodit v bačkorách“ a ke všemu zbaběle mlčet nebo kývat, jest přece zjev potěšitelný.

Z dopisů Vámi zaslanych se mi nejvíce zamlouval tento:

„...Bylo už nanejvýš na čase, aby se z našich řad promluvílo zřetelné slovo o Jiráskově ‚Temnu‘ – pamfletu to veskrze prolhaném! Ale naše největší chyba je, že si netroufáme ze strachu před vzdělanými i nevzdělanými uličníky promluvit – a ta naše zbabělost je nám k hanbě a nejvíce nám škodí! Ve školách se tento brak dává dětem za odměnu a tak se jed rozlézá i do katolických rodin. Bylo by dobře napsat román z doby ‚Temna‘ s tendencí opačnou,⁷²⁹ aby lid dostal do rukou dílo, v němž by vynikly co nejostřeji všechny protikatolické pomluvy Jiráskova díla. Ze svých prostředků bych věnoval 500 Kč tomu, jenž by se pokusil o toto dílo...“

Souhlasím, jenže k tomu je třeba povolanějšího péra než je moje. Ale vidíte sám, že Vaše mládež roste nejen v mužnosti, nýbrž i v obětavosti, chce-li méně majetný přinést takovou oběť pro svatou věc našeho nebeského generalissima, pro jehož jméno a na rozšíření jeho království bojovat máme čest být povoláni.

Vyříd'te pozdrav všem čtenářům naší apologetické rubriky!

S božským Dítěm žehnej nás, Maria Panno, v každý čas!

Váš P. Mariánus

⁷²⁸ P. MARIANUS. Dopis P. Mariána. *Dorost*. 1935, č. 22, s. 300.

⁷²⁹ Srov. SADOVSKÁ, Marie. *Světla v temnotách: Román z doby pobělohorské*. Hradec Králové: Adalbertinum, 1931. 267 s.

P. Marianus píše:⁷³⁰

Milý P. Redaktore!

V posledním čísle jsem s v e l k ý m povděkem četl, že byl učiněn krátký proces se Skupinami, jež v adventě pořádaly taneční zábavu. Nežli špatné členy, raději žádné členy. Ve „Výzbroji“ bojujeme proti nepřátelům, a ti by nám mohli říci: „Lékaři, uzdrav se sám!“ Slovy mluvit pro Krista a životem ho urážet (a tedy zapírat), to je buď nedůstojná komedie a pokrytectví, nebo urážející lhostejnost vůči víře a církvi. „Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jeho daleko jest ode mne... učí jiné, a sami nečiní.“ Pius X. řekl (už jsem jeho výrok uvedl): „Špatní katolíci (špatné Skupiny, špatné SKM!) poškozují svatou věc Kristovu daleko víc než zjevní nepřátelé, jsouce životem svým bližním k pohoršení a Kristu k hanbě.“ Chceme charaktery! Bezcharakterní zradou vlastních zásad pracujeme pro knížete temna, nikoli pro Krále Králů. Z takových Skupin má radost nikoli nebeský generalissimus, nýbrž... Příležitostně Vám pošlu článek o katolickém divadle – jak vypadat má a jak nemá – a nabízím ochotně svou pomoc k práci k očištění ve vlastním táboře.

S upřímným pozdravem všem vašim charakterním Skupinám, jež podle zásad Kristových řídí především sebe, Váš

P. Marianus

⁷³⁰ P. MARIANUS. P. Marianus píše. *Dorost*. 1936, č. 3, s. 47.

Pohledy do dílny přírody

Výlet do uhelných lesů⁷³¹

Zajdeme v myšlenkách o miliony let zpět –

Kdybys byl hleděl v siluru s ptačí perspektivy,⁷³² s aeroplánu, na svou milou vlast, nebyl bys viděl nic, leč šedé vlny; ohromné moře (zvané Thetys) se táhlo od Atlantického oceánu přes střední Evropu, Polsko, Rusko, Mandžursko a Čínu až k Tichému oceánu. Kde vidíš dnes ve své vlasti žírná pole, tam se proháněli ve slané vodě trilobiti, předpotopní živočichové (raci). Slavný francouzský palaeontolog Jáchim Barrande prozkoumal český Silur od Prahy na jihozápad a ve svém velikém díle⁷³³ napočítal nesčetné druhy trilobitů, jež v oné části Čech objevil – zkamenělé pozůstatky a doklady zmizelého života.

Po siluru devon – na papíře to vyjádříš třemi slovy, ve skutečnosti reprezentují ta slova miliony let. Kolik? Věda neví – omezuje se na neurčité dohady, a musí doznat: to ví jedině ten, o němž už tehdy platilo slovo žalmu: „Oči všech doufají v tebe, Hospodine, a ty dávaš jim pokrm v čas příhodný...“ Žádný z těch milionů trilobitů nebyl zapomenut, každý byl hostem u stolu nebeského Hospodáře. Moře však pomalu couvá, z vln oceánu se zvedají pomalu ostrovy, osamělé, pak hojnější. I naše vlast byla tehdy aspoň z části takovým ostrovem: Sudety, Šumava, Rudohoří... Ale nepředstavuj si ty horské hřebeny porostlé lesy a klidné jako dnes. Sopka se řadila k sopce a ty vulkány pracovaly bez ustání, ta láva stékala po úbočí hor a země se otřásala co chvíli. Střed naší vlasti byl pokryt ohromnými močály, slatinami... vše nejpříznivější podmínky, aby nastala perioda hojného vzrůstu rostlinstva.

A ta nedala na sebe „dlouho“ čekat – jen řadu několika desíti- nebo statisíciletí. Karbon... Moře ustupuje, naše vlast se stává pevninou („českomoravský ostrov“). Na březích oceánu, jakož i u nás ve slatinách pokrývají močálové pralesy v ohromných rozlohách zemí. Nízké, ploché břehy mořské i rozlehlé slatiny na pevnině se černají do nadozírných dálek neproniknutelnými lesy. Moře však každou chvíli zaplavilo břehy a hroustící se kmeny se propadly hluboko do měkké usazeniny či spíše do bahniska, z něhož rostly. Moře zase ustoupilo, zanechavši na zničených lesích novou vrstvu usazeniny (bahna), a z té zase s úžasnou rychlostí jako čarovným proutkem vykouzlen bujel

⁷³¹ SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Výlet do uhelných lesů. *Dorost*. 1935, č. 19, s. 254.

⁷³² Silur spolu s kambriem jsou nejstarší (nejspodnější) vrstvy, v nichž byly objeveny organické (živočišné a rostlinné) zkameněliny. Před tím (v prahorách) nebyl dosud život zjištěn.

⁷³³ *Système silurien du centre de la Bohême*.

nový močálový prales. Země se pomalu snižovala, zase nastala zátopa a nový les zase vyrostl na výši mořské hladiny, aby i on propadl stejnému osudu pod mořskými vlnami a ustoupil novým lesům.

Kolikráte se tento proces opakoval? Ví jedině Vševědoucí. Máme místy uhelné vrstvy několik set metrů hluboké, a ty jsou proloženy několikráte mořskými usazeninami.

Uhelné vrstvy... Odkud najednou řeč o uhlí? Kmeny zhynulých stromů, propadlé do bahnitě země nebo zatopené mořskou vodou, nemohly tlít a shnít, protože chyběla nezbytná podmínka hniloby: přístup vzduchu a s ním bakterie. Dřevo se pomalu měnilo v kámen, uhelnatělo. Jak dlouho trval pod zemí tento proces zuhelnatění? Nevíme; jen tolik je jisto, že staletí jsou krátká doba, asi jako kdybys chtěl na hodiny měřit dobu, potřebnou k vývoji dubu od semene až k úplné dospělosti.

Vstupme v myšlenkách do takového uhelného pralesa! Nepředstavuj si jej jako dnešní les, kde pod hustými korunami najdeš ochranu před žhoucími paprsky slunce, kde si oddechneš a osvěžíš se v milém vánku. Slunce není vůbec vidět, jen matné šero proniká těžkým, vlhkým vzduchem, prosyceným parami a kyslíčnickem uhličitým. Stěží můžeš dýchat, ale stromům právě taková atmosféra jde k duhu. Ohromní saurové, ještěři, ovládající zemi, vodu i vzduch (někteří létali, jiní se proháněli v rozsáhlých vodách nebo v pralesích) byli na ni zvyklí a pod stromy i na nich našli potravu dost pro svůj nenasytný, žravý žaludek. Neužiješ v celém lese jediného pestrého květu. Nebylo oka, jež by oblažil, nebylo hmyzu, jež by vábil med..., zúrodnění obstarával vítr.

První strom hned na kraji: sigitlaria, mohutný zjev. Větve nejsou řaděny poschodovitě jako u našich stromů, nýbrž vidlicovitě. Celý kmen rozbrázděn v šupiny jako pokožka krokodila nebo hada, tak pravidelně, tak jednotvárně jako šachovnice, samá kosočtverečná pole. Taková geometrická architektura působí na oko cize, únavně. Zatím co dnes kůra stromu puká, když strom dospívá, rostla tehdy kůra spolu se stromem, byla pružná jako guma, která se roztahuje, když se rozpíná obsah.

Jdeme dál. Tu stojí v cestě poražený kmen ohromné stromovité kapradi. Dokud stál, vypadal jako obrovský terč: teprve nahoře listy jako rozevřený vějíř korunovaly špici nerozvětveného kmene. Dnes existuje jen jediný strom jím podobný: „strom cestujících“ (ravenala) na Ceyloně.⁷³⁴

Obrátíš se vlevo a mezi kmeny a pařezy přijdeš ke skupině stromů: slatinné cypřiše, celý háj jich je. Všechno nahosemenné stromy, marně se ohlížíš po listnatých, palmách a pod. Konečně nemožno dál: neproniknutelné houští nám zatarasí cestu. Stromovité kapradi, kmen se opírá o kmen – a popínavé rostliny, podobné lianám v amazonských pralesích, učiní další cestu nemožnou. Nezbyvá leč zpět. Vracíme se, hledáme listy a najdeme je na samém vrcholku stromu jako dnes u palem, zatím co „květy“ se tísní v chumáčcích pod listy. Proč ty listy tak dlouhé a jen na špici

⁷³⁴ Ravenala madagaskarská (*Ravenala madagascariensis*).

stromů? Touha po světle! Uchvátit pro sebe co nejvíce paprsků, jež z neviděného slunka stěží se prodírají šerem těžké atmosféry a bez nichž by stromy nemohly žít! Ale čím to, že ty listy jsou tak jemně zpeřené že tvoří skoro nitky? Aby se chránily proti vichru, lijákům, krupobitím, bouřím. Tyto zjevy byly v pralese na denním pořádku, a široké, ploché listy by při tom neunikly pohromě.

Zase na kraji lesa. Ohromné kmeny lepidodendra, až 1 m v průměru a 30 vysoké nejsou vůbec rozvětvené. Z vody vyčnívají ulomené kmeny obrovských stromovitých přesliček, na hladině plovou listy tisovitých stromů. Jak dlouho bude ten les stát? Snad brzo ho stihne katastrofa, zmizí celý ve vodách močálu, a snad jen andělé v nebi vědí, že dobrotivá ruka nebeského Hospodáře už nyní připravuje uhlí člověku, jehož po milionech let postaví na zemi, aby si ji podmanil a na ní vedl kulturní život, hodný a důstojný toho, jenž je povolán hledět na světlo, nepřístupné spolu s anděly po všechny věky nekončící věčnosti.

Pohledy do dílny přírody

Podmořské pralesy⁷³⁵

O podmořských pralesech z ohromných řas jsme slyšeli v čísle minulém. Ještě několik slov o tom.

Řasy se vyskytují v nejrozmanitějších formách: od několikabuněčných (prostým okem neviditelných), až k obrům, jež tvoří celé lesy. Pro přírodovědce je vskutku rozkoší pohlížet drobnohledem na různé druhy těchto drobnokých organismů, jichž v jediné krůpěji vody žije celý stát. Poslední práce učenice [Julia Wilhelma Alberta] Wiganda (odpůrce darvinismu, † 1896, správně 1886), byl drobnohledný preparát pro botanický institut v Marbuce: z nesčetných pěkných řas sestavil slova: „In minimis Deus maximus“ (v nejmenších věcech se jeví Bůh největším). Tedy nikoli „příroda“, nýbrž Bůh, jeho moc a moudrost.

Řasy najde badatel v ledu polárních moří, v kapce vody z hlubin oceánu, v žaludku ryb..., na triliony jich žije v mořích. Guano, hnojivo našich polí, přivážené z chilských břehů, obsahuje miliardy vápenitých skořápek řas, jež žily před tisíci lety na dně oceánu, a stavše se potravou červů, putovaly do žaludku ryb a těmi do žaludku ptáků, kteří hnízili tehdy na skaliskách nynějšího západního pobřeží Chile.

K nejpěknějším zjevům na moři patří beze sporu „záření“. Cestovatelé je popisují takto: „Vypadá to jako by po stranách lodi a zpod kýlu kmitaly se modravé nebo rudé plaménky, šlehající jako drobnoké blesky. Zdá se, jako by hvězdy si hrály a tančily celou noc po vlnách, chtějíce předstihnouti mihotající hvězdy na nebeské báni. Jsou tak jasné, že boky lodi se třpytí... Světélka běží za vlnou, přeskakují se vzájemně nebo vyskakují do výše, a nechávají za sebou ohnivou linii. Na skalních útesích pění jak zářivé světelné pruhy; delfini projíždějí pěnící ohnivé vlny, každým úderem vesla srší z hlubin nové a nové jiskry, s pozdvižených vesel padají do moře plamenné krůpěje, brázdy člunu jsou posety démanty, létající ryby rozprašují zářivý jiskrový déšť, s kola parníku teče roztavený kov, a loď rýsuje oceánem mléčnou dráhu. Přes 30 km bylo vidět dlouhý pruh jako kraj pokrytý sněhem, vpravdě mléčná dráha na temné hladině, jenže mnohem jasnější než ta, která se klenula nad naší hlavou...“

Čím je toto záření způsobeno? Drobnými fosforeskujícími řasami a zvířátky. Kolik bilionů

⁷³⁵ SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Podmořské pralesy. *Dorost*. 1935, č. 20, s. 264.

jich je třeba, aby tu nádhernou podívanou lidskému zraku předvedly? To ví jedině ten, o němž svrchu jmenovaný badatel prohlásil: „V nejmenších svých dílech je Bůh největší“, a sv. Bernardin Sienský: „Kdybys byl sto let živ, nezbadáš dokonale přirozenost jediné mušky“.

Pohledy do dílny přírody

Spektator

Pralesy nad zemí i pod vodou⁷³⁶

Když jsme ve školních lavicích sedávali nad mapou Jižní Ameriky a zahleděli se na Amazonku, zalétla mysl za oceán, na břehy tohoto nejmohutnějšího⁷³⁷ veletoku, jenž při ústí má hloubku 100 m a šířku bezmála 100 km, tedy jako od Prahy ke Králové Hradci nebo Táboru. Její přítok Madeira je delší než kterákoli evropská řeka (3550 km). Dnes není tak těžko učinit si „výlet“ na moderním parníku, ať na Amazonce, nebo Orinoku, Paraně nebo řece sv. Magdaleny. Ale první Evropané, kteří pronikli do oněch končin, potřebovali mnoho měsíců, než se dostali proti proudu až k prvním slapům nebo peřejím, kde byla další plavba nemožná. Každou minutu chrlí do moře pět milionů krychlových metrů vody, takže na mnoha mil v moři pluješ po sladké vodě.

Co dodává Amazonce půvabu, jenž vábí stále a stále milovníky přírodních krás, je jedinečný prales, jimž větší část toku protéká a jež tisíce svých vodních sil napájí. Pokrývá plochu větší než celá střední Evropa, od Severního moře k Adriatickému a od pramenů až k ústí Dunaje, v délce 4500 km a šířce 750–3000 km, největší prales zeměkoule, neproniknutelná houšť velikánů a lian, popínavé to rostliny vespolek spletené a tvořící pruhy mocnější než ruka silného muže, vinoucí se od stromu ke stromu, tak pevné, že se na nich můžeš houpát. Obrovské palmy halí les svými korunami do mystického přítmí.

Život v pralese – tisícerými druhy živočichů naplnil Tvůrce tento stromový oceán. Badatelé jimi už naplnili mnoho svazků, a to vše jest jen zlomek. Kolik je neznámých druhů ještě v hlubinách, jež zůstaly uzavřené touze přírodovědce, nedotčené od hamižnosti kšeftařů? Ráno budí cestovatele řev opic, jež skáčí se stromu na strom. První paprsky slunka vyvábí z úkrytu čmeláky, vosy a včely, mravenci v dlouhých řadách se vydávají „na cestu“ ze svých hliněných staveb opřených o pařezy vyvrácených stromů, pestří motýli, zlatokřídli brouci poletují vzduchem, „okřídlené drahokamy“, kolibříky, vidíš mihotat se kol orchideí a jiných květů, z nichž tito nejněžnější ze všech ptáček ssají nektar, ve větvích se houpají papoušci, zelení, červení, modří, atlasoví, a křičí o závod, holubi a různí kosové se ozývají vpravo, vlevo, nad hlavou... Ale brzo umlkne vše, pálící paprsky zase ženou obyvatele pralesa do úkrytů. Jen ještě hledají hřející

⁷³⁶ SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Pralesy nad zemí i pod vodou. *Dorost*. 1936, č. 2, s. 28.

⁷³⁷ Nikoli vedlejšího – delší řeky jsou Mississippi a Nil. Největší poríčí a největší množství vod má však naše řeka.

paprsky, a hadi se vinou kolem kmenů – vzhůru, do korun stromů, kde nejspíše najdou nějakou kořist, a z křoví slyšet řev jaguara, nejnebezpečnějšího a vlastně jediné šelmy Nového Světa.

Sotva slunko zapadne, nové divy, nové krásy zakouší bádavý duch milovníka přírody. Svítící broučci, vůči nimž naše svatojánské mušky mizí jak nepatrná jiskřička, v celých rojích poletují a zdobí koruny stromů pohádkovou illuminací; větve jako by posety nesčetnými pohyblivými drobounkými žárovkami, jež svítí na cestu nočním motýlům, hledající květy popínavých rostlin. Jen houkání sov, znatelný křik ukořistěné zvěře, netopýři a kaguaři ruší ticho nádherné tropické noci, kdy na obloze nezkalené ani jediným mráčkem se mihotají zástupy hvězd. Celé dny nespátří poutník živé duše, u srdce je mu však volno, zvláště když ve svatém tichu jitra ho pozdravuje slunko, jež před ním vychází a zrcadlí se v hladině majestátního veletoku.

Můžeš se plavit celé dni po vodách, jeden tisíc km ti mine za druhým, a duch se neunaví pozorováním okolí. Amazonka se dělí v nesčetná ramena a tvoří ostrovy bez počtu, po březích tmavozelený prales, liany se vinou jako girlandy od jednoho velikána k druhému a uplétají místy nad hlavou plavce přirozenou slavobránu, pod níž loď nebo pramice pluje dlouhé km. Proud jest takřka lemován po obou stranách živým plotem do nekonečna se táhnoucím.

Ale tyto krásy mají též temný rub. Již Piza,⁷³⁸ ničemný dobyvatel říše Inků (Peru), zakusil hrůzy tropického pralesa. Sekerami si museli razit cestu houštím, aligátoři (krokodilové) pohltili několik mužů, obrovití hadi naháněli hrůzu, opice se jim zdály být démoni s ďábelským smíchem, a roje moskytů je mučili tak, že se musili zahrabávat do písku.

Ano, i dnes se cestovatel ubrání proti zubům a drápům dravců i proti jedu hadů, ne však proti moskytům. Kdosi vypravuje, že se plavil tím pozemským rájem na člunu s jedním druhem, když jednoho večera byli přepadeni rojem těchto krvežiznivých komárů, jejichž bodnutí pálí jako oheň. Marný boj proti nim, oba byli blízcí zoufalství, až jeden skočil do vln a druhý za ním. Raději zahynout ve vodách! Občas se vynořili, aby nabrali vzduchu. K ránu teprve byli zbaveni té trýzně. Náš turista z vody vstoupí do člunu ale vidí v něm cizího člověka! Chce vykřiknout, ale jeho protivník okamžitě se chopil pušky a na něho namířil – vykřikne, a po hlase se oba poznají... Byli tak zbodáni, oteklí, oči červené a vyjevené, že podoba docela zmizela.

Což bouře v pralese! V noci... mrtvé ticho, i opice jen temně řvou. Náhle z černých mraků se vyvalí ohnivá záplava a v zápětí hrom, vše se chvěje a bortí. Černé nebe metá do husté noci jeden oheň za druhým – to nejsou blesky, to je požár mračen, ohnivé moře, a dunící hrom nemá konce. Stan odnesen vichrem jak hračka, i nejkurážnější mlčí, jen ruka žehná čelo znamením sv. kříže a rty šeptají modlitbu k nebeské Pomocnici. Průduchy nebes je otevrou... to není déšť, to je průtrž, a v okamžiku celý les proměněn v jediné jezero. Jakobys potopu prožíval; záplava rve s sebou

⁷³⁸ Francisco Pizarro González, první markýz de los Atabillos (cca 1471/1476–1541).

vyvrácené staleté kmeny, podemletou zemi, víchř odnáší s sebou celá hejna papoušků a zmítá jimi jak suchým listím. Proud unáší plovoucí louky, ba i urvané ostrovy, porostlé stromy a palmami. Ostrov Jahuma, jenž kdysi propadl této zkáze, měl v průměru skoro 7 km.

Tento brazilský prales jest však mizivým zjevem vůči pralesům podmořským. Kolumbus na své první cestě vplul do takových „mořských luk“ (analogie amerických stepí a savan) a musil se jimi 14 dní prodírat. Tyto plovoucí chaluhy (řasy) pokrývají v Atlantickém oceánu plochu tři miliony čtverečných kilometrů, a mezi dvěma rameny Golfského proudu u Azor, kde jest voda klidná, tvoří tak zvané Sargassové moře (Sargassum jest jméno řasy). Tyto „louky“ či lépe „pralesy“ chaluhové patří k největším divům oceánu. Miliardy a biliony řas plave na moři i pod hladinou – do jaké hloubky, kdož ví? Pozemské pralesy se mohou pnout jen do určité výše, ale ve vodě není mezí. Některé kmeny těch obrovských řas mají v průměru až půl metru délku až 180 m – v tom se jim žádný velikán na pevnině nevyrovná – jak bylo pozorováno v Chilských vodách. Tyto pralesy jsou opravdové džungle, husté, neproniknutelné, v nichž žijí miliardy živočichů, podivných, neznámých, – které lidské oko vniklo do oněch podmořských houštin?

Jen na povrchu je lidský duch probádal. Balonky vzduchu drží řasy nad vodou. Celá tisíciletí se vyvíjejí listy a odumírají, jako v pralese. Nereidky a jiní živočichové sedí na větvích, miriady broučků se po nich pohybuje, celý déšť mrtvého hmyzu padá bez ustání do hlubin a jest potravou rybám a rakům, jež se drží dole, kde vládne věčná tma, kam paprsek masami vod nepronikne, kde má voda stálou teplotu 1 až 2 stupně, po celý rok, i na rovníku.

Pohledy do dílny přírody

Spektator

Na mořském břehu⁷³⁹

Altum vypravuje, že byl kdysi v dubnu u Baltického moře. Na sta ptáků plavalo na vodě: různé druhy kachen, lysek atd., ve větších a menších hejnech, mnoho set kroků daleko do moře. Tu zočil v dáli dravce, jenž letěl přímo k místu, kde stál. Nemohl ho poznat. Jestřáb? Káně? Luňák? Ani ten, ani onen; konečně se rozhodl pro luňáka, ač ani to jaksí nesouhlasilo. Náš badatel se těšil na zajímavou podívanou: až se všechna ta hejna dají do křiku, budou poletovat, kroužit, vznášet se vzhůru, dolů, potápět se... Taková příležitost se nenaskytne každý den! Tolik set opeřenců! Ale všichni jsou klidni, jako by se nechumelilo. Dravec se vznáší už nad malou skupinou kachen, které jsou nejdál, ale ty ho nedbají ani trochu, ani si ho nevšímají. Letí dál, teď je mezi kachnami a lyskami, teď to začne! Ale k převelikému úžasu učence žádný nehne ani pérem, klidně si hrají na vodě. – Vtom se záhadný pták zastaví v letu a naráz se vrhne do modrých vod – mořský orel! Teď teprve bylo jasno – ten se živý jen rybami, toho se živočichové s teplou krví nemusí bát! Altum přiznává, že se zastyděl se vši svou učeností a znalostí vědeckých jmen všech ptáků..., po tak dlouhém studiu a po tolikaletém pozorování přírody! Ale ta scéna je nám poučením, jaký je rozdíl mezi člověkem a zvířetem: I my se musíme učit a dlouho učit – zvíře „ví dobře a přesně všechno, co vědět potřebuje – ale kromě toho neví nic“. Zvíře poznává instinktem, člověk poznává a studuje rozumem. Nám se musí říci nebo musíme zkušeností poznat, který živočich nám může být nebezpečný nebo bolestný, zvíře to ví! Vlašťovka chytá jen trubce, jenž nemá žahadla, modráček chytá v pokoji kde který hmyz, jenom včelu a vosu ne. Zákeřnický pavouk se ani nehne, hodíš-li mu do sítě mravence, třebaže se vyřítí, jakmile chycená muška jen trochu sítí trhne – proč? Mravenčí krev mu nechutná – ochutnal ji už někdy? Mravenec však se v síti nechytí, trochu se zamotá a vyleze bez úrazu po síti ven, zatím co hmyz určený osmiokému lovcovi za potravu se nevymotá nikdy. Rosnička ve sklenici „ví“, který hmyz je jí nebezpečný, nikoli ze zkušenosti, nýbrž vrozeným instinktem.

⁷³⁹ SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Na mořském břehu. *Dorost*. 1936, č. 2, s. 28.

Pohledy do dílny přírody

Spektator

Stěhování ptáků⁷⁴⁰

Nevím, zda si představují všichni tento zjev správně. Proč se vlastně ptáci na zimu od nás stěhují? Ve škole se děti učí: „Aby nezahynuli zimou a hladem“. Budiž, ale dovolím si otázku: Vědí, že bude v nastávajících měsících zima a hlad? Žádný stěhovavý pták u nás zimu nezakusil! Kdyby tu zkušenost chtěl udělat, pak by se jara nedočkal, aby o tom mohl ostatní poučit. Nemohou tedy přívrženci Darwinovy teorie mluvit o zkušenosti, jež se dědí se starých na mladé. A pak druhá otázka: Odkud vědí, že na jihu je potravy hojnost, když tam ještě nebyli? Třetí otázka: Na západě nebo na východě by našli také dost zobání! Proč letí právě na jih? Čtvrtá otázka: Proč nezůstanou v Africe, kde mají teplo a zobání od Nového roku až do Silvestra? Snad neřekneš, že je pudí do našich krajů „láska k vlasti“? Vždyť někteří přilétají v květnu, a koncem července už se „stěhují“ – pobýli tedy „ve vlasti“ sotva čtvrt roku! „Boj o život“, se kterým Darwinisté rádi „pracují“, nás zde nechá také na holičkách. Někteří ptáci odlétají, když u nás je hmyzu ještě dost! Rorýs na př. odlétá v noci z 3. na 4. srpen. Hmyz, kterým se živí poletuje v celých rojích až do října! Altum pozoroval jednou za velmi teplého léta, že staří i mladí odletěli o celých deset dní dříve. Proč? Hojná potrava a větší teplo urychlilo vývoj jejich organismu, stěhovavý pud se dříve probudil. Tentýž zjev byl pozorován toho roku na všech stěhovavých ptácích. Tedy bylo teplo, bylo co „jíst“, a přece se dali na cestu, dokonce dříve než jindy!

Kdybys chytil křepelku a zavřel ji do klece, pozoroval bys zajímavý zjev: V době, kdy ostatní odlétají, stává se neklidnou, v noci přímo divokou, lítá v kleci sem tam, rozbije si o dráty zobák i křídla, a někdy tímto způsobem se zabije. Slavný znalec ptactva Altum měl v pokoji modráčka. Ptáče na něm lpělo, bylo tak krotké, že poskakovalo po pokoji i mimo klec. Na podzim však jevílo velký neklid, a to vždycky v noci. Stůj co stůj z klece pryč! Za týden vše pominulo, ptáče bylo milé a krotké jako dřív. Na jaře zase tentýž neklid, táž divokost. Za několik dní to přešlo a téhož dne vidí Altum prvního modráčka před oknem. Bratříčci a sestřičky se z Afriky zase vrátili! Stěhovavý pud, který se v ptáčeti na podzim a na jaře probudil, byl příčinou toho neklidu. Odkud tento pud? Proč tento neklid, když mu v kleci a teplém pokoji nehrozila smrt ani zimou ani hladem?

⁷⁴⁰ SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Stěhování ptáků. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 57-58.

Proč se jevil ten neklid právě v noci? Protože ptáci se stěhují výhradně v noci. Výška, ve které letí, se odhaduje na 1500 m, u některých ještě víc, prý až na 7000 metrů. V té výši klesá teploměr hluboko pod nulu. Nad to nemohou v noci pozorovat krajinu, nemohou tedy vědět, kudy se ubírají. Zdědili snad od starých také zeměpisné znalosti? Co by jim pomohly, když letí ve tmě? Jindy zase v úplné mlze, jež trvá celý týden. Ale proč vlastně letí v takových výškách a proč v noci? V té výši je vzduch velice řídký, neklade tedy letu takový odpor. Mohou tudíž letět rychleji a nejsou tak unaveni. Rychlost některých stěhovavých ptáků jest úžasná – větší než moderního rychlíku. Kromě toho dole by bouře a nečas snadno zdržely jejich odlet. Kdyby se však několik dní opozdili, už by neodletěli, protože stěhovací pud trvá jen krátkou dobu. Pak by je ovšem překvapila zima a vše by zhynulo. Ráno na cestách se snesou, přes den odpočívají, zobou, a večer se zase vznesou do výše. Člověk by v takové výši nemohl existovat (v řídkém vzduchu), ptáci však při tom dokonce provádějí výkon, jenž přesahuje jejich obvyklou zdatnost!

Že napřed odlétají mladí (u některých druhů), až tři měsíce napřed, je také známá věc. Když staří mají čtvrt roku co zobat, snad by mladým také něco zbylo! Nejde jen o to, aby v zimě měli v teplé Africe co zobat. Nevědí sami, že jim jest uložen úkol, aby v Africe „pleli“, t. j., aby ji očistili od hmyzu. Proto nezůstanou všichni v severní Africe, kde je tepla dost, nýbrž některé druhy jdou až do střední, čápi dokonce až do jižní Afriky. Posledně jmenovaný pták se zastaví na zpáteční cestě v Palestině. Tam se rozptýlí po celé zemi, prohledávají kdekeré údolí, pole, bažinu, horu, zkoumají obezřetně půdu (v určité vzdálenosti od sebe, asi 100 metrů), nezapomenou na žádnou olivovou zahradu, písečnou rovinu, smetiště, a kde jakého hada, ještěrku nebo žábu shlédnou, všecko spasou. Když jsou s „prací“ hotovi, zmizí směrem k severu tak rychle, jak rychle od jihu přišli. Altum vypravuje, že jednoho r. bylo v Německu mimořádné množství polních myší. Toho podzimu se čápi zdrželi déle než obvykle, a podle odhadů pozřeli asi 100.000 těchto hlodavců. Teď se také dovtipíš proč nezůstávají přes léto v Africe. V letních měsících je čeká stejný úkol u nás! Aby to šlo rychleji, dostávají mladé zde, a teď spojenými silami vyhubit všechen hmyz, sic by s námi bylo zle.

Některí stěhovaví ptáci konají tento úkol na svém tahu. Jak už řečeno, letí jen v noci, ve dne se snesou k zemi a spasou kde jakou ponravu. Zvláště mořští ptáci: táhnou v celých tisících podle břehů jako mrak, a odklidí kde jakého červa. V polárních krajinách se zdrží na nejvýš dva měsíce, vychovávají rychle mladé a zas táhnou k jihu. Špačci vyhledávají pole na hlemýždě nejbohatší, pak se vrhnou na stromy, očišťují je od chroustů. Procházející drozdi očistí les od nejnebezpečnějších motýlů. Prohledávají důkladně spadalé listí a jehličí, a kde jakou housenku nebo kuklu objeví, je s ní konec. Zajímavo jest, že ze všech drozdů jen černý drozd se nestěhuje. Proč? Jest odkázán na bobule a sice takového druhu, že na ně naši malí ptáci nestačí. Kdyby i on se odstěhoval, pak by ze semen vznikla taková bujnost křoví, že by se rostliny navzájem udusily. Vůbec lze pozorovat, že

ptáci se mnohdy shromažďují tam, kde je země přeplněna škodlivým živočištvem anebo rostlinnými semeny. Kdo je tam vede?

Ještě jedna zajímavost ze stěhování. Když se chystají do Afriky, sdruží se k sobě samečkové, samičky letí zvlášť. Že dříve byly mezi nimi kruté boje o samičku – na všecko je teď zapomenuto, všecko „odpuštěno“, nikomu nenapadne, aby si zajistil samičku na příští jaro, bývalý „nepřítel“ se naráz sbratří. Párky jdou od sebe a oddělení nastoupí cestu. U některých druhů dříve odletí samičky. Na jaře dříve přiletí samečci, a teď mezi nimi, kteří dosud v míru žili, nastává krutý boj o revír a o samičky. Ti, kteří mají mladé u nás, přijdou o celý měsíc dřív než ti, kteří v severním Švédsku. Jak mohou vědět, že nahoře jest jaro později než zde? Zajímavý jest také směr jejich letu. Letí ve frontách, jejichž šířka obsahuje sta kilometrů, a sice letí k západu, zachovávajíce zeměpisnou šířku své domoviny. Na př. od Bajkalského jezera až ke Španělsku, tam teprve se dají na jih. Na jaře je tomu jinak. Jakoby je poháněl nevysvětlitelný spěch, že se přímo diagonálně na severovýchod. Čím jsou blíže cíle, tím více jim ubývá energie, výška se zmenšuje, souvislost hejna povoluje a konečně se rozptýlí na všechny strany.

Na majáku na Helgolandě, jak vypravuje Altum, bylo jedné noci pozorováno, že tažní ptáci jako sněhové vločky se snesli na celý ostrov. Pochytáno tehdy na 15.000 skřivanů; v oknech majáku 3.400, nepočítaje v to jiné ptáky. V deset hodin se ukázal měsíc. Všichni zmizeli rázem ve výšce. Stačí jediná hvězda, aby hejna vzlétla okamžitě vzhůru. Pak nevidět ani jediného ptáka; když však nastala úplná temnota (za několik hodin), zase jich bylo plno, že bylo možno rukama je chytat. Patrně, že tah se děje ve vysokých vrstvách od nás neviděn. Změna v organismu učiní z ptáka jinou bytost. Na jaře stavitele a zpěváka, na podzim poutníka. Na jaře jde o zachování druhu, na podzim o zachování jednotlivce. Stanou se z nich rychloletci, bez přípravy a bez cviku. Podle Darwina orgány, kterých se neužívá, zakrňují. Ale čím to je, že najednou i těžkopádná vrána přeletí až 200 km za hodinu? Anebo modráček: i když jest vyplašen, maličko vzlétne a zas padá dolů. Na podzim však letí ještě rychleji a vytrvaleji, než vrána. Tento něžný ptáček se celé léto od chvíle, co se vyklubal z vajíčka, drží jen při zemi, a najednou vzlétne do takové výše!

Ještě poznámka o stěhovavých motýlech. Ti se stěhují jen někdy, ne vždycky. Odkud ten zjev? Snad proto, že jich je mnoho a že potrava nestačí? Ti by se „uživilí“, i kdyby jich bylo desetkrát víc. Někteří vůbec nepřijímají potravu, žijíce jen málo dnů. Oni tedy mají dost, ale jejich budoucí larvy by neměly dost! Vědí něco o nich? Co je tedy příčina, že k vůli svým larvám, o nichž nevědí a jejichž budoucích potřeb neznají, opouštějí své kraje a táhnou jinam, aby tam kladli vajíčka, třebaže toho obyčejně nedělají?

Zajímavostí lze při „stěhování“ pozorovat dost. Dravec (sokol) letí na př. klidně s hladovým žaludkem vedle zpěvavých ptáků. Kdyby se byli potkali na procházce v létě! Při návratu najde pták

přesně svůj háj, svou ves, špaček „svůj“ strom se svou budkou, vlaštovka (jířina) „svou“ římsu na svém kostele... a vrátí se na minutu. Celá ves na př. ví, že 29. března ve 3/4 10 dopol. se ukáže čáp na té a té střeše – rychlík by si z něho mohl vzít příklad!

Tento zjev jest jen malá ukázka z velkého „provozu“ přírody. Provoz, kde vše klapě, kde žádná porucha – a kde lidský rozum může jen studovat. Čím hlouběji vniká do poznání přírody, tím více žasne – tím větší projevy skryté neviditelné moudrosti se zjevují bádavému zraku. Jedna maličká ukázka z ornithologie (nauka o ptácích) – což všechno živočišstvo? Což rostlinopis, nerostopis, fyzika, chemie, astronomie? Člověk je příliš krátce žijící bytost, než aby všechno pochopil. „Dvě stě let bych potřeboval, abych mohl být hotov se svým studiem“, říkal můj profesor dogmatiky. Ba ne! Za dvě stě let, co nových vynálezů a objevů! Nebyl by hotov! „Kdybys byl jako slunko stár, nedomyslíš se konce...“

Pohledy do dílny přírody

Spektator

Mamutí háj⁷⁴¹

„Země se stala maličkou“, povzdechl si kdosi, přemítaje, že Magellanovi nestačily ani tři roky, aby zeměkouli obeplul, a dnes vykoná pádící turista cestu kolem světa za několik týdnů, a nějaký letecký rekord to spraví za několik dní. Co však má při tom takový z přírodních krás? Zhola nic – toť očividné. Ale i rozumný turista, jenž si cestou prohlédne vše, co stojí za podívanou, nemusí vynaložit tolik času, co stálo cestování dříve, a tak se může snadno stát, že ti bude někdo vypravovat o své cestě napříč Amerikou, t. zv. pacifickou („tichooceánskou“) drahou, která ho přivedla až do San Francisca, a z tohoto města na břehu protilehlého oceánu máš jenom skok do „Mamutího háje“ na západním svahu pohoří Sierra Nevada („Zasněžené horstvo“), v nadmořské výši 1500–2100 m. Bylo to r. 1855, co jeden myslivec na svých potulných cestách za vzácnou zvěří se pustil hluboko do neznámých lesů a objevil při tom náhodou tento háj obrovských sekvojí, největších to stromů na zeměkouli.

Líčení cestovatelů je úchvatné. Bezoblačné nebe klene se nad hlavou jak kopule azurového dómu, ptáčky zpívají v lesní zeleni, a na zemi poseté jedlovými šiškami až 30 cm dlouhými třpytí se tu a tam ohnivě červené „sněženky“. Lesy porostlé svahy a hřebeny hor, jež v dáli vidět tvoří nádherné, malebné pozadí. Lesní cestou se stoupá výš a výš, až konečně jsme u cíle: dva „strážci“, ctihodní velikáni, kteří tvoří bránu do „Mamutího háje“, oba přes 90 m vysokí, pozdraví poutníka. Mineme opuštěného „samotáře“, nahlédneme do chaloupky strýčka Toma, vyhloubené v jednom kmenu, a už nás vítají „tři gracie“, nejpečnější skupina celého háje; štíhlé symetrické stromy vyrůstají z jednoho kořene do výše skoro 90 m. Nato přijdeme k „matce lesa“, a už jsme v „rodinném kroužku“. Hledíme na „otce lesa“, jehož kmen má dole v objemu 35 m, dosáhl tudíž tloušťky 12 m, kůra je silná na půl metru, nejnižší větev ve výši 24 m nad zemí je 180 cm silná, tedy sama o sobě mocný kmen! S vrcholu, 150 m vysokého, hleděl na své obrovské syny a vnoučátka kolkolem, u kořene vyvěrá pramen. V kmenu jednoho stromu je vydlabána jeskyně, do níž vjede pohodlně jezdec s koněm, obrátí se a zase vyjede... v jiném kmenu stojícího a živého stromu jest síň 5 metrů široká, 13 m hluboká, jiným stromem vede silnice a tunel, jímž projede

⁷⁴¹ SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Mamutí háj. *Dorost*. 1936, č. 5-6, s. 73.

pohodlně poštovní vůz s párem koní. O poražení jediného stromu pracovalo 5 mužů 25 dní... pařez pak pěkně uhlazen, do velkého sálu o 300 čtv. metrů se nevejde tolik lidí co do něj.

Hleď potom k zemi, jaké plody asi mají tito velikáni? Čekáš obrovské šišky a najdeš šištičky zvící lískového oříšku, 1 cm dlouhé. Z tohoto seménka že vzrostl takový velikán? Svým očím nechceš věřit... proti faktu žádná námitka! Ovšem, nevyrostly přes noc – jednomu poraženému obru vypočítali stáří 4000 let!

Maně vzpomeneme na podobenství Páně o „zrnu hořčičném“... Sekvoje by mohly být neméně přiléhavým obrazem „království Božího“, církve, jež z nepatrných začátků během staletí zmohutněla ve strom, jehož větve pokrývají celičkou zemi. Zatím, co ti velikáni jdou „cestou veškerého těla“, t. j. pomalu propadají zkáze, kráčí církev dějinami lidstva neustále, a ve chvíli, kdy jí podle lidského zdání nadešla poslední hodina, vlil Duch sv. nový život do jejích žil, a ona s novou životní bujarostí se vzchopila, žila a pracovala dál, jako by na vzdory těm, kteří předpovídali a předpovídají její brzký skon. Znamky rozkladu vidí mnozí v tom, že Pán v ní trpí a dopouští mnohé lidskosti, a on tak činí jediné proto, aby tím více vyniklo, že jen Boží ochrana udržuje na životě církev, kterou by lidská slabost už dávno byla do hrobu uvedla.

Ludvík Windthorst, vůdce německých katolíků 19. století⁷⁴²

Dokladem, jak muže šlechtí a k velikým věcem schopným činí sebeovládání a přemáhání, je Ludvík Windthorst, chloub a ozdoba německých katolíků 19. století.⁷⁴³ Jako hoch pásával s jinými chlapci krávy a při honech pomáhal myslivcům jako honec. Zvláště na podzim bývalo mezi kluky veselo. V poli se pekly na ohničku brambory a prováděly všelijaké veselé kousky, při čemž malý Ludvík býval první. Ještě v pozdních letech vzpomínali na něho bývalí kamarádi, že to býval veselý junák.

První vědomosti nasbíral v dívčí škole své rodné vesničky [Gut Caldenhof bei Ostercappeln], kam ho brávala jeho starší sestra a kde se učil plést punčochy. Ale neočekávaná návštěva pana inspektora udělala této krásné idyle konec. „Co tu děláš, kluku?“ spustil na něho přísný pán, a od té chvíle se mu už mezi děvčata nechtělo. Co teď s ním? Bylo mu 8 let. Rodiče rozhodli, že se bude připravovat s jinými hochy na studia gymnasijní. Jejich učitelem byl kaplan v blízkém městečku [Falkenhagen]. Ale toho bavilo více chodit na hon než s chlapci sedět u latinské mluvnice, a Ludvíkovi bylo ovšem také milejší běhat s velebným pánem po lesích než sedět doma a učit se. Když se pak po delší době rodiče kaplana ptali, co říká jeho nadání, nechtěl pán uznat, že jeho nedbalost zavinila nedostatečný pokrok ve studiích Ludvíkových. Odpověděl tedy, že kluk k učení není, ale aby ho dali vyučit řezbářství, jelikož dovede vyřezávat pěkně píšťalky z rákosu.

Rodiče vzali tedy hochu domů a tam se ho ujal místní kaplan. Ale ani tentokráte se nezdálo, že by měl ke studiu velké nadání. A když konečně vstoupil r. 1823 do I. třídy gymnasijní v Osnabrücku, přinesl na konci roku vysvědčení, které nedělalo ani jemu čest ani domácím radost. Co teď? Strýčkův přísný obličej a ještě více matčina ztrápená tvář hochem hnuly. „Já vám teď ukáži, co dovedu!“ řekl rozhodně. Věřili mu? Nevíme, ale řekli: „Tedy to ještě jednou zkusíme.“ Že se Ludvíka zmocnila jakási malomyslnost, je pochopitelné. Zase zpět do I. třídy, mezi hochy mladší a nadanější než on, platit mezi městskými hochy za vesnického nešiku, to nebylo příliš lákavé. Ale co slíbil, splnil. Se železnou pílí a vytrvalostí se chopil práce a dostal danému slovu. Brzo dohonil a konečně i předhonil své spolužáky. Již ve III. třídě měl samé eminence, při rozdělení cen na konci roku odnesl si vždy nejhojnější žeň, a když konečně maturoval, dostal vysvědčení I. třídy jen se dvěma dobrými.

Po dokončení gymnasijních studií odebral se na universitu do Göttingen a věnoval se studiu

⁷⁴² SPECTATOR. Ludvík Windthorst, vůdce německých katolíků 19. století. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 56.

⁷⁴³ Srov. HÜSGEN, Eduard. *Ludwig Windthorst : Sein Leben, sein Wirken*. Köln: J. P. Bachem Verlag, 1907. 477 s.

práv. Za rok odešel na universitu do Heidelbergu. Byly to pohnuté doby, léta 1830 až 1833. Nehledě k rozpustilému a nevázanému životu vysokoškolských studentů, různé revoluční a nebezpečné proudy zachvátily tehdejší universitní mládež. V takovém prostředí přišel mnohý student o víru i o čistotu srdce a dobře ještě dopadl ten, který „jenom“ zvlažněl. Jinoch, který nemá charakter pevný jak z ocele, snadno zahyne svou lehkomyšlností a špatným příkladem jiných.

Co Windthorst? V pozdních letech mohl sám sobě vydati svědectví, že se všeho toho uchránil, že ho ani jednou nehostila tak zvaná „umrlčí komora“ v Göttingen, kam odvěkli po pitce studenty, kteří se už na nohy postavit nemohli a kteří by se tudíž bez cizí pomoci domů nedostali. Že se takových rozpustilostí chránil, nebyla příčina ta, že snad na to neměl, jak mnohdy u chudého studenta bývá vidět. Naopak, jeho příbuzní byli zámožní. Jeho pevná vůle, která dovedla na uzdě držet všechny nezřízené vášně, kázala mu, aby se mírnil i v dovolených radostech. Vedl svědomitě knihu svých výdajů a příjmů. Z té knihy patrně dodnes, že jeho stůl byl neobyčejně jednoduchý. Málokdy si dopřál lepší sousto. Zato však vykazuje jeho kniha jiná vydání, na př.: Chudému studentovi 6 grošů, nešťastím postiženému 8 grošů, chudé ženě 2 groše, chudému muži 6 krejcarů atd.

Třebaže jeho charakter tak neobyčejně vážný, rozuměl přece žertu a dovedl se ze srdce zasmát. Třebaže neúnavně studoval (většina jeho vydání byla na knihy, a četl tak, že skoro oslepl), nevyhýbal se slušné zábavě. Nezapomínal však nikdy na známé přísloví, že všeho s měrou.

Ještě jedna věc byla jeho ochranou a jeho andělem strážným v nebezpečné době universitních studií. Byla to jeho vroucí úcta a láska k Neposkvrněné Panně. Tato úcta ho provázela po celý život, duši vydechl s andělským pozdravem na rtech.

Není divu, že po mládí a studiích tak čistě ztrávených s plnou silou ducha nastoupil svou životní dráhu. Dvakrát byl hannoverským ministrem spravedlnosti, a když Hannoversko bylo r. 1866 připojeno k Prusku, dal se zvolit do sněmu berlínského a tam spolu s Malinckkrotem se postavil v čelo německých katolíků, když Bismarck proti nim začal kulturní boj. Jeho dílem jest, že po létech urputného boje konečně pan Bismarck zatroubil k ústupu a že situace německých katolíků byla zachráněna. Císař rakouský mu nabízel na svých statcích místo, spojené s ročním příjmem 100.000 marek, to je přes tři čtvrti milionu Kč. Windthorst viděl, že pro katolickou věc v Německu je nezbytný, a proto odmítl. Tak jedná duše vpravdě veliká!

Srovnejme s tímto mužem Frischlina. Jeden z nich charakter, jenž dovedl své vášně ovládat – druhý hříčka své vášnivosti. Ovládat se a přemáhat sama sebe dovede jen člověk. Opice není s to, aby se ovládala, poddává se každému rozmaru a choutce, mlsnosti, mrzutosti, hněvu, potměšilosti atd., a právě proto není k ničemu. Jí se podobají lidé jako Frischlin, a ti jsou na obtíž všem, a pořádného nevykonají nic – byť měli schopnosti sebe větší! Spectator.

Příloha č. 94

Otec lži⁷⁴⁴

Sedí dnes na katedrách světa. University, gymnasia, obecné školy, „lidové vysoké“ školy, „lidové vzdělávací“ kursy, atd. atd. jsou ovládány jeho duchem. A kolem jeho katedry svět, jenž nemiluje světla, vyhýbá se světlu i učiteli, jenž přišel na svět, aby svědectví vydal pravdě.

Vezmi druhou knihu Paralipomenon, kapitolu 18. Israelský král Achab chce podniknouti proti Syrii válečnou výpravu a získal pro svůj záměr judského krále Josafata. Sám modloslužebník, svolává na 400 proroků – rozumí se, že *falešných* proroků – a dá si od nich prorokovati. Všichni jednohlasně volají: „Zvítězíš.“ Josafat se však táže: „Není tu proroka *Hospodinova*, abychom se ho zeptali?“ Achab odpovídá: „Je tu jeden, Micheáš, syn Jemlův, ale já ho nenávidím, protože mi nikdy neprorokuje nic dobrého.“ Na naléhání Josafatovo byl přece zavolán, ale posel králův mu cestou řekl: „Všichni proroci mluví tak, jak si Achab přeje... budiž tedy řeč tvoje, jak řeč jejich.“ Ale prorok Hospodinův mluvil nikoli příjemně, nýbrž *pravdivě*, a mimo jiné oznámil králům vidění, které měl: „Viděl jsem satana, jak vystoupil a řekl: Oklamu Achaba. *Vyjdu a budu duchem lživým v ústech všech proroků jeho.*“ Za toto slovo pravdy byl udeřen ve tvář, vsazen do žaláře a mučen hladem, zatím co falešní proroci se slunili ve světle královské přízně. Výsledek boje však ukázal, kdo měl pravdu, zda těch čtyři sta, či onen jediný. Vyjdu a budu duchem lživým v ústech všech proroků jeho – všech učitelů a profesorů jejich, těch totiž, kteří nenávidí pravdu, protože je usvědčuje ze zlého, a milují lež, protože lichotí jejich vášním. Proto sedí dnes satan na katedrách světa a jest duchem lživým v ústech všech apoštolů svých, proroků moderního lidstva, jež pravdu slyšet nechce.

Pohled' na Führichův obrázek. Profesor dryáčník mluví k posluchačům ve jménu vědy, jako exponent, hlasatel, pěstitel, zástupce vědy. Jak vlastně „pracuje“? Především *frázemi*. Přečti si je na stuhách jejich praporu!⁷⁴⁵ Žerd' praporu jest vražedné kopí. Kam oni svůj prapor zabodnou, tam nerostou květy ani pšenice, nýbrž bodláčí. Nikoli kříž, nýbrž hospodská čepice a hospodský věnec korunují jejich korouhev.

Jejich hesla: „Pryč od Říma“, ⁷⁴⁶ t. j. pryč od Krista – pryč s náboženstvím ze škol. Chceme beznáboženskou výchovu, odkřesťanit rodinu i veřejný život, nechceme žádnou autoritu nad sebou,

⁷⁴⁴ P. MARIANUS. Otec lži. *Zprávy velehradské*. 16, 1935, s. 10–11.

⁷⁴⁵ TÁBOR BIJTE ZABIJTE VE JMÉNU OSVĚTY A TOLERANCE ROZLUKA; PRYČ OD ŘÍMA SVOBODA POKROK VOLNÁ LÁSKA ZE ŠKOL NÁBOŽEN. I KŘÍŽ

⁷⁴⁶ „Los-von-Rom-Bewegung!“

ani božskou ani lidskou... Proč? „Abychom mohli beztréstně hověti náruživostem: chceme volnou lásku,⁷⁴⁷ rozluku.“ Rozluku manželskou, rozluku Církve i státu, rozluku vědy a víry, rozluku mravnosti a zákona Božího. To jest poslední pohnutka, poslední příčina, poslední cíl všeho boje proti víře a Kristu, emancipace těla!

Aby to vypadalo učeněji, přidá se ještě fráze: „Svoboda, tolerance, pokrok.“ Praví apoštol: „Buďte svobodní, kdyžťe sám Kristus svobodu zjednal, ale nezneužívejte slova svoboda za zástěru nepravosti!“ (Spoj 2Tm 2,16 s Ga 4,31)

Ve jménu tolerance šval proti katolíkům Locke a Voltaire, ve jménu svobody odstřeloval jako škodlivou zvěř nedávno mexický Calles, tak jako ve jménu rovnosti a bratrství vraždili tisíce klidných občanů ve Francii, když zmizela ze země „pověra“ (t. j. víra). Že máme dnes svobodu? Bolševické Rusko, hitlerovské Německo, rudé Mexiko, kde hrstka dobrodruhů znásilňuje celý národ, je smutným dokladem svobody 20. století. Či máme toleranci? Jakou? Vědeckou? Dokladem jsou vědecké polemiky, v nichž by každý utloukl toho, jenž myslí jinak než on. Politickou čili občanskou? Čti noviny různých frakcí a stran! Na lžíci vody by utopili každého, kdo není z jejich hnízda. Jen náboženskou „tolerancí“ se může dnes lidstvo honosit, pokud se jí rozumí lhostejnost ve víře nebo boj proti katolické víře. Jen jedinou svobodu dnes lidstvo má – svobodu lhaní.

Pohled' na posluchače onoho profesora. Počínají si jako na táboře lidu při řeči nějakého demagoga. Nezvyklí myslit, neschopni samostatného úsudku, tleskají a nadšeně hulákají ke každé frázi „svého člověka“, na jehož každé slovo jsou hotovi přísahat. Jen jeden zdá se býti sveden, sedí mlčky před ním a každé jeho slovo hltá, jako by to bylo evangelium – obraz mnohého podvedeného studenta.

Jeden holobrádek sedí stranou. V ruce pero, na kolenou papír. Nedostudovaný student bude si vydělávat chléb tím, že výklady svého dryáčnicka bude plnit sloupce „známého“ druhu časopisů a novin. I tento nedoučený junák bude jednou hulákat do světa: „Volná myšlenka“ a při tom házet kalem po každém, kdo se opováží volně myslit a nebude chtít otrocky myslit, jak mu bude ve svém plátku předpisovat on. Bude patřit k „hvězdám“ první velikosti, sám nezralý polovzdělanec učiní svými „populárními“ články „lidu“ přístupným a stravitelným, co učený dryáčnick „inteligenci“ podal zabalené v učeném rouše.

Holobrádek – a nešika. Svými nezralými články odhalí tajemství, odkud jeho učitel svou učenost čerpal. Prvním zřídlem jest mu Voltaire, jemuž již za jeho života abbé Nonotte dokázal přes

⁷⁴⁷ Socialista Bebel: „Žádáme nektar a ambrosii, rozkoše a nádheru, smavé tance rusalek. To žádáme pro všechny.“ Srov. BEBEL, August. *Žena a socialismus*. Praha: Tiskový výbor československé sociálně demokratické strany dělnické (čas. Zář), 1909. 533 s. BEBEL, August. *Žena v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*. Praha: Nákladem časopisu „Sociální demokrat“, 1896. 470 s. Dělnická knihovna. Sbirka spisů z oboru věd sociálních; sv. 3.

tisíc lží v jeho spisech⁷⁴⁸ a jenž dal svým přátelům radu: „Lžete, lžete, něco vždycky z toho uvízne“, ⁷⁴⁹ jenž měl heslo: „Zašlápněte tu hanebnici“⁷⁵⁰ (totiž Církev), jenž kalem a špínou pokálel, co nejčistšího v dějinách našel.

Druhé zřídlo lží: Haeckel, světový podvodník na poli věd přírodních,⁷⁵¹ jako jím byl Voltaire v oboru filosofie. Tisíce a tisíce duší připravil o víru ten i onen lhář – tím nebezpečnější oba, že své vylhanosti oblékli do roucha vědy. U Renana⁷⁵² se oblékla lež do roucha frází, v Temnu⁷⁵³ vystupuje v rouše historie, u jeho kolegy, autora Říma a Jedu z Judey,⁷⁵⁴ v rouše krásné literatury. Vědecká „novinka“, docela nedokázaná, je vítanou pomocnicí lži, jak důkazem jest Darwin, právě tak jako nečistota, kterou Zolovy spisy⁷⁵⁵ jen překypují.

Jak se ti líbí ti dva otrhaní posluchači vpravo? Jeden, zdá se, miluje více džbáněk než vědu a

⁷⁴⁸ Claude-Adrien Nonnotte, S. J. (1711–1793). *Réponse aux Éclaircissements historiques et aux additions de Voltaire* (Paris 1774).

⁷⁴⁹ »Mentez, mentez, il en restera toujours quelque chose!«

⁷⁵⁰ »Écrasez l'infâme!«

⁷⁵¹ V prvním vydání spisu *Natürliche Schöpfungsgeschichte* (1868, Přirozené dějiny stvoření) použil Haeckel identický dřevorez pro zobrazení raného vývoje zárodků tří různých obratlovců – psa, kuřete a želvy. „Ve skutečnosti darwinisté žádný přímý důkaz pro svoji teorii nemají. Důkazy, které můžeme číst v učebnicích jsou vesměs podvody. Hlavním důkazem, na základě kterého byla přijata Darwinova teorie je, že embrya některých obratlovců, během svého vývoje opakují vývoj druhů. Jako důkaz byly předloženy v 60. letech 19. století kresby Ernsta Haeckla, které dokazovaly podobnost embryí obratlovců. Haeckel však podváděl a obrazy embryí přizpůsoboval tomuto tvrzení. Navíc vybíral embrya takových druhů, které si byly více podobné a ta jež se lišila vylučoval. Ve skutečnosti nejranější stadia: oplodněné vajíčko, rýhování, gastrulace, u různých obratlovců, si podobná nejsou vůbec. Přitom Haecklův podvod byl odhalen už jeho současníky. Přestože embryologové celou dobu poukazovaly na neshody skutečnosti s Haecklovými obrázky, teprve 1997 bylo uznáno, že jde o podvod. To ovšem darwinistům nevadí a v učebnicích vycházejících v 21. století tento důkaz Darwinovy teorie stále uvádějí. To, že si jsou embrya obratlovců, v určité fázi vývoje, podobná je pochopitelné, neboť všechna mají hlavu, páteř, končetiny a dokud se více nevyvinula je tu určitá podoba. To přece není žádný důkaz pro opakování evoluce druhů, tím méně náhodnými mutacemi. Můžeme být jen udiveni a stydět se za století bezmyšlenkovitého kopírování něčeho, co vedlo k přetrvávání těchto kreseb ve většině učebnic.“ Srov. YAHYA, Hârun, BĚHAL, Vladislav a GIERTYCH, Maciej. *O evoluci: Sborník příspěvků na téma vznik života*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2010. 119 s. ISBN 978-80-7266-333-0.

⁷⁵² RENAN, Ernest. *Antikrist*. Praha: Tiskem a nákladem Dělnické knihtiskárny, 1897. 289 s. RENAN, Ernest. *Apoštolové*. Praha: Vzdělávací bibliotéka, [1896]. 372 s. Vzdělávací bibliotéka; Sv. 35. RENAN, Ernest. *Život Ježíšův*. Praha: Dělnická knihtiskárna, 1898. 288 s.

⁷⁵³ JIRÁSEK, Alois. *Temno: historický obraz*. Praha: J. Otto, 1915. 672 s. [Sebrané spisy / Alois Jirásek; 40].

⁷⁵⁴ MACHAR, Josef Svatopluk. *Řím: Psáno 1906-1907*. Praha: Grosman a Svoboda, 1907. 249 s. Knihy feuilletonů; 10. MACHAR, Josef Svatopluk. *Jed z Judey: [1905-1906]*. Praha: Šimáček, 1906. 236 s.

⁷⁵⁵ Cyklus 20 románů „Rougon-Macquartů. Přírodopisná a sociální studie jedné rodiny za druhého císařství. *Les Rougon-Macquart. Histoire naturelle et sociale d'une famille sous le Second Empire*“. Šťěstí Rougonů (La Fortune des Rougon, 1871), 1. román z cyklu Rougon-Macquartů, obsahuje autorův úvod k celému cyklu; Šťvanice/Kořist (La Curée, 1871–72), rozkoše a lesk Paříže; Břicho Paříže (Le Ventre de Paris, 1873), román z prostředí pařížské tržnice; Dobyť Plassansu (La Conquête de Plassans, 1874), krivolaké cesty ctižádostivého kněze; Hřích abbého Moureta/Poklesek abbého Moureta (La Faute de l'Abbé Mouret, 1875), láska mladého kněze, který trpí ztrátou paměti; Jeho veličenstvo Eugène Rougon/Jeho excelence Eugène Rougon (Son Excellence Eugène Rougon, 1876); Zabiják (L'Assommoir, 1877); Lístek lásky (Une Page d'amour, 1878), smyslná láska mladé dívky v příkrém rozporu s láskou k matce; Nana (Nana, 1880); Pod pokličkou/U rodinného krbu (Pot-Bouille, 1882), život v hlučném pařížském činžáku; U štěstí dam (Au Bonheur des Dames, 1883), životní dráha mladého a ctižádostivého obchodníka; Radost ze života (La Joie de vivre, 1884); Germinal (Germinal, 1885), román z prostředí horníků zobrazující vyhraněný konflikt mezi dělníky a majiteli dolů; Mistrovské dílo/Dílo (L'Oeuvre, 1886), obraz uměleckého snažení Paříže; Země (La Terre, 1887), velkolepá oslava země-dárkyně; Růžové poupě/Sen (Le Rêve, 1888); Lidská bestie/Člověk bestie (La Bête humaine, 1890), naturalistický román z železničního prostředí; Peníze (L'Argent, 1891), hrůza otroctví, kterým peníze působí na člověka; Rozvrat (La Débâcle, 1892), scény z prusko-francouzské války v letech 1870-1871 a Doktor Pascal (Le Docteur Pascal, 1893), poslední román z cyklu.

druhý by snad všecku učenost prodal za fajfku tabáku. Ale ti dva nenatropí alespoň tolik neštěstí, co otec lži za stolem. Co zamýšlí a kam vedou jeho nauky, ústy jeho apoštolů přednášené, ukazují oba junáci vzadu. Nůž, sekera, krev, oheň – anarchie, revoluce, zkáza kultury mravní i hmotné, zkáza všeho společenského řádu, jak je dokladem revoluce francouzská 1789 a bolševické Rusko dnes.

Jak by se asi vyjímal vedle našeho vyobrazení obraz Ducha sv.! Duch pravdy se snáší s nebe na hlavy těch, kteří milují pravdu, a osvěcuje je svými dary moudrosti, rozumu, rady a vědění, zatím co náš dryáčnický má své „světlo“ pod sebou, zahalené. Jemu přichází osvětlení ne s nebe, nýbrž odjinud, od ducha temnoty. Sv. Tomáš z Villanovy praví kdesi: „Nač anděl nepřijde vlastním rozumem, to poznává prostý věřící věrou.“ Právě tak bychom mohli říci: „Zatím co pyšný nevěřící svět si vyhrazuje monopol na moudrost, vzdělanost a učenost, tápe v temnotách bludu, kam ho vodí duch lži, a dítko, mající katechismus, stojí neskonale vysoko nad nimi. Duch sv. skrze víru mu sdělí, co nezbadají oni.“ Katolická škola, katolická filosofie a bohosloví, Augustin, Albert, Tomáš a všichni mužové osvětlení světlem sv. víry jsou jako slunce vůči oněm břidilům a podvodníkům, kteří jako bludičky vedou své posluchače nikoli ke světlým výšinám vědění, nýbrž do močálu mravní hniloby.

P. Marianus

Vexilla Regis prodeunt...⁷⁵⁶

Přeložil P. Konrád M. Kubeš T. J.

Hle, prapor Králův již se stkví,
plá jasně kříže tajemství,
jímž Pán se smrti podrobil,
nám smrti život vydobyl.

Své Srdce hříšným otevřel,
když na Golgotě za nás mřel,
a z boku prýští s vodou krev,
by usmířen byl Otcův hněv.

Již stalo se, co David zřel,
co ve své písni věrně pěl,
že trůnem stal se Kristu kříž,
jímž založil svou věčnou říš.

Ó strome krásný, vznešený,
ty nachem Krále zdobený,
pro svaté údy Kristovy
sám vybrán z všeho stromoví!

Ó, vítěj! Světa výplata,
jež v ramenou tvých rozpjata,
jest věčným Otcem přijata
a peklu kořist odňata.

⁷⁵⁶ *Posel Božského Srdce Páně: Měsíčník pro šíření úcty k B. Srdci Páně, orgán apoštolátu modlitby a Sdružení smírných obětí.* 1938, č. 4, s. 73.

Ó kříži, naděj jediná,
bud' vítán v pašijový čas,
dej zbožným milost přehojnou,
všem hříšným odpusť a je spas!

Trojice, zdroji spasení,
kéž chválí tě vše stvoření,
tys dala slávu kříže nám,
dej dospět k jeho odměnám.

**Promluva u příležitosti přijetí do Mariánské družiny
o svátku Neposkvrněného Početí 8. prosince 1938
v klášteře Milosrdných sester svatého Karla Boromejského
ve Frýdlantě nad Ostravicí⁷⁵⁷**

„Milé sodálky a čekatelky!

Nikdy mi netanou na mysli tak živě slova sv. Bernarda, tohoto velkého ctitele a chvalořečníka mariánského, jako když mi jest dopřáno mluvit k věřícím o Matce Boží ve svátek jejího Neposkvrněného Početí. Světec začíná jednu řeč o svaté Panně slovy: „Nic mi nepůsobí větší radost, nic větší starost než mluvit o vznešenosti nejbl. Panny.“ Nic větší radost – pochopitelně... kdo by nemluvil rád o tom, koho miluje! Nic větší starost – jde-li o to, aby o vznešeném předmětu mluvil tak, jak jest hodno a důstojno. Tak i já dnes...

Radost... Těší mne, že mohu tento svatý den trávit ve vašem středu – těší mne, že tohoto odpoledne mohu k vám mluvit o Královně našich srdcí. Tuto chvíli, co já mluvím k vám, tisíce a tisíce očí v nesčetných kaplích a kostelích hledí na ozářený oltář nebeské Královny, sta kazatelů rozněcují mladistvá srdce láskou k ní, našemu nebeskému ideálu, na sta srdcí se chystá navždy zasvětit se jí, Královně lilií, a její svaté službě, tisíce srdcí uchovávají po celý život blahou vzpomínku dnešnímu svátku, tisícové obnoví dnes své svaté sliby a načerpají svatého nadšení na další životní pouť. My pak, spojeni v duchu s nimi, shromáždili jsme se dnes jako dívky jedné nebeské Matky, abychom jí osvědčili lásku a oddanost svých milujících srdcí. Oni snad v nádhernějších svatyních, ale láskou k nejsvětější Panně jsme si rovni všichni, v lásce k ní závodíme spolu s nimi, a Královna srdcí hledí tuto chvíli na nás stejně jako na ně; a neví-li o naší domácí slavnosti nikdo kromě Boha, kromě ní a andělů v nebi, jsme přece jisti, že přijme naše srdce se stejnou láskou jako srdce všech těch, kteří dnes shromážděni kolem jejího trůnu osvědčují a přejí: „Bud’ matkou mou, Maria, štěstí moje, tvým dítětem chci povždy být...“

S radostí jsem přispěchal mezi vás. Jakmile jsem dostal pozvání, má první myšlenka byla: „Zase tedy v Dětském ráji, zase u Jezulátka.“ Bedřichův ústav se nedá bez Jezulátka myslit. Osudy vašeho ústavu i váš život v ústavě, to vše je tak těsně spjato s Jezulátkem, vše se soustřeďuje kolem něho. Kamkoli se podíváme, všude se s ním shledáváme. Jeho milostná soška trůní v kapli, v

⁷⁵⁷ KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948, s. 237-246.

pracovnách, v noviciátě, v jídelně, v nemocnici, v zahradě, všude. Před jeho milostnou soškou konáte své ranní a večerní modlitby. Než jdete na lůžko, dáte ještě Jezulátku společně poslední sbohem a dobrou noc v Dětském ráji. Sotvaže ráno vstanete, zaběhne nejedna před ranní pobožností do toho milého zákoutí na choru. První svíce ráno rozžata a poslední večer zhasnuta v Dětském ráji. Jezulátko jest skutečně králem celého tohoto domu, králem vašich srdcí...

Ale tam, kde Ježíš jest Králem, je jeho Neposkvrněná matka Královnou –

Úcta k Jezulátku jde ruku v ruce s úctou mariánskou – Maria Panna nám Ježíška dala, Maria Panna nás k němu i vede – naše Prostřednice – Skrze Marii k Ježíškovi – –.

A když se on chtěl stát naším bratrem a jedním z nás, jest přirozeno, že jeho Matička jest i Matkou naší – –.

Tedy Královna, Prostřednice a Matka ...

Nikde není patrna pravdivost tohoto slova jako ve vašem domě.

A) Maria Panna – především naše Prostřednice, naše cesta k Ježíšovi – – –

Zamysleme se napřed nad tím, proč a jak jest úcta k Ježíškovi spjata s úctou k Marii Panně. Mohl bych na to odpovědět jediným slovem a otázat se: „Pověz mi, proč jest spojena Matka se Synem... Matka Boží s výkvětem svého panenského lůna...“ Člověk se dá myslit bez bratra, bez sestry, bez druhá, bez manželky, ale nikdy ne bez matky. Vtělený Syn Boží? Mohl být a byl bez pozemského otce, ne však bez rodné matky; a ta s ním byla spjata již ve věčných úradcích Božích. Ráno při mši svaté jste slyšely v epištole slova: „Hospodin vládl mnou na počátku cest svých...“

„V mysli svojí od věčnosti radujíc se, Maria, tvoji krásu, tvoje ctnosti láska Boží patřila...“ V mysli Boží, v úradcích trojjediného Boha, trůnila spolu se vtěleným Synem jeho panenská Matka. V ráji spolu s Osvoboditelem slíbil Hospodin i tu, která ho lidstvu dá. Spolu s ním zvítězí ona nad svůdcem, jenž svedl naši nešťastnou pramáteř, jenž spolu s ní a skrze ni na nás uvalil hřích i všechnu bídu, pod kterou sténáme, hřích, jehož ona byla prosta, jediná ze všech synů a dcer Eviných, jak nám připomíná dnešní přesvatý den. Skrze ženu hřích, skrze ženu vykoupení; skrze ženu smrt, skrze ženu život; první žena prostřednice zkázy, druhá Eva prostřednice spásy, milosti a nadpřirozeného života, sama veskrze dokonalá, krásná, svatá, Neposkvrněná, a tato její krása nás zve k následování. „Ty, který jsi běžel za Evou pode jeho satana, spěj v mých šlépějích do náručí Vykupitelova, na milující srdce Ježíšovo, k tomu, kterého já jsem ti zrodila.“ Proroci mluvili o Mesiášovi, mluvili i o jeho Matce. Ve svém pozdravu spojuje Alžběta Marii Pannu s požehnaným plodem jejího lůna, v jeskyni uzřeli pastýři vedle jesliček sv. Pannu, králové našli božské dítě na klíně jeho Rodičky, v chrámě se obětoval Pán nebeskému Otci v náručí své Matičky, v jejím náručí se dal nést do Egypta, celý skrytý život trávil po jejím boku, a na Golgotě jest jeho vykupitelské smrti přítomna ona, Matka Bolestná. Kdo se chce dostat k Vykupiteli, musí jít k Marii; kdo chce

najít božské dítě, musí je hledat v jejím náručí.

O posledním médkém králi, Astyagovi, sděluje pověst, že viděl ve snách, jak z prsou jeho dcery [Mandané] vyrůstá vinný kmen... Jeho dcera dala život Kyrovi, perskému králi, jehož dobře znáte z biblické dějepavy, králi, který osvobodil lid Hospodinův, strádající v babylonském zajetí. Pro své hříchy upadl v jármo nepřátel, Kyrovým vítězstvím a blahovolností z něho vysvobozen... Všechno lidstvo svou vinou upadlo v jármo satanovo, zásluhami Spasitelovými z něho vykoupeno, a toho Osvoboditele zprostředkovala lidstvu Maria! „Já jako vinná réva vydala jsem vůni líbeznou...“ (Sir 24) Eva nás rajským plodem otrávila, její Neposkvrněná dcera nás přivedla k životu nápojem života, který z nebeské révy připraven nás v Eucharistii tajemným vínem osvěžuje a sílí...

Maria, hvězda jitřní... Objeví-li se na obloze za svítání jitřenka, víme, že slunce přijde za ní co nevidět. I v duši svítá, když do ní zavítá úcta mariánská... taková duše nemá již k Ježíšovi daleko. Maria Panna, naše prostřednice, a proto hodná vši naší důvěry... Maria Panna – zlatá síť, kterou nebeský rybář chytá rybky – nesmrtelné duše – – –

Proto jest nejsv. Panna nazývána útočištěm hříšníků. Kdekdo ví, co jsou Lurdy... Který věřící by nebyl slyšel o onom milém poutním místě v Pyrenejích, kde Prostřednice milostí plnými rukama udílí tělesné zdraví! Uzdravení nemocných... Méně známo a méně navštěvováno jest jiné francouzské poutní místo, chrám Panny Marie Vítězné [Basilique Notre-Dame-des-Victoires] v Paříži. Tam uděluje Maria milosti pro duši, nikoli pro tělo. Anály bratrstva nejčistšího Srdce Panny Marie [L'archiconfrérie du Très-Saint et Immaculé Cœur de Marie], u onoho chrámu zřízeného [knězem Charles-Éléonore Dufriche-Desgenettes], zaznamenávají celé desettisíce obrácení, dosažených přímlovou nebeské Orodovnice. Útočiště kajících hříšníků... Sudťe samy, co jest víc, vrátit někomu na několik let zdraví těla, nebo na věčné časy zdraví duše? Útočiště hříšníků... přivádí k božskému pastýři zbloudilé ovečky, přivádí je k němu nikoli metlou, nýbrž se vši něžností a láskou milujícího mateřského srdce a zaručuje jim, že nikdy již od něho nezbloudí, dokud zůstanou vroucí láskou přivinuti k ní. To jest hlavní a nejkrásnější úřad naší všemocné Prostřednice v nebesích: přivádět na cestu spásy ztracené, přivádět k svému božskému Synu zbloudilé – ne jako k trestajícímu Soudci, nýbrž jako k milosrdnému a odpouštějícímu Spasiteli.

B) A což ten, kdo si může říci, že s milostí Boží nikdy Ježíše neopustil? Tomu pravím: „Chceš-li vytrvat, nespouštěj se úcty mariánské...“ Maria tě k Ježíšovi přivedla, naučila tě Ježíše milovat, Ježíš se stal Králem tvého srdce, Ježíšova Matka budiž jeho Královnou – a jako Královně svých srdcí jsme jí povinni naprostou oddaností.

Ve službách Královny andělů – –

„Volím si tě dnes za Královnu, Přímlovkyni a Matku – –“

Vojíni ve službách milovaného krále předstihují druh druhů oddaností, horlivostí, obětavostí –

předstihují se, kdo pro něho více vykoná. Co jim bude odměnou? Stalo se kdysi, že jeden tážán odpověděl: „Mně postačí, že můj král je se mnou spokojen.“ To budiž i odměnou našich služeb! „Chceme vše konat pro Ježíška a pro tebe, chceme se stát hodnými tvé lásky čistotou srdce, skromností, poslušností, vzájemnou láskou, pevnou vírou – ctnostmi, jež zdobily tvé nejčistší srdce – –“

Láskou hoří k tobě, Máti, srdce mé,
nic nežádám sobě leč jen lásky tvé...

To nám bude největší odměnou: radostné vědomí, že jsme tobě ke cti a ne k hanbě, že jsi s námi spokojena a že chceš být s radostí Královnou našich srdcí –

Spokojena s námi – Alexander Veliký slyšel jednou, na čem si zakládá jeden jeho vojín... že prý má stejné jméno jako král. Když však zvěděl, že svým životem nedělá králi nikterak čest, zavolal ho a řekl: „Buďto změníš své chování nebo své jméno.“ Sodálky Mariánské! Právě dítko mariánské se přičiňuje ze všech sil, aby neurazilo nikdy ani očí sv. Panny, ani jejího Božského Syna, jak se modlíme v zásvětné modlitbě – vynasnažuje se, seč síly stačí, aby nezavdalo nikdy příčiny, by nebeská Královna mu musila říci totéž, co onen král svému vojínovi. Královna lilií... Její trůn v nebi zdobí lilie... duše bezúhonné a čisté, které po jejím příkladě si chránily lilii... I vy chcete být jednou ozdobou jejího trůnu; pak ale nezbytná podmínka: být a zůstat lilií – po příkladě a s pomocí nejsv. Panny. Být nejen jménem, být i životem sodálkou a dítkem Marie Panny!

C) Dítkem Marie Panny – Právem se nazýváme dítkami Panny Marie – my všichni, vykoupení drahocennou krví jejího božského Syna. Ježíškova Matička Matkou naší – Nečiní nám toto slovo Ježíška bližším? Když máme společnou Matku, když jeho Matka tělesná jest naší Matkou duchovní, pak tvoříme všichni skutečně spolu i s Jezulátkem jedinou rodinu, pak je dvojnásob pravda, co zpíváme: „Ty jsi náš, a my jsme tvoje Ježíškova legie – –“ Místo „legie“ můžeme též plným právem říci: „Ježíškova rodina“ – –

Ne sobě... nám zrodila Maria Panna božské dítko! Ale protože nemůže být matka od dítky odloučena, nezbývá, leč aby spolu s ním mezi nás přišla a věčně mezi námi dlela jako milující matka – Pohleďte na milostný obraz Královny Svatohostýnské! Na jedné ruce chová našeho korunovaného Krále, a druhá ruka rozpjata – k nám – – jako by nás zvala a chtěla přivinout spolu s Ježíškem na své mateřské srdce – své božské dítko i své duchovní dítky obejmout a pojmout do téhož náručí – –

Co jiného můžeme své nebeské Matce dát a co jiného od nás žádá leč lásku? Milovat ji po Kristu láskou největší, milovat ji veškerým žářem a entusiasmem, jehož jest schopno mladistvé milující srdce, vši vroucností nezkažené duše – dříve, než láska světa, láska hříšná se bude o naše srdce ucházet, a pak mluvit jako sv. Anežka: „Přicházíš pozdě! Mé srdce již zadáno, patří jinému –

svou lásku jsem již jiným zaslíbila...‘ Ježíšovi a Marii! Své nebeské Matce, Králi a Královně svého srdce! Jsou jimi a zůstanou jimi na věky! Té lásce svaté zůstanu věrná až do skonání a jsem jista, že nebeská Matka mi vyprosí i milost vytrvání, jen když zůstanu věrna tomu, co jsem jí ve svaté chvíli slíbila.‘

Verdaguer, katalonský pěvec, stojí u večer svého trpkého života, a vzpomíná... Jediná vzpomínka mu vykouzlí úsměv na jeho zvadlé tváři – vzpomínka na Marii, již byl zasvěcen a již věrnost po celý život zachoval. Představuje si svůj život jako album, jež v mladých letech nesl k Marii, a Maria

„...v záhlaví na první stránku

jméno Ježíš napsala.‘

Pak jde se svým albem k Ježíškovi, a Pán do něho vepsal

„...jedno jméno jen,

jméno svojí svaté Matky,

bych v něm čítal noc i den.‘

Když pak se mu anděl nabízí, že i on mu vepíše něco do jeho alba, odmítá... ta dvě jména mu dostačí v životě i ve smrti.

Ježíš a Maria – – –

Skrze Marii k Jezulátku – – –

Proto ve vašem ústavě spolu s Jezulátkem kraluje a jest milována i Maria – –

Toho důkazem jest ústavní kaple, zasvěcená jejímu Neposkvrněnému Početí. Toho důkazem dnešní svátek, ve vašem domě nejsvětější den celého roku. Bývalé chovanky se sjíždějí dnes do milého ústavu, a když nemohou, posílají pozdrav a zásvětnou modlitbu. Toho důkazem, že v předvečer tohoto dne, kdy se církev po celém světě modlila první nešpory velkého svátku, byla před lety korunována milostná socha vašeho Jezulátka, abychom si uvědomili, z čí rukou jsme Jezulátko dostali. Toho důkazem i Mariánská družina, ve vašem ústavě zřízená a Neposkvrněnému Početí zasvěcená, toho důkazem i vy, které tu stojíte, abyste se v Družině službě nebeské Královny navždy zasvětily.

Dítkami Marie Panny, jak jsem řekl, jsme všichni my, pro které Pán cedil krev. Proč se tedy členové Mariánské družiny nazývají zvláště „dítkami Mariánskými“? Proč vůbec vstupovat do Družiny? Abyste se vzájemným příkladem povzbuzovaly k úctě a lásce Marie Panny, abyste takto ještě horlivěji nebes Královně sloužily, abyste byly s to i apoštolsky pracovat, a tím způsobem osvědčily, že chcete být v pravém slova smyslu dítkami Marie Panny, hodné tak vznešené Matky. To jest cíl Družiny, to úkol a povinnost sodálek.

Jen vytrvat... to jest, co vám zvláště na srdce kladu. Nestačí začít; začali mnozí, ale kolik

jich ‚zemdlelo na cestě‘, nedošli cíle! Vzpomínám na přesmutný případ, před lety... Dívka, jež spolu s jinými se v této kapli zasvětila nejbl. Panně – opustila ústav, a po čase kvůli sňatku se zřiká víry a vrací stuhu, kterou jsem jí v tento svatý den kolem šíje před tímto oltářem zavěsil... jakoby vracela poukázku na občanství v nebeském Jerusalemě.

Vytrvat... hlavně až opustíte ústav! Nemáte tušení, jaká nebezpečí číhají v tom zrádném zákeřném světě na dívčí duši. Loďka vašeho života bude jistě nejednou zmítána vlnami, bouří hnána na útes, tažena do víru... co dělat, nechceš-li zahynout? Nespouštěj oči s hvězdy mořské, nikdy se nespust' Marie! Znáte píseň Oceánem pluje loď... Proste v těžkých chvílích svou nebeskou Ochránkyni: „Nezapadej za mraky, hvězdo krásná, zářivá...“⁷⁵⁸ Pomněte vždy slov světce, jímž jsem promluvu začal – slov, jež týž katalonský básník, o němž právě byla řeč, uvedl do veršů:

‚Lodička tvá-li tone již tady
v života bouři, ty neumdlívej,
Maria hvězdou jest mezi mraky,
k hvězdě se dívej, Marii vzývej!‘

Marii vzývej – Chceš-li si na životní pouti uchovat víru, nejdražší poklad své duše, vzývej, uctívej, miluj Marii – zůstaň jí věrna, a zůstaneš věrna i jejímu božskému Synu, jemuž jsi při křtu svatém věrnost až do smrti přísahala.

Marii vzývej – chceš-li si v bouřích života uchovat svatou čistotu, nejkrásnější ozdobu dívčí duše, vzývej, uctívej, miluj Marii a následuj ji – ‚Chraň nám vždy lilii, nechat' se rozvíjí v lásky tvé paprscích, v pouště tmách zářících...‘

Marii vzývej – Chceš-li zvítězit v pokušení, hledáš-li útěchu v utrpení, vzývej, uctívej, miluj Marii, a utíkej se k ní – ‚Dej, ať silný láskou tvojí zvítězíme v každém boji –‘

Marii vzývej, k ní ruce spínej – a ta, jež nás hříšné vede k Jezulátku zde na zemi, přivede nás očištěné jednou na božské Srdce svého Syna v nebesích...“

⁷⁵⁸ Oceánem pluje loď, u břehu ji doprovod', hvězdo mořská zářivá, noc už vody přikrývá. Nezapadej za mraky, veditelko našich cest, děsí nás tmy přízraky, jen ty můžeš k cíli vést.
Zesílil se větru ván, rozbouřil se oceán, vlny lodí zmítají, mraky ohněm šlehají. Nezapadej za mraky, veditelko našich cest, děsí nás tmy přízraky, jen ty můžeš k cíli vést.
Kristus k prosbám Marie, kyne žvlům, tiší je, mlknou mračen hovory, světla se obzory. Nezapadej za mraky, veditelko našich cest, děsí nás tmy přízraky, jen ty můžeš k cíli vést.

Ranní rozjímání P. Konráda Maria Kubeše 8. prosince 1943 na Velehradě⁷⁵⁹

„Byl svátek Panny Marie bez poskvrny počaté⁷⁶⁰ – Několik let potom, co jsem psal předmluvu k prvnímu vydání⁷⁶¹ – – – Na Velehradě – – – Dříve, daleko dříve, než domácí zvon budil celou kolej k rannímu rozjímání, jsem byl vzhůru, a při prvním úderu jsem spěchal do zahrady. Na nebi rozseto hvězd, měsíční světlo jich třpyt nikterak netlumilo, bylť právě nov – a já zase zabloudil do širého vesmíru, na ty vzdálené světy, mihotající se o závod na černé báni. Na západě Orion... Již se silně skláněl k obzoru, přesto ještě celý viditelný – jeho nádherný pás, červená ohromná Beteigeuze, bílý žhoucí Rigel... Pod ním modrý Sirius, jen jen zapadnout pod horizont, nad ním žlutá Capella, rudý Aldebaran, a mezi nimi jako na návštěvě tentokráte vzácný host, rudý Mars. Nebyl však sám, jenž přišel letos zkrášlit noc před milým svátkem. Jupiter nablízku jasného Regula v souhvězdí Lva, a jitřenka v souhvězdí Panny... přišly najednou oslavit velký a svatý den –

Hvězda jitřní, zářící zlatožlutým svitem, vedle ní bělostná Panna, a naproti Panně neforemný Havran, symbol černého knížete temna, jako by se chystal na Pannu se vrhnout. Duše mimoděk vzpomíná slov, která se církev dnešního svatého dne po širém světě tolikrát modlí v hodinkách: „Ona (vítězná Panna) potře hlavu tvou, a ty úklady činiti budeš patě její...“ Bezděky pohlédnu vzhůru; tam mezi Velkým a Malým vozem kroutící se Drak (Had), jako by se plazil, a jeho špičatá hlava u nohou Lyry; škoda, že alfa Lyry, bleděmodrá Vega zářící na horizontu, jako by právě vycházela, nesvíí zeleně, barvou naděje. Jako zpěv lyry připadal prarodičům zaslíb Hospodinův: „Ona potře hlavu tvou –“ A opodál, vlevo, mariánské souhvězdí, takřka monogram jména Maria (Kassiopeja), obráceno přímo k pekelnému plazu – – A věničitá bledá Koruna blízko oranžového Arkturu jakoby chtěla říci: „Ano, vítězství jest jisté, ale v dáli, v mlhavé daleké budoucnosti...“

Sváteční rozjímání jsem tehdy konal pod hvězdnatým nebem, i přípravu k nejsv. oběti. Od těch obrovských světů k malé nepatrné hostii... Hvězdy, vesmír, to vše hlásá tak výmluvně Boží moudrost, velikost a moc... A ta nepatrná hostie? Ta zase hlásá jeho lásku.“

⁷⁵⁹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 7-8. Exerciční knihovny č. 4. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁷⁶⁰ Ve středu 8. prosince 1943.

⁷⁶¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.

Uctíváme Srdce Marie Panny!

Srdce Mariino⁷⁶²

Taž se, proč uctíváme Srdce Ježíšovo – –

Když se úcta k Božskému Srdci Páně, pěstovaná dotud od několika málo omilostněných světců, začala šířit mezi věřící lid – na podnět sv. Markety Alacoque, pomocí a přičiněním bl. Klaudia Colombiera T. J., prvního lidového apoštola této úcty – setkala se namnoze s neporozuměním, někde i s odporem a zjevným nepřátelstvím, zvláště u jansenistů, bludařů 17. a 18. století, odpůrců úcty mariánské a zvláště jejího Neposkvrněného Početí. A přec je tato úcta věroučně (dogmaticky) docela nezávadná. Namítá-li se proti ní, že sídlem lásky (sensitivní, citové) není srdce, nýbrž jiný orgán, dlužno mít na paměti, že otázka věroučná nebo liturgická nemá s fyziologií (naukou o životních úkonech) zhola co dělat. Srdci Ježíšovu se klaníme, protože jest (jako celá jeho lidská přirozenost) spojeno s druhou božskou osobou, nerozdílně a na věky, od okamžiku, kdy Duch sv. jeho člověčenství vytvořil v lůně panenské Matky. Jako uctíváme a klaníme se nejdražší Krvi Spasitelově nebo jeho svatým ranám, tak uctíváme i jeho božské Srdce.

Proč právě Srdce? Zase odpovídám otázkou: „Proč krev? Proč rány?“ – Ne pouze pro spojení s druhou božskou osobou – s ní jsou spojeny všechny části jeho lidské přirozenosti. Nejdražší krev se stala předmětem úcty věřícího lidu proto, že jest výkupnou cenou za naše hříchy; svaté rány proto, že nám připomínají přehořké utrpení Spasitelovo. A srdce? Srdce jest v řeči všech národů symbolem lásky; připomíná nám tedy Srdce Ježíšovo nekonečnou lásku vtěleného Syna Božího k nám.

Klaníme se tudíž a uctíváme Srdce, které v prsou Spasitele bilo a bije, které bylo a jest zdrojem jeho nejdražší krve, výkupné ceny našich duší, které bylo na kříži kopím vojínovým otevřeno – toto Srdce uctíváme předně a hlavně jako symbol vykupitelské lásky Kristovy, za druhé jako symbol veškerého jeho vnitřního života, tedy všech ctností, kterými se lidská duše Syna Božího stkvěla. I ve všední řeči bývá slovo „srdce“ symbolem vnitřního života. Neříkáme: „To jest zlaté srdce, zlatá duše?“ Ne pouze: „On má zlaté srdce...“ Tak může být srdce představitelem celé osoby jako její jméno.

Tím dán klíč k pochopení úcty k nejčistšímu Srdci Panny Marie. Nejčistší Srdce... Tu a tam se říká „neposkvrněné Srdce“. Nespustíme-li se zřetele nekonečný rozdíl mezi vtělenou

⁷⁶² P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Uctíváme Srdce Marie Panny! Srdce Mariino. *Hlasý svatohostýnské*. 1943, č. 1, s. 5.

božskou osobou Syna Božího a mezi Matkou Boží, která jest pouhý tvor jako andělé nebo my, uvarujeme se vší nepřesnosti.

Srdce Ježíšovo bychom mohli uctívat pro ně samo – Církev toho však nečiní, jak z předešlého zřejmo. Srdce Marie Panny uctíváme v ý h r a d n ě jako symbol, a to

1. jako symbol její nejčistší lásky k Bohu, a pak i její mateřské lásky k nám – lásky nad niž větší nebylo a nebude nikde, vyjma jediné Srdce jejího božského Syna;

2. jako symbol jejího v n i t ř n í h o ž i v o t a , její svatosti, dokonalosti a ctností – v čemž se jí nikdo nevyrovná, nikdo kromě Krista Pána nepředčí.

Červánky naší pobožnosti

Srdce Mariino⁷⁶³

Od Písma přecházíme k t r a d i c i . Může-li katolický bohoslovec pro své tvrzení najít doklady v tradici (ústním podání... ve spisech sv. Otců a učitelů církevních), když jich nenajde v Písmě, má vyhráno – a je na tom tím lépe, čím starší a čím hojnější svědectví najde. Jde-li o p o b o ž n o s t i , jest samozřejmo, že jsme odkázáni výhradně na tradici – v Písmě sv. nenajdeme jiného leč p o d k l a d k nim; jak pověděno v minul č. na str. 25. Nikdo nebude tak bláhový, aby chtěl z Písma doklady, že věřící za dob apoštolských uctívali nejsv. Svátost, Srdce Páně, Marii Pannu způsobem naším. Pobožnosti se ponenáhlu vyvíjely i pučely z věrouky (z pravd sv. víry) jako osení ze zasetého pole neb jako ratolesti z živého stromu.

Najít tedy nejstarší doklady naší úcty! Čtu-li v dějinách pobožnosti k Nejčistšímu Srdci Panny Marie jména Ambrož, Augustin, Lev Vel., Eadmer, nelze jinak než označit tento zjev za nerozumné přehánění. Uvedení světci a učitelé církevní mluví pouze o c t n o s t e c h nejsv. Panny. Nepokročili tedy ani o krok dále než sv. Lukáš, ledaže jeho slova rozváděli. O Srdci Panny Marie ani zmínky. Sv. Jan Damašský sice praví v 1. řeči o Narození Panny Marie: „Tvé srdce vyniká čistotou bez poskvrny, žije jen rozjímáním o Bohu a láskou k němu.“ Leč ani jeho výrok nepokročil dál než slova mariánského evangelisty, uvedená na str. 26. Otcové a učitelé církevní mluvili pouze o ctnostech Rodičky Boží. Je tudíž podoba mezi pobožností k Srdci Páně a k Srdci jeho panenské Matky. O ctnostech božského Spasitele rozjímali, psali a je následovali od pradávna. Ale než došlo k tomu, aby věřící jeho vnitřní život uctívali v symbolu jeho nejsv. Srdce, uplynulo mnoho věků.

Kdy lze mluvit o prvních zásvitech pobožnosti k nejč. Srdci sv. Panny? Vznikla skoro současně s pobožností k Bolestné Matce Boží. O nemnoho později, ale šířila se daleko volněji. Vždyť ani dnes není tak oblíbená a obvyklá jako pobožnost k sedmi bolestem Matky Vykupitelovy!

Ve spisech přičítaných neprávem sv. Bernardovi (Chvalozpěv k bl. Panně Bohorodičce a Rozjímání o modlitbě Zdravas Královno) se objevují dvě zmínky: „Otevř, Matko milosrdenství, bránu nejdobrotivějšího Srdce svého vzdechům a prosbám Adamových synů... Jaký div, ó Paní naše, je-li útěcha kanoucí z tvého Srdce tak hojným olejem milosrdenství zkropena...“ Druhý výrok: „Ó Paní naše, jež sladkostí svou uchvacuješ lidská srdce (my bychom řekli: srdce věřících), zdaž jsi i mé srdce neuloupila? Ó uchvatitelko srdcí, kdy pak mi mé srdce vrátíš?... Nerozeznám srdce své

⁷⁶³ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Červánky naší pobožnosti. Srdce Mariino. *Hlasý svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 45-46.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Červánky naší pobožnosti. (Srdce Mariino.). *Hlasý svatohostýnské*. 1947, č. 1, s. 2.

od tvého, a nedovedu jiného žádat leč za Srdce tvé. Spolu s tvým mé srdce říd'..." Sv. Bernard zemřel r. 1153; tato díla jemu mylně připisovaná jsou o něco pozdější.

Františkánský kazatel Konrád Saský († 1279), současník sv. Tomáše Aq. a sv. Bonaventury, líčí ve spisku Zrcadlo nejbl. Marie Panny sklíčenost jejího srdce pod křížem Ježíšovým, aniž slovo „srdce“ vyslovuje. Podobně autor spisku Důvody lásky (Stimulus amoris), připisovaného mylně sv. Bonaventurovi. V pravých spisech tohoto světce najdeme místo, kde přirovnává Srdce Matky Boží k arše úmluvy. V témže století žila sv. Gertruda a sv. Mechtilda, mystické omilostněné benediktinky, známé z dějin úcty Srdce Páně. O nich podrobněji příště, a pomíjejíce chudé století 14. přejdeme ihned ke stol. 15. Stačí vyslovit několik jmen: Gerson, sv. Bernardin Sienský, ctih. Dionysius Kartusiánský, cisterciácký opat Mikuláš Salicetus.

Gerson, kancléř pařížské university, nadšený obhájce Neposkvrněného Početí proti tehdejším popěračům, světlo kostnického církevního sněmu a vřelý zastánce reformy církve (tehdy západní rozkol a dvojice případně trojice papežská) píše r. 1429 Výklad chvalozpěvu Magnificat. Přirovnává v něm Srdce sv. Panny k ohnisku, které stále plápolá aniž se stravuje, a k oltáři zápalnému, na němž obětovala nebeskému Otci svého božského Syna. Sv. Bernardin († 1444), františkán, má v řeči o svátku Navštívení Panny Marie delší stat' o jejím Srdci zaníceném láskou, stat' plnou nadšení, vroucnosti a lásky, první nám dochovanou chvalořeč o Srdci Matky Ježíšovy. Církev ji čte v kněžských hodinkách na svátek Srdce Marie Panny. „Co lepšího nad poklad Boží lásky, kterou hořelo plamenné Srdce sv. Panny? Z tohoto Srdce jako z výhně Boží lásky pronesla blažená Panna sedm slov, slova nejhoroucnější lásky. První slovo jest slovo lásky odlučující (separantis, od tvorů), druhé jest slovo lásky přeměňující (transformantis, v Boha), třetí jest slovo lásky sdílející (communicantis), čtvrté jest slovo lásky plesající (jubilantis), páté jest slovo lásky mající zálibu ve věcech nebeských (saporantis), šesté jest slovo lásky soucitné (compatientis), sedmé jest slovo lásky dokonávající (consummantis).“⁷⁶⁴ Konečně ctih. Dionysius („doctor exstaticus“) mluví o vnitřním životě, zvláště o radostech Matky Vykupitelovy tak vroucně, že daleko předčí sv. Ambrože, a tak něžně, že nelze snadno jeho překrásné stati přeložit. Viz na př. O důstojenství a chválách nejbl. Marie Panny kn. I. čl. 23. – To vše jsou červánky naší pobožnosti; na úsvitě... Rozmach vyhradila Prozřetelnost věkům pozdějším.

R. 1943 jsem byl žádán redaktorem Hlasů, abych uveřejnil něco o pobožnosti k nejčistšímu Srdci naší nebeské Královny. Milerád jsem vyhověl, ale sotva se objevily tři články, bylo vydávání Hlasů nacistickou vládou zastaveno. Teprve po čtyřech letech můžeme pokračovat. Jak mnoho se za tu krátkou dobu změnilo! Pro nás je nejdůležitější, že r. 1946 zaveden svátek nejč. Srdce P. M. pro

⁷⁶⁴ Pozn.: V knize O chválách nejbl. Marie Panny mylně připisované sv. Albertu Vel. († 1280) jest též pěkná stat' o sedmi slovech Matky Boží, I. V. c. 31.

celou církev; a po prvé slaven toho roku 22. srpna.

Pověděli jsme si již, že první zásvity naší pobožnosti možno postřehnout ve stol. 13. u františkánského kazatele Konráda Saského († 1279), a snad již koncem stol. 12. u autora „Rozjímání o modlitbě Zdravas Královno“, které bylo mylně přičítáno sv. Bernardovi († 1153), jsou o několik desítek let pozdější. Ve stol. 15. přicházejí v úvahu sv. Bernardin Sienský, A. Dionisius Kartusiánský, cisterciátský opat Mikuláš Salicetus a slavný bohoslovec Gerson, kancléř pařížské university.

Vraťme se ještě k století 13. Tehdy dvě omilostněné duše předběhly křesťanstvo o celá staletí. Klášter cisterciáček Helfta u Eislebenu v Sasku, kolébka pobožnosti k Srdci Páně, stal se semeništěm spřízněné pobožnosti k Srdci Panny Marie. Nikoli „náběhy“, jak jsme do té doby pozorovali, nýbrž pobožnost v plném rozsahu. Sv. Gertruda, zvaná Veliká, mladší († 1302), na rozdíl od starší Gertrudy, tehdejší představené... Sv. Gertruda, sklíčená neustálými nemocemi, na lůžku omilostněná mnoha zjeveními, pěstovala pobožnost k Srdci Páně. Její nejmilejší přítelkyně, sv. Mechtilda, sestra abatyše Gertrudy starší, pěstovala pobožnost k Srdci Panny Marie († 1299).

Soukromá zjevení nezavazují nikoho k víře. Jestliže je církev schválila, znamená to, že neobsahují nic proti učení sv. víry a že je věřící za pravá pokládat mohou, ale nemusí. (Sv. Marketa Alacoque, Lurdy, Fatima). Podle výslovného rozhodnutí papeže Benedikta XIV. má bohoslovec povinnost i taková zjevení podrobit zevrubnému zkoumání. Zjevení, jehož se dostalo bl. Juliáně z Lutychu, zavedlo podnět k zavedení svátku Božího těla, ne však k víře v nejsv. Svátost, ta tu již byla, od samého prvopočátku křesťanství! Zjevení sv. Markety Alacoque zavedlo podnět k šíření úcty k Božskému Srdci Páně a k zavedení jeho svátku. Podnět, nic víc než podnět. Církev zkoumala nejen pravost zjevení; skrze bohoslovce zkoumala především jejich obsah a zavedla svátek nebo schválila úctu proto, že byla v naprostém souhlasu s učením svaté víry. Víru v přítomnost Páně v Eucharistii musí mít a úctu Srdce Páně musí schvalovat i ten věřící, který v ona zjevení nevěří a musí tak činit proto, že učitelský úřad církve, opíraje se o důvody věroučné, tak ustanovila.

Na našem svátku je to ještě více zřejmo. Kdo by nevěděl, že Pius XII byl pohnut k doporučování úcty k Srdci Panny Marie a k zavedení svátku zjevením fatimským? A přec ta úcta tu již byla dávno před tím, tak jako víra v Neposkvrněné Početí dávno před lurdským zjevením r. 1858; nicméně Fatima byla podnětem, že se tato překrásná pobožnost čím dále více šíří, jako Lurdy mocně rozdmýchaly plamen vroucí úcty k Neposkvrněné.

Tuto poznámku předesíláme, abychom předem ulomili hrot námitce, že naše víra pramení ze soukromých zjevení, která přec nemožno prohlásit za neomylná. Toho jsme si vědomi i my. Jen k vůli úplnosti jsme se o oněch mystických řeholnicích zmínili. Ostatně pobožnosti v Helftě zrozené se omezily jen na úzký kroužek. Aby se staly všeobecnými, musily se probít z podvědomí k plnému

pochopení jako jarní slunko hustou mlhou nebo mraky. Nikoli soukromá zjevení, nýbrž bohoslovné věroučné odůvodnění, provedené od církve učící, mohlo být podkladem nezávadné pobožnosti.

Rozkvět a rozmach Úcta k Srdci Mariinu⁷⁶⁵

Co jsme doposud mohli ve spisech Otců, bohoslovců a mystických žen najít, jsou začátky, červánky naší úcty. Ale nebude již dlouho trvat, a tyto spodní, tiše tekoucí a věřícím lidem neviděné vody Siloe si prolomí cestu na povrch, svažící celičkou Církev a země jimi zúrodněná vydá květů a plodů bez počtu.

Od omilostněných duší helftského kláštera přejdeme zase k bohoslovcům! R. 1493 vydává Mikuláš Salicetus, napřed lékař, pak cisterciácký mnich a opat, knihu *Antidotarium animae*, kde čteme překrásnou modlitbu k Srdci P. Marie. Zajímavé jest, že Julius II., více válečník než papež, uctíval též Srdce Matky Boží. Více padá na váhu autorita kartuziánského řeholníka Jana Lanspergera, zesnulého v pověsti svatosti r. 1529. Byl to muž, jehož vliv sahal daleko za zdi jeho kláštera a utvrdil nejedno kolísající srdce v době, kdy se víra viklala na všech stranách. Tento plodný spisovatel píše nadšeně o dokonalé čistotě Srdce Mariina. U něho přichází po prvé slovo: „Následuj!“ Překrásné modlitby, vytrysklé z jeho milující duše, zvěčnilo nám pero jeho spisovatelského talentu.

Zajímavé jest, že v řadách právě založeného řádu Tovaryšstva Ježíšova, jenž vždy hájil výsadu Neposkvrněného Početí Mariina, najdeme mnoho ctitelů jejího Srdce – jsou tyto dvě pobožnosti spřízněné. Uvádíme aspoň tři úctyhodná jména – učitele církevního sv. Petra Kanisia, učeného dogmatika Suarezze a proslulého exegetu Kornelia a Lapide. Jan Eudes tvrdí, že úcta k nejč. Srdci sv. Panny byla dědictvím po zakladateli řádu, jenž prý ode dne svého obrácení nosil na prsou medaili Srdce Matky Boží a tvrdil, že tím dosáhl od Pána mimořádných milostí.

Uvádíme ještě tři jména členů téhož řádu P. Poiré, P. Barry, P. Pinamonti. P. Poiré, jenž zemřel r. 1637, 81 let po smrti sv. Ignáce, vynikl horlivým šířením naší pobožnosti, byl však předstižen P. Barrym († 1661). Podle svědectví tohoto nejhorlivějšího ctitele Srdce P. M. slavili někteří soukromě svátek Srdce P. M. 1. června, připravující se na něj devítidenní pobožností. P. Pinamonti, společník lidového misionáře a proslulého kazatele P. Segneriho T. J. vydal spisek „Svaté Srdce M. P.“⁷⁶⁶ Brzo byl přeložen do mnoha jazyků. Mimo jiné dává návod, jak lze

⁷⁶⁵ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Rozkvět a rozmach. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 2, s. 20-22.

⁷⁶⁶ PINAMONTI, Giovanni Pietro. *Il Sacro Cuore Di Maria Vergine Onorato per ciascun giorno della Settimana*. Bologna 1712. Münchener Digitalisierungszentrum [online] <http://reader.digitale->

rozmanitým způsobem sv. Pannu uctívat: předvečery jejích svátků trávit v pokání a sebranosti, na každý její svátek se připravovat – slavit sobotu jako den mariánský, modlit se často Magnifikat, vybrat si některý velký svátek a zasvětit se toho dne Matce Boží (připravit se na svatý úkon devítidenní pobožností!) atd. Nápadné jest, že jako největší apoštol naší pobožnosti P. E u d e s měl i on neobyčejnou úctu k jménu Maria.

Ratolest zrušeného řádu se udržela na Bílé Rusi, udržela si tam i dědictví svého zakladatele a otce, podržela ducha velkých světel řadových, zůstala věrna i účtě k oběma svatým srdcím. Po obnovení řádu P. Roothaan, první generál na Bílé Rusi vychovaný, vybízel členy řádu rychle se po Evropě šířícího, aby uctívali nejč. Srdce P. M. Podnět zavdala zvláště cholera, která r. 1836 zuřila v Evropě a r. 1837 se dostala i do Říma. Jménem svého řádu se zavázal, budou-li členové epidemie uchráněni, že po deset let budou všichni předvečer svátku, zavedeného v řádě r. 1832, slavit pokáním, a svátek samotný oslaví děkovnou mší svatou a společnou pobožností. Cholera zuřila po celém Římě, 340 členů T. J. se věnovalo nemocným a umírajícím, přes 5400 lidí všeho stavu zemřelo, ze synů sv. Ignáce ani jeden neonemocněl!

Pamětliv této mimořádné ochrany psal r. 1848 v okružním listě celému řádu: „Jakmile byla veřejně pěstována pobožnost k Srdci Páně, začala se mezi věřícími šířit i pobožnost k Srdci P. M. Náš řád, jenž se již od dob sv. Ignáce prohlašoval za rodinu mariánskou, nikdy neustával propagovat kult Neposkvrněného Srdce Mariina, tak jako horlivě pěstoval úctu k Srdci Ježíšovu.“ Sotvaže řád T. J. začal vydávat ve všech jazycích revui Posel Božského Srdce Páně, připojili k němu ve Francii i revui Malý posel Srdce Mariina. Příkladu Francie následovalo Španělsko a Amerika. Dne 5. prosince 1884 se zasvětil celý řád Srdci P. M.; a zásvětný úkon konán ve všech řádových domech po celém světě, a obnoven slavně 8. prosince 1946.

Jiné řády nezůstaly pozadu. Benediktin L u d v í k z B l o i s († 1556) naučil se uctívat Srdce P. M. ze spisů sv. Mechtildy. Ve stol. 17. horují pro tuto pobožnost jednotliví augustiniáni, benediktini, theatini, a zvláště zakladatel francouzských oratoriánů kardinál [Pierre de] Bérulle, jenž trvale odmítal důstojnost biskupskou a zemřel náhle roku 1629, právě když slavil u oltáře přesvatá tajemství.

Příloha č. 101

Jan Eudes

Úcta k Srdci Mariinu⁷⁶⁷

Přicházíme k sv. Janu Eudes,⁷⁶⁸ nazvanému od Pia X. bohoslovcem a apoštolem naší pobožnosti. Vychován v jesuitské koleji, kde podle jeho vlastního doznání mu byl P. Robin vzorem ctnosti a naplnil ho duchem apoštolským, vstoupil do pařížského oratoria, kde se mu dostalo vedení kardinála [Pierre de] Bérulla. Věnoval se pak lidovým misiím, a to s takovým úspěchem, že nebylo v celém století lidovějšího kazatele nad něho. Založiv potom sdružení sester Lásky Panny Marie [Ordre de Notre-Dame de Charité; Ordo Dominae Nostrae de Caritate], přikročil k nejdůležitějšímu dílu, k založení mužského řádu, kterému dal jméno Společnost Ježíšova a Mariina [Congrégation de Jésus et Marie; Congregatio Jesu et Mariae]. Úkolem členů bylo pořádat lidové misie, pečovat o výchovu kněžstva a šířit ze všech sil úctu k oběma nejsv. Srdcím. Nadšení tohoto světce pro naši pobožnost nemělo mezí. Ustanovil na př., aby v kostelích, domech a seminářích jeho sdružení bylo všecko označeno pečetí nebo emblémem obou sv. Srdcí; listy, nábytek, řeholní oděv... Kněžím své kongregace píše: „Máte velký důvod radosti a vděčnosti vůči Pánu a jeho svaté Matce, že vás povolali do tohoto sdružení, předně, protože jest veskrze zasvěceno oběma sv. Srdcím, potom, že všechny jeho chrámy a kaple jsou týmž sv. Srdcím zasvěceny, za třetí, že se v něm začal slavně slavit svátek podivuhodného Srdce Ježíšova a Mariina.“

Není bez zajímavosti, že ctitelé Srdce Ježíšova musili skoro sto let bojovat o zavedení liturgického svátku – první žádost podána r. 1687, vyhověno teprve 1765 – kdežto svátek Srdce Panny Marie neprodělal tak těžkých bojů. Druhá věc, že dříve, než Apoštolská stolice schválila ten i onen svátek, byl zaveden ve Francii, a to právě ve jmenované Společnosti Ježíšově a Mariině. Francouzští biskupové, opírajíce se o tak zvané galikánské svobody, zaváděli nebo schvalovali ve svých diecésích sami nové svátky. Pro svou společnost dosáhl světec biskupského schválení svátku Srdce Marie Panny r. 1648, svátku Srdce Páně později, r. 1672. Pro svátek Srdce P. M. zvolil konec vánočního období, únor, k vůli evangeliu vánočního evangelisty Lukáše: „Uchovala všechny ty věci ve svém srdci“, a to den 8. února, protože toho dne slavil ve své společnosti každého měsíce památku Neposkvrněného Početí.⁷⁶⁹ (8. prosinec!) Že jansenisté, odpůrci úcty k Srdci Páně i

⁷⁶⁷ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Jan Eudes. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 3, s. 36-37.

⁷⁶⁸ Srov. EXENBERGER, Maria. *Nové srdce: Jan Eudes*. [S.l.: [s.n.], 1992. 66 s. KRONUS, Václav Š. *Svatý Jan Eudes, původce úcty k Božskému Srdci Páně a k Srdci Panny Marie: Dne 19. srpna: *1601 - †1680*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1934. 7 s. Bojovníci boží; sešit 15.

⁷⁶⁹ Čtenář jistě již postřehl příbuznost těchto pobožností!

Neposkvrněného Početí, nebyli nikterak přáteli pobožnosti k Srdci Panny Marie, jest samozřejmo. Někteří tvrdili, že svátek světce zavedený pochází z vnuknutí ďábelského.⁷⁷⁰

Nicméně pramének, zprvu slabounce tekoucí, rozléval křišťálové vody dál a dál, mohutněl a mohutněl, a peklo vidělo zas, že marně se snaží ucpat neb alespoň zastavit proud. R. 1674 udělil Kliment X. první odpustky bratrstvu nejč. Srdce, čímž se dostalo této pobožnosti papežského schválení pro celou církev. Počet odpustků rozmnožili další papežové, ale schváliti svátek váhala Apoštolská stolice dlouho a dlouho. První žádost opřená o uvedené spisy Eudesovy a Pinamontiho, byla odmítnuta (1697), a když P. [Joseph de] Gallifet T. J., po bl. [Claude La] Colombièrovi a P. [Jean] Croisetovi téhož řádu nejnadšenější apoštol úcty k Božskému Srdci Páně, se domáhal znova zavedení liturgického slavení obou svatých Srdcí, dána mu zase odpověď záporná. Ale věřící lid pěstoval obojí pobožnost soukromě, a když r. 1765 dovolil Řím některým diecésím slavit svátek Srdce Páně, začaly být stěny křesťanských příbytků zdobeny obrazy obou nejsv. Srdcí; a ke cti obou stavěny i oltáře. Konečně se rozhodl Pius VI., že vyhoví žádosti o zavedení svátku Srdce Mariina, ale teprve Pius VII. na žádost P. Bongi, generála Sdružení Matky Boží, svátek povolil... v době, kdy Evropa zmitána zmatky napoleonských válek 1805. Slaven v neděli po svátku Srdce Páně, na prosbu kapucínů a augustiniánů eremitů přeložen na neděli po Nanebevzetí P. M. 1807, a když Lev XIII., Joachim Pecci [Vincenzo Gioacchino Raffaele Luigi], té neděli přidělil svátek svého křestního patrona, otce Rodičky Boží, přeložen náš svátek na neděli po oktávě Nanebevzetí. Zvláštní mše sv. byla schválena teprve r. 1855.

Jan Eudes založil i rozmanitá laická bratrstva ke cti obou sv. Srdcí. V tom ho následovali za jeho života i po smrti též jiní, zvláště v zámořské Kanadě, kde měl nemálo přátel. Ve chválách Srdce Mariina byl nevyčerpatelný a nepředstižitelný. Jeho spisy ráda čítávala sv. Marketa Alacoque, jeho modlitby se modlívala se svými svěřenkami; její duchovní vůdce a pomocník v šíření úcty k B. Srdci P., P. Klaudius Colombière T. J. miloval a pěstoval pobožnost k Srdci Panny Marie neméně horlivě než ona. Sv. Jan Eudes zemřel r. 1680 u věku 79 let.

⁷⁷⁰ Jansenisté netvořili v pravém smyslu „sektu“, t. j. společnost oddělenou od katolické církve. Pokládali se za členy církve a trvali v ní, nechtějíce upustiti od bludů svých spisovatelů, i když byly papežem zavrženy. Jansenistický duch se rozlézal po francouzské církvi, po klášterích (Port Royal, cisterciáčky u Versailles blízko Paříže, byl po té stránce nejpověstnější), v řadách světského kleru i biskupů, kteří při tom všem trvali ve svých úřadech a hodnostech. Málo platno, že Kliment XI. vyloučil z církve několik neposlušných biskupů a řadu kněží r. 1718, že Port Royal celý napřed vyobcován (r. 1707), za rok na to zrušen a z rozkazu krále Ludvíka XIV. zbořen. Již r. 1665 nad ním vyřkl papež interdict, ale ženské neposlechly. Jakousi pranepatrnou sektu tvoří jansenisté dodnes v Holandsku.

Svátek a ctitelé

Úcta k Srdci Mariinu⁷⁷¹

R. 1674 udělil Kliment X. první odpustky bratrstvu nejč. Srdce; jejich počet rozmnožili další papežové. Ale schválit svátek Apoštolská stolice dlouho váhala; první žádost o zavedení svátku Srdce Páně r. 1697 byla odmítnuta, a když P. [Joseph de] Gallifet, po P. [Claude La] Colombièrovi a [Jean] Croisetovi nejnadšenější apoštol úcty k Srdci Ježíšovu, člen téhož T. J. jako oni, se domáhal r. 1726 zavedení liturgického slavení obou sv. Srdcí, dána mu r. 1729 zase záporná odpověď. Konečně r. 1765 dovolil Řím některým diecésím slavit svátek Srdce Páně. Svátek Srdce Panny Marie byl povolen Piem VII. r. 1805; zvláštní mše sv. pro něj schválena teprve r. 1855.

V kněžských hodinkách svátku na první pohled překvapí, že velká část, celé jitřní hodinky, se obírají tajemstvím Navštívení; čtení druhého nokturnu z řeči sv. Bernardina, antifony všech nokturnů z Magnifikatu... Pochopitelné! Nikde nedopřán nám tak hluboký vhled do Srdce sv. Panny jako v jejím chvalo zpěvu! Svátek se slavil někde v sobotu po svátku Srdce Páně, jinde v neděli po oktávě Nanebevzetí P. M., pak namnoze 19. srpna v den úmrtí sv. Jana Eudes. Nyní již v celé Církvi 22. srpna. (Viz v 1. č. Hlasů). Předmět liturgické oslavy vyjadřuje sváteční modlitba: „Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi v Srdci nejbl. Panny Marie *důstojný stánek Ducha svatého* připravil, uděl nám milostivě, abychom zbožnou myslí svátek téhož nejčistšího Srdce slavíce, byli s to žít podle Srdce tvého...“ Srpen, měsíc Srdce P. M. jest obdařen odpustky.

Svátek byl doposud slaven jen v některých diecésích a řeholních společnostech. Mnozí biskupové usilovali o povolení svátku pro celou církev. Svátky, které byly hravě zavedeny, se málokdy staly oblíbenými; slavnost Krista Krále je výjimka. Za to svátky, které se musily probít obtížemi a překážkami, bývají věřícímu lidu velmi milé a od něho slavené, jak vidno z dějin svátku Neposkvrněného Početí, Božího Těla, Srdce Páně. Platí to i o tomto svátku. Jaké plody přinese? Snad zavedením svátku a v důsledku toho rozmachem úcty k nejč. Srdci sv. Panny, bude mládež, dnes tak oddaná tělesnosti, roznícena láskou ke ctnosti Mariině, snad bude tato úcta znamenat pro věřící „Vzhůru srdce“, snad je přivede k tomu, aby se přimkli těsněji k nejsv. Srdci Ježíšovu! – A potom možná k oběma dosavadním měsícům mariánským přistoupí třetí, srpen, měsíc nejčistšího Srdce – – –

Řeholních společností, zasvěcených oběma svatým Srdcím nebo pouze Srdci sv. Panny, jest

⁷⁷¹ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Svátek a ctitelé. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasý svatohostýnské*. 1947, č. 4, s. 54-55.

celá řada. Většina vznikla v 19. stol. Mezi nimi vyniká kongregace kněží Srdce Ježíšova a Mariina, založená r. 1805 v Picpus u Paříže; její členové působí jako misionáři v Oceanii asi na 350 stanicích. Z ní je známý P. Damian Deveuster, apoštol malomocných na Molokai. – V Syrii se věnují neúnavně výchově mládeže Marametty („dcery Mariiny“), založené od dvou misionářů T. J. r. 1855 a 1874. Z bratrstev (laických) jest nejproslulejší a nejrozšířenější arcibratrstvo, založené při chrámu Panny Marie Vítězné v Paříži, uctívající a vzývající Srdce sv. Panny jako útočiště hříšníků. Ve vnitřním pařížském okrese, hnízdě všemožných politických piklů, stojí chrám Panny Marie Vítězné, obklopený divadly a jinými domy zábav a hříchu. Správce farnosti, P. Desgenettes, byl skoro zoufalý, vida, že chrám zeje i v neděli prázdnotou, že ze 27.000 farníků přijalo za rok svátosti 720 lidí, skoro veskrze ženy, že umírají bez útěchy sv. víry. Na začátku adventu 1835 stojí farář v prázdném kostele u oltáře, obětuje Pánu svatosvatou oběť, prosí za svou zpustlou farnost; v tom mu přijde myšlenka: „Zasvěť ji nejčistšímu Srdci sv. Panny!“ Rychle hledí soustředit pozornost na svatý úkon a odmítnout myšlenku, kterou pokládal a pokládat musil za roztržitost, nemístnou zvláště u mystické Golgoty. Ale marná námaha, myšlenka se mu vtírá stále a stále, jest již po Sanktus, začíná kánon, a myšlenka ho ovládá docela. Velké potěšení asi po skončení přesvaté oběti neměl, ale rozhodl se, že poslechne vnitřního vnuknutí a ohlásil na večer kázání. Roznese to těch několik žebraček po velkoměstě? Večer vystoupí na kazatelnu – prostory chrámové plné! A přece nebyla neděle! Kdo ty zástupy sem přivedl? Kázání skončilo, kněz jde do zpovědnice, kde tolik hodin nadarmo očekával příchod kajících. Dnes má práce, že nemůže být hotov!

Začal večerním kázáním pro muže, neděli co neděli, a v době svatopostní přistoupilo za jediný den k svátostné hostině na 6.000 mužů! Chrám se stal rázem milostnou svatyní...

Uplynul rok. Dne 3. prosince 1836 podal arcibiskupovi návrh stanov pro bratrství nejč. Srdce P. M., za týden obdržel schválení, a den nato, 11. prosince, konal jeho první shromáždění, za jeden a půl roku povýšeno Řehořem XVI. na arcibratrstvo, členům při přijetí odevzdána medaile Neposkvrněného Početí, kterou dala církvi sama nejsv. Panna v témže městě skrze sestru řádu sv. Vincence, Kateřinu Labouré 1830. Jaké požehnání šířilo arcibratrstvo na všechny strany! Jaký div, že Pius IX. je nazval vnuknutím nebes, dílem Božím, účinnou pomocí církve! Tisíce a tisíce obrácení zatvrzelých hříšníků zaznamenávají anály bratrstva za prvních několik desíletí; kolik jich jest asi za celou dobu trvání! Uvádíme jediný z oněch tisíců dokladů. Abbé Desgenettes sděluje: „Jednou kázal v mém chrámě savojský biskup N. N. a doporučoval modlitbám bratrstva svého bývalého žáka, který se dal před lety vylákat z kněžského alumnátu; jeho svůdce mu maloval život ve světě a jeho rozkoše nejlákavějšími barvami, a jinoch byl brzo sveden. Bratrstvo vyhovělo biskupovu přání a horlivě se za zbloudilého modlilo. Několik měsíců potom přišel ke mně ke sv. zpovědi mladý muž – onen nešťastný bohoslovec.“

Příloha č. 103

Spona pobožností Úcta k srdci Mariinu⁷⁷²

Jaké *místo* zaujímá uctívání Srdce sv. Panny *mezi ostatními mariánskými pobožnostmi*? Podobné, jako úcta k Srdci Páně mezi pobožnostmi k vtělenému Slovu Božímu. Můžeme ji nazvat sponou všech pobožností; jest uprostřed mezi universální úctou k Matce Boží, mající za předmět její osobu, a mezi partikulárními pobožnostmi, které uctívají některé její tajemství nebo výsadu, na př. její Neposkvrněné Početí, panenství, Zvěstování... Proniká takřka a provází všechny ostatní. Při každém tajemství totiž můžeme uvažovat a rozjímat o tom jaké myšlenky nebo pocity v jejím srdci budilo, jakými ctnostmi se stkvěla. Při tom má výhodu, že ji mohou pěstovat všichni věřící, za všech okolností vnějšího a vnitřního života. Dokonalý v ní najde ideál svatosti a ctnosti, začátečník vzor, hříšník zdroj milosrdenství a slitovné lásky, sklíčený pramen útěchy, planoucí láskou k sv. Panně se těší z jejích radostí... Především však vede a povzbuzuje tato úcta k *následování* Neposkvrněné, zvláště v její lásce k božskému Spasiteli a ve ctnosti andělské. Měla by tudíž být oblíbenou pobožností *dospívající mládeže*. Spolu se Srdcem Ježíšovým jest Srdce Mariino jinochovi a dívce nedostižným vzorem a ideálem mravní krásy, ideálem, jenž udržuje mladistvé srdce nad prachem země a vede je k výšinám mravní dokonalosti, což jest cílem veškeré úcty mariánské. „Pojď za mnou, kráčeť v mých šlépějích...“

⁷⁷² P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Spona pobožností. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasý svatohostýnské*. 1947, č. 5, s. 78.

Zraněné mečem

Úcta k srdci Mariinu⁷⁷³

Tak dlouho trvalo, než se v zahradě církve plně rozvinul tento nádherný květ, úcta k nejčistšímu Srdci vyvolené Matky Spasitelovy. Květy, které se rozvinou rázem, takřka napovel, jako kdyby se země dotkla čarodějova hůl, opadají obvykle stejně rychle, jak rychle rozkvetly. Jsou na tom jejich sestřičky, květinčky rozkvétající pomalu a dlouho, lépe než ony? Na našich lučinách sotva, ale v zahradě církve ano. Uzářilo-li které dílo ponenáhlu, uprostřed vichru a bouří, anebo potřebovalo-li k svému vzrůstu dlouhé věky, byť i uzrávalo v klidu, bývá to záruka trvalosti. Nadepsal-li jsem sice jednu kapitolu svých úvah slovy Rozkvět a rozmach, ale ten název jest oprávněn jen s našeho hlediska, synů 20. stol. Za několik věků budou psát jinak, budou prohlašovat naši dobu za červánky této překrásné pobožnosti, a to docela právem. Teprve začínáme, a třebaže obraz nejčistšího Srdce zdobí už dávno naše příbytky i svatyně, není tato pobožnost doposud pěstována tak všeobecně a horlivě a uvědoměle – někdo by užil hospodářského termínu „racionelně“ – jak by se mohlo a slušelo. Slibné začátky... Jsem jist, že nejmladší mezi námi, kteří překročí hranici mezi tímto a příštím stoletím, se dožijí krásnějšího rozmachu a budou moci mluvit a psát jinak než my.

Naši krátkou stat' v minulém čísle jsme nadepsali: „Spona pobožností“. Přihlédněme poněkud blíže k tomu, co to slovo znamená! Pobožnost k nejčistšímu Srdci Matky Boží zaujímá mezi pobožnostmi mariánskými nejine místo než pobožnost k Srdci Páně mezi pobožnostmi k vtělenému Slovu Božímu. Proniká všechny ostatní a může být pěstována ode všech, aniž by se musili vzdát té neb oné oblíbené pobožnosti. Uctíváš zvláště Pannu bez poskvrny počatou? Její srdce je ti neposkvrněným zrcadlem vši svatosti! Je snad Matka Bolestná a Golgota tvým nejmilejším společenstvím? Zraněné Srdce Mariino, mečem proniknuté, tě vede na Golgotu! Vědomí tvých vin tě nutká, abys spěchal k útočišti hříšníků a u ní čerpal důvěru? Není milující slitovné Srdce Mariino plné milosrdenství, povzbuzením k důvěře a vzpruhou k pokání, které jest si odpuštěním skoro jisto? V době vánoční a velikonoční uctívá věřící duše bezděky radosti panenské Matky – radosti, jimiž oplývalo její srdce! Bolesti i radosti v něm se snoubily za jejího pozemského života a vyznačují z něho i v pobožnosti... Ať si kdo uctívá její žaly či tajemství jejích blahých okamžiků, ten i onen se spolu shledají na Srdci Matky Ježíšovy i své. Kdo se v „tělocvičné dokonalosti“ už delší dobu cvičí,

⁷⁷³ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Zraněné mečem. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 6, s. 104-105.

najde v nejčistším Srdci ideál svatosti, jemuž se může a má přiblížit co nejvíce, jehož však nikdy nedostihne, byť byl „jak slunce stár“. Svatost a dokonalost božského Srdce Ježíšova se v Srdci Mariině láme jako sluneční paprsek v rosné krůpěji. Už jednou jsme nazvali Srdce Mariino kopií Srdce Ježíšova, kopií tak dokonalou, že jí zůstane dalek i ten, kdo si obral za životní cíl slovo apoštolo: „Usilujte o to, aby se obraz Kristův zračil ve vaší duši“. Učiň srdce moje podle Srdce svého... Usilujme o to ve škole Mariině, na jejím vzoru své srdce ztvářejme – –

Zahleďme se na obraz Srdce Mariina, porovnejme jej s obrazem Srdce jejího Syna; symboly toho i onoho nám jasně vyjadřují podobu obou pobožností, vyjadřují jejich předmět, způsob a cíl. O předmětu už byla řeč, o cíli taktéž. Zbývá promluvit o tom, jak její srdce uctívat.

Šlehají z něho plameny... srdce milující – –

Ovinuto věncem bělostným růží... srdce, vzor ctností a čistoty – –

Zraněné mečem... srdce trpící, trpící pro nás, kteří jsme jejími dětmi –

Začneme posledním. Na první pohled by se zdálo, že především láska bude význačnou známkou pobožnosti k Srdci Mariinu. Nepopírám, ale podle přání samé sv. Panny je to *láska slitovná*, láska lkající nad tím, že tolik duší v moci pekla zmirá denně v hříších svých, pro které kdys darmo tekla drahá krev z ran Kristových... před jejíma očima. A pro ty duše bylo též darmo zraněno její srdce, darmo krvácelo, darmo kanulo tolik slz z jejích mateřských očí. Typickou známkou pobožnosti k Srdci Páně jest odprošování. Odprošujeme, nabízíme sebe a své pokání i oběti na smír za ty, kteří Spasitele urážejí, ať ze zloby nebo ze slabosti, neschopné postavit se na odpor nezřízenostem vášní. Tato tklivá stránka naší milé pobožnosti má samozřejmě cílem *vyprošovat milost obrácení* těm, za které odprošujeme; přivést je na Srdce Páně, aby spolu s námi se mu mohli dát v smír. Uctívající Srdce Mariino hledíme k Matce Vykupitelově jako k útočišti hříšníků a prosíme ji za její dívky zbloudilé nebo nezdárné. Není to jediný způsob, ale nesmí být přehlížen ani odkázán na místo poslední. Dějiny bratrstva nejčistšího Srdce a zjevení ve Fatimě jsou nám toho dokladem a do jisté míry směrnicí, jistě nemenší než zjevení, jehož se dostalo Marketě Alacoque; od ní jsme zvěděli, že si Pán žádá smírné odprosné lásky, a od omilostněných dětí v portugalském „Paray-le-Monial“ jsme byli poučeni: „Útočit prosbami na Srdce nebeské Matky za ty, kteří jsou v nebezpečí, že i pro ně byla nadarmo vylita krev Kristova.“

Právě jsem dočetl list, dušičkový pozdrav z daleka: „Znáš také ty hřbitovy, jichž nezakrývají ani smutné listopadové mlhy, na kterých nekvetou bílé chrysantémy, aniž na nich plápolají světlá naděje. Není, kdo by se u těch rovů modlil. Chápeš... Míním hroby duší, těch, kterým z očí sálá hlad po hříchu. Někteří nevědí, že mají Otce, někteří ho mít nechtějí. Ježíš jde pro ně s trním a s křížem, a jemu se vyhýbají. Jdeme pro ně i my s láskou Ježíšovou, a na nás splétají biče. Žiji v mraveništi velkoměsta: je tak smutné a studené, tak k zoufání bláhové. Ale jen duše milující Krista a Marii to

cítí. Jsme tu cizinci v moři těch domů. Nikdo z těch tisíců nechápe lásku Kristovu ani lásku naši, jeho apoštolů; jen malý Král v Eucharistii nám rozumí, je zde jen od nás chápán, on se svou velikou láskou...”

Fatima, v těsném vztahu k druhé světové válce, jejíž hrůzy jsme všichni více méně prožívali, jež sotva skončila, již možná v sobě skrývá zárodek třetího mezinárodního konfliktu, snad ještě hroznějšího. Fatima, zesílené signály lurdských zjevení, zesílené volání po *pokání*. Lurdy... „Matičko, tys volala: pokání, pokání, pokání... Pokání nepřišlo, proto přišla katastrofa...” Jak to sv. Panna ve Fatimě pověděla, dříve než hrůzy první války minuly. Kdyby v nebi byla možná bolest, trpěla by Matka Vykupitelova zase a stále při pohledu na duše, které by tak snadno mohly uniknout pekelné propasti, jen kdyby se odhodlaly konat malé pokání. Nechtějí, ať ze zaslepenosti nebo ze zloby, a tak svolávají každý na sebe hrůzy věčné a na celou Evropu hrůzy časných společných pohrom. Milující Srdce Mariino by bylo znova zraněno a znova by krvácelo, kdyby z nebeské glorie nebyla bolest navždy vyhoštěna.

Druhý symbol, *plameny lásky*... První nás nutká milovat bližní, zvláště nejubožejší ze všech, zbloudilé od Srdce Ježíšova. Druhý nás nutká k *lásce Boží*. Hořet láskou k nestvořené Kráse, učinit Boha střediskem, motivem a cílem všeho našeho myšlení a jednání, konat vše s Bohem, pro Boha, v Bohu, žít životem z víry, dosíci toho, co o sobě praví apoštol milosti: „Žije ve mně Kristus...” Tak nás k tomu zval sám Vykupitel: „Vy ve mně a já ve vás...”

Třetí symbol, *růže čistoty* a ctností... Naše pobožnost nás povzbuzuje a vede především k *následování* ctností Mariiných, zvláště její andělské čistoty. Měla by tudíž být oblíbenou pobožností dospívající mládeže, jak minule pověděno a jak obšírněji rozvedeme v příštím čísle.

Pravá svoboda Úcta k Srdci Mariinu⁷⁷⁴

„Ó, jak krásné jest čistoty milovné plémě! Nesmrtelná jest památka jeho, a milé jest Bohu i lidem.“ (Md. 4, 1) Tato slova Ducha svatého o andělské ctnosti, ústy svatopiscovými vyřčená, musí po něm opakovat volky nevolky každý Adamův syn, který v sobě cynicky nadobro neutloukl poslední zbytky lidskosti; ba ani takový není prost chvil, kterým říkáme lucida intervalla, světlé okamžiky, chvil, kdy v srdci tak soudí a soudit musí, byť i slovem prohlašoval pravý opak. Zhýralý Faust, okouzlený zjevem čisté Markétky, ubírající se právě z domu Božího! „Tuto mi musíš opatřit!“ spustí bez okolků na svého černého pomocníka, ale Mefisto mu dává odpověď: „To jest dívka nevinná a čistá, ta právě pro nic u zpovědi byla, pro léčky moje u té není místa“, nad tou nemám moci, ta před úklady pekla jesti jistá... Zda se Goethovi, jenž ve Faustovi aspoň v prvním díle portretoval více méně sebe, nevynořil ve vzpomínkách nějaký čistý zjev z cest po katolické Itálii? Dívčina, které nedotknutelnost vyzařovala z chování i tváře? „Odstup, nepřibližujte se...“ Krása, která nutkala k obdivu, ale nebyla s to starého nevěřícího zhýralce strhnout i k následování. Sv. Augustin, před svými „damašskými dny“ v Miláně⁷⁷⁵ o nemnoho lepší než autor Fausta, prozrazuje hlubokou znalost lidské duše, když praví: „Svět by nebyl nevěřící, kdyby nebyl nečistý...“ V těch slovech i kus dějin jeho vlastní duše. „Kdyby nebyl nečistý...“ Ve čtvrtém století jako dnes!

Čistota, pravá svoboda, poněvadž svoboda ducha, vláda ducha nad tělem. Jak hluboce výstižný jest český výraz „svobodná dívka“! Svobodná, volná, to jest nezadaná, ať nevázaná ještě slibem manželství, tedy nezasnoubená, nebo nevázaná životem manželským, tedy nevdaná. Nejkrásněji a nejplněji platí o dívce, která se rozhodla jít životem sama. Žena, která se opírá o jiného, jest zároveň *poutána* k tomu, o něhož se opírá, jako réva opírající se o zeď jest k ní vázána; není tedy volná, není „svobodná“. Obyčejně s radostí svou svobodu obětuje, soudíc, že opora, kterou v milovaném najde, vyváží obětovanou volnost mnohonásobně, a v narkotické době předsvatebních měsíců (Albán Stolz) neuvěří ani slovům apoštola národů o služebnosti, kterou na se bere tak ochotně a tak růžově. Ale stokrát, tisíckrát hůře, jestliže dívka, jsouc sváděna, podlehne; tu nejenže není svobody, tu jest porážka, a jaká! Poddá-li se dokonce dobrovolně, je to ještě horší než

⁷⁷⁴ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Pravá svoboda. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 7, s. 127-128.

⁷⁷⁵ Narážka na obrácení sv. Pavla u Damašku; termín, jehož užil pro svou přeorientaci od hrubého materialismu k rozumnějšímu názoru životnímu Dubois Reymond.

porážka, to jest otroctví, dobrovolné otroctví, nad které podle básníků i filosofů se nedá myslit větší nízkosti; v našem případě mají pravdu, třebaže právě jeho nemají při tom na mysli; duch se dává dobrovolně v otroctví tělu a jeho žádostem. (Ř. 6, 12) Vzpomeňme na sloužícího v Ben Hurovi, jenž se vzdal svobody a stal se otrokem, aby nepřišel o své děvče! Ten aspoň tím nehřešil, ale rytíře důstojný jeho čin nebyl. Duch a tělo jsou jako váhy: když jedna miska jde vzhůru, jde druhá automaticky dolů. (Basil.)

Lidstvo Bohu odcizené má zmatené pojmy. Filosof je zmátl zúmyslně, mala fide, vědomě, aby mohl klamat a své lži obléci v knížecí háv pravdy; prostý lid, který jejich zásady ssaje namnoze z románů, revuí, vzdělávacích kursů a podobně, podléhá klamu bezděky a nevědomě, ale konec v obou případech týž, mravní zkáza jednotlivce, za ní v zápětí sociální ve všech oborech lidského snažení. Zvráceně pojímají i svobodu. Co nazývají tímto slovem? Nevázanost, bezuzdnost... *Falešná svoboda*, vláda těla nad duchem! Povolit koni docela uzdu! Kůň jest sice „svoboden“, ale jak dopadne jezdec? Jest jezdec pro koně nebo kůň pro jezdce? Svoboda jezdce záleží v tom, aby koně ovládal! A to není možné bez jisté dávky síly a bez cviku! To je těžko možné, navykl-li tvůj oř naprosté zvůli, zhýčkán tvou měkkou rukou! Taktéž sotva možno, posadíš-li na něho bázlivce! Dáš-li svému otroku naprostou volnost, jest ovšem svoboden, zato se v jeho područí dostaneš ty! Úlohy se vyměnily! Zvrátil jsi řád, rozumí se, že ne k svému prospěchu. Což teprv, dostane-li svobodu hlupák nebo ničema! Svobodu jen rozumným a řádným lidem, hlupák patří pod dozor a zločinec pod zámek. Od svobody dítek Božích, nám tak draze vykupitelskou smrtí Kristovou zjednané a jeho předrahou krví dobyté vrací se lidství Bohu odcizené zpětným během do otroctví, z něhož nás božský milovník duší vysvobodil.

Vracím se z kterýchsi exercicií na Sv. Hostýn. Vanul silný vítr, a já pozoroval dole u S. [lavkova pod Hostýnem] větrný mlýn. Lopaty zachycovaly vzduchový proud, nutily jej k práci, a vítr musil chtěj nechtěj pracovat, tím usilovněji, čím více se vzpouzel. Připravoval nám chléb... Nahoře na posvátném vrchu mne čekalo překvapení, na jaká jsem ostatně byl zvyklý. Vykácený malý pěkný háj, do posledního buku a břízky. Zde nahoře měl víchr „svobodu“, nebylo, kdo by ho krotil a zkrotl a na uzdě držel, a proto řádl podle chuti, ovšem k malému prospěchu lesa. Anebo dravé řeky; stále se spekuluje, jak jejich „svobodu“ omezit, aby se nestaly zkázou krajům, jimž by mohly být zdrojem požehnání. Anebo vzpomeňme známého přísloví, že oheň jest dobrý sluha ale zlý pán. Ve svítilně, v peci, kde pevnou rukou držen, musí „poslouchat“; na doškových střeších vesničky, kde si poroučet nedá?... Která přírodní síla smí být ponechána sama sobě? Žádná! Jenom ovládána může být člověku na prospěch, jinak působí katastrofu. Toho je si ostatně kdekdo vědom; pouze ona temná noc a živelní síla, která dříme v „údech člověka“ (Ř. 7, 23); smí zůstat „svobodná“, t. j. nezkracená? Tomu říkáš svoboda, dá-li se kdo unášet náruživostí jako kmen

dravými vlnami? To nazveš svobodou, svádí-li na př. Ivan IV. ještě na smrtelném loži? Za šťastnější (rci: svobodné) pokládám krále, kteří dovedou nečistotu tím více ovládat, čím nevázaněji by jí mohli hovět. (Aug.)

Královna lilií Úcta k Srdci Mariinu⁷⁷⁶

Od úvah o ctnosti andělské a jejích nepřátelích pozvedáme zrak k našemu ideálu, rýsujeme na temném podkladě jasný zjev nejčistší Panny. Čím temnější pozadí, tím více vynikne světlo. Maria... První, co nám o ní sděluje malíř mezi evangelisty, jest, že byla pannou (Lk. 1, 26), a jak z dalších slov patrně, pannou Bohu zasvěcenou. (Verš 34.) První, čeho se o ní dovídáme od evangelisty království Božího, jest, že panensky počala a Panensky i zrodila (Mt. 1, 18nn), o čemž vypravuje mariánský evangelista až v druhé kapitole. Od obou jsme poučeni, že byla zasnoubena Josefovi, když zastíněním Ducha sv. se stala matkou.

Tedy panna Bohu zasvěcená... První vhled do jejího srdce...

Jediné slovo: „Zasvěcená Bohu...“ Ale jaké bohatství, jaké poklady v sobě to slovo skrývá! Přihlédněme jen poněkud blíže, uvažme situaci, pohnutky, význam, a poznáme, že již tento první vhled do jejího srdce nám odhaluje krásu netušenou a nevyrovnatelnou, krásu takovou, že by sama dostačila, aby si Marii co ideál zamilovala každá ušlechtilá duše.

Zasvětila navždy Tvůrci své srdce, a v důsledku toho i tělo. Bůh byl její jedinou láskou, král jejího srdce. Manželský svazek má být podle vůle Tvůrce uzavřen v lásce a z lásky, láska má tento svazek předcházet a provázet, láska má být pojícím poutem. Stane-li se však to, co tak krásnou poesii vyjadřuje sv. Anežka, pak nemá láska k tvoru v srdci místa. „Jiný tě předešel, jinému jsem se zasnoubila, tomu, jehož Otec ženy nepoznal, jehož Matka pannou jest; nemohu zrušit slovo prvnímu dané, on mé srdce dostal on je podrží, jeho jsem a jeho zůstanu...“ Kde láska k Bohu tak mocná, jako v duši této mladičké světice, tam nemá místa láska k bytosti stvořené. Tak tomu bylo u té, jejíhož příkladu mladičká římská mučednice následovala. Láska k Bohu plála v jejím srdci tak mocně, že nepřipouštěla lásky lidské, takové, kterou by dala jinému právo na celou svou bytost. Miluje bližního podle zákona lásky, ale nic víc. Nejsv. Panna jest sice zasnoubena Josefovi; později jí bude jasno, že jí ho vyvolil sám Bůh, miluje ho jako nikoho na světě, ale jen „usque ad aras“, jen pokud to připouští láska k tomu, jemuž se zasvětila. Nevezme své srdce z rukou Tvůrce a nevloží je do rukou tvora, jak bohužel často vídat u věřících dívek, ať rozníceny přechodným nadšením, ať skutečně volány od Pána, rozhodnou se následovat svatou Pannu panen po vznešené, ale i strmé stezce panenství, a jsou přitom podobny člověku v podobenství, jenž začal stavět věž a nepočítal,

⁷⁷⁶ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Královna lilií. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasý svatohostýnské*. 1947, č. 8-9, s. 136-137.

má-li tak velký fond, aby stavbu dokonal (Lk. 14, 28)... chybí jim dostatečný fond mravní síly a lásky k nestvořené kráse! „Slabá chvíle“, řeknou o okamžiku, kdy poslechly velkodušně hlasu božského snoubence čistých duší, zvoucího je na své nejsv. srdce. „Slabá chvíle“, řeknou po čase o hodině, kdy omámeny láskou k bytosti stvořené vyměnily za ni lásku nepomíjející, soudíce, že takto pochodí lépe, a vrátily Ježíšovi snubní prsten.

Zasvěcená Bohu **Úcta k Srdci Mariinu**⁷⁷⁷

Čistota Mariina, věčné zasvěcení Mariino, vyvěrá z hlubin a zřidel lásky, vykvétá z kořene lásky, jest proniknuto a posvěceno láskou. To činí její panenskou čistotu tak vznešenou a krásnou, tak nadzemsky, andělsky krásnou, nevyrovnatelně krásnou. Nemajíc příklad ani povzbuzení poznává osvětlením Ducha sv., co znamená patřit Bohu, patřit tvoru, a volí – Tvor nebude nikdy králem jejího srdce! Ve světle nebeského osvětlení poznává a chápe krásu ustavičného panenství, krásu každé čisté duši přístupné a dostupné, a neváhá; mystické zasnoubení jejího srdce s nekonečnou odvěkou krásou, zápalná oběť sebe samé, jest dílem a výronem lásky, kterou její srdce hořelo. Zápalná oběť... jaká oběť! Jaký dar! Nikdy nebyla na oltáři srdce přinesena Nejvyššímu v oběť ovečka tak čistá, bez vady a skvrny, a bez stínu nedokonalosti...

Zasvěcuje se navždy Tvůrci, protože ho miluje; zasvěcuje se mu, protože vidí, jak to je krásné, andělsky krásné; zasvěcuje se mu konečně a snad především proto, že v tom vycítila vůli Boží. „Přeje si ode mne, žádá ode mne mé srdce, mne celou, duši i tělo...“ Nejvyšší si skutečně její srdce vyhradil, jediné lidské srdce, které naprosto vyhradil sobě, které musilo být bezpodmínečně jeho, jediné jeho, nesmělo jinému náležet. Panenství Mariino bylo nutné, protože byla předurčena za Matku Syna Božího; nezbytně nutné, ale ne nucené, ne vynucené. Pán žádal, aby mu dala srdce dobrovolně. Nutné a dobrovolné, není to protiklad? Nevylučuje vzájemně jedno druhé? Nezbytné a svobodné... Jak je to možné? Toho může dosíci jediné on, suverén všech srdcí. Jak toho dosáhl? Udělil vyvolené Panně tolik světla, vlil jí takovou míru vnitřního osvětlení, že nade vše pomyšlení jasně poznala krásu ustavičného sebezasvěcení, ji si i oblíbila a po ní zatoužila. Nespustíme-li nadto se zřetele, že Panna bez poskvrny počatá byla prostá všeho pokušení a jakéhokoli hnutí nezřízené vášně, smutného to následku zděděné viny, že její srdce hořelo láskou jedinečnou, tak čistou, že se do ní nemísil ani dost málo dým nezřízené náklonnosti pozemské, a že Duch svatý ji naplnil takovým pochopením nadpřirozených statků, že byla naprosto vyloučena možnost, aby Maria přeceňovala nebo dala přednost kterémukoli, byť i nezávadnému dobru pozemskému: pak nám nebude divno, že s radostí šla tam, kde ji milost chtěla mít. Nás Duch sv. jenom zve. Zsvětiš se božskému snoubenci duši? Tvé zasvěcení není nikterak nezbytné k dosažení velkých plánů a záměrů Tvůrce. Předpokládej však, že by ti Pán dal tolik světla, jako zarytému protivníku kříže před

⁷⁷⁷ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Zasvěcená Bohu. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 10, s. 160-161.

Damaškem; bylo by pak možné, že by rozum tak osvícený a vůle tak roznícená odolala hlasu milosti? Jistojistě by šla za voláním milosti, „nutně“, ale přesto svobodně, protože bez vnějšího přinucení a náporu, protože ochotně, radostně, dobrovolně, jako vyvolený za apoštola národů. Jaké světlo vrhá tato úvaha na vnitřní krásu Mariinu! Tato krása vynikne ještě víc, srovnáme-li ji s nedokonalou krásou tolika a tolika křehkých Evinných synů a dcer. Dívka se zasvětila navždy Kristu, a pak žádá, aby byla slibu zproštěna... Musí svědčit sama sobě, že její láska k snoubenci duší, na pohled mocná, byla a jest až příliš chabá, zhasl ji vítr lidské lásky, když jen trochu mocněji zavanul; dává výpověď tomu, jemuž se navždy oddala, nebo aspoň ho žádá: „Rozděl se o mé srdce s jiným, s tvorem, s člověkem...“ Apoštol praví dívce: „Ať se vdá, nehřeší...“ Většina lidí jde touto cestou; rozdělují své srdce mezi Tvůrce a tvora. Nejsou-li vázáni slibem, nehřeší... Těm pak, kteří snad myslili na to, že by závodili s Anežkou a jinými světci a sveticemi, ukazuje Pán: „Myslil jsi si o sobě příliš mnoho, přeceňoval jsi svou lásku, vidíš, jak je slabá...“ Asi jako profesor domýšlivému žákovi dá úmyslně úlohu, která jest nad jeho schopnosti.

Snoubenka Ducha svatého

Úcta k Srdci Mariinu⁷⁷⁸

Čím dále, tím více dochází obliby název: „Maria, snoubenka Ducha svatého“. Analysujme poněkud hlouběji tento krásný výraz! U proroků jest církev (synagoga) označována **chotí** Hospodinovou; v Novém Zákoně duše Kristu zasvěcená jeho **snoubenkou** – název nevýslovně něžnější a duchovnímu vztahu nadpřirozené lásky přiměřenější. Láska snoubenců, je-li, jaká má být, jest veskrze čistá, o tělesném spojení, manželům dovoleném, ani řeči, tedy v jistém smyslu veskrze duchovní. Snoubenka snoubenci ze všech bytostí nejdražší, nejbližší, zahrnována všemi dovolenými projevy lásky.

Maria snoubenka Ducha svatého... To znamená, že její Srdce bylo v pravém smyslu stánkem Ducha Posvítitele, jeho živým svatým chrámem, z něhož nebyl nikdy těžkým hříchem vypuzen (1 Sol. 5, 9) aniž v něm byl kdy lehkou vinou „zarmoucen“ (Ef. 4, 30), byť šlo o sebemenší nedokonalost. V jejím Srdci mohla milost Ducha sv. rozvinout svou působnost plně; svou snoubenku miloval láskou výlučnou, ji vyhradil docela sobě, na ni neustále se snášel s netušeným bohatstvím a deštěm nadpřirozených milostí. Jemu, jenž jest osobní láska nejsv. Trojice, se přivlastňují zvláštním způsobem díla lásky a svatosti; obojí jest první, nejkrásnější a nejvzácnější dar, který přináší duši na křtu svatém ospravedlněné a omilostněné, a rozhojňuje jej v ní, čím více se vzмáhá její láska a k čím vznešenějšímu cíli jest od Boha vyvolená. Milosti nebes se mohou stupňovat do nedozírna, bez míry a konce, jako žár od plaménku svíce až k sluneční výhni, nebo jako vlaha nebes od krůpěje rosy až k přívalu deště. Na čem všechno záleží? Na tom, jakou půdu milost Ducha sv. v našem srdci najde, na tom, jak duše s milostí spolupůsobí a na svobodné volbě Boží! Máme-li zvláště tento poslední činitel na zřeteli, posuďme sami, komu se do Ducha posvítitele dostalo nadpřirozených darů více než jeho snoubence, jediné milované mezi všemi a nade všechny!

K osvětlení toho, co řečeno, uijme analogie. Jan Křtitel... Vyvolen od Tvůrce k úřadu a poslání nadobyčejnému, jedinečnému, a to, jak očividno, bez jakýchkoli zásluh. Z ohledu na velký úkol, k němuž předurčen, byl obdařen i mimořádnými milostmi. Rostla v něm milost samočinně („automaticky“), jako semeno zaseté v zemi? Nikterak! Jan poslušen vnitřního osvětlení odchází na poušť, a tam žije životem kajícího v neustálém odříkání. Tak se připravuje na své vystoupení, tak v

⁷⁷⁸ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Snoubenka Ducha svatého. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasý svatohostýnské*. 1947, č. 11, s. 180-181.

sobě rozhojňuje milost a stoupá ve svatosti od ctnosti ke ctnosti. Praktické důsledky pro nás? K čemu Bůh tebe nebo mne vyvolil, nám nezjevil; spíše k úkolu malému než velkému, ale jistě k tomu, abychom se snažili o dosažení svatosti – a to není cíl nepatrný, který by bylo lze podceňovat. To jest vůle Boží, posvěcení Vaše. (1 Sol. 4, 3) Milost k tomu neodepřel ani tobě ani mně; záleží tudíž vše na tom, aby milost našla úrodnou zkypřenou půdu a ochotné spolupůsobení. Úrodná půda – čisté srdce po vzoru srdce Mariina! K tomu upřímnou vůli nenechat pole naší duše ladem, pěstít usilovně símě milosti Duchem svatým v ni zaseté.

Listoval jsem právě v životech svatých. Předmětem mých úvah byli tentokrát neznámí hrdinové ctnosti a království Božího. Nebudu ti uvádět jména tobě zhola neznámá, když se o nich nemohu širě rozhovořit. Jsou to veskrze skrytí světci, milující skrytost Mariinu; zdá se, jako by jí byli pilni i v nebeské slávě – zůstali totiž věřícímu lidu neznámi i teď, vyjma jen svou řeholní rodinu, která jediná je uctívá a slaví. Mužové, ženy, dívky z rodu prostého i knížecího, žijící nazaretským stylem života v ústraní kláštera, někteří přes půl století. Ten nebo ta u klášterní brány, onen nebo ona v klášterní cele, všichni vedou život dokonalosti a pokání, a mají tužbu jedinou – patřit pouze Bohu a být známi toliko jemu. Někteří mohli být dnes známi všem, kdyby byli vystoupili na jeviště světa, ale nebeský sad by byl chudší o vznešenou palmu, vypěstovanou k tomu, aby tam věčně vzbuzovala obdiv vyvolených svou královskou korunou.

Matka věčné krásy Úcta k Srdci Mariinu⁷⁷⁹

Sekvence neboli mešní zpěv velkého středověkého liturgického básníka Adama, člena kvetoucího augustiniánského kláštera sv. Viktora u Paříže, doplňuje naše úvahy o čistotě Srdce Mariina.

Kniha *Ve šlépějích N.[eposkvrněné]* uvádí tuto nejkrásnější Adamovu sekvenci, zvanou „šňůra perel“ mezi zpěvy ke cti Neposkvrněného Početí. Ve skutečnosti byla určena pro svátek Nanebevstoupení P. M.⁷⁸⁰ Když její skladatel umíral (1197), asi půl století po smrti sv. Bernarda a asi čtvrt století před narozením sv. Tomáše Aq., byl svátek Panny bez poskvrny počaté slaven na evropské pevnině jen ojediněle, a právě tehdy začínal o tuto věroučnou pravdu mezi bohoslovci spor, v němž většina toto učení zamítala. Tím cennější jest Adamovo svědectví... Jak z této sekvence, tak z druhé, určené pro svátek Narození P. M., jest zřejmo, že její autor, nedbaje většiny, se drží náhledu: „Maria Panna počatá bez dědičného hříchu.“⁷⁸¹

Celá naše „šňůra perel“, za kterou podle legendy mu sama Neposkvrněná Panna poděkovala (Kynula mu hlavou, když se jí před jejím obrazem modlil... právě při slovech „trojjediné velebnosti svatosvatý stan a chrám“, jest překrásný komentář (výklad) rozvedení slov církevní modlitby ze svátku N. Početí: „Bože, jenž jsi Synu svému N. Početím nejbl. Panny důstojný stánek připravil.“ Srdce Marie Panny, nejčistší, neposkvrněné, bylo stánek a chrám jednorozeného Syna Božího, vtělené Boží Moudrosti, vtělené druhé božské osoby. Projděme ji slovo za slovem!

První strofa... Jako bychom slyšeli slova sváteční epištoly! „Hospodin stvořil mne na počátku cest svých; od věčnosti předurčena jsem...“ Od věčnosti vyhlédl, předurčil, připravil Otec svému vtělenému Synu důstojný stánek, Matku veskrze svatou, čistou, neposkvrněnou, jejíž duše nedotčena ani stínem hříchu, jejíž srdce neovanuto ani dechem nezřízené vášně nebo pokušení. Předurčil... Básník místo toho praví: „Vytvořil...“⁷⁸² Vytvořil chrám krásnější, světlejší, vznešenější, než jest monstrance, schrána eucharistického chleba, tedy téhož Syna Božího, schrána z mrtvého kovu.⁷⁸³ Schrána plná milosti – – Srdce veskrze svaté a čisté – –

⁷⁷⁹ P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. *Matka věčné krásy. Úcta k Srdci Mariinu. Hlasý svatohostýnské.* 1947, č. 12, s. 198.

⁷⁸⁰ O nebeské slávě mluví jen předposlední strofa: „O Maria, stella maris, super omnes ordinis ordines caelestium; in superemo sita poli, nos commenda tuae Proli...“ (Nad hvězdami jsi Paní říše, ochraňuj nás ze své výše...).

⁷⁸¹ Druhá začíná slovy: „Zdrávas, Matko Jezu Krista.“ V uvedené knize jest začátek pozměněn: „Panno bez poskvrny, zdrávas.“

⁷⁸² Srovnej naši píseň: „Moudrost Boží **zbudovala** sobě stánek, Maria, by v něm jednou přebývala...“.

⁷⁸³ V originále, jehož napodobit nelze: „Salve, Mater Salvatoris, vas electum, vas honoris, vas caelestis gratiae; ab

Kdyby snad někdo přes to váhal přisvědčit, že toto místo jest zřejmým projevem víry v N. Početí, vyloučí veškeru nejistotu, všechno váhání a každý omyl druhá strofa. Způsob, jakým oslavuje nejsv. Pannu, jest doslova týž, jakým staří východní Otcové velebili její početí, veskrze svaté a neposkvrněné. Vyrostla na trnitém keři lidského pokolení, sama bez trnu, nezraněná trnem dědičného hříchu. „My všichni jsme trním zranění, ty jediná růže bez trní, lilie mezi trním, sláva a okrasa lidského pokolení...“⁷⁸⁴

Tyto dvě strofy jsou základ, a s uvedenou strofou, při níž sv. Panna skladateli mile na poděkování kynula, nejpečněji z celého zpěvu. První dvě bychom mohli přirovnat k čelence koruny. Šňůra, věnec perel... Když děti vijí věnce, vplétají potom do podkladu květ za květem. Tak i náš skladatel; v dalších strofách uvádí jednak biblické předobrazy sv. Panny, jednak obrazy vzaté odkudkoli. Tak to děláva ve svých zpěvech on, tak dělávali i jiní. „Brána zavřená (Ez. 44), rajský zdroj, balzám, myrha, růže, myrta, nard libánský, háj, trůn Šalomounův, ze zlata a slonové kosti zhotovený („jedinečné dílo, jemuž podobného nebylo lze najít v nižádné říši“, slova Písma sv.), slunce, měsíc, světlo...“ Všecko obrazy milosti, svatosti, čistoty, ctností. Výraz „cela ctností“ připomíná verš ze zpěvu ke cti Srdce P. M.: „Tys Krále králů komnata a oltář míru ze zlata.“ (Ve šlép. N. 660.)⁷⁸⁵

Když věnec uvinut, vzlétá duše k nebi a věnuje jej Královně nebes: „Zdravas, Matko slitovnosti, trojjediné velebnosti svatosvatý stan a chrám...“ Srdce Mariino, chrám a stánek vtělení Svatosti... Myslí tím slavný skladatel mariánských zpěvů duši či tělo omilostněné Panny? Obojí! Rozumí se, že duše vyvolené Matky musila být vzdálena vši úhony a plná milosti; ale živou monstrancí, která chovala v sobě vtěleného Syna Nejvyššího, bylo její tělo, a třebaže byla sv. Panna „kost z našich kostí“ a naší sestrou podle těla, přece bylo i její tělo zvláštní milostí a výsadou Boží chráněno ponižujících zjevů, kterých uchráněna není žádná Evina dcera.

Zač prosí poslední dvě sloky? Prosba za čistotu srdce, za čistotu duše i těla je tak nasnadě. Mít v úctě vlastní tělo a chránit je všeho zneuctění, když i ono je při sv. přijímání „schránka“ Boží moudrosti, přítomné v Eucharistii. Chránit duši všeho hříchu, aby ve svatebním rouše posvěcující milosti předstoupila před věčného Soudce. Tak by byl zpěv jednoduchý a jednolitý. Ale jak řečeno, ovlivněn svátkem, pro který jej skládal, porušil autor tuto jednoduchost povznáší se k trůnu nanebevzaté Královny a prosí ji skoro týmiž slovy, jako církev v liturgii toho svátku, aby byla naší přímluvkyní u trůnu milosti a okem plným lásky a slitovnosti shlížela na nás, putující tímto vyhnanstvím k nebeské vlasti.

aeterno vas provisum, vas insigne, vas excisum manu Sapientiae.“

⁷⁸⁴ „Salve Verbi sacra Parens, flos de spinis, spina carens, flos spineli gloria; nos spinelum, nos peccati spina sumus cruentati, sed tu spinae nescia.“

⁷⁸⁵ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 659-660.

Příloha č. 110

Magnifikat⁷⁸⁶

I.

Mariina Píseň písni

Modlitba chvály a díky, vytrysklá ze Srdce naší Královny a Matky, jediná její modlitba nám zachovaná, proto nám nad pomyslením drahá a milá.

Drahá a milá... Totiž, měla by nám jí být; zdaž skutečně i jest? Modlíme se jí rádi a často? Tak často, že ji známe již z paměti? Můžeme-li odpovědět kladně, pak vydáváme sami sobě i Královně našich srdcí svědectví, že nám její chvalozpěv v skutku drahým vždy byl a jest i ne-li, musíme být připraveni na výtku: „Dítka jest vzácná každá památka na matku a po matce, a na tobě není vidět, že by ti byla vzácná tato překrásná a drahocenná památka na tvou nebeskou Matku, Královnu andělů a Matku tvého Vykupitele.“

Oblíbit si tento Mariin zpěv, vniknout do pochopení hlubokého obsahu této modlitby Mariiny, chválit Tvůrce den co den touto nejvznešenější Písní všech písni, to jest cílem těchto řádků.

Začněme veršem, který zná každý věřící, jediným, jež bohužel mnohý z celého chvalozpěvu zná, jediným, který slyšel v kázáních bezpočtukrát vysvětlovat. „Blahoslaviti mne budou všechna pokolení – –“ Královská pěvkyně, dcera královského pěvce a skladatele žalmů (Davida) mohla říci víc, daleko víc... Mohla říci: „Od nynějška blahoslaviti, milovat, ke mně se utíkat budou všechna pokolení.“

Oslavovat, uctívat, velebit, první slovo. Římští básníci Ovidius a Horác dopisují poslední verše svých básnických výtvorů a honosí se: „Dokonal jsem dílo, které potrvá na věky.“ Jest otázka, zda na věky. Přetrvalo dvě tisíciletí, ale pomine-li jednou na dobro zájem o starověké básnictví, zájem, jehož v posledních desetiletích ubývá vůči hledě, budou jejich díla nečtená odpočívat v koutku knihoven, a prach se na ně bude ukládat stejně jako na jiná díla, vyhlašovaná kdysi za epochální. A krom toho – co jim platno, že jejich verše se čtou, že se jim studující mládež učí z paměti, že vzbuzují obdiv u milovníků poesie, jsou-li oba dva Boha vzdáleni? Pustý a prostopášný život prvního, rozkošnický život druhého ponechávají jen slabou naději, že byli připuštěni k patření na tvář trojjediného Boha.

⁷⁸⁶ P. KONRÁD M. KUBEŠ. Magnifikat. I. Mariina Píseň písni. *Hlasy svatohostýnské*. 1948, č. 1, s. 3-5. P. KONRÁD M. KUBEŠ. Magnifikat. II. Lidská domýšlivost a boží dary. *Hlasy svatohostýnské*. 1948, č. 3, s. 35-36.

„Blahoslaviti mne budou všechna pokolení –“ Prorocké slovo, jemuž nemnoho rovných najdeme. Vy, kteří v Boha věříte, i vy, kteří ho popíráte, zamyslete se jen, kdo a kdy a kde toto proroctví pronesl. Kdo... Co velikého jsi vykonala, ty zhola neznámá, podle tvého vlastního doznání nepatrná a na jeviště jak politických tak kulturních dějin docela neznámá dívka, aby ti to pojistilo neutuchající oslavu všech věků? Což jsi neviděla celý svět ponořený ve tmu pohanských bludů a tonoucí v záplavě neřestí? Nevidělas po vši zemi hořet oltáře falešných božstev? Ušlo snad tvému zraku, že povrch země jest poset sochami a chrámy bohů a bohyň, kteří mají oči a nevidí, uši a neslyší, nohy a nechodí? (Ž. 113, 5nn). Nevěděla jsi, že vyznavači jediného pravého Boha tvoří nepatrný národ, jednu z nejmenších provincií ohromné říše císařů, a že žádným podrobeným národem světovým Řím nepohrdá tak jako právě jím? A to hlavně proto, že svého Jehovu staví nad jejich Jupitera, před nímž sklonili kolena i šíje bohové všech ostatních podmaněných národů? A ty určitě a s jistotou přesto pravíš: „Blahoslaviti budou všechna pokolení mne... k vůli mému synu, před nímž se skloní diadémy vládců...“

Žasl bych, kdybych neznal proroctví Písem; žasl bych, kdybych nevěděl, žeš mluvila osvícena Duchem sv., vševědoucím a vševidoucím a až do konce věků pronikajícím Duchem pravdy. Hrdý Říman by byl na tvé proroctví odvětil: „Kým sama sebe činíš? Kým činíš svého Boha! Zdaž tvůj Jehova, uctíváný několika tisíci svých vyznavačů na Sionu v zastrčeném provinčním městě, odříznutém od kulturního světa, větší jest nežli náš Jupiter, trůnící na Kapitolu v srdci světové říše, pán vševládného Říma, přijímaje zlaté věnce triumfátorů i hold poražených králů?“ A ty, naplněna světlem Ducha Božího, bys byla odpověděla slovy proroka: „Vidím Hospodina (Jehovu), an se bere na lehkém obláčku a vstupuje do Egypta (do Říma... v pohanský svět). I zvrátí se modly Egypta před jeho tváří... V ten den bude oltář Hospodinův uprostřed země Egyptské; znám bude Hospodin Egyptskému lidu, a ctít ho budou oběťmi a dary, a žehnat jim bude Hospodin...“ (Is. 19).

A toto neuvěřitelné, cos prorockým duchem viděla, se uskutečnilo! Pohádka vypravuje, že ctitelé Pravdy se tázali věštce, kdy celý svět se bude Pravdě klanět, a věstec prohodil: „Nikdy!“ A ty sis jista, že božské pravdě v tobě vtělené se všechny věky skutečně klaněti budou? Ano! Zнала jsi proroctví: „Ze Sionu vzejde zákon, a slovo Hospodinovo z Jerusalema. I pohnou se k hoře Hospodinově všichni národové, řkouce: Pojd'te, vstupme do domu Boha Israelova, a bude nás vyučovat cestám svým... Pojd'te a chod'me ve světle Hospodinově... (Is. 2) Dům můj domem modlitby slouti bude u všech národů.“ (56, 7)

Tím již odpověděno i na otázku, kdy jsi pronesla své proroctví. Před dvěma tisíci roků, kdy jsi Mesiáše teprve v lůně chovala, kdy temnoty pokrývaly zemi a mrákoty národy (Is. 60, 2), kdy se vše jiné zdálo být pravděpodobnější než to, že širošířý, neřestem oddaný svět bude jednou uctívat tebe, Neposkvrněnou a nedotčenou Pannu. Dnes? Úcta k tobě, nejčistší ze všech Eviných dívek, jest

jako veletok, jenž teče všemi věky, a jehož nepatrné praménky nutno hledat v maličkém židovském městečku a jehož mohutné vody rozlévají bez ustání více požehnání než ony řeky, bez nichž by Egypt byl Saharou a střední Čína tibetskou pouští.

Kde pronesla sv. Panna své proroctví? V domku ztraceném v horách, nemajíc svědka krom stařeny, jež co nevidět se odebere na věčnost. Není její neslyšené slovo již předem odsouzeno k zániku, by zmizelo a jako pěna se rozplynulo ve vlnách času, ženoucího se bouřně přes hlavu její i přes hlavy všech, velikých i nízkých? Známe jiná proroctví, vyslovená s daleko větší okázalostí a tropící povyk, a výsledek? Tu vznikne nová sekta a píše s nehorázným bombastem: „My jsme ti vyvolení mužové, na které čeká svět, my mu dáme náboženství, jež spojí všechny národy, od Pamíru až k Alpám...“ Ubozí! Dobře, že lidé tak rychle zapomínají; jste aspoň ušetřeni posměchu, jenž by vás neminul při pohledu na ubohé živoření vaší „světové“ církvíčky. Jinde císař řekl před celou armádou: „Než spadá listí se stromů, budete doma“, rozumí se, že ověnění slávou... A jak to na konec dopadlo! (R. 1914)

„Negotium saeculorum“ (zaměstnáním všech věků) nazývá Matku Boží sv. Bernard. Zaměstnání všech věků... Není pochyby, královská pěvkyně mohla říci více, daleko více než řekla. „Blahoslavít mne budou. Mohla nadto i říci: **Milovati** mne budou všechna pokolení.“ Nemohl-li a nemůže-li po ní opakovat první slovo žádný syn země a žádný občan nebes, může ještě méně po ní opětovat toto druhé. Nikdo a nikdy! Troufal-li si pohanský básník vyslovit pyšné slovo o věčné slávě svých veršů, netroufal si ani autor pověstí a bájí vložit na rty svému zbájenému nebo zidealisovanému hrdinovi výrok o lásce všech věků, netroufají se je říci o žádném národním hrdinovi ti, kteří jejich památku s takovou okázalostí rok co rok slaví. Jsou oslavováni, o jedněch se píší romance, pověsti a eposy jako o francouzském Rolandovi,⁷⁸⁷ španělském Cidovi,⁷⁸⁸ srbském kraleviči Markovi,⁷⁸⁹ druhým se pořizují obrazy, jejich sádrové poprsí vidět v každé škole a v každé druhé radnici, ale jsou tu oslavováni husité i nehusité milováni? Kým? K tomu, aby byl kdo milován, jest nezbytným předpokladem **krása**, buď pomíjející zevnější, tělesná, podnět lásky smyslné, nebo trvalá vnitřní, duševní, pohnutka lásky čisté. V prvním případě vyprchá láska stejně rychle jako prchavý zevnější půvab, a druhý případ? Duševní krása? Té oni hrdinové neměli a nemají! A najde-li se přec někde v dějinách bytost, která svou šlechetností vzbuzuje sympatie všech po celá staletí – sympatie, nikoli lásku! – jako na př. česká princezna a dánská královna Dagmar, příslovečná dobrotou srdce: je to jen stín té lásky, kterou jest milována Maria. Královna srdcí, ona jediná –

⁷⁸⁷ *Píseň o Rolandovi*. 1. vyd. v tomto překladu. Praha: Odeon, 1986. 228 s.

⁷⁸⁸ *Romance o Cidovi*. 1. vyd. Praha: IŽ, 1999. 147 s. ISBN 80-240-1159-X.

⁷⁸⁹ *Kravec Marko: Antologie příběhů podle junáckých písní jižních Slovanů*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1975. 166 s. Obnovené obrazy.

Dívka jest plna blaha, stane-li se královnou jediného srdce, jednoho jedinkého – a jakého mnohdy! Už ironický nádech, jehož se tomuto slovu dostalo, svědčí, že dívenka jest namnoze slaměnou královnou, na způsob nepříliš duchaplného zvyku jistých nevalně vyspělých kmenů, kteří si na rok volí žebráka nebo jinou nicotnou figurku za krále, aby jej po roce smetli a na jeho místo dosadili jiného, s nímž by nedůstojnou kratochvíli provozovali nanovo. Královna srdcí – – ne jediného pouze, královna všech šlechtných a pro mravní krásu pochopení majících srdcí, jest pouze jedna jediná, a nebude po ní nikdy žádná jiná. Vysvětlí mi ten zjev! Takových triumfů že by dosáhla a denně sklízela prostá židovská řemeslnická žena, kterou prý „křesťanská mythologie“ ověncila legendárním jasnem a gloriolou zbájené nemožné velikosti? „Milovati mne budou všechna pokolení...“

Apostrofujme královskou pěvkyni jako nahoře a rceme jí: „Tebe že budou všechna pokolení milovat? Proč? Snad proto, žeš jim dala Učitele, jenž vyhlásil boj vši nezřízenosti vášně a sebelásky? Jenž neúprosně vymáhá sebezápor a přikazuje pokoru, tichost, neodpírat zlému? Jenž ukládá svým věrným: „Vezmi kříž svůj a následuj mne“? Za to tě budou milovat? Či snad proto, že ty sama jsi bezvadná lilie, bez prášku a skvrny? Cožpak nevidíš, co svět vůkol tebe miluje, co ho těší a za čím se nesou jeho tužby? Tvoji vlastní krajané, kteří mají a věří v pravého Boha... Jsi ty jediná, která neví, jakého Mesiáše si přejí, po jakém touží a jakého čekají? Kdybys jim dala Mesiáše, jenž ukojí jejich hrabivost a smyslnost, který jim zjedná vládu nad národy a opatří turecké nebe na zemi! Což teprv pohané! Nikdy jsi neslyšela o gladiátorech, o bajaderách, o zápasech v cirku a krvi, která při nich teče, o kobkách bohyň a o hřiších, které tam vábí tisíce zdaleka široka? A ty soudíš, že tento svět si zamiluje lilii a tebe že k vůli tomu bělostnému květu bude milovat? Že toto bahnisko vydá lekníny? Samo ze sebe? Napřed by musilo být v ně vloženo semeno, aby jeho hladina se mohla pokrýt bělostnými kalichy těchto nedotknutelných květů! A naše královská věstkyně by nám odvětila: „Ano, bude tomu tak, jak pravíš... Vidím v dáli zemi pokrytou záhony lilií, a kde nyní bahnisko, tak zkvétat lekníny.“ „A odkud vnořeno do toho bahniska životodárné semeno?“ „Z mého panenského lůna! Co prohlašujete za nemožný zázrak, to bude skutečností, a k vůli výkvětu mého lůna i k vůli kráse mé liliové čistoty mne budou milovat všechna pokolení, docela přeorientovaná živým slovem nauky toho, kterého pod srdcem chovám.“

Lze jít ještě dále? Lidským synům nelze jít ani sem, královská věstkyně mohla jít ještě dál, mohla pokračovat, vyslovit ještě další slovo, smrtelným synům Adamovým zhola nemyslitelné a nemožné, mohla říci: „Utíkat se ke mně budou všechna pokolení.“ Sudťte si o naší důvěře v mocnou přímluvu Královny nebes, jak chcete, prohlašujte si Marii, za koho chcete, mluvte si o vyslyšených prosbách, jak se vám líbí, a vysvětlujte si je, jak dovedete; to nepopřete a popřít nemůžete, že se veškeré křesťanstvo od svého prvopočátku až do dneška k Marii utíká a na její srdce prosbami útočí

bez přestání den co den. „Utíkat se ke mně budou všechna pokolení...“ Ať vysloví někdo podobný výrok, byť mocí převýšil Augusta a předčil Trajána! Nevím, zda by mu pošta nedoručila nejeden přípis podobný onomu, jež dostal pohanský vládce prohlašující se za boha: „Přeji ti od bohů zdravého rozumu...“

Oslavovati mne budou všechna pokolení... k vůli mému Synu – a pro mou vznešenost!

Milovati mne budou všechna pokolení... k vůli mému zrození – a pro mou krásu, nadpřirozenou, jedinečnou!

Utíkati se budou ke mně všechna pokolení... k vůli mému jednoroznému dítěti – a pro mou lásku i moc! Pod ochranu tvou se utíkáme...

Najdi mi v Písmě proroctví tak jasné a zřejmé, jako je toto, jehož vyplnění můžeš očima vidět a sledovat! Nenajdeš jich mnoho. Simeonovo o Kristu, Isaiášovo a Danielovo o jeho království, a konečně předpovědi božského Syna Mariina.

II.

Lidská domýšlivost a boží dary

„Lačné nakrmil v dobrou, a bohaté propustil s prázdnou.“ Podle našeho způsobu vyjadřování by se tento verš písně Mariiny vyjádřil asi takto: „Pokorné naplňuje svými dary, domýšlivé propouští s prázdnou.“ Co věroučných pravd skrývá v sobě kratičkový chvalozpěv vznešené Davidovy dcery! I tento na pohled prostý a nevýznamný verš. Co řekne po letech božský Učitel, co napíše jeho apoštol, to slyšíme se rtů nejsv. Panny: „Bůh se pyšným protiví, pokorným však dává svou milost. (Jk. 4, 6) Kdo se povyšuje, bude ponížen, kdo se poníží, bude povýšen.“ (Lk. 14, 11) Zdá se nám skoro, jako bychom ze slov nejsv. Panny vyčetli podobenství o publikánu a farizeovi. Hříšný, ale pokorný publikán, v očích lidu vyděrač, odchází z chrámu ospravedlněn, zatím co farizej, věrný obraz „bohatých“, před nimiž Pán varuje, bohatých, kteří si myslí, že jejich vnitřní duchovní bohatství jim dostačí, a nevědí, že jsou ubozí a nuzní a bídni (Zj. 3, 17), pravím: tento farizej odchází z domu Božího i od modlitby skutečně „s prázdnou“, jak řekla královská pěvkyně. Několik slov vyjádří obsah těchto veršů: Bůh – jeho moc a slitovnost... Člověk – jeho nadutá pýcha a pravá pokora, domnělá síla a zdánlivá slabost, domýšlivá soběstačnost a skromná prosebnost.

Boží **moc** – Dvakrát jest o ní zmínka v kratičkém zpěvu omilostněné Panny. „Projevil, ukázal sílu ramene svého... Zdrtil pýchu padlého anděla, který po svém triumfu v ráji soudil, že zmařil záměry Nejvyššího a že navždy zavřel nebeskou bránu svedenému člověku. Všemohoucí, jenž zhatil plány satanovy, zhatil kolikrát i úmysly a prohnalost těch, kteří jsou z jeho „semene“, a má prostředků i moci dost, aby vždycky zmařil záměry a zkřížil plány všech, kteří kdy budou pod

vlažkou knížete temna bojovat proti Hospodinu a proti Pomazanému jeho. (Ž. 2, 2) Vítězem bude vždycky on, Hospodin, silný a mocný v boji. (Ž. 23, 8)

Boží slitovnost – I o ní se královská pěvkyně dvakrát zmiňuje. Avšak jako by chtěla předem v niveč uvést námitky těch, kteří by rádi svůj hříšný život přikryli pláštíčkem Boží dobroty, dodává: „Milosrdenství jeho od rodu do rodu, ale jenom těm, kdož jeho se bojí... jen bohobojní v ně mohou doufat...“ Otec je dobrý, ale jen k hodným dítkám; hospodář jest laskavý, ale jen k svědomitě sloužícím; a vy byste myslili, že můžete Pána vesele urážet a že nakonec vyjdete bez trestu, poněvadž „Bůh je tak dobrý“? Ano, jest dobrý, pln lásky a milosrdenství, ale jen k těm, kteří mu ze všech sil slouží; být dobrý k nezdárným a zlým není chvála a ctnost, to jest nedokonalost a slabost. Vy, kteří reptáte na Boží prozřetelnost a pravíte: „Je-li Bůh dobrý, proč to na mne sesílá?“ Zpytujte svědomí, zda jste místo milosrdenství nezasloužili metlu! Zda jste trest na sebe nesvolali sami, a snad už dávno! „Neboť ty, Hospodine, dobrotivý jsi a slitovný a bohat milostmi všechněm, kteří tě (pokorně a čistým srdcem) vzývají. (Ž. 85, 5) Zálibu má Hospodin v těch, kdož se ho bojí; ti smějí doufat v milosrdenství jeho.“ (Ž. 145, 11) Hříšníku pravil Hospodin: „Co mluvíš o spravedlnosti mé a bereš úmluvu mou (jméno mé!) do svých úst? Ty přec nenávidíš mou kázeň, a k mým slovům se obrácíš zády! Vidíš-li zloděje, hned se s ním spolčíš, a s cizoložcem podíl svůj máš. Tvá ústa plná jsou zlého, tvůj jazyk osnuje lež. Myslíš snad, převrácenče, že já jsem tak jako ty?“ Mějte to na mysli vy, kteří na Boha zapomínáte sice jste beznadějně ztraceni (smeteni). Kdo kráčí bezúhonně, tomu se dostane spasení Božího. (Ž. 49, 16nn)

Boží svatost – Připojme ji z první strofy... V písni Mariině jest takřka zlatou sponou, kterou spíná Boží milosrdenství s jeho věrností. Protože jest Jehova nekonečně svatý a svatost sama, nemůže se jeho milosrdenství dostat nehodným a zlým; pouze bohobojní se k němu smějí přiblížit, ať světci, ať kající. Kdo trvá vědomě v hříchu, marně se chlácholí myšlenkou na Boží dobrotivost, jak jsme právě ze žalmů slyšeli. A poněvadž jest Jehova svatý svatých, splní věrně každé slovo a každý zaslíbení, proto splnil nyní v ní, vyvolené Panně, odvěké zaslíbení spásy a osvobození.

Boží věrnost – Prolepticky ji sem vsuňme z poslední strofy. Co slíbil v ráji, co slíbil praotcům, co sliboval skrze proroky, to nyní vykonal, velké dílo vykoupení a omilostnění člověka, a vykonal je v té, jejíž duše proto plesá ve svém i našem Spasiteli a velebí za to převroucně Hospodina.

Od Boha obrací dcera královského pěvce nenápadně překrásným politickým obratem náš zrak **k člověku. Lidská pýcha a pokora...** domnělá nicotná moc a zdánlivá slabost, kterou Hospodin sílí... domýšlivá soběstatečnost a pokorné prosící vědomí vlastní nedostatečnosti (Tb. 3, 13; Ž. 17, 4; 49, 15; 85, 5; 98, 6; 101, 3; 144, 8; 146, 9 atd.) Jak krásně, mile a přesvědčivě nás

uvádí nejpokornější Panna v pochopení a osvojení si pravé pokory, této první a nezbytné podmínky, chce-li kdo dosíci darů nebes! Odkud čerpala tuto svou nadpřirozenou moudrost, toto pochopení Božích cest a řízení jeho prozřetelnosti? Z Písma, jak už řečeno a zde citáty z žalmů znova doloženo! Nebyla nechápavým čtenářem psaného slova Božího, jako většina jejích krajanů, nevyjímaje ani učitele Zákona (rabíny, zákoníky), kteří očima četli a srdcem nesrozuměli. (Is. 44, 18)

V těchto verších projevuje královská pěvkyně nevyrovnatelnou poesií hluboké pochopení toho, co bylo oblíbenou myšlenkou sv. Ignáce Loyolského a co se vleče jako červená nit jeho exerciciemi i stanovami, které pro svůj řád sestavil. Duch světa – duch Boží... Mezi oběma zásadní rozdíl, nepřeklenutelná propast, nesmiřitelná protiva. Svět má své zákony, své zásady, svou logiku – veskrze důslednou, ale postavenou na docela pochybený a převrácený základ: „Hledej každý, což jeho jest! Přísahajte věrnost zemi! Povrhňte sliby budoucího života! Chápejte se každého prostředku, jen když povede k cíli, k uspokojení vlastního já! Jen síla vítězí a prohnálost, násilí a lest...“ Poněvadž první principy falešné, jest falešné vše, cokoli z nich svět důsledně odvodí... Zásady a logika nepřístupná v království Kristově, jak po letech poví svým věrným sám božský Učitel a jak bude věřícím psát jeho apoštol.

Dopis Heleně Koutecké z CK Králíky dne 31. května 1951⁷⁹⁰

HJ [Helenko Ježíšova], HJ [Helenko Ježíšova], HJ [Helenko Ježíšova] H.[elenko] Ježíšova⁷⁹¹

Milá Bohumilo! (Tak oslovuje sv. Frant.[išek] Saleský duši bažící po dokonalosti⁷⁹² – Bohumila, hebrejsky Mirjám [מרים], v řecké transkripci Μαρια, MAPIA), den, kdy ses zasnčila svému božsk.[ému] sn.[oubenci], zasnčila a sama sebe dala – ne svíčku, ne kapli, ne sirotčinec, ale sebe, svou duši i své tělo – panenské tělo – ten den pokládej za mezník ve svém životě. Od té chvíle jsi v mých očích sn.[oubenka] Krále nebe a země, Krále andělů, a já Tě nebudu nazývat jinak než snoubenkou J.[ežíšovou]

Za prvé, chápeš vůbec, co toto slovo znamená? Kolik je na světě řeholních sester, kolik tisíců a desetitísiců těch, které se zasnoubily J.[ežíši], a jak málokterá je si vědoma, co toto slovo – sn.[oubenka] J.[ežíšova] – znamená. Nevědí – kdyby věděly, jinak by žily! Tak, jak se na sn.[oubenku] J.[ežíšovu] sluší.

Mysli si, žeš poznala muže, který nad Tebe vyniká věkem, stavem, učeností, vážností, které požívá atd. Muž, ke kterému jsi hleděla vždy s obdivem, úctou atd. Nuže tento by Ti dal přátelství a

⁷⁹⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

⁷⁹¹ Sestra Helena Koutecká se narodila 6. prosince 1926 v Praze. Její otec byl zaměstnancem elektrárny Ervěnice I v Praze-Holešovicích, matka byla v domácnosti. Kromě ní měli rodiče ještě syna Jana. Helena byla v rodině od dětství vedena k životu z víry a též k hluboké úctě k Panně Marii, která pro ni byla po celý život charakteristická. Po maturitě se zapsala na lékařskou fakultu a současně se začala angažovat v Katolické akci a v Junáku. Všechny tyto aktivity vzaly za své po únoru 1948, kdy byla Helena z politických důvodů také vyloučena ze studia medicíny. Náročnou situaci zvládla díky duchovnímu vedení svého prastrýce jezuitu P. Konráda Maria Kubeše, a také díky své odvaze a chuti do života. Tehdy dožrála i její touha zcela se zasnčit Bohu. Když se jí povedlo dostat povolení k návštěvě P. Kubeše v internačním klášteře v Oseku u Duchcova, složila v jeho přítomnosti soukromé sliby. Tento jezuita ji duchovně doprovázel až do své smrti 10. dubna 1967. Poté, co namísto univerzity, kterou nemohla dostudovat, absolvovala ošetrovatelskou školu, byla jako ošetrovatelka přidělena do Frýdlantu v Čechách do velmi tvrdých podmínek československého pohraničí v 50. letech, kde se však mohla v nemocnici setkat s některými internovanými kněžími a řeholnicemi. O mnoho let později pak dramatické zážitky z těchto let vyprávěla v komunitě. Když se jí povedlo přestěhovat se zpět do Prahy, pracovala zde jako zdravotní sestra v různých nemocnicích. Práci zdravotní sestry vykonávala velmi svědomitě. V Praze se pak v 60. letech setkala se salesiány a se sestrami Annou a Marií Netušilovými, které se obě chtěly stát salesiánkami. Spolu s nimi nakonec v roce 1984 tajně složila věčné sliby v Institutu Dcer Panny Marie Pomocnice. Po roce 1990, kdy byly postupně oficiálně zakládány první komunity sester FMA v České republice, patřila do komunity v Praze-Karlíně, kde byla ředitelkou a podílela se také na organizaci stavebních úprav domu. V letech 1995–2001 byla též ekonomkou vizitatorie CEL (ČR a Litva). Poslední léta prožila v karlínské komunitě, kde podle svých možností vykonávala různé domácí práce. Několik posledních týdnů se léčila v plicním sanatoriu ve Cvikově, odkud byla převezena s komplikovanou zlomeninou nohy do pražské nemocnice Na Bulovce, kde také po několika dnech zaopatřena svátostmi zemřela 7. září 2015. Děkujeme za její nezlomnou odvahu k životu v nelehkých podmínkách, za její věrnost a hlubokou důvěru k Panně Marii, za léta strávená spolu s ní v komunitě i za poslední dny prožité v odevzdanosti Pánu, kdy jsme jí mohly být v nemocnici nablízku. Je autorkou knihy *Stručný místopis mariánské úcty v Čechách a na Moravě*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. 141 s. ISBN 978-80-7367-711-4.

⁷⁹² „*Toužíme po zbožnosti, Bohumilo!*“ FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozmn. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

lásku, sklonil by se k Tobě, nabídl by Ti, abys s ním kráčela životem ruku v ruce, měla bys přístup k jeho všem pokladům (pokladně, knihovně...), o všechno byl hotov s Tebou se dělit, i o svůj stůl, kde by Ti vyhradil čestné a stálé místo – jak by Tě udivila jeho blahosklonnost a láska! Ježíš jest větší a dal Ti víc! – Tázala by ses onoho, proč, a on by Ti řekl: „Protože v Tobě vidím dítko Boží.“ Ale on by šel ještě dál; od okamžiku Tvého zasnoub.[ení] by Ti líbal ruce, a na Tvou otázku by Ti řekl: „Protože sn.[oubenka] J.[ežíšova]“ Uvaž jen: Tobě, nepatrné, on – Tisícerym sestrám líbají chovanky ruce a ani ty, ani ony si neuvědomují, proč – sestry přijímají z ješitnosti, dívky konají ze zvyku nebo protože to žádá bonton,⁷⁹³ ne že v sestrách vidí sn.[oubenku] J.[ežíšovu] – snad ani vidět nemohou. Moje drahá, milovaná sn.[oubenko] J.[ežíšova], Ty pojímej tyto a podobné projevy svatě; věz, že neplatí Tobě, nýbrž Tvému bož.[skému] sn.[oubenci], jedině jeho v Tobě ctí (a vidí!) ten, kdo Ti s takovou úctou líbá ruce, že by tak ani kněžně a princezně a královně nečinil. My blázni pro Krista⁷⁹⁴ – blázni v očích světa, jenž pro nadpřirozené hodnoty nemá smyslu, pravou vznešenost a důstojnost nechápe, oceňuje důstojenství podle šperků, šatů, pokladů, postavení –

Chtěl bych Ti moje drahá sn.[oubenko] J.[ežíšova], vštípit hluboce vědomí: jest cosi neskonale vznešeného být sn.[oubenkou] J.[ežíšovou] Jsem chudá, nevzhledná, nesličná, nevážená – v očích světa – ale jsem sn.[oubenka] J.[ežíšova] „Děkuji tobě, Otče, že jsi tyto věci skryl před moudrými tohoto světa, a zjevil je maličkým.“⁷⁹⁵ Svět nechápe a nepochopí, nikdy nepochopí, protože mu chybějí oči – nadpřirozený zrak; kde nám září světlo, jsou pro něho temnoty. Nadpřirozené oko jest jako Roentgen – kde tělesné oko nevidí nic, vidí oné divy; ve světle víry hledět na důstojnost sn.[oubenky] J.[ežíšovy]! Zhasne-li a Tvé nadpřirozené oko, bude i Tobě, má drahá sn.[oubenko] J.[ežíšova], směšným a bláznovským to, co Tebe a Tvou sestru naplňuje dnes rozkoší a blahem a štěstím, budeš se vysmívat a pohrdat tím, co dnes ctíš a před čím se skláníš Ty i ona.

Quid hoc ad aeternitatem? Co mi to prospěje pro věčnost? Jsi mladičká, moje drahá sn.[oubenko] J.[ežíšova], a mládí nerado a těžce věří těmto slovům. Až budeš v 60 letech stát nad hrobem, budeš jinak smýšlet! Řekneš si: „Mé spolužačky – profesorky, doktorky, majetnice domů, továren, vil, měly se dobře – co jim to prospěje pro věč.[nost]? Všecko pryč, všecko za sebou, jako by nebylo! „Měly se dobře“ – snad u stolu? Každý den několikrát příjemně podráždily bradavky na konci jazyka, a žaludek vyrobil guano⁷⁹⁶ z jejich delikates stejně jako z bramborů, které pojídal žebrák – to že bych jim měla závidět? Měly všecko, neměly tebe! Život pryč jako když bičem zapráská, a teď stojíme spolu u nebeské brány: ony bez tebe, já s tebou, já, tvoje sn.[oubenka]! Quid

⁷⁹³ Z francouzštiny bon ton, tj. dobré chování.

⁷⁹⁴ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁷⁹⁵ Srov. Mt. 11, 25-26; Lk. 10, 21.

⁷⁹⁶ Guáno je nahromaděný ptací trus.

hoc ad aet.[ernitatem]!

Moje drahá sn.[oubenko] J.[ežíšova], pročítej často Ve šlépějích [Neposkvrněné] báseň Cur mundus militat sub vana gloria – Proč tak svět o slávu nicotnou zápolí⁷⁹⁷ – Ta báseň dodala odvahy a vzpruhy mnohému knězi, rozmrzelému pro těžký život plný obětí. I Tobě přinese Tvé zasnoubení oběti! Nebudeš vždy oplývat blahem jako teď! Vede se tak každé snoubence – té, která se odevzdala člověku, i té, která se dala Ježíšovi – tamté víc, této méně, ale přec jen oběti a trnový věneček. Těch trnů bude méně, dokud budeš mít sestru. Jdete k nebi – k božskému sn.[oubenci] – ruku v ruce, milujete se čistou láskou, objímáte se č.[istou] l.[áskou], vinete se k sobě č.[istou] l.[áskou], pomáháte jedna druhé nést trnový věneček, činíte si cestu snažší, ale trny přesto nezmizí. Šťastná, můžeš-li se sestře se vším svěřit – i s největší zkouškou, která Tě může stihnout, že by se totiž někdo dral Tobě do srdce a hleděl z něho vypudit tvého sn.[oubence] Nebude-li už Tvá sestra na živu, spěchej s každým trnem k své nebeské Matce, a Královna vašich – tvého – srdce Tě neopustí: potěší, posílí, i když trn neulomí.

Netaž se, proč si Tě sestra tak oblíbila; děkuj svému sn.[oubenci], že vaše cesty zkřížil, a hled' těžít z toho přátelství. Pomáhejte si – ve všem – především více svého sn.[oubence] milovat, pak horlivěji mu sloužit, pak prospívat ve ctnostech, povzbuzovat se vzájemně, opírat se jedna o druhou. Quid hoc ad aet.[ernitatem] – Tato spona, eucharistická a mariánská, nechť odolá každému nárazu! Ať zůstane pevná až do skonání a pojí vás na věky, až budeš u svého sn.[oubence]!

My blázni pro Krista –⁷⁹⁸

Při sv.[atém] přijím.[ání] Ti přišla myšlenka: „Má H.[elenko]“ To byl hlas nebe! Ten si hluboko vštípi v srdce! Má sn.[oubenko] – krásnějšího nemůže být nikomu nic řečeno. „Veni, electa mea... veni, sponsa Christi...“⁷⁹⁹ Pojd' – do mého náručí, na mé srdce. – Snoubenka si musí svého důstojenství vážít, podle něho žít – sic provozuje komedii nedůstojnou. – „Co bys volila, být mou sn.[oubenkou], ale v chudobě, nebo bohatou milostpaní, a patřit místo mne člověku?“ Kolik „snoubenek“ okamžitě se zříká božského sn.[oubence], naskytne-li se jim možnost a vyhlídka na to druhé. „U toho člověka pochodím lépe než u tebe a s tebou, s ním budu šťastnější, ten mě učiní

⁷⁹⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 106-107. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 50-51.

⁷⁹⁸ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁷⁹⁹ „Veni electa mea et ponam in te thronum meum, quia concupivit Rex speciem tuam. Et pulchritudine tua intende prospere procede et regna. Veni sponsa Christi, accipe coronam quam tibi Dominus praeparavit in aeternum pro cuius amore sanguinem tuum fudisti et cum Angelis in paradysum introisti. Veni, electa mea, et ponam in te thronum meum quia concupivit Rex speciem tuam.“ *Breviarium Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum Pii Papae X auctoritate reformatum: Editio juxta typicam amplificata: Pars hiemalis*. Romae, Tornaci, Parisiis: Typis Societatis S. Joannis Evangelistae Desclée & Socii, 1942. 942, 307 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=220>

blaženější...“ Jak budeš soudit, až budeš umírat?

Snoubenko J.[ežíšova], bránit lilii do krve! R. 1945 mnohá dívčina prosila vojáka: „Raději mě zastřelte.“ To on nechtěl, chtěl zneužít! Proč ho nevyprovokovala, aby ji jedinou ranou udělal mučedníkem? Kdyby se byla na něho vrhla, rozbila mu pěstí nos, vyrazila oko nebo obě, rozškrabala obličej, kopla do života! Byl by ji vskutku zastřelil, a ona s neporušenou lilií rovnou k snoubenci! Bázlivé, bály se ranou pěstí ho vydráždit k ráně z pušky. Ale těžší jest jiné pokušení – sladké, lahodné, které táhne a vábí neodolatelně do náručí milovaného... do náručí člověka z náručí J. [ežíšova]!

Sv.[atě] přijímání, ochrana lilie. – Nebudeš snad mít řádného kněze; stačí ti sv.[atá] zpověď za rok na všech 365 příj.[ímání]! Jen když nebudeš v těžk.[ém] hříchu!

Není těžké začít, těžké jest vytrvat. Manželka myslí po svatbě, že vskočila do ráje; jak brzo jí starosti začnou ztrpčovat život! Nejtrpčeji těm, které opustily božského sn.[oubence] Ale ani on, J. [ežíš], Tě neušetří starostí a trnů, jimi se zkouší pravost lásky, a J.[ežíš] Tvou lásku jistě podrobí zkoušce. Zatěžkávací zkouška – ob stojí v ní Tvá láska a věrnost? Jedné dívce vzkázal skrze světici: „Ty nejsi volána do kláš[era], zůstaň ve světě, ale zachovej mi věrnost.“ Zachovala, dokud se neseznámila..., a pak papouškovala: „Jediné povolání ženy...“ Víme, kolik uhodilo. Obyčejné, obecné, ano; jediné? Nikoli. „Být matkou“ – rci: „být nevěstou!“ Netoužíš po dětech, ale po ženichovi! Jak nerad vidím, vstupuje-li čistá dívka v manželství (dnes!); jako dívka se nedopustila po celý život těžk.[ého] hříchu, jako manž.[elka] se dopouští denně – zneužíváním manželství, omezováním dítek na jedno nebo dvě. „On nechce o dětech ani slyšet.“ Zneužívá ji jako prostitutky, neužívá jako manželky, a ona souhlasí – pije těžký hřích jako vodu. Chtějí mít jenom rozkoše manželské, a ne břemena a povinnosti. Mám Tě ze srdce rád, m.[á] d.[rahá], a proto Ti ze srdce přeji, abys unikla všem nástrahám a zůstala vždy věrnou sn.[oubenkou] J.[ežíšovou] Sv.[atá] Panna řekla Bernardě v Lurdech: „Učiním tě šťastnou, ale ne na zemi“, kde koruny s hlav padají a kde všechno má konec. Chci Tebe, má d.[rahá], udělat šťastnou, a proto Tě posílám (vedu) v objetí J. [ežíšově], na srdce Mariino.

K sestře si můžeš dovolit víc (a ona k Tobě), ale jinak buď opatrná na srdce, oči, ruce i rty. Se zpovědníkem nikdy neudržíš styky mimo sv.[atou] zpověď. Žádnému mladému (ani star.[ému]) knězi nedovol, aby Ti tykal; aby nazýval (mimo zpověď) křestním jménem; aby Tě bral za ruce a beze slova Ti hleděl do očí – to nesmíš vůbec nikomu dovolit; aby Tě políbil – nikomu, leda přítelce; aby Tě zval do pokoje samotnou; nabídne-li Ti přátelství, odmítni; řekne-li: „Jako bratr a sestra“, utec; nikdy nepřevezmi vedení kněžské domácnosti, leda až Ti bude 50 let a on podobně stár. Věď, že zvlášť opatrná musíš být ke knězi ideálnímu, čistému, horlivému – čisté dívce nenastrčí ďábel špatného, nýbrž čistého, a pak čeká, až se ideální láska pomaličku zvrhne ve smyslnou a

přátelství v souložnictví.

Tím více udržuj ideální přátelství se sestrou. Zůstane ideálním? Poznáš podle známek: vede Tě každý rozhovor s ní blíže k J.[ežíši] a M.[arii]? Odcházíš povzbuzena? Odkládáš její list povzbuzena? Co se Ti vybaví v mysli při vzpomínce na ni? Zdaž J.[ežíš] a M.[aria], Euchar.[istie], mše sv.? Vzlétneš vždy do náručí svého bož.[ského] sn.[oubence]? Spojuje vás vzájemná úcta, provázející lásku? Blaží Tě myšlenka, že s ní budeš jednou v nebi? Blízko? Že si vzájemně za všechno děkujete po Bohu a M.[arii] jenom sobě nebo nejvíce sobě, jedna druhé? Činí Tě její přátelství dokonalejší, čistší, Bohu bližší? Hledáš u ní jen to? Nedala bys přednost bohatství a postavení, slávě, vážnosti? Nebrzdí ona Tvou lásku k J.[ežíši] a M.[arii]? Nestaví se mezi Tebe a bož.[ského] sn.[oubence]?

Toužím po Tvém štěstí, proto Ti radím: dej si při všem vždycky, zvláště v hořké chvíli nebo ve chvíli pokušení, otázku: „Quid hoc ad aeternitatem?“ Všecko vážit na vážkách věčnosti, všecko pojímat s hlediska věčnosti. To Tě učiní velkou, moudrou, prozíravou, to dodá Tvému životnímu názoru vznešenosti, Tvým skutkům dokonalosti, Tvému životu velikosti, a učiní Tě to podobnou a blízkou Tvému sn.[oubenci] a M.[arii]

Hleď, aby Tvůj život byl orientován eucharisticky. Tvá největší radost každého dne, nejslunnější hodina k.[aždého] dne, nejsvětější chvíle k.[aždého] dne – sv. přijímání a mše sv. Mše sv., nejvznešenější úkon pod sluncem. Vždy jsem ji tak pojímal, a Ty se nemůžeš nikdy a nikde se mnou tak těsně a s takovým porozuměním a vroucností a užitkem spojit jako při mši sv. V té nejvz.[nešenější] chvíli na Tebe myslím (memento!), v té chvíli Tě vine k srdci Tvůj sn.[oubenec], jsi jedno s ním, učíš se pohrdat vším, co není on, a vážit si a cenit jen věčné statky, pravé vysoké hodnoty. Euch.[aristie] Tě učiní a udrží čistou, chrání Tvou lilii, vede Tě k dokonalosti a svatosti, činí Tě milou a drahou Tvému sn.[oubenci], chrání před hříchem, kterým by ses mu nelíbila, pomáhá ke ctnosti, která jedině Tě činí v jeho očích krásnou.

Pomáhat si k B.[ohu], ke K.[ristu], k M.[arii] – do náručí božského sn.[oubence]... Co je v tom krásy a vznešenosti! Svět ovšem nechápe, nerozumí, nikdy neporozumí. Co bych já za to byl dal, kdybych v minulosti byl někoho našel, v mladých letech! Pokusil jsem se o to v bohosloví – netrvalo dlouho, a poznal jsem, že jedině nebe jest věrné, o sebelásku druhého se vše ztroskotalo. Pokud Tvou sestru znám, ručím Ti za to: pojímá vše svatě, nadpřirozeně, miluje Tě čistou láskou, z lásky k Tobě Ti nabídla, co snad nabídnou sobě vzájemně dva z 10.000, snad ze 100.000. Dělí se s Tebou o srdce, o všechny mal.[ičkosti], upřímně, radostně. Myšlenka: „V této těžké situaci – chvíli – se někdo za mne m.[odlil], dnes modlil, bude m.[odlit], od rána do večera stoupají k nebi prosby za mne.“ Oplatíš jí to? Aby si mohla říci totéž? Ale buď upřímná; kdyby se tvé názory změnily, napiš jí otevřeně: „Nemohu svatě přijímat... dala jsem samu sebe jinému...“ Jen k nebi blíž, k B.[ohu] blíž, k

b.[ožskému] snoub.[enci] blíž, k M.[arii] blíž, k věčnému vlastnímu vás dvou blíž...“ V milostných románech můžeš číst, že oba hovoří stále o tom, že se mají rádi; vy dvě hovořte o tom, jak máte J.[ežíše] a M.[arii] rádi, láska J.[ežíšova] buď thema vašich rozprav! J.[ežíš] a zase J.[ežíš], M.[aria] a J.[ežíš] Řekne-li Ti ona: „Vinu Tě k sobě, k srdci“, necht’ rozumí tomu tak: „Vinu Tě k sobě, protože miluješ toho, koho já; vinu Tě k svému srdci, protože o obou srdcích platí: „Dvoje srdce a jedna láska, srdce dvě a jeden tep“ – bijí pro J.[ežíše], bijí láskou J.[ežíše], hledí k J.[ežíši]: láska J.[ežíšova] a M.[ariina] musí absorbovat všecko ostatní. Musíte na sobě (jedna na druhé) pozorovat, že lásky J.[ežíšovy] čím dále tím více přibývá, a s rostoucí láskou, kterou na druhé vidíte, musí růst i vzájemná úcta, a ta úcta se musí vystupňovat tak, že byste si mohly vzájemně z úcty ruce líbat, protože při vzpomínce na druhou se vybaví vždy: „J.[ežíš] – láska k J.[ežíši] – tolik ho miluje, – tak mne příkladem učí milovat J.[ežíše] – a tím je mi drahá, dražší než...“ A jen tak je možno, aby víc tělesné bylo absorbováno duchem – duchovním – nadpřirozeným. Moje d.[rahá], blíž k J.[ežíši]! Jenom Ježíše! Jenom snoubence! I kdybys měla celým peklem projít, aby ses k němu dostala! Ta láska k J.[ežíši] musí být samozřejmě tak velká, že bys neváhala, kdyby Ti řekl: „Oběť mi to nejdražší, co máš na zemi – svou sestru a její přátelství.“ Nebude-li žádat, buď mu tím vděčnější, a tím více ho miluj, tím více slibuj, že nedopustíš, aby se stín smyslnosti vloudil do svatého svazku, padl na svatou sponu, která vás pojí. J.[ežíš], J.[ežíš], J.[ežíš]

Proč koho milujeme? Pro jeho krásu! Buď zevnější – a to je láska tělesná, nebo vnitřní, a to je láska duchovní; je-li tato láska v Bohu a pro Boha, stává se láskou svatou. V každém případě chceme nazývat předmět své lásky svým – touha je spojena každou láskou. Aplikuj na lásku k b.[ožskému] snoubenci! Zkušební kámen lásky je oběť. I když jde o lásku tělesnou! Znáš to z románů. Tím spíš, jde-li o lásku k J.[ežíši]! Pravá láska je efektivní (účinná, jeví se skutkem), ne pouze afektivní (v citech). Řeklas, že bys za nic nevyměnila možnost společné cesty se sestrou. Tedy za sponu, která vás pojí! Ani za cenu oběti? Odříkání? Věřím Ti, ale teď sud’ sama, co říci o lásce J.[ežíši]! Za cenu vlastní krve, života, ztráty, kariery a vážnosti a pohodlí a pokladů, za cenu pohrdání (v očích lidí!) chci si zjednat lásku J.[ežíše] a své zasnoubení. Až přijdeš k sestře a řekneš jí: „Ano, tak smýšlím, tak i jednám, kvůli zasnoubení jsem se zřekla toho a toho, nedbajíc, že se činím směšnou v očích celého světa a chudou“ – ale hned volej: „S milostí J.[ežíšovou] jsem to dokázala, ne vlastní silou“ – pak budeš hodna, aby Ti sestra řekla: „Líbám s úctou ruce, které volily z lásky k b.[ožskému] snoub.[enci] těžkou práci místo pohodlí.“ My blázni pro K.[rista] ...⁸⁰⁰ Kdybys byla milostpaní, líbali by Ti ruce napořád velcí páni; takto jen nic neznamenantající sestra – čeho by sis více vážila! K čemu by se spíše sklonil Tvůj sn.[oubenec]? My blázni pro K.[rista] –⁸⁰¹

⁸⁰⁰ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁸⁰¹ Srov. 1 Kor. 4, 10.

Jen blíž ke K.[ristu], k Srdci J.[ežišovu], a k tomu též třeba, abys byla docela eucharisticky orientována. Pohled' na mne: myslíš si, že jsem lepší než kněží padlí, odpadlí, zrádci? Kdyby mým ideálem, který jsem si chránil jak zřítelnici oka a víc než zř.[ítelnici] oka, nebyla Eucharistia a M.[aria], byl bych dnes tam, kde oni, stejný jako oni, nečistý, padlý, odpadlý; a kdyby si oni vždy vážili co mše sv., svatosvaté oběti N.[ového] Zákona, a hořeli láskou k M.[arii], nebyli by tam, kde jsou, a tací, jací jsou. V anglickém pronásledování platívali šlechtici za každou mši sv. životem. Měla bys na vybranou: být bohatou, zachránit kariéru atd., ale nemít denní sv.[até] př.[ijímání]; anebo být chudou, z lásky k dennímu př.[ijímání], co bys volila? Mohla by Ti sestra před tváří Tvého snoub.[ence] opakovat hořejší slova? Z vašich očí má vždy zářit láska k sn.[oubenci] a k Euch.[aristii], máte celý den vydechovat vůni Euch.[aristie] (vaše řeči, skutky, ať hovoříte s kýmkoli), máte žít celý den ve spojení s Euch.[aristickým] J.[ežíšem], celý den zalétat v myšlenkách k svatostánku, ranní mši sv., k rannímu př.[ijímání], Euch.[aristie] má být vaším živlem. Mariánská snoubenko J.[ežišova], eucharistická snoubenko J.[ežišova], moje předrahá milovaná mariánská eucharistická H.[elenko]! Ale věz: nestačí náběh, nestačí vzlétnout, začít, nestačí rok praktikovat. Přijdou chvíle, kdy Tě duchovní život a pobyt u svatostánku přestane těšit, přestane vlévat blaho, bude Ti snad lhostejný, snad trýzní, až pokušitel najde vhodnou chvíli a bude Tě naplňovat nechutí k modl.[itbě], k mši sv., k přij.[ímání], a v Tvé chudobě Ti ukáže Tvé bohaté spolužačky, a bude Tě svádět, abys s úsměchem vzpomínala mých slov, povzbuzování (vzájemného, sesterského), projevů úcty Tvé sestry – ďábel nikdy nespí. Řekneš pak: „Já bláhová, která jsem zahodila pro ilusi své životní štěstí?“, Anebo: „J.[ežíši], tobě jsem se snoubila a sloužila ve dnech radosti, když srdce plné blaha, tobě se znova zasnuhuji, jsem Tvá, i když srdce plné hořkosti, Tobě sloužím z čisté lásky, Tobě jsem se zasnoub.[ila] z č.[isté] lásky, ne pro odměnu, byť to byla jen vnitřní útěcha a sladkost.“ Dovedl-li se Eduard VIII. anglický zřící k vůli milované ženské trůnu⁸⁰² a onen šejk v Ben Hurovi⁸⁰³ svobody a jiní všeho, proč bys ne Ty, m.[á] d.[rahá], z lásky k božsk.[ému] sn.[oubenci]? „Z čisté lásky jsem si tě zvolila a tobě se oddala, žádnou odměnu zde na zemi teď, žádnou v budoucnosti – krom tebe a tvé lásky! Za všechny oběti a útrapy nic – z lásky k tobě!“ Jestli mne miluješ, tě miluji, jestliže mne tresceš, tě miluji“ – tato a podobná slova se snadno vysloví před svatostánkem ve chvíli vnitřní útěchy – ale vezme-li Tě Tvůj sn.[oubenec] za

⁸⁰² CARROLL, Leslie. *Královské poklesky*. 1. vyd. Ostrava: Domino, 2010, s. 331-345. ISBN 978-80-7303-510-5. FEARON, Peter. *Buckinghamský babylon: vzestup a pád rodu Windsorů*. 1. vyd. Praha: Český spisovatel, 1995, s. 118-144. ISBN 80-202-0578-0. GRÖSSING, Sigrid-Maria. *Silné ženy, slabí muži: od Kleopatry po Wallis Simpsonovou*. 1. vyd. Praha: Brána, 1996, s. 227-261. ISBN 80-85946-48-3. *Tajemství slavných: podivuhodné příběhy světových dějin*. 3. vyd. Praha: Akropolis, 2009, s. 173-183. ISBN 978-80-7304-112-0. *Neobyčejné ženy: Extraordinary Women* [seriál], Epizoda 3, Wallis Simpsonová. Režie. 2011.

⁸⁰³ WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. Díl 1*. 4. vyd. Brno: Obč. tisk., [1924]. 198 s. WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. Díl 2*. 4. vyd. Brno: Obč. tisk., [1924]. 247 s. WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. Díl 3*. 4. vyd. Brno: Obč. tisk., [1924]. 177 s.

slovo, jak mnohdy dělává, a podrobí Tvou věrnost a lásku tvrdé zkoušce? „Sloužím mu, a nic za to – nevyslyšel ani jednu mou prosbu, neslyší, neodpovídá na mé úpěnlivé volání a modl.[itby], ponechává mě na pospas mé slabosti, mým nepřátelům, tvrdému osudu, pokušiteli a zápolení s ním“ – Řekneš v té chvíli: „Neměním se“? Stejně ho miluji? Pak budeš hodna, aby Tobě, opovržené ode všech, opuštěné, ožebračené, projevila Tvá sestra úctu jako nahoře a oslovila Tě: „Má jediná, předrahá, vroucně milovaná H.[elenko]“ A co víc, to Tě učiní nadto hodnou lásky Tvého b. [ožského] snoub.[ence] Ne chvíle blaha a radosti, nýbrž chvíle hořkosti pro něho hrdinsky snášené Tě učiní jemu blízkou a drahou a milou.

Viš a chápeš, co znamená „panna“? Panenské oči, kt.[eré] neposkvrněny hříš.[ným] pohledem, pan.[enské] rty, kt.[eré] neposkv.[rněny] smyslným neb nečistým dotekem, pan.[enské] ruce, kt.[eré] neobjímaly tanečníka místo kříže K.[ristova], pan.[enské] nohy, kt.[eré] od doby zasnoubení nevstoupily do tančírny, pan.[enská] fantasie, kt.[erá] neposkv.[rněná] smyslnými představami, pan.[enské] srdce, kt.[eré] nep.[oskvrněné] hříšnými tužbami, pan.[enské] tělo, kt.[eré] nepotřísněno smyslným polibkem neb dotekem. To jest panna, krásná, vznešená, důstojná, a takovou chce J.[ežíš] mít svou milovanou sn.[oubenku], svou H.[elenku]! Jen panenské ruce jsou hodny... panenské rty, aby políbily svatou hostii, J.[ežíše] v Euch.[aristii], panenské nohy, aby † (jako na čelo). Po vzoru panenské Matky, která Panna nad pannami, krásná mezi všemi, být pannou tělem, srdcem, duchem, být panenskou sn.[oubenkou] J.[ežíšovou], aby J.[ežíš] mohl vždy: „Má H. [elenko]“, a já Tobě zdobit každý list Tvým monogramem HJ [Helenko Ježíšova], HJ [Helenko Ježíšova]; Tobě má tento monogram být nejdražší po monogramu Tvého sn.[oubence] IHS [Ježíš], XP [Kristus], XΣ [Kristus] a po monogramu Tvé nebeské Matky MARIA.

Znáš román Skláři od Klostermanna?⁸⁰⁴ Lucie se svým snoubencem... Co šveholení před svatbou! (Není zbájeno, nýbrž skutečnost, jak autor praví.)⁸⁰⁵ „Budeš brzo má, navždy má“ – zoufalá, když jednou o něj měla či mohla přijít... Slzela blahem a štěstím, když jim ruce ovínuty štolou, hovořili stále, jak se milují, že se milují atd. A za dva měsíce po svatbě? Ona studovala zákoník, partii o rozvodu, a on neměl pro jiného smyslu a zájem než pro svou továrnu a její věno (milionové). Co si dát mohli, si dali – švitoření a milkování – toho se nasytili za málo týdnů (žádná

⁸⁰⁴ KLOSTERMANN, Karel. *Skláři: historie z pokolení do pokolení*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1896 nebo 1897]. 368 s. Vilímkova knihovna rodinná; [sv. 17]. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=25387>

⁸⁰⁵ „Mívám ve zvyku, označovati přesně skutečnými jmény místa dějů, jež ti vypravuji, milý čtenáři. Osoby, s kterými tě obeznamuji, žily, a děj kotví v kraji. I to, o čem tuto zviš, ve skutečnosti se událo. Nic není vymyšleno; dílem jsem těch věcí pamětníkem sám, z části jsem sebral a spředel, o čem jiní, mně blízcí a milí, se mnou se sdělili. Pouze jména míst jsem zjinačil. Přinutila mne k tomu okolnost, že některé osoby mého děje dlí posud mezi živými. Žije i mnohý z jejich potomků. Chraň mě, Bože, abych někomu způsobil bolest, otvíraje staré, zarástající rány.“ KLOSTERMANN, Karel. *Skláři: historie z pokolení do pokolení*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1896 nebo 1897], s. 1. Vilímkova knihovna rodinná; [sv. 17]. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=25387>

děva zamilovaná tomu neuvěří!), a pak? Propast mezi nimi. Jiný případ mně známý: „Já si ho беру jen z ohledu a z lásky k jeho duši nesmrtelné, abych ho obrátila, abych ji zachránila, já chci proto i trpět.“ Za tři týdny chtěla otočit kolo času nazpět – nejde to! Ani za 24 hodin, ba ani za hodinu jedinou! HJ [Helenko Ježíšova], až budeme spolu mluvit, hled', abys mi mohla podat panenské ruce, aby práh mého pokoje překročily panenské nohy, abych se mohl zahledět do pan.[enských] očí, a sv.[atým] křížem žehnat panenské čelo. Ale zase připomínám: Jen trnovým věnečkem si můžeš zasloužit svůj monogram a zůstat na věky Ježíšovou Helenkou.

Temné chvíle.

Z života sestřičky X. Y. (v nemocnici, Milosrdná sestra).

obláčka, sliby... duše oplývá blahem...

Radostná nálada vyprchá, byť bys ji jakkoli držela... Přijde život řeholní, tvrdý, povinnosti... jasné nebe se zachmuřuje, až nastane chvíle, na kterou pokušitel čeká. „Smeť břímě... vrať J-ž. [Ježíši] slovo, ať tě sprostí on závazku...“ Netěší modl.[itba], netěší sv.[até] přij.[ímání], slovo „sn. [oubenka] J.[ežíšova]“ nevzbudí radostný úsměv, spíš trpký bolestný úsměch. „Kdybych byla věděla!...“ Navštíví ji bývalá spolužačka, teď paní radová, již se kdekdo na setkání klaní; plna radosti jí vypravuje, jak dobře se jí vede. Loni prázdniny u moře, letos na Šumavě, za rok snad v Alpách nebo v Itálii; služby atd. A sestra sama slouží! Nemocným v těžkém ovzduší. Nevlídná představená, hrubý primář, chudý stůl, práce nad hlavu, a jaké nechutné někdy práce! Každý týden jednou musí před sestrami vyznávat viny, klečíc uprostřed jídelny, představená nevlídně uloží pokání: buď zůstat klečet přes celý stůl, nebo dnes o každý chod na kolenou představenou prosit, nebo všem sestrám políbit nohy, a přec si mnohé nemůže vážit. – Plná hořkosti odchází, a tu v pokojíku mladý sympatický lékař, mluví k ní něžná slova lásky, líbá jí ruce – jak těžko zůstat pevnou v takové chvíli! Říci: „Neměnila bych – nelituji – neodvolávám“, když vše k ní volá: „Jak bys byla šťastna, kdybys odešla! Vždyť zůstáváš věřící a zbožnou jako dřív!“ Ano, ale mému sn. [oubenci] se nelíbí, jestliže mu kdo zasnoubí srdce na výpověď, slibuje věrnost na výpověď, zasvěcuje se mu na výpověď! Víím, komu jsem slovo dala, srdce dala, svůj panenský vínek dala... Nebude už zde Tvého duch.[ovního] vůdce, aby Tě povzbuzoval, a Ty snad budeš jako ptáče se zlomenými křídly ležet na zemi. Nezoufej! Spěchej k M.[arii], utíkej se k M.[arii], a M.[aria] Ti vynahradí tisíckrát, na jejím srdci Tvé srdce uštvané, pokoušené, zmatené, najde oddech a klid. V náručí M.[ariině], v okovech lásky M.[arie]! ~

Kdybys nemohla k sv.[até] zpovědi častěji, stačí jedna pro celý rok, k dennímu sv.[atému] přijímání, jen když si nejsi vědoma těžkého hříchu.

Měj úctu, hlubokou úctu k svému panenskému tělu! Panenské tělo, tvůj největší, nejkrásnější, nejvzácnější a nejdrahocennější skvost po nadpřirozených darech duše! V něm viditelně ztělesněna

Tvá lilie! Nedej si je nikdy pošpinit! Zůstaň nezaprášená! Nikdy – krom nezbytné nutnosti – neoblékej kalhoty, a docela nikdy shortky; sn.[oubenko] J-va [Ježíšova]! nikdy neodhaluj své panenské tělo zrakům špinavců; nikdy ať se nikdo nezpovídá na Tvůj účet: „Viděl jsem odhalené děvče, žádostivě hleděl nečistýma očima na její nahá ramena, nahé nohy až nahoru, představoval jsem si ji... a vzbuzoval v sobě špinavé žádosti po ní.“

† Radostné a temné chvíle v životě sn.[oubenky] J.[ežíšovy]

Radostné – když srdce hoří láskou k bož.[skému] sn.[oubenci] Co v tu chvíli znamená chudoba nebo bohatství, být světu neznám nebo slavný, požívat úcty a klidit komplimenty, být pozdravován od celého města, nebo nevšímán! Svět zapomíná, lže, je pokrytec. Zapomíná těch, kterým dnes tleskal; oslavenec na to myslí týdny a měsíce, a tleskající? Za 24 hodin zapomenou, a za týden tleskají jinému. Víš, kdo byla Destinová,⁸⁰⁶ Contariniová?⁸⁰⁷ Kdo o nich dnes ví, hovoří, vzpomíná? Kdysi tyto zpěvačky byly světoznámé a nahromadily miliony! Dnes o nich ví svět tolik, co o Tobě, m.[á] d.[rahá], t. j. nic – Ale ví-li o Tobě J.[ežíš], zapíše-li si Tě on ve svou knihu života, nebudeš zapomenuta na věky! Na ony svět zapomněl a J.[ežíš] o nich neví, jestliže ony nevěděly uprostřed triumfů o něm; na Tebe svět zapomene též, a J.[ežíš] o Tobě bude vědět!

Celý den se svým sn.[oubencem]... Hotova s prací, která byla pro něho, t. j. z lásky k němu, ne pro muže, děti a dobytek. Máš volnou chvíli, trávíš ji na Srdci bož.[ského] sn.[oubence], v náručí J.[ežíše], netřeba věnovat se muži a jeho kapricům,⁸⁰⁸ dětem a jejich nezbednostem. Vdaná sotvaže jednou za den s J.[ežíšem] promluví, Ty s ním mluvíš stále! A on opětuje: „Má H.[elenko]“ To byl hlas s nebe tehdy při sv.[atém] přijímání, když jsi slyšela: „Má H.[elenko]“ Kdo by Ti nezáviděl! Tu chvíli Tě vinul bož.[ský] sn.[oubenec] na Srdce. Hleď mu dát srdce ctnostné a čisté! Nečistou by k sobě nevinul, a nectnostná sn.[oubenka] mu dělá hanbu. Jedné paní vykládala služebná o družce, že se zasnoubila s J.[ežíšem] „To by měl J.[ežíš] pěkné fifleny⁸⁰⁹ za sn.[oubenky]“, řekla paní. Tím nejlépe poděkuješ za své zasnoubení, dáš-li mu v sobě snoubenku ctnostnou, andělsky krásnou. Chceš-li být milována, musí na Tobě být něco milováníhodného. Jak možno milovat, co lásky hodno není?

Jsi sn.[oubenkou] Krále nebe a země. Tedy vskutku královnička. Svět by se ušklíbl; my blázni pro K.[rista]!⁸¹⁰ Znal jsem dvě přítelky; starší kdysi nehodná, čistoty srdce málo dbalá, pohřbila lilii v blátě – obrátila se; mladší byla vždy „Ježíškova“. Spolu obě k sv.[atému] přij.[ímání], na mši sv.,

⁸⁰⁶ Emilie Pavlína Věnceslava Kittlová známá pod pseudonymem Ema Destinnová či Emmy Destinn (1878–1930) byla světoznámá česká operní pěvkyně. Angažmá získala v Metropolitní opeře v New Yorku.

⁸⁰⁷ Albina Contarini (182?–189?), italská sopranová pěvkyně.

⁸⁰⁸ Tj. umíněnost, vrtoch.

⁸⁰⁹ ČAPEK, Karel a HALÍK, Miroslav, ed. *V zajetí slov: kritika slov a úsloví*. 1. vyd., (textová část Kritika slov ve 4. knižním vyd.). Praha: Svoboda, 1969, s. 188. Členská knihnice.

⁸¹⁰ Srov. 1 Kor. 4, 10.

povzbuzovaly jedna druhou. Mladší nevěděla o minulosti starší, vážila se jí – starší učitelka, mladší dělnice. V pokoji učitelky se scházivaly, sotva tušíš, jak učitelka dělnici vždy přivítala. Mladší z počátku též užasla, a dostala odpověď: „Líbám ruce, které nikdy neobjaly tanečníka i líbám nohu, která nikdy nevstoupila do tančírny.“ Blázen pro Krista...⁸¹¹ Uctivě líbala, ale nikdy tvář nebo rty. „O quam pulchra est casta generatio!“⁸¹²

Být sn.[oubenkou] J.[ežíšovou], být druhou Marií. Dávat si otázku: „Jednala by takto M.[aria]?“ Vzala by na sebe tento oblek? Chodila do tančírny? Hovořila by takové řeči? Poslouchala tyto hovory? Hleděla by na toto? Myslíla by na toto? Toužila by po tomto? Jednala jako já?“

H.[elenko], snaž se být druhou M.[arií]! Dívčí srdce, a nehoří láskou k M.[arii]! Čí srdce se pak má rozhořet láskou k ní? Nazývám Tebe chudobkou, jako Tvou sestru. Nejste palmy jako velké vznešené duše, jste jen prostými ch-kami [chudobkami]. Kéž by na věky kvetly pospolu u stupňů M-na [Mariina] trůnu! Kéž by se láska k M.[arii] přelévала z jednoho srdce do druhého! M.[aria], Tvá radost, Tvé blaho, Tvůj ideál, veskrze svatý a dokonalý, bez stínu vady, bez stínu hříchu... chraň si jej jak zřítelnici oka! Maria vás dvě ch-ky [chudobky] sblížila, spojila, M.[aria] ať vás vede a chrání! Není na světě bytosti šťastnější nad dívčí srdce, hořící láskou k M.[arii] Ale čisté srdce chce M.[aria], sic tě odmítne, nečistému srdci nechce být Královnou. Ve chvílích blaha bude příčinou Tvé radosti, ve chvílích temných Tvou těšitelkou; jen ona Ti bude stírat slzy se zakalených očí, jen ona Tě povede k J.[ežíši], jen ona, vítězná odpůrkyně pekla, Tě bude sílit, až se ďábel bude pokoušet vyrvat Ti lilii. „Tak dlouho podržím Tvé srdce, dokud Ty podržíš lilii.“ Jsi mně, bídnému smrtelníku, drahá, protože čistá – čím více M.[aria]! Jsou věci, které lze napsat upřímně, ale ne provést skutkem. Když Ti sestra psala, že Tě objímá čistou láskou a k sobě vine, nemůže to činit; a když Ti psala jinak, je to jen povzbuzení Tobě: „Tak si počínej, abych Ti mohla projevit takto svou úctu, sklonit se před Tebou až k zemi.“ Věz, že kráčíte k nebi spolu se svými anděly, že oko M.[ariino] na vás spočívá. Závodte v lásce M.[ariině]! Mít k sobě úctu a lásku – a podmínkou úcty je čistota a ctnost. Nemohu psát, musil bych Tě mít, m.[á] d.[rahá], u sebe, a rozněcovat lásku k M.[arii] v tvém panenském srdci – tím, že bychom spolu hleděli na obraz Neposkvrněné a že bych Ti odkrýval její nadzemskou krásu. Připojit se k voji ctitelů M.[ariiných], dát jí své srdce, nepošpiněné, a kdybych s Tvou sestrou mluvil, vyznal bych jí: „Spojte své srdce sponou eucharistickou – mariánskou – a pomáhejte si k nebi, k M.[arii], k B.[ohu] Přátelství, zvl.[ášť] osob různého pohlaví, vede k tomu, že si od B.[oha] pomáhají pryč (hříchy nečist.[oty]!); vaše přátelství ať je čisté, ať si pomáháte k B.[ohu], k J.[ežíši], k M.[arii]! Co bych za to dal, m.[á] d.[rahá], kdybychom si tak vždy pomáhali vzájemně, Ty mně a já Tobě, k milování J.[ežíše] a M.[arie], blíže

⁸¹¹ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁸¹² Srov. Mdr. 4, 1.

k J.[ežíši] a M.[arii]! Kdybych se já od Tebe a Ty ode mne učila milovat J.[ežíše] a M.[arii]! Tvé čisté panenské srdce je s to hořet láskou k M.[arii], a vyprosit mi od M.[arie] více lásky. Od chvíle svého zasn.[oubení] jsi tak neskonale blízka matce svého sn.[oubence], a co jsi v mých očích? Moje d.[rahá], vroucně milovaná H.[elenko], i já v Tobě vidím královničku, snoubenku Krále nebe a země! Jenže my blázni pro Krista...⁸¹³ Při každé vzpomínce na Tebe se mi vybaví slova: „Panenské rty, které nikdy nikoho..., panenská tvář, která..., p.[anenské] oči, které..., p.[anenské] ruce, které nikdy nikoho neobjaly ve hříšné vášni, p.[anenské] nohy, – Kéž bys mi mohla vždy říci: „Jsem chudobná sice, ch.[udobná] na statky časné, ch.[udobná] snad i na ctnosti, proto chudobka, ale královnička!“

A ty ráno u sv.[atého] přijímání! Jak by Ti bylo, kdybys takovou zpověď slyšela! Kdokoli pohlédl na sv.[atou] Pannu, byl nesen vzhůru k nebi, nikdo na ni nemohl pohlédnout leč jen čistýma očima, v každém vzbuzovala čisté myšlenky. Sn.[oubenko] J.[ežíše], snaž se být andělem po příkladě M.[ariině], aby i pohled na Tebe každého zušlechťoval.

Miluj M.[arii], následuj M.[arii], svěř jí svou lilii. Vinu ke rtům a líbám Tvou lilii, jako Ty ji vineš k srdci, a prosím M.[arii], aby Ti ji uchovala – aby Tě uchovala Tvému sn.[oubenci] –

Vášeň – nemáš tušení, jakým dravcem jest nezřízená vášeň. Před lety mne žádala dívka za dovolení, aby se směla zasnoubit J.[ežíši] Vykonala 8/12 [o slavnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie], s takovou vroucností mu slibovala a přísahala lásku, pak mi vše vypsala, nadšeně, vroucně, a připojila: „Kdybych se někdy chtěla zpronevěřit svým svatým slibům, připomeňte mi tuto svatou chvíli, tato má slova (= dopis), mou přísahu.“ Dívka netušila, co je vášeň, že dovede zvrátit jako bomba nebo dravý proud i stavbu nejpevnější. Kněz při svatých svěceních cítil a sliboval více, vznešeněji, světěji! A přece tolikrát odpadli, zradili Krista a přísahu! Vášeň přiměla tolik snoubenek J.[ežíšových], že strhly s čela liliový vínek, vrhly jej do močálu, do prachu, samy jej pošlapaly, sňaly snubní prsten – Co dělat? Miluj M.[arii], drž se M.[arie], svěř se M.[arii], modli se k M.[arii], utíkej se k M.[arii] Co se Tvé sestry týče, prosím M.[arii], aby vaše ruce spojila růžencem, vaše srdce eucharistickou mariánskou sponou, a aby sama tu sponu upevnila na věky.

Poznámka.

V těžké chvíli 1.) vzývej M.[arii], 2.) uvědom si „Jsem sn.[oubenka] J.[ežíšova]“ jsem Hel.[enka] J.[ežíšova] 3.) řekni si: „Jak bych volila v hodinu smrti? Co bych dělala, jak jednala, kdybych věděla, že dnes umřu?“

Srdce J.[ežíšovo]: „Tys nás milovalo, než jsme tě poznali, za nás ses v oběť dalo, než jsme tě vzývali.“ Tvůj sn.[oubenec] se obětoval za Tebe a trpěl pro Tebe – splácej, máš-li ho vskutku ráda!

⁸¹³ Srov. 1 Kor 4, 10. (My jsme pošetilci pro Krista, vy rozumní v Kristu; my slabí, vy však silní; vy slavní, ale my bezectní.)

Neboj se oběti, buď velkodušná!

M.[á] drahá milovaná Bohumilo! Bohu milá... J.[ežíš] chce být milován, má radost, je-li mil. [ován], ale čistým srdcem. Mnohý se připravil o lásku Mariinu tím, že ji miloval srdcem ne dosti čistým. Lásku nečistého srdce Maria neopětuje! M.[aria] chce mít kolem svého trůnu lilie čisté, krásné, rozvité, ne zvadlé, zaprášené, nalomené, zlomené, zežloutlé, pošlapané. J.[ežíš] chce, aby mu jeho sn.[oubenka] byla ke cti, ne k necti a hanbě. Znal jsem takové, které na každý měsíc se znova zasnubovaly milovníku panen, a při tom hříšnými styky poskvrňovaly tělo i duši. Prostitutka se nabízí Ježíšovi za snoubenku! Moje milovaná sn.[oubenko] J.[ežíšova], Ty musíš hledět, aby Tvé oči, ruce a rty byly povždy čisté, nepotřísněné! Ty by sis nedala políbit ruku rty potřísněnými, a chtěla bys jimi líbat svatý Kristův kříž? Anebo dokonce políbit svatou hostii (při přijím.[ání])? J.[ežíš] nechce snoubenku ani fíflenu (= světačku), tím méně cizoložnou, byť šlo jen o cizoložné touhy.

(pokrač.)

Sn.[oubenko] J.[ežíšova], uchovej si vždy vládu ducha nad tělem, chceš-li být svému sn.[oubenci] blízká a drahá. Především u stolu. Mlsné děti chodí na cukr, a těm se smějeme, ty káráme, dětinskou mlsností pohrdáme, pokládajíce se za povznesené nad ni. Je to pravda? Mlsají i dospělí, ovšem svým způsobem. Mlsají, pochutnávají si – opilec na pivo, labužník vybíravý u stolu, smyslný se svým děvčetem, ctižádostivý mlsá chválu lidskou, každý to, co mu „dělá dobře“ a chutná. Sn.[oubenko] J.[ežíšova], buďto Ti J.[ežíš] dostačí nebo nestačí. Nestačí? Dej mu tedy výpověď a nehraj si s ním na schovávanou! Dostačí? Proč tedy hledáš jinde „přilepšení“? Co řekla Anežka (21/1)?⁸¹⁴ Co praví tvůj sn.[oubenec]? „Ego ero merces tua magna nimis“ = já sám budu převelikou odměnou tvou!⁸¹⁵ Sn.[oubenka], která hledá odměnu jinou než svého sn.[oubence], není ho hodna.

Dát výpověď snoubenci – co v tom nedůstojného! Se sestrou se mu někdy společně zasvěť, ruku v ruce! A pak na to vzpomínej – snad ta vzpomínka Tě povzbudí a udrží v těžké chvíli nebo v pokušení. Dvě srdce spojená láskou k J.[ežíši] a M.[arii], dvě srdce spoutané tak, aby láska k J.[ežíši] a M.[arii] se přelévala z jednoho do druhého, dvě srdce patřící sobě vzájemně, a to k cíli

⁸¹⁴ „21. Anežka (l. ovečka), dívka 13letá, mučednice za sv. čistotu. „Odstup ode mne, pastviště smrti, semeniště hříchu, močále ohavnosti: jiný milovník tě předešel, vzácnějšími šperky mne ozdobil, a prstenem věrnosti si mé srdce navždy pojistil. Obraz svůj vtiskl v tvář mou, abych kromě něho nikomu srdce neotevřela. Nemohu opustit toho, jehož urozenost jest větší, jehož tvář krásnější, jehož láska čistší a vroucnější. Já miluji snoubence, jehož matka pannou jest, jehož otec ženy nepoznal, jemuž slouží andělé, jehož kráse se díví slunce i měsíc, jehož dech mrtvé oživuje, jehož dotek nemocné uzdravuje. Jeho když miluji, svatá jsem, k němu když se přivinu, čistá jsem, jemu když se zasnoubím, pannou jsem... Ať zahyne tělo, jež může být milováno očima, jimiž milována býti nechci.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 628-629. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 442-443.

⁸¹⁵ Srov. Gn. 15, 1.

jedinému, k dosažení větší lásky u J.[ežiše] a M.[arie]

† Sestřičce H.[elence] K.[outecké] – Milá H.[elenko], vroucně milovaná sestřičko – Moje H.[elenko] drahá, milovaná – kdyby mi nebylo tolik let⁸¹⁶ a Ty moje příbuzná,⁸¹⁷ netroufal bych si Tě takto oslovit. Nebudu se rozepisovat o tom, že jsem Ti byl jistě cizí a Ty mně – až do chvíle, kdy jsi pro J.[ežiše] přinesla v oběť svou kariéru. Předtím jedna z mnohých mých svěřenek, od té chvíle moje drahá H.[elenka] Pak Tvé zasnoubení, a konečně nezapomenutelný den zasvěcení 4./2.; tak prostinké, skoro smutné, a přec tak oblažující, tak nevýslovně blažící srdce spojená trojnásobnou sponou, eucharistickou, růžencovou (mariánskou) a... Ježíšova Helenko – to skoro mluví víc než celé svazky – Jva H-o [Ježíšova Helenko], kdybych nemiloval tolik J-e [Ježiše] a Marii, nemiloval bych ani zdaleka tolik, Tebe, byla bys mi stejně blízká či cizí jako jiné dívky. Vím, že jsi tu oběť přinesla pro J.[ežiše], ne pro mne (to by byla chyba veliká!), stala ses chudou z lásky k J.[ežiši], ne z lásky k tvoru, hříšnému, smrtelnému – a proto jsi mi tolik drahá – oč dražší J-vi [Ježíšovi]! Oč více milována od J.[ežiše]! J-va H-o [Ježíšova Helenko]... to slovo musí blahem rozechvět i Tvé srdce, milující J.[ežiše] a M.[arii] Já brzo odejdu, mé srdce v hrobě zpráchniví, Srdce J.[ežiše] Ti zůstane, Srdce M.[ariino] Ti zůstane! Chudá, jednou snad ještě chudší, než jsi teď, budeš hledět na bohaté družky, šťastnější (v očích světa!) než Ty – co Tě v tu chvíli bude sílit! Slovo Ježíšovo: „H-o [Helenko] moje, milovaná, drahá snoubenko, růže mého Srdce, chudobko – vinu Tě k srdci, já budu velikou odměnou Tvou.“⁸¹⁸ JH [Ježíšova Helenko], když, moje drahá, na ten monogram pohlédnu, rozechvěje se i mně srdce blahem z toho, že jsi J-va [Ježíšova]. Milujeme se, chceme se věčně milovat? Milujme J.[ežiše]! M.[arii]! V těžké chvíli Tě snad bude sílit i vzpomínka na královničku: „Mně, chudé, nic neznamenantující, byl hotov... protože sn.[oubenka] J.[ežišova]“, a to je víc než MUDr, než milostpaní. Ani královně by on nikdy...“ Prozradím Ti, s čím se mi ona učitelka svěřila – ale mlčet! Víš, jak projevovala úctu k své chudé nestudované družce dělnici. Jednou byla dělnice nemocná, ona ji navštívila, hovořila s ní (měla bolesti!) o tom, že sn.[oubenka] J.[ežišova], a po obvyklém projevu viděla, jak leží s tváří vyjasněnou, blaženou, a šeptala: „Já jsem tolik šťastná.“ Až budu slyšet totéž od Tebe, řeknu Ti, že ses přiblížila ke ctnosti oné dělnice. LTL [líbám Tvou lilii] nový monogram, ; rozumíš? a Tvou lilii. Stokrát denně – dokud jsem jist, žeš lilii nepotřísnila, nezahodila, nezlomila. H-o J-va [Helenko Ježíšova], H-o [Helenko] Mariina, drahé dítě mariánské, drahá sn.[oubenka] J.[ežišova], drahá sestřičko s rukou ovinutou růžencem k J.[ežiši], k M.[arii]!

Sestřičko drahá, ch-ko [chudobko] drahá, milejší a dražší mně než rodná sestra, nezapomeň: vytrvat, chceš-li dosíci koruny života. Ďábel doufá, dokud máme duši v těle, že nás dostane, Tebe i

⁸¹⁶ V době psaní dopisu měl P. Konrád Maria Kubeš 60 let.

⁸¹⁷ Helena Koutecká (v době psaní dopisu měla 24 let) byla dcerou Anny Koutecké, dcery Antonie Plaňavy, sestry Anny Kubešové, matky Konráda Maria Kubeše, tudíž jeho neteč. Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš, *Rozrod.*

⁸¹⁸ Srov. Gn. 15, 1.

mne. Kdybys tušila, čím nám může být růžencová spona! Kotvou, ochranou, povzbuzením vzájemným, až Ti to vše bude k smíchu, bude to známkou, že spona povolila nebo že zlomena – a co zbude ze zasvěcení 4/2? My blázni pro K.[rista],⁸¹⁹ mnohonásobně! Tím, že ses pro K.[rista] všeho vzdala (moje drahá královničko!), tím, žeš k bláznům tolik přilnula a jeho slova i rady přijala a svatě pojala, tím, že chceš vytrvat, tím, že vše nadpřirozeně pojímáš, světem pohrdáš, pro K.[rista] chudobu volíš, K-u [Kristu] chceš jediné náležet, tím, že ceníme vysoce to, co světu bláhovostí a bláznovstvím (Sn.[oubenko] J.[ežíšova]!), že si to jeden druhému říkáme a osvědčujeme atd.

Helenko drahá, sestřičko drahá, ch-ko [chudobko] drahá, znám mnohé, kteří K-a [Krista] milují – řekli mi, proč: „Vždyť mi ve všem žehná a pomáhá, vždyť mne M.[aria] vždy vyslyší.“ Dovedeš K-a [Krista] milovat, i když Ti žehnat (časně!) nebude? Když Tě ponechá na pospas „osudu“, chudobě, dřině, lidské hrubosti (jako MUDr bys hrubství nezakoušela!), neuznání, snad i pohrdání? „Ošetřovatelka“ – tedy služebná! A což, bude-li tvým šefem tvá někdejší družka MUDr, která snad kdysi daleko za Tebou prospěchem, mravností atd.? A dá Ti cítit, že teď jsi její „služkou“? Přijdeš pak ke mně a řekneš: „Bolí to, nevýslovně bolí, ale nelituji ani okamžik, že jsem nezahládila K-a [Krista], dnes bych jednala stejně jako tehdy, i když vidím, že jsem proto podnožím nohou takové ženské.“ Promluvíš tak? Moje drahá, milovaná, pak s nevýslovnou úctou, pokorou, radostí, já: „Sestřičko královničko“ – A zatím co Ty se budeš vracet do svého očištění, budu já na klekátku: „J.[ežíši], posiluj svou sn.[oubenku], je Ti bližší než já, protože pro Tebe trpí více než já, bude Ti bližší v nebeské slávě, ale nezávidím, a těším se na okamžik, kdy mi přijde naproti, a já zase: královničko“ – V nebi leccos, co ne na zemi! Snad Tvůj b.[ožský] sn.[oubenec] Tě nepodrobí takové zkoušce, znaje Tvou slabost, ale připravena na ni být musíš. Prosím Tě pro lásku k Tvé duši, pro spásu Tvé duše: nezřekni se nikdy M.[arie], miluj veškerým žářem svého čistého dívčího srdce M.[arii], svěř jí sebe, své tělo, svou duši, svou budoucnost, sebe, své spasení, své vytrvání, a modli se k ní za nehodného, který denně l.[íbá] Tvou lilii LTL [líbá Tvou lilii].

Vracím se k hořejšímu příkladu. Dejme tomu, že bys místo opustit nemohla nebo nesměla, a ona lékařka, mravů pochybných, by na Tvůj povinný pozdrav odpovídala pohrdavým úsměškem – nevíme, co se v budoucnosti může stát! – a teď by Ti primář, gentleman, nabídl ruku. Co bys učinila? Nehřešila bys, J.[ežíš] by se nehněval, jenom smutně by se zahleděl na odcházející sn.[oubenku] Dnes se Ti řekne snadno: „Zůstala bych věrna, ale kdyby to šlo doopravdy? Pohleď: moji dva spoluseminaristé jsou teď universitní profesori. Jeden, dostatečný (já výborný!), teď monsignor, univ.[ersitní] prof.[esor], nádherný byt, na svobodě atd.; kde a jak já? Stačilo by přidat se k nim – Ne! Nezávidím mu, ač vím, že jednou církev udělá nad vším kříž, zbaví oba (s ostatními!) exkomunikace, a nás, propuštěné ze žaláře, si nikdo ani nevšimne, ti budou oslavováni dál. A přec

⁸¹⁹ Srov. 1 Kor. 4, 10.

mi nepřišlo ani v mysli pokušení zradou J-vou [Ježíšovou] se vyprostit ze žaláře. Ale myslíš, že mám vytrvání zajištěno? Kdyby mne začali mučit, mrskat, pálit, trýznit hladem... Prosím denně J. [ežíše] a M.[arii]: „Vytrvat, nebo mne odvolej ze života.“ S bázni a třesením pracujte o své spáse, praví Pavel.⁸²⁰

Jak rád bych Ti zajistil nebe – Tobě spolu se mnou, i svou krví. Bude-li snad násilím vycezena, věz, že jí budu obětovat na smír za své mnohé velké hříchy – a na prosbu, abychom se u J.[ežíše] shledali! Tak krátce se známe, a kolik si rozumíme! Pokud jsem Tě poznal, máš od Pána Boha pěknou hrdou (ne pyšnou!) povahu, která se nechce zahazovat. A přec by se mohlo stát, že i na Tebe by přišlo pokušení: „Za hrnec stuchlé rýže jako otrok knutu... ruce... líže“,⁸²¹ aby lepší místo, aby se zavděčila, aby se vyhnula sekýrování.

H.[elenko], sestřičko drahá, dej si vypravovat od Anežky nebo Bož.[enky] o Karlovi, o jeho dětství, studiích, sv.[atém] přijímání (tajném), andělské nevinnosti, kterou si uchoval až do dne pádu, o obětech atd. Budeš pokornější! H.[elenko] drahá, J-va [Ježíšova] H.[elenko], M-na [Mariina] H.[elenko], těší Tě moje láska? Oč více Tě musí blažit láska J.[ežíšova] a M.[ariina]! Hříšný nehodný smrtelný tvor – a proti němu Tvůj Vykupitel, Bůh, ideál ctnosti a dokonalosti a svatosti! Hříšný – a Neposkvrněná! Jestliže jsem Ti rozuměl, těšilo by Tě, kdybych ve chvíli zkoušky a hořkosti Tě povzbudil a odměnil královničkou. Oč více Tě musí blažit vědomí: „J.[ežíš] mne vine k svému srdci, M.[aria] mne..., oba do svého objetí.“ Já si Tě jinak nepředstavuji leč s trnovým věnečkem v ruce, s lilí tisknutou na prsa, v náručí J.[ežíše] (nebo M.[arie]). Ch-ko [chudobko], nezapomínej, že jsi ch.[udobka], tak chudá na všechno, na ctnosti, na statky, na sílu, na moudrost, na lidskou lásku – jen na jedno bohatá: na lásku J.[ežíše] a M.[arie] Rád bych z Tebe vychoval světici, ale ch-ky [chudobky] nemohou myslet na něco takového, obě musí být spokojeny, budou-li věčně u nejspodnějšího stupně Mariina trůnu kvést jako ch.[udobky], hluboko pod liliemi, růžemi, palmami. Snad že jsme obě tak maličké ch-y [chudobky], jsme si tolik porozuměli, lépe než s palmami.

Bylo by mi milé, kdybychom neměli závazků a dávat si mohly jedna druhé všechno všecičko. (Za zesnulé se nemodlím, těm věnuji místo toho všechny odpustky.) Modlím se denně k našim oběma stráž.[ným] andělům (společně, dohromady), aby chránili růžencovou sponu. Lituji jen, že ch-ka [chudobka] Ti nemohla dát ve své osobě světici, že se musíš spokojit s hříšnou. JH [Ježíšova Helenko], MH [Mariina Helenko], LTL [líbám Tvou lilii]. Tvou lilii, Tvůj trnový věneček, Tvůj růženec.

Z Tvých slov se mi nejvíce líbí a nejvíce těší: „Raději dělnicí, a mít K-a [Krista], než čímkoli

⁸²⁰ Srov. Flp. 2, 12.

⁸²¹ „Za svůj hrnec stuchlé rýže poníženež důtky líže.“ ČECH, Svatopluk. *Písně otroka*. [1. vyd.]. Praha: F. Topič, 1895, s. 32.

bez K-a [Krista].“ Kdybych Tě tu chvíli byl měl u sebe, byl bych: „Sestřičko drahá, milovaná, královničko.“ Ale věz, že jen s milostí a pomocí Ducha sv. můžeš takto smýšlet, mluvit a jednat. Dal Ti Duch sv. tu milost beze všeho? Vyprosil Ti ji někdo? Vymohla Ti ji jedna ze mší sv. za Tebe sloužených? Nevím – ale nezapomeň nikdy, že jsi chudobka, chudobná, bezmocná, že bez pomoci Boží nedokážeš nic, a že ďábel nikdy nespí a nikdy nad námi (ani nad Tebou a nade mnou) nezoufá. Prosím Tě, zapřísahám Tě, abys pro lásku k své nesmrt.[elné] duši, vykoupené drahocennou krví K.[ristovou], pro lásku k své spáse se držela oběma rukama Marie. Eucharistie a Maria, účinný lék, neomylný – s jednou podmínkou: že ho budeš užívat denně. H.[elenko] drahá, denně pros, denně vzývej, denně se utíkej, denně se modli k M.[arii] – i za mne – stále se viň k jejímu Srdci, stále prodlévej v jejím obětí, naší milované Matky a Ochránkyně. H-o [Helenko], Mariino dítě – MD, HMD [Helenko Mariino dítě].

Sestřenko, sestřičko drahá, dopřeje nám Pán, abychom ještě někdy hovořili spolu o lásce J-vě [Ježíšově], o naší l.[ásce] k němu, o jeho l.[ásce] k nám? Abychom si oba pověděli, jak velice J.[ežíše] milujeme? Abychom viděli jeden na druhém, jak z jeho očí sálá l.[áska] k J.[ežíši]? H-o [Helenko] Kristova, HK [Helenko Kristova] – Sestřičko, nehleď na ty, kterým se vede lépe než Tobě – vzpomeň ubohých, nad kterými slzí a pro které krvácí Srd[ce] milující Srdce J.[ežíšovo] – dívky odvržené do špatných domů – proti své vůli – dívky, které nouze a bída nutí, aby své tělo (za)prodávaly... nejsou všechny „špatné“ ženské, prodejné ž.[enské], tak ničemné, abych řekl „vyvrhel“; odvržené, prodané, bídou nucené...

„Lépe umřít hladu než...“ Tak jednou o nich kdosi bezcitně – kdosi, kdo nepoznal bídu a hlad! Děkuj, děkuj svému božsk.[ému] sn.[oubenci], pros, pros, aby Tě „neuvedl v pokušení“, ⁸²² jako tyto ubohé – „Kdo je bez hříchu, kdo bys byl v jejich situaci lepší než my, hod’ po nich kamenem.“ ⁸²³

Sestřičko, kdybychom si byli o exerciciích tak rozuměli jako teď, kdybys mi byla bývala tak blízkou jako teď, nebyl bych Tě pustil domů, byli bychom ještě 24 hodin hovořili o J.[ežíši], o M.[arii], byli bychom růžencovou sponou před milostným obrazem, byli bychom si pověděli, jak milujeme J.[ežíše] a M.[arii] Smyslná láska chce slyšet: „Mám tě rád, jenom tebe.“ Nadpřirozená láska k J.[ežíši] volá ne k jednomu, ale ke všem: „Milujme J.[ežíše], milujte se mnou J.[ežíše], nade všechno J.[ežíše]“ Co spojuje ony, smyslně se milující, co spojuje nás! Smyslná erotická láska vzplane mocně jako koudel, a stejně rychle uhasne; láska k J.[ežíši] trvá, a spolu s ní trvá vše, co se o ní opírá; růženec – Nemohu zapomenout, jak se obě ch-y [chudobky] zasvěcovaly Srdci J.[ežíšovu] a M.[ariinu], každá růženec v ruce. Kdyby ch-y [chudobky] hledaly mládí, krásu, bohatství, postavení – našly by vše v hojnější míře jinde; buďte obě rády, že nevyniká žádná z vás

⁸²² Srov. Mt. 6, 13; Lk. 11, 4.

⁸²³ Srov. Jan. 8, 7.

(vyjma mládí) tím, co jsem vyjmenoval. Buď tomu ráda: čím méně toho všeho máš, zvláště sličnosti, tím čistší láska, tím trvalejší, démantovější, křišťálovější, tím méně nebezpečí, tím směleji LTL [líbám Tvoji lilii]. Uděláš svému bož.[skému] sn.[oubenci] radost a nebudeš se parádit a strojit? Nechci, abys chodila ošuměle nebo staromódně; vkusně, ano; líbit se – komu? Špinavému světu, nečistým očím? Čím více by ses parádila, tím více by ses vystavovala nebezpečí, že budeš milována očima, kterými nechceš (oculis, quibus nolo), že Tě někdo odloudí božsk.[ého] sn. [oubence] Beztak nebezpečí dost! Ucpí uši hned prvním milostnému slovu, odmítni hned první milostný projev; nedovol hned první důvěrnost, ať slovem, ať skutkem! Svatá zdrželivost, která přechází eventuelně v nepřítomnost, uzavřenost, odmítavost, chlad, drsnost – v tom pravá hrdost J-vy [Ježíšovy] sn.[oubenky]

Přátelství – Jak poznáš, že přestává být čisté a zvrhá se v tělesnost? Mluvíte-li při společných hovorech o lásce J.[ežíšově], či o lásce své! Tvorové jsou k tomu, aby mi ukázali cestu k Tvůrci, aby mi k němu pomáhali; jiného nemají, co by mi dali. Pomáháte si k J.[ežíši]? Vede k němu jedna druhou? Držte se pevně jedna druhé! Spona! Nevedete jedna druhou k J.[ežíši]? Odvrací jedna druhé zrak od J.[ežíše]? Pryč od sebe! Zlomit sponu! Psala jsi jednou o „společné cestě“, kterou „bys nevyměnila za nic.“ Sestřičko, je tolik krásy v tom, když při vzpomínce na druhou se vždy spolu vybaví vzpomínka na J.[ežíše], na M.[arii], zatím co u jiných se vybavuje představa tančírny a projevů, které nestrpěly svědků. Řekl mi kdosi: „Byl jsem na pouti v X., a vzpomněl jsem si tam na Vás“ – jenž jste rozněcoval naše srdce láskou k M.[arii] Bude-li mezi Vámi ta spona růžencová tak pevná a čistá, tak spjata s J.[ežíšem] a M.[arií], tak plodná na vzájemné zušlechťování, že Ty konečně řekneš: „Jsi mi nejbližší na světě“, aniž by Ti jen na mysl přišlo, co při takových slovech žádají a dávají sobě přátelé smyslní, pak bude lze mi požehnat vaši sponu. Tam ti si dávají a od sebe žádají tělo; vy sobě: srdce, mysl, lásku k J.[ežíši] a M.[arii], pomoc k J.[ežíši] a M.[arii]

Sestřičko drahá, oněhdy mi ukázal kdosi svatební fotografii. Dívčina ve Tvých letech, za rok bude MUDr; on, skvělé postavení, vzdělaný atd. Dívka se rozplývá blahem, připojila dopis asi tohoto obsahu: dvě srdce, čistá, zbožná, která si plně rozumějí, svatě a ideálně pojímá svůj stav, spojení dvou srdcí, kyne jí dvojnásob šťastná budoucnost: bohatá na statky pozemské, bohatá na lásku milujících se srdcí. Řeknu si já: „Však ta sličnost nepotrvá věčně“? Řekne Tvá sestra: „Však se neví, jak dlouho ta blaženost potrvá“? Zadááš se Ty smutně na tu fotografii a dopis? Tak nikdo z nás tří není Krista hoden. Pohlédneš, a třebaže Tě to zabolí, řekneš: „J.[ežíši], tobě věrna! Nelituji!“ Pak přijď, a já řeknu: „Královničko.“ Ovšem, nesmíš tak smýšlet a jednat kvůli tvorů smrtelnému hříšnému, abys od něho došla uznání, útěchy, úcty, lásky; nikdy ne! Z lásky k J.[ežíši]! Zajdi si k svatostánku a modli se:

„Božský sn.[oubenče] můj, Králi našich (2[dvou]) srdcí, nebeský Učiteli náš: Ty ses modlil k

Otcí: „Děkuji Tobě, Otče, že jsi tyto věci skryl před moudrými tohoto světa a zjevil je maličkým.“⁸²⁴ K těmto maličkým patří i tvá ch-ka [chudobka] (tvé ch-ky [chudobky]). Božský sn.[oubenče], ochotně a ráda chci být chudá (z lásky...) kvůli tobě, jako ty ses stal chudým (z lásky ke...) kvůli mně. Ochotně a ráda se zříkám světa a vší pýchy (= nádhery, pohodlí) jeho, jako ty ses zřekl vší jeho nádhery – od jesliček až ke kříži, od Betlema až ke Golgotě. Taž se mne, co za to vše od tebe žádám, a já ti odpovím: „Nic jiného, leč tebe samého.“ Lásku za lásku, srdce za srdce – a za kříž беру ochotně kříž. Zjevil jsi to vše maličkým, pošetilým v očích světa, ne však v očích tvých a ve světle svaté víry tvé. Žehnaje, posiluj, dej milost vytrvání své ch-ce [chudobce] (svým ch. [udobkám]). Žehnej naší sponě, vlij sílu v těžkých chvílích, neopouštěj mne (nás) na křivolakých nebezpečných cestách tohoto vyhnanství, kde pokušení číhá každým krokem, kde tělo, svět i ďábel bez ustání strojí úklady, kde snadno zemdlí lidská (moje... naše) slabost. Věřím, J.[ežíši], ale opustili mne tvá milost, jistě bych zradila tvou korouhev jako tisíce jiných, horlivějších než já. Doufám, J. [ežíši], ale povolí-li tvá milost, oddám se lhostejnosti nebo propadnu zoufalství jako přemnozí jiní, lepší než já. Miluji, J.[ežíše], miluji nade všecko, m.[iluji] vroucně, a jsem hotova [Milujeme... jsme hotovi...] za tebe krve nacedit, ale bez pomoci tvé milosti zvlažněla bych, odcizila bych se ti, v tupost by se zvrhla má láska jako na tolika jiných, planoucích vroucnější láskou než já. Z lásky k tobě jsem hotova zřici se kterékoli pozemské lásky, i k... (bytosti, kterou na zemi nejvíce m.[iluji]). Ale nikoli, doufám, důvěřuji pevně, že nedopustíš, abych tebe zradila nebo k tobě se lhostejnou stala. Vezmi svou ch.[udobku] (své ch.[udobky]) pod svou ochranu, vezmi pod svou záštitu i jejich sponu a dej, ať tě v nebeské slávě spolu věčně velebí a tvému milosrdenství věčně děkují, žes šťastně mezi tolikerým úskalím vedl a do přístavu spásy přivedl jejich životní loďky. Za to vše tě prosím pro lásku a prostřednictvím své panenské Matky, kterou miluješ, a kterou i já (my obě) celým srdcem a celou duší miluji. A.[men]“

Sestřičko, tvoje slova: „Jen se bojím, abych v těch těžkých chvílích neklesla, nehradila, prosím o sílu a vytrvání.“ ch-a [chudobka] políbila ta slova – sálá z nich tolik lásky – a vědomí vlastní slabosti! I já se tak modlím, denně, za sebe i za Tebe. Jsme ch-y [chudobky], tak slabé, ubohé, i já se bojím, o sebe i o Tebe – držme se obě křečovitě mateřské ruky Mariiny! Líbám Tvou lilii, líbám tvůj trnový věneček – chápej z toho, jak obojí vznešené a krásné (ne v očích moudrých světa!). Vážíš si svého trnového věnečku – nový důvod, že zase vzrostla láska ch-y [chudobky] k Tobě, sestřičko, královničko! Jen si ho vždycky vážit! Ve chvílích plných hořkosti, až bude daleko od Tebe ch-a [chudobka], se kterou sis vždy tolik rozuměla, až Tě nebude moci těšit, a až se Ti bude zdát, že i nebe Tě ponechalo na pospas pokušiteli; až Tě bude nádhra světa lahodně zvát z náručí Tvého bož.[ského] sn.[oubence]: „Pojď – v mém náručí sladce, najdeš lásku, porozumění...“

⁸²⁴ Srov. Mt. 11, 25-26; Lk. 10, 21.

Sestřičko drahá, vytrvat! K Marii upínat zrak, k jejímu srdci se přivínout! Miluje víc, dovede potěšit líp, dá síly a povzbuzení víc než ubohý smrtelný tvor, Tvoje ch-a! [chudobka] [Líbám Tvou lilii, – líbám tvůj věneček trnový, – zasvěť ji (svěř ji jen) Marii, – ponoř jej do krve Kristovy.] JH [Ježíšova Helenka], JH [Ježíšova Helenka], JH [Ježíšova Helenka], MH [Mariina Helenka], MH [Mariina Helenka], MH [Mariina Helenka], MH [Mariina Helenka], HVD [Helenka [...] dítě], LTL [líbám Tvoji lilii], LT [líbám Tvůj], VT [věneček trnový], LT VT [líbám Tvůj věneček trnový], LTVT [líbám Tvůj věneček trnový]. Sestřičko drahá, milovaná, chceš-li udělat radost J.[ežíši], M.[arii], mně, snaž se, abych mohl denně tyto 4 verše, a stále Tobě tyto monogramy. Věř mi, že s úctou nevýslovnou a láskou, kterou jen k sestřičce, denně při modlitbě za Tebe LTVT [líbám Tvůj věneček trnový]... tvůj věneček trnový! Vytrvej! Vytrvej! Vytrvej! Nedej se nikdy zviklat a zmást! Tento svět jest nebezpečnější lichocením než protivenstvím, sladkostmi než hořkostmi, vábením než hrozbou! LTVT [líbám Tvůj věneček trnový]

Jest svátek Bolestné Matky Boží.⁸²⁵ Po mši sv.; Syna panenské Matky před chvílí v rukou, nyní v srdci – Přípravu, díkyčinění jako vždycky spolu s ch.[udobkou], a nyní, ve svaté dispoici, myslím kromě na J.[ežíše] a na M.[arii], jimž patřilo výhradně celé ráno od ½5 hod., teď jediné na Tebe, na jedinou pozemskou bytost. Dostaneš tyto řádky do rukou? Dostanou se do rukou nepovolaných? Lidé, kteří ani matce neřeknou „moje drahá“, tím méně sestře, nýbrž jen dočasné společníci svých špinavých radostí a hříchů, ti nepochopí nikdy, že slova „láska“ lze užít i čistě a pohlédnout na dívčinu očima čistýma. Jeden můj představený,⁸²⁶ známý po celém městě, že se zamiloval do hezké starostky své družiny (a ona do něho, a jak!), čte nezávadné dopisy mně posílané a praví, že to je samá smyslnost – on, smyslný člověk skrz na skrz, aspoň v onom vztahu k paní X. Y.

Má drahá, máš před sebou celý dlouhý život, snad 40, 50 let – vytrváš?⁸²⁷ Učiň pevné předsevzetí: každý den prosit Marii. Dítka mariánské, nikdy nezapomenout na tu, která Tě jedinečně miluje – možná, že jednou řekneš: „jediná miluje.“ Z monogramů se mi nejvíce líbí JH [Ježíšova Helenka], protože podoben kříži a připomíná: H.[elenka] J.[ežíšova], sn.[oubenka] J.[ežíšova], musí kříž – trnový věneček! LTV (l.[íbám] tvůj trn.[ový] v.[ěneček]) Maria, Maria, náš ideál – naše důvěra, naše radost, našich srdcí Královna – její růženec to byl, jenž spojil a spojuje – Maria, chraň obě ch.[udobky], posvěť sponu, posvěť i to, co si slíbily – Maria, Maria!

⁸²⁵ Tj. 16. března 1951. Tento svátek se slavil před liturgickou reformou Druhého vatikánského koncilu v pátek po 5. neděli postní (smrtelné).

⁸²⁶ Pravděpodobně to byl P. Vladimír Dreiseitel (1883–1944). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 245–247. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=251>

⁸²⁷ V době psaní dopisu měla Helena Koutecká 24 let a před sebou ještě 64 let. Zemřela 7. září 2015.

Sestřičko drahá, milovaná – Právě jsem dočetl Tvůj list, a těší mne, že jsi ve své lásce k sn.[oubenci] tak šťastná a blažená. Ale, moje drahá, accedens ad servitatem Dei praepara animam tuam ad tentationem⁸²⁸ – přistupujíc ke službě Boží připrav duši svou na pokušení. Může se stát, že Pán podrobí Tvou lásku a věrnost zkoušce, a ta může jít až na ostří nože. Nejobyčejnější zkouška bývá, že zmizí z duše všechna radost ze služby Boží. Non sapit psalmus, non consolatur cogitatio Dei – nechutná modlitba, netěší vzpomínka na sn.[oubence] – která byla kdys pramenem blaha! Chladnou mne nechává myšlenka, že jsem sn.[oubenka] J.[ežíšova], a skoro cizí nesrozumitelnou řečí se mi stává slovo duch.[ovního] vůdce: „Sn.[oubenko] J.[ežíšova]!“ Vidím na trávníku matku, hledící s úsměvem na skotačící drobotinu, a skoro závidím; pozoruji láskující párek, a bezmála lituji. „Oč jsem přišla, oč se připravila.“ Taková zkouška trvá někdy přechodně, někdy celá léta. Povolím? Tak jsem nejubožejší a nejnešťastnější bytost na zemi; vleku se životem se svým snubním věnečkem jako s těžkým břemenem, které jsem v nerozvážné chvíli mladického nadšení na sebe nerozumně vzala – podobná tolika služebníkům oltáře, kteří jen litují, kterým ani slunce kněžského života, nejsv.[ětější] oběť eucharistická, nevnese jasný paprsek do jejich temnot. Rci mu: „Máš mši sv.!“ Ušklíbne se – prodal by ji za jedno zatančení, vyměnil by ji za první děvče, který by se mu do cesty dostalo.

Sestřičko drahá, milovaná – zamysli se a řekni si: „Když mi 2. [druhá] ch.[udobka] po prvé pověděla, jakýma očima hledí na sn.[oubenku] J.[ežíšovu], jak pojímá důstojenství sn.[oubenky] J.[ežíšovy], když jsem po prvé četla: „sn.[oubenko] J.[ežíšova], královničko, l.[iliový] v.[ěneček] tvé panenské n.[arcisy]“, byla jsem překvapena, udivena, třebaže jsem mu nic neřekla.“ Možná, že sis pomyslíla: „Což jsem první sn.[oubenka] J.[ežíšova], s kterou měl co dělat? Není jí každá sestřička? Proč ne jim?“ „Protože jsou sn.[oubenky] J.[ežíšovy] podle jména! Neváží si sama svého důstojenství, nežije ke cti svému snoubenci a svého omilostnění, jest svým životem k hanbě své vznešené důstojnosti, a já bych měl – ?“ Sestřičko, milovaná sn.[oubenko] J.[ežíšova], panenské smýšlení, panenské srdce, panenské tělo! Hledím s úctou na p.[anenské] tělo sn.[oubenky] J.[ežíšovy], a projevuji tím, že panenské n.[arcisy] Nemáš tušení, co vkládám do slov „sn.[oubenka] J.[ežíšova]“ Sestřičko drahá, vytrvat! S pomocí M.[ariinou]! V černých chvílích k M.[arii]! Hleď, ať jednou, před věčným Soudcem, nemusíme sklopit oči jeden před druhým! Ty, žes přijala – neprávem! Žes podala, a ona nebyla panenská! Já „že místo sn.[oubence] J-vě [Ježíšově] svěťáckému děvčeti – kněz!“ Hleď, abys mi na věčnosti nepřítížila očištěc! Já už tam, Ty zde, a já bych musil hledět, jak se moje drahá ch.[udobka] zpronevěřila svým svatým ideálům – svým i mým! J-vi [Ježíšovi] i mně! Že se mi stala cizí!

Drahá, vroucně milovaná sestřičko, psalas mi o ideálním přátelství s ch-ou [chudobkou].

⁸²⁸ Sir. 2, 1.

Dobře, souhlasím, měj přítelku, s kterou si rozumíš, milujte se, tykejte si – ale hled', ať se nic tělesného nevplíží do vašeho svazku, ať vaše láska zůstane čistá, svatá, milovat se v J-vi [Ježíšovi], v Marii, pro J.[ežíše], pro M.[arii], tělesnost se může vplížit i mezi osoby téhož pohlaví, o druhém ani nemluvě. Dokud při svých řečech obě srdcem kroužíte kolem J.[ežíše] a M.[arie], je dobře. Jakmile se začne váš vzlet křivit a zkřivený se obracet k vám, místo přímo k J.[ežíši] a M.[arii], jakmile začnete hovořit jen o tom, že se máte rády a budete to jedna od druhé ráda slyšet, bude to znamením, že se vaše čistá láska a čisté přátelství zvrhlo, z ideálního se stalo tělesným. Pro celý život si to, má drahá, pamatuj!

(píši na zamaštěném stole v koncentračním klášteře)⁸²⁹

Sestřičko drahá, milovaná, nevím, na kterém místě jsem ve Tvém kalendáři já, ale vím, cos mi kdys psala, že 2. [druhá] ch.[udobka] je Ti po J.[ežíši] a M.[arii] nejbližší. Jen za tohoto předpokladu Ti píši o ní i o Tobě tak, jak na těchto stránkách. K nikomu bych tak psát nemohl, nechtěl, nedovedl. Ale třebaže se to samo rozumí, osvědčuj občas svému sn.[oubenci]: „Bez váhání bych se jí vzdala, odmítla, všechen styk přerušila, kdyby Ty sis tak přál anebo kdyby to bylo na závadu Tvé lásce; nikdy nepřipustím, aby se bytost stvořená postavila mezi Tebe a mne, aby mi Tebe zastínila, místo co by mi k Tobě pomáhala. Buďto ruku v ruce v Tobě, anebo od sebe.“ Snad Ti Tvůj sn.[oubenec] neřekne: „Rozejděte se.“ Ale může se stát, třebaže se Ti zdá nemožným, že Ti bude daleko těžším a bolestnějším rozejít se s někým, kdo Ti zdaleka nebude tím, čím ona; buď připravena, a utíkej se v takové chvíli k M.[arii]! A k své sestře buď vždy upřímná, i kdyby Tě to stálo obět'. Já sám k neupřímným svěřenkám se stal rázem chladný. Je vzácností, aby si sestry tak rozuměly jako vy dvě, ale kdyby se snad stalo a Ty sis s ní rozumět tak jako dříve nemohla, kdyby Tvé srdce dalo jiné přednost nebo jinému, kdybys viděla, že Ti nemožno projevy pojímat a přijímat svatě jako dřív, řekni jí to upřímně; je přec zkušená, zná nestálost lidského srdce, a nebude jí to daleko tak těžké, jako kdyby u Tebe objevila neupřímnost.

Nemohu Ti říci, kolik snoubenců jsem oddal; ale nikdy se mi nestalo, aby ve svou svatou chvíli políbili štolu, která jim svázala navždy ruce. Podotýkám, abys chápala jak svůj trn.[ový], tak i liliový věn.[eček], a svatý růženec. Tento nemohu ~ monogram – ale buď přesvědčena, že na něj hledím stejně jako na věn.[eček]; I. RS.[růžencová spona], RS [růžencová spona], RS = RS = RS – tak dlouho, dokud mi neřekneš, že Ti to připadá dětinským. MNB, MNR = M.[aria], naše blaho, radost; H. L. T. N. P. [Helenko líbám Tvůj narcis panenský], H. N. T. P. L. [Helenko narcis Tvůj panenský líbám]; BMPJ blázni my pro J.[ežíše]; BMPK pro K.[rista]⁸³⁰ Řada monogramů – který ze všech se Ti nejvíce líbí? Který se Ti nelíbí? Sestav ve stupnici a vynech ty, které se nelíbí! CHD

⁸²⁹ V centralizačním klášteře Králíky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 15. února 1951 do 25. února 1953.

⁸³⁰ Srov. 1 Kor. 4, 10.

cha. [chrám Ducha], H.[elenka]; chrám Ducha sv.; CHDZ cho..., -em D. sv. zůstaň.

Každá sn.[oubenka] prodělá několik týdnů štěstí, za nimi pak následují léta starostí a křížů. Proč jenom sn.[oubenky] J-vy [Ježíšovy] na to zapomínají! Cesta ke K.[ristu], cesta křížová, putování k M.[arii], pout' trnitá – věneček t.[rnový]! Proč je tomu tak? J.[ežíš] zkouší lásku svých sn.[oubenek], pravá obstojí, falešná podlehne – J.[ežíš] nechce být milován láskou falešnou, slaměnou, nicotnou, nebo dokonce kramářskou! Je-li důstojenství sn.[oubenky] J.[ežíšovy] v pravdě vznešené, pak za to stojí, abychom si je za cenu velikou zjednali, a J.[ežíš] na tom stojí, abychom tak učinili! Půjdeš snad někdy světem sama, provázena pouze svým strážným and.[ělem]? Tvá cesta povede k sn.[oubenci]! Jen pozor na srdce! Mnohý mladý, sličný nemocný, snad i jiný než nemocný, na Tebe upře zrak, a promluví slovo lásky. Nemáš zdání, jak sugestivně takové slovo působí, zvláště okouzli-li dívčinu jeho zjev – jakoby narkotisovaná – zvláště když přistoupí k tomu jeho slzy – srdce se vzpírá říci „ne – “ Být krutá! K němu i k sobě! Raději těžká chvíle krutosti, než léta hořké lítosti měkkému srdci, které se neodhodlalo k operaci na sobě samém a neřeklo: „Ne.“ Ale dívka opatrná na oči i na srdce, na sluch i na rty, dívka denně spěchající do náručí sn.[oubence] a na srdce M.[ariino], spočine na tom srdci i v těžké chvíli, najde sílu i útěchu, a po čase jest zase v duši klid. Ale neopatrná sn.[oubenka] někdy pykala zle, na celé měsíce se připravila o klid duše, a duchovní vůdce s vynaložením vši síly jí s pomocí nebes zjedná trochu útěchy. Denně k J.[ežíši], denně k M.[arii]! Raději i na mne zapomenout než tato Srdce nejsv.[ětější] – HJ [Helenka Ježíšova], JMH [Ježíšova Mariina Helenka], JS [Ježíšova snoubenka], MD [mariánské dítko].

Že máš svou sestru ráda, nebude Ti Tvůj sn.[oubenec] vytýkat. Věz, že si Tě vždy představuje čistou, bílou, v náručí Tvého b.[ožského] sn.[oubence], a jen to ji umožňuje, že l.[íbá] t.[vé] panenské n.[arcisy] Ať si nemusí jednou říci, že se oddávala ilusím, že její drahá toužila anebo dokonce byla v jiném objetí! Je právě třetí neděle po velik.[onocích; 15. dubna 1951] Chceš-li psát „Tvá H.[elenka]“, musíš si osvojit smýšlení dnešní epištoly: „Zapřísahám vás jako cizince a poutníky, abyste se zdržovali světských žádostí...“⁸³¹ Cizinci mezi svými! A je tomu tak. Cizinec, poutník – má jinou vlast, jiné zájmy, jiné názory, jiné ideály, pro jiné horuje, pak chladným k tomu, pro co horují oni, celé jeho okolí. Cizinci mezi svými, jak jsem byl já, již za studií, jako jest 2. [druhá] ch.[udobka]... Cizinec, poutník – nevíš, jakou radost zakusí, když se v cizině sejde s krajanem. Podej si ruku se sestrou! Buďte skaliskem uprostřed příboje, opírajíce se jedna o druhou, buďte sestrami v cizím moři, v oceánu ciziny, poutnice, ruku v ruce putující k J.[ežíši] a M.[arii] Blázni pro K.[rista]⁸³² – HJMK [Helenka Ježíšova Mariina Královnička]. Co vás pojí? Nikoli bohatství, nikoli sličnost, nikoli postavení – jedině JM [Ježíš Maria], Za M.[arii] –

⁸³¹ Srov. 1 Petr. 2, 11.

⁸³² Srov. 1 Kor. 4, 10.

Vyhovíš mi? Nevstoupí Tvá noha nikdy do tančírny? Tanečníci by přec nemohl kněz, služebník oltáře atd. – ! Nemohl by jí říci: „Královn.[ičko]“!

Čtvrtá neděle [velikonoční], 22/4 [1951]... Plno sněhu, a slunko! – Sestřičko drahá, málo kdy bratr sestru tak miloval, jako já Tebe – a to pro Tvé smýšlení, pro společné oběma ideály. Jen vytrvat – Není těžké začít, ale těžké vytrvat. Když řád T. J. vypověděn z Portugalska, dáno mladým (klerikům) na srozuměnou, že mohou zůstat ve vlasti, opustí-li řád. Ne – nevystoupili z řádu, snášeli kruté zacházení jako se zločinci, dali se vyvést do Holandska – tam začal klidný život v klášteře – a po čase někteří odešli – snesli velké krutosti krátce trvající, a nesnesli břímě každodenního malého sebezáporu. Vytrváš? Zůstat se mnou chudá, bláhová světu (v očích světa)? Říci si: „Milejší jsou mi projevy chudého neznámého opovrženého, projevované chudé, neznámé, opovržené, pro její důstojnost sn.[oubenky] J.[ežíšovy], než projevy mnohých, velkých, vážených, vzdávané mně pro postavení mého manžela, všeobecně vážené a známé...“ Jeden rabín (prý), chudý, žena naříká na chudobu, on ji vždy těšil: „Nenaříkej, mi máme vzácný poklad, tuto zlatou lampu.“ To ji vždy povzbudilo – řekla si: „Jsme bohatí –“ Byla to jediná lež, které se rabín v životě dopustil – lampa byla mosazná. Sestřičko drahá, naše šperky nejsou falešné! Sn.[oubenka] J.[ežíšova], nejsv.[ětější] obět', Eucharistie – Když já Tebe v Tvé (i své) chudobě těším, nelžu! Jsme vskutku bohatí! Jenže svět nechápe a nemá porozumění pro naše bohatství, pro cenu našich skvostů. Až Ti bude ve Tvé chudobě a opovrhovanosti smutno, tíživě smutno, řekni si: „Nejsem nepatrná a opovržení hodná, jsem veliká, vznešená jest moje důstojenství, kdyžtě přec 2. [druhá] ch.[udobka] mně, v očích světa nepatrné a nic neznamenantající, tolikráte..., což by ani korunované hlavě neučinila. Bylo to před tebou, J.[ežíši], v přítomnosti našich andělů stráž.[ných], před očima M.[arie], a jsem jista, že tys schvaloval, nic nenamítal, že M.[aria] byla srozuměna.“ Co tedy znamená, být docela J.[ežíšův], jediné J.[ežíšův], navždy J-va [Ježíšova], sn.[oubenka] J.[ežíšova], H.[elenka] J-va [Ježíšova]! Zahodíš-li nebo usměješ-li se někdy těmito řádkům jako dětinství, bude mi srdce krvácet – i v očistci! Že tak nadějný a slibný štěp se zlomil a neobstál v nárazu vichru, že lilie poprášená, že květy pomrzly, že trn.[ový] věn.[eček] odhozen. – JH [Ježíšova Helenka], HMJK [Helenka Mariína Ježíšova Královnička], LHTL [líbám Helenko Tvou lilii] (H.[elenko], l.[íbám], tvou l.[ilii]), JS [Ježíšova snoubenko], LTV = LTV (l.[íbám] tvůj trn.[ový] v.[ěneček]), HJLTV [Helenko Ježíšova líbám Tvůj věneček], SR = SR (spona růžencová).

„H.[elenko], sn.[oubenko] mého srdce, z lásky ke mně ses zřekla kariery, mohla jsi být chudobnou pracovnící, než bys byla zradila mne a zapřela víru ve mne, zatím co biskupové a kněží ve francouzské revoluci zrazovali a zastřeně zapírali mne a mou církev, aby zachránili majetek, postavení, svobodu – co za to sobě žádáš?“ „Nic, leč jen Tebe, Tvé srdce, Tvou lásku.“ „H.[elenko], drahá sn.[oubenko] mého srdce, nebudeš jednou litovat své velké oběti?“ „B.[ožský] sn.[oubenče]

můj, s Tvou milostí – nebudu!“ „Drahá sn.[oubenko], víš, že ses dala přibít na kříž a že ty hřeby ti budou časem velmi, velmi bolestné? Až se svého tvrdého kříže bude hledět tvá ztrápená tvář na usměvavé tváře Tvých býv.[alých] družek? Neděsíš se toho?“ „B.[ožský] sn.[oubenče] můj, s tvou milostí – neděsím! Nezapírám, že se toho bojím, ale chci být mužná! Chci být, jak ona dívka, které řekl duch.[ovní] vůdce, jaké kající skutky ji čekají; její hrdá povaha se hrozila takových pokoření, srdce jí zabušilo, hlas se jí zachvěl, ale řekla: Bojím se, ale jsem hotova.“ „Drahá sn.[oubenko], nechceš za to zde na zemi opravdu nic?“ „Krom Tvé lásky – nic.“ „A co žádáš sobě na věčnosti? Být mi hodně blízko?“ „B.[ožský] sn.[oubenče], na věčnosti – jedinou věc: být s 2. [druhou] ch.[udobkou] pospolu v poslední řadě, jak se na chudobky sluší. Chci být Tvá a Tobě sloužit z čisté lásky, zadarmo, abych i v tom byla zajedno s 2. [druhou] ch.[udobkou]“ „A což, poznáš-li, že ona není hodna Tvé úcty, že má za sebou těžce hříšný život, že patří mezi nesvědomité služebnice mé?“ „B.[ožský] sn.[oubenče], co jsme si slíbily, slíbily jsme si; nemůže-li svítit na cestu k nebi ona mně, chci svítit já jí; není-li hodna mé úcty, může být hodna mé slitovnosti.“ „Drahá sn.[oubenko], souhlasila bys, kdybych Ti odňal všecku sličnost, aby Tě nemohl nikdo požádat? Budeš pak ještě více opovržená, odstrkovaná, pro svou nehezkou tvář?“ „B.[ožský] sn.[oubenče], bojím se, ale souhlasím.“ „Milovaná sn.[oubenko], byla bys srozuměna, kdybych Ti odňal bytost Tobě nejdražší? Stačilo by poslat jí do cesty duši neskonalé krásnější než jsi Ty, duši svatou a čistou, jejíž noha nikdy nevstoupila do tančírny, a přestaneš být...“ „Milovaný J.[ežiši], jen když o Tebe nepříjdu! Snad těžké, snad i bolestné, ale z lásky k Tobě – všechno!“ „Bez odměny?“ „Bez odměny, krom Tebe.“ „Kdybych Ti řekl, že Ti nedám milost vytrvání, že budeš ode mne na věky odloučena?“ „Nejmilovanější J.[ežiši], nezavrhuj mne! Ale i tak bych si řekla: chci Tě milovat aspoň těch několik dnů svého pozemského života.“ „Šla bys do kláš.[era], kdybych volal? Pak by ses ani psaním nemohla stýkat s 2. [druhou] ch.[udobkou], jen ve vzpomínkách!“ „Pane, poslechla bych.“ „Tvůj duch.[ovní] vůdce Ti řekl, jaké kajícínosti se konají v kl.[ášteře], já Ti nyní vypočítal řadu obětí. Kterou z nich si zvolíš?“ „Tobě, b.[ožský] sn.[oubenče], přenechávám volbu.“ „H.[elenko] moje, Tvá povaha, hrdá, se hodí do světa; hrdost není pýcha – hrdost ušlechtilá, která se nechce zahazovat, snižovat, tím drží od sebe vzdálené úkladníky. Ale v kláš.[eře] by jí byly zasazovány těžké rány; uvaž: dostala bys pánovitou nadutou představenou, mladší než Ty, s obecnou školou atd., a Ty bys jí musila na potkání ruce; přede všemi Tě bez Tvé viny vypeskuje, a ty přede všemi musíš r.[uce]; pak Ti uloží veřejné pokání, jak Ti Tvůj vůdce řekl, a Ty musíš zas r.[uce] poděkovat, jít, a ve shromáždění všech. (Ne v každém klášteře!) Nehrozíš se toho?“ „Srdce J.[ežišovo] potupami nasycené, hrozím se, ale kdybys Ty chtěl, z lásky k Tobě – ano!“ „Moje sn.[oubenko], zatím Ti nezjevím, kterou a jakou oběť Ti chystám; hled' toliko, dokud Ti ponechávám 2. [druhou] ch.[udobku], abyste se vzájemně posvěcovaly, ať vám vaše láska jest zdrojem posvěcení,

posvěcování, povzbuzování; buď upřímná, řekni jí vždy otevřeně, co se Ti nelíbí nebo s čím nesouhlasíš, ale buď vždy poslušna duch.[ovního] vůdce, pokud vidíš, že Tě chce vést ke mně – ale ihned opusť každého, z něhož bys vycítila, že Tě chce pro sebe a ne pro mne. Žehnám Ti vším požehnáním svého božského Srdce – vytrvej až do konce, a dám Tobě korunu života.“ – (Dokud mne miluješ, nepřipouštěj si bláhovou myšlenku, zda vytrváš či nic.)

† Sestřičko drahá, milovaná, nevím, zda všechno přečkám – spíše ne než ano. Budu-li umírat přirozeně, obětuji Pánu svou smrt na smír za své hříchy. Budu-li umírat smrtí násilnou pro K.[rista], obětuji za své drahé, na prvním místě za Tebe, aby Ti dal Pán milost vytrvání; vytrvat ve víře v K.[rista], v lásce ke K.[ristu], v sebezasvěcení K.[ristu] Moje drahá, více Ti dát nemohu – čím se mi odvděčíš?

„H.[elenko], sn.[oubenko] mého Srdce, dokážeš provést slovo sv. Pavla? „Mně jest svět ukřižován a já světu“⁸³³ – Tvůj duch.[ovní] vůdce hořce lituje, že tuto pravdu neprováděl na 100 %; jednej lépe a rozuměji než on, a snaž se docela odumřít světu, ne napolo; patřit docela a docela mně, to činil i on; odumřít sobě – prozrazuje Ti na něho – nedokázal tak, jak jsem si přál a od něho čekal. Dnes, kdy Tvá duše oplývá blahem, je Ti i trn.[ový] věn.[eček] lehký, dnes je Ti snadné říci: „Pro Tebe trpět, když bys to žádal, Tobě na všechno říci: Buď vůle Tvá.“ Ale kdybys v bolestech ležela na lůžku, kdybych na Tě poslal nouzi a hlad, kdybych Ti odňal bytosti, u nichž jsi nalézala útěchu, kdybych Ti odňal i útěchu při modlitbě a před svatostánkem, myslíš, že by Ti bylo lehké říci: fiat voluntas tua? Jak málo znáš sebe, jak málo lidskou slabost! Nepřeceňuj své síly! Raději pros Ducha sv. i mne i svou nebeskou Matku, abys v podobné situaci byla silná a vytrvalá! Nemalovala sis, jak by bylo krásné, kdybys byla s 2. [druhou] ch.[udobkou] pohromadě. Nemaluj si vzdušné zámky! To vyhražuji svým věrným až tam, za hrobem!“

Sestřičko, drahá, milovaná, právě jsem dočetl Tvůj dopis. Jakou radost z Tvých slov! „Od 8/12 [o slavnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie] a 4/2 ztrácí pro mne všechno přitažlivost dřívější“ – dovedla bys mi říci, co to bylo? Vzpomínám: biskupové francouzské revoluce, zrádci, desertéři – napřed od praporu církve, pak od praporu Kristova – zradili postupně apoštolskou stolicí, církve, ovečky, Krista (a víru v K.[rista]); o mamon, o vlastní kůži jim šlo, ne o ovečky. Biskupové kulturního boje [Kulturkampf, 1871–1887] za [Otto Eduarda Leopolda von] Bismarcka [-Schönhausen] – ožebračování pokutami, žalářování, ze země vyhánění – zůstali věrni papeži [Piu IX.], (Vatikánu), církvi, Kristu – kněží všichni až na hrstku maličkou, a věřící lid do posledního. Ale už před tím, 1837, Clemens August Droste-Vischering (Vischering),⁸³⁴ raději do žaláře než zapřít papeže a popírat jeho moc zákonodárnou (právo exkomunikovat a dávat zákony celé církvi). Jeden

⁸³³ Srov. Gal. 6, 14.

⁸³⁴ Clemens August Freiherr Droste zu Vischering (1773–1845) byl v letech 1835–1845 arcibiskupem v Kolíně nad Rýnem.

vládní („vlastenecký“) biskup se našel, který byl ochoten... Ten člověk brzo potom biřmoval ve své diecési – všichni hoši, jinoši, muži do posledního si dávali jméno Clemens nebo August – jaký to krásný projev věrnosti, a odsouzení poloodpadlíka! Znáám dívku ze vzácné rodiny, je tovární dělnice, protože – A měla akademické vzdělání jako Ty! Znáám profesora, pracuje lopatou, protože – V den soudu budou odsouzením (a žalobci) zrádci – a nejsou jediní! Tvá slova shora uvedená, Tvá věrnost, Tvá oběť – Nechci, abys zpyšněla – duchovní pýchu Bůh přísně trestá! Mnohdy dopustí odpad! Ale dovedeš-li zůstat pokorná a říci: „Bez milosti B.[oží] a pomoci M.[arie] bych zradila též“, pak slyš: stokrát a tisíckrát raději bych projevil úctu takové duši než třeba kardinálovi, který by se provinil proti své přísaze a zapřel. Duše podobná jistému apoštolu, zatím co duše věrná – Není-li Ti to nemilé, neohrožuje-li Tvou pokoru, dovedeš-li svatě pojímat a přijímat, pak opakuji: „Královničko!“ Jsem blázen proto v očích světa – zdaž i v očích K.[rista]? V diagramu: l.[íbám] t.[vůj] trnový v.[ěneček], t.[vůj] liliový v.[ěneček], t.[vé] panenské r.[uce] – pojímám svatě, a snad Tě to utvrdí, povzbudí, bude držet (vzpomínka!) v těžké nebezpečné chvíli! Ovšem za předpokladu, že spona zůstane svěží! Ale vadí-li Ti to a připravuje o klid duše, rci, a upustím od toho. Zdá-li se Ti to příliš pokořujícím, vzpomeň na Pána při poslední večeři! Pokornější než on není a nebude nikdo z nás!

Sestřičko, vroucně milovaná sestřičko, co se 2. [druhé] ch.[udobky] týče, uvažuj, co má být tmelem vaší lásky – svatě a čistě. Jedině vědomí, že obě spolu patříte b.[ožskému] sn.[oubenci] (a M.[arii]); jinými slovy: to, co jste vyjádřily 4/2 [1951].⁸³⁵ Byla masopustní neděle (Quinquag. [esima]), den, kdy od jiných Pán urážen, kdy tisíce tělesných hříchů, kdy tančírní plné, a tanečnice se daly od tanečníků..., švehlíce s nimi milostné hovory. Toho dne ne v kapli, ne před svatost. [ánkem], ne před olt.[ářem], zdobeném světlými květy... Přečti si v povídce, kterou jsem Ti poslal, 2. neb 3. kap.[itolu], kde řeč, jak Petr Coudrin vysvěcen – kde, jak!⁸³⁶

Wilhelm Hünermann

Bašta Pána Boha

02. Biskup a jakobín

V kapli irského semináře v Paříži již několik měsíců nesvítlí věčné světlo. Před oltářem visí rudé prapory. Trikolory zdobí postavy svatých. Odporné skvrny od pálenky a vína potřísnily podlahu. V zhanobené svatyni se usadili jakobíni, kteří si zde zřídili klubový lokál. Na oltáři, na mřížce i na křeslech posedávají revolucionáři, pijí pálenku ze zlatých kalichů a rudé víno z ciborií, které ukradli ze svatostánku.

„Pijte, bratři, pijte!“ křičí jeden z revolučních hrdinů, protivný pihovatý chlapík s červenou jakobínskou

⁸³⁵ Neděle druhá po Devítníku (Quinquagesima). Srov. KUPKA, Josef. *O církevním roce*. Praha: Cyrillo-Methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1907, s. 176-181. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=325>

⁸³⁶ HÜNERMANN, Wilhelm. Bašta Pána Boha. Světlo, 2/2003 – 3/2004.

čepicí. „Pijte, bratři, dnes je svatba. Vikář Aubert z markétského kostela v Saint Antoine si vzal ženušku. Byla to prima svatba, říkám vám, prima svatba! S věncem a závojem seděla nevěsta na oltáři a vikář v dlouhém taláru. To byste museli vidět, jak byli zbožní lidé ze Saint Antoine rudí od vzteku. Byla to dábelská svatba. A to pití je dobré. Ať žije Aubert a jeho žena paní vikářová! Cha, cha cha!“

Hřmotný souhlas naplnil znesvěcený prostor. Jeden mladý člověk, který uprostřed pijatyky zůstal poměrně střízlivý, vstane a zvolá:

„Vikář měl udělat něco jiného než se oženit. Připravil tak kněze s přísahou u lidí o poslední zbytek vážnosti! Přirozeně, že teď budou lítat za těmi, kteří odmítli!“

„Však oni přestanou!“ chroptí jiný. „Pošleme je všechny pod gilotinu. To je slavný nožík! Čistý nožík. Nebo je napakujeme do lodi a utopíme v moři. Pak se utopí jak krysy!“

„Nejdříve bys je musel mít, řezníku Legendre,“ posmívá se mu mladík. „Však my je najdeme!“ odpoví Legendre s divokou zlostí. „A pak je zašlápneme jak housenky a jinou žoužel. Zlikvidujeme je!“

Kdesi začíná další pokřikovat:

„Ça ira, ça ira, ça ira! Le prêtres à la lanterne! Správně, správně, kněze na lucernu!“ A celý sbor zahučí: „Kněze na lucernu!“

„Georges Beaujean má pravdu!“ začne mluvit další. „Nejdříve bychom je museli mít. Ti bez přísahy se všude poschovávali jak potkani v dírách. Já nevím, ale již několik dní se tu potlouká nějaký starší muž, který vypadá podezřele svatý. Je prý na návštěvě u domovníka. Jen jestli za ním netrčí černokabátník bez přísahy!“

„Běž a podívej se na něho,“ navrhne Legendre s úšklebkem, „a je-li tomu tak, pak tu veš zlikviduj!“

Krátce nato buší někdo prudce na dveře u správce. Ty se opatrně otevírají.

„Čím mohu sloužit, pane?“

„K čertu s vaším panem, láteří jakobín uraženě. Pánům podřezeme krky. My jsme občané, občané a nic víc!“

„Tak tady čím mohu sloužit, občane?“ opakuje správce s úsměvem.

Podnapilý se musí nejdříve chvíli usebrat, aby si vzpomněl, proč vlastně vystupoval do schodů. Pak ho to konečně napadne.

„Vy zde máte uvnitř takového starého muže. Vypadá podezřele svatě. Podezřele svatě vypadá. Není to černokabátník, ne? Není z těch, co odmítli přísahu? Tak co?“

„Ale probůh, co si to domýšlíte!“ brání se ten druhý rozhodně. „To je můj vzdálený příbuzný z mého rodiště. Myslíte, že nějaký odpůrce přísahy by šel zrovna do Irského semináře, tak říkajíc do jámy lvové, pokud vám toto přirovnání nevdá, pane?“

„K čertu s vaším panem! Ale máte pravdu! Do jámy lvové žádná černá krysa nevstoupí.“

„Můj příbuzný z rodného kraje a odmítnout přísahu! A přijde si zrovna do klubu jakobínů! To je výborné!“ Správce spokojeně zakouří očima. „Vy tedy umíte vtipkovat, pane, promiňte, občane jakobíne! To je nejlepší vtip, jaký jsem v poslední době slyšel. To musím vyprávět svojí ženě!“

„No tak dobrá, dobrá!“ bručí jakobín. „Ani bych vám to neradil. Gilotina má proklatě ostrý nůž!“

„Vidím, že zase žertujete, občane! Čestné slovo, vy jste vzácný šprýmař, občane jakobíne!“

Zdá se, že jakobín je konečně upokojen a po zamumlání jakéhosi pozdravu se šine dolů po schodech.

Správce opět pečlivě zamkne dveře svého bytu. Pak jde k sousednímu pokoji, ze kterého mu vyjde vstříc stařec.

„Ctihodný pane,“ řekne správce.

„Dobře, milý příteli. Všechno jsem slyšel. Hned odsud odejdu!“

„Ale kdepak, ctihodný pane!“ brání se domovník. „To neuděláte. Jste bezpečnější než v Abrahámově lůně. Žádný revolucionář neuvěří, že nespřísežený se zdržuje právě v klubu jakobínů. Můžete být opravdu bez starosti!“

„Nedělám si starosti o sebe!“ směje se stařec. „Ale nesmím vás přivádět do nebezpečí. Máte ženu a děti!“

„Právě proto vás nesmím nechat odejít!“ odpoví ten druhý. „Musel bych se stydět před svými dětmi!“

„Tak dobrá, zůstanu!“ řekne stařec po krátkém váhání a podá tomu druhému ruku.

Ale v tom okamžiku opět někdo klepe na dveře. Když správce otevře, vidí venku stát mladého muže, který má, jak se zdá, za sebou delší pout'. Jeho šat je silně zaprášený, tvář a postoj cizince prozrazují přestálé útrapy. Ale jeho pohled je neobvykle jasný.

„Zdá se, že přicházíte z daleka,“ řekne správce, „vstupte a osvěžte se trochu!“

Ten druhý však unaveně zakroucí hlavou, zadívá se chvíli na správce a pak tiše zašeptá: „Bydlí zde Mons. Bonnal, biskup z Clairmontu?“

„Ale jak si můžete myslet...?“ koktá správce polekaně, zatímco jeho tvář zjevně zbledne.

„Nic se nebojte,“ prozrazuje cizinec starosti toho druhého, „nepřicházím se zlým úmyslem!“

Správce stále ještě váhá vpustit nezvyklého návštěvníka. Ale tu se již otevírají dveře zastrčené světničky a stařec stojí na prahu.

„Pojďte dál, mladý příteli!“ říká s úsměvem. „Jsem biskup z Clairmontu.“

Tu mladík padne na kolena a líbá uctivě biskupovu ruku. Pak vytáhne psaní ze skryté kapsy a podá je biskupovi.

„Od Abbé Brunevala, generálního vikáře diecéze Poitiers,“ dodává. „Poslal mě za vámi. Prosim o kněžské svěcení.“

Biskup pečlivě zkoumá dopis. Pak podá cizinci přátelsky ruku a řekne:

„Buďte vítán, jáhne Coudrine! Rád splním vaše přání.“

Krátce nato klečí Peter Coudrin v knihovně Irského semináře před biskupem. Z kaple sem doléhá smích a klení opilých jakobínů.

„Slyšíte?“ říká Monsignore de Bonnal a jeho ruka ukazuje dolů, odkud do ticha knihovny právě zaznívá ohavná revoluční píseň: „Tak je to správné, kněze na lucernu!“

„Tam dole zpívají chorál k vašemu svěcení!“ Biskup se dívá pronikavě na mladého jáhna. „Budete od lidí pohrdaný, pronásledovaný, štvaný, nenáviděný. Budou vás proklínat, když přijdete, abyste požehnal. Budou vás bít, když budete chtít uzdravovat, budou vás srážet, když budete zachraňovat. Budete člověkem bez vlasti, beze cti, bez pokoje, poznamenaný smrtí, štvaný jako dravá zvěř, stíhaný a slíděný jako zločinec. Budete žít v bídě, hladu a nouzi, v zimě a chladu, bez přístřeší, bez pomoci. Snad na vás čeká vězení, snad i šibenice. Poslouchejte je, Petře Courdine!“

A opět zaznívá ta strašná píseň: „Kněze na lucernu!“

„A nyní se vás ptám, Petře Courdine, chcete se stát knězem?“ Ale jáhen se dívá pevným pohledem na světitele a říká:

„Prosím o svaté svěcení. Bůh mě bude posilovat!“

„Bohu díky,“ odpoví stařec. Pak se oba vroucně modlí z celého srdce litanie ke všem svatým.

Mezitím dole v kapli řadí rudé peklo. Stále divočeji se ozývá klení opilců. Ale ve všem tom hluku dívá se na to ze zdi tichá a vážná tvář Ukřižovaného.

Řezník Legendre, nejdivočejší ze všech, se potácí dopředu, zvedá k svatému obrazu mešní kalich, ze kterého se vylije něco pálenky, a křičí na Ukřižovaného:

„Ježíši z Nazareta, pij. Dej si loka! Křičel jsi na kříži, že máš žízeň! Tu máš, napij se. To není ocet ani žluč. Je to dobrý francouzský koňak! Pij, Panebože, pij!“

Bouřlivý smích odměňuje to strašné rouhání. A opilec pod křížem breptá dál:

„Ty nechceš pít? Není ti to dost dobré! Ty bys měl pít, občane Ježíši! Měl bys pít!“ A rouhač vychrstne obsah kalicha Ukřižovanému do tváře, takže pálenka poskvrní celý kříž. A pekelná rota opět divoce tleská.

Tu však Georges Beaujean, nejmladší z jakobínů, vyskočí tak prudce, že kostelní křeslo s rachotem padá na zem. S křikem se vrhne na rouhače a udeří ho pěstí do brady tak silně, že se mohutný řezník zhroutí. Pak strhne zneuctěný kříž ze zdi a zvedne ho s hněvem nad zástup opilců.

„To nestrpím, ne, to nedovolím. Zpátky! Kdo mi přijde do cesty, toho srazím!“ A skutečně, nikdo z jakobínů se neodvážil postavit se proti němu, němí a zkoprnělí stojí kolem. Jako prapor zvedne Georges Beaujean kříž vzhůru a vynáší ho z kaple.

Ve stejném okamžiku vkládá biskup Bonnal ruce na mladého jáhna, aby mu udělil svátostné svěcení. Se zavřenýma očima svolává Boží požehnání a sílu Ducha Svatého na Kristova učedníka. Petr Courdin klečí před trůnem Boha, který mu vtiskne pečeť do srdce a na ruce.

Vtom správce, který klečí stranou, vyskočí hrůzou. Dveře se rozletí. Jakobín vtrhne do sálu s křížem v rukou. Náhle couvne, když spatří biskupa, jehož ruce ještě spočívají na hlavě novokněze.

„Tak přece jeden nepřítel!“ vyjde mu ze rtů. Když však správce se smrtelně bledou tváří pozvedne ruce a zapřísahá ho, aby biskupovi vyprosil milost, odpoví jakobín klidně: „Nic se nebojte! Já vás nezradím. Jen vás prosím, vezměte pod svou ochranu tento kříž. Nemohl jsem se dívat, jak ho zločinci v kapli urážejí!“

„Bůh vás za to odmění!“ říká biskup chvějícím se hlasem. „Takový skutek odčiní mnoho hříchů.“ Pak uctivě vezme zhanobený kříž, postaví na stůl a opře ho opatrně o stěnu.

„Petře Coudrine,“ řekne pak a ukáže na stůl s křížem, „oltář k vaší primiční mši svaté je připraven.“

Novokněz povstává těžce otřesen, přistoupí k jakobínovi a chytne ho za ruku se slovy: „Děkuji vám, že jste mi přinesl kříž. Svou první mši svatou obětuji za vás.“

Tu padne mladý muž s výkřikem na kolena a mezi divokým vzlykáním, ve kterém jako by chtěl vyplakat všechnu bídu svého zbloudilého života, prosí:

„Dejte mi požehnání!“ Petr Courdin vloží své ruce na jeho hlavu a poprvé vysloví slova požehnání. Prudkým pohybem přitiskne mladík své rty k rukám novosvěcence. Pak beze slova opustí knihovnu. Zatímco v kapli znovu propuká křik, vyrazí Georges Beaujean do blednoucí noci.

K ránu slavil Petr Courdin před zneuctěným křížem v seminární knihovně svou první mši svatou. Nad střechami Paříže propuká modře a rudě jarní ráno.

03. Stupňová modlitba

O druhé neděli po Velikonocích roku 1792 zněly zvony nad střechami v Coussay-les-Bois. Zvoníci tahali za provazy ve vesnickém kostele tak mocně, jako by chtěli kovové Boží hlasy svými mladými pěstmi strhnout z věže.

Již dlouho nebyl dům Boží tak zaplněn, i poslední místa jsou obsazena. Na všech tvářích je možno pozorovat výraz velké radosti. Již mnoho týdnů nestál u oltáře kněz, od doby, co jakobíni vyhnali faráře, který odmítl přísahu. Slavil mše se svými ovečkami kdesi v lesích. Ale dnes opět hoří svíce, znovu znějí zvony, novokněz přišel do svého rodiště sloužit primiční mši svatou.

Pohledy mužů i žen se stále stáčí k první lavici. Klečí tu šedovlasý sedlák Courdin, s tvrdýma rukama složenýma k vroucí modlitbě, a vedle jeho žena, které mezi prsty protékají zrnka růžence. Selka stále hledí na hvězdami korunovaný obraz nebeské Královny nad oltářem a mezi zdrávasy šeptají její rty stále znovu:

„Svatá Matko, učiň ho šťastným! Drž nad ním svou ruku, milá Panno Maria!“

Mezitím si v sakristii obléká novokněz Petr Courdin posvátná roucha.

„Ó Pane, který jsi řekl, mé jho je sladké a mé břímě je lehké, dej at' jho a břímě nosím tak, abych dosáhl tvé milosti!“ Tak se modlí jeho rty, když si obléká ornát. Jeho ruce již sahají po kalichu, když do dveří sakristie vtrhne starosta Coussay, kterého před krátkým časem ustanovili revolucionáři. Vzrušeně vypadne na novokněze s otázkou:

„Kdo vás vysvětil na kněze?“

„Předložil jsem svému faráři potřebné doklady,“ odpoví Courdin klidně, „to vám musí stačit.“

„No uvidíme,“ soptí místní vládce, který, jak se zdá, je z celé situace bezradný. Novokněze ještě nikdo nevyzval k přísaze, takže ho není možno pokládat za nepřisežného, kterým zakázali přístup k oltáři. Nervózně kroutí svými vousy, pak sáhne po své tašce a vytáhne z ní nějaký list: „Nejdříve přečtěte tuto ceduli!“

„Ano,“ odpoví Courdin, když si letmo prohlédl papír. „Přečtu ji.“

Pak zazní zvonek, varhany spustí a novokněz stoupá po stupních oltáře. Jeho pohled je upřený vpřed až nad svatostánek.

Petr Courdin cítí, že stojí u paty Kalvárie, na počátku namáhavého a strastiplného života, na počátku jediné násilné oběti. Pak však klidně udělá znamení kříže a začne pevným hlasem:

„Introibo ad altare Dei – Přistoupím k Božímu oltáři!“ A ministranti mu jasně a vesele odpoví: „K Bohu, který mě obveseluje od mého mládí.“ A kněz dále pokračuje: „Zjednej mi právo, Bože, rozhodni mou při proti bezbožnému lidu, vysvobď mě od člověka nespravedlivého a lstivého!“

Nezní tu opět nenávistná píseň jakobínů jako v den jeho svěcení: „Kněze na lucerny“?

Nehučí všechno sprostáctví a lidská zášť jako nesmírný kalný příval proti mladému Božímu muži u oltáře? Zmocňuje se ho jakási tajemná úzkost. Jako by ho železná ruka chytila za srdce. Jak může on, bezbranný kněz, jehož jedinou zbraní je slovo a Boží láska, obstát proti světu, nenávisti a sprostáctví, které se proti němu vzpíná? Nebude zítra, až odmítne přísahu, i on potupený a pronásledovaný jako jeho starší spolubratři? Co vlastně chce ten zástup vyvrhelů, který se postavil proti armádě revolucionářů?

Ale tu opět slyší Petr Courdin veselý hlas svých ministrantů: „Důvěřuj v Boha. Zase ho budu chválit. On je můj Spasitel a můj Bůh!“

Takový je tedy konec onoho primičního dne, na který se tak těšil: vyhnán z domu jako divoké zvíře; zapuzen jako Bohem poznamenaný; na útěku před rudými vlky, kteří ho přepadli hned v první den, kdy oblékl bohoslužebná roucha; na útěku bez přístřeší, bez pomoci, s holýma rukama kromě kněžského hábitu, který má oblečený. Jakobíni za ním budou štvát psy, až ho vystopují. Na žádné dveře nesmí zaklepat, protože neví, zda ho neuvítá nenávistný nepřítel kněží.

Kdesi pod mohutným dubem klesne únavou k zemi. Sténá a tiskne pěsti k očím až k bolesti. Tak často

slyšel o kněžích, kteří museli prechat před nenávisť revolucionářů. Nyní teprve Coudrin opravdu poznává, co to znamená být na útěku.

„Utíkat, utíkat?“ šeptá a hledí strnule před sebe. Napadají ho slova, která tak hrdým hlasem četl: „Kdo je najatý za mzdu a není pastýř, jakmile vidí přicházet vlka, opouští ovce a dává se na útěk.“ Není on sám jako najatý, který opustil otce, matku a sourozence, když přišli rudí vlci, aby sám utekl do bezpečí? Hluboký povzdech se mu vydral z hrudi. Okamžik bojuje s myšlenkou vrátit se domů a vydat se jakobínům. Ať si s ním dělají, co chtějí! Ať ho třeba zabijí! Co je smrt proti takové nouzi na útěku?

Ale může se vůbec vrátit domů? Nevydal by právě tím své drahé největšímu nebezpečí? Neporučil mu otec, aby uprchl?

Noc se snáší do horských lesů. Kolem dokola houstne tma. Začíná být citelně chladno.

Peter Coudrin se opět zvedá. Někde musí najít útulek pro tuto noc. Ale již dávno ztratil orientaci. Uprostřed smutku svého srdce nehleděl na cestu. Nyní spěchá dál strom od stromu, klopýtá přes kořeny, znovu vyráží vpřed, dál, dál! A znovu a znovu supí jeho rty stejná neúprosná slova: „Kdo je najatý za mzdu a není pastýř, když vidí vlka, dá se na útěk.“

Nesvítí tam v dálce světlo? Snad je to myslivna nebo uhlířská huť. Zoufale vrávorá kněz za blikajícím přeludem, který znovu a znovu zmizí a opět se objevuje.

Ale není to žádná lampa, je to hvězda, která zbloudilého pobláznila. Peter Coudrin k smrti unaven opět klesne k zemi. Dál nemůže. Bloudit sem a tam temným lesem nemá žádný smysl. Kdyby nebylo alespoň tak nesnesitelně chladno. Coudrin se schoulí do své sutany, modlí se Otčenáš, pokouší se usnout. Ale jak by mohl spát ten, komu krev buší ve spáncích a chlad proniká až do kostí?

Konečně smutek a vyčerpání přece jen uzavrou jeho víčka. Coudrin upadne do neklidné dřimoty. Je mu, jako by slyšel varhany v domácím kostele, jako by viděl svíce, jak planou na posvátném oltáři. A opět stojí na svatostánku kříž. Ale stále hlasitěji zní zvuk varhan, který mu duní v uších a proniká až do srdce jako burácející orkán. A obraz Ukřižovaného roste a roste. Rány Vykupitele planou rudým plamenem. Ale nyní vidí, že Ukřižovaný žije, pozvedá pozvolna trním korunovanou hlavu, otevírá oči, otevírá rty a v nekonečném hlaholu varhan zní z kříže nárek, který obžalovává ve smutku a posvátné vážnosti: „Kdo je najatý za mzdu a není pastýř...“

Kněz vykřikne a vyskočí. Jeho čelo je zpocené. Všechny údy jsou rozlámané. Puls divoce bije až k prasknutí, zatímco jeho tělo polévá hned ledová hrůza a hned zase pálicí oheň. Rty hoří, dychtí po doušku vody.

A stále je noc, neproniknutelná noc! Peter Coudrin se chce modlit. Ale jak se může modlit najatý, který utekl od Božího stáda?

Opět vyskočí, potácí se dál, hnán vnitřní úzkostí. Přijdou mu na mysl slova Bible: „Budeš stále na útěku...“ Padá přes kořen stromu, jak se belhá vpřed. Dál, dál! Unaveně tápe rukama před sebou, dotýká se prastarých stromů, větví a houštin kolem. Ale co to je? Jeho krok opět klopýtá. Rukama sáhne před sebe a dotýká se něčeho chladného, tvrdého. Jsou to kamenné schody! Nyní objímá tyčící se kámen, nahmatá kamenné údy!

„Velký kříž v lese!“ vykřikne kněz. Nyní ví, kde je. Jak často sem putovali ze zámku La Motte-d'Usseau se strýcem Maumainem, pachtýřem, mezi přibité nohy Umučeného vkládal kytičku polních květů a z dětského srdce se modlil k Muži bolesti. Jsou před ním dvě hodiny cesty z kopce dolů.

Kněz se vzpíná po svaté soše, objímá pažemi tělo Ukřižovaného a klesá u jeho nohou. Pak ztrácí vědomí.

Ráno ho probudí silný chlad. Dlouho se musí rozpomínat, než si všechno uvědomí. Je na útěku. Bloudí v

horském lese. Pak však spatří kříž, ozářený mladým jarním sluncem. Kněz vstane, poklekne na kamenný schod a modlí se. Ne, neví, co jeho rty říkají. Chtěl se modlit ranní modlitbu. Ale pak zpozoruje, že začal žalm ze stupňové modlitby a je mu, jako by zde proudilo všechno utrpení ubohého útěku, všechny bolesti jeho nešťastného srdce znějí v žalmu stupňové modlitby. Je mu, jako by slyšel opět pevný a radostný hlas svých ministrantů: „Doufej v Boha, zase ho mohu chválit, svého Spasitele a svého Boha!“

Tu se náhle uvolní nevýslovná bolest, která rozdírala jeho srdce v tuto noc plnou žalu. Kněz, který na stupni kříže říká svou stupňovou modlitbu, cítí, jako by z něho padala nesnesitelná tíže. Cítí, že Ten na kříži se svou rukou dotkl jeho srdce. „Zase ho mohu chválit, svého Spasitele a svého Boha!“ opakují znovu a znovu jeho vyprahlé rty.

Pachtýř Maumain úžasem oněmí, když na jeho prahu stane kněz, bledý, přepadlý a celý uprášený, a pozná v něm synovce Petra Coudrina. „Pro lásku Boží, pusť mě k sobě, strýčku!“ vzdechne kněz, „pokud ti nepřipadá nebezpečné krýt kněze, který odmítl přísahu.“

„Ale coby, zůstaneš tady!“ rozhodne pachtýř a tiskne příbuznému srdečně obě ruce na uvítanou. „Ale jak to vypadáš? Vyhlížíš, jako bys právě smrti z pytle vyskočil.“

Kněz udělal jen unavený pohyb.

Chlapec byl celý nadšený myšlenkou, že bude moci ubytovat příbuzného kněze ve svém loupežnickém hnízdě.

„Tak dobře. Vzhůru do doupěte pirátů!“ zasmál se kněz. „Ale jak to chceš udělat, aby ses tam dostal a nikdo tě neviděl?“ zamyslel se pachtýř. Ale i zde měl chlapec dobrou radu: „Strýc se rozloučí s tebou a s maminkou tak hlasitě a nápadně, aby to slyšela všechna chasa. Potom nastoupí do našeho vozu a já ho odvezu za ves až do lesa, kde se přes den schová. Až bude tma, připlíží se zase ke dvoru a já ho v bezpečí zavedu do pirátského doupěte.“

„Přijímá se!“ rozhodl kněz spokojeně. „Ten chlapec má nápady!“ zamručel otec s uspokojením.

„No, nejsou špatné!“ bránil se Marcel rozhodně. Ale pak se podíval s úlekem. „Ale co bude se slavnou mší a kadidlem?“

„Ano, to nebude snadné!“ smál se Peter Coudrin.

Chlapec se podíval s účastí na svou levou ruku, kde byly ještě stopy po popálení. „Rád bych teď věděl, proč jsem si vlastně páčil ruku!“

Další den, když nemocný pookřál a znovu nabyl sil, byl Marcelův plán proveden. Kněz se rozloučil s lidmi na statku, jako by chtěl odjet na dalekou cestu. Chlapec ho odvezl za ves a šlehal přitom bičem. V noci se Coudrin opět příkradl k zámeckému statku a Marcel ho doprovodil s pýchou a obezřetností do pirátského doupěte.

Jakobini byli tentokrát těžce zklamaní. Když kněze marně hledali v zámku, vrátili se s nepořízenou, protože celá ves byla přesvědčena, že nespříseženec den předtím odcestoval.

Nenávist revolucionářů k věrným kněžím byla neuhasitelná. Odnímají jim úřady, majetek, slídí po nich od místa k místu, vyhánějí je ozebračené a bezmocné za hranice, vlečou je jako zločince na galéry a deportují spolu s lupiči a vrahy na Ďábelské ostrovy.

Většina farností osiřela, je bez kněží. Všichni biskupové, kteří odepřeli přísahu, byli z diecézí vyhnáni. Na jejich místa byli dosazeni odpadlíci, kněží, kteří odpřisáhli, ale ti přes všechno bezpečí, které si za svůj čin koupili, jsou nešťastnější než ti, kteří byli dáni do klatby.

Nejnešťastnější ze všech je bez pochyby Jean Baptiste Gobel, kterého rebelové povýšili na pařížského arcibiskupa. Dne 13. března za povyku davu a s hudbou národní gardy byl teatrálně uveden do katedrály Notre Dame, před jejímiž branami vlály revoluční vlajky. Jeho první pastýřský list začínal slovy:

„Jean Baptiste Gobel, kdysi z milosti Boží a Apoštolského stolce biskup v Lyddě (s tímto titulem byl vysvěcen), nyní skrze působnost Ústavy, milost voličů a z rozhodnutí soudu biskup Paříže.“

Tak začal pastýřský list, ve kterém Gobel národního hrdinu Mirabeaua vyhlásil za církevního otce. Tak hluboce se může snížit ten, kdo zapomene na bázeň Boží a místo ní posadí na trůn ve svém srdci strach z lidí. Ale v oněch dnech nebylo v Paříži ubožejšího a nešťastnějšího člověka než revoluční biskup.

2. září 1792 propuklo hotové peklo proti kněžím, kteří odmítli přísahu. Všechno bylo podrobně připraveno na dlouho dopředu. Celé bandy uplacených zločinců byly vyzbrojeny a čekaly jen na poslední signál, aby vyrazily.

A tak ráno 2. září zahřměla děla, zvony bily na poplach, bubny zavířily v ulicích. Za hlaholu trub bylo lidu oznámeno, že vlast je v nebezpečí. Pak vyrazily podplacené bandy k věznicím a otevřely jejich brány. Na dvě stě kněží bylo naloženo na káry a odvezeno k benediktinskému opatství, kde měli být odsouzeni.

Nenávistný křik z tisícerych hrdel uvítal tyto mučedníky u bran vězení. Ti nejzběsilejší vyskákali na vozy, nadávali vězňům a strašným způsobem je týrali, mlátili bezbranné oběti sekerami, šavlemi a kovářskými kladivy. Jeden kněz se chtěl ubránit, skočil z vozu, ale dav se na něho okamžitě vrhl a uškrtil ho. Podobně se vedlo i druhému a třetímu. Před branami opatství strhli nešťastníky z vozů, odvěkli na klášterní dvůr, kde byli nelidskou hordou bez milosti pobiti. Téhož dne vtrhla lůza do kláštera karmelitánů, ve kterém bylo vězněno sto osmdesát kněží. Stateční a připraveni na smrt shlukli se biskupové a kněží na klášterním dvoře kolem sedmaosmdesátiletého biskupa z Arles, když na ně rebelové vyrazili jako na zvěř určenou k smrti.

„Kde je biskup z Arles?“ vzkřikl nenávistný drsný hlas a celý dav křičel po něm: „Kde je biskup z Arles?“ Ale dříve, než mohl šedivý hodnostář vykročit, vystoupil Abbé de Pannonie, aby zemřel za svého biskupa. Už se zvedaly sekery a meče nad jeho hlavu, když si arcibiskup udělal místo. Sám vystoupil a řekl:

„Já jsem ten, koho hledáte, a když hledáte mne, nechte toho zde odejít!“ Obnovila se hodina z Getseman. Chvilí strnul zděšený dav, ale pak klesl biskup k zemi, zakrvácený, s ranou sekery ve tváři.

„Můj život za Gobela!“ zvolal umírající. Pak mu bodák probodl hrud'. Lid šlapal po mrtvém. Pak se dav vrhl na kněze. Bylo ji pobito sto padesát, jen několik uniklo před tou hrůzou...

Téhož večera dostal biskup Gobel návštěvu. Jeden zakuklenec si zjednal vstup. Výhrůžně stojí proti biskupovi, který se třese hrůzou.

„Biskupe Gobe, nesu vám pozdrav od mučedníků!“ ozve se hluboký hlas.

„Kdo jste?“ zabreptá se biskup.

„Jsem vaše svědomí. Odložte hodnost, kterou vám nedal Bůh, ale ďábel. Čiňte pokání! Odvolejte svou přísahu, zemřete jako mučedník!“

Nyní přistoupí neohrožený posel blíže ke světlu a odhalí svou tvář. Biskup ho pozná.

„Abbé de Pannonie! Co tady chcete? Vyhrožujete mi, ale já vás mohu nechat zatknout!“ Natahuje třesoucí se ruku po malém stříbrném zvonku, který stojí před ním.

„Nepřicházím, abych vám hrozil, biskupe Gobe!“ řekne kněz klidně. „Přicházím, abych vás varoval. Ani vás neušetří. Jste jen vítaným nástrojem v jejich ruce. Až vás nebudou potřebovat, zničí vás. Poslyšte! Když budete někdy potřebovat kněze, tady je moje adresa. Můžete mě dát zatknout, kdy se vám zachce. Ale

můžete mě také zavolat, kdy chcete. Přijdu. Biskupe Gobe, zachraňte svou duši! Dnes za vás umřel jeden světec. Arcibiskup z Arles dal svůj život za vaši duši.“

Tu zvolal Casparius k Bohu, že mu chce pomáhat a hlásat statečně evangelium navzdory všemu nebezpečí. Pak vstal, opustil svůj úkryt, vrátil se zpět do města a hlásal plný odvahy našeho Pána Ježíše Krista. Zajali ho, odvěkli před soudce a odsoudili k smrti. Jeho hlava padla pod katovským mečem.

Hluboký nářek se vydral z knězovy hrudi. Chvějícíma se rukama zavřel posvátnou knihu. Bylo mu, jako by musel utéci, utéci před tajemnou silou, která zachvátla jeho srdce. Ale pak opět sáhly ruce po knize, listovaly v horečném chvatu, až našly stejné místo, a stále znovu a znovu četl tu jedinou větu: „Pak se zvedl, opustil svůj úkryt, vrátil se zpět do města a hlásal plný odvahy našeho Pána Ježíše Krista.“ Jeho oči hltaly každé slovo. Každé slovo mu padalo do jeho duše jako rozpálené olovo. Jeho srdce bušilo až k prasknutí. Hodina rozhodnutí byla zde. Jako nikdy předtím se v něm rozhořela touha jít k lidem, kteří ho uvrhli do vši této nouze, a přece v jeho duši křičela úzkost, až se zpotil všemi póry svého těla.

„To je nemožné, vrháš se do smrti!“ A znovu cítil tajemnou pěst, která ho z divné dálky chytla za srdce, stiskla je, až zalpal po dechu. Útěk! Útěk! křičel v něm každý nerv, křičely všechny smysly. A přece musel číst, stále znovu číst, až se písmena před jeho očima rozplývala v plamenné mlze. Znovu vyskočil. Jeho ruce uchopily prostý kříž, který visel v koutě jeho komůrky. Krvavě rudé světlo vrhala lampa na Umučeného.

Padl před svatým obrazem na kolena a křičel k Bohu: „Otče, je-li to možné, ať mě mine tento kalich!“ Neřinčely opět z dálky bubny revoluce? Nezaznívají opět nenávislné zpěvy jakobínů? Nesápu se opět na něho s divokým rykem rudí vlci, žádostiví jeho krve? Neskřípá už gilotiny? „Otče, je-li to možné, ať mě tento kalich mine!“ křičel kněz v hlubokém žalu.

Všechno kolem něho zmizelo. Neviděl nic, jen tvář Vykupitele. Tu se z pohledu Ukřižovaného snesl do ztrápeného srdce pokoj. Zklidnil se bušící puls, zklidnila se vzdychající hrud', modlitba zoufalého kněze se zklidnila. Cítil, jak z něho spadla všechna bojácnost, jak dobrotivá ruka sňala z jeho duše všechnu úzkost. Pokorně se jeho vůle sklonila pod všemohoucí rukou. „Otče, ne má, ale tvá vůle ať se stane!“

Tu nastalo veliké ticho. A v tichu mír bez konce. Na vesnickém kostele odbíjela půlnoc. Kněz vstal a v pachtýřově domě odsloužil mši svatou. Ještě tutéž noc opustil Peter Coudrin v prostém selském šatu dům, který mu po šest měsíců poskytoval bezpečný úkryt. Marně se ho snažil pachtýř a jeho rodina zadržet. Peter Coudrin putoval černým mlčenlivým lesem snad až k hoře Golgotě.

Za prvního ranního úsvitu klečel před kamenným křížem v horském lese, který mu kdysi v noci dal tolik útěchy.

Nabídl Bohu svůj život jako obět'.

Cosí podobné 4. února. (Viz epištolu té neděle!)⁸³⁷ Kdyby ses nad tím dnem hlouběji

⁸³⁷ Neděle druhá po Devětníku (Quinquagesima). Srov. KUPKA, Josef. *O církevním roce*. Praha: Cyrillo-Methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1907, s. 176-181. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=325> Srov. 1 Kor. 13, 1-13. (Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měd zvučící a jako zvonec znějící. A kdybych měl proroctví a znal všechna tajemství a veškerou vědu, a kdybych měl všechnu víru, takže bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl. A kdybych rozdával pokrmům chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo. Láska jest shovívavá, dobrotivá; láska nezávidí, nechlubí se, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se, nemyslí o zlém, neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se s pravdou; všechno snáší, všemu věří, všeho se naděje, všechno přetrpívá. Láska nikdy nepomíjí; budže jest u koho dar proroctví, zanikne, aneb dar jazyků, přestane, aneb poznání, zanikne. Neboť částečně jen poznáváme, částečně prorokujeme; když však přijde to, co jest

zamyslí, leccos bys objevila – My bl.[ázni] pro K.[rista]!⁸³⁸ Buď vine K.[ristus] k sobě, zprava, zleva, nebo klečte obě před K.[ristem], podávající mu svá srdce (nebo: ch.[udobky] klečí před M.[arií], podáv.[ají] jí svou lilii, přijímající trn.[ový] věn.[eček], při tom starší nabídla mladší růž.[encovou] sp.[onu], u vědomí, že před K.[ristem] jsou si obě ch.[udobky] rovny, pokud ji pojmáme jako ch.[udobky], ne jako zdobené důstojenstvím...

Sestřičko, ch.[udobko], navrhuji Ti, abys se mnou spolu slavila svátky, a svěčím Ti, v jakém pořadu:

Můj největší svátek doposud – 8/12 [Neposkvrněného Početí Panny Marie] – ten bude od nynějška Tvůj – všecko za Tebe, dá-li Pán a budu-li jej slavit ještě na této zemi; Tvé zasn.[oubení]

Druhý, vánoce – ten za obě ch.[udobky]

Třetí, svátek Ducha sv. – taktéž.

Čtvrtý, Navštívení P.[anny] M.[arie], 2/7, den mých svěcení,⁸³⁹ ten za mne, ano?

Pátý, den nejsv.[ětější] Svátosti, Boží Tělo, Eucharistie – za obě ch.[udobky]

Potom velikonoce, Svátý týden atd., za obě ch.[udobky]

Srdce Páně – za Tebe!

Mariánské, 15/8 [Nanebevzetí Panny Marie], 25/3 [Zvěstování Panny Marie], 8/9 [Narození Panny Marie] atd. – za obě ch.[udobky]

Tvá křestní patronka – za Tebe.

dokonalé, zanikne to, co jest částečné. Když jsem byl dítětem, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, soudil jsem jako dítě; když však jsem se stal mužem, odložil jsem, co bylo dětinské. Nyní patříme skrze zrcadlo v záhadě, ale tehdy tváří v tvář; nyní poznávám částečně, ale tehda poznám úplně, jakož i úplně poznán jsem. Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale největší z nich jest láska.)

⁸³⁸ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁸³⁹ P. Konrád Maria Kubeš byl vysvěcen na kněze v neděli 6. července 1913 Lvem kardinálem Skrbenským, svobodným pánem z Hříště v katedrále svatého Víta, Václava a Vojtěcha v Praze. „*Nezapomínejme, že náš národ k ‚Boží Materí‘, jak naši otcové říkali, lnul vždycky neobyčejně něžnou láskou a oddaností. První katedrální chrám v naší vlasti, založený samými věrozvěsty na Velehradě, byl zasvěcen Matce Boží, a nejenak naše pražská metropole. Bývalý viceregens pražského alumnátu, Msgre [Karel] Tannert, v liturgii odborník na slovo vzatý, opíraje se o velmi závažné důvody, tvrdil, že pražský dóm, Karlem IV. zasvěcený ‚sv. Vítu, Václavu, Vojtěchu‘, byl též zasvěcen Navštívení Panny Marie. Měl pravdu; r. 1385 jej posvětil jmenovaný metropolita Jan z Jenštejna u přítomnosti královny Joany a mnohých hostů, ke cti Marie Panny a svatého Víta‘. Milý den Mariina Navštívení byl tedy od 14. stol., našim národním svátkem, v Čechách slaven jako zasvěcený svátek, a když počet zasvěcených svátků za Marie Terezie redukován, přeložen na první neděli v červenci. Při reformě breviře za Pia X. byly Římem rušeny místní výsady, neopírající se o spolehlivé důvody. Uvedený Msgre [Karel] Tannert, jak mi sám sdělil, chtěl zachránit slavnost Navštívení P. M. jako svátek první třídy aspoň pro pražskou arcidiecési jakožto patronky (contitularis) metropolitního chrámu, ale členové svatovítské kapituly nepokládali jeho důvody za dosti přesvědčivé, pročež se sami privilegia vzdali; od r. 1915 jest Navštívení Panny Marie tedy i v Čechách jako v ostatní církvi svátkem druhé třídy. Co mne se týče, dal jsem se uváděnými důvody plně přesvědčit, takže soudím, že až do r. 1914 byla naše hlavní katedrála dómem mariánským, aniž to náš český lid věděl – nekázalo se o tom, ani nepsalo! Mariánská svatyně ovládala tedy s Hradčan širý kraj a kynula zdaleka na pozdrav poutníku, spěchajícímu k hrobům našich svatých patronů.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 467. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=1697>

Neděle Quinquagesima (nikoli 4/2) – pokládejte ten den obě za svůj svatý den.

Vzpomínám – dívka, které jsem radil, aby též b.[ožská] sn.[oubenka]; ne, vzala srdce z rukou J.[ežíše] a dala do rukou tvora, jako ona, o které jsem Ti už řekl – a po svatbě? Za tři týdny chtěla, aby se kola času obrátila zpět! Manžel, po němž blouznila, chladný, a největší trýzeň, odkud ji nejméně čekala: příbuzní manželovi! On před svatbou žebronil, až ji užebrouil (měla a má ve velkoměstě dům!), a po svatbě jí jeho máma říkala urážlivě, že po jejím synovi pásala, vábila ho, za ním chodila, do léček chytala, což vše byla lež! Helenko, pozor na oči, pozor na srdce, pozor i na sluch (vyprávění o manž.[elském] štěstí!), a v těžké chvíli, když nebezpečí, když pokušitel mámí a omamuje: 1.) utíkat se k Euch.[aristii], k svátost.[em], 2.) k M.[arii], 3.) k and.[ělu] Strážnému, 4.) prosit Ducha sv., 5.) vzpomenout si: ch-ka [chudobka] se tolik za mne modlila (modlí, je-li živa), – a jako poslední malou pomůcku: musila bych oči před ní sklopit, protože jsem královničku přijala žádajícimu podala [snad rozumíš!], a on místo sn.[oubenky] J.[ežíšovy], on K.[rista], vdavek chtivému děvčeti, tanečnici – jak ponižující pro něho, jak zahanbující pro oba! Raději napiš, ať toho nechá a s tím ustane, než abys jednou místo sn.[oubenky] J.[ežíšovy] v bílém závoji stála před ním bez panen.[enského] vínku, jako ta, kterou l. [první] muž! Prosím Tě, až mi přijdeš (doufám!) v nebi naproti, podáš především královničku a představíš se mi: „Vždy věrná sn.[oubenka] J. [ežíšova]“ Jaké shledání! „Vždy věrná sn.[oubenka] J.[ežíšova], teď můžeš zjevně – Jak se těším na tu chvíli! Před celou nebeskou kurií, bez nebezpečí pýchy pro Tebe! Bez pokoření! Ale tu chvíli si musíš vykoupit (zasloužit) trnovým věn.[ečkem]; kdybys tušila, co slasti ta jediná chvíle v sobě má, za nic bys nepokládala trny – a přec tato chvíle není nic u přirovnání s blahem, kdy Tě sn.[oubenec] přivine k sobě, kdy Tě M.[aria] přivine k srdci – ubohý hříšník, jenž právě odpykal dlouhý zasloužený očistec, poslední z vyvolených, Ti přec nedá, co J.[ežíš] a M.[aria]! Rád bych, abys mne Ty přivedla k trůnu J.[ežíše] a M.[arie] (Neprotestuj! Kněží jsou velmi dlouho v oč.[istci], déle, než věřící! Povím Ti, pouč.[ím]) Jenom vzbuzuje-li to v Tobě pocity nezřízené, pýchu, domýšlivost, atd., nebo zeslabuje-li lásku k J.[ežíši], přestaň na to myslet. Proto Ti v královničce nepíše, aby srážela Tvou čistou vznešenou lásku k J.[ežíši] a M.[arii]! Nikdy žádný tvor mezi Tebe a mezi mě! Pomáhat k nim, ano; stavět se mezi vás, nikdy a nikdy! Raději mu řekni bez obalu, že mu vracíš sp. [onu] Ale doufám, že nikoli! Co jsme slíbili 4/2!

Jednu věc Ti prozatím nemohu svěřit. Hlodá na mém klidu i na mém zdraví – těžce – pros (za urovnání) svého sn.[oubence] a M.[arii]! Rozumí se, že to není „nešťastná láska“ – mou láskou jedinou J.[ežíš] a M.[aria]

Je-li Tvé přátelství s 2. [druhou] ch.[udobkou] ideální a svaté, v J.[ežíši] a M.[arii], nebojte se jedna druhou napomenout, pokárat – Pokládáš-li mne za duch.[ovního] vůdce, ukládám Ti co nejrozhodněji: pokárej, soudíš-li, že to neb ono nesprávné, otevřeně – a neomlouvejte se jedna

druhé, i kdyby soudila, že neprávem!

Růženec se modlím: advent, vánoce (do 13/1) radostný, půst – bolestný, velikonoční doba (do nejsv.[ětější] Trojice) slavný; ve svátky přiměřený, na př. 25/3 [Zvěstování Panně Marii], 2/7 [Navštívení Panny Marie] radostný (1. a 2. desátek!), Srdce P.[áně], Krev Páně atd. bolestný, 15/8 [Nanebevzetí Panny Marie] slavný (4. desátek!) – v noveně před těmi svátky a po celou oktávu (krom 25/3) přiměřený – jako ve svátek, na př. 24/6 [Narození Jana Křtitele] – 2/7 [Navštívení Panny Marie] – 9/7 [Oktáv Navštívení Panny Marie] radostný, 6/8 [Proměnění Páně] – 15/8 [Nanebevzetí Panny Marie] – 22/8 [Oktáv Nanebevzetí Panny Marie] slavný atd.

Žalmy (překlad „Ve šlépějích [Neposkvrněné]...“):

nejkrásnější 117 – vítězství Zmrtvýchvstalého po přestálém utrpení⁸⁴⁰

pak 103 – I., II. stvoření světa, III. zachovávání – básnický.⁸⁴¹

2 – Mesiáš – Vítěz – „sešli se knížata v jedno proti Pomazanému“ (= Kristu, Mesiáši)⁸⁴²

36 – žalm prozřetelnosti a důvěry⁸⁴³

26 – žalm prozřetelnosti a důvěry⁸⁴⁴

21 – trpící Spasitel

72 – žalm prozřetelnosti

49 – žalm Boží velebnosti

102 – Te Deum po sv.[até] zpovědi⁸⁴⁵

⁸⁴⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 361-362. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 201-202.

⁸⁴¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 798-801. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 591-593.

⁸⁴² KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 718-719. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 520.

⁸⁴³ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 97-98. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 41.

⁸⁴⁴ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 86-87. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 278-279.

⁸⁴⁵ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 359-361. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro*

41 + 42,⁸⁴⁶ 83 eucharistické (příprava),⁸⁴⁷ 22 díkyčinění⁸⁴⁸

71 Kristus Král⁸⁴⁹

33 pěkný děkovný⁸⁵⁰

90 k andělům strážným⁸⁵¹

138 Boží vševědoucnost⁸⁵²

(54 Srdce P.[áně] v Getsemanské zahradě)

Jak se mi vede? Tisíckrát lépe, než zasloužím. V očistci to bude horší! Zarmucoval jsem Pána hříchy, nevynasnažil se, abych byl knězem podle Srdce Páně – zasloužil jsem tisíckrát, milionkrát těžší trest! Zde u přirovnání s očistcem je ráj, a což u přirovnání s peklím! „Kdybychom sami sebe soudili, nebyli bychom jednou souzeni; jsme-li však trestáni, od Pána jsme trestáni, abychom s tímto světem zavržení nebyli.“⁸⁵³ Kněží i laikové v Hitlerových koncentracích trpěli daleko víc! Mučení atd. – Těžší, daleko těžší než pobyt zde mi bylo a je, že M.[aria] nevzala pod svou ochranu mé knihy, které jsem chtěl vydat nebo vydal k její cti. Milovaná M.[aria], ale jsem si vědom, že za své hříchy jsem zasloužil i tento trest – J.[ežíš] i M.[aria] trestají nevyslyšením modliteb. Nereptám,

všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 199-200.

⁸⁴⁶ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 238-239.

⁸⁴⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 405-407. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 238.

⁸⁴⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 444. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 278.

⁸⁴⁹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 492-493. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 314-315.

⁸⁵⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 463-464. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 277-278.

⁸⁵¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 200-201. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 97.

⁸⁵² KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 300. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 155.

⁸⁵³ Srov. 1 Kor. 11, 31-32.

nesmím a nebudu nikdy reptat, přijímám poslušně i tento trest. Knihy Marii věnované!⁸⁵⁴ Ale nesmí nikdy a nikdy zeslabit lásku k ní. Miluj M.[arii] – celým srdcem! MKH! Mariina a Kristova H. [elenko]

Sestr.[ičko], sestř.[ičko], tolik mil.[ovaná]! Zůstaň věrna svému smýšlení, svým předsevzetím! „Při všem mi jde a musí jít jen a jen o J.[ežiše], a vše ostatní chci ostatně z lásky k J. [ežiši] přijmout, do důsledků, do krajnosti – všemu se podrobit.“ Nevíš, jak truchlivé vzpomínky vzbuzuje, když někdo nad hrobem si musí doznat, že mnohdy i ve stavu svatém, v pracech svatých,

⁸⁵⁴ „*Královně májové. D. D. D.*“ (Dut. Dicat. Dedicat. = Daruje. Věnuje. Zasvěcuje) KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „*Královně květů. Daruje. Věnuje. Zasvěcuje.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „*Májové kněžně věnuje autor.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl.* Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „*Králi věků nesmrtelnému a neviditelnému, Králi našich rodin a našich srdcí, Královně trojího království Kristova, církve bojující, trpící a vítězné, věnováno, aby ráčila užít této knížky k tomu, by království jejího božského Syna se šířilo, mohutnělo a rostlo v nás i mimo nás, svatostí i počtem, ke cti a slávě Boží i k blahu duší.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 747 s. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Nebeské vůdkyni, zářivé Hvězdě mořské, svítící v oblacích poutníkům, kteří se plaví k přístavu spásy, na důkaz nejvroucnější oddanosti a lásky vyprosila a všechny bez rozdílu k blaženému cíli pozemského putování přivedla.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1940. 416 s. Exerciční knihovny č. 4. KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 653 s. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Panenské Matce, Příčině naší radosti, která přinesla radost a štěstí do domu Alžběty, která dodnes rozlévá blaho v každém srdci, jež navštíví a oblaží svou láskou a svou milostí, která vzývaná jako Věž Davidova a Věž z kostí slonových jest ochránkyně víry a čistoty, největších to pokladů věřící mládeže, věnujeme toto dílko a prosíme, aby ho ráčila užít k posvěcení mladistvých duší, jako kdysi svou milostiplnou návštěvou posvětila duši předchůdce svého božského Syna.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 656 s. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Matce vtělené Moudrosti s nejvroucnějším srdcem věnováno toto dílo a jeho osudy svěřeny její přemocné ochraně, aby jím byl trojjediný Bůh oslaven, její božský Syn lépe poznáván a více milován, abych Duch sv., který ji zastínil, udělil na její přímluvu světlo a sílu všem, kteří jsou dobré vůle budou v tomto dílku hledat pravdu, poučení, vysvětlení, povzbuzení, útěchu, aby vykonalo co nejvíce pro nesmrtelné duše, vykoupené předrahou krví výkvětu jejího panenského lůna, a aby bylo všem vyznavačům Kristovým novým dokladem slov milé písně: oblohy a země krása zhyne, slovo Syna tvého nepomine.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2. KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* [2. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1940. 544 s. Exerciční knihovny č. 2. KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 807 s. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699> „*Královně sv. růžence patronce sv. víry jsou tyto stati o víře věnovány s prosbou, aby na její přímluvu přispěly k rozšíření cti a slávy jména jejího božského Syna k vítězství světla nad temnotou a věčné pravdy Kristovy nad bludem, aby chránila našemu národu dědictví svatováclavské, aby naplnila všechna česká věřící srdce radostnou vděčností a hrdostí na milost povolání k pravé víře, udělenou nám od trojjediného Boha prostřednictvím sv. bratří soluňských.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940.

hledal sebe a ne J.[ežiše], anebo sebe spíš než J.[ežiše]

„S nadpř.[irozeného] hlediska víry se mi objevilo v jiném světle, co mne v první chvíli zarazilo a udivilo.“ Sestř.[ičko] drahá, pamatuj: si duo faciunt idem, non est idem – činí-li dva tutéž věc, nemusí to být a nebývá to vždy totéž. Co dělají na př. ti, kt.[eři] se nezřízeně a smyslně a nečistě milují (buď „pro změnu“ nebo z jin.[ého] důvodu, ale vždy z tělesnosti), může jiný konat z úcty. Sám jsem si řekl, že jsem pokračoval až příliš rychle – z obavy, že brzo mne tu nebude; ale věz, že vše, co jsem Ti mimo očekávání řekl, bylo projevem a důkazem takové důvěry, jaká se dává jen jednou v životě. Důvěry – že nebudu falešně pochopen, že nebudu zahrnut do jednoho pytle s jinými, že ženská povídavost nesvede sn.[oubenku] J.[ežišovu], že sama bude mít důvěru v čistotu mých úmyslů a záměrů atd. Nevím, jak dlouho Tě povedu; teď musíme na pole, i v dešti, daleko od domu, a já, starý, nezvyklý na těžkou práci, se obávám, že nějaký zánět přetrhne nitku mého života. Snad Ti dá Pán hodnějšího, jemu milejšího a bližšího, důstojnějšího, po každé stránce lepšího a dokonalejšího vůdce (neprotestuj! bož.[skému] sn.[oubenci] by se nelíbilo, klást meze jeho dobrotě a moci a moudrosti!): prozatím Ti dal ubohou ch.[udobku], kt.[erá] si musí tolik a tolik vytýkat, když už se chystá složit počet ze svého vladařství.⁸⁵⁵ Jak malicherným se jeví ve světle životní svíčky, třebaže tak matně plápolá, mnohé, co jsme ve svém nerozumy pokládali za velké, toužebné, pro co jsme J.[ežiše] buď opustili nebo mu odepřeli kvůli tomu oběť („To ode mne nežádej – abych se toho vzdal, zřekl“) – a teď? Blažen, kdo všecku tu malichernost pozná včas, aby ji mohl Pánu obětovat, dokud je to záslužné, ne teprv, když umírá a když vše pozbývá přitažlivosti.

Píšeš o pokušeních – Řekni si: „Možná, že tuto chvíli se za mne modlí – a byl-li ráno u olt.

344 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 441 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 491 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> „Královně Růžencové, kterou věřící lid nazývá Věží Davidovou a vyzývá co ochránkyni víry Kristovy, která podle slov církve zmařila všechny bludy po veškeré zemi, z lásky a vděčnosti věnováno.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, 1947. 384 s. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145> „Královně trojí církve, bojující, trpící a vítězné, vítězné odpůrkyni satana, jež samojediná zmařila úsilí všech bludů po veškerém světě, ochránkyni království Kristova, pod jejímiž auspicii jdou v zápas všichni bojovníci za jeho pravdu a jméno, prostředníci vykoupných a rozdatelce milostí Vykupitelových, jež vykoupné k Vykupiteli vede, jitřence, ze které vzešlo lidstvu slunce spásy, světlo pravého poznání a pravdy, plašící temnoty bludu a hříchu, klade autor toto dílko k nohám a připojuje prosbu, aby její přímlovou přineslo co nejvíce požehnání všem, kdož pod korouhví Kristovou bojují boje Páně.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701> „Panně Neposkrvněné věnováno.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947. 865 s.

⁸⁵⁵ Srov. Lk. 16, 2.

[áře], prosil –“

Máj – pro Tebe měsíc radosti, blaha a štěstí; pro mne už kolik let měsíc bolesti. Tolik modliteb vysláno k trůnu Královny májové ode mne a od celého kroužku (po dlouhá léta) za požehnání pro tiskovou akci, aby totiž vyšly mé knihy, napsané k její cti a ke cti a slávě J.[ežíše], tolik obětí – nevyslyšeno! Zasvěcena akce jejímu Srdci – nevzala pod svou ochranu!⁸⁵⁶ Den 8./12. [19]48 rozhodl konečně o všem: Maria, věnovaná Královně máje, 2. vydání, celá vysázená, skoro celá vytištěná, zabavena, Apolog.[etická] abeceda zabav.[ena], Za pravdou Kristovou zastavena sazba, Postila 2. vyd. zastavena, Brána ráje zabavena, Pod korouhví K.[ristovou] zabav.[ena], a co připraveno (5 knih mariánských, krom několika jiných), zničeno – jistě z trestu za mou malou horlivost ve svatém povolání. Maria – právě když se měla tisknout poslední kapitola „Magnifikat“, kt.[erou] jsem psal krví svého milujícího srdce. Pán může nás trestat i nevyslyšením modliteb, i odmítnutím nabízené služby, i zmařením dlouholeté práce! A přec tam nebylo nic politického, vše jen rozšíření království K.[ristova] Přijímám ten trest za své hříchy poslušně, pokorně, bez vzdoru, bez reptání, ale jak srdce při tom krvácí, ví jen ten, kdo to srdce stvořil. Sladké slovo „vyslyšení, ochrana, pomoc“ mi odepřeno, neokusil jsem jeho sladkosti; jiní zakoušejí, co znamená „mimořádné vysl.[yšení], ochrana, pomoc“, a mne mimořádného nebylo třeba. Kdyby byla málo horlivá 2. [druhá] ch.[udobka] jen tušila, jak hořce bude za svou vlažnost a nedostatek horlivosti pykat! Ale i nezdárné dítě matička miluje – celým srdcem!

Proto mne nepřekvapilo, že Tvé modl.[itby] ke Královně máje za radostné shledání nebyly vyslyš.[eny] Já nepůsobil radost jí, ona nepůsobí radost mně. Jakou mírou budete měřit, takovou bude vám odměřeno.⁸⁵⁷ Já prosil naše anděly strážné, jak vidíš, též nadarmo. I tento trest přijímám poslušně a pokorně, jako pokání za své hř.[íchy] Neprotestuj, nedopouštěj se chyby, jako kdysi já – nesrovnávej mne s kněžími špatnými, zrádci K.[rista] atd.; srovnej mne s Janem Boskem,⁸⁵⁸ Vincencem Paulánským⁸⁵⁹ nebo V. Palotti [Vincenc Pallotti] atd., a rci: „Vůči těmto jsi byl ubožák,

⁸⁵⁶ „I tato exerciční knihovna jest dílem apoštolských dívenek; s nadlidskými oběťmi umožnily jak vydání tak všecko požehnání, které tyto knihy s milosti Boží přinesly. Vděk klidily samozřejmě malý – odměnou jim bude jednou Pán, pro kterého pracovaly a obětovaly.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 113. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁸⁵⁷ Srov. Mt. 7, 1-2.

⁸⁵⁸ BOSCO, Jan. *Můj život pro mladé: Vzpomínky zakladatele salesiánů*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 226 s. ISBN 978-80-7367-247-8. BOSCO, Teresio. *Don Bosco*. Praha: Portál, 1991. 438 s. ISBN 80-85282-01-1. BOSCO, Teresio. *Maminka Markéta: Život matky Dona Boska*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2006. 166 s. ISBN 80-7266-234-1. FRANCESIA, Giovanni Battista. *Ludový životopis ctihodného Jána Boska zakladatele saleziánov*. Šaštín : Saleziáni , [1932]. 226 s. P. ALBERTI. *Světec Don Bosco*. 4. vyd. Pardubice: Salesiánský chlapecký domov, 1946. 371 s. PAZDERNÍKOVÁ, Barbora. *Apoštol opuštěné mládeže*. Praha: B. Pazderníková, 1885. 68 s. SETTI, G. *Don Bosco*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. [120] s. ISBN 80-7178-574-1. ŠTECHOVÁ, Marie. *Život světcův: Svatý Jan Bosco*. Praha: A. Neubert, 1937. 645 s.

⁸⁵⁹ FRYČ, František, ed. *Hrdina Božské lásky: Svatý Vincenc Paulánský, zakladatel a patron spolku křesťanského milosrdenství*. Praha: Dům milosrdenství Vincentinum, 1933. 163 s. HÜNERMANN, Wilhelm. *Svatý Vincenc de*

nikoli horlivý.“ Doufám, že Tvá duše, snažící se od 8/2 [Neposkvrněného Početí Panny Marie] a 4/2 o pravou velikost, pochopí – a snese tuto sebeobžalobu. Všecko jest pro mne hrozná trýzeň: zpytování minulosti, zmařená a odmítnutá práce dlouhých let, nevyslyšené modl.[itby] dlouhých let, znemožnění pracovat pro J.[ežíše], pro duše – už přes rok⁸⁶⁰ – co proti tomu bude trýzeň očišcová dlouhých staletí? H.[elenko], H.[elenko] drahá, nesmlouvat nikdy s J.[ežíšem] a neodepřít mu nikdy žádnou obět, kt.[erou] bude od Tebe žádat, nepropadnout malichernosti (tím, že bys hledala sebe, lnula ke tvorům). Vím, že nejsi dokonalá ani svatá, že se nevyrovnáš krásným duším, do kt.[erých] mi bylo tu a tam dopřáno nahlédnout, ale miluješ J.[ežíše] a M.[arie], máš snahu k J.[ežíši] blíž, chceš vše pro J.[ežíše] Jen tato snaha, a zároveň postřeh, že mi rozumíš na 100 %, mě pohnula ke SR [sponě růžencové], že jsem nabídl tobě a ne jiným, které, ač dokonalejší, by byly jistě zle pochopily. Drahá JH [Ježíšova Helenko], drahá SJ [snoubenko Ježíšova], milovaná HM [Helenko Mariina], je to tak krásné, pomáhat si k J.[ežíši], mil.[ovat] se v J.[ežíši], pro J.[ežíše], závodit v milov.[ání] J.[ežíše] a M.[arie] Ne bohatá, ne sličná, ne vážená, ale milující J.[ežíše] – amor Jesu fecit te meam sororem, amor Mariae mihi carissimam.⁸⁶¹ – Políbit dívku na rty, na tvář, na čelo smí krom rodičů a sourozenců jedině snoubenec – nikdy nikdo jiný!

Někteří dostali dovolenou na svatodušní svátky.⁸⁶² Já učinil, co mohl: písemnou žádost zmocněnci [Františku Staňkovi] (slíbil, že odešle!) neodeslal! a modl.[itba] k stráž.[ným] andělům (nebyla vyslyš.[ena]).⁸⁶³

Kdyby Tě Pán volal do klášť.[era], jdi za Věruškou. Tam to není tak přísné, nemají takové kajícínosti, ale je tam pravý duch, který v upadlých klášť.[erech] chybí, a než do upadlého (i s kajícínostmi!), raději nikam.⁸⁶⁴ Milosrdné sestry⁸⁶⁵ pro nával práce (nesvědomitost představených!) nemají kdy věnovat se Bohu a sobě.

Musil bych opakovat minulé. Milujme J.[ežíše], mil.[ujme] se v J.[ežíši], zůstaň věrna svým vznešeným ideálům – bez nich bys mi byla děvčetem světačkou byť milionářkou a ženou presidenta; s nimi jsi mi královničkou, byť žebračkou. Už jsem Ti psal, že si Tě vždy představuji v

Paul: Misionář lásky. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1997. 211 s. KRATOCHVÍL, Josef. *Sv. Vincenc z Pauly.* Brno: Pap. knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1894. 292 s. Zábavná bibliotéka; dílo 139.

⁸⁶⁰ Tj. od 14. dubna 1950.

⁸⁶¹ Láska Ježíše činí tě mojí sestrou, láska Marie mně nejmilejší.

⁸⁶² Tj. 13. května 1951.

⁸⁶³ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 196-201. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 93-98.

⁸⁶⁴ Helena Koutecká se v 60. letech 20. století v Praze setkala se salesiány a se sestrami Annou a Marií Netušilovými, které se obě chtěly stát salesiánkami. Spolu s nimi nakonec v roce 1984 tajně složila věčné sliby v Kongregaci Dcer Panny Marie Pomocnice (Congregatio Filiarum Mariae Auxiliatricis, FMA).

⁸⁶⁵ Tj. Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského (Sorores Misericordiae Sancti Caroli Borromei; SMCB).

objetí b.[ožského] sn.[oubence], a jako takové smím král.[ovničko] – platí to J-vi [Ježíšovi], kt.[erý] Tě vyvolil, na Srdce přivinul a vine, ne Tobě, hříšné prosté dívce. Sn.[oubenka] J.[ežíšova] – panenské tělo, p.[anenské] oči (pozor na ně!), p.[anenské] ruce (nedotýkat se věci zakáz.[aných], ani vášnivě ruku stisknout, pouze SR [sponu růžencovou]), p.[anenské] nohy (ruce neobjím.[ají] tanečníka, n.[ebo] ne křepčit v t.[ančárně], nespěchat na dostaveníčko atd.), p.[anenské] rty – kněz: rty denně barvené nejdr.[ažší] Krví, ruce, v nich denně Sanctissimum, oči, denně hledí na Vel.[ebnou] Svátost... měl by zneužít toho neb onoho? Úcta, prokazovaná služebníku oltáře, platí J-vi [Ježíšovi], jemuž slouží („alter Christus“), ne jeho osobě; úcta sn.[oubence] J-vě [Ježíšově] též b.[ožskému] sn.[oubenci], ne osobě Tvé; ale především kněz musí mít úctu k své důstojnosti a projevovat ji svatým životem – a podobně sn.[oubenka] J.[ežíšova] musí být naplněna úctou k své důstojnosti, jevit ji svatostí života, ne si libovat v projevech lidí cizích, jak mnohá ctih.[odná] sestra. Je vždy nebezpečí, že to, co napřed ji udivuje a co s váháním a nerada přijímá (někde chovanky líbají ruce), později návykem se jí stává obvyklým – samozřejmým – povinným – rozezlena, když některá ne – a nedbá o svatost života, plná nectností, a v takové mají chovanky vidět sn.[oubenku] J.[ežíšovu]?

V Oseku⁸⁶⁶ šly moje dopisy dvojí censurou. Napřed P. [Ota] Polách,⁸⁶⁷ pak vedoucí [Karel Böhm]. P.[olách] mi neříkal nic, ale já vycítil: „Je to tvá příbuzná, budiž, musím ti odpustit, že v ní vidíš víc než jiný – já v ní vidím jen bývalou průměrnou žačku, nic neznamenající.“ On měl jiné známosti – žacky bohaté, vážené, stačilo jen napsat: „Pošlete gumový plášť, kožíšek, župan“, a do 14 dnů přišlo prima – Netušil, že mně jediné slovo lásky k J.[ežíši], jediné povzbuzení k milování J.[ežíše], jediný pohled na duši milující J.[ežíše] je nad to všechno, co on si přával, žádal, dostával. Ano, přijímat vše ve světle víry, nadpř.[irozeném] světle víry, ne očima světa.

Na krátko jsem se poznali – Rodičům těžko opustit nezaopatřené dítky, já budu musit brzo opustit svou milou svěťenku, kt.[erou] jsem vedl. Neobratnost duch.[ovního] vůdce může mnoho pokazit. Na př. pokora – Kdo se o ni pokouší, obyčejně v začátcích přestřelí – činí věci, které nejsou pokora, nýbrž zahazování sebe. Jednou dívka, hrdá a samolibá. Řekl jsem: „Hrdost je v pořádku a místná – každému dotěrnému: „Tři kroky od těla“ – Vzdálena pochlebování, podlízání, patolízalství atd. To je hrdost, pravá, dívčí, ušlechtilá; ale samolibost potírej!“ „Jak?“ Sebepekčováním – nejlépe před družkou – ale naprosto spolehlivou, která nevyzvóní po celém městě, to by učinilo na posměch tebe i vešk.[erou] zbožnost.“ Chtěla před známými políbit stupně oltáře po požehnání. Zakázal jsem přísně, ale když jednou byla se svou spolehlivou družkou u mne, řekl jsem, ať před

⁸⁶⁶ V centralizačním klášteře Osek byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 8. září 1950 do 15. února 1951.

⁸⁶⁷ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 394–401. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=77>

námi políbí zemi. Učinila sice, ale myslil jsem, že studem shořím. Druhý den: „Stydíš se?“ Kývla. „Před ní?“ Kývla. „Před sebou?“ Kývla. „Přede mnou?“ Kývla. Její družka opětovala po ní – pro ni to nebylo nic! Pak jsem jí řekl: „Týden (družka byla spolubydlící!) jí prokazuj služby: vodu odnést, obléci a svléci stěvíčky“ – Nebylo jí to tak snadné! (Ošetřovatelce to ovšem nic neudělá.) To Ti sděluji ne abys to i Ty konala (bez duch.[ovního] vůdce nic!), ale abys poznala, že je něco jiného říci: „Pro J.[ežiše] nic těžké“, jsem ke všemu ochotna, a něco jiného v praxi! Doopravdy! Ostatně jsi to sama vystihla: „Mně svět ukřiž.[ován], já světu“⁸⁶⁸ – krásná slova pro rozjímání, těžká pro praktikování. Nejlepší cvičba pokory: snést, co Pán sešle, dopustí – pokoření z nezdaru, z nedorozumění a pod.; snést oprávněné pokárání, vytknutí chyby, je-li skutečná, ne domnělá, a pod. Tím vším nechci zeslabit Tvou odhodlanou horlivost: „Pro J.[ežiše] vše bez výhrady, do krajnosti, do důsledku“, jenom Tě varuji, abys nepřeceňovala své síly. Odhodláni být musíme, předsevzetí konat musíme, mnoho o sobě a o své ctnosti myslit nesmíme. Pád Petrův!⁸⁶⁹

To, co já Ti psal, nebylo by pro mne a není pokořením. Že jest mi Tvá láska k J.[ežiši] a Tvé listy povzbuzením – i starý potřebuje povzb.[uzení] a Pán může k tomu užít mladšího! Jen když z toho mladší nezpyšní a je si vědom, že jest pouhý nástroj. Že Tě za to prosím? Prosím Pána, aby skrze Tebe...! Že jsem SR [spona růžencová], spona r.[ůžencová]? Ne jako zachránce, kt.[erý] na břehu podává ruku tonoucímu, nýbrž jako rovný rovnému? Protože jsem si vědom své slabosti, jako Ty si musíš být vědoma slabosti své! Z téhož důvodu nejen modl.[itbu] slíbil, ale za ni i prosil, za ni děkoval, a Ty mne nepřipravuj o zásluhu, neděkuj mně, nýbrž svému sn.[oubenci] Jen na jedno upozorňuji: nedovoluj jinému, aby pod záminkou pokory... Nevěřila bys, že jsou lidé, kt.[eři] pod záminkou pokory zneužívají panenské lilie – zvl.[ášť] jde-li o osobu 2. [druhého] pohlaví! V lázních jedna čistá dívka udělala smutnou zkušenost. Kněz v jejím pokojíku zametal, pak vodu obstarával, pak stěvíčky večer... jen aby k ní blíž a blíž až...

Kariera – abych Tě potěšil a povzbudil, svěřím Ti, co jsem nikomu nesvěřil. Vstoupil jsem do řádu, abych 1.) se věnoval duchovnímu vedení duší, 2.) měl každý rok májovou, 3.) vydával knihy. Jak jsem dopadl? 1.) Vedení, radost ne každého, ale moje – tomu jsem se věnovat mohl jen v Praze 2 roky, 1918-20; pak Hostýn, zpovídání poutníků, jako stroj, rychle, bezmyšlenkovitě. 2.) Májová – jen třikrát mi M.[aria] umožnila a dala, 1919, [19]20, [19]23; pak Hostýn. Velehrad, nikam nepozván, až [19]41 a [19]44⁸⁷⁰ – 3.) Vydávání knih – mařila řádová censura,⁸⁷¹ neochota tiskáren, a

⁸⁶⁸ Srov. Gal. 6, 14.

⁸⁶⁹ Srov. Mt. 26, 69-75; Mk. 14, 66-72; Lk. 22, 54-62; Jan. 18, 15-18.25-27.

⁸⁷⁰ „Deinde directe Brunam ad PP. Redemptoristas conciones maiales traditurus.“ *Diarium Pont. Collegii Velehradensis A I. Octobris 1939 – 31. Decembris 1948.* MZA Brno. Fond Jezuité Velehrad, E 32, A 8.

⁸⁷¹ „1934 nový provinciál [P. Josef Vraštil], nový rektor [P. Alois Koláček] – zpět na Velehrad – Rektor mne vybízel, abych se chopil pera; bránil jsem se: ‚Uvidíte, že censura řádová mi bude činit obtíže.‘ ‚Nebude: Jiným nedělá! Kolik knih vydali! Já vám budu nápomocen, vaše knihy půjdou na dračku!‘ Dal jsem se přemluvit – Rektor pro knihy (vyjma první ‚Ve šlép.[ějích] N.[eposkvrněné])‘ nehnul ani prstem, censoři krom této a Marie si počínali

odmítl J.[ežíš] i M.[aria] –

„Za část života, kdy jsem žila bez J.[ežíše], zasluhuji opovržení.“ H.[elenko], H.[elenko] drahá, mil.[ovaná], tak nemluv; řci: „Vyrůstala jsem v prostředí lhostejném, nevěděla nic o lásce J.[ežíšově], a J.[ežíš] a M.[aria], neshlédli na jiného, shlédli na mne, bez mých zásluh, M.[aria] přivedla k J.[ežíši], J.[ežíš] přivinul na srdce – mladičkou, ne stařenu! Jaké štěstí, jak šťastná, že na začát.[ku] života! Ne vysloužilou, ve světě a se světem zestaralou; mlad.[ou], včas, než jsem se dala od nějakého...; mlad.[ou], včas, s lilií, dřív než zvadla, než pošlap.[ána]; jak musím být vděčná!“ A když čteš nebo si vzpomeneš na královničku nehleď dolů, ke klečící ch-ce [chudobce], ale vzhůru, k J.[ežíši], viň se tím více k jeho Srdci, přijímej důstojně, jak se sluší na sn.[oubenku] královského Syna, pokorně, vědoma, že ne pro své zásluhy, (jako královna jen z ohledu na krále, a tím více do náručí J.[ežíše] vzlétej, tím více se viň, čím ch-ka [chudobka] častěji, pokorněji, uctivěji. Je-li to od 2. [druhé] ch.[udobky] dětinské (my blázni pro K.[rista]),⁸⁷² a nepopírám, že tomu snad tak je, proměň toto dětinství ve větší lásku k J.[ežíši], ať každý takový projev jest jak zavanutí mocného vichru do plamene lásky. Ale stále se tím obírat, stále na to myslet nebylo by v pořádku. Na J.[ežíše], na M.[arii] myslet, jimi se obírat, kol nich s ch.[udobkou] kroužit, k nim hledět, klečící, se SR [sponou růžencovou], k nim spolu jít – to je důležitější. A tu zásv.[ětnou] modl.[itbu] na 3 zastav.[ení] se modlit častěji spolu s ní, ledaže by Ti jiná modl.[itba] byla milejší a dávala více.⁸⁷³

surově, ze zákeří anonymity (jména se autorovi nesdělí!) plivali po knize i autorovi – byl jsem v nenávisti zvláště u pražských paterů, protože z Prahy jezdily sodálky na moje exercicie až na daleký Velehrad a pomíjely exercicie jejich – to je dopalovalo (žralo) – Aby podryly jejich úctu ke mně, sdělovali jim i moravským, zvl.[ášť] vyškovským, co nejhoršího o mně věděli. Provinciál (bývalý) [P. Leopold Škarek] mi na mou stížnost řekl, že o tom nechce nic slyšet. 1937–40 zase Hostýn, zas nový provinciál [P. Bruno Restel]. Kniha ‚Pod korouhvi [Kristovou]‘, ‚Za pravdou [Kristovou]‘, ‚Ve škole Kristově‘ – Censor je nechal ležet přes rok na stole; mladý pán, sotva se v Praze otočil, nastěhoval se do hovorny, t. j. do klášterní kletárny, a tam se slečinkami vysedával a šveholil od rána do večera. (Když jsem po letech v Králíkách řekl, že pokládal za důležitější dělat galána pražským husičkám než dopomoci k vydání knihám, které mohly přinést tolik požehnání za dob protektorátu, kdokoli po slově Božím hladověl, vyhrožovali mi naši PP (dva), že vyjednájí s Římem, abych letěl z řádu, jen co budeme zas na svobodě.) Konečně sám jiným cenzorům; nedbaje jejich sprostoty upravil jsem knihy, jak si přáli, a vrátil do Prahy – Provinciál zas nový ([P. Bohumil] Sp.[áchil]) vzkázal, abych celé přepsal (tři silné knihy!), a že se pak postará o ‚rychlou‘ censuru. Jiní posílali do Prahy načmárané rukopisy, a provinciál je dal přepsat na stroji; já poslal napsaný na stroji, a protože za 2 roky, co ležel u nich v censuře, poněkud papír zežloutl, chtěl přepsání. Ředitel olomoucké tiskárny Beneš se mu nabídl, že dá přepsat ve své kanceláři, ačkoli prvý není třeba přepisovat, je prý dost jasný – provinciál ho vyhodil, že prý stojí na tom, abych ho přepsal já sám. Nešlo mu tedy o jasný nebo nejasný rukopis, chtěl mne šikanovat či sekýrovat. (Týž v Oseku, v koncentráku, po složení úřadu; vyhrožoval P. Aloisiu Storkovi, že ho udá zmocněnci, bude-li sloužit v pokoji potají mši svatou, ač to apoštolská stolice uvězněným kněžím dovolila – člověk, jenž byl nad papeže a neznal jinou vůli než svou.) Nechal jsem tedy spisovatelství. Kdyby mi nebyl dělal provinciál spolu s censurou obtíže, mohlo leccos vyjít, než Hitler zakázal vydávání českých a zvláště náboženských knih.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš. Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Břežan na Moravec. Příloha č.

⁸⁷² Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁸⁷³ „Božské Srdce Páně, pro nekonečnou lásku, kterou objímáš všechny vykoupené, a pro neskonalé milosrdenství, kterým se skláníš ke kajícím hříšníkům, tě prosíme a vyzýváme: shlédni milostivě na obě ch. [udobky], tělem vzdálené, srdcem (duchem) spojené, a vyslyš naše pokorné prosby. Tebe, přesvaté Srdce J.[ežíšovo], pro naše hříchy zmučené, potupami nasycené, kopím probodené, Tebe, smírná oběti za naše viny, odprošuji za všechny hříchy své, jimiž jsem tě kdy zarmoutila já, i za všechny hříchy, kterými za dlouhá léta svého života tebe urážela a skličovala 2. [druhá] ch. [udobka] Pro lásku, kterou tě miluji, odpusť jí její hříchy, a přijmi všechny mé oběti, kajícínosti a celý můj trn. [ový] věn.[eček] na smír za její těžké viny a na prominutí všeho, čím se kdy provinila. Obě klademe všechny své oběti a

„Svět mi jest ukr.[adený]“ – Dr.[ahá] ch.[udobka] – a hořce lituje, že se nepokusila vší silou odumřít světu, být ukřižována světu⁸⁷⁴ – V tom ji nenásleduj! A vezme-li Ti J.[ežíš] jednou všecku radost a sladkost zbožnosti, prosím Tě pro lásku k Tvé duši, nehledej náhražku – radost a sladkost – u tvorů, v lásce tvora – jdi pouští, sama, vyprahlou pouští, a opakuj si: „Co jsem Ti slíbila, slíbila – jsem jediné Tvá, věčně Tvá, docela Tvá.“ Pokušitel: „Máš to marné, nevytrváš.“ „Budiž, ale ukáži J.[ežíše], že jsem ho aspoň v životě čistou láskou milovala, i když odmítl; nevytrvám v milosti? Chci vytrvat aspoň v lásce, byť neopětované.“ Na takový projev ustane každé pokušení, a vrátí-li se, budu opakovat projev. Jsem JH [Ježíšova Helenka], jsem SJ [snoubenka Ježíšova], jsem MD [Mariino dítě], MH [Mariina Helenka], co jsem ve svaté chvíli slíbila, neodvolám, nikdy a nikdy.“ Ale nepřeceňovat své síly! Kdybych Tě vzal za slovo a uložil Ti některé z uvedených sebe pokoření, šlo by snadno? J.[ežíš] se zatím spokojuje s Tvou dobrou vůlí. Zvláště, když obnovuješ své zasvěcení, když Tě b.[ožský] sn.[oubenec] přivine vroucněji k srdci, když máš J.[ežíše] ve svém srdci a jsi jeho živým chrámem, při tak svaté obnově svého zasn.[oubení], v tak svaté chvíli, nejvhodnější, abys podala k p.[olíbení], a aby Ti ch.[udobka]... to má být vzlet vzhůru, těsné přivinutí k J.[ežíši]! Jako kněz věřícím, tak Ty (zatím a snad navždy jediné ch.[udobce]) důstojně p.[olíbit] a přijím.[at] Hořkost, spojená s důstojenstvím sn.[oubenky] J.[ežíšovy], (trn.[ový] věneček, ukřižování světu) Tě poučí, že králov.[nička] vykoupěna draze – nikoli peníze, bohatství, pohodlí, nýbrž vznešené důstojenství král.[ovničky], pro něž má 2. [druhá] ch.[udobka] porozumění; od Tebe čeká b.[ožský] sn.[oubenec] též pochopení – projevené snahou po svatém životě, důstojném sn.[oubenky] J.[ežíšovy]! Jinak vše hra na schovávanou, komedie, pokrytectví, před nímž jsem Tě svrchu varoval. Zde ovšem nepomůže nic leč vzájemná důvěra – moje k Tobě a Tvá ke mně – skoro slepá důvěra.

(Bohumila) 31. V. [19]51

† Sestřičko, drahá, milovaná, posílám několik poznámek k tomu, cos mi psala o ideálním přátelství. Nenamítám nic, miluj se se svou přítelkou, ale věz: jde-li vám o to, aby váš svazek byl trvalý, musíte vyhovět několika podmínkám, sice se spona uvolní automaticky sama. 1.) Totéž smýšlení ve všem, naprosto shodné více než 99½ %. 2.) Vzájemná láska, ale rozumná, která vytkne,

kající skutky na obětní patenu k usmíření svých hříchů. Račiz pak dovolit, předrahé Srdce J.[ežíšovo], abychom se ti spolu zasvětili se vším, co jsme a co máme. Tobě zasvěcují sama sebe, dokonale, navždy, neodvolatelně, cele: své panenské tělo i svou milující duši, a spolu s sebou zasvěcují tobě 2. [druhou] ch.[udobku] Tobě zasvěcujeme duši svou i tělo své, všechny schopnosti duše i těla, každou myšlenku, slovo i skutek, každý úder svého srdce, aby nic nepatřilo světu ani nám, aby všechno patřilo jediné tobě. Tobě zasvěcujeme i své práce, a chceme je konat jediné pro tebe, k tvé cti a chvále. Tobě zasvěcujeme i svou vzájemnou l.[ásku], prosíme, abys ji vždy udržel svatou a čistou; svou vzájemnou úmluvu, prosíme, aby s tvou pomocí a milostí byla zdrojem posvěcení našim duším; svou společnou snahu, aby dosáhla cíle. Račiz žehnati nám, našim pracím, naší růž.[encové] sponě, naší l.[ásce], našemu obapolnému úsilí pomáhat si bližě k tobě a k M.[arii], a dej, aby naše eucharistická mariánská spona přešla jednou ve věčné shledání a ve věčné milování v nebeské glorii.“

⁸⁷⁴ Srov. Gal. 6, 14.

pokárá, když třeba, nikoli opičí, která se mazlí, šveholí, chyby druhého nevidí nebo hájí, a pro výtku je uražená nebo roní slzy, a která je žárlivá, když druhá na někoho jen promluví nebo se na jiného usměje. 3. Vzájemné společenství a sdílení všeho, jak modliteb, tak pomoci atd. 4. Obětavost – jeden za druhého. Laškování, známé z milostných románů, není vzájemné porozumění! Sladká slova nejsou důkazem rozumné lásky! Všeljaké něžnosti, které nechtějí mít svědků, jsou podezřelé – ještě nejsou důkaz čistě lásky, je to spíše dým tělesnosti. Vaším sluncem musí být K.[ristus], a vy obě, spjaté růž.[encovou] sp.[onou], máte kol něho kroužit jako země spjatá s měsíčkem kolem slunce. Po každé rozmluvě, po každém dopisu, který od ní dostaneš, dej si vždy otázku: „Učinila mne ta rozmluva Kristu bližší? Dokonalejší? Roznítla v srdci lásku k J.[ežíši] a M.[arii]?“ Ne-li, chyba! Odložíš-li její list se slovy: „Drahý J.[ežíši], jak tě miluji! Jak jsi mi drahý, milý, blízký“, pak dobře; odložíš-li jej a cítíš-li, že tvé srdce se celé a jenom, výhradně, nese k přítelce, jakoby odvrátila tvé oči od J.[ežíše] k sobě, chyba! I projevy, jak jsem Ti již psal, mají být jako závan větru, který nanovo roznítí oheň lásky k J.[ežíši]

Královničko, rozeznávej mezi důstojenstvím sn.[oubenky] J.[ežíšovy] a mezi ubohou hříšnou H.[elenkou], mou mladičkou sestřenkou. Víš, že kněžím lid prokazuje úctu – proč? Z ohledu na jejich stav, pro jejich důstojenství. Ruka denně drží svátostného Spasitele, denně v ní spočívá eucharistický Král, syn panenské Matky, rty zbarvené nejdražší krví K.[ristovou], oči hledí denně na Velebnou Svátost atd. Není-li dbalý, aby čistě žil, a přijímá projevy, jest podoben knězi, který lidu vystavuje k úctě nekonsekrovanou hostii – oplatek (zevnějšek) místo Velebné Svátosti. Mluvím-li o král.[ovniče], vidím jen sn.[oubenku] J.[ežíšovu], nikoli sestřenku, o 40 let mladší; sn.[oubenku] J.[ežíšovu], při čemž neznamená rozdíl věku, učenosti atd. docela nic. Když Ti řeknu „král.[ovničko]“, když Ti pošlu narcis, nevzpírej se, přijímej vše důstojně, s důstojností, jaká se sluší na sn.[oubenku] královského prince, Syna Krále všech králů, vzlétni do náručí J.[ežíše], přivíň se k jeho Srdci a rci s „J.[ežíši], sn.[oubenče] mého srdce, dej, ať jsem tak čistá, svatá, dokonalá, jak se sluší na sn.[oubenku] J.[ežíšovu], abych mohla s dobrým svědomím přijmout a nemusila klopit zrak, že má lilie byla pošpiněná a já podala pošpiněný narcis k p.[olíbení]“ Krom toho, co už jsem Ti psal, má věc ještě jednu stránku: pars pro toto⁸⁷⁵ – panenské tělo sn.[oubenky] J-vy [Ježíšovy] – panenský narcis. Pojímat ve světle víry! MB – BMPK [my blázni – blázni my pro Krista]. Kdo by nebyl BPK, bl.[ázen] pro K.[rista],⁸⁷⁶ kdo prohlašovaný od kněží za mnohonásobného doktora ošetřovatelce 20leté – a to jen proto, že ona svým zasn.[oubením] se učinila v očích světa ještě bláhovější, nicotnější, chudobnější!

K tomu, co jsem psal o svátcích spolu slavených, připojuji své další pobožnosti. Najdeš Ve

⁸⁷⁵ Tj. část za celek, část zastupuje celek.

⁸⁷⁶ Srov. 1 Kor. 4, 10.

šláp.[ějích Neposkvrněné], který den⁸⁷⁷ a který měsíc komu zasvěcují. Podle toho se modlím růženec: neděle – slavný (den zmrtvýchvstání), čtvrtek též (den nanebevstoupení); pondělí – radostný (den vtělení, 1. desátek), sobota též, den Mariin; pátek – bolestný, středa též; v úterý, den Ducha sv., se modlím 7 desátkovou korunku k Duchu sv.⁸⁷⁸ Na svátky M.[ariánské] se připravuji novenou, 9 dní, denně a) nešpory toho svátku, b) přiměřený růženec; před 2/7 [Navštívení Panny Marie] radostný (2. desátek!), před 15/8 [Nanebevzetí Panny Marie] slavný (poslední 2 des.[átek]!), před 25/12 [Zvěstování Panně Marii] radostný (3. des.[átek]!) atd. Ale nelíbí-li se Ti nešpory, vyber si vhodnější pobožnost, třeba hymny. Na svatodušní novenu místo růžence korunku k Duchu sv. a zpěvy i litanii k Duchu sv.,⁸⁷⁹ v noveně před Srdcem Páně bolestný růž.[enec] a litanii k Srdci P.[áně],⁸⁸⁰ před svátky M.[ariánskými] též litanii. Nemáš-li litanii k Srdci Panny Marie,⁸⁸¹ dopiš si o ni

⁸⁷⁷ Neděle – Nejsvětější Trojice; pondělí – Vtělení Páně a andělů strážných; úterý – křestní patron či oblíbený světec; středa – sv. Josef; čtvrtek – Nejsvětější svátost oltářní a smrtelná úzkost Páně; pátek – trpící Spasitel a Bolestná Matka; sobota – Panna Maria. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 130–131, 195–199, 201–202, 202–206, 210, 225–234. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 52–92, 93–98, 98–101, 101–102, 102–109, 109–123, 123–135.

⁸⁷⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 764–770. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 564–569.

⁸⁷⁹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 770–771. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 569–570.

⁸⁸⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 261–263. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 141–143.

⁸⁸¹ „Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! Pane, smiluj se nad námi! Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás! Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi! Synu, Výkupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi! Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi! Nejsvětější Trojice, která jsi vyvolila Srdce Mariino, abys skrze ně konala své divy, smiluj se nad námi! Srdce Mariino, bez poskvrny hříchu prvotního počaté, Srdce Mariino, milostí plné, Srdce Mariino, ze všech srdci nejpožehnanější, Srdce Mariino, nejčistší a nejčistotnější, Srdce Mariino, nejsladší a nejpokornější, Srdce Mariino, sídlo všech ctností, Srdce Mariino, svatyně nejsv. Trojice, Srdce Mariino, stánku Slova, v den zvěstování tělem učiněného, Srdce Mariino, milostí v den Navštívení naplněné, Srdce Mariino, při narození Spasitelově láskou proniknuté, Srdce Mariino, podivem nad Ježíšem při klanění se svatých mudrců unesené, Srdce Mariino, podle proroctví starce Simeona mečem bolesti probodené, Srdce Mariino, na útěku do Egypta nejnežnější starosti plné, Srdce Mariino, nad ztrátou Ježíše hluboce zarmoucené a při nalezení jeho ve chrámě zcela potěšené, Srdce Mariino, uprostřed bolestí Ježíšových při jeho utrpení zarmoucené, Srdce Mariino, při pohledu na utrpení Syna zraněné a hrůzou naplněné, Srdce Mariino, s Ježíšem ukřižované, Srdce Mariino, krutý smrtelný zápas s umírajícím Spasitelem prožívající, Srdce Mariino, při snímání Ježíše s kříže do moře hořkosti pohřbené, Srdce Mariino, s Ježíšem do hrobu pohřbené, Srdce Mariino, při vzkříšení Ježíšově radostí naplněné, Srdce Mariino, při seslání Ducha sv. ohněm lásky roznicené, Srdce Mariino, od andělů na nebe vzaté a od samého Boha v den Nanebevzetí korunované, Srdce Mariino, útočiště hříšníků, Srdce Mariino, opora spravedlivých, Srdce Mariino, útěcho duší čistých, Srdce Mariino, potěšení zarmolucených, Srdce Mariino, sladká naděje umírajících, Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, odpusť nám, Pane! Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, uslyš nás, Pane! Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!“ MIKLÍK, Ignác. *U Srdce Matčina: Úcta k Nejčistšímu Srdci Panny*

Marience Ševčíkové. Život kněze musí být eucharisticky orientován – a pokud jsem Tebe, milovaná sestř.[ičko], poznal, jest tak orientován i život Tvůj. Euch.[aristie], slunce našeho žití – Krom toho účta k Duchu sv., k Srdci Páně, k M.[arii] Tedy buď dvojhvězda, Euch.[aristie] a M.[aria], nebo čtyřhvězdí jako Jižní kříž: Euch.[aristie], M.[aria], Duch sv., Srdce Páně. Krom toho máš Ty své zvláštní svátky: Tvá křestní patronka, výročí sv. křtu, sv. biřmování, možná že i Tvého prvního zasvěcení Marii nebo Srdci Páně. Kdyby sis přála, abych některý ryze Tvůj svátek světil s Tebou, rád Ti vyhovím, přijmu jej do „svého“ „kalendáře“, aby růž.[encová] sp.[ona] byla tím pevnější: cor unum et anima una⁸⁸² – vše v množ.[ném] čísle.

Otevřeně si psát nemůžeme. Kdybys pozorovala, že něco v diagramech atd. Tě naplňuje myšlenkami nesvatými (samolibými atd.), vyškrtni to; též z Bohumily.⁸⁸³ Když jsem prosil naše strážné anděly, aby nám umožnili shledání v Praze o svatoduš.[ních] svátcích,⁸⁸⁴ měl jsem na mysli, že bychom oba dny ztrávili jedině svatými hovory. Sem Tě nezvu; mnohdy i ohlášené návštěvy nepřipušteny, a připuštěným dovoleno jen 30 minut, za dozoru stráže – než toto, raději nic. Jen to podotýkám. Přátelství – odečti všechna, založená na vypočítavosti nebo smyslnosti, kde spona byla tam ziskuchtivost nebo ctižádost, zde vášeň, a kolik jich zbude? A z těch zbývajících čistě přirozených, kolik jich denně rozšroubuje sebeláska (jed přátelské lásky!), nešetrnost, citovost, nectnost všeho druhu, a kolik jich zbude potom? A z těch, kolik vpravdě nadpřirozených!

Psalas mi o jisté německé knížce,⁸⁸⁵ žes přečetla začátek. Uvidíš, jak ve francouzské revoluci věřící lid pohrdal vládními biskupy a kněžími, a jak revolucionáři, s nimiž se zprvu objímali, je nakonec odkopli a poslali na popraviště. V německém kulturním boji [Kulturkampf, 1871–1887] za [Otto Eduarda Leopolda von] Bismarka [Bismarcka-Schönhausen] nebylo ani jednoho vládního biskupa, maličko vládních kněží! Kol roku 1837 byl kolínský arcibiskup Clemens August Droste Vischering⁸⁸⁶ uvězněn, že nechtěl uznat přehmaty pruské války; našel se jeden vládní biskup, který dělal co Prusko chtělo – jednou biřmoval, a všichni jinoši a muži si dávali jména Clemens nebo August – mlčky každý uštedřil vládnímu pánovi facku. Při tom zůstali kněží církvi věrní pravými vlastenci, zatím co placení vlastenci zrazují vlast, mají-li pro ni přinést oběť – stejně jako předtím zradili Krista. Když Řehoř 7 zakázal kněžím ženitbu,⁸⁸⁷ vyzval věřící, aby z rukou neposlušných

Marie. 1. vyd. Praha: Atlas, 1947, s. 36-37. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=946>

⁸⁸² „Jedno srdce a jedna duše.“

⁸⁸³ FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozm. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

⁸⁸⁴ Tj. 13. a 14. května 1951.

⁸⁸⁵ HÜNERMANN, Wilhelm. *Die Herrgottsschanze. Erzählung nach wahren Begebenheiten aus der Zeit der französischen Revolution*, Herder Verlag, Freiburg 1940. 286 s.

⁸⁸⁶ Clemens August Freiherr Droste zu Vischering (1773–1845) byl v letech 1835–1845 arcibiskupem v Kolíně nad Rýnem.

⁸⁸⁷ Svatý Řehoř VII., vlastním jménem Hildebrand ze Soany, papežem v letech 1073–1085. STICKLER, Alfons M. *O církevním celibátu: Jeho dějiny a teologické základy*. Praha: Česká biskupská konference, 2008. 62 s.

ženatých nepřijímali rozhřešení.

Sestř.[ičko] drahá, je to tak krásné pomáhat si spolu ke K.[ristu] – a stejně krásné spolu pracovat pro K.[rista], každý svým způsobem a ve svém povolání. Snad se Ti podaří zachránit některou duši pro K.[rista] – vykonáš dílo pro věčnost, větší než je urovnání nové Evropy. Leckdo Ti bude lichotit, tvé mladé tváři. „Jste katolík?“ „Ano.“ „Chcete-li mi udělat radost, jděte k sv. přijímání.“ (Neříkat „poslední pomazání!“)⁸⁸⁸ Udělá posměšnou poznámku nebo není katolík? „Vidíte, že mezi námi je propast; rozcházíme se v nejdůležitějších názorech, jak a o čem bych s vámi mohla hovořit? Prokazuji vám služby lásky, s radostí – z lásky k božskému Samaritanu – ale jinak jsme si cizí, vzdáleni, máte jiný životní názor než já. Jsem daleka nesnášlivosti, ale k přátelské besedě je nutná shoda názorů a přesvědčení.“ Těmi a podobnými řečmi snad někoho pohneš, a zachrániš! Kéž více než nehodná druhá ch-ka [chudobka], která v den Tvého zasnoubení s takovou vroucností a úctou líbala Tvůj snubní prsten! A kdyby Tě pokušitel sváděl, abys přijala lichotivý projev od sličného pacienta, rci: „Nemohu, nesmím – co by řekl božský sn.[oubenec], jenž jediný má právo... a co by řekla sestra, od níž jsem já, královn.[ička], přijala narcis; sklopit bych oči musila... vše požehnáno křížem: č. r. p. r. n., posvěceno l., patří jen a jen b.[ožskému] sn.[oubenci] Nemohu propůjčit k...“

Už jsem Ti jednou psal: pozor na srdce! Moje drahá, Tys neprodělala těžké vnitřní boje, nevíš, co je vášeň. Sotvaže Louisa Henselová,⁸⁸⁹ konvertitka, se stala sn.[oubenkou] J.[ežíšovou],⁸⁹⁰ ucházel se o ni, prostou chudou dívku, hraběcí syn g.[roßherzogtum Frankfurt; Velkovévodství frankfurtské], dvorní rada [Johann Friedrich Heinrich] Sch[losser]... prodělávala těžký boj, ale zůstávala věrna „královskému Synu“: „Ich liebe einen Königssohn, ihn lieb’, ich ganz allein“⁸⁹¹ – A

⁸⁸⁸ „Poslední pomazání není pro umírající, nýbrž pro nemocné. Zlovyk odkládat je na poslední chvíli vznikl snad v Anglii v dávném středověku, a tam místo pomazání nemocných začali říkat poslední pomazání.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 320. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁸⁸⁹ Luise Maria Hensel (1798–1876), německá katolická básnířka.

⁸⁹⁰ V charitativní organizaci Armenkränzchen v Kolíně nad Rýnem.

⁸⁹¹ Wen ich liebe

Ich liebe einen Königssohn,
Ihn lieb’ ich ganz allein;
Er trägt die allerschönste Kron’
Von rothem Edelstein.

Ihn schmückt ein silberweiß Gewand,
Ein Purpurmantel weht;
Er hält zwei Rosen in der Hand,
Sein Fuß auf Rosen steht.

Ihm blüht ein Strauß an treuer Brust
Von Rosen, weiß und roth;
Ihn lieben, das ist meine Lust,
Ihn lassen wäre Tod.

pak pozor na zbožné osoby 2. [druhého] pohlaví. Duch.[ovní] vůdce, zpovědník, známý kněz... snad Tě upoutá svou čistotou, zbožností – pozor na srdce! Dokonce, kdyby nabízel přátelství: „Budeme si pomáhat... budeme jako bratr a sestra...“ Ať nesedneš pokušiteli na lep a neřekneš: „Mám náhradu za 2. [druhou] ch.[udobku], nedovolujeme si víc než s 2. [druhou] ch.[udobkou]“ Shakespeare dí: „Ó pekelného vraha přeúskočná lest, když světcem v nadí udici“ – čistou dívku neodvede od J.[ežiše] špinavým vnadidlem, nečistým knězem, nýbrž jinak: z náručí J.[ežiše] do náručí čistého k.[něze], a v něm se stane nečistou; písek čistý, voda čistá, obojí pohromadě = bláto; jen v paprscích božského slunce zůstává obé čisto.

Nerad bych, abys jednou Bohumilu⁸⁹² odhodila – abys ji pročítala s úsměchem – ale taktéž bych nerad, abys ji jednou pročítala s bolestí, se slzami, s krvácejícím srdcem: „Tím jsem mohla být, a probila jsem vše – pro nic – pro lásku k mužskému, který mé l.[ásky] nebyl hoden, kt.[erý] se vybarvil jako ničemník, a já mu dala srdce, které jsem vzala z rukou J.[ežiše], já jeho bídné srdce vyměnila za Srdce J.[ežišovo]“ Kdysi 2. [druhá] ch.[udobka] mi říkala, že v mysli mne objímá č.

Ihn anschau'n ist mir Seligkeit,
Ein' andre kenn' ich nicht;
Ihm dienen ist mir Trost und Freud'
Und ganze Lebenspflicht.

O Liebe, Liebe! nie zu viel
Hab' ich für Dich gebrannt!
O Liebe, unerreichbar Ziel!
Wer hat Dich je erkannt?

Ach Engel! euer selig Herz
Liebt Ihn noch inniger;
O Märt'rer! euer Todesschmerz,
Der pries Ihn doch noch mehr.

Du süßer, lieber Jesus Christ,
Wie schäm' ich mich vor Dir,
Daß noch so lau mein Herz Dir ist;
Gieb Liebe, Liebe mir!

Gieb Liebe, Liebe bis zum Tod,
Gieb Eifer mir und Muth!
Mit Dir geh' ich durch Schmerz und Noth,
Mit Dir durch Flamm' und Fluth.

Mit Dir – o wunderschönes Wort!
Mit Dir – o Seligkeit!
Nun Zagen fort! Nun Zweifel fort:
Mir hilft der Herr im Streit.

Zeno.org [online] [http://www.zeno.org/Literatur/M/Hensel,+Luise/Gedichte/Lieder+\(Ausgabe+von+1879\)/%5BLieder%5D/Wen+ich+liebe](http://www.zeno.org/Literatur/M/Hensel,+Luise/Gedichte/Lieder+(Ausgabe+von+1879)/%5BLieder%5D/Wen+ich+liebe)

⁸⁹² FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozmn. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

[istou] láskou, a já se dala svést, aby mne mužský skutečně objal, neč.[istou] láskou, dala se přivinout na srdce nečisté, já, kterou měl jen b.[ožský] sn.[oubenec]... Máš na vybranou: buď čistá manželka, nebo č.[istá] sn.[oubenka] J.[ežišova], nikdy nemůžeš být č.[istou] sn.[oubenkou] J.[ežišovou] a zároveň milovnicí člověka.

Božence vyříd', jestli jsi jí nevyřídila: na můj pohřeb ať z fondu nedává ani halěr; všechny peníze z fondu jednak na dobročinné účely, jednak na mše sv. za mne – zvíte-li, že jsem umřel. HJLTP [Helenko Ježíšova líbám Tvůj prsten] H. J-va [Helenko Ježíšova], l.[íbám] tvůj snubní prsten; stručně LTP l.[íbám] tvůj sn.[ubní] p.[rsten]

† Sestr.[ičko], drahá, milov.[aná], jest mi milé, když píšeš „můj d.[rahý]“; třebaže Anežka a j.[iní] tě nazývají mou neteří, upust' od nynějška od titulu „strýčku“ – po Tvém zasnoub.[ení], po růž.[encové] sponě 4/2, mi připadá příliš světským a cizím. Neslýcháno, aby strýc neteři podával narcis (= královnič.[ka]); to předpokládá cosi vyššího, vznešenějšího – růž.[encová] sp.[ona] stojí nad pokrev.[ním] příbuzenstvím! Jen jednoho se bojím, abychom nezmařili své věčné shledání; jen po jednom toužím – abys vytrvala Ty, abych i já, 2 [druhá] v nebi, kde je vše čisté, kde jasné pochopení všeho, i toho, co Ti nyní připadá snad (či ještě?) dětinským, podivným, podivínským – tam Ty v náručí svého sn.[oubence] přijmeš od ubohé ch.[udobky] –

Sestr.[ičko], ch-ko [chudobko], sn.[oubenko] J.[ežišova], píšeš, že nechceš couvnout před těžk.[ými] hořk.[ými] okamžiky. K tomu je křížová cesta Tobě poslaná [viz dále] – ne aby děsila, nýbrž sílila, povzbuz.[ovala], těšila. Sn-ka [snoubenka] se nemůže mít lépe než sn.[oubenka], nesmí ani chtít míti se lépe než sn.[oubenka] Znam případy, že se dívky daly přijmout do Mar.[iánské] družiny jen proto, že se jim líbil přijímací obřad – bílý šat, svíce, oltář atd., zakusily tu slávu, přijímaly gratulace – a pak už ani jednou se v družině neukázaly, o účtě a následování M.[arie] ani řeči, ani zdání. Ty, moje drahá, jsi jistě jinak pojala 8/12 [o slavnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie] a 4/2. Byly to chvíle snad nad pomyšlení krásné, ale nesmíme říci: „Už jsem to okusila, dostačí.“ Není přec frází, když Ti píšeš, že denně l.[íbám] Tvůj snubní prsten, Tvou lilii, Tvůj trn.[ový] věn.[ček] Nemysli, že bych na Tě denně vzpomínal, Tebe miloval, Tobě žehnal, kdybych nebyl jist, že hoříš láskou k J.[ežiši] – Weber v Dreizehnlinden⁸⁹³ uvádí monolog pohanského jinocha, milujícího křesťanskou dívku: „Schöne Idis (= panna) |, o ich weiß es, | Wo sich unsre Wege scheiden: | Lieben könntest du den Sachsen (byla to francká dívka, z nepřát.[elského] kmene), | Den Gebannten (světským soudem prohlášen za psance), nie den Heiden. | Lieben könntest du den Bettler (o svůj hrad a velkostatek přišel), | Doch den Kreuzverächter nimmer; | Da sich unsre Wege scheiden, | Lebe wohl, leb wohl auf immer!“ – Mluvme podobně! Nic neznamenají všechny rozdíly,

⁸⁹³ WEBER, Friedrich Wilhelm. *Dreizehnlinden*. Projekt Gutenberg – DE [online] <http://gutenberg.spiegel.de/buch/dreizehnlinden-2854/1>

jen láska J.[ežíšova] je tmelem našeho přát.[elství], naší sp.[ony] Kdybych dnes zvěděl, žes přestala J.[ežíše] milovat, přestala být HJ [Helenkou Ježíšovou], cítím to a jsem tím jist: rázem by ses mi stala cizí, přestala bys pro mne existovat, vyprchala bys rázem z mých vzpomínek, a já bych se hrozně stydl sám před sebou: „Tys světáckému děvčeti narcis –“ To, co je vznešené a mne plní radostí, když prokázáno sn.[oubenka] J.[ežíšova], to otrocké, ponižující, zahanbující, když světače. Snížila a zahodila bys sebe – ponížila bys i svého duch.[ovního] vůdce. Když jsi jednou přijala sp.[onu] a n.[arcis], vymáhá Tvá čest, abys necouvla, nepadla v prach, nesestoupila s výše do bláta. Ale k tomu zapotřebí krom úcty mar.[iánské] a euchar.[istické] ještě jedné věci: rozjímat často o vznešenosti sn.[oubenky] J.[ežíšovy]; jen tak můžeš v sobě udržet živou víru. Pročítej často Bohumilu,⁸⁹⁴ zastavení, modli se společ.[nou] zásvětnou modl.[itbu] tam vepsanou,⁸⁹⁵ a po sv.[atém] přijím.[ání] obnovuj své zasv.[ěcení], rozjímej o všem tom krásném, co z Tebe může vytvořit světici – Anežku, Lucii, Eulalii, Terezičku, Germánu, Kateřinu, Cecílii, Gertrudu, Mechtildu atd.⁸⁹⁶ Bez rozjímání vyprchá živá víra – jako oheň vyhasne, když ne materiál, jako květ zvadne, když ne zaléván.

† Svátek Srdce P.[áně], svatý den má milov.[aná] H.[elenko] – Sestř.[ičko] dr.[ahá], blíž k J.[ežíši]! Co znamená „blíž k J.[ežíši]“? Chci-li blíže k Tvůrci, musím dále od tvorů, pryč od tvorů. Jsem vdaná? Pak se nemohu docela od tvorů odpoutat, aspoň jednomu musí mé srdce náležet – a

⁸⁹⁴ FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozm. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

⁸⁹⁵ „Božské Srdce Páně, pro nekonečnou lásku, kterou objímáš všechny vykoupené, a pro neskonale milosrdenství, kterým se skláníš ke kajícím hříšníkům, tě prosíme a vzýváme: shlédni milostivě na obě ch.[udobky], tělem vzdálené, srdcem (duchem) spojené, a vyslyš naše pokorné prosby. Tebe, přesvaté Srdce J.[ežíšovo], pro naše hříchy zmučené, potupami nasycené, kopím probodené, Tebe, smírná oběti za naše viny, odprošuji za všechny hříchy své, jimiž jsem tě kdy zarmoutila já, i za všechny hříchy, kterými za dlouhá léta svého života tebe urážela a skličovala 2. [druhá] ch.[udobka] Pro lásku, kterou tě miluji, odpusť jí její hříchy, a přijmi všechny mé oběti, kajcnosti a celý můj trn.[ový] věn.[eček] na smír za její těžké viny a na prominutí všeho, čím se kdy provinila. Obě klademe všechny své oběti a kající skutky na obětní patenu k usmíření svých hříchů. Račiz pak dovolit, předražené Srdce J.[ežíšovo], abychom se ti spolu zasvětili se vším, co jsme a co máme. Tobě zasvěcují sama sebe, dokonale, navždy, neodvolatelně, cele: své panenské tělo i svou milující duši, a spolu s sebou zasvěcují tobě 2. [druhou] ch.[udobku] Tobě zasvěcujeme duši svou i tělo své, všechny schopnosti duše i těla, každou myšlenku, slovo i skutek, každý úder svého srdce, aby nic nepatřilo světu ani nám, aby všechno patřilo jedině tobě. Tobě zasvěcujeme i své práce, a chceme je konat jedině pro tebe, k tvé cti a chvále. Tobě zasvěcujeme i svou vzájemnou l.[ásku], prosíme, abys ji vždy udržel svatou a čistou; svou vzájemnou úmluvu, prosíme, aby s tvou pomocí a milostí byla zdrojem posvěcení našim duším; svou společnou snahu, aby dosáhla cíle. Račiz žehnati nám, našim pracím, naší růž.[encové] sponě, naší l.[ásce], našemu obapolnému úsilí pomáhat si blíže k tobě a k M.[arii], a dej, aby naše eucharistická mariánská spona přešla jednou ve věčné shledání a ve věčné milování v nebeské glorii.“

⁸⁹⁶ „Jak rád listuji v aktech svatých mučedníků! Jedna hrdinná postava za druhou defiluje před mým zrakem, a já na ně hledím s větší hrdostí než šlechtic na obrazy svých mocných a i slavných předků, zavěšené v zámecké galerii. To jsou otcové tvoji – Papežové jako Kliment a Sixtus, biskupové jako Ignác a Polykarp, kněží a jáhnové jako Vincenc a Vavřinec, otcové rodin jako Vitalis a Faustus, bratři jako Kosma a Damián, jinoši jako Pankrác a Sanktus, děti jako Pastor, Barulas, Akvilina, Priska, něžné panny jako Anežka a Blandina, ženy a matky jako Perpetua a Felicita... Vy hrdinní svědkové a rytíři kříže Kristova, vy jste mi vlévali svatou hrdost na víru a kříž Spasitelův, vám po Bohu, po Kristu, po Neposkrvněné, po svém andělu strážném vděčím snad nejvíce!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 614. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

pak jsem rozdělena, musím své srdce dělit mezi Tvůrce a tvora, a být v tomto případě dovoleně, přec jen rozdělena, jak praví Pavel.⁸⁹⁷ Nejsem vdaná? A myslím to doopravdy, když pravím: „Blíže k J.[ežiši], jenom J-va [Ježíšova], jenom Ježíše“? Pak nesmím ani myslet na kompromis. (Ve šlép. [ějích Neposkvrněné] 21/1) „Ten, jenž přišel dříve, mne má“,⁸⁹⁸ mé srdce má, jemu patřím. Nemohu, nesmím, nechci být věrolomná sn.[oubenka], zrušit daný slib, a říci: „Mám tě sice ráda, ale miluji též jiného. Učiňme spolu kompromis: polovinu srdce si nech, polovinu mi vrať, abych měla co dát jinému. Rozděl se s ním (se smrtelným tvorem!) o mé srdce, o vládu nad mým srdcem, ustup poněkud na svém trůně, aby se vedle tebe mohl posadit on.“ Usmála ses? Známa, že neznáš sílu a moc vášně! Zamyslíla ses? Znáš tedy poněkud lidské srdce! Pohlédla ke kříži, k M.[arii], s tichou prosbou, modl.[itbou]: „J.[ežiši], nedopusť, posiluj, dej vytrvání“? Pak doufám – znamení, že chápeš, a že znáš též slovo Páně: „Duch hotov, ale tělo slábo“⁸⁹⁹ – nedůvěřuješ sobě, čekáš vše od Pána, od sn.[oubence]

Znal jsem apoštolku – dovednou, a horlivou! První – dar Boží; druhé – ovoce vlastní snahy. Pán jí vzkázal: „Na tebe čekají duše, sta duší, abys je přivedla ze tmy k světlu.“ Nevěděla radostí, co dělat. Po čase? Na svatbě příbuzné byla družičkou (varovat se příležitosti! zbraňoval jsem!), zadívala se do „svého“ mládence – a brzo začala filosofovat: „Jediné povolání ženy...“ Říkala: „být matkou“; myslila: „být nevěstou.“ Dala svému sn.[oubenci] pololetní výpověď – do 8/12 [o slavnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie].

„Ježíši, jiní tě opouštějí, já se k tobě vinu; jiní se k tobě obracejí zády, já k tobě spěchám; jiní se od tebe odvracejí, já se tě držím; jiní zapomínají, já chci vždy pamatovat; jiní o tě nestojí, já nechci jiného leč tebe. Jiní dál od tebe, já blíže k tobě.“

Blíže k J.[ežiši]... V románech i v životě, jak víš, moje drahá, neví, jak by se odvděčil tomu, kdo ho přivedl k milovanému děvčeti blíž, kdo mu ji získal, zjednal... My? Naše touha? „K J.[ežiši] blíž!“ Co dáme tomu, kdo nás k jeho Srdci přivede blíž? Což, když si dva vzájemně pomáhají k J.[ežiši] blíž? S růžencovou sp.[onou], zanechat dole, hluboko dole pod sebou, prach světa s jeho nicotnostmi, a stoupat po stráni svaté hory Boží k nebi výš a výš, samy dvě, spolu; spjaty RS

⁸⁹⁷ Srov. 1 Kor. 7, 32-34.

⁸⁹⁸ „21. Anežka (l. ovečka), dívka 13letá, mučednice za sv. čistotu. „Odstup ode mne, pastviště smrti, semeniště hříchu, močále ohavnosti: j i n ý m i l o v n í k t ě p ř e d e š e l, vzácnějšími šperky mne ozdobil, a prstenem věrnosti si mé srdce navždy pojistil. Obraz svůj vtiskl v tvář mou, abych kromě něho nikomu srdce neotevřela. Nemohu opustit toho, jehož urozenost jest větší, jehož tvář krásnější, jehož láska čistší a vroucnější. Já miluji snoubence, jehož matka pannou jest, jehož otec ženy nepoznal, jemuž slouží andělé, jehož kráse se díví slunce i měsíc, jehož dech mrtvé oživuje, jehož dotek nemocné uzdravuje. Jeho když miluji, svatá jsem, k němu když se přivinu, čistá jsem, jemu když se zasnoubím, pannou jsem... Ať zahyne tělo, jež může být milováno očima, jimiž milována býti nechci.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 628-629. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 442-443.

⁸⁹⁹ Srov. Mt. 26, 41; Mk. 14, 38.

[růžencovou sponou]. Je-li cesta trnitá a kamenitá, povzbuzovat se vzájemně, slovem, příkladem, úsilím, útěchou, a nespouštět oči s cíle. Excelsior! Vzhůru! K J.[ežíši]! k M.[arii]! Máš pravdu, je v tom tolik krásného, milého, povznášejícího co nedá světské přátelství, tančírna, společné výlety, spol.[ečný] sport, sladké laškování, večírky atd. Jestliže Ti ona řekla, že denně líbá růžen.[covou] sp.[onu], chtěla tím vyjádřit totéž, co jsem Ti psal – jenom bych ještě podotkl: buď každá z vás vděčná r., která jí pomáhá k J.[ežíši] blíž, k J.[ežíši] výš.

Společníci téže firmy počítají: „Já vložil do podniku 70 % kapitálu, mně patří 70 % zisku.“ Vy nepočítejte, která více dala; třebaže dívčí skromnost nutká říci: „Já více přijímám“, žádám vás: nedělejte to – to ví nejlépe Pán. Ale svaté závodění – snažit se dáváním jedna druhou předstihnout, závodit v nezištné šlechetnosti, a až jí přijdeš v nebi vstříc, uvidíte, která více přijala – a tam jí za to poděkuje čistým projevem.

K J.[ežíši] blíž – snažit se, abyste mu byly obě stejně blízky, protože pak budete i sobě blízké v nebeské glorii. Za to se i modlete! „Aby ta z nás, která je pozadu, na prosby druhé s tvou pomocí a milostí dostihla druhou, abychom tebe i M.[arii] stejně milovaly.“ Tím více se musíte jedna za druhou modlit a oběti přinášet, čím smutnější je pomyšlení: „Vášeň by mohla přetrhout RS [růžencovou sponu] a vrazit tvora mezi Tvůrce a mne... a ji...“ Jsi mladička! Oné apoštolce se to stalo! Tvor se vsunul mezi Tvůrce a ji – První, co učinila: odvrátila se od duch.[ovního] vůdce, protože tušila, nač by naléhal. „Pryč s cesty, s překážkou!“ A to ona nechtěla, překážka jí byla milá, vítaná, lahodná. Po nějaké době mi o ní psaly: „Mluví stejně, jako dřív, ale jest jiná, není to ona, jaká bývala.“ Setřen pel – pel panenství! Panenský pohled z očí vyprchal, hleděla z nich na každého světačka.

K J.[ežíši] blíž – Pozoruji, jak zde mnozí píší – spolužákům, bratřím. Jeden na adresu: „Vrchní rada“, druhý: „Gymnas.[iální] ředitel“, třetí: „Ředitel univers.[itní] kanceláře“ atd. Na mou otázku praví: „Onen podprůměrný, druhý průměrný, třetí na propadnutí – já byl vždy s vyznamenáním.“ Teď musí na poli kopat nebo pást krávy neb umývat chodby, zametat vedoucím byt atd., a má k obědu brambory se zelím, bez masa (ještě že smíme přijímat balíky!). Táži se: „Lituješ, že ses dal do služeb Kristu! Závidíš jim aneb rmoutíš tě, že nejsi na jejich místě, žes nevolil stav jako oni? Místo žalářován byl bys u vážnosti, místo v kriminále zametat neb škrabat brambory bys jel na letní byt do Tater, na Šumavu...“ Helenko, jestliže každý den nerozjímá, neobnovuje své zasvěcení, nezamyslí se nad tím, co znamená být K-ův [Kristův] atd., pak dřív nebo později musí se rmoutit, musí litovat, musí hořce naříkat: „Já bláhový, kdybych byl věděl!...“ Helenko, na oheň se musí přikládat materiál a musí být postaráno o přívod vzduchu, sic vyhasne! Musíš denně aspoň krátce uvažovat: sn.[oubenka] J.[ežíšova], sn.[ubní] prsten, HJ [Helenka Ježíšova] atd., musíš denně prosit J.[ežíše] a M.[arii] za světlo, za sílu, za vytrvání – Ducha sv. za dar moudrosti a vědění (=

umění), za milost živé víry, abys žila nejen podle víry, nýb.[rž] z víry – a to bývá při pohledu na spolužáky vrchní rady a ředitele atd. těžké, nemožné, nemyslitelné, nevyprosíš-li si od M.[arie] světlo a sílu a hlavně lásku – k J.[ežiši], k b.[ožskému] sn.[oubenci], k M.[arii] Jinak nepochybuji ani trochu, že jednou při čtení Bohum.[ily]⁹⁰⁰ řekneš: „Blázne!“ Blázen, jenž mi tyto zásady vštěpoval, blázen já, že jsem věřila.

Helenko, denně prosit, denně rozjímat, denně obnovovat, denně milovat – a občas si přečíst: „Proč tak svět zápolí – Cur mundus militat sub vana gloria, cujus prosperitas est transitoria? Plus crede litteris scriptis in glacie quam mundi fragilis hujus fallaciae. Dic, ubi Caesar est...“⁹⁰¹

⁹⁰⁰ FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozmn. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

⁹⁰¹ Rhythmus de contemptu mundi

O miranda vanitas! o divitiarum
Amor lamentabilis! o virus amarum!
Cur tot viros inficis, faciendo charum,
Quod pertransit citius quam flamma stuparum?
Homo miser, cogita; mors omnes compescit,
Quis est ab initio, qui morti non cessit?
Quando moriturus est, omnis homo nescit:
Hic qui vivit hodie, cras forte putrescit.
Qui de morte cogitat, miror quod laetatur;
Cum sic genus hominum morti deputatur,
Quo post mortem transeat homo, nesciatur.
Unde quidam sapiens ita de se fatur:
Dum de morte cogito, contristor et ploro,
Verum est quod moriar, et tempus ignoro,
Ultimum quod nescio, cui jungar choro:
Ut cum sanctis merear jungi, Deum oro.
Cur mundus militat sub vana gloria?
Cujus prosperitas est transitoria:
Tam cito labitur ejus potentia,
Quam vasa figuli, quae sunt fragilia.
Plus fide litteris, scriptis in glacie,
Quam mundi miseri vanae fallaciae:
Fallax in praemiis, virtutis specie,
Qui nunquam habuit tempus fiduciae.
Credendum magis est viris veracibus
Quam mundi miseris prosperitatibus:
Falsis in somniis, et vanitatibus,
Falsis in studiis, et voluptatibus.
Dic, ubi Salomon, olim tam nobilis?
Vel ubi Samson est, dux invincibilis?
Vel pulcher Absalon, vultu mirabilis?
Vel dulcis Jonathas, multum amabilis?
Quo Caesar abiit, celsus imperio?
Vel Dives splendidus, totus in prandio
Dic, ubi Tullius, clarus eloquio?
Vel Aristoteles, summus ingenio?
Tot clari proceres, tot retro spatia,
Tot ora praesulum, tot regna fortia;
Tot mundi principes, tanta potentia,
In ictu oculi clauduntur omnia.
Quam breve festum est, haec mundi gloria!

Helenko, denně! A přijde-li pokušení, ne složit lhostejně a liknavě ruce v klín, ne z jakéhosi vzdoru mlčet, na Pána nepromluvit, nepoprosit, neosvědčit lásku, ale modlit se, modlit, modlit, to je jediná záchrana v těžké chvíli! Miláčkovi apoštolovi řekl prý Pán: „Jene, dovolil bych ti mít manželku, kdybys nebyl můj.“ HJ [Helenko Ježíšova], JS [Ježíšova snoubenko], pamatuj! Zapamatuj! „Kdybys nebyla moje, dovolil bych ti, abys své srdce zadala jinému, zadala tvor, ať v manželství, ať v nezřízeném přátelství! Pozor na přátelství! Znam smutné případy. Dívka s dívkou, tedy téhož pohlaví. Začaly čistě, ale ponenáhlu družka vytlačila ze srdce Ježíše a zaujala sama jeho místo. Myslíla stále na ni, blažilo ji více mluvit s ní než s J.[ežíšem], být u ní než u svátostného J.[ežíše], byla žárlivá, když promluvila nebo se usmála na jinou, chtěla ji mít jen pro sebe, docela pro sebe, a sama patřit docela jí. Místo o lásce J.[ežíše] hovořily o lásce své, slibovaly si věčnou věrnost atd., dárečky atd., polibky atd., a když bydlily samy dvě v jednom pokoji, došlo k těžkým hříchům – v manž.[elství] to mohlo být bez hř.[íchů]! Nevzpamatovala se včas, nevyhodila ze srdce včas – Dábel nikdy nespí! Jiná zase se dala obměkčit slzami ženatého doktora. „Já jsem v rodinném životě tak nešťastná, nemám duši, která by mi rozuměla, nemám radosti...“ A ona, bláhová, aby mu udělala „radost“, těžce zarmoutila b.[ožského] sn.[oubence]

Dopis: Sestř.[ičko] drahá, dokončuji ve vlaku. Je to po prvé od 13/4 [19]50 [tj. od akce K]; ani přes ulici k zub.[nímu] lékaři, ani autobusem neb vlakem do nemocnice k prohlídce jsem nesměl bez „and.[ělu] stráž.[ných]“ (= SNB [Sbor národní bezpečnosti]), a ten šel se mnou i do ordinace a stál při prohlídce nebo dokud zub nebyl spraven. Kolik mých (i tvých) dopisů nebylo tobě (mně) doručeno! Tobě – i jiným! Známký snad za 200 Kčs – hozeno do koše! Ani balíky po odchodu z O. [seku] nedošly sem. Dnes několik slov narychlo ve vlaku. Jedu do Šumperka k prohlídce. Prosil jsem vroucně a s důvěrou naše oba strážné anděly, aby umožnili (vyprosili) útěchu vzájemného

Ut umbra hominis, sunt ejus gaudia,
 Quae semper subtrahunt aeterna praemia,
 Et ducunt homines ad dura devia.
 O esca vermium! o massa pulveris!
 O roris vanitas, cur sic extolleris?
 Ignorans penitus, utrum cras vixeris.
 Fac bonum omnibus, quamdiu poteris.
 Haec carnis gloria, quae magni penditur.
 Sacris in Litteris flos feni dicitur:
 Ut leve folium, quod vento rapitur,
 Sic vita hominis luci subtrahitur.
 Nil tuum dixeris, quod potes perdere;
 Quod mundus tribuit, intendit rapere.
 Superna cogita, cor sit in aethere:
 Felix qui potuit mundum contemnere.

Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 106-107. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 50-51.

setkání o svátcích svatodušních⁹⁰² – milovanou Královnu májovou jsem si netroufal poprosit, kdyžť nevyšly prosby dlouhých let za požehnání pro tiskovou akci a ponechala vše, co jsem ke slávě a cti její a jejího Syna napsal, na pospas peklu. Trest za mé hříchy! Tolik jiných dostalo už dovolenou, ať bez důvodu, ať na svatbu nebo k nemocným! Přijímám z rukou Bož.[ích] jako trest za mé hříchy, poslušně, pokorně; více mne trýzní vědomí, že Tobě se nedostalo radosti, po níž jsi toužila. Peccavi nimis in vita mea!⁹⁰³

2. zastavení [křížové cesty] a narcis jsem Ti poslal v krabici – neobjevila jsi! Nutno rozpárat, rozlepit atd. – Jednou jsem řekl při exerc.[iciích] známé dívce, že nás pojí láska. Zarazila se – my jsme zvyklí při tom slově myslet jen na románovou lásku – snad čekala milostné návrhy. Tys mi rozuměla – čistá láska in Christo, cum Ch.[risto], propter Ch.[risto];⁹⁰⁴ její cíl? Nikoli hříšná tělesná rozkoš, nýbrž pomáhat si ke K.[ristu], k lásce K.[ristově], ke spojení s K.[ristem], spojení v K.[ristu]! Jen to mi Tě činí drahou a blízkou, jen proto Tě o.[bjímám] č.[istou] l.[áskou] Narcis – Vím dobře, že jen milostí a pomocí B.[oží] dosáhneš, abys vytrvala ve svatém předsevzetí, a tu milost si musíš vyprošovat denní modlitbou. Nicméně pohled na narcis v klidných chvílích Tě může povznášet, utvrzovat – víš, co znamená: l.[íbám] t.[vou] lilii, l.[íbám] t.[vůj] trn.[ový] věn.[eček], l.[íbám] t.[vůj] č.[istý] panen.[ský] n.[arcis] s hlub.[okou] úctou – za prvé, že jsi sn.[oubenka] J.[ežíšova], panenská sn.[oubenka] J.[ežíšova], a za druhé, že 23letá sn.[oubenka] J.[ežíšova] nemá tolik hříchů jako 61letý. Až Ti bude 60, můžeš soudit jinak; doposud musíš nahlédnout, že mám pravdu.

Cítím, že konec se blíží. Má drahá, všechny volné modl.[itby] jsou za Tebe, oplat' mi to! Volné, které nejsou za rodiče,⁹⁰⁵ a pod. Milost vytrvání? Prosím za nás oba! Zasvěcení? Množné č.[íslo]! Když nám Pán pro mé hříchy odepřel svatodušní útěchu (a snad vůbec každé shledání), těšme se na věčné shled.[ání]! Modleme se za ně! Snažme se čistým životem! „Narcis“ jest ovšem tajemství moje a Tvoje! V O.[seku] jsem měl promluvu, řekl jsem, že to, co nás stihlo, je trest za naše hříchy: těžké hříchy s ženskými, klášterní hovorna, vzájemná žárlivost, závist, maření práce spolubratřím atd. Všichni to přijali, jen P. T. [pleno titulo, plným titulem] jesuité⁹⁰⁶ se bouřili a vyřadili mne

⁹⁰² Tj. 13. a 14. května 1951.

⁹⁰³ Zhřešil jsem ve svém životě!

⁹⁰⁴ V Kristu, s Kristem, pro Krista.

⁹⁰⁵ Josef Kubeš (1849–1903) a Anna Kubešová, rozená Nessý (1863–1935).

⁹⁰⁶ Ondřej Andrýs, Josef Bartoník, Prokop Bednář, Josef Botor, Julius Cverna, Vladimír Čáp, Bohumil Dvořák, Antonín Eisner, Josef Fryšták, Josef Girscher, Arnold Haluška, František Heller, Michal Heriban, Josef Chalupa, Antonín Chmelař, Jan Jakubčík, Josef Javor, Josef Jelínek, Josef Jeřábek, Jaroslav Joch, Josef Jordán, František Juřica, Jan Kerhart, Vladimír Kleštinec, Josef Konečný, Jozef Kováč, František Krča, Ján Kročka, Eduard Křivánek, František Kubíček, František Kučera, Karel Kučera, Lednický, Antonín Lepka, Josef Lerch, František Machů, Filip Malý, František Marek, František Matys, Karel Mikuláščík, Michal Mlčuch, Bohuslav Mrkvička, Antonín Náplava, Jan Návrat, František Němec, Pavel Nemeškal, František Novák, Karel Novotný, Pavel Opavský, Jan Oškera, Jan Pluskal, Štěpán Pokorný, Ota Polách, Štěpán Přerovský, Jakub Rabušic, Blažej Ráček, Alois Rindt, Bohumil Rygl, Lambert Řezníček, Karel Řiha, Jan Sedlák, Pavel Slezák, Jan Smrž, Bonifác Soják, Bohuslav Soušek, Alois Stork, Julius Stork, Ludvík Stork, Josef Sukop, Václav Šettner, Jan Šváb, František Vaculík, Josef Vaněčka, Václav

navždy ze seznamu kazatelů, třebaže o mne prosili salesiáni, benediktini atd. Mařili mi práci dřív, maří i zde, zůstanou si věrní – proto soudím: Pán ten trest nezkrátí, protože nechtějí sebe poznat a jít do sebe a konat pokání a uznat své hříchy.

Že tu byly 2 dívky z daleka a nebyly ke mně připuštěny, protože se neohlásily (rozhoduje velitel [František Staněk] SNB [Sboru národní bezpečnosti]) – Mučila mne víc jejich bolest, než moje. Dopisy nejsou doručovány, návštěvy odmítány, a když se ohlásí, pak před svědkem SNB [Sboru národní bezpečnosti] jen 30 minut. Musila by ses ohlásit – a ani tak to není jisté, i ohlášené odmítnuty, a jindy zas neohlášené připuštěny, ač jen výjimečně, když jsou náhodou v dobré náladě. Nejezdi bez ohlášení, a i potom bych Ti radil, vzít si písemně od úřadu povolení a delší návšt.[ěvu], na př. na 2–3 hodiny, ač i potom bude svědek! Co platno třeba 10 hodin, když svědek! Chtěl jsem obnovit o svatoduš.[ních] svátcích⁹⁰⁷ zasvěcení – Každý dělník má za rok dovolenou, já jen dřinu a nic – za to 100 Kčs měsíčně!

Tak rád bych Tě vedl, byl Tvůj duch.[ovní] vůdce, více než přítel neb bratr – buď vřele B. [oží]!

Vytrvej! V lásce J.[ežišově], v lásce M.[ariině]!

Diagramy: sestav si sama další prosby nebo myšlenky! Zatím, má drahá, s Pánem Bohem – a bude-li vůle B.[oží], na shled.[anou]!

Královno n.[aších] srdcí, přiviň nás obě ch.[udobky] k sobě!

Vaníček, Josef Vašica, Karel Vetchý, Tomáš Vítek, Josef Vondra, Norbert Zelený, Eduard Žabkay. PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 74.

⁹⁰⁷ Tj. 13. a 14. května 1951.

Pohlednicový lístek Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Osek

[bez uvedení data]⁹⁰⁸

† H.[elenko], sn.[oubenko] mého Srdce, milovaná, drahá, HJ [Helenko Ježíšova] – Pohled' na přiložený obrázek. Boj světla s temnotou, milosti se svody rozkoše, světa, těla – „Zbortělé harfy tón, strhané struny zvuk“⁹⁰⁹ – tot' probité mládí, zmizelá rozkoš. Memento mori, pamatuj na smrt – ve chvílích, kdy rozkoš vábí a svádí. Pohled' na kostlivce! Tak bude jednou, snad dosti brzo, vypadat „on“, jehož sličná tvářička by tě sváděla, abys zrušila věrnost, slíbenou svému sn.[oubenci] Hled' na ten obrázek, až ho tu už nebude – toho, jenž tě povzbuzoval, vedl k výšinám, nejvíce ze všech Adamových synů mil.[oval], l.[áskou] čistou, duchovní, nezištnou, rozumnou, jenž si tě vždy představoval v svém objetí, sn.[oubenko] J.[ežíšova], poklekal, skláněl se, a s největší uctivostí, jak se sluší na sn.[oubence] Krále všech králů, Tobě narcis liliový, liliový tobě podává čistý narcis – což ovšem musí zůstat tajemstvím mezi tebou a jím – ani nejdůvěrnější družce nesmíš nikdy sdělit. Dovolil jsem mu, aby tě nazýval sestřičkou, ty nedovol nikomu jinému! Při prvním slově o duchovní lásce a přátelství prchej! Nebude ho tu – pevně budeš pro mé milosrdenství doufat, že jest v očistci. Pro nesčetné maličkosti a drobnosti bude musit dlouho a dlouho pykat – buď ty svědomitější! V začátcích potlač každé pokuš.[ení], bez odkladu se zadívej na tento obraz, na obraz mého Srdce, na obraz Matky milosrdenství, a recituj: „Proč tak svět o slávu nicotnou zápolí...“ Marnost nad m.[arnost]... Rci, kde je Abaelard, Heloisa, jich láska horoucí... Šalomoun se vši svou nádherou, slávou, kam César odešel...⁹¹⁰ A zachráni-li tě ten obrázek před neprozřetelností nebo zaplaší-li rozmrzelost, vlije-li odevzdanost, pomodli se – za něho! A pros za shledání!

⁹⁰⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

⁹⁰⁹ MÁCHA, Karel Hynek. *Máj*.

⁹¹⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 106-107. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkrvněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 50-51.

Pohlednicové lístky Heleně Koutecké. Křížová cesta

[psáno v březnu a dubnu 1951]⁹¹¹

† První zastavení. Ježíši, Ty přijímáš rozsudek – „Půjdeš na kříž, ad crucem ibis.“ Kdo, od koho, pro koho, k čemu odsouzen. Skláníš hlavu odevzdaně před nejsvětější vůlí Otcovou, před jeho úradkem. „Lidé ho na smrt vydali, lidé odsoudili“⁹¹² – volá naše krátkozrakost. Nikoli, Otec Tě vydal na smrt – k naší spáse a za naší spásu, k smytí našich vin a za naše hříchy. Tvá vůle nejsv. [ětější] i mne přibila na kříž. Proč právě mne? Proč mne jsi neušetřil, jako jsi neušetřil tisíce jiných, i mé spolužačky? Když se zamyslím, co mohlo být, že by mé srdce plesalo radostí, kdybych jako ony mohla rozeslat pozvání k promoci – Ježíši, sn.[oubenče] m.[ůj], přivinuls mne k svému kříži – trnovým věnečkem! Přivinuls mne k svému Srdci – trním věnčenému! A ty trny se zaryly i do mého srdce! Snad bys řekl: „Vyber si: co chceš, mé Srdce nebo kříž?“ Zvolala bych: „Tvé srdce!“ A ty bys odpověděl: „Bez kříže ti srdce nedám!“ Celý dlouhý život přede mnou, a já vidím, že mne povedeš, cestou trnovou – ale vím též, co nevědí jiní, že snad právě tuto chvíli vine ch-a [chudobka] ke rtům můj t.[rnový] věneček, mou l.[ilii] To jsou mé skvosty nejdražší, krom obou nejsv.[ětějších] Srdcí a Eucharistie: t.[rnový] v.[ěneček], l.[ilie] Ježíši, sn.[oubenče] m.[ůj], žehnej naší královské trojnásobné sponě, spoj nás svou láskou i svou trn.[ovou] korunou – nyní i navěky. Matko Sedmibolestná, oroduj za nás a ochraňuj nás!

⁹¹¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

⁹¹² Srov. Mt. 20, 18-19; Mk. 10, 33-34; Lk. 18, 31-33.

Velevážené
rodině Koutecké
Praha XVII
Košíře
Schodová 9/570

2. zastavení!

† Mnoho pozdravů! Odevzdejte, prosím, tento lístek dcerušce – 2. zastavení, Pán bere na sebe kříž. „Poslal jsem na Bul.[ovku] změnu adresy. Čekám od Tebe dopis! Vzpomínám Tvé návštěvy v O.[seku] Prosím Tě, napiš mou novou adresu Věrušce, anebo mně její adresu. Zde⁹¹³ je zdravěji než v O.[seku], výš než S.[vatý] Host.[ýn], sněhové závěje, nádherný rozhled na okolní zasněžené hory. Vzpomínám, jak jsme si před měsícem na 100 % rozuměli – jako s nikým na světě. Jen aby tato shoda potrvála! Teď zase někdy (snad 25/3 [1951]) bude mše sv. za Tebe. S mnoha pozdravy Tvůj K.[onrád]“ Králíky, 3/3 [19]51.

⁹¹³ V centralizačním klášteře Králíky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 15. února 1951 do 25. února 1953.

† Třetí zastavení. První pád pod křížem. Sestřičko, milovaná s.[estřičko], vzpomínej – na svou první bolest (míním opravdovou, těžkou, na první kříž, první „ránu osudu“, pod kterou jsi padla k zemi). Jak ti tehdy bylo? Abys nezůstala ležet, padá Tvůj sn.[oubenec] pod těžkým křížem v prach a zase povstává. Padne ještě po druhé, po třetí, a vždycky vstane, aby byl příkladem a posilou Tobě. První bolest, pak první zklamaná naděje, pak první těžké pokoření, pak první bolestná ztráta, pak první zklamání ve věrnost lidskou, a tak vždy dále. První... Časem si zvykáme na všechno, ale že bychom byli proti vší bolesti obrnění jako ocelovým pancířem loď proti náporu vlnobití? Možná, že i na Tebe přijde – snad po letech – chvíle, kdy Tvůj trn.[ový] věneč.[ek] se Ti bude ostrými trny zarývat v čelo, kdy nebude přátelské ruky, která by něžně ulamovala nejšpičatější hroty, kdy se Ti bude zdát, že vidíš kolem sebe samé usměvavé tváře, rozplývat se blahem a štěstím, a Ty si řekneš: „Proč –“ Proč jsem nezapřela na chvíli a jen na oko K.[rista]? Mohla jsem jako tato se zase vrátit, a žila nyní oplývající blahem jako ona, a být vážená i v katolické veřejnosti. Proč... A nyní mlčí ten, kvůli němuž jsem se všeho toho vzdala, jemuž jsem nechtěla ani zdánlivě, ani na okamžik zrušit věrnost, a on nyní zahrnuje milostmi ony, a o mně neví. Proč... Proč to... Proč jsem nejednala jinak... Sestřičko drahá, kdybys tak smýšlela, řekl by Ti Tvůj sn.[oubenec]: „Nyní vidím, že nemiluješ nade všechno mne, nýbrž sebe. Lituješ, žeš nezapřela, věrnost nezrušila, nehledíš na mne, nýbrž (na jiné a) na sebe.“ V tu chvíli bys musila zahodit narcis, přestala bys být král.[ovničkou], tu chvíli by se samočinně přetrhla drahá posvátná (ať nedím svatá) spona; v duchu bys objímala svět, bídný, nicotný, pomíjející, ničemný svět, místo kříže K.[ristova], místo sn.[oubence], a musila bys z diagramu vymazat: „Sn.[oubenka] J.[ežíšova], HJ [Helenka Ježíšova], I.[íbám] vroucně uctivě t. čisté panen.[ské] n.[arcisy]“

† Čtvrté zastavení. Ježíš a Maria.

Milující duše mne provází na cestě křížové – V zahradě Getsemanské jsem vytýkal apoštolovi: „Šimone, spíš? Jedinou hodinu jsi nemohl bdít se mnou?“⁹¹⁴ A potom? Všichni se pohoršili nade mnou; vlci bili pastýře, a rozprchla se ovce stáda.⁹¹⁵ Jediná bytost vytrvala v mých temných hodinách u mne a se mnou, až do mého posledního vzdechu. H.[elenko], sn.[oubenko] mého srdce, i tys už zakusila hořkost kříže. Vzpomínej, jak ti bylo, když jsem jej na tě vložil a jak milé a útěchyplné ti bylo, když jsem ti poslal bytost, která měla porozumění pro tvůj trnový věneček, která ti oslabila ostří jeho trnů – vlídným slovem, poučením o významu kříže, povzbuzením, modlitbou, společenstvím na cestě kříž.[ové] Bylas mi tak vděčna, že jsem ti ji poslal – m.[ilovaná], buď připravena, že přijde chvíle, kdy ti nepošlu nikoho, kdy nenajdeš nikoho, kdo by měl porozumění a slovo útěchy. Proč na tě takové chvíle dopustím? Aby ses neopírala o nestálé nespolehlivé lidské srdce, abys hledala útěchu u té, která provázela mne – že Poznáš a zakusíš: Jedině nebe jest věrné, jediné dvě srdce, na která se mohu vždy spolehnout, která nikdy neopustí, jejichž láska nikdy neselže. U paty kříže, na Golg.[otě], u nohou Matky Bolestné hledej útěchu ve chvílích, kdy nebudeš mít žádné milující srdce na zemi a kdy selže všecek svět.

⁹¹⁴ Srov. Mk. 14, 37.

⁹¹⁵ Srov. Mt. 26, 31.

† Páté zast.[avení] (Šimon.) Sn.[oubenko] mého Srdce, viz mou opuštěnost. V zahradě: „Jedinou hodinu nemohls bdít se mnou?“⁹¹⁶ Tak ještě hůř: bili pastýře a rozprchly se ovce stáda.⁹¹⁷ Potom: „Hledal jsem, kdo by mi pomohl, a nebylo nikoho.“⁹¹⁸ Šimon musil být přinucen.⁹¹⁹ Konečně: „B.[ože] můj, proč jsi mne opustil (Marek: „Jak jsi mne op.[ustil]“)“⁹²⁰ Sn.[oubenko] mého Srdce, chceš mi být Šimonem? Chceš mi pomoci nésti můj kříž? Svět se ti bude vysmívat a posmívat – ukaž, jak živá je tvá víra, jak vroucí tvá láska. Dnes mne opustilo a zradilo tolik kněží, tolik bisk.[upů], a ti všichni pokládání od světa (od mých nepřátel!) za rozumné, rozšafné, zatím co moji věrní za bláhové. „My bl.[ázni] pro K.[rista]“⁹²¹ Věz, že tvá pomoc nebude vždy snadná; můj kříž je těžký! Jak mne, tak mého pomocníka často sráží k zemi! Ale, sn.[oubenko] mého S.[rdce], nebudeš samotná. Zvu tě do čety těch, kteří se mi nabídli za pomocníky – možná dost, že mezi nimi najdeš nejednu bytost tobě drahou a milou! Jděte dva a dva, s každé strany kříže jeden! Oviňte napřed ruce růžencem, pak obě s úctou políbit svatou růž.[encovou] sp.[onu], a jít spolu za mnou. Pravím „s úctou“ – jestliť čímsi svatým, vzácným vznešeným, velikým. Sn.[oubenko] mého S.[rdce], užří-li tě 2. [druhá] ch.[udobka] v pátém zastavení, nabízet mi svou pomoc, zatím co svět se ti bude pošklebovat a po tobě blátem házet (protože veřejně před tváří všech, ses nabídla za pomocnici opovrženému), podá ti ona beze vší pochyby narcis (n.[arcis] = l.[ilie] n.[arcis], = královn.[ička]). Záleží ti více na úctě světa nebo na úctě 2. [druhé] ch.[udobky]? „Vždyť ona zhola nic neznamena, ani ve světě, jako řeholn.[ík], ani v tvém království, je přec hříšná!“ Máš pravdu, ale na tom záleží, co ten projev znamená: Kvůli komu a komu. Sn.[oubenko] m.[ého] Srdce, ruce růžencem, a vzít spolu na sebe můj kříž. Zamysli se: jít spolu za K.[ristem], pomáhat si ke K.[ristu], milovat se v K.[ristu], spolu pracovat pro K.[rista], společně toužit po K.[ristu], spoléhat se jenom K.[rista], doufat, že se shledáte u K.[rista], trpěti s K.[ristem], čekat milost vytrvání od K.[rista], denně čerpat sílu a milosti z K.[rista] eucharistického, společ.[ně] se zasvěcovat K-u [Kristu]: Co krásnějšího nad to? nad K.[rista], nad lásku v K.[rista]? Nedbejte světa, pohrdněte světem! Svět míjí a pomine, Kristus a jeho láska zůstane!

⁹¹⁶ Srov. Mk. 14, 37.

⁹¹⁷ Srov. Mt. 26, 31.

⁹¹⁸ Srov. Sir. 51, 10.

⁹¹⁹ Srov. Mt. 27, 32; Mk. 15, 21.

⁹²⁰ Srov. Mt. 27, 46 (περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων, Ἡλι ἡλι λεμα σαβαχθανι; τοῦτ' ἔστιν, Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες); Mk. 15, 34 (καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, Ελωι ελωι λεμα σαβαχθανι; ὃ ἔστιν μεθερμηνευόμενον Ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με).

⁹²¹ Srov. 1 Kor. 4, 10.

† Šesté zastavení. Veronika.

„Co jste jednomu z těchto maličkých učinili, mně jste učinili.“⁹²² H.[elenko], Sn.[oubenko] mého srdce, zvolil jsem ti stav, kde máš příležitost vykonat mnoho a mnoho pro své bližní, pro trpící, miláčky mého srdce. Přijímáš remuneraci⁹²³ za své služby; i kněz tak činí: kdo oltáři slouží, z oltáře ať žije. Ale řádný kněz neslouží oltáři – mně! – jenom proto, aby byl z olt.[áře] živ, a ty konej samaritánské služby lásky ne jediné proto, abys jimi sobě opatřovala obživu. „Mně jste učinili“ – sn.[oubenko] má, je tolik kněžského v tom, když v mých maličkých slouží mně – ne jakékoli ruce, ale panenské ruce, dokonce takové, kterým kynula jiná budoucnost, jiná práce, jiná čest. Panenské ruce – z lásky ke mně! P.[anenské] r.[uce] – po příkladě M.[arie], jejíž p.[anenské] r.[uce] mne ošetřovaly v mém dětství, mi sloužily, když jsem po smrti Josefově byl já hlavou rodiny. P.[anenské] r.[uce] – pamatuj: sponou růžencovou spjaté... Spjaté, a pak – jedna k o., aby brala a objím.[ala] Euch.[aristii], Syna M.[ariina], druhá do n., aby rozsévala dobro a vlévala útěchu do srdcí trpících. S láskou, ne s tváří rozmrz.[elou]! S vlídným slovem útěchy, ne drsně! Rozpomeň se, že druhá snad Euch.[aristii], snad právě kříž „Ego te absolvo a peccatis tuis“⁹²⁴ nebo „Per istam sanctam unctionem“ (extremam!)⁹²⁵ nebo „Benedicat te P.[ater] et F.[ilius] et Sp.[iritus] st. [sanctus]“⁹²⁶ To jest růžencová sp.[ona]!

⁹²² Srov. Mt. 25, 40.

⁹²³ To je peněžitou odměna k platu.

⁹²⁴ „Udělují ti rozhřešení.“

⁹²⁵ „Skrze toto svaté pomazání“ (poslední!).

⁹²⁶ „Požehnej tě Otec a Syn a Duch svatý.“

† Sedmé zast.[avení], druhý pád. – Sestřičko drahá, přečti si, co psáno při 3. zast.[avení], a slyš: při založení nové sekty⁹²⁷ odpadl Matěj Pavlík,⁹²⁸ kněz nic neznamající, dal si jméno Gorazd a přijal svěcení biskupské (od pravoslavných)... první patriarcha a biskup nové sekty. Po čase byl vyzván od katolické hierarchie: vrátí-li se, bude mu svěcení uznáno, on bude světícím biskupem atd. Leckdo si řekl: „To je u nás, katol.[ických] kněží, cesta ke kariéře: odpadni, dej se vysvětit, vrať se, a budeš velkým pánem, vzácným p.[ánem], budou si tě všichni vážit, Řím, biskupové, věřící, zatím co takto zůstaneš ubohým farářem – to je odměna za věrnost Kristu a církvi.“ Sestřičko, co bys mi řekla, kdybych tak smýšlel a mluvil já? Sestr.[ičko] drahá, milovaná, někomu jest náboženství kšeftem: hodně vydělat (rvačky o lepší faru, o kanonikát atd.); jinému prostředkem k ukojení ctižádosti (odtud závist a žárlivost, má-li jiný spolubratr úspěch – Braitto!⁹²⁹ Dacík!⁹³⁰); všem cestou ke „kariéře“. Sestřičko, růž.[encová] spona Tě spojila se sestrou, která chce K-u [Kristu] sloužit z lásky, zdarma, bez odměn, nechce za to kariéru, ba ani vyšší místo v nebi. Bud'to miluješ K-a [Krista] láskou čistou a nezištnou, nebo vypočítavou: „Něco za něco.“ Chceš si dát za svou lásku zaplatit? Chudá s K.[ristem] chudým, opovržená neb aspoň nevážená a neznámá s K.[ristem] opovrž.[eným], nev.[áženým] nezn.[ámým], s trn.[ovým] věn.[ečkem] za K.[ristem] trním korunovaným. Pro takové smýšlení si Tě nebude vážit ani svět, ani katolíci, ba ani kněží, jenom Tvá sestra. Nechci, abys tím zpyšněla; zůstaň pokorná a rci, jak K.[ristus] žádá: „Služebnice neužitečná jsem.“⁹³¹ „Co chceš za svou nezištnou lásku?“ „Jen tebe, poslední místo v nebi. Sn-ka [snoubenka] nechce jiného leč svého sn.[oubence] a jeho lásku.“ Utuž ještě více sp.[onu], s vroucností ještě větší se s ním modli modl.[itbu] zázračnou, a důstojně, ne se samolibostí, přijímej projevy a rci: „My jediná si na 100 % rozumíme“, když praví: „Král.[ovničko], l.[íbám] t.[vůj] č.[istý] p.[anenský] n.[arcis]“

⁹²⁷ Tj. Církev československá (husitská).

⁹²⁸ ŠUVARSKÝ, Jaroslav. *Biskup Gorazd: 1879-1979*. 1. vyd. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1979. 257 s.

⁹²⁹ ThDr. Silvestr Maria Braitto (1898–1962), katolický kněz, dominikán, teolog, básník, literární kritik a publicista, zakladatel a šéfredaktor časopisu *Na hlubinu*. V letech 1950–1960 vězněn komunistickým režimem. KAŠIČKA, Zdeněk. *Otec Braitto: Životopis olomouckého dominikána 1898-1962*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 1993. 53 s. ISBN 80-901528-2-1.

⁹³⁰ Prof. ThDr. Vincenc Reginald Maria Dacík (1907–1988), katolický kněz, dominikán a teolog. V letech 1950–1960 vězněn komunistickým režimem.

⁹³¹ Srov. Lk. 17, 10.

†

Mlle

Helena Koutecká

Praha – Košíře

XVII Schodová 9/570

† Osmé zastavení. Moje drahá! Těší mne, že maminka⁹³² dala Bohumilu⁹³³ Tobě k velikonočním a nečekala na Tvůj svátek. Děkovat ovšem sluší Pánu Bohu. Až budeš mít kdy, pošli dopis! Rád bych o Tobě více věděl, moje milovaná sestřičko – vzdáleností láska nevychladne! Byl bych rád, sestřičko drahá, s Tebou pohovořit o Králi Tvého srdce – snad někdy jindy. Zde bylo o velikonočních překrásně, všude bílo, a ptáčci švitořili o závod! Okolní vrchy bílé, jen dole černo, bez sněhu. Modli se za mne, jako já za Tebe. Králíky 2/4 [19]51. V lásce Ducha sv. s Tebou spojen Tvůj K.[onrád] Kufr došel? Zatím neposílej nic!

⁹³² Anna Koutecká, rozená Plaňavy.

⁹³³ FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozm. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

† Osmé zastavení.

Ježíši, milovaný Spasiteli, snoubenče duší, co sálá z tvých svatých očí? Láska? Výtka? Soucit? Bolest? Smutek? Jistěže láska – láska k duším, láska ke mně – ta sálala z tvých sv.[atých] očí vždycky, pohledem lásky hledíš na nás – na mne – i nyní, i tuto chvíli. – Výtka? Hledíš na ženy, které nad tebou pláčí, a tvé slovo obsahuje výtku.⁹³⁴ Ženy, dcery nevěřícího města, vražedníka proroků,⁹³⁵ nemají nadpřirozené víry – a přirozený soucit ty odmítáš. J.[ežíši], snoubenče duší, kolikrát jsi pohlédl i na mne pohledem výtky. „Ty také?... Ty též mezi těmi, kteří mé srdce urážejí, zarmucují?“ J.[ežíši], kéž by už nikdy nebylo tobě zapotřebí pohlédět na mne očima výčitky! – Smutek? Kde výtka, tam smutek, a ten sálal mnohdy z tvých očí i kvůli mně a na mne. „Šimone! Ten, jenž mne zrazuje, jest vzhůru a už se blíží – a ty spíš!“⁹³⁶ Pohlédls či mohls na mne pohlédnout též pohledem radosti! Aspoň tak často, jako pohledem smutku! Ježíši, Ježíši! – Bolest? Kolikrát jsi na mně viděl těžký hřích, tolikrát se zračila v tvých očích bolest – a soucit! Soucit s ubohou duší, která zaprodávala sebe i své věčné štěstí nepříteli a zříkala se tvého milujícího oblažujícího srdce! Pohlédni na mne, Pane, pohledem, jakým jsi pohlédl na Petra – jednou,⁹³⁷ a pak nechat' může vždy na mne hledět pohledem, jakým jsi pohlédl na kající hříšnici!⁹³⁸ 7. III. [19]51

⁹³⁴ Srov. Lk. 23, 27-31.

⁹³⁵ Srov. Mt. 23, 37.

⁹³⁶ Srov. Mt. 26, 45-46; Mk. 14, 42.

⁹³⁷ Srov. Lk. 22, 61.

⁹³⁸ Srov. Jan. 8, 10-11.

† Deváté zast.[avení], třetí pád. Sestřičko drahá, přečti si 3. a 7. zast.[avení], a uvažuj: Jistý japonský kníže přijal křest, a tím pozbyl království. „Zřekni se kříže, třebaš jen naoko, a dostaneš svou říši zpět.“ „Nikdy ne – vím, komu jsem uvěřil. Kdyby papež odpadl. Kdyby „otec František“ (Xaverský) odpadl, já nikdy K-a [Krista] nezhadím.“⁹³⁹ Sestřičko, řekni si: „Kdyby ne pouze někteří, ale všichni naši bisk.[upové] odpadli (zhadili K-a [Krista] a církev), kdyby celý národ odpadl, já 2. [druhá] ch.[udobka] neodpadneme nikdy; víme, komu jsme uvěřili.“⁹⁴⁰ Helenko drahá, HJ [Helenko Ježíšova], jsou-li za jiných okolností všichni proti jednomu, je to známka, že jistě pravdu nemá a v právu není; ale zde Tvůj duch.[ovní] vůdce se Ti zaručuje spásou vlastní duše: „Plujeme proti proudu, třeba proti všem, proti kn.[ěží], bisk.[upům]“ Dokud Ti Pán plní duši sladkostí, řekneš snadno: „Ano.“ Ale může se stát, že místo sladkosti nastoupí hořkost, a pak je teprve hrdinstvím říci: „Ano, jsem HJ [Helenka Ježíšova], jsem SJ [snoubenka Ježíšova], jsem jí a zůstanu jí. Přijala jsem z rukou sn.[oubence] trn.[ový] věn.[eček], a neodložím ho, jako on nesl s hlavy trn.[ovou] korunu.“ Sestřičko, Helenko, musíš si hluboce všípít: cesta k nebi, k J.[ežíši], k M.[arii], je cesta křížová, a má víc než 14 zastavení. Dá-li Ti J.[ežíš] společníka, děkuj mu za to; nedá-li, nesmíš být malomyslná a jít za J.[ežíšem] s Bolestnou Matkou sama. Pokušitel bude i Tebe svádět: „Utec – J. [ežíš] právě klesl v prach, nevidí, nedívá se na Tě, uprchni nenápadně, rychle, bez odkladu.“ Rci: „I kdyby 2. [druhá] ch.[udobka] utekla, já neuteku – ale budu ji pevně držet růž.[encovou] sponou, aby vytrvala se mnou.“ Zast.[avení] 3., 7., 9.: padnout, a povstat. Padne-li 2. [druhá] ch.[udobka], pomohu jí já, aby povstala; padnu-li já, pomůže mi 2. [druhá] ch.[udobka]; pak obě políbíme růžencovou sp.[onu], a půjdeme za K.[ristem] dál, byť osaměl docela a neměl nikoho jiného, kdo by ho následoval. HJ [Helenko Ježíšova], SJ [snoubenka Ježíšova], panenské čisté n. t. l., žehnám t. č., v., p., v., n. †

⁹³⁹ „Japonský kníže [daimjó Francisco Jótomo Jošišige Sjórin (1530-1587)] v Bungo soudil jinak. Přijetím křtu popudil proti sobě knížata a zčásti i lid, v boji byl poražen, načež mu dávali jeho dvořané radu: „Zřekni se své víry, a budeš zase vládnout.“ „Nikdy ne! Byť i papež odpadl, byť i otec František (Xaverský) odpadl, já nikdy neodpadnu, já vím, komu jsem uvěřil [srov. 2 Tim 1, 12].“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 19. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. též DURYCH, Jaroslav. *Služebníci neužiteční*. Praha: Argo, 1996. 818 s. Cythara litterarum; sv. 1. ISBN 80-7203-032-9. ENDO, Shusaku. *Mlčení*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1987. 196 s. SPILLMANN, Josef. *V říši chrysanthem: epizoda z dějin Japonska: dějepisná povídka ve dvou dílech*. Praha: V. Kotrba, [1908]. 703 s. *Mlčení: Silence* [film] Režie Martin SCORSESE. 2016.

⁹⁴⁰ Srov. 2 Tim. 1, 12.

Desáté zast.[avení] Pán zbaven roucha. Sn.[oubenko] mého srdce, pohled' „na dokonatele viny, jenž místo předložené radosti zvolil si kříž“ – z lásky k tobě! „Nedbaje potupy... Vyjděme tedy za ním za město, pohanu jeho nesouce.“⁹⁴¹ Sn.[oubenko], největší a nejosudnější léčka: tvorové, nezřízená náklonnost k tvorům: k zlatu, k člověku, k pohodlí, ke slávě... Miliony duší uvázly v těchto tenatech a přišly o Tvůrce, milionové denně se v ně zaplétají, na čas, jiní navždy. Pohled' na svého sn.[oubence]: zbaven všeho, a dává sbohem i Matičce.⁹⁴² Dokážeš odpoutat své srdce od věcí stvořených, které se na tebe lepí, ke kt.[erým] srdce lne, kt.[eré] je k sobě táhnou, vábí... sladkostmi, krásou atd.? Dáš-li se přitáhnout k nim, znamená to, že se dáš odtáhnout ode mne. Sn.[oubenko], máš živou víru? „Já budu velikou odměnou tvou“⁹⁴³... Vezmi v těžké chvíli vážky, na jednu miskou dej mne a se mnou věčné nebe, tam shledání s ch.[udobkou], na druhou miskou tvora, kt.[erý] tě k sobě táhne a slibuje dočasnou lahodu – co převáží? Čemu dá rozumný přednost? Nemysli, že chceš od tebe oběť a následování cestou kříže zadarmo a nadarmo. Ne zadarmo: za odměnu velikou; ne nadarmo: bez užitku, bez ovoce, naplano. Exercicie neskončily pohledem do pekla a hrozbou, nýbrž pohledem ke mně, k nebi, ke koruně.⁹⁴⁴ Sn.[oubenko] mého srdce, miluji tě, proto ti učiním pout' životem hořkou, abys tento bídný svět sobě nezamilovala, abys toužila po něčem lepším, aby ses s ním klidně a radostně loučila. Komu se vede dobře, nerad se loučí! Nerad myslí na nebe! Nestojí o nebe! Ch.[udobka] tolikrát políbila tvůj snubní prsten – chápeš, proč? Pomni, čím sn.[oubenkou] jsi, a k čemu ti dává ten prsten nárok; uvažuj o tom, a rci: „Kdybych měla samým peklem projít, učinila bych to, abych zachránila svůj sn.[ubní] prsten; kdyby se celé peklo spiklo proti mně, nevydala bych ho – ani za cenu krve a života.“

⁹⁴¹ Srov. Žd. 12, 2. 13, 13.

⁹⁴² Srov. Jan. 19, 26-27.

⁹⁴³ Srov. Gn. 15, 1.

⁹⁴⁴ IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav Štěpán, ed. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasý Svatohostýnské, 1921. 236 s.

Jedenácté z.[astavení] Pán přibíjen na kříž. J.[ežíši], zmučený Spasiteli, milovaný mé duše, jaká odevzdanost se zračí v tvé tváři! Jaký rozdíl mezi tebou a mnou! I já jsem byla před časem podle vůle nebeského Otce přibíjena na kříž – a jak nerada jsem se přibít dala! Hleděla jsem vše napravit, povzbuzena božským vzorem tvým a příkladem panenské Matky tvé. Nyní přibita na kříž, ukřižována světu⁹⁴⁵ a jeho žádostem, ukřižována i sobě a svým nezřízeným tužbám – s milostí a pomocí tvou! J.[ežíši], sn.[oubenče] mé duše, přiblíží se snad i ke mně pokušitel a bude mne svádět? „Sestup s kříže!“⁹⁴⁶ Kolik hodnějších a horlivějších než já, vytrvali skoro až do konce, a v poslední chvíli, když už ses chystal snít je s kříže jako věrné služebníky své, sestoupili s kříže sami – jako zrádci a nevěrní tvoji! Svaté Srdce J.[ežíšovo], chraň mne, posiluj mne, dej milost vytrvání, abych nikdy nepodlehla pokušení, nevyvinula se z tvého objetí, ne sestoupila s kříže, neutekla z Golgoty! Obávám se všeho od své slabosti, doufám všechno od tvé dobroty, a zároveň tě prosím za ch-u [chudobku]: také jí uděl milost vytrvání, žehnej našemu svazku, naší růžencové sponě, a uděl nám milost, abychom si vždy jedna druhé pomáhaly k tobě a k M.[arii], nikoli od tebe a od M.[arie], a abychom spolu jako nejmenší a nejskromnější kvítka věčně kvetly u Mariina trůnu v naší pravé otčině.

⁹⁴⁵ Srov. Gal. 6, 14.

⁹⁴⁶ Srov. Mt. 27, 40-42; Mk. 15, 29-30.

Dvanácté zastavení – Pán umírá.

Božské Srdce Páně, pro nekonečnou lásku, kterou objímáš všechny vykoupené, a pro neskonalé milosrdenství, s kterým se skláníš ke kajícím hříšníkům, tě prosíme a vzýváme: shlédni milostivě na obě ch.[udobky], tělem vzdálené, srdcem (duchem) spojené, a vyslyš naše pokorné prosby. Tebe, přesvaté Srdce J.[ežíšovo], pro naše hříchy zmučené, potupami nasycené, kopím probodené, Tebe, smírná oběti za naše viny, odprošuji za všechny hříchy své, jimiž jsem tě kdy zarmoutila já, i za všechny hříchy, kterými za dlouhá léta svého života tebe urážela a skličovala 2. [druhá] ch.[udobka] Pro lásku, kterou tě miluji, odpusť jí její hříchy, a přijmi všechny mé oběti, kajícínosti a celý můj trn.[ový] věn.[eček] na smír za její těžké viny a na prominutí všeho, čím se kdy provinila. Obě klademe všechny své oběti a kající skutky na obětní patenu k usmíření svých hříchů. Račiž pak dovolit, předrahé Srdce J.[ežíšovo], abychom se ti spolu zasvětili se vším, co jsme a co máme. Tobě zasvěcuji sama sebe, dokonale, navždy, neodvolatelně, cele: své panenské tělo i svou milující duši, a spolu s sebou zasvěcuji tobě 2. [druhou] ch.[udobku] Tobě zasvěcujeme duši svou i tělo své, všechny schopnosti duše i těla, každou myšlenku, slovo i skutek, každý úder svého srdce, aby nic nepatřilo světu ani nám, aby všechno patřilo jedině tobě. Tobě zasvěcujeme i své práce, a chceme je konat jedině pro tebe, k tvé cti a chvále. Tobě zasvěcujeme i svou vzájemnou 1. [ásku], prosíme, abys ji vždy udržel svatou a čistou; svou vzájemnou úmluvu, prosíme, aby s tvou pomocí a milostí byla zdrojem posvěcení na- (+ 14 zast.[avení]) šim (14.) duším; svou společnou snahu, aby dosáhla cíle. Račiž žehnati nám, našim pracím, naší růž.[encové] sponě, naší 1.[ásce], našemu obapolnému úsilí pomáhat si blíže k tobě a k M.[arii], a dej, aby naše eucharistická mariánská spona přešla jednou ve věčné shledání a ve věčné milování v nebeské glorii.

Královno n.[ašich] (2 [dvou]) srdcí, přivíň nás k J.[ežíši], přived' nás k J.[ežíši]! Matičko moje, důvěro m.[oje]! Maria, spolu se svým božským Synem ideále, radosti, blaho našich srdcí! Jako sn-ci [snoubenci] své duše, tak i tobě, své nebeské Matce, zasvěcuji docela svou duši, své tělo, sebe celou se vším, co jsem a co mám, své myšlenky, slova i skutky, své práce i každý úder svého srdce. Tobě zasvěcuji i 2. [druhou] ch.[udobku] Pro lásku, kterou tě miluji, shlédni i na ni, shlédni na nás obě, spjaté tvým růž.[encem] a svou láskou. Vezmi nás pod svou ochranu, chraň nás ztráty Ježíšovy milosti a lásky, Ježíšova přátelství a slíbeného nebe. Jsem docela tvoje, tvojí necht' jest, prosím tebe, i 2. [druhá] ch.[udobka] Náležím jedině tobě, tobě necht' náleží i 2. [druhá] ch. [udobka] Nic mne neodloučí od tebe a od tvé lásky, nic nechat' od tebe neodloučí ani 2. [druhou] ch. [udobku] Za to tě prosím, vzývám, zapřísahám pro lásku, kterou já tebe miluji a kterou ty objímáš všechny vykoupené, pro J-vu [Ježíšovu] lásku k duším a pro milosrdenství nejčistšího Srdce tvého. Ó

M.[aria] bez poskvrny počatá, oroduj za nás, kt.[eři] se k tobě utíkáme. – Magnificat⁹⁴⁷ – „HJMK [Helenko Ježíšova Mariina královničko]“. „SR“ = sp.[ona] růžencová, „SR [spona růžencová]“ Co obě ch-y [chudobky] pojí? J.[ežíš], M.[aria]! (14. zastavení.)

⁹⁴⁷ Srov. Lk. 1, 46-55.

† Třinácté zast.[avení] (V lůně Bolestné M.[atky]) Sn.[oubenka] mého Srdce, už jsi zakusila, co znamená stát nad zmařenými nadějemi, nad hrobem mladistvých nadějí! Myslíš, že už nikdy ti život nevloží do klína rozbité naděje? Život 2-oh. [druhé chudobky] jest nepřetržitý řetěz zklamaných nadějí – a jakých! Nejtěžší bylo jí vidět, že byly zmařeny zamýšlené práce pro mne, ode mne odmítnuté, nevzaté od M.[arie] pod její mocnou ochranu, neprovázené požehnáním nebesk.[ého] Otce. Ani zlomyslní bližní, ani pekelný netvor se vši svou zlostí by nebyl s to, zamezit jediné exercicie neb vydání jediné stránky tisku, kdyby má Neposkvř.[něná] Matka, vítězná odpůrkyně satana, byla vzala pod svou ochranu, jak ji prosil. Vzpomínka na to bude možná někdy sílit i tebe, bude-li se ti zdát, že nebe je zavřené a mlčí k tvým prosbám. To bývá jedna z nejtěžších zkoušek: opuštěna od lidí, a zdánlivě opuštěna i ode mne, pro něhož jsi všechno opustila. „Nejednala jsem bláhově? Já pro něho všechno, a on nyní jako by mne neznal, neviděl, neslyšel.“ Sn.[oubenka] mého S.[rdce], víš, co řekla má panenská Matka Bernardě v Lurdech: „Učiním tě šťastnou, ale ne na zemi.“⁹⁴⁸ To opakuji nyní tobě já. Ty, moje H.[elenka], jsi leccos slyšela od svého duch.[ovního] vůdce, co tě zarazilo a udivilo, a ač je to člověk hříšný, neřeklas: „Tys buď podvodník a pokrytec, nebo blázen a podivín.“ A mně? Věříš či nevěříš? Leckdo by řekl: „Věřím sice, ale –“ Ale napolo! Což kdyby nebylo všechno doslova pravda, a já, plně ve tvé zasluby důvěřuje, bych byl zklamán. Aspoň něčeho užít, abych nebyl docela ochuzen, kdyby snad nebylo všechno...“ Chceš říci: „Pravda!“ Tak mluvíš se mnou, tak smýšlíš o mně! Sn.[oubenka], H.[elenka], zaďívej se na 13. zast. [avení], když tě vše ve světě opustí, když tvé naděje budou zklamány, a nezoufej! Doufej! Důvěřuj! Věř v mou lásku! H.[elenka], sn.[oubenka], ve chvíli, kdy se ti budu zdát nejvíce vzdálen, budu ti nejbliž, a kdy se budeš cítit nejvíce opuštěna, budu tě vinout k svému srdci nejvroucněji! A pak – ze slzavého údolí bude do ráje jen skok, jako od velk.[ého] pátku k velikonoční neděli. A až se bude psát rok 2. ovo...

†

⁹⁴⁸ ESTRADÉ, Jean Baptiste. *Zjevení lurdská : důvěrné vzpomínky svědka*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1933, s. 39. KOLÍSEK, Karel. *Lurdy: stručné dějiny Lurdských událostí od roku 1858-1946*. 2. vyd. Brno: nákl. vl., 1946. 486 s. WERFEL, Franz. *Píseň o Bernadettě: román*. Praha: Katolický literární klub, 1947. 540 s. Katolický literární klub. Srov. též *Píseň o Bernadettě, The Song of Bernadette* [film]. Režie Henry King. 1943.

šim (14.) duším; svou společnou snahu, aby dosáhla cíle. Račiz žehnati nám, našim pracím, naší růž.[encové] sponě, naší l.[ásce], našemu obapolnému úsilí pomáhat si blíže k tobě a k M.[arii], a dej, aby naše eucharistická mariánská spona přešla jednou ve věčné shledání a ve věčné milování v nebeské glorii.

Královno n.[ašich] (2 [dvou]) srdcí, přivíň nás k J.[ežíši], přived' nás k J.[ežíši]! Matičko moje, důvěro má! Maria, spolu se svým božským Synem ideále, radosti, blaho našich srdcí! Jako sn-ci [snoubenci] své duše, tak i tobě, své nebeské Matce, zasvěcuji docela svou duši, své tělo, sebe celou se vším, co jsem a co mám, své myšlenky, slova i skutky, své práce i každý úder svého srdce. Tobě zasvěcuji i 2. [druhou] ch.[udobku] Pro lásku, kterou tě miluji, shlédni i na ni, shlédni na nás obě, spjaté tvým růž.[encem] a tvou láskou. Vezmi nás pod svou ochranu, chraň nás ztráty Ježíšovy milosti a lásky, Ježíšova přátelství a slíbeného nebe. Jsem docela tvoje, tvojí necht' jest, prosím tebe, i 2. [druhá] ch.[udobka] Náležím jedině tobě, tobě necht' náleží i 2. [druhá] ch.[udobka] Nic mne neodloučí od tebe a od tvé lásky, nic nechať od tebe neodloučí ani 2. [druhou] ch.[udobku] Za to tě prosím, vzývám, zapřísahám pro lásku, kterou já tebe miluji a kterou ty objímáš všechny vykoupené, pro J-vu [Ježíšovu] lásku k duším a pro milosrdenství nejčistšího Srdce tvého. Ó M.[aria] bez poskvrny počatá, oroduj za nás, kt.[eří] se k tobě utíkáme. – Magnifikat.⁹⁴⁹ – „HJM-K [Helenko Ježíšova Mariina-královničko]“, „JHMK [Ježíšova Helenko Mariina královničko]“ (14. zastavení.) „SR“ = sp.[ona] růžencová, „SR [spona růžencová]“ Co obě ch-y [chudobky] pojí? J.[ežíš], M.[aria]!

⁹⁴⁹ Srov. Lk 1, 46-55.

Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data]⁹⁵⁰

† Drahá, milovaná Helenko! Napřed upřímný pozdrav ze sněhových závějů a chumelenic, ze zasněžených hor. Hora Matky Boží vystupuje osamělá z kotliny, kol dokola lemované Orlickými horami, Kralický Sněžník přímo na severu. – Maminka⁹⁵¹ mi psala, že máš ráda sladkosti – snad Ti jich ode mne trochu poslala. Může se stát, že někdy budeš číst o sebezáporu, o obětech atd. Někteří asketičtí autoři přehánějí, jako by byl hřích nebo nedokonalost okusit někdy sladkost, uvádějí za příklad světce, kteří si do pokrmů míchali pelyněk a tak si kazili kdekteré jídlo. Tak daleko jít netřeba. Sladkost do broskve, meruňky atd. vložil Tvůrce, abychom jí s díkyčiněním požívali a byli mu vděční za každou maličkost. „Dem Herrn der Ewigkeit Dank für jede Kleinigkeit.“ Pánu věčnosti dík i za drobnosti, za klidný noční spánek, za vytopenou místnost atd. Jenom toho se musíme chránit, abychom se nestali mlsnými, sladkosti nevyhledávali, nezřízené touze po nich nehověli. V tom je úskalí pro nábožné duše: zřekli se rozkoší pohlavních, zábav, divadel atd. a hledají odškodnění v mlsání. Poznal jsem takové v mužských i ženských kláš[terech] Mužští – mlsají svým způsobem: likéry, viržinky, výtečné papání v poledne; večer; ženské – místo „likéry, viržinky“ napiš bonbonky.⁹⁵²

JH [Ježíšova Helenko], JS [Ježíšova snoubenko], varovat se musíš obojího extrému. První – vidět hřích ve všem, co sladce chutná a co mi Pán dopřává, když s mírou užíváno; druhý – vyhledávat, mlsat, oddávat se dětinské neřesti. Jistý pohan řekl: „Když mi oříšek padne na klobouk,

⁹⁵⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

⁹⁵¹ Anna Koutecká, rozená Plaňavy.

⁹⁵² „Odškodnění... jaká dětinskost! A jak častá! Sám jsem o tom neměl tušení, a otvíral jsem oči, když mi po prvé přinášeli k jmeninám krabice čokoládových sladkostí. „Cožpak jsem pětileté děcko, abych v pokoji bez svědků mlsal?“ „My jsme slyšely, že neračte ani kouřit, ani pít, proto jsme...“ Stál jsem beze slova; osladit si službu Kristovu a odříkání řeholního života čokoládou, viržinkami nebo plzeňským, snad i likérem, když si nemohu dovolit „potěšení“ jiného druhu, snad u karet nebo v kině! Kdo jde v tomto směru příliš daleko, ten se dostane snadno na scestí. Vzpomínám při této příležitosti na mravence. Kdo by nevěděl, že tito neúnavní pracovníci jsou obrazem vytrvalé pily, která si nepřije oddechu! [...] Ale jedna věc se mi na nich nikterak nelíbí. Překrásný jarní den, procházím se po mezi a modlím se nešpory, a když jsem hotov, přistoupím k trnkám, bělostnými květy doslova obaleným. Myslil jsem, že uvidím nějakou včelku, a vidím na větvích plno mravenců. Co tam kutí? Co je sem vábí? Sladký nektar! Někteří vlezli do rozvité květy docela, ani poslední pár noh nevidět, a mlsali. Tito příčinliví pracovníci jsou mlsouni! A jaci! Doma nahlédnu do podrobné zoologie, a dovidám se: „I ve svých koloniích chovají a pěstují organismy, které vydávají sladkou šťávu. Ba i opojný nápoj si dovedou kvašením připravit, jakési sladké víno, které působí jako alkohol.“ Blahovolný přírodovědec jim nezazlívá, že si občas po únavné dřině dopřejí vyražení a „malou opičku“, z které se konečně vyspí a dají se do práce nanovo. Ale u mne, jenž hledám obrazy ctností, připravila je tato jejich nectnost o polovinu sympatií. Za to, že svědomitě pracují, se musí odškodnit... Kdyby chovali „domácí zvířata“ pro mléko nebo vejce, neříkal bych nic; ale pro alkohol, pro sladkou rosoličku! Jako by to byli odkoukali od onoho obyvatele této oběžnice, kterému přísluší v přírodovědě označení homo sapiens, člověk rozumný!“ KUBEŠ, Konrád Maria. Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 278-279. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

seberu jej – ale honit se za nimi nebudu.“

Podobně musíš Ty: „Když náhodou dostanu, přijmu, nezhodím, nejsem ani povinna podělit jiné; ale jít do krámu a koupit si cukroví, nebo jak ne jeden řeholník, jenž požádal kostelní ženskou, aby koupila a darovala dort“ – něco takového, že by udělala JS [Ježíšova snoubenka]? Jakou by z ní měl J.[ežíš] radost!

Moje drahá, milovaná JS [Ježíšova snoubenko] – Nechtělas zapřít svého božského sn.[oubence] ani napolo, nechtělas následovat kněze a biskupy, kteří atd.; nechtělas ani laiky následovat, kteří zachránili kariéru. Nerad bych, aby Tě proto naplnila duchovní pycha. Tvému b.[ožskému] sn.[oubenci] se hrozně protiví a trestává ji hlubokým pádem. Řekni si: „Milostí Boží jsem, co jsem, ale kdo se domnívá, že stojí, hled’, abys nepadl.“⁹⁵³ JS [Ježíšova snoubenko], osvědčuj svému milovanému sn.[oubenci]: „Pro tebe jsem se zřekla kariéry, pohodlného života, jen pro tebe a z lásky k tobě, a jsem hotova i k větším obětem.“ Ale nikdy nesmýšlej, a nejednej: „Nejsem jako ostatní lidé, jako např. támhle ti kněží a biskupové.“ Bud’ svému sn.[oubenci] vděčná, ale nikdy ne pyšná. Jen z toho dvojího důvodu, že jsi čistá JS [Ježíšova snoubenka], JH [Ježíšova Helenka], a žeš pro svého sn.[oubence] přinesla celoživotní oběť (kariéry a pohodlí), jsem Ti v červnu listy narcisu. Pyšnému domýšlivému děvčeti? Jak otrocké – kdo komu! Vdané ženské? Ta podala narcis k pozdravení? Jak nízké od ní, jak ponižující pro kněze! Čisté JS [Ježíšovy snoubenky]? Co v tom krásy a vznešenosti! MBPK My, blázni pro Krista!⁹⁵⁴ Ale tuto velkou oběť, kterou jsi přinesla, nutno „kořenit“ malými oběťmi, a ne ji zakalovat drobnými odškodněními. Dávej si denně otázku: „Souhlasí s tím můj sn.[oubenec]? Schvaluje? Je se mnou – s tím – s mým – počínáním – spokojen? Přivádí mne to k němu blíž, či od něho odvádí? Nepředstihly mne už jiné, které před 18/6 byly daleko za mnou? Mohla bych na sklonku dne podat narcis k pozdravu, či bych jej musila přijmout se sklopenýma očima u vědomí, že mi nepatří?“ Což teprv děvče, jejíž nohy křepčí v tančárně a jsou pokryty prachem tančírny, jejíž ruce objímaly tanečníky – jaké! koho! Co zbylo ze spony eucharistické a růžencové? Jen monogram SR [spona růžencová]!

Případ z mé zkušenosti: dívka, apoštolka, zachytila v pracovním táboře 800 dívek a jinochů, zachránila před ztrátou víry, vedla k dokonalosti a přivedla k horlivosti. „Na tebe čeká na sta duší, abys je přivedla ze tmy k světlu.“⁹⁵⁵ Byla blažená při těch slovech. Tu najednou svatba sestry, nemohla jí odepřít, aby nešla za družičku, její mládenec svobodný sličný akademik, a malér byl hotov. Napřed řekla „ne“, a svému sn.[oubenci] „věrná“, duch.[ovní] vůdce ji v tom utvrzoval; ale stále si dopisovala a navštěvovala toho, jemuž řekla „ne“ – svoje „ne“ ústy opakovala, srdcem popírala, až mu bylo čekání dlouhé a vzal si jinou. Ona pak změnila duch.[ovního] vůdce, zvolila si

⁹⁵³ Srov. 1 Kor. 15, 10.10, 12.

⁹⁵⁴ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁵⁵ Srov. 1 Petr. 2, 9.

toho, jenž si obral za úkol vychovávat národu hodné matky, svého dřívějšího vůdce pomlouvala, jako by on byl zmařil její životní štěstí. „Jediné povolání ženy jest býti matkou“ – řekni: nevěstou! Dnes? Tuberkulosa znemožnila vstup do manželského ráje, a 28letá není ani apoštolkou, ani sn. [oubenkou] J.[ežíšovou], ani matkou, ani vdanou – kletba nedůslednosti!

Drahá, milovaná JS [Ježíšova snoubenko]: Ty buď důsledná! Z lásky k b.[ožskému] sn. [oubenci], ne z ohledu na mne! Ne, protože jsem ti tehdy a protože Ti denně list narcisu, ale abych Ti pozdrav mohl posílat, abys denně mohla přijmout. Kdyby neutužoval Tvou lásku a oddanost a věrnost k b.[ožskému] sn.[oubenci], raději jej roztrhej a sděl mi – roztrhám též. Oba k J.[ežíši], spolu se SR [sponou růžencovou]! Třebaže v odříkání, chudobě – J.[ežíš] za to stojí, J.[ežíš] je toho hoden! Jestliže nám naše SR [spona růžencová] nepřinese vzájemné posvěcování (hluboké slovo!), jest překážkou, a pryč s ní; jestliže brzdí Tvůj vzlet k J.[ežíši], odhod' ji napiš mi. Jen k J.[ežíši]! (Četla jsi lekce sv. Bernarda ve svátek Jména J.[ežíš]?⁹⁵⁶ Budeš číst lekce sv. Ambrože dne 21/1?) k J.[ežíši] blíž!⁹⁵⁷ Vzájemné posvěcování – slovem, příkladem, pomocí! Nevím, uvidíme-li se kdy –

⁹⁵⁶ „A Duch svatý je ne nadarmo navzájem porovnal. Tato podobnost spočívá ve trojí vlastnosti oleje, totiž že svítí, živí a ošetřuje, pokud nemáte lepší přirovnání. Udrží oheň, živí tělo, mírní bolest: světlo, pokrm, lék. A hled', jak totéž platí i o jménu snoubence. Když je hlášáno, svítí, když se o něm přemítá, živí, když je vzýváno, tiší a ošetřuje. Proberme si tedy podobnosti jednotlivě. Odkud myslíš, že na celém světě povstalo náhle tak veliké světlo víry, ne-li z toho, že byl ohlašován Ježíš? Cožpak nás v záři tohoto jména Bůh nepovolal do svého podivuhodného světla a těm, kdo jím byli osvětleni a v tomto světle uviděli světlo, neříká právem apoštol Pavel: I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem (Ef 5, 8)? A tentýž apoštol měl přikázáno nést toto jméno národům i králům a synům Izraelským. Nosil ho jako světlo, osvěcoval zemi a všude volal: Noc pokročila, den se přiblížil. Odložme proto skutky tmy a oblecme se ve výzbroj světla. Žijme řádně jako za denního světla (Řím 13, 12-13). Ukazoval všem svítílnu na svícnu a všude hlásal Ježíše, a to ukřižovaného. Jak zazářilo toto světlo a jak proniklo zraky všech přihlízejících, když jako blesk vyšlo z Petrových úst, jednomu chromému zpevnilo tělesné nohy i klouby a mnohé duchovně slepé osvětlilo! Cožpak nerozšířil oheň, když řekl: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, vstaň a chod' (Sk 3, 6)? Ale jméno Ježíšovo není jen světlo, nýbrž i pokrm. Nejsi snad posílen vždy, kdykoli si ho připomeněš? Co může více posílit mysl uvažujícího člověka? Co jiného tak obnovuje vycvičené smysly, posiluje ctnosti, oživuje dobré a čestné mravy, podporuje čisté city? Suchý je každý pokrm duše, není-li polit tímto olejem; je nechutný, není-li přidána tato sůl. Budeš-li něco psát, nelíbí se mi to, pokud tam nečtu „Ježíš“. Pokud o něčem rozmlouváš nebo to rozebíráš, nelíbí se mi to, nezazní-li tam jméno Ježíš. Ježíš je med v ústech, melodie ve sluchu, jásot v srdci. Ale toto jméno je přece i lékem. Vede se někomu z vás zle? Ať vejde do jeho srdce Ježíš a odtud postoupí jako lék do úst: a hle, kam vejde světlo toho jména, každé mračno zmizí, vrací se záře. Upadá někdo do provinění? Blíží se snad v zoufalství do osidel smrti? Cožpak se hned nevrátí k životu, bude-li vzývat jméno života?“ *Breviarium Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum Pii Papae X auctoritate reformatum: Editio juxta typicam amplificata: Pars hiemalis*. Romae, Tornaci, Parisiis: Typis Societatis S. Joannis Evangelistae Desclée & Socii, 1942. 942, 307 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=220> Denní modlitba církve (breviář) – Česká dominikánská provincie [online] <http://breviar.op.cz/>

⁹⁵⁷ „Chvála svaté Anežky, panny a mučednice. A poněvadž je dnes svátek panny, dobře se hodí mluvit o pannách a knize dát úvod z oslavného kázání. (Dnes – 21. ledna 377.) Svátek je panny, sledujme (její) neporušenost! Svátek je mučednice, přinášíme oběti! Svátek je sv. Anežky: nechť žasnou muži, neztrácejí naděje děti, podivují se provdané, napodobují neprovdané! – Než co o ní můžeme říci důstojného, když samo její jméno bylo plno záře a chvály! Zbožnost nad hranici věku, ctnost nad hranici přírody, takže se mi zdá, že neměla lidského jména, nýbrž mučednickou předzvěst, již naznačovala svou budoucnost. (Lat. Agnes, což se odvozuje od Agna – ovečka – která je symbolem oběti i čistoty) Ale vím, odkud mi kyne pomoc: Jméno panny náznakem je cudnosti. Jen vyslovím jméno mučednice, a již (tím) pannu veleším. Hned to je velká chvála, že netřeba ji hledat, neboť je tu nasnadě. Mohou tedy ustoupit básnické vlohy, zmlknout výřečnost: jediné slovo je chvalořečí. Tím nechť starci, tím nechť jinoši i hoši se rozepějí. Nikdo nemůže více chvály sklízet, než koho mohou chválit všichni. Kolik lidí, tolik hlasatelů, kteří hlásají zvěst mučednice, sotva její jméno vysloví. Podle pověsti podstoupila mučednictví ve dvanácti letech. Tím odpornější krutost, jež neušetřila ani útlého mládí! Ale nadto veliká síla víry, která i v takovém věku nalezla

jistě budeš ještě zestaralejší, a to Ti bude důkazem, že mne k Tobě nevedly půvaby mládí, sličnost atd. MBPK [my blázni pro Krista]!⁹⁵⁸ A ještě jednou: tvou velkou obět' podporovat, utužovat, zajišťovat, upevňovat drobnými obět'mi – a ne se za obět' velkou dětinsky odškodňovat nedůstojnými drobnostmi, ať šlechtěním krásy, ať módou, ať snahou líbit se, ať touhou po titěrnosti, kterou jsem viděla u jiné a honem si koupila, ať radostí z chvály (lidské!), z lichocení, z poklony, ať marnivostí, ať lepší večeři. A pozor na srdce! Ať Ti pokušitel přivede někoho do cesty, aby sis neřekla: „Nemám ch-ku [chudobku], bude mi za ni on náhradou, budeme si rozumět, sobě pomáhat –“ místo blíž k J.[ežíši] od J.[ežíše] pryč! Zvláště na kněžské „přátelství“ pozor!

† Co dělat v těžké chvíli? 1.) Eucharistie, zdroj síly, radosti, milosti, svatosti, lásky atd. atd.!

2.) Modlitbu – bezprostřední styk s Tvůrcem, který Ti nemůže nikdo vzít, byť vzali Eucharistii, všechen čas, svobodu, majetek, zdraví, i život! Zvláště Rozjímání o trpícím Spasiteli, o Bolestné Matce, pohled k sv.[atému] Kříži, vzpomínka na Golgotu.

3.) Vzpomínka, že za Tebe dnes memento, křížová cesta, růženec, matutinum brevíře, aspoň dva nokturny – Věř mi, že mne už mrzí stále se vracet k 18/6, abys neřekla, že stále omílám totéž. Ale při vzpomínce, že zbarveny nejdr.[ažší] Krví Kristovou, když se ráno oblékáš, vzpomenout si na slova žalmu: „Blahoslavení, kteří krácejí po cestách Páně“,⁹⁵⁹ snad Tě povzbudí myšlenka: „Musím se osvědčit hodnou JS [Ježíšovy snoubenky], mé nohy nesmějí vkročit na cestu zakázanou,

vyznání. – Bylo na takovém tělíčku místa pro ránu? A ta, jež neměla kde přijmout smrtící ocel, měla čím nad smrtí zvítězit? Ovšem dívky v tomhle věku nesnesou ani zamračení rodičů a při píchnutí jehly pláčou jako při těžkém zranění. Tato se neleká krvavých rukou katanů. Nechvěje se, když stěží vleče řinčící řetězy... Teď zcela podléhá zbrani zuřícího vojáka, nevědouc ještě, co znamená zemřít, ale jsouc odhodlána, kdyby snad byla proti své vůli přivlečena k oltářům model, rozevřít Kristu náruč v plamenech a přímo v modlářských obětištích znázornit trofej vítězného Pána... (Rozpřaženými rukama tvoří podobu kříže.) Teď vkládá šíjí i obě ruce v železná pouta; ale žádné pouto nemohlo sevřít tak útlé údy. Nový druh mučednictví! Ještě nedospělá pro soudní trest, již zralá k vítězství; neschopna boje, již schopna mučednické koruny; stala se v plném slova smyslu učitelkou ctnosti ta, u níž věk mohl způsobit zamítnutí. Nevěsta by tak k svatebnímu loži nespěchala, jako tato panna v blahé předtuše vyšla chvatným krokem na popraviště – ne s hlavou ozdobenou zkadeřenými vlasy, ale Kristem, ne ověněna květinami, nýbrž ctnostmi. Všichni pláčou, její oko je suché. Mnozí se diví, že se svým životem, jehož ani neokusila, tak lehko nakládá, jako by se ho z přesycenosti vzdávala. Všichni žasnou, že se stává svědkem Boha, když nemohla rozhodovat pro svůj věk ani o sobě. (Před pětadvacátým rokem nebyly dívky ‚maiores‘, takže podle lex Plaetoria nemohly právem uzavírat smlouvy, nýbrž potřebovaly kurátora. Mimo to neprovdané dívky byly v moci otcovské. Z Ambrože tu mluví bývalý právník.) Způsobila konečně, že se přijímalo její svědectví o Bohu, na něž by se ještě nedalo, kdyby svědčila o člověku; neboť co přirozenost převyšuje, pochází od původce přirozenosti. Jakou hrůzu budil kat, aby jí nahnal strachu! Jak jí lichotil, aby ji přemluvil! U kolika vzniká tužba, aby s nimi šla ke svatbě! Ale ona odmítá: „I to je nesprávné jednání vůči ženichovi, kdyby měl čekat na tu, jež se mu má zalíbit. Mne nechť dostane ten, jenž si mě první vyvolil! Proč čekáš, kate? Ať zemře tělo, jež by mohly milovat oči, jimiž milována být nechci!“ ... Stála, modlila se, šíjí sklonila. – Viděl bys kata se třást, jako by sám byl odsouzen, chvět se popravci ruku, tváře blednout z bázně před nebezpečím cizím, když se dívka nebála vlastního. Je tu tedy v jedné oběti dvojí mučednictví: cudnosti a víry. I pannou zůstala, i mučednictví dosáhla.“ *Breviarium Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum Pii Papae X auctoritate reformatum: Editio juxta typicam amplificata: Pars hiemalis*. Romae, Tornaci, Parisiis: Typis Societatis S. Joannis Evangelistae Desclée & Socii, 1942. 942, 307 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=220> Denní modlitba církve (breviář) – Česká dominikánská provincie [online] <http://breviar.op.cz/>

⁹⁵⁸ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁵⁹ Srov. Ž. 118, 1.

mé ruce se nesmějí dotknout ovoce zakáz.[aného], mé čelo, znamenané sv.[atým] křížem (v rukou toho dne sanctissimum!), nesmí být [...] hříšných nedůstojných myšlenek a tužeb, nesmí se sklonit před hříchem a k hříchu; jedním slovem: musím si dnes počínat důstojně, jak se sluší na JS [Ježíšovu snoubenku], protože ch.[udobka] čeká, že při setkání sama, bez vybídnutí podám, a já nechci před J.[ežíšem] a před ch.[udobkou] sklopit oči a říci: „Nemohu.“ Nejde mi o ch.[udobku], jde mi o tebe, J.[ežíši]! sn.[oubenče]! Nezáleží mi na tom, co si myslí nebo pomyslí ch.[udobka], nýbrž co tomu řekneš ty, J.[ežíši]! sn.[oubenče]! Mučedníci, mučednice dívky, vytrvali věrně až do posledního vzdechu; chci jít v jejich stopách, pod tvou korouhví, buď zvítězit nebo padnout, ale ne desertovat!

Co se týče peněz, které jsem Ti poslal a dal: opakuji: rozhodně nechci, abys je do záložny; užít pro sebe! Ale byl bych rád, kdybys jednu tisícovku měla vždy pohotově, kdybys snad náhle potřeboval – všechny najednou žádat nebudu.

Vracím se k Dr. Ch. [druhé chudobce] Víš, jak to začalo – že to bylo od chvíle, kdy poznala Tvou velkou lásku k J.[ežíši] Nezahazuj ji! Kdybys vzala srdce z rukou J.[ežíše] a dala do rukou tvora, přišla bys o mnoho, o denní memento, o denní modl.[itbu], o občasnou mši sv., a ona by se musila stydět sama před sebou, že Ti (lípa teď pozoruhodně náhle rozkvetla); ze všech sil se vynasnaž, aby nebylo lži „čisté [...]“; víme ovšem oba, že to nedokážeš vlastní silou, že to není Tvá zásluha, že si nesmíš namlouvat ani si na tom zakládat, jako by to bylo Tvým přičiněním – nikoli: milostí Boží jsem, co jsem, ale tato milost nebyla ve mně marná,⁹⁶⁰ já jsem spolupůsobila, ovšem u pokorném vědomí vlastní slabosti; jen dobrou vůli jsem přinesla a odhodlání, vytrvat pevně za cenu kterékoli oběti, byť i heroické. A budou-li Tvé ruce sloužit J-vi [Ježíšovi] v jeho maličkých, pak si pomysli: lípa teď rozkvetla – zvýší to Tvou horlivost, ochotu, lásku blíženskou, radost z povolání, naději v nebeskou odměnu, nadpřirozené pojmání, vědomí vznešenosti sn.[oubenky] J.[ežíšovy] a služebnice J.[ežíšovy]; víš, že 18/6 při RS [růžencové sponě] se nepřímo dotkly Tvé ruce Velebné svátosti, bezmála posvěceny dotekem nejsv. Svátosti (záleží na úmyslu, ne na úkonu samotném!); roušku, na níž sloužena mše sv., vezmi někdy uctivě do rukou, můžeš i políbit. JH [Ježíšova Helenka], JS [Ježíšova snoubenka]

⁹⁶⁰ Srov. 1 Kor. 15, 10.

Příloha č. 115

Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data]⁹⁶¹

† Opakování myšlenek z minulých dopisů.

Moje drahá!

Milovaná JS [Ježíšova snoubenko], JH [Ježíšova Helenko]!

Píšeš mi, že život v rodině bez K.[rista] je peklo. Zním, vím – a já Ti nemohl otevřeně psát, dokud jsi byla v P.[raze] Bud' tím vděčnější, čím méně musíš za vše vděčit rodině, a čím více za vše vděčíš Pánu. Vzpomínám na dívčinu, která v den přijetí do Mar.[iánské] družiny se modlila: „Tak málo víry v srdci matky, a ještě méně v srdci sestry...“ Ty máš aspoň milující sestru, s níž si rozumíš (doposud) na 100 %. Třebaže na ni nejsi nikterak odkázána (Pán Tě může vést bez její pomoci), přece jen těší vědomí: „Nejdu sama.“

Sv. Pavel: „Těm, kteří milují Boha, vše napomáhá k dobru.“⁹⁶² Vzpomínej na svátek P.[anny] M.[arie] Ustavičné pomoci,⁹⁶³ když se ráno obouváš a večer obuv odkládáš; ne samolibě, ale čistě a svatě: v ten svatý den 2. [druhá] ch.[udobka] klečela, skloněná, majíc zbarvené nejdr.[ažší] Krví K.[ristovou] Víím od ní, že se jí srdce rozechvělo radostí a úctou při vzpomínce: „Panenský narc.[is]“ Latinsky se řekne: „Pars pro toto“, ⁹⁶⁴ p.[anenské] tělo! A s ním p.[anenské] srdce (duše)! Vědomí: l.[íbám] panen.[ský] n.[arcis], l.[íbám] n.[arcis] n.[arcis] Jež.[íšu], č.[istý] n.[arcis]

Přesto bude snad lépe, nebudete-li obě pořád pospolu. Musíš si navyknout, jít sama – pro všechny případy! Nečinit svou dokonalost a ctnost závislou na smrtelné osobě. Pomoc – ano; podmínka naprostá, že by to bez ní nešlo – ne. Kroužit spolu kol J.[ežiše] a osvědčovat mu: „Souhlasíš-li, přeješ-li si, abychom si pomáhaly, ano; nepřeješ-li si, bylo-li by dokonce závadou, ne.“ Rozjímání o užívání věcí stvořených.⁹⁶⁵

Vstupuješ do jiného prostředí, setkáš se s leckým – pozor na srdce! U Tebe zvlášť nebezpečné seznámit se se zbožným. Onehdy jedna neobyčejně nadějná, na cestě k výšinám daleko před Tebou, daleko nad vámi oběma, Tebou i Tvou sestrou, jemu daleko bližší – jaké naděje jsem v ní skládal! Co pro něho vykoná! A tu se seznámí s neobyčejně zbožným, prý ideálním jinochem – Nemám důvodu nevěřit, jistě mluví pravdu, psala mi totéž, co Ty o sestře: „Chceme si pomáhat blíž k němu,

⁹⁶¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

⁹⁶² Srov. Řím. 8, 28.

⁹⁶³ Do liturgické reformy Druhého vatikánského koncilu se slavil tento svátek dne 27. června.

⁹⁶⁴ Tj. část za celek, část zastupuje celek.

⁹⁶⁵ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 160-173. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

já mu chci svítit, a on mně – jeho vlastnosti přímo volají po napodobení, a on si toho ve své skromnosti není vědom.“ Jaký rozdíl mezi vámi dvěma a jí? Ten, že u ní toho „pomáhání“ obsahuje v sobě jistou věc: bude mu zároveň patřit, jemu, mne člověku, on bude králem jejího srdce, a ona bude rozdělena – pozná to až potom! Jiná zase, fantazírovala o založení křesťanské rodiny, kterých prý tak málo a zapotřebí jako soli atd. Jenže každá přišla na ty ideální pohnutky, až když se zamilovala, ne předtím – a slovo Pavlovo „jest rozdělena“⁹⁶⁶ nahlédla a uznala až potom. Jiný doklad – jinoch, jenž chtěl do bohosloví. „Nebýt jí, byl by dnes jesuitou.“ Psal si na svatební oznámení: „Manželství, veliké tajemství v Kristu a církvi.“⁹⁶⁷ Dnes: „Tohle manžel[ství], to je kříž!“ Večery tráví mimo dům, s kamarády, ne u ní a s ní. Atd. Věz, že je snažší požáru se vyhnout než vzniklý uhasit – snažší na srdce nepustit než ho chtít ze srdce vyhodit, nezamil[ovat] se, než ze zamilování se vyhojit. Bude-li se Ti kdo drát do srdce, pros ihned M[ari]i za pomoc, a nevyhledávej, vyhýbej se – sic se zamiluješ, a bude konec. Kolik jich blouznilo, jakého prý ideálního našly, a za rok mi řekly, že z „ideálnosti“ zbyly iluze a trosky. Utíkej, Káčo, utíkej, honí tě kocour divokej.⁹⁶⁸ I kdyby to stálo trochu slziček!

Patřit jedině božskému sn[oubenci], nikoli tvorů, patřit docela b[ožskému] sn[oubenci], ne napolo a svému sn[oubenci], ne říci: „Musíš přimhouřit oko, musíš mi někdy dovolit radost (jakou radost! tančírnou apod.).“ To znamená: „Nezlob se, ale což kdyby to všechno (tvůj zaslíbený věčný odměny, ty sám, tvá láska a vznešenost) byla pouhá iluze a klam – aspoň něco chci a musím užít, abych snad nepřišla docela zkrátka, kdybych ti na 100 % uvěřila a pak byla zklamána –“ Kde naše živá víra? Jak slabá! Jak polovičatá! „Věřím sice, ale – Ale což kdyby to nebylo docela pravda? Proto – Milovaná sestřičko, JH [Ježíšova Helenko], daleko buď od Tebe i ode mne takové smýšlení! „Božský sn[oubenče], věřím, na 100 % věřím; jedině tvá, docela tvá, navždy tvá, ne na výpověď, až se mi naskytne „lepší partie“ – Uslyšíš někdy vášnivá slova lásky? Co ho k tobě bude táhnout? Tvá tvář? Není sličná, je to tedy chvilkové víření smyslů! Duše? Ať je krásná nebo ne, zradou na J. [ežiši] by rázem o krásu přišla! JH [Ježíšova Helenko], JS [Ježíšova snoubenko], víš, co to znamená? J. [ežiš] – a – já, hříšná H. [elenka], nedokonalá a tak málo (ctností) krásná S. [noubenka], tak málo svatá a dokonalá S. [noubenka], a přece J. [ežíšova] – pouhý pohled na tyto monogramy by mne měl rozechvít svatou radostí a blahem – tak, jako Tvou sestru, když Tě na velký červnový svátek uzřela u stolu Páně – první a jediná její myšlenka byla: J. [ežiš] – nikoli H. [elenka]! Svět nepochopí, neporozumí – bl. [ázen] pro K. [rista], H. [elenka] bl. [ázen] pro K. [rista], nebo: K. [onrád],

⁹⁶⁶ Srov. 1 Kor. 7, 32-34.

⁹⁶⁷ Srov. Ef. 5, 31-32.

⁹⁶⁸ Srov. lidový popěvek: „Utíkej Káčo, utíkej, utíkej, honí tě kocour divokej, divokej, honí tě kocour divokej. Káča utíká co může, co může, kocour ji chytit nemůže, nemůže, kocour ji chytit nemůže.“ Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=BvCb2ixwzWE>.

H.[elenka] bl.[ázní] pro K.[rista]⁹⁶⁹

Sestř.[ičko] drahá, milá, ch-ko [chudobko] drahá, ve svátek P.[anny] M.[arie] ustav.[ičné] pomoci,⁹⁷⁰ po Tvém přijím.[ání], měla jsi v srdci K.[rista], byla jsi chrámem J.[ežíše] K.[rista] z lásky!, po zasvěcení, kdy ses znova docela odevzdala J.[ežíši], jistě J.[ežíši], navždy J.[ežíši], tedy chrám J.[ežíše] a sn.[oubenky] J.[ežíšovy], panenská sn.[oubenka] J.[ežíšova], která mi řekla, že nikdy se jí nedotkl, nikdy nepolíbil, ch.[udobka] zapomněla tu chvíli na Tvé křehkosti, slabosti, hříchy atd., viděla Tě v náruči J.[ežíše], se snub.[ním] prstenem, s liliov.[ým] věneč.[kem] na hlavě, se srdcem hořícím čistou láskou k J.[ežíši], opakuji: ch-ce [chudobce] srdce rozechvělo radostí a úctou, když si uvědomila panen.[ské] sr.[dce], pan.[enský] narcis“ Jak jinak by mohla pokleknout, sklonit se hluboce! (p. p. = poslední pošta – nebo p.[oslední] pan.[enství]). Snad dětinské, že se k tomu vracím, ale byl bych Ti vděčen, kdybys mi upřímně odpověděla: 1. Vyprchala vzpomínka, či živá? 2. Jaké myšlenky vzbuzuje? Samolibé, nepřístojné, pokorné, čisté, svaté? 3. Odvádí od sn.[oubence] či vede k němu? Vzlétám do náruči S.[noubence], či padám do nár.[uči] tvora? 4. Utvrzuje mne ve sv.[atých] slibech (zasvěc.[ení]), či lhostejna? 5. Myslím na to často? (Příliš často chyba!) Kdy? 6. Snažím se žít tak, abych mohla večer vždy podat? Jsem si vědoma, co to znamenalo? – Nemohu v každém dopisu Tobě napsat: „letí tu překotně nám čas (čas = čisté)“, ale Ty bys mohla, zůstáváš-li čistou JS [Ježíšovou snoubenkou], napsat: „podávám ti k potěšení (povzbuzení, své nepatrné prosby často vysílané k nebi“ a podobně (posílám ti svůj nejupřímnější pozdrav (častý p.[ozdrav]) k povzbuzení...) Ale dražší ti buď JS [Ježíšova snoubenka] než HK [Helenka Konrádova]!

Předpokládám, že to vše vede jen a jen k J.[ežíši] Kdybych viděl, že Tebe nebo mne připravuje o klid v Bohu, o soustředěnost a vzlet, kalí lásku k J.[ežíši], sráží k zemi, táhne k tvor, sám bych okamžitě vlastnoručně roztrhl SR [sponu růžencovou]; tato SR [spona růžencová] není k tomu, aby odvedla od jiného (sn.[oubence]) a přivedla ke mně, nýbrž k J.[ežíši] Kdybych viděl, že myslíš častěji na tvora, výhradně na tvora, že tvor vrhá stín na Tvou lásku k J.[ežíši], staví se mezi Tebe a J.[ežíše], sám bych rozlomil okamžitě SR. [sponu růžencovou] V očištění budeme oba s trpkostí vzpomínat na mnohou bytost, s níž se naše pouť zkřížila: bylat' nám podnětem k netrpělivosti, pánovitosti, marnivosti atd. JH [Ježíšova Helenko], ať nemusíme trpět zlořečit chvíli, která spojila nás! Když Ti ch-ka [chudobka] l.[íbá] n.[arcis], nehledět při tom na ni, nýb.[rž] k J.[ežíši]! Nespočinout zrakem na ní, nýb.[rž]...! Když jdeš spolu s ní, nehledět na sebe, jedna na druhou, nýb.[rž] k J.[ežíši]! Když SR [spona růžencová], nevinout se jedna ke druhé, nýb.[rž] obě na Srdce J.[ežíšovo]! Když jste sami, neobjímat jedna druhou, ale spočívat obě v objetí J.[ežíše]!

⁹⁶⁹ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁷⁰ Do liturgické reformy Druhého vatikánského koncilu se slavil tento svátek dne 27. června.

Nepěstovat „nábožnou erotiku“, ale rozněcovat jedna v druhé lásku k sn.[oubenci]! Může být HK [Helenka Konrádova], ale jen v předpokladu, že HJK [Helenka Ježíšova Konrádova], že obě J-vy [Ježíšovy], k J-vi [Ježíšovi], v J-vi [Ježíšovi], pro J.[ežíše], kvůli J.[ežíši], spolu s J.[ežíšem]! „Kde dva nebo tři...“⁹⁷¹

Hledím-li na své ruce, vzpomenu si vždy: „Ráno v nich spočívalo Sanctissimum (SS), euchar. [istický] J.[ežíš], syn M.[ariin]“ Moje milovaná, bude-li Ti někdy práce pro „maličké J-vy [Ježíšovy]“ odporná, nerada budeš brát do rukou to neb ono, vzpomeň na 18/6, vzpomeň: „Byla ovinuta SR [sponou růžencovou] a l.[ilii]“ Proč l.[ilii]? Z dvou důvodů: a) protože SR [spona růžencová] a pomocná (pomáhá) jí, 2. [druhá] ch.[udobka], k J.[ežíši], tedy z vděčnosti, b) protože pracuje pro J.[ežíše], slouží mu v maličkých, tedy z úcty. Nepodceňuj! Nebylo to jako v plese nebo taneč.[ní] hodině! (formalita, komedie atd.). SJ [snoubenka Ježíšova], HJ [Helenka Ježíšova], snad i K.[onrádova] Ti mnohdy pomůže, abys královsky rozjímala své důstojenství, své povolání, své práce; ovšem MBPK [my blázni pro Krista]⁹⁷² – ona, 2. [druhá] ch.[udobka] l.[ilie], ne císařovně, ale služebné dívce, nekorunované hlavě, které knížata, ale služ.[ebné] dívce, kterou každý mine lhostejně, a která by u každého vzbudila pohrdavý úsměch, kdyby žádala. Nehleď na to očima světa, ale očima víry: MBPK. [my blázni pro Krista]⁹⁷³

V Š.[umperku] jsi mi sestavila stupnici takto: JS [Ježíšova snoubenka], HK [Helenka Konrádova], MD [mariánské dítě], SR [spona růžencová], JH [Ježíšova Helenka], MBPK [my blázni pro Krista],⁹⁷⁴ PS (sn.[oubenka] postem)...

Možná, že dnes soudíš jinak. Sděl, zda nezměno, či zda něco přehozeno!

Když píšeš, sděl přece něco víc o Tvém vnitřním životě; ne pokušení nebo hříchy, ale o J. [ežíši], o Euch.[aristii], o lásce k J.[ežíši], o SR [sponě růžencové], o JS [Ježíšově snoubence] atd. Jistě Ti při zpyt.[ování] svědomí přijde nejedna myšlenka – proč nesdělit? Jenom ne hříchy! Např. svatá vnuknutí, předsevzetí, nebo z čeho radost, povzbuzení – ale také výtku, např. jestliže Ti někdy některá z věcí přestala být vzpruhou, Tebe srážela, od J.[ežíše] vzdalovala. Pak bych od toho upustil! Mluvilas jenom o ideálním přátelství s ch.[udobkou] Ale jestliže s ní celou dobu nepromluvíš, k dobrému nepovzbudíš (aspoň příkladem – referováním o sobě, o své lásce k J. [ežíši]); pak nemajíc materiálu vychladne a vyprchá. Bohumila⁹⁷⁵ a kříž.[ová] cesta – pročítáš? Modlíš se? Hledíš na obrázky trpícího? Posilují?

⁹⁷¹ Srov. Mt. 18, 20.

⁹⁷² Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁷³ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁷⁴ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁷⁵ FRANTIŠEK SALESKÝ. *Svatého Františka Saléského biskupa ženevského Bohumila čili Navedení k zbožnému životu*. 3. rozmn. vyd. Praha: B. Stýblo, [1892]. 554 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=565>

Mohla bys mi slíbit: až mi přijdeš v nebi naproti (já pro svůj těžký úřad budu déle v oč.[istci] než Ty!), že první, co učiníš: „Podávám ti... teď jako sn.[oubenka], neodvolatelně patřící J.[ežíši]“ Jaké shledání a opětování svátku 18/6! Věř, že jsem přesvědčen o Tvé pevné vůli, zůstat věrná sn.[oubenci], ale přesto se bojím, aby Tě neovládla vášeň – mám větší zkušenost než Ty a znám pád mnohé dívky, ideální jako Ty! Dokonce takové, o které jsem se nejméně nadál! Pán Ti sice leccos dal, co Ti je ochranou: nedostatek bohatství, sličnosti, půvabu (za to být vděčná!), ale přesto nejsi bezpečná. Znal jsem dívku hrbatou, zbožnou, exercitantku – nikdo by nevěřil, že s ní kdo naváže – navázal! Což jsem jí mohl říci: „Tys hrbatá?“ Mluvil jsem všeobecně, důrazně, nadarmo; „on mě má rád“ – totiž: náhodou neměl jinou, byli spolu v závodě, měl ji „při ruce“ – věřila darebákovi na slovo – jednou ji konečně pozval do svého bytu, ona naivní myslela, že ji chce představit svým domácím a uvést do své rodiny, a zatím – domysli se, k čemu došlo! K tomu mu byla dobrá! K tomu směřovala sladká slova! Pak ji nechal, samozřejmě – ona ho zapřísahala, aby ji nedělal nešťastnou – ovšemže marně. Neměla tolik autokritiky a sebepoznání a znalosti lidí, aby si řekla: „Zmrzačenou si pan úředník nevezme.“ Ty ovšem nejsi po té stránce na tom tak zle, ale máš-li ráda J.[ežíše], zůstaň věrná! Snad Ti nemusím říkat: Kdyby Tvá sestra hledala rozkoš, mohla navázat ve svých mladých letech, ne jako stará babka – mohla by i teď pátrat po vlnách, snad by někoho našla. Drahá, milovaná, zůstaňte věrny J.[ežíši], svým ideálům, Králi svých srdcí! Věř, že každé slovo věrnosti a lásky k J.[ežíši] bych Ti podal narcis, ne pouze jednou, a každé slovo lásky k J.[ežíši] utužuje SR [spona růžencová]; ne slovo lásky vzájemné, nýbrž lásky k J.[ežíši], k Euch.[aristii], a každá oběť, kterou přinášíš pro sv.[atě] přijímání, mne nutká zase a zase, abych Ti – Ne jako odměnu, ale protože Tě činí mně blízkou, drahou, a vede Tě do náručí J.[ežíše], v kterém si Tě vždy představuji.

Kdybys viděla a cítila a zakoušela, že se někdo staví mezi Tebe a I-sn. (byť ch.!), sděl mi; neboj se; nejsme tu, abychom si vzájemně cestu a vzlet k J.[ežíši] brzdili; 2. [druhá] exerciční pravda!⁹⁷⁶ Co mi nemůže k B.[ohu] pomáhat, je pro mne bezcenné, co mne na cestě k němu zdržuje, je pro mne škodlivé.⁹⁷⁷ Oběti nám k J.[ežíši] pomáhají! Viděl jsem v klášteřích, vidím i zde: za nic na světě by nezradili své povolání, ale o nějaké malé oběti pro J.[ežíše], pro spolubratra, pro bližního ani slyšet. Zde jsme jako vyznavači (mučed.[níci]!) J-vi [Ježíšovi], a odškodňují se pitím

⁹⁷⁶ „Proto je nutno, abychom se učinili nejetnými [t. nezaujatými] vůči všem stvořeným věcem, ve všem, co je ponecháno svobodě našeho volného rozhodnutí a není jí zapověděno, tak abychom se své strany nechtěli raději zdraví než nemoci, bohatství než chudoby, cti než necti, života dlouhého než krátkého, a důsledkem [stejně] ve všem ostatním: jediné po tom toužíce a to si volíce, co nám více napomáhá k cíli, pro který jsme stvořeni.“ IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav Štěpán, ed. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921, s. 88.

⁹⁷⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 95-109. Exerciční knihovny č. 1. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

drahých likérů v kantýně atd. Za nic na světě by se nikdo nevzdal mše sv., ani zde ani v klášt.[eře], ale jinak ho není před svatostánkem vidět celý den, požehnání nepřevezme nikdy – je to pravá úcta euchar.[istická]? Není ta denní mše sv. pouze ze zvyku? Hubuje, má-li zaopatřovat – má-li nést J.[ežíše] na prsou! JH [Ježíšova Helenka], JS [Ježíšova snoubenka], být důsledná! Nevyhýbat se malým obětím, když jsem přinesla velké – a pryč s každým tvorem, kt.[erý] mne odvádí od Tvůrce! Chránit se zvlažnění! Propadla mu ona 28letá nahoře, a teď je jí k smíchu a ke kratochvíli, co jí bývalo svatým. Rozumí se, že narcis ode mne nikdy nedostala; tolik důvěry, skoro slepé důvěry, jak Tobě jsem nikdy jiné nedal.

V dopise pravíš, že si nechceš doma stěžovat. Dobře činíš; z Košíř jsem dostal dopis, kde maminka⁹⁷⁸ píše podobně – že nechce jiným dělat těžkou hlavu, i když jí je do pláče. Raději si postěžuj sestře – rozumí si s Tebou a chápe. Já sám od Tebe nežádám, abys mi psala, jsi-li prací zmořena, nechci, aby ses okrádala o oddech a klid. Ale doznej, že i o Tobě platí: „Sejde s očí –“ V Praze o dnech dovolené jsi nebyla přetížena prací, tam by sis byla snadno našla 15 minut k malému a milému listu o svém drahém sn.[oubenci]! Já se proto nezlobím – to jinak s lidským srdcem nejde a nepřijde!

Co se Tvých obětí týče: nezbyvá než z nouze dělat ctnost. Přijímat je z rukou B.[ožích] odevzdaně, a obětovat je za někoho: buď každý den někomu věnuji (neděle... pond.[ělí]... út.[erý]...), např. za obrácení hříšníků; za ty, kteří trpí víc než já; za dívky, zavlčené, prodané; za děti bez křesť.[anské] výchovy; atd. A nezapomeň na ch.[udobku]! Aspoň některý den jí věnovat! Anebo neurčovat předem, nýbrž každý den večer: „Toto všecko ti obětuji za...“ Anebo ráno: „Dnešní oběti patří...“ Nemysli, že ch.[udobka] nepotřebuje!

Pak věz: my trpíme každý za sebe. Matka? Otec? Když odvedli za Hitlera otce do koncentráku, matce vzali měsíční příjem nebo majetek, děti jednak hlad, jednak bez pevné otcovské ruky v době, kdy jí bylo nejvíce třeba, jak bylo matce? Jak otci? Nebylo to k zoufání? Znal jsem jednu, která chtěla původně jako Ty – přišel jí do cesty – a pak: 1.) jí nevěrný, ale o děti se staral a pevně vychovával; 2.) bez rozloučení z úřadu do koncentráku; 3.) po letech dostává ona zprávu, že propuštěn, čeká ho, cestou zemřel, prý na zánět plic. Mladá vdova! Co matky, otcové, kteří vynaložili všecku práci a jmění, aby děti dosáhly postavení, a teď, za Hitlera, místo inženýrem se stal dělníkem, honěn do pracovních táborů, a pro jediné slovo mnohdy oběšen nebo umučen! Toho jsme ušetřeni my, J-vi [Ježíšovi]; naše bolesti nejsou daleko tak hrozné jako oněch otců a matek a manželů! Děkujme, děkujme, a vytrvejme! Mohli jiní, mohly jiné (dívčiny, děti!), pročpak ty ne, Augustine?

⁹⁷⁸ Anna Koutecká, rozená Plaňavy.

Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec

dne 16. až 21. dubna 1953⁹⁷⁹

[...] ale jsi „SJ“ [snoubenka Ježíšova]; nemáš kariéru, nemáš skvělé postavení, ale máš J. [ežíše] a M.[arii] a jejich lásku; neznamenaš nic v očích lidí a světa, jsi „jenom“ ošetřovatelka – u přirovnání k jiným žebračka, služka – ale při tom všem jsi „SJ“ [snoubenka Ježíšova], tedy „královnička“, jak řekla křesťanská otrokyně své pohanské paní – ta se jí chlubila, že jest královnou. „Já jsem též dcerou královskou – nebeského Krále!“

Vryla se mi v paměť chvíle, kdy ses dívala v Šump.[erku] v pokoji na panenský narcis, vryla se více, než když jsme pozorovali démantovou sponu. Královnička, „SJ“ [snoubenka Ježíšova]... Vzpomínej! Svatý kříž, trojnásobný, při tom nutno se sklonit, hluboko sklonit, až v prach, z ohledu na toho, kdo na něm pněl a komu to patří; jest jeho! Na to nesmíme nikdy zapomínat, čteme to v žalmu 118: „Tuus sum ego“, ⁹⁸⁰ nebo ve svátek 21/1; ⁹⁸¹ a pak přišlo vyvrcholení – ct. Tomáš Kemp. [enský] píše: „Nehleď na to, kdo to praví, ale na to, co se praví.“ ⁹⁸² Někdy ovšem nutno hledět na obojí: kdo to činí a co činí; u Krista Pána musíme dbát i toho (a velmi dbát), kdo tak mluví, jedná atd., ovšem i co praví a co koná.

Milá a drahá setřičko, JH [Ježíšova Helenko]! Nelichotíme si – otevřeně Ti pravím: Stárneš, a tím ubývá krásy, svěžesti, půvabu atd. Stárnoucí dívka dá málo kdo růži – ale lilii jí Neposkvrněná Panna podává vždy, dokud zůstane čistá. Já jsem ti dal na věčnou památku jiný květ, a kdyby bylo možno, dal bych Ti jej znova a znova – „listy panenského narcisu Tobě“ – ale musila bys mne sama požádat, podat, abych poznal, žes zůstala, číms tehdy byla: věřící, čistou JS [Ježíšovou snoubenkou]

⁹⁷⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

⁹⁸⁰ Srov. Ž. 118, 94.

⁹⁸¹ „21. Anežka (l. ovečka), dívka 13letá, mučednice za sv. čistotu. „Odstup ode mne, pastviště smrti, semeniště hříchu, močále ohavnosti: jiný milovník tě předešel, vzácnějšími šperky mne ozdobil, a prstenem věrnosti si mé srdce navždy pojistil. Obraz svůj vtiskl v tvář mou, abych kromě něho nikomu srdce neotevřela. Nemohu opustit toho, jehož urozenost jest větší, jehož tvář krásnější, jehož láska čistší a vroucnější. Já miluji snoubence, jehož matka pannou jest, jehož otec ženy nepoznal, jemuž slouží andělé, jehož kráse se diví slunce i měsíc, jehož dech mrtvé oživuje, jehož dotek nemocné uzdravuje. Jeho když miluji, svatá jsem, k němu když se přivinu, čistá jsem, jemu když se zasnoubím, pannou jsem... Ať zahyne tělo, jež může být milováno očima, jimiž milována býti nechci.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 628-629. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 442-443.

⁹⁸² „Neptej se mnoho, kdo to ono praví; raději dávej pozor na to, co se praví.“ (1, 5, 1) TOMÁŠ KEMPENSKÝ. *Tomáše Kempenského Čtvero knih o následování Krista: [zlatá knížka]*. 4. pooprav. vyd. Praha: [s.n.], 1930, s. 22. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=193>

a JH [Ježíšovou Helenkou] – Co se týče Dr.[uhé] Ch.[udobky], o níž Ti musím i nyní psát, věř mi, že nemáš ani tušení, s jakou pokorou a hlubokou úctou a uctivostí (když jsme byli pohromadě) brala do rukou oba kříže a (n.[arcis]) políbila je – já si toho dobře všiml; já ovšem jsem muž, pohnutí ode mne daleko, ale kdybys Ty byla postřehla, sotva by ses byla ubránila dojetí při pohledu na tu hlubokou úctu, ona věděla, chápala!

Další, co bych Ti drahá JH [Ježíšova Helenko], milá sestřičko, řekl, je toto: nadpřirozené pojmání! Stále jsem to vštěpoval při exerc.[icích] v paměť. Tak málo nadpřirozeného, i v našich řadách! Vzpomeň na odpadající kněze! Vždyť jsme to po r. 1918 viděli. Laikové si dávali otázku: „Co dělat, abychom zachránili situaci katol.[ické] církve v ČSR? Žádná oběť nám nebude těžká, jde-li o záchranu království Kristova a svatého kříže!“ Odpadlí kněží? „Co dělat, abychom se mohli oženit? Žádná oběť nám nebude těžká.“ Jak hleděl náš generalissimus na ty a na ony! Kdyby bylo v mé moci, bylo by toto jediné (nejdražší, co bych Ti dal a dát mohl), co bych učinil: pronikl Tvou duší skrz na skrz, naplnil Tvé srdce až po okraj nadpřirozeným přijímáním. „Quid hoc ad aeternitatem?“ Tu otázku si dávat vždy a všude, podle ní jednat! Abychom se v nebi sešli! Já už tu nebudu dlouho, ale o Tebe mám obavu – snad Tě čeká dlouhá dráha životní,⁹⁸³ snad budeš mít daleko ke svatostánku – zůstaň vždy věrna M.[arii]! A ovšem i Euchar.[istii], pokud Ti tam umožní! Být vždy věrná J.[ežíši], M.[arii], svým ideálům, sv.[até] víře, abychom se sešli před trůnem Matky Ustav.[ičné] Pomoci a tam mohli opakovat ještě vroucněji a čistěji, co už zde na zemi nás vede k utvrzení v dobrém. A Dr.[uhá] Ch.[udobka] spolu s námi – říkal jsem Ti snad, že naše přátelství má mít cíl jediný: vzájemné posvěcování – nejen povzbuzování! – posvěcovat se vzájemně slovem, příkladem, projevy – aby všechno, co spolu mluvíte, konáte, projevujete, mělo cíl jediný: „Blíž k J. [ežíši], k M.[arii]“ Blíže k J.[ežíši]... jako Salome, o níž praví brevír (f.[eria] IV po 2. ned.[ěli] postní): „Nebyla žádostiva peněz, ale milosti.“⁹⁸⁴ To má být cílem našeho přátelství: pomáhat si k J. [ežíši], blízkost k J.[ežíši], být žádostivý milosti, ne peněz, ne rozkoší, sdílet se vzájemně, dávat a přijímat ne tělesné rozkoše, ale statky duchovní – abyste mohly žehnat a ne zlořečit chvíli, kdy se vaše životní dráhy skřížily. Najdi si v brevíři Commune non Pontificis, lectiones I. Nocturni: „Justus autem si morte praecipuus...“ Tam slova: „My (nevěrci) nesmyslní (bláhoví, nerozumní), pokládali jsme jejich život za bláznovství.“⁹⁸⁵ Další slova, kt.[erá] v brevíři nejsou: „Jak jsme se

⁹⁸³ V době psaní dopisu měla Helena Koutecká 24 let a před sebou ještě 64 let. Zemřela 7. září 2015.

⁹⁸⁴ „Non pecuniae est avida, sed gratiae.“ *Breviarium Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum Pii Papae X auctoritate reformatum: Editio juxta typicam amplificata: Pars verna.* Romae, Tornaci, Parisiis: Typis Societatis S. Joannis Evangelistae Desclée & Socii, 1942. 942, 307 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=221>

⁹⁸⁵ „Populi autem videntes, et non intelligentes, nec ponentes in praecordiis talia... Videbunt, et contemnent eum.“ Srov. Mdr 4, 14.18. (Líbilat' se Bohu duše jeho; proto rychle jej vyvedl z prostředka nepravostí. Lidé pak vidoucí to, avšak nerozumějící tomu, kteří nechtěli mysliti na to. Vidí ho a mají pro něho pohrdání, ale jim Pán se posmívá.) *Breviarium Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum Pii Papae X auctoritate reformatum: Editio juxta typicam amplificata:*

zmýlili! Zbloudili jsme tedy!“⁹⁸⁶ My bl.[ázni] pro Krista!⁹⁸⁷ Radujme se z toho!

Až budeš mít kdy, projdi tento dopis a odpověz mi; můžeš každý den několik řádků, až budou 4 strany plné! Rád bych totiž věděl, zda Tvé vzpomínky jsou tak živé jak moje, zda nevyprchaly, zda stále stejně. Nezáleží ovšem na vzpomínkách, záleží na věci – a Ty mi možná dáš tuto odpověď: „Proč stále připomínáš, stále se vracíš? Jsou důležitější věci!“ Máš pravdu, odpověz upřímně, a pověz, jak se Ti daří v duch.[ovním] životě, co úcta M.[ariánská], co Euchar.[istie], a vůbec několik pěkných slov – i to jest povzbuzením, když vidím, jak jiný horlivě slouží Pánu, jak ho miluje, jak mu je oddán. Nemysli, že „pomáhat si k nebi“ znamená „napomínat a poučovat jeden druhého“; pomáháme si každým krásným slovem – to není vychloubavost a sebechvála, jako jí není, když já Ti sděluji, jak si hluboce vážím mše sv., Euch.[aristie] atd., s jakou úctou, vroucností, pokorou, láskou беру do rukou Euch.[aristii] – Jinde by to byla vychloubavost, vzhledem k Tobě nikoli. Lidé si toho sice všimnou, jak zbožně Kb. [Kubeš] slouží mši sv., (mně to řekl student, kt.[erý] mne poprvé spatřil u oltáře), ale pro lidi to nekonám. Jedna akademička (chodila na mé ex.[ercicie] na Velehr.[adě]) mi zase sdělila, že byla rok předtím na ex.[erciciích] v N., a když tam kněz po skončeném díkyčinění po mši sv. sestupoval se schodů, ona ho potkala, že by byla málem poklekla – tak se v jeho tváři zračilo vědomí: „Mám v srdci K.[rista], jsem živý stánek JK [Ježíše Krista].“ Já si řekl: „Kéž bych i já – vždycky –“

Tři roky uplynuly od 14/4 [19]50.⁹⁸⁸ Tři roky nemohu pracovat pro K.[rista] – Co hořkosti v tom slově, pochopí jen duše kněžská – a doufám, že i srdce Tvoje. Tři roky – co jsem mohl pro K.[rista], pro duše vykonat! Dvanáct knih připravených k tisku vzalo za své, další bych byl napsal, pak ex.[ercicie], misie, zpo.[vídání]... Rád jsem konal též měsíční obnovy v Brně; tam jsem nemluvil o počasí, neslyšel klevety, tam jsme všichni mluvili jen o K.[ristu] a M.[arii], jako my spolu. Zamilovaní si stále opakují, že se mají rádi, my jsme si osvědčovali, že všichni spolu milujeme J.[ežíše] a M.[arii], ti dva byli předmětem našich rozhovorů, myšlen.[ek], tužeb... „Přivíň nás k sobě“ – Pracovat pro K.[rista] – Pán odmítl, nereptám, jsem si vědom mnoha hříchů, pro kt.[eré] J.[ežíš] odmítl a M.[aria] nevyslyšela, ale je to tak hořké, tak hrozně hořké a trpké, nesmět pracovat pro toho, kt.[erého] miluji, pro kt.[erého] bych nacedil krve, pro kt.[erého] jsem obětoval vše, postavení ve světě a kariéru (primus! U profesorů v lásce, strýc Petr N.[essý]⁹⁸⁹ by mi byl

Pars hiemalis. Romae, Tornaci, Parisiis: Typis Societatis S. Joannis Evangelistae Desclée & Socii, 1942. 942, 307 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=220>

⁹⁸⁶ „Ergo erravimus a via veritatis.“ Srov. Mdr. 5, 6.

⁹⁸⁷ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁸⁸ Tj. od Akce K.

⁹⁸⁹ JUDr. Petr Celestýn Nessý se narodil 19. května 1865 v Bechyni. Byl nejmladším bratrem Kubešovy matky. Vystudoval práva a stal se advokátem. Oženil se s Ludmilou, dcerou vrchního ředitele Zemské banky království Českého Karla Mattuše (1836–1919). Prostřednictvím tohoto sňatku se dostal do příbuzenství i s politikem Františkem Ladislavem Riegre (1818–1903). Sedm let po promoci si otevřel roku 1898 vlastní advokátní kancelář. Zabýval se také živnostenskými otázkami a problémem dělnických bytů. Od roku 1920 byl členem

opatřil skvělé místo, kdybych byl studoval práva); nechal jsem kněžství ve světě; v klášt.[eře] jsem si odpíral procházky, výlety, kratochvíle, potěšení všeho druhu, bděl jsem do noci, seděl jen u stolu a u psacího stroje, pro Krista pracoval, se namáhal, bděl, Krista hlásal, kázal, učil... učil milovat a znát Krista a Marii, při tom s celým kroužkem prosil neúnavně Marii za pomoc a požehnání pro své práce a knihy⁹⁹⁰ – a vše zmařeno, práce dlouhých let, a já odsouzen k nečinnosti. Ty to chápeš, jiný to nechápe – a neví.

Ve všech koncentrač.[ních] klášterech jde všechna korespondence rukama vedoucích, buď zmocněnce⁹⁹¹ nebo SNB [Sboru národní bezpečnosti]. Proto tolik dopisů nebylo odesláno, např. Tobě, všechno čteno, co šlo, i co přišlo. Proto jsem nemohl psát, jak bych chtěl. Jedině zde,⁹⁹² dokud tu nebude ustanoven zmocněnec, jdou listy rukama duchovního vedoucího. Ovšem, opatrnosti nezbyvá – nemůžeš vědět, komu by se mohl Tvůj list dostat do rukou, proto piš opatrně jako doposud! Jen o J.[ežiši], M.[arii], tvém duch.[ovním] životě můžeš otevřeně. A též otevřeně sděl, chceš-li, abych už o M.[arii] Ustav.[ičné] Pomoci přestal. Bylo by ovšem ode mne dětinské, kdybych myslil, že tím, cos tam zažila, jsi navždy pro J.[ežiše] zachráněna; vytrvání záleží na milosti B.[oží] a na Tobě! Takové věci jsou jen pomůckou! Pomáhají k cíli! Vzpomínka na ně má být vzpruhou k vytrv.[alosti], k věrnosti svým ideálům, k vzneš.[enému] pojetí povolání a vyvolení, k vzneš.[enému] pojetí vlastního důstojenství atd. Ale věř mi: Když uvážím, co prachu a špíny, nečistoty a bláta vůkol nás, snad i vůkol Tebe, a když si vždy a vždy vzpomenu na panenské narcisy a lilie, jsem rozechvěn blahem a radostí. Nehledím na rozdíl věku, postavení, zde neplatí „otec a dcera“, třeba duchovní, zde neplatí „strýc a neteř, děd a vnučka“ atd., ani „sestřenka a brat.[ranec]“, nýbrž jen „JS“ [Ježíšova snoubenka] – králov.[nička]

Onehdy jsem uvažoval: „Ruce posvěcené denním dotekem Euch.[aristie], rty barvené denně Nejdř.[ažší] Krví K.[ristovou]“ – Nesmím poskvřnit ani ruce ani rty, ruce žehnají a posvěcují, rty posvěcují též – slovem spásy atd.; mají posvěcovat! Ubohý by byl a je kněz, kt.[erý] znesvěcuje rty nadávkami, nesluš.[nými] řečmi atd. Kdyby místo Tebe byla v Š.[umperku] světačka a já s ní vedl

Národohospodářské společnosti a členem ústředního výboru Národní jednoty pošumavské. Roku 1931 založil v Praze Klub rodáků a přátel Bechyně. Psal do různých odborných časopisů, také pod pseudonymem P. C. Nessý. Zemřel 19. prosince 1943 v Praze. Langhans [online] <http://www.langhans.cz/cz/archiv/online-archiv/name/n/nesy/1014/> Badatelna.eu [online] <http://www.badatelna.eu/fond/5104/uvod/> Na této webové stránce je chybně uvedeno jeho příjmení jako Nesý.

⁹⁹⁰ „*I tato exerciční knihovna jest dílem apoštolských dívenek; s nadlidskými oběťmi umožnily jak vydání tak všechno požehnání, které tyto knihy s milostí Boží přinesly. Vděk klidily samozřejmě malý – odměnou jim bude jednou Pán, pro kterého pracovaly a obětovaly.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 113. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁹⁹¹ Centralizační klášter Bohosudov, zmocněnec Jan Vavroušek; Centralizační klášter Osek, zmocněnec Karel Böhm; Centralizační klášter Králíky, zmocněnec František Staněk.

⁹⁹² V Charitním domově pro staré řeholníky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 25. února 1953 do 9. května 1956.

hovory svěťácké, nedůstojné atd., domysli se sama, byl bych znesvětil sebe, svůj stav, své rty, své oči, ba i sluch posloucháním řečí nedůstojných. Jak blaze mi vždy bylo, když jsem mohl v kroužku mluvit o J.[ežiši], o M.[arii], a slyšet jen svaté hovory!

Drahá milov.[aná] sestř.[ičko], blíží se pomalu svátek Srdce P.[áně], který Ti přinášívá oběti. Kdybys mi napsala, že aspoň někdy Ti vlévá sílu a ochranu před zlým vzpomínka na M.[arii] Ust.[avičné] Pomoci, a že ta spona růžencová je vždy pevnější, že Tě drží, měl bych radost; jenom psát podle pravdy, ne chtít zalichotit! Psalas mi o pohoršení – snad Tě čeká ještě větší: nejen spolužačka, ale daleko mladší než Ty bude Tvým šéfem, pánovitě poroučet... poznáš, jak je to hořké. Nuže, M.[aria] Ust.[avičné] Pomoci není k tomu, abychom se v době odpočinku oddávali snění a blahým pocitům, nýb.[rž] v těžké chvíli čerpali sílu. „Kdo je víc, králov.[nička] nebo pánovitá nadřízená?“ Svět nechápe... „Abscondisti ea sapientibus (hujus saeculi!) et revelasti ea parvulis.“⁹⁹³ My bl.[ázni] pro K.[rista]⁹⁹⁴ „Kdo je víc? JS [Ježíšova snoubenka] nebo svěťácká bohatá pánovitá dáma?“ Svatě jsi pojímala, svatě jsi přijímala, svatě pojímej a přijímej v takové těžké chvíli! Přijímala, přijala – svatě! Mnozí chodí denně k přijímání, ne k svatému př.[ijímání], protože ze zvyku, lhostejně; leda první bylo zbožné. Drahá JH [Ježíšova Helenko], JS [Ježíšova snoubenko], od Tebe čekám něco jiného! Ne pouze po prvé, ale i po 50., po 150., kdyby Pán Bůh dal, svatě pojímat, svatě přijímat, jako v onen Tvůj drahý den Ust.[avičné] Pomoci. „Vím, co to znamená –“ Taktéž růženec – růžencová spona – nebyla a není ke hraní a žertování, měla a má hluboký význam. Věřící líbají růženec – čiňme to ne ze zvyku, ne pro formalitu! „Spona růžencová... pomáhá mi (má pomáhat!) blíže k M.[arii], k J.[ežiši], k nebi... k tomu je, ne pro parádu, pro hraní!“ Postřehl jsem, když jsi ovinula v Šump.[erku] ruku lurdským růžencem, kt.[erý] jsem Ti daroval, že jsi i tuto růž.[encovou] sponu svatě pojímala. Ale na růženci křížek! A ten Ti připomíná: „Spolu s J.[ežíšem] ukřižována světu,⁹⁹⁵ přibita na kříž svého povolání, na kříž odříkání.“ Jednou mi čistá hodná dívka v slzách řekla: „Když vidím, jak jiné užívají světa, a já v odříkání...“ Proto plakat? Že jiné jdou cestou širokou, a já úzkou, trnitou?⁹⁹⁶ Všimni si, kam – kam vede ta, kam ona! Buď vděčna každé ruce, kt.[erá] Ti pomáhá k nebi, pomáhá, aby ta cesta nebyla tak trnitá, pomáhá, bys neklesla, pomáhá, aby se Ti ve společnosti krásněji kráčelo!

Rád bych, aby sis hluboko vstípila v mysl, co psáno v Poutníku: „Lidé ti mohou vzít vše – mohou ti vzít majetek, svobodu, zdraví (honěním do práce, vlhkým žalářem atd.), sv.[até] svátosti, Euch.[aristii], mši sv., prostředky spásy, mohou ti vzít i život, ale jednu věc ti vzít nemůže nikdo a nikdy: možnost bezprostředního styku s Bohem – modlitbou – tato možnost ti zůstane, i kdybys

⁹⁹³ Srov. Mt. 11, 25; Lk. 10, 21.

⁹⁹⁴ Srov. 1 Kor. 4, 10.

⁹⁹⁵ Srov. Gal. 6, 14.

⁹⁹⁶ Srov. Mt. 7, 13-14.

byla v okovech, přikována ke zdi žaláře. Mohou ti vzít i možnost pracovat pro K.[rista]...⁹⁹⁷ Při loučení mi přál jeden mladý kapucín v Král.[íkách], abych prý ještě mohl mnoho vykonat pro Krále svého srdce... pro Královnu svého srdce. Kdyby byl věděl, jakou hořkost mi tím působí, byl by mlčel. Nevykonám už nic pro svého Krále a Královnu! „Marná touha má, marné volání mé...“⁹⁹⁸ Myslím, že to už se mnou nebude dlouho trvat – tato věc hlodá na mém zdraví.

Jedině nebe jest věrné – poznáš sama! Denně činím memento za všechny dobrodince atd., ale jmenovité memento? Jmenuji pouze JH [Ježíšovu Helenku] a ještě 2, nic víc. Kolik se jich za 40 let vystříдалo,⁹⁹⁹ a kolik jsem vyškrtl! Svěřence pro neposlušnost, jiné pro nevděčnost, jiné, protože se vybarvili jako falešní a pokrytci atd. Tebe jmenuji při mem.[ento] denně! Cítíš moc této vzpomínky při mši sv.? Či nepozorovat?

Opakuji: soudím, že tu dlouho nebudu. Nenaříkám, že jsem přišel o pěkně zařízený byt, nábytek atd. (neměl jsem!), jenom že jsem přišel o rukopisy, kterými jsem si nechtěl udělat pohodlný život na zemi, nýbrž pracovat o rozšíření království Kristova. Přivedl-li jsem Tě blíže ke K.[ristu] a k M.[arii], pak měj vždy na paměti: „Mé oči, posvěcené kolikerym pohledem i mé rty posvěc.[ené] dotekem Euch.[aristie] nesmím znesvětit; mé ruce posvěc.[ené] růž.[encovou] sponou nesmějí se dotknout hříchu; mé nohy nesmějí spěchat na místo hříchu, do prachu atd. K hříchu bych si musila vypůjčit jiné oči, jiné ruce, jiné rty, jiné nohy, jiné tělo.

Nechtěl jsem Tvou návštěvu v K.[rálíkách],¹⁰⁰⁰ tam, jakož i jinde, někdy návštěvníci odehnáni, jindy povoleno 10–20 minut před svědky, SNB [(člen) Sboru národní bezpečnosti] seděl vedle nich, i o dovolenou jsem se nechtěl dožebravat jako jiní. Na Moravci¹⁰⁰¹ jsou návšt.[ěvy] dovoleny, jediné zde – zatím bez svědků. Ovšem cesta daleká: z Prahy noční vlak do Havlíčk.[ova] Brodu, pak do Rožné, odkud asi v 1/28 autobus sem. Musila by ses zevrubně informovat na nádraží. Ale soudím, že by nebylo rozumné tak daleko kvůli krátké rozmluvě jeti až sem – stojí to velké peníze, a spraví to dopis!

⁹⁹⁷ „Modlitba? Ta se sice neozývá sama a vždy, ale přijdou chvíle, že v duši, jež o Bohu něco ví, se ozve hlas: „Sepni ruce k modlitbě...“ Když však chceme, můžeme se jí věnovat kdykoli a bez ustání. Modlitba jest tvé právo – právo, obrátit se k Tvůrci – a to bezprostředně. Poutníče, i tobě se může stát, co onomu v podobenství: můžeš upadnout mezi lotry, mohou tě o všechno obrát [srov. Lk 10, 30], co nazýváš svým, mohou tě spoutat, do žaláře uvrhnout, svobody navždy (t. j. pro krátkou dobu tvé pouti) zbavit, přístup k eucharistickému stolu ti zamezit, zpovědníka v poslední hodině ti odeprít, mohou tě mučit, oči ti vyrvat, ale dokud dýcháš, jedno ti vzít nemohou: právo a možnost, obrátit se k Tvůrci a s ním hovořit, vyžádat si u něho kdykoli audienci. A tvůj Pán, jako by nebylo tvora krom tebe, věnuje ti pozornost a slyší tvá slova, jak dlouho s ním rozmlouváš.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 133-134. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁹⁹⁸ „Dalekát’ cesta má! Marné volání!“ MÁCHA, Karel Hynek. *Máj*.

⁹⁹⁹ Tj. od roku 1913 do roku 1953.

¹⁰⁰⁰ V centralizačním klášteře Králíky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 15. února 1951 do 25. února 1953.

¹⁰⁰¹ V Charitním domově pro staré řeholníky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 25. února 1953 do 9. května 1956.

A další věc: kdyby se o tebe pokoušela duchovní pýcha, pak sáhni k sebezahození, k sebezahanbení. Vzpomínej na má slova a na příklad Dr.[uhé] Ch.[udobky]: jak uctivě líbala to nebeské posvátné znamení sv.[atého] kříže – nevzbudí ta vzpomínka někdy pocit pokoření? Ale vysvětlil jsem Ti: ne hořkost, ne litovat, nýbrž jednak se povznášet, jednak se v pokoře sklonit – před Pánem, ne před člověkem. Neodmítat, přijímat – důstojně – a pokorně! Svatý kříž, znamení sv.[atého] kříže – jím posvěcujeme předměty, aby nepatřily světu a profánnímu užívání, aby patřily a byly zasvěceny Bohu, svatý kříž, jímž znamenáme čelo, rty, srdce – vše má patřit Kristu! K.[ristu], K.[ristu], K.[ristu] – středisku naš.[eho] myšlení, tužeb atd.! Nehovořit o sobě, nýb.[rž] o K.[ristu]; neupínat mysl.[ení] na tvora, nýb.[rž] na K.[rista] „Všecko pro K.[rista]“, vše směřovalo ke K.[ristu], stalo se pro K.[rista], vykonáno pro K.[rista], a jestliže tvorů a pro tvora, pak jen s úmyslem, aby byl přiveden ke K.[ristu], utvrzen v lásce K.[rista], spojen s K.[ristem], navždy přikován ke K.[ristu] Co mne odvádí od K.[rista], kdo mne..., pryč s tím, s ním, byť mi byl sebemilejší. Po té stránce mi můžeš vždy otevřeně psát, a já se budu dle toho řídit. Jen K.[ristus], K.[ristus], K.[ristus] – „Nemůžeš nebo nechceš mne vést blíž ke K.[ristu]? Tak nevím, k čemu přátelství, dopisování, květy, pak i listy narc.[isu] se zvrhnou ve světáckou vášeň.“ (Květy... naše louka plná sedmikrás. [ek]; první dva květy, kt.[eré] jsem tu utrhl, byly určeny Tobě!)¹⁰⁰²

Už jsem Ti jednou psal: odpověz upřímně, co ze všeho Tě nejvíce povznáší nad prach země a vede ke K.[ristu], co Tě nepovznáší, co snad je nemilou brzdou; budu se podle toho řídit. Může se stát, že to, co kdysi povznášelo, nepovznese teď. A jsou věci, které jen domněle povznášejí. Světská láska – dnes je, zítra není; dnes oblažuje, zítra nechá chladným; dnes pro Tě horuje, zítra si jí odporná. Rozluky manž.[elské] jsou toho dokladem! Proto opakuj rodičům, že se vdáš, až přijde „ten pravý“, nikoli nakvap.

Láska... která je trvalá? Matčina, snoubencova (ale nápadník a milovník není snoubenec...

¹⁰⁰² „Chudobka v travě, fialka v houští – Jedna symbolem pokory, druhá skromnosti, tedy dvou sesterských ctností, a oba dva nám milí a drazí jako málokterý. [...] Ještě dříve než fialka nás vítá chudobka. Prostínek kvítek. Že není krásný? Proč mu tedy říkáme sedmikráska? V jiném jazyce je dokonce nazývána ‚tisícero krásnou‘ nebo mariánským kvítkem, a vědecký botanický název zní *Bellis perennis*, ustavičná kráska. Nepřipomíná nám poněkud svatou hostii? Bílou, nepatrnou, v svatostánku skrytou hostii, pod jejíž clonou přebývá neustále a na všech místech ten, jehož rozkoš jest býti se syny lidskými. Chudobka právě tak. Rozšířena daleko široko, roste všude, kvete stále, kvete neúnavně, od prvního pozdravu jara až do ledového podzimu. Na konci zimy nás vítá svým milým skromným očkem, sotvaže ledová pokrývka zmizela, a zve nás: ‚Sehni se ke mně...‘ A my v knížce si ji neseme domů jako památku a pozdrav nového slunka. V létě neviděna, při zemi jako vždy, mizí v bujně, vysoké trávě; teprve na podzim, když ostatní květy nás opustily, si jí zase všimneme, stejně krásná jako na jaře. Žádná květina naší flory se jí v tom nevyrovná, ba ani podobně ji nenajdeme. Za deště a za tmy všechna nádherná pryč, květ zavřen... jen milovníkům světla (pravdy!) se rozevře. Niva plná těchto kvítků jest jakoby posypána sněhem neb hvězdami. Ve svém prostíněm šatě se líbí každému tak, že si ji přesadili i za moře do Severní Ameriky a na Nový Zéland. Snoubenku Velepísň, nejbl. Pannu, nepřirovnává sice Šalomoun k chudobce – prostě proto, že tento kvítek neviděl, přirovnává ji však k jiné prostíně květině, k údolní lilii. Svou pokorou a čistotou se Pánu zalíbila a s nebe do svého lůna ho svábila.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 482. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

jsou jich tucty!) – zřídka přítelčina, málokdy bratrova neb sestřina. A jiná? Proto jsem v exerc. [iciích] zdůrazňoval: být opatrná při volbě snoubence. Některý chce srdce, jiný chce tělo! Jen tělo! To se mu brzo přejídá, a co potom? Nemají, co by ti dali! Ale ten, kdo chce srdce, také dává srdce, a to jest výměna krásná, důstojná, trvalá. Kdo žádá před svatbou hřích, ukazuje, že chce jen tělo, a toho se nasytí mnohdy také již před svatbou; ba před zasnoubením; kdo chce srdce, kdo dává srdce, ten mne stejně miluje před zasnoub.[ením] i po něm, ba ještě více po něm. Ne tělesná „láska“ (= vášeň): nevidí mne, nestýká se se mnou rok, 2, 3 roky, vyhledá si jiného, jinou¹⁰⁰³ i srdce? Mnohdy vzdálenost oba přiblíží, protože to je v Bohu, a Bůh svou všudypřítomností objímá všechno. S duchovním vůdcem je to různé. Kdybys mi dnes napsala, že Ti jiný dá víc, lépe Tě vede k Bohu, nehněval bych se, vždyť jiného nechci, než abys byla čím dál bližší Bohu, K.[ristu], M.[arii], ať skrze mne či skrze jiného. Ale při vši přetížnosti prací bys mohla jednat jako já: tento dopis psán po částech – Napsat ve volné chvíli vždy 1 odstavec, třebaš o věcech známých, o lásce J.[ežíšově], M.[ariině] (ne o všedních věcech!), o Tvém duch.[ovním] životě... Odpovědět mi na uvedené body... o čem chceš, o čem nechceš, abych Ti psal, co Tě povznáší, co nikoli, co ráda, co nerada čteš, co Tě blíž vede ke K.[ristu], co dál, nač raději vzpomínáš (bylo toho víc – růženec na rukou, znamení sv.[atého] kříže na čele, srdci atd., zasvěcení atd.), nač méně ráda, který závěr se Ti více líbil (v lásce Ducha sv. spoj.[eni], v nejdr.[ažších] Srdcích mil.[ování], č.[istý] panen.[ský] n.[arcis]) a bude-li vůle B.[oží], o čem bys nejraději v mých listech četla – měj na zřeteli vždy cíl: blíže ke K.[ristu]! Dokud budu zde a situace nezměněná, mohu Ti, drahá sestř.[ičko], bez obavy napsat: „V lásce Ducha sv. s Tebou spojený“ nebo jinou klausuli, nebo více! Víš, kterou jsem si vybral já – to proto, že jest mi důkazem, že stále jsi a trváš JS [Ježíšovou snoubenkou], protože jinak bych nemohl – a Ty by ses neměla odvážit. Buď svatě, anebo nic – když by nebylo svatě, bylo by nedůstojně a snad i hříšně. – Tady překotně čas nám letí... v nejsv.[ětějších] Srdcích Tebe milující, v lásce Ducha sv. s T.[ebou] spoj.[ený] K.[onrád] 21/4 [19]53. (od 16/4-21/4)

¹⁰⁰³ Prává láska je spojena s úctou. Projevuj úctu někomu, kterého 1. nemáš ráda, 2. si nemůžeš vážit. V přísných klášterech například u karmelitek, konají „mandatum“ zelenočtvrteční (najdi si v misále na Zelený Čtvrtek po mši svatě!) každý týden, sestry se střídají, což, když nemůže mít k spolusestře úctu pro její nectnost jak je jí to asi těžké? „Mandatum novum do vobis: ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, dicit Dominus. Ps. Beatí immaculati in via: qui ambulant in lege Domini. Mandatum novum. Příkázání nové vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, abyste se i vy milovali navzájem, praví Pán. Ž. Blahoslavení bezúhonných mravů, kteří chodí v zákoně Hospodinově. Příkázání nové vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, abyste se i vy milovali navzájem, praví Pán.“ (Jan 13, 34; Ž 118, 1). BAUDYŠ, Prokop Josef, ed. *Římský missál, čili, Mešní kniha církve svaté*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna (V. Kotrba), 1891. 728, 224 s.

Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 5. dubna 1954¹⁰⁰⁴

† Milá a drahá JH [Ježíšova Helenko] JS [Ježíšova snoubenko]!

Po Tvém odjezdu se ve mně hnulo svědomí, že jsem Tě oloupil o 150 Kč – Ale odezíraje od toho měl jsem radost mnohonásobnou – radost z toho, žes zůstala věrná svým ideálům, a že je nechceš zradit ani v těžké situaci, ve které žiješ. Drahá JS [Ježíšova snoubenko], nechá-li Tě Pán naživu, vydrž ještě nějakých 5–7 let, a pak zmizí z tváře poslední půvab mládí, a pak Tě nechá každý na pokoji – a Ty si budeš moci vydat svědectví, žes nezačala Pánu sloužit až v letech, kdy o Tebe nikdo nestál, že mu nedáváš srdce vysloužilé, žes mu dala srdce mladistvé, nezkažené, neodkvetlé, nezvadlé – nezvadlou lilii, nezvadlou neotřepanou růží – že neděláš z nouze ctnost, že mu nenabízíš srdce, které nabízela na prodej, či ke koupi jiným – a neodbyla, nemohla prodat, protožes nenašla kupce. Co ubohosti v tom, a jak nedůstojné, předstoupit před Pána: „Nabízela jsem, nikdo nekoupil, méněcenné – nuže, přijmi je darem.“ Takové srdce má Pán přijmout! Svět nechtěl, odmítl s pohrdáním, a Pán má jako dar přijmout! „Nabídní takový dar vévodovi neb knězi, přijme-li jej!“ (Malachiáš kap. 1.)¹⁰⁰⁵

Đábel ovšem nespí nikdy. Nebyla bys první – duše, které, jako Ty přinesly oběť, zřekly se kariéry (lékař.[ské]), než by zradily K.[rista], a pak se obrátí ke K.[ristu] zády kvůli bídnému tvoru, kvůli otrhanci, kvůli darebáku – Rozdíl ten, že kariéru mohly zachránit poloviční nebo předstíranou zradou, a kvůli bídnému ničemovi pak spáchají plnou dobrovolnou zradu, jako např. Růž.[ena] Wantolfová [?], o kt.[eré] jsem mluvil v exerc.[iciích] A jak se jí pak za málo let potom umíralo! Nepíše Ti to proto, že bych pochyboval nebo nedůvěřoval v Tvé předsevzetí, v Tvůj svátek Srdce P. [áně] neb 8/12 [Neposkvrněného Početí Panny Marie]. Ale na stráži musíme být všichni. Ty stejně jako já. „Jacula previsa minus feriunt“ – střely (ďáblovy), které předvídáme, snáze odrazíme –

Moje drahá JH [Ježíšova Helenko] JS [Ježíšova snoubenko] MD (Mariino d.[ítko]) – tolikrát jsem Ti řekl, tolikrát opakoval slovo Pavlovo: „My bl.[ázni] pro K.[rista]“ MBPK¹⁰⁰⁶ – v očích všech, kteří nedovedou nic pojímat nadpřirozeně. Bláhová – taková, kt.[erá] by mohla sňatkem vydělat dům, továrnu, pohodlný život, jen kdyby odpadla – a ona nechce! „Nerozumí svému štěstí“ – „bláznů jí musí každý nadat, když si dá takové štěstí ujít –

Jsou duše, kt.[eré] dovedou jít životem samy a jdou raději samy; jiné zas těší, mají-li družku,

¹⁰⁰⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹⁰⁰⁵ Srov. Mal. 1, 8.

¹⁰⁰⁶ Srov. 1 Kor. 4, 10.

se kt.[erou] se vzájemně povzbuzují. Kdybys chtěla navázat s L.[udmilou] Kubíčkovou (učit.[elka], Dolní Kounice, Masarykovo [náměstí] 136), nenamítal bych nic proti tomu. Nemyslím na týdenní korespondenci, ale čas od času; patří k nejkrás.[nějším] duším, kt.[eré] jsem poznal, proto jí jediné kromě Tebe, jak jsem Ti řekl – Musila bys jí ovšem otevřeně říci, že Tě těší jen hovor nebo psaní o J.[ežíši], o M.[arii] Až mne tu nebude, najdeš možná duch.[ovního] vůdce, kt.[erý] Ti dá víc než já, možná též, že budeš odkázána na sebe, na vedení Ducha sv., což bude ovšem těžší, protože Duch sv. málokdy vede bezprostředně sám. Ale dokud zůstane pilířem Tvého života Euch.[aristie] a M.[aria], bude dobře, nezabloudíš, nezapleteš se do léček, tenat, sítí satana.

Moje drahá JH [Ježíšova Helenko] JS [Ježíšova snoubenko], nejen hledět na stíny, hledět i na světlo! Řekni si: „Jak šťastný, blahý život v K.[ristu], s K.[ristem]..., v lásce J.[ežíše], v lásce M. [ariině], ve spojení s K.[ristem], dýchat bez ustání svatou atmosféru, o jaké světák nemá zdání! Jen kdo zkusil, jenom ten ví, co je láska k J.[ežíši]“ Řeklas mi jednou, že to je Tvůj nejmilejší zpěv – můj také! „Jezu, sladký srdce hosti...“¹⁰⁰⁷ Věř mi, kdyby ta neb ona věděla, ten neb onen věděl, co

¹⁰⁰⁷ Hymnus „Jesu dulcis memoria“ složený svatým Bernardem z Clairvaux (1090/1091–1153).

Jesu dulcis memoria
dans vera cordi gaudia:
sed super mel et omnia
ejus dulcis praesentia.

Nil canitur suavius,
nil auditur jucundius,
nil cogitatur dulcius,
quam Jesus Dei Filius.

Jesu, spes paenitentibus,
quam pius es petentibus!
quam bonus te quaerentibus!
sed quid invenientibus?

Nec lingua valet dicere,
nec littera exprimere:
expertus potest credere,
quid sit Jesum diligere.

Sis, Jesu, nostrum gaudium,
qui es futurus praemium:
sit nostra in te gloria,
per cuncta semper saecula. Amen.

Vzpomínko sladká, Ježíši,
slast srdcím skýtáš nejvyšší,
meď však a všecko převyšíš,
když dlíš v nás, Lásko nejčistší.

Nic vroucnějšího nelze pět,
nic milejšího uslyšet,
nic vřelejšího pomyslet,
než Ježíš, onen Božství květ.

blaha a štěstí v lásce J.[ežíše], nedivil by se Ti, že sis zvolila... Nepravím, že by rád s Tebou měnil, rozkošník pustého života by neměnil – tak jako bys neměnila Ty. On má radost svou, Ty máš radost Tvou – Euch.[aristie], nejsv.[ětější] oběť., M.[aria] – to jsou radosti naše – a jaké radosti! Ovšem, vykoupené trním – Lid.[uška] Kub.[íčková] mi často o tom psala, že své blaho u J.[ežíše] musila vykupovat draze – trním – ale že nikdy nelitovala a nelituje. Největší obtíže působili rodiče, ač u Tebe přece nebylo a není – co se jí nanutili, mne napomlouvali, aby ji odvrátili od ideálů – Vytrvala! Netřeba, abys jí svěřovala vše, cos Ty mezi sebou a J.[ežíšem] – o těch věcech vůbec neradno s kým mluvit, o tom ví jen J.[ežíš], and.[ěl] strážný, duch.[ovní] vůdce – ale jinak byste si snad rozuměly. Zvláště když se ona rozhovoří o svém štěstí v lásce J.[ežíše] a M.[arie] – Já sice vím, že Ty myslíš stejně – že Tvé štěstí jest nemenší, ale to chci podotknout: takové blaho nutno si „koupit“, vykoupit, a proto se nediv, že Tvé velké štěstí musíš si Ty zaplatit velkými oběťmi. Ovšem MBPK [my blázni pro Krista] –¹⁰⁰⁸

Onehdy jsem dostal zprávu o úmrtí starší dívky. Její sestra mi psala: „V 19. roce se rozhodla být JS [snoubenkou Ježíšovou]; nejstarší ze sourozenců, tíha celého hospodář.[ství] spočívala na ni, denně k sv.[atému] přij.[ímání] už od 1920, kdy to tam bylo neslýcháno, proto „přemrštěná“ atd. Vroucně milovala M.[arii], takže M.[aria] a Euch.[aristie] byla její radostí a její silou! V bolestné nemoci se modlívala sestra u jejího lože různé modl.[itby] za šťastné skonání ze Šlépějí [Neposkvrněné],¹⁰⁰⁹ ráda slýchala Magnifikat,¹⁰¹⁰ den před skonáním prosila: „Zazpívej mi Magnf. [Magnifikat]“ – modlila se Mg. [Magnifikat] i při jejím skonu. Zemřela 1. sobotu prosince [19]53,

Všech kajících jsi nadějí,
dobrý k všem, kdo tě vzývají,
vlídný k těm, kdo tě hledají.
Čím však těm, kdo tě získají?

Ret nepoví to, ač by rád,
to nevystihne písmo znak,
jen zkušený to tuší snad,
co Ježíše je milovat.

Ježíši, slasti blažená,
tys naše příští odměna,
která všem, kdo tě v lásce má,
na věčné věky souzena. Amen.

¹⁰⁰⁸ Srov. 1 Kor. 4, 10.

¹⁰⁰⁹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 51-53, 206-210. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s.

¹⁰¹⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 441, 540-541, 834-836. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s.

pohřeb 8/12 [19]53.“ Nověnu před 8/12 konaly obě sestry na thema modl.[itby] „Ó Paní má, ó Máti má“, 1. den obětovaly M.[arii] oči, 2. den sluch, 3. den rty atd., dne 5/12 [1953] přišla na řadu slova „sebe samu docela“ – ráno jí to sestra připomněla: „já vím –“ V poledne si jí M.[aria] vzala. – Z Magnifikatu poznáš, že byla mou exercitantkou, naposled je konala v srpnu [19]49 na Sv.[atém] Hostýně. Kdo by s ní rád neměnil! Kdo by nechtěl umírat jako ona! Myslím, že dlouho čekat nebude – myslím – u nebeské brány, v neb.[eské] předsíni.“

Tebe vede Pán jinou cestou než ji, ale k témuž cíli jako ji, a dává ti totéž, co jí – M.[arii], Euch.[aristii] – Pravím Ti: až mne tu nebude, drž se Euch.[aristie], drž se M.[arie], pamatuj, že jsi vyvol.[eným] dítkem M.[ariiným], že jsi JS [Ježíšova snoubenka] – a že ses rozhodla: MBPK [my blázni pro Krista] –¹⁰¹¹

Abych nezapomněl: v Mor.[avci]¹⁰¹² jsem před odchodem dal do velké krabice všecko nádobí a ohřívače, kt.[eré] mám od Tebe a od Tvé matky – hlas se o to, odešel! Na krabici je napsáno jméno Tvých rodičů. Nenechávejte to tam!

A zase se vrátím k Euch.[aristii], k M.[arii] – Šlo by to tak bez konce; však jsi to slyšela při ex.[erciciích], zvl.[ášť] při posledních. Znáš mé smýšlení, mé názory, mé ideály – buďtž i ideály Tvými! Chceme se shledat u trůnu Král.[ovny] n.[ašich] s.[rdcí], pomáhejme si! 1. Slovem, příkladem – vůbec, jak možno! Kdybys se mnou byla mluvila dvakrát déle, nebyl bych o jiném hovořil. Mne to těší, mohu-li s kým mluvit o J.[ežíši], o M.[arii]; jsou návštěvy, kt.[eré] by se mnou nejraděj o politice, o věcech světských – jak je mi těžko je poslouchat! O klevetách vůbec nemluví. Já se pohybuji ve své sféře – euch.[aristické] a mariánské, tam je mi blaze, a tam rád zavedu nebo se dám zavést od těch, kdož mne navštíví. Jinak mám dlouhou chvíli – zde snad více, než jinde, protože někteří nemají porozumění a pochopení pro to, proč mé srdce hoří, a já nemám pochopení pro to, kol čeho krouží srdce jejich.

Tridentinum sessio VI. canon 16: si quis magnum illud usque in finem perseverantiae donum se certo habiturum absoluta et infallibili certitudine dixerit, nisi hoc ex speciali revelatione didicerit: anathema sit.¹⁰¹³ (Slova podtržená znamenají, že církev něco definuje jako dogma – článek víry; anathema sit = budiž vyobcován.) – Výklad k tomu podává caput 13.¹⁰¹⁴ – To pověz těm, kteří šíří

¹⁰¹¹ Srov. 1 Kor. 4, 10.

¹⁰¹² V Charitním domově pro staré řeholníky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 25. února 1953 do 9. května 1956.

¹⁰¹³ „Kdo by o sobě s absolutní a neomylnou jistotou prohlásil, že má onen velký dar jistého vytrvání až do konce, leda by se to dověděl ze zvláštního zjevení, ten nechť je vyobcován.“ *Dokumenty tridentského koncilu: latinský text a překlad do češtiny*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, s.r.o., 2015, s. 49. ISBN 978-80-87183-75-5.

¹⁰¹⁴ Caput 13. De perseverantiae munere. Similiter de perseverantiae munere, de quo scriptum est: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseveranter stet, et eum, qui cadit, restituere, nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur, tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare et reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiae defuerint, sicut coepit opus bonum, ita perficiet, operans velle et perficere. Verumtamen qui se existimant stare, videant, ne cadant, et cum timore ac tremore salutem suam operentur, in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in

zásliby Konsolaty Betronové¹⁰¹⁵ pro prvních 9 sobot. – Caput 13. výňatek: „Nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur, tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare et reponere omnes debent.“¹⁰¹⁶

Zatím s b.[ožím] díkem –

P.[ater] K.[ubeš] Moravec 5/4 [19]54 Královno n.[ašich] srdcí, přivíň nás k sobě!

orationibus et oblationibus, in jejuniis et castitate. Formidare enim debent, scientes, quod in spem gloriæ et nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum diabolo, in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

Hlava 13. O daru vytrvalosti. Podobně [učí církev] o daru vytrvalosti, o němž je psáno: „Kdo vytrvá až do konce, ten bude spasen“, čehož ovšem nelze dosáhnout jinak, než od toho, který má moc stojícího podržet, aby vytrvale stál dále, a padnuvšího pozdvihnout: nikdo ať tedy nemá za to, že je mu slíbena absolutní jistota, třebaže všichni mají vkládat a skládat svou nejpevnější naději v Boží pomoc. Nebudou-li člověku chybět Boží milosti, Bůh tak jako dobré dílo započal, tak je také dokončí, když dopřává jak vůli, tak dokonání. Nicméně ti, kdo se domnívají, že stojí, ať hledí, aby nepadli, a s bázní a třesením ať usilují o svou spásu prací, bděním, almužnami, modlitbami a obětmi, i posty a čistotou; a mají se totiž strachovat, vědouce, že byli znovuzrozeni k naději na slávu, a nikoli už ke slávě, k boji, který zbývá svěst s tělem, se světem, s děblem. A v tomto boji nemohou zvítězit, leda by díky Boží milosti poslechli apoštola, který říká: „Nejsme dlužníky těla, abychom žili podle těla; budete-li totiž žít podle těla, zemřete. Budete-li však duchem skutky těla umrtvovat, budete žít.“ *Dokumenty tridentského koncilu: latinský text a překlad do češtiny*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, s.r.o., 2015, s. 42-43. ISBN 978-80-87183-75-5.

¹⁰¹⁵ Consolata Betrone (1903–1946), italská klariska-kapucínka a vizionářka. SALES, Lorenzo. *Ježíšovo Srdce světa: Ze spisů M. Konsoláty Betronové, členky kapucínského řádu*. V Matici cyrilometodějské 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994. 179 s.

¹⁰¹⁶ „Nikdo ať tedy nemá za to, že je mu slíbena absolutní jistota, třebaže všichni mají vkládat a skládat svou nejpevnější naději v Boží pomoc.“

Příloha č. 118

Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 25. prosince 1964¹⁰¹⁷

† JMH. [Ježíšova Mariina Helenko]!

Přečtu, bude-li v.[ůle] B.[oží], po svátcích, nechci si kazit vánoce.

Proti atheismu, máš přec široce „Za pravdou K.[ristovou]“¹⁰¹⁸

Aplikujeme na vesmír zásady exaktních a přírodních věd.

a) Kde účinek, tam příčina. „Odkud? K čemu?“ Tu chvíli, kdy si člověk dal popr.[vé] tuto otázku, nazveme narozením vědy.

Co říkají, že prý se pravda, kde účinek, tam příč.[ina], ale to se vesmíru netýká, ten, protože nekonečný (?? dokaž!) má příčinu sám v sobě – logika jako: jeden vůz se nehne sám sebou, nutná lokomotiva; pro 10 vozů 10 × větší síla, pro 1000 vozů, 1000 × větší síla, pro nekonečné množství vozů? Vypnout lokomotivy! Hnou se samy!

Totéž: 1 pekáč buchet se neupeče sám, nekonečné množství – ano!

b) Kde řád, pořádek, tam pořadatel. Podle biologa Reinke¹⁰¹⁹ je účelnost v přírodě most z viditelného do transcendentního světa. Zvláště, kde vzájemná závislost: A závislé na B, B na A – opelení květů a broučci! Nektar pro broučka, a ten nevěda nese na zádech pel, život nové rostlinky, do jiného květu. Některé květy samoopylení neschopné! Tu se neobejdeme bez třetího, který je ve vzájemnou závislost uvedl!

V přírodě mnoho, co nevysvětlíš jinak než svobodnou vůlí Tvůrce. Krystaly – proč systémy 3 osový? Proč ne 5, 7, 13 osový? Že jsou myslitelné, je důkaz systém hexagonální: jediný 4 osový! Proč pohlavní život rostlin? Proč většina květů 5 lístků? Co estetická stránka přírody? Proč jen 7 barev spektra a ne víc? Mravenci vidí u = paprsky! Proč ne lidské oko? Atd. Atd.

c) Kde zákon, tam zákonodárce. – Chceš-li „z gruntu“.

1) Každá věc je totožná jen sama s sebou. V matematice se $a^3 = b^3$, 2 krychle mají totéž kvantum, ale nejsou totožné jedna s druhou! Krychle a^3 je totožná jen s sebou ($= a^3$).

2) Z toho zásada dostatečného důvodu. Jestliže o subjektu (S) predikují jistý predikát (P), například netopýr a velryba jsou savci, musím mít k tomu důvod, sic bych mohl o každém S

¹⁰¹⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹⁰¹⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702>

¹⁰¹⁹ Johannes Reinke (1849 – 1931), německý botanik a filosof vitalismu.

predikovat týž P – o vráně, chroustu, židli, že je savec.

3) Z toho: dostatečný důvod musí mít i existence věci, sic by musely existovat všechny myslitelné a možné věci.

4) důvod své existence má věc

α) sama v sobě – ens necessarium, samo od sebe, = Bůh, substantia inreata

β) nebo mimo sebe – má příčinu

Krom toho:

První fakt – vlastní existence.

První podmínka – člověk schopen poznat pravdu. Skeptik: „Není schopen...“ Nuže, tato tvá zásada jest aspoň jedna pravda, kterou člověk může poznat.

Definice = genus proximum + differentia specifica.

Z toho plyne, že pojmy jednoduché (nemající genus nad sebou) neschopny definice: ens, verum, pulchrum, prostor, čas, pohyb

Hojnost milostí od Jezulátka!

Bř.[ežany] 25/12 [19]64

K.[onrád]

Vesmír sám sebou – a což jeho podoba, stále se měnící? Aspoň ta musí tedy mít příčinu, že dnes taková a zítra onaká! Co je samo sebou je věčné a nezměnitelné, jako věta $2 \times 2 = 4$. Existenci B.[oží] poznáváme ještě ale ne evidentně jako $2 \times 2 = 4$. Tak nepoznáváme ani existenci Karla IV.

Příloha č. 119

Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 31. ledna 1966¹⁰²⁰

Mlle

Helena Koutecká

ošetřovatelka

Na stezce 1328

Praha 10

Vršovice

† Odpovídám Ti s velkou námahou, jen na lístku – Od 1/1 [1966] se zhoršila sklerosa a rapidně se horší. Sestry mi kdys řekly: „Je velká milost, s takovou skl.[erosou] se dočkat 70.“ Ted’ je 75! Všecky symptomy silné skl.[erosy] jsou tu: potácení až k mdlobě, úporné bolení hlavy atd. Přečetl jsem pozorně celý Tvůj list, tedy ne bez zájmu, ale odpovídat na jednotlivé body nemohu – musíš se spokojit s lístkem. Pomáhej mil.[ovaná]! – Rozedma plic k tomu! Medovou kurou konec!

B.[řežany] 31/1 [19]66.

K.[onrád]

¹⁰²⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 120

Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany

dne 15. února 1966¹⁰²¹

Mlle

Helena Koutecká

Na stezce 1328

Praha 10

Vršovice

† Díky za list Mg

Nejsv.[ětější] oběť doposud ano – jak dlouho ještě? Bud' vůle B.[oží]!

Budu se řídit Tvou radou a oddechem i odpočinkem si pomáhat – pomůže-li! Paní K. [ubešová], vdova po mém bratru,¹⁰²² mi radí řadu léků – já za ta léta zkusil všechny, nepomohl žádný! Komplikace! Co jednomu orgánu prospívá, druhému škodí! Nynější mlhy a déšť čili i zdraví v našem ústavě, což teprv já! – V domě žloutenka, karantena do 17/3! – Dolorosa... máš pravdu, připravujme se oba! K.[onrád]

Břežany u Znojma 15/2 [19]66

¹⁰²¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹⁰²² Beno (Bohumil) Kubeš. Narodil se 10. června 1894 v Ústí nad Orlicí. Po gymnáziu v Hradci Králové vystudoval učitelství a později se stal ředitelem jedné školy v Praze. Dne 15. února 1921 oficiálně vystoupil z římskokatolické církve a dokonce života zůstal bez vyznání. Zemřel 26. srpna 1962 v Praze.

Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]¹⁰²³

† Vstoupil do řádu 1915,¹⁰²⁴ 2 léta po svěcení¹⁰²⁵

Noviciát – nepříliš šťastný. Spolu se 4 hochy, kteří měli 4–5 tříd gymnasia (reálky),¹⁰²⁶ s jinými se stýkat nesměl, novicmistr byl zároveň rektorem domu,¹⁰²⁷ pokládal svůj úřad vychovatele noviců za vedlejší přívěsek (není divu!), na kněze neměl ohledu a vedl ho stejnou cestou jako ony nezralé hochy. (Velehrad.)¹⁰²⁸

Filosofie 1916–[19]18 – v Insbrucku.¹⁰²⁹

Praha 1918–[19]20,¹⁰³⁰ kazatel.¹⁰³¹ Za 3 týdny¹⁰³² po příchodu svědkem surové scény v jídelně – poznal, že může někdo¹⁰³³ psát něžné básničky o nejsv.[ětější] Panně¹⁰³⁴ a být neurvalý surovec,

¹⁰²³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹⁰²⁴ V sobotu 14. srpna 1915 přijel P. Konrád Maria Kubeš na Velehrad a následující den, v neděli 15. srpna 1915, zahájil noviciát v řádu Tovaryšstva Ježíšova.

¹⁰²⁵ Konrád Maria Kubeš byl vysvěcen na kněze v neděli 6. července 1913 pražským arcibiskupem Lvem kardinálem Skrbenským, svobodným pánem z Hříště (1863–1938).

¹⁰²⁶ Jedním z nich byl P. Eduard Křivánek (1898–1982). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 487-489. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=38>

¹⁰²⁷ Byl jím P. Ladislav Schmidt (1867–1935). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 202-204. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=140>

¹⁰²⁸ Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii pro Missionibus Slavicis et Domus Probationis et Exercitiorum. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 452-459. ISBN 80-7277-084-5. CINEK, František. *Velehrad víry: duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové nakladatelství, 1936. 745 s.

¹⁰²⁹ Collegium Canisianum Oeniponte.

¹⁰³⁰ Residentia Pragensis ad St. Ignatium. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 358-367. ISBN 80-7277-084-5.

¹⁰³¹ „Conc. domin. boh. pom.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Provinciae Austriaco-Hungaricae Societatis Iesu*. „Conc. dom. boh. pomer.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Vice-Provinciae Czechoslovacae Societatis Iesu*.

¹⁰³² P. Konrád Maria Kubeš přišel do rezidence ve středu 18. září 1918. „18. fer. IV. advenit Velehradis P. Kubeš Conradus, destinatus ut novus conciomator bohemicus.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Diarium 1917–1929*.

¹⁰³³ Byl to P. František Žák (1862–1934). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 181-192. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=167> BITNAR, Vilém. Osobnost a dílo jesuity Františka Žáka. *Život*. 1935, č. 7, s. 87-88, č. 8-9, s. 106-107.

¹⁰³⁴ ŽÁK, František. *Družinský zpěvníček*. 3., dopl. vyd. Praha: V. Kotrba, [1930]. 96 s.

sprostý, hrubián. – První úspěchy – představený¹⁰³⁵ z nich měl větší radost než já – milé vzpomínky.

Opava 1920–[19]22¹⁰³⁶ – Bez zaměstnání, bez knihovny (dům přejat od polské provincie,¹⁰³⁷ knihy odvezli), bez zahrady, představený¹⁰³⁸ rád sekýroval jiné, ale nedal sekýrovat sebe; žárlivý – viděl-li, že jsem oblíbenější než on; žádal-li farář výslovně mne pro misii neb sestry pro exhortu¹⁰³⁹ neb kněží pro exercicie, odmítl. Utloukal se v pokoji nedostatkem duševní činnosti.

Praha 1922–[19]23.¹⁰⁴⁰ Redakce revue „Ve službách Královny“. (Nikdo ten úřad nechtěl!) Věnoval jsem se celou duší. Pán žehnal, abonentů přibývalo,¹⁰⁴¹ provinciál¹⁰⁴² věděl (od kněží), že je kdekdo spokojen. Přesto za rok letěl z Prahy, 1° protože chtěl mít provinciál u sebe svého milce¹⁰⁴³ a

¹⁰³⁵ Byl to P. Josef Stryhal (1868–1939). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 217–219. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=177>

¹⁰³⁶ Residentia Opaviensis. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012. s. 326–331. ISBN 80-7277-084-5.

¹⁰³⁷ Jezuité haličské provincie (Provincia Galiciana) s provinciálem v Krakově (Cracovia) si zřídili, mimo jiné, rezidenci u sv. Jiří v Opavě roku 1896; tato rezidence později přešla do Československé (vice)provincie. Její vznik souvisel se vznikem Československé republiky. Nová politická situace nedovolovala řízení z cizích států: „*Řády a řeholní kongregace, jejichž domy jsou v Československu, nebudou podléhati provinciálním představeným týchž řádů a kongregací v cizině.*“ *Modus vivendi* (1928).

¹⁰³⁸ Byl to P. Vladimír Dreiseitel (1883–1944). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 245–247. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=251>

¹⁰³⁹ Exhorta (z latinského výrazu exhortor – povzbudit) byla krátká povzbuzující promluva (paraenese) při bohoslužebných úkonech (svěcení, žehnání, procesie); obyčejně se tak nazývaly promluvy při ranních bohoslužbách, zvláště pak promluvy pro středoškolské studenty. *Český slovník bohovědný: Díl 3. církevní řády-Ezzo*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1926, s. 980. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=69> SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského : I. 2., přeprac.* vyd. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1890, s. 518. Dědictví Sv. Prokopa v Praze; č. 30 za rok 1890. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=284>

¹⁰⁴⁰ Residentia Pragensis ad St. Ignatium. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 358–367. ISBN 80-7277-084-5. „*Redact. fol. period. „Ve službách Královny“.*“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Vice-Provinciae Czechoslovacae Societatis Iesu*.

¹⁰⁴¹ P. Konrád Maria Kubeš byl v pořadí sedmým redaktorem časopisu, od čísla 10 roku 1922 do čísla 9 včetně roku 1923. „*Já převzal s redakcí věc odiosní [nepříjemnou, nemilou, protivnou]. Musel jsem vymáhat předplatné za dlouhá léta; pracoval jsem od rána do noci. Svatá Panna žehnala. Na počátku bylo 5 600 abonentů [abonnement, to je předplatitel, odběratel], vyškrtl jsem asi 500 neplatících, a přece náklad zůstal a v dubnu už 5 600 nestačilo. Pozdrav od Matičky Svatohostýnské, Konrád Kubeš S. J. Sv. Hostýn, 2. XI. 1932.*“

¹⁰⁴² Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381–388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

¹⁰⁴³ Byl to P. Vladimír Dreiseitel (1883–1944). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 245–247. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=251> „*Nepřímo má na naši ctnost zhoubný vliv každá nezřízenost. Závist, pomstychtivost, nenávisť, která chce bližnímu ublížit, pochlebenství, které chce se jinému zalíbit a proto slovem i skutkem podporuje, zkracuje-li někoho atd. Má-li učitel nebo učitelka své miláčky, představený své milce! Vezme-li si ten neb onen někoho „na mušku“!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie

myslí, že oběma rukama chňapne po redakci, která mne tolik těšila (nechňapl!), 2° protože r. 1924 mi řekl pražský superior¹⁰⁴⁴ na Hostýně: „Vy jste se musil nějak nepohodnout se slečnami v sekretariátě“ (šlo o jednu holku, Alžbětu K.); „ony (ona!) nechtěly v sekretariátě pracovat“ (já se obešel bez nich – tuberkulosní milec provinciálův ovšem nikoli), a když jsme se jich ptaly, proč, jmenovaly (jedna!) vás; já jsem je (ji!) ubezpečil, že vy do sekretariátu nepřijdete, a pak teprve se uvolily pracovat.“ „Ptal jste se jí, co jsem jí udělal?“ „Neptal.“ „A mne také ne; nuže, ta ženská vynášela ze sekretariátu klevety na superiora,¹⁰⁴⁵ já jí řekl své mínění, ona ovšem uražená přestala do sekr.[etariátu] chodit – nepotřeboval jsem ženskou; tedy za to, že já se ujal a zastal dobrého jména představeného, klidím tento vděk – představený se postaví na stranu ženské (holky) proti mně, aniž věc vyšetřil.“ Superior¹⁰⁴⁶ se chopil posledního trumfu a řekl jako provinciál¹⁰⁴⁷ 1921: „Mějte na zřeteli 11. reguli¹⁰⁴⁸ a 3. stupeň pokory“¹⁰⁴⁹ – totiž snášet z lásky k Spasiteli křivá

Rosa Junová, [1947], s. 273-274. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

¹⁰⁴⁴ Byl to P. Alois Stork (1878–1970). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 412-418. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

¹⁰⁴⁵ Byl jím P. František Serafinský Krus (1871–1941). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 224-229. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=180>

¹⁰⁴⁶ Byl to P. Alois Stork (1878–1970). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 412-418. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

¹⁰⁴⁷ Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381-388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874-1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

¹⁰⁴⁸ „Diligenter animaduertant oportet (magni faciendo summique momenti id esse ducendo in conspectu Creatoris, ac Domini nostri) quantopere iuuat, ac conferat ad vitae spiritualis profectum omnino et non ex parte abhorrere ab omnibus, quae mundus amat, et amplectitur; et admittere et concupiscere totis viribus quicquid Christus Dominus noster amauit et amplexus est. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea, quae mundi sunt, sequuntur, diligunt, et quaerunt magna cum diligentia, honores scilicet, famam, magni nominis existimationem in terra, sicut mundus eos edocet: sic qui procedunt in spiritu, et serio Christum Dominum nostrum sequuntur, amanti, et ardenter exoptant, quae ipsi omnino contraria sunt, indui nimirum eadem veste, ac insignibus Domini sui pro ipsius amore, ac reuerentia; adeo ut si sine offensione vlla Diuinae Maiestatis, et absque proximi peccato foret, vellent contumelias, falsa testimonia, et iniurias pati, ac stulti haberi, et existimari (nulla tamen ad id per eos data occasione) eo quod exoptant assimilari, ac imitari aliquo modo Creatorem, ac Dominum nostrum Iesum Christum, eiusque vestibus, et insignibus indui. quandoquidem illa ipse propter maiorem profectum nostrum spiritualem induit, nobisque exemplum dedit, ut in omnibus, quoad eius fieri poterit, Diuina gratia aspirante, eum imitari, et sequi, cum vera sit via, quae ducit homines ad vitam, velimus.“ Universität Mannheim [online] <http://www.uni-mannheim.de/mateo/camenaref/societasjesu.html>

¹⁰⁴⁹ „Třetí je pokora nejdokonalejší, totiž, když se zahrnutím první a druhé, jestliže je to stejná chvála a sláva Božské Velebnosti, chci a volím si k tomu cíli, abych úkonněji napodobil Krista, Pána našeho, a úkonněji se mu podobal, raději chudobu s Kristem chudým než bohatství, potupy s Kristem jich plným než pocty, a toužiti raději po tom, abych byl považován za pošetilce a blázna pro Krista, jenž byl napřed považován za takového, než za moudrého a opatrného na tomto světě.“ IGNÁC Z LOYOLY. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svátý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921, s. 152-153.

svědectví. Křivdy, bezpráví atd., mlčet k nim... Má odpověď oběma: „Ukažte mi provinciála, superiora, nebo starého profesu, který zachovává 11. reguli a 3. stupeň pokory, abych mohl jejich příkladu následovat.“ Na odpověď čekám dodnes – oba dva na 3. stupni pokory nebyli!

1922–[19]23 měl dětskou družinu (školní děvčátka) – lnuly ke mně, čím více jsem se slečinkám a „dámám“ vyhýbal.¹⁰⁵⁰

1923–[19]24 v Belgii, v třetí probaci.¹⁰⁵¹ Dětskou družinu dostal provinciálův milec,¹⁰⁵² neměly ho v lásce, to vztekalo oba představené,¹⁰⁵³ družinu rozpustili, zatím co živořící babské družiny drželi – klevetivé ženské v nich!

1924 o velikonocích bylo zřejmo, že redakce zkrachovala. Ted' mi ji nabízeli – má odpověď: „Jednou jsem káru vytáhl z bláta, nemám chuti ji tahat po druhé a dívat se na to, až bude revue k něčemu vypadat, jak ji dostane jiný – co činíš, učiň spěšněji,¹⁰⁵⁴ dejte ji hned jinému.“ Za to se mi provinciál¹⁰⁵⁵ pomstil, že mi vymohl v Římě odložení posledních slibů, jak mi sdělil konsultor provincie E.[manuel] K.[ubiček],¹⁰⁵⁶ ale pokrytecky mi provinciál psal, že se mi odkládají pro

¹⁰⁵⁰ „Præs. congr. BMV. studios., puer., puell. ad s. Ign. et ad s. Ursul.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu*.

¹⁰⁵¹ „Agit tert. prob. (Ancienne Abbaye, Tronchiennes, Belgique).“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu*. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 22–23. ISBN 80-7277-084-5. Spáčil, Bohumil. *Jesuité*. Praha: Sekretariát Mariánských družin, 1923, s. 56. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1190> Svoboda, Josef. *Co jsou jezuité?: Jejich noviciát, studie, organisace Řádu, vláda Generála a jejich práce*. Praha: J. Svoboda, 1873. 194 s. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=17793>

¹⁰⁵² Byl to P. Vladimír Dreiseitel (1883–1944). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 245–247. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=251> „Nepřímo má na naši ctnost zhoubný vliv každá nezřízenost. Závist, pomstychtivost, nenávisť, která chce bližnímu ublížit, pochlebenství, které chce se jinému zalíbit a proto slovem i skutkem podporuje, zkracuje-li někoho atd. Má-li učitel nebo učitelka své miláčky, představený své milce! Vezme-li si ten neb onen někoho „na mušku!““ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 273–274. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

¹⁰⁵³ Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381–388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitu Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s. A P. Alois Stork (1878–1970). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 412–418. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

¹⁰⁵⁴ Srov. Jan 13, 27.

¹⁰⁵⁵ Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381–388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitu Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

¹⁰⁵⁶ Byl to P. Emanuel Kubiček (1873–1933). CINEK, František. *Velehrad víry: duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc:

„nedostatek indifferenc“.¹⁰⁵⁷

1924–[19]26 Hostýn.¹⁰⁵⁸ Pražský superior¹⁰⁵⁹ vykládal po provincii, že mou vinou musila být dětská družina rozpuštěna. Když jsem ho interpeloval,¹⁰⁶⁰ řekl: „Ty holky byly u vás zamilované.“ „Školačky od 8-13 let?“ „Inu ano, teď nejsou nebezpečné, ale po letech z nich budou slečny, a pak by vám mohly být nebezpečné.“ „A ty slečinky na vdávání s nimiž mladí kněží vysedávají celé hodiny v hovorně, budou za 40 let babky, a pak jim už nebudou nebezpečné – proto mohou mladí s nimi celé hodiny švitořit.“ Můj představený¹⁰⁶¹ na Host.[ýně] týž jako před málo lety v Praze, hodný, přes všechny své chyby.

1926–1930 Velehrad, exercitátor ve Stojanově.¹⁰⁶² Pán žehnal, exercitantů přibývalo, chtěli jen mne, muži i dívky. 1928 nový rektor,¹⁰⁶³ asi 34letý, dával 1929, o prázdninách svým milcům nejpěknější turnusy (studenty atd.), když jsem mu řekl, že jedná nesprávně, vymohl na starém provinciálovi,¹⁰⁶⁴ že jsem musil na hodinu z domu,

1931–[19]34 na Hostýn. –¹⁰⁶⁵

Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 167-170. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=160>

¹⁰⁵⁷ „Proto je nutno, abychom se učinili nejetnými [t. nezaujatými] vůči všem stvořeným věcem, ve všem, co je ponecháno svobodě našeho volného rozhodnutí a není jí zapověděno, tak abychom se své strany nechtěli raději zdraví než nemoci, bohatství než chudoby, cti než necti, života dlouhého než krátkého, a důsledkem [stejně] ve všem ostatním: jediné po tom toužíce a to si volíce, co nám více napomáhá k cíli, pro který jsme stvořeni.“ IGNÁC Z LOYOLY. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921, s. 88.

¹⁰⁵⁸ Residentia Hostynensis et Domus Exercitiorum. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. . ISBN 80-7277-084-5.

¹⁰⁵⁹ Byl to P. Alois Stork (1878–1970). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 412-418. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

¹⁰⁶⁰ Interpelace je dotaz poslance členům vlády se žádostí o vysvětlení věci.

¹⁰⁶¹ Byl to P. Josef Stryhal (1868–1939). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 217-219. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=177>

¹⁰⁶² „Trad. exerc. spir.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Vice-Provinciae Czechoslovacae Societatis Iesu. Catalogus Provinciae Czechoslovachiae Societatis Iesu*.

¹⁰⁶³ Byl to P. Josef Habeš (1894–1934). CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 167-170. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=163>

¹⁰⁶⁴ Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381-388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874-1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

¹⁰⁶⁵ Hostynensis residentia. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. . ISBN 80-7277-084-5.

Když jsem byl ve Stojanově, stávalo se, že tu a tam některý stav si vyžádal jiného exercitátora (možná, že 1–2 lidé, a řeklo se: „Celý stav.“). Za takové situace pokládal rektor¹⁰⁶⁶ za věc samozřejmou, že se jim vyhoví, a mně se prostě ohlásilo: „Vyžádali si toho a toho.“ Jednou německé šlechtičny chtěly exercitátora z Německa, a slovanský Velehrad vyhověl. Teď studentky žádaly o mne – rektora¹⁰⁶⁷ i starého provinciála¹⁰⁶⁸ – z Vyškova, Bratislavy, Brna, Přerova atd. Provinciál pokrytecky odpověděl, aby se obrátily k rektorovi, že jim vyhoví, bude-li jen trochu možno, a spolu s rektorem se umluvil, že „just ne“. Fráter ve Stojanově vykládal všem lživě, že jsem pro nemoc musil na Hostýn, rektor zpupně studentkám: „Já ustanovím za exercitátora, koho budu chtít – ten vás odvádí od Boha, staví se mezi Boha a vás... běžte si za ním do Rajhradu,¹⁰⁶⁹ chcete-li zůstat věrny člověku; které zůstanou věrny Bohu, přijdou na Velehrad.“ Jenže se přepočítal, myslil, že výtečný stůl, samostatný pokojík atd. studenta zláká, ale i Slovenky putovaly raději do vzdáleného Rajhradu. Od 1926 počet studentek rostl: 58, 75, 110, 130, 165 – r. 1931 setrvačností 165 (nevěděly, že jsem pryč), rektor zpupně soudil, že vyhráno; 1932 je dával sám – bylo jich 90; r. 1933 viděl, že je zle, blahosklonně mi je nabízel (myslil, že oběma rukama chňapnu, když mi ukáže sukénky) – protože prý po mně touží; odpověděl jsem: „Jest nesvědomitost a bezcharakternost bezpříkladná dávat studující mládeži za exercitátora člověka, o němž vím, že je od Boha odvádí.“ Před 2 roky myslel, že stačí zadupat a že vyskáče ze země exercitátorů regiment: „Vy si myslíte, že to jiný nedovede“, říkal žadatelům; teď nemohl nikoho sehnat, dal je stařečkovi! A po prázdninách celý rok tomu, před nímž dříve sám provinciála varoval, když se mu nabízel! Exerccitantů ubývalo, láteřením jich nepřivola.

¹⁰⁶⁶ Byl to P. Josef Habeš (1894–1934). CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 167–170. Čeští jezuíté; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=163>

¹⁰⁶⁷ Byl to P. Josef Habeš (1894–1934). CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 167–170. Čeští jezuíté; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=163>

¹⁰⁶⁸ Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381–388. Čeští jezuíté; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

¹⁰⁶⁹ Klášter Kongregace sester Těšitelek Božského Srdce Ježíšova. *Kongregace sester Těšitelek Božského Srdce Ježíšova*. Rajhrad: Kongregace sester Těšitelek BSJ, [2011]. 30 s. ISBN 978-80-260-0313-7. Kongregace sester Těšitelek Božského Srdce Ježíšova [online] <http://www.sestrytesitelky.eu/>

1934 nový provinciál,¹⁰⁷⁰ nový rektor¹⁰⁷¹ – zpět na Velehrad¹⁰⁷² – Rektor mne vybízel, abych se chopil pera; bránil jsem se: „Uvidíte, že censura řádová mi bude činit obtíže.“ „Nebude: Jiným nedělá! Kolik knih vydali! Já vám budu nápomocen, vaše knihy půjdou na dračku!“ Dal jsem se přemluvit – Rektor pro knihy (vyjma první „Ve šlép.[ějích] N.[eposkvrněné]“)¹⁰⁷³ nehnul ani prstem, censoři krom této a Marie¹⁰⁷⁴ si počínali surově, ze zákeří anonymity (jména se autorovi nesdělí!) plivali po knize i autorovi – byl jsem v nenávisti zvláště u pražských paterů, protože z Prahy jezdily sodálky na moje exercicie až na daleký Velehrad a pomíjely exercicie jejich – to je dopalovalo („žralo“) – Aby podryly jejich úctu ke mně, sdělovali jim i moravským, zvl.[áště] vyškovským, co nejhoršího o mně věděli. Provinciál¹⁰⁷⁵ (bývalý) mi na mou stížnost řekl, že o tom nechce nic slyšet.

1937–[19]40 zase Hostýn,¹⁰⁷⁶ zas nový provinciál.¹⁰⁷⁷ Kniha „Pod korouhví [Kristovou]“, ¹⁰⁷⁸ „Za pravdou [Kristovou]“, ¹⁰⁷⁹ „Ve škole Kristově“¹⁰⁸⁰ – Censor je nechal ležet přes rok na stole;

¹⁰⁷⁰ Byl to R. P. Josef Vraštil (1878–1944), v letech 1933–1937. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 247–258. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=252>

¹⁰⁷¹ Byl to P. Alois Koláček (1887–1970). CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knižnictví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 410–412. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=74>

¹⁰⁷² „Script.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Provinciae Czechoslovachiae Societatis Iesu*.

¹⁰⁷³ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

¹⁰⁷⁴ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>
KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

¹⁰⁷⁵ Byl jím R. P. Leopold Škarek (1874–1968), v letech 1919–1925 jako viceprovinciál a v letech 1929–1933 jako provinciál Československé (vice)provincie Tovaryšstva Ježíšova. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381–388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

¹⁰⁷⁶ „Script.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Catalogus Provinciae Czechoslovachiae Societatis Iesu*.

¹⁰⁷⁷ Byl to R. P. Bruno Restel (1900–1983), v letech 1937–1938. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 492–495. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=35>

¹⁰⁷⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2.

¹⁰⁷⁹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702>

¹⁰⁸⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

mladý pán, sotva se v Praze otočil, nastěhoval se do hovorny, t. j. do klášterní klevetárny, a tam se slečinkami vysedával a šveholil od rána do večera. (Když jsem po letech v Králíkách¹⁰⁸¹ řekl, že pokládal za důležitější dělat galána pražským husičkám než dopomoci k vydání knihám, které mohly přinést tolik požehnání za dob protektorátu,¹⁰⁸² kdokoli po slově Božím hladověl, vyhrožovali mi naši PP [patres] (dva), že vyjednejí s Římem, abych letěl z řádu, jen co budeme zas na svobodě.) Konečně sám jiným censorům; nedbaje jejich sprostoty upravil jsem knihy, jak si přáli, a vrátil do Prahy – Provinciál zas nový (Sp.[áčil])¹⁰⁸³ vzkázal, abych celé přepsal (tři silné knihy!), a že se pak postará o „rychlou“ censuru. Jiní posílali do Prahy načmárané rukopisy, a provinciál je dal přepsat na stroji; já poslal napsaný na stroji, a protože za 2 roky, co ležel u nich v censuře, poněkud papír zežloutl, chtěl přepsání. Ředitel olomoucké tiskárny Beneš se mu nabídl, že dá přepsat ve své kanceláři, ačkoli první není třeba přepisovat, je prý dost jasný – provinciál ho vyhodil, že prý stojí na tom, abych ho přepsal já sám. Nešlo mu tedy o jasný nebo nejasný rukopis, chtěl mne šikanovat či sekýrovat. (Týž v Oseku, v koncentráku,¹⁰⁸⁴ po složení úřadu; vyhrožoval P. Aloisiu Storkovi,¹⁰⁸⁵ že ho udá zmocněnci [Karlů Böhmovi], bude-li sloužit v pokoji potají mši svatou, ač to apoštolská stolice uvězněným kněžím dovolila – člověk, jenž byl nad papeže a neznal jinou vůli než svou.)

Nechal jsem tedy spisovatelství. Kdyby mi nebyl dělal provinciál spolu s censurou obtíže, mohlo leccos vyjít, než Hitler zakázal vydávání českých a zvláště náboženských knih. Zatím na Hostýně nový superior,¹⁰⁸⁶ nový ministr (Baar,¹⁰⁸⁷ člověk egoista, o němž ještě víc platí, že neznal cizí vůli, jen a jen vůli svou, odporná povaha, o němž nekrolog po jeho smrti pak psal, že měl „zlaté

¹⁰⁸¹ V centralizačním klášteře Králíky byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 15. února 1951 do 25. února 1953.

¹⁰⁸² Protektorát Čechy a Morava (Reichsprotektorat Böhmen und Mähren) od 16. března 1939 do 9. května 1945. „Části bývalé Česko-Slovenské republiky, obsazené v březnu 1939 německými oddíly, náleží od nynějška k území Velkoněmecké říše a vstupují jako ‚Protektorát Čechy a Morava‘ pod její ochranu.“

¹⁰⁸³ Byl to R. P. Bohumil Spáčil (1875–1950), v letech 1938–1945. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 308–318. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=4>

¹⁰⁸⁴ V centralizačním klášteře Osek byl P. Konrád Maria Kubeš internován od 8. září 1950 do 15. února 1951.

¹⁰⁸⁵ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 412–418. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

¹⁰⁸⁶ Byl to P. Josef Bartoník (1878–1960). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 348–349. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=103>

¹⁰⁸⁷ Byl to P. Augustin Baar (1904–1946). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 265–267. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=257>

srdce“.)¹⁰⁸⁸ Můj býv.[alý] superior z Opavy, Vlad.[imír] D.[reiseitel],¹⁰⁸⁹ tehdy „redigoval“ Hlasy svatohostýnské – t. j. plnil je články, které mu ženské posílaly, sám zahálel od rána do večera (byl 1924–30 redaktor věstníku „Ve službách Královny“, zbědoval jej tak, že byl na posměch kněžím i laikům – teď ještě víc byly na posměch Hlasy.) Protože ho „redakce“ prý zmáhala, byl osvobozen od kázání, od rána do noci byl na besedě u Baara (nebo B.[aar] u něho), a ti spolu se superiorem B. [artoníkem]¹⁰⁹⁰ mi zlomyslně ztrpčovali život, jak mohli. Panu Vlad.[imíru] D.[reiseitelovi] musil kuchař extra vyvářet (prý nemocen – ?), mně předepsal lékař malou dietu, superior naštván od Baara chtěl, abych se Baara jako ministra dožebraval (Baar, mladík, jehož jsem kdys učil dogmatice, když studoval soukromě bohosloví) – to jsem neučinil, protože naše stanovy nic takového nežádají (tam stojí: „Kdo něco pro zdraví potřebuje, oznam to superiorovi nebo prefektovi zdravotnictví) – Požádal jsem tedy své exercitanty, aby mi opatrovali léky, o které jsem se nechtěl dožebravat. – Baar s Vlad.[imírem] D.[reiseitelem] udržoval tak partikulární přátelství, že i v době rozhovoru při oddechu po obědě a po večeři s ním prodléval a klábosil mimo komunitu, což stanovy zakazují – superior ani provinciál nic tomu neříkali. – Konečně superior se mnou jednal tak surově, že jsem přestal s nimi mluvit a stýkal se jen s Fraterní¹⁰⁹¹ – jednali slušněji! Ti pamatovali dlouhá léta, co jsem od těch tří zakoušel. Při visitaci řekl provinciál Sp.[áčil]¹⁰⁹² k těmto surovostem: „On je trochu ostřejší.“ Nic nevyšetřoval (proti své povinnosti!), a pak mi napsal z Prahy, že byla „oboustranná vina“. Frateři mu všichni bez mého vědomí [...]

¹⁰⁸⁸ „Znali jste ho velmi mnozí. Usměvavého, ochotného, věrného služebníka svatohostýnského. [...] V liturgických úkonech i při jiných svých pracích dbal co největší přesnosti. [...] Právě v tomto posledním období jeho nemoci objevila se jeho krásná duše v plném světle.“ Památce zesnulého P. Augustina Baara T. J.. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 1, s. 13.

¹⁰⁸⁹ Byl to P. Vladimír Dreiseitel (1883–1944). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 245–247. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=251>

¹⁰⁹⁰ Byl to Josef Bartoník (1878–1960). PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 348–349. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=103>

¹⁰⁹¹ Byli to F. František Xaverský Bednář, F. Karel Dománek, F. Josef Javor (1888–1972), F. Josef Lerch (1873–1957), F. Karel Mikuláščík, F. Jan Nepomucký Oškera (1870–1956), F. Lambert Řezníček (1888–1963), F. František Serafinský Trochta (1909–1987).

¹⁰⁹² Byl to R. P. Bohumil Spáčil (1875–1950), v letech 1938–1945. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 308–318. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=4>

Příloha č. 122

Aleluja, aleluja, aleluja!¹⁰⁹³

Aleluja, aleluja, aleluja!

„Magdaleno, pro koho lkáš v hořkém smutku?

Proč jsi přišla?“ zářící děl posel nebes.

„Ten, jež hledáš, pro nějž pláčeš, vstát' je v skutku,
nad smrtí a hadem starým mocný vítěz.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Aleluja, aleluja, aleluja!

Biče, šarlat, trny, třtina, kopí, hřeby

věčné Pravdě ústa navždy zamknout chtěly;

nyní samy mocně káží, cestu k nebi

ukazují, vedou v náruč Spasitele.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Aleluja, aleluja, aleluja!

Hrob, jenž hlásal od počátku vládu smrti,

kteřou na svět přived s Evou její svůdce,

Adamovým synům stal se zdrojem žití

když vstal Kristus, Spasitel a k nebi vůdce.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Aleluja, aleluja, aleluja!

Záruka jsou světu všemu jistijistá,

nad slunce jež jasněj září svaté rány:

nezdaří se Zlému zmařit dílo Krista,

nepřemohou jeho církve pekla brány.

Aleluja, aleluja, aleluja!

¹⁰⁹³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Není moudrost, není moci, není rady
proti Pánu, úradkům a plánům jeho;
s dřeva kříže Zmučený se ujal vlády,
z vůle Otce Král a vládce tvorstva všeho.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Aleluja, aleluja, aleluja!

Na nejistých kymácet se vlnách loďku
zříš-li: svět tak potácí se Bohu cizí,
vítězně vlá kříž a stojí prostřed zmatků;
nejistota všude, pravda jest jen v kříži.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Aleluja, aleluja, aleluja!

Syna tvého království, jak děl ti anděl,
nebude mít konce: v něm dej žít a umřít,
vytrvání dar, Maria, vypros, uděl,
ve slávě dej všechněm Krista, tebe uzřít.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Příloha č. 123

Bud' vůle Boží!¹⁰⁹⁴

Bud' vůle Tvá! S tím slovem svatým, oddaným
chci začít den, když jitřní zář mi svitne,
a netuším co dá, než slunko zapadne,
zda radost nadělí či chvíle rmutné.

Ať stezka moje růžovou se povine
dnes alejí, ať skrze trní, hloží,
ať v tváři úsměv, ať mi srdce krvácí,
chci opakovat: Bud' vždy vůle Boží.

Ať neslyšeny vroucí prosby dlouhých let,
ať nesplněno, po čem srdce touží,
ať žádný světlý paprsek tmu nezjasní,
přec osvědčuji: Ve všem vůle Boží.

Když vidím bližních voje v blahobytu žít
svou životní pout' na radosti chudou,
vždy upřímně dím: Staň se vůle Boží, staň,
když z vzdušných zámků jenom trosky zbudou.

Ať nejedno mi drahé srdce vzato dnes,
jež v poušti vyschlé milou jest mi růží,
ať nejvěrnější bytost zklame, opustí
v těch tmách zas pravím: Ve všem (Jak jest... Jenom...) vůle Boží.

¹⁰⁹⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Když bolest svírá údy, k lůžku připoutá,
když nemoc těžká tělo, duši tíží,
a nespokojen chtěl bych komu závidět,
dím v pokušení: Ve všem vůle Boží.

Ať po krátké jen pouti tímto vyhnanstvím
či po letech smrt na mne ruku vloží:
až matný slunka svit mně mizet v soumraku
pak bude, vzdechnu: Věčně vůle Boží.

Snad budu umírat mezi neznámými,
snad moji drazí přijdou k mému loži,
bych před odchodem mohl sbohem dát?
To nikdo neví (To neznámo), však: I v tom vůle Boží.

Jak dlouho mučen žářem plamů očistných?
I tam kéž milá vzpomínka mě blaží:
Já v údolí slz osvědčoval den co den:
Buď v žití, v smrti jenom (svatá) vůle Boží.

Až přijde chvíle, kdy se srdce
ti svírat bude úzkostí
zas vezmi kříž, hled' na něj dlouze,
jej k vroucím rtům viň s vroucností!

Pak uzamkni se v rány toho,
jenž na něm život dokončil,
bys sílen jeho svatou smrtí
práh žití šťastně překročil.

Cesta, pravda, život¹⁰⁹⁵

(Cesta)

Cesta, pravda, život, slunce, k němuž zřím,
v zmatcích skála pevná, vůdce krokům mým;
cíl jsi mého žití, k němuž pospíchám,
poutníku chléb živý, daný s nebes nám,
andělský chléb duší, všímš mi, Jezu, nám.

(Pravda)

Ve tmách, v noci bludu tvůj nám září kříž,
po pravdě kdo toužíš, ke kříži pojd' blíž;
ve tmách světlo víry rozsvítil jsi nám,
za každé tvé slovo krev i život dám.

(Život... život milosti, nadpřirozený život duší)

Ve smrti jsi život, v strasti útěchou,
oceán nám blaha, maje milostivou;
věčného zdroj blaha, všecko v tobě mám,
lidská srdce zklamou, věrný's jen ty sám,
opustí-li všichni, přítel můj jsi sám.

(Oživení, vzkříšení k životu)

Bez tebe by v křížích klesal Evy hříšné syn,
bez tebe by zoufal pod tíží svých vin;
duši poskvrněnou měníš v Boží chrám,
ve kterém s Duchem svatým přebýváš ty sám,
ve kterém dlí tvá milost, ve kterém dlíš ty sám.

¹⁰⁹⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

(Věčný život svatých a vyvolených)

S láskou, vírou v tebe jít chci stezkou svou,

až i mně se brány ráje otevrou;

potom vděčnou písní vstříc ti zaplesám:

„Věčně s tebou spojen, věčně tebe mám,

celou věčnost, Jezu, vším mi budeš sám.“

Příloha č. 125

Dolorosa¹⁰⁹⁶

Kříže jsou křídla, po nichž se vznáší z bolesti
sídla duch do své vlasti;
k Ježíši nelze přijíti jinak než cestou kříže,
trnů a strastí (cestou křížů a hořkých strastí).

Královská cesta sv. kříže
byla též údělem Bolestné Matce:
čím byla Kristu bližší a dražší,
(čím Kristu dražší, čím jemu (Kristu) blíže),
tím těžší meč jí pronikl Srdce.

K Marii, duše, hled' ve svém kříži:
Matka ví dobře dítko co tíží.

¹⁰⁹⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Druhá večerní pobožnost¹⁰⁹⁷

Již slunko zhaslo, já též oči zavru;
můj poslední vzdech ó tobě, Srdce Páně!
Žal všecek svůj i radost vkládám v tebe
a skráním krví tvou v tvé svaté ráně.

Ó Srdce lásky, tobě svěřil ráno
jsem dneška starosti i vedra břímě;
ne nadarmo jsem na tvé lásce stavěl:
tys žehnal, když jsem bral se prachem země.

Měj za vše díky, za pomoc i lásku,
žes chránil úkladů mne temných mocí;
rač nebeského strážce shůry seslat
a chraň mne všeho zla i této noci.

Ach, nechránil (nevystříhal, nestřehl) jsem se prachu hříchu,
i jej tvou krví svatou s duše smýt chci,
ó přijmi na milost a odpusť vinu,
vrať znova mi svou lásku nehynoucí.

Též, Srdce svaté, vřele poroučím ti
kdož drazí mně a kterým já jsem milý;
jim žehnej, k sobě všechny se mnou přiviň,
i ty, kdož kdy (kdož dnes) mi dobré učinili.

¹⁰⁹⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

V tvém Srdci nyní klidně usnout, dřímat;
ó dej, by jeho rozevřená rána
mně ve poslední chvíli (ve smrti vážné) byla jistá
a přeblažená (neomylná) k nebes vlasti brána. Amen.

Důvěra k Matce¹⁰⁹⁸

Když Prozřetelnost trním a hložím chce tě vést,
když nad poušť pustší zdá se ta cesta beze hvězd,
ty ve tmách myslí nepozbývej
a s důvěrou se k hvězdě dívej,
tu, kterou Ježíš dal ti, vzývej!

Když loďka tvého žití se sem tam kymácí,
když nad hlavou ti bouře zlá divě burácí:
pak k hvězdě zrak pnout neprodlívej,
pak v pomoc Matky naděj mívej,
na srdci Matky odpočívej.

Když našeptává ďábel, že darmo prosíš, lkáš,
že marná vroucí prosba: „Ó dobrý Otče náš“!
ty sám si naděj nezhasínej
a k hvězdě své se pevně dívej
k ní ještě vroucněj ruce spínej.

Ať cokoli tě kruší, jen k hvězdě pohlédni,
jí odevzdej se v žití i v chvíli poslední,
že Matkou tvou, se rozpomínej,
v slz údolí si slzy stírej
a na vší bídu zapomínej.

¹⁰⁹⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Blah, hasnoucí kdo oko k ní v smrti upíná!
V té Matky náručí se tak sladce usíná.
I v smrti k své se hvězdě dívej,
čím byla ti, se rozpomínej,
a umíraje Matku vzývej.

Eva – Maria¹⁰⁹⁹

Pod stromem vědění pekelný duch
ošálil Evinu mysl i sluch:
„Neboj se, neumřeš, budeš jak Bůh,
v plodu že tajemství skryto je, věz,
neváhej, utrhni směle a jez.“

K Marii nebeský duch poslán jest,
pravou jí přináší od Tvůrce zvěst:
(Trojice svatá jí posílá zvěst:)
„Neboj se, velikou Ti chystá Pán čest:
sestoupí na Tebe přesvatý Duch,
v panenském lůně Tvém spočine Bůh.“

Nepravou velikost odvěký lhář
sliboval Evě, svou skrýváje tvář:
„Přátelský poměr svůj ke Tvůrci zmař.“
Pyšná a nemoudrá toužila výš,
s sebou nás srazila v bezednou níž.

Pokorou, vírou a poslušností hodna jsi, Maria, vznešenosti,
k níž Tě Bůh předurčil od věčnosti.
Zkázu již zavinił praotcův čin,
napraví s Matkou svou Mariin Syn.

¹⁰⁹⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Pod stromem rajským jest žena a had,
pod stromem kříže zas vidíme stát
ženu, skrz kterou chtěl spásu Bůh dát,
plod stromu rajského zahubil nás,
Plod stromu kříže nás oživil zas.

Ve hříšné rozkoši na d'áblův svod
utrhla ze stromu pramatka plod,
navždy jenž otrávil Adamův rod.
Marii Synáčka, bolestnou tíž,
položil do klína v hořkosti kříž.

Druhá jsi Eva a Matka jsi všech,
které kdys otrávil pekelný dech:
lod'ku mou ved', spásy uzřít dej břeh:
přived' nás, dítky své, Maria tam,
odkud kdys Spasitel sestoupil k nám.

Příloha č. 129

Evangelium k mešní písni: „Jezulátko, dítě z ráje“¹¹⁰⁰

Synu Panny, věčná pravdo,
co je světu hloupostí,
maličkým jsi ráčil zjevit
úradkem své moudrosti.
Moudrost tvoji pochopila
Terezička z Lisieux
svatosti jí školou bylo
dítě Panny Marie.

Velikou se stala tím, že
pro tebe byla maličká,
učí, jak lze velkým být, když
následujem Ježíška.
Dřív než slovem, učil vzorem
moudrosti svět Ježíšek,
místo trůnu chudobu když
zvolil prostých jesliček.

Apoštolům, církve sloupům,
řekl: „Buďte maličcí
jako dítě, toužíte-li
po nebeském království.“
Věčná pravdo, dej nám těžít
z víry svaté pokladu!
Božské dítě, dej, ať dbáme
slov i tvého příkladu.

¹¹⁰⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Hvězda¹¹⁰¹

Maria, touho praotců,
tys byla blahem vyhnanců,
než Bůh tě poslal mezi nás
(než přišlas na svět mezi nás);
jak jitřenka, jež v noci čas všem východ slunka
(jitřenka, jež temnot čas všem) zvěstuje,
tak bylas lidstva (otců) naděje.
Ó hvězdo jitřní, sviť mi, sviť, mně nedej ve
tmách zabloudit,
chci vůdkyní tě v žití (vždycky) mít,
ó hvězdo jitřní, hvězdo má!

Maria, v bouřích života
ty záchrany jsi jistota;
(ty spásy pevná)
když s vlnami loď zápolí,
když v slzavém lkám údolí,
když strach vší naděj odvěje,
ty jediná jsi naděje.
Ó hvězdo mořská, sviť mi, sviť
mou loďku ved', dej v bouři klid,
buď proti moci temna štít
bych mohl v přístav spásy vjíť,
ó hvězdo mořská, hvězdo má!

¹¹⁰¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Maria, hvězdo večerní!
Až noci tma zrak zastíní,
až přijde chvíle poslední,
pak učiň, ať se rozední
mně věčný den, kdy zapěje
ti duše dík, má naděje!
Ó večernice, sviť mi, sviť!
Až přetne smrt mou žití nit,
ať mohu s tebou věčně být,
ó večernice, hvězdo má!

Chvála Tvůrce, Spasitele, snoubence duší¹¹⁰²

Vesmír celý se ti koří,
motýl, palma, tvrdost skal,
země všecka, vše, co v moři,
svorně pěje v šíř i dál:
„Tvůrce mocný, světa pán,
vesmíru buď chválen Král.“
Ranní rosa, noční soumrak,
slunko, luna: souzvuk chval
od rovníku zní až k točnám:
spojuje se ve chorál:
„Veleben buď všeho Pán
země, nebes věčný Král!“

Církev tvá jak maják v moři,
Kriste, pravdy tvojí zář
vrhá v svět (ve tmu), modly boží,
tebe staví na oltář:
„Přijdou, minou bohové,
nepomine slovo tvé.“
Od katakomb až ku dnešku,
od Říma až za moře
obětí svých svatostánků
slaví tebe v pokoře:
„Nepomine Kristus Král,
živ buď Spasitel a Král.“

¹¹⁰² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Srdce moje láskou hoří,
že ses ty s ním v jedno spjal;
s všemi, jejichžto blaho tvoří
přetajemný svatý grál,
pěje: „Živ buď srdcí Král!
Bud' vždy srdce mého Král!“
Stálá buď můj život chvála,
bud' i v smrti tobě dík,
věčně dej se k tobě vinout
(navěky mne k sobě přiviň,
navěky mne k sobě viň),
jenž jsi má Láska, Slitovník:
„Bud' vždy srdce mého Král,
věčně věků buď můj Král!“

Já v světě širém věrné
znám jedno srdce jen,
když ten, kdo lásku slíbil,
se stane nevěren.
To srdce v svatostánku
dlí, čeká, v náruč zve,
byť stokrát zklamán k němu
kdo nesl srdce své,
ni tebe neodmítne
a přijme srdce tvé.

Snad za láskou ses tvorů
též pachtil drahý čas,
a neslyšel ten milý,
ten něžné lásky hlas.
On čekal, až i tobě se oči otevrou,
bys nelnul k tvorům klamným
(bys nelnul k tvorům falešným)
s tak slepou důvěrou
a po svém poblouzení
spěl k němu s pokorou.

Se navždy přiviň k němu,
hlas zvoucí lásky slyš,
se vrhni v jeho náruč,
ji neopouštěj již.
Svět od tebe chce dostat, ne tebe oblažit,
tvůj Ježíš chce tvé štěstí,
chce tebe věčně mít.

Ježíši, jenž své božství¹¹⁰³

Ježíši, jenž své božství – ukrýváš ve Svátosti,
chceme k tobě v každé době
s vroucí lnout oddaností,
chválit tebe, Krále nebe,
nyní i na věčnosti.

V práci když umdléváme, – k tobě zrak pozvedáme:
dej nám sílu k ctnému dílu,
v dobrém ať vytrváme;
v těžké chvíli necht' nás sílí
Svátost, v níž tebe máme.

Svátostný Králi, v lkání, – v obtížích povolání,
v každé době sloužit tobě!
Dej nám své požehnání!
V strastné pouti světa pouští
tvými býti do skonání!

Před tebou poklekáme, – prosby své předkládáme:
„Zažeh strasti z drahé vlasti,
chraň nás, když k tobě lkáme
žít dej v míru, chraň nám víru,
v Svátosti těš, když lkáme.“

¹¹⁰³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Pastýři duší pravý, – v Svátosti zdroji zdravý,
ved' své stádce, nebes Vládce,
do věčné uveď slávy;
poruč stádce svojí Matce,
s anděly, ať ji slaví.

Příloha č. 133

Korunka ke cti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova¹¹⁰⁴

Otče náš...

Pět Ave s vložkami (ke cti pěti ran Krista Pána), Sláva Otci...

Invokace: „Nejsladší Srdce mého Ježíše, dej, ať Tě miluji vždy více.“

Opakuje se buď sedmkrát – sedm pečetí knihy ve Zjevení sv. Jana (6, 1 – 8, 1), Beránkovi odevzdané a jím otevřené nebo: dvanáctkrát – 12 bran nebeského Jeruzaléma (ve Zjevení 21, 12-13), které nám otevřela vykupitelská láska Srdce Ježíšova.

Vložky:

Ve jménu Otce...

Přesladké Srdce Ježíšovo, Tobě se skrze Marii docela odevzdávám. (Třikrát.)

Otče náš, pět Ave, Sláva Otci, Nejsladší Srdce...

1. Ave... Ježíš, jehožto přesvaté (milující) Srdce bylo v Tvém panenském lůně od Ducha svatého utvořené.

2. Ave... Ježíš, jehožto přesvaté (milující) Srdce se Otci v Tvém panenském lůně za nás nabídlo v obět'. (Žd. 10, 12)

3. Ave... Ježíš, jenž jest tichý a pokorný Srdcem, vzor a učitel ctností. (Mt. 11, 29)

4. Ave... Ježíš, jehož slitovné Srdce nepřišlo volat spravedlivé, nýbrž hříšníky k pokání. (Lk. 5, 32)

(Ave... Ježíš, jehož slitovné Srdce odpouštělo, žehnalo a se smilovávalo.)

5. Ave... Ježíš, jehož láskyplné Srdce zve k sobě všechny, kdož se lopotí a jsou obtíženi. (Mt. 11, 28)

6. Ave... Ježíš, jehož dobrotivé Srdce zesmutnělo nevděkem lidských srdcí.

7. Ave... Ježíš, jehož přesvaté (milující) Srdce nám svou lásku nejvyšší měrou projevilo, když nám v Eucharistii sebe samo dalo.

(Ave... Ježíš, jehož přesvaté (milující) Srdce nám ustanovením Nejsvětější Svátosti projevilo svou lásku měrou nejvyšší. Jn. 13, 1)

(Ave... Ježíš, jehož přesvaté (milující) Srdce nám projevilo svou lásku měrou nejvyšší ustanovením Nejsvětější Svátosti. Jn. 13, 1)

8. Ave... Ježíš, jehožto přesvaté (milující) Srdce bylo skličeno pro nás až k smrti. (Mt. 26, 38)

¹¹⁰⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

9. Ave... Ježíš, jehož přesvaté (milující) Srdce bylo poslušné Otci až k smrti kříže. (Flp. 2, 8)

10. Ave... Ježíš, jehož přesvaté (milující) Srdce pro nás na kříži přehořkou opuštěností trpělo.
(Mk. 15, 34)

(Ave... Ježíš, jehož přesvaté (milující) Srdce zaplesalo v Duchu svatém, že Otec svou pravdu a moudrost zjevil jen maličkým. Lk. 10, 21)

11. Ave... Ježíš, jehožto přesvaté (milující) Srdce vylilo všechnu (svou) krev za nás. (Jn. 19, 34)

12. Ave... Ježíš, jehožto svátostné Srdce je zdrojem všech milostí. (Iz. 12, 6)

Lze připojit litanii k Srdci Páně. Ne-li, opakovat třikrát: Přesvaté (milující) Srdce Ježíšovo, Tobě se skrze Marii docela odevzdávám.

S Božským Dítěm... nebo Ve jménu Otce...

(Kdo chce jen 7, vyber si vhodné!)

Královno Májová, života schráno¹¹⁰⁵

Královno Májová, života schráno,
vůdkyně ke Kristu, nebeská bráno!
Povzbuzuj ke ctnosti, vyprošuj milosti,
života, života schráno!

Královno Májová, Královno květů,
panenskou (andělskou) čistotou
vléváš zář světu:
dej lásku k lilii,
dej, ať si chráním ji,
Královno, Královno květů!

Královno Májová, přemocná Panno,
skrže níž světu je spasení dáno!
Rozněť v nás lásky plam,
přemoz v nás světa klam (mam),
přemocná, přemocná Panno!

Vznešená, přečistá Královno máje,
vyhnancům (chudobkám) cestou buď v nadhvězdne kraje!
Veď ze slz údolí
tam, kde nic nebolí,
Královno, Královno máje!

¹¹⁰⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 135

Ku přísaze! Ruku vzhůru!¹¹⁰⁶

Ku přísaze! Ruku vzhůru!
S rukou srdce, lide můj!
Co jsi v svaté chvíli slíbil,
v daném slově věrně stůj!
Věrnost Synu Mariinu,
jenž svou krví smyl tvou vinu!

Věrnost Kristu, věrnost víře!
Nejvzácnější víra skvost!
Ať jsme v posměch nepřátelům,
věrnost rytířská je ctnost!
K zradě necht' se zrádci sníží,
my vždy věrni budem kříži.

Čest a věrnost ať je zrádcům (světu)
bláhovou jen hloupostí,
k praporu stát věrně kříže
největší je pro nás ctí!
Hrdost svatá necht' z nás sálá,
byť nás věrnost život stála!

Podejme si ruce k svazku!
Vírou, křížem spojeni
nenajdeme v širém světě
krásnějšího sdružení.
Měj si satan zrádců voje,
legie jsme, Jezu, Tvoje!

¹¹⁰⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Svátostný Králi můj, lásku mou rozněcuj,
lásko má jediná, – blaha jsi hlubina,
tělo když pokouší, – vzdal vášně klam,
požehnej nám!

Mano ty tajemná, – důvěro nezlomná,
v bídě i ve pláči, – peklo když útočí,
přes d'ábla úklady – v tobě má zed',
k sobě nás ved'!

Jehož nám svátostná – ukrývá záclona:
přispívej k pomoci – za dne i za noci,
víru nám rozmnožuj, – ať sílí nás
ve rmutný čas.

Svátost Tvou velebnou – s přípravou důstojnou
dej nám vždy přijmouti, – zemské až po pouti,
bez konce zřít nám dáš – svatou svou tvář
a Božství zář.

Svátosti pokoje, – vzdal od nás rozbroje,
ze stánku žehnej, braň, – pokoj svým věrným chraň,
lidstvu dej lásku, mír, – pravil jsi sám:
„Pokoj vám dám.“

Příloha č. 136

Modlitba za dobré skonání¹¹⁰⁷

Pane Bože můj, už nyní přijímám s úplnou odevzdaností a ochotou z rukou tvých každý způsob smrti, jaký na mne sešle tvá svatá vůle, se všemi úzkostmi, mukami a bolestmi.

¹¹⁰⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 137

Modlitba za sílu¹¹⁰⁸

(složená knězem v nacistickém Hitlerově koncentračním táboře)

Božské Srdce Páně dej nám

více odvahy, když už při procitnutí břímě dne jako balvan zatěžuje srdce a ramena;

více svaté pevnosti, když nevíme, jaké nové hrůzy nám tento den přinese a budeme-li mít ještě zítra střechu nad hlavou;

rozhodnou statečnost, když ve slabých chvílích nás přepadá malomyslnost a vtírá se myšlenka: „Vydání na pospas tvrdosti nepřátel“;

více svaté odhodlanosti, abychom dovedli v každém postavení říci: „Bud' vůle tvá“;

více síly, když unaveni neustálým bojem chtěli bychom se vzdát a zbaběle volat: „Všechno je ztraceno!“;

více pohotovosti, když ve velkých chvílích chceš na nás uskutečnit své plány;

více důvěry, když na nás doléhají tísně zevnitř i zvenčí;

více svatého klidu, když nás potkávají zkoušky každým dnem těžší a drtivější;

větší odevzdanost do svaté vůle tvé, i když odpíráš vyslyšení našich proseb;

živější víru v tvou otcovskou dobrotu, když mocnosti temna násilně nás tísní a nám se zdá, že nejsi ty s námi;

veskrze nadpřirozené pojmání, když nastanou okolnosti, které by mohly zmást naši víru i důvěru;

ducha pravé víry, když v hodině nebezpečí máme vyznat: „Tys Kristus, Syn Boha živého“;

neochvějnou naději, když se do našich srdcí vkrádá mučivá beznadějnost a chce nám vlít zatrpkllost;

vroucnější spoléhání na tebe, když nás zachvacuje skleslost, buď pro všechny nesnáze, které se zdají nerozřešitelné; nebo pro záplavu strastí, které nás hrozí strhnouti s sebou;

silnou lásku k tobě, když se opuštěnost stala naším údělem, když se zdá nemožnou každá pomoc a my očekáváme zázraku;

nezdolnou vytrvalost ve svaté službě tvé, když naše práce, námahy a boje se končí jen nezdarem;

více velkodušnosti, když naše plány, naše osobní přání a naše nicotné já se ztroskotávají pro

¹¹⁰⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

velkou věc;

více obětavosti, máme-li dokázat, že chceme všechno dát za to, abychom měli jen tebe;

více smyslu pro věčnost, když události tohoto času nás unášejí s sebou a svádějí k tomu, bychom jim připisovali význam, jež nemají;

neochvějnou věrnost, když voje démonů plných nenávisti otrásají skálou tvé církve a usilují o zničení duší;

hrdinnou trpělivost, když se nás zmocňuje překotný chvat;

laskavou shovívavost, když nespravedlnost a násilí nabývají převahy a nám se zdá, že zlo vítězí nad dobrem;

více vroucnosti k tobě, i když nezakoušíme nižádné útěchy a nám se zdá, žes od nás docela vzdálen;

svaté umění čekat, až přijde tvá velká hodina;

více pokoje a vnitřního míru, když nevidíme východiska ze svého neklidu;

dětinnou bezstarostnost, běží-li o to jít nebo zůstat, pracovat aneb trpět, žít nebo umřít;

jasné světlo v neproniknutelné tmě, abychom se neminuli cesty;

více svaté radosti, když se utrpení stalo naším denním chlebem a když starost jako stálý host sedí s námi za stolem;

láskyplnou dobrotu k lidem, které dlouhotrvající bída činí stále netečnější, chladnější, zasmušilejší;

více milosti a zase milosti, abychom byli ve všem takoví, jak to od nás očekáváš ty, naše drahé Božské Srdce, náš Bože a naše všechno. Amen.

Příloha č. 138

Modlitby ke mši svaté¹¹⁰⁹

Stupňové modlitby:

Introibo ad altare Dei... Otče, nesu Ti své srdce na dlani! S vděčností a s láskou malého dítěte je kladu na oltář! Nechci je nikdy vzít zpět! Nechci je nikdy přestat obětovat! Chci je v blízkosti svatostánku – na oltáři – nechat vykrváctet touhou, láskou a lítostí! Lítostí nad tíhou svých vlastních vin...

Introibo ad altare Dei... ad Deum, qui laetificat juventutem meam... Bože můj, miluji Tě! Tys moje síla! Tys pramen živé vody! Tys Otec, který nepřestává dítě milovat, když klopýtá a padá!

Před Tvým oltářem, Bože, chci znovu povstat – a chci dnes – teď – znovu začít jít cestou lásky, oběti a smíru. Otče, chci, a proto Ti nesu své srdce až k oltáři na dlani!

Confiteor...

Nemalomyslním však pro své chyby. Pod dotekem Tvé lásky, Otče, všechny zmizí! Vím, Otče, že mi odpustíš!

Introit:

Otče, nechci Ti dnes nic jenom to, co Ty chceš! Chci splnit Tvoji vůli! Vím, že Tvá vůle je Tvá láska!

Otče, pro moje srdce je vždy na paténě dosti místa! Chci se Ti proto každým okamžikem nabídnout znovu v oběť lásky! Otče, podávám Ti dvě malé hostie! Jednou bude Ježíš a druhou jsem já! Suscipe! – Suscipe sancte Pater omnipotens aeternae Deus...

Sanctus:

Bože můj, jsi svatý, svatý, svatý! A já se smím blížit až k Tvému oltáři! Smím s Tebou spočívat na paténě! Za malou chvíli, Ježíši, již sestoupíš na oltář! Kéž se v mém srdci probudí veliká touha po vlastním sebezposvěcení! A kéž mi nedá klidu, dokud nedosáhnu vrcholku hory lásky! Kéž nezmlkne v mém srdci, dokud se nebudu ještě opravdověji snažit o svatost!

¹¹⁰⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Po proměňování!

Benedictus, qui venit in nomine Domini... Otče, přišel okamžik, kdy Ti mohu dát to největší – Ježíše! Jako oběť chvály, na poděkování za Tvou dobrotu a lásku, jako živou prosbu za sebe a za všechny své drahé a na smír za všechny své hříchy!

Ježíš na oltáři žehná teď celému mému dni! On půjde nyní se mnou! Čeho bych se bál(a)? On spočívá přede mnou tiše na paténě! On se na mne dívá, má mne rád – tak nevýslovně rád a On mě potřebuje!

Od oltáře půjdu nést světlo – lásku – Ježíše!

Pater noster:

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie... Otče, dej svým dětem chléb, aby nezemdlely hladem na cestě domů – k Tobě! Živý chléb, chléb lásky!

Miluji, lituji, toužím!

Svaté přijímání:

Magnificat!

Ite, missa est!

Od oltáře do arény! Od oltáře do všedního dne! Jdi, kam tě posílám! Jsem všude! Jsem všude s tebou! Jdi milovat! A jdi sbírat na cesty všedního dne klasy maličkých obětí na jeden malý bílý pšeničný chléb – na jednu malou bílou hostii! Buď sám (sama) malou hostií! Buď paténou! Buď oltářem! Pro Trojjediného Boha!

Jdi, má oběť je dokončena a Tvoje začíná! Je třeba srdce změnit opět ve svatyně, proto jdi! Je třeba svět zapálit opět láskou, proto jdi!

Začíná den! Jdi! Žehnám ti!

Amen.

Příloha č. 139

Náš tichý Králi svátostný!¹¹¹⁰

Náš tichý Králi svátostný jsi strážcem našich cest,
ve svatostánku přebýváš, bys do nebe nás mohl vést.
Klekáme před tvou božskou tváří,
ze které láska vstříc nám září.
Žehnej svým věrným do bouří všech,
do srdcí nebes klid skanouti nech!

Ve svatostánku ukrýváš své božství závojem
a vládneš srdcím věřícím mírem a věčným pokojem.
V síle té víry nezbloudíme
a v každém boji zvítězíme.
Žehnej nám, Pane, do bouří všech,
do srdcí nebes klid skanouti nech!

Ať kohokoli vyšle peklo v boj,
nás proti němu semknutý šik spoj.
Svět nevěřící neví, na čem je a pro čí zájmy divě bojuje,
my víme, Pane, v koho věříme a za čí zájmy krev svou cedíme.

Svět modly má jen, v Boha nevěří,
a vleče lidstvo k jejich oltářům:
dnes té se klaní, zítra za onou
se celé davy s ním zas poženou.
Nás povolals v svou službu vznešenou,
tys král náš, sám též budeš odměnou.

¹¹¹⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ó kdyby každý věděl¹¹¹¹

Ó kdyby každý věděl, jak dobrý Ježíš jest,
pak zanechal by ihned všech bludných hříchu cest,
pak v náruč jeho spěchal by k svatostánku sem,
by získal drahý poklad, jež nemá celá zem.

Jen jednou zkusit slast, již kdo sotva vypoví,
pak vzpíral by se dále nést hřích okovy,
a poznal, u tebe že jest pravá svoboda,
již nevyrvé ni zloba, ni čas, ni nehoda.

Znát blaho svatostánku! Pak opustil by rád
vší světa klamnou rozkoš, by mohl se mu dát,
bys přivinul i jeho v své svaté náručí,
kde ani strach, ni bída, ni kříže nemučí.

Velikonoční hostina věřícím je chystána,
tělo a krev Beránka,
neomylná záruka budoucího vzkříšení (jehož dojdou spasení) alel., alel.

¹¹¹¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ó Srdce, lásky zřídlo¹¹¹²

Ó Srdce, lásky zřídlo, nám dané od Otce,
ty ve Svátosti věrný náš žitím průvodce.
Ty k světa vyděděncům svůj mile skláníš hled,
tys útočiště v žalech i prostřed světa běd.

Ó Srdce, zdroji blaha a čisté radosti,
ty v neštěstí i v štěstí nás blažíš v Svátosti:
Čím ode světa doufat my můžem mín a mín,
tím více k svému Srdci nás, Jezu drahý, viň.

Tys, Srdce, naše oběť, chceš vpravdě spásu všech,
tvým buď náš život celý, tvým poslední náš dech!
Chraň scestí nás i pádu a léčky pekla mař,
než uzříť dáš nám sebe i Otce tváří v tvář.

¹¹¹² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ó Srdce světem opuštěné¹¹¹³

Ó Srdce světem opuštěné, jenž lásku tvoji odmítá,
tím více k vroucí lásce nás zve krev za nás hříšné prolitá.
Ty milostmi vše zahrnuješ, však nevděk je ti údělem,
ty nabízíš všem spásu, nebe, ti zhrdli božským přítelem.
Však naše srdce tobě bije, jen lásce tvojí chceme žít,
a odmítá-li svět tvou lásku, my chceme tě věčně králem mít.

Ó nedej zrušit věrnost tobě kdys v svaté chvíli slíbenou,
my za svou lásku jenom tebe si přejeme drahou odměnou.
Ó nedej bychom požádali kdy od tebe své srdce zpět,
sám přísahu chraň naši svatou, když svádí, láká, hrozí svět.
Tys, Srdce, králem našich srdcí, ó nedej bychom zapřeli
tě ve zkouškách, dej sílu k boji, dej uzříti tebe s anděly.

Když ty jsi s námi, kdo je proti? Když ty dáš sílu v příboji,
když vroucí láskou k tobě lneme, kdo od tebe nás rozdvojí?
Ni smrt, ni život, strast ni bída, ni soužení a žádný tvor,
ni světa zlost a vášní svody a všecek lýtý pekla sbor.
Tys naše vše, ó Srdce Páně, tys bohatství nám jedině,
a všim nám budeš, vezdejší až pouť krušná šťastně pomine.

¹¹¹³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ó vítej, kříži, naděj jediná!¹¹¹⁴

Ó vítej, kříži, naděj jediná!
Co k ztracené nás vede vlasti?
Kdo vyhnancům jest vším a vším?
Lesk bohatství? Moc? Sláva? Moudrost?
Či nadání? Vše planý dým!
Co drží v křížích pouti této?
Co vede ctnost vždy výš a výš?
Jak dým vše prchá, bledne, mizí:
nám spásou jest jen Kristův kříž.
Ó vítej, naděj jediná!
O Crux spes ave unica!

Ať na královském trůně vládce,
ať žebrák tamto na poli,
ať papež s svatým diadémem
neb poutník mdlý a o holi,
tu vězeň v kobce v těžkých poutech,
tam v tiché cele vážný zjev:
jen jedno všecky spasit může:
kříž svatý, kříže korouhev.
Ó vítej, naděj jediná!
O Crux...

¹¹¹⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Jest život tvůj jen samá bolest?
Jest na sluneční svit tak chudý,
že se zraněným stojíš srdcem
sám v širém světě, v duši rmut?
Hleď ke Golgotě, hlouček věrných
kde s Marií pod křížem stál!
Kříž vlije sílu, křížovou bys
zas cestou kráčel mužně dál!
Ó vítej, naděj jediná!
O Crux...

Jsi z hříšných největší snad hříšník?
Přec zoufalství tě nesmí jmout!
Vždyť ještě všem, neméně (a také) tobě,
všem milost svítá, není soud!
Hleď na kříž! Na něm v mukách žíznil,
pněl, krvácel, mřel Ježíš tvůj!
Bys nehynul, dal sebe v oběť;
chop kříže se a důvěřuj!
Ó vítej, naděj jediná!
O Crux...

Příloha č. 144

Patř, ó duše, na Ježíše svého¹¹¹⁵

Patř, ó duše, na Ježíše svého,
provazy tak drsně spoutaného;
můj hřích toho příčina,
pro něj trpí nevina.

Proč tě hrubé katů ruce bily,
Králi andělů, můj Jezu milý?
Můj hřích toho příčinou,
odpusť vinu spáchanou.

Hledím do tvých potřísněných tváří,
které v nebi nad lesk slunka září.
Můj hřích toho příčinou...

Ježíši, kdo rozdrásal tvé tělo,
šlehy bičů že tak zkrvavělo?
Můj hřích...

Z trní korunu zřím na tvém čele,
třtinu v rukou svého Spasitele.
Můj hřích...

K oběti si neseš kříže oltář,
ach, proč pod ním třikrát klesáš na tvář?
Můj hřích...

¹¹¹⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Kdo ti, Jezu, svaté nohy, ruce
hřeby probodal k tvé hrozné muce?
Můj hřích...

V mučivé když zalkal's Jezu, žízni,
nápoj s octem posměch dali bídni.
Můj hřích...

Kdo proklál kopím srdce svaté,
milující, láskou přebohaté?
Můj hřích...

Ó Maria, kdo do tvého klína
vložil tělo zmučeného Syna?
Můj hřích...

Příloha č. 145

Pojďte, vykoupení, s radostí a plesem¹¹¹⁶

Pojďte, vykoupení, s radostí a plesem,
neváhejte, spějte k svatostánku:
jemuž Maria dala tělo, dlí tu:
ó pojd'te, klanějme se, ó klanějme se dítku Mariinu.

Jenž jest nebeského Otce odlesk věčný,
toho ve Svátosti vírou zříte zde:
v způsobách chudých Krále serafínů:
ó pojd'te, klanějte se, ó klanějte se svému Spasiteli.

Pro nás velebnost svou halí ve Svátosti,
tak jako ji halil kdysi v jesličkách.
Prosme, by odhalil nám ji kdys v nebi:
ó pojd'me, klanějme se, ó pojd'me, klanějme se, Bohu vtělenému.

Pro nás stal se chudým, by nás obohatil,
sstoupil na zem, bychom k nebi spěli my:
vtělené Lásce, Králi svátostnému:
ó pojd'me, klanějme se, ó pojd'me, klanějme se, ó klanějme se Bohu ve Svátosti.

¹¹¹⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 146

Postní písně I. Ó Ježíši, ó Ježíši, ó Beránku náš nejtíšší!¹¹¹⁷

Shlédni na nás okem vlídným,
pro svou krev dej milost bídňým,
ach, dej nalézt milost, milost bídňým!
„Miluji tě láskou věčnou,
a ty myslí málo vděčnou
splácíš lásku nekonečnou!“
Smiluj se, netrestej nás, Jezu, ó Ježíši náš,
netrestej, netrestej nás.

Ó Ježíši,
pro tvé biče, trny, rány, lkáme, Jezu:
„Smilování! Smilování, Jezu, smilování!“
Já jsem pro tebe v mukách strádal,
jenom lásky tvé si žádal,
a tys srdce d'áblu zadal!
Smiluj se...

Ó Ježíši,
pro své kopí, kříž a hřeby,
chraň nás pekla, ved' nás k nebi,
hříšné, Jezu, přived', přived' k nebi!
K pekelné když spěl jsi jámě,
já jsem kříž vzal na své rámě,
a ty sotva myslíš na mne!
Smiluj se...

¹¹¹⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ó Ježíši,
pro tvou smrt a tíhu kříže
k svému srdci viň nás blíže,
k sobě, Jezu, přiviň, přiviň blíže!
„Ode mne vší spásu máš,
a tak málo vzpomínáš,
co ti dal tvůj Mesiáš!“
Smiluj se...

Ó Ježíši,
pro meč, jenž tvé Matky srdce
proklál, svěř jí svoje stádce,
Jezu, svojí svěř nás, svěř nás Matce!
„Viděls lkát mou Matku drahou
zranils její duši blahou,
a přec hříchu dál spěls drahou!“
Smiluj se...

Postní písně II. Na oltáři kříže¹¹¹⁸

Na oltáři kříže Pán chtěl k naší spáse trpěti:
denně kříž svůj zpřítomňuje v nejsvětější oběti.
Spějme (pojďme) tedy k svatostánku k přetajemné Golgotě,
klaňme se (děkuj každý) vděčným srdcem Ježíšově dobrotě,
ty kdo toužíš po zjednaném krvi Páně životě.

Poklekněme před oltářem, před tajemnou Golgotou,
kterou Boží moc a moudrost spolu s Boží dobrotou¹¹¹⁹
umístila v lůně církve, by nám byla blaha zdroj,
v těžkých chvílích útočištěm, v boji (v půtkách) s peklem mocná zbroj,
sílou urputný, když chystá tělo, svět a ďábel boj.

Tělo, které na oltáři kříže pnělo v bolesti,
na oltářích církve leží k útěše nám, k radosti.
Krev, jež tekla na Golgotě (z boku Páně tekla), denně v oběť dává se,
aby hodným, aby hříšným byla k žití, ke spáse,
hřích by smyla, očištěnou duši vedla ke kráse.

Zve nás s láskou (mile) ve svou náruč na kříži i v Svátosti,
obé se nám zřídlem stalo nepřeberných milostí.
„Pryč s vši nízkou láskou k tělu, k rozkoši i ke světu,
smrt je vše, co svět nám skýtá, peklo dává v odvetu.“
(Já však lásky tvé se zřekl, připravil se o nebe;
Jezu, odpusť, nyní každý úder srdce pro tebe,
ani jeden jako dříve nevyhradím prosebe.)

¹¹¹⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹¹¹⁹ Moc se přivlastňuje Otcí, moudrost Synu, dobrota a láska Duchu sv.

Pryč s vši láskou nedůstojnou k rozkoši a ke světu!
Smrt je vše, co svět nám skýtá, peklo dává v odvetu.
Žádný tvor se nesmí stavět mezi tebe, mezi mne,
když se vtírá nízká vášeň, její právo neskromné:
to mé lásky, lítosti mé svědectví jest neklamné.
(nebo: milostí tvou předsevzetí činím, Jezu, nezlomné:
žádný tvor se nesmí... mne; to mé lásky...)

Kde je přítel, který pro mne tolik, co ty vykonal?
Kde je člověk, který by se z lásky ke mně v oběť dal?
Nad to ještě nehodnému dáváš sebe v Svátosti,
bych tím snadněj, radostněji k blažené spěl věčnosti,
v naději, že neopustíš, Jezu, svou mne milostí.

Příloha č. 148

Postní písně III. Na kříži bolestném láska má pní¹¹²⁰

Na kříži bolestném láska má pní,
u kříže (stánku) v soustrasti přebývej s ní:
Otcí se v oběť dej s ní,
v žalosti pospíchej k ní.

Na místo radosti
zvolil si kříž,
aby nás uvedl v nadhvězdnu říš:
„Od hříchu, od světa pryč!
Z prachu se povznesme výš!“

V památku smrti své
oltář nám dal,
bys z něho plnýma rukama bral;
ale ty, jak by ses bál,
zůstáváš Ježíše dál.

Ježíši, v svátosti Srdce tvé mám,
s kříže i s oltáře skloniž se k nám!
Srdce ti výměnou dám,
kraluj mu, Ježíši, sám!

¹¹²⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 149

Ranní modlitba¹¹²¹

Když oči otevřu, ó Srdce Páně,
když svitne den, když noci minul sen,
v Tvou svatou ránu vkládám žal i radost
a vše, co přinese mi tento den.

Jen k Tobě zřítí chci, Srdce plné lásky,
má útěcho, má naděje, slunce mé:
jen v Tebe doufám, v Tebe důvěřuji,
když zklamalo vše, Tvá věrnost nezkłame.

Dej sílu k dobrému a chraň mne zlého,
necht' celý den jsem jen a jenom Tvůj,
svět kdyby s d'áblem, tělem, k hříchu sváděl,
ty milostí svou vždycky (Jezu) při mně stůj.

Mne ve své ráně skryj, kde nic a nikdo
mne nemůže od Tebe kdy odtrhnout;
v ní (tam) obětovat, modlit se trpět,
a chceš-li dnes též duši vydechnout
své srdce znovu zasvěcuji Tobě,
jen pro Tebe necht' bije celý den
(jen Tobě, Jezu, nechat' bije celý den),
a každý úder necht' jest osvědčením:
„Ó, Srdce Páně, všechno pro Tě jen!“

¹¹²¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Těž všechny, kteří drazí mně a blízcí,
Tvé lásce, Jezu, vroucně poroučím;
chraň všeho zla, i jejich tělo, duši,
a na scestí ó nedej zbloudit jim.

A nyní své mi uděl požehnání:
jím provázej mne celý tento den
i po všech stezkách životní mé pouti,
než budu věčně u Tebe. Amen.

S oltáře i s kříže shlédni¹¹²²

S oltáře i s kříže shlédni,
umučený Spasiteli,
na nás bídné, kterýs umřel,
aby hříšní život měli.

Svatá krev, jež hříchy smyla
s oltáře necht' na nás skane,
z hříchu smrti vzkřísí nás, jenž
nechceš smrti hříšných, Pane.

Svátost, paměť smrti tvojí,
Jezu budiž v každé době
lékem nám a silou proti
těla, světa, ďábla zlobě.

Než ti budem počet klásti,
v posledního boje chvíli
nebud' soudcem, bud' nám spásou,
kříž a krev tvá necht' nás sílí.

¹¹²² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Srdce Páně, stánku blaha¹¹²³

Srdce Páně, stánku blaha, trůne lásky, milosti,
kající se hříšník k tobě utíká pln vroucnosti.
(z léčky těla, světa, ďábla kajícího vyprosti)
Za světem jsem běžel chtivě, zklamán navrátil se zpět,
(Světem jsem zklamán, jdu zas k tobě zpět),
od nějž vše jsem čekal, zády obrátil se ke mně svět:
tys mne v lásce přec zas objal, když jsem ve tvou náruč vzlét.

V svatém plamu, jímž tvé Srdce bez ustání plápolá,
spálen duše rez a srdce zbaveno jest koukola.
Svátost tvá hřích s duše smývá, krví svou smyla všečen prach,
otevřená náruč tvá i Srdce, plaší z duše strach.
Smím být твоjím! Smím zas k tobě! Neurval mne duší vrah!
Srdce svaté! Tvrdým řeklo's, planouc lásky plamenem:
„Kdo z vás beze hříchu, první hod' na hříšnou kamenem.“
Jindy balzám vtilos v duši: „Mnoho se jí odpouští.
Milovala mnoho, láska potřísněnou očistí,
milovala milována, láska lásku zajistí.“
Povolal jsi publikána, sklonil jsi se k hříšnici,
odpustils a ráj jsi slíbil kajícímu zločinci.
Proč bych zoufal nad svou vinou? Přišels hledat ztracené,
proudy živých vod se řinou z tebe, spásy pramene
na ty, v lásce kdož se vinou k tobě, Srdce plamenné.

¹¹²³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 152

Srdce Páně, zdroj blaha¹¹²⁴

V lásce tvé, Jezu, tolik je štěstí,
v ní slza uschne, zjasní se noc, zhojí se žal.
Slabost a bídu svou k ní chci nésti,
živých vod zdroj jsi, k němuž's nás zval's,
sluncem jsi ve tmách, srdcí jsi Král.

V náručí tvoji tolik je žáru,
v ní zažnu lásky, naděje mdlé hasnoucí plam.
Náruč si plnou odnáším darů,
sklíčeným rád z nich, co chtějí, dám,
radostně dám jim všecko, co mám (dám, co od tebe mám).

V vzpomínce na tě tolik je síly,¹¹²⁵
k hříchu když svádí odvěký lhář (d'ábel),
tělo a duch když jest hotov,
v chvíli těžké však svět:
podléhá tělo mdlé prostřed béd,
do léček hříchu běžet chce zpět.

Svátost tvá, Jezu, míru je studna,
lilii chrání, nejdražší skvost (nejkrasší),
Mariinu ctnost.
Vzkříšena k žití duše když bludná,
zárukou ráje božský je host,
tajemná Svátost k nebi je most.

¹¹²⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹¹²⁵ Řecký text dává docela jiný smysl než latinský překlad, vše záleží jen na posunutí čárky. Jn 7, 37n: „Žízní-li kdo, pojď ke mně a pij, kdo věří ve mne“, tak praví Písmo: „Prameny vod živých budou plynout z útrob (ze Srdce) jeho. To pravil o Duchu sv., kterého přijmou věřící v něho (v Ježíše).“

V Srdci tvém, Jezu, vrchol je blaha,
Králi můj, tužbu jednu mám jen,
jedinou jen:
zraněné duši rajská byls vláha,
na věky k sobě přiviň mne jen,
mým buď, až svitne věčnosti den.

Svatá noc¹¹²⁶

Této noci prozářené – nebe jasem kdo by spal?

Kdo by dřímал, kdo by spal?

Kdo by nebděl na modlitbách – plnost času nečekal?

S Marií ji nečekal? (Svatou chvíli nečekal?)

První žena proměnila – světlo Boží lásky v noc, Boží lásku v temnou noc:

v tmách skrz druhou Evu přišla – Láska bídě na pomoc, věčná láska na pomoc.

Této noci kdo by spát chtěl – v níž Bůh zjevil lásky moc, svedeným své lásky moc?

Na své dráze k polovině – dospěla když svatá noc, svatosvatá blahá noc,

k zemi nebe schýlilo se, sestoupil k nám Boží Syn,

v nebi trvá, naši stal se – svatý výkvět Mariin, Otcův Syn i Mariin.

Cherube, jenž dosud bránils – přístup k stromu života, jísti z plodů života, odlož meč!

Tvůj trudný úkol – mění v radost dobrota, – nestvořená dobrota.

Od nynějška budeš vodit lidstvo k zdrojům spasení,

otevřeš sám bránu, kterous střehl do Kristova vtělení, jímž nám dáno spasení.

¹¹²⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Syn královský¹¹²⁷

† Syn královský jest láska má,
viz jeho korunu,
z všech diadémů nejkrasší,
z ohnivých rubínů.
Jej zdobí roucho z purpuru,
plášť bílý jako sníh,
on v každé ruce růži má
a stojí na růžích.

Jít s tebou ruku v ruce dej
mnou pouští života
a dojít tam, kde čeká mne
tvá věčná dobrota,
kde lilje trůn tvůj lemují (kde panny...)
ó, dej být jednou z nich,
zřít věčně perly krve tvé
a růže v rukou svých.

¹¹²⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Tam na lučině něžné očko¹¹²⁸

Tam na lučině něžné očko
pomněnky se rozvíjí, – skromně mile,
vroucně drahou – pozdravuje Marii.
Jak jsi něžná, co vše vlévá –
v duši rmutnou pohled tvůj!
Když vše láskou zahrnuješ,
také na mne pamatuj!
Skloň se, Máti, k dítěti svému,
na ně vždycky pamatuj!

Jak šelest křídel holubičích
skráně naše ovívá
dech tvé lásky, když nás svírá
opuštěnost mrazivá.
Slzy jenom k tobě nesu,
ty máš lék, ty znáš žal můj,
nade všemi se slitováváš
také na mne pamatuj!
Na sepjaté shlédni ruce,
svého dítěte pamatuj!

¹¹²⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ty lidstvu dána Boží láskou,
útěchy jsi blahé zdroj,
s důvěrou se dítko vinu
k tvému srdci, žal můj zhoj!
Smrt až moje oči zhasne,
pomocí svou při mně stůj,
na soudu až Božím stanu,
i tam na mne pamatuj!
Až tvůj Syn mé činy vážit
bude, na mne pamatuj!

Příloha č. 156

Ten, jenž slíben hříšným v ráji¹¹²⁹

Ten, jenž slíben hříšným v ráji,
po němž člověk v touze lkal,
v Svátosti dlí mezi námi,
pravý Bůh a srdcí Král:
aby těm, kdož umdlévají,
v Svátosti se lékem stal,
aby všem, kdož umdlévají,
ve Svátosti sílu dal.

Evin rod když vyhnán z ráje
po Kristu když volal jen,
kolik...
jeho příští (slávy) uzřít den.
Šťastni my, jimž ve Svátosti
zemi...
Blažení, jimž svatostánek
v eden...

Jenž jsi sstoupil
až zas přijdeš v nebes stany
ved' svůj lid, by s tebou byl,
až zas př., v nebes brány
ved'... věčně žil.

¹¹²⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Tvé, Pane, jsme, tvé chceme věčně být¹¹³⁰

Tvé, Pane, jsme, tvé chceme věčně být,
tvé vládě chcem své srdce podrobit.
Svět potácí se, pevně stojí kříž,
svět táhne v prach, ty vedeš k nebes výš.
K tvé korouhvi chcem, Jezu, věrně stát,
rač k vytrvání sílu, milost dát.

Ať kohokoli vyšle peklo v boj,
nás proti němu v semknutý šik spoj.
Svět nevěřící neví, na čem je a pro čí zájmy divě bojuje;
my víme, Pane, v koho věříme a za čí zájmy krev svou cedíme.

Svět modly má jen, v Boha nevěří,
a vleče lidstvo k jejich oltářím;
dnes té se klaní, zítra za onou
se celé davy s ním zas poženou;
nás povolals v svou službu vznešenou,
tys král náš, sám též budeš odměnou.

¹¹³⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

V důkaz lásky neskonalé¹¹³¹

V důkaz lásky neskonalé, jejíž žár a žhavý plam z oltáře nám denně plane,
v chléb dals sebe, Jezu nám. Necht' jen Tobě srdce bije, necht' jen Tobě díky pje.
Pochválen buď s vroucností v Nejsvětější Svátosti.

Stánek zvolils mezi námi, ukryt clonou svátostnou: Velký, Mocný, ve snížení
oděn rouškou bělostnou, v pokrm, v světlo, v lék se dáváš, zřídlem štěstí nám se stáváš.
Pochválen buď s vroucností v Nejsvětější Svátosti.

Cesta žitím – trní, hloží, k nebes vlasti – velká dál:
v přetěžkých proč zoufat křížích? Jest přec s námi nebes Král.
Na pouti když k nebi lkáme, v Božském Hostu všechno máme.
Pochválen buď s vroucností v Nejsvětější Svátosti.

Pro nás na kříži krev prolila, míry nezná láska Tvá,
na kříži ni na oltáři, kde Tvé tělo spočívá.
Obět' kříže zpřítomňuješ, denně sám se obětuješ.
Pochválen buď s vroucností v Nejsvětější Svátosti.

Ve Svátosti přetajemné zjevils velikost lásky své,
její šíři, její hloubku, divem všemocnosti své.
Před oltářem v prach se kořím,
v božské taje když se nořím.
Pochválen buď s vroucností v Nejsvětější Svátosti.

¹¹³¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 159

V lásce tvé, Jezu, tolik štěstí¹¹³²

V lásce tvé, Jezu, tolik je štěstí,
v ní slza uschne, zhojí se žal,
slabost a bídu svou chci k ní vésti,
tys mi zdroj síly, můj jsi ty Král,
útěchy zřídlo, srdcí jsi Král.

V náruči tvojí tolik je žáru,
v ní zažhnu lásky hasnoucí plam,
náruč si plnou odnáším darů,
sklíčeným rád z nich, co chtějí, dám,
trpícím, všechno ochotně dám.

V srdci tvém, Jezu, vrchol je blaha,
jedinou, Jezu touhu mám jen:
zraněných srdcí (zraněné duši) rajská byls vláha,
na věky k sobě přiviň mne jen,
mým buď, až svitne věčnosti den.

¹¹³² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 160

Vánoční I.¹¹³³

Serafů se zástup snáší k zemi noční hodinou,
jásavý se hlahol nese mocně tichou krajinou:
„Spasitel vám narodil se, nedotčené Panny plod,
nese pokoj, odpuštění, spasit přišel Evin rod.“

Vstaňme, běžme k Ježíškovi, k Matce, čisté Marii:
ten, jenž v jeslích ležel, dlí teď s námi v svaté hostii. –
Pospíchejme rádi k němu,
ku pravému Betlemu,
Ježíš kde se v oběť dává
za nás Otci věčnému.

K svátostnému Srdci Páně
přinášíme (přinášejme) všecku strast
by ji v této svaté době
změnil v pravou rajskou slast.

„Alleluja (Sláva Bohu) na výsostech,
pokoj lidem na zemi:
mír si nesem od oltáře,
žítí v míru (v míru žít chcem) se všemi.“

(velký nebes dar dnes dán nám...
velký dar dnes Pán dal lidstvu...
žítí v míru se všemi...)

¹¹³³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 161

Vánoční II.¹¹³⁴

Ó Jezu, nebes vládce, ty z lásky náš jsi druh,
tys hvězda s nebes výše i výkvět zemských niv:
tys slabé nemluvňátko, a přece mocný Bůh,
tvůj zjev jen láskou dýše, tys Boží lásky div.

Refrén:

Milý Ježíši, lásco nejvyšší, srdcí všech jsi Král,
ó kraluj nám! Srdce své ti dám, ty mu vládni sám!
Tvůj jsem v žití mém, tobě umírám.

A stejný div tvé lásky jest svátost vznešená;
tu sestupuješ denně, ó Jezu, mezi nás.
Toť Ducha Tvůrce koná moc božská, tajemná,
že prožíváme Betlem v svých chrámech zas a zas.
(že jeslí zázrak velký (že betlemský div velký) se opětuje (obnovuje) zas.)

Refrén:

Jen láska, věčná láska tě stáhla s nebe v svět,
a proto láska, láska buď tobě oplatou;
smrt v nelítostné chvíli až zlomí žití květ,
pak dej nám zříti tebe s tvou Matkou přesvatou.

Refrén:

¹¹³⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Vánoční III.¹¹³⁵

Gloria, gloria, gloria, gloria!

Pastýři vzhůru! Andělských kůrů budí vás zpěv!

Setřesme sen! Noc přešla v den!

Jaká píseň plesná budí spící ze sna?

Slyš: Gloria! Slyš: Gloria!

Gloria, ...

Panenské Matky – výkvět, plod sladký – v jesličkách spí!

Panenský květ,

poslaný v svět!

Co děťátku dáme?

Srdce jenom máme,

(: to přijme rád:)

Gloria, ...

Panenský květe, viz, co nás hněte, požehnej nám!

Života tíž čeká nás již, vzdaluj, co nás rmoutí,

naездеjší pouti

(: rač žehnat nám!:))

¹¹³⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Vánoční IV.¹¹³⁶

Jezulátko, Synu Boží, blaho naše jediné,
slova tvá kdo v srdce vloží, věky věků nezhyne!
Snímáš hříchy světa všeho kříže svého obětí,
šťěstí ráje k duši slétá ve tvém svatém objetí.

Nebeského Synu Otce, zdobo (plode) Matky panenské,
lidstvu daný za průvodce k jeho pouti (cestě) pozemské:
společníkem naší pouti, radost vnášej v každou strast,
nedej věrným zahynouti, s tebou jít je blaha slast.

¹¹³⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Ve škole Ježíšově¹¹³⁷

Ó, co všechno máme v tobě, – Mariino božské dítě!

Skromnost v štěstí, sílu v mdlobě,
stálou radost, klid a příklad ctnosti,

nehynoucí krásu nevinnosti!

K tobě lnout chcem v každé době,
nepřístupni pekla zlobě!

Uč nás, dítě, svým ctnostem,

by se v nás tvůj obraz zračil,

ve svatosti dej ať rostem!

Do vznešené školy tvé chcem chodit!

Učenlivým nedá v scestí zbloudit!

Neomylné jest a jistá

cesta v blaha věčná místa.

Vlij nám lásku, živou víru!

V šlépějích tvé Matky kráčet!

Uděl svornost, žít dej v míru!

Po tvém, po tvé Matky svatém vzoru

Bohu žít, pryč s hříšnou láskou tvorů!

Skálou buď nám v světa zmatecích,

po věčných vzbud' touhu statečích!

¹¹³⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Dej, ať každý pevně stojí,
Prozřetelnost kam ho dal,
dej nám sílu v zkouškách, v bojích!
Milované dítě čisté Panny,
veď nás k ní, veď k sobě v nebes stany,
bychom byli věčně s vámi
kde vás nemilujem sami.

Životní dej úkol skončit
modlitbou, jak ty, ó Jezu,
s životem ses mohl loučit:
„Cos mi uložil, jsem splnil věrně,
oslavil jsem tě a nežil marně.
Takto mohu svědčit sobě,
odcházím když, Otče, k tobě.“

Příloha č. 165

Velikonoční II.¹¹³⁸

Ten, jenž vzkříšen, neumírá, toho vidí živá víra
ve způsobě svátostné: aleluja, aleluja.

Ve svátosti přetajemné máme slávy nesmrtelné (dáno slávy nesmrtelné)
zaslíbení neklamné. Aleluja!

Rány tvé nám, Spasiteli,
brány ráje otevřely,
Adamem kdys zavřené, aleluja!

Bychom vešli v tyto brány
rajský jest nám přichystaný
chléb – tvé tělo vzkříšené. Aleluja!

¹¹³⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Velikonoční III.¹¹³⁹

Ježíši, Králi, ty zmrtvýchvstalý, radosti má, aleluja!

Svátostná mana, aleluja,
nám v paměť daná, aleluja,
smrti a vzkříšení Pána, aleluja!

S Ježíšem umřít, živ být touha jest má, alel.
Nebeská mana...

K Ježíši přijít, navěky s ním být, naděj jest má, aleluja.
Andělská mana...

Svátostný Kriste, vítězství jisté,
ty láska má, aleluja.
Tajemná mana...

¹¹³⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Příloha č. 167

Vykoupení!¹¹⁴⁰

Slavme hrob, jenž se nám zdrojem žití stal, – do něž s kříže sňatý složen pomazaný Pán a Král, – z něhož jako mocný vítěz nad smrtí a peklem vstal.

„Po prvé“ pomazán při vtělení: lidská přirozenost skrz na skrz posvěcena božskou přirozeností druhé osoby, s níž spojena.

Smutek v triumf přechází již, k sobě nyní táhne vše ten, jenž povýšen byl na kříž;
smrt teď smrtí zdolal Pán;
rozdrcena hlava hada, Král když králů pomazán.

Žebř, jež ve snách Jakub zřel,
jenž – sahal k nebi vrcholem,
předobraz byl kříže, spolu – s pomazaným kamenem;
kámen značil Krista, jehož – pomazal dnes Nikodem.

Betlem s Golgotou se stýká: – Veleknězi kadidlo,
Králi zlato v oběť dali; – myrha, kterou Mesiáš
pomazán dnes, obětní smrt – značí, již dluh splacen náš.

Záslib dávný splněn dnes jest, – jenž skrz proroka
byl dán (Dn. 9, 24): – smyt je hřích a kletba smrti,
kterou na sebe vzal Pán, – Svatý svatých symbolicky
po druhé když pomazán.

Mezitím co Josef s druhem – svaté tělo pomazal,
sstupuje duch do předpekli, – aby peklu kořist vzal.
Satane! Co teď s tvým panstvím?
Vítězem jest Kristus Král!

¹¹⁴⁰ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Navždy, smrti, po tvé vládě.
Kde jest, smrti, palma tvá? – Kde tvůj osten?
Starý hade – Život kdo nám odcizí?
Zdvihněte se, rajske brány! – Král a Vítěz přichází!

Balzamujem Spasitele – zkroušenosti slzami,
Mesiáši, dítku Panny, – vroucí láska balzám bud',
jehož jméno „Pomazaný značí, – blahem plň nám hrud'!

Mesiáši, vodou spásy – obmysl, posvětils nás křtem,
pomazals nás k boji s peklem – milosti své olejem:
dej, ať jednou s tebou věčně – na nebesích kralujem. Amen.

Vždy jestližes všem dobře činil¹¹⁴¹

Vždy jestližes všem dobře činil
a všude jenom lásku sil,
a za to každý zlým ti splácel,
tys vděčnost nikdy nezkusil
a na světě-li širém nikdo
tě nezná, nikdo nemá rád:
spěj k Srdci Páně! Ježíš dá ti,
co nemůže ti nikdo dát.

Vstup do přesvaté Srdce rány
a k Ježíši se vroucně viň,
tam najdeš pokoj, najdeš lásku,
tam s Milovaným v jedno splyň.
Pln lásky volá Ježíš tebe:
„Ó přijď, ty duše zmučená.
Přijď duše, která v tichu pláčeš,
má láska všechno znamená.“

Všem byla dlaň má otevřená,
já stíral slzy, hojil žal,
jak splatili mi lásku moji,
jenž více než ty je miloval?
Ti probodli mé Srdce svaté
jež bilo jenom láskou k nim,
ta rána je teď útočištěm
všem duším jak ty zraněným

¹¹⁴¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

Z ďáblova katechismu¹¹⁴²

„Mne kdys pýcha, neposlušnost svrhla z nebe –
stejný úděl, člověče, nechť stihne tebe!
Vymknu-li tě z Boží blahé oddanosti,
budeme mít v pekle hostí víc než dosti.“

„Nebudeš mít bohů jiných kromě mne!“
„Svět vždy byl, jest, bude hloupý, podlý,
ten já svedu hravě, aby Boha zavrhl a udělal si modly.
Dostačí, když několik let vládnou,
a pak se ctí, s nectí, ve prach padnou.“

„Věřit budeš v Boha věčného a všemocného,
v Pána, Krále, Tvůrce velebného, jediného.“
„Stačí, když své modle chvítku zápal pálí,
a pak klidně hledí, jak se v prachu válí.
Modla úkol vyplnila, na její popravě se už shodli,
svět se motá dál jak dřív a zítra přijdou v módu nové modly!“ (Hitler, Mussolini)

„Takovou Bůh měl lásku ke zbloudilým synům,
Syna jediného pro ně na smrt vydal,
přišel, sel jimi brázdy símě božské pravdy,
na kříži pak za ně v oběť sebe podal.“
„Namluvím jim, on že jenom mýtus
nebo pouze člověk, stejný jako jiní,
evangelium že snůška bájí,
kříž nic víc, než soupeř soupeři co činí.“

¹¹⁴² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

„Zřídlo života jest slovo Kristovo!
Spějme tedy všichni k těmto vodám!“
„Odřiznu je od těch zdrojů života,
otrávené studny lidstvu podám.“
Církev, učitelka pravdy, prosí: „Osvěť mysli!
Přijď, ó Duchu pravdy, Duchu moudrosti!“
„Vyjdu a budu duchem lživým v ústech všech proroků jeho (2 Par. 18, 21)
lež můj živel, moje temné království.“

„Přijď, ó Duchu svatý, Duchu bázně Boží‘ –
to jest bojovníků Páně heslo boje.“
„Nebojte se Boha! To zas heslo moje!
Jím se bez ustání království mé množí.“

Kazatelna:

„Některým mi netřeba bych kázal;
stačí, když se vyhýbají slovu Božímu;
žijí ve pravd svatých neznalosti,
budou jednou jistě kořistí lvu řvoucímu. (srov. 1 Petr. 5, 8)

„U většiny lidí spraví vše můj tisk;
nikdo netuší, jak velký, nedozírný
z této studny jedu plyne pro mne zisk.“

„Víra ctností všech jest základ,
chraň si víry svaté poklad!
„Naplním je k víře lhostejností –
to jest zhouba jistá všechněch ctností.“

„Tři sta volů za jedinou objevenou pravdu
pohan Pythagoras vděčně obětoval nebi;
svedu blázny, by pravd tři sta pro jednoho vola
v oběť dali, nevidouce, jak se ďábel šklebí.“

Řeknu: „Věř, co chceš, jen za jedno tě prosím:
Opovrhni papežem a nedrž se k Římu!“
Jinak všechna moje práce planá, marná,
moje slova podobat se budou dýmu.

„Jednu jenom duši máš, a tak málo o ni dbáš...“
Moje píseň jinak zní!
„Jsi jen jednou, brachu, na světě,
jednou jen ti růže rozkveté,
proto jez a pij a užívej
o duši se zhola nestarej...“

„Zapři sebe sám, kdo za Kristem chceš jít!“
„Při tom slově mohu zcela kliden být;
sami věřící s ním nechtějí nic mít.
Peklo neplní nám vrazi, zloději,
nýbrž voje nepřehledné těch, kdož
slovo ‚sebezápor‘ slyšet nechtějí.“

„Ó, jak zpověď nenávidím!
Co jsem získal prací mnoha let,
zmaří zkroušeností jeden vzdech,
slovo, které vyřkne kněžský ret;
svoje dílo v troskách vidím.“

Eucharistie:

„Ó, jak nenávidím tuto svátost,
která duše mění v serafíny,
zatím co já vášní nečistou
ve prasata měním lidské syny.“

Nejsvětější oběť:

„Miliardy duší jsou teď mé,
Lutherovi když jsem namluvil,
mše že římská modloslužba je –
hlupák slovu d'ábla uvěřil!“

Poslední pomazání:

„Nastražil jsem hloupé věřící,
kněz že kat jest, koš v rukou;
v poslední tak chvíli tisícům
denně zamknu bránu rajskou.“

Nejblahoslavenější Panna.

„Ó, jak onu nenávidím!
Miliony duší by mi patřily;
ty jsou pro mne navždy ztraceny,
protože k ní láskou vzníceny,
k ní se v žití, smrti vinuly.“

Křest jim nechám, jen ať krásně osvědčují:

Odříkám se d'ábla i všech skutků jeho.

Životní ten program mnohým pouhá fráze,
patřít' přesto cele do království mého.

Moji hlavní spolehliví pomocníci
špatně věřící jsou víc než nevěřící.“

„Chraň si, dívko, bílou lilii!

Lilie jest nejkrásnější duše zdo­ba!

Ať ti nevyrvе ji pekla zloba!

Denně spínej ruce k Marii!“

Jen já obětí znám počet, jenom já to vím,
kolik duší denně v kalných vodách ulovím.
Vnadidlo? Toť onen zhoubný sladký jed,
nad pomyšlení jenž tělu chutná;
pozdě lká a pozdě vidí smutná,
kdo vše prohrál a kdo na lep ďáblu sed.

„Jiným hříchem pouze jednu duši chňapnu,
hříchem těla najednou dvě duše lapnu.
Obětí té vášně budou legie...
trhat, trhat dívkám z čela lilie!“
„Čistota z nich serafíny činí,
nečistota ve zvířata mění.“

Láska ctností všech jest koruna...
držte se té svaté královny!
„Láskou nazvu vašeň nečistou,
další obstarají romány.
Místo lásky k bližnímu a k Nejvyššímu vlídné
síti budu v srdce koukol sebelásky bídne.“

„Věčnost? Holá báje! Vždyť se ještě nikdo
z oněch krajů nenavrátil v svět!
Proto řekni směle: Není věčnost!
Je to arci hloupé, jak by řekli:
Není propast! Kdo tam spadl, nikdy
živ a zdrav se nenavrátil zpět.“

S lidskou hloupostí však čítat musím;
nač jsem nachytal už tisíce,
to zas tisíckrát znova zkusím:
co se odvěkému lháři podařilo jednou,
den co den se daří, denně dobrý obchod dělám,
tisícové hejlů zas mi denně na lep sednou.

„Co Bůh spojil, nerozlučuj člověk!“
„Tuto pevnou baštu zbořit stůj co stůj!
Vášeň s parlamenty bude pomocná,
a pak bude člověk opět cele můj!“

Kláštery:

„Tam, kde žijí v duchu pokání a smíru,
sliby zachovávají, dny tráví v míru,
na ty domy hledím vztekle, v divé muce;
kde však žijí rozmařile v nečinnosti,
vzájemně si práci maří z žárlivosti,
ti jsou moji! Výskám, jásám, mnu si ruce!“

Kněžský stav:

Životem-li hříšným pohoršení dává kněz,
je to pro mne lepší, nežli kdyby odpad,
brzo bude moje celá farnost, celá ves.
Proč? To každý negramotný tobě poví:
Půjdem příkladem jeho, ne za slovy.
To můj starý manévr, a přec vždy nový:
špatný kněz, ten nešel, nejde k peklu nikdy sám,
ten vždy celé stovky duší s sebou vede tam
(celé stovky duší s sebou přivádí vždy k nám).“

Zpěv ke cti Nejsvětější Svátosti¹¹⁴³

Svátost ze všech nejsvětější
zpěvem chvály nejvroucnější
oslavujeme s anděly:
spojte, dítky zemských luhů,
s plesem nebeských se druhů,
pějte Vykupiteli.

Chleba rouškou zahalený
věčný Bůh, by vykoupený
cestou k vlasti nezhynul:
Slovem pravdy jemu svítí,
manou nebes (vlastním tělem) nadto sytí,
by se cíle neminul.

V krvi kozelců a býků
byly proseb, chval a díků
nesčíslné oběti:
všechny nyní nahrazené
svaté Krve, Těla Páně
převznešenou závětí.¹¹⁴⁴

¹¹⁴³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.

¹¹⁴⁴ Ustanovení Nejsvětější Svátosti nazývá sv. Pavel v listě k Židům závětí Kristovou:

a) otec odkazuje dětem jmění atd. Kristus nám odkázal své Tělo a Krev, sebe – což neučinil, neučiní, učiniti nemohl a nemůže žádný otec. – Ten tělo odkazuje červům – musí odkázat – nikdy dětem, dokonce k požívání – to mohl a může jen Bůh:

b) požíváno obětní tělo, obětované Tělo Krista Pána; „které se za nás obětuje... vydáno bude... která se za vás vylévá... vylita bude...“ Obětní, obětované Tělo... tím se stalo Tělo Kristovo teprve po dokonání oběti kříže, tedy po jeho smrti... Kříž, smrt Kristovu nazývají svatí Otcové „výhni Ducha svatého“, jako chléb není možné jíst syrový, musí do pece, jako maso nelze jíst syrové, musí do ohně, tak Tělo Páně mohlo být námi požíváno jen jako obětní a obětované Tělo, tedy „upravené“ k požívání jeho smrtí a obětí na kříži.

Dary Boha málo hodné,
na milosti málo plodné
na oltář kdys kladený.
Oběť naše – předústojná!
Studnice, z níž milost hojná
všemu lidstvu (bez ustání) pramení.

Velekněz než přišel pravý
Melchisedechova řádu,¹¹⁴⁵
uctívali Krále slávy
kněží Áronova rodu
na jediném místě jen;
dnes dle prorokovy zvěsti,
kam až světlo slunce sahá,
k lidstvu spáse, blahu, štěstí
slaví Tvůrce obět' drahá
na všech místech den co den.

Tomu, jenž nás s Bohem spojí
Evin rod skrz sestru svoji
dal tělo a krev, jíž zhojí
duše rány i smrt dvojí,
zaviněnou Adamem.
Napraviv, co Adam ztratil,
na kříži když dluh náš splatil,
toto tělo zas nám vrátil,
když se v roušku chleba ukryl,
by byl duší pokrmem.

¹¹⁴⁵ „Melchisedechova řádu...” – židovské kněžstvo Áronské (z Áronova rodu), nevěřící, Mesiáše odsoudilo – Kristus Pán se od kněží áronských odvrátil a založil nové kněžstvo – Nového Zákona – sám byl kněz podle „Melchisedechova řádu“ (Ž. 109): Melchisedech obětoval Hospodinu chléb a víno a stál výše (jako kněz) než Abrahám, praotec Áronův a jeho rodu – viz epištolu k Židům. Chléb a víno obětované Melchisedechem je předobrazem mše svaté, Nejsvětější Svátosti!

Svatosvatá chvíle ona,
Boha v chrám když svého lůna
jala Neposkvrněná:
chvíle nyní nejsvětější
úkon nad vše vznešenější
svátostná jest proměna.

Svaté Panny jedno slovo
stačilo, by věčné Slovo
naším bratrem stalo se:
na její jak tehdy slova
stupuje Syn Boží znova
z nebes a nám dává se.

Slovo sotva slyšitelné,
jménem Krista vyslovené,
působí tu divů div:
mizí chléb, i víno mizí,
tělo, krev je v roušce cizí,
není tu, co bylo dřív.

Ani cherub neprohlédne,¹¹⁴⁶
způsoby jak viditelné
halí Páně tělo, krev:
nedostačí věčnost celá,
cheruba by moudrost skvělá
pochopila tento zjev.

¹¹⁴⁶ Cherubínům se přivlastňuje moudrost, serafínům láska.

Když ni anděl neprohlédne (nevystihne),
kterak Kristus přetajemně
v Svátosti jest přítomen,
jak by pojal rozum lidský
tento zázrak, ač tak blízký,
ač jej vidí den co den?

Spíše na dno oceánu
vnikne zrak, než v tuto manu
(Zrakem na dno oceánu
vnikne spíš, než v tuto manu.)
vniknou nebes legie:
vesmíru spíš taje zbádám,
nežli dokonale poznám,
co jest Eucharistie.

Nestačí zde moje síla,
vím však, že jsou Boží díla,
jichž můj rozum nezbadá:
jejich způsob vystihnouti,
jejich hloubku proniknouti
Věčného jest výhrada.

Moudrost Boží div ten činí:
vniknout divu ve svatyni
marně zkouší lidský duch:
vidět za tajemství clonu,
jeho rozevřítí sponu
může jenom věčný Bůh.

Zavřen v chleba, vína schrány,
aby hojil naše rány,
pastýř Bůh a společník:
přítel tvůj jest – spěchej k němu!
Pravý Bůh jest – klaněj se mu!
Pastýř sytí – vzdej mu dík!

Za ten lásky div se sluší
celým srdcem, celou duší
děkovat a sklonit se:
za dar moudrosti a moci
Boží můžeš jenom vroucí
láskou, vírou vděčit se.

Příliš krátká celá věčnost,
abys plně svoji vděčnost
splatil za ten lásky div:
s vírou, láskou denně spěchej
k tomu Zdroji, denně čerpej,
bys byl s Kristem věčně živ.

Chceš-li čerpat z těchto zdrojů,
žádá Vládce nebes vojů
pokoru a lilii:
jsi-li chud a prost těch květů,
ke Kněžně hled' hvězdných světů,
spínej ruce k Marii!

Vyprosí ti, aby Ježíš,
kterému se s vírou koříš,
když je tvému srdci nejbliž,
když se snáší na oltář,
po skončené zemské pouti (žití)
dátí v přístav spásy vplouti,
tam kde nic už nezarmoutí,
tam kde uzříš Božství tvář.
(nedal tobě zahynouti,
odhalil ti Božství tvář.)

Obou srdcí, Kněžno, Králi,
dejte, bychom milovali,
spolu celou věčnost vás:
necht' se v nás vždy věrně zračí
to, co svatá spona značí,
žehnejte nám, chraňte nás!

Posvěcujte naše květy,
které jsou nám nad vše světy
růži, bílou lilií,
aby vedly cestou rovnou
obojí chudobku skromnou
v náruč Kristu, Marii.

Jenž nás sytíš ve Svátosti,
Jezu, syť nás na věčnosti
(Jezu, jenž nás ve Svátosti sytíš,) sebou samým v společnosti
Mariiny (vyvolenců) rodiny;
na prosby té, kterou ctíme,
vyslyš, Jezu, volání mé,
dej, ať s ní Tě uvidíme
(necht' ji s Tebou uvidíme,) tam, kde s ní se ponoříme
(kde se zcela ponoříme)
v Tvého Božství hlubiny.

(Jenž nás sytíš ve Svátosti,
putujících nebes vlasti,
syť nás jednou, Božský hosti,
nezahalen v společnosti,
vyvolenců rodiny;
na prosby té, kterou ctíme,
Jezu, slyš volání mé,
cesty naše učíš přímé
tam, kde s ní se ponoříme
v Božství Tvého hlubiny.)

Poznámky:

Strofa 6: myšlenka sv. Tomáše Aq.: „Vtělený Syn B. vzal od nás (přijal, dostal od nás) tělo, a toto od nás přijaté tělo zase nám v Eucharistii vrátil, zhojiv jím napřed smrt těla i duše a všechny rány, zasazené lidskému rodu Adamovým hříchem.

Příloha č. 171

Seznam knih žákovské knihovny

Papežského ústavu sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě 1937¹¹⁴⁷

ADÁMEK, Bohumil. *Salomena: Tragedie v pěti dějstvích*. Praha: Tiskem a nákladem Františka Šimáčka, 1885. 194 s. Kabinetní knihovna; sv. 3.

ALFONSA, Maria. *Chudobky: Povídky pro mládež*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1931. 111 s. Dědictví maličkých; č. 74.

ANDERSEN, Hans Christian. *Nejlepší pohádky a povídky*. 2. vyd. Praha: Jan Svátek, 1930. 81 s. Ráj srdce. Výbor souvislé četby domácí i školní; sv. 13.

ANDRLÍK, František Josef. *Robinsonka na Balkáně: Příhody osamělé dívky za poslední války rusko-tureckéj*. Praha: Frant. Bačkovský, 1893. 143 s. Sběrka spisů pro mládež vynikajících českých spisovatelů; č. 2.

ARBES, Jakub. *Elegie života*. Praha: B. Kočí, 1926. 188 s. Spisy Jakuba Arbesa; sv. 12.

ARBES, Jakub. *Svatý Xaverius: Romanetto*. 3. vyd. Praha: F. Šimáček, 1900. 75 s.

ARBES, Jakub. *Theatralia: Studie a črty divadelní*. Praha: J. Otto, [1912]. 411 s. Sebrané spisy / Jakub Arbes; 32.

ARBES, Jakub. *Theatralia: Studie a črty divadelní*. Praha: J. Otto, [1916]. 353 s. Sebrané spisy / Jakub Arbes; 39.

ARBES, Jakub. *Ve službě umění: Povídky a skizy ze života umělců*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobra, [1886]. 214 s. Ústřední knihovna; sv. 189-192.

ASSOLLANT, Alfred. *Hrdinný kapitán Korkoran: Vypravování neuvěřitelných a podivuhodných, nicméně zcela pravdivých dobrodružství francouzského námořníka*. 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1931. 394 s.

A. V. B.. *Arumugam, stály indický princ: Historia obrátenia indického princa, slobodne rozpovedaná dľa zvestí missionárov*. Trnava: Sp. S. Vojt., 1925. 63 s. Z d'alekých krajov; 8.

BAAR, Jindřich Šimon. *Holoubek: Kněžská idyla*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1920. 383 s.

BAAR, Jindřich Šimon. *Hu nás: Povídky z chodské hyjty*. 5. vyd. Praha: Novina, 1932. 245 s. Jindřich Š. Baar: Sebrané spisy beletristické; sv. IX.

BAAR, Jindřich Šimon. *Chodské povídky a pohádky. Řada II*. Praha: Československé

¹¹⁴⁷ Moravský zemský archiv Brno (dále jen MZA Brno). E32, Jezuité Velehrad.

podniky tiskařské a vydavatelské, 1922. 76 s.

BAAR, Jindřich Šimon. *Jan Cimbura: Jihočeská idyla*. 12. vyd. Praha: Novina, 1937. 434 s.
Baar, Jindřich Š[imon]: Sebrané spisy beletristické; sv. 11.

BAAR, Jindřich Šimon. *K Bohu*. Praha: V. Kotrba, 1914. 318 s.

BAAR, Jindřich Šimon. *Mžikové obrázky. I, Velké a malé děti*. Praha: Děd. sv. Jana Nep., 1909. 127 s. Knihy Dědictví svatojanského; 105.

BAAR, Jindřich Šimon. *Mžikové obrázky. II, Hloží a bodláčí*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1910. 162 s. Knihy Dědictví Svatojanského; 110.

BAAR, Jindřich Šimon. *Mžikové obrázky. III, Z jiného světa. Sedmero hlavních hříchů*. Praha: Děd. sv. Jana Nep., 1914. 192 s. Knihy Dědictví Svatojanského; 130.

BAAR, Jindřich Šimon. *Paní komisarka: Chodský obrázek z doby předbřeznové*. 12. vyd. Praha: Novina, 1936. 486 s. Jindřich Š. Baar - Sebrané spisy beletristické; sv. 1.

BAAR, Jindřich Šimon. *Paní komisarka. Díl II., Osmáčtyřicátníci*. 8. vyd. Praha: Novina, 1933. 517 s. Jindřich Š. Baar: Sebrané spisy beletristické; sv. 2.

BAAR, Jindřich Šimon. *Paní komisarka. Díl III, Lůsy*. 7. vyd. Praha: Novina, 1932. 513 s. Jindřich Š. Baar: Sebrané spisy beletristické; sv. 6.

BAAR, Jindřich Šimon. *Poslední z rodu Sedmerova: Román*. Praha: V. Kotrba, 1908. 214 s. Stýblova knihovna vybrané četby; 24.

BAAR, Jindřich Šimon. *Pro kravičku: Chodský obraz*. Praha: F. Topič, [1919]. 94 s. Sbírka souvislé četby školní; 41.

BAAR, Jindřich Šimon. *Rok na chodské vsi*. Praha: Československá akc. tiskárna, 1930. 94 s. Raná setba; [sv. 30], seš. 1-2 (rok 1930).

BAAR, Jindřich Šimon. *Skřivánek*. 2. vyd. Praha: Českomorav. podniky, 1925. 192 s. Sebr. spisy beletr.; 4.

BAAR, Jindřich Šimon. *Trnky: Hrst' feuilletonů*. Praha: Guistav Franci, [1913]. 164 s.

BAAR, Jindřich Šimon. *V různých barvách*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1918. 141 s. Knih Dědictví Svatojanského č. 141. Podíl údů Dědictví svatojanského na rok 1918; č. 2.

BALBÍN, Bohuslav. *O šťastném někdy, nyní však přežalostném stavu království Českého, zvláště pak o vážnosti jazyka českého čili slovanského v Čechách, též o záhubných úmyslech na jeho vyhlazení a jiných věcech k tomu příslušejících, rozprava krátká, ale pravdivá*. Praha: Družstvo Přátel Studia, 1923. 134 s. Národní knihovna; 1.

BALLANTYNE, Robert Michael. *Dobrodružství malého Martina v lesích brasílských*. Praha: Nakladatelství Šolc a Šimáček, [1922]. 182 s.

BART-ČÍŠINSKI, Jakub. *Výbor básní*. Praha: J. Otto, 1906. 57 s. Světová knihovna; č. 509.

- BAŠTA, Antonín. *Prales: Příhody mladých odvážlivců*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1923. 159 s.
- BAZIN, René. *Obilí, které vzchází: Román*. Praha: Franci, [1912]. 232 s.
- BAZIN, René. *Přehrada: Román*. Praha: Gustav Franci, [1911]. 169 s.
- BĚLÍK, Jan. *Za Svatoplukem Čechem: Životopisný a literární nástin*. Telč: E. Šolc, [1908]. 77 s.
- BĚŇA, Matouš. *Děti Slovácka: Velké i malé*. Nové vyd. Praha: B. Kočí, 1918. 163 s. Umělecké snahy; sv. 146.
- BENEŠ, Vojta. *Očista: Povídka dějepisná*. Olomouc: R. Promberger, 1915. 136 s. Moravsko slezská kronika; roč. 26, č. 4 (94).
- BENEŠ, Vojta. *Za humny*. 2. nezměn. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1923]. 200 s. Vilímkova knihovna Malého čtenáře.
- BENEŠ BUCHLOVAN, Bedřich. *Buchlovská knížka: Pověsti*. Bzenec: Karel Dvořáček, 1918. 46 s. Východ; [sv.] I.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Královna Dagmar: Historický román*. 8. vyd. Praha: F. Topič, 1928. 438 s. Václava Beneše Třebízského Spisy sebrané; díl XVI.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Levohradecká povídka*. 9. vyd. Praha: F. Topič, 1935. 116 s. Sbirka souvislé četby školní; [sv.] 10.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Levohradecké pomněnky: Padesát drobných povídek historických*. Praha: Nákladem Svatojanského dědictví, 1927. 165 s. Dědictví Svatojanské; na rok 1927 číslo 3.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Levohradecké pomněnky: Padesát drobných povídek historických*. Praha: Nákladem Svatojanského dědictví, 1928. 192 s. Dědictví Svatojanské; na rok 1928 číslo 1.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Na Štítném: Historický obrázek*. Praha: J. Otto, [1926]. 64 s. Světová knihovna; č. 1185.a.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Národní pohádky a pověsti*. 7. vyd. Praha: F. Topič, [1920]. 159 s. Z třebízské studánky; 1.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Pan Zikmund z Boršic: Historická povídka od Václava Beneše Třebízského*. Praha: I. L. Kober, [1883]. 80 s. Ústřední knihovna; seš. 78-79].
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Pobělohorské elegie: Historické povídky*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 431 s. Václava Beneše-Třebízského spisy sebrané; díl 5. Knihovna historických románů a povídek; 5.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Pobělohorské elegie: Historické povídky*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 449 s. Václava Beneše-Třebízského spisy sebrané; díl 6. Knihovna historických

románů a povídek; 6.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Pod doškovými střechami*. 9. vyd. Praha: F. Topič, 1932. 313 s. Beneš-Třebízský, Václav: Spisy sebrané; díl 1.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Pod skalami: Historická povídka*. Plzeň: Knih. Čes. západu, 1919 nebo 1921. 389 s. Knih. čes. západu; 5.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Povídky starého zbrojnoše a jiné obrázky z naší minulosti*. 5. vyd. Praha: F. Topič, [1920]. 144 s. Z třebízské studánky; 4.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Stezkami našich dějin. Díl I*. Praha: Gutenberg Ota Lebenhart, 1930. 352 s. Václava Beneše-Třebízského Historické romány a povídky; sv. 17.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Stezkami našich dějin. Díl II*. Praha: Gutenberg Ota Lebenhart, 1930. 223 s. Václava Beneše-Třebízského Historické romány a povídky; sv. 18.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Trnová koruna: Historický obraz z třicetileté války*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1915. 372 s.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *V záři kalicha: Historické povídky*. 9. vyd. Praha: F. Topič, 1926. 332 s. Václava Beneše-Třebízského spisy sebrané; díl 3.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *V záři kalicha: Historické povídky*. 9. vyd. Praha: F. Topič, 1932. 426 s. Václava Beneše-Třebízského spisy sebrané; díl 4.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Výbor z povídek*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 142 s. Sbírka souvislé četby školní; [sv.] 11.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí první*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 445 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí druhé*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 483 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí třetí*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 323 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí čtvrté*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 410 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí páté*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 306 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí šesté*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 434 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí sedmé*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1923. 428 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí osmé*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1924. 391 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Z různých dob: Historické povídky: Pořadí deváté*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1924. 379 s. Knihovna historických románů a povídek; 7-15. Václava Beneše-Třebízského Spisy sebrané; díl 7-15.

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Zábořský vladyka: Historická povídka*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1883. 80 s. [Hlasy katolického spolku tiskového; Rok 1883. Č 1].

BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav a PROCHÁZKA, František Serafinský, ed. *Zlatá kniha V. Beneše Třebízského*. Illustrované vydání. Praha: Jos. R. Vilímek, [1915-1922]. 7 svazků.

BENSON, Robert Hugh. *Pán světa*. Praha: V. Kotrba, 1913. 458 s.

BENÝŠEK, Antonín Leo. *Řež křestanů na Libanoně: Cestovní vzpomínky z doby pronásledování syrských křestanův od turecké vlády*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1902. 304 s. Knihovna našeho lidu; roč. VI, č. 3.

BENÝŠEK, Ladislav. *Za slávou pěveckou: Povídka*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1903]. 142 s. Vilímkova Knihovna Malého Čtenáře; [sv. 60].

BEZOBRAZOVÁ, Marja Sergejevna. *Historie vrabčika: Povídka pro děti*. Praha-Král. Vinohrady: Fr. Jiroušek, [1925]. 87 s.

BEZRUCH, Petr. *Slezské písně*. Brno: Nový lid, 1930. 175 s.

BITNAR, Vilém. *Katolicita Julia Zeyera*. Praha: Nákladem Lidové akademie v Plzni, 1926. 30 s.

BITNAR, Vilém, ed. *Svatý Cyril v české poesii moderní: Výbor*. Olomouc: Ústř. apoštolát sv. Cyrila a Metoda, 1927. 39 s.

BLOKŠA, Jan. *Výklad Božské komedie Danta Alighieriho: Peklo*. Hranice: Prokop Zapletal, 1899. 231 s.

BLOKŠA, Jan. *Výklad Božské komedie Danta Alighieriho: Očistec*. Hranice: Prokop Zapletal, 1900. 280 s.

BOSSUET, Jacques Bénigne. *Rozmluva o dějinách všeobecných*. Praha: [s.n.], 1893. 330 s.

BOTTO, Ján. *Smrt' Jánošíkova*. Brno: Studium, 1936. 35 s. Souvislá četba pro střední školy; sv. 4.

BOUŠKA, Bohumil. *Utrpením ku štěstí: Pov.* Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1910. 116 s. Dědictví maličkých; 54.

BOUŠKA, Bohumil. *Věř a doufej!: Povídky z minulých časů; Ve sněhové bouři*. Hradec Králové: Dědictví Maličkých, 1922. 72 s. Dědictví Maličkých; Čís. 65.

BOUŠKA, Sigismund Ludvík. *Pietas*. [S.l.: s.n.], 1897. 154 s. Básnické obzory katolické.

BOZDĚCH, Emanuel. *Baron Goertz: Truchlohra v pěti dějstvích*. 9. vyd. Praha: Jaroslav Pospíšil, 1927. 78 s. Dramatické spisy Emanuela Bozděcha; 4.

BOZDĚCH, Emanuel. *Černá hodinka*.

BOZDĚCH, Emanuel. *Dobrodruzi: Činohra ve třech jednáních*. Praha: F. Topič, 1922. 91 s. Sbírka souvislé četby školní; 47.

BRAUN, Josef. *Václav Beneš-Třebízský: Obraz životopisný*. Praha: F. Topič, 1890. 198 s.

BRICOLO, František. *Kněz se zakrváceným šatem: Povídka ze života lidu irského*. Brno: Den, 1931. 184 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Naše vesnice po roce 1860: Sbírka obrázků a povídek, jež lidu českému sepsal Edvard Brynych*. 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1890. 468 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Slovo kříže: Obrázky z pokročilé a smíšené osady*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1897. 276 s.

BŘEZINA, Otokar. *Básnické spisy*. Praha: Melantrich, 1933. 273 s. Spisy / Otokar Březina; sv. 1.

BŘEZINA, Otokar. *Prosa*. Praha: Melantrich, 1933. 94 s. Spisy Otokara Březiny; sv. 2.

BŘEZINA, Otokar. *Prvotiny*. Praha: Česká akademie věd a umění nákladem Melantricha, 1933. 330 s. Spisy Otokara Březiny; sv. 3.

BŘEZINA, Otokar. *Ruce*. 5. vyd. Praha: Spolek výtvarných umělců Mánes, 1929. 48 s. Březina, Otokar: Básnické spisy; Sv. 5.

BŘEZINA, Otokar. *Svítání na západě*. 5. vyd. Praha: Spolek výtvarných umělců Mánes, 1929. 40 s. Březina, Otokar: Básnické spisy; Sv. II.

BUFKOVÁ-WANKLOVÁ, Karla. *Z Ječmínkovy říše: Moravské povídky a pověsti*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1930. 259 s.

BURNETT, Frances Hodgson. *Malý lord*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1924. 152 s.

BYRON, George Gordon Byron. *Kain: Dramatická báseň lorda Byrona*. 2., poopravené vyd. Praha: Dr. Frant. Bačkovský, 1895. 126 s.

CAMÕES, Luís de. *Lusovci: Báseň o desíti zpěvech*. Praha: J. Otto, 1902. 167 s. Světová knihovna; č. 247-248.

CAMÕES, Luís de. *Lusovci: Báseň o desíti zpěvech*. Praha: J. Otto, 1902. 234 s. Světová knihovna; č. 278-280.

CANDÈZE, Ernesto. *Dobrodružství Cvrčka houslisty*. 3. vydání s ilustracemi Otakara Štáfla. Praha: J. R. Vilímek, 1928. 176 s.

CERVANTES SAAVEDRA, Miguel de. *Don Quijote de la Mancha*. [2. vydání]. Praha: Šolc a Šimáček, 1926. 194 s.

CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s.

COLOMA, Luis. *Boy*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1918. 232 s. Zábavy večerní; roč. 38, č. 2-3, dílo 199.

COLOMA, Luis. *Několik povídek*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba), 1895. 247 s. Zábavy večerní; roč. 16, č. 3, dílo 93.

COPPÉE, François. *Anděl Páně*. Praha: J. Otto, [1893]. 48 s. Sborník světové poesie; Čís. 20.

COPUS, J. E. *Sirův syn, neboli, Historie Lazarova*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1909. 352 s.

ČAPEK, Karel. *Anglické listy: Pro větší názornost provázené obrázky autorovými*. 22. vyd. Praha: Fr. Borový, 1937. 151 s. Spisy bratří Čapků; sv. 19.

ČAPEK, Karel. *RUR Rossum's Universal Robots: Kolektivní drama o vstupní komedii a třech aktech*. Praha: Ot. Štorch-Marien, 1920. 96 s. Aventinum; sv. 25.

ČARSKAJA, Lidija Aleksejevna. *Dvorec v lesích: Povídka pro děti*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1925. 112 s.

ČECH, Svatopluk. *Adamité*. Praha: F. Šimáček, 1897. 124 s.

ČECH, Svatopluk. *Báchorky veršem*. Praha: F. Topič, 1899. 341 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; Díl 4.

ČECH, Svatopluk. *Básně Svatopluka Čecha*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1874. 192 s. Bibliotéka novějších spisův básnických; sv. 1.

ČECH, Svatopluk. *Čerkes a jiné básně*. 3. vyd. Praha: Eduard Valečka, 1886. 89 s. Poetických besed číslo 30. Nová sbírka veršovaných prací od Svatopluka Čecha; 3.

ČECH, Svatopluk. *Čtyři cykly básní*. 4. vyd. Praha: F. Topič, 1921. 286 s. Čech, Svatopluk: Sebrané spisy; Díl 10.

ČECH, Svatopluk. *Dagmar*. 10. vyd. Praha: Topičova edice, 1940. 208 s. Sbírká souvislé četby školní; [sv.] 7.

ČECH, Svatopluk. *Doplňěk veršů*. Praha: F. Topič, 1905. 287 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 19.

ČECH, Svatopluk. *Druhá kniha povídek a črt*. 3. vyd. Praha: F. Topič, 1920. 307 s. Čech, Svatopluk: Sebrané spisy; Díl 11.

ČECH, Svatopluk. *Hanuman*. 9. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 70 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 22.

ČECH, Svatopluk. *Jestřáb contra Hrdlička: Ze zápisů přátelových*. Praha: J. Otto, 1927. 122 s. Světová knihovna; Čís. 1. a. b. c.

ČECH, Svatopluk. *Jitřní písně*. 6. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 69 s. Přední díla Svatopluka Čecha; sv. 2.

ČECH, Svatopluk. *Lešetínský kovář: Báseň*. Původního znění vydání třetí, jinak vydání deváté. Praha: F. Topič, 1929. 79 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 42.

ČECH, Svatopluk. *Několik povídek a různých črt*. Praha: F. Šimáček, 1888. 173 s. Kabinetní knihovna; sv. 31.

ČECH, Svatopluk. *Nová sbírka veršovaných prací*. 4. vyd. Praha: F. Topič, 1896. 243 s.

ČECH, Svatopluk. *Nové písně*. Praha: F. Topič, 1923. 118 s. Sbírka souvislé četby školní; 51.

ČECH, Svatopluk. *Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do patnáctého století*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1934. 195 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 59.

ČECH, Svatopluk. *Pestré cesty po Čechách*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1917. 287 s. Čech, Svatopluk: Sebrané spisy; Díl 26.

ČECH, Svatopluk. *Písně otrocka*. [1. vyd.]. Praha: F. Topič, 1895. 78 s.

ČECH, Svatopluk. *Pravda: (Báchorka veršem); Drobné básně*. Praha: F. Šimáček, 1886. 127 s.

ČECH, Svatopluk. *Slavie*. Praha: Tiskem a nákladem Františka Šimáčka, 1884. 128 s. Kabinetní knihovna; sv. 1.

ČECH, Svatopluk. *Svatopluka Čecha Povídky, arabesky a humoresky*. Vyd. il. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1896]. 502 s.

ČECH, Svatopluk. *Svatopluka Čecha Povídky, arabesky a humoresky*. Vyd. il. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1896]. 452 s.

ČECH, Svatopluk. *Upomínky z Východu: Obrázky z pouti po Kavkaze a z cesty zpáteční*. Praha: Nakladatelství F. Šimáčka, 1885. 201 s.

ČECH, Svatopluk. *Václav z Michalovic*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1930. 107 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 29.

ČECH, Svatopluk. *Václav Živsa*. 3. vyd. Praha: F. Topič, 1924. 164 s. Sbírka souvislé četby

školní; 8.

ČECH, Svatopluk. *Větší prósa. Sv. I.* Praha: F. Topič, 1902. 303, 1 s. Čech, Svatopluk: Sebrané spisy; Díl 12.

ČECH, Svatopluk. *Větší prósa. [Sv.] 2.* Praha: F. Topič, 1903. 313 s. Čech, Svatopluk: Sebrané spisy; Díl 14.

ČECH, Svatopluk. *Větší prósa. [Sv.] 3.* Praha: Topič, 1905. 291 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 17.

ČECH, Svatopluk. *Výlety pana Broučka.* Praha: F. Topič, 1901. 337 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 9.

ČECH, Svatopluk. *Vzpomínky z cest a života. I.* 3. vyd. Praha: Topič, 1910. 291 s. Sebr. spisy; 5.

ČECH, Svatopluk. *Vzpomínky z cest a života. II.* 3. vyd. Praha: Topič, 1910. 300 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; 7.

ČECH, Svatopluk. *Vzpomínky z cest a života. III.* 2. vyd. V Praze: F. Topič, 1915. 220 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 23.

ČECHOV, Anton Pavlovič. *Černý mnich; Professor literatury.* Praha: F. Šimáček, 1895. 78 s. Levné svazky novel; 52.

ČELAKOVSKÝ, František Ladislav. *Ohlas písní ruských.* Praha: J. Laichter, 1913. 71 s. Žeň z literatur; sv. 45.

ČELAKOVSKÝ, František Ladislav. *Růže stolistá: Báseň a pravda.* Praha: Jindř. Bačkovský, českoslov. knihkupectví, antikvariát a nakladatelství, 1928. 55 s. Jindř. Bačkovského československá národní četba; svazek 36.

ČEP, Jan. *Děravý plášť.* Praha: Melantrich, [1934]. 147 s. Úroda: sbírka krásné prózy; sv. 62.

ČEP, Jan. *Hranice stínu: román.* 2. vyd. Praha: Melantrich, 1935. 233 s. Úroda; sv. 68.

ČERMÁK, Jiří. *Člověk a hory.* Praha: Česká grafická Unie, 1923. 119 s. Země a lidé; sv. 48.

ČERNÝ, Boleslav L. *Šotek.* 2. vyd. Praha: Vilímek, 1923. 141 s. Z knihy do srdéčka; 1912-1913, 1.

Česká poesie XIX. věku. Díl I. Praha: Jos. R. Vilímek, 1897. 337 s.

Česká poesie XIX. věku. Díl II. Praha: Jos. R. Vilímek, [1897]. 267 s.

Česká poesie XIX. věku. Díl III. Praha: Jos. R. Vilímek, [1898]. 388 s.

Česká poesie XIX. věku. Díl IV. Praha: Jos. R. Vilímek, [1899]. 439 s.

Česká poesie XIX. věku. Díl V. Praha: Jos. R. Vilímek, [1899]. 399 s.

DANTE ALIGHIERI. *Básnická díla: Božská komedie: S výkladem všech zpěvů. I, Peklo.* 3., defin. vyd. Praha: Otto, 1902. 208 s.

DANTE ALIGHIERI. *Básnická díla: Božská komedie: S výkladem všech zpěvů. III, Ráj. 3.*, defin. vyd. Praha: Otto, 1902. 234 s.

DE AMICIS, Edmondo. *Srdce*. Praha: Přítel knihy, 1927. 299 s. Nová knihovna pro mládež; roč. I., sv. 1.

DEFOE, Daniel, BOŽKOVSKÝ, Jaroslav a MNICHOVICKÁ, Jiřina. *Robinson Crusoe: Podivuhodná dobrodružství trosečníka na pustém ostrově*. Praha: Klas, [1932]. 124 s. Věčné mládí; 1. svazek.

DEML, Jakub. *Jak jsme se potkali*. Tasov: Jakub Deml, 1933. 52 s.

DEML, Jakub. *Moji přátelé*. 3. vyd. Praha: Ot. Štorch-Marien, 1921. 38 s. Aventinum; sv. 31.

DESNOYERS, Louis. *Nehody Honzy Klopýtky*. Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1932. 122 s.

DICKENS, Charles. *Oliver Twist. Část 1*. Praha: L. Kuncíř, 1930. 408 s. Kozoroh; Sv. 14.

DICKENS, Charles. *Oliver Twist. Část 2*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 396 s. Kozoroh; Sv. 15.

Dobrodružství Lišáka Feriny. Praha: Beaufort, [1911]. 39 s. Dětem nejmilejší knihy s obrázky.

DOHNAL, František. *Zklamané touhy: Básně*. Olomouc: Družina literární, 1917. 108 s. Knihovna Družiny literární; Sv. 4.

DOLENSKÝ, Jan, REZEK, Antonín a KOSINA, Jaroslav. *Obrázkové dějiny národa československého*. 8. vyd. Praha: J. R. Vilímek, 1932. 768 s.

DOMAŇSKA, Antonina. *Pážata krále Zygmunta*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1914]. 198 s. Vilímkova knihovna Malého čtenáře; [sv. 94].

DOSTÁL, Alois. *Česká babička*. Praha: Franci, 1909. 109 s. Bibliotheka mládeže; XVI.

DOSTÁL, Alois. *Karel z Vlkanova a jiné historické povídky*. Praha: Nakladatelství Jos. R. Vilímka, 1925. 221 s.

DOSTÁL, Alois. *Kletba: Historická povídka*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna J. Zeman, 1883. 100 s. Zábavy večerní; roč. 4., č. 5., dílo 32.

DOSTÁL, Alois. *Konviktista: Obraz*. Praha: [s.n.], 1909. 124 s. Hlasy katolického spolku tiskového; XL, 4.

DOSTÁL, Alois. *Mendík: Obraz z minulosti*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1911. 144 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové; 55.

DOSTÁL, Alois. *Na cestě k lepšímu: Povídka*. Praha: Dědictví sv. Jana Nep., 1909. 92 s. Knihy Dědictví Jana Nep.; 106.

DOSTÁL, Alois. *Na hlásce: Dějepisná povídka*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1909. 160 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové; 52.

- DOSTÁL, Alois. *Pro blaho vlasti: Dějepisné povídky*. 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1934. 251 s.
- DOSTÁL, Alois. *Rozvětvená rodina*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1916. 252 s. Knihy Dědictví Svatojanského. 135. Podíl 1916; 2.
- DOSTÁL, Alois. *Slavičí stezka a jiné historické povídky*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1934. 274 s.
- DOSTÁL, Alois. *Splněná závěť*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1933. 118 s. Knih Dědictví Svatojanského; č. 177. Podíl údů na rok 1933; č. 3.
- DOSTÁL, Alois. *Uštvany: Obraz z dělnického života*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1909. 89 s. Knihovna našeho lidu; roč. 13 (26), č. 3.
- DOSTÁL, Alois. *V proudech života*. Praha: V. Kotrba, [1925]. 343 s. Aloise Dostála sebrané spisy; Díl I.
- DOSTÁL, Alois. *V ratejně*.
- DOSTÁL, Alois. *Váleční sirotci: Obraz z novější doby*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1919. 112 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové; 62.
- DOSTÁL, Alois. *Vlna zkoušky*. Praha: Dědictví Sv. Jana Nep., 1924. 73 s.
- DOSTÁL, Alois. *Vzkazy Velehradské*. Velehrad: Melichárek, 1902. 132 s.
- DOSTÁL, Alois. *Z blízka i dále*. Praha: V. Kotrba, [1913]. 343 s. Sebr. Spisy; 2.
- DOSTÁL, Alois. *Z blízka i dále*. Praha: V. Kotrba, [1913]. 373 s. Sebr. Spisy; 2.
- DOSTÁL, Alois. *Z dávné doby*. Brno: Papež. knihtisk. benedikt. rajhrad., 1910. 159 s. Knih. naší mládeže; 13.
- DOSTÁL, Alois. *Za pomoci dobrodinců*. [Hradec Králové]: Biskupská knihtiskárna, 1915. 136 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové; č. 59.
- DOSTÁL, Alois. *Za svatováclavskou korunu: Dějepisná povídka*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny rajhradských benediktinů, 1886. 328 s. Zábavné bibliotéky dílo 105.
- DOSTÁL, Alois. *Za šlechtnými vzory: Řada dějep. povídek pro mládež*. Praha: Kotrba, 1910. 266 s.
- DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Feuilletony o literatuře, umění a životě. Hovory Dne, sv. I*. Brno: 1923. 236 s.
- DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Honza hrdina: Pohádka: Libretto k národní opeře*. Nový Jičín: časop. Nový Život, 1903. 54 s. Knihovna Letorostů; 2.
- DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Království Boží na zemi*. Nový Jičín: Nový Život, 1900. 86 s.
- DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Popeluška: Dramatická pohádka se zpěvy a tanci ve 3 jedn.* Prostějov: Revue Archa, 1917. 32 s. Knih. mladého světa; I.
- DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Potulný zpěvák: Písně Karla Skřivana*. Nový Jičín: Nový život,

1902. 80 s.

DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Sedmikrásky: 1892-1895*. Holešov: K. Dostál Lutinov, 1895. 141 s. Básnické obzory katolické; č. 2.

DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Ve mlýně světa: Kniha veršů, modliteb a vzdechů z válečných let 1914-1919*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1934. 95 s. Dostál-Lutinov, Karel, Vybrané spisy; [Sv.] III.

DOYLE, Arthur Conan. *Dobrodružství detektiva Sherlocka Holmesa*. Autor. vyd. Praha: Vilímek, 1907. 315 s. Detektivní romány a novely.

DOYLE, Arthur Conan. *Na podmořské lodi: Odvážné výpravy kapitána Jana Siria: (Z jeho zápisků)*. Praha-Karlín: Em. Šolc, 1915. 45 s.

DOYLE, Arthur Conan. *Paměti detektiva Sherlocka Holmesa*. Autor. vydání. Praha: Jos. R. Vilímek, [1906?]. 271 s.

DOYLE, Arthur Conan. *Znamení čtyř*. Autor. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1907]. 216 s. Detektivní romány a novelly.

DOYLE, Arthur Conan. *Ztracená stopa: Dobrodružství detektiva Sherlocka Holmesa*. Autor. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1906]. 369 s. Detektivní romány a novelly.

DOYLE, Arthur Conan. *Ztracený svět, čili, Zpráva o úžasných, nedávných dobrodružstvích profesora G. E. Challengerera, lorda Johna Roxtona, prof. Summerleea a pana E. D. Malonea z redakce „Daily Gazette“*. Autorisované vydání. Praha: Nakladatelství J. Hokra, 1925. 328 s. Románová knihovna „Záhady“; Sv. 5.

DRACHMANN, Holger. *Z moře a pobřeží*. Praha: F. Šimáček, 1894. 64 s. Levné svazky novel; 19.

DRACHMANN, Holger. *Z moře a pobřeží. Řada II*. Praha: F. Šimáček, 1894. 62 s. Levné svazky novel; 30.

DUBEC, Alexandr Jaroslav. *Ze zlatých dob Moravy: Historický obraz*. Přerov: A. J. Dubec, 1885. 108, 82, 101 s.

DUGMORE, A. Radclyffe. *Dva hoši v zemi bobrů*. Praha: Dorost Čsl. červeného kříže, 1923. 172 s. Knih. dorostu Čsl. červeného kříže; III-V.

DURYCH, Jaroslav. *Cesta umění*. Přerov: Bohuslav Durych, 1929. 70 s. „Delfín“; 7.

DURYCH, Jaroslav. *Rekviem: Menší valdštejnská trilogie*. 2. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 95 s. Philobiblon; sv. 15.

DURYCH, Jaroslav. *Svatý Václav: Kvas na Boleslavi: Hra o třech děj*. Praha: Kuncíř, 1925. 96 s.

DVOŘÁK, Xaver. *Sursum corda*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtisk., 1894. 104 s.

DYK, Viktor. *Devátá vlna: Básně*. Praha: [Dr. Štěpán Jež], 1930. 100 s. Vigilie; sv. 9.

DYK, Viktor. *Lehké a těžké kroky*. Královské Vinohrady [Praha]: Otto Parma, 1915. 86 s. Přerod; sv. 4.

DYK, Viktor. *Revoluční trilogie: 1907-1909*. Praha: E. K. Rosendorf, 1921. 175 s. Hry českého jeviště; 2.

DYK, Viktor. *Vybraná lyrika*. 2., rozš. vyd. Praha: F. Topič, 1932. 110 s. Sbíрка souvislé četby školní; [sv.] 17.

EHRENBERGER, Josef. *Bystručtí a Polučtí, čili, Sňatek divem: obrázek z národního života za času roboty*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1872. 79 s. Hlasy katolického spolku tiskového; r. 1872, č. 7.

EHRENBERGER, Josef. *Čermákova rodina: Obraz z národního života v trojím oddělení*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny, 1875. 406 s. Josefa Ehrenbergera Sebrané spisy zábavné v trojím oddělení; Odd. 2., Obrázky a obrazy ze života.

EHRENBERGER, Josef. *Kovář a mečíř: Povídka z dějin města Náchoda*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny, 1874. 70 s. Josefa Ehrenbergera Sebrané spisy zábavné v trojím oddělení. Odd. 1., Povídky dějepisné a pověsti.

EHRENBERGER, Josef. *Menší pečeť kapitoly Vyšehradské: Obrázek dějepisný z 12. století*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1875. 35 s. Hlasy katolického spolku tiskového; Rok 1875, č. 6.

ERBEN, Karel Jaromír. *České pohádky. [I. díl]*. Praha: Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské, 1925. [76] s.

ERBEN, Karel Jaromír. *České pohádky. Díl II*. Praha: Českomoravské podniky tiskař. a vydav., 1926. 44 nečísl. listy.

ERBEN, Karel Jaromír. *České pohádky a báje*. Praha: Vojtěch Šeba, [1932]. 111 s.

ERBEN, Karel Jaromír. *Kytice z pověstí národních*. 2., rozš. vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1935. 137 s. Kytice: výbor z poesie a prózy pro školu i veřejnost; sv. 1.

ERBEN, Karel Jaromír. *Pohádky a báje*. 2. vyd. Brno: Dědictví Havlíčkovo, 1935. 63 s. Knihovna povinné četby školní; Sv. I.

ERBEN, Karel Jaromír. *Vybrané báje a pověsti národní jiných větví slovanských. 1. [díl], Západní slovanské*. Praha: J. Otto, [1925]. 125 s. Světová knihovna; Č. 491-492, a,b.

ERBEN, Karel Jaromír. *Vybrané báje a pověsti národní jiných větví slovanských. 2. [díl], Východní slovanské*. Praha: J. Otto, [1925]. 190 s. Světová knihovna; Č. 517-519,a,b,c.

FABIAN, Josef Prokop. *Ratolístky*. Volšov (u Sušice): [s.n.], 1901. 127 s.

FILIP, Dominik. *Mezi skřítky a jiné pohádky*. 2. nezm. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1923. 110 s. Z knihy do srdéčka.

FILIP, Jan. *Konec světa: Symbolické drama o třech jednáních*. Praha: Sdružení katolické mládeže, 1933. 37 s.

FILIP, Jan. *Květy mládí*. Praha: Universum, nakladatelství dobré knihy, 1934. 109 s. Raná setba; roč. 11. 1934, sv. 38, 38, 40, č. 7.

FILIP, Jan. *Květy mládí. [Díl] 2*. Praha: Vyšehrad, 1936. 145 s. Raná setba, knihovna pro mládež; sv. 44.

FINN, Francis Jammes. *Jiří Mrštík: Podivuhodné příběhy amerického neposedy*. Praha: F. Finn, [1922]. 163 s.

FINN, Francis Jammes. *Milek z Kampionu: Povídka ze studentského života*. Praha: Československá akc. tiskárna, 1931. 206 s. Raná setba; Roč. VIII. Seš. 8-10. Roč. IX. Seš. 1-4.

FISCHER, Otokar. *Otroci: Tragedie o pěti dějstvích*. (Praha): Aventinum, 1925. 74 s. Aventinum; 97.

FLORES EX PATRIBUS ET SCRIPTIBUS – Ecclesiae Latinae Selecti – Ad Usum Juventutis Humaniorum Litterarum Studiosae – Tomus I.

FLOS, František. *Lovci orchidejí: Dobrodružná povídka ze střední Ameriky*. Praha: Nákladem Ústředního nakladatelství, knihkupectví a papírnictví učitelstva československého Josef Rašín, 1920. 195 s. Knih. Úsvitu; 1.

FLOS, František. *Lovci orchidejí: V pralesích Ecuadoru*. Praha: Nákladem Ústředního nakladatelství, knihkupectví a papírnictví učitelstva československého Josef Rašín, 1921. 205 s. Knih. Úsvitu; 2.

FLOS, František. *Lovci orchidejí: Díl III: Pod sluncem rovníkovým: Dobrodružná povídka z Bornea*. Praha: Nákladem Ústředního nakladatelství a knihkupectví učitelstva československého, 1922. 244 s. Knih. Úsvitu; 3.

FLOS, František. *Nádvorník Šibraváček*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1925. 168 s.

FLOS, František. *Narostla nám křídla: Povídka ze života*. Praha: Ústřední nakladatelství a knihkupectví učitelstva, 1924. 113 s.

FRANKLIN, Benjamin. *Benjamin Franklin: Svěžívotopis (autobiografie)*. Brno: Tiskem a nákladem pap. knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1887. 219 s. Zábavná bibliotéka; 114.

GARROLD, Richard Philip. *Černé bratrstvo: Příběhy tří hochů a jejich sester doma i ve škole*. Praha: Universum, 1933. 261 s. Raná setba; Sv. 37.

GARROLD, Richard Philip. *Čierne bratstvo: Román zo študentského života*. Bratislava: Vydavateľstvo Spoločnosti Ježišovej, 1935. 231 s. Edícia Rosa; [Sv.] 1.

GOGOL', Nikolaj Vasil'jevič. *Večery na dědině blízko Dikaňky; a Revizor*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, 1892. 341 s. Ruská knihovna; 13. Spisy Nikolaje Vasiljeviče Gogola; sv. 2.

GONČAROV, Ivan Aleksandrovič. *Oblomov: Román ve čtyřech dílech: Díl I. a II.* Praha: J. Otto, 1902. 264 s. Ruská knihovna; 36. Spisy Ivana Alexandroviče Gončarova; 2.

GONČAROV, Ivan Aleksandrovič. *Oblomov: Román ve čtyřech dílech: Díl III. a IV.* Praha: J. Otto, 1903. 246 s. Ruská knihovna; 38. Spisy Ivana Alexandroviče Gončarova; 3.

GRAJNERT, Józef. *Antoš Socha, mladý voják: Dějepisná povídka z doby polského krále Jana Kazimíra.* Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1894. 94 s. Bibliotéka mládeže; seš. 7.

GREBÁČ-ORLOV, Ignác. *Piesne a dumky.* 2. vyd. Ružomberok: Lev, 1920. 112 s.

GREY, Zane. *Zálesák: Román.* Praha: Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské, 1927. 460 s. Nové cíle; 254. Grey, Spisy; 5.

GROSSMANNOVÁ BRODSKÁ, Ludmila. *Lidé a život: Povídky a obrázky.* Praha: Katolický spolek tiskový, 1917. 107 s. Hlasy katolického spolku tiskového; XLVIII, 2.

GROSSMANNOVÁ BRODSKÁ, Ludmila. *Pestrý gratulant: Původní přání pro mládež každého věku.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1930. 127 s. Raná setba; sv. 31.

HÁJ, Felix. *Školák Kája Mařík: Díl II.* Brno: Tiskem a nákladem Občanské tiskárny, 1927. 165 s. Knihovna našeho lidu.

HÁJ, Felix. *Školák Kája Mařík: Díl III.* Brno: Tiskem a nákladem Občanské tiskárny, 1927. 214 s. Knihovna našeho lidu.

HÁJEK Z LIBOČAN, Václav a FLAJŠHANS, Václav, ed. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. I, Úvod, R. 644-904, Doba pohanská.* Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1918. 368 s. Staročeská knihovna; č. 2.

HÁJEK Z LIBOČAN, Václav a FLAJŠHANS, Václav, ed. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. II, Zánik pohanství, r. 905-1100.* Praha: Nákladem České akademie věd a umění, 1923. 482 s. Staročeská knihovna; č. 3.

HÁJEK Z LIBOČAN, Václav. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. III., Čechy vévodské, r. 1101-1253.* Praha: Česká akademie věd a umění, 1929. 458 s. Staročeská knihovna; č. 4.

HÁJEK Z LIBOČAN, Václav. *Václava Hájka z Libočan Kronika česká. IV, Čechy královské r. 1254-1347.* Praha: Česká akademie věd a umění, 1933. 410 s. Staročeská knihovna; Č. V. Spisy musejní; Čís. CLXXVIII.

HÁLEK, Vítězslav. *Alfred.* Praha: J. Otto, 1904. 67 s. Světová knihovna; č. 435.

HÁLEK, Vítězslav. *Ballady a romance.* Praha: J. Otto, 1905. 89 s. Světová knihovna; č. 438.

HÁLEK, Vítězslav. *Černý prapor: Báseň Vítězslava Háška.* Praha: Ed. Grégr, 1867. 91 s.

HÁLEK, Vítězslav. *Komediant.* Praze: Nákladem Jana Laichtera, 1906. 314 s. Čeští spisovatelé XIX. století; [sv. 6]. Sebrané spisy Vítězslava Háška; sv. 3.

HÁLEK, Vítězslav. *Pohádky z naší vesnice*. Praha: J. Otto, 1905. 87 s. Světová knihovna; č. 437.

HÁLEK, Vítězslav. *Vítězslava Hálek Spisy básnické*. Praha: I. L. Kober, 1862. 306 s. Spisů Vítězslava Hálek sbírka první; díl 1.

HANSTEIN, Otfried von. *Zkáza létadla F 239: (Ostrov neslýchaných příhod): Román pro hochy*. Praha-Vinohrady: Gustav Voleský, 1931. 289 s.

HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Duch Národních novin: I. Duben 1848 – 29. květen 1849*. Praha: J. Otto, [1909]. 286 s. Světová knihovna; 751-4.

HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Duch Národních novin: II. 31. květen 1849 – 18. ledna 1850*. Praha: J. Otto, [1909]. 291 s. Světová knihovna; 762-5.

HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Epištoly Kutnohorské*. Nové vyd. Brno: Nový lid, 1921. 64 s. Knižnice Nového lidu; IV.

HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Obrazy z Rus*. Praha: L. Mazáč, 1927. 254 s. Vybrané spisy Karla Havlíčka Borovského; II.

HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Tyrolské elegie; Král Lávra*. Praha: Jindř. Bačkovský, 1929. 23 s. Jindř. Bačkovského československá národní četba; Sv. 6.

HEDIN, Sven. *Tibet: Výzkumy a dobrodružství v neznámé zemi*. Praha: J. Otto, 1911. 160 s.

HEDIN, Sven. *Tibet: Výzkumy a dobrodružství v neznámé zemi*. Praha: J. Otto, 1911. 157 s.

HEJČL, Jan. *Do města Davidova z města Eliščina: Řada vzpomínek cestopisných, biblických a historických*. Hradec Králové: Bohdan Melichar, 1909. 176 s. Cestopisy po Palestýně; 1.

HERBEN, Jan. *Do třetího a čtvrtého pokolení. Díl první*. 5. vyd. Praha: Družstevní práce, 1936. 599 s. Živé knihy. A; Sv. 138. Roč. XIV., sv. 8.

HERBEN, Jan. *Do třetího a čtvrtého pokolení. Díl druhý*. 5. vyd. Praha: Družstevní práce, 1936. 666 s. Živé knihy. A; Sv. 139. Roč. XIV., sv. 9.

HERITES, František. *Bůh v lidu*. Praha: F. Šimáček, 1897. 69 s. Kabinetní knihovna; sv. 90.

HERITES, František. *Pěkná hodinka*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1902]. 166 s. Vilímkova Knihovna Malého čtenáře; [sv. 57].

HERITES, František. *Román kapitána Hartise*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1926. 300 s.

HERITES, František. *Tajemství strýce Josefa*. Praha: J. Otto, [1926]. 211 s. Světová knihovna; Čís. 94-96. a.b.c.

HERRMANN, Ignát. *Jíra zbojník*. Praha: F. Topič, 1925. 29 s.

HERRMANN, Ignát. *Otec Kondelík a ženich Vejvara: Drobné příběhy ze života spořádané pražské rodiny*. 16. vyd. podle oprav. 13. vyd. Praha: F. Topič, 1935. 421 s. Sebrané spisy / Ignát Herrmann; Díl 2.

HERRMANN, Ignát. *Tobiáškův Štědrý den a několik žertovných povídek o zvířátkách*. 3. vyd. Praha: Topičova edice, 1937. 83 s. Sbírka souvislé četby školní; Sv. 94.

HETZEL, Pierre-Jules. *Příhody Tomáše Palečka*. Praha: B. Kočí, [1909]. 63 s. Dětem nejmilejší knihy s obrázky; 1.

HEYDUK, Adolf. *Cymbál a husle: Básně Adolfa Heyduka*. Praha: I. L. Kober, 1876. 383 s.

HEYDUK, Adolf. *Dědův odkaz*. Praha: Nákladem knihkupectví dra. Grégra & Ferd. Dattla, 1879. 87 s.

HEYDUK, Adolf. *Dřevorubec: kresba ze Šumavy*. Praha: J. Otto, 1882. 226 s.

HEYDUK, Adolf. *Na vlnách: Román v písních*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1905. 139 s. Spisy / Adolf Heyduk; sv. 39.

HEYDUK, Adolf. *Nové cigánské melodie*. 4. vyd. Praha: Otto, 1925. 111 s. Spisy / Adolf Heyduk; Sv. 1.

HEYDUK, Adolf. *Pod Vítkovým kamenem: Kresba ze Šumavy*. 3., nově upr. vyd. Praha: J. Otto, 1918. 112 s. Spisy Adolfa Heyduka; 20.

HEYDUK, Adolf. *Sekerník: Kresba z Povltaví*. Praha: J. Otto, [1908]. 273 s. Spisy Adolfa Heyduka; III.

HEYDUK, Adolf. *V zátiší*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1923. 98 s. Spisy / Adolf Heyduk; [Sv.] 22.

HEYDUK, Adolf. *Zpěvy pošumavského dudáka. I., Písně: 1887-1890*. Praha: J. Otto, [1898]. 109 s. Spisy Adolfa Heyduka; 10.

HEYDUK, Adolf. *Zpěvy pošumavského dudáka. II., Zvěsti: 1887-1890*. Praha: J. Otto, [1899]. 96 s. Spisy Adolfa Heyduka; 11.

HEYDUK, Adolf. *Zpěvy pošumavského dudáka. III, Děje: 1887-1890*. Praha: J. Otto, [1899]. 93 s. Spisy Adolfa Heyduka; 12.

HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl první, Starý věk*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1903. 576 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 50.

HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl II, Středověk*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1906. 678 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 53.

HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl třetí, Nový věk. Kniha první, Do americké svobody a po francouzskou revoluci*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1909. 446 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 61.

HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl čtvrtý, Nový věk. Kniha druhá, Do počátku XX. století*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1913. 352 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 63.

HLAVINKA, Alois. *O původu národní písně: Pohled do lidové dílny na písně: Na doklad a*

- výklad vloženo 83 písní s nápěvem. Praha: A. Hlavinka, 1897. 104 s.
- HLOUCHA, Karel. *Podivuhodné Jiříčkovy cestování*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1925. 202 s.
- HOFMEISTER, Rudolf Richard. *Eopsyché: Prapohádka*. Praha: Družstevní práce, 1927. 238 s. Živé knihy. A; 15.
- HOLAN, Emil. *Jirkův velký vynález*. 3. vyd. Praha: Jaroslav Tožička, 1940. 107 s.
- HOLEČEK, Josef. *Černohorští junáci: Tři povídky*. Praha: F. Topič, 1912. 115 s. Osení; [Sv.] 47.
- HOLEČEK, Josef. *Z Našich*. 4. vyd. Praha: F. Topič, 1934. 150 s. Sbirka souvislé četby školní; [Sv.] 56.
- HOLEČEK, Josef. *Za svobodu: Černohorské tažení do Hercegoviny proti Turkům r. 1876*. Praha: F. Topič, 1909. 387 s. Sebrané spisy Josefa Holečka; I.
- HOLEČEK, Josef. *Za svobodu: Černohorské tažení do Hercegoviny proti Turkům r. 1876*. Praha: F. Topič, 1909-1911. 3 svazky (387; 442; 449 stran). Sebrané spisy Josefa Holečka; I.-II., IV.
- HOLEČEK, Josef. *Za svobodu: Černohorské tažení do Hercegoviny proti Turkům r. 1876*. Praha: F. Topič, 1909-1911. 3 svazky (387; 442; 449 stran). Sebrané spisy Josefa Holečka; I.-II., IV.
- HOLÝ, Jan. *Výběr z básní*.
- HOLÝ, Prokop. *Máj v nebi*. Praha: Rohlíček a Sievers, [1922]. 114 s.
- HRDINA, Josef Leopold. *Dědeček: Povídka*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1894. 110 s. Bibliotéka mládeže; seš. 6.
- HRDINA, Josef Leopold. *Slunce zašlo: Povídka ze života slepců*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1894. 126 s. Bibliotéka mládeže; seš. 4.
- HROBAŘ, František X. *Válečné vzpomínky ze Slovenska hlavně z roku 1919*. Praha: V. Kotrba, 1923. 187 s.
- HRUBÝ, Jan. *Za hvězdou: Povídky z dalekých krajů*. Praha: Universum, 1934. 157 s. Raná setba; Sv. 38. Roč. XI. Čís. 1-5.
- HRUŠKA, Jan František. *Výbor z chodských bajek*. Praha: L. Kuncíř, 1929. 125 s.
- HUDEC, Tomáš. *Obrazy z východu*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1915. 359 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 67.
- HUGO, Victor. *Bídníci: Díl první*. Praha: Julius Albert, 1932. 397 s.
- HUGO, Victor. *Bídníci: Díl druhý*. Praha: Julius Albert, 1932. 339 s.
- HUGO, Victor. *Bídníci: Díl třetí*. Praha: Julius Albert, 1932. 293 s.
- HUGO, Victor. *Bídníci: Díl čtvrtý*. Praha: Julius Albert, 1932. 430 s.
- HUGO, Victor. *Bídníci: Díl pátý*. Praha: Julius Albert, 1932. 343 s.
- HUONDER, Anton. *Smelé mladé duše*. Dřa 16. nemeckého vydania. Trnava: [s.n.], 1930. 86

s. Z ďalekých krajov; Čís. 15.

HURBAN, Jozef Miloslav. *Gottšalk: Historický román z XI. storočia*. Praha: L. Mazáč, 1935. 283 s. Edícia Spoločnosti slovenského domu; Sv. 4.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok I, Oddiel epický*. 3. vyd. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1924. 329 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok II, Oddiel lyrický*. 3. vyd. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1928. 406 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok III, Oddiel epický*. 2. vyd. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1928. 564 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok IV, Herodes a Herodias*. 2. vyd. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1928. 196 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Sobrané spisy básnické Hviezdoslava. Sväzok V, Lyra*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1921. 443 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Sobrané spisy básnické Hviezdoslava. Sväzok VI-VIII, Kratšia epika: Oddiel I. (1881-1901)*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1923. 201 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Sobrané spisy básnické Hviezdoslava. Sväzok VI-VIII, Kratšia epika: Oddiel II. (1881-1901, 1903-1904)*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1926. 167 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Sobrané spisy básnické Hviezdoslava. Sväzok VI-VIII, Kratšia epika: Oddiel III. (1902-1920)*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1927. 256 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok IX, Lyra*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1930. 212 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok X, Básne príležitostné*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1931. 221 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok XI, Básnické prviesenky, Vzhľadanie, Rozličné básne*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1931. 476 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok XII, Preklady zo slovanských básnikov*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1931. 276 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Sväzok XIII, Preklady zo Shakespearea*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1931. 232 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Svazok XIV, Preklady z nemeckých básnikov (ze Schillera, z Goetheho)*. 2. vydanie. Turčiansky Sv. Martin: Matica slovenská, 1942. 387 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Hviezdoslavove sobrané spisy básnické. Svazok XV, Preklady z maďarských básnikov*. Turčiansky Sv. Martin: Pečlivosťou Matice slovenskej, 1931. 344 s.

HVIEZDOSLAV, Pavol Országh. *Vybrané básně*. Praha: Dr. Frant. Bačkovský, [1919]. 43 s. Slovenské besedy; 1.

CHLUMECKÝ, Adam. *Adama Chlumeckého Andělé pyšní: Báseň výpravná*. Praha: Placidus J. Mathon, 1886. 80 s. Zábavné bibliotéky dílo 102.

CHOCHOLOUŠEK, Prokop. *Drak Notjaiský: Povídka*. [4. vyd.]. [Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1882]. 36 s. [Ústřední knihovna; seš. 50].

CHRAMOSTA, František. *Jsem jenom písničkář*. 1913.

CHRAMOSTA, František. *Na různých strunách: Básně*. Boskovice: Beseda Svornost, 1914. 58 s.

IBSEN, Henrik. *Divoká kachna: Činohra o 5 dějstvích*. Praha: J. Otto, [1910]. 150 s. Světová knihovna; č. 825-826.

IBSEN, Henrik. *Nora: Činohra o třech dějstvích*. Praha: Sfinx, Bohumil Janda, 1929. 141 s. Nové cíle; sv. 330. Dramata / Henrik Ibsen; sv. 7.

IVOI, Paul d'. *Dědička z Austrálie*. Kralupy: Josef Nývlt, 1926. 404 s. Dobrodružné cesty; [VIII].

IVOI, Paul d'. *Honba za radiem*. Autor. vydání. Kralupy n.Vlt.: Jos. Nývlt, 1926. 382 s. Dobrodružné cesty; Sv. 7.

JABLONSKÝ, Boleslav. *Básně Boleslava Jablonského*. 5., rozmnožené vyd. Praha: Jaroslav Pospíšil, 1872. 448 s.

JABLONSKÝ, Boleslav. *Básně Boleslava Jablonského*. 7. vyd. Praha: Jaroslav Pospíšil, 1884. 389 s.

JABLONSKÝ, Boleslav. *Moudrost otcovská*. Brno: Občanská tiskárna, 1921. 134 s. Knihovna naší mládeže.

JAMMES, Francis. *Farář ozeronský*. Praha: Ladislav Kuncíř, [1922]. 147 s. Družstvo přátel Studia; kniha 24.

JAMMES, Francis. *Růženec ve slunci*. Praha: Družstvo přátel Studia, 1921. 194 s. Edice Družstva přátel Studia; kn. 10.

JAVORNÍK, Miloslav. *Ovoce života: Drobné prósy*. Praha: Revue Meditace, 1910. 101 s.

Knihovna vybrané četby; sv. 3.

JEŘÁBEK, František Věnceslav. *Veselohra: Veselohra ve dvou jednáních*. 2. vyd. Praha: I. L. Kober, 1889. 128 s. Sbírka spisův dramatických; sv. 17.

JEŽEK, Jan. *Od Krkonoš: Krátké povídky z pohorského kraje*. Praha: Nákladem Dědictví svatého Jana Nepomuckého, 1912. 188 s. Knihy Dědictví Svatojánského; číslo 122.

JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část první, O hvězdách*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoda], 1908. 166 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 60, na rok 1908.

JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část II., O zemi*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje], 1912. 207 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 64, na rok 1912.

JIRÁSEK, Alois. *Divadelní hry. I, Vojnarka, Kolébka, Zkouška, Otec, Emigrant*. 7. vyd. Praha: J. Otto, 1933. 349 s. Sebrané spisy Aloisa Jiráska; 43.

JIRÁSEK, Alois. *Divadelní hry. II, Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč, Gero*. 5. vyd. Praha: J. Otto, 1933. 514 s. Sebrané spisy Aloisa Jiráska; 44.

JIRÁSEK, Alois. *Divadelní hry. III, M. D. Rettigová, Lucerna, Samota, Pan Johanes*. 5. vyd. Praha: J. Otto, 1934. 387 s. Sebrané spisy Aloisa Jiráska; 45.

JIRÁSEK, Alois. *Emigrant: Drama o 4 jednáních*. 4. vyd. Praha: J. Otto, 1924. 79 s.

JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část první*. Praha: J. Otto, 1890. 263 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 2.

JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část druhá*. Praha: J. Otto, 1895. 400 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 20.

JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část třetí*. Praha: J. Otto, 1898. 493 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 26.

JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část čtvrtá*. Praha: J. Otto, 1901. 454 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 29.

JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část pátá*. Praha: J. Otto, 1907. 550 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 34.

JIRÁSEK, Alois. *Filosofská historie*. Praha: J. Otto, [1898]. 155 s. Světová knihovna; č. 22-23.

JIRÁSEK, Alois. *Johanka; Z malých cest: Dvě novellky*. Praha: Nákladem Vladimíra Čecha, 1886. 105 s.

JIRÁSEK, Alois. *M. D. Rettigová: Veselohra o třech jednáních*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1922. 76 s.

JIRÁSEK, Alois. *Maloměstské historie: U Rytířů, Na staré poště, Filosofská historie*. 12. vyd. Praha: J. Otto, 1927. 371 s. Sebrané spisy Aloisa Jiráska; 3.

- JIRÁSEK, Alois. *Mezi proudy: Tři historické obrazy. Díl I, Dvojí dvůr*. 12. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 458 s. Jirásek, Alois: Sebrané spisy; [Sv.] IX.
- JIRÁSEK, Alois. *Mezi proudy: Tři historické obrazy. Díl II., Syn ohnivcův*. 12. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 279 s. Sebrané spisy Aloise Jiráska; X.
- JIRÁSEK, Alois. *Mezi proudy: Tři historické obrazy. Díl III, Do tří hlasů*. 12. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 586 s. Jirásek, Alois: Sebrané spisy; Sv. XI.
- JIRÁSEK, Alois. *Poklad: Historický obraz z osmnáctého století*. 12. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 242 s. Sebrané spisy Aloise Jiráska; 22.
- JIRÁSEK, Alois. *Proti všem: List z české epopeje*. 11. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 713 s. Jirásek, Alois: Sebrané spisy; Díl I.
- JIRÁSEK, Alois. *Psohlavci: Historický obraz*. Praha: F. Šimáček, 1886. 418 s.
- JIRÁSEK, Alois. *Skaláci: Historický obraz z druhé polovice 18. století*. 13. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 311 s. Sebrané spisy / Alois Jirásek; [sv.] 8.
- JIRÁSEK, Alois. *Staré pověsti české*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1894]. 348 s. Vilímkova knihovna mládeže dospívající; [sv. 11].
- JIRÁSEK, Alois. *Temno: Historický obraz*. 21. vyd. Praha: J. Otto, 1933. 768 s. Sebrané spisy Aloise Jiráska; 25.
- JIRÁSEK, Alois. *U nás: Nová kronika. Kniha první, Úhor*. Praha: J. Otto, 1897. 456 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 23.
- JIRÁSEK, Alois. *U nás: Nová kronika. Kniha druhá, Novina*. Praha: J. Otto, 1899. 413 s. Al. Jiráska Sebrané spisy; díl 27.
- JIRÁSEK, Alois. *U nás: Nová kronika. Kniha třetí, Osetek*. Praha: J. Otto, 1903. 519 s. Al. Jiráska sebrané spisy; 30.
- JIRÁSEK, Alois. *U nás: Nová kronika. Kniha čtvrtá, Zeměžluč*. Praha: Nakladatelství J. Otty, 1904. 460 s. Al. Jiráska sebrané spisy; díl 31.
- JIRÁSEK, Alois. *V cizích službách: Kus české anabase*. Praha: Tiskem a nákladem knihtiskárny F. Šimáčka, 1886. 114 s.
- JIRÁSEK, Alois. *Vojnarka: Drama o čtyřech jednáních*. 11. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 79 s.
- JIRÁSEK, Alois. *Z Čech až na konec světa*. 9. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1936. 109 s.
- JIRÁSEK, Alois. *Z dávna i nedávna*. Praha: F. Topič, 1913. 79 s. Osení: knihy mladých čtenářů; 50.
- JIRÁSEK, Alois. *Z mých pamětí: Poslední kapitoly k Nové kronice „U nás“*. [Sv.] I. 6. vyd. Praha: J. Otto, 1932. 407 s. Sebrané spisy / Alois Jirásek; sv. 35.
- JIRÁSEK, Alois. *Z mých pamětí*. [Sv.] 2 , V Litomyšli. 6. vyd. Praha: J. Otto, 1932. 351 s.

Sebrané spisy / Alois Jirásek; sv. 36.

JIRÁSEK, Alois. *Z různých dob: Povídky a obrázky. I.* 8. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 395 s.

Sebrané spisy / Alois Jirásek; sv. 23.

JIRÁSEK, Alois. *Z různých dob: Povídky a obrázky. II.* 8. vyd. Praha: J. Otto, 1930. 325 s.

Sebrané spisy / Alois Jirásek; [sv.] 24.

JIRÁSEK, Alois. *Z různých dob: povídky a obrázky. III.* 7. vyd. Praha: J. Otto, 1925. 307 s.

Sebrané spisy / Alois Jirásek; díl 12.

KADERÁVEK, Eugen. *Názory o vzdělanosti: České mládeži akademické k uvážení předložené.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1900. 24 s.

KÁLAL, Karel. *Květy z lásky: Povídky.* Praha: L. Mazáč, 1929. 161 s. Karla Kálala Spisy pro mládež; sv. 2.

KÄLIN, Karol. *V zajatí madhistov v Sudane.*

KAMARÝT, Bedřich. *Bůh to chce: Historická povídka.* Tábor: B. Kamarýt, 1893. 134 s.

KAMARÝT, Bedřich. *Dcera krále Chosroa: Historická povídka.* Tábor: B. Kamarýt, 1893. 189 s.

KAMARÝT, Bedřich. *Kábové z Rybňan.* 2. vyd. Praha: Knihovna katolické obce čtenářské, 1937. 185 s. Knihovna katolické obce čtenářské; sv. 1.

KAMINSKÝ, Bohdan. *Kresby a řezby: Snůška feuilletonů.* Praha: Bursík & Kohout, 1909. 206 s. Knihy českého humoru.

KAMINSKÝ, Bohdan. *Mecenáš: Povídka.* Praha: F. Šimáček, 1893. 197 s. Kabinetní knihovna; sv. 64.

KARNÍK, Jan. *Sladké s hořkým: Povídky a črty.* Brno: Občanská tisk., 1925. 176 s. Knihovna našeho lidu.

KÄSTNER, Erich. *Bylo to 35. května čili Konrádova cesta k Jižnímu moři.* Praha: Adolf Synek, 1934. 105 s.

KATEŘINA. *Císař Karel IV.: Co musí o něm každý katolický Čech vědět.* Olomouc: Edice Krystal, 1937. 42 s. Vítězové; 7. svazek IV. ročníku.

KELLER, Paul. *Tři prsteny.* Autorisované vydání. Praha: Kropáč & Kucharský, 1931. 94 s.

KINGSLEY, Florence Morse. *Druh s kříže: Pov. z dob Krista Pána.* Brno: Papež. knihtisk. benedikt. rajhr., 1904. 324 s. Knih. našeho lidu; Roč. X (XXIII). Čís. 1.

KIPLING, Rudyard. *Kniha džunglí.* Praha: Jos. R. Vilímek, 1931. 127 s.

KIPLING, Rudyard. *Druhá kniha o džunglí.* Praha: Jos. R. Vilímek, 1928. 294 s.

KLÁŠTERSKÝ, Antonín. *Chodský písně.* Praha: J. Otto, 1926. 80 s.

KLÁŠTERSKÝ, Antonín. *Poli a lesy.* Praha: F. Šimáček, 1892. 147 s.

- KLÁŠTERSKÝ, Antonín. *Spadalé listí: (1886-1889)*. Praha: F. Šimáček, 1890. 145 s. Kabinetní knihovna; sv. 51.
- KLÁŠTERSKÝ, Antonín. *Živým i mrtvým*. Praha: J. Otto, 1889. 88 s.
- KLATOVSKÝ, Miroslav. *Odpusť a zapomeň! Povídka*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1896. 68 s. Bibliotéka mládeže; seš. 12.
- KLICPERA, Václav Kliment. *Divotvorný klobouk: Fraška o 3 jednáních*. 6. vyd. Praha: I. L. Kober, 1903. 63 s. Divadelní knihovna; Sv. 11.
- KLICPERA, Václav Kliment a ŠUBERT, František Adolf, ed. *Soubor spisů Václava Klimenta Klicpery. Díl I, Dramatická díla veseloherní*. Praha: B. Kočí, 1906. 654 s. Knihovna českých klasiků-belletristů; sv. 6.
- KLICPERA, Václav Kliment. *Zlý jelen: Fraška ve čtveru dějství*. Praha: Dr. J. A. Gabriela, 1849. 100 s.
- KLOSTERMANN, Karel. *Klostermann mládeži: Výbor ze spisů Karla Klostermanna*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1923. 284 s.
- KLOSTERMANN, Karel. *Mlhy na blatech: Román*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1927. 652 s.
- KLOSTERMANN, Karel. *V ráji šumavském*. 6. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1928. 416 s.
- KLOSTERMANN, Karel. *V srdci Šumavských hvozdů: Novelky*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1896]. 380 s. Vilímkova knihovna rodinná; sv. 15.
- KLOSTERMANN, Karel. *Ze světa lesních samot*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1894]. 317 s.
- KLUG, Ignaz. *Otázky životní*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Francel, [1913]. 256 s.
- Knihovna nebožtíka Martineau*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1893. 90 s. Bibliotéka mládeže; seš. 2.
- KOLEK, Antonín. *Bitva u Břeclavě 19. listopadu 1426: Výňatek z historické práce O klíče markrabství*. Břeclav: [Vavřík a Chlanda], 1926. 34 s.
- KOLEK, Antonín. *Hermada: Obrázek z italské fronty*. Přerov: Společenská knihtiskárna, 1935. 224 s. Levná knihovna; Roč. 1936. [Sv. 1].
- KOLEK, Antonín. *O klíče markrabství: Historický obraz*. Vyškov: [nákl. vl.], 1930. 355 s.
- KOLLÁR, Ján. *Slávy dcera: Lyricko-epická báseň v pěti zpěvích od Jana Kollára*. 8. vyd. Praha: J. L. Kober, [1926]. 332 s. Zábava i poučení; 3.
- KOLLÁR, Ján. *Výklad, čili, Přímětky a vysvětlivky ku Slávy dceře*. Praha: I. L. Kober, 1862. 476 s. Spisy Jana Kollára; díl 2.
- KOMENSKÝ, Jan Amos. *Labyrint světa a ráj srdce*. Praha: J. Otto, [1928]. 268 s. Světová

knihovna; Č. 497-500. a. b. c. d. e. f.

KOMENSKÝ, Jan Amos. *Štěstí národa, za zrcadlo vystavené těm, kdož poznati chtějí, jsou-li šťastní a jak by se jimi státi mohli*. Nový dotisk. Praha: Otto, 1921. 58 s. Světová knih.; 235.

KOŘENSKÝ, Josef. *Afrika: Kulturní obrázky z celého zemědílu*. Druhé a časovými články valně rozmnožené vyd. Praha: A. Storch syn, 1924. 328 s.

KOŘENSKÝ, Josef. *Asie. [Díl 1], Kulturní obrázky z asijského severu a východu; Sibiř, Zakaspicko a Mongolsko, Tibet a Čína, Japonsko, Korea*. 2. vyd., novými články rozmnož. Praha: A. Štorch syn, [1922]. 220 s.

KOŘENSKÝ, Josef. *Asie. [Díl 2], Kulturní obrázky z asijského jihu a západu; Malajsko, Cejlon, Indie, Persie, Palestina, Arabie, Mezopotamie, Armenie, Malá Asie*. 2. vyd., novými články rozmnož. Praha: A. Štorch syn, [1922]. 234 s.

KOŘENSKÝ, Josef. *V cizině: Kulturní obrázky pro mládež*. 2., zcela nové vyd. Praha: A. Storch syn, 1921. 310 s.

KOŘÍNEK, Josef, ed. *Rukopis Zelenohorský a Královédvorský*. 3., opr. vyd. Praha: I. L. Kober, 1875. 87 s.

KOSINA, Jan Evangelista. *Hovory olympské. Díl první*. 2. vyd. Praha: Nákladem I. L. Kobra, 1890. 298 s.

KOSINA, Jan Evangelista. *Hovory olympské. Díl druhý*. Praha: I. L. Kober, 1891. 192 s.

KOSINA, Jan Evangelista a VÁVRA, Arnošt. *Život starého kantora: Autobiografická líceň: Díl první (1827-1840)*. Olomouc: Nákladem R. Prombergra, 1899. 320 s.

KOSINA, Jan Evangelista a VÁVRA, Arnošt. *Život starého kantora: Autobiografická líceň: Díl druhý*. Olomouc: Nákladem R. Prombergra, 1900. 297 s.

KOSINA, Jan Evangelista a VÁVRA, Arnošt. *Život starého kantora: Autobiografická líceň: Díl třetí. Epilog k autobiografické líčni Jana Ev. Kosiny*. Olomouc: Nákladem R. Prombergra, 1901. 178 s.

KOSMÁK, Václav. *Boj o mandát: Obrázek z politického bojiště*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1897. 187 s. Knihovna našeho lidu; roč. 1, č. 1.

KOSMÁK, Václav. *Cestopisné obrázky*. Obálk. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1922. 668 s. Sebr. Spisy; 5.

KOSMÁK, Václav. *Eugenie. Díl 1-2*. 3. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1922. 403 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; 12.

KOSMÁK, Václav. *Chrt: obraz ze života: [1884-1887]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1921. 514 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; díl 7.

KOSMÁK, Václav. *Jak byl Rapouch jun. vyléčen*. Obálk. vyd. Brno: Knih. tisk. benedikt.

rajhrad., 1925. 376 s. Sebr. Spisy; 15.

KOSMÁK, Václav. *Kukátko*. 2. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1923. 534 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; díl 11.

KOSMÁK, Václav. *Obrázky z kukátka*. 2. vyd. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, [1925]. 569 s. Kosmák, Václav - Sebrané spisy; díl 4.

KOSMÁK, Václav. *Obrázky ze života*. 2. vyd. Brno: Benediktinská knihtiskárna, [1922 nebo 1923]. 513 s. Václava Kosmáka sebrané spisy; díl 16.

KOSMÁK, Václav. *Otrávená růže a jiné povídky*. 3. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1924]. 484 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; díl 21.

KOSMÁK, Václav. *Potkalo ji štěstí: Obraz ze života: Marjana zkrotila Jana*. 3. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1923. 484 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; díl 14.

KOSMÁK, Václav. *Povídky*. 4. vyd. Brno: nákladem Občanské tiskárny, 1927. 487 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; 2.

KOSMÁK, Václav. *Sebrané spisy Václava Kosmáka*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1898-1904. 9 sv.

KOSMÁK, Václav. *Sláva a úpadek pana Jana Kroutila, pololánika z Drnkálova*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1884. 285 s. Sebrané spisy Václava Kosmáka; díl 2.

KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny bened. rajhradských, 1898-1901. 4 sv. Knihovna naší mládeže; č. 1.

KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka*. Brno: Knihovna benediktinů rajhradských, 1911-1922. 4 sv.

KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka*. Brno: Knihovna benedikt. rajhr., 1914-1922. 2 sv.

KOSMÁK, Václav. *Ztracená*. 3. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1922. 375 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; 8.

KOSMÁK, Václav. *Ženit se či neženit a jiné povídky*. 3. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1925]. 514 s. Sebr. Spisy; 13.

KOŠNÁŘ, Julius. *Cestou – necestou: Povídky a črty*. Praha: Dědictví sv. Jana Nep., 1924. 165 s. Podíl údů Dědictví Svatojan.; R. 1924.

KOŠNÁŘ, Julius. *Pět legend ze Staré Prahy*. Praha: Kotrba, 1905. 70 s.

KOŠNÁŘ, Julius. *U dědouška Martina: Pohádky, legendy a povídky*. 2. vyd. Praha-Břevnov: Vincentinum, 1925. 198 s. Naše besídka; č. 1.

KOŠTÁL, František Jiří. *Ve spárech dravcových: Dějepis. obrázků z dob pruského usilování o*

země české. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1907. 152 s. Dědictví maličkých; 51.

KOUDELKA, Alois. *Z jiných krajů: Výbrané povídky pro mládež*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1907. 386 s.

KOVÁŘ, František S. *Mučedníci: Podivuhodné osudy několika mužů za náboženských bojů v Anglii, v XVI. století za panování královny Alžběty*. Přerov: Společenské podniky, 1936. 279 s.

KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. *Bajky velkých*. Praha: Eduard Valečka, 1889. 115 s. Poetické besedy; Čís. 40.

KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. *Básník a básník: Obrázek s humorem*. Praha: Knihkupectví I. L. Kobrova, [1881]. 47 s. Ústřední knihovna; sv. 31.

KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. *Srdcem i skutkem: Povídky pro českou mládež*. Praha: F. Šimáček, 1889. 83 s. Vlast' a svět; č. 3.

KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. *Vlny v proudu; Vlaštovičky*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1925. 183 s. Básnické spisy / Eliška Pechová-Krásnohorská: souborné vydání; 4.

KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. *Ze Šumavy: Básně Elišky Krásnohorské*. 2., rozmnož. vyd. Praha: J. Otto, 1875. 125 s.

KRISTIÁN. *Život a umučení svatého Václava a báby jeho svaté Ludmily*. Praha: Kuncíř, 1920. 71 s. Knihy Družstva přátel Studia; 16.

KRONUS, Václav Š. *Pro vlast a víru: Obraz z minulosti*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1928. 271 s. Ludmila: sbírka zábavné četby pro český lid; roč. 29, sv. 1-4.

KRONUS, Václav Š. *Pro vlast a víru: Obraz z minulosti*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1928. s. 274-608. Ludmila: sbírka zábavné četby pro český lid; roč. 29, sv. 4-5.

KŘEN, Karel. *Na té naší Hané*. Brno: Občanská tiskárna, 1925. 350 s. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 8.

KŘEN, Karel. *Obrázky ze života*. Brno: Občanská tiskárna, 1926. 337 s. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 11.

KŘEN, Karel. *Strýčkovy rozumy*. Brno: Občanská tiskárna, 1924. 348 s. Knihy Občanské tiskárny. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 5.

KŘEN, Karel. *Vážně i žertem*. Brno: Občanská tiskárna, 1927. 328 s. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 14.

KŘEN, Karel. *Z kraje hanáckých palem*. Brno: Občanská tiskárna, 1925. 344 s. Spisy / František K. Křen; sv. 7.

KŘEN, Karel. *Z niv Ječmínkových*. Brno: Občanská tiskárna, 1926. 355 s. Knihovna našeho

lidu. Knihy Občanské tiskárny. Spisy / František K. Křen; sv. 9.

KUKUČÍN, Martin. *Dedinský román; Mišo; Zakáša – darmo je!; Rekruti; Na podkonickom bále; Tiene i svetlo; Sviatočné dumy*. Turčianský Svätý Martin: Kníhtl. uč. Spol., 1910. 254 s. Sobrané spisy / Martin Kukučín; sv. 2.

KUKUČÍN, Martin. *Dom v stráni: Román. Kniha I.* Turčiansky Sv. Martin: Matica slovenská, 1935. 210 s. Ľudová knižnica Matice slovenskej; [sv. 2].

KUKUČÍN, Martin. *Dom v stráni: Román. Kniha II.* Turčiansky Sv. Martin: Matica slovenská, 1935. 215 s. Ľudová knižnica Matice slovenskej; sv. 3.

KUKUČÍN, Martin. *So stupňa na stupeň; Dies irae; Na svitaní; Rysavá jalovica*. Turčianský Svätý Martin: Kníhtlačiarsky účastinársky spolok, 1911. 240 s. Sobrané spisy / Martin Kukučín; sv. 3.

KUKUČÍN, Martin. *Výbor z povídek Martina Kukučina*. Praha: F. Topič, 1913. 134 s. Sbírka souvislé četby školní; 33.

KUKUČÍN, Martin. *Z teplého hniezda; Neprebudený; Tichá voda; Keď báčik z Chocholova umre...; Slepá kura a zrno*. Turčianský Svätý Martin: Kníhtl. uč. spol., 1910. 250 s. Sobrané spisy / Martin Kukučín; sv. 1.

KULDA, Beneš Metod. *Církev a národ*. Praha: B. M. Kulda, 1896. 112 s.

KULDA, Beneš Metod. *Deklamovánky*. 2. rozmn. vyd. Praha: nákl. vl., 1883. 176 s.

KULDA, Beneš Metod. *Deklamovánky. Řada druhá*. Brno: B. M. Kulda, 1884. 185 s.

KULDA, Beneš Metod. *Deklamovánky. Řada třetí*. Praha: B. M. Kulda, 1891. 158 s.

KULDA, Beneš Metod. *Dikůvzdání: Verše do památníku 51 katolickým básníkům českým*. Praha: B. M. Kulda, 1895. 72 s.

KULDA, Beneš Metod. *Fotografie: Obrazy ze života rodinného a národního*. Praha: B. M. Kulda, 1898. 71 s.

KULDA, Beneš Metod. *Jiskry a plaménky*. Praha: B. M. Kulda, 1899. 114 s.

KULDA, Beneš Metod. *Kaleidoskop*. Praha: B. M. Kulda, 1898. 258 s.

KULDA, Beneš Metod. *Mojžiš: Hrdinská báseň obsahující předzpěv a 26 obrazů ze života zákonodárce vyvoleného národa Israelského*. Praha: [nákl.vl.], 1896. 98 s.

KULDA, Beneš Metod. *Moravské národní pohádky a pověsti*. Praha: B. Kočí, 1909. 186 s. U staré pohádkářky; sv. 4.

KULDA, Beneš Metod. *Písně a Básně pro školy národní*. Brno: Vilém Burkart, 1856. 94 s.

KYSELÝ, František. *Akkordy: Básně*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1903. 90 s.

LADA, Jan. *Antikrist*. Brno: Občanská tiskárna [distributor], 1927. 333 s. Poučná bibliotéka

dědictví sv. Cyrilla; Č. 75.

LA FONTAINE, Jean de. *Bajky*. Praha: Dr. Ot. Štorch-Marien, 1928. 513 s. Aventinum; 207.

LANGER, František. *Jízdní hlídka: Hra o třech dějstvích*. 5. vyd. Praha: Fr. Borový, 1936. 93 s. Žatva; sv. 13. Langer, František: Knihy; [sv.] IV.

LANGER, František. *Pes druhé roty*. Praha: Gustav Voleský, 1923. 294 s. Knihy dorostu; [Sv.] 2.

LAURIE, André. *Vládce hlubin*. Autoris. [2.] vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1926. 320 s.

LÁZŇOVSKÝ, Bohuslav, ed. *Na stepi a v pralese: Obrazy ze života zvířat*. Praha: Orbis, 1924. 214 s.

L'ERMITE, Pierre. *Podnik*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1915. 436 s.

LERMONTOV, Michail Jur'jevič. *Hrdina naší doby*. Obálk. vyd. Praha: J. Otto, [1925]. 259 s. Světová knihovna; Č. 872-874 a.

LEŠETICKÝ, Vojtěch, ed. *Zlaté listky: Dárek útlověkým dívkám do zlaté knihy zapsaným. [Číslo první]*. Číslo prvního, které vyšlo r. 1863, 3., rozmnožené vyd. Písek: Nákladem Zlaté knihy, 1868. 80 s.

LEWIS, Elizabeth Foreman. *Mladý Fu od horního Yangtse-Kiangu*. Autorisované vydání. Praha: Vyšehrad, 1935. 206 s.

Litevské písničky a pohádky. Praha: J. Otto, [1916]. 128 s. Světová knihovna; 1227-28.

LOM, Stanislav. *Svatý Václav: Tragická hra z českých dějin: Tři dějství v osmi scénách*. Praha: Aventinum, 1929. 149 s. Aventinum; sv. 229.

LOMNICKÝ, Hynek. *Pêle-mêle nebo páte přes deváté: Cestopisné vzpomínky z Francie a Belgie na bojištích světové války*. Hlučín: Karel Hynek Ježek, 1927. 123 s. Lidová knihovna zábavy a poučení; roč. 1, sv. 3.

LONDON, Jack. *V jeskyni mrtvých*. Praha: Grosman a Svoboda, 1920. 130 s.

LONDON, Jack. *Na suchu i na moři*. Praha: Alois Hynek, [1911]. 86 s. Pestrá knihovna zábavy a kultury; č. 85.

LONGFELLOW, Henry Wadsworth. *Píseň o Hiawatě*. Praha: J. Otto, 1909. 241 s. Sborník světové poesie; č. 97.

LUKEŠ, Josef R. *Pohádky a báje z egyptských papyrů*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1927. 57 s. Raná setba; [Sv.] 25.

LUŽICKÁ, Věnceslava. *Mařenka: Povídka*. Praha: I. L. Kober, [1884]. 71 s. Ústřední knihovna; seš. 128-129. Čeští belletristé; sv. 2.

LUŽICKÁ, Věnceslava. *Na zříceninách: Román*. 3. vyd. Mladá Boleslav: Vačlena, [1913]. 312 s. Souborné vydání spisů Věnceslavy Lužické-Srbové; 24.

MAČENKA, Ferdinand. *Muzikanti: Příhody veselé i vážné, které zažili cestou z Čech na Slovensko*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1920]. 179 s. Knihovna Malého čtenáře; [sv. 110].

MAHEN, Jiří. *Janošík: Tragedie o 4 dějstvích*. 8. vyd., 2. vyd. pro přírodu. Pacov: P. Plaček, [1923]. 103 s.

MAHEN, Jiří. *Knížka o čtení praktickém*. 1. vyd. Brno: St. Kočí, 1924. 119 s.

MÁCHA, Karel Hynek a SVOBODA, Emanuel, ed. *Máj*. Praha: Evropský literární klub, [1936]. 121 s.

MÁCHA, Karel Hynek a Šťastný, Jar., ed. *Sebrané spisy Karla H. Máchy*. Praha: B. Kočí, 1906. 189 s. Knihovna českých klasiků belletristů; sv. 2.

MÁCHA, Karel Hynek. *Sebrané spisy Karla Hynka Máchy*. Král. Vinohrady [Praha]: Jan Laichter, [1920?]. 237 s. Čeští spisovatelé XIX. století; seš. 77/78.

MACHAR, Josef Svatopluk. *Čtyři knihy sonetů: 1890-1892*. 2. vyd. Praha: F. Šimáček, 1903. 196 s.

MACHAR, Josef Svatopluk. *Krůčky dějin: (Psáno 1917-1926)*. Praha: Šolc a Šimáček, 1926. 242 s. Svědomím věků; Díl VIII. Básnické dílo / Josef Svatopluk Machar.

MACHAR, Josef Svatopluk a ZACHOVAL, Jan, ed. *Výbor z básní*. 1. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1925. 228 s.

MAKUSZYŃSKI, Kornel. *Okřídlený chlapec: Letecký román*. Autorisované vydání. Praha: Vyšehrad, 1934. 196 s.

MAMIN-SIBIRJAK, Dmitrij Narkisovič. *Legendy*. Praha: J. Otto, 1903. 177 s.

MAMIN-SIBIRJAK, Dmitrij Narkisovič. *Světlušky a jiné pohádky*. Brno: Papežská knihtisk. benediktinů rajhradských, 1900. 109 s. Knihovna naší mládeže; Čís. 2.

MANNIX, Mary E. *Ricardovy příhody*. Praha: Gustav Franci, 1910. 188 s. Bibliotheka mládeže; seš. 17.

MANZONI, Alessandro. *Snoubenci: Milánský příběh ze 17. století*. Praha: Bohuslav Hendrich, 1927. 628 s. Hendrichova knihovna; sv. 1.

MAREK, Antonín. *Sebrané básně Antonína Marka*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1935. 195 s. Novočeská knihovna; Čís. XI.

MARNEK, Marie. *V tiché vesničce: Vypravování pro dívky, které poprvé přistoupí ke sv. přijímání*. Brno: Tiskem a nákladem benediktinské knihtiskárny, 1917. 127 s.

MARTEN, Miloš. *Nad městem: Dialog*. 3. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1924. 42 s. Dílo Miloše Martena; I.

MASARYK, Tomáš Garrigue. *Karel Havlíček: Snahy a tužby politického probuzení*. Praha: Nákladem Jana Laichtera, 1896. 496 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kniha II.

- MATTHEUS, Petr. *Čtyři kluci něco svedou: Příběh o dobrém přátelství*. 2. vyd. Praha: Adolf Synek, 1934. 159 s. Romány pro děti; II.
- MATTHIESSEN, V. *Červené U*. Praha: Adolf Synek, 1933. 137 s.
- MAY, Karl. *Divokým Kurdistanem*. Autoris. vyd. Praha: Jan Toužimský, 1930. 365 s. Romány / Karl May; [sv. 3], seš. 29-38.
- MAY, Karl. *Pouští...: Román z cyklu Ve stínu Padišaha*. Autorisované vydání. Praha: Jan Toužimský, 1930. 442 s.
- MAY, Karl. *V říši stříbrného lva. Tajemství věže babylonské*. Praha: Toužimský a Moravec, 1937. 402 s. Romány Karla Maye; sv. 33.
- MAY, Karl. *V říši stříbrného lva. V propastech stínů*. Praha: Toužimský a Moravec, 1937. 386 s. Romány Karla Maye; sv. 34.
- MAY, Karl. *V říši stříbrného lva. Věžeň bagdaský*. Praha: Toužimský a Moravec, 1937. 363 s. Romány Karla Maye; sv. 32.
- MAY, Karl. *Vinnetou. Třetí díl, Na válečné stezce*. Autoris. vyd. Praha: Jan Toužimský, 1930. 409 s.
- MAY, Karl. *Winnetou, rudý gentleman. Díl 1*. Praha: V. Šeba, [mezi 1921 a 1924]. 299 s. Cestop. romány / Karl May; Řada II, Sv. 3.
- MAY, Karl. *Winnetou, rudý gentleman. Díl 2*. Praha: Šeba, [1923]. 365 s. Cestop. romány / Karl May; Řada II, Sv. 3.
- MEDEK, Rudolf. *Plukovník Švec: Drama o třech dějstvích*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1928. 145 s.
- MERHOUT, Cyril, ed. a NĚMEC, Boh., ed. *Národní čítanka*. Praha: B. Kočí, 1918. 571 s. Umělecké snahy (B. Kočí); sv. 131.
- MICKIEWICZ, Adam. *Balády Adama Mickiewicze*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, [1883]. 77 s. Ústřední knihovna; seš. 94-95.
- MICKIEWICZ, Adam. *Konrad Wallenrod*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1928. 91 s. Sborník světové poesie; č. 2.
- MICKIEWICZ, Adam. *Pan Tadeáš, čili, Poslední zájezd na Litvě*. 4., pozm. vyd. Praha: J. Otto, 1925. 423 s. Sborník světové poesie; 127.
- MICHAL, Jan. *O sv. Mikuláši v legendě a lidových pověstech i zvycích*. Praha: [s.n.], 1901. 240 s.
- MILOTA, Jan. *Děti – křižáci: Vypravování z dob křižáckých výprav do Palestiny*. Brno: [s.n.], 1909. 223 s. Knih. naší mládeže; Čís. 12.
- MILOTA, Jan. *Jiříkovo vidění: Povídka*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1901]. 163 s. Vilímkova

knihovna Malého čtenáře; 26.

MILTON, John. *Jana Miliona Ztracený ráj*. 3. vyd. Praha: I. L. Kober, [1889]. 415 s.

MONTGOMERY, Florence. *Nepochopen: Povídka*. Praha: Alois Hynek, 1930. 151 s.

MOTTA, Luigi. *Plenitelé Polynésie*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1929. 163 s.

MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Maryša: Drama v pěti jednáních s proměnou: Děj na moravské dědině*. 28. vyd. Praha: J. Otto, 1933. 171 s.

MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Rok na vsi: Kronika moravské dědiny: Sv. 1. říjen - listopad*. 3. vyd. Praha: Novina, 1940. 323 s. Spisy Aloise a Viléma Mrštíka; 1.

MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Rok na vsi: Kronika moravské dědiny: Sv. 2. prosinec - leden*. 3. vyd. Praha: Novina, 1940. 330 s. Spisy Aloise a Viléma Mrštíka; 2.

MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Rok na vsi: Kronika moravské dědiny: Sv. 3. březen - duben*. 3. vyd. Praha: Novina, 1940. 269 s. Spisy Aloise a Viléma Mrštíka; 3.

MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Rok na vsi: Kronika moravské dědiny: Sv. 4. květen - červen - červenec - srpen - září*. 3. vyd. Praha: Novina, 1940. 300 s. Spisy Aloise a Viléma Mrštíka; 4.

MRŠTÍK, Vilém. *Výbor z belletrie*. Praha: F. Topič, 1911. 142 s. Sbírka souvislé četby školní; 16.

NÁBĚLEK, František. *O hvězdách: Čtení pro každého*. Kroměříž: [nákl.vl.], 1906. 194 s.

NĚMCOVÁ, Božena. *Babička: Obrazy z venkovského života*. 3. vyd. Praha: Laichter, 1923. 302 s. Čeští spisovatelé XIX. století. Sebrané spisy / Božena Němcová; Sv. 2.

NĚMCOVÁ, Božena. *Divá Bára*. 2. vyd. Praha: Laichter, 1924. 58 s. Žeň z literatur; Sv. VIII.

NĚMCOVÁ, Božena. *Karla: Obrázek z okolí domažlického*. Praha: Jan Laichter, 1911. 64 s. Žeň z literatur; Sv. XXXV.

NĚMCOVÁ, Božena. *Národní báchorky a pověsti*. Praha: Kvasnička a Hampl, 1928. 331 s. Dílo Boženy Němcové; VI.

NĚMCOVÁ, Božena. *Národní báchorky a pověsti*. Praha: Kvasnička a Hampl, 1928. 359 s. Dílo Boženy Němcové; VII.

NĚMCOVÁ, Božena a GEBAUEROVÁ, Marie, ed. *Povídky. Řada první*. Praha: Jan Laichter, 1904. 241 s. Čeští spisovatelé XIX. století. Němcová; 1. Sebrané spisy Boženy Němcové; sv. 1.

NĚMCOVÁ, Božena a GEBAUEROVÁ, Marie, ed. a VLČEK, Jaroslav, ed. *Povídky. Řada druhá*. Praha: Jan Laichter, 1906. 440 s. Čeští spisovatelé XIX. století; [sv. 7]. Sebrané spisy Boženy Němcové; sv. 4.

NĚMCOVÁ, Božena. *Sebrané spisy Boženy Němcové. Sv. 5, Pohádky. [Díl.] 1*. Praha: Jan Laichter, 1927. 433 s. Čeští spisovatelé 19. století.

NĚMCOVÁ, Božena. *Sebrané spisy Boženy Němcové. Sv. 4, Povídky. Řada 2.* Praha: Jan Laichter, 1920. 440 s. Čeští spisovatelé 19. století.

NĚMCOVÁ, Božena. *Sebrané spisy Boženy Němcové. Sv. 3, Divá Bára.* Praha: Jan Laichter, 1905. 337 s. Čeští spisovatelé 19. století.

NĚMCOVÁ, Božena. *V zámku a podzámčí.* Praha: Laichter, 1920. 115 s. Žeň z literatur; Sv. 54.

NĚMCOVÁ, Božena. *Vybrané spisy Boženy Němcové. Díl 1, Národní pohádky české.* Praha: Šolc a Šimáček, 1929. 284 s.

NĚMCOVÁ, Božena. *Vybrané spisy Boženy Němcové. Díl 2, Vybrané pohádky slovenské.* Praha: Šolc a Šimáček, 1929. 204 s.

NERUDA, Jan. *Arabesky.* Praha: Slovanské kněhkupectví J. Nováka a J. R. Vilímka, 1864. 230 s.

NERUDA, Jan. *Balady a romance.* 12. vyd. Praha: Topičova edice, 1937. 55 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 3.

NERUDA, Jan. *Písně kosmické.* 10. vyd. Praha: F. Topič, 1932. 57 s. Sbírka souvislé četby školní; [sv.] 2.

NERUDA, Jan. *Povídky malostranské.* Praha: Grégr a Ferd. Dattel, 1878. 269 s.

NERUDA, Jan. *Prosté motivy.* 4. vyd. Praha: F. Topič, 1926. 66 s. Sbírka souvislé četby školní; 28.

NERUDA, Jan. *Zpěvy páteční.* 3. vyd. Praha: F. Topič, 1921. 23 s. Sbírka souvislé četby školní; 1.

NERUDA, Jan. *Žerty hravé i dravé.* Praha: Dr. Grégr a Ferd. Dattel, 1877. 274 s. Feuilletony Jana Nerudy; sv. 3.

NOVÁKOVÁ, Teréza. *Jan Jílek: Román.* 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1934. 331 s. Spisy / Teréza Nováková; [sv. 4].

NOVÁKOVÁ, Teréza. *Na Librově gruntě.* 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1928. 280 s.

ODVALIL, František. *Svítání.* Olomouc: Družina literární a umělecká, 1927. 309 s.

OHLE, Friedrich. *Divokým Tautem: Zážitky a dobrodružství vědecké výpravy na cestě od Vysokého Atlasu až do Sabiru: Román pro hochy.* Praha: Gustav Voleský, 1932. 249 s.

OLIVA, Václav. *Tyburnští mučedníci: Dějepisná povídka z dob královny Alžběty.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1922. 248 s. Zábavy večerní; roč. 41, č. 1, dílo 205.

OPOLSKÝ, Jan. *Verše o životě a smrti.* Praha: Borový, 1918. 59 s.

OSTRAVICKÝ, Čeněk. *Některé pověsti slezské veršem Č. Ostravického.* Brno: Frant. Sláma,

[1900]. 53 s. Slezská Kronika; roč. 11, (1900), kn. 3.

PACKARD, Frank L. *Návrat šedé pečeti*. Praha: Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské, 1926. 270 s.

PALA, František, ed. *Dyk, Medek, Křička: Výbor z básní*. Praha: Jan Laichter, 1929. 112 s. Světla: Výbor souvislé četby školní; Sv. 9.

PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě: Díl 1. Od prvověkosti až do roku 1253*. [U L. Mazáče 1. vyd.]. Praha: L. Mazáč, 1927. 552 s.

PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě: Díl 2. Od roku 1253 až do roku 1403*. [U L. Mazáče 1. vyd.]. Praha: L. Mazáč, 1927. 518 s.

PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě: Díl 3. Od r. 1403 až do r. 1439*. [U L. Mazáče 1. vyd.]. Praha: L. Mazáč, 1927. 678 s.

PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě: Díl 4. Věk Jiřího z Poděbrad, od r. 1439 do 1471 čili do smrti krále Jiřího*. [U L. Mazáče 1. vyd.]. Praha: L. Mazáč, 1927. 680 s.

PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě: Díl 5. Věk Jagellonský, Králování Vladislava II. a Ludvíka I., od r. 1471 do 1526*. [U L. Mazáče 1. vyd.]. Praha: L. Mazáč, 1927. 600 s.

PAVELČÍK-ZÁHORSKÝ, Antonín. *První květy: Báseň*. Holešov: Antonín Pavelčík-Záhorský, 1910. 59 s.

PAVLOVICKÝ, Josef. *Páteční dítě*. Brno: Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1913. 101 s.

PAVLOVICKÝ, Josef. *Páteční dítě*. Brno: Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1913. 433 s.

PAVLOVICKÝ, Josef. *Z potulek vlastní i cizinou*. Brno: Tiskem a nákladem benediktinské knihtiskárny, 1912. 133 s. Knihovna našeho lidu; roč. 29, č. 4.

PEKAŘ, Josef. *Bílá Hora: Její příčiny i následky*. Praha: Vesmír, 1921. 159 s.

Pětifrank. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1895. 127 s. Bibliotéka mládeže; seš. 11.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Dvoji věno: Obraz ze života*. Praha: Fr. Ziegner, 1928. 222 s. Ziegnerova románová knihovna. Sebrané spisy G. Pflagra-Moravského; sv. 7.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pflagera-Moravského Sebrané spisy. Svazek první, Spisy dramatické; Básně výpravné*. Praha: I. L. Kober, 1871. 483 s. Národní bibliotéka; díl 7.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pflagera-Moravského Sebrané spisy. Svazek druhý, Pan Vyšinsky: Roman*. Praha: I. L. Kober, 1875. 406 s. Národní bibliotéka; díl 33.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pfliegera-Moravského Sebrané spisy. Svazek třetí, Různé verše, Záboj, Dědic Bílé hory, Úryvek z druhého dílu románu „Pan Výšinsky“*. Praha: I. L. Kober, 1877. 381 s. Národní bibliotéka; díl 46.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pfliegera-Moravského Sebrané spisy. Svazek čtvrtý, Dvojí věno, Z Berlína do Hamburku, Alex, Z listův mého přítele, Pan vrchní, Blouznivec, Semilov, Ouklady a láska, Pomsta, Obrázek z cesty*. Praha: I. L. Kober, 1878. 378 s. Národní bibliotéka; díl 50.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pfliegera-Moravského Sebrané spisy. Svazek pátý, Dva umělci, U Plzně roku 1618, Kus romanu, Emma, Pohrobní zlomky : Starý dům : Švýcarský hotel*. Praha: I. L. Kober, 1879. 443 s. Národní bibliotéka; díl 57.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pfliegera-Moravského Sebrané spisy. Svazek šestý Ztracený život*. Praha: I. L. Kober, 1882. 442 s. Národní bibliotéka; díl 73.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Gust. Pfliegera-Moravského Sebrané spisy. Svazek sedmý, Z malého světa*. Praha: I. L. Kober, 1885. 484 s. Národní bibliotéka; díl 79.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *Královna noci*. Praha: J. Otto, [1876]. 107 s.

PFLEGER MORAVSKÝ, Gustav. *U Plzně roku 1618: Novela*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobra, [1890]. 56 s. Čeští belletristé; sv. 3.

PISEMSKIJ, Aleksej Feofilaktovič. *Měšťáci: Román o třech dílech*. Praha: J. Otto, 1927. 431 s. Spisy Alekseje F. Pisemského; sv. 7. Ruská knihovna; sv. 105.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *Došla štěstí-*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1903. 164 s. Ludmila; Roč. 5. Sv. 5.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *Na hedvábné nitce*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1913. 143 s. Ludmila; XV, 4.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *O chudých i bohatých: Dva obrazy ze Žďárských hor*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1898]. 287 s. Ottova laciná knihovna národní; č. 164.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *O našem lidu: Obrázek ze Žďárských hor*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1898. 164 s. Knihovna našeho lidu; roč. 1., č. 4.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *Rodina Kulichova: Obrazy z malého města*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1919. 199 s. Knih Dědictví Svatojanského čís. 144. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1919; č. 1.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *Selská pýcha: Obraz ze života lidu*. Olomouc: R. Promberger, 1932. 244 s. Sebrané spisy; sv. 36.

PITTNEROVÁ, Vlasta. *Starodávne selanky*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1900. 326 s. Knihovna našeho lidu; roč. 4., č. 3.

- PITTNEROVÁ, Vlasta. *V Habrovanech a jiné povídky*. Olomouc: R. Promberger, 1936. 244 s. Sebrané spisy / Vlasta Pittnerová; Sv. XLII.
- PITTNEROVÁ, Vlasta. *V myslivně a v záměčku*. Olomouc: R. Promberger, 1934. 282 s. Pittnerová, Vlasta: Sebrané spisy; Sv. XXXIX.
- PITTNEROVÁ, Vlasta. *Z květů i trní života: Povídky*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1905. 247 s.
- PITTNEROVÁ, Vlasta. *Z našich dědin: Obrázky ze Žďárských hor*. Velké Meziříčí: Šašek a Frgal, [1899]. 261 s. Šaškova moravská bibliotéka; Dílo 74.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Anežka Přemyslovna: Histor. román*. 2. vyd. Praha: Unie, 1904. 256 s. Spisy / Sofie Podlipská; Sv. 13.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Anna: román*. Praha: Česká grafická společnost Unie, 1902. 402 s. Spisy Sofie Podlipské; 2.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Lidské včely: Román*. Praha: Česká grafická společnost Unie, 1901. 256 s. Spisy Sofie Podlipské; 1.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Peregrinus: Životopis. román*. 2. vyd. Praha: Unie, 1902. 361 s. Spisy / Sofie Podlipská; Sv. 5.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Svědomí: Pověst*. Praha: I. L. Kober, [1881?]. 44 s. Ústřední knihovna; sv. 38.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Šumavská perla a jiné novelly*. Praha: Česká grafická společnost Unie, 1902. 265 s. Spisy Sofie Podlipské; 4.
- PODLIPSKÁ, Sofie. *Vrtochy pana Pětihorského: Obrázek ze života*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, [1881]. 68 s. Ústřední knihovna; sv. 19.
- POTĚHNÍK, Alois. *Z jitra na úsvitě: Básně Aloisia Potěhníka*. Rychnov n. K.: A. Potěhník, 1889. 105 s.
- PRAVDA, František. *František pometlář a bratr jeho Petřík: Povídka*. 2. vyd. podílu z r. 1860. Praha: Dědictví maličkých, 1920. 114 s. Podíl pro údy; 63.
- PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1877-1898. 12 sv.
- PREISSOVÁ, Gabriela. *Břízky*. Praha: Otto, 1913. 186 s. Sebr. spisy; sv. 12.
- PREISSOVÁ, Gabriela. *Povídky*. Praha: J. Otto, 1926. 151 s. Světová knihovna; č. 1637-41.
- PREISSOVÁ, Gabriela. *Povídky ze Slovácka a Korutan*. Praha: Otto, [1916]. 52 s. Ottovy Zlaté klasy; 2.
- PREISSOVÁ, Gabriela. *Svatý Václav: Hra o pěti dějstvích*. Praha: J. Otto, 1929. 113 s.
- PROCHÁZKA, Emil. *Do Svaté země: Zpráva o druhé mor. lidové pouti v srpnu r. 1910*.

[Brno: Děd. sv. Cyrilla a Metoděje, 1911]. 405 s. Bibliotéka pouč. a zábavná; 63.

PRZYBOROWSKI, Walery. *Grunwald*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1912]. 196 s. Vilímkova knihovna Malého čtenáře; [sv. 89].

RÁČEK, Blažej. *Československé dějiny*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 688 s.

RAIS, Karel Václav. *České pohádky o Kristu Pánu a jiné báje*. 3. vyd. Praha: F. Topič, 1926. 93 s. Spisy pro mládež / Karel Václav Rais; 5.

RAIS, Karel Václav. *Horské kořeny*. 9. vyd. Praha: Nákladem Československé grafické Unie, 1935. 182 s. Raisovy spisy; XV.

RAIS, Karel Václav. *Jak hráli o králi Václavu*. Opava: Nákladem Slezské Kroniky, 1896. 73 s. Slezská Kronika; 1896, knížka 2.

RAIS, Karel Václav. *Kalibův zločin: Obraz z podhoří*. 12. vyd. Praha: Nákladem Československé grafické Unie, 1937. 240 s. Raisovy spisy; 1.

RAIS, Karel Václav. *Mezi lidmi*. 8. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1928. 209 s. Raisovy spisy; 5.

RAIS, Karel Václav. *Na lepším: Podhorský obraz*. 6. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1930. 514 s. Raisovy spisy; 14.

RAIS, Karel Václav. *O ztraceném ševci: Horský obraz. Díl 1.* Lid. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1933. 388 s.

RAIS, Karel Václav. *O ztraceném ševci: Horský obraz. Díl 2.* Lid. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1933. 355 s.

RAIS, Karel Václav. *Pantáta Bezoušek*. 16. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1935. 314 s. Raisovy spisy; 2.

RAIS, Karel Václav. *Povídky ze starých hradů*. 7. vyd. Praha: F. Topič, 1931. 141 s. Spisy pro mládež / Karel Václav Rais; 2.

RAIS, Karel Václav. *Rodiče a děti*. 8. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1928. 200 s. Raisovy spisy; 4.

RAIS, Karel Václav. *Z domu: Vzpomínky*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1929. 70 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 63.

RAIS, Karel Václav. *Z „Posledního léta“: Výbor*. Praha: F. Topič, 1928. 74 s. Sbírka souvislé četby školní; 69.

RAIS, Karel Václav. *Za světem: Dva obrazy z hor*. 7. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1926. 153 s. Raisovy spisy; 6.

RAIS, Karel Václav. *Západ: Pohorský obraz*. 11. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1935. 355 s. Raisovy spisy; 12.

RAIS, Karel Václav. *Zapadlí vlastenci*. 14. vyd. Praha: Nákladem Československé grafické Unie a. s., 1935. 457 s. Raisovy spisy; IX.

ROUNDINA, Francesco Xaver a WEINBERGER, Maxmilian. *Anežka a Zuzanna čili Poslední léta pronásledování Diokleciánova: Dějep. pov.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1905. 1 sv. (přeruš. str.). Bibliotéka poučná a zábavná; 52.

RUBEŠ, František Jaromír. *Frant. Jaromíra Rubeše Sebrané spisy. Svazek první, Deklamovánky; Písně a jiného druhu básně*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobra, 1887. 370 s. Národní bibliotéka; díl 83.

RUBEŠ, František Jaromír. *Frant. Jaromíra Rubeše Sebrané spisy. Svazek druhý, Povídky, pověsti a obrazy ze života*. Praha: I. L. Kober, [1888]. 494 s. Národní bibliotéka; díl 87.

RUBEŠ, František Jaromír. *Pan Amanuensis na venku, aneb, Putování za novelou: Obrázky ze života*. Olomouc: R. Promberger, 1924. 113 s.

RUBEŠ, František Jaromír. *Tři humoresky od Františka Rubeše*. Praha: J. Otto, [1898]. 84 s. Světová knihovna; č. 14.

ŘEHÁK, Karel Lev. *Na perutích!: Upomínky ze svých cest*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba), 1895. 131 s.

ŘEHÁK, Karel Lev. *Na perutích!: Upomínky ze svých cest*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba), 1895. 310 s.

ŘEHULKA, Jaroslav. *Čtyři vážné příběhy*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1935. 214 s.

ŘEHULKA, Jaroslav. *Stréci*. Olomouc: Družina literární a umělecká, [1926]. 122 s.

ŘEHULKA, Jaroslav. *Tetky a Ježibaby: Hanácké humoresky*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1929. 137 s.

ŘEZÁČ, Emilian. *Zlatý křížek: Povídka*. Přerov: Nákladem Ant. Michálka, 1893. 327 s. První všeobecná knihovna pro školu a dům; sv. 1.

ŘEZNÍČEK, Václav. *Mandel šelmovství a kousků Krakonošových*. 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1930. 155 s.

ŘEZNÍČEK, Václav. *Podloudníci: Povídka z doby neúrody*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna J. Zeman, 1883. 145 s. Zábavy večerní; roč. 4., č. 6., dílo 33.

ŘEZNÍČEK, Václav. *Tajemní přátelé: Veselé povídačky o skřítcích*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1906]. 169 s. [Vilímkova knihovna Malého čtenáře; sv. 65].

SABINA, Karel a THON, Jan, ed. *Básně*. Praha: Jan Laichter, 1911. 360 s. Čeští spisovatelé XIX. století; sv. 15. Vybrané spisy Karla Sabiny; sv. 1.

SABINA, Karel. *Prodaná nevěsta: Komická zpěvohra ve třech jednáních*. Praha: Státní

nakladatelství, 1933. 32 s.

SADOVSKÁ, Marie. *Světla v temnotách: Román z doby pobělohorské*. Hradec Králové: Adalbertinum, 1931. 267 s.

SADOVSKÁ, Marie. *V říši rudého antikrista*. Moravská Ostrava: Marie Sadovská, [1931]. 96 s.

SAGEHOMME, G. *Do srdce Afriky: Román misionáře*. Praha: Studentské misijní sdružení, 1936. 185 s.

SAHULA, Jiří. *Drahomířino pokání*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1929. 64 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové; č. 72.

SAHULA, Jiří. *Modly a kříž: Dějep. pov. z doby svaté Ludmily*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1924. 135 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové; 67.

SCOTT, Walter. *Talisman: Román z válek křižáckých; Nebezpečný hrad*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1935. 348 s.

SEDLÁK, Jan Vojtěch. *Petr Bezruč: Studie osobnosti a prožitku*. Praha: M. Procházka, 1931. 155 s. Edice Procházky literaturou; sv. 5.

SEMERÁDOVÁ, Karla. *Z Podskalí: Povídka ze života Podskaláků*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1901. 175 s. Vilímkova knihovna Malého čtenáře; 23.

SETON, Ernest Thompson. *Beran Rek; Medvěd Šeda: životopisy zvířat*. Praha: F. Topič, 1911. 126 s. Osení; 37.

SETON, Ernest Thompson. *Bingo; Lobo; Matka liška: Povídky o zvířatech*. 2. vyd. Praha: Topič, 1920. 81 s. Osení; 15.

SHAKESPEARE, William. *Hamlet, kralevic dánský: Tragedie v 5 jednáních*. Škol. vyd. Praha: J. Otto, 1924. 230 s.

SHAKESPEARE, William. *Jak se vám líbí: Hra v pěti jednáních*. Praha: J. Otto, [1898]. 128 s. Dramatická díla Williama Shakespeara; 6.

SHAKESPEARE, William. *Julius Caesar: Tragedie o pěti jednáních*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1928. 153 s.

SHAKESPEARE, William. *Konec vše napraví: Hra v pěti jednáních*. Praha: J. Otto, [1909]. 129 s. [Dramatická díla Williama Shakespeara; 28].

SHAKESPEARE, William. *Král Richard II.: Tragedie v pěti jednáních*. 2. vyd. Praha: J. Otto, 1917. 134 s. Dramatická díla Williama Shakespeara; 21.

SHAKESPEARE, William. *Makbeth: Tragedie o pěti jednáních*. 4. vyd. Praha: J. Otto, [1927]. 153 s. Dramatická díla Williama Shakespeara; 1.

- SHAKESPEARE, William. *Perikles, kníže tyrský: Hra o 5 jedn.* Praha: Otto, 1922. 116 s. Dramat. Díla; 37.
- SHAKESPEARE, William. *Pohádka zimního večera.* Praha: Nákladem Musea království Českého, 1869. 111 s. Dramatická díla Williama Shakespeara; díl 6, sv. 24. Spisů musejních; č. 97.
- SHAKESPEARE, William. *Večer tříkrálový neb Cokoli chcete: Veselohra v pěti jednáních.* 3. vyd. Praha: J. Otto, 1926. 119 s. Dramatická díla Williama Shakespeara; XVII.
- SHAKESPEARE, William. *Veselé ženy windsorské: Veselohra v pěti jednáních.* 2. vyd. Praha: J. Otto, 1926. 126 s. Dramatická díla Williama Shakespeara; 25.
- SHEEHAN, Patrick Augustine a KRONUS, Václav Š. *Lukáš Delmege. [Kniha 1-3].* [Česko: s.n., 1912?]. 354 s.
- SCHEINPFLUG, Karel. *Vůz u lesa: Pov.* 2. vyd. Praha: Topič, 1924. 51 s. Osení; 39.
- SIBILL, Maurice. *Statečný Jan: [Janův sen].* Praha: Rašín, 1917. 266 s.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Křižáci: Historický román: Díl I.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1927. 518 s. Sebrané spisy Henryka Sienkiewicze; sv. 1.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Křižáci: Historický román: Díl II.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1927. 589 s. Sebrané spisy Henryka Sienkiewicze; sv. 2.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Na slunném pobřeží: Novela.* Praha: J. Otto, [1897]. 92 s. Světová knihovna; č. 5.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Ohněm i mečem: Román z dávných let: Díl I.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1927. 604 s. Sebrané spisy / Henryk Sienkiewicz; 4.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Ohněm i mečem: Román z dávných let: Díl II.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1927. 627 s. Sebrané spisy / Henryk Sienkiewicz; 5.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Quo vadis?: Román.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1940. 706 s.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Strážce majáku a jiné povídky.* Autorisované vydání. Praha: Kvasnička & Hampl, 1927. 266 s.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *V pustinách: Dobrodružný román.* 4., autoris. vyd. Praha: Kvasnička a Hampl, 1936. 299 s.
- SIENKIEWICZ, Henryk. *Ve vírech: Román.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1929. 445 s. Sebrané spisy / Henryk Sienkiewicz; sv. 17.
- SKALÍK, František. *Bůh a svět: Hymnické zpěvy.* Uherský Brod: nákl. vl., 1898. 86 s.
- SKALÍK, František. *Sursum corda!: Básně Františka Skalíka.* [Česko]: F. Skalík, 1893. 106 s.
- SLÁDEK, Josef Václav. *Americké obrázky a jiná prósa.* Praha: J. Otto, [1914?]. 314 s.
- SLÁDEK, Josef Václav. *Americké obrázky a jiná prósa.* Praha: J. Otto, [1914?]. 352 s.
- SLÁDEK, Josef Václav. *Spisy básnické: Souborné vydání ve dvou dílech: Díl I.* Praha: J.

Otto, 1907. 533 s.

SLÁDEK, Josef Václav. *Spisy básnické: Souborné vydání ve dvou dílech: Díl II.* Praha: J.

Otto, 1907. 552 s.

SLÁDKOVIČ, Andrej. *Detvan*. 3. vyd. Turčiansky Sv. Martin: Matica slovenská, 1937. 107 s.

Čítanie študujúcej mládeže; sv. 18.

Sněhový medvěd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc),

1894. 82 s. Bibliotéka mládeže; seš. 5.

SOKOL, Josef. *Touha po štěstí: Povídky*. 3. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1923. 174 s.

SOUKOP, Jan Nepomuk. *Verše Jana Nep. Soukopa I: Původní: (Vydání posmrtné)*. Praha:

Boh. Neumann, 1895. 186 s.

SOVA, Antonín. *Balada o jednom člověku a jeho radostech*. Praha: Hejda & Tuček, [1902].

82 s.

SOVA, Antonín. *Květy intimních nálad; Z mého kraje: básně*. 3. definitivní vyd. Praha:

Aventinum, 1925. 162 s. Aventinum; sv. 111. Dílo / Antonín Sova; sv. 12.

SOVA, Antonín. *Zlomená duše: Báseň z roku 1905*. 3. vyd. Praha: Aventinum, 1922. 105 s.

Aventinum; 58. Dílo / Antonín Sova; sv. 3.

SPILLMANN, Josef. *Dietky Mariine: Povešť z Kavkazu*. Trnava: [s.n., 1930]. 76 s. Z

dálkových krajov; Čís. 4.

SPILLMANN, Josef. *Do krajiny zlata...: Rozprávka z misie v Alaske*. Trnava: Posol, 1934. 89

s. Z dálkových krajov; Čís. 21.

SPILLMANN, Josef. *Korejské bratia: Črta z misiových dějin Korey*. Trnava: [s.n.], 1930. 87 s.

Z dálkových krajov; čís. 18.

SPILLMANN, Josef. *Lucius Flavius: Historický román z posledních dob Jerusalema*. Praha:

Cyrillo-methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1925]. 439 s.

SPILLMANN, Josef. *Lucius Flavius: Historický román z posledních dob Jerusalema*. Praha:

Cyrillo-methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1925]. 443 s.

SPILLMANN, Josef. *Na dodružganej lodi: Historická rozprávka s Dálkého Východu*.

Trnava: [s.n.], 1930. 86 s. Z dálkových krajov; čís. 19.

SPILLMANN, Josef. *Nešťastie Chiquito-Indianov: Zo starých indianských misií v Južnej*

Amerike. Trnava: [s.n.], 1930. 86 s. Z dálkových krajov; čís. 17.

SPILLMANN, Josef. *Oběť [sic] zpovědního tajemství*. Praha: Cyrillo-Methodějská

knihtiskárna V. Kotrba, 1906. 331 s. Zábavy večerní; roč. 27, č. 1-[2], dílo 148-[149].

SPILLMANN, Josef. *Po boji – koruna: Historická rozprávka z prenasledovania kresťanov v*

Anname. Trnava: [s.n.], 1929. 90 s. Z dálkových krajov; čís. 13.

SPILLMANN, Josef. *V říši chrysanthem: Episoda z dějin Japonska: Dějepisná povídka ve dvou dílech*. Praha: V. Kotrba, [1908]. 703 s.

STANĚK, Josef, ed. *Výbor z lidové epiky československé a jihoslovenské*. Brno: Dědictví Havlíčkovo, 1929. 87 s. Knihovna středoškolské četby; sv. 13.

STANKOVSKÝ, Josef Jiří. *Vlastencové z Boudy: Historický obraz*. Praha: A. Svěcený, 1916. 270 s. Románová příl. Týdenní kroniky; 5.

STARKEL, Romuald. *Vypravování o králi Janu Soběském*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1894. 114 s. Bibliotéka mládeže; seš. 3.

Staroskotské ballady. Praha: J. Otto, [1900]. 108 s. Světová knihovna; č. 173.

STEVENSON, Robert Louis. *Ostrov pokladů*. Praha: Družstvo přátel Studia, 1924. 247 s. Dobrodružné romány; Seš. 1-8.

STEVENSON, Robert Louis. *Zlatý ostrov*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1924. 333 s. Románová knihovna Malého Čtenáře.

STRÁNECKÁ, Františka. *Z našeho lidu: Sebrané črty Františky Stránecké. Díl I. Velké Meziříčí*: J. F. Šašek, 1882. 184 s. Moravská bibliotéka; roč. 1, č. 1.

STRONG, Pitt. *Boj o světové mistrovství*. Nové autoris. vyd. Praha: Václav Palán, [1940]. 48 s. [Knihovna časopisu] „Dobrodružství z celého světa“; sv. 62. Tom Shark, světový detektiv.

STRONG, Pitt. *Naše poprava*. Praha: Dobrodružství z celého světa, [1930]. 63 s. Tom Shark, světový detektiv; Čís. 17.

STRONG, Pitt. *Severští piráti*. Praha: Novela, Emil Pechtl, [1930]. 63 s. Tom Shark, světový detektiv; Sv. 7.

STRONG, Pitt. *Tajemná vražda jedem*. Praha: Novela, Emil Pechtl, [1930]. 63 s. Tom Shark, světový detektiv; Sv. 10.

STRONG, Pitt. *Záhadný muž: 32. dobrodružství světového detektiva Toma Sharka*. Praha: Vydav. čas. Dobrodružství z celého světa, [1931]. 62 s. Dobrodružství z celého světa; Čís. 32.

STUPAVSKÝ, Rudolf. *Bílí beránci: Básně*. Velehrad: Nakladatelství Methoděje Melichárka, 1906. 100 s.

STUPAVSKÝ, Rudolf. *Cyrilo-methodějské paprsky*. Velehrad: Melichárek, 1913. 1 sv.

STUPAVSKÝ, Rudolf. *Královně nebes*. Velehrad: Methoděj Melichárek, 1913. 90 s.

SUŠIL, František, ed. *Hymny církevní*. 2., opr. a rozmnožené vyd. Brno: Nákladem Nitsche a Grosse, 1859. 200 s.

SUŠIL, František, ed. *Moravské národní písně s nápěvy do textu vřaděnými*. Brno: Tiskem a nákladem Karla Winikera, [1859]. 800 s.

SUŠIL, František. *Růže a trní: Básně od Fr. Sušila*. Brno: Nitzsche a Gross, 1851. 201 s.

SUŠIL, František. *Sebrané básně Fr. Sušila*. Vyd. opr. Brno: Nákladem kněhkupectví Ant. Nitsche, 1862. 230 s.

SUŠIL, František. *Směšené básně*. Brno: Matice Moravská, 1870. 232 s. Nové básně Františka Sušila; Díl 2.

SUŠIL, František. *Zpěvy a hněvy: Sonetty*. Brno: Matice Moravská, 1869. 187 s. Nové básně Františka Sušila; Díl 1.

SVÁTEK, Josef. *Obrazy z kulturních dějin českých*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, 1891. 315 s.

SVÁTEK, Josef. *Obrazy z kulturních dějin českých*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, 1891. 327 s.

SVÁTEK, Josef. *Pražské pověsti a legendy*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 110 s. Sbírka souvislé četby školní; 38.

SVÁTEK, Josef. *Pražské pověsti a legendy*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 97 s. Sbírka souvislé četby školní; 39.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Islandské povídky*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 127 s. Knihy nové doby; sv. 19.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Na člunku cez more: Nonniho nové dobrodružství*. Trnava: Posol B. Srdca Ježíšovho, 1928. 159 s.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Na Skipalónu: Nové příběhy Nonniho na Islandě*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 218 s. Raná setba; roč. 8, [seš.] 1-7 = sv. 34.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Nonni: Mladý Island'an vypráví své příhody*. Praha: Unie, 1921. 212 s. Země a lidé; Sv. 18.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Nonni. I, První příhody*. Praha: Vyšehrad, 1934. 212 s. Svensson, Jón: Sebrané spisy; sv. 5.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Nonni. II, Další příhody na moři*. Praha: Vyšehrad, 1935. 203 s. Sebrané spisy / Jón Svensson; sv. 5.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Nonni a Manni: Tři povídky o dvou islandských hoších*. Praha: Vyšehrad, 1934. 254 s. Sebraných spisů sv. 2.

SVEINSSON, Jón Stefán. *Slunné dni: Příběhy Nonniho z mladých let na Islandě*. Praha: Unie, 1922. 160 s. Země a lidé; sv. 29.

SVĚTLÁ, Karolina. *Ještě několik archů z rodinné kroniky: Novela*. 3. vyd. Praha: I. L. Kober, 1881. 86 s. Ústřední knihovna; sv. 26.

SVĚTLÁ, Karolina. *Kříž u potoka: Vesnický román*. 9. vyd. Praha: J. Otto, 1926. 308 s. Sebrané spisy / Karolina Světlá; 1.

SVĚTLÁ, Karolina. *Několik archů z rodinné kroniky: Novela*. 3. vyd. Praha: I. L. Kober, [1881]. 47 s. Ústřední knihovna; sv. 25.

SVĚTLÁ, Karolina. *Nemodlenec: Román*. 5. vyd. Praha: L. Mazáč, 1933. 382 s. Světlá, Karolina: Sebrané spisy; Sv. 10.

SVĚTLÁ, Karolina. *První Češka*. 6. vyd. Praha: L. Mazáč, 1933. 414 s. Sebrané spisy Karoliny Světlé; IV.

SVĚTLÁ, Karolina. *Tři povídky*. 3. vyd. Praha: Topičova edice, 1937. 160 s. Sbíрка souvislé četby školní; sv. 14.

SVĚTLÁ, Karolina. *Upomínky*. 7. vyd. Praha: L. Mazáč, 1931. 379 s. Světlá, Karolina: Sebrané spisy; Sv. XX.

SVĚTLÁ, Karolina. *Vesnický román*. 7. vyd. Praha: L. Mazáč, Praha, 1930. 290 s. Sebrané spisy Karoliny Světlé; sv. 3.

SVĚTLÁ, Karolina. *Výbor z povídek a vzpomínek*. Praha: J. Otto, 1914. 280 s. Česká knihovna zábavy a poučení; sv. 32.

SVOBODA, František Xaver. *Neobyčejné příběhy*. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1922. 200 s. Knih. Malého Čtenáře; 77.

SVOBODA, František Xaver. *Rozkvět: Román o šesti dílech: Díl I. a II.* 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1923. 375 s. Spisy F. X. Svobody; 17.

SVOBODA, František Xaver. *Rozkvět: Román o šesti dílech: Díl III. a IV.* 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1923. 385 s. Spisy F. X. Svobody; 18.

SVOBODA, František Xaver. *Rozkvět: Román o šesti dílech: Díl V. a VI.* 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1923. 409 s. Spisy F. X. Svobody; 19.

SVOBODA, František Xaver. *Útok zisku: Činohra o třech jednáních*. Praha: F. Šimáček, 1894. 110 s. Repertoire českých divadel; XXXV.

ŠAFRÁNEK, Jan. *Příběhy Odysseovy*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1887. 120 s.

ŠALDA, F. X. *Boje o zítřek: Meditace a rapsodie*. 4. vyd. Praha: Unie, 1922. 303 s. Spisy; 3.

ŠALDA, F. X. *Duše a dílo: Podobizny a medailony*. 4. vyd. Praha: Melantrich, 1937. 353 s. Šalda, F[rantišek] X[aver]: Dílo; Sv. 4.

ŠALDA, F. X. *Zástupové: Dramatická báseň o pěti dějstvích*. Praha: O. Štorch-Marien, 1921. 103 s. Aventinum; sv. 40.

ŠICHTA, Viktor. *Tatranské jedle: (O charaktere)*. Ružomberok: A. S. S. J., 1933. 86 s.

ŠIMÁČEK, Matěj Anastasia. *Svět malých lidí*. [Praha: Unie, 1910]. 113 s. Sebrané spisy / Matěj Anastasia Šimáček.

ŠIMÁČEK, Matěj Anastasia. *Z kroniky chudých: Básně M.A. Šimáčka*. Praha: F. Topič,

[1893]. 92 s.

ŠLEJHAR, Josef Karel. *Z chmurných obzorů*. Praha: J. Otto, 1910. 261 s. Knihovna Lumíra; sv. 15.

Šlápěje. Deml, Jakub. Jinošov na Moravě: J. Deml, 1917-1941.

ŠMILOVSKÝ, Alois Vojtěch. *Martin Oliva: Tragedie ze vsi*. 3. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, [1937]. 291 s. Spisy / Alois Vojtěch Šmilovský; [sv. 7].

ŠMILOVSKÝ, Alois Vojtěch. *Spisy výpravné*. I.–VII.

ŠMILOVSKÝ, Alois Vojtěch. *Za ranních červánků: Román*. 4. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, [1935]. 220 s.

ŠPAČEK, Václav. *Po cestách pokroku: Obrázek z novější doby*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1926. 78 s. Dědictví Svatojanské; Rok 1926, č. 3.

ŠRÁMEK, Fráňa. *Hagenbek: Komédie o třech dějstvích*. Praha: Fr. Borový, 1920. 114 s. Jevišťe; kn. 1.

ŠŤASTNÝ, Vladimír. *Hory a doly: Verše a písně Vladimíra Šťastného*. Brno: V. Šťastný, 1894. 110 s.

ŠŤASTNÝ, Vladimír, ed. *Památce Františka Sušila*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1904. 136 s. Bibliotéka poučná a zábavná; Čís. 51.

ŠTECH, Václav. *Stříbrná věž: Dětský román*. 2. vyd. Praha: Ústřední nakladatelství a knihkupectví učitelstva československého, 1928. 164 s.

ŠTÚR, Ludovít. *O národních písních a pověstech plemen slovanských*. Praha: České museum, 1853. 146 s. Spisův musejních č. 46. Novočeská bibliothéka; č. 16.

TÁBORSKÝ, František. *Melodie: Básně Fr. Táborského*. Praha: J. Otto, 1893. 138 s. Salonní bibliotéka; č. 85.

TÁBORSKÝ, František, ed. et al. *Našim dětem: Kniha pro potěšení mladých srdcí a myslí*. Praha: Ústřední matice školská, 1889. 218 s.

TÁBORSKÝ, František. *Stará komedie: Tři nové kapitoly z ní*. Praha: J. Otto, 1892. 140 s. Salonní bibliotéka; č. 75.

TATER, František. *Hvězdy a květy: Sbírká článkův naučných a zábavných*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1905. 551 s. Knihovna našeho lidu; XI, 1.

TAVČAR, Ivan. *Mezi horami a lidmi*. Praha: E. Beaufort, 1902. 342 s. Přítel domoviny. Roč. 18; sv. 7-9.

THÁKUR, Rabíndranáth. *Poštovní úřad: Hra o dvou dějstvích*. Kladno: J. Šnajdr, 1921. 48 s. [Spisy]; kn. 5.

TIMRAVA. *Dedinské povesti*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1929. 132 s. Sbírká souvislé četby

školní; sv. 46.

Tisíc a jedna noc: Vybrané pohádky pro mládež. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1905]. 218 s.

Tisíc a jedna noc: Vybrané pohádky pro mládež. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1905]. 183 s.

TISSANDIER, Gaston. *Hrdinové práce.* Praha: Tiskem a nákladem F. Šimáčka, 1906. 272 s. Matice lidu; roč. 40, č. 3-4.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Anna Karenina: Román.* Praha: B. Kočí, 1929. 6 sv. B. Kočího nejčinnější česká knihovna; sv. 81-86.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Kozáci a jiné povídky.* Praha: Melantrich, 1930. 348 s. Melantrichova knižnice; sv. 16. Románové večery Českého slova; sv. 6.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Kruh čtyř: Vybrané, sebrané a na každý den rozříděné myšlenky mnoha spisovatelů o víře, životě a jednání.* 3. vyd. Praha: Jan Laichter, 1926-1927. 4 sv. Otázky a názory; kn. 18.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Sedmero povídek.* Praha: F. Šimáček, 1890. 95 s. Bibliotheka zábavy a poučení; nové řady č. 2.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Vojna a mír: Román.* Praha: Družstevní práce, 1928-1929. 3 sv. Nesmrtelní; sv. 4-6.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Vzkříšení: Román o třech dílech.* Praha: Melantrich, 1930. 2 sv. (255, 324 s.). Melantrichova knižnice; sv. 20, 21 (brož. 56-57, 58-59).

TOPOL, J. L. *...budovali jsme republiku.* Brno: Tiskem a nákladem Občanské tiskárny, 1936. 270 s.

TURGENEV, Ivan Sergejevič. *Lovcovy zápisky: Pět povídek.* 6. vyd. Praha: Topičova edice, 1937. 103 s. Sbírka souvislé četby školní; Sv. 20.

TWAIN, Mark. *Dobrodružství Frantíka Finna: (Kamaráda Toma Sawyera): Místo děje: Údolí řeky Mississippi, doba děje: Před čtyřiceti až padesáti lety.* Praha: J. Otto, 1900-1901. 231 s. Anglická knihovna; sv. 5.

TWAIN, Mark. *Dobrodružství Frantíka Finna: (Kamaráda Toma Sawyera): Místo děje: Údolí řeky Mississippi, doba děje: Před čtyřiceti až padesáti lety.* Praha: J. Otto, 1900-1901. 213 s. Anglická knihovna; sv. 5.

TWAIN, Mark. *Princ a nuzák: Povídka pro mládež každého věku.* 2. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, [1921]. 155 s.

TYL, Josef Kajetán. *Bláznivý houslista; Pepíček a Pepička: Noveletky.* 4. vyd. Praha: I. L. Kober, [1881]. 44 s. Ústřední knihovna; sv. 23.

- TYL, Josef Kajetán. *Dekret kutnohorský*. Praha: L. Mazáč, 1928. 279 s. Spisy Jos. Kaj. Tyla; 1.
- TYL, Josef Kajetán. *Drahomíra a její synové: [Krvavé křtiny]: Romantický obr. z dávných dějin č. ve 4 odděleních*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1924. 80 s. Dobré divadlo; ř. 1, č. 1.
- TYL, Josef Kajetán. *Kusy mého srdce*. Praha: L. Mazáč, 1928. 397 s. Spisy / Josef Kajetán Tyl; 7.
- TYL, Josef Kajetán. *Rozina Ruthardova*. Praha: L. Mazáč, 1928. 222 s. Spisy / Josef Kajetán Tyl; 3.
- UMIŇSKI, Władysław. *Vítězové oceánu: Dobrodružný román*. Praha: Melantrich, 1929. 336 s.
- Upřímný*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1897. 352 s. Bibliotéka mládeže; seš. 13-15.
- VÁCLAVEK, Matouš, ed. *Valašské pohádky a pověsti*. 2. vyd. Velké Meziříčí: Alois Šašek, [1903]. 192 s. První moravská obrázková knihovna pro českou mládež; roč. 5, čís. 18, 19, 20.
- VÁCLAVEK, Matouš, ed. *Valašské pohádky a pověsti*. 2. vyd. Velké Meziříčí: Alois Šašek, [1906]. 87 s. První moravská obrázková knihovna pro českou mládež; roč. 8 čís. 15, 16.
- VAJANSKÝ, Svetozár Hurban. *Herodes a jiné básně*. Praha: J. Otto, [1912]. 90 s. Světová knihovna; č. 1035-36.
- VAJANSKÝ, Svetozár Hurban. *Koreň a výhonky: Román v dvoch častiach*. Turčiansky Sv. Martin: Nákladom Kníhtlač. účastinár. Spolku, 1908. 510 s. Sobrané diela / Svetozár Hurban-Vajanský; sv. IV.
- VAJANSKÝ, Svetozár Hurban. *Letiace tiene: Román*. Turčiansky Sv. Martin: Matica Slovenská, 1929. 125 s. Čítanie študujúcej mládeže; [Sv.] XXIII.
- VAJANSKÝ, Svetozár Hurban. *Novely*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1899]. 455 s. Ottova laciná knihovna národní; č. 174.
- VAJANSKÝ, Svetozár Hurban. *Suchá ratolesť: Román*. Praha: Přítel Domoviny, 1893. 392 s. Přítel Domoviny: knihovna českého lidu; roč. 9, čtvrtletí 3.
- VALOUŠEK, František. *Vrstevnice a jiné povídky*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1897. 416 s. Knihovna našeho lidu; roč. 1., č. 3.
- VALOUŠEK, František. *Zkáza: [Nesváry synů Svatoplukových a zkáza říše Velkomoravské nájezdy Maďarů]*. Přerov: Edice Šlépěje života, 1929. 172 s. Valoušek, František: Sebrané spisy; sv. 3.
- VÁŇA-MCELSKÝ, Josef Jaroslav. *Po letech, čili, Rodina Vinařických z Vinařic: Obraz ze*

života v 17. století. Hradec Králové: Dědictví Maličkých, 1899. 208 s. Dědictví Maličkých; č. 43.

VANSOVÁ, Terézia. *Dve novelky. I, Boženka. II, Komu čo súdené*. Modra: Š. Roháček, 1911. 133 s.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha první. Část I. Rok 1770-1780*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1907. 148 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 95.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha první. Část II. Rok 1781-1783*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1908. 222 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 99.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha druhá. Část I. 1784-1786*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1910. 114 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 111.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha druhá. Část II. 1787-1790*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1912. 169 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 119.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část I. Rok 1791-1794*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1915. 150 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 133.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část II. 1795-1797*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1916. 111 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 136.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část III. 1798-1801*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1918. 132 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 143.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část IV. Rok 1801 a dodatky*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1924. 112 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 181.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha čtvrtá. 1802-1806*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1936. 210 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 184.

VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha pátá. 1807-1810*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1938. 232 s.

VEČEŘA-STŘÍŽOVSKÝ, František. *Marianský sloup: Alegoricko-dramatická báseň v šesti*

obrazech. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1927. 74 s.

VEČEŘA-STŘÍŽOVSKÝ, František. *Svatý Grál, pověst a legenda*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1929. 210 s.

VELEHRADSKÝ (?). [*Vítězné znamení*.]

VELEHRADSKÝ (?). [*Za Stojanem*.]

VELEHRADSKÝ (?). [*Zdroj života*.]

VERDAGUER, Jacint. *Sen sv. Jana*. Praha: J. Otto, [1893]. 83 s. Sborník světové poesie; č. 29.

VERNE, Jules. *Cesta kolem světa za 80 dní*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1929]. 211 s.

VERNE, Jules. *Děti kapitána Granta*. 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1934. 564 s. Romány / Jules Verne.

VERNE, Jules. *Dva roky prázdnin*. 7. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1936]. 274 s.

VERNE, Jules. *Los číslo 9672*. Praha: B. Kočí, 1907. 62 s. Dobrodružné romány Julia Vernea; svazek XXIX.

VERNE, Jules. *Maják na konci světa: Román*. 2., autoriz. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1926. 190 s. Romány / Jules Verne.

VERNE, Jules. *Michal Strogov*. 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1926. 282 s.

VERNE, Jules. *Na kometě*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1930. 352 s. Romány / Jules Verne.

VERNE, Jules. *Patnáctiletý kapitán*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1935. 341 s. Romány / Jules Verne.

VERNE, Jules. *Tajemství pralesa: Osm set mil na řece Amazonce*. 4. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1930. 259 s. Romány / Jules Verne.

VERNE, Jules. *Trosečníci lodi „Jonathan“*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1925?]. 432 s. Romány / Jules Verne.

VERNE, Jules. *Zatopená Sahara: Román*. 3. autoris. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1936. 205 s. Romány Jul. Vernea.

VERNE, Jules. *Země kožišin*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1927. 356 s.

VILLEFRANCHE, J. M. *Cinéas čili Řím za Nerona. Díl 1*. Brno: Čas. Škola B. S. P., 1870. 318 s. Zábavná bibliotheka; Sv. 6.

VILLEFRANCHE, J. M. *Cinéas čili Řím za Nerona. Díl 2*. Brno: Čas. Škola B. S. P., 1871. 370 s. Zábavná bibliotheka; Dílo 6.

VOJENSKÝ, J. *Ze života malých hrdin*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktýnů rajhradských, 1902. 96 s. Knihovna naší mládeže; č. 3.

VOJENSKÝ, J. *Ze života malých hrdin*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktýnů

rajhradských, 1905. 116 s. Knihovna naší mládeže; č. 7.

VRATISLAV Z MITROVIC, Václav a ERTL, Václav, ed. *Příhody Václava Vratislava z Mitrovic*. 3., ilustr. vyd. Praha: Vojtěch Hrách, 1937. 214 s. Česká knihovna zábavy a poučení; č. 20.

VRBA, Jan. *Zahrada Getsemanská: Básně*. 4. vyd. Praha: J. Otto, 1931. 121 s. Sebrané spisy / Jan Vrba; [sv.] 9.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Anthologie z básní Jaroslava Vrchlického: (1875-1892)*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, 1894. 639 s.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Bodláčí s Parnassu: Básně Jaroslava Vrchlického (1890-1892)*. Praha: J. Otto, 1893. 146 s. Salonní bibliotéka; č. 80.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Bozi a lidé: Další zlomky epopeje: Básně Jaroslava Vrchlického: (1891-1899)*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1899]. 382 s. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; sv. 31.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Breviř moderního člověka: Básně Jaroslava Vrchlického: (1889-1891)*. Praha: J. Otto, 1892. 144 s. Salonní bibliotéka; č. 76.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Duše-mimosa: [1902-1903]*. Praha: J. Otto, [1903]. 195 s. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; 50.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Fresky a gobeliny: Básně Jaroslava Vrchlického (1886-1890)*. Praha: J. Otto, 1891. 223 s. Salonní bibliotéka; č. 70. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; 5.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Hilarion*. 3. vyd. Praha: J. Otto, 1921. 176 s. Nové souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; 14.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Hlasy v poušti: Cyklus znělek*. Praha: J. Otto, 1890. 26 s.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Kytka ballad, romancí a legend Jaroslava Vrchlického [pseud.]: S úvodním slovem autorovým o balladě, romanci a legendě a s životopisným náčrtem básníka*. 4. vyd. Praha: Vojtěch Hrách, 1935. 107 s. Česká knihovna zábavy a poučení; Čís. 4.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Kytka lyriky z básní Jaroslava Vrchlického*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1898]. 187 s. Česká knihovna zábavy a poučení; č. 8.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Kytka aster: Básně od Jaroslava Vrchlického (1889-1894)*. Praha: J. Otto, 1895. 120 s. Salonní bibliotéka; č. 90.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Legenda o svatém Prokopu: Báseň*. 7. vyd. Praha: J. Otto, 1920. 159 s. Česká knihovna zábavy a poučení; 6.

VRCHLICKÝ, Jaroslav, ed. *Moderní básníci francouzští*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1893]. 537 s.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Moje sonata: (1889-1892)*. Praha: Knihotiskárna J. Otty

nakladatelství, 1893. 200 s.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Na domácí půdě: Básně Jaroslava Vrchlického*. Praha: Eduard Valečka, 1888. 124 s. Poetické besedy; č. 38.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Na sedmi strunách: Básně: [1890-1897]*. 2. vyd. Praha: Otto, [1910]. 174 s. Soubor. vyd. básn. Spisů; 20.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Nové básně epické*. Praha: J. Otto, 1881. 204 s. Salonní bibliotéka; č. 18.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Nové sonety samotáře: Básně Jaroslava Vrchlického: (1885-1890)*. Praha: J. Otto, 1891. 170 s. Salonní bibliotéka; č. 73.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Nové zlomky epeje: (1887-1894): Básně Jaroslava Vrchlického*. Praha: J. Otto, 1895. 250 s. Salonní bibliotéka; č. 91.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Píseň o Víně: [1903-1904]*. Praha: J. Otto, 1906. 235 s. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; 55.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Poutí k Eldoradu: Básně Jaroslava Vrchlického*. Praha: J. Otto, 1882. 101 s. Salonní bibliotéka; č. 20.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Rok básníkův: Básně Jaroslava Vrchlického: (1899)*. Praha: Nákladem J. Otty, [1900]. 149 s. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; 36.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Sfínx: Básně Jaroslava Vrchlického: (1879-1882)*. Praha: J. Otto, 1883. 157 s. Salonní bibliotéka; č. 29.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Studie a podobizny*. Praha: F. Šimáček, 1892. 284 s.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Svatá Ludmila: Oratorium ve třech odděleních pro sola, sbor a orchestr: op. 71*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1887. 84 s. Bibliotéka operních a operetních textův; řada 2., sv. 37.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Z nív poesie národní a umělé: Básnické parafrase Jaroslava Vrchlického: (1878-1898)*. Praha: J. Otto, 1898. 187 s. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; sv. 22.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Zlatý prach: Básně Jaroslava Vrchlického*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1887]. 49 s.

VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Žamberské zvony a jiné básně*. Praha: Otto, 1901. 186 s. Soubor. vyd. básn. spisů; 38.

VRZAL, Augustin Alois, ed. *Římský vladař*.

VRZAL, Augustin Alois, ed. *Vánoční povídky*. Praha: Československá akc. tiskárna, [1931]. 341 s.

VRZAL, Augustin Alois, ed. *Z ruských pohádek*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1916. 99

s. Knihovna naší mládeže; č. 23.

VYHLÍDAL, Jan. *Hanácké děti*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1909. 165 s. Knih. našeho lidu; 13, 1.

VYHLÍDAL, Jan. *Veselé i vážné obrázky z Hané*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1930. 204 s.

VYHLÍDAL, Jan. *Vlastenecké vzpomínky slezské*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1935. 283 s.

VYCHODIL, Pavel, ed. *Václav Kosmák: [Životopis]*. Nové [obálk.] vyd. Brno: Papež. knihtisk. benedikt. rajhrad., 1921. 655 s. Sebr. spisy V. Kosmáka; 19.

VYSKOČIL, Quido Maria. *Dítě hvězd: Román malého kinoherce*. Praha: Máj, 1919. 90 s.

WALLACE, Edgar. *Soudný den*. Praha: Zmatlík a Palička, 1932. 200 s.

WALLACE, Lewis. *Ben Hur: Povídka z dob Krista Pána. [Díl první]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1928]. 198 s.

WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. [Díl druhý]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1928]. 247 s.

WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. [Díl třetí]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1928]. 177 s.

WALLACE, Lewis. *Indický princ; Pád Cařihradu*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1935. 618 s.

WEISER, Franz. *Syn bílého pohlavára*. Praha-Bubeneč: Studentské misijní sdružení, 1931. 51 s.

WENIG, Adolf. *O černé hodince: Pohádky, příběhy a vzpomínky*. Praha: Topič, 1912. 83 s. Osení: knihy mladých čtenářů; [sv.] 49.

WENIG, František. *Obrázky ze staré školy: Vzpomínky a úvahy*. Praha: Nákladem Ústřed. nakladatelství, knihkupectví a papírnictví učitelstva československého Josef Rašín, [1917]. 243 s.

WINTER, Zikmund. *Bouře a přehánka: Dvě novelly z historie pražské*. Praha: J. Otto, 1907. 234 s. Salonní bibliotéka; 119.

WINTER, Zikmund. *Historické arabesky*. Třebíč: J. F. Kubeš, [1890]. 181 s. Kubešova bibliotéka moravská; dílo 1.

WINTER, Zikmund. *Mistr Kampanus: Historický obraz*. 13. vyd. Praha: Kvasnička a Hampl, 1937. 492 s. Dílo Zikmunda Wintra; sv. 1.

WINTER, Zikmund. *Pražské obrázky: Historické kresby a novelly*. Praha: J. Otto, 1893. 223 s.

WISEMAN, Nicholas Patrick. *Fabiola, čili, Církev v katakombách*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla

- a Methoděje, 1857. 597 s. Bibliotéka povídek vydávaná Dědictvím ss. Cyrilla a Methodia; č. 1.
- ZAHRADNÍČEK, Jan. *Jeřáby*. Praha: Melantrich, 1933. 68 s. Poesie; sv. 1.
- ZAHRADNÍK, Vincenc. *Bajky i básně*. Praha: J. Otto, 1906. 330 s. Světová knihovna; č. 511-514.
- ZAHRADNÍK-BRODSKÝ, Bohumil. *Pomsta Lollardů: Črta od Boh. Brodského*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1886. 76 s. Hlasy katolického spolku tiskového; r. 1886, č. 4.
- ZÁKOUCKÝ, Karel J. *Mezi víry a úskalími*. Brno: Papežská knihtisk. benediktinů Rajhradských, 1911. 140 s. Knihovna naší mládeže.
- ZÁKOUCKÝ, Karel J. *V začarované říši: Pohádky a legendy*. Praha: Jan Svátek, 1925. 155 s.
- ZÁKOUCKÝ, Karel J. *Ve víru života: Povídka*. Hradec Králové: Dědictví Maličkých, 1900. 176 s. Dědictví Maličkých; Čís. 44.
- ZÁKOUCKÝ, Karel J. *Za vznešeným cílem: Historická povídka ze XIII. století*. Hradec Králové: Dědictví Maličkých, 1925. 79 s. Dědictví Maličkých; 68.
- ZÁSMUCKÁ, Zdenka, ed. *Pan baron Prášil a jeho podivuhodná cestovní dobrodružství*. [Nové vyd.]. Praha: Hynek, [1924]. 95 s.
- ZEYER, Julius. *Báje Šošany*. 7. vyd. Praha: Unie, 1928. 185 s. Spisy Juliua Zeyera; [13].
- ZEYER, Julius. *Čechův příchod; Griselda*. 7. vyd. Praha: Unie, 1931. 196 s. Spisy.
- ZEYER, Julius. *Dobrodružství Madrány*. 7. vyd. Praha: Unie, 1927. 223 s. Spisy Juliua Zeyera; [8].
- ZEYER, Julius. *Doňa Sanča: Tragedie o čtyřech jednáních*. Praha: F. Šimáček, 1889. 134 s. Kabinetní knihovna; sv. 36.
- ZEYER, Julius. *Dramatická díla. I. 2. vyd.* Praha: Unie, 1905. 300 s. Spisy Julia Zeyera; 23.
- ZEYER, Julius. *Dům „U tonoucí hvězdy“: Z pamětí neznámého*. Praha: F. Šimáček, 1897. 170 s. Kabinetní knihovna; sv. 92.
- ZEYER, Julius. *Jan Maria Plojhar*. 16. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1935. 211 s. Spisy Julia Zeyera; 17.
- ZEYER, Julius. *Jan Maria Plojhar*. 16. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1935. 231 s. Spisy Julia Zeyera; 18.
- ZEYER, Julius. *Karolinská epopeja. I. 6. vyd.* Praha: Česká grafická Unie, 1928. 591 s. Spisy Julia Zeyera.
- ZEYER, Julius. *Karolinská epopeja. II, Píseň o Rolandu*. 6. vyd. Praha: Unie, 1928. 226 s. Spisy Julia Zeyera; XX.
- ZEYER, Julius. *Kristina zázračná a jiné práce*. 6. vyd. Praha: Unie, 1928. 215 s. Spisy Juliua Zeyera; seš. 76-78.

ZEYER, Julius. *Kronika o svatém Brandanu: Báseň*. 10. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1936. 100 s. Zeyer, Julius: Spisy; 11.

ZEYER, Julius. *Legenda z Erinu: Drama ve čtyřech jednáních*. Praha: Tiskem a nákladem Františka Šimáčka, 1886. 84 s. Kabinetní knihovna; sv. 13.

ZEYER, Julius. *Maeldunova výprava a jiné povídky*. 7. vyd. Praha: Čsl. grafická Unie, 1936. 140 s. Spisy Julia Zeyera; 29.

ZEYER, Julius. *Nové básně*. Praha: Česká grafická akciová společnost Unie, 1907. 131 s. Spisy Julia Zeyera; 33.

ZEYER, Julius. *Novelly. [Díl] 1. 6.*, nezm. vyd. Praha: Unie, 1927. 488 s. Spisy Julia Zeyera; [3].

ZEYER, Julius. *Novelly. [Díl] 2. 6.*, nezm. vyd. Praha: Unie, 1927. 351 s. Spisy Julia Zeyera; [5].

ZEYER, Julius. *Obnovené obrazy*. Praha: J. Otto, 1894. 267 s. Salonní bibliotéka; č. 89.

ZEYER, Julius. *Olgerd Gejstor*. 6. vyd. Praha: F. Topič, 1933. 81 s. Sbírka souvislé četby školní; 13.

ZEYER, Julius. *Ossianův návrat a jiné básně*. 5. vyd. Praha: Unie, 1929. 128 s. Spisy / Julius Zeyer; 18.

ZEYER, Julius. *Ostatní prosa: Pojednání, doplněk belletrie, překlady*. 3. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1929. 342 s. Spisy Julia Zeyera; 34.

ZEYER, Julius. *Poesie*. 6. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1929. 375 s. Spisy / Julius Zeyer; 27.

ZEYER, Julius. *Rokoko; Sestra Paskalina: Legenda*. 8. vyd. Praha: Unie, 1930. 129 s. Spisy Julia Zeyera; XII.

ZEYER, Julius. *Stratonika a jiné povídky*. 6. vyd. Praha: Unie, 1927. 359 s. Spisy.

ZEYER, Julius. *Tři legendy o krucifixu*. Praha: Unie, 1925. 77 s.

ZEYER, Julius. *Vyšehrad*. 13. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1937. 234 s. Spisy / Julius Zeyer; 26.

ZEYER, Julius. *Z letopisů lásky. Řada 1. a 2.* 7. vyd. Praha: Unie, 1928. 219 s. Spisy.

ZEYER, Julius. *Z letopisů lásky. Řada 3. a 4.* 7. vyd. Praha: Unie, 1928. 240 s. Spisy.

ZEYER, Julius. *Zahrada Marianská*. 7. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1928. 172 s. Spisy / Julius Zeyer; seš. 74-75.

ZEYER, Julius a PROCHÁZKA, František Serafinský, ed. *Zeyer mládeži: Ze spisů Julia Zeyera*. 3. vyd., nezměn. Praha: Česká grafická Unie, 1922. 261 s.

ZORJAN, Edward. *Páni a otroci: Povídka z dějů starého Říma*. Hradec Králové: Dědictví

Maličkých, 1932. 84 s. Dědictví maličkých; Čís. 75.

ZORJAN, Edward. *Z křižáckých bojů*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1930. 93 s. Dědictví maličkých; Čís. 73.

ŽÁK, František. *Legendy*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, [mezi 1900 a 1920]. 174 s.

ŽÁK, František. *Ze života pro život*. Hradec Králové: Dědictví Maličkých, 1921. 87 s. Dědictví maličkých; č. 64.

ŽEMLA, Josef. *Z mistrova odkazu*. Praha: Jan Svátek, 1924. 197 s.

ŽUPAN, Franta. *Pepánek Nezdara. I, Starším bratrem*. 7. vyd, 2. ilustrované. Praha: F. Topič, 1932. 184 s.

ŽUPAN, Franta. *Pepánek nezdara. III, Lojzík vychovatelem*. 4. vyd., (první ilustrované). Praha: F. Topič, 1931. 201 s.

Apoštolský list *Pastoralis officii cura*, papeže Pavla III., jímž se schvalují a doporučují Duchovní cvičení svatého Ignáce z Loyoly

Papež Pavel III., na trvalou věci paměť.¹¹⁴⁸

Péče pastýřského úřadu, nad celým stádcem Kristovým Nám svěřená, a touha po slávě a chvále Boží Nás k tomu vede, abychom se ujímali toho, co napomáhá k spáse duší a k jejich duchovnímu prospěchu, a rádi vyslyšeli prosbu těch, kdo od Nás něco žádají, co může ve věřících křesťanech živit a posilovat zbožnost. Poněvadž tedy (jakž Nám dal nedávno přednést Náš milý syn, urozený vévoda Gandijský František Borgia) milý Náš syn, Ignatius z Loyoly, generální představený Tovaryšstva Ježíšova, od Nás v hlavním městě Našem zřízeného a od Nás apoštolskou pravomocí potvrzeného, složil nějaká naučení neboli Duchovní cvičení, čerpaná z Písem svatých a ze zkušenosti v životě duchovním, a sestavil je pořadem k rozněcování věřících ke zbožnosti velevhodným; a poněvadž se řečný vévoda František nejen o nich dověděl ze zpráv došlých z přemnoha míst, že jsou věřícím křesťanům k duchovní útěše a duchovnímu prospěchu velmi užitečná a nápomocná, nýbrž se o tom i sám zřejmě přesvědčil vlastní zkušenosti jak v Barceloně, tak ve Valencii a v Gandii - z též právě příčiny Nám dal též vévoda František přednést pokornou prosbu, abychom z apoštolské milosti ráčili řečená naučení a Duchovní cvičení, by se užitek z nich tím více šířil a tím více věřících křesťanů bylo pobídnuto vykonat je s tím větší zbožností, dát prozkoumat, a shledáme-li je hodnými schválení a doporučení, schválit a doporučit je a i jinak zařídit, co by bylo v té věci vhodné -, proto jsme My dali ta naučení a Cvičení prozkoumat, a přesvědčivše se svědectvím a ze zprávy Svého milého syna Jana, kardinála kněz tit. sv. Klimenta, biskupa v Burgos a inkvisitora o kacířských bludech, a svého ctihodného bratra Filipa, biskupa v Saluzzo a Našeho generalního vikáře v duchovních věcech v řečeném Našem městě, a Svého milého syna Jiljího Foscari, Našeho Magistra sacri Palatii, kterou nám o nich podali, že jsou plná zbožnosti a svatosti a že jsou a budou k duchovnímu vzdělání a prospěchu věřících veleužitečná a velmi nápomocná; a majíce také právem slušný zřetel k hojnému duchovnímu užitku, který Ignatius a zmíněné Tovaryšstvo od něho založené všude v Církvi Boží neúnavně přinášejí, a k velmi veliké

¹¹⁴⁸ Srov. IGNÁC Z LOYOLY. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasý Svatohostýnské, 1921, s. 68-70.

pomoci, kterou k tomu poskytla řečená Duchovní cvičení naklonili jsme se k těm prosbám a řečenou pravomocí, z jisté vědomosti Své, tímto schvalujeme, doporučujeme a ochranou tohoto Svého listu opatřujeme řečená naučení a Cvičení, v celku i jednotlivé věci v nich obsažené, a velmi snažně v Pánu vybízíme všechny věřící křesťany obojího pohlaví kdekoliv na světě, a každého zvláště, aby používali tak zbožných naučení a Cvičení a jimi se poučovali ke zbožnosti; rovněž dovolujeme ta naučení a Duchovní cvičení tisknout, atd. (*následuje obvyklé tehdy privilegium proti patisku*).

Dáno v Římě u sv. Marka, pod prstenem rybářským, posledního dne července roku 1548, v čtrnáctém roce Našeho Pontifikátu.

BLO. EL. FULGINEN

Apoštolský list
Mediantibus Nobis
Našeho svatého otce Pia XI. Włodzimierz Halka-Ledóchowski,
představenému Tovaryšstva Ježíšova
k 300. výročí kanonizace
svatého Ignáce z Loyoly a svatého Františka Xaverského
2. prosince 1922

Ctihodní bratři!

Pozdrav a apoštolské požehnání

Na prahu našeho pontifikátu jsme zvážili prostředek a cestu, abychom pohnuli vnitřním stavem Boží Církve a zaručili jí vnější růst. Neboť to bylo šťastnou rukou osudu, že se při třetím výročí kanonizace některých svatých slavnostně obnovila jejich památka. Myslíme mezi nimi obzvláště Ignáce z Loyoly a Františka Xaverského. První jmenovaný byl probuzen Boží dobrotivou Prozřetelností, která je velkou podporou v Kristově Církvi, právě když stála Církev na přelomu dějin a vstoupila do období nebezpečných bojů. Ten druhý, nade vše zapálený a neohrožený nositel pochodně křesťanství, byl evidentně vybaven tak bohatými a velkolepými dary Svatého Ducha, že se vskutku zdál být dědicem síly, připravenosti a nasazení, které byly rovněž v nesrovnatelné míře propůjčeny apoštolům.

Je tu ale nebezpečná situace, ve které Ignác z Loyoly přispěchal Církvi na pomoc a která stále ještě není překonána; všechny nešvary současnosti se stále vracejí ke stejné příčině. A dnes více než kdy předtím „dveře se mi tu otevřely veliké a účinné“ (1 Kor 16, 9) pro šíření radostné zvěsti Kristovy, které se především František Xaverský neúnavně věnoval. Proto se nám zdá vhodné, milí bratři, k prospěchu vašeho společenství jako i celé společnosti vám napsat tento pochvalný list o vašem zakladateli a největším z vašich řádových synů; je to vpravdě nezbytné, neboť díky dílům jednoho zapouští křesťanství stále hlubší kořeny a pomocí druhého získává šíření víry plnou sílu. Společným znakem všech svatých je hrdinský stupeň dokonalosti v nejrůznějších ctnostech. Stejně jako se hvězda liší od ostatních svým třpytem (srov. 1 Kor 15, 41),¹¹⁴⁹ tak se vyznačuje také každý světec svou zvláštní ctností, aby se rozlišili v obrovské různorodosti jeden od druhého.

¹¹⁴⁹Jiný je lesk slunce, jiný lesk měsíce a jiný lesk hvězd; ano i hvězda se liší od hvězdy leskem.

Kdo se zabývá životem svatého Ignáce z Loyoly, toho udiví velkorysé nasazení a jeho neochabující práce pro větší slávu Boží. Ignác z Loyoly byl nespokojen s tím, že musel vykonávat sám nejrůznější povinnosti péče o duši a vzít všechnu tíhu křesťanské lásky k uzdravení duší jen na sebe a tak si shromáždil rozhodné a schopné tovaryše, kteří vytvořili výjimečnou skupinu pro šíření Božího království u křesťanů a pohanů.

Při bližším pohledu si člověk brzo povšimne, že Ignác z Loyoly byl neobyčejnou mírou naplněn duchem poslušnosti, a že Bůh ho evidentně vybral k tomu, aby vedl ostatní k svědomitějšímu pěstování této ctnosti.

Je známo, že Církev za časů svatého Ignáce z Loyoly trpěla těžkými zkouškami. Hlavní zlo tehdy spočívalo v tom, že lidé z velké části odmítali Bohu poslušnost. První, kteří se odtrhli od této povinné podřízenosti Bohu, byli reformátoři, kteří pozdvihli osobní úsudek každého člověka na úroveň pravidla víry, a kteří se tvrdohlavě protivili učení katolické Církve. Kromě toho bylo poměrně hodně křesťanů, kteří – sice ne veřejně, ale přece – odmítli poslušnost Ježíši Kristu a žili spíše jako pohané, než jako křesťané. Zdálo se, jako by renesance a humanismus alespoň částečně znovu vzbudily antické pověry.

Můžeme si dokonce představit tvrzení: Kdyby tehdy nebyla tak široce zakořeněná bezmezná svoboda myšlení, která představovala plíživý jed křesťanství, tak by se toto nové pomýlené učení nikdy nerozšířilo na tělo Církve. Nejen mezi věřícími, ale dokonce v řadách kléru téměř zmizel ohled na zákazy Boží. Mnohé národy, které povážlivě klesly k zanedbání povinností, se nechaly svést církevními novátory a odtrhly se od mateřského klína Církve. Proto se obrátili všichni věrní na Zakladatele Církve se zoufalým voláním o pomoc, aby se upamatoval na své sliby a pospíšil na pomoc své nevěstě v této strastiplné situaci.

V té době jí (Zakladatel Církve) poskytl zázračně svoji pomoc, poněvadž nechal svolat tridentský koncil společně s Ignácem z Loyoly a Františkem Xaverským.

Dále vyburcoval Církev k útěše řady vznešených vzorů ctností: Karla Boromejského, Kajetána z Thiene, Antonia Zaccaria, Filipa Neri, Terezii z Ávily a mnoho dalších, kteří svým vlastním životem svědčili o trvajícím svatosti katolické Církve, a prostřednictvím svých slov, spisů a příkladů vystavěli přehradu proti hromadící se povodni, kterou představovalo vzdalování se od Boha a zkázy mravů.

Zásluha všech těchto svatých byla jistě důležitá a nanejvýš potřebná. Bylo totiž potřeba odkrýt nejskrytější pramen časného zla a vyrvat ho z nehlubších kořenů. Zdá se, že k tomuto úkolu byl obzvláště určen Božskou Prozřetelností svatý Ignác z Loyoly.

Zdá se, že svatý Ignác z Loyoly měl v povaze stejnou schopnost rozkazovat jako poslouchat. Od dětství si zoceloval charakter vojenskou výchovou. Díky této umírněnosti duše, která byla

výsledkem jeho přirozené dispozice a výchovy, následoval s neotřesitelným zápalem volání Krále nebeských zástupů, hned jakmile prostřednictvím nebeského osvětlení poznal, že je povolán zvyšovat slávu Boží prostřednictvím práce na spáse duší.

Aby se podle rytířských mravů připravil, bděl celou noc se zbraněmi před oltářem Matky Boží. V osamělosti v Manrese byl Ignác z Loyoly poučen od samé Bohorodičky, jak má bojovat boje Páně, obdržel takřka z jejích rukou onen naprostý kodex Božích zákonů (*absolutissimum legum codicem*) – neboť tak můžeme právem onu knížku nazývat – jehož každý dobrý voják Ježíše Krista musí užívat.

Máme na mysli duchovní cvičení, jež podle obecného mínění Ignác z Loyoly dostal z nebe. Aniž bychom snižovali hodnotu jiných cvičení tohoto druhu, musíme přiznat, že v Ignácových exerciciích je vše tak moudře uspořádáno, vše tak úzce (logicky a psychologicky) spolu souvisí, že dokonale člověka téměř obnoví, jen když neodporuje Boží milosti.

Po této osobní přípravě na své budoucí působení poskytnul Ignác z Loyoly stejné vzdělání také svým druhům. Prostřednictvím poslušnosti k Bohu a jeho zástupci Svatému otci měli být všem příkladem a měli pěstovat tuto ctnost jako vynikající znak jejich společenství. Ignác z Loyoly určil, že jeho spolubratři by se měli především pravidelně věnovat exerciciím, aby získali duchovní horlivost. Odkázal jim navždy tento prostředek péče o duši, který byl určen k tomu, aby přivedl vzdorovité duchy zpět k Církvi a aby je plně podmanil vůli Kristově.

Dějiny skutečně dokazují a i sami nepřátelé Církve to musí přiznat, že se katolický svět díky včasné práci svatého Ignáce z Loyoly brzy probudil k novému životu. Bylo by toho příliš mnoho, kdybychom chtěli zmínit nespočetné a velkolepé skutky ve všech oblastech, které společenství Krista dokázalo v duchu a podle pokynů svatého Ignáce z Loyoly k větší cti Boží. Tito neochvějní řádoví bratři zlomili odpor nevěřících, působili na očistění veřejných mravů a přivedli nezměrný počet duší až na nejvyšší vrchol křesťanské dokonalosti. Mnoho z nich působí jako duchovní vůdci a učitelé ve vzdělávání mladých, aby v pravdě vzdělávali křesťanské generace. Taktéž vykonávají velkolepou práci v pohanských misiích ke stálému růstu Boží říše.

Se zadostiučiněním spočine naše pero při vypočítávání všech těchto skutečností, které jsou důkazem Boží dobroty ve vztahu k Církvi. Mimo to jsou velmi poučné pro těžké časy, ve kterých nyní spravujeme nejvyšší pastýřský úřad. Kdybychom zkusili zdůvodnit nejzazší příčiny nešvarů, kterými dnes trpí lidstvo, stanovíme, že se v podstatě vztahují k odvrácení od autority Církve, ke kterému přispěla nová hnutí. Toto odpadnutí se velmi rozmohlo v době revoluce v 18. století, kdy

byla hlášána „lidská práva“ s neuvěřitelnou domýšlivostí; a dnes jsou až do posledních důsledků prováděna. Nyní zažíváme nezměrné zbožšťování lidského rozumu. Vše, co překračuje síly a chápání člověka nebo přesahuje rámec přirozenosti, se šmahem odmítá a je vystaveno opovržení.

Dokonce ani nejsvětější práva Boží ohledně rodiny a státu již nejsou uznávána. Potom je Bůh, jediný činitel a původ každé moci, přezírán a následně neexistuje také žádná jediná lidská moc, jejíž autorita platí za nezranitelnou.

Podceňování Bohem stanovené autority Církve s sebou přináší otřesení a svržení státní autority. Neboť prostřednictvím uskutečňování vášní, které se rodí stále nevázaněji, přichází všechny zákony lidského společenství vniveč.

V tomto hrozném a rozporuplném stavu lidstva existuje jen jeden jediný skutečný prostředek ke spáse, jehož naléhavou nutnost uznávají všichni spravedliví: všeobecné uznání autority Boží a znovunastolení poslušnosti jeho vůli. Během nespočetných zvrátů dějin a osudů bude stále první a hlavní povinností lidí poslouchat nejsvětějšího Stvořitele, který uchovává a řídí všechno. Kdykoli je tato povinnost zanedbávána, pak jen upřímná lítost může znovu obnovit porušený pořádek a pomoci osvobození z pout zátěže a bídy.

Právě a jen toto je ztělesnění křesťanského života, jak to apoštol Pavel jasně říká, když shrnuje život našeho Božského Spasitele v nádherných slovech: „Ponížil sebe samého, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“ (Fil 2, 8) „Nuže, jak s proviněním jednoho přišlo odsouzení na všechny lidi, tak zase spravedlivým činem jednoho přichází na všechny lidi ospravedlnění, vedoucí do života.“ (Řím 5, 18)

Pro toto zpětné navrácení lidí k poslušnosti jsou exercicie výborným prostředkem. Obzvláště pokud jsou vykonávány podle metody svatého Ignáce z Loyoly, vedou neomylně k bezpodmínečnému podrobení se Božímu zákonu, který je založen na věčném principu rozumu a víry. Proto je naším přáním, aby se tyto exercicie stále šířily. Podle příkladu mnoha našich předchůdců jsme je prostřednictvím apoštolské konstituce Summorum Pontificum opět doporučili věřícím a navíc jsme svatého Ignáce z Loyoly prohlásili patronem všech duchovních cvičení.

Jak už bylo řečeno, existují samozřejmě další metody exercicií; je bezesporu dáno, že ty od svatého Ignáce z Loyoly se vyznačují jistou předností. A protože nabízejí větší jistotu pro jistý a trvalý úspěch, je jím také Svatou stolicí přiznáváno zvláštní uznání. Když se většina věřících horlivě věnuje tomuto prostředku spásy, smíme s důvěrou doufat, že se lačnost po neomezené svobodě postupně mírní, a že lidé opět správně chápou nauku a naplnění povinnosti, takže lidstvo konečně získá toužebně žádaný mír.

To, co jsme si dosud představili, se týká ve vlastním slova smyslu vnitřní nauky křesťanství. Na vnější růst se vztahují následující myšlenky o Františku Xaverském. Ty pak stojí v úzkém

vztahu k metodě svatého Ignáce z Loyoly, které jsme věnovali pozornost výše. František Xaverský toužil jen po pomíjivé světské slávě, když se setkal se svatým Ignácem z Loyoly. Svatý Ignác z Loyoly ho podrobil přísné výchově a přeměnil ho v krátké době na horlivého hlasatele evangelia pro Dálný východ a tím na apoštola.

Bezpochyby lze tuto přeměnu připsat vlivu exercicií. Že František Xaverský podnikal opakovaně dlouhé cesty po zemi a moři; že jako první kázal křesťanství v Japonsku, které je právem možné nazývat ostrovem mučedníků; že přestál mnohá nebezpečí a vykonal podivuhodné skutky; že udělil svatý křest bezpočetným davům a že mu jsou připočítány další nejružnější bezpočetné zázraky, tomu všemu vděčí – jak sám přiznal - kromě Boha svému duchovnímu otci, jak nazýval svatého Ignáce z Loyoly: vděčí svatému Ignáci z Loyoly, který, jak píše, mu zprostředkoval v duchovní osamělosti exercicií základní znalost Krista a hlubokou lásku k němu.

Dobrotě a moudrosti Boží Prozřetelnosti zde přísluší chvála a poděkování. V době, kdy Církev byla z vnitřku i vnějšku vystavována prudkému napadání a v mnohých zemích utrpěla bezpočetné ztráty, byly jí darovány prostřednictvím exercicií ve správném okamžiku dvě mocné podpory: svatý Ignác z Loyoly, který znovu nastolil vnitřní výchovu a František Xaverský, který měl jako apoštol křesťanské víry dorovnat ztráty Církve mezi cizími národy.

František Xaverský byl po dlouhé době evidentně první, kdo následoval příklad apoštolů. Opravdu za cenu nevysvětlitelných obtíží obrátil mnoho pohanských národů a díky podivuhodným ctnostem je posílil v horlivosti víry. Tím, že tam založil po všech stránkách kvetoucí křesťanská společenství, otevřel našim misionářům velké oblasti, které doteď byly křesťanství nepřístupné. Jak se to patří, odkázal své duchovní dědictví především svým spolubratřím, kteří tomuto dědictví nikdy nebyli nevěrní a stále ho moudře spravují.

Ale i pro všechna další poselství víry byla připomínka Františka Xaverského ve všech dobách povzbuzením a nabádáním. Proto je oslavným dekretem Svaté Stolice prohlášen patronem díla pro šíření víry.

Naše doba je ostatně s dobou Františka Xaverského spřízněna v tom smyslu, že víra předků mnoha našich současníků je domýšlivě odmítána a evidentně nutí k vycestování mezi cizí národy, které to toužebně vyžadují. Zprávy misionářů nám stále znovu sdělují, že žeň křesťanství ve vzdálených oblastech Afriky a Asie již uzrála, aby vyrovnala ztráty Církve utrpěné v Evropě.

Dále se věřící více než kdy jindy aktivně účastní šíření víry. Je našim živoucím přáním, aby tento zájem, který byl jistě vzbuzen Boží milostí, byl posílen příkladem a patronátem svatého Františka Xaverského, aby prostřednictvím našich proseb poslal Pán dělníky na svou žeň a aby každý dobrý křesťan podporoval Církev modlitbou a materiální pomocí.

V závěru tohoto listu k oslavné vzpomínce na vašeho zakladatele a staršího bratra vás

všechny nabádáme, milý synové z Tovaryšstva Ježíšova, abyste prostřednictvím nových činností ve službě Církve příkladně rozvíjeli vaše řádové společenství, které již bylo vícekrát Svatou stolicí obdařeno velkou chválou.

Toto oslavování necht' přinese dvojí ovoce. V první řadě si přejeme, aby vám exercicie přinášely stále větší užitek k vašemu prospěchu a užitku vašich spolubratří. Víme, že jste v tomto ohledu už zaznamenali radostné začátky. Podobný úspěch si velmi přejeme dosáhnout také u zbývajících lidí.

Druhý bod se týká katolické misijní činnosti. Vaše horlivost a vynikající činnost na tomto poli jsou nám velmi dobře známy. Vždyť žije na dva tisíce vašich řádových členů, rozdělených do zhruba čtyřiceti misíí, v pohanských zemích! Naléhavě alespoň prosíme Boha, aby ve vás stále posiloval a rozvíjel tohoto výjimečného ducha obětí.

Aby toto všechno působilo k větší slávě Boží, k prospěchu Církve a ke spáse duší, udělujeme ti, milovaný synu, a všem současným členům Tovaryšstva Ježíšova jako záruku Božích milostí a jako důkaz naší otcovské blahovolnosti apoštolské požehnání.

V Římě u svatého Petra, na svátek svatého Františka Xaverského, 3. prosince 1922, v prvním roce našeho pontifikátu.

Pius XI.

Pius XI. Mens nostra¹¹⁵⁰

Mens nostra

Encyklika ctihodným bratřím patriarchům, primasům, arcibiskupům, biskupům a ostatním
správcům diecézí v míru a společenství žijícím s Apoštolským Stolicem
o horlivém šíření duchovních cvičení

Ctihodní bratři, pozdrav a apoštolské požehnání!

Vnější podnět encykliky

Jest vám, ctihodní bratři, zajisté dobře známo, jaký byl náš úmysl, když jsme vyhlásili počátkem tohoto roku mimořádné Milostivé léto na oslavu padesátého výročí našeho posvěcení na kněze.

Jak jsme slavně prohlásili v Apoštolské konstituci *Auspicientibus Nobis*,¹¹⁵¹ vydané dne 6. ledna 1929, pohnulo nás k tomu přání, aby milovaní synové naši a celá velká rodina katolická, svěřená našemu srdci dobrotivým Srdcem Božím, byla pozvána k účastenství na radosti svého společného Otce a spolu s námi děkovala svrchovanému Dárci všeho dobra. Také jsme měli pevnou naději, že křesťanský lid použije této vítané příležitosti, otevře-li štědře poklady nebeských darů, jež z vůle Prozřetelnosti spravujeme, aby se posílil ve víře, rostl v křesťanské dokonalosti a co nejlépe obrodil svůj soukromý i veřejný život podle zásad evangelia. Odtud pak lze očekávat, že ovocem odpuštění a pokoje s Bohem bude pokoj jednotlivců i celé společnosti.

Naše naděje nebyla marná.

Radostné nadšení, s jakým křesťanský lid přijal vyhlášení Milostivého léta, postupem času neochabovalo, nýbrž den ze dne se vzrůžalo. Přispěly k tomu neobyčejně památné události,¹¹⁵²

¹¹⁵⁰ Srov. SUCHOMEL, František Assiský a KORVAS, Ondřej Maria. *Duchovní zátiší: Kniha o exerciciích doma i v cizině*. Plzeň: B. Kumpel, 1938, s 6-24.

¹¹⁵¹ Srov. AAS, XXI (1929), s. 6.

¹¹⁵² Encyklika *Quinquagesimo ante anno*, jež vyšla tři dny po exerciční encyklice *Mens nostra*, vypočítá těchto památných událostí deset:

01. Smír s Itálií

Illugit sane exspectatione citius laetissima eiusmodi dies, quam prope adesse, cum tot tantisque implicari difficultatibus atque impedimentis res ipsa plerisque omnibus videretur, nemo unus cogitasset: illuxit, inquimus, per pacta conventa, quae Romanus Pontifex et Italiae Rex per suum quisque administrum cum liberis mandatis in Lateranis Aedibus – unde ea acceperere nomen – stipulati sunt et in Vaticanis rata habuerunt.

02. Úmluva s Portugalskem,

Konkordát s Rumunskem a Pruskem

Namque, praeter initam cum Lusitana republica conventionem, quae in describendis Meliaporensis dioecesis finibus

jimiž Pán vyzdobil tento požehnaný rok spásy a milosti tak, že navždy utkví v paměti veškerého potomstva.

K své velké radosti mohli jsme být očitými svědky tohoto potěšujícího vzrůstu víry a zbožnosti; svýma očima jsme viděli dlouhé řady našich drahých dětí z různých národů, mohli jsme je osobně přijmout ve svém sídle a takřka je přivinout k svému otcovskému srdci.

Vroucí díky vzdáváme milosrdnému Otci, že ráčil za tohoto Milostivého roku seslat na svou vinici tolik bohatých plodů, dal jim uzrát a sbíral je po celý jubilejní rok. Avšak naše pastýřská

ac iuribus continetur tota, ante cum Romania, mox autem cum Borussia ea omnia composuimus ac transegimus, quibus non modo conflictionum causae in posterum devitarentur, verum etiam caveretur, ut hinc Ecclesia, civilis illinc potestas in christianae societatis commodum amice conspirarent.

03. Jitřenka náboženské svobody v Mexiku

Quodsi in extrema Europae parte ad orientem sita teterrimum bellum non tam christianae religioni quam divinis omnibus humanisque iuribus indictum dolemus, at vehementer ea de causa recreamur, quod acerbissima illa, quae in Mexicana republica saevit, cleri populique catholici vexatio ita deferbuisse videtur, ut optatissimam pacem non esse nimium diu abfuturam, iam nunc haud temere confidere liceat.

04. Pokrok unie na konferenci rusínských a rumunských biskupů v Římě

Exemplo autem Armenorum episcoporum, qui superiore anno, ut afflictis nationis suae rebus sanandis apud Petri Cathedram consulerent, in Urbem congressi essent, Ruthenorum Antistites heic paulo ante, quo nunquam usque adhuc universi simul coiverant, episcopalem conventum habere maluerunt, ut, ipso temporis ac loci delectu, totius Ruthenae Ecclesiae voluntatem Principis Apostolorum successori addictissimam ostenderent ac declararent. Quorum profecto coetuum is fuit exitus, ut spem minime Nostram expectationemque fefellerit.

05. Rozkvět kolejí, mezi nimiž je Russicum a Nepomucenum

E variis dissitisque regionibus Sacro Consilio de Propaganda Fide concredit, ex Insubria, e Russia, e Cecoslovachia delectis.

06. Jubileum Montecassina

Neque enim inlustri Benedicti Patris legiferi suboli, quae quartum decimum ab Archicoenobio Casinensi condito saeculum commemorare parabat, Sedes haec Apostolica deesse poterat, de qua illud «monasticae normae principale gymnasium», perinde ac de cultu humano civilique, tam praeclare tamque diu meritum esset. Quod cum iterum iterumque dicimus, rem dici- mus non tam doctis eruditisque viris cognitam atque perspectam, quam in vulgus hodie, recta eiusmodi laudum intellegentia, pervagatam. Praeterquam enim quod populo, Italiae potissimum nostrae, illud Patriarchae sanctissimi «ora et labora» in exemplum proponi solet, iam nemo unus ignorat, Archicoenobii sodales, ceteris e tota Benedicti familia imitantibus, bonas artes provexisse, divinae humanaeque sapientiae monumenta in omnem servasse posteritatem et evangelii praecones in regiones vel remotissimas dimisisse, eo quidem rei christianae civilisque incremento, ut fel. rec. decessor Noster Pius X, Casinensis monasterii promerita breviter utique at nervose complexus, «eiusdem fastos Romanae Ecclesiae historiae magnam esse partem» iure optimo affirmavit. Quamobrem nihil mirum si, per instaurata apud vetustissimam Archiabbatiam sollemnia, satis multi undique confluxere homines, ut in sacrum illum montem, Benedicti Patris memorias veneraturi animosque expiaturi suos, certatim conscenderent.

Jubileum svatého Ansgara

In historia autem Ecclesiae ali quanto minus remotus, Holmiae in urbe Sueciae principe, inusitato quodam splendore, quoad fieri pro nostrorum numero poterat, commemoratus est sancti Ansgarii adventus, qui millesimo et centesimo ante anno in Sueciam appulit, postquam evangelicae doctrinae semina in Dania studiosissime iecerat. Acta in triduum sollemnia; aderant, quasi nationum quattuordecim, si fas est dicere, legati, Patres Cardinales duo, episcopi et Benedictini Ordinis abbates nonnulli, christifideles plus mille; habitae de rebus Ansgarii gestis deque mirifico eius apostolatu, ad recentiora studia exactae, contiones; Litterae, quas bene precando dederamus, communi plausu perlectae; omnes, quotquot convenerant, in ipsas municipales Holmiae aedes perhonorifice excepti; ad Nos et ad Sueciae regem, observantiae et laetorum ominum causa, transmissae salutationes. Quae quidem saecularis eventus celebratio nulli minoris momenti videbitur, qui cogitet, ante septuaginta annos, infestis tum catholico nomini in Suecia rebus, eos, qui ad Romanam transiissent Ecclesiam, exilio et iuris hereditarii amissione, ex legis praescripto, mulctari adhuc consuevisse. Quo loco in rem est memorare, per eas regiones ex cultioribus mulieribus hominibusque non unum catholicam religionem recens amplexum esse, et in Islandia, quae in dicione Daniae est, hoc ipso anno Purpuratum Patrem, negotiis Fidei Propagandae praepositum, Cathedralem Aedem feliciter dedicasse. Ad divina igitur huius anni benefici a spem illam quoque bonam adscribimus, qua nitimur, fore, ut Vicariis Apostolicis, sacerdotibus, religiosis viris feminisque in tam ampla agri dominici parte desudantibus, seges in

starostlivost nás pobízí, abychom se zasadili o to, aby z těchto příznivých začátků vzešel pro budoucnost trvalý užitek k blahu a štěstí jak jednotlivců, tak i celé společnosti.

Památník kněžského jubilea Svatého otce

Když jsme uvažovali o tom, jakým způsobem zůstane požehnané ovoce Milostivého léta uchováno, vzpomněli jsme na svého předchůdce, blahé paměti Lva XIII., který, stanovil při jiné příležitosti Milostivé léto, důraznými slovy, jež jsme citovali ve zmíněné konstituci, povzbuzoval

posterum multo laetior, Ansgario auspice, arrideat.

Jubileum svaté Jany z Arku

Quemadmodum autem ad Montem Casinum Patrem Cardinalem miseramus qui Nostram ibi gereret, per ea quae apparabantur sollemnia, personam, sic legatum Nostrum a latere, e Sacro item Conlegio delectum, in Galliam proficisci iussimus, ubi quingentesimus ageretur annus, postquam Ioanna de Arc, puella illa sanctissima et de natione sua tam praeclare merita, triumphali veluti more in urbem Aureliam ingressa est. Cuius quidem triumphus memoria ac recordatio ut esset et civibus omnibus gratior et catholicis hominibus fructuosior, Nostra quasi per legatum praesentia non efficere profecto non potuit.

Jubileum svatého Václava

Muneris praeterea Nostri esse duximus, per Nuntium Nostrum Apostolicum publicis illis interesse celebrationibus, quibus Cecoslovacae reipublicae cives memoriam recolere cum anni saecularis secundi ab sanctorum caelorum honoribus Ioanni Nepomuceno decretis, tum, idque maxime, millesimi anni, ex quo Venceslaus, dux Bohemiae inclitus totiusque eiusdem reipublicae caelestis Patronus, fraterno scelere occubuit. Quemadmodum vero in Allocutione diximus, nuper in Consistorio habita, magna cum animi voluptate didicimus, sollemnibus in honorem Venceslai Martyris peractis non modo cives et advenas adfuisse frequentissimos, sed etiam ipsos reipublicae gubernatores ac proceres. Quo quidem de communi animorum aestu qui laetari non debuimus? Eas enim rerum omnium perturbationes, quae, immani bello vix restincto, catholicam ibi unitatem actionemque in praesens discrimen adduxerant, talis per eos dies subsecuta pax ac serenitas talisque inchoata vitae publicae condido videbatur, qualis, celebritatibus adventantibus, a Deo poposcramus ut reapse induceretur et, Venceslao Patrono ac deprecatore, in posterum consisteret. Atque utinam optata eiusmodi Nostra evenire ne desinant; siquidem concors utriusque potestatis, ecclesiasticae et civilis, opera nemo non intellegit quam certe, quam apte nationis illius prosperitati conducere.

07. Jubileum svobody katolíků v Anglii

At vero Angliae, Scotiae Hiberniaeque filii Nobis carissimi quos fidem suam retinere mordicus et pietatis ardore nullis cedere dixeris, quinquagesimum sacerdotii Nostri annum mirum in modum adornare visi sunt. Etenim apparatu magnificentissimo et incredibili quadam popularium frequentia, qui undique convenerant, commemoratum est plenum saeculum, postquam catholici, vexati olim ac mulcati ferociter atque vel serius, mitigatis temporibus, capite deminuti, tandem veluti postliminio in civilia iura inque suae religionis profitendae libertatem restituti sunt. Atque perlibenter vidimus, haud perinde Anglos, Scotos et Hibernos eiusmodi sollemnia peregrisse quasi, vetera recolendo, de praeteritis quemquam iniuriis criminarentur, verum ita ut perpenderent, qua potissimum ratione, cum ad Christi legem religiosius servandam proferendamque latius, tum ad rei publicae utilitates cum debita civili potestati obtemperacione procurandas, libertate ante in amplioremque poste a modum recuperata uterentur. Non una vero impulit causa ut in saecularis eventus celebratione partem haud exigua Nobismet ipsis vindicarem; Christi enim Iesu Vicarium si nullo non tempore decet sanctae filiorum in societatem venire laetitiae, at multo id magis hac occasione consentaneum fuit, cum memoria repeteretur impositi tandem aerumnis finis, quas generosi nobilissimique catholicorum illorum maiores, ad tuendam fidem suam suamque cum Romana Ecclesia communionem, constanter strenueque pertulissent. Immo etiam, Dei concessu, illud Nobis obtigit, ut filiorum ex Anglia, Scotia Hiberniaeque Nostrorum laetitiam; ante actis sollemnibus congruenter, cumularemus.

08. Pět nových blahoslavených

Rebus enim omnibus rite ad trutinam revocatis, animosam illam virorum cohortem, qui, per diuturnam, quam memoravimus, catholicorum inibi vexationem, licet non uno eodemque tempore, at tamen ob unam eandemque Christi et Ecclesiae causam decertaverant, hac ipsa Pontificali auctoritate, pro qua propugnanda inlustre martyrium fecissent, in beatorum caelorum album nuperrime rettulimus. Factum ita est, ut quinquagesimus sacerdotii Nostri annus, cui iam ex decretis beati martyris honoribus Cosmae a Carboniano, Armeno ecclesiasticae unitatis ad effusionem usque sanguinis studiosissimo, tantum accesserat ornamentum, agnita in tam frequentibus victimis martyrii palma cultuque iisdem tributo ornatior ad exitum properaverit. Spiritus quidem Paracliti vim atque virtutem in Ecclesiae veluti venas influere perennem ac permanere, manifesto liquet ex ipsa horum martyrum ad extremum

všechny věřící, „aby poněkud sebrali svou mysl, a své myšlenky, pohroužené do pozemských starostí, povznegli k lepším a vyšším zájmům“.¹¹⁵³

Také nám připadl na mysl náš předchůdce, svaté paměti Pius X., jenž sice ustavičně slovem i příkladem povznášel kněžskou svatost, ale v padesátém roce svého kněžství vydal památnou Exhortu k duchovenstvu, plnou vzácných návodů, jak lze stavbu duchovního života vztyčit k závratným výšinám.¹¹⁵⁴

Po příkladu těchto velekněží pokládali jsme za vhodné, abychom i my něco učinili, z čeho by

victoria; nonne etiam licuit tum manifesto, cum alios sanctitatis heroas christifidelibus ad colendum imitandumque mense Iunio proposuimus? Dicere autem vix attinet, quanta civium advenarumque multitudo in Petriani templi maiestate beatos novensiles Nobiscum venerati sint: videlicet Claudium de la Colombière, alumnum illum Societatis Iesu clarissimum, quem Iesus ipse non modo «servum fidelem» appellavit et Margaritae Mariae Alacoque consiliarium addixit, sed etiam cultus erga Cor suum in populo christiano provehendi principe m esse voluit; Teresiam Margaritam Redi, Florentinae familiae Carmelitidem, iuventutis innocentiaeque flosculum; Franciscum Mariam a Camporubeo, Capulatum illum sodalem, qui, nostra fere memoria, cum, quadraginta annos, pro officio, stipem ostiatim emendicasset, integritatis exemplo, consiliis divinam quandam prudentiam redolentibus et suavissimis ad sanctitatem incitamentis, sic plebi ipsisque optimatibus Assisiatem referre visus est, ut Genuenses, quem vivum coluissent atque observassent, eundem vita functum perpetua huc usque recordatione ac reverentia prosecuti sint. Quo autem pacto liceat illam describere, qua perfusi sumus, animi voluptatem, dum Ioanni Bosco, quem inter beatos caelites adsciveramus, in eadem Vaticana basilica publice supplicabamus?

09. Množství poutníků

Facere hoc loco non possumus, Venerabiles Fratres, dilecti filii, quin nonnihil de mirifica catholicorum hominum frequentia dicamus, qui vertente anno in Urbem peregrinando convenere: quamquam vix est cur ii peregrini vel advenae appellentur, cum in domo communis Patris nemo extraneus haberi queat. Spectaculum equidem ante oculos habuimus, non uno Nobis nomine gratissimum. Ipsa enim tot nationum, etsi inter se ingenio, sensu, moribus dissimilium, in eandem fidem eandemque erga supremum animarum Pastorem observantiam consensio nonne unitatem, nonne universitatem illam palam aperteque praedicabat, quas divinus Conditor in Ecclesia sua peculiare quasi notas impressas voluit? Certis vero quibusdam anni temporibus nullum illuxisse diem dici potest, quo christifidelium turmas ab Italiae dioecesibus, ab ceteris Europae nationibus, ab regionibus ipsis infinito propemodum oceani tractu disiunctis, adventantes ac sua, pietatis causa, inlustriora templa adeuntes Roma non viderit. Nec tamen silentio praetereundum. Urbis incolas, qui sunt Romano Pontifici, Episcopo suo, propiores, pompa plerumque ad Basilicas invisendas instituta ut propositam orbi catholico veniam adipiscerentur, peregrinis advenisque nihil hoc in genere cessisse. Atque eorum e diocesi Nostra filiorum tanta calendis Decembribus multitudo in Petrianum templum, veniae lucrandae causa, convenit, ut amplissimam Aedem nunquam fortasse tam stipatam viderimus.

10. Dary pro misie

Quibus quidem omnibus ad Nos aditum catervatim effragitantibus ultro consentientes, eorum praesentia magnopere delectati sumus; tot enim hominum milia, iuvenum praesertim, quos, alios ex aliis, admisimus, ea animi attentione atque, ut ita loquamur, cupiditate aures alloquentibus Nobis praebuere, eo plausu et clamore flagrantissimum in Nos, quo ferebantur, studium significarunt, ut pro certo habuerimus illud Nos reapse assecutos quod Nobis fuerat, novo veluti anno sacro indicendo, propositum. Etenim, quemadmodum initio diximus, non alio spectaveramus, nisi ut, fide ac pietate in christiano populo acrius excitatis, planiorem privatis publicisque moribus emendandis viam feliciter sterneremus, siquidem – ut fel. rec. decessoris Nostri Leonis XIII verbis utamur – «quantum singuli profecerint in perfectione animi sui, tantum honestatis ac virtutis ad vitam moresque publicos» accedere necesse est. Iamvero, quam praeclara pietatis ac virtutum exempla per hunc annum exhibita conspeximus, cum ubique terrarum christifideles, etsi circum non deerant qui animi levitatem caducarumque rerum cupiditatem praeferrent, ex caelestium munerum thesauris, quos paterna largitate reseravimus, divitias perpetuo mansuras haurire contenderent? Atque omnes, ii potissimum, qui, cum domi oblati sibi salutis praesidiis facilius uti potuissent, itinerum incommoda atque impendia tolerare maluerunt, nonne re ipsa praedicabant, bona esse inanibus hisce fluxisque mundi rebus longe potiora atque immortalis animo digniora, quorum propterea quaestus homini esset imprimis expetendus? Ad quod quidem solacium accessit, ut ex Nostri paene cotidianis cum tanta filiorum multitudine colloquiis appareret, multo illos acrius hodie persequi quicquid ad Christi regnum attinet aut in catholicis nationibus confirmandum aut inter gentes doctrinae humanitatisque nostrae ignaras proferendum. Unde cum actionis catholicae, qua cleri apostolatum adiuvari ac provehi opus est, tum collatae in sustentandam missionalium operam pecuniae per hunc annum profluxere incrementa: quo loco pia eorum liberalitati omne, praeconium tribuimus, qui, in Nostrae huius

vzešel křesťanskému lidu znamenitý prospěch. A rozhodli jsme se podporovat a šířit exercicie. Vroucně si přejeme, aby exercicie se víc a více šířily nejen mezi obojím kněžstvem, nýbrž i v řadách katolických laiků. Exercicie chceme zanechat svým milovaným dětem jako otcovskou památku na naše jubileum.

Činíme to tím raději na sklonku padesátého roku našeho kněžství, jelikož nic nám není milejšího než vzpomínky na naše vlastní exercicie. Se svatou radostí vzpomínáme na nebeské milosti a nevýslovné útěchy, jichž jsme často zakoušeli na duchovních cvičeních; na vytrvalost, s jakou jsme vyhledávali jejich posvátné ústraní, takže náš kněžský život je jimi vyznačen jako nějakými stupni; na osvícení a podněty, které jsme na nich čerpali pro poznání a plnění vůle Boží; konečně na práci, kterou jsme jim po celý čas svého kněžství věnovali, abychom jimi vzdělali své bližní ve věcech nebeských. Jejich užitek byl tak veliký pro duše a jejich výsledek byl tak neuvěřitelný, že právem v nich spatřujeme zvláště mocnou oporu věčné spásy.

A. Exercicie jsou nejlepší lék dnešní churavé době

A vskutku, ctihodní bratři, všimneme-li si jen zběžně současné doby, poznáme z mnoha důvodů, jak jsou exercicie nutné, užitečné a vhodné. Nejtěžší chorobou našeho věku a vydatným pramenem všech béd, na něž si kdekdo naříká, je nedostatek přemýšlení, lehkomyšlnost a nerozvážnost, jež svádí na scestí. Odtud plyne ustavičný a horečný zájem o věci pozemské, nenasytná touha po bohatství a rozkoších a nezřízená žádostivost, jež připoutává duši k věcem pomíjejícím a prchavým. V lidech jsou znenáhla udušeny všechny touhy po vznešenějších ideálech a starost o svět nedá jim ani pomyslet na Boha, jenž je počátkem a cílem všeho tvorstva.

A přece Bůh ve své neskonalé dobrotě a slitovnosti neustává za našich dnů vábit k sobě lidi přehojnými milostmi, ačkoli zkaženost světa je velká a všeobecná. Jaký vhodnější lék mohli bychom nabídnout na zhojení této nemoci, kterou lidstvo tak těžce strádá, nežli pozvat všechny unavené, uštvané a lhostejné duše, aby vykonaly dobré exercicie? I kdyby exercicie nebyly nic jiného než krátký, několikadenní pobyt v ústraní, kde se člověku, vzdálenému obvyklé společnosti a tísnivých starostí, poskytuje příležitost, nikoli prožít čas v lenivém klidu, nýbrž obírat se nejzávažnějšími otázkami o vlastním původu a určení, již by každý poznával jejich prospěšnost. Tyto problémy „Odkud jsem a kam jdu“ vždy zajímaly lidstvo a tento prospěch z exercicií je nemalý.

faustitatis memoriam, variam supellectilem et vasa atque ornamenta sacra in Missionum usum Nobis copiosissima obtulere.

¹¹⁵³ Encyklika *Quod auctoritate* ze dne 22. prosince 1885.

¹¹⁵⁴ *Exhortatio ad clerum catholicum: Haerent animo* ze dne 4. srpna 1908. ASS, 41, s. 555-577. Do češtiny přeložil a roku 1922 ji vydal světitel biskup pražský Jan Nepomuk Sedlák. Srov. *Cesta k oltáři Páně: obřady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Haléř sv. Vojtěcha, 1922. 317 s.

Exercicie jsou školou přirozené ctnosti

Ale takový zbožný pobyt v ústraní působí mnohem pronikavěji. Na exerciciích je člověk nucen přičiňovat se o to, aby si přesněji uvědomil a živěji představil vše, co myslí, mluví a koná. Tím se jeho schopnosti podivuhodně rozvíjejí. Na tomto slavném kolbišti ducha zvyká si rozum zavčas každou věc uvážit a správně zhodnotit; vůle se zoceluje; vášně krotnou pod správou rozumu; životní činnost, spojená s rozvahou, dostává správný směr a celá duše se povznáší ke své původní velikosti a kráse. Dobře to vyjádřil svatý velekněz Řehoř ve své *Knize o správě pastýřské*: Lidská mysl, podobně jako voda, je-li vůkol uzavřena, zvedá se do výšek, neboť spěje tam, odkud sestoupila; jestliže však se uvolní a rozptýlí, hyne, protože se neužitečně rozprchává po místech nízkých.¹¹⁵⁵

Kromě toho mysl, která se cvičí exerciciemi, nejen, „radujíc se v Pánu svém bývá rozněcována jako by ostnem mlčení a posilována prazvláštní silou“, jak moudře poznamenává svatý Eucherius,¹¹⁵⁶ nýbrž bývá volána Božskou štědrostí k onomu nebeskému pokrmu, o němž praví Lactantius: žádné jídlo není duchu lahodnější, než poznání pravdy.¹¹⁵⁷ Toto poznání pak podle výroku jednoho dávného spisovatele, za něhož byl dlouho považován svatý Basil Veliký, pěstuje dále „škola Božské nauky a dílna nebeských umění, kde Bůh je celým naším učením, je cestou, po níž jdeme, a je jediným prostředkem, jímž dosahujeme poznání pravdy“.¹¹⁵⁸

Exercicie jsou školou nadpřirozené dokonalosti

Z toho jasně vysvítá, že exercicie se hodí výborně ke zdokonalování přirozených vloh. Avšak mají také podivuhodnou moc vytvářet člověka nadpřirozeného.

Právě za našich časů, kdy se strojí tolik překážek a úkladů ryzímu duchu Kristovu a nadpřirozenému smýšlení, jež je základem našeho svatého náboženství; kdy na všech stranách vládne naturalismus, jenž podrývá pevnost víry a zháší plameny křesťanské lásky, velmi na tom záleží, aby člověk unikl tomuto „kouzlu nicotnosti, jež zatemňuje to, co jest šlechetné“,¹¹⁵⁹ a skryl se v onom blaženém zátíší, kde by se naučil podle nauky nebeské správně hodnotit lidský život, jenž má být věnován službě jedinému Bohu. Zde na exerciciích nejlépe pochopí ošklivost hříchu, nabude

¹¹⁵⁵ Liber *Rugulae Pastoralis*, 1.3, adnotat. 15 (PL 77). Roku 1909 přeložil jej do češtiny a vydal v Dědictví sv. Prokopa svatovítský farář Klement Kuffner (Narozen 6. května 1857 v Mirovicích, zemřel 17. září 1938 v Praze.). Srov. ŘEHOŘ I. *Sv. Otce Řehoře Vel. Kniha o správě pastýřské; jakož i Pavla Diakona, mnicha Cassinského Život sv. Řehoře Vel.* Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1909, s. 121. „Mysl lidská zajisté jako voda zevšad stlačená nese se vzhůru, poněvadž tihne tam, odkud přišla; odpoutá-li se však, klesá, rozptylujíc se neprospěšně po nízkých věcech.“

¹¹⁵⁶ De laudibus eremi 37 (PL 50).

¹¹⁵⁷ De falsa religione, I. 1 (PL 6).

¹¹⁵⁸ De laude solitariae vitae. (Opera omnia, Benátky 1751, sv. 2., s. 379).

¹¹⁵⁹ Mdr 4, 12.

svaté bázně Boží a jasně pozná marnost pozemských věcí; povzbuzen napomináním a příklady toho, jenž je Cesta, Pravda a Život,¹¹⁶⁰ svleče starého člověka,¹¹⁶¹ zapře sebe sama a s pokorou, poslušností a dobrovolným sebeumrtvováním obleče Krista. Zde se snaží dospět v dokonalého muže a v onu vrchovatou míru plnosti věku Kristova, o níž mluví apoštol.¹¹⁶² Ano, z celé duše své bude dychtit po tom, aby také sám mohl opakovat s apoštolem: „Nežiji už já, nýbrž žije ve mně Kristus.“¹¹⁶³

Tak stoupá duše k nejvyšší dokonalosti a spojuje se sladce s Bohem, jelikož se jí dostává za těchto dnů pro její vroucnější modlitby a častější účast na svatých tajemstvích hojněji pomoci Božské milosti.

Nelze ani vyjmenovat všechna nadpřirozená dobra, jež plynou z exercicií. V nich spočívá klid, štěstí a pravý pokoj, po němž lidský duch žíznivě prahne a jehož dnešní společnost, stržená vichrem rozkoši, marně hledá v lačném shonu po nejistých statcích, ve víru a hluku života. Zkušenost přečetných duší ukazuje stále, že v exerciciích tají se zvláštní moc vrátit duši pokoj a povznést ji k svatosti života. Dnes je to patrnější než dříve, neboť vidíme nespočetné věřící, kteří poznali exercicie, že vyšli z nich „vkořenění a vzděláni na Kristu“,¹¹⁶⁴ naplnění světlem, uchvázeni radostí a zaplaveni oním pokojem, jenž převyšuje všeliký smysl.¹¹⁶⁵

Exercicie jsou školou apoštolů

Avšak z této plnosti křesťanského života, již přinášejí exercicie, vyvěrá kromě vnitřního pokoje ještě jiný vzácný užitek, jenž má veliký význam sociální: na exerciciích se rodí duch apoštolské horlivosti. Láska mimoděk působí, že duše spravedlivá, ve které bydlí Bůh svou milostí, plane mocnou touhou pobídnout ostatní lidi, aby spolu s ní poznávali a milovali ono nekonečné Dobro, jehož sama dosáhla a jež v sobě chová.

Dnešní lidská společnost strádá nedostatkem duchovní pomoci. Dnes nejen daleké kraje misijní, již zralé ke žnám,¹¹⁶⁶ vyžadují stále větší apoštolské péče, úměrné krajní nouzi, nýbrž i naše vlastní země potřebují vybraných apoštolů jak z obojího duchovenstva, světského i řeholního, aby byli schopnými rozdavači tajemství Božích, tak i mohutných šiků hodných laiků, kteří by byli v těsném svazku s hierarchickou Církví a podporovali ji svou horlivou činností, věnující se

¹¹⁶⁰ Jan 14, 6: Ježíš mu řekl: „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, leda skrze mne.

¹¹⁶¹ Řím 13, 14: Nýbrž oblect se v Pána Ježíše Krista a nepečujte o tělo tak, aby povstávaly hříšné žádosti!

¹¹⁶² Ef 4, 13: „Až bychom se všichni sešli v jednotu víry a poznání Syna Božího a vyspěli v dokonalého muže a dosáhli duchovním vzrůstem míry plnosti Kristovy.

¹¹⁶³ Gal 2, 20.

¹¹⁶⁴ Kol 2, 6-7: Jako jste tedy přijali Krista Ježíše jako Pána, tak v něm žijte, v něm jsouce vkořenění a na něm zbudování; a buďte pevní ve víře, jak jste v ní byli vyučeni, a oplývejte v něm vděčností!

¹¹⁶⁵ Fil 4, 7: A pokoj Boží, převyšující všechno pomýšlení, ochrání vaše srdce i vaše myšlenky v Kristu Ježíši.

¹¹⁶⁶ Jan 4, 35: „Neříkáte vy: „Ještě čtyři měsíce a přijde žně?“ Hle, pravím vám: Pozdvihněte své oči a podívejte se na pole, že jsou již bílá pro žně.“

rozmanitým úkolům a pracím Katolické akce. Proto my, ctihodní bratři, čerpající poučení z dějin, pokládáme a prohlašujeme posvátné exercicie za prozřetelnostní večeřadla, kde může každý ušlechtilý člověk, veden světlem věčných pravd a pobízen příkladem Kristovým, nejen poznat za přispění milosti cenu duší a roznítit v sobě touhu jim pomoci, ať již se po bedlivé úvaze rozhodne sloužit Bohu v kterémkoli stavu životním, nýbrž může se tu naučit také zápalu, podnikavosti, obětavosti a hrdinným činům křesťanského apoštolátu.

B. Exerciční hnutí v minulosti a přítomnosti

Příklad Pána Ježíše

Božský Spasitel sám častokrát užil tohoto způsobu, aby si vychoval hlasatele evangelia. Nespokojil se tím, že drahně let prožil v osamělosti nazaretského domku. Dříve, než se zjevil národům v plném jasu, aby je svým slovem vychovával pro nebe, uchýlil se na plných čtyřicet dní na odlehlou poušť.¹¹⁶⁷ Ano, i za rušné evangelizační práce zval apoštoly do vlídného ticha samoty: „Pojďte stranou na osamělé místo a trochu si odpočiňte!“¹¹⁶⁸ A když odešel z této strastiplné země na nebesa, chtěl, aby jeho apoštolové a učedníci zušlechtili se a zdokonalili v jeruzalémském večeřadle, kde po deset dní trvali jednomyslně na modlitbě¹¹⁶⁹ a tak se stali hodnými přijmout Ducha Svatého: jistě památná samota, a odvažujeme se říci, první exercicie v Církvi, z níž Církev vyšla ve vší své mladické kráse a svěžesti. Blahoslavené večeřadlo, první to exerciční dům, v němž za přítomnosti Rodičky Boží Panny Marie a za její mocné ochrany vytvořili se duchovně zároveň s apoštoly také ostatní učedníci Páně, jež bychom mohli právem nazvat předchůdci Katolické akce!

Příklad svatých Otců a prvních křesťanů

Od onoho dne se těšily exercicie, byť ne pod stejným jménem a v téže podobě jako dnes, všeobecné oblibě mezi prvotními křesťany,¹¹⁷⁰ jak napsal svatý František Saleský a jak svědčí

¹¹⁶⁷ Mt 4, 1-2 (Tehdy byl uveden Ježíš Duchem na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, a potom pocítil hlad.); Mk 1, 12-13 (A hned vyvádí ho Duch na poušť. I pobyl na poušti čtyřicet dní a čtyřicet nocí a byl pokoušen od ďábla. Žil se zvěř a andělé mu sloužili.); Lk 4, 1 (Pln Ducha svatého se vrátil Ježíš od Jordánu a byl veden Duchem na poušť na čtyřicet dní a byl pokoušen od ďábla.).

¹¹⁶⁸ Mk 6, 31.

¹¹⁶⁹ Sk 1, 4-5.12-14: A když s nimi jedl, poručil jim, aby neodcházeli z Jerusalema, nýbrž aby očekávali zaslíbení Otcovo, které – pravil – „jste slyšeli z mých úst; neboť Jan křtil vodou, vy však budete po několika dnech pokřtěni Duchem svatým.“ Tu se vrátili do Jerusalema z hory, která se nazývá Olivetská a je vzdálená od Jerusalema délku sobotní cesty. A když tam vešli, vystoupili do hořejší síně, kde se zdržovali. Byli to: Petr a Jan, Jakub a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub, syn Alfeův, a Šimon Horlivec a Juda, bratr Jakubův. Ti všichni dleli svorně na modlitbě se ženami a s Marií, matkou Ježíšovou, i s jeho bratry.

¹¹⁷⁰ „A ještě to jsou ti, kdo se rozhodli, že učiní pevné a silné předsevzetí, že budou následovat vůli Boží, a k tomu to účelu vyhledají na několik dní ústraní, aby svou duši různými duchovními cvičeními vybidli k úplné obnově jejího života. To je svatá metoda, která byla u prvních křesťanů běžná, avšak od té doby skoro úplně upadla v zapomenutí, dokud ji veliký služebník Boží Ignác z Loyoly v dobách našich otců znovu nezavedl.“ Srov. 12, 8. FRANTIŠEK SALESKÝ. *Pojednání o lásce k Bohu*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2003 dotisk, s. 574. ISBN 80-7266-140-X.

zjevné doklady, nalezené ve spisech svatých Otců.

Tak například svatý Jeroným vybízel vznešenou paní Celancii: Vyhledej si osamělé místo, kde bys nebyla rušena rodinnými starostmi, a uchyl se tam jako do přístavu. Zde pilně čti duchovní knihy, mnoho se modli a usilovně přemýšlej o budoucích věcech, aby sis vynahradila, nač jindy nemíváš kdy. Neříkám ti to proto, abych tě odvrátil od tvých drahých, nýbrž chci, aby ses v samotě ustavičným přemýšlením naučila, jak se máš ke svým drahým chovat.¹¹⁷¹

A vrstevník Jeronýmův, veliký biskup raveneský, svatý Petr Chrysolog (Zlatomluvný), vybízel své věřící těmito známými slovy: Věnovali jsme tělu celý rok, věnujme duši alespoň několik dní... Žijme několik dní cele Bohu, když jsme ustavičně žili světu... Ať zazní nám do uší Božský hlas; proto domácí vřava neobtěžuj náš sluch... Tak vyzbrojeni, bratři, a tak poučení vyhlasme válku hříchu... jsouce si jistí svým vítězstvím.¹¹⁷²

Také v pozdější době lidé vždy toužili po tiché samotě, kde by se duše mohla beze svědků obírat jen věcmi Božskými. A čím větší bouře se snášely nad společností lidskou, tím mocněji bývali všichni, kdož žíznil po spravedlnosti a pravdě, puzeni Duchem Svatým na místo skryté, „aby zanechali na čas klopotných starostí pozemských, zhostili se tělesných žádostí a mohli se ve svém nitru zabývat Božskou moudrostí, s radostí se noříce do svatých rozjímání a věčných rozkoší“.¹¹⁷³

Svatý Ignác z Loyoly

Tak v každé době vzbudil nejvýše prozřetelný Bůh své Církvi osvětlené učitele duchovního života, hojně omilostněné nebeskými dary, kteří jednak z Božského zjevení, jednak ze své vlastní praxe a ze zkušenosti minulých věků sepsali moudrá pravidla a osvědčené metody askeze.

Avšak pravé exercicie byly řízením Božím vydány teprve od vynikajícího služebníka Božího, Ignáce z Loyoly. Ctihodný muž z věhlasného řádu svatého Benedikta, Ludvík Blossius,¹¹⁷⁴ jehož slova cituje svatý Alfons v překrásném listu O užítku exercicií, nazval exerciční knížku Ignácovu stručně „p o k l a d e m“, jež dal Bůh své Církvi v těchto posledních dobách, a za který mu třeba vroucně děkovat“.¹¹⁷⁵

Exerciční domy

Z těchto duchovních cvičení, jejichž sláva se rychle rozšířila po celé Církvi, čerpal podněty k

¹¹⁷¹ Svatý Jeroným, List 148 ad Celantiam 24 (PL 22).

¹¹⁷² Svatý Petr Chrysolog, řeč 12 (PL 52).

¹¹⁷³ Svatý Lev I. Veliký, řeč 19 (PL 54).

¹¹⁷⁴ Srov. BLOIS, Louis de. *Základy duchovního života*. 1. vyd. Třebíč: Akcent, 2000. 103 s.

¹¹⁷⁵ Svatý Alfons Maria de Liguori, Lettera sull' utilità degli Esercizi in solitudine (Opere ascetiche, Marietti 1847. sv. 3, s. 616; Blahověst roku 1882, s. 389-391: O užítku duchovních cvičení, přeložil P. František Hašek, CSsR.)

rychlejšímu vzestupu na cestě svatosti, vedle mnoha jiných, také náš drahý svatý Karel Boromejský, který, jak jsme jinde příležitostně vzpomněli,¹¹⁷⁶ rozšířil je mezi kněžstvem i lidem a svou neúnavnou činností, jakož i autoritou svého jména nejen je opatřil velmi vhodnými poznámkami a návodem, nýbrž postoupil až tak daleko, že založil dům, kde by se lid vychovával výhradně exerciciemi svatého Ignáce z Loyoly. Dům pojmenoval Asceterium, a pokud víme, je možné v něm pozdravit první dům svého druhu, po němž zanedlouho vznikaly podobné ústavy i jinde.

Vážnost exercicií vzrůstala v Církvi den ze dne, a proto stále přibývalo exercičních domů. Můžeme říci, že exerciční domy jsou svěží a úrodné oázy, rozeté po vyprahlé poušti tohoto života a určené k tomu, aby přijímaly věřící obojího pohlaví a odděleně je občerstvovaly duchovní potravou a pomáhaly jim k duchovnímu obrození.

Rozkvět exercicií po světové válce

Po hrůzách světové války, po hrozném sociálním rozvratu, po tolika ranách, které byly zasazeny duchovnímu i hmotnému blahu národů nelze dnes ani spočítat nesmírný zástup těch, kteří, když viděli, jak zmizely jejich dřívější naděje na pozemský ráj, jasně poznávají, že je nutné podřídít pozemské zájmy zájmům nebeským, a pilně spěchají do ústraní exercičních domů, aby zde našli s pomocí Ducha Svatého pravý mír a pokoj. Všichni, kdo se uchýlili do těchto posvátných budov a zde okoušeli klid samoty tím sladší, čím větší překážky překonali a stálým rozjímáním nebeských pravd život svůj uspořádali podle nadpřirozených zásad, našli zde hluboký mír, a dosvědší to zjevně, ať to byli lidé, které sem přilákala krása dokonalejšího a světějšího života, nebo lidé, zmítaní krutými životními bouřemi, nebo uštvaní vezdejšími starostmi, nebo nespokojení a obklopení lidskou lstivostí, nebo přesycení racionalismem a smyslností.

Exercicie ve Vatikánu

Radujeme se z celého srdce z rozkvětu tohoto spasitelného hnutí, které považujeme za nejlepší lék na současné nemoci a nejsilnější pomoc proti hrozícímu zlu. Zároveň si umiňujeme, pokud bude na nás, podporovat milosrdné záměry Boží dobroty, aby snad tato tajemná výzva, vzbuzená v lidech vnuknutím Ducha Svatého, nezůstala bez hojného výsledku.

¹¹⁷⁶ Constitutio Apostolica Summorum Pontificum ze dne 25. července 1922 (AAS 14, s. 420-421.).

„Praeter tot tamque illustres sanctimonia viros vel ex ipsa ignatiana familia, qui omnem virtutis rationem ab hoc veluti fonte se mutuatos esse disertissime sunt professi, duo illa Ecclesiae lumina commemorare libet e clero saeculari : S. Franciscum Salesium et S. Carolum Borromaeum. Franciscus enim ut se ad episcopalem consecrationem rite compararet, ignatianis Exercitiis studiose vacavit, in iisque eam vivendi rationem sibi ordinavit, quam semper deinceps tenuit secundum reformationis vitae principia in libello S. Ignatii tradita. Carolus autem Borromaeus, ut fel. rec. decessor Noster Pius X ostendit, et Nosmet ipsi ante summum Pontificatum editis historiae monumentis demonstravimus, horum Exercitiorum in se vim expertus, quibus ad vitam perfectiorem impulsus erat, eorumdem usum in clerum populumque divulgavit.“

Činíme tak s tím větší ochotou, jelikož vidíme, že i naši předchůdci činili podobně. Neboť tento Apoštolský Stolec, který často doporučoval exercicie slovy, již dávno vedl k nim své věřící i vlastním příkladem, přeměňujíc krásné síně vatikánské vždy na několik dní ve večeradlo rozjímání a modliteb.

Tento krásný obyčej přejali jsme i my s opravdovou radostí a byl nám zdrojem posily. Abychom pak co nejvíce radosti a útěchy připravili sobě i celému svému okolí, které si toho toužebně přeje, ustanovili jsme zaříditi vše tak, aby v těchto našich budovách konaly se exercicie každý rok.¹¹⁷⁷

Exercicie biskupů, kněží a řeholníků

Je také známo, ctihodní bratři, jak vy si vážíte exercicií. Konali jste je před svým kněžským svěcením, zúčastnili jste se jich, než jste byli ozdobeni plností kněžství, a nezřídka jste se k nim utíkali v čele svých kněží, abyste po těžkých starostech pastýřských osvěžili svého ducha nebeským rozjímáním.

Tento váš čin po zásluze chválíme. Nemenšího uznání zasluhují také ti biskupové Církve východní i západní, kteří se občas scházeli se svým metropolitou nebo patriarchou k exerciciím, přizpůsobeným jejich úřadu a povinnostem. Jistě zářivý příklad, a doufáme, že podle možnosti bude horlivě napodobován. Snad přitom nebude ani tak velikých obtíží, zařídí-li se tyto exercicie během konferencí, které konávají všichni biskupové jednotlivých církevních provincií, buď aby povšechně pečovali o spásu duší, nebo se radili o nejpalčivějších otázkách časových.¹¹⁷⁸

My sami v tom krátkém období, co jsme stáli u kormidla milánské metropole,¹¹⁷⁹ rozhodli jsme se konat je se všemi biskupy lombardskými.¹¹⁸⁰ A jistě byli bychom je vykonali, kdyby tajemný úrdek Božské Prozřetelnosti nebyl změnil dráhu našeho života.

¹¹⁷⁷ Roku 1933, v jubilejním roce našeho vykoupení, přál si Svatý otec, aby tyto exercicie dávali kněží Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele. Byly konány od 19. do 25. listopadu 1933 a dávali je tři redemptoristé. Redemptorista P. Carmine Cesarano, biskup v Aversa, a exprovinciál Michele Mazzei je dávali papeži a jeho dvoru. P. Giuseppe Perrotta služebnictvu papežského dvora (70-100 osob).

¹¹⁷⁸ Tak v redemptoristickém klášteře v Palermo-Uditore (Chiesa di Sant'Alfonso dei Liguori) vykonali si společně exercicie sicilští biskupové (Evasio Colli (biskup v Acireale), Bartolomeo Maria Lagumina (arcibiskup v Agrigento), Giovanni Bargiggia (biskup v Caltagirone), Giovanni Iacono (biskup v Caltanissetta), Carmelo Patané (arcibiskup v Catania), Giovanni Pulvirenti (biskup v Cefalù), Bernardino Salvatore Re, OFM Cap. (biskup v Lipari), Nicola Maria Audino (biskup v Mazara del Vallo), Angelo Paino (arcibiskup v Messina-Lipari-Santa Lucia del Mela), Ernesto Eugenio Filippi (arcibiskup v Monreale), Felice Agostino Addeo, OSA (biskup v Nicosia), Giuseppe Vizzini (biskup v Noto), Luigi Lavitrano (arcibiskup v Palermo), Mario Sturzo (biskup v Piazza Armerina), Giacomo Carabelli (arcibiskup v Siracusa), Francesco Maria Raiti, O. Carm. (biskup v Trapani)), od 12. do 18. října 1930.

¹¹⁷⁹ Od 13. června 1921 do 6. února 1922.

¹¹⁸⁰ Luigi Maria Marelli (biskup v Bergamo), Giacinto Gaggia (biskup v Brescia), Alfonso Archi (biskup v Como), Carlo Dalmazio Minoretta (biskup v Crema), Giovanni Cazzani (biskup v Cremona), Pietro Zanolini (biskup v Lodi), Paolo Carlo Francesco Origo, O.S.S.C.A. (biskup v Mantova), Francesco Ciceri (biskup v Pavia), Angelo Giacinto Scapardini, OP (biskup v Vigevano).

Jsmé také právem přesvědčeni, že kněží a řeholníci, kteří chodívali na exercicie s chvalnou horlivostí již dříve, než bylo nařízeno Církevním zákoníkem,¹¹⁸¹ budou napříště užívat tohoto nástroje k posvěcení s tím větším zápalém, čím slavnější je hlas posvátných kánonů, který je k tomu váže.

Proto naléhavě vybízíme světské kněze, aby konali exercicie alespoň v té skromné míře, kterou předpisuje Zákoník církevního práva.¹¹⁸² Ať je konají se vši opravdovostí a s horoucí touhou po svém zdokonalení, aby si zjednali onu hojnost nadpřirozeného ducha, kterého je jim na výsost zapotřebí, mají-li se s prospěchem starat o duchovní prospěch svěřeného stáda a získat Kristu mnoho duší. Touto cestou kráčeli všichni horlivější kněží, všichni vynikající vůdcové duší a všichni proslulí vychovatelé kléru. Abychom uvedli nedávný příklad, je to možné pozorovat na blahoslaveném Josef Cafasso. Tento svatý muž se vytrvale oddával exerciciím, aby jimi povznášel sebe i své spolubratry kněze k vyšší svatosti. Tak se stalo, že kdysi po ukončení exercicií osvícen Bohem označil svému exercitantovi, mladému knězi, donu Janu Boscovi, onu cestu, již mu určila Prozřetelnost. Jan Bosco kráčel po ní a stal se tak velikým světcem, že nijak nelze vystihnout chválou jeho svatosti.

Řeholníci jakéhokoli druhu jsou vázáni Zákoníkem konat každoročně¹¹⁸³ svaté exercicie. Není pochyb, že si z této posvátné samoty odnesou po každé hojnost nebeských statků, aby z nich mohli kdykoli podle svých osobních potřeb čerpat sílu k rychlejšímu postupu na dráze evangelických rad. Roční exercicie budou pro ně mystickým „stromem života“,¹¹⁸⁴ jehož působením získají jak jednotlivci, tak celé kláštery onu chválu svatosti, kterou se má stkvít každá řeholní rodina.

Ať se nedomnívají kněží, ani světští ani řeholní, že čas věnovaný exerciciím bude ztracen pro apoštolát. Ať uposlechnou svatého Bernarda z Clairvaux, který se nerozpakoval napsat svému bývalému žákovi, papeži Evženu III., takto: Chceš-li všechen náležet všem podle příkladu toho, který se stal všem vším, chválím takovou lásku k bližnímu, jen bude-li se opravdu vztahovat na všechny, když sám sebe z ní vyloučíš? I ty jsi člověk. Aby tedy tvá láska bliženská byla všeobecná, ať ve svou náruč pojme i tebe. Co by ti jinak prospělo, kdybys všechny získal, ale sám sebe zahubil. Když všichni tě mají, měj i ty sám sebe. Pomni, neříkám vždycky, neříkám často, ale alespoň někdy, že je

¹¹⁸¹ AAS 9, 1917, CIC, Can. 1001: § 1. Qui ad primam tonsuram et ordines minores promovendi sunt, spiritualibus exercitiis per tres saltem integros dies; qui vero ad ordines sacros, saltem per sex integros dies vacent; sed si qui, intra semestre, ad plures ordines maiores promovendi sint, Ordinarius potest exercitiorum tempus pro ordinatione ad diaconatum reducere, non tamen infra tres integros dies.

¹¹⁸² AAS 9, 1917, CIC, Can. 126: Omnes sacerdotes saeculares debent tertio saltem quoque anno spiritualibus exercitiis, per tempus a proprio Ordinario determinandum, in pia aliqua religiosave domo ab eodem designata vacare; neque ab eis quisquam eximatur, nisi in casu particulari, iusta de causa ac de expressa eiusdem Ordinarii licentia.

¹¹⁸³ AAS 9, 1917, CIC, Can. 126: § 1. Curent Superiores ut omnes religiosi: 1.º Quotannis spiritualibus exercitiis vacent; 2.º Legitime non impediti quotidie Sacro intersint, orationi mentali vacent, et in alia pietatis officia, quae a regulis et constitutionibus praescripta sint, sedulo-incumbant.

¹¹⁸⁴ Srov. Gn 2, 9: Vyvedl totiž Hospodin Bůh ze země všeliké stromy, oku krásné a na chuť dobré; také strom života uprostřed ráje, jakož i strom poznání dobrého i zlého.

třeba, aby ses usebral.¹¹⁸⁵

Exercicie činovníků v Katolické akci

S nemenší starostlivostí, ctihodní bratři, radíme k tomu, aby byly exerciciemi školeny hojně čtyři činovníků v Katolické akci, kterou neustáváme a nikdy neustaneme ze všech sil popohánět a doporučovat, neboť součinnost laiků s apoštolátem hierarchie pokládáme za velmi prospěšnou, ne-li nutnou. Nemůžeme ani slovy vyjádřit neobyčejnou radost, kterou jsme pocítili, dovídajíce se, že skoro všude se pořádaly zvláštní exerciční kursy pro výchovu těchto pokojných vojínů Kristových, jmenovitě pro členy spolků mládeže.

Budou-li se mladí pilně scházet k exerciciím, aby se stali zdatnějšími pro svatý boj Páně, najdou v nich nejen prostředky k dokonalejšímu křesťanskému životu, nýbrž uslyší nejednou také tajemný hlas Boží, který je volá do duchovního stavu a do práce pro spásu duší, a tím je vede k plnosti apoštolátu v kněžství.

To bude nádherná jitřenka nebeských dober, kterou brzy dovrší bílý den. Jen ať se víc a více ujímá obyčej pořádat exercicie a ať se šíří s opatrnou prozíravostí ve všech katolických spolcích, zvláště ve sdruženích mládeže.¹¹⁸⁶

Exercicie dělnické

Řemeslníci a ostatní dělníci nabyli dnes značně časných statků a z nich plynoucích výhod. Jejich životní poměry se zlepšily až k jistému blahobytu.

¹¹⁸⁵ CAPUT V. Non gerendam aliorum curam cum sui ipsius incuria et neglectu.

6. Audi ergo quid redarguam, quid suadeam. Si quod vivis et sapis, totum das actioni, considerationi nihil; laudo te? In hoc non laudo. Puto quod et nemo, qui a Salomone audierit: Qui minoratur actu, percipiet sapientiam (Eccli. XXXVIII, 25). Certe nec ipsi actioni expedit consideratione non praeveniri. Si item totus vis esse omnium, instar illius qui omnibus omnia factus est (I Cor. IX, 22); laudo humilitatem, sed si plena sit. Quomodo autem plena, te excluso? Et tu homo es. Ergo ut integra sit et plena humanitas, colligat et te intra se sinus qui omnes recipit. Alioquin quid tibi prodest, juxta verbum Domini, si universos lucreris, te unum perdens (Matth. XVI, 26)? Quam ob rem cum omnes te habeant, esto etiam tu ex habentibus unus. Quid solus fraudaris munere tui! Usquequo spiritus vadens, et non rediens (Psal. LXVII, 39)! Usquequo non recipis te et ipse inter alios vice tua? Sapientibus et insipientibus debitor es; et soli negas te tibi? Stultus et sapiens, servus et liber, dives et pauper, vir et femina, senex et juvenis, clericus et laicus, justus et impius. omnes pariter participant te, omnes de fonte publico hibunt pectore tuo; et tu seorsum sitiens stabis? Si maledictus qui partem suam facit deteriorem, quid ille qui se penitus reddit expertem! Sane deriventur aquae tuae in plateas; homines et jumenta et pecora bibant ex eis, quin et camelis pueri Abrahae potum tribuas: sed inter caeteros bibe et tu de fonte putei tui. Alienus, inquit, non bibat ex eo (Prov. V, 17). Nunquid tu alienus? Cui non alienus, si tibi es? Denique qui sibi nequam, cui bonus? (Eccli. XIV, 5.) Memento proinde, non dico semper, non dico saepe, sed vel interdum reddere te ipsum tibi. Utere tu quoque te inter multos, aut certe post multos. Quid indulgentius? Hoc enim dico secundum indulgentiam, non secundum iudicium [al. imperium]. Puto et ipso Apostolo indulgentiorem me in hac parte. Ergo plus quam oportet, inquis. Non inficior. Quid, si ita oportet? Nam tu, ut confido, nostra non eris meticulousa informatione contentus, sed abundabis magis. Sane sic decet, te scilicet abundantior, quam me audacior esse. Ego quoque mihi tutius iudico apud maiestatem timiditate, quam temeritate periclitari. Et fortassis non secus moneri sapientem oportuit, ut sit quod scriptum est: Da occasionem sapienti, et sapientior erit (Prov. IX, 9). Srov. Sv. Bernard z Clairvaux. De consideratione, I, 5 (PL 128).

¹¹⁸⁶ Srov. Ordine del giorno di Mons. Radini-Tedeschi v Congr. Cattol. Ital., roč. 1895.

Proto dlužno přičíst dobrotě milosrdného Boha, že právě v této době ujímají se exercicie také mezi drobným věřícím lidem a vyvažují tak škodlivý vliv pozemského štěstí a světského pohodlí. V exerciciích je záchrana, aby člověk pod tíhou věcí pomíjejících nezapadl do hmotařských názorů a mravů.

S vřelou účastí sledujeme proto všechna exerciční díla, jež raší v některých zemích, a zvláště vítáme užitečné Dělnické exercicie a s nimi spojené Spolky vytrvalosti. Všechna je doporučujeme, ctihodní bratři, vaší pastýřské péči a bdělosti.

C. Podmínky zdaru exercicií

Mají-li však posvátné exercicie přinést utěšené ovoce, o kterém jsme mluvili, třeba je konat opravdově a jak se patří. Konají-li se ze zvyku, ospale, bez ohně a vnitřního nadšení, prospějí málo nebo vůbec.

Uzavřené exercicie

Především je nutné, abychom exercicie konali v samotě a dali výhost všem denním starostem a trudům. Krásně říká zlatá knížka *Následování Krista*, že „v mlčení a úklidnosti prospívá zbožná duše“.¹¹⁸⁷ Jsou sice prospěšné i polouzavřené exercicie, pořádané veřejně pro veliké množství lidí, a zasluhují chválu a vaši všemožnou pastýřskou podporu, protože Bůh jim žehná. Přesto však důrazně prohlašujeme, že pravé exercicie jsou jen exercicie uzavřené; jimi se člověk snáze odpoutá od styku s tvory a přinutí svou těkavost, aby rozjímal o věčných pravdách a pečovala jen o Boha a vlastní duši.

Ne příliš krátké

Dále vyžadují opravdové exercicie určitý čas. Délka času se může podle okolností a osob buď zmenšit na několik dní, nebo prodloužit na celý měsíc. Nicméně se nesmí příliš zkracovat, chceme-li dosáhnout slíbených účinků.

Jako zdravá krajina nepomůže chorému tělu, leč tehdy, pobudeme-li v ní déle, tak neprospějí ani exercicie znatelně našemu duchu, nezdržíme-li se v nich delší dobu.

Správná metoda

Konečně záleží především na moudré a přiměřené metodě.

Není pochyb, že ze všech exercičních metod, které se přidržují zdravé katolické askeze, jedna zvítězila nad ostatními a v době téměř čtyř století přinesla nesmírné ovoce

¹¹⁸⁷ Srov. TOMÁŠ KEMPENSKÝ. *Čtvero knih o následování Krista*. 3. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947, s. 44.

svatosti, začož se jí dostalo opětovně plného souhlasu od Svatého stolce a pochval od mužů, proslulých duchovní naukou a svatostí.

Je to metoda svatého Ignáce z Loyoly, jehož lze nazvat předním mistrem duchovních cvičení. Již před svým pontifikátem jsme napsali, že „jeho podivuhodná kniha exercicií“, ¹¹⁸⁸ malá sice objemem, ale velká nebeskou moudrostí, hned od té doby, co byla schválena naším předchůdcem, papežem Pavlem III., ¹¹⁸⁹ „objevila se jako velmi moudrá a úplná sbírka pravidel pro vedení duší na cestě spásy a dokonalosti, jako nevyčerpatelný zdroj nejhlubší zbožnosti a jako zkušená vůdkyně k obrácení a nápravě i k dostižení výšin duchovního života“. ¹¹⁹⁰

¹¹⁸⁸ Srov. Římský breviář, na svátek svatého Ignáce z Loyoly (31. července), lekce 4. „Ignatius, natione Hispanus, nobili genere Loyolae in Cantabria natus, primo catholici regis aulam, deinde militiam secutus est. In propugnatione Pampelonensi accepto vulnere graviter decumbens, ex fortuita piorum librorum lectione, ad Christi Sanctorumque sectanda vestigia mirabiliter exarsit. Ad montem Serratum profectus, ante aram beatæ Virginis suspensis armis, noctem excubans, sacræ militie tirocinium posuit. Inde, ut erat indutus sacco, traditis antea mendico pretiosis vestibus, Manresam secessit; ubi, emendicato pane et aqua victitans, exceptisque diebus Dominicis, jejunans, aspera catena cilicioque carnem domans, humi cubans, et ferreis se flagellis cruentans, per annum commoratus est, claris adeo illustrationibus a Deo recreatus, ut postea dicere solitus sit: Si sacræ Litteræ non exstarent, se tamen pro fide mori paratum ex iis solum, quæ sibi Manresæ patefecerat Dominus. Quo tempore, homo litterarum plane rudis, ad mirabilem illum composuit exercitiorum librum, Sedis apostolicæ iudicio et omnium utilitate comprobatum.“

¹¹⁸⁹ Apoštolský list Pastoralis officii cura, papeže Pavla III., jimž se schvalují a doporučují Duchovní cvičení svatého Ignáce z Loyoly. Papež Pavel III., na trvalou věci paměť.

Péče pastýřského úřadu, nad celým stádcem Kristovým Nám svěřená, a touha po slávě a chvále Boží Nás k tomu vede, abychom se ujímali toho, co napomáhá k spase duší a k jejich duchovnímu prospěchu, a rádi vyslyšeli prosbu těch, kdo od Nás něco žádají, co může ve věřících křesťanech žít a posilovat zbožnost. Poněvadž tedy (jakž Nám dal nedávno přednést Náš milý syn, urozený vévoda Gandijský František Borgia) milý Náš syn, Ignatius z Loyoly, generální představený Tovaryšstva Ježíšova, od Nás v hlavním městě Našem zřízeného a od Nás apoštolskou pravomocí potvrzeného, složil nějaká naučení neboli Duchovní cvičení, čerpaná z Písem svatých a ze zkušenosti v životě duchovním, a sestavil je pořadem k roznecování věřících ke zbožnosti velevhodným; a poněvadž se řečný vévoda František nejen o nich dověděl ze zpráv došlých z přemnoha míst, že jsou věřícím křesťanům k duchovní útěše a duchovnímu prospěchu velmi užitečná a nápomocná, nýbrž se o tom i sám zřejmě přesvědčil vlastní zkušeností jak v Barceloně, tak ve Valencii a v Gandii - z též právě příčiny Nám dal též vévoda František přednést pokornou prosbu, abychom z apoštolské milosti ráčili řečená naučení a Duchovní cvičení, by se užitek z nich tím více šířil a tím více věřících křesťanů bylo pobídnuto vykonat je s tím větší zbožností, dát prozkoumat, a shledáme-li je hodnými schválení a doporučení, schválit a doporučit je a i jinak zařídit, co by bylo v té věci vhodné -, proto jsme My dali ta naučení a Cvičení prozkoumat, a přesvědčivše se svědectvím a ze zprávy Svého milého syna Jana, kardinála kněz tit. sv. Klimenta, biskupa v Burgos a inkvisitora o kacířských bludech, a svého ctihodného bratra Filipa, biskupa v Saluzzo a Našeho generalního vikáře v duchovních věcech v řečeném Našem městě, a Svého milého syna Jiljího Foscari, Našeho Magistra sacri Palatii, kterou nám o nich podali, že jsou plná zbožnosti a svatosti a že jsou a budou k duchovnímu vzdělání a prospěchu věřících velevužitečná a velmi nápomocná; a majíce také právem slušný zřetel k hojnému duchovnímu užitku, který Ignatius a zmíněné Tovaryšstvo od něho založené všude v Církvi Boží neúnavně přinášejí, a k velmi veliké pomoci, kterou k tomu poskytla řečená Duchovní cvičení naklonili jsme se k těm prosbám a řečenou pravomocí, z jisté vědomosti Své, tímto schvalujeme, doporučujeme a ochranou tohoto Svého listu opatřujeme řečená naučení a Cvičení, v celku i jednotlivé věci v nich obsažené, a velmi snažně v Pánu vybízíme všechny věřící křesťany obojího pohlaví kdekoliv na světě, a každého zvláště, aby používali tak zbožných naučení a Cvičení a jimi se poučovali ke zbožnosti; rovněž dovolujeme ta naučení a Duchovní cvičení tisknout, atd. (*následuje obvyklé tehdy privilegium proti patisku*).

Dáno v Římě u sv. Marka, pod prstenem rybářským, posledního dne července roku 1548, v čtrnáctém roce Našeho Pontifikátu.

BLO. EL. FULGINEN

Srov. IGNÁC Z LOYOLY. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921, s. 68-70.

¹¹⁹⁰ Srov. S. Carlo e gli Esercizi spirituali di S. Ignazio. In *San Carlo Borromeo: nel terzo centenario della*

A když jsme na počátku svého velekněžství „vyhověli snažným prosbám a přáním biskupů obojího obřadu takřka z celého katolického světa“ a ve své Apoštolské konstituci Summorum Pontificum ze dne 25. července 1922 „prohlásili jsme svatého Ignáce z Loyoly nebeským patronem všech exercicií a tím i všech ústavů, bratrstev a jakýchkoli spolků, jež pečují o exercicie a exercitanty“, ¹¹⁹¹ neučinili jsme nic jiného, než že jsme svou nejvyšší autoritou schválili to, co bylo všeobecným názorem pastýřů i věřících. V podstatě to řekli po již jmenovaném Pavlu III. naši

canonizzazione, 1610-1910. Milano: Scuola Cattolica, 1910. 373 s.

¹¹⁹¹ Srov. AAS 14, 1922, s. 420-422. CONSTITUTIO APOSTOLICA S. IGNATIUS DE LOYOLA CAELESTIS EXERCITIORUM SPIRITUALIUM PATRONUS DECLATUR. PIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Summorum Pontificum haec fuit semper praecipua cura ut quae ad pietatem vitaeque christianae perfectionem magnopere conducerent, ea summis laudibus commendarent, validisque incitamentis promoverent. Iamvero inter varia eiusmodi adiumenta insignem sibi locum vindicant ea quae S. Ignatius divino quodam instinctu in Ecclesiam invexit Exercitia Spiritualia. Quamquam enim, quae Dei miserentis est benignitas, numquam defuerunt qui res caelestes penitus perspectas Christi fidelibus contemplandas apte proponerent, tamen Ignatius primus libello, quem composuit, cum litterarum etiamtum plane rudis esset, quemque *Exercitia Spiritualia* ipse inscripsit, rationem quamdam et viam peculiarem peragendi spirituales secessus docere coepit, qua ad peccata detestanda vitamque, D. N. Iesu Christi exemplo, sancte disponendam fideles mirifice iuvarentur.

Cuius ignatianae methodi virtute factum est, ut summa horum Exercitiorum utilitas, quemadmodum decessor Noster praeclararum memoriae Leo XIII affirmavit, comprobaretur «trium iam saeculorum experimento.... omniumque virorum testimonio qui vel asceseos disciplina vel sanctitate morum maxime per idem tempus floruerunt» (Ep. *Ignatianae commentationes* ad P. Lud. Martin, Praep. Gen. Soc. Iesu.). Praeter tot tamque illustres sanctimonia viros vel ex ipsa ignatiana familia, qui omnem virtutis rationem ab hoc veluti fonte se mutuatos esse disertissime sunt professi, duo illa Ecclesiae lumina commemorare libet e clero saeculari : S. Franciscum Salesium et S. Carolum Borromaeum. Franciscus enim ut se ad episcopalem consecrationem rite compareret, ignatianis Exercitiis studiose vacavit, in iisque eam vivendi rationem sibi ordinavit, quam semper deinceps tenuit secundum reformationis vitae principia in libello S. Ignatii tradita. Carolus autem Borromaeus, ut fel. rec. decessor Noster Pius X ostendit (Litt. Encycl. *Editae saepe.*), et Nosmet ipsi ante summum Pontificatum editis historiae monumentis demonstravimus, horum Exercitiorum in se vim expertus, quibus ad vitam perfectiorem impulsus erat, eorumdem usum in clero populumque divulgavit. Ex addictis vero religiosae disciplinae sanctis viris feminisque satis est exempli causa nominare illam altissimae contemplationis magistram Theresiam et seraphici Patriarchae filium Leonardum a Portu Mauritio, qui quidem tanti faciebat S. Ignatii libellum, ut omnino eius methodum in animabus Deo lucrandis se sequi confessus sit.

Romani igitur Pontifices hunc parvae quidem molis sed «admirabilem librum» (BENEDICTUS XIV in Litt. Apost. *Quantum secessus.*) cum iam inde a prima eius editione sollemniter approbarint, laudibus extulerint, Apostolica auctoritate communiarent, deinceps eius usum, tum sanctis indulgentiae muneribus cumulando, tum novis subinde praeconiis honestando, suadere non destiterunt.

Itaque Nos, persuasum habentes temporum nostrorum mala inde maximam partem originem ducere, quod iam non sit *qui recogitet corde* (JER., X I I , 11.) comperto autem Exercitia Spiritualia secundum S. Ignatii disciplinam peracta valere plurimum ad infringendas perarduas difficultates, quibus humana societas nunc passim conflictatur; exploratoque laetam virtutum segetem, sicut olim ita hodie, in sacris secessibus maturescere, cum inter religiosas familias sacerdotesque saeculares, tum inter laicos et - quod nostra praesertim aetate mentione singulari dignum est - inter ipsos opifices; summopere exoptamus, ut usus horum Exercitiorum Spiritualium latius in dies diffundatur et illa pietatis domicilia, quo vel mensem integrum! vel octo aut, si id fieri nequit, pauciores dies seceditur, tamquam ad perfectae vitae christianae palaestram, frequentiora usque existant ac florent.

Quod cum a Deo pro Nostra dominici gregis caritate precemur, Sacrorum Antistitem universi fere orbis catholici ex utroque ritu flagrantissimis studiis votisque satis facientes atque etiam hoc tempore, in quod feliciter tum anni saecularis tertii a Sanctorum honoribus Ignatio tributis, tum quarti ab huius aurei libelli confectione solemnia incidunt, cupientes Ipsi Nostri in S. Patriarcham grati animi non dubiam significationem dare, proposito Nobis exemplo Nostrorum Decessorum qui alios aliis Institutis Praestites Tutelares attribuerunt, adhibitis in consilium venerabilibus Fratribus S. R. E. Cardinalibus Sacrorum Rituum Congregationi praepositis, auctoritate Nostra Apostolica, S. Ignatium' de Loyola omnium Exercitiorum Spiritualium ideoque institutorum, sodalitorum, coetuum cuiusvis generis, iis qui Exercitia Spiritualia obeunt, operam studiumque navantium, Patronum Caelestem

slavní předchůdci: Alexander VII.,¹¹⁹² Benedikt XIV.¹¹⁹³ a Lev XIII.,¹¹⁹⁴ často zahrnující chválou exercicie svatého Ignáce z Loyoly. Nadšenými slovy velebili to a hlavně dotvrdili příkladem svých ctností, získaných nebo rozmnožených v této škole, všichni ti, kteří – mluveno slovy samotného Lva XIII. – za minulých čtyř století „nejvíce se proslavili buď asketickou naukou nebo svatostí života“.

A vsutku: výborná duchovní nauka, úplně vzdálená nebezpečí a bludů klamného mysticismu; podivná snadnost, s jakou lze tyto exercicie přizpůsobit každé

declaramus, constituimus, renuntiamus.

Decernimus vero has litteras Nostras firmas, validas et efficaces esse semperque fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Domini millesimo nongentesimo vigesimo secundo, die vigesima quinta mensis iulii, Pontificatus Nostri anno primo.

A. CARD. VICO, Ep. Portuen. et S. Rufinae; O. CARD. CAGIANO S. B. C. Praefectus. S. B. E. Cancellarius; Raphaël Virili, Protonotarius Apostolicus; Leopoldus Capitani, Subst. Reg. ex spec. deleg.

¹¹⁹² Srov. Apoštolský list Cum sicut accepimus, ze dne 1. června 1661. Srov. *Institutum Societatis Jesu, Auctoritate Congregationis Generalis XVIII. Meliorem In Ordinem Digestum Auctum, Et Recusum. Volumen Primum.* -- Praegae : Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae In Collegio Societatis Jesu Ad S. Clementem, 1757. -- [4], 790 s. ; 2° (32 cm).

¹¹⁹³ Srov. Apoštolský list Quantum secessus illi, ze dne 29. března 1753 a Apoštolský list Dedimus sane, ze dne 16. května 1753. Srov. *Institutum Societatis Jesu, Auctoritate Congregationis Generalis XVIII. Meliorem In Ordinem Digestum Auctum, Et Recusum. Volumen Primum.* -- Praegae : Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae In Collegio Societatis Jesu Ad S. Clementem, 1757. -- [4], 790 s. ; 2° (32 cm).

Benedicti XIV. Indulgentiae et Facultates absolendi pro peragentibus Exercitia spiritualia, et diem praeparationis ad mortem in Dominus sub cura Societatis. Anno MDCCLIII. Benedictus Papa XIV. Ad perpetuam rei memoriam.

Quantum Secessus illi ab omni mundanarum rerum strepitu remoti, in quo Christi fideles sese interdum recipientes in meditationibus exercentur aeternis ad vitam sive male actam corrigendam sive in melius confirmandam et ad aeternam salutem facilius comparandam semper profuerint, experientia ipsa tam compertum exploratumque est ut Sancti Patres et spiritualis vitae magistri atque ipsi Romani Pontifices, Praedecessores Nostri, non solum ad eos saepissime frequentandos verbis et exemplis, verum etiam coelestium munerum thesauris, eosdem Christi fideles excitare, adhortari et allicere non destiterint.

II. Sanae postquam Sanctus Ignatius Societatis Iesu Fundator in ipso fuae ad Deum adhaesionis initio homo litterarum planae rudis admirabilem illum composuit exercitiorum librum Apostolicae huius Sanctae Sedis iudicio, et omnium utilitate comprobatum, in quo saluberrima eorumdem Spiritualium exercitiorum prosectu peragendorum via ac ratio traditur, nulla certae Religiosorum ordinum familia fuit, quae salutare huiusmodi institutum non suerit amplexa.

III. Religiosi vero Societatis Iesu Alumni praeclaris monitis et exemplis sibi a Fundatore S. Ignatio relictis pressus inhaerentes tanto cum studio, tanta cum charitate, sedulitate, vigilantia ac labore in pium eiusmodi opus incumbere satagunt, ut praeter proprias Domus, et collegia

Ut majori cum fructu spirituale ejusmodi opus fiat, ad augendam eorundem Christi fidelium devotionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae muneribus comparandam pia caritate intenti:

Iis omnibus sive singulis qui in aliquo Collegio, Domo aut Secessu, vel in publica etiam Ecclesia sen Cappella dictae Societatis ubicumque locorum existentibus, et tam hactenus erectis quam in posterum erigendis, quoties Spiritualia huiusmodi Exercitia, ut praemittitur, per quodcumque dierum spatium, semel aut pluries in anno, vel per unum etiam diem semel in mense peregerint, et vere poenitentes et confessi ac Sacra Communionem refecti Ecclesiam sive Oratorium ejusdem Collegii vel Domus vel Secessus visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint; toties plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem, quam per modum suffragii fidelibus defunctis applicare possint, misericorditer in Domino concedimus.

¹¹⁹⁴ Srov. Acta Leonis XIII, vol. VII, p. 373. Leo XIII laude prosequitur studium cogendi operarios ad pia Ignatiana exercitia peragenda. Dilecto filio Ludovico Martin Praeposito Generali Soc. Iesu. LEO PP. XIII.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Ignatianae Commentationes quantum in aeternam animorum utilitatem possint, trium iam saeculorum experimento probatum est omniumque virorum testimonio qui, vel asceseos disciplina vel sanctitate morum, maxime per id tempus floruerunt. – Quamvis res ipsa de se testatur. Quum enim error inde omnis in vitam hominum derivetur, quod

tříde a každému stavu, ať jde o řeholníky, zvyklé rozjímat, nebo o lidi, žijící ve světském zaměstnání; velmi vhodné rozvržení látky; správný psychologický postup a organická jednota, takže pravdy, které jsou předmětem úvah, vyplývají jedna z druhé; a konečně duchovní nauky, vedoucí člověka, jenž setřásl ze sebe jeho vin a omyl své neduhy, po spolehlivých stezkách sebezáporu a boje s náruživostmi¹¹⁹⁵ k nejvyšším vrcholům modlitby a Božské lásky. To vše svědčí dostatečně o účinnosti metody svatého Ignáce z Loyoly a doporučuje co nejvřeleji tento jeho způsob exercicií.

Měsíční rekolekce

Aby však toto ovoce exercicií námi tak chválených bylo zachováno neztenčené a spasitelná vzpomínka na ně se oživovala, zbývá ještě, ctihodní bratři, abychom vám důtklivě radili zavádět všude měsíční nebo alespoň čtvrtletní rekolekce, jež jsou jakýmsi krátkým opakováním exercicií. Náš předchůdce svaté paměti Pius X. se radoval, že tyto rekolekce „jsou již tu a tam zavedeny“.¹¹⁹⁶ My pozorujeme s potěšením, že v řeholních domech a mezi horlivým duchovenstvem se všeobecně ujal, ale vroucně si přejeme, aby se ujal i mezi laiky. Bude jim to k nemalému užitku, zvláště těm, které snad starost o rodinu a nával práce zdržuje od celých exercicií. Tyto rekolekce mohou alespoň zčásti nahradit žádoucí účinky vlastních exercicií.

Závěr encykliky

Budou-li se, ctihodní bratři, exercicie šířit ve všech vrstvách křesťanského lidu a budou-li se všude svědomitě konat, dostaví se duchovní obroda. Zvroucní zbožnost, zmohutní náboženské síly, rozvine se plodná apoštolská práce a konečně zavládne pokoj u jednotlivců i v celé společnosti.

divinae in animis veritates oblivione obscurantur, quae noxiis perturbationibus coercendis unae sunt aptae; spiritualium Exercitiorum ea propria vis est atque laus, quod veritates easdem novo quodam lumine perfundunt ac veluti sopitas excitant. Quia vero ex privatorum honestate morum consociationis humanae honestas exoritur; dubium non est quin successus ei, in quibus caelestium veritatum commentatione occupamur, non in singulorum modo, sed etiam in communem utilitatem cedant. Id quidem provide nonnulli e Societate Iesu sensere alumni, in Gallia praesertim et Belgio. Qui quum nullam quam operariorum classem, magis nunc temporis impeti malorum insidiis adverterent, fundatas in pios secessus domos operariis ipsis patere maxime voluerunt. Propositum quidem uberesque iam inde fructus sequutos Nos iucunditate summa cognovimus; non enim postrema aut minima curarum Nostrarum, quod acta a Nobis probant, operariorum utilitati ac bono censuimus adhibenda. Nolumus igitur egregias istas Alumnorum Societatis industrias iusta, sine laude praeterire, easque ut Deus large obsecundet toto animo adprecamur. Quin vero excitari magis inter ipsos praeclarum hoc studium desideramus, ut quod in Gallia atque Belgio feliciter est institutum, ad ceteras etiam nationes pari cum emolumento propagetur. Haec tu, dilecte fili, benevolentiae Nostrae et gratulationis sensus religiosus viris, quos moderaris, fac innotescant, illis cumprimis qui memorato operi laborem iam strenue impendunt Quibus et universae Societati Iesu Apostolicam benedictionem, Nostrae caritatis testem ac munerum divinatorum auspicem, amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die VIII Februarii MCM, Pontificatus Nostri anno vicesimo secundo.

¹¹⁹⁵ Apoštolský list Pia XI. Nous avons appris, ze dne 28. března 1929 kardinálovi Louis-Ernest Dubois.

¹¹⁹⁶ Exhortatio ad clerum catholicum: Haerent animo ze dne 4. srpna 1908. ASS, 41, s. 555-577. Do češtiny přeložil a roku 1922 ji vydal světitel biskup pražský Jan Nepomuk Sedlák. Srov. *Cesta k oltáři Páně: obřady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Haléř sv. Vojtěcha, 1922. 317 s.

Když se za jasného dne snášela hluboká noc na spící zemi daleko od shonu lidského, zjevilo se smrtelníkům věčné Slovo Otcovo, přijavši lidskou přirozenost, a z nebeských výšin zazněl chvalozpěv: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.¹¹⁹⁷ Tento pokoj, pokoj Kristův v království Kristově,¹¹⁹⁸ který je nejvyšším přáním našeho apoštolského srdce a k němuž směřují všechny naše snahy a práce, rozhostí se v duších křesťanů, když se odloučí od ničivého hluku světa a v nejskrytějším soukromí budou přemítat o pravdách víry a o příkladech toho, jenž přinesl světu pokoj a zanechal jej světu jako své dědictví: Pokoj svůj vám dávám.¹¹⁹⁹

Tohoto pravého pokoje vám, ctihodní bratři, ze srdce přejeme právě v tento den, kdy se naplňuje z Božské dobrotivosti padesátý rok našeho kněžství. A vyprošujeme vám jej vroucími modlitbami, takřka již v předvečer oněch líbezných svátků vánočních, jež je možné nazvat tajemstvím pokoje, od toho, jenž byl pozdraven anděly jako Kníže pokoje.

A s těmito city radostné naděje udělujeme, jako příslib nebeských darů a důkaz naší blahovůle, vám, ctihodní bratři, vašemu kněžstvu a lidu, to je celé naší velké rodině katolické, přelaskavě v Pánu, své apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u svatého Petra dne 20. prosince Léta Páně 1929, našeho velekněžství roku osmého.

Pius XI.

¹¹⁹⁷ Lk 2, 14.

¹¹⁹⁸ „Pax Christi in regno Christi.“ Srov. encykliku Ubi arcano ze dne 23. prosince 1922.

¹¹⁹⁹ Jan 14, 27.

Příloha č. 175

Unsere Fahne flattert uns voran

Baldur von Schirach

Vorwärts! Vorwärts!
Schmettern die hellen Fanfaren,
Vorwärts! Vorwärts!
Jugend kennt keine Gefahren.
Deutschland, du wirst leuchtend stehn
Mögen wir auch untergehn.
Vorwärts! Vorwärts!
Schmettern die hellen Fanfaren,
Vorwärts! Vorwärts!
Jugend kennt keine Gefahren.
Ist das Ziel auch noch so hoch,
Jugend zwingt es doch.

Uns're Fahne flattert uns voran.
In die Zukunft ziehen wir Mann für Mann
Wir marschieren für Hitler
Durch Nacht und durch Not
Mit der Fahne der Jugend
Für Freiheit und Brot.
Uns're Fahne flattert uns voran,
Uns're Fahne ist die neue Zeit.
Und die Fahne führt uns in die Ewigkeit!
Ja die Fahne ist mehr als der Tod!

Jugend! Jugend!
Wir sind der Zukunft Soldaten.
Jugend! Jugend!
Träger der kommenden Taten.
Ja, durch unsre Fäuste fällt
Wer sich uns entgegenstellt
Jugend! Jugend!
Wir sind der Zukunft Soldaten.
Jugend! Jugend!
Träger der kommenden Taten.
Führer, wir gehören dir,
Wir Kameraden, dir!

Uns're Fahne flattert uns voran.
In die Zukunft ziehen wir Mann für Mann
Wir marschieren für Hitler
Durch Nacht und durch Not
Mit der Fahne der Jugend
Für Freiheit und Brot.
Uns're Fahne flattert uns voran,
Uns're Fahne ist die neue Zeit.
Und die Fahne führt uns in die Ewigkeit!
Ja die Fahne ist mehr als der Tod!

Kupředu! Kupředu!

Zpívejme zvучné znělky,
Kupředu! Kupředu!
Mládí nezná strach,
Německo, mělo by být rozzářené
I když můžeme padnout.
Kupředu! Kupředu!
Zpívejme zvучné znělky,
Kupředu! Kupředu!
Mládí nezná strach,
Možná je náš cíl příliš vysoký,
Avšak mládež ho dosáhne.

Náš vlající prapor nás vede kupředu.
V budoucnosti pochodujeme bok po boku
Pochodujeme pro Hitlera
Během noci a skrz bídu
S vlajkou mládí
Pro svobodu a chléb.
Náš vlající prapor nás vede kupředu,
Naše vlajka je nová éra.
Náš vlající prapor nás vede do věčnosti!
Ano, tato vlajka je více než smrt!

Mládeži! Mládeži!

My jsme vojáci budoucnosti.

Mládeži! Mládeži!

Posle nadcházejících událostí.

Ano, jejich nezdar díky našim železným pěstím
těch, kteří se nám postaví.

Mládeži! Mládeži!

My jsme vojáci budoucnosti.

Mládeži! Mládeži!

Posle nadcházejících událostí.

Vůdce, náležíme jen a pouze tobě,
Jsme tvoji kamarádi.

Náš vlající prapor nás vede kupředu.

V budoucnosti pochodujeme bok po boku

Pochodujeme pro Hitlera

Během noci a skrz bídu

S vlajkou mládí

Pro svobodu a chléb.

Náš vlající prapor nás vede kupředu,

Naše vlajka je nová éra.

Náš vlající prapor nás vede do věčnosti!

Ano, tato vlajka je více než smrt!

Úřední zpráva státního zmocněnce o rezidenci na Svatém Hostýně roku 1950¹²⁰⁰

Okres Holešov
Kraj Gottwaldov

Hostýn – klášter Tovaryšstva Ježíšova:

Název řádu:

Tovaryšstvo Ježíšovo (Jezuité, Societas Jesu), sídlo vrch, ústředí Řím, sídlo ústředí v ČSR Praha.

Současný stav:

V klášteře žije 5 řeholních kněží, členů duchovní správy, 7 řeholních bratrů a 8 bratrů řeholních, kteří přišli na Hostýn 4. 9. 1949 na 10 měsíční duchovní cvičení. Z toho je 15 Čechů, 5 Slováků, všichni jsou národnosti čsl.

Činnost jezuitů spočívá v celoročním konání bohoslužeb při poutích v kostele, pracují také částečně na poli, ošetřují a udržují v pořádku celý Hostýn. Hlavně však působí jako rozkladný nepřátelský živel a pracují mezi zbožnými věřícími poutníky proti lid. demokr. režimu, což se pak projevuje zvýšenou ilegální činností a letáky, nejen na samém Hostýně a blízkém okolí, ale nepřátelská nálada je roznesena jejich zásluhou i do vzdálených vesnic, kraje a nadělá často velké škody na budovatelském díle poctivých dělníků a rolníků, kteří jsou pak poškozováni těmi, kteří z neuvědomělosti a politické krátkozrakosti podlehli špatnému vlivu jezuitů.

Na Hostýně se konají po celý rok poutě z celé republiky s průměrnou návštěvou 5.000 lidí týdně. Během podzimu bylo pořádáno 28 dní exercicií pro muže, jinochy, ženy a hlavně dívky. Celkem bylo 7 kursů s průměrnou návštěvou 80 osob v jednom běhu.

Kostel na Hostýně je součástí kláštera.

Celkový poměr a zaměření jezuitů k dnešnímu režimu je tradičně reakční. **Jezuité jsou dobří kazatelé, zvláště P. Kubeš, který vede i exercicie.** Jejich kázání nejsou vyloženě protistátní, ale je při nich dvojsmyslně útočeno na cit člověka a slibují nebo berou lidem právo na posmrtný život. Na podzim byla hlavně vyzdvižována věrnost k církvi ř. k. a jejím hlavním představitelům. Vedoucí představení se také ostře postavili proti akci gen. Stalínovi k narozeninám a tuto nepodepsali.

¹²⁰⁰ Národní archiv – Státní úřad pro věci církevní, inv č 118, 1951-1953, ka 93.

Vliv kláštera navenek je velký. Lidé z okolí jsou silně nábožensky a lidovecky založení, dají se snadno zneužít a tak jezuité snadno šíří mezi nimi, hlavně v letní době, kdy je velmi mnoho poutí, odpor proti režimu a jsou příčinou neklidu v okolí. Je jejich zásluhou velké procento bílých lístků při volbách v roce 1948. Při poutích je pozorovati hlavně lidi ze Slovenska, Slovácka a Valašska, jak za různé požehnání a jiné úkoly platí velké peníze. Často bylo vidět jezuitu, který stál u dveří a jen psal jména, za koho se má modlit a za to dostával 300–500 Kčs od starých žen i mužů. Zpověď i přijímání se provádí řemeslně. Kolem kostela ve velkém množství a hromadně, až to budí veřejné pohoršení.

Z jezuitů není nakloněn k dnešnímu režimu žádný. Ve styku s úřadem snaží se býti zdvořilí, ale velmi málo se stýkají s lidmi.

Řeholní kněz Pitrun Bernard, který velmi pěstoval s chlapci z okolí Hostýna skauting, je nyní v Opavě.

Představený Škarek Leopold přišel před časem z Velehradu a je zatvrdělý jezuita. Stavěl se proti podpisu zdravotní gen. Stalinovi.

Kláster je obýván pouze mnichy. Knihovna je na chodbách. Mají v přízemí prostorné večeřadlo a asi 30 pokojů pro mnichy, které jsou asi 4×2.5 m.

Budova je podle řeči jezuitů z dob josefínských a dnešní opravená je asi z let 1880, je ale zachovalá, s dřevěnými stropy a s elektrickým vedením.

O nemovitém majetku kláštera není dosud rozhodnuto. Některé pozemky nebo pastviny používali mniši společně s Maticí a též domy kláštera nepatří, jsou majetkem Matice Svatohostýnské.

Jezuité jsou živi z výnosů, které vyberou na Sv. Hostýně. Výše sbírek dosahuje průměrně ročně 200–300.000 Kčs.

Dle sdělení mnichů klášter zadlužen není. Na vázaném vkladě mají téměř 3,000.000 Kčs. Cenných papírů vlastní v hodnotě 135.000 Kčs. Bohoslužebných předmětů zlatých i stříbrných vlastní klášter i kostel v celkové pojišťovací ceně 1,800.000 Kčs. Umělecká a skutečná cena těchto předmětů nedá se vůbec odhadnout. Pojišťovací cena kostela je asi 2,500.000 Kčs, klášter 850.000 Kčs a křížových cest, které jsou majetkem kláštera činí cena asi 440.000 Kčs.

Majitelem je Ústředí řádu v Římě. Původní kaple z doby potatarské byla během času zvětšována až hrabě Rottál postavil kostelík, který byl ve správě farářů z Rusavy. Za doby Josefa II. byl klášter zrušen a vyhořel a byl znovu postaven asi před 100 lety a předán jezuitům.

V klášteře je v prvním poschodí po celé délce chodby dobře zachovalá knihovna.

Bibliografie knihovny rezidence na Svatém Hostýně¹²⁰¹

A

1. *1. sjezd československých evangeliků ve dnech 27. - 30. září v Praze na Slovanském Ostrově*. Praha: Kostnická jednota, 1923. 194 s.

2. [Abbildung Johannes Sarcander.]

3. ABERCROMBI (?). [Das Wetter.]

4. *Abhandlungen der Königlichen Parisischen Akademie der Chirurgie. Zweeter Band* / Aus dem Französischen übersetzt von Johann Ernst Zeiher, der Arztneykunst Doctor. Mit Kupfern. Altenburg : bey Paul Emanuel Richter, 1755. [8], LXXXII, 548, [2] s.

5. ABRAHAM A SANCTA CLARA. *Judas Der Ertz-Schelm Für ehrliche Leuth Oder: Eigntlicher Entwurff und Lebens-Beschreibung dess Iscariotischen Bösswicht: Worinnen unterschiedliche Discurs, sittliche Lehrs-Puncten, Gedicht, und Geschicht, auch sehr reicher Vorrath Biblischer Concepten. Welche nit allein einem Prediger auff der Cantzel sehr dienlich fallen der jetzigen verkehrten bethörten versehrten Welt die Warheit under die Nasen zu reiben: sondern es kan sich auch dessen ein Privat- und einsamler Leser zur erspriesslicher Zeit-Vertreibung und gewünschten Seelen-Hayl gebrauchen. Erster Thail* / Zusammen getragen Durch Pr. Abraham a S. Clara, Augustiner Baarfüsser Kayserlichen Prediger [et]c.. Salzburg: gedruckt und verlegt bey Melchior Haan, 1688. [30], 621, [11] s.

6. ABRAHAM A SANCTA CLARA. *Judas Der Ertz-Schelm Für ehrliche Leuth Oder: Eigntlicher Entwurff und Lebens-Beschreibung dess Iscariotischen Bösswicht: Worinnen unterschiedliche Discurs, sittliche Lehrs-Puncten, Gedicht, und Geschicht, auch sehr reicher Vorrath Biblischer Concepten. Welche nit allein einem Prediger auff der Cantzel sehr dienlich fallen, der jetzigen verkehrten, bethörten, versehrten Welt die Warheit under die Nasen zu reiben: sondern es kan sich auch dessen ein Privat- und einsamler Leser zur erspriesslicher Zeit-Vertreibung, und gewünschten Seelen-Hayl gebrauchen. Der Anderte Thail* / Zusammen getragen Durch Pr. Abraham a S. Clara, Augustiner Baarfüsser Kayserlichen Prediger [et]c.. Salzburg: gedruckt und verlegt bey Melchior Haan, 1689. [12], 636, [36] s.

7. ABRAHAM A SANCTA CLARA. *Judas Der Ertz-Schelm Für ehrliche Leuth Oder: Eigntlicher Entwurff und Lebens-Beschreibung dess Iscariotischen Bösswicht: Worinnen*

¹²⁰¹ Národní archiv – Státní úřad pro věci církevní, inv č 118, 1951-1953, ka 93.

unterschiedliche Discurs, sittliche Lehrs-Puncten, Gedicht, und Geschicht, auch sehr reicher Vorrath Biblischer Concepten. Welche nit allein einem Prediger auff der Cantzel sehr dienlich fallen, der jetzigen verkehrten, bethörten, versehrten Welt die Warheit under die Nasen zu reiben: sondern es kan sich auch dessen ein Privat- und einsamler Leser zur erspriesslicher Zeitvertreibung, und gewünschten Seelen-Hayl gebrauchen. Der Dritte Theil / Zusammen getragen Durch Pr. Abraham a S. Clara, Augustiner Baarfüsser, Kayserlichen Prediger/ [et]c. Salzburg: In Verlegung Melchior Haan, 1692. [24], 576, [16] s.

8. ABRAHAM A SANCTA CLARA. *Judas Der Ertz-Schelm Für ehrliche Leuth Oder: Eigentlicher Entwurff und Lebens-Beschreibung dess Ischariotischen Bösswicht: Worinnen unterschiedliche Discurs, sittliche Lehrs-Puncten, Gedicht, und Geschicht, auch sehr reicher Vorrath Biblischer Concepten. Welche nicht allein einem Prediger auff der Canzel sehr dienlich fallen, der jetzigen verkehrten, bethörten, versehrten Welt die Warheit under die Nasen zu reiben: sondern es kan sich auch dessen ein Privat- und einsamler Leser zur erspriesslicher Zeit-Vertreibung, und gewünschten Seelen-Hail gebrauchen. Der Vierde Thail / Zusammen getragen Durch Pr. Abraham a S. Clara, Augustiner Baarfüsser, Kayserlichen Prediger [et]c. Salzburg: gedruckt und verlegt bey Melchior Haan, 1695. [12], 571, [21] s.*

9. ABRAHAM A SANCTA CLARA. *Reim Dich, Oder Ich Liß Dich, Das ist: Allerley Materien, Discurs, Concept, und Predigen, welche bißhero in unterschiedlichen Tractätlein gedruckt worden: Nunmehr aber in ein Werck zusammen gereimt, und zusammen geraumbt, mit einem beygefügtten Indice Concionatorio, und neuen Zusatz- mehrerer Concepten: Denen Herren Predigern für ein Interim geschenckt, biß etwas anders bald folgen wird / Durch P. Fr. Abraham a S. Clara, Augustiner Baarfüsser Ordnes, Kayserl. Prediger, und der Zeit Prior, [et]c.. Salzburg: gedruckt und verlegt bey Melchior Haan einer Löbl. Landschaft und Stadt- Buchdruckern und Handlern, 1708. [4], 437, [7] s.*

10. ABRAHAM A SANCTA CLARA. *Wohl angefüllter Wein-Keller, In welchem Manche durstige Seel sich mit einem Geistlichen Geseng-Gott erquicken kan: Nach dem Exempel der himmlischen Braut in dem hohen Lied Salomonis die sich berühmet, daß ihr Liebster sie in den Wein-Keller geführt habe, Ein solcher Keller ist gegenwärtiger Tractat, in welchem füsse und saure Trunck nach Belieben zu Finden / Dermahlen von P. ABRAHAMO a St. Clara, Augustiner Baarfüsser-Ordens, Concionat. Caesareo und Provinciae Definitore, in seiner Unpäßlichkeit zusammen getragen: Hat auch wollen bey Mißrathung des Weins seinen Keller eröffnen. Wützburg; [Norimberg]: Gedruckt bey Frantz Martin Herten; Von Christoph Weigel, Kupfferstecher und Kunsthändler in Nürnberg, 1710. [14], 521, [23] s.*

11. ABSOLON, Karel. *Macocha a krápníkovité jeskyně Punkvina i Kateřinská, vodní jeskyně*

Punkvy, Sloupské a Ostrovské jeskyně. 6., znovu přepracované a doplněné vydání s barevnou mapkou bludiště Macošského, mapkou jeskyně Kateřinské a s četnými obrázky i mapkami v textu. Brno: Barvič a Novotný, 1932. 128 s.

12. *Acies ordinata.*

13. *Acta et decreta sacrosancti et oecumenici Concilii Vaticani die 8. decembris 1869 a ss. d. n. Pio p. IX inchoati.*

14. *Acta Romana Societatis Iesu. 1935–1937.*

15. *Acta Utriusque Processus In Causa Canonisationis Beati Joannis Nepomuceni Martyris Super Fama Sanctitatis, Virtutum, & Miraculorum, Ut, & Super Casu excepto, seu Cultu Publico, huic Beato ab immemorabili tempore ante Bullam Urbani VIII. Pontif. Max. exhibito; Pragae constructa, Romae examinata, & secuta Beatificatione approbata; In quibus Vita hujus Thaumaturgi, ejusque gloriosum Martyrium, Cultus Ei per Saecula praestitus, ex probatis Authoribus, Juratis Testibus, & Monumentis exhibentur; In Specie Visitatio Sacri Sepulchri; Et quomodo Incorrupta Sacra Lingua (qua Sacramenti Sigillum frangere noluit) in quartum Saeculum prodigiose conservata, inventa fuerit; quidquid denique inter Promotorem Fidei, & Procuratorem Causae, actum est, reperitur.* Viennae Austriae: Typis & Sumptibus Joannis Baptistae Schilgen, Universitatis Typographi, 1722. [14], 496 s.

16. *Agenda Česká, to gest Spis o Ceremonijch a pořádcých Cýrkewnijch, kterak se slowem Božijm a swátostmi Krystowými, lidu w Králowstwij Českém prawdu Ewangelium swatého magijcýmu a milugijcýmu, posluhowati má.* M.D.LXXXI. Wytisštěno w Lipsstě: skrze Giřijka Deffnera, 1581. [16], 228 s.

17. *Agnosticisme – Galilei.*

18. AISCHYLOS. *Oresteia.* Praha: J. Otto, 1902. 228 s. Světová knihovna; č.268-270.

19. *Akord: Revue pro literaturu, umění a život.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1928-1948.

20. *Albertus Kunnen de Duderstat. Aeneas Silvius in Europam.*

21. ALBIERI, Pavel. *Z Čech a pro Čechy: Historické povídky a humoresky II.* Praha: A. Reinwart, 1883. 246 s. Reinwartova sbírka zábavných spisů; 4.

22. ALBRECHT, Oldřich Vladislav. *Cesty národního hospodářství.* Praha: Vyšehrad, 1941. 29 s. Pro život; sv. 21.

23. *Album La Bastille.*

24. ALEKSANDROV, Georgij Fedorovič et al. *Josef Vissarionovič Stalin: Stručný životopis.* 3., oprav. a dopl., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 114 s. Velká knihovna marxismu-leninismu; 18. Kmen.

25. ALEXIUS A SANCTO ANDREA. *Krátký Weytah Hystorye Pjsma Swatého k Včenj, a*

Vžitku Menssých Včencůw Pobožných Sskol: W desátero Rozmlauwánj na dwa Djly rozdělených, snadným a krátkým Spůsobem skrz Otázky a Odpovědj wvedený: Od gednoho Kněze téhož Ržádu Pobožných Sskol. Djl druhý. Wytisštěná w Praze: v Karla Jozeffa Jaurmicha, [1760?]. 63 s.

26. ALFONSA, MARIA. *Vánoce: [Sbírka dětských povídek]*. Kroměříž: Globus, 1923. 119 s.

27. *Alleluja.*

28. ALLIOLI, Joseph Franz von. *Biblisches Wörterbuch zugleich Register über die sämtlichen Ausgaben der heiligen Schriften des alten und neuen Testaments.*

29. ALLORGE, Henri. *Ostrov beze spánku: Dobrodružný román.* Praha: Vl. Orel, [1931]. 280 s. Kniha všem; Sv. 88. III. desítka. Sv. 2.

30. *Alma Congregatio Maior B. V. Mariae.*

31. ALPHONSUS A JESU. *SUADA CURIOSA ET FRUCTUOSA In tres Partes divisa: Cujus Pars I. Fabulas non Ethica solum, & Sacra; verum etiam Physica, Politica, Polemica doctrina refertas; Pars II. Nonnulla Narrandi, & Amplificandi Praecepta cum uberiori Praxi; Pars III. Varias Oratuonum Ideas, breviori Locorum, Argumentorum, & Figurarum analysi disucidatas comprehendit; In usum Literariae Juventutis / AUTHORE P. ALPHONSO a JESU e Clerici Regul. Piarum Scholarum Luci vulgata.* Viennae Austriae: Typis Ignatii Dominici Voigt, Univers. Typogr., 1711. 14 nečíslovaných stran, 376 stran, 30 nečíslovaných stran, 1 nečíslovaná obrazová příloha.

32. ALTER, Franz Karl. *Beitrag zur praktischen Diplomatie für Slaven, vorzüglich für Böhmen.* Wien: Binz, 1801. 178 s.

33. ALZOG, Johann Baptist. *Universalgeschichte der Christlichen Kirche vom katholischen Standpunkte: Nebst zwei Kirchlichgeographischen Charten.* Mainz: Kupferberg, 1841. 733 s.

34. AMBROS, Julius. *Z malých kořenů: Vzpomínky a úvahy z vývoje národního života v Olomouci.* Olomouc: J. Ambros, 1912. 768 s.

35. AMBROŽ. *O pannách; Pohřební chvalořeč O bratru Satyroví.* Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1948. 169 s. Patristická knihovna; Sv. I. Dominikánská edice Krystal; Sv. 92.

36. *AMDG Spiritvs Amplior Danielis Prophetae Ad illud Dan. c. 5 v. 12. Spiritus Amplior Et Prudentia, Intelligentiaque,[et] Interpretatio somniorum, [et] Ostensio secretorum, ac solutio ligatorum inventae sunt in eo. a quingentis sexaginta novem scenicis personis Tragico-dramate in Theatro Autumnali actus [et] repraesentatus Celsissimis, Excellentissimis, Illustrissimis, Reverendissimis, Perillustribus, Consultissimis, D. D. Spectatoribus, ad Comitia Moraviae collectis, ab Gymnasio Brunensi Societatis Jesv praemiorum scholasticorum liberalissimo hunc in annum Mecoenate Perillustri ac Generoso Domino Daniele Pachtá, de Ragowa, Domino Haereditario in Ransperg. S. C. M. Consiliario, [et] in Regia Boëmica Aulica Cancellaria intimo Secretario. Anno Christi nati M. DC. LIX. Danielis mortui MM. CC. XVI. Olomucii: Typis Viti*

Henrici Ettelij, 1659. [4] ff.

37. *Anděl strážný: Časopis pro křesťanskou mládež*. Brno: Placidus Mathon, 1882-1950.

38. ANDLAW, Franz. *Die byzantischen Kaiser, ihre Palast- und Familien-Geschichten, ihre Schicksale: Historische Reden*. Mainz: Fl. Kupfenberg, 1865. 379 s.

39. ANDLAW, Franz von. *Die Frauen in der Geschichte*.

40. ANDREES, Richard. *Richard Andree's Allgemeiner Handatlas*.

41. ANDRLÍK, Karel et al. *Proti sofismatům: Sborník odpovědí k statím o RKZ otištěným R. Holinkou, F. Šebánkem a F. Trávníčkem v brněnském měsíčníku „Věda a život“ a F. M. Bartošem v „Nár. osvobození“ 1937*. Praha: [Československá společnost rukopisná?], 1937. 102 s.

42. ANDRLÍK, Karel a VRZALÍK, Jan. *Stručné poučení o nepadělaných Rukopisech*. 3. přeprac. a rozšíř. vyd. Praha: Edice Tři pruty Svatoplukovy, 1937. 36 s. Rukopisové příručky; Sv. 1. Edice Tři pruty Svatoplukovy; [Sv. 3].

43. *Anežka: List pro křesťanské panny*. České Budějovice: Antonín Skočdopole, 1879-1943.

44. ANGELUS SILESIUS. *Poutník cherubínský*. Praha: Vyšehrad, 1941. 177 s. Knihy Řádu.

45. *Anleitung zur griechischen Sprache*.

46. *Annuarium Apostolatus Orationis*. 1933.

47. *Annuarium Apostolatus Orationis*. 1934.

48. *Annuarium Apostolatus Orationis*. 1935.

49. *Annamentarium DAO*.

50. *Annotationes Ad Epitomen Instituti Societatis Iesu*.

51. ANONYMUS. *Povinnosti kongreganistu*. Trnava: Posol BSJ, 1948. 27 s. Silva Mariana: Praktické příručky pre Mar. kongregácie; Sv. 5.

52. [Apokalyptischen Leichtes.]

53. *Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda pod ochranou bl. Panny Marie*. Olomouc: A. C. Stojan a Adolf Jašek, 1910-1948.

54. *Argus: Informační sborník novinových a časopiseckých článků*. Praha: Středoevropská výstřižková kancelář, 1924-1948.

55. *Archivum Historicum Societatis Iesu*.

56. *Aristokraten – Almanach 1888*.

57. ARISTOTELÉS. *Aristotelova Metafysika*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1927. 273 s. Filosofická bibliotéka. Řada II; č. 5.

58. ARNDT, Augustin. *Biblia Sacra vulgatae editionis*.

59. ARNOLDI, Wilhelm. *Nachtgedanken des heiligen Augustinus: Unter Benutzung seiner Werke verfasst*.

60. ARREGUI, Antonio Maria. *Annotationes ad Epitomen Instituti Societatis Iesu*.
61. ARREGUI, Antonio Maria. *Summarium Theologiae Moralis*.
62. *Ars metrica sive Ars Condendorum eleganter versuum, ab uno e Societate Jesu*. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandin. in Collegio Soc. Jesu, ad S. Clementem, 1715. 192 s.
63. *Asketika neboli nauka o křesťanské dokonalosti. 1. díl*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1924. 375 s.
64. ATHANASIOS. *Život svatého Antonína Velikého, poustevníka a opata, jež napsal a mnichům v cizině poslal Svatý Athanasios, arcibiskup alexandrijský*. Praha: Lad. Kuncíř, 1928. 76 s. Boží bojovníci; sv. 5.
65. AUGUSTIN. *Sw. Augustina O městě Božím kněh dwamecjtma: Djl prwnj (Kniha I-V)*. W Praze: [nakladatel není známý], 1829. 300 s.
66. AUGUSTIN. *Sw. Augustina O městě Božím kněh dwamecjtma: Djl druhý (Kniha VI-X)*. W Praze: [nakladatel není známý], 1830. 291 s.
67. AUGUSTIN. *Sw. Augustina O městě Božím kněh dwamecjtma: Djl třetj (Kniha XI-XIV)*. W Praze: [nakladatel není známý], 1831. 244 s.
68. AUGUSTIN. *Sw. Augustina O městě Božím kněh dwamecjtma: Djl čtwrtý (Kniha XV-XVIII)*. W Praze: [nakladatel není známý], 1832. 352 s.
69. AUGUSTIN. *Sw. Augustina O městě Božím kněh dwamecjtma: Djl pátý (Kniha XIX-XXII)*. W Praze: [nakladatel není známý], 1833. 349 s.
70. AUGUSTIN. *Sw. Augustina O městě Božím kněh dwamecjtma: Kniha 20*. W Praze: [nakladatel není známý], 1834. 349 s.
71. *Aus unser Bruderschaft Maria von Trost*.
72. *Ausführliche Nachricht von dem römisch-katholischen Jubeljahr, aus denen Päpstlichen Bullen und der Römischen Kirchen zugethanenen Scribenten erwiesen, und mit denen hierzu gehörigen Münzen erläutert ; nebst einer Historischen Beschreibung der Heil*.
73. AVANCINI, Nicolaus von. *POESIS DRAMATICA. PARS I.* / NICOLAI AVANCINI E Societate IESV. Coloniae Agrippinae: Apud Joannem Wilhelmum Friessem, 1675. 16 nečíslovaných stran, 496 stran.
74. AVANCINI, Nicolaus von. *POESIS DRAMATICA. PARS II.* / NICOLAI AVANCINI E Societate IESV. Coloniae Agrippinae: Apud Joannem Wilhelmum Friessem, 1675. 16 nečíslovaných stran, 592 stran.
75. AVANCINI, Nicolaus von. *POESIS DRAMATICA. PARS III.* / NICOLAI AVANCINI E Societate IESV. Viennae Austriae: typis Matthaei Cosmerovij, sacr. Caes. Maj. typogr., 1671. 24 nečíslovaných stran, 595 stran.

76. AVANCINI, Nicolaus von. *Poesis Dramatica. Pars IV.* / Nicolai Avancini e Societate Jesu. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem, 1678. [6], 183, [2] s.

77. AVANCINI, Nicolas. *Vita et doctrina Jesu Christi.*

78. AYCELIN DE BILLON, Hugues. *Biblická konkordance.*

79. AZZONI, Dominicus. *Propositiones polemicae adversum recentiores cymprimis heterodoxos / Propugnatae in vsvm theologiae polemicae auditorvm a Dominico Azzoni, Societatis Jesu Sacerdote, SS. Theologiae Doctore, eivsdemqve in polemicis in Vniversitate Pragensi Caesareo, Regio Professore. Vetero-Pragae: Charactere Collegii Clementini Societatis Iesu, 1771 (Factore Ioanne Adamo Hagen). 771, [13] s.*

B

80. BAAR, Jindřich Šimon. *Cestou křížovou: Román českého kněze.* 3. vyd. Nový Jičín: Nový život, 1901. 96 s.

81. BAAR, Jindřich Šimon. *Holoubek: Kněžská idyla....* 9. vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1948. 362 s. Baar, Jindřich Š[imon]: Sebrané spisy; sv. 13.

82. BAAR, Jindřich Šimon. *Chvilé oddechu: Kapitoly z cest.* 2. vyd. Praha: Novina, 1931. 322 s. Jindřich Š. Baar: Sebrané spisy beletristické; sv. XXI.

83. BAAR, Jindřich Šimon. *K Bohu.* Praha: V. Kotrba, 1914. 318 s.

84. BAAR, Jindřich Šimon a TEPLÝ, František, ed. *Ke Kristu blíž!. Sbírký svazek první, Doba adventní, vánoční a povánoční.* Přerov: Společenské podniky, 1936. 115 s.

85. BAAR, Jindřich Šimon a TEPLÝ, František, ed. *Ke Kristu blíž!. Sbírký svazek druhý, Řeči příležitostné.* Přerov: Společenské podniky, 1938. 272 s.

86. BAAR, Jindřich Šimon a TEPLÝ, František, ed. *Ke Kristu blíž!. Sbírký svazek třetí, Kázání na celý rok.* Přerov: Společenské podniky, [1939]. 283 s.

87. BAAR, Jindřich Šimon a TEPLÝ, František, ed. *Ke Kristu blíž!. Sbírký svazek čtvrtý.* Přerov: Společenské podniky, 1940. 293 s. Kázání; sv. 4.

88. BAAR, Jindřich Šimon. *Kohouti: „Farských historek řada“ II.* Olomouc: R. Promberger, 1912. 175 s. Moravsko-slezská kronika; roč. 23, sv. 1.

89. BAAR, Jindřich Šimon. *Mžikové obrázky. I, Velké a malé děti.* Praha: Děd. sv. Jana Nep., 1909. 127 s. Knihy Dědictví svatojanského; 105.

90. BAAR, Jindřich Šimon. *Mžikové obrázky. II, Hloží a bodláčí.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1910. 162 s. Knihy Dědictví Svatojanského; 110.

91. BAAR, Jindřich Šimon. *Mžikové obrázky. III, Z jiného světa. Sedmero hlavních hříchů.*

Praha: Děd. sv. Jana Nep., 1914. 192 s. Knihy Dědictví Svatojanského; 130.

92. BAAR, Jindřich Šimon, ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana, ed. a ŠTĚPÁNEK, Jaroslav, ed. *Osmáčtyřicátníci: [Druhý díl Chodské trilogie]*. 11. vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1946. 447 s.

93. BAAR, Jindřich Šimon. *Poslední soud: Román*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1913]. 261 s.

94. BAAR, Jindřich Šimon. *Ptáci: Drobná prósa*. Praha: Meditace, [1910]. 91 s. Knihovna vybrané četby; sv. 1.

95. BAAR, Jindřich Šimon. *Skřivánek*. 11. vyd. Praha: Novina, 1939. 220 s. Baar, Jindřich Šimon: Sebrané spisy beletristické; sv. 4.

96. BAAR, Jindřich Šimon. *Trnky: Hrst' feuilletonů*. Praha: Guistav Francel, [1913]. 164 s.

97. BAAR, Jindřich Šimon. *Vánoce: Cesta k nebeskému Betlemu. [III. svazek Homiletického díla]*. 1. vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 241 s. Knihovna Logos; sv. 9.

98. BAAR, Jindřich Šimon. *Velikonoce: Temnotami ke světlu*. 1. vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1948. 217 s. Knihovna Logos; sv. 10. Homiletické dílo / Jindřich Š. Baar; sv. 3.

99. BABY, J. K. et al. *Mezi junáky: Příručka vedoucím i rádcům pro první kroky v junáctví*. Brno: Občanská tiskárna, 1939. 123 s.

100. BAČKOVSKÝ, František. *Doplňky a opravy*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1882. 32 s.

101. BAČKOVSKÝ, František. *Na obranu proti některým Masarykovcům a Gebauerovcům*. Praha: F. Bačkovský, 1887. s. 900-920.

102. BADENI, Jan. *Život sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1904. 276 s. Hlasý katolického spolku tiskového; roč. 35, č. 1.

103. BADER, Meinrad. *Lehrbuch der Kirchengeschichte zum Gebrauche in Schulen und zum Selbstunterricht*. 6. Aufl. Innsbruck: Fel. Rauch, 1906. 303 s.

104. *Baedeker. Belgien und Holland nebst Luxemburg*.

105. *Baedeker. Italien*.

106. BACHMANN, Adolf. *Die Wiedervereinigung der Lausitz mit Böhmen (1462)*. Wien: In Commission bei Carl Gerold's Sohn, 1882. 105 s.

107. BALA, Jaroslav. *V boji od začátku až do konce: [Přehled činnosti čs. zahraničního letectva na Západě podle úředních pramenů]*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1945. 39 s. Knihovnička odvahy; Sv. 3.

108. BALASSA Ferenc. *Casulae S. Stephani regis Hungariae vera imago et expositio*.

109. BALBI, Adriano a HAIDERICH, Franz, ed. *Adrian Balbi's Allgemeine Erdbeschreibung: Ein Handbuch des geographischen Wissens*. 8. Aufl. Wien: A. Hartleben, 1893-

1894. 1152 s.

110. BALBI, Adriano a HAIDERICH, Franz, ed. *Adrian Balbi's Allgemeine Erdbeschreibung: Ein Handbuch des geographischen Wissens*. 8. Aufl. Wien: A. Hartleben, 1893-1894. 1032 s.

111. BALBI, Adriano a HAIDERICH, Franz, ed. *Adrian Balbi's Allgemeine Erdbeschreibung: Ein Handbuch des geographischen Wissens*. 8. Aufl. Wien: A. Hartleben, 1893-1894. 1012 s.

112. BALBÍN, Bohuslav. *Bohuslai Balbini dissertatio apologetica pro lingua Slavonica praecipue Bohemica: ad clarissimum virum Th. Cz. opus posthumum*. Pragae: Apud Felicianum Mangold & Filium, 1775. [2], 121 s.

113. BALBÍN, Bohuslav. *Bohuslai Balbini E S. I. Bohemia Docta, Opvs Posthvmvm Editvm, Notisqve Illvstratvm. Pars I / Ab Raphaele Vngar, Canonico Praemonstratensi Montis Sion, Et Nvmophylacii Directore, In Vnivers. Pragensi Pro Svprema Theol. Lavrea Candidato, Eivsdemqve In Stvdio Gen. Professore Ord.. Pragae: Literis Caes. Reg. Ad S. Clementem, Per Ioan. Adamvm Hagen, 1776. [12], 148 s.*

114. BALBÍN, Bohuslav. *Bohuslai Balbini Rervm Bohemicarvm Scriptoris Inclyti Bohemia Docta, Sev Virorum Omnigena Ervditione Et Doctrina Clarorum Bohemiae, Moraviae, Et Silesiae, Nomina Elogia, Et Litteraria Monvmenta Opvs Posthvmvm Pro Historia Litteraria Bohema Qvod Notis Et Animadvrsionibvs Criticis Ac Praevia Disserttione De Fatis, Censvris Ac Recensione Opervm Balbimi Illvstratum / Edidit P. Candidvs A S. Theresia Bohemvs henrico-Hradecensis Eremita Avgvstinianvs Discalceatvs Conventvi S. Wencesai Ejvsdem Ordinis Pragae Novae A Bibliotheca. Tractatvs Imus. Pragae Veteris: Charactere Joannis Caroli Hraba, Inclyti Regni Bohemiae DD. Statvum Typographi, 1777. [20], 284, [12], [22], 116, [2] s.*

115. BALBÍN, Bohuslav. *Diva Montis Sancti, seu origines et miracula Magnae Dei hominumque Matris Mariae, quae in Sancto Monte Regni Bohemiae, ad Argentofodinas Przibramenses, quotidiana Populi frequentia, et pietate, in statua sua mirabili / aditur et colitur V. libri comprehensa authore R.P. Bohuslao Balbino e Societ: Jesu, ... ; adjecta sunt, in honorem antiquitatis, & gratiam eruditi lectoris alia digna lectu plurima, totaq: illa vicina S. Monti Regio, tum etiam perillustris & generosae stirpis, maloveciorum equitum (quibus hic dedicatus est liber) origines separatim descriptae, eodem authore. Pragae: typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in Collegio Soc. Jesu ad S. Clementem, 1665 (per Georgium Czernoch). [16], 472, [8], [2], 114, [2], 32, [8] s.*

116. BALBÍN, Bohuslav. *Diva Turzanensis sev historia originis & miraculorum magnae dei hominumque matris Marie: cujus venerabilis statua, prope Brunam indicio coelestis lucis inrvbisinventata, magno populorum accursu honoratur / nunc primum a R. P. Bohuslao Aloysio*

Balbino e Societate Iesv conscripta. Olomviti: typis Viti Henrici Etteli, 1658. [16], 264 s.

117. BALBÍN, Bohuslav. *Diva Wartensis, seu Origines, Et Miracula Magnae Dei, Hominumque Matris Mariae, quae a tot retro saeculis Wartae, in limitibus Silesiae, Comitatusque Glacensis, magna populorum frequentia colitur, Clarissima Miraculis; Libris duobus comprehensa, [et] nunc primum in lucem edita, Impensis Reverendissimi Et Amplissimi Domini D. Simonis Abbatis Camencensis / Authore P. Bohuslao Aloysio Balbino e Soc. Iesv. Pragae: Formis Caesareo-Academicis, 1655. 304, [8] s.*

118. BALBÍN, Bohuslav. *Epitome historica rerum Bohemicarum; quam ob venerationem Christianae antiquitatis, et primae in Bohemia collegialis ecclesiae honorem, Boleslaviensem historiam placuit appellare. In ea, pleraque in historijs nostris incerta, controversa, obscura; multa item ab alijs praeterita, summa fide, diligentia, claritate, & brevitate quinque libris explicantur; & statuuntur; adjecti sunt libri duo (VI. et VII.) de antiquissimo Boleslaviensi ecclesiae collegio; deque origine & miraculis Magnae Dei Matris, quae ibidem in basilica sua summa populi veneratione colitur / Authore Bohuslao Balbino e Societate Iesu. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in Collegio Societatis Iesu, ad Sanctum Clementem, per Joannem Nicolaum Hampel Factorem, 1673- 1677. 7 dílů ve 2 částech jedné knihy.*

119. BALBÍN, Bohuslav. *Miscellanea historica Regni Bohemiae: quibus natura Bohemicae telluris; prima gentis initia; districtuum singulorum descriptio; fundamenta regni; ducum et regum imperia; leges fundamentales, constitutiones, comitia, judicia; bella, paces, foedera; feuda, privilegia; monetae ratio; magistratuum regni successiones; publica, et quaedam haereditaria munia; origines omnium collegiatarum ecclesiarum, et coenobiorum; virorum piorum et sanctorum exempla; doctorum lucubrationes et nomina; haereseos ortus, progressus, et interitus; origines iterum utriusque nobilitatis, tum edita a nobilitate illustra toga, sagoque facinora; civitatum foundationes, fortuna et status; item historia brevis temporum cum chronologico examine; aliaque ad notitiam veteris Bohemiae spectantia, indicantur; & summa[m] fide, ac diligentia[m] explicantur / authore Bohuslao Balbino e Societate Iesu. Decadis I. liber I.. Pragae: typis Georgii Czernoch, 1679. [8], 181, [13] s.*

120. BALBÍN, Bohuslav. *Liber II. Decadis I. Miscellaneorum Historicorum Regni Bohemiae: Popularis, Qvi De Bohemiae Populo, Et Veteribus Ac Novis Incolis, solide & nervose, sed in summa brevitate disputat: De Boiis, Hermunduris, Marcomannis Et Czechis; Qvando & unde in has oras Czechus & Lechus Fratres advenerint; Tum De Wandalis, Adversus Scriptorem Novitium, Bohemos Czechos, a Wandalis ortos affirmantem; Multa in Historijs peccata refelluntur, Controversa diligenter examinantur, [et] quid tenendum in ijs videatur, Authoritate & Fide probatissimorum Scriptorum statuitur / Authore Bohuslao Balbino, e Societate Iesu, Adjecta est in fine Libri,*

Tractatio de Origine Czechorum, à pererudito Societatis nostro Viro conscripta. Pragae: Typis Georgii Czernoch, 1680. [2], 100, [17] s.

121. BALBÍN, Bohuslav. *Liber III. Decadis I. Miscellaneorum Historicorum Regni Bohemiae: Topographicus Et Chorographicus, Qui Fines Et Terminos Totius Bohemiae, Tum Ipsorum Districtuum Figuras, Arces, Oppida & Urbes (addita etiam Regij Comitatus Glacensis, & Silesiae, brevi, sed accurata, descriptione) continet, ac complectitur; Tum Opera Publica Bohemiae, Pontes, Basilicas Et Tempia Celebriora, Palatia, Coenobia, Aedificationes sumtuosas, Verbo: Quidquid Memorabile Bohemicae Telluri inhaeret arte & labore hominum perfectum; Deinde Subterraneas Moles, Et Per Eam Caussam Spectrorum, Thesaurorum, Vaticiniorum, Praestigiarum &c. exempla pertractat. Enumerantur Centum septuaginta septem Praelia, quibus Bohemiae solum contigit cruentari. Ad extremum Melchioris Goldasti Calviniani calumniae adversus Gentem Bohemam refelluntur, earumque loco Testimonia magnorum Virorum pro Bohemia recitantur* / Authore Bohuslao Balbino e Societate Jesu. Opusculum varietate rerum, laetisque ac jucundis narrationibus passim distinctum, [et] a pluribus desideratum. Pragae: Typis Georgii Czernoch, 1681. [2], 299, [32] s.

122. BALBÍN, Bohuslav. *Miscellanea Historica Regni Bohemiae. Decadis I. Liber IV., Hagiographicus, Seu Bohemia Sancta, Continens Sanctos Et Beatos Bohemiae, Moraviae, Silesiae, Lusatiae, Tam eos Qui Publicis Fastis, Aut Ipso Immemorabilis Temporis Decursu In Censum Divorum Venerunt; Quam eos, Qui Licet Hoc Titulo Careant, Aut Morte ob Christi Fidem Fortiter Tolerata, Aut Innocentia Vitae In Antiquitate Claruerunt, Aut a Scriptoribus Idoneis Virtutum Et Sanctimoniae Merito Commendantur* / Authore Bohuslao Balbino, E Societate Jesu. Adjecta est in fine Coronis, Complectens eorum Nomina e Societate Nostra, qui in his regionibus ultro sese obsequio Peste infectorum devoverunt, & in hoc heroicae Charitatis obsequio gloriose occubuerunt. Prague: Typis Georgij Czernoch, 1682. [14], 220, [4], 173, [41] s.

123. BALBÍN, Bohuslav. *Miscellanea historica Regni Bohemiae. Parochialis et sacerdotalis, in duas divisus partes. Decadis I. Liber V, quarum prior parochias omnes veteris Bohemiae, per decem archidiaconatus recitat; pars altera: Sacerdotia, vulgo capellanas, earumque foundationes, ex authenticis XIII. voluminibus erectionum, improbo & decumano unius anni labore exscriptas, adducit, & notis historicis illustrat* / Authore: Bohuslao Balbino Societ: Jesu Sacerdote. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Socitatis Jesu, ad S. Clementem, 1683. [8], 310, [76] s.

124. BALBÍN, Bohuslav. *Miscellanea Historica Regni Bohemiae. Decadis I. Liber VI., Archiepiscopalis In duas Partes distributus, Quarum Partium Prior: Literas publicas Summorum Pontificum, Caesarum, Regum, ac Principum, ad Archi-Episcopatum Pragensem, vel ad Dioecesin*

spectantes recitat; Pars Posterior: Titulos eorundem Praesulum haereditarios (S.R.I. Principis, Primatis Regni, Legati Nati) tum Praerogativas, & Privilegia &c. adducit, & explicat; deinde Successionem singulorum, praecipuas res gestas, ac Sede per centum & amplius Annos vacante, Administratores enumerat, deniq[ue] Humationes & Sepulturas Praesulum consignat / Authore Bohuslao Balbino, Soc. Jesu Sacerdote. Pragae: Typis Joannis Arnolti de Dobroslawina, 1684. [2], 218, [10] s.

125. BALBÍN, Bohuslav. *Miscellaneorum Historicorum Regni Bohemiae. Decadis I. Liber VII., Regalis; Seu De Ducibus, ac Regibus Bohemiae. In quo gesta Regum praecipua, tum Genealogiae omnium Familiarum apud nos imperitantium (Czechii; Gentis Ducis ac Patris, Croci, Przemysli, deinde Regum Lucemburgicorum, Austriacorum Habsburgensium, Cunstadaeorum, Jagellonidarum, ac tandem iterato Austriacorum) diligenti semper ad Chronologiam respectu, proponuntur, & Notis Historicis, aut ethicis illustrantur / Authore Bohuslao Balbino Societatis Jesu. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in Collegio Societatis Jesu ad. S. Clementem, 1687. [8], 278, [8] s.*

126. BALBÍN, Bohuslav. *Miscellanea Historica Regni Bohemiae. Decadis I. Liber VIII., Epistolaris. Volumen. I. Continens Literas Publicas De Bohemia Selectiores & Authenticas Summorum Pontificum, Imperatorum, Regum, Electorum S.R.I. ac aliorum Principum & Antistitum, &c. / Collectore: Bohuslao Balbino Societatis Jesu. Opus plurimorum Annorum labore, ex varijs Archivis, Comitiorum Actis, Regni Tabulis & Authenticis, in hunc Librum congestum, nunquam antehac typis editum; ex quo Historia Epistolaris Bohemiae confici possit; Nunc Summo R. Bohemiae Cancellario dedicatur. Vetro-Pragae: Typis Georgij Labaun, 1688. [12], 305, [5] s.*

127. BALBÍN, Bohuslav. *O šťastném někdy, nyní však přežalostném stavu království Českého, zvláště pak o vážnosti jazyka českého čili slovanského v Čechách, též o záhubných úmyslech na jeho vyhlazení a jiných věcech k tomu příslušejících, rozprava krátká, ale pravdivá. Praha: Družstvo Přátel Studia, 1923. 134 s. Národní knihovna; 1.*

128. BALBÍN, Bohuslav. *Quaesita oratoria: utilissimus liber, in quo antiquae & novae huius saeculi eloquentiae praecepta, aliaque ad eam comparandam auxilia & praesidia per dialogum, singulari brevitate & claritate proponuntur, & explicantur / authore reverendo padre Bohuslao Balbino e Societate Jesu. Pragae: Typis Georgij Czernoch, 1677. [22], 265, [15] s.*

129. BALBÍN, Bohuslav. *Vita Venerabilis Arnesti (vulgo Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis, Nobilitate Sanguinis, Sapientia ac Litteris, Morum innocentia & Sanctimonia, rebus maximis gestis, ac denique Virtutibus omnibus Antistitis Clarissimi; ex ijs Quae de eo Vitae Scriptor coevus collegit aliisq[ue] vetustissimis, ac fide dignis monumentis: Addita sunt accuratissima Nota, quibus eorum temporum, totiusq[ue] Regni Bohemiae historia multum illustratur / Authore*

Bohuslao Aloysio Balbino, Soc. Jesv Sacerdote. Excudebat Praga: in Archiepiscopali Typographia apud S. Benedictum in Collegio S. Norberti, Adamus Kastner, 1664. [24], 450, [28] p.

130. BALCAR, Otokar. *Prameny náboženství v pojetí Henri Bergsona a ve světle ethnologie: Kritická studie. Díl první*. 1. vyd. Kroměříž: Otokar Balcar, 1948. 283 s.

131. BALDE, Jakob. *Poemata*.

132. BALÍK, Karel. *Květnice: Kniha pro dívky*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1917. 350 s. Dědictví Svatojanské; č. 138.

133. BALÍK, Karel. *Matka: Kniha pro matky*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1918. 304 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; č. 3.

134. BALMES, Jaime. *Protestantismus a katolicismus a jejich poměr k evropské civilizaci. Svazek I*. Stará Říše na Moravě: Dobré Dílo, 1948. 296 s. Dobré dílo; sv. 149.

135. BARBEY D'AUREVILLY, Jules Amédée. *Ženatý kněz*. 3. vyd. Praha: Kuncíř, 1930. 386 s. Barbey d'Aurevilly, Jules: Spisy; [Sv.] 1.

136. BARTA, Václav, ed. *Svatováclavská česká bible národní, to jest čtení z historie české a písemnictví národního na každý den v roce*. Praha: V. Kotrba, 1929. 479 s.

137. BARTHOLDO (?). [*Auceum di urnale cancionatorum*.]

138. BARTOŠ, Antonín. *Cyrlometodějská smírná kaple v Jerusalemě: Památník svěcení kaple se 122 obrazy*. Brno: Palestinský spolek, 1936. 107 s.

139. BARTOŠ, Antonín. *Do Jerusalema*.

140. BARTOŠ, František, ed. *Česká čítanka pro druhou třídu škol středních*. 8. vyd. Brno: Karel Winiker, 1910. 259 s.

141. BARTOŠ, František, ed. *Česká čítanka pro první třídu škol středních*. 7. vyd. nezměn. Praha: F. A. Urbánek, 1901. 196 s.

142. BARTOŠ, František, ed. *Fr. Bartoše Česká čítanka pro čtvrtou třídu škol středních*. 7. vyd. Brno: Karel Winiker, 1913. 341 s.

143. BARTOŠ, František, ed. *Fr. Bartoše Česká čítanka pro třetí třídu škol středních*. 6. vyd. Brno: Karel Winiker, 1912. 265 s.

144. BARTOŠ, František. *Dialektologie moravská. První díl, Nářečí slovenské, dolské, valašské a lašské*. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1886. 374 s.

145. BARTOŠ, František. *Dialektologie moravská. Druhý díl, Nářečí hanácké a české*. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1895. 521 s.

146. BARTOŠ, František, ed. *Domácí čítanka*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, 1900. 484 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 47, na rok 1900.

147. BARTOŠ, František. *Lid a národ*. Velké Meziříčí: J. F. Šašek, 1883. 244 s. Moravská

bibliotéka; dílo 5.

148. BARTOŠ, František. *Lid a národ*. Velké Meziříčí: J. F. Šásek, 1885. 337 s. Moravská bibliotéka; dílo 5.

149. BARTOŠ, František, ed. a JANÁČEK, Leoš, ed. *Národní písně moravské v nově nasbírané* [hudebnina]. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1901. 1196 s.

150. BARTOŠ, František. *Nová rukověť správné češtiny*. Telč: Emil Šolc, 1901. 228 s.

151. BARTOŠ, František. *Nové národní písně moravské: S nápěvy do textu vřaděnými* [hudebnina]. Brno: K. Winiker, 1882. 196 s.

152. BARTOŠ, Jan. *Bělčický kluk: Kus života jižních Čech na předělu století*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1941. 175 s.

153. BARTOVSKÝ, Vojtěch. *Hranice; Lázně Teplice: Statisticko-topografický a kulturně-historický obraz*. 2. úplně přeprac. a dopl. vyd. Hranice: Nákladem Volného vydavatelství sdružení Bartovský, 1924. 226 s.

154. BASS, Eduard. *Klapzubova jedenáctka: Povídka pro kluky malé i velké*. Praha: Fr. Borový, 1922. 142 s.

155. BAŠMAK, Mychajlo. *Praktická učebnice ukrajinského jazyka*. Praha: Ferd. Svoboda, nást. Jaroslav Samec, 1939. 164 s. Praktická knihovna. Řada střední; sv. 3.

156. BAUDOT, Prosper. *Radostná zvěst: Rozjímání o životě Ježíše Krista podle evangelií*. Přerov: Sestry neposkvrněného početí Panny Marie, 1938. 443 s.

157. BAUDOT, Prosper. *Radostná zvěst: Rozjímání o životě Ježíše Krista podle evangelií*. Přerov: Sestry neposkvrněného početí Panny Marie, 1938. 478 s.

158. BAULDRY, Michael. *Manuale sacrarum ceremoniarum juxta ritum romanum*.

159. BAUMANN, Émile. *Znamení na rukou: Román*. Brno: Akord, 1939. 118 s. Edice Akordu; svazek 20.

160. BAUMGARTEN, Alfred. *Neurasthenie*.

161. BAUMGARTEN, Paul Maria a SCHLECHT, Joseph. *Die katholische Kirche in Deutschland*.

162. BAUMGARTNER, Alexander. *Geschichte der Weltliteratur*.

163. BAUMGARTNER, Alexander. *Göthe's Lehr- und Wanderjahre in Weimar und Italien (1775-1790)*.

164. BAUMROTH, W. *Scandalum Crucis = Pohoršení kříže*. Brtnice: Jos. Birnbaum, [1930]. 381 s. Knihovna Roj; sv. 2.

165. BAZIN, René. *Obilí, které vzchází: Román*. Praha: Franci, [1912]. 232 s.

166. BEALES, Arthur Charles Frederick. *Katolická církev a mezinárodní řád*. 1. vyd. Praha: Universum, 1946. 244 s. Knihovna Člověk a společnost; sv. 1.
167. BECK, Josef. *Geschichte der Stadt Neutitschein (Nowý Jičín) und deren Umgebung*. Neutitschein: Eigenthum und Verlag des Kirchenthumbau-Comité's, 1854. 291 s.
168. BECKOVSKÝ, Jan František. *Krwe Newinné Žjžniwý Wlcý Dioklecyán, a Maximian Cýsařowé Ržjmsstj: Kterj Plnj Zůřiwosti ačkoliw w Stádu Krystowém nezčislný Počet newynných Owčiček a Beránkūw, Obogjho Pohlawj Křestianūw Wěrných vsmrtili, a gich newinnnau Krew wycedili, wssak předce swau Žjžeň vhasyti nemohli: Gjchžto Tyranskau Vkrutnost zde připominám, aby Křestian Wěrný to čtauc, do swého Srdce wpustil hlůboce Bjdu, Muky, Trápenj y Smrt kterau Předkowé nassý pro Krysta trpěliwě podstaupili: Nalezagj se také zde wsseliké Památky Kostela S. Wjta na Hradě Pražském se dotýkagjcy, které k Potěssenj Wlastencům milým w Krátkosti gsau sepsané* / Od Kněze Jana Beckowskýho, Rytjřského Ržádu Křjžownjkūw s Czerwenau Hwězdau. [Praha]: Po druhé wytisštěno w Jmpressy w Kollegi Towaryšstwa Gežjssowého v S. Kljmenta, 1751. [16], 548, [14] s.
169. BECKOVSKÝ, Jan František a REZEK, Antonín, ed. *Poselkyně starých příběhův českých*. Praha: B. Stýblo, 1879. 444 s. Dědictví Sv. Prokopa v Praze; č. 18 - za rok 1878.
170. BECKOVSKÝ, Jan František a REZEK, Antonín, ed. *Poselkyně starých příběhův českých. Díl druhý, (od r. 1526-1715). Svazek druhý (L. 1608-1624)*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1879. 432 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 19, za r. 1879.
171. BECKOVSKÝ, Jan František a REZEK, Antonín, ed. *Poselkyně starých příběhův českých. Díl druhý, (Od r. 1526-1715). Svazek třetí, (L. 1625-1715 i s dodatky)*. Praha: [Nákladem Dědictví Sv. Prokopa], 1880. 606 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; čís. 20.
172. BECKX, Peter Johann. *Epistola R. patris nostri Petri Beckx ad patres et fratres Societatis Iesu*.
173. BEČVÁŘOVÁ, Barbora Josefa. *Na panství knížecím*. Praha: V. Kotrba, 1924. 102 s.
174. BĚHOUNEK, František. *Cesta za objevem: Tajemné záření vesmíru*. 1. vyd. Praha: Život a práce, 1945. 297 s.
175. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung I, Quellensammlung. Band I, Das Homiliar des Bischofs von Prag. Saec. XII*. Prag: [Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen], 1863. 86 s.
176. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung I., Quellensammlung. II. Band, Die Krönung K. Karls IV nach Johannes dictus Porta de Avonniaco*. Prag: H. Mercy, 1864. 64 s.
177. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung I, Quellensammlung. Anhang zum II. Bande, Chronik des Heinrich Truchsess von Diessenhoven, 1342-1362*. Prag: In Commission der J.

G. Calve'schen k. k. Universitätsbuchhandlung, 1865. 26 s.

178. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung II, Abhandlungen. Band II, Aberglauben und Gebräuche aus Böhmen und Mähren. I. Band.* Prag: Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen, 1864. 247 s.

179. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung III, Orts-Geschichten. Band I, Geschichte der Stadt Trautenau.* Prag: [Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen], 1863. 148 s.

180. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung III, Orts-Geschichten. Band II, Die Kaiserburg zu Eger und die an dieses Bauwerk sich anschliessenden Denkmale.* Prag: In Commission der J. G. Calve'schen k.k. Universitätsbuchhandlung, 1864. 67 s.

181. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung III, Orts-Geschichten. Band III, Geschichte der Stadt Leitmeritz.* Prag: Verlag des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen, 1871. 664 s.

182. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung IV, Städte-Bücher. Band I, Stadtbuch von Brüx bis zum Jahre 1526.* Prag: Im Selbstverlage des Vereines, 1876. 236 s.

183. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung IV, Städte- und Urkundenbücher aus Böhmen. Band II, Urkundenbuch der Stadt Saaz bis zum Jahre 1526.* Prag: Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen, 1892. 291 s.

184. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung IV, Städte- und Urkundenbücher aus Böhmen. Band III, Urkundenbuch der Stadt Aussig bis zum Jahre 1526.* Prag: Im Selbstverlage des Vereines, 1896. 260 s.

185. BELLARMIN, Robert. *O vystupování mysli k Bohu po žebřících věcí stvořených.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1948. 323 s. Duchovní knihovna; sv. 4.

186. BELLARMIN, Robert. *Úpění holubice, čili, O učitečnosti slz.* Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1948. 246 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 90.

187. BELLOC, Hilaire. *Cesta do Říma.* Praha: Družstvo přátel Studia, [1920]. 324 s.

188. BĚLOHLÁVEK, Václav. *Den Páně: Kázání z Misálu.* Praha: Bohuslav Rupp, 1948. 253 s. Logos; sv. 11.

189. BENDEL (?). *Die Deutschen....*

190. BENEŠ, Jaroslav. *Duch a hmota v theorii poznání.* Praha: Bohuslav Rupp, 1946. 94 s. Knihovna Studium; sv. 2.

191. BENEŠ, Jaroslav. *Psychoanalyse: Freudova Psychoanalyse a poměr křesťanské filosofie k ní.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1929. 4 sv. (177 s.). Vzdělávací knihovna katolická. Nová řada; sv. 7 (seš. 1, 2, 3-4, 5-6).

192. BENEŠ, Jaroslav. *René Descartes či Tomáš Akvinský?: Problém poznání u Descarta s*

hlediska křesťanské filosofie. Praha: [nakladatel není známý], 1935. 122 s. Knihovna Časopisu katol. duchovenstva. Nová řada; číslo 3.

193. BENEŠ, Jaroslav. *Rozumem ke zdroji pravdy: Filosofické úvahy*. Praha: Kropáč a Kucharský, 1939. 146 s.

194. BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Anežka Přemyslovna*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 259 s. Beneš Třebízský, Václav: Dílo; sv. 3.

195. BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Levohradecké pomněnky: Padesát drobných povídek historických*. Praha: nákladem Svatojanského dědictví, 1927. 165 s. Dědictví Svatojanské; na rok 1927 číslo 3.

196. BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Levohradecké pomněnky: Padesát drobných povídek historických*. Praha: nákladem Svatojanského dědictví, 1928. 192 s. Dědictví Svatojanské; na rok 1928 číslo 1.

197. BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav. *Pomněnky ve vínek nebeský dcerám českým*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 298 s.

198. BENETKA, Bořivoj. *Jesuité a český národ*. Praha: Vyšehrad, 1941. 32 s. Pro život; sv. 25.

199. BENSON, Robert Hugh. *Konfese konvertity*. Přerov: Knihkupectví Společenských podniků, 1937. 117 s.

200. BENSON, Robert Hugh. *Pán světa*. Praha: V. Kotrba, 1913. 458 s.

201. BENSON, Robert Hugh. *Žádných jiných bohů: Nábožensko-psychologický román*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1927. 402 s.

202. BENÝŠEK, Antonín Leo. *Řež křestanů na Libanoně: Cestovní vzpomínky z doby pronásledování syrských křesťanův od turecké vlády*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1902. 304 s. Knihovna našeho lidu; roč. VI, č. 3.

203. BERAN, Josef. *O kněžském celibátě*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1941. 68 s.

204. BÉRAULT-BERCASTEL, Antoine-Henri de. *Geschichte der Kirche in einem getreuen Auszuge*.

205. BERETTARI, Sebastiano. *VITA R.P. IOSEPHI ANCHIETAE SOCIETATIS IESV SACERDOTIS IN BRASILIA defuncti. EX IIS QVAE DE EO PETRVS ROTERIGVS SOCIETATIS IESV Praeses Prouincialis in Brasilia quatuor libris Lusitanico idiomate collegit, alijsq[ue] monumentis fide dignis / a SEBASTIANO BERETARIO ex eadem Societate descripta. Prodit nunc primum in Germania. Coloniae Agrippinae: Apud Ioannem Kinchivm. sub Monocerote, 1617. [4], 427, [2] s.*

206. BERINGER, Franz a STEINEN, Peter Alois, ed. *Die Ablässe ihr Wesen und Gebrauch*.

207. BERNHEIM, Ernst. *Einleitung in die Geschichtswissenschaft*. Leipzig: G. J. Göschen'sche Verlagshandlung, 1907. 156 s. Sammlung Göschen; Bd. 270.
208. BERNOLD, Adolf Emanuel. *Geistesblumen*.
209. BEROUNSKÝ, Stanislav, ed. *Stavovská myšlenka: I. sborník statí*. Praha: Vesmír, 1936. 116 s. Knihy Řádu. Sv. 6, Aktuality; sv. 1.
210. *Besídka dívek*. Praha: Družina bl. Anežky České, 1891-1899.
211. BEYERLINCK, Laurentius. [*Conciones in festa.*]
212. BEZDĚKA, František Serafinský, ed. *Bibli svatě, čili, Písma svatého Starého i Nového zákona Božího*. Praha: I. L. Kober, 1862-1865. 3 sv. (1272, 1348, 838 sl.).
213. *Bible česká. Díl prvý: Knihy Starého zákona: Svazek I.: Část 1, pět knih Mojžišových, část 2, Kniha Josue, Kniha Soudců, Kniha Rut a knihy královské, část 3, knihy Doplnků, dvě knihy Ezdrášovy, Kniha O Tobiašovi a Kniha o Juditě*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1917. 1344 s.
214. *Bible česká. Díl prvý: Knihy Starého zákona: Svazek II.: Část 4, Ester, Job a Žaltář, část 5, Přísloví, Kazatel, Píseň Šalomounova, Kniha Moudrosti a Kniha Sirachovcova*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1921. 832 s.
215. *Bible česká. Díl prvý, Knihy Starého zákona: Svazek III.: Část 6, Isajáš, část 7, Jeremjásova kniha proroctví, Pláč Jeremjáše proroka a Proroctví Baruchovo, část 8, Ezechiel, Proroctví Danielovo a O starohebrejském básnictví, část 9, malí proroci, První a druhá kniha Machabejská*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1922-1925. 1252 s.
216. *Bible česká. Díl druhý, Knihy Nového zákona: Svazek I.: Evangelia a Skutky apoštolské*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1922. 436 s.
217. *Bible česká. Díl druhý, Knihy Nového zákona: Sv. II.: Listy apoštolské a Zjevení sv. Jana*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1923. 355 s.
218. *Bible česká, čili, Písmo swatě starého i nowého Zákona: Podlé obecného latinského, od sw. Římské katolické církwe schwáleného výkladu přeložené, a opět s pilností přehlednuté, ponaprawené, wyswětlené a znova vydané*. 2. vyd. Praha: Bedřich Rohlíček, 1857. 1433 s.
219. *Bible olomoucká 1417. I*. Olomouc: Akademie Velehradská, 1933. [166] s.
220. *Biblia Germanica*.
221. *BIBLIA SACRA: Vulgatae editionis SIXTI V. PONT. M. juſſu recognita, et CLEMENTIS VIII auctoritate edita*. Coloniae: Apud Jacobum Naulaeum, 1679. [42], 295 s.
222. *Biblj Česká, to gest: celé Swatě Pjsmo Starého y Nowého Zákona, podlé starého obecného Latinského od swatě Řjmské katolické Cýrkwe potwrzeného a vžjwaného Přeloženj. Opět s obzwlásstnj pilnostj přehlédnuté, ponaprawené, a znouu vydané*. W Praze: Nákladem cýs. král.

prawidelné sskolnj Kněhotiskárny, 1780 (wytisštěno skrze Jana Adama Hagen Faktora). [52], 1444 s.

223. BÍBUS, František. *Vitr a plášť: Cyklus povídek*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1943. 205 s.

224. BIDLO, Jaroslav. *Slované: Kulturní obraz slovanského světa. Díl 1., Dějiny Slovanstva*. Praha: Vesmír, 1927. 291 s.

225. BIDLO, Jaroslav, ŠUSTA, Josef a DOBIÁŠ, Josef. *Všeobecný dějepis pro vyšší třídy škol středních. [I], Dějiny starého věku*. Vyd. pro gymn. a reál. gymn. Praha: Historický klub, 1911. 222 s.

226. BIDLO, Jaroslav, ŠUSTA, Josef a DOBIÁŠ, Josef. *Dějiny středního a nového věku do roku 1648*. Praha: Historický klub, 1912. 304 s.

227. BIDLO, Jaroslav, ŠUSTA, Josef a DOBIÁŠ, Josef. *Všeobecný dějepis pro vyšší třídy škol středních. Díl třetí, Dějiny nového věku od roku 1648*. Praha: Historický klub, 1913. 207 s.

228. BIHLMEYER, Karl. *Das christliche Altertum*.

229. *Bildende Kunst*.

230. *Bílé květy: Povídky pro mládež*. 4. vyd. Přerov: Edice Smíru, 1948. 68 s.

231. BÍLEK, Jakub a BEDNÁŘ, František, ed. *Jan Augusta v letech samoty: 1548-1564*. Praha: Jan Laichter, 1942. 239 s. Sloupové pamětní; sv. 3.

232. BÍLEK, Tomáš Václav. *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*. Praha: Nákladem Musea království českého, 1882. 672 s. Spisů musejních č. 155. Novočeská bibliothéka; č. 25.

233. BÍLEK, Tomáš Václav. *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618. Část druhá*. Praha: Nákladem Musea království českého, 1883. s. 673-1470. Spisů musejních č. 155. Novočeská bibliothéka; č. 25.

234. BÍLEK, Tomáš Václav. *Statky a jmění kollejí jesuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených*. Praha: Frant. Bačkovský, 1893. 472 s.

235. BILLOT, Jean. *Predigten zur Unterweisung christlicher Gemeinen auf alle Sonntage und Hauptfeste des Jahres: Aus dem Inhalte des Evangeliums gezogen, das man in der Messe liest*.

236. BILOVSKÝ, Bohumír Hynek Josef. *Pla QVaDragesIMa Aeterna Veneratione, PatIentI IesV ConseCrata [=1720]. Pars Prima SaCra SaCerDotIs VestIMenta sVnt plae PassIonIs flgVrae [=1721] Compatimur: ut conglorificemur ...* / Authore: Godefrido Bilowski Sacerdote Ecclesiastico, Proto-Notario Apostolico. Oppaviae: typis, Evae Schindlerianae Viduae, Factore Joanne Casparo Breüer, [1721]. [4], 99 [spr. 98], [11] s.

237. BÍLÝ, František, ed. *Lidová čítanka moravská*. Telč: Emil Šolc, [1907]. 526 s.

238. BÍLÝ, František. *Příspěvek k praktické poetice*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 138 s. Sbíрка souvislé četby školní; 27.
239. BÍLÝ, František. *Slovenská čítanka*. Nové vyd. Karlín: E. Šolc, 1927. 520 s.
240. BÍLÝ, Jan Evangelista. *Dějepis Swaté katolické Církwe*. Brno: Dědictví Sw. Cyrilla a Methodia, 1859. 1144 s. Bibliotéka poučná; č. 5. pro r. 1859.
241. BÍLÝ, Jan Evangelista. *Legenda čili Čtení o milých Svatých Božích: Dle nejnovějších pramenů vnově vzdělal....* Praze: Sklad Karla Bellmanna, [1860?]. 1266 s.
242. BIRNBAUMOVÁ, Alžběta. *Chrám svaté Barbory v Kutné Hoře*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1942. [22] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; sv. 51.
243. BIRNBAUMOVÁ, Alžběta. *Kostel svatého Ignáce na Novém Městě*. Praha: Vyšehrad, 1940. 14 s. Poklady národního umění; svazek 1.
244. BIRNBAUMOVÁ, Alžběta. *Město Strakonice*. Praha: Vyšehrad, 1947. 23 s. Poklady národního umění; sv. 78.
245. BITNAR, Vilém, ed. *Čítanka svatojanská. Svazek první, Náboženská osobnost sv. Jana Nepomuckého*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1932. 173 s. Dědictví svatojanské; podíl údů na rok 1932, č. 2.
246. BITNAR, Vilém, ed. *Sborníček svatováclavský: Jubilejní výbor svatováclavských legend a básní pro mládež*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1928-[1929]. 444 s. Raná setba; [sv.] 26, 29.
247. BITNAR, Vilém, ed. *Serafínské novely: Výbor z české poesie františkánské původní i přeložené*. Olomouc: Maticе Cyrilometodějská, 1926. 206 s.
248. BITNAR, Vilém, ed. *Svatý Cyril v české poesii moderní: Výbor*. Olomouc: [Ústř. apoštolát sv. Cyrila a Metoda], 1927. 39 s.
249. *Bitva u Lipan*.
250. BIWALD, Leopold. *Physica generalis*.
251. BLÁHA, Arnošt Inocenc. *Filosofie mravnosti*. Brno: A. Píša, 1922. 282 s. Píšovy vědecké příručky; sv. 3.
252. *Blahoslavená Mlada, první abatyše u svatého Jiří na Hradčanech*. Praha: nákl. vl., [1912]. 111 s.
253. BLAŽÍČEK, Oldřich J., POCHE, Emanuel a ČEŘOVSKÝ, Jan. *Klášter v Břevnově*. 1. vyd. Praha: Václav Poláček, 1944. 135 s. Umělecké památky. Řada II; sv. 3.
254. BLAŽKOVÁ, Jarmila. *Malostranský hřbitov v Košířích*. Praha: Vyšehrad, 1940. [13] s. Poklady národního umění; sv. 18.
255. BLOY, Léon. *Objevitel Globu Krištof Kolumbus a jeho příští blahořečení*. Stará Říše na

Moravě: Jos. Florian, 1911. 326 s. Studium; sv. 34.

256. BLOY, Léon. *Syn Ludvíka XVI*. Stará Říše: Josef Florian, 1904. 205 s. [Studium; sv. 1].

257. BLUM, Georg. *Pane! zůstaň s námi, neb se připozdívá. Djl prwnj*. Praha: nákladem Dědictwj Swatojanského, 1839. 376 s. Dědictwj Swatojanské; čslo VIII.

258. BLUM, Georg. *Pane! zůstaň s námi, neb se připozdívá. Djl druhý*. Praha: Dědictwj Swatojanské, 1840. 393 s. Dědictwj Swatojanské; č. 9.

259. BOČEK, Antonín. *Mähren unter König Rudolph dem Ersten: Ein Beitrag zur Geschichte des fünfjährigen Zwischenreiches in den böhmischen Kronländern nach Otakars Tode 1278-1283 aus bisher unbenützten Quellen*. Prag: Gottlieb Haase Söhne, 1835. 103 s.

260. BOČEK, Bohumil. *Podzemní Velehrad: Výkopávky roku 1938*. Velehrad: Papežská kolej T. J., 1938. 95 s.

261. BOËTHIUS, Anitius Manlius Torquatus Severinus. *O útěše filosofie: Knih patero*. Praha: V. Kotrba, 1929 [i.e. 1930]. 181 s. Vzdělávací knihovna katolická. Nová řada; sv. 8.

262. BOGAR, Jan Benedikt. *Pane, smiluj se nad námi!: Básně*. Olomouc: Eva, 1916. 127 s. Knihovna „Evy“ sv. 1.

263. BOHÁČ, Jan Nepomuk, ed. *Český kancionál svatováclavský* [hudebnina]. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 1 zpěvník (205 stran).

264. BOLEK, František. *Katolické kostely a kaple v Olomouci*. Olomouc: Lidové závody tiskařské a nakladatelské, 1936. 164 s.

265. BOLL, Antonín. *Antonii Boll e Societate Jesu Philosophiae Doctoris, et Professoris Regii, Publici, Ordinarii Dissertatio Philosophica de Corporum Vi Motrice, et Inertiae*. Pragae Veteris: Typis Joannis Caroli Hraba, Regni Boh. D. D. Statuum Typ. [1764?]. 52 s.

266. BONA, Giovanni. *DE SACRIFICIO MISSAE TRACTATUS ASCETICUS: Continens Praxim, Attentè, Devotè, & Reverenter celebrandi ; Opus verè aureum / AUCTORE Eminentissimo Joanne Bona, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinale Bresbytero [!] EX S. ORDINES CISTERCIENSI*. Badae Helvetiorum: Typis [et] Sumpt. Joannis Ludovici Baldinger, 1691. [16], 145, [7] s.

267. BONAVENTURA. *Žalmy k Panně Marii z Mariánského žaltáře od sv. Bonaventury*. Přerov: Edice Smíru, 1941. 15 s.

268. BONAVENTURA. *Život svatého otce Františka, zakladatele řádu bratří menších*. Praha: Kuncíř, 1921. 147 s. Družstva přátel Studia; kniha 3.

269. BOROVÝ, Klement. *Antonín Brus z Mohelnice, arcibiskup pražský: Historicko-kritický životopis...* Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1873. 324 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 11, (za rok 1873).

270. BOROVÝ, Klement. *Dějiny diecése pražské: Na památku 900letého jubilea*. Praha:

Svatojanské dědictví, 1874. 533 s. Podíl údů na rok 1874 / Dědictví Svatojanské; č. 59.

271. BOROVIČ, Klement. *Martin Medek, arcibiskup pražský: Historicko-kritické vypsání náboženských poměrů v Čechách od roku 1581-1590*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1877. 220 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 17, za rok 1877.

272. BOROVIČ, Klement. *Sv. Jan Nepomucký, mučelník a hlavní patron Království českého*. Praha: Dědictví sv. Jana Nep., 1878. 295, 155 s. Podíl Údů Dědictví Svatojanského; rok 1878, číslo 64-65.

273. BOSSUET, Jacques Bénigne. *HISTORIA DOCTRINAE PROTESTANTIUM, IN RELIGIONIS MATERIA: Continuis mutationibus, contradictionibus, innovationibus, variatae, & fluctuantis* / GALLICE EDITA A JACOBO BENIGNO BOSSUET, EPISCOPO MELDENSI, Succinctius Latine reddita, HERBIPOLI, Anno M. DCC. XVIII. Tomulus I. Ob Argumenti gratiam singularem, Dominorum Dom. Utriusque Status (Tit.) cum Antiquissimae, tum Eminentissimae Sodalitati, Sub gloriosissimo Patricinio B. semper Virg. In Coelos assumptae DEI MATRIS MARIAE. Pro Xenio datus Viennae: Typis Gregorii Kurtzböck, Universit. Typogr., 1734. 32 nečíslovaných stran, 508 stran, 12 nečíslovaných stran.

274. BOSSUET, Jacques Bénigne. *Jacobi Benigni Bossuet Episcopi Meldensis, De Successione Religionis Discursus* / Opera et Studio Petri Montmedy Latinitate Donatus, Nunc Denuo In Lucem Emissus. Vetro Pragae: Ex Officina Typographica Collegii Academici, ca 1766 (Per Joannem Georgium Schneider Factorem). [16], 371, [19] s.

275. BOSTON, Frank A. *Ledem k zlatu: Dobrodružný román*. Praha: [s.n.], 1925. 205 s. Iris: knihovna dobrodružných románů; sv. 2.

276. BÖTTGER, Carl, ed. *Heyses Fremdwörterbuch*.

277. BÖTTICHER, Wilhelm. *Prophetische Stimmen aus Rom, oder das Christliche im Tantis und der typisch prophetische Charakter seiner Werke in Beziehung auf Rom's Verhältniss zu Deutschland: Ein Beitrag zur Philosophie der Geschichte und zur liefern Würdigung des römischen Geschichtschreibers: Erster Theil*. Hamburg: F. A. Kerthes, 1840. 392 s.

278. BÖTTICHER, Wilhelm. *Prophetische Stimmen aus Rom, oder das Christliche im Tantis und der typisch prophetische Charakter seiner Werke in Beziehung auf Rom's Verhältniss zu Deutschland: Ein Beitrag zur Philosophie der Geschichte und zur liefern Würdigung des römischen Geschichtschreibers: Zweiter Theil*. Hamburg: F. A. Kerthes, 1840. 402 s.

279. BOUGAUD, Émile. *Církev*. Praha: Kotrba, [1923]. 284 s. Vzdělávací knih. katolická. Nové řady; I.

280. BOUGAUD, Émile. *Ježíš Kristus: Důkaz jeho božství*. 3. vyd. Vimperk: Národní správa J. Steinbrener, 1947. 163 s.

281. BOURGUIGNON D'HERBIGNY, Michel-Joseph. *De Ecclesia*.
282. BOUŠKA, Sigismund Ludvík. *Mirjam-Maria: Výklad litanie Loretanské*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1903. 330 s. Homiletická knihovna; Sv. 7.
283. BOUŠKA, Sigismund Ludvík. *Provençalské koledy*. Praha: G. Francel, 1927. 227 s.
284. BOŽAN, Jan Josef, ed. *Slawiček rágský na stromě žiwota sláwu tworcy swému prospěwugjcy: To gest: Kancyonál a nebo: Knjha pjsebnj. Rozličné nábožné pjsně s mnohým spasytedlným přemýsslowánjm obsahugjcy: Netoliko žákům kostelnjm při službách cýrkewnjuh k pohodlj ale také gednomu každému k potěssenj a prospěchu duchownjmu. S Powolenjm Duchownj Wrchnosti. Wytisštěný w Hradcy Králowé nad Labem: u Wáclawa Tybély, 1719. VIII, 843, [X] s.*
285. BRÁBEK, František. *Procházky po Uhrách*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1874. 85 s. [Cestopisná bibliotéka; díl IV].
286. BRÁF, Albín. *Albín Bráf, život a dílo. Díl první, Paměti*. Praha: Vesmír, 1922. 225 s.
287. BRÁF, Albín. *Albín Bráf, život a dílo. Díl druhý, Výbor statí z nauky národohospodářské*. Praha: Vesmír, 1923. 197 s.
288. BRÁF, Albín. *Albín Bráf, život a dílo. Díl třetí, Výbor statí z hospodářské a sociální politiky*. Praha: Vesmír, 1923. 203 s.
289. BRÁF, Albín. *Albín Bráf, život a dílo. Díl čtvrtý, Rozličné statí*. Praha: Vesmír, 1923. 225 s.
290. BRÁF, Albín. *Albín Bráf, život a dílo. Díl pátý, Výbor statí z politiky a samosprávy*. Praha: Vesmír, 1924. 270 s.
291. BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Studie apologeticko-dogmatická*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 455 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 80.
292. BRAITO, Silvestr Maria. *Kristus jest náš život: Sbíрка 12 promluv od neděle Devítníku do Letnic*. Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935. 114 s. Edice Rozsevač; Kn. VI.
293. BRAITO, Silvestr Maria a DACÍK, Reginald Maria. *Kristus spása světa: Pohled do vnitřního života Kristova*. Praha: Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustava Francla, 1935. 171 s.
294. BRAITO, Silvestr Maria. *Nevezmeš jména Božího nadarmo*. 3. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 30 s.
295. BRAITO, Silvestr Maria. *Podstata křesťanství: Živé synovství Boží*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 111 s. Knihovna Logos; Sv. 8.
296. BRAITO, Silvestr Maria. *Svaté obrázky z Italie*. 1. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, 1948. 41 s.
297. BRAITO, Silvestr Maria. *Základy*. Olomouc: Lidové závody tiskařské a nakladatelské, 1931. 253 s. Rozsevač; Kn. 1.

298. BRANDL, Vincenc. *Kniha pro každého Moravana. 2.*, rozmnož. vyd. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1892. 414 s.
299. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus I.* Brunae: Sumptibus Deputationis March. Moraviae, 1872. 445 s.
300. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus II, Pŕhony Brněnské (1406-1415), pŕhony Olomúcké (1412-1420).* Brunae: Sumptibus Deputationis March. Moraviae, 1873. 659 s.
301. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus III. Pars prior, Pŕhony Brněnské (1417-1447), pŕhony Brněnské (1447-1448).* Brunae: Sumptibus Deputationis March. Moraviae, 1873. 424 s.
302. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus III. Pars altera, Pŕhony Olomucké (1437-1448).* Brunae: Sumptibus Deputat. March. Mor., 1878. s. 426-731.
303. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus IV. Pars prior, Brněnské pŕhony od roku 1459-1466.* Brunae: Sumpt. Deputat. March. Mor., 1881. 261 s.
304. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus IV. Pars altera, Olomúcké pŕhony od roku 1463-1466.* Brunae: Fr. Winiker & Schickardt, 1882. s. 266-560.
305. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus V. Pars prior, Pŕhony Olomúcké 1475-1494.* Brunae: Sumpt. Deputat. March. Mor., 1888. 262 s.
306. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus V. Pars altera, Pŕhony a nálezy Brněnské 1480-1494.* Brunae: Sumpt. Deputat. March. Mor., 1892. s. 268-536.
307. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum, seu, Knihy pŕhonné a nálezové. Tomus VI, Pŕhony Olomúcké od r. 1483-1493.* Brunae: Sumpt. Deput. March. Mor., 1895. 366 s.
308. BRANDL, Vincenc, ed. *Libri citationum et sententiarum. Tomus VII, 1490-1503.* Brunae: Sumptibus Deputationis March. Moraviae, 1911. xlix, 315 s.
309. BRANDL, Vincenc. *Život Josefa Dobrovského.* Brno: Nákladem Matice Moravské, 1883. 296 s.
310. BRANDL, Vincenc. *Život Karla Jaromíra Erbena.* Brno: Nákladem Matice Moravské, 1887. 97 s.

311. BRANDL, Vincenc. *Život Pavla Josefa Šafaříka*. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1887. 141 s.
312. BRANECKÝ, Jozef. *Trenčín: 179-1930*. Turčianský Sv. Martin: Kníhtlačiarsky účastinársky spolok, 1930. 34 s.
313. BRAUN, Josef. *Der christliche Altar in seiner geschichtlichen Entwicklung: Bd 1. Arten. Bestandteile. Altargrab. Weihe. Symbolik*. München: Koch, 1924. 1 sv.
314. BRAUN, Josef. *Der christliche Altar in seiner geschichtlichen Entwicklung: Bd 2. Die Ausstattung des Altares. Antependien. Velen. Leuchterbank. Stufen, Ciborium und Baldachin. Retabel. Reliquien- und Sakramentsaltar. Altarschranken*. München: Koch, 1924. 1 sv.
315. BRAUN, Joseph. *Die Liturgische Gewandung: Im Occident und Orient nach Ursprung und Entwicklung, Verwendung und Symbolik*.
316. BRAUN, Joseph. *Handbuch der Paramentik*. Freiburg i. Br.: Herder, 1912. 292 s.
317. BRAUN, Karl. *Ueber Kosmogonie vom Standpunkt christlicher Wissenschaft: Nebst einer Theorie der Sonne und einigen darauf bezüglichen philosophischen Betrachtungen*. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage. Münster: Druck und Verlag der Aschendorffschen Buchhandlung, 1905. 490 s.
318. BRAUNSVIG (?). [Abbé du Bost.]
319. BREHM, Francis. *Synopsis Additionum et Variationum in Editione Typica Missalis Romani Factarum*.
320. BREITENBACHER, Antonín. *Dějiny arcibiskupské obrazárny v Kroměříži: Archivní studie*. Kroměříž: Leopold Prečan, 1925. 143 s.
321. BREITENBACHER, Antonín. *Dějiny arcibiskupské obrazárny v Kroměříži: Archivní studie*. Kroměříž: Leopold Prečan, 1927. 186 s.
322. BREJCHA, Leander, ed. *Almanach k oslavě sedmistého jubilea třetího řádu sv. Františka*. Praha: Družstvo Přátel Studia u Panny Marie Sněžné, 1921. 134 s.
323. BREJCHA, Leander, ed. *Pamětní spis o katolické charitě (milosrdné lásce) v zemi moravsko-slezské*. Brno: Diecéšní svazy Charity, 1930. 373 s.
324. BRIDEL, Bedřich, ed. *Trýlistek Jarní ke cti a chvále Svaté a Nerozdílné Blahoslavené Trojice, jednoho kořínku, jestenství neb božství, trý listkův, troj osob, to jest: Trojnásobné pobožnosti vyznání, vzývání, modlení, na den Svaté Trojice rozkvetlýavydaný: vytištěný v Staré kolleji blíž mostu 1662*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1943. 101 s. Edice Akord; sv. 30.
325. BRODSKÝ (?). *Druhý muž*.
326. BRONTĚ, Charlotte. *Sírotek lowoodský: (Johanna Eyrova)*. Praha: B. Kočí, 1907. 3 svazky (82; 91; 74 stran). Románová knihovna Národního obzoru; svazek IV.-VI.

327. BRONTĚ, Charlotte. *Sirotek lowoodský: (Johanna Eyrova)*. Praha: B. Kočí, 1907. 3 svazky (82; 91; 74 stran). Románová knihovna Národního obzoru; svazek IV.-VI.
328. BRONTĚ, Charlotte. *Sirotek lowoodský: (Johanna Eyrova)*. Praha: B. Kočí, 1907. 3 svazky (82; 91; 74 stran). Románová knihovna Národního obzoru; svazek IV.-VI.
329. BRTNICKÝ, Ladislav. *Topografie starověkého Říma*. Praha: Nákladem České akademie věd a umění, 1925. 484 s.
330. BRÜCK, Moses. *Pharisäische Volkssitten und Ritualien in ihrer Entstehung und geschichtlichen Entwicklung*.
331. *Brus jazyka českého, který sestavila komise širším sborem Matice české zřízená*. 3. vyd., úplně změn. a rozmnož. Praha: J. Otto, 1894. 431 s.
332. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Dílo lidí: Obrázky ze smíšené osady a ze světa*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1888. 246 s. Hlasy katolického spolku tiskového; Roč. 1888, č. 1 a 2.
333. BŘESKÝ, Dušan. *Hory, lyže, sněh*. 3. vyd. Praha: Jaromír Velát, 1948. 211 s. Olymp; Sv. 3.
334. BUBÁN, Ján. *Najhlbší koreň vlastnenia*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1942. 176 s. Slovenská katolícka akadémia. sv. 5, Spisy sekcie bohoslovednej a filozofickej; č. 4.
335. BUCCERONI, Gennaro. *Institutiones theologiae moralis secundum doctrinam S. Thomae et S. Alphonsi*.
336. BUCHBERGER, Michael, ed. *Lexikon für Theologie und Kirche*.
337. BULÁNEK-DLOUHÁN, František. *Silná dvojka*. 1. vyd. Třebechovice p. O.: Antonín Dědourek, 1944. 106 s. Knihnice Oreb; sv. 19.
338. BULANT, Antonín. *Písně a legendy*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1896. 132 s.
339. BUMÜLLER, Johannes. *Die Weltgeschichte*.
340. BURCKHARDT, Jacob, HEINEMANN, Leopold, BODE, Wilhelm von. *Die Kultur der Renaissance in Italien*.
341. BURIAN, Bohuslav a PLICHTA, Alois. *Kostely a kaple farnosti velkomeziříčské*. Tasov: M. R. Junová, 1947. 37 s.
342. BURY, Guillaume de. *ROMANORUM PONTIFICUM BREVIS NOTITIA, RITUS ECCLESIASTICOS, A singulis institutos, praecipue declarans: ACCEDIT ONOMASTICON VOCUM OBSCURIORUM, Quae in Missali, Breviario, Martyrologio Romano, & hac Notitia continentur* / AUCTORE GUILIELMO BURIO BRUXELLENSI, Ecclesiae Metropolitanae Mechlin. CANONICO ZELLARIENSI. Viennae Austriae: Typis Gregorii Kurtzböck, Universitatis

Typographi, 1735. [20], 673, [23] s.

343. BYLMES (?). [*Briefe...*]

344. BYSTRICKÝ, Metoděj Karel. *Za hlasem srdce*.

C

345. CABALKA, Josef Václav. *Vyšehrad, svědek české minulosti*. Praha: Družstvo Vlast, 1941. 93 s.

346. CALCAGNO, Francesco Saverio. *Ascetica ignaziana*.

347. CALDERÓN DE LA BARCA, Pedro. *První květ Karmélu*. Prostějov: Revue Archa, 1914. 78 s.

348. CALMET, Augustin. *Augustini Calmet ... Commentarium literale in omnes ac singulos tum Veteris cum Novi Testamenti libros*.

349. CAMPE, Joachim Heinrich. *Kolumbus, čili, Vynalezení Ameriky: Knížka zábavná a poučná pro děti i dospělé*. Jindř. Hradec: Al. Jos. Landfras a syn, 1862. 164 s.

350. CAMPE, Joachim Heinrich. *Mladssj Robinzon: Knjžka zwłásstnj sslechetné mládeži české ku poučenj a vyraženj*. W Gindřichowě Hradci: Aloisius Landfras, 1853. 328 s.

351. CARACCIOLA, Rudolf. *Tempo! Tempo!*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1942. 125 s.

352. CARAFFA, Carlo. *Caroli Carafa Episco[pi] Auersani, COMMENTARIA de Germania Sacra: Restaurata et ad annu[m] 1641 continuata. Sub PP. Gregorio XV. et Vrb[ano] VIII. Regnantib[us] Ferdinando II. et III. Imperatorib[us] decesserunt decreta privileg[ia] ex Cancel[laria] Imper[is] eman[e]ntia*. Francofurti: [s.n.], 1641. 593 stran, 19 nečíslovaných stran.

353. CARRACH, Johann Philipp von. *Thesaurus linguarum Latinae ac Germanicae scholastico-literarius: locupletissimus methodo consueta collectus atque digestus, variisque nobis commodis auctus et adornatus / opera et cum praefatione isagogica Ioannis Philippi Carrach, nonnull. S.R.I. princip. et stat. consil. int. et aul. I.U. et philos. D. quibusdam acad. ac societ. scient. et art. liber. tum honoris causa tum intra num. adscripti*. Vindobonae: Prelo et sumptibus Ioann. Thom. nobil. de Trattnern, aul. caes. reg. typographi et bibliopolae, 1777. [28], 1044 s.

354. CARREZ, Ludwig. *Atlas Geographicus Societatis Iesu*.

355. CARUS, Carl Gustav. *Natur und Idee*.

356. CASTELLAMARE, Antonio a. *Eucharistická duše: Úvahy a pokyny*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1942. 449 s.

357. *Catalogus Cleri 1930*.

358. *Catalogus cleri 1934*.

359. *Catalogus cleri 1938*.

360. *Catalogus Olomucensis. 1941.*

361. *Catalogus Olomucensis. 1946.*

362. *Catalogus Petrino-Sarcandrinus, continens ordine alphabetico Nomina, Cognomina, Personatus, Officia, et beneficia Ecclesiastica Universi Status Ecclesiastici Almae Dioecesis Olomucensis, quibus in fine nomina pie in Domino defunctorum addita sunt. Sub Faustissimo Episcopatus Regimine....*

363. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu.*

364. *Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu: Anni MCMXXXVII.*

365. *Catalogus Viceprovinciae Slovakiae Societatis Iesu.*

366. *Catalogus Viceprovinciae Slovakiae Societatis Iesu. 1950.*

367. *CATECHISMUS ROMANUS AD PAROCHOS Ex Decreto Concilii Tridentini editus, Et PII V. Pontificis Maximi Jussu promulgatus: Sincerus [et] integer, luculentisque in hac Editione Quaestionibus, quae rei propositae Materiam oculis subjiciant, distinctus breuibus[ue] Annotationibus elucidatus / opera A.F.L. Accessit Apparatus ad Catechismum, in quo Ratio, Auctores, Auctoritas, Approbatores Et usus declarantur. Cum duplici Indice: uno Capitum [et] Quaestionum Altero Materialium, quo Evangelia per Annum Ad Catechismi hujus Capita referuntur [et] explicantur. Editio novissima.. Coloniae Agrippinae: Apud Franciscum Metternich, Bibliop. Unter gölden Waagen, 1698. [24], 799, [62] s.*

368. *Ce qui se passe en Allemagne.*

369. *Celý Nebe-Kljč, aneb, Wraucné katolické modlitby na ssestnácte djlů rozvržené: w kterýchžto se wynacházegj mimo obyčegné messnj modlitby, také Modlitby, které duchownj při oběti msse swaté u oltáře latinsky čte w česstině wyložené; W Gindřichowu Hradcy: Aloizyus J. Landfras, 1832. 804 s.*

370. CERRONI, Jan Petr a DUDÍK, Beda, ed. *J. P. Cerroni's Handschriften-Sammlung. Erste Abtheilung, Die Landesgeschichte im Allgemeinen. Erste Folge, Der politische Theil derselben.*

371. CIBULKA, Josef a SOKOL, Jan. *Soupis památek historických a uměleckých v republice Československé. A, Země Česká. XLVII, Okres Lanškrounský.* Praha: Archeologická komise při České akademii věd a umění, 1935. 271 s.

372. CICERO, Marcus Tullius. *De oratore.*

373. CINEK, František. *Arcibiskup Dr. Antonín Cyril Stojan: Život a dílo: Pokus o nárys duchovní fysiognomie.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1933. 1179 s.

374. CINEK, František. *Basilika Velehradská v jasu obnovené krásy.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1939. 137 s.

375. CINEK, František. *K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918-1925:*

K ideovému vývoji církve československé: hnutí pravoslavné v Československu: K situaci českobratrského protestantismu: Dodatek. Olomouc: Nákladem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, 1926. 315 s.

376. CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu.* Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s.

377. CÍSAŘOVÁ-KOLÁŘOVÁ, Anna. *Posluchačky v kapli Betlémské.* 1. vyd. Praha: Kalich, 1947. 37 s. Postavy a pokolení; Sv. 4.

378. CLARK, Lewis. *Washington 7986.* Praha: Ladislav Janů, 1937. 189 s. Nová detektivní knihovna. Americká serie; Sv. 3.

379. *CLAUDII FLEURY, PRESBYTERI, PRIORIS ARGENTELIAE & REG. CHRISTIANISS. A CONFESSIONIBUS, INSTITUTIONES JURIS ECCLESIASTICI / LATINAS REDDIDIT, & cum ANIMADVERSIONIBUS JUSTI HENNINGII BOEHMERI J. C. Potent. Borusl. Reg. a Consiliis intimis & in Frid. Prof. Juris Ordinar. ; EDIDIT JOANNES DANIEL GRUBER, J.U.D. & in Ludoviciana Cattorum Jur. Prof. Publ. ord. Designatus. EDITIO TERTIA ; Juxta exemplar LIPSIAE. [Halle]: Apud ERNEST. GOTTL. CRUGIUM, 1743. [20], 782, [26] s.*

380. CLAUDIUS, Wenceslaus. *Nox Mariana Evoluti Saeculi Mariani Diem claudens, Luna sua, suisq[ue] stellis illustrata. Oratio: super Pij's Manibus, Eminentissimorum, Serenissimorum, Celsissimorum, Excellentissimorum, & Illustrimorum, Reverendissimorum, Perillustrum, Admodum Reverendorum & Eximiorum, Praenobilium, Generosorum, Consultissimorum, Clarissimorum, Excellentissimorum, Nobilium, Religiosorum, Doctissimorum, Ornatissimorum DD.DD. Almae Sodalitatis Latinae Majoris, Sub Titulo Beatissimae Virginis Mariae In Coelos Assumptae, In Caesareo Regioq[ue] Collegij Soc. Jesu Gymnasio, Brunae, Erectae, & Confirmatae, Sodalium omnibus Titulis Honor andissimorum, Qui a Confirmata Sodalitate elapsi intra saeculum Diem obierunt / Dicta A P. Wenceslao Claudio S. J. Brunae, in Aede Beatissimae Virginis in Coelos Assumptae Soc. Jesu Anno 1695. Sodalitatis Saeculari, Mense Augusto, Die 27.. Brunae: Typis Francisci Ignatii Sinapii, 1695. [8] l.*

381. CLAUREN, Heinrich. *Krwawý poklad: truchliwá powjodka ze spisů Klaurenových.* Praha: Martin Neureuter, 1836. 202 s.

382. CLEMENCEAU – DRANDEURS (?).

383. *Codex iuris canonici Pii X. pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus Praefatione, fontium annotatione et indice analytico-alphabetico ab e[minentissi]mo Petro Card. Gasparri. auctus.* Romae: Polyglottus Vaticanus, 1918. 1386 s.

384. COEMANS, Augusto. *Breves Notitiae.*

385. COEMANS, Augusto. *Commentarium in regulas Societatis Iesu omnibus nostris*

communes: in Summarium constitutionum, in Regulas communes, in Regulas modestiae.

386. COEMANS, Augusto. *Introductio in studium instituti et annotationes in formulam instituti.*

387. COL, Rudolf. *Biblická stilistika a poesie.* 2., rozš. vyd. Olomouc: Velehrad, 1948. 111 s.

388. COL, Rudolf, ed. *Nový Zákon.* 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1947. 799 s.

389. COL, Rudolf. *Symbolické úkony proroka Oseáše: (Exegetická studie k Os. I a 3).* Přerov: Jednota katolického duchovenstva arc. olomoucké, 1936. 87 s.

390. COLLINS, Edgar. *Smutek inspektora Petra: Detektivní román.* Praha: Administrace Náš rozhlas, 1940. 153 s. Knihovna Stopy; sv. 8.

391. *Commentarius in constitutiones.*

392. *Compendium Instituti Societatis Iesu.*

393. [*Concilium Tridentinum.*]

394. *Concordantiae.*

395. *Concordatiarum SS. Scripturae Manuale: Editio in commodissimum ordinem disposita et cum ipso textu sacro de verbo ad verbum sexies collata.*

396. *Congregationes Manual.*

397. *Conchylium Marianum vetustissimae ac venustissimae Gemae Moraviae. Seu tractatus, ... Reginae Mariae in antiquissima et thaumaturga sua imagine a divo Luca Evangelista depictae, per totum fere Germaniae orbem celeberrimae, Brunae Moravorum in basilica fratrum eremitarum S. M. P. Augustini gratiis et miraculis per quatuor prope saecula clarissimae, et recens solemni cultu hyperdulico aureis coronis coronatae, honorem et gloriam continens atque eundem solemnem coronationis actum ritu et ordine, quo factus est, genuine referens. Quem ritu Vaticano solemnissime peractum coronationis actum glorificavit SS. DD. N. Clemens XII. pont. max. concessis per totum Marianae coronationis octavarium indulgentiis plenariis. Magnificavit ... Carolus VI. rescriptis clementissimis decoravit ... Dominus Hanibal Albani ... Archi-Presbyter S. S. Basilicae ad S. Petrum. ... submissis coronis aureis. Faventissime procuravit et gloriosissime coronavit ... Dominus Wolfgangus .. Cardinalis a Schrattenbach. ... Episcopus Olomucensis,Die decima Mensis Maji in diem gloriosae Ascensionis Domini tunc incidente. Anno Coronatae seV Corona aVrea BrVnae eXornatae ThaVMatVrgae DeIparae. Brunae: Typis Mariae Barbarae Swobodianae, Viduae, 1736. [213] listů.*

398. CONRADI, Josephus. *Tractatus Theologicus De Fide, Spe, Et Charitate. Usui Theologiae Auditorum Accommodatus / A P. Josepho Conradi E Societate Jesu, Doctore Theologo In Universitate Olomucena Theologiae Professore Regio, Publico, Ordinario. Anno Salutis M.DCC.LXIII. Cum Licentia Ordinarii. Olomucii: Typis Josephae Hirnlianæ Viduae, Factore*

Martino Francisco Karletzky, 1763. [2], 446 s.

399. CONRADUS, Josephus. *Commentarius in prophetas et II. libros Machabaeorum succinctis explicationibus sensum literalem et praecipuum mysticum indicans, nec non oppositos ad speciem textus concilians, in usus academicos juxta SS. Patrum, et probatissimorum theologorum sententias / concinnatus a P. Josepho Conradi e Societate Jesu, Theologiae Doctore, et in Universitate Olomucena sacrarum literarum interprete regio, publico, ordinario. Anno salutis MDCCLIX.* Olomucii: Typis haeredum Hirnlianorum, fact. Josepho Antonio Skarnitzl, 1759. 370 s.

400. *Conspectus codicis iuris canonici: Supplementum ad Institutiones iuris ecclesiastici.*

401. *Constitutiones Societatis Iesu et Epitome Instituti.*

402. [*Constitutionum.*]

403. *Consuetudines Societatis Iesu.*

404. *Controversia de S. Joanne Nepomuceno.*

405. COPUS, J. E. *Andros z Efesu: Povídka z prvních dob křesťanských.* Brno: Knihtisk. benedikt., 1913. 212 s. Knih. našeho lidu.

406. CORNOVA, Ignác. *Der große Böhme Bohuslaw von Lobkowitz und zu Hassenstein.* Prag: Calve, 1808. 481 s.

407. CORSINI, Edoardo. *EDUARDI CORSINI CLERICORUM REGULARIUM SCHOLARUM PIARUM, Et in PISANA Academia PHILOSOPHIAE PROFESSORIS INSTITUTIONES PHILOSOPHICAE AD USUM SCHOLARUM PIARUM. TOMUS PRIMUS.* Editio Veneta / anterioribus correctior. VENETIIS: EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA, 1743. xcii, 396 stran, 3 nečíslované obrazové přílohy.

408. CORSINI, Edoardo. *EDUARDI CORSINI CLERICORUM REGULARIUM SCHOLARUM PIARUM, Et in PISANA Academia PHILOSOPHIAE PROFESSORIS INSTITUTIONES PHILOSOPHICAE AD USUM SCHOLARUM PIARUM. TOMUS SECUNDUS.* Editio Veneta / anterioribus correctior. VENETIIS: EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA, 1743. 6 nečíslovaných stran, 582 stran, 3 nečíslované obrazové přílohy.

409. CORSINI, Edoardo. *EDUARDI CORSINI CLERICORUM REGULARIUM SCHOLARUM PIARUM, Et in PISANA Academia PHILOSOPHIAE PROFESSORIS INSTITUTIONES PHILOSOPHICAE AD USUM SCHOLARUM PIARUM. TOMUS TERTIUS.* Editio Veneta / anterioribus correctior. VENETIIS: EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA, 1743. 586 stran, 3 nečíslované obrazové přílohy.

410. CORSINI, Edoardo. *EDUARDI CORSINI CLERICORUM REGULARIUM SCHOLARUM PIARUM, Et in PISANA Academia PHILOSOPHIAE PROFESSORIS INSTITUTIONES PHILOSOPHICAE AD USUM SCHOLARUM PIARUM. TOMUS QUARTUS.*

Editio Veneta / anterioribus correctior. VENETIIS: EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA, 1743. 6 nečíslovaných stran, 450 stran, 2 nečíslované obrazové přílohy.

411. CORSINI, Edoardo. *EDUARDI CORSINI CLERICORUM REGULARIUM SCHOLARUM PIARUM, Et in PISANA Academia PHILOSOPHIAE PROFESSORIS INSTITUTIONES PHILOSOPHICAE AD USUM SCHOLARUM PIARUM. TOMUS QUINTUS*. Editio Veneta / anterioribus correctior. VENETIIS: EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA, 1743. 4 nečíslované strany, 480 stran.

412. COTTIN, Sophie Ristaud. *Výhnanci sibiřští*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1911. 107 s. Zábavy večerní; roč. 32, č. 6, dílo 179.

413. COUFAL, Vladislav Eduard. *Stoprocentní champion: Sportovní román: [Faktomontáž]*. Praha: EMNA, edice mladých národních autorů, 1940. 119 s. EMNA, edice mladých národních autorů; sv. 2.

414. CRANCENS (?). *Brüder Historie*.

415. CRASSET, Jean. *Der In der geistlichen Einöde Sich Befindende Christ. Das ist: Geistliche Ubungen, Oder EXERCITIEN auf Zehen Täg / Anfangs In Französischer Sprach heraus gegeben Durch R. P. JOANNEM CRASSET S.J. Anjetzt In das Teutsche übersetzt Durch R. D. GAUDENTIUM GLAESER Can. Reg. Lat. in Rohr. Regenspurg: Verlegts Johann Gastl, Buchhändler zu Stadt am Hof, nächst Regenspurg, 1743. 702, [8] s.*

416. CRASSET, Jean. *NOVA FORMA MEDITATIONUM AD Christianos mores efformandos accomodata / AUTHORE R.P. JOANNE GRASSET, E SOCIETATE JESU. Almae, ac Venerabili Sodalitati Majori B.V. MARIAE AB ANGELO SALUTATAE, ET SINE MACULA ORIGINALI CONCEPTAE, In Academio Societatis JESU Collegio Graecii erectae, & confirmatae Pro Xenio oblata. Anno M. D. CC. XXXIX. Sodalitatis CXIV.. Graecii: Typis Haeredum Widmanstadii, 1739. 14 nečíslovaných stran, 314 stran, 6 nečíslovaných stran.*

417. CROU, Jean M. *Znaky pravé zbožnosti*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 108 s. Duchovní knihovna; sv. 2.

418. CRUGERIUS, Georgius. *Sacri pulveres*.

419. CVRK, Karel. *Kristova podobensví: [Paraboly]*. Praha: Orient. bibliotéka, 1913. 51 s. Orientální bibliotéka; I.

420. CZERWENKA, Bernhard. *Geschichte der evangelischen Kirche in Böhmen: 1. Band*. Bielefeld: Velhagen & Klassing, 1869. 420 s.

421. CZERWENKA, Bernhard. *Geschichte der evangelischen Kirche in Böhmen: 2. Band*. Bielefeld: Velhagen & Klassing, 1870. 671 s.

422. CZESKA-MAČZYŃSKA, Maria. *Rymšové: Historická povídka pro mládež: Děj ze*

XVII. století, z doby bojů polskotatarských. Přerov: Společenské podniky, 1936. 204 s. Levná knihovna; Roč. 1936. Seš. 34-40.

Č

423. ČALA, Antonín. *Duchovní hudba*. 1. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 227 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 73.

424. ČALA, Antonín. *O povaze svátostných charakterů*. Praha: [nákladem vlastním], 1938. 119 s.

425. ČALA, Antonín. *Základy komunismu: Úvahy*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 76 s. Krystal; Sv. 82.

426. ČAPEK, Tomáš. *Padesát let českého tisku v Americe*. New York: František Brodský, 1911. 273 s.

427. *Časopis katolického duchovenstva*. Praha: Karel Vinařický, 1860-1949.

428. *Časopis Matice moravské*. Brno: Matice moravská, 1869-1950.

429. *Časopis Vincentina: Zábavný povídkář, besedník a zpravodaj věnovaný dílu nezištné lásky k bližnímu*. Praha: Vincentinum, 1922-1948.

430. *Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci*. Olomouc: Vlastenecký spolek muzejní olomoucký, 1886-1950.

431. *Časové úvahy: Periodický měsíčník věnovaný časovým otázkám*. (Edice.)

432. ČECH, František. *Kvetoucí hloží: Drobné povídky a črty*. Brno: Nákladem Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje, 1928. 162 s.

433. ČECH, František. *Z měst i venkova: Obrázky. Díl 1*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1911. 224 s. Knihovna našeho lidu; Roč. 28. Č. 5.

434. ČECH, František. *Z měst i venkova: Obrázky. Díl 2*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1912. 228-426 s. Knihovna našeho lidu; Roč. 29. Čís. 1.

435. ČECH, Josef. *Dějiny města Blanska*. Brno: Jos. Čech, lékárník v Blansku, 1905. 120 s.

436. ČECH, Svatopluk. *Arabesky a humoresky*. Praha: J. Otto, [1913]. 121 s. Světová knihovna; č. 1064-1065.

437. ČECH, Svatopluk. *Básně Svatopluka Čecha*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1874. 192 s. Bibliotéka novějších spisův básnických; sv. 1.

438. ČECH, Svatopluk. *Čerkes a jiné básně*. 3. vyd. Praha: Eduard Valečka, 1886. 89 s. Poetických besed číslo 30. Nová sbírka veršovaných prací od Svatopluka Čecha; 3.

439. ČECH, Svatopluk. *Dagmar*. 10. vyd. Praha: Topičova edice, 1940. 208 s. Sběrka souvislé četby školní; [sv.] 7.

440. ČECH, Svatopluk. *Hanuman*. 9. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 70 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 22.
441. ČECH, Svatopluk. *Jitřní písně*. 6. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 69 s. Přední díla Svatopluka Čecha; sv. 2.
442. ČECH, Svatopluk. *Kratochvilná historie o ptáku Velikánu Velikánoviči*. Praha: F. Topič, 1890. 87 s.
443. ČECH, Svatopluk. *Nová sbírka veršovaných prací*. 4. vyd. Praha: F. Topič, 1896. 243 s.
444. ČECH, Svatopluk. *Petrklíče*. Praha: Ed. Grégr a Ed. Valečka, 1883. 59 s. Poetické besedy; č. 3.
445. ČECH, Svatopluk. *Povídky a humoresky*. Praha: F. Topič, 1909. 306 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 22.
446. ČECH, Svatopluk. *Pravda: (Báchorka veršem); Drobné básně*. Praha: F. Šimáček, 1886. 127 s.
447. ČECH, Svatopluk. *Prósa poučná a příležitostná*. Praha: F. Topič, 1909. 420 s. Spisy; Díl 28.
448. ČECH, Svatopluk. *Slavie*. Praha: Tiskem a nákladem Františka Šimáčka, 1884. 128 s. Kabinetní knihovna; sv. 1.
449. ČECH, Svatopluk. *Václav z Michalovic*. 10. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 145 s. Souvislá školní četba; sv. 29.
450. ČECH, Svatopluk. *Václav Živsa*. 3. vyd. Praha: F. Topič, 1924. 164 s. Sbírka souvislé četby školní; 8.
451. ČECH, Svatopluk. *Ve stínu lípy*. 36. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 99 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 5.
452. ČECH, Svatopluk. *Větší prósa. I.* 3. vyd. Praha: Topič, 1912. 303 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 12.
453. ČECH, Svatopluk. *Větší prósa. 2.* 3. vyd. V Praze: F. Topič, 1912. 313 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 14.
454. ČECH, Svatopluk. *Větší prósa. 3.* 3. vyd. Praha: Topič, 1912. 291, 1 s. Sebr. Spisy; 17.
455. ČECH, Svatopluk. *Vzpomínky z cest a života. I.* 3. vyd. Praha: Topič, 1910. 291 s. Sebr. spisy; 5.
456. ČECH, Svatopluk. *Vzpomínky z cest a života. II.* 3. vyd. Praha: Topič, 1910. 300 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; 7.
457. ČECH, Svatopluk. *Vzpomínky z cest a života. III.* 2. vyd. V Praze: F. Topič, 1915. 220 s. Sebrané spisy Svatopluka Čecha; díl 23.

458. *Čechy. Díl I, Šumava*. Praha: J. Otto, [1883]. 268 s.
459. *Čechy. Díl II, Vltava*. Praha: J. Otto, [1884]. 227 s.
460. *Čechy. Díl III, Praha. Část I, Hrad královský a Hradčany*. Praha: J. Otto, [1886]. 336 s.
461. *Čechy. Díl III, Praha. Část II, Malá Strana, Kamenný most, Staré Město, Josefov, Nové Město, Vyšehrad, Holešovice-Bubny a okolí pražské*. Praha: J. Otto, [1887]. 505 s.
462. *Čechy. Díl IV, Polabí*. Praha: J. Otto, [1888]. 285 s.
463. *Čechy. Díl V, Hory Orlické, Stěny*. Praha: J. Otto, [1889]. 266 s.
464. *Čechy. Díl VI, V jihovýchodních Čechách*. Praha: J. Otto, [1890]. 234 s.
465. *Čechy. Díl VII, Středohoří*. Praha: J. Otto, 1892. 260 s.
466. *Čechy. Díl VIII, Tábořsko*. Praha: J. Otto, 1892. 228 s.
467. *Čechy. Díl IX, Západní Čechy*. Praha: J. Otto, 1897. 523 s.
468. *Čechy. Díl X, Krušné hory a Poohří*. Praha: J. Otto, 1896. 361 s.
469. *Čechy. Díl XI, Rakovnicko, Slansko a Středočeské Meziříčí*. Praha: J. Otto, 1903. 403 s.
470. *Čechy. Díl XII, Severní Čechy*. Praha: J. Otto, [1902]. 480 s.
471. *Čechy. Díl XIII, Východní Čechy*. Praha: J. Otto, 1905. 521 s.
472. *Čechy. Díl XIV, Severní Čechy. Část II*. Praha: J. Otto, 1908. 278 s.
473. ČELAKOVSKÝ, František Ladislav, ed. *Česká čítací kniha: Díl první. Pro první a druhou gymnasiální třídu*. Praha: Sklad knihkupectví Calvova B. Tempský, 1851. 364 s.
474. ČELAKOVSKÝ, František Ladislav, ed. *Česká čítací kniha: Díl druhý. Pro třetí a čtvrtou gymnasiální třídu*. Praha: Sklad knihkupectví Calvova B. Tempský, 1851. 370 s.
475. ČELAKOVSKÝ, František Ladislav, ed. *Česká čítací kniha: Díl třetí. Pro pátou a šestou gymnasiální třídu*. Praha: Sklad knihkupectví Calvova B. Tempský, 1851. 556 s.
476. ČELAKOVSKÝ, František Ladislav. *Františka Ladisl. Čelakovského Čtení o srovnávací mluvnici slovanské na universitě pražské*. Praha: České museum, 1853. 357 s. Novočeská bibliotéka; č. 17. Spisů musejních č. 47.
477. ČELAKOVSKÝ, František Ladislav a NOVÁK, Jan Václav, ed. *Fr. Lad. Čelakovského Mudrosloví národu slovanského v příslovích*. Praha: Alois Hynek, 1893. 783 s.
478. ČEP, Jan. *Modrá a zlatá*. 4. vyd. Praha: Vyšehrad, 1942. 201 s. Spisy / Jan Čep.
479. ČEP, Jan. *Polní tráva: Prózy*. Brno: Svobodné noviny, 1946. 225 s. Knihovna Svobodných novin; roč. IX. sv. 2.
480. ČEP, Jan. *Rozptýlené paprsky: Essaye, proslovy a meditace*. 1. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 137 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 72.
481. ČEP, Jan. *Tvář pod pavučinou*. Praha: Vyšehrad, 1941. 205 s. Knihy Katolického literárního klubu; roč. 6., sv. 1.

482. ČERNÍN-BRÁZDA, Josef. *Života chmury i jasy*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, [1915]. 164 s.
483. ČERNÍNOVÁ Z HARASOVA, Zuzana. *Dopisy české šlechtičny z polovice 17. století*. Praha: Ed. Valečka, 1886. 335 s.
484. ČERNOCKÝ, Karel. *Moderní psychologie*. 2., opr. a dopl. vyd. Přerov: Společenské podniky, 1937. 173 s.
485. ČERNOCKÝ, Karel. *Práce úděl člověka: Psychologie práce*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1947. 92 s.
486. ČERNOCKÝ, Karel. *Správné zaměření životní: Volba povolání: přednášky rozhlasem*. Brno: Občanská tiskárna, 1942. 87 s.
487. ČERNOHORSKÝ, František. *Pobožnost k uctění neyswětégssjch Srdcj Pána Ježjsse a Panny Marie: Odpustky obdařená pro bohabogné křesťany k wyprossenj milosti hřjssnjkům*. Opr., dle mnohých ztwrzených knih rozmnožené vyd., s přidawkem Žiwotopisu sw. Aloisia. W Hraci Králowé: Jan Host. Pospjssil, 1845. 229 s.
488. ČERNOHOUZ, Jan Nep. *Sbírka historických příkladův z dějin slovanských zvláště pak českých: Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným Čechům vůbec. Díl I*. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franci, 1895. 574 s.
489. ČERNOHOUZ, Jan Nep. *Sbírka historických příkladův z dějin slovanských zvláště pak českých: Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným Čechům vůbec. Díl II*. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franci, 1896. 682 s.
490. ČERNOVICKÁ, Blažena. *Obrázky z naší vesnice*. Plzeň: Český Deník, 1919. 131 s.
491. ČERNOVICKÁ, Blažena. *Z rodného kraje: Druhá řada povídek z Poještědí*. Plzeň: Český deník, 1920. 136 s.
492. ČERNÝ, František a VÁŠA, Pavel. *Moravská jména místní: Výklady filologické*. Brno: Matice Moravská, 1907. 292 s.
493. ČERNÝ, František, ed. *Ukazatel jmen k latinským zemským deskám brněnským a olomouckým vydaným P. ryt. Chlumeckým, Jos. Chytilém, Kar. Demuthem a A. ryt. Wolfskronem r. 1856*. Brno: Historická komise při Matici Moravské, 1914. 461 s. *Prameny dějin moravských*; 2.
494. ČERNÝ, Jan Matouš. *Legenda o sv. Kateřině a Rukopisové Kralodvorský a Zelenohorský: Příspěvek k obraně jejich pravosti*. Praha: [s.n.], 1886. 24 s.
495. ČERVINKOVÁ-RIEGROVÁ, Marie. *Bernard Bolzano: Životopisný nástin*. Praha: M. Červinková-Riegrová, 1881. 56 s.
496. *České knihovnictví: Časopis věnovaný potřebám českých knihoven*. Praha: Zdeněk V. Tobolka, 1900-1901.

497. *České osady v Americe: Měsíčník přinášející poučné zprávy z Nového světa*. Hamburk: Josef Pastor, 1885-1891.
498. *Český časopis historický*. Praha: Bursík a Kohout, 1895-1949.
499. *Český jinoch: Časopis pro dospělejší mládež československou*. Praha: Družina sv. Vojtěcha, 1895-1914.
500. *Český lid: sborník věnovaný studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku*. Praha: V. Šimáček, 1892-1950.
501. ČIRIKOV, Jevgenij Nikolajevič. *Uštvané duše: Dvě sociální romanetta*. Praha: Vilímek, [1921]. 248 s.
502. ČONDL, Karel, ed. a VRÁNA, Stanislav, ed. *Václav Příhoda: Život a dílo českého pedagoga*. Praha: Česká grafická Unie, 1939. 299 s.

D

503. DACÍK, Reginald Maria. *Cesta apoštolské svatosti: Třetí řád sv. Dominika*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1940. 244 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 48.
504. DACÍK, Reginald Maria. *Duše světců*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 208 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 57.
505. DACÍK, Reginald Maria. *Mravouka: [Katolická mravouka podle zásad sv. Tomáše Akvinského]*. 2. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 419 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 68.
506. DACÍK, Reginald Maria. *Prameny duchovního života: Přehled theologie asketické a mystické*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1947. 558 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 88.
507. DACÍK, Reginald Maria. *Věrouka pro laiky: Díl I, Bůh a jeho život*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 136 s. Krystal; sv. 28.
508. DACÍK, Reginald Maria. *Věrouka pro laiky: Sv. II, Bůh ve svém díle*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1938. 133 s. Edice Krystal. Knihovna revue Na hlubinu; sv. 33.
509. DACÍK, Reginald Maria. *Věrouka pro laiky: Díl III, Bůh v Ježíši Kristu*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1939. 138 s. Krystal; sv. 42.
510. DACÍK, Reginald Maria. *Věrouka pro laiky: Díl IV, Bůh v duši: Tajemný život milosti*. Olomouc: Knihovna revue Na hlubinu, 1936. 116 s. Krystal; Sv. 22.
511. DACÍK, Reginald Maria. *Věrouka pro laiky: Díl V, Bůh ve svátostech*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1940. 149 s. Krystal; sv. 50.
512. DACÍK, Reginald Maria. *Věrouka pro laiky: Díl VI, Bůh odplatitel*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1941. 122 s. Krystal; sv. 54.

513. DAČICKÝ Z HESLOVA, Mikuláš a REZEK, Antonín, ed. *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*. Praha: Nákladem Matice české, 1878. 367 s. Památky staré literatury české; č. 5, řada 3.
514. DAČICKÝ Z HESLOVA, Mikuláš a REZEK, Antonín, ed. *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*. Praha: Nákladem Matice české, 1880. 354 s. Památky staré literatury české; č. 5, řada 3.
515. DAMBORSKÁ, Marie. *Staří lidé: [Povídky]*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 106 s.
516. *Dante a Češi: K 600letému výročí úmrtí největšího křesťanského pěvce*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1921. 163 s.
517. DAUBENTON, Guillaume a SCHELKLE, Dominikus. *Lebensgeschichte des heiligen Johannes Franciscus Regis aus der Gesellschaft Jesu*.
518. DAUDET (?). [Odpadlý kněz.]
519. DAURIGNAC, J. M. S. *Geschichte der Gesellschaft Jesu*.
520. DAWSON, Christopher. *Pokrok a náboženství: Historická úvaha*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 241 s. Knihovna Orientace; Sv. 3.
521. *De Confessariis nostris*.
522. [De consiliis. 1736.]
523. *De imitatione Christi*.
524. *De religiosa gubernatione*.
525. *De selectione in admis....*
526. DĚDINA, František. *Když si náš tatínek maminku bral...: Paměti Františka Dědiny*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1942. 276 s. 7. svazek knižnice Z domova a světa.
527. DEHARBE, Joseph. *Examen ad usum cleri in gratiam praecipue sacerdotum sacra exercitia obeuntium*.
528. DEIMEL, Theodor. *Kirchengeschichtliche Apologie: Sammlung kirchengeschichtlicher Kritiken, Texte und Quellen auf apologetischer Grundlage*. Freiburg i.B.: Herder, 1910. 395 s.
529. *Dej mi srdce své!*. Přerov: Sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie, 1941. 129 s. Edice Smíru.
530. *Dějiny VKS(b)*. Brno: Krajské vedení KSČ, 1941. 214 s.
531. D'ELVERT, Christian Ritter von. *Geschichte der k. k. mährisch-schlesischen Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde u. s. w. Mähren und Schlesiens*.
532. D'ELVERT, Christian. *Geschichte und Beschreibung der (königlichen Kreis-) und Bergstadt Stadt Iglaue in Mähren*.
533. D'ELVERT, Christian Ritter von. *Zur Cultur- Geschichte Mährens und Oest. Schlesiens*.

534. D'ELVERT, Christian Ritter von. *Zur Geschichte der Juden in Mähren und Oesterr.-Schlesien: mit Rücksicht auf Oesterreich-Ungarn überhaupt und die Nachbarländer.*
535. DEMASI, Jaroslav. *Český galejník: Senzační a dobrodružný román utrpení a lásky dvou českých srdcí. [Díl I. Přerov: Knihkupectví Společenské knihtiskárny, 1935. 343 s. Levná knihovna; roč. 1935, seš. 7-17 [sv. 2].*
536. DEMASI, Jaroslav. *Český galejník: Senzační a dobrodružný román utrpení a lásky dvou českých srdcí. Díl II. Přerov: Knihkupectví Společenské knihtiskárny, 1935. 318 s.*
537. DEML, Jakub. *K narození Panny Marie.* Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1942. 13 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 60.
538. DEML, Jakub. *Mohyla.* Tasov: Pavla Kytlicová, 1926. 207 s.
539. DEML, Jakub. *Oltář v poli.* Tasov: Marie Rosa Junová, 1939. 136 s.
540. DEML, Jakub. *Princezna.* Tasov (na Moravě): J. Deml, 1935. [7] s.
541. DENIS, Antonio. *Commentarii in Exercitia spiritualia S.P.N. Ignatii.*
542. DENKSTEIN, Vladimír. *Katedrální chrám sv. Mikuláše v Českých Budějovicích.* Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1942. [21] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; Sv. 46.
543. DENKSTEIN, Vladimír. *Zvíkov.* 1. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1942. [18] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; sv. 50.
544. *Der große Duden.*
545. *Der Große Herder.*
546. *[Der Heilige Schrift.]*
547. *Der Jesuiten Sacchini, Juvencius und Kropf Erläuterungsschriften zur Studienordnung der Gesellschaft Jesu.*
548. *Der stille Krieg der Freimaurerei gegen Thron und Altar.*
549. DESNOYERS, Louis. *Nehody Honzy Klopýtko.* Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1932. 122 s.
550. *Dešť růží: Časopis věnovaný úctě sv. Terezie Ježíškovy a bl. Anežky České.* Praha: Školské sestry O. S. F., 1929-1941.
551. DETZEL, Heinrich. *Christliche Ikonographie.*
552. *Deutsch-böhmisches Wörterbuch.*
553. *Deutsches Adels-Stammenbuch.*
554. DE-VOLLAN, Grigorij. *Žaponsko, země i lid.* Praha: E. Beaufort, 1904. 444 s.
555. DEVOTY, Josef František Karel, ed. *Beschreibung der uralten, künstlich gebauten und sehr berühmten heiligen Barbara-Kirche in der königlichen freyen Bergstadt Kuttentberg.* Prag: Gedruckt in der Scholl'schen Buchdruckerey, unter der Leitung des Johann H. Pospischil, 1828. 32

s.

556. DEŽELIĆ, Velimir. *Za příválů a bouří: Historický román z charvatského šedověku*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1907. 537 s.

557. *Diarium*.

558. *Diccionario castellano de bolsillo*.

559. DICKENS, Charles. *Oliver Twist. Část 1*. Praha: L. Kuncíř, 1930. 408 s. Kozoroh; Sv. 14.

560. DICKENS, Charles. *Oliver Twist. Část 2*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 396 s. Kozoroh; Sv. 15.

561. *Dictionnaire français-allemand*.

562. DIDON, Henri. *P. Didona, kněze z řádu kazatelského sv. Dominika, Ježíš Kristus*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1892. 490 s.

563. DIDON, Henri. *P. Didona, kněze z řádu kazatelského sv. Dominika, Ježíš Kristus*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1893. 372 s.

564. *Die Blümlein des heiligen Franziskus von Assisi*.

565. [Die Hoch- Löbliche Brüderschaft in Iglau.]

566. *Die italienische Sprache, nach einer ganz neuen ... Methode*.

567. *Die Katholischen Missionen*.

568. *Die Papstwahl*.

569. DILLIS, Johann Georg von. *Verzeichniss der Gemälde in der königlich bayerischen Gallerie zu Schleissheim München*.

570. DLABAČ, Bohumír Jan. *Abhandlung von den Schicksalen der Künste in Böhmen: (Aus dem dritten Bande der Neueren Abhandlungen der K. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften) / Von Gottfried Joh. Dlabacž, des Prämonstratenserordens zu Prag in Strahow regulierten Chorherren, der königl. böhm. zu Prag, und er Oberlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften Mitglied*. Prag: [nakladatel není známý], 1797. 35 s.

571. DLOUHÁ, Běla. *Blahoslavená Anežka Česká, dcera českého krále Přemysla Prvního...* Olomouc: edice Krystal, 1929. 92 s. Krystal; Sv. 4.

572. DLOUHÁ, Běla. *Ctihodná Mlada Přemyslovna, zakladatelka prvního kláštera v Čechách, abatyše monastýru benediktinek u sv. Jiří na hradě pražském, první poutnice česká do Říma a spolužadatelka o první biskupství*. Praha: Mariánská družina dam, 1934. 135 s.

573. DLOUHÁ, Běla. *Pan biskup doma: Vzpomínky na biskupa Dr Antonína Podlahu*. 1. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba v nár. správě, 1948. 56 s.

574. DLOUHÁ, Běla. *Vůdkyně: Život a dílo Augusty Rozsypalové, [předsedkyně Svazu čsl.*

katolických žen a dívek]. Praha: Mariánská družina dam u sv. Kajetána, 1938. 190 s.

575. DLOUHÝ-POKORNÝ, Emil, ed. *Zákaz Rozvoje: Katolické listy [versus] prof. dr. Masaryk*. Olomouc: [nákl.vl.], 1902. 90 s.

576. *Do památníku Dru Aloisu Kolískovi*. Praha: [nákl. vl.], 1930. 163 s.

577. DOBROVOLSKÝ, Jaroslav. *Hodonín v perokresbách J. Dobrovolského*. Hodonín: Frant. Landgraf, 1939. 8 s.

578. DOBROVSKÝ, Josef. *Kritische Versuche, die ältere böhmische Geschichte von spätern Erdichtungen zu reinigen. I., Bořivoj's Taufe: zugleich eine Probe, wie man alte Legenden für die Geschichte benutzen soll*. Prag: [nakladatel není známý], 1803. 111 s.

579. DOBROVSKÝ, Josef. *Kritische Versuche die ältere böhmische Geschichte von spätern Erdichtungen zu reinigen. II., Ludmila und Drahomir: Fortgesetzte Probe, wie man alte Legenden für die Geschichte benützen soll*. Prag: [nakladatel není známý], 1807. 87 s.

580. DOBROVSKÝ, Josef. *Kritische Versuche die ältere böhmische Geschichte von spätern Erdichtungen zu reinigen. III, Wenzel und Boleslaw: Die älteste Legende vom Wenzel, als Probe, wie man ab Legenden für die Geschichte benützen foll*. Prag: Gottlieb Haase, 1819. 119 s.

581. DOBROVSKÝ, Josef. *Literarische Nachrichten: von einer auf Veranlassung der böhm. Gesellschaft: im Jahre 1792 unternommenen: Reise nach Schweden und Russland*. Prag: J. G. Calve, 1796. 272 s.

582. DOBROVSKÝ, Josef. *Litterarische Nachrichten von einer auf Veranlassung der böhm. Gesellschaft der Wissenschaften im Jahre 1792 unternommenen Reise nach Schweden und Rußland: Nebst einer Vergleichung der Russischen und Böhmischen Sprache nach dem Petersbruger Vergleichungs-Wörterbuche aller Sprachen*.

583. DOLANSKÝ, Josef, ed. a VAŠEK, Bedřich, ed. *Co uděláme pro zachování a upevnění rodiny?: Zpráva o III. kursu moravského kněžstva o katolické akci na Sv. Hostýně 23.-26. srpna 1937*. Olomouc: Diecéšní rada Katolické akce, 1937. 91 s.

584. DOLCE, Johann Christian. *Nawedenj k wyhotowenj pjsemnostj we wsselikých potřebách obecného žiwota: pro sskoly, zwłásstě pak pro sskoly městské*. Hradec Králové: Jan Frantissek Pospjssil, 1823. 238 s.

585. DOLENSKÝ, Antonín, ed. et al. *Nová legenda zlatá: Obrazová antologie z legendární tvorby prostonárodní a umělé, domácí i cizí. Díl I., Legendy staročeské: Passionál*. Praha: V. Kotrba, 1927. 360 s.

586. DOLENSKÝ, Antonín, ed. et al. *Nová legenda zlatá: Obrazová antologie z legendární tvorby prostonárodní a umělé, domácí i cizí. Díl II., Ostatní legendy staročeské kromě Passionálu, duchovní romány, skladby eschatologické, duchovní eposy*. Praha: V. Kotrba, 1928. 246 s.

587. DOLENSKÝ, Jan a PÁTA, František, ed. *Praha ve své slávě a utrpení*. 3., dopl. vyd. Praha: Josef Hokr, [1935?]. 469 s. Knihovna Naše vlast; sv. II.
588. DOLEŽAL, Josef. *Český kněz*. Praha: [Jos. R. Vilímek], 1931. 131 s. Knihy života; 12.
589. DOLEŽEL, Josef. *Němčina všem: Praktický kurs němčiny v 30 hovorech s výkladem, úkoly a slovníčky pro začátečníky*. 36., přeprac. vyd. Praha: Orbis, 1944. 193 s.
590. DOLEŽAL, Josef. *Politická cesta českého katolicismu 1918-1928*. Praha: Ústředí křesťansko-sociálních dělnických organizací v Čechách, 1928. 73 s. Knihy života; 1.
591. DÖLLINGER, Johann Joseph Ignaz Ritter von. *Die Papstfabeln des Mittelalters*.
592. DÖLLINGER, Johann Joseph Ignaz Ritter von. *Die Reformation*.
593. DÖLLINGER, Johann Joseph Ignaz Ritter von. *Geschichte der christlichen Kirche*.
594. DÖLLINGER, Johann Joseph Ignaz Ritter von. *Heidentum und Judentum*.
595. D. O. M. A. *Quod Bonum, Felix, Faustum, Fortunatumq[ue]; sit Reipublicae Christianae, Ecclesiae Catholicae, Inclyto Bohemiae Regno, Caesareae, Regiaq[ue]; Univers: Carolo-Ferdin: Pragensi [et] Facultati Philosophicae, Ad Majorem Dei Gloriam, Deiparae Virginis, sine labe Conceptae honorem, Anno M. DCC. IX. die Julii 11. ab hora nona matutina, in Magna Aula Carolo-Ferdinandae Universitatis actus publicus celebratus est, In quo, approbante Amplissimo Inclytae Facultatis philosophicae Collegio LI. Illustrissimi, Reverendissimi, Perillustres, Reverendi, praenobiles, Nobiles, Ingenui, ac Doctissimi DD. AA. LL. [et] Philosophiae Magistri, ritu solenni, more institutoque Academico Suprema Philosophiae Laurea condecorati sunt. Sub Cancellariatu ... Joannis Josephi e Comitibus de Breüner Dei Apostolicae Sedis Gratia Archi-Episcopi Pragensis, S. R. I. Principis. legati nati, Inclyti Bohemiae Regni Primatis, nec non Univers: Carolo-Ferdin : Pragens: Amplissimi, Perpetuique Cancellarii. Licentiam conferense Praenobili, ... Viro D. Wenceslao Joanne de Kriegelstein, J. U. Doctore, in Alma Caesarea Regiaq[ue]; Univer. Carolo-Ferdinandea Pragensi Codicis Professore Regio, Publico, ac Ordinario, Venerabilis Archi-Episcopalis Consistorii Pragensis Assessore, in Inclyto Bohemiae Regno Regii Fiscii Adjuncto Advocato Jurato, nec non Almae Caesariae Regiaeque Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis p.t. Rectore Magnifico, promotore ... patre P. Joanne Absolon, e Soc. Jesu, AA. LL. [et] Philosophiae Doctore, ejusdemque in eadem Univers: Professore Regio publico, ac Ordinario, nec non inclytae Facultatis Philosophiae Seniore. [grafika]. Praegae: Typis Univers. Carolo-Ferdinand. in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem, 1709. 1 f.*
596. *Dominikáni, co jsou a co chtějí*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1941. 95 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 53.
597. *Domus Pietatis et literarum lapide fundamentalis, ac septem columnis illustris, quibus innixa jam Saeculum stetit. Sive Seminarium S. Wenceslai Juventutis studiosae, sub cura Societatis*

Jesu Pragae, Apia Fundatorum Liberalite, Tum a Christiana Fortitudine, Zelo Fidei, Morum Probitate, Sanguinis Nobilitate, Literaria Eruditione, Nominis Fama, Praesidium Vigilantia, Celebratum; Dum sub selicissimis Auspicijs Augustissimi Romanorum Imperatoris Leopoldi Annum M. DC. LXXX. ageret A prima sui fundatione Saecularem. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Societatis Jesu ad Sanctum Clementem, 1680. [60] l.

598. Dorost: *Věstník české mládeže pro vzdělání, zábavu a poučení.* Praha: Duchovní služba katolické mládeže, 1918-1948.

599. DOSTÁL, Alois. *Jan Ježek, profesor, kněz církevní, školní a konsistorní rada, spisovatel, zakladatel nadací, český Kneip: Nástin životopisný.* Praha: Duchovní česká Akademie prof. Jana Ježka, 1933. 55 s.

600. DOSTÁL, Alois. *Na cestě k lepšímu: Povídka.* Praha: Dědictví sv. Jana Nep., 1909. 92 s. Knihy Dědictví Jana Nep.; 106.

601. DOSTÁL, Alois. *Vzkazy Velehradské.* Velehrad: Melichárek, 1902. 132 s.

602. DOSTÁL, Hynek. *Zájezd do Polska a na Volyň: Několik pováleč. črt z polsko-čes. krajů.* Praha: V. Kotrba, 1925. 50 s.

603. DOSTÁL-LUTINOV, Karel. *Sedmikrásy: 1892-1895.* Holešov: K. Dostál Lutinov, 1895. 141 s. Básnické obzory katolické; č. 2.

604. DOSTOJEVSKIJ, Fedor Michajlovič. *Kritické články.* Praha: Kvasnička a Hampl, 1927. 207 s. Sebrané spisy F. M. Dostojevského; XXIV.

605. DOUBRAVA, František. *Paměti.*

606. DOYLE, William. *Mám býti knězem?.* Praha: Nákladem Spolku Halěř sv. Vojtěcha, 1923. 39 s.

607. DRÁBEK, Jan. *Dějiny městečka Fryštáku a far, které dříve do Fryštáku náležely: Slušovic, Štípy, Kašavy, Všeminy, Hvozdné, Lukova a Trnavy.* Kroměříž: Jindřich Slovák, 1915. 142 s.

608. DRADONOVÁ (?). *[Tajemství.]*

609. DRAGO, Harry Sinclair. *Voda pouště.* Praha: Ladislav Janů, 1934. 279 s. Knihovna velikých dobrodružství; Sv. 7.

610. DRÁPAL, Jan. *Paměti farnosti holické.*

611. DRESER, Josef. *Bolestná Žalost a Žalostná Bolest Nad Smrtí Dobrotivýho Otce: Kázání při exequiích za kard. Wolfganga ze Schrattenbachu 27. srpna 1738 v Kroměříži.* Valašské Meziříčí: [s.n.], 1944. 41 s.

612. DUBRAVIUS, Jan. *Jo. Dubravii, Olomuzensis Episcopi, Historia Bohemica / a CL. V. Thoma Jordano, Medico, Genealogiarum, Episcoporum, Regum, Ducum Catalogis ornata, &*

necessariis Annotationibus illustrata. Cui in fine adjecta Aeneae Sylvii, Cardinalis, De Bohemorum Origine Ac Gestis Historia. Francofurti: Impensis Johannis Georgii Steck, Bibliopolae Wratislaviensis, Imprimebat Johannes Philippus Andreae, 1687. 879, [63] s.

613. DUDÁŠ, Cyril. *Problém rovnosti*. Košice: Verbum, 1946. 475 s.

614. DUDÍK, Beda. *Bibliothek und Archiv im fürsterzbischöflichen Schlosse zu Kremsier*. Wien: Wilhelm Braumüller, 1870. 134 s.

615. DUDÍK, Beda. *Preussen in Mähren im Jahre 1742*.

616. DUDÍK, Beda Franz. *Über Nekrologe d. Olmützer Domkirche*. Wien: C. Gerold, 1884. 103 s.

617. DUHR, Bernhard. *Jesuiten-Fabeln*.

618. DUHR, Bernhard. *P. Bernarda Duhra T. J. Bajky o jesuitech*. Praze: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1902. 1192 s. Vzdělavací knihovna katolická; sv. 20.

619. *Duchownj Spráwce pro ty kteřj o swé spasenj pilně se staragj: Z Gazyku německého w morawský wvedený*. W Brně: wytisštěno v Jozeffa Frantisska Neumanna, 1783. [8], 382 s.

620. DURDÍK, Josef. *Psychologie pro školu*. 4. vyd. Praha: Nákladem Karla Bellmanna, 1893. 205 s.

621. DURYCH, Jaroslav. *Cesta svatého Vojtěcha*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 97 s.

622. DURYCH, Jaroslav. *Svatý Václav: Kvas na Boleslavi: Hra o třech děj.*. Praha: Kuncíř, 1925. 96 s.

623. *Duševní zábava: Sbírka powídek mravních k vzdělání lidu křesťanského. Pro rok 1859. Číslo XXXXIV*. Praha: Dědictví Swatojanské, 1859. 636 s.

624. DVORSKÝ, František. *O starožitném panském rodě Benešoviců. Část I, O Benešovicích – vyjímaje rod pánů z Kravař*. Brno: Musejní spolek, 1907. 132 s.

625. DVORSKÝ, František. *O starožitném panském rodě Benešoviců. Část II, O rodě pánů z Kravař*. Brno: Musej. spolek, 1910. 212 s.

626. DVORSKÝ, František Ivan. *Albrecht z Valdštejna až na konec roku 1621: Nové listy do knihy třistaleté paměti*. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1892. 217 s. Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze; roč. 1, třída 1, č. 3.

627. DVORSKÝ, František Ivan, ed. *Paměti o školách českých: Listář školství českého v Čechách a na Moravě od l. 1598 do 1616 s doklady starší i pozdější doby*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1886. 604 s. Urbánkova bibliotéka paedagogická; sv. 117.

628. DVORSKÝ, František Ivan, ed. *Staré písemné památky žen a dcer českých*. Praha: F. Dvorský, 1869. 398 s.

629. DVOŘÁK, Rudolf, ed. *Jednání sněmů moravských v letech 1792-1835*. Brno: Matice Moravská, 1904. 247 s. Příl. Časop. Matice Moravské.

630. DVOŘÁK, Rudolf. *Jednání sněmů moravských v letech 1835-1848*. Brno: Matice Moravská, 1906. 335 s.

E

631. EHRENBARGER, Josef. *Čermákova rodina: Obraz z národního života v trojím oddělení*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny, 1875. 406 s. Josefa Ehrenbergera Sebrané spisy zábavné v trojím oddělení; Odd. 2., Obrázky a obrazy ze života.

632. EHRLE, Franz. *Scholastika a její úkoly v naší době: Zásadní poznámky k její charakteristice*. Praha: A. Jemelka, 1937. 81 s.

633. EICHLER, Karel. *P. Pavel Křížkovský: Životopisný nástin*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1904. 112 s.

634. EIPELDAUER, Herta a EIPELDAUER, Herbert. *1000 Gartenfragen*.

635. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Pořadem roku občanského: Svazek první*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1892. 545 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 79.

636. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Pořadem roku občanského: Svazek druhý*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1894. 743 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 81.

637. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Pořadem roku občanského: Svazek třetí*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1896. 879 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 83.

638. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Pořadem roku občanského: Svazek čtvrtý*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1899. 882 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 86.

639. EKERT, František. *Posvátná místa král. hl. města Prahy: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v hlavním městě království Českého: Svazek I. Posvátná místa na Hradčanech, Malé straně a Starém městě*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1883. 479 s. Údy dědictví svatojanského; 1883, č. 70. Dědictví Swatého Jana Nepomuckého.

640. EKERT, František. *Posvátná místa král. hl. města Prahy: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v hlavním městě království Českého: Svazek II. Posvátná místa na Novém městě, na Vyšehradě a na Pražských*

předměstích. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1884. 539 s. Údy dědictví svatojanského; 1884; č. 71. Dědictví Swatého Jana Nepomuckého.

641. *Elenchus eorum quae a provincialibus praestanda sunt*.

642. EMLER, Josef, ed. *Pozůstatky desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých = Reliquiae tabularum terrae Regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum: Díl I*. Praha: Nákladem Jindřicha Jaroslava Clama Martinice, 1870. 606 s.

643. EMLER, Josef, ed. *Pozůstatky desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých = Reliquiae tabularum terrae Regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum: Díl II*. Praha: Nákladem Jindřicha Jaroslava Clama Martinice, 1872. 530 s.

644. EMLER, Josef, ed. *Pozůstatky desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých = Reliquiae tabularum terrae Regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum: Rejstřík k I. a II dílu*. Praha: Nákladem Jindřicha Jaroslava Clama Martinice, 1899. 93 s.

645. EMMERICH, Anna Katharina. *Hořké umučení Pána našeho Ježíše Krista podle vidění zbožné řeholnice Anny Kateřiny Emmerichové*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1948. 358 s. Duchovní knihovna; Sv. III.

646. [Encyklika.]

647. ENGELS, Friedrich. *Podíl práce na polidštění opice*. Praha: Svoboda, 1946. 20 s. Malá knihovna marxismu a leninismu; Sv. 12.

648. ENGLIŠ, Karel. *Teleologie jako forma vědeckého poznání*. Praha: F. Topič, 1930. 162 s.

649. *Epistolae Generalium Societatis Iesu*.

650. *Epistolae Praepositiones Generalis Societatis Iesu*.

651. *Epistolae Selectae Praepositorum Generalium ad Superiores Societatis*.

652. *Epistolae Selectae Superiores Societatis Iesu*.

653. *Epitome Iuris Canonici*.

654. *EPITOME SELECTARUM HISTORIARUM, FABULARUM, POETICARUM, INSULARUM, REGIONUM, Urbium, fluviorum, montiumque celebriorum: Ex variis probatis Auctoribus collecta. Omnibus iis nunc de industria praetermissis [et] rejectis, Quae Castas Adolescentium aures laedere posse videbantur. Editioni huic accuratiori accessit Quantitas Syllabarum*. Francofurti: Sumptibus Joh. Martini Schönwetteri, 1699. 144 s.

655. ERASMUS ROTTERDAMSKÝ, Desiderius. *Colloquia familiaria*.

656. ERBER, Bernardinus. *Notitiae illustris regni Bohemiae. Volumen primum / collectum a Bernardino Erber, S. J. sacerdote, Francisci Rom. Imp. Aug. honoribus dicatum a Joan. Nep. Bertholdo comite de Schaffgotsche, dum idem sub augustissimis auspiciis in regio Theresiano S. J. nobilium collegio tentamen publicum ex disciplinis philosophicis, historicis et mathematicis*

subibat. Vindobonae: typis Josephi Kurtzböck, universitatis typographi, 1760. [16], 146 s.

657. ERBEN, Karel Jaromír. *Autentický ukazatel ulic a náměstí i čísel domovních král. hl. města Prahy dle nového, starého i nejstaršího číslování*. Praha: Hynek Fuchs, [1869]. 206 s.

658. ERBEN, Karel Jaromír a TESAŘOVÁ, Ludmila, ed. *Báje a pověsti národní*. Praha: Nakladatelství Miloslava Nebeského, 1926. 133 s.

659. ERBEN, Karel Jaromír. *Národní pohádky a pověsti*. 3. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 136 s.

660. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): V. 1.1 (600-1234)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

661. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 1.2 (1234-1253)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

662. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 2.1 (1253-1296)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

663. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 2.2 (1296-1310)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

664. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 3.1 (1311-1346)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

665. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 3.2 (1326-1333)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

666. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 4.1 (1333-1346)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

667. ERBEN, Karel Jaromír, ed. a EMLER, Josephus, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (600-1346): v. 4.2 (1343-1346)*. Nachdruck der Ausgabe Prag 1855-1892. Hildesheim: Olms, 2007. 4 sv. v 8 knihách. Bewahrte Kultur. ISBN 978-3-487-12177-2.

668. ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Život svaté Kateřiny: Legenda*. Praha: Rohlíček a Sievers, 1860. 221 s.

669. ESCHENBURG, Johann Joachim. *Beispielsammlung zur Theorie und Literatur der schönen Wissenschaften*.

670. ESTANG, Luc. *Cesta k svobodě: Essay*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 204 s.

671. ETTEL, Jozef, ed. *Kniha srbsko-chorvatsko-české konversace se stručným přehledem srbské mluvnice a vzory obchodní korespondence*. Praha: J. R. Vilímek, [1913]. 264 s.

672. EUCKEN, Rudolf Christoph. *Die Lebensanschauungen der großen Denker: Eine Entwicklungsgeschichte des Lebensprobleme der Menschheit von Plato bis zur Gegenwart*.

673. EUSEBIOS Z CAESAREJE. *Historia Cýrkewnĵ Eusebia přigmĵm Pamffila Biskupa Cesarienského w Palestýně, na Knihy Desatery rozdělená; Téhož Eusebia Pamffila, o žiwotu Neyswětěgssĵho Cýsaře Konstantýna Welikého, Knihy čtwery / Nynĵ w nowě z řeči Latinské w Českau s pilnostĵ přeložená Od Jana Kocýna z Kocynétu, Přednjho Pjsaře Radnjho w Menssjm Městě Pražském*. [Praha]: A wytisstěná pracý a nákladem M. Danyele Adama z Weleslawĵna, w Starém Městě Pražském, 1594. [12], 394, [13] s.

674. EVERS, Georg Philipp Wilhelm Gotthilf. *Martin Luther: Lebens- und Charakterbild von ihm selbst gezeichnet in seinen eigenen Schriften und Correspondenzen*. Mainz: Franz Kirchheim, 1883-1891.

F

675. FABER, Frederick William. *Betlem*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 285 s. Vinice Páně; 3.

676. FABER, Frederick William. *Betlem*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 322 s. Vinice Páně; 5.

677. FABER, Frederick William a VAŠEK, Bedřich, ed. *Vyšší život: Myšlenky ze spisů F. W. Fabera*. 1. vyd. Brno: Brněnské tiskárny, 1948. 318 s. Duchovní knihovna; sv. 4.

678. FABER, Mathias. *Conciones Funebres Et Nuptiales: Qvae Nvnc Primvm Prodevnt / R. P. Matthiae Fabri E Societate Jesu. Coloniae Agrippinae: Apud Ioannem Kinckhivm sub Monocerotae Veteri, 1655*. [2], 92 [i.e. 93], [1], 63, [1] s.

679. FABER, Mathias. *Concionum Opus Tripartitum / Auctore Matthia Fabro SS. Theol. Lic. Parocho Neoforensi ... Nunc Societatis Jesu Presbytero. Pluribus in singula evangelia argumentis instructum. De festis Sanctorum totius anni. Pars prima. Editio quarta. Correctior [et] Auctor, cum Indice quadruplici Concionum, rerum memorabilium, Materiarum, Controversiarum, [et] Caeremoniarum. Coloniae Agrippinae: Apud Joannem Antonium Kinchium, 1659*. [12], 807, [21] s.

680. FABRITIUS, Leopold. *Mrawná navčenĵ na wssecky weyročnj neděle a na den poswěcenĵ Chrámu Páně. Kniha prwnĵ, Léta Páně 1761ho / wydaná od Kněze Leopolda Fabritius z Towaryšstwa Gežĵssowá, v Swatého Salvátora blĵž Mostu w Praze nedělnĵho kazatele. W Praze: V Žoffye Kyrchnerowé, Královske dworske ympresorky, 1761 (skrz Frantisska Karla Ungera Faktora)*. [6], 282, [12] s.

681. FABRITIUS, Leopold. *Mrawná navčenĵ na wssecky weyročnj neděle a na den*

posvěcenj Chrámu Páně. Kniha prwnj, Léta Páně 1763ho / wydaná od Kněze Leopolda Fabritius z Towaryšstwa Gežjsowá, v Swatého Salvátora blíž Mostu w Praze nedělnjho kazatele. W Praze: V Jana Joseffa Klausera, královského dworského ympresora, 1763. [6], 299, [12] s.

682. FABRITIUS, Leopold. *Mrawná navčenj na wssecky weyročnj neděle a na den posvěcenj Chrámu Páně. Knjha druhá, Léta Páně 1763ho* / S dowolenjm wrchnosti. W Praze: V Jana Joseffa Klausera, královského dworského ympresora, 1763. [6], 282, [16] s.

683. FASSEAU, Arsenius Theodorus. *Collectio Synodorum et Statutorum Almae Dioecesis Olomucenae In IV. Partes distributa. I. Pars De Synodis perantiquis hujus Provinciae tractans. II. Synodos Pragenses, ab ejusdem Archi-Dioecesis erectione complectens. III. Capitularia Ecclesiae Regio-Collegiatae Petromontanae (vulgo Petersberg) in Bruna referens. IV. Capitularia diversa, Concilium Aschaffenburgense, Saeculi XIII. Epistolas Consilii Constantiensis cum Reversalibus, Sermones Plures in eodem Consilio Habitos, Opera Magistrorum Stanislai de Znoyma, Stephani Palecz SS. Theologiae Doctorum Contra Hussitas, Aliaque Diversa Opusculorum Fragmenta Continens. Omnia ex manuscriptis coëtaneis lucide collecta* / Opera ac studio Arsenii Theodori Fasseau Canonici Presbyteri Sacri ac Exempti Ordinis Praemonstratensis. Rezii: Typis Christophori Josephi Hueth, Universitatis Viennensis Typographi, 1766. [28], 171 s.

684. FAULHABER, Michael von. *Rufende Stimmen in der Wüste der Gegenwart.*

685. FAVRE, Pierre a BOUIX, Marcel, ed. *Memoriale beati Petri Fabri.*

686. FEDER, Alfred Leonhard. *Lehrbuch der historischen Methodik.*

687. FELIX, Emil. *Literární Plzeň v obryse: [Díl I], Od nejstarších dob až do konce XVIII. století.* Plzeň: Společnost pro národopis a ochranu památek za součinnosti Spolku přátel vědy a literatury české, 1930. 94 s.

688. FELIX, Emil. *Literární Plzeň v obryse: Díl II, Od národního obrození k státní samostatnosti. Část I.* Plzeň: Společnost pro národopis a ochranu památek za součinnosti Spolku přátel vědy a literatury české, 1933. 135 s.

689. FELIZNA, Jan. *Epištoly nedělní a sváteční celého roku.* Praha: Dědictví svatojánské, 1898. 543 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojánského“; R. 1898, č. 85.

690. FERUS, Johann. *Postilla aneb kázanj ewangelitské prawdy, a prawého obecného aposstolskeho včenj, na Ewangelia a Epištoly nedělnj, která se podlé pořádku obecné cýrkwe křestianské, od adwentu až do Welikénocy, čtau, / skrze ctihodného kněze Jana Féra, kazatele kostela Mohutského, kázaná, a ny nij z ržečí latinské a německé na českau přeložená, a zauplna w počet desátnij wvedena, rozmnožena a opravena.* Wsseckno pobožnym, vpříjmnym, a bohabogným, zwłásstě prostým obecným křestianům k dobrému, vžitečnému, potěšsytedlnému a spasytedlnému wydaná. Wytisštěna w Starém Městě Pražském: v Giříjho Melantrycha z Awentýnu,

1575. [7], 423, [1].

691. FESSLER, Ignaz Aurelius. *Ansichten von Religion und Kirchenthum*.

692. FIELDING, Hall Harold. *Duše národa*. Praha: Jan Laichter, 1905. 336 s. Otázky a názory; [Sv.] 14.

693. FILIP, Jan. *Květy mládí*. Praha: Universum, nakladatelství dobré knihy, 1934. 109 s. Raná setba; roč. 11. 1934, sv. 38, 38, 40, č. 7.

694. FILIP, Jan. *Květy mládí*. [Díl] 2. Praha: Vyšehrad, 1936. 145 s. Raná setba, knihovna pro mládež; sv. 44.

695. FILIP, Jan a FILIP, Karel. *Velký slovník esperantsko-český*. Druhé vydání rozšířené = Dua eldono. Přerov: Společenské podniky, 1947. 446 s.

696. FINN, Francis Jammes. *Škola v prérii: Jak se stal Slávek Wynn správným hochem*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 150 s.

697. FISCH, Jules. *Případ Gaystronův*. 1. vyd. Moravská Ostrava: Svět, 1945. 199 s.

698. FISCHER, Josef Vladislav. *Geschichte der königl. Hauptstadt und Gränzfestung Olmütz im Markgraftume Mähren: Erster Band, welcher die politische Geschichte bis zum Jahre 1618 enthält*. Olmütz: J. V. Fischer, 1808. 205 s.

699. FISCHER, Josef Vladislav. *Geschichte der königl. Hauptstadt und Gränzfestung Olmütz im Markgraftume Mähren: Zweyter Band, welcher die politische Geschichte bis zum Jahre 1808 enthält*. Olmütz: J. V. Fischer, 1808. 176 s.

700. FLAJŠHANS, Václav, ed. *Dalimilova kronika*. Praha: Jan Laichter, 1920. 215 s.

701. FLAJŠHANS, Václav. *Pisemnictví české slovem i obrazem od nejdávnějších dob až po naše časy*. Praha: Grosman a Svoboda, 1901. 766 s.

702. FLAMMARION, Camille. *Neznámo a záhady duše lidské: Projevy umírajících: Zjevení: Telepatie: Styky duševní na dálku: Sugescie myšlenkové: Vidění do dálky: Svět snů: Tušení a předpovědi budoucnosti*. [I]. Praha: Láth, 1924. 307 s. Spisy; VII.

703. FLAMMARION, Camille. *Neznámo a záhady duše lidské: Projevy umírajících: Zjevení: Telepatie: Styky duševní na dálku: Sugescie myšlenkové: Vidění do dálky: Svět snů: Tušení a předpovědi budoucnosti*. [II]. Praha: Láth, 1924. 299 s. Spisy; VII.

704. FLEMING, Hugh. *Liverpoolský kohout*. Původní české autorisované vydání F. H. Šuberta. Praha: Jan Naňka, 1939. 230 s. Akmé. Serie II.

705. FLOR, Françoise. *Martinův případ*. Praha: Dědictví Komenského, 1937. 211 s. [Spisy] Dědictví Komenského; Sv. 372.

706. *Flores poetarum hieme et aestate fragrantés: sententiosi versus, ex veterum praecipue poetarum topiariis, ... decerpti, et in huius libelli quasillum collecti*. [Prag: Clemens, 1701]. 3-99,

[1] s.

707. FLOROVSKIJ, Anton Vasil'jevič. *Čeští jesuité na Rusi: Jesuité české provincie a slovanský východ*. Praha: Vyšehrad, 1941. 468 s. Podlahova knihovna naučných spisů; sv. 4.

708. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Komoří Lasman co starý mládenec a manžel*. Praha: Občan, 1869. 475 s.

709. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Noc na jezeře Bullarském: Díl I.* 2. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1928. 627 s. Romány Em. Flygare Carlénové; Seš. 1. (103.) - 18. (120).

710. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Noc na jezeře Bullarském: Díl II.* 2. vyd. Praha: Šolc a Šimáček, 1928. 511 s. Romány Em. Flygare Carlénové; Seš. 1. (103.) - 18. (120).

711. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Pavel Värning: Příhody hochy z mořských skalisk, vypravované Emilií Flygare-Carlén*. Praha: Šimáček, 1905. 317 s. Romány a novely.

712. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Skjutský hoch*. Praha: Libuše, matice zábavy a vědění, 1875. 348 s. Libuše, matice zábavy a vědění; sv. 9.

713. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Svěřenský statek: Rom*. Praha: Šimáček, 1904. 683 s. Romány a novely; II.

714. FLYGARE-CARLÉN, Emilie. *Světničky arkýřové: Román ze švédského od Emilie Flygaré-Carlénové*. Praha: Posel z Prahy, 1871. 295 s.

715. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Evropa a německá otázka*. 3., přeprac. vyd. Praha: Universum, 1948. 521 s. Dokumenty; sv. 5.

716. FOERSTER, Josef Bohuslav. *Písňe k sv. patronům českým [hudebnina]*. Praha: Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustava Franccla, 1932. 1 partitura (77 s.).

717. FOJTŮ, Alois Josef. *Vyšehradský hřbitov: stručný průvodce*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1945. 52 s. Krystal; sv. 71.

718. FONSECA, Luis Gonzaga da. *Fatima volá: Děje zjevení Matky Boží v dolině Iria u Fatimy z r. 1917*. 1. vyd. Praha: Vlast, 1948. 206 s.

719. FORMÁNEK, Eduard. *Květena Moravy a rakouského Slezska. První díl*. Brno: E. Formánek, 1887. 824 s.

720. FORMÁNEK, Eduard. *Květena Moravy a rakouského Slezska. Druhý díl*. Praha: E. Formánek, 1892. 836-1474 s.

721. FORMÁNKOVÁ-KUBÍNOVÁ, Anna a FORMÁNEK, Jiří. *Česko-německá konverzace a frazeologie: Srovnaná v abecedním pořádku podle vedoucího českého slova ve větě*. 2., přehlédnuté vyd. Praha: A. Neubert, 1940. 391 s. Neubertovy nové slovníky Unikum.

722. FORNASAR, Lorenzo. *Italianische Sprachlehre für Deutsche*.

723. FOŘT, Karel. *Z českých mlýnů: Fraška se zpěvy a tanci o 3 jedn*. Praha: Šimáček, 1909.

94 s. Repertoire čes. divadel; 162.

724. FOUARD, Constant Henri. *Prvopočátkové církve. Svátý Pavel, jeho poslední léta*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1899. 293 s.

725. FOUARD, Constant Henri. *Svátý Pavel a jeho apoštolské cesty*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1895. 358 s.

726. FOUARD, G. *Život Ježíše Krista*. Brtnice: Birnbaum, 1924. 520 s.

727. FRACHET, Géraud de. *Životy bratří kazatelů*. Praha: Růže dominikánská, [1938]. 116 s.

728. FRANCESIA, Giovanni Battista. *Ludový životopis ctihodného Jána Boska zakladatele saleziánov*. Šaštín : Saleziáni , [pred r. 1932]. 226 s.

729. FRANCISCUS BORGIAE. *Compendium vitae, virtutum, & miraculorum, nec non actorum in causa Beatificationis & Canonizationis B. Francisci Borgiae Societatis Jesu. Ex Secretaria Congregationis Sac. Rituum*. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in Collegio Societatis Iesu, ad S. Clementem, 1671. [38] s.

730. FRANTA ŠUMAVSKÝ, Josef. *Deutsch-böhmisches Wörterbuch. Erster Band, A-J*. Prag: Johann Spurný, 1844. 1107 s.

731. FRANTA ŠUMAVSKÝ, Josef. *Deutsch-böhmisches Wörterbuch. Zweiter Band, K-Z*. Prag: Johann Spurný, 1846. 1095 s.

732. FRANTIŠEK SALESKÝ. *Sermones familiares*.

733. FRANTIŠEK SALESKÝ. *Úvod do zbožného života*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1947. 318 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 87.

734. FRANTIŠEK XAVERSKÝ. *Epistolae*.

735. [Französisch.]

736. FRAYDT, Leopold. *Ausbreitung der Ehre Mariae, durch trost- lehr- und zahlreiche Wallfahrts-Predigen, Deren auch viele an Festtagen der Himmels-Königin können gebraucht werden: zum Heyl der Frommen und Sünder; zum Trost der Kirchfahrer; zum Behülf der Proceßion führenden Seeln-Eyferer* / herausgegeben von P. Leopoldo Fraydt, aus der Gesellschaft Jesu Mißionario. Wien; und Prag: Gedruckt bey Joh. Thomas Edlen von Trattnern, k.k. Hofbuchdruckern und Buchhändlern, 1765. [14], 533, [1], s.

737. FRENCL, Innocenc Antonín. *Postilla, aneb, Výklady a rozgjmánj na ewangelia nedělnj a svátečnj celého roku, gakož i umučenj Pána našeho Ježíše Krista. Díl III., Obsahuje výklady a rozgjmánj na swátky a slawnosti Swatých a Swětic Božjch*. W Praze: Dědictwj Swatojanské, 1857. 633 s. Dědictwj Swatojanské; č. 42.

738. FREY, Pavel Ignác. *Cesta do svatého Říma a po Italii, kterouž r. 1846 konal Pavel Frey*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1852. 298 s. Dědictví Svatojanské; r. 1852, č. 35.

739. Freymüthige Gedanken über das Schicksal des bekannten Werks des Justinus Febronius: *DE STATU ECCLESIAE ET LEGITIMA POTESTATE ROMANI PONTIFICIS*; in Reimen entworfen von einem Liebhaber der geistlichen Rechtsgelahrtheit. Hildesheim; und Paderborn: [nakladatel není známý], 1768. 4 nečíslované listy.
740. FRÍČ, Antonín. *Malá geologie, čili nauka o vrstvách kůry zemské*. 3. oprav. vyd. Praha: Řivnáč, 1903. 169 s.
741. FRIND, Anton. *Urkunden über die Bewilligung des Laienkelches in Böhmen unter Kaiser Ferdinand I. Mitgetheilt*.
742. FRIND, Anton Ludwig. *Die Geschichte der Bischöfe und Erzbischöfe von Prag*. Prag: J. C. Calve'sche k.k. Universitäts-Buchhandlung, 1873. 319 s.
743. FRITSCHER, Franz. *Gedenkbuch der Stadt Mährisch-Trübau und der zum ehemaligen Trübauer Dominium gehörigen Gemeinden*. Prag: nákladem vlastním, 1868. 201 s.
744. FRYČAJ, Tomáš. *Katolický Kancionálek obsahující*.
745. *Führer durch die Votivkirche Auszug aus der Feier ihrer Einweihung am 24. April 1879 veröffentlichten Denkschrift des Baucomites*.
746. *Führer durch Klosterneuburg und Umgebung*.
747. FUCHS, Alfréd. *Dnešní myšlenková krise*. Praha: Čsl. akc. tiskárna, 1926. 32 s. Populárně vzdělávací knihovna; 8.
748. FUCHS, Alfréd a MAŘAN, Ctibor, ed. *Křesťan a svět: Výbor z díla*. 1. vyd. Praha: Universum, 1948. 238 s. Knihovna Nové dílo; sv. 26.
749. FUCHS, Alfréd. *Náboženství a politika*. Praha: Čsl. akciová tisk., 1925. 22 s. Populárně vzdělávací knihovna; 5.
750. FUCHS, Alfréd. *Sjednání církví: (Unionismus)*. Praha: Tiskem a nákladem Československé akciové tiskárny, 1924. 31 s. Populárně vzdělávací knihovna; sv. 3.
751. FULCHERUS CARNOPEUSIS. *Fulchera Chartresského Historie Jerusalemská čili děje rytířstva křesťanského na výpravě do země svaté od léta Páně MXCV do MCXXVII a kralování obou Balduinů v Jerusalemě*. Praha: Družstvo přátel studia, 1920. 158 s. Knihy Družstva přátel studia; [Č.] 7.
752. FÜLÖP-MILLER, René. *Leo XIII. und unsere Zeit: Macht der Kirche – Gewalten der Welt*. Zürich: Rascher Verlag, [1935]. 215 s.
753. FÜLÖP-MILLER, René. *Macht und Geheimnis der Jesuiten*.
754. FUNCZIK, Emil. *Cirkevnopravne predpisy: Praktický výklad niektorých častok cirkevného práva*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1946. 441 s.
755. FUNK, Franz Xaver von. *Lehrbuch der Kirchengeschichte*.

756. FÜRST, Kamil, ed. *Slovník latinsko-český se zřetelem k potřebě žactva středních škol*. 6. přehlédnuté a rozš. vyd. Praha: Kvasnička a Hampl, 1941. 391 s.

757. FURYCH, Josef. *Diferenční slovník polsko-český*. Praha: J. Fuhrich, 1925. 183 s.

G

758. GABRYL, Franciszek. *Noëtika*. Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1921. 189 s. Knihovna Pedagogické akademie; Sv. 13.

759. GAËLL, René. *Carův posel: Povídka z ruskojaponské války*. Brno: Občanská tiskárna, [1935]. 144 s.

760. GAËLL, René. *Princezniny klenoty*. Brno: Papež. knihtisk. bened. Rajhr., [1914]. 300 s. Knih. našeho lidu; 31 (18) 2.

761. GAGARIN, O. O. *Gagarina S. J. Církev ruská a Neposkvrněné Početí*. Praha: Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (V. Macana), 1877. 30 s. Studie o církvi ruské; 1.

762. GAGLIARDI, Achille. *Ad Patres ac Fratres Societatis Iesu*.

763. GAJDOŠ, Adolf, ed. *Sborník Družiny literární a umělecké k padesátým narozeninám P. Emanuela Masáka*. Olomouc: D[ružina] L[iterární] a U[mělecká], 1933. 187 s.

764. GÁLVEZ, Manuel. *Mamerto Esquiú o.f.m., řeholník a biskup*. Praha: Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustava Francla, 1938. 227 s.

765. GAM, Karel. *Český student v Americe*. 1. vyd. Brno: Antonín Oliva, 1946. 175 s. Edice Světem; sv. II.

766. GAMS, Pius Bonifazius. *Series episcoporum ecclesiae catholicae, quotquot innotuerunt a Beato Petro Apostolo. [Pars I.]*. 2., unveränderte Aufl. Leipzig: Karl W. Hiersemann, 1931. 963 s.

767. GAMS, Pius Bonifazius. *Series episcoporum ecclesiae catholicae, quotquot innotuerunt a Beato Petro Apostolo. [Pars II.] . Series ..., qua series, quae apparuit 1873 completur et continnatur ab anno ca. 1870 ad 20. Febr. 1885*. 2., unveränderte Aufl. Leipzig: Karl W. Hiersemann, 1931. 148 s.

768. GANDUCCI, Giovanni Battista. *Descriptiones poeticae Ex Probatoribus Poëtis excerptae, quas in hac nova editione uberius locupletatas*.

769. GARGUL, Władysław. *Wieliczka*.

770. GARROLD, Richard Philip. *Černé bratrstvo: Příběhy tří hochů a jejich sester doma i ve škole*. Praha: Universum, 1933. 261 s. Raná setba; Sv. 37.

771. GASTYNE, Jules de. *Sám a sám: Francouzský román*. Praha: Politika, 1887. 404 s.

772. GATTERER, Michael. *Praxis celebrandi functiones ordinarias sacerdotales regulae et ritus*.

773. GATTI, F. G. *Geographische Bestimmungen der Lage und der Verhältnisse geschichtlich, merkwürdiger Orte und Territorien: ein Hilfsbuch beim Studium der mittlern und neueren Geschichte an Mittelschulen.*

774. GAUME, Jean-Joseph. *La Révolution, recherches historiques.*

775. GAUME, Joseph. *Msgr Gauma Trojí Řím: Každodenní zkušenosti a dojmy při cestování po Italii: Sv. 1, [díl I].* Praha: Dědictví Svatojanské, 1897. 396 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; rok 1897/č. 84, rok 1901/č. 88.

776. GAUME, Joseph. *Msgr Gauma Trojí Řím: Každodenní zkušenosti a dojmy při cestování po Italii: Sv. 2, díl II.-IV.* Praha: Dědictví Svatojanské, 1901. 737 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; rok 1897/č. 84, rok 1901/č. 88.

777. GEBAUER, Jan a ERTL, Václav, ed. *Gebauerova Krátká mluvnice česká.* 10. vyd. nezměn. Praha: Česká grafická Unie, 1924. 181 s.

778. GEBAUER, Jan a ERTL, Václav, ed. *Gebaurova Mluvnice česká pro školy střední a ústavy učitelské. I., Hláskosloví, nauka o slově.* 9. vyd. opr. Praha: Československá grafická Unie, 1926. 277 s.

779. GEBAUER, Jan a ERTL, Václav, ed. *Gebaurova Mluvnice česká pro školy střední a ústavy učitelské. II., Skladba.* 9. vyd. opr. Praha: Československá grafická Unie, 1926. 276 s.

780. GEMELLI, Agostino. *Františkánské poselství světu.* 1. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948. 509 s. Kuncířovy knihy; Sv. 379. Vinice Páně; Sv. 36.

781. *Genealogisches Taschenbuch.*

782. GEORGE, Henry. *Sociální problémy.* Praha: Jan Laichter, 1908. 320 s. Otázky a názory; XXII.

783. GEORGES, Karl Ernst a GEORGES, Heinrich. *Ausführliches lateinisch-deutsches Handwörterbuch: Erster Band. A-H.* 8., verbess. u. verm. Aufl. Hannover: Hahn, 1913. 1 sv.

784. GEORGES, Karl Ernst a GEORGES, Heinrich. *Ausführliches lateinisch-deutsches Handwörterbuch: Zweiter Band. I-Z.* 8., verbess. u. verm. Aufl. Hannover: Hahn, 1918. 1 sv.

785. GERELY, Jolán. *Dospívajícím dívkám.* 2. vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 141 s. Edice Školských sester OSF.

786. *Geschichtslügen.*

787. GHELFAND, S. S. *Dialektický materialismus: (Výklad a kritika marxistické nauky).* 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 100 s. Knihovna Nové dílo; Sv. 15.

788. GHÉON, Henri a ODVALIL, František. *Člověk narozený z války: Svědectví konvertitovo: [Yser-Artois 1915].* Praha: Ladislav Kuncíř, 1922. 146 s. Knihy Družstva přátel Studia; 24 b.

789. GIBBONS, James. *Vyslanec Kristův*. Brno: Knihtiskárna benediktinů Rajhrad, 1904. 320 s. Duchovní knihovna; roč. 24, č. 2.

790. GIEFERS, Wilhelm Engelbert. *Praktische Erfahrungen und Rathschläge, die Erbauung neuer Kirchen sowie die Erhaltung und Wiederherstellung, die Ausschmückung und Ausstattung der Kirchen betreffend*.

791. GIETMANN, Gerhard. *Musik-Ästhetik*.

792. GINDELY, Antonín. *Dr. Ant. Gindelyho Dějepis všeobecný pro vyšší třídy škol středních. Díl první, Věk starý*. 5., opr. vyd. Praha: Nákladem F. Tempského, 1895. 276 s.

793. GINDELY, Antonín. *Dr. A. Gindelyho Dějepis všeobecný pro vyšší třídy škol středních. Díl druhý, Věk střední*. 3. vyd. Praha: Nákladem F. Tempského, 1894. 250 s.

794. GINDELY, Antonín. *Dr. Ant. Gindelyho Dějepis všeobecný pro vyšší třídy škol středních. Díl třetí, Věk nový*. 3. oprav. a rozš. vyd. Praha: Unie, 1904. 234 s.

795. GIORDANI, Igino. *Krev Kristova....* 1. vyd. Praha: Kropáč a Kucharský, 1946. 166 s.

796. [Glaubensbekenntnis.]

797. GLEICH, Dominicus. *ANNUS MARIANUS, SIVE MEDITATIONES DE BEATISSIMA, IMMACULATA, & TER-AMABILI VIRGINE DEI GENITRICE MARIA: Super varias Antiphonas, Hymnos, & Cantica &c. &c. Item De ejusdem Divinae Matris in Passione Filii sui Doloribus, In singulos Anni dies editae. PARS I. / a F. DOMINICO GLEICH, Ord. FF. Min. S.P. Francisci Strict. Observ. Recollect. Provinciae Argentinae, seu Germaniae Superioris Sacerdote. Augstae Vindelicorum: Sumpt. Mathiae Wolff, p.m. Viduae, & Filii, 1746. 20 nečíslovaných stran, 718 stran, 24 nečíslovaných stran.*

798. GMEINER, Franz Xaver. *Das öffentliche allgemeine Kirchenrecht nach den Grundsätzen des Naturrechtes, der Vernunftlehre, und des Staatsrechtes: in einem richtigen Zusammenhange den Anfängern dieser Wissenschaft zum Nutzen in mathematischer Lehrart verfaßt*. Frankfurt ; und Leipzig: in der Lechnerischen Universitätsbuchhandlung, 1779. 195, [4] s.

799. GOETHE, Johann Wolfgang von. *Egmont*.

800. GOFFINE, Leonhard. *R. P. Goffine, Ord. Praemonstratensis Postyla křesťanského, katolického vyučování, aneb krátký výklad wssech nedělních, a svátečních Episstol, a Ewangelijch: spolu s wtaženým z njch navčenjm wjry, a mrawůw, kdežto wssecko, co prawému křesťanu wěděti, a činiti k spasenj potřebné gest, se wygádruge, gakož y take wětssj djl ceremonyjch, a swatobyčegůw, gichžto církew katolická při posluhowání welebných swátostj vžjwá, se wyložený nachází*. v Jana Michala Samma, 1786. 937 s.

801. GOGELA, František. *Flora von Rajnochowitz*.

802. GOGELA, František. *Z květeny moravských Karpat severovýchodních*. Prostějov: Klub.

lex., 1901. 8 s.

803. GOLL, Jaroslav a KROFTA, Kamil, ed. *Chelčický a Jednota v XV. století: Nový otisk prací: Petr Chelčický a jeho učení, Jednota bratrská v XV. století, Nové spisy o Valdenských*. Praha: Historický klub, 1916. 327 s.

804. GOLL, Jaroslav. *Jaroslava Golla Vybrané spisy drobné: [Díl] I*. Praha: Historický klub, 1928. 259 s.

805. GOLL, Jaroslav. *Jaroslava Golla Vybrané spisy drobné: [Díl] II*. Praha: Historický klub, 1929. 283 s.

806. GOLL, Jaroslav a ŠUSTA, Josef. *Posledních padesát let české práce dějepisné: Soubor zpráv Jaroslava Golla o české literatuře historické, vydaných v „Revue historique“ v letech 1878-1906, a souhrnná zpráva Josefa Šusty za léta 1905-1924*. Praha: Historický Klub, 1926. 212 s.

807. GOLOMBEK, Bedřich. *Válka v datech*. 1. vyd. Brno: Pramen, 1945. 65 s.

808. GONDLACH, Catharina. *Maria z Magdaly: Z časů Kristových*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1923]. 48 s. Zábavy večerní; roč. 41, č. 3, dílo 207; roč. 42, č. 1-3.

809. GONDLACH, Catharina. *Maria z Magdaly: Z časů Kristových*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1924]. 49-410 s. Zábavy večerní; roč. 41, č. 3, dílo 207; roč. 42, č. 1-3.

810. GOPČEVIČ, Spiridion. *Bulgarien und Ostrumelien: Mit besonderer Berücksichtigung des Zeiraumes von 1878-1886 nebst militärischer Würdigung des Serbo-Bulgarischen Krieges*. Leipzig: Elischer, 1886. 616 s.

811. GORAZD II.. *Pravoslavný katechismus*. Praha: Ferd. Svoboda, nást. Jaroslav Samec, [1940]. 237 s.

812. GOTTHELF, Jeremias. *Wogta, poctiwý nágemnjk: Čtenj pro lid*. Praha: Tisk a náklad Jaroslaw Pospjssila, 1850. 231 s.

813. GOUGENOT DES MOUSSEAUX, Roger. *Židé: Jich filosofie, dějiny a politika: Vědecká studie*. 5. vyd. Praha: Nákladem vlastním, 1910. 104 s.

814. *Grabhügel in Böhmen*.

815. GRADL, Heinrich. *Die Chroniken der Stadt Eger*. Prag: Verlag des Vereines, 1884. 495 s. Deutsche Chroniken aus Böhmen; Band III.

816. GRADMOORE, Stepp. *Zakázaný pramen*. Praha: Ladislav Janů, 1941. 167 s. Knihovna velikých dobrodružství; sv. 65.

817. GRAF (?). *Baukunst*.

818. GRÄF, Richard. *Ano, Otče*. Přerov: Sestry Neposkvrněného početí Panny Marie, 1938.

208 s.

819. GRAFF, Johann Andreas. *Belagerung Der Herrlichen Haupt-Stadt In Engelland Mit siben und dreyssig Canonen, Das ist: Geistlicher Gewalt in sich haltend siben und dreyssig Sonntag-Predigen vom ersten Advent biss heiligen Pfingst-Fest. Welche Mit sonderbahren lehrreichen nothwendigen vorderist allen Seel-Sorgern zum geschwinden Behelff sehr nützlichen Materien wie auch mit allerhand häuffigen denckwürdigen Historien ausserlesnen Gleichnussen und schönen Symbolis versehen seyn: Dardurch die Haubt-Stadt will sagen das Ewige in dem Land der lieben Engel und Ausserwehlten glückseeligist zu erobern. Erster oder Winter-Theil /* Verfertigt durch ... Joannem Andream Graff Presbyterum von Grätz. Augspurg: In Verlag Georg Schlüters, 1700. [20], 705, [25] s.

820. GRÉGR, Julius. *Na obranu rukopisů Královédvorského a Zelenohorského*. 2., rozmnož. vyd. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, 1886. 144 s.

821. GRIGNION DE MONTFORT, Louis-Marie. *Tajemství Mariino*. 4. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1947. 44 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 3.

822. GRISAR, Hartmann. *Luther*.

823. GRISAR, H. *Das Mittelalter einst und jetzt. Ein Wort zu Ehrhards Schriften über Katholizismus und moderne Kunst*.

824. GRIVEC, Franc. *Byzantské pojmání církevního prvenství a jednoty: S dodatkem: O pravověrnosti sv. Cyrila a Metoda = Doctrina Byzantina de primatu et unitate ecclesiae cum supplemento De orthodoxia ss. Cyrilli et Methodii*. Kroměříž: Akademie Velehradská, 1922. 157 s. Opera Academiae Velehradensis; Tomus X.

825. GRIVEC, Franc. *Kristus v církvi*. Olomouc: Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, 1938. 202 s.

826. GRIVEC, Franc. *Pravoslavlí*. [Olomouc]: Akademie Velehradská, 1921. 114 s.

827. GRIVEC, Franc. *Slovanští apoštolé sv. Cyril a Metoděj*. Olomouc: Ústřední apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, 1927. 172 s.

828. GROBAUER, Michael. *Charakteristická rčení v němčině s příklady a vysvětlivkami*. 2. rozšíř. vyd. Praha: A. Neubert, 1941. 184 s. Neubertovy nové slovníky Unikum.

829. GRONOVIVS, Jacobus. *Thesavrvs Graecarvm antiqvitatvm*.

830. [*Grosses Heilige Tagebuch*.]

831. *Groß-Wien*.

832. *Grundzüge der Hochdeutschen Grammatik*.

833. GRYDIL, František, ed. *Obřady církve katolické*. 2., rozmnož. vyd. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1896. 413 s.

834. GUIBERT, Joseph de. *Documenta ecclesiastica christianae perfectionis studium spectantia*.

835. GUIDO DELLE COLONNE. *Letopisowé Trojanštj: To gest: Wypśánj desjtileté wálky Řeků s Králem Priamem, též obleženj i zrádného dobyťj a wywráčenj přeslawného w swětě města trojanského pro králownu Helenu*. 6. vyd. W Praze: Martin Neureuter, 1843. 305 s.

836. GUNDLING, Julius. *Bilder aus Böhmen*. Leipzig: Fues's Verlag (R. Reisland), 1876. 323 s.

837. GUTH, Karel, ed., KAPRAS, Jan, ed. a NOVÁK, Antonín, ed. *Svatováclavský sborník: Na památku 1000. výročí smrti knížete Václava Svatého. Sv. I, Kníže Václav Svatý a jeho doba*. Praha: Národní výbor pro oslavu svatováclavského tisíciletí, 1934. 1115 s.

H

838. H. UDEN. *Z druhých řad reků: V šesti zpěvích o knězi Prokopu Holém*. Kladno: J. Šnajdr, 1924. 103 s.

839. HAASE, Karl von. *Katolický cirkewnj děgepis, s obzwlásstnjm zřenjm na Reformacj*. W Praze: Dědictwj Swatojanské, 1848. 358 s. Dědictwj Swatojanské; Pro rok 1848 - Č. 20.

840. HÁBA, Karel, ed., PÍCHA, František, ed. a PEK, Albert, ed. *Národní zpěvníček. [Díl 1.], Sto českých lidových písní* [hudebnina]. Praha: Ministerstvo informací, 1947. 1 zpěvník (109 s.).

841. HÁBA, Karel, ed., PÍCHA, František, ed. a LÝSEK, František, ed. *Národní zpěvníček. [Díl 2.], Sto moravskoslezských lidových písní* [hudebnina]. Praha: Ministerstvo informací, 1948. 1 zpěvník (106 s.).

842. HÁBA, Karel, ed., PÍCHA, František, ed. a VALAŠŤAN, Bohuslav, ed. *Národní spevníček. [Díl 3.], Sto slovenských ľudových piesní* [hudebnina]. Praha: Ministerstvo informací, 1947. 1 zpěvník (107 s.).

843. HABÁŇ, Metoděj. *Přirozená ethika*. 1. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1944. 160 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 66.

844. HABÁŇ, Metoděj, ed. *Sborník mezinárodních tomistických konferencí v Praze 1932*. Olomouc: Filosofická revue, 1933. 228 s. Knihovna „Filosofické revue“; sv. 4.

845. HABENICHT, Jan. *Dějiny Čechů amerických. [Díl 1.], Dějiny Čechů amerických. [Díl 2.] Stát Missouri*. Saint Louis, MO: Hlas, [1904]. 14, 69 s.

846. HAECKER, Theodor. *Co je člověk?*. Autorisované vydání. Praha: Vyšehrad, 1940. 172 s. Knihy Řádu.

847. HÄGG, Gunder. *Ze švédské samoty do USA*. 1. vyd. Praha: J. Velát, 1945. 171 s. Edice Olymp; Sv. 1.

848. HAID, Johann Herkules a BAUR, Samuel. *Neues historisches Hand-Lexikon*.
849. HÁJ, Felix. *Hanička Šeborová: Román*. Brno: Občanská tiskárna, [1932]. 263 s.
850. HÁJ, Felix. *K. Dariš: Román*. Brtnice: Jos. Birnbaum, 1926. 251 s.
851. HÁJ, Felix. *Maryčka: (Román ženy)*. Brno: Občanská tiskárna, 1929. 193 s.
852. HÁJ, Felix. *Řídících Mária: Díl I*. Brno: Nákladem Občanské tiskárny, 1928. 186 s.
853. HÁJ, Felix. *Řídících Mária: Díl II*. Brno: Nákladem Občanské tiskárny, 1929. 193 s.
854. HÁJ, Felix. *Řídících Mária: Díl III*. Brno: Nákladem Občanské tiskárny, 1929. 184 s.
855. HÁJ, Felix. *Řídících Mária: Díl IV*. Brno: Nákladem Občanské tiskárny, 1929. 179 s.
856. HÁJ, Felix. *Řídících Mária: Díl V*. Brno: Nákladem Občanské tiskárny, 1931. 135 s.
857. HAKL, Bohumil František. *Cesta do Říma a dále do Neapole a Pompeje*. Brno: Děd. ss. Cyrilla a Methoděje, 1881. 480 s.
858. HAKL, Bohumil František. *Hrobní kvítí: Sbírka nápisův náhrobních*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1878. 80 s.
859. HAKL, Bohumil František. *Liturgika o posvátných dobách svaté katolické církve, čili, Slavnostní kruh v roce církevním*. Praha: Nákladem Svatojanského dědictví, 1895. 855 s. Podíl Údů Dědictví svatojanského; rok 1895, číslo 82.
860. HALKA-LEDÓCHOWSKI, Zikmund Václav. *Kniha mé životní pouti: Věnována památce mých rodičů*. Praha: [nákladem vlastním], 1933, [spr.] 1934. 381 s.
861. HALLER, Jiří. *Rukověť mateřského jazyka: Správně česky: Část I, A-K*. Praha: Prometheus, 1940. 308 s.
862. HAMERLE, Andreas. *Geschichte der Päpste*.
863. HAMMERSCHMIDT, Jan Florián. *Prodromus Gloriarum Pragenae, Continens Urbium Pragenarum Foundationes, Pragensium a Fide Christi suscepta Religionis Catholicae Fervores, pro Fide Christiana perpassa Martyria, Fidei Christianae Propagationem, Ecclesiarum Pragrae Erectiones, Monasteriorum Foundationes, Xenodochiorum Dotationes, Castri Pragensis, & Wissehradensis Descriptiones, Archi-Episcoporum Pragensium Titulos, Divitias, Potentiam, Ditiones, Bona, Dignitates, & Nobilitates, Nobilium Domos & Palatia, Universitatis Carolinae Magnificentiam, Regum, & Imperatorum erga illam Amores, Privilegiorum Confirmationes, Tri-Urbis Curiarum, Pontis, & Turrium Descriptiones, Pragensium in Bello fortitudinem, erga Reges suos Fidelitatem, a Ducibus, Regibus, & Romanorum Imperatoribus, illis concessas innumeras Immunitates, Libertates, Gratias, Donationes, Indulta, Privilegia, & Jura, Ludos publicos Pragrae editos & celebratos, ab Elementis pressiones, sed nunquam depressiones, Pragensis aeris salubritatem, Pragensium olim Divitias & Bona, Magnatum Pragrae Officia, & Nomina, Comitia, Tabularum Regni notitiam &c. Annis M. a condita Praga (fundata est enim Anno DCCXXIII.) Anno*

Jubilaeo Magno MDCCXXIII. / Conscriptus, [et] Luci publicae expositus a Joanne Floriano Hammerschmid, SS. Theologiae Doctore, Proto-Notario Apostolico, Comite Palatino, Auratae Militiae Equite, Regiae, Exemptae, & nullius Dioecesis Ecclesiae SS. Petri & Pauli Wissehradensis, & Antiquissimi Capituli SS. Cosmae & Damiani Vetro-Boleslaviensis Seniore Canonico, p. t. Regiae Urbis Vetro-Pragensis B. V. M. in Coelos Assumptae in Teyn Primario Curato. Vetro-Pragae: Typis & Impensis Wolffgangi Wickhart, Archi-Episcopalis & Inclytorum Regni Bohemiae Statuum Typographi, 1723. [18], 816, [14] s.

864. HANEL, Jaromír Jan. *O vlivu práva německého v Čechách a na Moravě: (Nástin).* Praha: Nákladem jednoty právnické, 1874. 167 s.

865. HANKA, Jan Evangelista. *Stovražba. Díl I.* Praha: Jan Vrzalík, 1934. 71 s. Knihovna Kulturního odboru „Vlajky“; Sv. II.

866. HANKA, Jan Evangelista. *Stovražba. Díl II.* Náchod: [nákladem vlastním], 1934. 68 s. Knihovna kulturního odboru „Vlajky“; Sv. III.

867. HANKA, Václav. *Počátky posvátného jazyka slovanského.* Praha: Tisk a papír císař. král. dvorní knihtiskárny synův Bohumila Haase, 1846. 47 s.

868. HANKA, Václav. *Rukopis Kralovodvorský: Staročeské zpěvy hrdinské a milostné.* Praha: F. Šimáček, 1886. 80 s.

869. HANKO, Jozef. *Rozumná viera I.* Trenčín: Vojtech Čelko, 1944. 264 s.

870. HANUŠ, Ignác Jan. *Das Schriftwesen und Schrifttum der böhmischen-slovenischen Völkerstämme in der Zeit des Ueberganges aus dem Heidentume in das Christentum.* Prag: Fr. Skrejšovský, 1867. 114 s.

871. HANUŠ, Ignác Jan. *Quellenkunde und Bibliographie der böhmisch-slovenischen Literaturgeschichte vom Jahre 1348-1868.* Prag: K. böhm. Gesellschaft der Wissenschaften, 1868. 251 s.

872. HANUŠ, Ignác Jan. *Ueber die alterthümliche sitte der Angebinde bei Deutschen, Slaven und Litauern: Als ein beitrage zur comparativen deutsch-slavischen archäologie.* Prag: Carl Bellmann, 1855. 42 s.

873. HANUŠ, Josef et al. *Literatura česká devatenáctého století: Od Josefského obrození až po českou modernu. Díl I, Od Dobrovského k Jungmannově škole básnické.* 2. vyd., opr. a dopl. Praha: Jan Laichter, 1911. 922 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kniha 19.

874. HANUŠ, Josef et al. *Literatura česká devatenáctého století: Od Josefského obrození až po českou modernu. Díl druhý, Od Poláka k Langrovi.* 2. vyd., opr. a dopl. Praha: Jan Laichter, 1917. 824 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kn. 21.

875. HANUŠ, Josef et al. *Literatura česká devatenáctého století: Od Josefského obrození*

až po českou modernu. Dílu třetího část první, Od K. H. Máchy ke K. Havlíčkovi. Praha: Jan Laichter, 1905. 764 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kniha 26.

876. HANUŠ, Josef a MYSLIVEC, Václav. *Světový eucharistický kongres v Chicagu a účast katolíků z Československa*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1927. 126 s. Podíl údů „Dědictví Svatojanského“ na rok 1927; č. 2.

877. HANUŠ, Josef. *Život a spisy Václava Bolemíra Nebeského*. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1896. 175 s.

878. HANZELKA, František. *Harry Shelves v boji o poklad: Pohádka o 3 jednáních pro malé i velké děti*. Přerov: Společenské podniky, 1937. 63 s.

879. HANZELKA, František. *Očarovaná dědina: Komédie s hudbou a se zpěvy o 3 jednáních*. Nový Jičín: Obrození, 1923. 64 s.

880. HANZELKA, František, ed. *Rodinná katolická čítanka*. Nov. Jičín: Obrození, 1922. 343 s. Obrození; sv. 2.

881. HANZELKA, František. *Stručné dějiny národa československého*. Mořkov u Nového Jičína: [nakladatel není známý], 1920. 119 s.

882. HARANT Z POLŽIC A BEZDRUŽIC, Kryštof. *Kristofa Haranta z Polžic a z Bezdrůžic a na Pecce atd. Cesta z království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v pusté Arabii*. Praha: Nákladem Českého museum, 1854. 294 s. Spisů musejních č. 48. Staročeská bibliothéka; č. 4.

883. HARANT Z POLŽIC A BEZDRUŽIC, Kryštof. *Kristofa Haranta z Polžic a z Bezdrůžic a na Pecce atd. Cesta z království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v pusté Arabii*. V Praze: Nákladem Českého museum, 1855. 296 s. Spisů musejních č. 48. Staročeská bibliothéka; č. 4.

884. HARDY, Stuart. *Muž bez paměti: [Cowboyský román]*. Autorisované vyd. Praha: Jan Naňka, 1938. 173 s. Serie Akmé; [Sv. 48].

885. HARMATTAN, Harry W. a WESTERN, William E. *Znamení Pentody: [Původní český] detektivní román*. Praha: Administrace Radiojournal, 1937. 176 s. Knihovna Stopy; Sv. III.

886. HASIŠTEJNSKÝ Z LOBKOVIC, Jan a MALEČEK, František Alois, ed. *Jana Hasištejnského z Lobkovic Putování k Sv. hrobu*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1906. 66 s.

887. HASTINGS, Basil Macdonald. *Vzpomínky dítěte*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1928. 131 s.

888. HATALA, Štefan. *Kráľovské kňazstvo: Príručka Katolíckej akcie*. Košice: Verbum, 1947. 87 s. Edícia časových úvah Vita; Sv. 3.

889. HATALA, Štefan. *O živého Krista v nás*. Košice: Verbum, 1946. 73 s. Vita; Sv. 1.

890. HATTLER, Franz. *Handbüchlein des Gebets-Apostolates*.
891. HAVRÁNEK, Hubert. *Růženec*.
892. HAVRÁNEK, Hubert. *Za lepším chlebem: Studentská idyla*. Praha: Československá akc. tiskárna, 1932. 272 s. Raná setba; Sv. XXXVI.
893. HAVRÁNEK, Hubert. *Znělky loretánské*.
894. HECKNER, Georg. *Praktisches Handbuch der kirchlichen Baukunst*.
895. HÉGR, Miloslav. *Technika malířského umění: Poznámky o materiálu a technice malby pastelem, akvarelem, gouachí, temperou, olejem a nástěnné*. [1. vyd.]. Praha: Umělecká beseda, 1941. 158 s.
896. HEIDLER, Alexander. *Osobní a stavovský ideál: Morálně hodegetická studie*. 1. vyd. Frýdek: Exerciční dům, 1947. 84 s.
897. HEILMANN, Alfons. *Bibel-Bilder*.
898. HEJČL, Jan. *Do města Davidova z města Eliščina: Řada vzpomínek cestopisných, biblických a historických*. Hradec Králové: Bohdan Melichar, 1909. 176 s. Cestopisy po Palestýně; 1.
899. HEJČL, Jan, ed. *Žaltář, čili, Kniha žalmů*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1922. 303 s.
900. HELBIG (?). [*Sontägliche Predigen*.]
901. HELLER, Hermann. *Erzherzog Karl Franz Josef der Thronfolger Österreich-Ungarns*. Brünn: C. Winiker, 1914. 70 s. Habsburger Bibliothek.
902. HELLO, Ernest. *P. Renan, Německo a ateismus devatenáctého století*. Stará Říše na Moravě: Josef Florian, 1908. 189 s. [Studium].
903. HELLO, Ernest. *Podobizny svatých*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1938. 331 s. Ver sacrum; Sv. 3.
904. *Helmenesii homiliae*.
905. *Herders Conversations-Lexikon*.
906. *Herders Zeitlexikon*.
907. HERGENRETER (?). [*Kirchengeschichte*.]
908. HERRMANN, Hilde. *Život Panny Marie*. Freiburg im Breisgau: Herder, 1942. 8 s. Živé umění; Sv. 10.
909. HERMANNUS (?). [*Exercitia*.]
910. HERZMANSKY, Sigismund. *Illustrierter Führer durch Wiener Kirchen*.
911. HETTINGER, Franz. *Aus Welt und Kirche : Bilder und Skizzen*.
912. HEVENESI, Gábor. *Jiskry sv. Ignáce*. Olomouc: Velehrad, 1940. 453 s.

913. HEYD, Oskar Ferdinand. *Organisace obchodu*. 2. vyd. přeprac. a dopl. Železný Brod: J. Jiránek, 1946. 254 s.
914. HILDEGARDA Z BINGENU. *Listy sv. Hildegardy z Bingen: Výbor třicetitří listů svaté Hildegardy z Bingen podle vydání Mignova a překladu Clarusova*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1948. 125 s.
915. HILTON, James. *Příběh doktora Wassella*. Praha: Kvádr, 1946. 140 s.
916. HILTON, James. *S Bohem, pane profesore!*. Praha: Fr. Borový, 1935. 123 s. Žatva; sv. 11.
917. HIRAI, Masao. *Über die landwirtschaftlichen Verhältnisse Japans*.
918. *Historia Societatis Iesu*.
919. *Hlas svatého Petra: Časopis pro službu Sv. Apoštolské stolici a sv. církvi k obnově jednotlivců i rodin v Kristu pravdou a milostí, zvláště včasným, častým, ano denním sv. přijímáním a katolickou činností a úctou Panny Marie: Časopis Mariánského Apoštolátu Krista Krále maličkých pod ochranou sv. Josefa*. Brno: František Strnad, 1936-1941.
920. *Hlasové o potřebě jednoty spisowného jazyka pro Čechy, Morawany a Slowáky*. W Praze: Nákladem České museum, 1846. 240 s. Spisů musejních č. 22.
921. *Hlasy svatohostýnské: Měsíčník lidový*. Sv. Hostýn: Tovaryšstvo Ježíšovo, 1905-1948.
922. HLAVATÝ, Václav. *Rozbor filosofie sv. Tomáše Akvinského*. Praha: [Nákladem Dědictví sv. Prokopa], 1885. 358 s. Dědictví Sv. Prokopa w Praze; č. 24 za rok 1884.
923. HLAVINKA, Alois. *Bludy a lži v dějinách: Rozhledy po dějinách církevních a světských na obranu pravdy*. 2. vyd. uprav. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1908. 390 s.
924. HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl první, Starý věk*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1903. 576 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 50.
925. HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl II, Středověk*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1906. 678 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 53.
926. HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl třetí, Nový věk. Kniha první, Do americké svobody a po francouzskou revoluci*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1909. 446 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 61.
927. HLAVINKA, Alois. *Dějiny světa v obrazech: Od pravěku do počátku XX. století. Díl čtvrtý, Nový věk. Kniha druhá, Do počátku XX. století*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1913. 352 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 63.
928. HLAVINKA, Alois, ed. *Hanácky věde a dovíco*. Olomouc: A. Tomek, 1917. 198 s.

929. HLAVINKA, Alois. *Obrázková kronika: Dějiny našeho národa pro náš lid*. 2. rozm. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1922. 559 s.
930. HLAVINKA, Alois. *Povaha česká v řeči: Nové rozhledy po řeči a mluvnici*. 2. vyd., uprav. Olomouc: Matice Cyrilo-Methodějská, 1917. 286 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 1.
931. *Hlídka: Měsíčník vědecký se zvláštním zřetelem k apologetice a filosofii*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1896-1941.
932. *Hlídka literární: Zprávy apoštolátu tisku*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1885-1895.
933. HLOUCH, Josef. *Konverse a konvertité: Hledání a návraty*. Olomouc: Velehrad, 1940. 203 s.
934. HOBLÍK, Felix. *Důstojník gentleman: Sbírka přednášek a myšlenek pro vojenské akademiky*. 2. vyd. Brno: Typos, 1938. 217 s.
935. HOFEROVÁ, Božena. *Správnou výživou ke zdraví*. Praha: Melantrich, 1940. 147 s. Knihovna mladé ženy; sv. 4.
936. HOFFMANN, Bedřich. *A kdo vás zabije--: Život a utrpení kněžstva v koncentračních táborech*. 4. vyd. Přerov: Společenské podniky, 1946. 590 s.
937. HÖFLER, Karl Adolf Constantin, ed. *Concilia Pragensia 1353-1413: Prager Synodal-Beschlüsse*. Prag: Druck der Gerzabek'schen Buchdruckerei (K. Seyfried), 1862. 116 s.
938. HOLAS, František X. *Dějiny poutního místa mariánského Svaté Hory u Příbramě*. [Příbram]: Matice Svatohorská, 1929. 765 s.
939. HOLINKA, Rudolf. *Svatý Vojtěch*. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 121 s. Církev a vlast. Postavy českého duchovenstva; Sv. 3.
940. HOLKOVÁ, Marie, ed. *Česká neděle: Modlitby pro katolický dorost*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 72 s.
941. HOLKOVÁ, Marie. *Děvče z tichého městečka: Román pro mládež*. Praha: Vyšehrad, 1941. 151 s.
942. HOLLAND, Johann Georg. *Krátká Kázanj na Postnj Neděle / z rozličných slowutných Kazatelů wytažená a k vžitku wenkowského lidu zřjzená od Jana Giřjho Hollanda. Faráře w Báru bljž Ingolstatu ; nynj pak vwedená w česstinu od Kněze Frantjsska Heilmana, w býwalým Farnjm Kosteie Pražským v swatého Wáclawa na malé straně zaslaužilého Kazatele. W Praze: v Kasspara Widtmana, 1794. [10], 390 s.*
943. HOLUB, Bonifác Jan. *Paměti farnosti u sv. Markéty v Břevnově a blízkého okolí*. Praha: B. J. Holub, 1890. 188 s.
944. HOLÝ, Prokop. *Biblické povídky*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1924. 223 s.

Podíl údů Dědictví Svatojanského; 3 /1924.

945. HOLÝ, Prokop. *Suzanna: Román z dob Kristových*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1930. 229 s.

946. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft I. Jänner*. Prag: [nakladatel není známý], 1833. 124 s.

947. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft II. Februar*. Prag: [nakladatel není známý], 1833. 142 s.

948. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft III. März*. Prag: [nakladatel není známý], 1833. 132 s.

949. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft IV. April*. Prag: [nakladatel není známý], 1833. 132 s.

950. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft V. Mai*. Prag: [nakladatel není známý], 1834. 165 s.

951. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft VI. Juni*. Prag: [nakladatel není známý], 1834. 152 s.

952. HONSATKO, Anton F. M. *Das Vaterland, oder, Böhmens historischer Kalender über jene wichtige und interessante Begebenheiten die sich auf jeden Tag des Monats ... in dem Königreiche Böhmen von den spätesten Zeiten bis zum gegenwärtigen Jahre ereignet haben: Heft VII. Juli*. Prag: [nakladatel není známý], 1834. 148 s.

953. HOORNAERT, Georges. *Boj čistoty*. Stará Říše na Moravě: Marta Florianová, 1939. 90 s. Kurs; Sv. 48.

954. HÖPFL, Hildebrand. *Die Stationen des heiligen Kreuzweges in Jerusalem*.

955. HORÁK, Jan. *O té naší Hané: Kulturní a místopisné obrázky z dějin přerovského a kroměřížského kraje*. Vlkoš: nákladem vlastním, 1930. 512 s.
956. HORÁLEK, Rudolf, ed. et al. *In memoriam Josefa Hory*. Kolín: Kruh přátel dobré knihy, 1945. 73 s.
957. HORAWITZ, Adalbert. *Caspar Bruchius: Ein Betrag zur Geschichte des Humanismus u. der Reformation*. Prag: Selbstverl. des Vereines, 1874. 272 s.
958. HORMAYR, Joseph Freiherr von. *Allgemeine Geschichte der neuesten Zeit vom Tode Friedrich des Großen bis zum zweyten Pariser Frieden*.
959. HORYNA, Václav a BABY, J. K. *Hoši z podhoří*. Praha: Znak, 1946. 79 s.
960. HOŘEJŠ, Jaromír. *Prodavač novin světovým vynálezcem: Román o Edisonovi*. Praha: Jos. Hokr, [1937]. 214 s.
961. HOŘICA, Ignát. *Listy z Čech; Obrázky z Moravy a ze Slezska*. Tábor: Václav Kraus, [1898]. 168 s.
962. HOŘKÁ, Ludmila. *Řeka*. Praha: Katolický literární klub, 1945. 239 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; Roč. VII. Sv. 6.
963. HOSÁK, Ladislav, WEIGEL, Bertold a HORÁK, Bohuslav. *Historický místopis země Moravskoslezské*. Praha: Nákladem Společnosti přátel starožitností čsl., 1933-1938. 1144 s. Knihovna Společnosti přátel starožitností čsl.; č. II/1-9.
964. HÖTINGER (?). *Welt und Kirche*.
965. HOUDEK, Vítězslav. *Moravské vývody erbovní*. Brno: Musejní spolek, 1917. 72 s.
966. HRABOVSKÝ, Jozef, ed. *Latinské výpovede, porekadlá a heslá*. Trnava: Spolok Sv. Vojtecha, 1948. 107 s. Plameň; Sv. 38.
967. HRBÁČEK, Jindřich. *Zdravice panu presidentovi republiky: Pro dvouhlasý dětský sbor* [hudebnina]. Přerov: vlastním nákladem, 1947. 1 partitura (2 nečíslované strany) + 2 hlasy.
968. HROBAŘ, František X. *Dokumenty kultury doby válečné a poválečné: Psychologické úvahy a paměti ze světové války. [Díl I]*. Praha: Družstvo Vlast, 1925. 161 s.
969. HROMÁDKA, Jan. *Zlatá slova k milému pobavení a vzácnému poučení v naší bláznivé době*. 3. rozmnožené vyd. Nedvědice pod Pernštejnem: nákladem vlastním, 1926. 139 s.
970. HROMÁDKA, Josef Lukl a ODLOŽILÍK, Otakar. *S druhého břehu: Úvahy z amerického exilu 1940-1945*. 1. vyd. Praha: Jan Laichter, 1946. 269 s. Úkoly dneška. Řada IV; sv. 1.
971. HRONEK, Josef. *Kněz v českém národním obrození*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1924. 43 s. Populárně vzdělávací knihovna; sv. 2.
972. HRONEK, Josef. *Reforma národní školy československé: Vznik, zásady a cíle reformy*

národního školství v Československé republice (1918-1934). Praha: Cyrilometodějské knihkupectví G. Francel, 1935. 139 s.

973. HROZNÝ, Bedřich. *Nejstarší dějiny Přední Asie, Indie a Kréty*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Melantrich, 1949. 254 s.

974. HRUBIŠ, Petr. *Ave Maria: Pro střední hlas s průvodem varhan a houslí* [hudebnina]. Praha: Edition A. Neubert, typ. Prům. tiskárna, [1941]. 3 s. Edition A. Neubert; No. 289.

975. HRUBIŠ, Petr. *Vložka ku počtě Máří Magdaleny: Pro baryton s průvodem varhan* [hudebnina]. Praha: A. Neubert, [1941]. 1 partitura (3 s.). Edition A. Neubert; No. 290.

976. HRUBÝ, František. *Die Wiedertäufer in Mähren*. Leipzig: M. Heinsius Nachfolger, 1935. 160 s.

977. HRUBÝ, Jan. *Nonni, skald z Půlnoční výspy: Čtení o jeho vlasti, předcích, životě a díle*. Praha: Vyšehrad, 1939. 266 s. Raná setba, knihovna pro mládež; Sv. 49.

978. HRUDIČKA, Alois. *Františka Slavatová a doba její*. Brno: V komisi u Karla Winikra, 1902. 369 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 49.

979. HRUŠKA, Jan František. *Z pozadí chodského národopisu: Čtvero rozprav*. Plzeň: Grafické závody, 1921. 94 s. Plzeňská knihovna; sv. 1.

980. [HUBALEK, Joannes Carolus. *Kurze Verabfassung*. Praha. 1715.]

981. HUBER, Max. *Následování svatých*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1927. 727 s.

982. HÜBNER, Antonín. *Znaims geschichtliche Denkwürdigkeiten. Abt. 1, Urgeschichte Znaims und seiner Hauptkirche*. Znaim: [s.n.], 1843. 135 s.

983. HÜBNER, Antonín. *Znaims geschichtliche Denkwürdigkeiten. Abt. 2, Znaims Klöster, Kirchen und Bildungs-Anstalten*. Znaim: [nakladatel není známý], 1846. 238 s.

984. HÜBNER, Antonín. *Znaims geschichtliche Denkwürdigkeiten. Abt. 3, Znaims Klöster, Kirchen, Bildungs- und Humanitäts-Anstalten, Institute und Denkmäler betreffend*. Znaim: [s.n.], 1854. 84 s.

985. HÜBSCH, F. L., ed. *Versuch einer Geschichte des böhmischen Handels: In besonderer Beziehung auf die Fluss-Schiffahrt und das Commerzial-Strassenwesen....* Prag: [s.n.], 1849. 292 s.

986. HUDEC, Rudolf, ed. *Pečujme o památky a krásy domova: Sbírká úvah a pokynů pro kulturní pracovníky NS, veřejné péče osvětové, samosprávy a přátele památek uměleckých a přírodních*. Praha: V. Kotrba pro Kulturní radu, 1941. 126 s.

987. HUDEC, Tomáš. *Obrazy z východu*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1915. 359 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 67.

988. HUDEC, Tomáš. *Sv. Jan Apoštol v Efesu: Kriticko-exegetická studie*. Brno: Papež.

knihtisk. benedikt. rajhrad., 1904. 114 s.

989. HUDEK, Jan. *Květy z různých luhů: Věnováno naší milé české mládeži. II. díl.* Praha: Vincentinum, 1937. 174 s. Naše besídka: příloha k časopisu Vincentina; č. 13.

990. HUFELAND, Christoph Wilhelm. *Makrobiotik; oder, Die Kunst das menschliche Leben zu verlängern.*

991. HUGO, Victor. *Básně Viktora Huga.* Praha: Tisk a náklad dra. Ed. Grégra, 1874. 145 s. Poesie světová; 9.

992. HUCH, E. *Des Jünglings Weg zum Glück.*

993. HUME, David. *Přirozené dějiny náboženství; a Rozmluvy o náboženství přirozeném.* Praha: Nákladem Jana Laichtera, 1900. 207 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kn. 13.

994. HUME, David. *Zkoumání o zásadách mravnosti a zkoumání o rozumu lidském.* Praha: Jan Laichter, 1899. 368 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kn. 8.

995. HUMEFAUER (?). *Puncta.*

996. HUMLOVÁ-VELETOVSKÁ, Hana. *Z doby Boženy Němcové.* Brno: Nakladatelství Pokorný a spol., 1941. 145 s.

997. *Hundert Jahre: 1770-1870: Zeit- und Lebensbilder aus drei Generationen.*

998. HÜNERMANN, Wilhelm. *Otec vyhoštěných, hrdina křesťanské lásky P. Damián de Veuster.* Praha: Vincentinum, 1946. 216 s.

999. HUONDER, Anton. *Der hl. Ignatius von Loyola und der Missionsberuf der Gesellschaft Jesu.*

1000. HUONDER, Anton. *Ve škole Mistrově: Kněžské meditace. III, Jitro slávy.* Autorisované vyd. Praha: Československá akciová tiskárna, 1932. 340 s.

1001. HURT, Rudolf. *Dějiny cisterciáckého kláštera na Velehradě: [Sv.] I. 1205-1650.* Olomouc: Akademie velehradská, 1934. 439 s. Spisy Akademie velehradské; sv. 15.

1002. HURT, Rudolf. *Dějiny cisterciáckého kláštera na Velehradě: [Sv.] II. 1650-1784.* Olomouc: Akademie velehradská, 1938. 438 s. Spisy Akademie velehradské; sv. 18.

1003. HURT, Rudolf a SVOBODA, Karel. *Hrad Cimburk u Koryčan: Jeho dějiny a stavební vývoj.* Přerov: Společenské podniky, 1940. 95 s.

1004. HURTER, Hugo a TOMEČEK, František, ed. *Duchovní domácí samota, neboli, Pokyny, rozjímání a úvahy pro duchovní cvičení tří dnů i s duchovní četbou.* Brno: Občanská tiskárna, [1923?]. 213 s. Duchovní knihovna.

1005. HUS, Jan a CÍSAŘOVÁ-KOLÁŘOVÁ, Anna, ed. *Betlemské poselství. Svazek první.* Praze: Jan Laichter, 1947. 294 s. Sloupové pamětní; Kniha 4.

1006. HUS, Jan a CÍSAŘOVÁ-KOLÁŘOVÁ, Anna, ed. *Betlemské poselství. Svazek druhý.*

Praze: Jan Laichter, 1947. 303 s. Sloupové pamětní; Kniha. 4.

1007. HUS, Jan. *Ioannis Hus, et Hieronymi Pragensis confessorvm Christi Historia et monvmenta : Partim annis syperioribvs pvblicata, partim nvnc demum in lucem prolata & edita, cum scriptis & testimonijs multorum nobilitate, eruditione, atq[ue] pietate praestantium, qui sanctorum Martyrum doctrina praeclare instituti, tandem tractationum omnium in Synodo Constantiensi conscij, & crudelium ac indignissimorum suppliciorum spectatores fuerunt.* Impressa Noribergae: in Officina Ioannis Montani ; & Vlrici Neuberi, 1558. 2 díly v 1 sv.

1008. HUS, Jan a ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Mistra Jana Husi Sebrané spisy české. Díl I.* Praha: Bedřich Tempský, 1865. 478 s.

1009. HUS, Jan a ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Mistra Jana Husi Sebrané spisy české. Díl II.* Praha: Bedřich Tempský, 1866. 440 s.

1010. HUS, Jan a ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Mistra Jana Husi Sebrané spisy české. Díl III.* Praha: Bedřich Tempský, 1868. 346 s.

1011. HÜTTEL, Šimon a SCHLESINGER, Ludwig, ed. *Deutsche Chroniken aus Boehmen. Band II., Simon Hüttels Chronik der Stadt Trautenau (1484-1601).* Prag: Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen, 1881. 435 s.

1012. HÝBL, František. *Dějiny starého věku. Díl I, Orient a Řekové.* Praha: Vesmír, 1924. 265 s. Světové dějiny.

1013. HÝBL, František. *Dějiny starého věku. Díl 2, Římané.* Praha: Vesmír, 1925. 307 s. Světové dějiny.

1014. HYNEK, Rudolf Maria. *Mystická stezka stigmatizované z Konnersreuthu: Praktické uvedení do nitrného života.* Praha: Ladislav Kuncíř, [1931]. 143 s. Vinice Páně; sv. 11.

1015. HYNEK, Rudolf Maria. *Stigmatizovaná z Konnersreuthu: Studie lékařsko-psychologická.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1927. 122 s.

1016. HYNEK, Rudolf Maria. *Umučení Páně vědou odhalené.* 2. dopl. vyd. Praha: Kropáč & Kucharský, 1936. 157 s.

1017. HYROŠ, Štefan Nikolaj. *Zámok Lykava a jeho páni, poťahom na državie, Lyptov a okolie.* Turč. Sv. Martin: nákladom spisovateľovým., 1876. 551 s.

CH

1018. CHALOUPECKÝ, Václav, ed., LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav, ed. a RYBA, Bohumil, ed. *Na úsvitu křesťanství: Z naší literární tvorby doby románské v století IX.-XIII.* Praha: Evropský literární klub, 1942. 292 s. Knihovna Slavín; Sv. 5.

1019. CHALOUPECKÝ, Václav et al. *Svatováclavský sborník: Na památku 1000. výročí*

smrti knížete Václava Svatého. [Díl] II, [Svatováclavská tradice]. [Sv.] 2, *Prameny X. století legendy Kristiánovy o Svatém Václavu a Svaté Ludmile*. Praha: Národní výbor pro oslavu svatováclavského tisíciletí, 1939. 630 s.

1020. CHALUPKA, Samo. *Spevy*. Praha: Jindř. Bačkovský, 1921. 64 s. Jindř. Bačkovského Čs. nár. četba; 8.

1021. CHALUPNÝ, Emanuel. *Advokacie: Příspěvek k sociologii advokátního stavu*. Praha: L. Mazáč, 1938. 162 s. Knihovna politika; sv. 12.

1022. CHANOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, Albert. *Správa Křestianská, S Krátkým Výkladem podstatnégssjch věcý, které každému Křesťanu věděti hodně a náležitě přislussj* / Sepsana někdy od Ctihodného Kněze P. Albrechta Chanovskeho z Dlahué Wsy, z Towaryšstwa Gežjssowa. A nynj w nowě K Vžitku wssech Duchownjch Zprávčůw, a k potěssenj Dussj gjm swěřených znouu na swětlo wydana a wytlačena ; Nákladem Dědictwj Swatého Wáclawa. W Starém Městě Pražském: w Ympressy Joachyma Kamenického, 1733. [12], 206, [4] s.

1023. CHARLEVOIX, Pierre-François-Xavier de. *Geschichte von Paraguay, und den Missionen der Gesellschaft Jesu in diesen Ländern*. Wien: Druck und Verlag der Mechitaristen-Congregations-Buchhandlung, 1830. 332 s.

1024. CHARLEVOIX, Pierre-François-Xavier de. *Geschichte von Paraguay, und den Missionen der Gesellschaft Jesu in diesen Ländern*. Wien: Druck und Verlag der Mechitaristen-Congregations-Buchhandlung, 1830. 370 s.

1025. CHAUTARD, Jean-Baptiste. *Duše veškerého apoštolátu*. 2. vyd. Přerov: Sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie, 1939. 292 s.

1026. CHESHIRE, Harold Theodore, ed. et al. *Česko-anglický slovník: Díl I*. Praha: J. Otto, 1933. 881 s. Ottovy velké slovníky jazykové; [díl V].

1027. CHESHIRE, Harold Theodore, ed. et al. *Česko-anglický slovník: Díl 2*. Praha: J. Otto, 1935. 1022 s. Ottovy velké slovníky jazykové; [díl V].

1028. CHESTERS, William. *Dokument za 60000 liber: Detektivní román*. 1. vyd. Vimperk: Národní správa J. Steinbrener, 1946. 229 s. Vimperská knihovna detektivních románů; sv. 1.

1029. CHESTERTON, G. K. *Heretikové*. 1. vyd. Praha: Julius Albert, 1948. 211 s. Albertovy Krásné knihy; Sv. XXXII.

1030. CHESTERTON, G. K. *Svatý Tomáš Akvinský*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 222 s. Knihovna Orientace; 2. sv.

1031. CHIFFLENTIUS (?). *Concilium Tridentinum*.

1032. CHLUMECKÝ, Adam. *Evangelium svobody: Báseň výpravná*. Kutná Hora: Nákladem knihkupectví Karla Šolce, [1896]. 149 s.

1033. CHLUMECKÝ, Petr. *Carl von Zierotin und seine Zeit: 1564-1615*. Brünn: A. Nitsch, 1862. 864 s.
1034. CHLUMECKÝ, Petr Jiří, ed. *Die Regesten oder die chronologischen Verzeichniss der Urkunden in den Archiven zu Iglau, Trebisch, Triesch, Gross-Bitesch, Gross-Meseritsch und Pirnitz, sammt den noch ungedruckten Briefen Kaiser Ferdinand des Zweiten, Albrechts v. Waldstein und Romboalds Grafen Collalto*. Brünn: Com. Nitsch u. Grosse, 1856. 1 sv.
1035. CHMELÍČEK, Josef. *Cesta do Francouz a do Špaňhel, již vykonal a sepsal Josef Chmelíček ... Díl I*. Brno: Dědictví sw. Cyrilla a Methodia, 1869. 415 s. Bibliotéka poučná; č. 8 na rok 1869.
1036. CHMELÍČEK, Josef. *Cesta do Francouz a do Špaňhel, již vykonal a sepsal Josef Chmelíček... Díl II*. Brno: Dědictví sw. Cyrilla a Methodia, 1872. 289 s. Bibliotéka poučná; č. 9 na rok 1872.
1037. CHMELÍČEK, Josef. *Cesta do Francouz a do Špaňhel, již vykonal a sepsal Josef Chmelíček ... Díl III*. Brno: Dědictví sw. Cyrilla a Methodia, 1873. 126 s. Bibliotéka poučná; č. 10 na rok 1873.
1038. CHMELÍČEK, Josef. *Cesta do Swaté země: Díl I.*. Brno: Nákladem Dědictví sw. Cyrilla a Methodia, 1865. 660 s. Bibliotéka poučná; č. 6 na rok 1865, č. 7 na rok 1867.
1039. CHMELÍČEK, Josef. *Cesta do Swaté země: Díl II.*. Brno: Nákladem Dědictví sw. Cyrilla a Methodia, 1867. 600 s. Bibliotéka poučná; č. 6 na rok 1865, č. 7 na rok 1867.
1040. CHMELÍČEK, Josef. *Výlet do Solnohradu: Náčrtky cestopisné Jana Soukupa*. Brno: Dědictví sw. Cyrilla a Methodia, 1873. 126 s. Bibliotéka poučná; č. 10 na rok 1873.
1041. CHODNÍČEK, Julius. *Kronika církve svaté od nejstarší až do naší doby*. Kroměříž: J. Gusek, 1868. 1152 s.
1042. *Chrám sv. Cyrila a Metoda v Olomouci-Hejčíně: památník vydáný u příležitosti slavnostního posvěcení nového farního kostela v Olomouci-Hejčíně péčí přípravného výboru*. Olomouc: Přípravný výbor, 1932. 49 s.
1043. CHROMOV, Sergej Petrovič. *Úvod do synoptického rozboru počasí*. 2., přeprac. a dopln. vyd. Praha: Vojenský ústav vědecký, 1937. 491 s. Vojenská technická knihovna; sv. 4.
1044. CHUDOBA, Bohdan. *Jan Sedlák*. Upravené vydání studie, otištěné roku 1931 ve Sborníku Moravana. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 85 s. Církev a vlast; Sv. II.
1045. CHUDOBA, Bohdan. *Jindy a nyní: Dějiny českého národa*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1946. 461 s.
1046. CHUDOBA, Bohdan. *Majetek, práce a sociální úkoly*. 1. vyd. Praha: Č.A.T.-Universum, 1946. 21 s. Knihovna Nové dílo školy politické výchovy; Sv. 7.

1047. CHUDOBA, Bohdan. *O novou českou školu*. 1. vyd. Praha: Č.A.T., Universum, 1945. 36 s. Nové dílo, škola politické výchovy; Sv. I.
1048. *Chvalozpěvy nešporní na některé dny sváteční*. Kostelec nad Černými Lesy: A. Janoušek, 1907. 34 s.
1049. CHYSKÝ, Čeněk. *Pražský hrad a chrám sv. Víta*. Praha: Václav Petr, 1929. 115 s.
1050. CHYTIL, Alois. *Národnostní mapa Moravy: 1:150 000. List I, Severní Morava a východní Čechy*. Brno: Národní jednota pro severní Moravu, 1907. 1 mapa.

I

1051. IGNÁC Z LOYOLY. *Constitutiones Societatis Iesu*.
1052. IGNÁC Z LOYOLY a HEVENESI, Gábor, ed. *Des h. Ignatius von Loyola Kernsprüche der christlichen Lebensweisheit, vertheilt auf alle Tage des Jahres*.
1053. IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav Štěpán, ed. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921. 236 s.
1054. IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav Štěpán, ed. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. II, [Návod k rozjímavé modlitbě podle Duchovních Cvičení sv. Ignáce z Loyoly]*. Svatý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1922. 1 sv.
1055. IGNÁC Z LOYOLY. *Duše Kristova: Rozjímání o modlitbě sv. Ignáce z Loyoly*. 2. vyd. Olomouc: Velehrad, naklad. dobré knihy, 1947. 139 s.
1056. IGNÁC Z LOYOLY. *Exercitia Spiritualia S. P. Ignatii Loyolae. Fvndatoris Societ. Jesv*. Pragae: Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Societ. Jesu ad S. Clementem, 1680. [80] listů.
1057. IGNÁC Z LOYOLY. *Paměti svatého Ignáce z Loyoly zakladatele Tovaryšstva Ježíšova*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 334 s. Vinice Páně; [Sv.] 4.
1058. IGNÁC Z LOYOLY. *Výbor z listů a instrukcí svatého Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova: [K čtyřstému výročí založení Tovaryšstva Ježíšova...]*. Praha: Vyšehrad, 1940. 345 s. Podlahova knihovna spisů naučných.
1059. [Illustrissime, ac Reverendissime Domine, Domine Praesul. 1777.]
1060. *Index generalis*.
1061. INNERKOFLER, Adolf. *Der hl. Klemens Maria Hofbauer, ein österreichischer Reformator*.
1062. *INSTITUTIO PRACTICA CLERICI PETRINI, ET MAXIME NEO-PAROCHI : AD CURAM ANIMARUM UTILITER OBEUNDAM / IN LUCEM DATA A CLERICO PETRINO*. Cum

II. Tabulis aeneis. Augustae Vindelicorum: Sumptibus Matthaei Rieger p.m. Filior, 1793. XVI, 421 stran, 2 nečíslované obrazové přílohy: frontispis.

1063. *Institutiones ad eloquentiam.*

1064. *Institutum Societatis Jesu Ex Decreto Congregationis Generalis Decimae Quartae, Meliorem in ordinem digestum, Auctum Ac denuo recusum. Volumen Primum.* Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem, 1705. [4], 130, [6], 131-192, [2], 193-302, [24], 303-404, [22], 405-627, [17], 629-714 s.

1065. *Institutum Societatis Jesu Ex Decreto Congregationis Generalis Decimae Quartae Meliorem in ordinem digestum, Auctum Ac denuo recusum. Volumen Secundum.* Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem, 1705. [4], 120, [12], 121-167, [4], 168-223, [5], 225-260, [2], 261-308, [2], 309-349, [159] s.

1066. *Instructio de administratione temporali: ad usum nostrorum tantum.*

1067. *Ioannis Bapt. Franzelin... tractatus de Deo uno.*

1068. *Irena: Povídka z dob Domicianových.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1903. 484; 275 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1903; číslo 90.

1069. IRENAEUS. *Svatého otce Ireneia Patero kněh proti kacířstvím: S některými dodatky.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1876. 545 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 14, za rok 1875.

1070. IRVING, Washington. *Život Mohamedův.* Praha: Jaroslav Pospíšil, 1854. 357 s.

1071. ISLA, Francisco José de. *Historie proslulého kazatele Fray Gerundia de Campazas alias Zotes.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1927. 143 s. Edice klasických románů; 3.

1072. *Italienisch-Deutsch Wörterbuch.*

J

1073. JABLONSKÝ, Boleslav. *Moudrost otcovská.* Brno: Občanská tiskárna, 1921. 134 s. Knihovna naší mládeže.

1074. JACKSCHE, Franz. *Geschichte des ritterlichen Ordens der Kreuzherren mit dem roten Sterne.* Prag: Druck der fürst-erzb. Buchdruckerei (Rohliček und Sievers), 1904. 162 s.

1075. JACOBITZ, Karl. *Griechisch-deutsches Wörterbuch.*

1076. JAHN, Johann. *Archaeologia Biblica.*

1077. JAHN, Johann. *Grammatica linguae hebraicae.*

1078. JAHN, Metoděj. *Rozmarné chvíle: Humoresky.* Olomouc: R. Promberger, 1914. 109 s. Moravsko slezská kronika; roč. 25, sv. 1.

1079. JAHNEL, A. *Chronik der Preußischen Invasion des nördlichen Böhmens im Jahre 1866.* Reichenberg: nákladem vlastním, 1867. 428 s.

1080. JAHODA, Josef. *Starý student vypravuje*. Praha: J. Svátek, 1928. 236 s. Svátkova lidová knihovna; sv. 48.
1081. JAKOB, Georg. *Die Kunst im Dienste der Kirche: Ein Handbuch für Freunde der kirchlichen Kunst*. 4., verb. Aufl. Landshut: Jos. Thomann'schen Buchhandlung, [1885]. 516 s.
1082. JAMMES, Francis. *Kniha o svatém Josefu*. Praha: Družstvo přátel studia, 1923. 135 s. Edice Družstva přátel Studia; 32. kniha.
1083. JAMMES, Francis. *Růženec ve slunci*. Praha: Družstvo přátel Studia, 1921. 194 s. Edice Družstva přátel Studia; kn. 10.
1084. JAN OD KŘÍŽE. *Svatého Jana od Kříže, učitele církevního Duchovní píseň*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1942. 434 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 65. Spisy / Ioannes a Cruce; sv. 3.
1085. JAN OD KŘÍŽE. *Plamen lásky žhavý: Druhá redakce; Drobné spisy*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1947. 332 s. Dominikánská edice Krystal; svazek 70. Spisy / Ioannes a Cruce; sv. 4.
1086. JAN OD KŘÍŽE. *Svatého Jana od Kříže, učitele církevního Temná noc*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1941. 199 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 56. Spisy / Ioannes a Cruce; sv. 2.
1087. JAN OD KŘÍŽE. *Svatého Jana od Kříže, učitele církevního Výstup na horu Karmel*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1940. 413 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 52. Spisy / Ioannes a Cruce; sv. 1.
1088. JANČÍK, Josef. *Na toulkách božích: Život a dílo Šebestiána Kubínka*. Brno: Občanská tiskárna, 1941. 101 s.
1089. JANČÍK, Josef. *Tomáš ze Štítného, učitel života: [Systematický výklad jeho mravouky]*. Brno: Akord, 1940. 158 s. Edice Akord; sv. 22. Knihy Duchovní orientace; č. 5.
1090. JANDA, Antonín, ed. *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské dne 15. srpna 1912*. Brno: Matice Svatohostýnská, 1913. 317 s.
1091. JANKO, Josef, ed. a SIEBENSCHIN, Hugo, ed. *Příruční slovník německočeský: Díl I, A-E*. Praha: Státní nakladatelství, 1936-1938. 889 s.
1092. JANKO, Josef, ed. a SIEBENSCHIN, Hugo, ed. *Příruční slovník německo-český: Díl IV, T-Z*. V Praze: Státní nakladatelství, 1944-1948. 718 s.
1093. JANOUŠEK, Jan. *Zemědělec kráčí stopami evangelia*. Praha: Arcidiecéšní pastorační ústředí, 1947. 31 s.
1094. JANOVSKEÝ, Rudolf. *Soupis zvonů v okresním hejtmanství Holešovském*. In: *Časopis Společnosti přátel starožitností českých v Praze*. 7, 1899, č. 3, s. 92-97.

1095. JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters*.
1096. JAROLÍMEK, Bohuslav. *Blahoslavení: [Kniha kázání]*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 262 s. Knihovna Logos; Sv. 4.
1097. JAROSZEWICZ, Floryan. *Matka Świętych Polska Albo żywoty Świętych błogosławionych, wielbnych Świętobliwych, Pobożnych Polaków i Polek, wszelkiego stanu i kondycyi Każdego wieku od zakrzewionéy w Polsce Chrześciańskiej Wiary osobliwą życia doskonałością słynących, z różnych autorów i pism zebrane / przez X. Floryana Jaroszewicza Kapłana Zakonu S.O. Franciszka Reformata. w Krakowie: w Drukarni Stanisława Stachowicza, 1767. [22], 694 s.*
1098. JAVORNÍK, Vojtěch Kristian. *Bludičky*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1899. 264 s. Knihovna našeho lidu; roč. 3., č. 1.
1099. JAVOŘICKÁ, Vlasta. *Duha: Román*. Praha: Čsl. akc. tisk., 1925. 244 s.
1100. JENÍČEK, Jiří a MENZEL, Josef, ed. *Chrám sv. Víta v obrazech Jiřího Jeníčka: [Snímky z let 1942-1946]*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 39 s.
1101. JENIŠTA, Ladislav. *Duše nemocných: Příspěvky k psychologii poruch životních*. Praha: J. R. Vilímek, 1923. 128 s. Za vzděláním; Sv. 130.
1102. *Jeremiáš*. Překlad Josef Heger. Brno: Edice Akord, 1941. 131 s. Edice Akordu; sv. 25.
1103. JEŘÁBEK, František Věnceslav. *Stará doba romantického básnictví: Příspěvek k českým studiím o poesii světové*. Praha: Nákladem Matice české, 1883. 496 s. Novočeská bibliothéka; č. 26. Spisův musejních; č. 156.
1104. JEŘÁBEK, Karel. *Život dítek božích: Promluvy a úvahy o milosti posvěcující a pomáhající*. Praha: Gustav Franci, 1928. 174 s.
1105. JEŘÁBEK, Vladimír. *Čtení o Paladiu země České*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 163 s.
1106. JEŘÁBEK, Vladimír. *Šel jsem po stopách velkých mužů*. 1. vyd. Bratislava: Životom, 1948. 150 s.
1107. JESKE-CHOÍŇSKI, Teodor. *Poslední Římané: Pověst z dob Theodosia Vel.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1914. 560 s. Zábavy večerní; roč. 35, č. 1-4.
1108. *Jesuité a národní kultura: 300 let od příchodu jezuitů a založení gymnasia v Hradci Králové*. Hradec Králové: Družstevní nakladatelství, 1936. 83 s.
1109. *Jesus Veteranae Legis ex tribu levi*.
1110. *Ješajahu*. Překlad Josef Heger. Brno: Edice Akord, 1936. 163 s. Edice Akord; sv. 6.

1111. JEŠINA, Josef. *Romáňi čib, čili, Jazyk cikánský*. 2., opr. a rozmnož. vyd. Praha: Fr. A. Urbánek, 1882. 179 s.
1112. JEŽ (?). [*Ostatek*.]
1113. JEŽEK, Jan. *Od Krkonoš: Krátké povídky z pohorského kraje*. Praha: Nákladem Dědictví svatého Jana Nepomuckého, 1912. 188 s. Knihy Dědictví Svatojánského; číslo 122.
1114. JEŽEK, Jan. *Zásluhy papežů*. Praha: Katol. spolek tisk., 1914. 72 s. Hlasy katolického spolku tiskového; roč. 45, č. 2.
1115. JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část II., O zemi*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje], 1912. 207 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 64, na rok 1912.
1116. JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část první*. Praha: J. Otto, 1890. 263 s. Al. Jiráskova sebrané spisy; díl 2.
1117. JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část druhá*. Praha: J. Otto, 1895. 400 s. Al. Jiráskova sebrané spisy; díl 20.
1118. JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část třetí*. Praha: J. Otto, 1898. 493 s. Al. Jiráskova sebrané spisy; díl 26.
1119. JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část čtvrtá*. Praha: J. Otto, 1901. 454 s. Al. Jiráskova sebrané spisy; díl 29.
1120. JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: Obraz z dob našeho národního probuzení: Část pátá*. Praha: J. Otto, 1907. 550 s. Al. Jiráskova sebrané spisy; díl 34.
1121. JIRÁSEK, Josef. *Přehledné dějiny ruské literatury. I. díl, (Od nejstarší doby do období bouře a náporu v letech šedesátých minulého století)*. Brno: Josef Stejskal, 1945. 274 s.
1122. JIRÁSEK, Josef. *Přehledné dějiny ruské literatury. II. díl, (Od šedesátých let minulého století do roku 1918)*. 1. vyd. Praha: Miroslav Stejskal, 1945. 227 s. Slovanská knihovna; č. 2.
1123. JIRÁSEK, Josef. *Přehledné dějiny ruské literatury. III. díl, Sovětská literatura ruská*. 1. vyd. Brno: Josef a Miroslav Stejskal, 1946. 271 s. Slovanská knihovna; č. 3.
1124. JIRÁSEK, Josef. *Přehledné dějiny ruské literatury: Sovětská literatura ruská. IV. díl*. 1. vyd. Brno: Josef Stejskal a Miroslav Stejskal, 1946. 177 s. Slovanská knihovna; č. 2.
1125. JIREČEK, Hermenegild. *Hermenegilda Jirečka Spisy zábavné a rozpravné*. Praha: I. L. Kober, 1876. 375 s. Národní bibliotéka; díl 37, 53.
1126. JIREČEK, Hermenegild. *Hermenegilda Jirečka Spisy zábavné a rozpravné*. Praha: I. L. Kober, 1878. 509 s. Národní bibliotéka; díl 37, 53.
1127. JIREČEK, Josef. *Anthologie z literatury české. Svazek I., Doba stará*. 4. vyd. Praha: Nákladem F. Tempského, 1879. 192 s.
1128. JIREČEK, Josef. *Anthologie z literatury české. Svazek II., Doba střední*. 4. vyd. Praha:

Nákladem F. Tempského, 1881. 434 s.

1129. JIREČEK, Josef. *Anthologie z literatury české. Svazek III., Doba nová.* 5. vyd. Praha: Nákladem F. Tempského, 1881. 280 s.

1130. JIREČEK, Josef. *Dějiny církevního básnictví českého až do XVIII. století.* Praha: Nákladem kr. české společnosti nauk, 1878. 98 s. Hymnologia bohemica. Třída pro filosofii, dějepis a filologii; č. 3.

1131. JIREČEK, Josef. *Dějiny literatury české. Díl I, Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku, ve způsobě slovníka životopisného a knihoslovného: Sv. 1. A-L.* Praha: Nákladem B. Tempského, 1875. 489 s.

1132. JIREČEK, Josef. *Dějiny literatury české. Díl I, Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku, ve způsobě slovníka životopisného a knihoslovného: Sv. 2. M-Ž.* Praha: Nákladem B. Tempského, 1876. 392 s.

1133. JIREČEK, Josef. *O zvláštnostech češtiny ve starých rukopisech moravských: Příspěvek k dějinám jazyka českého.* Praha: Nákladem královské české společnosti nauk, 1887. 84 s. Rozpravy k. české společnosti nauk. Řada 7, sv. 2. Filosoficko-historická třída; č. 1.

1134. JIRÍČEK, Bedřich. *Po stopách Boží prozřetelnosti.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1909. 119 s. Knihovna Dědictví Svatojanského. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1909; č. 104.

1135. *Jitro: Časopis středoškolských studentů katolických.* Praha: Ústředí katolického studentstva, 1919-1942.

1136. JOCKEL, J. (?). *Ferdinand I.*

1137. JOHNER, Dominicus. *Grosse Choralschule.*

1138. JOHNS, William Earl. *Biggles jde do války.* Praha: Toužimský a Moravec, 1946. 261 s.

1139. JOHNSON, Hewlett. *Sila sovietsk: Prameň a príklad.* Bratislava: Pravda, 1949. 292 s. Nové pohľady.

1140. JOKLÍK, František. *Nauka o ústavě.* Praha: Hejda & Tuček, [1907]. 163 s. Illustrované katechismy naučné; 16.

1141. JONÁK, Eberhard. *Der land- und lehentäfliche Grundbesitz im Königreiche Böhmen: Statistische Tafeln, im Auftrage des Central-Comité für die land- und forstwirthschaftliche Statistik Böhmens auf Grundlage amtlicher Quellen.* Prag: Central-Comité, 1865. 123 s.

1142. JØRGENSEN, Johannes a MASÁK, Emanuel. *Obrazy římských světců.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1938. 169, 29 s.

1143. JØRGENSEN, Johannes. *Pout' do Svaté země.* Praha: Lad. Kuncíř, 1928. 323 s.

1144. JØRGENSEN, Johannes. *Svatý oheň: [Legenda ze staré Sieny].* Praha: Ladislav Kuncíř,

1941. 115 s.

1145. JOSEPHUS FLAVIUS. *Válka židovská: (O zániku bývalé říše židovské a zkáze Jerusalema): Díl I. obsahuje knihu 1 a 2.* Brno: Boleslav Svoboda, [1920]. 800 s.

1146. JOSEPHUS FLAVIUS. *Válka židovská: (O zániku bývalé říše židovské a zkáze Jerusalema): Díl II. obsahuje knihu 3 až 7.* Brno: Boleslav Svoboda, [1920]. 800 s.

1147. *Jubileum koleje a noviciátu brněnského 1678.*

1148. JUNG (?). [Baurathgeber.]

1149. JÜNGER, Wolfgang. *Zápas o kaučuk.* Praha: Orbis, 1942. 156 s.

1150. JUNGSMANN, Josef. *Josefa Jungsmanna Historie literatury české, aneb, Saustawný přehled spisů českých s krátkau historií národu, oswícení a jazyka.* 2. vyd. W Praze: Nákladem Českého museum, 1849. 771 s.

1151. JUNGSMANN, Josef. *Josefa Jungsmanna Sebrané drobné spisy veršem i prosou. Svazek I.* Praha: I. L. Kober, 1869. 240 s. Národní bibliotéka; díl 1.

1152. JUNGSMANN, Josef. *Josefa Jungsmanna Sebrané drobné spisy veršem i prosou. Svazek II.* Praha: I. L. Kober, 1873. 244 s. Národní bibliotéka; díl 22.

1153. JUNGSMANN, Josef a MILTON, John. *Josefa Jungsmanna Sebrané spisy veršem i prosou. Sv. III, Miltonův Ztracený ráj.* Praha: I. L. Kober, 1873. 415 s. Národní bibliotéka; díl 24.

1154. JUNGSMANN, Josef. *Josefa Jungsmanna Slowesnost, aneb, Náuka o výmluwnosti prosaické, básnické i řečnické: se sbirkau příkladů newázané i wázané řeči.* 2., opr. a rozmnožené vyd. W Praze: České museum, 1845. 836 s. Nowočeská biblioteka; č. 5.

1155. JUNGSMANN, Josef. *Slownjik česko-německý Josefa Jungsmanna: Djl I. A-J.* Praha: Pomocj Českého Museum, 1835. 852 s.

1156. JUNGSMANN, Josef. *Slownjik česko-německý Josefa Jungsmanna: Djl II. K-O.* Praha: Pomocj Českého Museum, 1836. 1030 s.

1157. JUNGSMANN, Josef. *Slownjik česko-německý Josefa Jungsmanna: Djl III. P-R.* Praha: Pomocj Českého Museum, 1837. 974 s.

1158. JUNGSMANN, Josef. *Slownjik česko-německý Josefa Jungsmanna: Djl IV. S-U.* Praha: Pomocj Českého Museum, 1838. 844 s.

1159. JUNGSMANN, Josef. *Slownjik česko-německý Josefa Jungsmanna: Djl V. W-Ž.* Praha: Pomocj Českého Museum, 1839. 988 s.

1160. JUNGSMANN, Josef, ed. a ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Wýbor z literatury české: Díl první. Od nejstarších časůw až do počátku XV. století.* W Praze: nákladem Českého museum, 1845. 1296 sl. Spisy musejní; číslo XVII.

1161. JUNGSMANN, Josef, ed. a ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Wýbor z literatury české: Díl*

druhý. *Od počátku XV. až do konce XVI. století*. W Praze: nákladem Českého museum, 1868. 1710 sl. Spisy musejní; číslo LVIII.

1162. JURÁNEK, František Xaver. *Dobry řečník*. 1. vyd. Praha: Č. A. T.-Universum, 1946. 211 s. Nové dílo, škola politické výchovy; Sv. 11.

1163. JUROVSKÝ, Anton. *Psychológia*. 4. previd. a dopln. vyd. Turčiansky Sv. Martin: Matica slov., 1949. 558 s. Spisy Psychologického odboru Matice slovenskej; Sv. 1.

1164. JUST, Antonín Josef Ludvík. *Jan Slavík, čili, Život mladého řemeslníka: pravdivý příběh z naší doby*. Praha: I. L. Kober, 1870. 258 s.

1165. JUVENGIO, Josepho. *Societatis Jesu Sacerdote*.

K

1166. KADEŘÁVEK, Eugen. *Krasověda a obecná aesthetika; Apologie filosofie křesťanské; Logika kritická čili noetika; Metafysika o přírodě*. Praha: Eugen Kadeřávek, 1910. 37, 40, 45, 80, 191 s.

1167. KADEŘÁVEK, Eugen. *Logika formálná*. Praha: Tiskem kn. arcibisk. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa, 1887. 174 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 27, za rok 1887.

1168. KADEŘÁVEK, Eugen. *Morálka filosofická*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1906. 367 s. Dědictví sv. Prokopa; 45.

1169. KADEŘÁVEK, Eugen. *Soustava filosofie křesťanské čili aristotelicko-thomistické*. Hradec Králové: E. Kadeřávek, 1919. 502 s.

1170. KADEŘÁVEK, Eugen. *Soustava filosofie křesťanské čili aristotelicko-thomistické*. Hradec Králové: E. Kadeřávek, 1919. 699 s.

1171. KADEŘÁVEK, Eugen. *Soustava filosofie křesťanské čili aristotelicko-thomistické*. Hradec Králové: E. Kadeřávek, 1919. 458 s.

1172. KADLČÁK, Josef Mnohoslav. *Římská pouť Moravanů*. Frýdlant: [s.n.], 1900. 1 sv. (různé stránkování).

1173. KADLČÁK, Josef Mnohoslav. *Z haličských potulek: Dojmy a vzpomínky z cest*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1899. 246 s. Knihovna našeho lidu; roč. 3., č. 3.

1174. KADLEC, Jaroslav. *Byzantské křesťanství u slovanských národů*. Praha: Bohuslav Rupp, 1946. 178 s.

1175. KADLEC, Jaroslav. *Dějiny kláštera Svaté Koruny: [1263 – 1785]*. České Budějovice: Knihkupectví ČAT „U zlatého klasu“, 1949. 362 s.

1176. KAFKA, Břetislav. *Kultura rozumu a vůle*. 1. vyd. Červený Kostelec: B. Kafka, 1946.

132 s.

1177. KAFKA, Josef. *Praha královská: Umělecké album král. hlavního města Prahy*. Praha: Edv. Grégr [1910]. 20 s.

1178. KACHNÍK, Josef. *Historia philosophiae*.

1179. KACHNÍK, Josef. *Lidské vášně a jich výchova: Dle ethických zásad sv. Tomáše Akvinského*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtisk. a nakl. V. Kotrba, 1916. 106 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 64.

1180. KACHNÍK, Josef. *Olomoucký metropolitní chrám sv. Václava: Napsáno k osmistému výročí jeho dobudování a posvěcení*. Olomouc: Slavnostní výbor, 1931. 49 s.

1181. KÁLAL, Karel a SALVA, Karol. *Slovník slovenskočeský a československý*. Liptovský Ružomberok: Tiskem a nákladem Karla Salvy, 1896. 290 s.

1182. KALISTA, Zdeněk. *Blahoslavená Zdislava*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1941. 180 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 55.

1183. KALISTA, Zdeněk. *Bohuslav Balbín*. 2., rozš. vyd. Brno: Brněnské tiskárny, 1947. 45 s. Církev a vlast: postavy českého duchovenstva; sv. 4.

1184. KALISTA, Zdeněk, ed. *Cesty ve znamení kříže: Dopisy a zprávy českých misionářů 17. a 18. věku ze zámořských krajů*. 3. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 334 s.

1185. KALISTA, Zdeněk. *Mládí Humprechta Jana Černína z Chudenic: Zrození barokního kavalíra. [1. část textová]*. Praha: Nákladem autorovým, s přispěním I. třídy České akademie věd a umění, 1932. 269 s.

1186. KALISTA, Zdeněk. *Mládí Humprechta Jana Černína z Chudenic: Zrození barokního kavalíra. [2. část poznámková]*. Praha: Nákladem autorovým, s přispěním I. třídy České akademie věd a umění, 1932. 125 s.

1187. KALISTA, Zdeněk, ed. *Selské, čili, Sousedské hry českého baroka*. Praha: Melantrich, 1942. 217 s. Odkaz minulosti české; sv. 9.

1188. KALTENBORN, Carl Fredrik. *Muž s hedvábnou šňůrou: Detektivní román*. 1. vyd. Praha: V. Pavlík, 1942. 162 s. Zlatá serie; sv. 7/2.

1189. KAPELLER, Ludwig. *Pomněnky 31: Detektivní román*. I. autorisované vyd. Praha: V. Pavlík, 1942. 162 s. Zlatá serie. [Řada] II; [Sv.] 2.

1190. *Kapesní slovník německo-český*.

1191. KARAFIÁT, Ferdinand. *Z denníku lékařova*. Třebenice: Pařík, [1911]. 88 s. Knihovna menšinového týdeníku Pařík; sv. 15.

1192. KARAS, Josef František. *Kánata: Pohorský obraz*. Brno: V. Burkart, 1905. 60 s.

1193. KARAS, Josef František. *Švédové u Brna: Historický román*. Brno: Tiskem a nákladem

V. Burkarta, 1907. 241 s.

1194. KARAS, Matěj. *Divý muž: Povídka z lesů Kansasských v Americe*. Praha: F. Kytka, [1885 nebo 1886]. 63 s. Bibliotéka zábavných spisův; č. 69.

1195. KARÁSEK, Karel. *Z víru života: Povídky a humoresky: Díl 1*. Semily: K. Karásek, 1907. 162 s.

1196. KARÁSEK, Karel. *Z víru života: Povídky a humoresky: Díl 2*. Semily: K. Karásek, 1909. 169 s.

1197. KARLACH, Mikuláš, ed. *Paměti proboštů Vyšehradských z poslední doby a sice od roku 1781 až do 1905*. [Praha: Mikuláš Karlach, 1905]. 316 s.

1198. KARNÍK, Jan. *Eduard Albert – život a dílo velikého Čecha: K stému výročí jeho narozenin*. Praha: Vyšehrad, 1941. 79 s.

1199. KAŠKA, Antonín. *Pravdou ke ctnosti: Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1915. 322 s. Knihovna Obnovy; 25.

1200. KAŠKA, Antonín. *Pravdou ke ctnosti: Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1921. 352 s. Knihovna Obnovy; 36.

1201. KAŠPAR, František. *Kytička myrrhy: Duchovní básně*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1935. 128 s. Knih Dědictví Svatojanského č. 182, podíl údů na rok 1935; č. 2.

1202. KAŠPAR, František. *Zastavené hodiny: Básně*. [Olomouc: Družina literární a umělecká, 1922]. 97 s. Knižnice Družiny literární a umělecké; sv. 13.

1203. KAŠPAR, Karel. *Dojmy z Konnersreutu*. Praha: V. Kotrba, 1929. 140 s.

1204. KAŠPAR, Karel. *Pastýřský list o sv. Janu Nepomuckém*. Hradec Králové: Tisk. družstvo, 1925. 20 s. Časové úvahy; sv. 300.

1205. KAŠPAR, Karel. *Po stopách Božského Spasitele v Egyptě a Svaté zemi*. [Hradec Králové: nákladem vlastním], 1931. 174 s.

1206. KAŠPAR, Václav. *České nebe: Život, utrpení i sláva českých světců*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1939. 355 s.

1207. *Katechismus z nařízení Sněmu Tridentského k pastýřům duchovním a z rozkazu Pia V., papeže římského na světlo vydaný*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1867. 602 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 4.

1208. KATHREIN (?). *Die Katholische Welt*.

1209. *Katolická akce*. 1. vyd. Praha: nákl. vl., 1949. 52 s.

1210. *Katolické misie: Věstník Díla šíření víry*. Praha: Dílo šíření víry, 1934-1946.

1211. KAULEN, Franz. *Einleitung in die Heilige Schrift Alten und Neuen Testaments*.

1212. KAULEN, Franz. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon oder Encyklopädie der*

katholischen Theologie und ihrer Hilfswissenschaften.

1213. KAULEN, Franz Philip. *Assyrien und Babylonien.*

1214. KAVÁNOVÁ, Marie. *Naši básníci: Studie.* Nový Jičín: Nový život, 1904. 121 s. Letorosty; č. 3.

1215. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 1. díl, sv. I. A-Č.* Praha: Josef Elstner, 1940. 1344 sl.

1216. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 1. díl, sv. II. D-F.* Praha: Josef Elstner, 1940. sl. 1345-2774.

1217. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 2. díl, sv. I. G-H.* Praha: Josef Elstner, 1940. 1244 sl.

1218. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 2. díl, sv. II. CH-Ka.* Praha: Josef Elstner, 1940. sl. 1245-2714.

1219. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 3. díl, sv. I. Kc-Leb.* Praha: Josef Elstner, 1941. 1108 sl.

1220. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 3. díl, sv. II. Leb-Mě.* Praha: Josef Elstner, 1941. sl. 1109-2614.

1221. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 4. díl, sv. I. Mi-Neu.* Praha: Josef Elstner, 1944. 1152 sl.

1222. KAVINA, Karel, ed. *Naučná encyklopedie: Slovník přírodních věd: 4. díl, sv. II. [Neu]-O.* Praha: Josef Elstner, 1946. sl. 1153-2234.

1223. KELLER, Paul. *Tři prsteny.* Autorisované vydání. Praha: Kropáč & Kucharský, 1931. 94 s.

1224. KELLNER, Adolf. *Štramberské nářečí.* Brno: Dialektologická komise při Matici moravské, 1939. 126 s. Moravská a slezská nářečí; sv. 1.

1225. KELSKÝ, Antonín Jan. *Conciones Festivales In Totius Anni Festa: Ex Suggestu Dictae ad Populum Christianum, Sac. Scripturae Sententiis, SS. Patrum Testimoniis, Doctrinisque Moralibus Illustratae: Cum Indice Posterius Requisito / Conscriptae Ac In Lucem Editae Ab Adm. Reverendo P. Antonio Kelsky, AA. LL. [et] Philosophiae Magistro, SS. Theologiae Baccalaureo Formato, Curato Herrndorffensi. Pragae: apud Casparum Zachariam Wussin Bibliopolam, 1734. [6], 720, [20] s.*

1226. KIEPERT, H. *Atlas der alten Welt.*

1227. KINGSLEY, Florence Morse. *Druh s kříže: Pov. z dob Krista Pána.* Brno: Papež. knihtisk. benedikt. rajhr., 1904. 324 s. Knih. našeho lidu; Roč. X (XXIII). Čís. 1.

1228. KIRSCHIUS, Georgius Guilielmus. *Lexicon Syriacum chrestomathiae suae syriacae*

accomodatum a M. G. G. Kirschio item Chrestomathia Syriaca cum lexico syriaco ab eddem auctore.

1229. KIRSCHWENG, Johannes. *Lev v jizbě*. Praha: Vyšehrad, 1940. 268 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; svazek 6.

1230. KLÁCEL, František Matouš. *Františka Matauše Klácela Dobrowěda*. Praha: České museum, 1847. 320 s. Malá encyklopedie nauk; č. 7. Spisy musejní; č. 26.

1231. KLAUBER, Joseph Sebastian a KLAUBER, Johann Baptist. *Historiae Biblicae Veteris et Novi Testamenti*.

1232. KLEIN, Hermann J. *Allgemeine Witterungskunde nach dem gegenwärtigen Standpunkte der meteorologischen Wissenschaft: Für das Verständniss weiterer Kreise*. Prag: F. Tempsky, 1882. 260 s. Wissen der Gegenwart; Bd. 2.

1233. KLEIN, S. *Sixtus der Fünfte*. Freiburg im Breisgau: Herder'sche Verlagshandlung, 1873. 182 s. Sammlung historischer Bildnisse; X.

1234. *Kleiner Illustrierter Führer durch Wien*.

1235. KLETKE, H. a HUMBOLDT, Alexander von. *Alexander von Humboldt's Reisen in Amerika und Asien*.

1236. KLEUTGEN, Joseph. *Ars dicendi priscorum potissimum praeceptis et exemplis*.

1237. KLICPERA, Václav Kliment. *Brněnské kolo: Moravsko-národní báchorka ve čtveru dějství*. Praha: Nákladem Dra. J. A. Gabriela, 1849. 111 s.

1238. KLICPERA, Václav Kliment. *Dobré jitro!: Weská hra w jednom dějství*. Praha: Nákladem Dra J. A. Gabriela, 1848. 54 s. Dramatické spisy W.K. Klicpery; Díl 1.

1239. KLICPERA, Václav Kliment. *Svatoslav, Poslední Svatoplukovec: Smutnohra v jednom dějství*. Praha: J. A. Gabriel, 1849. 48 s. Dramatické spisy V. K. Klicpery; díl 2, [sv. 8].

1240. KLICPERA, Václav Kliment. *Uhlířka: Činohra w pateru dějství*. Praha: Nákladem Dra J. A. Gabriela, 1848. 119 s. Dramatické spisy V. K. Klicpery; [díl 2], sv. 5.

1241. KLIK, Josef. *Bibliografie vědecké práce o české minulosti za posledních čtyřicet let: Rejstřík Českého časopisu historického 1895-1934*. Praha: Historický klub, 1935. 337 s.

1242. KLIK, Josef. *Kníže míru: Čtení o českém králi Karlu IV*. Praha: Jaromír Mrskoš, 1948. 213 s. Edice Metropolis; Sv. 3.

1243. KLIKA, Jaromír. *Rostliny ve svých vztazích k vnějšmu světu: Úvodem do rostlinné ekologie*. Praha: Sfínx, Bohumil Janda, 1929. 194 s. Škola vševědná; Sv. 23.

1244. KLIMOV, Vikarij. *Zbořený chrám: Román*. Beroun: nákladem vlastním, 1927. 181 s.

1245. KLITSCHKE DE LA GRANGE, Antoinette. *Poslední dnové Jerusáléma: Historická povídka z prvního století křesťanstva; Kletba*. Brno: Tiskem a nákladem pap. knihtiskárny

benediktinů rajhradských, 1875. 348 s. Zábavná bibliotéka.

1246. KLITSCHÉ DE LA GRANGE, Antoinette. *Vestálka: Historická povídka z prvního století křesťanstva*. Brno: Škola B. S. P., 1870. 302 s. [Zábavná bibliotéka; 1].

1247. KLOTZ, Rainhold. *Handwörterbuch der lateinischen Sprache*.

1248. KMEŤKO, Karol et al. *Svetové misie: (Katolícka misiologia). Sväzok I*. Nitra: Misijní dům Matky Božej, 1941. 468 s. Nitra, Misijná knižnica; Sv. I.

1249. KMEŤKO, Karol et al. *Svetové misie: (Katolícka misiologia). Sväzok II*. Nitra: Misijní dom Matky Božej, 1942. 444 s. Nitra, Misijná knižnica; Sv. II.

1250. KNAIBL, Jan. *Soudcovy vzpomínky*. Olomouc: nákl. vl., 1927. 181 s.

1251. *Knaurs Konversations-Lexikon*.

1252. *Kniha Daniel*. Překlad Josef Heger. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1947. 75 s. Akord; Sv. 40.

1253. *Kniha Ježíše Siracha*. Překlad Josef Heger. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1947. 159 s. Edice Akord; Sv. 42.

1254. *Kniha malých proroků*. Překlad Josef Heger. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1946. 199 s. Edice Akord; Sv. 36.

1255. *Kniha Moudrosti*. Překlad Josef Heger. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1946. 61 s. Edice Akord; Sv. 33.

1256. *Kniha Přísloví*. Překlad Josef Heger. Brno: Edice Akord, 1940. 104 s. Edice Akordu; sv. 21.

1257. *Kniha Rúť*. Praha: J. Otto, [1893]. 26 s. Sborník světové poesie; č. 18.

1258. *Knihovna našeho lidu* (edice).

1259. *Knihovna pro mládež Raná setba* (edice).

1260. KOBOSIL, Josef. *Dějiny vychovatelství*. Praha: Kotrba, [1916]. 424 s. Vzdělávací knihovna katolická; LXVI.

1261. [KOBŘ, Jaroslav. *Průvodce Moravou a Slezskem*.]

1262. KOCEN, Blaž a METELKA, Jindřich, ed. *B. Kozennův zeměpisný atlas pro školy střední*. 13. opravené vyd. Vídeň: E. Hölzel, 1900. [6] s.

1263. KODYM, Filip Stanislav. *Zdravověda čili nejlepší způsob, jakby člověk svého života ve zdraví a vesele užití a dlouhého věku dosáhnouti mohl*. Praha: J. Otto, [1926]. 248 s. Světová knih.; Čís. 48-50 a.b.c.d.

1264. KOCH, Ludwig. *Jesuiten-Lexikon*.

1265. KOLÁŘ, Josef. *Mluvnice jazyka ruského pro školy i samouky*. 5. vyd. Praha: Kober, [1925]. 252 s.

1266. KOLEK, Antonín. *Babuška: (Starosvětský románek)*. Přerov: Společenské podniky, 1938. 170 s. Levná knihovna; Roč. 1938. Sv. 1.
1267. KOLEK, Antonín. *Hermada: Obrázek z italské fronty*. Přerov: Společenská knihtiskárna, 1935. 224 s. Levná knihovna; Roč. 1936. [Sv. 1].
1268. KOLEK, Antonín. *O klíče markrabství: Historický obraz*. Vyškov: [nákl. vl.], 1930. 355 s.
1269. KOLEK, Antonín. *Radostná cesta k Staré Matce Boží Zarošské: (Starodávná baroková pout)*. Brno: Občanská tiskárna, 1942. 286 s.
1270. KOLEK, Antonín. *Traktáty Kleofáše Pistoria a jiná prósa*. Přerov: Společenské podniky, 1939. 335 s. Levná knihovna; Roč. 1938-1939.
1271. KOLEŠ, Vilém. *U nás po Bílé Hoře: Kulturní obrázky starožitného města Třebchovic, hory Oreb nad Dědinou*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1927. 87 s.
1272. KOLÍSEK, Alois. *Do Lourd!: Popis české pouti do Lourd, pořádané 1913 Spolkem poutníků česko-slovanských do Lourd a jiných posvátných míst*. Praha: nákl. spolku, 1914]. 415 s.
1273. KOLÍSEK, Karel. *Lurdy: Stručné dějiny Lurdských událostí od roku 1858-1946*. 2. vyd. Brno: nákl. vl., 1946. 486 s.
1274. KOLÍSEK, Karel. *Vítězství Lurd: Vzpomínky na XVI. národní pouť do Lurd 1937*. Brno: [nákl.vl.], 1938. 207 s.
1275. KOLÍSEK, Leopold, ed. *Jubilejní pouť Moravanů do Říma roku 1908*. Brno: Kolísek, 1909. 269 s.
1276. KOLLÁR, Ján. *Výklad, čili, Přímětky a vysvětlivky ku Slávy dceře*. Praha: I. L. Kober, 1862. 476 s. Spisy Jana Kollára; díl 2.
1277. KOMENSKÝ, Jan Amos. *Jana Amosa Komenského Didaktika velká*. 2. vyd. Praha: Dědictví Komenského, 1930. 314 s. Spisů Dědictví Komenského; č. 297. Knihovna pedagogických klasiků; sv. 1. Vybrané spisy J.A. Komenského; díl 1.
1278. KOMENSKÝ, Jan Amos. *Jana Amosa Komenského Harmonie, aneb, Rozjímání o umučení, smrti, pohřbu i vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista, sebrána ze všech čtyř evangelistu a v jistý pořádek uvedena*. Praha: Vincenc Paseka, 1864. 483 s. [Spisy Jana Amosa Komenského; díl 4].
1279. KOMENSKÝ, Jan Amos. *Jana Amose Komenského Kšaft umírající matky Jednoty bratrské*. 2. vyd. Praha: Jan Laichter, 1939. 67 s. Světla, sborník školní četby; Sv. 11.
1280. KOMENSKÝ, Jan Amos a THÁM, Karel Ignác, ed. *Janua linguarum reserata aurea, sive seminarium linguarum et scientiarum omnium....* 6. ganz neue verb. Aufl. [Praga]: Gottlieb Haase, [1805]. 253 s.
1281. KOMENSKÝ, Jan Amos a CHMELA, Josef, ed. *Joan Amos Comenii Orbis pictus =*

Die Welt in Bildern = Swět w obrazých = Świat w obrazach = Le monde en tableaux. W Hradcy Králowé: Pjsmem Jana Host. Pospjšila, 1833. 454 s.

1282. KOMENSKÝ, Jan Amos. *Praxis pietatis, to jest, O cvičení se v pobožnosti pravé: knížka milostná, kterak by křesťanský člověk v pravé a spasitedlné známosti jak Boha tak i sebe samého platně prospívati a život svůj v bázni Boží dobře spořádaje, potěšeně v svědomí pokojném strávit i naposledy jej po dokonání blahoslaveně zavřítí mohl, vyučující*. Díl první i druhý. 12., dopl. vyd. Praha: Křesťan. spolek mladíků v Čechách, 1922. 433 s.

1283. KONEČNÝ, František Filip. *Svatý Dominik, zakladatel řádu kazatelského*. Praha: Lad. Kuncíř, 1921. 351 s.

1284. KONIÁŠ, ANTONÍN. *Postylla, Aneb Celo-Roční Weykladowé, Na wssecky Nedělnj y Swátečnj Epištoly, Též Ewangelia, Mnohými Pjsma Swatého Důwody, Swědectwjm Swatých Otcůw, A výbornými Příklady potvrzený, S wraucnau na každé Ewangeliwm Modlitbau okráslený: Na tři Djly rozdělený. Djl Prwnj, Od prwnj Neděle Adwentnj, až do Swatodussnjch Swátků / K Potěssenj Křestianského Lidu, Sepsaný a po druhé na swětlo wydaný, Od Kněze Antonjna Konyásse z Towaryšstwa GEŻjsowa. Wytisštěná w Praze w Králowém Dwoře: w Frantisska Karla Hladkýho, Arcy-Bisk. Ympressora, 1750. [8], 1-928, 933-934, 939-940, 945-964, 967-970, 973-982, 987-1034, [20] s.*

1285. KONIÁŠ, Antonín. *Weytažnj Naučenj, A Weykladowé, Na wssecky Nedělnj y Swátečnj Epištoly, Též Ewangelia Celého Roku, Mnohými Pjsma Swatého Důwody, Swědectwjm Swatých Otcůw, A výbornými Příklady potvrzená, S wraucnau na každé Ewangeliwm Modlitbau okráslený; na tři Djly rozdělený. Djl Prwnj, Od prwnj Neděle Adwentnj, až do Swatodussnjch Swátků / K Potěssenj Křestianského Lidu, Sepsaný a na Swětlo wydaný, Od Kněze Antonjna Konyásse z Towaryšstwa Geżjsowa. Wytisštěné w Hradcy Králowe: w Wáclawa Tybély, 1740. [16], 1079, [17] s.*

1286. KONRÁD, Karel. *Dějiny posvátného zpěvu staročeského od 15. věku do zrušení literátských bratrstev. I. část, XV. věk a dějiny literátských bratrstev*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1893. 502 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 34, za rok 1893.

1287. *Konversation-Lexikon*.

1288. KOP, František. *Modus vivendi: Nynější stav: Jeho provedení: k vydání papežské buly „Ad ecclesiastici regiminis incrementum“ z 2. září 1937 o zevní delimitaci československých diecézí*. Praha: Orbis, 1937. 208 s. Politická knihovna. Řada 1; kn. 35.

1289. KOP, František. *Národní museum, památník našeho kulturního obrození*. Praha: Družstvo Vlast, 1941. 181 s.

1290. KOP, František. *O jasnou formulaci poměru církvi ke státu v chystané ústavě*

Československé republiky. Brno: [s.n.], 1947. 14 s.

1291. KOP, František, NOVOTNÝ, Antonín a BARTŮŇEK, Václav. *Praha šest set let církevní metropolí*. 1. vyd. Praha: Č. A. T., Českomoravské akciové tiskařské a vydavatelské podniky, 1944. 167 s.

1292. KOP, František. *Založení university Karlovy v Praze: K jejímu znovuotevření v revolučním jaru L. P. 1945*. Praha: Atlas, 1945. 50 s.

1293. KOP, František. *Zrcadlová kaple v pražském Klementinu*. Praha: Družstvo Vlast, 1938. 56 s.

1294. KOPAL, Petr. *Služka: Román ze společenského života naší doby*. Praha: Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1911. 101 s.

1295. *Korán*. Praha: Orientální bibliotéka, 1913[-1923]. 379 s. Orientální bibliotéka; II.

1296. KORNEL ZE VŠEHRD, Viktorin a JIREČEK, Hermenegild, ed. *M. Viktorina ze Všehrd O právích země české knihy devatery*. Praha: Všehrd, 1874. 572 s.

1297. KOROLENKO, Vladimír Galaktionovič. *Sibiřské povídky*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1949. 263 s. Duha: knihovna pestré prózy.

1298. KOŘÁN, Josef, ed., REZEK, Antonín, ed. a SVÁTEK, Josef, ed. *Dějiny Čech a Moravy nové doby: Díl 1. Od r. 1526 do r. 1609*. Praha: L. Mazáč, 1939. 815 s.

1299. KOŘÁN, Josef, ed., REZEK, Antonín, ed. a SVÁTEK, Josef, ed. *Dějiny Čech a Moravy nové doby: Díl 2. Od r. 1610 do r. 1621*. Praha: L. Mazáč, 1940. 788 s.

1300. KOŘÁN, Josef, ed., REZEK, Antonín, ed. a SVÁTEK, Josef, ed. *Dějiny Čech a Moravy nové doby: Díl 3. Od r. 1622 do r. 1648*. Praha: L. Mazáč, 1941. 640 s.

1301. KOŘÁN, Josef. *Žižka: Obraz historický z doby husitské*. Praha: Spolek pro vydávání laciných knih českých, 1868. 153 s. Matice lidu; č. 6.

1302. KOŘENSKÝ, Josef. *Josefa Kořenského Cesty po světě: Plavba do Nového světa: Amerika*. Vyd. pro mládež. Praha: J. Otto, [mezi 1899 a 1902]. 223 s.

1303. KOŘENSKÝ, Josef. *Josefa Kořenského Cesty po světě: Z Číny oklikami do vlasti: (Čína, Malajské souostroví, Cejlon, Indie, Egypt)*. Vyd. pro mládež. Praha: J. Otto, [1900]. 319 s.

1304. KOŘENSKÝ, Josef. *Josefa Kořenského Cesty po světě: Žaponsko*. Vyd. pro mládež, 2. vyd. Praha: Nakladatelství J. Otty, [1902?]. 189 s.

1305. KOŘÍNEK, Josef a KOŘÍNEK, Josef, ed. *Latinská mluvnice, kterou ku potřebě žáků zvláště nižších a středních tříd gymnasijských seps. Josef Kořínek. I, Tvarosloví*. Nový otisk. Praha: Kober, 1920. 119 s.

1306. KOŘÍNEK, Josef a KOŘÍNEK, Josef, ed. *Latinská mluvnice, kterou ku potřebě žáků zvláště nižších a středních tříd gymnasijských sepsal Josef Kořínek. Díl II., Skladba*. 8. vyd. Praha: I.

L. Kober, 1922. 234 s.

1307. KOŘÍNEK, Karel. *V pamět padesáté ročnice narozenin Svatopluka Čecha*. Brno: K. Kořínek, 1896. 42 s.

1308. KOŘISTKA, Karel František Edvard. *Die Markgrafschaft Mähren und das Herzogthum Schlesien in ihren geographischen Verhältnissen*. Wien: Eduard Hölzel's Verlags-Expedition, 1860. 522 s.

1309. KOSINA, Jan Evangelista. *Hovory olympské. Díl první*. 2. vyd. Praha: Nákladem I. L. Kobra, 1890. 298 s.

1310. KOSINA, Jan Evangelista. *Hovory olympské. Díl druhý*. Praha: I. L. Kober, 1891. 192 s.

1311. KOSINA, Jan Evangelista a BARTOŠ, František. *Malá slovesnost*. 3. vyd. Brno: Tiskem a nákladem c. k. dvorního knihkupectví Karla Winikera, 1883. 340 s.

1312. KOSMÁK, Václav. *Cesta ke klidu: Kus skutečného života*. Brno: Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1889. 143 s.

1313. KOSMÁK, Václav. *Cestopisné obrázky*. 2. vyd. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1916. 668 s. Sebrané spisy Václava Kosmáka; díl 5.

1314. KOSMÁK, Václav. *Eugenie*. Telč: Emil Šolc, [1897]. 500 s.

1315. KOSMÁK, Václav. *Chrt: obraz ze života*. Telč: Nákladem českého knihkupectví Emila Šolce, 1895. 598 s. Šolcova knihovna. Kosmákovy spisy; sv. 4.

1316. KOSMÁK, Václav. *Kukátko*. 2. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1923. 534 s. Sebrané spisy / Václav Kosmák; díl 11.

1317. KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka: Díl první*. Brno: Knih-tiskárna benediktinů rajhradských, 1898. 119 s.

1318. KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka: Díl druhý*. Brno: Knih-tiskárna benediktinů rajhradských, 1899. 159 s.

1319. KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka: Díl třetí*. Brno: Knih-tiskárna benediktinů rajhradských, 1900. 68 s.

1320. KOSMÁK, Václav. *Výbor ze spisů Václava Kosmáka: Díl čtvrtý*. Brno: Knih-tiskárna benediktinů rajhradských, 1901. 68 s.

1321. KOSSAK, Zofia. *Křižáci: Křižácká epopeje. Svazek první. Díl první a druhý*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 558 s.

1322. KOSSAK, Zofia. *Křižáci: Křižácká epopeje. Svazek druhý. Díl třetí a čtvrtý*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 619 s.

1323. KOŠNÁŘ, Julius. *Cestou – necestou: Povídky a črty*. Praha: Dědictví sv. Jana Nep.,

1924. 165 s. Podíl údů Dědictví Svatojan.; R. 1924.

1324. KOŠNÁŘ, Julius. *Květy z různých luhů: Věnováno naší milé české mládeži. I. díl.* Praha: Vincentinum, 1936. 176 s. Naše besídka: příloha k časopisu Vincentina; č. 12.

1325. KOŠNÁŘ, Julius. *Poutnická místa a památné svatyně v Čechách.* Praha: Kotrba, [1906]. 528 s.

1326. KOŠTÁL, František Jiří. *Z horských far i z jich okolí: Črty a obrázky.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1908. 96 s. Knihy Dědictví Svatojanského. č. 103, Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1908; č. 5.

1327. KOTÍKOVÁ, Zuzana. *Katedrála sv. Víta: Architektura-plastika.* Praha: Vyšehrad, 1940. [26] s. Poklady národního umění; Sv. 23-24.

1328. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl první - A-M.* Praha: J. Kolář, 1878. 1097 s.

1329. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl druhý - N-P.* Praha: František Šimáček, 1880. 1269 s.

1330. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl třetí - Q-Š.* Praha: František Šimáček, 1882. 991 s.

1331. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl čtvrtý - T-Y.* Praha: František Šimáček, 1884. 1255 s.

1332. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl pátý - Z-[Ž, Dodatky a některé opravy písmen A-JČ.* Praha: František Šimáček, 1887. 1233 s.

1333. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl šestý - Dodatky D-N.* Praha: František Šimáček, 1890. 1220 s.

1334. KOTT, František Štěpán. *Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Díl sedmý - Dodatky O-Ž, II. Dodatky A-Ž.* Praha: František Šimáček, 1893. 1401 s.

1335. KOTYŠKA, Václav. *Úplný místopisný slovník království českého.* Praha: Bursík & Kohout, [1895]. 1701 s. Místopisné slovníky zemí Koruny české.

1336. KOUDELKA, Alois, ed. *Z jiných krajů vybrané povídky pro mládež.* Brno: Papež. knihtisk. bened. Rajhrad., 1907. 386 s. Knih. naší mládeže; 10.

1337. KOUDELKA, Josef M. *Život svatého Aloisia Gonzagy.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, 1891. 488 s. Bibliotéka poučná a zábavná.

1338. KOVÁŘ, Emanuel. *Ctihodný sluha boží Jan Nepom. Neumann, biskup Filadelfijský v Americe, z kongregace nejsv. Vykupitele.* Brno: Pap. knihtisk. bened. rajhr., 1910. 156 s. Duchovní knih.; XXX, 4.

1339. KOVÁŘ, František S. *Mučedníci: Podivuhodné osudy několika mužů za náboženských*

bojů v Anglii, v XVI. století za panování královny Alžběty. Přerov: Společenské podniky, 1936. 279 s.

1340. KOVÁŘ, František S. *Syn Menhartův: [Historický román]*. Přerov: Společenské podniky, 1938. 216 s. Levná knihovna; roč. 1938, seš. 12-18.

1341. KOVÁŘ, František S. *Ve stínu pŕlměšice*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 103 s. Knihovna Statečných srdcí; Sv. 3.

1342. KOŽELUHA, František. *František Palacký: Upomínka na jeho cestu ve východní Moravě*. Praha: Z kněhtiskárny Cyrillo-Methodějské, [1873]. 60 s.

1343. KOŽELUHA, František. *Obrance jazyka českého Jan Nep. Alois Hanke z Hankenštejna: Životopisný nástin*. Prostějov: František Koželuha, 1894. 24 s.

1344. KOŽELUHA, František. *Paměti o školách Prostějovských od počátku až po bitvu Bělohorskou*. Olomouc: [vlastním nákladem], 1889. 25 s.

1345. KOŽELUHOVÁ, Helena. *Sněžná romance: Román*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1946. 163 s.

1346. KRÁČMER, Mořic. *Dějiny metropolitního chrámu sv. Václava v Olomouci*. Olomouc: R. Promberg, 1887. 111 s.

1347. KRAJČA, Antonín. *Velikost Panny Marie: Májová kázání*. Praha: Cyrilo-metodějské knihkupectví Gustava Francla, 1941. 127 s.

1348. KRAMERIUS, Václav Rodomil. *Mrawné Powídky. Swazek prwní*. W Jindřichowě Hradci: Aloisius Josef Landfras a syn, [mezi 1858 a 1866]. 52 s.

1349. KRAMERIUS, Václav Rodomil a ŽÁK, Josef Václav, ed. *Umrlčj ruka, čili, Mjsto poprawy swadba: Přjběh ze spisů hrdelnjho wyssetřowánj*. W Jindř. Hradci: Tiskem a skladem Aloisia J. Landfrasa a syna, 1862. 34 s.

1350. KRAMERS, Michael. *Sammlung heiliger Reden über wichtige Wahrheiten der sonntäglichen Evangelien auf das ganze Jahr*.

1351. KRAMOLIŠ, Čeněk. *Na Klimentku: Povídky o hoře Svatoklimentské*. 2. rozšíř. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 142 s.

1352. KRAMOLIŠ, Čeněk. *Z potulného života: Povídky a obrázky*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1900. 189 s. Knihovna našeho lidu; roč. IV, č. 4.

1353. KRAMOLIŠ, Čeněk. *Ze zašlých dob na Valašsku: Povídky sepsané na základě starých listin v archivu města Rožnova uložených*. Olomouc: Promberger, 1920. 156 s.

1354. KRÁSL, František. *Arnošt hrabě Harrach, kardinál sv. církve římské a kníže arcibiskup pražský: Historicko-kritické vypsání náboženských poměrů v Čechách od roku 1623-1667*. Praha: Arcibiskupská knihtiskárna, 1886. 661 s.

1355. KRÁSL, František. *Sv. Prokop, jeho klášter a památka u lidu*. Praha: Nákladem

Dědictví sv. Prokopa, 1895. 626 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 36, za rok 1895.

1356. KRÁSL, František a JEŽEK, Jan. *Sv. Vojtěch, druhý biskup pražský, jeho klášter i úcta u lidu*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1898. 795 s. Dědictví Sv. Prokopa v Praze; Čís. 34 za r. 1898.

1357. KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. *K slovanskému jihu: Básně*. 2. vyd. Praha: J. Otto, 1920. 182 s. Básnické spisy; 3.

1358. KRASZEWSKI, Józef Ignacy. *Paměti neznámého*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1886. 197 s. Zábavné bibliotéky dílo 103.

1359. KRATOCHVÍL, Augustin. *Archiv Dolních Kounic, města na Moravě*. Popovice: A. Kratochvíl, 1907. 70 s.

1360. KRATOCHVÍL, Augustin. *Archiv městečka Měřina, Mohelna, Pravlova a Prostoměřic*.

1361. KRATOCHVÍL, Jaroslav. *Cesta revoluce*. 2. vyd. Praha: Čin, 1928. 656 s. Knihovna „Válka a revoluce“; 1.

1362. KRATOCHVIL, Josef, ed., CHARVÁT, Otakar, ed. a ČERNOCKÝ, Karel, ed. *Filosofický slovník*. 4., přeprac. a rozšíř. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1937. 636 s.

1363. KRATOCHVIL, Josef. *Meditace věků: Vývoj filosofického myšlení. Sv. 1, Filosofie starověká*. 2., zcela přeprac. a rozšíř. vyd. Brno: Barvič & Novotný, 1935. 248 s.

1364. KRATOCHVIL, Josef. *Nové filosofické essaye: Příspěvky k filosofii českého novoidealismu*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1927. 48 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 17.

1365. KRATOCHVIL, Josef. *Záhada Boha ve filosofii antické*. 2. vyd. uprav. Olomouc: Matice Cyrillo-Methodějská, 1920. 83 s. Knih. Paedagogické akademie; 9.

1366. KRAUS, Franz Xaver. *Real-Encyclopädie der Christlichen Alterthümer*.

1367. KRAUS, Johann. *Historischer Beytrag Für Das Zweyte Luthrische Jubel-Jahr. Den Luthrischen Worts-Dienern, Welchen es stwann an Büchern und Concepten mangelt / Von P. Joanne Kraus, Der Societät Jesu Priestern*. Alt-Statt Prag: gedruckt bey Wolffgang Wickhart Ertz-Bischofflichen Buchdrucker, 1716. 200 s.

1368. KRAUS, Václav. *Verbum Dei Scriptum Verbis & doctrinis Patrum Interpretationibus Doctorum Ab apparentibus contradictionibus defensum Sive Antilogiae Librorum Sacrae Scripturae Expensae & concordatae Interstinctis et solutis obscurioribus locorum Sacrae Scripturae quaestiunculis Adaptatis etiam pro dictionibus Controversisticis In Dominicas Anni Thematibus & Suppositis Controversiarum Synopsis Eruditio pioque usui accomodatae. Pars. I. Cum Annexis Thesibus Ex Universa Theologia Scholastica / Quas In Alma Caesarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi Societatis Jesu, Sub Rectoratu Admodum Reverendi, Clarissimi ac Eximii Patris P. Caroli Rentsch e Societate Jesu SS. Canonum & SS. Theologiae*

Doctoris Academici Collegii ac Universitatis Olomucensis Societatis Jesu Rectoris Magnifici Praeside et Authore Reverendo, Clarissimo ac Eximio Patre P. Wenceslao Kraus e Societate Jesu SS. Canonum & SS. Theologiae Doctore, Ejusdemque in praenominata Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario. Nec non Inclytae Facultatis Theologicae Spectabili Decano, Pro Licentiatu et Suprema Doctoratus Theologici Laurea In Magna Aula Academica Publice defendendas suscepit Reverendus, Doctissimus, ac Praecellens Dominus Carolus Jeltsch Silesius Strigoviensis AA. LL. & Philosophiae Magister SS. Theologiae Baccalaureus Formatus Theologiae Moralis in Annum I. Auditor. Anno 1750. Mense Augusto Die [] horis ante et post meridiem consvetis. Olomucii: Typis Francisci Antonii Hirnle, 1750. 335, [13] s.

1369. KRAUS, Václav. *Verbum Dei Scriptum Verbis & doctrinis Patrum Interpretationibus Doctorum Ab apparentibus contradictionibus defensum Sive Antilogiae Librorum Sacrae Scripturae Expensae, & concordatae Interstinctis, et solutis obscurioribus locorum Sacrae Scripturae quaestiunculis Adaptatis etiam pro dictionibus Controversisticis In Festa Anni Thematibus Suppositis Controversiarum Synopsis Per Parerga Augustiniana confirmatis Erudito, pioque usui accomodatae. Pars. II. Cum Annexis Thesibus Ex Universa Theologia Scholastica /* Quas In Alma Caesarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi Societatis Jesu, Sub Rectoratu Admodum Reverendi, Clarissimi ac Eximii Patris P. Caroli Rentsch e Societate Jesu SS. Canonum, & SS. Theologiae Doctoris, Academici Collegii, ac Universitatis Olom. Societatis Jesu Rectoris Magnifici Praeside, et Authore Reverendo, Clarissimo ac Eximio Patre P. Wenceslao Kraus e Societate Jesu SS. Canonum & SS. Theologiae Doctore, Ejusdemque in praenominata Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario. Nec non Inclytae Facultatis Theologicae Spectabili Decano, Pro Licentiatu, Et Suprema Doctoratus Theologici Laurea In Magna Aula Academica Publice defendendas suscepit Reverendus, Doctissimus, ac Praecellens Dominus Joannes Sarcander Körpert Sacri Apostolici, & antiquissimi Ordinis S. Augustini Canon. Regular. Lateranen. in celeberrima Canonica ad Divam Virginem annuntiatam Sternbergae Canonicus Regularis AA. LL. & Philosophiae Magister, SS. Theologiae Baccalaureus Formatus. Anno MDCCL. Mense Decembri die [] horis ante et post meridiem consvetis. Olomucii: Typis Francisci Antonii Hirnle, 1750. 291, [13] s.

1370. KRAUSER (?). *Bildner Buch.*

1371. KRBEC, Jan Evangelista. *Sv. Cyril a Metod.*

1372. KREJZA, Miloš. *Gotické květy: Lyrika.* Praha: Ústředí katolického studentstva, 1933. 48 s. Edice Jitro; 3. svazek.

1373. KREJZA, Miloš. *Sv. Terezie z Lisieux: Život, myšlenky, meditace.* Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 169 s.

1374. KREJZA, Miloš. *Svatá Ludmila: Mysterium křesťanství v Čechách*. Praha: Václav Kotrba, 1935. 39 s.
1375. KREMER-KARLŠTEJNSKÝ, V. V.. *Přenesení ostatků sv. Václava ze Staré Boleslavi do Prahy roku 932 ve zprávách legend a v pozdější úctě*. Praha: Družstvo Vlast, 1941. 140 s.
1376. KREUSER, Johann Peter Balthasar. *Der christliche Kirchenbau*.
1377. *Kriegstaten: Quellengemässe und wahrheitsgetreue Zusammenstellung*. [Německo]: [nakladatel není známý], [1920?]. 258 s. Weltkriegssammlung.
1378. KRISTIÁN. *Život a umučení svatého Václava a báby jeho svaté Ludmily*. Praha: Kuncíř, 1920. 71 s. Knihy Družstva přátel Studia; 16.
1379. KRISTIÁN Z KOLDÍNA, Pavel. *Práva Městská Králowstwj Českého*. S Negwyššým Powolenjm Gegj Cýsařské Králowské Milosti podruhé wytisštěná. -- W Starém Městě Pražském: Nákladem Frantisska Hynka Kyrchnera, Králowského Dworského Impressora, 1755. [12], 352, [56] s.Š
1380. KRLÍN, Josef. *Eduard Jan Nep. Brynych*. Praha: Svaz katolických novinářů, 1932. 122 s. Život; kn. 13.
1381. KROFTA, Kamil. *Čechy do válek husitských*. Praha: Vesmír, 1930. 157 s. Základy.
1382. KROFTA, Kamil. *Naše staré legendy a začátky našeho duchovního života*. 1. vyd. Praha: Jan Laichter, 1947. 183 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; Sv. 75. Dílo Kamila Krofty; Sv. 2.
1383. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Dějiny církve katolické ve státech rakousko-uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české od doby slavného panování císařovny Marie Terezie až do času J. V. císaře a krále Františka Josefa I. (1740-1898). [Díl I]*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1898. 538 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 6.
1384. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Dějiny církve katolické ve státech rakousko-uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české od doby slavného panování císařovny Marie Terezie až do času J. V. císaře a krále Františka Josefa I. (1740-1898). Díl 2*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1899. 1053 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 6.
1385. KRYŠTŮFEK, Jan. *Dějiny nové doby. I, Prvý pokus o zavedení ústavnosti v soustátí Habsburském*. Praha: Kotrba, 1902. 499 s.
1386. KRYŠTŮFEK, Jan. *Dějiny nové doby. II, Dějiny národa německého v době parlamentu frankfurtského*. Praha: Kotrba, 1902. 503 s.
1387. KRYŠTŮFEK, Jan. *Dějiny nové doby. III, Politická soustava Bachova a pád její*. Praha: Kotrba, 1911. 674 s.
1388. KRYŠTŮFEK, Jan. *Dějiny nové doby. IV, Rozklad soustátí habsburského za doby*

ústavní. Seš. 1-8. Praha: Kotrba, 1902-1923. s. 1-512.

1389. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Protestantství v Čechách až do bitvy Bělohorské: (1517-1620).* Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1906. 435 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 46.

1390. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Rozluka církve a státu ve Francii.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1911. 186 s. Vzdělávací knihovna katolická; svazek LII.

1391. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Všeobecný církevní dějepis. Díl první, Starý věk.* Praha: Arcibiskupská knihtiskárna za Rohlička a Sieverse, 1883. 785 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. XXII. - za rok 1882.

1392. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Všeobecný církevní dějepis. Díl druhý, Zakládání církví u Germanův a Slovanův až do papeže Řehoře VII. (1073). Část první, Budování poměrů, které středověk tvoří.* Praha: Arcibiskup. knihtiskárna za Rohlička a Sieverse, 1886. 696 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. XXVI. - za r. 1886.

1393. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Všeobecný církevní dějepis. Díl druhý, Středověk. Část druhá, Květ středověku a klesání jeho ke konci; od papeže Řehoře VII. až do pseudoreformace (1073-1517).* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna (J. Zeman a spol.), 1889. 818 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. XXIX. - za rok 1889.

1394. KRYŠTŮFEK, František Xaver. *Všeobecný církevní dějepis. Díl třetí, Nový věk.* Praha: Tiskem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa, 1892. 997 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 32, za rok 1892.

1395. KŘELINA, František. *Jalovčí stráně: Novely a povídky.* 6. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 340 s.

1396. KŘEN, Karel. *Z hanáckých gruntů a mlýnů.* Brno: Občanská tiskárna, 1923. 334 s. Knihy Občanské tiskárny. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 1.

1397. KŘEN, Karel. *Veselé hanácké příběhy.* Brno: Občanská tiskárna, 1923. 316 s. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 2.

1398. KŘEN, Karel. *Pod hanáckým nebem.* Brno: Občanská tiskárna, 1924. 318 s. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 3.

1399. KŘEN, Karel. *Příhody hanáckých strýčků.* Brno: Občanská tiskárna, 1924. 348 s. Knihy občanské tiskárny. Spisy / František K. Křen; sv. 4.

1400. KŘEN, Karel. *Strýčkovy rozumy.* Brno: Občanská tiskárna, 1924. 348 s. Knihy Občanské tiskárny. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 5.

1401. KŘEN, Karel. *Z hanáckých rodin.* Brno: Občanská tiskárna, 1924. 318 s. Knihovna našeho lidu. Spisy / František K. Křen; sv. 6.

1402. KŘEN, Karel. *Z kraje hanáckých palem*. Brno: Občanská tiskárna, 1925. 344 s. Spisy / František K. Křen; sv. 7.
1403. *Křesťanské učení*.
1404. KŘIČKA, Jaroslav. *Valašská jitřní mše pastorální pro sbor, sóla, malý orchestr a varhany dílo 80* [hudebnina]. Olomouc: „Velehrad“, 1942. 63 s. Edice Velehrad; 6.
1405. [Kříž 1911.]
1406. KŘÍŽ, Martin a KOUDELKA, Florian. *Průvodce do moravských jeskyň. Díl I., Půnka, Macocha, Sloup, Holštýn, Ostrov, Vilimovice a na Harbechu*. Ždánice – Vyškov: M. Kříž, 1900. 244 s.
1407. KŘÍŽEK, Václav. *Dějiny národů slovanských: V přehledu synchronistickém se stručným obrazem jich osvěty, literatury a umění a 30 genealogickými tabulkami panovnických rodů slovanských*. Tábor: Nákladem kněhkupectví Karla Janského, 1871. 115 s.
1408. KŘÍŽEK, Václav. *Dějiny všeobecné a rakouské v přehledu synchronistickém*. 2. vyd. rozmnožené seznamem zeměpisných jmen historicky důležitých. Praha: I. L. Kober, 1872. 174 s.
1409. KŘÍŽEK, Václav, ed. *Statistika císařství Rakouského čili říše Rakousko-uherské*. Praha: I. L. Kober, 1872. 425 s.
1410. KŘUPA, Antonín. *Mateřské znamení*. Olomouc: Velehrad, 1945. 170 s.
1411. KUBALÍK, Josef. *České křesťanství: Církev Kristova a jiné náboženské společnosti v naší vlasti*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 240 s. Knihovna Studium; Sv. 4.
1412. KUBALÍK, Josef. *Nekatolíci v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Fryštát, Slezsko: Kultura, 1947. 121 s. Museum.
1413. KUBALÍK, Josef. *Papežská neomylnost a její ohlasy v zemích slovanských, zvláště českých*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 170 s.
1414. KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948. 359 s.
1415. KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s.
1416. KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s.
1417. KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s.
1418. KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 747 s. Exerciční knihovny č. 6.

1419. KUBEŠ, Konrád Maria. *Miniaturní asketika*. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1948. 134 s.
1420. KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.
1421. KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 653 s. Exerciční knihovny č. 4.
1422. KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 656 s. Exerciční knihovny č. 5.
1423. KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 807 s. Exerciční knihovny č. 2.
1424. KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 441 s.
1425. KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 491 s.
1426. KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, 1947. 384 s. Exerciční knihovny č. 7.
1427. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1.
1428. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve slépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947. 865 s.
1429. KUBÍČEK, Antonín. *Jindřich Institoris, pap. inkvizitor v Čechách a na Moravě*. Praha: A. Kubíček, 1902. 42 s.
1430. KUBÍČEK, Václav. *Z dějin města Loštic*. Brno: nákl. vlast. [autor, Loštice], 1910. 492 s.
1431. KUBÍN, Josef Štefan. *České Kladsko: Nástin lidopisný*. Praha: Národopisná společnost

čsl., 1926. 234 s. Národopis lidu československého; díl 2.

1432. KUBIN, Josefina. *Der grosse Lorbeerkrantz: Der tapfern österreichischen Armee zur Erinnerung an ihren glorreichen Feldherrn Grafen Joseph Radetzky de Radec*. Prag: F. A. Credner, 1858. 203 s.

1433. KUBSKÝ, Gustav. *Příběh jednoho léta*. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Brněnské tiskárny, 1948. 220 s.

1434. KUBSKÝ, Gustav. *Tajemný triplet*. Olomouc: Velehrad, 1948. 123 s.

1435. KUČERA, Vladimír. *Ctihodný Martin Středa*. Brno: Brněnská tiskárna, 1941. 32 s. Petrov, dobrá četba.

1436. KUDRNOVSKÝ, Alois. *Bohověda a její studium*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 109 s. Knihovna Studium; svazek 5.

1437. KUDRNOVSKÝ, Alois. *Kristus a církev: I. Okružní list Pia XII: O tajemném těle Ježíše Krista a o našem v něm spojení s Kristem*. 1. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1947. 78 s. Vzdělávací katolická knihovna. Nová řada; Sv. II.

1438. KUHN, Albert. *Roma: Die Denkmale des christlichen und des heidnischen Rom in Wort und Bild*. Einsiedeln: Benziger, 1903. 568 s.

1439. KUKUČÍN, Martin. *Výbor z povídek Martina Kukučina*. Praha: F. Topič, 1913. 134 s. Sbírka souvislé četby školní; 33.

1440. KULDA, Beneš Metod. *Deklamovánky*. 2. rozmn. vyd. Praha: nákl. vl., 1883. 176 s.

1441. KULDA, Beneš Metod. *Ježíšek: Písně a deklamovánky Vánoční*. Praha: Nákladem knihkupectví B. Stýbla, [1887 nebo 1888]. 54 s.

1442. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek I. Měsíc leden*. Praha: B. M. Kulda, 1894. 96 s.

1443. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek II. Měsíc únor*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 99-174.

1444. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek III. Měsíc březen*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 179-264.

1445. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek IV. Měsíc duben*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 269-351.

1446. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek V. Měsíc květen*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 355-460.

1447. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek VI. Měsíc červen*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 463-541.

1448. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého*

roku: *Svazek VII. Měsíc červenec*. Praha: B. M. Kulda, 1894. 78 s.

1449. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek VIII. Měsíc srpen*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 81-158.

1450. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek IX. Měsíc září*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 161-245.

1451. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek X. Měsíc říjen*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 249-329.

1452. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek XI. Měsíc listopad*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 333-405.

1453. KULDA, Beneš Metod. *Legendy: Životy svatých a světic božích na každý den celého roku: Svazek XII. Měsíc prosinec*. Praha: B. M. Kulda, 1894. s. 409-506.

1454. KULDA, Beneš Metod. *Sněm ptactva zpěvného a spojencův krákoravých*. Praha: Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny, 1889. 31 s.

1455. KULDA, Beneš Metod. *Svatí patronové a ctihodní rodáci*. Praha: Knihotiskárna B. Stýbla, 1886. 68 s.

1456. KÜMPEL-STANĚKOVSKÝ, Bohuslav, ed. et al. *Církevní umění na Chodsku*. Domažlice: Bohuslav Kümpel, 1939. 102 s.

1457. KUMPRECHT, Karel. *České sloveso v němčině: Podrobné časování a mluvnice: Vazby a frazeologie z konverzační, obchodní a úřední němčiny*. Praha: A. Neubert, 1941. 549 s. Neubertovy nové slovníky Unikum.

1458. KUMPRECHT, Karel, ed. *Velký česko-německý slovník Unikum s mluvnicí, pravopisem, frazeologií a přehledem německé mluvnice*. 10. vyd. Praha: Orbis, 1943. 1008 s.

1459. KUNC, Jaroslav. *Slovník soudobých českých spisovatelů: Krásné písemnictví v letech 1918-45: Díl 1, A-M*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1945. 1 sv.

1460. KUNC, Jaroslav. *Slovník soudobých českých spisovatelů: Krásné písemnictví v letech 1918-45: Díl 2, N-Ž*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1946. 1 sv.

1461. KUNDERA, Ludvík. *Janáček a Klub přátel umění*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1948. 100 s.

1462. KUNDERA, Ludvík. *Janáčková varhanická škola*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 154 s.

1463. KUPKA, Josef. *O mši svaté*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1899. 681 s. Dědictví sv. Prokopa; č. XL.-za rok 1899.

1464. KUSIN, Eberhard. *Die Kaisergruft bei den PP. Kapuzinern in Wien*.

1465. KUTAL, Bartoloměj. *Dějiny Starého zákona*. Hradec Král.: [nákl.vl.], 1923. 68 s.

1466. KUTAL, Bartoloměj. *Palestina: Historicko-náboženský obraz minulosti a přítomnosti Palestiny*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, [1926]. 434 s.
1467. KUTNAR, František. *Obrozenecký nacionalismus*. Praha: Vyšehrad, 1940. 30 s. Pro život; Sv. 16.
1468. KUZMIN, Michail Aleksejevič. *Hrdinské činy Alexandra Velikého*. Stará Říše na Moravě: Marta Florianová, 1930. 103 s. Dobré dílo; Sv. 104.
1469. KVAPIL, Jaroslav. *Povodeň v Čechách 1890: S úvodní básní Jaroslava Kvapila a četnými původními vyobrazeními*. 2. vyd. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1890]. 72 s.
1470. KVĚT, Jan. *Illuminované rukopisy královny Rejčky: Příspěvek k dějinám české knižní malby ve století XIV*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1931. 288 s.
1471. *Květy lásky: Lidový měsíčník, věnovaný zájmům křesťanské charity, zvláště opuštěným dítkám*. Praha: A. Hoffmann, 1905-1941.
1472. KYBAL, Vlastimil. *Jižní Amerika: Přehled hospodářský, obchodní a politický*. Praha: Vesmír, 1935. 157 s.
1473. KYSELÝ, Bohumil, ed. *Pohádky a pověsti. Díl I*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1928. 75 s.
1474. KYTLICOVÁ, Pavla. *Panenka*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1946. 26 s.
1475. KYTLICOVÁ, Pavla. *Rodiče a děti*. 3. vyd. Brno: Nakladatelství Brněnské tiskárny, 1948. 316 s.
1476. KYTLICOVÁ, Pavla. *Rodiče a děti*. 3. vyd. Brno: Nakladatelství Brněnské tiskárny, 1948. 367 s.

L

1477. LADA, Jan. *Antikrist*. Brno: Občanská tiskárna [distributor], 1927. 333 s. Poučná bibliotéka dědictví sv. Cyrilla; Č. 75.
1478. LANCILOTTUS, Henricus. *Haereticum Qvare Per Catholicum Qvia. Totiž. Otázky Kacířské, a na ně Odpovědi Katholické / z Latinské Ržeči do Česstiny přeložené, Prácy a Nákladem K. a M. Jana Wácslawy Caelestýna z Kronenffeldu, Kragůw Hradeckého a Chrudjmského Archydyákona, a Děkana Města Hradce Králowé nad Labem a Orlicy. w Městě Králowé Hradcy nad Labem: v Jana Arnolta, 1625. [24], 519, [1] s.*
1479. LANCOVÁ, Juliana et al. *Správná volba povolání: Praktická příručka pro rodiče, vychovatele, učitele, lékaře, poradce, zaměstnavatele, zaměstnance atd.* Praha: Ústředí poraden pro volbu povolání, 1925. 423 s.
1480. [*Landpatronen.*]

1481. LANDSEROM (?). *Sumarium diplomat.*
1482. LANG, Alois. *Jacopone da Todi: Blázen pro Krista*. 2., opr. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1922. 114 s. Družstvo přátel Studia; 22. Spisy / Alois Lang; 1.
1483. LANG, Alois. *John Henry Newman*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 355 s. Spisy / Alois Lang.
1484. LANG, Alois. *Náboženský problém Novalisův*. Olomouc: Matice Cyrilo-Methodějská, 1919. 130 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 7.
1485. *Langenscheidt Taschenwörterbuch Französisch-Deutsch*.
1486. *Langenscheidt Taschenwörterbuch Niederländisch-Deutsch*.
1487. *Langenscheidt Taschenwörterbuch Polnisch-Deutsch*.
1488. *Langenscheidt Taschenwörterbuch Portugiesisch-Deutsch*.
1489. *Langenscheidt Taschenwörterbuch Spanisch-Deutsch*.
1490. LAPIDE, Cornelius Cornelii a. *COMMENTARIVS IN IOSVE, IVDICVM, RVTH, IV. LIBROS REGVM ET II. PARALIPOMENON. Tomus I., continens lib. Iosue, Iudicum, Ruth & I. Regum* / AVCTORE R. P. CORNELIO CORNELLII A LAPIDE E SOCIETATE IESV. S. Scripturae olim Louanij, postea Romae Professore. ANTVERPIAE: APVD IACOBVM MEVRSIVM, 1664. 8 nečíslovaných stran, 359 s.
1491. LAPIDE, Cornelius Cornelii a. *COMMENTARIVS IN IOSVE, IVDICVM, RVTH, IV. LIBROS REGVM ET II. PARALIPOMENON. Tomus II., continens lib. 2. 3. 4. Regum, & duos Paralipomenon* / AVCTORE R. P. CORNELIO CORNELLII A LAPIDE E SOCIETATE IESV. S. Scripturae olim Louanij, postea Romae Professore. ANTVERPIAE: APVD IACOBVM MEVRSIVM, 1664. 2 nečíslované strany, 400 s.
1492. *Lapis fundamentalis positus ad novam ecclesiam*.
1493. LA PUENTE, Luis de. *Ctihodného Pátera Lvdwjka de Ponte, z Towáryšstwa Pána Gežjsse. Rozgjmánj Neb Myslj-Modliteb O Neypředněyssjch Tagemstwjch Wjry nassj, Žiwota a Vmučenj Pana nasseho Gežjsse Krysta, a Neyswětěgssj Panny Marye, y některých s nimi spolu wěkých Swatých, a Ewangelium přes celý rok w Cýrkwi se čjtagjcých, Czástka Cžtwrtá: Kterážto w sobě obsahuge Hystoryi celého Vmučenj Páně*. Wytisštěno w Praze: w Impresý Vniversitatis Carolo-Ferdinandae, w Kollegi So Kljmenta bljž Mostu, 1668. [2], 489, [3] s.
1494. LAROS, Matthias. *Zde jest ewangelium pro dnešek. [Část IV], Náboženský smysl. Druhý díl....* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940. 224 s. Homiletická knihovna Rozsévač. Soubor spisů / Mathias Laros; sv. 6.
1495. LÁSKA, Václav. *Úvod do filosofie*. Praha: V. Láska, 1939. 51 s.
1496. LAŠEK, Gotthard Josef. *Hejtmanství Rychnovské: Nástin historicko-topografický. Díl*

první, *Okres Kostelecký nad Orlicí*. Velké Meziříčí: J. F. Šásek, 1884. 331 s.

1497. LAURENČIČ, Julius, ed. *Unsere Monarchie = Naše mocnářství=Nasza monarchia =La nostra monarchie: Die österreichischen Kronländer zur Zeit des fünfzigjährigen Regierungsjubiläums seiner k. u. k. apostol. Majestät Franz Joseph I.* Wien: Georg Szelinski, 1897. [304] s.

1498. LAZECKÝ, František. *Studna v selském dvoře*. Praha: Vyšehrad, 1939. 166 s. Knihy Řádu.

1499. LEBLANC, Maurice. *Arsen Lupin, lupič-gentleman*. Autoris. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1908]. 326 s. Detektivní romány a novelly.

1500. LECKY, William Edward Hartpole. *Dějiny racionalismu v Evropě*. Praha: Josef Pelcl, 1902. 410 s. Knihovna Rozhledů; 40.

1501. LECKY, William Edward Hartpole. *Dějiny racionalismu v Evropě*. Praha: Josef Pelcl, 1902. 452 s. Knihovna Rozhledů; 41.

1502. LEDERER, Eduard. *Kapitoly o židovství a židovstvu*. Praha: B. Kočí, 1925. 222 s.

1503. LEDERER, Eduard. *Kapitoly o židovství a židovstvu*. Praha: B. Kočí, 1925. 193 s.

1504. LEDIT, Giuseppe. *Náboženství a komunismus*. Olomouc: Velehrad, 1938. 65 s.

1505. LEDÓCHOWSKI, Włodzimierz. *Epistola A.R. Patris Nostri Wlodimiri Ledóchowski ad Societatem Universam*.

1506. LE FORT, Gertrud von. *Vytržení panny z Barby: Povídka*. Praha: Vyšehrad, 1942. 78 s. Edice Vavřín; sv. 1.

1507. LE GAUDIER, Antoine. *R. P. Antonii Le Gaudier ... De perfectione vitae spiritualis: Accedunt duo opuscula: De SS. Christi Jesu amore et De vera Christi Jesu imitatione ac Index alphabeticus rerum et verborum quae in toto opere continentur*.

1508. *Legio angelica: Měsíčník pro liturgickou a sociální výchovu hochů*. Praha: Benediktinské opatství Břevnov, 1930-1940.

1509. LEKEUX, Martial. *Markétka: [Román]*. Přerov: Sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie, 1928. 209 s.

1510. LELONG, M.-H. *Le Sahara aux cents visages*.

1511. LENZ, Antonín. *Anthropologie katolická: Skromný příspěvek ku dogmatické theologii*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1882. 644 s. Dědictví Sv. Prokopa; č. 21, r. 1881.

1512. LENZ, Antonín. *Apologie sněmu kostnického v příčině odsouzení 45 vět Jana Viklifa*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1896. 92 s.

1513. LENZ, Antonín. *Několik dodatků k učení Mistra Jana Husi*. Praha: A. Lenz, 1899. 32 s.

1514. LENZ, Antonín. *Učení Petra Chelčického o Eucharistii*. Praha: Tisk Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.), 1884. 112 s.

1515. LENZ, Antonín. *Upomínka na Katakoby Římské: Na počest jubilea Jeho Excelence Nejdůst. a Výsoce Urozeného Pána, Pana Jana Valeriana, biskupa Budějovického*. [Budějovice]: A. Lenz, [1876]. 108 s.
1516. LENZ, Antonín. *Vzájemný poměr učení Petra Chelčického, starší Jednoty českých bratří a Táborů k náuce Valdenských, Jana Husi a Jana Viklifa*. Praha: Nákladem družstva Vlast', 1895. 173 s.
1517. LEROY, Hippolyte. *Jesus-Christ sa vie, son temps*.
1518. LESAGE, Alain-René. *Kulhavý ďábel*. Praha: Melantrich, 1932. 273 s. Melantrichova knižnice; [sv.] 52 (brož. 128-129).
1519. LESKOV, Nikolaj Semenovič. *Na kraji světa; Zapečetěný anděl: Dvě povídky*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1907. 163 s. Zábavy večerní; roč. 28, č. 4, dílo 155.
1520. *Letopis Matice Slovenskej*. Vo Viedni: Matica Slovenská, 1864-1920.
1521. LE TOURNEUX, Nicolas. *Das Christliche Jahr, Oder Die Episteln und Evangelien, Auf die Sonn- Gemeine- Ferial- und Fest-Tage des gantzen Jahrs, Sambt dererselben Auslegung, In gebundener und ungebundener Rede: Wie auch Einem kurtzen Begriff deß Lebens von denen Heiligen derer Gedächtnus begangen wird. Aus Der Frantzösischen in die Teutsche Sprach übersetzt. Und Durchgehends mit Kupffern gezieret. Erster Theil, In welchem die Episteln und Evangelien von dem ersten Sonntag des Advents, biß auf den Ascher-Mittwoch begrieffen seynd. Vermehret und verbessert, das andertemahl an Tag gegeben*. Prag: Gedruckt in grossen Collegio Carolino bey denen Labaunischen Erben, durch Adalbert Wilhelm Wessely Factorn, 1733. [10], 1097, [3] s.
1522. LEV XIII.. *Básně a nápisy slavně panujícího papeže Lva XIII*. Brno: Knih. benediktinů rajhradských, 1888. 179 s.
1523. LEV XIII.. *Leonis XIII P. M. carmina et inscriptiones cum accessionibus novissimis*.
1524. LEV XIII.. *Rerum novarum: Encyklika Lva XIII*. 3. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 54 s.
1525. LEXA, František. *Náboženská literatura staroegyptská*. Kladno: J. Šnajdr, 1921. 147 s. Knihy východní; kniha 3.
1526. LEXA, František. *Náboženská literatura staroegyptská*. Kladno: J. Šnajdr, 1921. 156-424 s. Knihy východní; kniha 4.
1527. LEXA, František. *Obecné mravní nauky staroegyptské. Svazek první, Demotický morální papyrus Leydenský = Enseignements moraux généraux des anciens Égyptiens. I, Papyrus moral démotique de Leide*. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1926. 97 s. Sbírka pojednání a rozprav [filosofické fakulty univ. Karlovy]; VIII.

1528. LEXA, František. *Obecné mravní nauky staroegyptské. Svazek druhý, Nauka Ptahhotepova a zlomek nauky Kagemniovy = Enseignements moraux généraux des anciens Égyptiens. Sv. 2, Enseignement de Ptahhotep et fragment de l'enseignement de Kagemni*. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1928. 134 s. Sbírka pojednání a rozprav; XI.
1529. LEXA, František. *Obecné mravní nauky staroegyptské. Svazek třetí, Nauky Aniova a Amenemopetova = Enseignements moraux généraux des anciens Egyptiens. Tome troisième, Enseignements d'Ani et d'Amenemopet*. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1929. 124 s. Sbírka pojednání a rozprav; XIII.
1530. LIEBIG, Justus von. *Die Thier-Chemie oder die organische Chemie in ihrer Anwendung auf Physiologie und Pathologie*.
1531. LIEK, Erwin. *Lékař a jeho poslání*. Praha: B. Kočí, 1928. 168 s.
1532. LIGUORI, Alfonso Maria de. *Modlitba – veliký prostředek spásy*. Frýdek: Exerciční dům, 1940. 152 s.
1533. LIGUORI, Alfonso Maria de. *Vznešenosti Marie Panny*. Frýdek: Exerciční dům, 1939. 374 s.
1534. LINDEMANN, Wilhelm. *Geschichte der deutschen Literatur*.
1535. LINGG, Hermann. *Výbor básní*. Praha: J. Otto, [1894]. 129 s. Sborník světové poesie; č. 31.
1536. *Lipa: Národní zábavník*. Viktorin, Jozef Karol, ed. Budín: J. K. Viktorin, 1860-1864.
1537. LIPANSKÝ, Jetřich. *Athos, poslední útočiště*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1932. 106 s.
1538. LIPPERT, Julius. *Geschichte der königlichen Stadt Leitmeritz*.
1539. LIVERANI, Francesco. *Das Leben und Leiden des seligen Märtyrers Johannes Sarkander...* Olmütz: Franz Slawik, 1860. 134, 194 s.
1540. LOBKOVIC, Zdeněk V., ed. *Římští papežové: [Statistická data]*. Praha: Franci, 1906. 85 s.
1541. LOOS, Jozef. *Slovník slovenskej, maďarskej a nemeckej reči*.
1542. LOOS, Jozef. *Wörterbuch der ungarischen, deutschen und slovakischen Sprache*.
1543. LORENZ, Friedrich. *Otcové strojového světa: Neznámé osudy vynálezců z pěti století*. Zlín: Tisk, 1942. 248 s.
1544. LORENZ, Josef. *Radostná zbožnost: Meditace a askese: Promluvy*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1948. 263 s.
1545. LORIA, Gino. *Galileo Galilei*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1943. 144 s.
1546. LOUTIL, Edmond. *Jak jsem zabíla své dítě*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1933. 231 s.

Dědictví Svatojanské; Roč. 1933, Č. 1.

1547. LOW, David. *Válka začala Mnichovem*. Londýn: Nová Evropa, 1945. 62 s.

1548. LUBAC, Henri de. *Zápas s Bohom*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1947. 354 s. Edícia Svet; série B sv. 6.

1549. *Ludmila: List pro křesťanské matky*. České Budějovice: Antonín Skočdopole, 1876-1941.

1550. LUDVÍK, František. *České katolické kněžstvo s národem a lidem v boji, utrpení a práci pro lepší zítřek: Dokumenty – projevy – směrnice*. Praha: Arcidiecéšní pastorační ústředí, 1946. 81 s.

1551. LUDWIG, Georg. *Des Ratsherrn und Apothekers Georg Ludwig Chronik von Brünn, 1555-1604, herausg. von P. Ritter v. Chlumecky*.

1552. LUPATI, Cesarina. *Norimberské loutky*. Praha: Vyšehrad, 1942. 147 s. Rané setby, knihovny pro mládež, sv. 54.

1553. LÜTZELER, Heinrich. *Dítě*. Freiburg im Breisgau: Herder, [1942]. 7 s. Živé umění; sv. 7.

1554. LÜTZELER, Heinrich. *Zvíře a člověk*. Freiburg im Breisgau: Herder, 1942. 8 s. Živé umění; sv. 9.

1555. LUŽANSKÁ, Karla. *Praha je naše: Hra z posledního úseku našeho osvobození o třech dějstvích*. 1. vyd. Praha: A. Neubert, 1945. 63 s. Naše scéna; Sv. 431.

1556. LYER, Sebastianus. *Huss Damnatu Ad trutinam polemicam revocatus. Seu: Triceni Joannis Huss a Concilio Constantiensi, & martino V. Summo Pontifice Damnati Articuli, Per decem Controversias methodo Scholastica expensi, [et] refutati. Cum Annexis Thesibus ex Universa Theologia Scholastica / Quas In Alma Caesarea, Regiaque Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, Sub Rectoratu admodum Reverendi, ac Eximii Patris P. Georgii Peter e Societate Jesu, SS. Theologiae Doctoris, Caesareo-Academici Collegii Ejusdem Societatis ad S. Clementem Vetero-Pragae, nec non ejusdem Almae, Caesariae, Regiaque Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis p.t. Rectoris Magnifici. Praeside Reverendo, Clarissimo, ac Eximio Patre P. Joanne Zahradka e Societate Jesu, SS. Canonum, & SS. Theologiae Doctore, Ejusdemque in hac alma Carolo-Ferdinandea Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario, Inclytae Facultatis Theologicae Spectabili Decano, nec non in Caesareo, & Academico Collegio Societatis Jesu Vetero-Pragae ad S. Clementem Supremo, ac Generali Studiorum Pro-praefecto. Pro suprema Doctoratus Theologici Laurea Publice defendendas suscepit Reverendus, Nobilis, Doctissimus, ac Praecellens Dominus Sebastianus Lyer Nobilis de Lauro, Moravus Prostannensis, AA. LL. & Philosophiae Magister, SS. Theol. Baccalaureus Formatus, Augustissimi Imperatoris Ferdinandi II. Alumnus*

Ecclesiasticus ex Convictu S. Bartholomaei. Anno M.DCC.XLI. Mense [Aug.] die [i] horis ante, [et] post meridiem consuetis. Pragae: Typis Universitatis Carolo-Ferdin. Pragensis Soc. Jesu ad S. Clementem, per Franciscum Slansky Factorem, 1741. [28], 306, [10] s.

1557. LYTTON, Edward Bulwer Lytton. *Die letzten Tage von Pompeji: Historischer Roman aus der Zeit des Kaisers Titus*. Berlin: A. Weichert, [1906?]. 350 s.

M

1558. MÁDLE, Josef. *K Vatikánu: Meditace na cestách Italií*. Nový Bydžov: Katolické spolky, 1932. 169 s.

1559. MÁDLE, Josef. *Orientem Sovětů: (Cestopis katolického kněze – komunistickým SSSR)*. Nový Bydžov: Katolické spolky, 1936. 217 s.

1560. *Mährischer Adlersflug Denk und Dankfest*.

1561. MACHÁČEK, Fridolin. *Pražská defenestrace; svržení místodržících s oken pražského hradu r. 1618*. Praha: B. Kočí, 1918. 66 s., 1 l. Naše vzpomínky; Sv. 1. Umělecké snahy; Sv. 118.

1562. MACHIAVELLI, Niccolò. *Kníže; Úvahy*. Praha: J. Otto, 1900. 357 s. Sborník spisů politických a národohospodářských péčí klubu Národní strany svobodomyšlné; sv. 4.

1563. MACHOTKA, Otakar. *Amerika: její duch a život*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1946. 337 s.

1564. MAILÁTH, Johann. *Die Religionswirren in Ungarn*.

1565. MAILÁTH, Johann. *Geschichte der Magyaren*.

1566. MAIWALD, Karel. *Hospodářský život a úvěr*. Praha: Družstevní práce, 1937. 330 s. Svět. Nová řada; 22.

1567. *Máj*. Praha: Nakladatelské družstvo Máje, 1902-1914.

1568. MAJOCCHI, Andrea. *V boji o člověka: Nové stránky z chirurgova alba*. Praha: Novina, 1940. 245 s. Knihy života; sv. 1.

1569. MAKARIUS EGYPTSKÝ a BAUER, František Saleský, ed. *Sv. Makaria Aegyptského Padesát homilií duchovních*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1878. 210 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 16 - za rok 1876.

1570. MALÁ, I. R. *Tajemná píseň*. Praha: Katolický literární klub, 1941. 302 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; roč. 5, sv. 6.

1571. MÁLEK, Josef. *Nezatvrzujte srdcí svých!*. Pelhřimov: Redakce Kazatelny, 1939. 55 s. Příloha Kazatelny; sv. 56.

1572. MALINA, Bedřich. *Dějiny římského breviáře. Díl první*. Praha: Vyšehrad, 1939. 413 s. Podlahova knihovna naučných spisů; svazek I.

1573. MALÝ, Jakub. *Naše znovuzrození: Přehled národního života českého za posledního půlstoletí. Část první, Před rokem 1848*. Praha: J. Otto, 1880. 94 s. Politická bibliotéka česká; díl 1.
1574. MALÝ, Jakub. *Naše znovuzrození: Přehled národního života českého za posledního půlstoletí. Část druhá, Doba převratu*. Praha: J. Otto, 1880. 157 s. Politická bibliotéka česká; díl 1.
1575. MALÝ, Jakub. *Naše znovuzrození: Přehled národního života českého za posledního půlstoletí. Část třetí, Návrat k absolutismu*. Praha: J. Otto, 1883. 142 s. Politická bibliotéka česká; díl 1. Politická bibliotéka česká; díl 1.
1576. MALÝ, Jakub. *Naše znovuzrození: Přehled národního života českého za posledního půlstoletí. Část čtvrtá, Za nové doby absolutní*. Praha: J. Otto, 1883. 103 s. Politická bibliotéka česká; díl 1.
1577. MALÝ, Jakub. *Naše znovuzrození: Přehled národního života českého za posledního půlstoletí. Část pátá, Nová doba ústavní až do zavedení dualismu*. Praha: J. Otto, 1883. 215 s. Politická bibliotéka česká; díl 1.
1578. MALÝ, Jakub. *Naše znovuzrození: Přehled národního života českého za posledního půlstoletí. Část šestá, Od zavedení dualismu až po nastoupení ministerstva Taaffeova*. Praha: J. Otto, 1884. 250 s. Politická bibliotéka česká; díl I, část 6.
1579. MALÝ, Jakub. *Vlastenský slovník historický*. Praha: Rohlíček & Sievers, [1877]. 962 s.
1580. MANNING, Henry Edward. *The Vatican Council and Its Definitions*.
1581. MANZONI, Alessandro. *Snoubenci: Milánský příběh ze 17. století*. Praha: Bohuslav Hendrich, 1927. 628 s. Hendrichova knihovna; sv. 1.
1582. MARALÍK, Milan, ed. *České kraje: České a moravské krajiny v slovech našich básníků a v dílech našich umělců*. Praha: Karel Borecký, 1940. 306 s.
1583. *Maran a Onýra: Povídka z časův objevení Ameriky*. Jindřichův Hradec: A. Landfras a syn, [1875?]. 96 s.
1584. MARCUSE, Ludwig. *Ignác z Loyoly*. Autorisované vydání s osmi obrázky. Praha: E. Beaufort, 1940. 288 s. Knihovna Plutarchos.; Řada II. Sv. 4.
1585. MARDEN, Orison Swett. *Cesta ke zdaru*. Jediné autoris. vyd. Praha: Nakladatelství Jos. R. Vilímka, 1924. 211 s. Knihy života. III, Věděním a životem; 35. Spisy; 3.
1586. MARDIGANIAN, Aurora. *Dražba duší: Výpravování Aurory Mardiganianové, křesťanské dívky, přečkávalší velké masakry arménské*. Praha: H. Kalousek, 1926. 162 s.
1587. MAREŠ, František. *Strach z pravdy*. Praha: Knihovna Vlajka, 1937. 102 s. Knihovna Vlajka; Sv. IX.
1588. MAREK, Damascenus. *Troj Chléb Nebeský, Pro Lačný Lid Český, Od Pjsma Swatého Snessenj Nábožného, Včitelůw Cýrkewnjch, A Otcůw Swatých vypůgčený, A K Nedělnjmu*

Občerstwenj wssem milým Wlastencům předstawený. To gest: Na každau Neděli Troge krátké Kázanj, K Hřjchůw Káránj, Ctnosti Powstánj, Bljžnjch Wzdělánj / Skrze Kněze Damascena Marka, Weleslawné Provinciae České, pod Gménem a Ochranau Swatého Wácslawa Wůdce, a Mučedlnjka, služebného Frantisskána shromážděné a k Duchownjmu wssech Kraganůw Posylněnj laskawě, tež vctiwě přednesseně. Opus Posthumum. Djl Prwnj. Wytisstěno a k dostánj w Starém Městě Pražském: v Karla Jana Hraby, GG. Milosti P.P. Stawůw Král: Českého Impresora, [1728?]. [8], 566 s.

1589. MAREK, Damascenus. *Trogj Chléb Nebeský, Pro Lačný Lid Český, Od Pjsma Swatého Snessenj Nábožného, Včitelůw Cýrkewnjch, A Otcůw Swatých wypugčený, A K Nedělnjmu Občerstwenj wssem milým Wlastencům předstawený. To gest: Na každau Neděli Troge krátké Kázanj, K Hřjchůw Káránj, Ctnosti Powstánj, Bljžnjch Wzdělánj / Skrze Kněze Damascena Marka, Weleslawné Provinciae České, pod Gménem a Ochranau Swatého Wácslawa Wůdce, a Mučedlnjka, služebného Frantisskána shromážděné, a k Duchownjmu wssech Kraganůw Posylněnj laskawě, tež vctiwě přednesseně. Opus Posthumum. Djl Druhý. Wytisstěno a k dostánj w Starém Městě Pražském: v Karla Jana Hraby, GG. Milosti P.P. Stawůw Král: Českého Impresora, [1728?]. [1] s., s. 567-1130.*

1590. MAREŠ, František. *Dialektický materialism: (Filosofie Leninova)*. Praha: Knihovna Vlajka, 1937. 48 s. Knihovna Vlajka. Řada II; sv. 1.

1591. MAREŠ, František. *Nepravdivé legendy o Rukopise Zelenohorském a Královédvorském*. Praha: Československá společnost rukopisná, 1938. 30 s.

1592. MAREŠ, František. *Poslední vzdory pravdě o Rukopisech*. Praha: Kulturní odbor Vlajky, 1935. 75 s. Knihovna kulturního odboru Vlajky; [Sv.] 5.

1593. MARCHANTUS, Jacobus. *Rationale evangelisantium*.

1594. MARCHETTI, Ottavio. *Gli esercizi spirituali di s. Ignazio*.

1595. MARIANOV, Ivan. *Žalmy duše: Modlitby a básně*. 1. vyd. Příbram: A. Pelz, 1947. 81 s.

1596. *Marianské hymny. I*. Letovice: Humana, 1925. 1 sv. (přeruš. str.). Humana; 1.

1597. *Mariánské hymny. II*. Přerov: Edice Smíru v Přerově, 1931. 293 s.

1598. *Mariatál*.

1599. MARITAIN, Jacques. *Křesťanský humanismus*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 310 s. Knihovna Člověk a společnost; sv. 2.

1600. MARTIN VON COCHEM. *Malá Sstěpná Zahrada Křestiana Katolického: obsahugic [P]obožné Modlitby [r]annj, wečernj, při Službach Bo[žj]ch, k Spowědi a k Přigimanj, k Trogicy Bož[ské], k Pánu Gežjssy, k Matce Božj, a k giným Swatým, [též m]nohé giné pro Rozdilnost Čzasu a Okolostogičnosti : [wět]ssým Djlem z Pjsma Božjho, z Modliteb Cýrkwe swaté a swatých Otců*

cýrkewnjch sebrané, pak Pjseň k neyswětégssý Oběti nowozakoné: Pro Osobu Ženskau. W Litomyssli: [wytisstěný v Wáclawa Ture]tschka, 1794. [14], 439, [3] s.

1601. MARTIN VON COCHEM. *Weliký žiwot Pána a Spasytele nasheho Krysta Gežjsse, a gehu neyswětégssý a neymilegssý matky Marye Panny, gakož y wssech giných krewnjch přátel syna Božjho: totižto s. Anny, a gegi matky s. Emerencyány, s Jozeffa, a s. Joachyma, s. Jana Křítele, s. Jana Ewangelisty, s. Sstěpána prwnjho mučedlnjka, s. Jakuba menssjho, s. Máři Magdalény, a s. swaté Marty: Kdežto postjžené gsau wsseckny neypředněgssj wěcy, které se od stwořenj swěta až do skázy a wywrácenj města Geruzaléma zběhly, gakož taky obssýrná hystorye starého y nowého zákona se dotýkagjcy. Co se někdy w kraginách židowských zběhlo, a w pjsmě swatém něco zatmělegi, a kratčegi wypsáno gest: tuto se obssýrně a zřetedlně wypisugj: Nachází se též w této knize do pěti set rozličných a welmi pěkných modliteb o ziwotu a hořkém vmučenj a oslawenj pána Gežjsse Krysta, gakož y k Maryi Panně, a giným některým swatým / S welikau pilnostj od welebného pátera Martina z Kochem, ržádu Kapucýnského kazatele w německém gazyku sepsaný a poněkolikrátě na swětlo wydaný; Nynj pak pro čžest a sláwu Božj, a pro duchownj potěssenj slawného Českého národu, na čžesko přeložený a od pátera Edelberta Nymburského rodiče, téhož swatého Kapucýnského ržádu nehodného kněze na swětlo wydaný. Wytisstěný w Praze: w ympressy Karlo=Ferdynanské, w kollegi Towaryšstwa Gežjssowého v swatého Kljmenta bljž mostu, za Jana Giřjho Ssneidera faktora, 1759. [6], 1137 [spr. 1139], [7] s.*

1602. MARTIN VON COCHEM. *Weliký Žiwot Pána a Spasytele nasheho Krysta Gežjsse a gehu neyswětégssý a neymilegssý Matky Marye Panny, gakož y wssech giných krewnjch přátel Syna Božjho; totižto: Ew. Anny, W Skalicy: Edelbert Nymburský, 1857. 1002 s.*

1603. MARTIN VON COCHEM. *Zlatý Nebesky Kljč neb Wraucné katolické Modlitby na Ssestnáct Djlů rozwržené: Rannj a Wečernj, při Mssi a Nesspornj, Spowědlnj a k Přigjmánj Modlitby; gakož také Modlitby k neyswětégssý Swátosti Oltárnj, a k Trogicy swaté, ku Krystu Pánu, a gehu Vmučenj, k Matce Božj Maryi Panně, a giným Swatým, na wssecky weyročnj Slawnosti, a giné obzwlásstnj Dni, w obecných a wlastnjch Potřebách a Důležitostech, za swětské a duchownj Panny, za těhotné a kagjcy Ženy, za nemocné a vmjragjcy Osoby, a naposledy za Dussyčky očistcowé se obsahugjcy / A to k obzwlásstnjmu Vžiwánj a Potěssenj Pobožného Ženského Pohlawj, od gednoho Kněze Cýrkewnjho oprawené. W Praze: k Dostánj v Frantisska Geřábka Ympressora, w Železných Dweřjch, 1778. [16], 806, [8] s.*

1604. MARTINOVSKÝ, Jan Otakar. *Korčín románěk a jiné povídky ze světa a přírody. Praha: Vyšehrad, 1935. 127 s. Raná setba; sv. 42, roč. 12, č. 10.*

1605. MARX, Karl. *Námezdní práce a kapitál. Praha: Svoboda, 1946. 46 s. Malá knihovna marxismu a leninismu; sv. 9.*

1606. MAŘAN, Ctibor, MALÝ, František a PRAŽÁK, Emil. *Patriarcha slovanství P. Antonín Marek*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 47 s. Knihovna Nové dílo. Škola politické výchovy; Sv. 20.
1607. MASEN, Jacob. *EXERCITATIONES ORATORIAE, QUAE GENERUM DIVERSORUM PROGYMNASMATA & ORATIONES, Vario stylo, & disserendi ratione complectuntur LIBRIS DVOBVS, JUXTA LEGES IN PALAESTRA Styli, & Oratoria praescriptas.* / AVCTORE P. JACOBO MASENIO, E SOCIETATE JESU, Cum gemino Indice, uno Disceptationum, sive Orationum: altero Materialium Exercitationibus Oratoriis idoneo. Coloniae Agrippinae: Sumptibus Francisci Metternich, Bibliopol. Unter gülden Waagen, 1710. 22 nečíslovaných stran, 576 stran, 1 nečíslovaná obrazová příloha ; rytý předtitul.
1608. MASEN, Jacob. *Palaestra Oratoria*.
1609. MÁŠLO, F. *Železný hrob aneb nevěsta v rubáši*. 6. vyd. Jindřichův Hradec: Al. Landfrasa syn, [18-- ?]. 72 s. Sbírka rozmanitého čtení; Č. 5.
1610. MAŠÍN, Jan. *Slovník českých vazeb a rčení: S doklady ze spisovatelů novějších i starších a z řeči lidové*. 2., opr. a rozmn. vyd. Praze: Jan Svátek, 1924. 237 s. Svátkovy školní příručky; sv. 2.
1611. MATHESIUS, Vilém. *Čeština a obecný jazykozpyt: Soubor statí*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1947. 463 s.
1612. MATHON, Jaroslav. *Kroměříž*. 1. vyd. Praha: Výtvarný odbor Umělecké Besedy, 1948. 45 s. Poklady národního umění; Sv. 91 a 92.
1613. MATHON, Jaroslav. *Prostějov*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. [45] s. Poklady národního umění; Sv. 79.-80.
1614. MATOCHA, Josef Karel. *Compendium philosophiae christianae. Tomus III, Critica*. Olomucii: Velehrad, 1940. 283 s.
1615. MATOCHA, Josef Karel. *Osoba v dějinném vývoji a významu*. Olomouc: [nákl.vl.], 1930. 40 s. Spisy Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci; Čís. III.
1616. MATULA, Vlastimil. *Hmota a její proměny: Využití atomové energie*. 3., dopl. vyd. Praha: Vesmír, 1945. 97 s.
1617. MATZENAUER, Vojtech, ed. *Stručná mluvnica slovenského jazyka pre školu i dom*. Bratislava: Bednář a Mikšík, 1920. 59 s.
1618. MAURIAC, François. *Cesty k moři*. 1. vyd. Praha: Katolický literární klub, 1947. 229 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; Roč. VIII. Sv. 4.
1619. MAYER, Milutin. *Mučenici: Povídka z prvních dob křesťanství*. Brno: [s.n.], 1922. 157 s. Knihovna našeho lidu.

1620. MAYERN (?). *Königliche Kreisamter in Böhmen.*

1621. MAYR, Beda. *P. Beda Mayrs Benedictiners zum heiligen Kreuze in Donauwerd, Vertheidigung der natürlichen, christlichen und katholischen Religion. Nach den Bedürfnissen unsrer Zeiten. Dritter, und letzter Theil, Vertheidigung der katholischen Religion. Sammt einem Anhang von der Möglichkeit einer Vereinigung zwischen unserer, und der evangelisch-lutherischen Kirche.* Augsburg: bey Matthäus Riegers sel. Söhnen, 1789. XXXII, 559, [1] s.

1622. MCGOVERN, William Montgomery. *V přestrojení do Lhasy: Zápisky o skryté výpravě tajemným Tibetem.* Praha: Jos. Uher, 1927. 230 s.

1623. MEČÍŘ, Karel. *Loupež u bankéře Geislera.* 1. vyd. Praha: B. Smolíková-Mečířová, 1944. 327 s. Knihy nové generace; Sv. 65. Detektivní a dobrodružná řada; Sv. 28.

1624. MEČÍŘ, Karel. *Mizící démanty.* 1. autorisované vyd. Praha: B. Smolíková-Mečířová, [1943]. 226 s. Knihy nové generace. Dobrodružná a detektivní řada; sv. 26.

1625. MEČÍŘ, Karel. *Pan doktor nepřichází.* 1. vyd. Praha: B. Smolíková-Mečířová, 1944. 197 s. Knihy Nové generace; sv. 70. Detektivní a dobrodružná řada; sv. 29.

1626. MEDEK, Rudolf. *Anabase: Román z války.* 1., vzác. il. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1927. 587 s. Vilímkova knihovna; sv. 246.

1627. MEDVECKÝ, Karol Anton. *Cirkevné pomery katolíckých Slovákov v niekdajšom Uhorsku.* Ružomberok: Párika, 1920. 199 s.

1628. MEER, August. *Geschichte des Ursulinerinnenklosters zu Schweidnitz.*

1629. MEHLER, Ludwig a KLINKÁČ, František, ed. *Katolické učení a legendy slovem a obrazem, čili, Křesťansko-katolická kniha pro dům a rodinu.* Brno: Expedice nakladatelství obrázkové legendy, 1862-1865. 860 s.

1630. MELKA, Antonín. *Agonie Srdce Páně v zahradě olivné.* Brno: Eucharistiáni, 1947. 113 s.

1631. MELKA, Antonín. *Ve večeradle: Postní řeči.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1941. 53 s. Homiletická knihovna Rozsévač; Sv. 13.

1632. MELL, Max. *Anděl strážný: Duchovní mysterium.* Olomouc: Družina literární a umělecká, 1937. 85 s.

1633. *Memorabilia Societatis Iesu.*

1634. MERCATOR, Bernardinus. *Gádro navčenj křesťanského, aneb Neomylný weykład wjry skrze otázky a odpovědi z pjsma swatého a z otcůw swatých mládeži k duchownjmu okussenj předložený, a mnohými příklady rozmnožený / Nynj w nowě dlé spůsobu dwogj=ctihodného kněze Bernardýna Mercatoris z rządu swatého Frantisska; z latinského gazyku w česstinu wvedený od dwogj cti=hodného kněze Jana Mauritia Martini faráře Bělského SS. theologiae baccalaureo, nec*

non ejusdem, sacrorúmque canon. candid. W Praze: k dostánj v Kasspara Zacharyásse Wussyna, 1726 (Wytisštěno w Praze: v Karla Jana Hrabý, 1726). [2], 346, [spr. 347], [4] s.

1635. MERCATOR, Bernardinus. *NVCLEVS CATECHETICVS: Continens BREVI COMPENDIO DOCTRINAM FIDEI AC MORUM, E DIVERSIS AVTHORIBVS ERVTVS: Sacrae Scripturae locis, SS. Patrum Autoritatibus, nec non selectioribus Historiis illustratus: Omnibus animarum Curatoribus, Concionatoribus, [et] Catechistis perutilis, ac rudiori Plebi accommodatissimus* / OPERA AC STUDIO P. BERNARDINI MERCATORIS, Conventus Boppardiensis Fratrum Minorum Recollectorum Sacerdotis. Hac quarta Editione ab Authore recognitus [et] auctus. Coloniae Agrippinae: Sumptibus Joannis Wilhelmi Friessem, 1682. [14], 512, [23] s.

1636. MERELL, Jan. *Studium a četba Bible: Podle encykliky Pia XII. „O časovém podporování biblických studií“*. Praha: V. Kotrba, 1949. 142 s. Vzdělávací knihovna katolická. Nová ř.; Sv. 5.

1637. MERELL, Jan. *Úvod do četby Nového zákona*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 215 s.

1638. MERHOUT, Cyril, ed. a NĚMEC, Boh., ed. *Národní čítanka*. Praha: B. Kočí, 1918. 571 s. Umělecké snahy (B. Kočí); sv. 131.

1639. *Merkwürdige Briefe des Papstes Clemens des XIV (Ganganelli)*.

1640. MESCHLER, Moritz. *Das Exerzitienbuch des hl. Ignatius von Loyola*.

1641. MESCHLER, Moritz. *Das Leben Unseres Herrn Jesu Christi Des Sohnes Gottes in Betrachtungen*.

1642. [Měsíc Marie.]

1643. MEŠKO, Franc Ksaver. *Černá smrt a jiné povídky: (Črty)*. Přerov: Společenské podniky, 1938. 188 s. Levná knihovna; Roč. 1937. Seš. 37-42.

1644. MEŠKO, Franc Ksaver. *Mír boží*. Přerov: Společenské podniky, 1936. 172 s. Levná knihovna; 1936. Seš. 47-52.

1645. MEŠKO, Franc Ksaver. *Obrázky*. Přerov: Knihkupectví Společenské knihtiskárny, 1933. 254 s. Levná knihovna; Roč. 1933. Seš. 7-12.

1646. *Meteorologické zprávy = Meteorological Bulletin: Časopis pro odbornou veřejnost*. Praha: Státní meteorologický ústav, 1947-1950.

1647. MEYER, Franz Sales. *Handbuch der Ornamentik*.

1648. MICKL, Quirin. *Lucubratio theologico-moralis*.

1649. MICKIEWICZ, Adam. *Pan Tadeáš, čili, Poslední zájezd na Litvě*. 4., pozm. vyd. Praha: J. Otto, 1925. 423 s. Sborník světové poesie; 127.

1650. MIGNET, François Auguste Marie. *Historie rewoluce francouzské od 1789-1814*.

Praha: Tiskem a w komissí u Jaroslava Pospíšila, 1850. 369 s.

1651. MICHAEL (?). [*Manuductio institutione rhetoricorum.*]

1652. MICHAEL, Emil. *Geschichte des deutschen Volkes.*

1653. MICHAEL, Emil. *Ignaz von Döllinger.*

1654. MICHAELIS, Henriette. *Dizionario completo italiano-tedesco e tedesco-italiano, con riguardo speciale alle espressioni tecniche del commercio, delle scienze, dell'industria, della guerra e della marina, della politica, etc., di H. Michaelis. In due parti.*

1655. MIKLÍK, Ignác. *U Srdce matčína: Úcta k nejčistšímu Srdci Panny Marie.* 1. vyd. Praha: Atlas, 1947. 47 s.

1656. MIKLÍK, Josef. *Ježíš Kristus.* Praha: Bohuslav Rupp, 1948. 555 s. Knihovna Světla boží; Sv. 4.

1657. MIKLÍK, Josef. *Satan na Svaté Hoře: Na Sv. Hoře r. 1881 uzdravení posedlé Juliany Steimlové.* Praha: Kropáč a Kucharský, 1932. 133 s.

1658. MIKLÍK, Josef. *Vzpomínky z Terezína.* 2. dopl. vyd. Semily: Josef Glos, 1946. 96 s.

1659. MIKLÍK, Josef. *Život blahoslavené Panny Marie.* 8. vyd. Obořiště: Bohoslovný ústav, 1946. 239 s.

1660. MIKLÍK, Josef Konstantin. *Byl svatý Václav ženat?.* Tasov: Marie Rosa Junová, 1947.

1661. MIKLÍK, Josef Konstantin. *Jak chce Bůh, tak bud'!: O božských ctnostech v biblických dějích.* 1. vyd. Praha: Atlas, 1947. 286 s. Duchovní vinice; Sv. 1.

1662. MIKLÍK, Josef Konstantin. *Kritické studium.* Tasov: Marie Rosa Junová, 1947. 80 s.

1663. MIKLÍK, Josef Konstantin. *Manželství Panny Marie.* 1. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, 1946. 50 s.

1664. MIKLÍK, Josef Konstantin. *Pracovní smlouva: (Traktát morálně theologický).* Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1947. 110 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 86. Sociální nauka církve; [Sv.] III.

1665. MIKLÍK, Josef Konstantin, ed. *Zjevení svatého Jana.* Tasov: Marie Rosa Junová, 1947. 206 s.

1666. MIKOVEC, Ferdinand Břetislav a ZAP, Karel Vladislav. *Starožitnosti a Památky země České.* Praha: I. L. Kober, 1860. 209 s.

1667. MIKOVEC, Ferdinand Břetislav a ZAP, Karel Vladislav. *Starožitnosti a Památky země České.* Praha: Kober & Markgraf, 1865. 219 s.

1668. MIKULÁŠEK, František, ed. *Pojďme k Bohu: Modlitby pro katolické děti.* 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 62 s.

1669. MÍLEK, Alfréd. *První pomoc.* Praha: Společnost Čs. Červeného kříže, 1927. 113 s.

Příručky dorostu Čs. Červeného kříže; 12.

1670. MILJUKOV, Pavel Nikolajevič. *Obrazy z dějin ruské vzdělanosti. Část I, Obyvatelstvo, hospodářské, státní a stavovské zřízení*. 4. oprav. a dopl. vyd. Praha: Jan Laichter, 1902. 370 s. Laichterův Výbor nejlepších spisů poučných; kniha XX.

1671. MILJUKOV, Pavel Nikolajevič. *Obrazy z dějin ruské vzdělanosti. Část II, Církev a škola (víra, tvorba, vzdělání)*. 4. oprav. a dopl. vyd. Praha: Nákladem Jana Laichtera, 1903. 619 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kniha XX.

1672. MILJUKOV, Pavel Nikolajevič. *Obrazy z dějin ruské vzdělanosti. Část III, Nacionalism a veřejné mínění*. 4. oprav. a dopl. vyd. Praha: Jan Laichter, 1910. 702 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; kn. 20.

1673. MILOTA, Jan. *Ztracený statek: Povídka*. Hradec Králové: Dědictví maličkých, 1914. 112 s. Dědictví Maličkých pod ochranou sv. Karla Borromejského v Hradci Králové; 58.

1674. MINAŘÍK, František Kliment. *Čtrnácte ctihodných Mučedníků Pražských z řádu sv. Františka: Ke třistaleté památce jejich smrti*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1911. 142 s. Knih Dědictví Svatojanského č. 115. Podíl Údů Dědictví Svatojanského na r. 1911; č. 2.

1675. [Missale.]

1676. [Mládencům a pannám moravským modlitební knížka.]

1677. MLČOCH, Melchior. *Starověda biblická*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1888. 259 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 28, za rok 1888.

1678. [Modlitby.]

1679. [Modlitby před přijímáním.]

1680. *Mojmírova říše: Vlastivědný časopis země Moravskoslezské*. Náklo u Olomouce: Josef Vrbka, 1937-1941.

1681. MOLÉ, Guillaume François Roger. *Kritische Anmerkungen über die Fehler der Maler wider die geistliche Geschichte und das Kostum*.

1682. MOLIÈRE. *Skapinova šibalství: Komédie o třech dějstvích*. Praha: Česká Akademie věd a umění, 1927. 121 s. Dramatická díla Molièrova; Sv. 12.

1683. MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte*.

1684. MONSE, Josef Vratislav. *Infulae Doctae Moraviae / Collegit Josephus Wratisl. Monse, Sacrae Caes. & Reg. Apost. Maj. Consiliarius, in Universitate Brunensi SS. Canonum PP. O. & Studii Juridici Director*. Brunae: Impensis Benedicti Magold, Bibliopolae, 1779 (Characteribus Neumannianis). XVI, 206 s.

1685. *Morava a biskupství Brněnské*. Brno: nákl. vl., 1877. 85 s.

1686. MORELL, Gall, ed. *Allocution Sr. Heiligkeit Gregor XVI.*.

1687. MORITZ, Heyne. *Wörterbuch Deutsch-Englisch*.
1688. MORRIS, Robert T. *Padesát let chirurgem*. 1. vyd. Praha: V. Škubal, 1946. 343 s.
1689. MOŚCICKI, Ignacy. *Wilno*.
1690. MOUDRÁ, Pavla. *Do rozmaru i do pláče: Sbírka reminiscencí*. Praha: Hejda a Tuček, 1900. 185 s. [Naše knihy; sv. 3].
1691. MOUGEL, D. A. *Denys le Chartreux, 1402-1471*.
1692. MOUNIER, Emmanuel. *Místo pro člověka: Manifest personalismu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 301 s.
1693. MRŠTÍK, Alois a MRŠTÍK, Vilém. *Maryša: Drama v pěti jednáních: Děj na moravské dědině*. 35. vyd. Praha: Otakar Růžička, 1946. 113 s. Divadelní knihovna Scéna; Sv. 3.
1694. MUELLER, Innocenc. *Mravní svědomí*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1940. 101 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 41.
1695. MULLAN, Elder. *Die Marianische Kongregation dargestellt nach den Dokumenten*.
1696. MÜLLER, František. *Mariánské poutní místo v Provodově*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 141 s.
1697. MÜLLER, Johann. *Historia beatissimae Virginis Glacensis, Das ist kurtze Beschreibung von dem uralten wunderthätigen Maria-Bild, welches zu Glatz auf dem Hohen-Altar in der Pfarrkirchen der Societät Jesu, von viel hundert Jahren her zu öffentlicher Verehrung vorgestellt und schon im Jahr 1364 von Ernesto, dem ersten Ertz-Bischof zu Prag wunderthätig erkläret / Zusam[m]en getragen Von R. P. Joanne Miller, der Societät Jesu Priester Im Jahr 1690. Glatz: druckts Andreas Frantz Pega, 1690. [8], 254, [10] s.*
1698. MÜLLER, Johann Christoph. *ATLAS REGNI BOHEMIAE CONSISTENS IN QUINDECIM MAPPIS: Titulus et Index 1. Bohemiae Regnum. 2. Pragensis Districtus. 3. i. Circulis Boleslaviensis. 4. II. Circulus Reginohradensis. 5. III. Circulus Chrudimensis. 6. IV. Circulus Czaslaviensis. 7. V. Circulus Caurzimensis. 8. VI. Circulus Bechinensis. 9. VII. Circulus Prachensis. 10. VIII. Circulus Pilsnensis. 11. IX. Circulus Satecensis. 12. X. Circulus Litemicensis. 13. XI. Circulus Rakonicensis. 14. XII. Circulus Beraunensis. 15. Egranus Districtus. Titel und Register 1. Koenigreich Boehmen. 2. Gegend um Prag. 3. I. Bunzlauer Kreis. 4. II. Koeniggraezer Kreis. 5. III. Chrudimer Kreis. 6. IV. Tschaslauer Kreis. 7. V. Kaurzimer Kreis. 8. VI. Bechiner Kreis. 9. VII. Prachiner Kreis. 10. VIII. Pilsner Kreis. 11. IX. Saazer Kreis. 12. X. Leitmerizer Kreis. 13. XI. Rackonizer Kreis. 14. XII. Berauner Kreis. 15. Gebiet von Eger. Norimbergae: Homannianis heredibus, 1776. [1] list, [28] dvoulistových příloh.*
1699. MÜLLER, Johann Christoph. *Mappa Geographica Regni Bohemiae In Duodecim Circulos Divisae Cum Comitatu Glacensi Ee Districtu Egerano Adiunctis Circuiacentium*

Regionum Partibus Conterminis ex accurata totius Regni perlustratione et geometrica dimensione Omnibus, Ut Par Est, Numeris Absoluta et ad usum commodum nec non omnia et singula distinctus cognoscenda XXV. Sectionibus exhibita / [kartografický dokument] a Johann Christoph: Müller, S.C.M. Capitan: et Ingenieur A:C: M.DCC.XX : Michael Kauffer Sculpsit Augusta Vindelicorum. [Augsburg : s.t.,] 1720. 1 mapa slepená z 25 sekcí : měřítina ; 230 x 270 cm.

1700. MÜLLER, Václav a ŽÁK, Emanuel. *Svatá země: Pouť v obrazech z Betléma na Golgotu*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1899-1901. [103] s.

1701. MURET, Marc-Antoine a THOMASIUS, Jacob. *Orationes, epistolae et poemata*.

1702. *Musejník čáslavský*. Čermák, Kliment, ed. V Čáslavi: Musejní spolek „Včela Čáslavská“, 1913-1934. Publikací musejního spolku „Včela Čáslavská“ č. 24-26, 28.

1703. *Museum*. Brno: Růže Sušilova, 1866-1948.

1704. MUSIL, Alois. *Křesťanské církve nynějšího Orientu*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1939. 141 s.

1705. MUSIL, Alois. *Od stvoření do potopy: Biblické universitní extense*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1905. 174 s.

1706. MYSLIVEC, Josef. *Roma*.

N

1707. *Na hlubinu: Časopis pro pěstování a prohloubení duchovního života*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1926-1948.

1708. *Na táčkách u cizích spisovatelů: povídky. Sv. 1*. Brno: [s.n.], 1910. 367 s. Knihovna našeho lidu; Roč. 27, čís. 1.

1709. *Na táčkách u cizích spisovatelů: Povídky. [Díl] 2*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1916. 187 s. Knihovna našeho lidu; Roč. 14. Č. 1.

1710. *Na táčkách u cizích spisovatelů: Povídky. [Díl] 3*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1916. 223 s. Knihovna našeho lidu; roč. 14, č. 1.

1711. *Na táčkách u cizích spisovatelů: Povídky. [Díl] 4*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1916. 191 s. Knihovna našeho lidu; roč. 14, č. 1.

1712. *Na táčkách u cizích spisovatelů: Povídky. [Díl] 5*. Brno: Knihovna benediktinů rajhradských, 1917. 223 s. Knihovna našeho lidu.

1713. *Náboženské pronásledování ve Španělsku*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1937. 242 s.

1714. NÁDASI, János. *PRETIOSAE OCCVPATIONES MORIENTIVM IN SOCIETATE IESV / AVTORE IOANNE NADASI EIVSD. SOC. IESV. ROMAE*: Typis Iacobi Antonij de Lazaris Varesij, 1657. [8], 335, [1] s.

1715. *Národní epika bosenských mohamedánů. Díl 1.* Praha: J. Otto, 1917. 183 s. Sborník světové poesie; sv. 126.
1716. *Národní epika bosenských mohamedánů. Díl 2.* Praha: J. Otto, 1920. 175 s. Sborník světové poesie; č. 133.
1717. *Národní zpěvy albánské.* Praha: J. Otto, [1911]. 111 s. Sborník světové poesie; sv. 105.
1718. *Národopisný věstník československý.* Praha: Společnost národopisného musea československého, 1906-1950.
1719. *Národové jižní Afriky.* Praha: Nákladem Spolku pro vydávání laciných knih českých, 1869. 205 s. Matice lidu; roč. 3., na rok 1869, č. 2, (běžné č. 14).
1720. *Nářky.* Překlad Josef Heger. Brno: Moravan, spolek katol. akademiků, 1937. 34 s. Edice Akord; [sv.] 10.
1721. *Náš domov: Nejlacnější časopis obrázkový a zábavně-poučný pro lid.* Olomouc: Jednota našeho domova, 1892-1941.
1722. *Náš věstník: Literární oznamovatel nakladatelství Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franci v Praze I.* Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1913-1940.
1723. *Naše řeč: Listy pro vzdělání a tříbení jazyka českého.* Praha: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1916-1950.
1724. NAVRÁTIL, Alois, ed. *Sv. Václav a čsl. legie: Sborník vzpomínek a dokladů.* Přerov: A. Navrátil, 1929. 63 s.
1725. NAVRÁTIL, Alois. *Tradice svatováclavská a katolictví v čsl. legiích.* [S.l.]: nákl. vlast., 1932. 56 s.
1726. NAVRÁTIL, Augustin. *Chvilky u nohou Matky Boží: Úvahy a rozjímání o Panně Marii a o její chvále svatým růžencem.* Loštice: Společenská knihtiskárna, 1942. 262 s.
1727. NAVRÁTIL, Bohumil. *Jesuité olomoučtí za protireformace: Akty a listiny z let 1538-1619. [Část] I, 1538-1590.* 1. vyd. Brno: Zemský výbor Markrabství moravského, 1916. 593 s.
1728. [Nebeklič.]
1729. NEHER, Franz Ludwig. *Röntgen: Román badatele.* Praha: Orbis, 1942. 213 s.
1730. NEJEDLÝ, Otakar. *Dětství a chlapectví na Podřipsku.* Praha: Českomoravský Kompas, 1940. 250 s. Umělci o sobě a o všem; sv. 5.
1731. NEJEDLÝ, Zdeněk. *Katechismus estetiky.* Praha: Hejda & Tuček, 1902. 142 s.
1732. NEJEDLÝ, Zdeněk. *Umění. II, Dějiny české hudby.* Praha: Hejda & Tuček, [1903?]. 261 s. Illustrované katechismy naučné.
1733. NĚMCOVÁ, Božena. *Babička: Obrazy venkovského života.* [1. vyd.]. Praha: Tisk a náklad Jaroslava Pospíšila, 1855. 346 s.

1734. NĚMCOVÁ, Božena a ZELINKA, Vojtěch, ed. *O Pánu Bohu*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 37 s. Poklad; [sv.] 5.
1735. *Německo-český slovník*.
1736. NEPVEU, François. *CONSIDERATIONES CHRISTIANAE PRO Singulis anni diebus. TERTIUM BIMESTRE, Complectens Majum, & Junium / AUTHORE R.P. FRANCISCO NEPUEV, SOCIETATIS JESU ; Latine redditae A R.P. ANDREA LEUCKART, EJUSDEM SOCIETATIS SACERDOTE*. Wratislaviae: Typis Academ. Collegii Soc. Jesu, 1737. 8 nečíslovaných stran, 190 stran, 4 nečíslované strany.
1737. NERUDA, Jan. *Balady a romance*. 14. vyd. Praha: Topičova edice, 1946. 53 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 43.
1738. NESNÍDAL, Václav Antonín. *Dr. Aug. Schubert, dachauský vězeň č. 27.127*. 1. vyd. Praha: Středočeská orelská župa Pospíšilova, 1948. 74 s.
1739. *Neuere Abhandlungen der koeniglichen Boehmischen Gesellschaft der Wissenschaften. Dritter Band. Mit Kupfern*. Prag : gedruckt bey Franz Geržabek, Vater, 1798. [8], XXVI, 160, 266 s.
1740. NEUMANN, Augustin Alois. *Francouzská hussitica. Řada I, Akta a listy z let 1383-1435*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1923. 154 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; roč. 3, č. 2-4.
1741. NEUMANN, Augustin Alois a KRATOCHVIL, Josef. *Francouzská hussitica. Řada druhá, Akta z doby poděbradské, theologická literatura francouzská, a vyprávěcí prameny*. Olomouc: Nákladem Matice cyrilometodějské, 1925. 166 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; roč. 4, č. 3-4.
1742. NEUMANN, Augustin Alois, ed. *Hus dle nejnovější literatury: Opravy a doplňky k Sedlákovu dílu o Husovi*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1931. 65 s.
1743. NEUMANN, Augustin Alois. *K dějinám husitství na Moravě: Husitské války*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1939. 155 s.
1744. NEUMANN, Augustin Alois. *Katoličtí mučedníci doby husitské*. Hradec Králové: Nákladem Tiskového Družstva, 1927. 160 s.
1745. NEUMANN, Augustin Alois. *Msgre ThDr. Jan Sedlák †; Pařížský odboj a katolictví*. Olomouc: Nákladem Matice cyrilometodějské, 1924. 76 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; ročník IV, číslo 1.-2.
1746. NEUMANN, Augustin Alois. *Nové prameny k dějinám husitství na Moravě*. Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1930. 289 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; sv. 6.
1747. NEUMANN, Augustin Alois. *Ožehavé kapitoly z českých dějin církevních*. Praha: Vyšehrad, 1937. 125 s. Myšlenky a život; sv. 4.

1748. NEUMANN, Augustin Alois. *Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1926. 238 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým.

1749. NEUMANN, Augustin Alois. *Římské zprávy o českých dominikánech: [In appendice documenta latina]*. Praha: Bohemia Dominicana, 1933. 107 s. Bohemia Dominicana; fasc. 1.

1750. NEUMANN, Augustin Alois. *Z dějin bohoslužeb v době husitské*. Hradec Králové: Nákladem Tiskového Družstva, [1922]. 298 s.

1751. NEUSCHL, Robert. *Křesťanská sociologie*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1898. 645 s.

1752. NEUSCHL, Robert. *Křesťanská sociologie*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1900. 662 s.

1753. NEVĚŘIL, Jan. *Velehrad a starobulharské knížecí sídlo v Abobě*. Uh. Brod: Dr. Jan Nevěřil, [1908]. 31 s.

1754. NEWMAN, John Henry. *Maria v litaních: [Rozjímání o Panně Marii]*. Brno: Edice Akord, 1939. 85 s.

1755. NICOLUSSI, Joh. *Das Leben Christi in der heiligen Eucharistie*.

1756. NIEDERLE, Jindřich. *Mluvnice řeckého jazyka*. 15. změněné vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1946. 296 s.

1757. NIERITZ, Gustav. *Blažej Holoubek: Příběhové z denníku vesnického školního mládence: Zábavná kniha pro dospělejší mládež a pro lid vůbec*. Praha: Tisk a náklad Jarosl. Pospíšila, 1852. 200 s.

1758. NIKLAS, Josef a ŠANDA, František. *Slohy stavitelské od nejstarších dob až na dobu nynější*. Praha: I. L. Kober, 1865. 97 s.

1759. NILLES, Nicolaus. *Symbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris coronae S. Stephani*.

1760. *Ninive*. 1790.

1761. NITSCH, Paul Friedrich Achat. *Kurzer Entwurf der alten Geographie*.

1762. NOLDIN, Hieronymus. *Summa Theologiae Moralis. De praeceptis*.

1763. NOLDIN, Hieronymus. *Summa Theologiae Moralis. De principiis de Censuris de Sexto*.

1764. NOLDIN, Hieronymus. *Summa Theologiae Moralis. De sacramentis*.

1765. NONELL, Jaime. *Los Ejercicios Espirituales de San Ignacio en sí mismos y en su aplicación*.

1766. NONNOTTE, Claude François. *Die Irrthümer des Herrn Voltaire. I Band / aus dem*

Französischen des Herrn Abtes Nonnotte übersetzt, und mit nöthigen Anmerkungen versehen. Frankfurt ; und Leipzig : [s.n.], 1768. [54], 575 s.

1767. NONNOTTE, Claude François. *Die Irrthümer des Herrn Voltaire. II Band* / aus dem Französischen des Herrn Abtes Nonnotte übersetzt, und mit nöthigen Anmerkungen versehen. Frankfurt ; und Leipzig : [s.n.], 1769. [36], 534 s.

1768. NORDSIECK, Reinhard. *Reich Gottes – Hoffnung der Welt.*

1769. NOSTITZ-RIENECK, Robert von. *Graf Hoensbroechs Flucht aus Kirche und Orden was er verließ und verlor.*

1770. [Nova agenda olomucensis.]

1771. *Nova Jerusalem Sivè Ecclesia Cathedralis Olomucensis Portis XII. Characterum Nominis Lichtenstein adornata.*

1772. [Nová příkladná píseň k Panně Marii.]

1773. NOVÁK, Antonín, ed. et al. *Svatováclavský sborník: Na památku 1000. výročí smrti knížete Václava Svatého. [Díl] II, [Svatováclavská tradice. Sv.] 3, Hudební prvky svatováclavské.* Praha: Národní výbor pro oslavu svatováclavského tisíciletí, 1937. 590 s.

1774. NOVÁK, František. *Kněžské problémy: Aforismy. I.* Vídeň: nákl. vlast., 1912. 390 s.

1775. NOVÁK, František Xaver. *Alpský farář: Episody ze života zapadlého kněze.* 2. vyd. Přerov: Jednota katolického duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1934. 192 s.

1776. NOVÁK, František Xaver. *Církev a stát.* Olomouc: Jednota duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1926. 163 s.

1777. NOVÁK, František Xaver. *Pohledy do života bohoslovců a kněží: Aforismy. 2., nezměněné vyd.* Přerov: Jednota duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1930. 545 s.

1778. NOVÁK, Jan Václav a NOVÁK, Arne. *Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny.* 4., přeprac. a rozšíř. vyd. Olomouc: R. Promberger, 1936-1939. 1804 s.

1779. NOVÁK, Tomáš Vlastimil. *Obrazy z dějepisů církve Páně. Díl I, Od počátku církve až do XI. století po Kr. P.* Praha: Swatojanské Dědictví, 1869. 509 s. Dědictví Swatého Jana Nepomuckého; č. 54.

1780. NOVÁK, Tomáš Vlastimil. *Obrazy z dějepisů církve Páně. Díl II, Od XI. století po Kristu Pánu až do naší doby.* Praha: Dědictví Swatojanské, 1877. 489 s. Podíl údů na rok 1877; č. 63.

1781. NOVALIS. *Ryzí květ.* Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1940. 152 s. Dominikánská Edice Krystal; svazek 51.

1782. *Nové illustrované listy.* Brünn [Brno]: Ignác Burkart, 1894-1928.

1783. *Nové směry: Měsíčník pro pracovníky ve Skupinách mládeže a v dětských besídkách.*

Praha: Sdružení katolické mládeže v českých zemích, 1930-1941.

1784. *Noviny z pod Radhoště*. Valašské Meziříčí: Eduard Kavan, 1930-1941.

1785. NOVOTNÝ, Antonín. *Zmizelá Praha. 6., Grafické pohledy Prahy 1493-1850*. 1. vyd. Praha: Václav Poláček, 1945. 88 s. Umělecké památky. Řada II; Sv. 7.

1786. NOVOTNÝ, Antonín. *Zmizelá Praha. 6., Grafické pohledy Prahy 1493-1850. [II. svazek, Přílohy]*. 1. vyd. Praha: Václav Poláček, 1945. 1 sv. Umělecké památky. Řada II; Sv. 7.

1787. *Novum Testamentum Graece et Latine*.

1788. *Nový národ: Kulturně náboženský měsíčník katolického lidu*. Přerov: Ferdinand Chýlek, 1923-1948.

1789. *Nový zákon*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1948. 494 s. Krystal; Sv. 100.

1790. *Nový zákon Pána našeho Ježíše Krista*. Překlad Jan Ladislav Sýkora. Praha: Vyšehrad, 1946. 791 s.

1791. *Nový život: Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu*. Praha: Karel Dostál-Lutinov, 1896-1907.

1792. *Nuntii de Missionibus*.

O

1793. *O Moravě: Cyklus přednášek pořádaný Moravsko-slezskou besedou v Praze v květnu 1900*. Praha: Nákladem Mor.-slez. besedy, 1900. 97 s.

1794. *O národních kmenech moravských: Cyklus přednášek, uspořádaných v Moravsko-slezské besedě v Praze r. 1903*. Brno: Moravsko-slezská beseda v Praze, 1903. 166 s.

1795. *Občan a škola: Časopis pro poučení o školských zákonech a o škole vůbec*. Přerov: Jindřich Hrbáček, 1930-1941.

1796. OBRTTEL, František. *Od redakčního stolku*. Praha: Emil Šolc, [1912]. 178 s.

1797. OBRTTEL, František. *Moravští sedláci v letech 1848-1904: Příspěvek k politickým dějinám moravského venkova*. Přerov: nákl. vl., 1914. 313 s.

1798. OBRTTEL, František. *Pojďte s námi: Hrst kulturních črt*. Praha: A. Neubert, [1918 nebo 1919]. 222 s.

1799. *Obyvatelstvo Rakouska dle všeobecného sčítání lidu z roku 1880 se zvláštním ohledem na Čechy a Moravu*. Praha: Alois Hynek, 1883. 51 s. Prostonárodní spisy politické; č. 2.

1800. OČADLÍK, Mirko. *Co máme vědět o Prodané nevěstě*. Praha: Vyšehrad, 1940. 32 s. Pro život; sv. 13.

1801. ODVALIL, František. *Černý koráb*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 223 s.

1802. ODVALIL, František. *Pět legend*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 219 s.

1803. *OFFICIUM SODALIS MARIANI IN SPIRITUALIA DEVOTIONIS EXERCITIA Ex praescripto Legum Congregationis B. V. MARIAE, DISTRIBUTUM. In usum praecipue Sodalitatis B. V. MARIAE, Reginae Angelorum, NASCENTIS, In Domo Professa Soc: JESU ad S. NICOLAUM Pragae.* VETERO-PRAGAE: in Aula Regia apud Wolfgangum Wickhart Archi-Episc: Typographum, 1708. [34], 466, [1] s.

1804. OHNET, Georges. *Farář z Favièresu, román křivdy a utrpení.* Přerov: Společenské podniky, 1937. 256 s. Levná knihovna; roč. 1937, seš. 1-8.

1805. OLIVA, Arnošt. *Katolík a katolická církev. Díl 1.* Praha: Tisková Liga, 1926. 136 s. Husitství ve světle pravdy; roč. 20, č. 1-4.

1806. OLIVA, Arnošt. *Katolík a katolická církev. Díl 2, Církev, velká dobroditelka lidstva.* Praha: Tisková Liga, 1927. 95 s. Husitství ve světle pravdy; roč. 21, č. 1-2.

1807. OLIVA, Arnošt. *Katolík a katolická církev. Díl 3, Povinnosti katolíků k církvi.* Praha: Tisková Liga, 1927. 175 s. Husitství ve světle pravdy; roč. 21, č. 3-4.

1808. OLIVA, Arnošt. *První svaté přijímání: Katechese pro mládež.* Praha: Kropáč a Kucharský, [1941]. 76 s.

1809. OLIVA, Arnošt. *Příprava na první svatou zpověď: Katechese pro mládež. 2. vyd.* Praha: Kropáč a Kucharský, [1941]. 80 s.

1810. OLIVA, Václav. *České duchovní řády za rozmachu husitské bouře: Příspěvek k dějinám náboženské a sociální revoluce XV. století v zemích československých. 2., přehl. a rozmn. vyd.* Praha: Tiskem a nákladem knihtiskárny družstva Vlast, 1924. 434 s.

1811. OLIVA, Václav. *Reformace ve světle pravdy.* Praha: Kotrba, [1903 nebo 1904]. 291 s. Lidová knih.; IV, 4.

1812. OLIVA, Václav. *Tovaryšstvo Ježíšovo: Několik kapitol z dějin církevních.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1910. 717 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 62 na rok 1910.

1813. OLIVA, Václav. *Tyburnští mučedníci: Dějepisná povídka z dob královny Alžběty.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1922. 248 s. Zábavy večerní; roč. 41, č. 1, dílo 205.

1814. OLIVA, Václav. *Z minulosti Chlumku u Luže a jeho okolí: Miniaturní obraz z církevních dějin Čech.* Praha: Tiskem knihtiskárny Družstva Vlast, 1903. 223 s.

1815. *Olomouc.* Olomouc: Propagační a obstaravatelské podniky M. Talíkové, 1940. [26] s. Místopisný a propagační sborník.

1816. ONDRÁČEK, Vilém. *Strahov: K třístému jubileu sv. Norberta, ochránce země české.* Hradec Králové: [nákl.vl.], 1927. 114 s.

1817. OPLETAL, Josef Alois. *Řím: Malý komentář ke spisu Macharovu „Řím“.* Brno:

Benediktinská knihtiskárna, 1910. 278 s.

1818. OPSTRAET, Johannes. *DE LOCIS THEOLOGICIS DISSERTATIONES DECEM JOANNIS OPSTRAET THEOLOGI LOVANIENSIS: Quibus accessit TRACTATUS THEOLOGICUS DE SCRIPTURAE SACRAE SENSU MULTIPLICI NIC. LE GROS SAC. THEOL. DOCT. ET ECCL. RHEMENSIS CANONICO, SUB AUSPICIIS AMPLISSIMI PRAESULIS SIMONIS AMBROSII NOBILIS DE STOCK, &c.&c.&c..* Venetiis: Ex Typographia Balleoniana, 1769. XV, [1], 394 s.

1819. *Opus Novum Tripartitum Concionum Moralium, In Dominicis Ab Adventu Domini Usque Ad Pascha Ad Captum Simplicis Populi Accommodatarum. Pars II.* / Collecta Ex Multis Approbatis Authoribus Ab Uno Parochorum Dioecesis Olomucensis Moravo- Ostraviensi. Brunae: Typis Joannis Francisci Swoboda, 1712. [4], 726 s.

1820. ORAL, Ludvík. *Kvítka hostýnských stránek.* Přerov: Knihkupectví Společenské knihtiskárny, 1933. 143 s. Levná knihovna; roč. 1933, seš. 1-6.

1821. [*Oratio in exequi Guilhelmi Ursini.*]

1822. *Orationes Academicae.*

1823. *Ordinationes ad constitutionem apostolicam „Deus scientiarum Dominus“ de universitatibus et facultatibus studiorum ecclesiasticorum rite exsequendam.*

1824. *Orientalia.* Roma: Pontificio Istituto Biblico.

1825. ORLANDINI, Nicola a SACCHINI, Francesco. *Historia Societatis Jesu.*

1826. ORLOV, Semen Petrovič, ed. *Písně Rudé armády: 20 písní s nápěvy a texty v originálu a českém překladu pro sbor s doprovodem klavíru s úvodem o vzniku, vývoji a charakteristických rysech literární a hudební stavby ruské vojenské písně* [hudebnina]. Praha: Práce, 1947. 67 s.

1827. ORSI, Pietro. *Moderní Itálie: Dějiny posledních 150 let až do konce devatenáctého století.* Hradec Králové: Bohdan Melichar, 1908. 379 s.

1828. ORSINI, Pietro. *Miniera Ignaziana.*

1829. OSSEG (?). *Militarismus.*

1830. *Oster-Gotteshäuser.*

1831. *Osvěta: Listy pro rozhled v umění, vědě a politice.* Vlček, Václav, ed. Praha: Václav Vlček, 1871-1921.

1832. OTTO, Joseph Albert. *Útěk z kláštera Lámů.* Praha: Studentské misijní sdružení, 1935. 109 s. Edice „Pán volá“; sv. 3.

1833. *Ottův slovník naučný: Díl 1. A-Alpy.* Praha: J. Otto, 1888. 970 s.

1834. *Ottův slovník naučný: Díl 2. Alqueire-Ažušak.* Praha: J. Otto, 1889. 1141 s.

1835. *Ottův slovník naučný: Díl 3. B-Bianchi.* Praha: J. Otto, 1890. 946 s.

1836. *Ottův slovník naučný: Díl 4. Bianchi-Giovini – bžunda*. Praha: J. Otto, 1891. 1026 s.
1837. *Ottův slovník naučný: Díl 5. C-Čechůvky*. Praha: J. Otto, 1892. 894 s.
1838. *Ottův slovník naučný: Díl 6. Čechy-Danseur*. Praha: J. Otto, 1893. 956 s.
1839. *Ottův slovník naučný: Díl 7. Dánsko-Dřevce*. Praha: J. Otto, 1893. 957 s.
1840. *Ottův slovník naučný: Díl 8. Dřevěné stavby-falšování*. Praha: J. Otto, 1894. 1039 s.
1841. *Ottův slovník naučný: Díl 9. Falšování potravin a pochutin-genrista*. Praha: J. Otto, 1895. 1037 s.
1842. *Ottův slovník naučný: Díl 10. Gens-Hedwigia*. Praha: J. Otto, 1896. 1025 s.
1843. *Ottův slovník naučný: Díl 11. Hédypathie-hýždě*. Praha: J. Otto, 1897. 1066 s.
1844. *Ottův slovník naučný: Díl 12. Ch-Sv. Jan*. Praha: J. Otto, 1897. 1072 s.
1845. *Ottův slovník naučný: Díl 13. Jana-Kartas*. Praha: J. Otto, 1898. 1113 s.
1846. *Ottův slovník naučný: Díl 14. Kartel-kraj*. Praha: J. Otto, 1899. 1066 s.
1847. *Ottův slovník naučný: Díl 15. Krajčij-Ligustrum*. Praha: J. Otto, 1900. 1066 s.
1848. *Ottův slovník naučný: Díl 16. Lih-Media*. Praha: J. Otto, 1900. 1058 s.
1849. *Ottův slovník naučný: Díl 17. Median-Navarrete*. Praha: J. Otto, 1901. 1078 s.
1850. *Ottův slovník naučný: Díl 18. Navary-Oživnutí*. Praha: J. Otto, 1902. 1026 s.
1851. *Ottův slovník naučný: Díl 19. P-Pohoř*. Praha: J. Otto, 1902. 1051 s.
1852. *Ottův slovník naučný: Díl 20. Pohora-Q.v*. Praha: J. Otto, 1903. 1087 s.
1853. *Ottův slovník naučný: Díl 21. R (Ř)-Rozkoš*. Praha: J. Otto, 1904. 1072 s.
1854. *Ottův slovník naučný: Díl 22. Rozkošný-Schloppe*. Praha: J. Otto, 1904. 1002 s.
1855. *Ottův slovník naučný: Díl 23. Schlossar-Starowolski*. Praha: J. Otto, 1905. 1064 s.
1856. *Ottův slovník naučný: Díl 24. Staroženské-Šyl*. Praha: J. Otto, 1906. 901 s.
1857. *Ottův slovník naučný: Díl 25. T-Tzschirner*. Praha: J. Otto, 1906. 995 s.
1858. *Ottův slovník naučný: Díl 26. U-Vusín*. Praha: J. Otto, 1907. 1077 s.
1859. *Ottův slovník naučný: Díl 27. Vůz-Žyžkowski*. Praha: J. Otto, 1908. 902 s.
1860. *Ottův slovník naučný: Díl 28. Doplnky*. Praha: J. Otto, 1909. 1149 s.
1861. *Ottův velký slovník česko-německý*.
1862. OTÝPKA, Karel. *O Přibyslavě, sestře sv. Václava*. Praha: [nákladem vlastním], 1942. 15 s.
1863. OTÝPKA, Karel. *P. Martin Středa, jeden z obhájců Brna roku 1645*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1945. 94 s.
1864. OVEČKA, Jaroslav Štěpán. *Úvod do mystiky zvláště sv. Jana od Kříže a sv. Terezie od Ježíše*. 2. vyd., dopl. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1948. 471 s. Vzdělávací knihovna katolická. Nová řada; Sv. I.

P

1865. P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část první.* Přerov: Nový Národ, 1931. 288 s.
1866. P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část druhá.* Přerov: Nový Národ, 1932. 300 s.
1867. P. ALBERTI. *Papežové. Díl druhý: Od svatého Řehoře VII. až po Celestina III. (R. 1073-1198): Část třetí.* Přerov: Nový Národ, 1934. 198 s.
1868. P. ALBERTI. *Papežové. Díl třetí: Od Inocence III. po sv. Celestina V. (R. 1198-1294).* Přerov: Nový Národ, 1938. 260 s.
1869. P. ALBERTI. *Papežové. Díl čtvrtý (Svazek pátý): Od Bonifáce VIII. po Sixta IV. (R. 1294-1484).* Přerov: Nový Národ, 1941. 376 s.
1870. P. ALBERTI. *Světec Don Bosko.* 4. vyd. Pardubice: Salesiánský chlapecký domov, 1946. 371 s.
1871. PAGANI, Antonio. *Ctihodná služebnice Boží Alžběta Canori Mora, vzor křesťanské manželky a matky: Žila v Římě 1774-1825.* Praha: [s.n.], 1929. 506 s.
1872. PAJEKEN, Clemens A. *Grammatik Der Spanischen Sprache.*
1873. PAKOSTA, Vojtěch. *Listy a květy: Básně.* Praha: Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.), 1884. 107 s.
1874. PAKOSTA, Vojtěch. *Otcové a děti: Povídka z venkovského života.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1886. 158 s. Podíl údů na rok 1886 [Dědictwí Swatého Jana Nepomuckého]; č. 75.
1875. PALACKÝ, František, ed. *Archiv český, čili, Staré písemné památky české i morawské: z archivů domácích i cizích. Díl první.* W Praze: [Stawy Králowstwí Českého], 1840. 612 s.
1876. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl I. Částka 1. Od prwowěkosti až do roku 1125.* [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1848. 406 s.
1877. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl I. Částka 2. Od roku 1125 do 1253.* [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1854. 500 s.
1878. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl II. Částka I. Od roku 1253 do 1333.* [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1875. 504 s.
1879. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl II. Částka 2. Od roku 1333 do 1403.* [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1876. 422 s.
1880. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl III. Částka I. Od roku 1403 do 1424, čili od počátku nepokojů husitských až po smrt Žižkowu.* [1. vyd.]. W

Praze: J. G. Kalve, 1850. 542 s.

1881. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl III. Částka 2. Od roku 1424 do 1439, čili od Žižkowoy do Albrechtowoy smrti*. [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1851. 447 s.

1882. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl IV. Částka 1. Od roku 1439 do 1457 čili do smrti krále Ladislawa*. [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1857. 476 s.

1883. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl IV. Částka 2. Od roku 1457 do 1471, čili do smrti krále Jiřího*. [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1860. 614 s.

1884. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl V. Částka I. Kralování Wladislawa II od r. 1471 do 1500*. [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1865. 424 s.

1885. PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě: Díl V. Částka II. Kralování Wladislawa II a Ludwika I od r. 1500 do 1526*. [1. vyd.]. W Praze: J. G. Kalve, 1867. 521 s.

1886. PALACKÝ, František, ed. *Gedenklblätter: Auswahl von Denkschriften, Aufsätzen und Briefen aus den letzten fünfzig Jahren*. Prag: F. Tempsky, 1874. 313 s.

1887. PALACKÝ, František. *Gedichte aus Böhmens Vorzeit*. Prag: J. G. Calve'sche Buchhandlung, 1845. 183 s.

1888. PALACKÝ, František. *Popis království Českého, čili, Podrobné poznamenání všech dosawadních krajůw, panství, statkůw, měst, městeček a wesnic, někdejších hradůw a twrzí, též samot a zpustlých osad mnohých w zemi České, s udáním jejich obywatelstwa dle popisu r. MDCCCXLIII wykonaného*. Praha: J. G. Kalve, 1848. 608 s.

1889. PALACKÝ, František. *Radhost: Sbíрка spisůw drobných z oboru řeči a literatury české, krásowědy, historie a politiky. Díl první, Spisy z oboru řeči a literatury české a krásowědy*. Praha: B. Tempský, 1871. 447 s.

1890. PALACKÝ, František. *Radhost: Sbíрка spisůw droných z oboru řeči a literatury české, krásowědy, historie a politiky. Díl druhý, Spisy z oboru historie*. Praha: B. Tempský, 1872. 538 s.

1891. PALACKÝ, František. *Radhost: Sbíрка spisůw drobných z oboru řeči a literatury české, krásowědy, historie a politiky. Díl třetí, Spisy z oboru politiky*. Praha: B. Tempský, 1873. 317 s.

1892. PALACKÝ, František a ČERVINKOVÁ-RIEGROVÁ, Marie, ed. *Vlastní životopis Františka Palackého*. Praha: M. Červinková-Riegrova, 1885. 39 s.

1893. PALACKÝ, František. *Zeugenverhör über den Tod König Ladislaw's von Ungarn und Böhmen im Jahre 1457: Eine kritische Zusammenstellung und Würdigung der darüber vorhandenen Quellenangaben*. Prag: J. G. Calve'sche Verlagsbuchhandlung, 1856. 71 s.

1894. PALACKÝ, František. *Zur böhmischen Geschichtsschreibung; actenmässige Aufschlüsse und Worte der Abwehr.*
1895. PALÁNKAY, Tibor. *Žiara tvojich očí.* Trnava: Ustredie Mariánských kongregácií (Posol), 1944. 183 s.
1896. PALAU, Gabriel. *Katolík činem.* 3. vyd. Olomouc: Velehrad, 1948. 197 s.
1897. [Památky Mariánské.]
1898. *Památník Strieborného Jubilea osady Sv. Cyrila a Metoda v Chicago, Illinois 8-ho októbra 1939.*
1899. *Památník šedesátého výročí českého gymnasia v Olomouci 1867-1927.* Olomouc: Sbor pro jubilejní oslavu šedesátiletí Českého gymnasia v Olomouci, 1927. 227 s.
1900. *Pamětní spis k sedmistyletemu výročí založení řádu kazatelského 1216-1916.* Praha: OO. Dominikáni, 1916. 253 s.
1901. PAPICA, Josef, ed. *Růže svatého Vojtěcha: Knížka modliteb.* 1. vyd. Praha: Výbor svatovojtěšského jubilea, 1947. 46 s.
1902. PAPINI, Giovanni. *Listy ľudom pápeža Celestína VI. po prvé preložené a uverejnené.* Trnava: Spolok sv. Vojtechy, 1948. 172 s.
1903. PAPINI, Giovanni. *Svatý Augustin.* Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 240 s. Knihovna světla; Sv. 3.
1904. PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE, Bartoloměj. *Diadochos Id Est Successio: Ginák Poslaupnost Knijzat a Králŭw Českých, Biskupŭw a Arcybiskupŭw Pražských, a wssech třech Stawŭw Slawného Králowstwŭ Českého, to jest Panského, Ryjtřského a Městského / krátce sebraná a wydaná Skrze Bartoloměge Paprockého z Glogol a z Paprocké wŭle. w Slawném Starém Městě Pražském: w Jmpressý Dědice Jana Ssumana, 1602. [12], 380, 135, [12], 396, [2], 429, [1], 265, [31] s.*
1905. PARACELsus. *Fünfter Teil der Bücher und Schriften.* Basel: Konrad von Waldkirch, 1589.
1906. PARFUSIUS, Dominicus. *Lapis angularis seu Principalia Christianae religionis maysteria a Iudaeorum perfidia vindicata: tribus libris comprehens: Opus tam ex claris scripturae, quam ipsorum etiam rabbinorum testimoniis, suo idiomate expressis in iustum hunc ordinem redactum ... Cum Licentia Superiorum.* Vindobonae: Typis Ioannis Thomae Trattner, caes. Reg. Maiest. Aulae typogr. et bibliop., 1756. 390, [2] s.
1907. PARINI, Giuseppe. *Den: Báseň satirická o 4 zpěvech.* Praha: J. Otto, [1910]. 146 s. Sborník světové poesie; č. 101.
1908. PARNISETTI, G.[iovanni] N.[epomuceno] a SPÁČIL, Bohumil. *Chceš býti dokonalý?:*

Rozpravy o apoštolském povolání v Tovaryšstvu Ježíšově. Praha: [s.n.], 1923. 73 s.

1909. PASTOR, Ludwig Freiherr von. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters.*

1910. PASTOR, Ludwig Freiherr von. *Johannes Janssen.*

1911. *Pastoraltheologie.*

1912. PASTRNEK, František. *Dějiny slovanských apoštolů Cyrilla a Methoda: S rozbořem a otiskem hlavních pramenů.* Praha: Nákladem jubilejního fondu Král. České Společnosti Náuk, 1902. 300 s. Spisův počtených jubilejní cenou Král. České Společnosti Náuk v Praze; čís. 14.

1913. PATERA, Adolf, ed. *Hradecký rukopis.* Praha: Matice česká, 1881. 469 s. Památky staré literatury české vydávané Maticí Českou; č. 8., ř. 1., oddíl 2. Spisů musejních č. 153.

1914. PATERA, Adolf, ed. *Svatovítský rukopis.* Praha: Nákladem Matice české, 1886. 395 s. Památky staré literatury české; č. 9., ř. 1., oddíl 2. Spisů musejních č. 157.

1915. PATERA, Adolf, ed. *Žaltář Klementinský.* Praha: Nákladem Matice české, 1890. 359 s. Památky staré literatury české; č. 10, ř. 1, odd. 1. Spisů musejních číslo 162.

1916. PATSCHLAVITZER (?). [*Kirchweils in Jerusalem.*]

1917. PAULI (?). [*Hymni.*]

1918. PAULY, Jan Křtitel. *Jak se máme chovati?: Společenský a pastorační katechismus pro duchovenstvo.* 2. vyd. Praha: [s.n., 1940]. 151 s.

1919. PAULY, Jan Křtitel. *Zázraky ve světle zdravého rozumu.* Praha: Katolický spolek tiskový, 1893. 140 s. Hlasy katolického spolku tiskového; r. 1893, č. 2.

1920. PAVLOVICKÝ, Josef. *Nezvedenci.* Brno: Občanská tiskárna, 1923. 276 s. Knihovna našeho lidu.

1921. PAVLOVICKÝ, Josef. *Nezvedenci.* Brno: Občanská tiskárna, 1926. 372 s. Knihovna našeho lidu.

1922. PAWELKA, Martinus. *Augustinus Dogmaticus Fidelium mores informans Fidei Verae morem confirmans Sive Praecipua Aurelii Dogmata Praecipuas morales & Polemicas materias illustrantia Consensu Patrum, Assensu Conciliorum, momentis Rationum firmata. Legentium commoditati proposita Cum Annexis Thesibus Ex Universa Theologia Scholastica Quas In Alma, Caesarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi Societatis Jesu / Sub Rectoratu Admodum Reverendi, Clarissimi, ac Eximii Patris P. Caroli Rentsch e Societate Jesu SS. Canonum & SS. Theologiae Doctoris, Academici Collegii ac Universitatis Olomucensis Societatis Jesu Rectoris Magnifici. Praeside Reverendo, ac Eximio Patre Patre Josepho Mehrer e Societate Jesu SS. Theologiae Doctore, Ejusdemque in praenominata Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario. Nec non Inclytae Facultatis Theologicae Seniore. Pro Licentiatu [et] suprema Doctoratus*

Theologici Laurea Publice defendendas suscepit Reverendus, Religiosus, Doctissimus ac Praecellens D. Martinus Pawelka Sacri Apostolici & Antiquissimi Ordinis Sancti Augustini Canon. Regul. Lateran. Celeberrimae Collegiatae Ecclesiae ad OO. Sanctos Canonicus Regularis AA. LL. & Phil. Magister SS. Theologiae Baccalaureus Formatus. Anno MDCCL. Mense [] Die [] horis ante et post meridiem consvetis. Olomucii: Typis Antonii Francisci Hirnle, 1750. 283, [13] s.

1923. PECKA, Dominik. *Cesta k pravdě: Základní otázky náboženské*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 249 s.

1924. PECKA, Dominik. *Matka Boží v trní*. 3. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 221 s.

1925. PECKA, Dominik. *Moderní člověk a křesťanství: Rozbory a podobizny*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 306 s.

1926. PECKA, Dominik. *Neviditelný prsten*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1946. 373 s.

1927. PECKA, Dominik. *Oheň na zemi: Myšlenky a příklady*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Franci, 1931. 225 s.

1928. PECKA, Dominik, CHUDOBA, Bohdan a PAVELKA, Artur. *Otázky dneška: Křesťanský realismus a dialektický materialismus: [Cyklus přednášek pořádaný na jaře r. 1946 „Moravanem“, spolkem katolických akademiků v Brně]*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1946. 186 s. Akord; sv. 36. Duchovní orientace; č. 7.

1929. PECKA, Dominik. *Skryté paprsky*. Olomouc: Edice Krystal, 1933. 140 s. Krystal; Sv. XIV.

1930. PECKA, Dominik. *Tajemství života: Aforismy*. 4. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 101 s.

1931. PECKA, Dominik. *Tvář člověka*. Brno: Moravan, spolek katolických akademiků, 1939. 129 s. Edice Akord; Sv. XIX. Knihy Duchovní orientace; Čís. 4.

1932. PECHÁČEK, Gabriel. *Zpovědnice*. 2., oprav. a dopl. vyd. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1911. 488 s.

1933. PEISER, Fritz. *Systematische Philosophie in leichtfaßlicher Darstellung*.

1934. PEITHNER Z LICHTENFELSU, Jan Tadeáš Antonín. *Johann Thaddäus Anton Peithners Edlen von Lichtenfels, wirklichen kaiserl. königl. Hofraths, und Referendarii bey der k. auch k. Hofkammer in Münz- und Bergwesen, Versuch über die natürliche und politische Geschichte der böhmischen und mährischen Bergwerke*. Wien: gedruckt bey Matthias Andreas Schmidt, Universitäts Buchdruckern, 1780. XX [i.e. XVIII], 464, [32] s.

1935. PEJŠKA, Josef. *Ius canonicum religiosorum*. Ed. 3. Friburgi Brisgoviae: Herder & Co., 1927. 365 s.

1936. PEKAŘ, Josef. *Smysl českých dějin: O nový názor na české dějiny*. 2., rozš. vyd. Praha: Josef Pekař, 1929. 70 s.

1937. PEKAŘ, Josef. *Svatý Václav*. 2. vyd. Praha: Alois Dyk, 1929. 75 s. Vinice; sv. 8.
1938. PEKAŘ, Josef. *Tři kapitoly z boje o sv. Jana Nepomuckého*. Praha: Vesmír, 1921. 60 s.
1939. PEKAŘ, Josef a KLIK, Josef, ed. *Z duchovních dějin českých*. Praha: Melantrich, 1941. 369 s. Dílo / Josef Pekař; sv. 1.
1940. PELCL, František Martin. *Th. Enthält die Jahre 1355-1378. Urkundenbuch zum sweyten Theil*.
1941. PELIKÁN, Adolf. *Hra o duši*. 8. oprav. a dopl. vyd. Vína ze sodomských vinic. Praha: Sdružení katolické mládeže v ČSR, 1947. 195 s.
1942. PELIKÁN, Adolf. *Před svatbou*. Frýdek: Exerciční dům, 1947. 61 s.
1943. PELIKÁN, Adolf. *Šťastný domov nad kolébkou: Kniha pro ženy*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1946. 226 s.
1944. PELIKÁN, Adolf, ed. *V paprscích věčnosti: Duchovní kytička pro dívky*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 62 s.
1945. PELIKÁN, Adolf. *Víno ze sodomských vinic*. 4. rozmnož. vyd. Praha: Sdružení katolické mládeže v Československu, 1932. 125 s.
1946. PELIKÁN, Jan, ed. *Výbor z literatury české. Díl 1, Doba stará*. 2. vyd. Praha: nákl. vl., 1893. 253 s.
1947. PERNICA, Bohuslav. *Život P. Prokopa Diviše, českého vynálezce*. Olomouc: Velehrad, 1941. 65 s.
1948. PEROUTKA, Ferdinand. *Jací jsme*. Praha: Obelisk, 1924. 254 s.
1949. PERRY (?). [Neznámý mučedník.]
1950. PERTSCHER, Matthaeus Josephus. *Septem buccinae quarum in jubila eo usus est. Sive totidem festivaе voces quae cantantes sanctificat annum quinquagesimum ipse est enim jubilaеus in quo vir fidelis reverendissimus ac aplissimus dominus dominus Matthaeus Josephus Pertscher, ordinis eremitarum S. Patris Augustini exempti monasterii Brunae ad Sanctum Thomam infulatus abbas, et per Moraviam vicarius generalis, Sacrae Romanae, et Apostolicae Sedis proto-notarius, et comes Lateranensis, marchionatus Moraviae praelatus, et inclytorum DD. statuum delectus jubilatus professus tanquam famosus, annosus, probatus, coronatus senex reddidit vota sua aeterno Deo vivo et vero. Pro cujus solemnitatis devotissimae aedificanda memoria in septem illis jubilaеi buccinis clangebant sacerdotes et levitae inclyti vicariatus Moraviae Ordinis Eremitarum Sancti Patris Augustini tanquam filii, quibus per psalmistam dicitur: bVCCInate ... In InsIgnI Die soLeMnItatIs Vestrae*. Brunae Moravorum: Ex Officina Swobodiana, 1768. 76 nečíslovaných stran, 1 nečíslovaná obrazová příloha : frontispis.
1951. PERTZ, Georg Heinrich. *Gesta Hammaburgensis Pontificum Liber I*.

1952. PEŘICH, Leopold. *Čechy předhusitské: Úvahy o náboženském hnutí v Čechách před Husem*. Praha: Vyšehrad, 1941. 33 s. Pro život; sv. 24.
1953. PESCH, Christian. *Compendium theologiae dogmaticae*.
1954. PESCH, Christian. *Praelectiones dogmaticae*.
1955. PESCHECK, Christian Adolf. *Geschichte der Gegenreformation in Böhmen. Erster Band, Vorgeschichte bis 1621*. Dresden: Arnold, 1844. 504 s.
1956. PESCHECK, Christian Adolf. *Geschichte der Gegenreformation in Böhmen. Zweiter Band, Hauptgeschichte seit 1621 und Nachgeschichte*. Dresden: Arnold, 1844. 570 s.
1957. PEŠEK, Josef. *Naše vzory: Životem a dílem vzácných mužů a žen československého národa*. Praha: Vesmír, 1925. 196 s.
1958. PEŠINA, Jaroslav. *Klášter třeboňský*. Praha: Vyšehrad, 1942. [23] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; Sv. 47.
1959. PEŠINA Z ČECHORODU, Tomáš. *MARS MORAVICUS. Sive BELLA HORRIDA ET CRUENTA, SEDITIONES, TUMELTUS, PRAELIA, TURBAE : & ex ijs enatae CREBRAE ET FUNESTAE RERUM MUTATIONES DIRAE CALAMITATES, INCENDIA, CLADES, AGRORUM DEPOPULATIONES, URBIUM VASTITATES, AEDIUM SACRARUM ET PROPHANARUM RUINAE, ARCIUM Et OPPIDORUM EVERSIONES, PAGORUM CINERES, POPULORUM EXCIDIA, & alia id genus mala, quae Moravia hactenus passa fuit / Descripta a THOMA JOANNE PESSINA DE CZECHOROD, & in Oborzisstie, Episcopo Samandriensi, Decano Metropol. Pragensi, Canonico Litomericensi & VVissehrad. S. Caes. Regiaeq[ue] Maj. Consiliario, Comite Palatino. Praegae: Typis Joannis Arnolti de Dobrosławina, 1677. [24], 958 [spr. 956], [16] s.*
1960. PEŠINA Z ČECHORODU, Tomáš. *Phosphorus Septicornis, Stella alias Matutina. Hoc est: Sanctae Metropolitanae Divi Viti Ecclesiae Pragensis Majestas Et Gloria: Quibus Illa, Per tot secula, Orbi nostro enituit semper Clarissima: Solis Ortui, seu, futuro Majori Operi / praemissus interim, & emissus ab Thoma Joanne Pessina de Czechorod, ejusdem S. Ecclesiae Decano, Officiali, Canonico Litomericensi & Wissehradensi, Sac. Caes. Regiaeq[ue] Majest. Consiliario, Comite Palatino &c.. Praegae: Typis Joannis Arnolti de Dobrosławina, 1673. [14], 722, [12] s.*
1961. PETAVIUS, Dionysius. *Rationarium temporum*.
1962. PETERS, William A. M.. *The Spiritual Exercises of St. Ignatius*.
1963. PETŐFI, Sándor. *Nové překlady básní A. Petőfiho. I*. Praha: Otto, 1907. 257 s. Sborník světové poesie; 91.
1964. PETRŮ, Ondřej M. *Matěj z Janova o častém svatém přijímání....* 1. vyd. Olomouc: Krystal, 1946. 114 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 81.
1965. PETŘÍČEK, Jaroslav. *Pašijové hry so spevami v 9 dej. a 5 živých obrazoch*.

Ružomberok: Lev, 1921. 64 s. Ľudové divadlo; 7.

1966. PFANNENSCHMIDT, F. *Illustrierte Geschichte der Trappisten*.

1967. PFANNMÜLLER, Donatus. *Když přišla na svět láska*. Přerov: [nákladem vlastním], 1925. 223 s.

1968. [Pflanzen-Atlas.]

1969. PFLAUMER, Christoph. *Zlatá Neomilné, Ržjmsko-Katolické Prawdy Dennice : Na Wegročnj Slawnosti Swatých, a Swětic Božjch, W Episstolnjch Ržečjch, Které y k Nedělnjm Episstolám dlé prwnjho Regstřjku přiwlastniti se mohau, Swětlými Pjsma S° Důwody, Gednosworným Swatých Orcůw Swědectwjm se wygasňugjcy; Zawedené w temnostech bludu Dusse Swětlem samo-spasytedlné Wjry oswjucgjcy / Někdy od Dwogictihodného Kněze Krystoffa Pflaumera z Towaryšstwa Pána Gežjsse w Přátelském Rozmlauwánj předstawená; Nynj pak od gednoho téhož Towaryšstwa Kněze w Episstolnj Wyswětlenj rozssýřená. Milým Wlastencům Misto bludných Kněh obětowaná. Wytisstěná w Praze: w Joáchyma Kamenického, 1728. [16], XLVIII, 870, [34] s.*

1970. PFUFF (?). [Petrus Canisius.]

1971. *Phelps & Ensign's travellers' guide, and map of the United States*.

1972. PHILALETHES, Theophilus (Johann Baptist Wenig). *Kirchliche und politische Inquisition*.

1973. PHILLIP, Arthur Lothar. *Tajemství hořící garáže: Detektivní román*. Praha: K. Borecký, 1941. 221 s.

1974. PICARD, Max. *Hitler v nás*. 1. vyd. Praha: Universum, 1948. 210 s. Knihovna Orientace; Sv. 4.

1975. PÍČ, Josef Ladislav. *Píčov poslední odkaz*. Praha: Jan Waněk, 1914. 32 s.

1976. PÍCHA, Mořic. *Directorium divini officii persolvendi ac missae sacrificii celebrandi juxta ritum breviarii missalisque romani et Bohemiae proprii pro anno post Christum 1949 in usum cleri dioeceseos Reginae-Gradecensis dispositum iussu et auctoritate excellentissimi, reverendissimi et illustrissimi, domini, domini Mauritii Pícha*.

1977. PILAŘ, Adolf. *Moraviae historia politica et ecclesiastica cum notis et animadversionibus criticis probatorum auctorum. Pars prima / quam compendio retulerunt Adolphus Pilarz' a S. Floro, et Franciscus Moravetz a S. Antonio, clerici regulares e scholis piis Cremsirii Moravorum*. Brunae: Typis Joannis Silvestri Siedler, 1785. [14], xiv, 347, [1] s.

1978. PILAŘ, Adolf. *Moraviae historia politica et ecclesiastica cum notis et animadversionibus criticis probatorum auctorum. Pars secunda / quam compendio retulerunt Adolphus Pilarz' a S. Floro, et Franciscus Moravetz a S. Antonio, clerici regulares e scholis piis*

Cremsirii Moravorum. Brunae: Typis Joannis Silvestri Siedler, 1786. xxxix, 193, [46] s.

1979. PILAŘ, Adolf. *Moraviae historia politica et ecclesiastica cum notis et animadversionibus criticis probatorum auctorum. Pars tertia / quam compendio retulerunt Adolphus Pilarz' a S. Floro, et Franciscus Moravetz a S. Antonio, clerici regulares e scholis piis* Cremsirii Moravorum. Brunae: Typis Joannis Silvestri Siedler, 1787. 597, [31] s.

1980. PIMPER, Antonín. *Křesťanský solidarismus*. 1. vyd. Praha: Č.A.T.-Universum, 1946. 145 s. Nové dílo, škola politické výchovy; sv. 12.

1981. PIMPER, Antonín. *Národní hospodářství pro každého: Populární výklad národního hospodářství*. 5. vyd., část. přeprac., rozš. a dopl. Praha: Pražská akciová tiskárna, [1939]. 407 s.

1982. PINARD DE LA BOULLAYE, Henri. *Ježiš a dejiny*. Trnava: Posol Božského Srdca Ježíšovho, 1944. 244 s.

1983. PINELLI, Luca. *Libretto d'imagini, e di breui meditationi sopra alcuni misterii della vita, e passione di Christo signor nostro. Composto dal p. Luca Pinelli della Compagnia di Giesu, per dare a tutti materia di meditare*. In Napoli : appresso Gio. Iacomo Carlino, & Antonio Pace, ex officina Horatij Saluiani, 1594. [6], 44 s.

1984. PINKAVA, Viktor. *Geschichte der Stadt Gabel und des Schlosses Lämberg in Böhmen*. Gabel: V. Pinkava, 1897. 75 s.

1985. PIRENNE, Henri. *Středověká města: Studie z dějin hospodářských a sociálních*. Praha: Historický klub, 1928. 218 s. Sbírka překladů vybraných prací historických; sv. 1.

1986. [Píseň k Panně Marii. 1871.]

1987. PITTNEROVÁ, Vlasta. *Po cestách života: Povídky*. Praha: Děd. Svatojanské, 1904. 616 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského na r. 1904; 91.

1988. PIUS X.. *Encyklika J. S. Papeže Pia X. „Pascendi Dominici gregis“: O učení modernistův*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1911. 423 s. Dědictví sv. Prokopa; Sv. 52.

1989. PIUS XI.. *Encyklika Pia XI. o křesťanském manželství: (Casti connubii)*. Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935. 65 s.

1990. PIUS XI.. *List sv. Otce Pia XI. o Katolické akci episkopátu Brasilie*. Olomouc: Leopold Prečan, 1936. 26 s.

1991. PIUS XI.. *O Kristu Králi*. Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1930. 15 s.

1992. PIUS XI.. *O křesťanské výchově mládeže*. 2. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1947. 53 s.

1993. PIUS XI.. *Poslední slovo papeže Pia XI. o Katolické akci*. Olomouc: Velehrad, 1939. 19 s.

1994. PIUS XI.. *Quadragesimo anno*. 2. vyd. Olomouc: Lidové knihkupectví v Olomouci,

1934. 63 s.

1995. PIUS XI.. *Sv. Josafat*. Praha: Kuncíř, [1924]. 16 s. Letáky Skupiny Rozmachu a Života; Čís. 1.

1996. PIUS XII.. *Mediator Dei*. Brno: Sušilova literární jednota bohoslovců, 1948. 64 s.

1997. PIUS XII.. *Mír ze spravedlnosti: Výbor projevů pronesených ve válečných letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1947. 227 s.

1998. PIUS XII.. *Orientales omnes*. 1. vyd. Brno: Růže Sušilova, 1946. 31 s.

1999. PLASSMANN, J. *Himmel und Erde*.

2000. PLATÓN. *Apologia Sokratis*.

2001. PLATÓN. *Platonis Charmides, Laches, Lysis*.

2002. PLATZ (?). *Der Mensch*.

2003. PLEVA, Josef Věromír. *Náruč maminčina*. Brno: Tiskové a vydavatelské podniky Zář, 1947. 91 s.

2004. PLUS, Raoul. *V Kristu Ježíši*. Přerov: Sestry neposkvrněného početí Panny Marie, 1936. 149 s. Edice smíru.

2005. PODLAHA, Antonín, ed. *Almanach Marianský vydaný na památku Marianského kongressu v Praze 1905*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1905. 230 s.

2006. PODLAHA, Antonín, ed. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: Vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea „Časopisu katolického duchovenstva“ a padesátiletého jubilea „Dědictví sv. Prokopa“: Část čtvrtá: XVI. Liturgika, XVII. Archeologie a církevní umění, XVIII. Církevní zpěv a hudba, XIX. Encyklopaedie, časopisy, period. publikace, almanachy a kalendáře. Dod. a opravy*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1918. s. 1441-1920. Dědictví sv. Prokopa. Podíl Údů na rok 1918; č. 61.

2007. PODLAHA, Antonín, ed. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: Vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea „Časopisu katolického duchovenstva“ a padesátiletého jubilea „Dědictví sv. Prokopa“: Část pátá*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1923. s. 1921-2319. Dědictví sv. Prokopa. Podíl Údů na rok 1923 a 1924; č. 64.

2008. PODLAHA, Antonín. *Dějiny arcidiecése pražské od konce století XVII. do počátku století XIX. Díl I, Doba arcibiskupa Jana Josefa hrab. Breunera (1694-1710). Část 1*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1917. 569 s. Podíl údů Dědictví sv. Prokopa na r. 1917; 60.

2009. PODLAHA, Antonín. *Ilustrovaný průvodce metropolitním chrámem svatého Víta v Praze*. 5. vyd. Praha: nákladem vlastním, 1929. 37 s.

2010. PODLAHA, Antonín. *Obrazy mariánské v Čechách ze století XIV.-XVI.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1904. 10 s.

2011. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl I. Vikariáty Českobrodský, Černokostelecký, Mnichovický a Prosecký.* Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1907. 319 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 97. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1907.

2012. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl II. Vikariáty Berounský, Bystřický a Plzeňský.* Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1908. 373 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 101. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1908.

2013. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl III. Vikariáty Kralovický, Vlašimský a Zbraslavský.* Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1909. 363 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 107. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1909.

2014. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl IV. Vikariáty Kolínský a Rokycanský.* Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1910. 319 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 113. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1910.

2015. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl V. Vikariát Libocký.* Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1911. 172 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 118. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1911.

2016. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl VI. Vikariáty Sedlčanský a Votický.* Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1912. 227 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 123. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1912.

2017. PODLAHA, Antonín. *Posvátná místa Království českého: Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém.*

Řada první, Arcidiecese Pražská: Díl VII. Vikariát Slanský. Praha: Nákladem dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1913. 350 s. Knih Dědictví Svatojanského číslo 127. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1913.

2018. PODLAHA, Antonín. *Sv. Václava hrob a ostatky.* Praha: Francel, 1911. 100 s. Hlasy katolického spolku tiskového; Roč. 42, Čís. 2.

2019. PODLAHA, Antonín. *Výklad katechismu.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1900. 641, 195 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského na r. 1900; č. 87.

2020. PODLIPSKÁ, Sofie. *Příbuzní: Sociální román.* Praha: Libuše, Matice zábavy a vědění, 1878. 2 sv. (204, 244 s.). Libuše, matice zábavy a vědění; č. 16, běh 8, 1878, č. 1-2.

2021. PODVESKÝ, Alois, ed. a ŠILHAN, Jindřich, ed. *Hospodářské směry novověku: Studijní příručka pro sociální práci.* Praha: Edice Jitra, 1939. 88 s. Hospodářské směry.

2022. POHOŘELÝ, Josef Mírumil. *Żiwot Pána naszeho a Spasitele swěta Ježysse Krista a Panny Marie, blahoslawené Matky geho.* W Hradci Králowé: Jan Host. Pospjssil, 1844. 92 s.

2023. POCHE, Emanuel. *Kostel a klášter svatého Jakuba v Praze.* 1. vyd. Praha: Výtvarný odbor Umělecké besedy, 1944. [17] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; sv. 65.

2024. POIMON, František. *Úplný Kancionál katolický.* W Olomúci: Bedřich Gross, 1861. 870 s.

2025. *Poklad pod mořem, anebo, Obleženj Benátek: Hystorycky-romantické wyprawowánj z nassj doby.* W Gindřichowě Hradci: Aloysius Josef Landfras, 1851. 148 s.

2026. *Poklad věřících: Lidový list k uctění Nejsvětější Svátosti oltářní a zároveň Věstník eucharistického odboru Ústřední rady katolíků českých v Praze.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1898-1942.

2027. *Pokladnice odpustkových modliteb: Modlitební kniha, sestavená z nových odpustkových modliteb, schválených Piem XI. a vydaných ve sbírce Preces et pia opera indulgentiis ditata dne 31. prosince 1937.* Praha: Vyšehrad, 1939. 344 s.

2028. POKORNÝ, Ferdinand. *V městě Satanově: Vzpomínky z let 1941-1945.* 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1948. 327 s.

2029. POKORNÝ, Václav Jan a DROBNÁ, Zoroslava. *Benediktinský klášter v Rajhradě.* [1. vyd.]. Praha: Vyšehrad, 1942. [21] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; Sv. 48.

2030. *Pokyny pro předepsanou četbu.*

2031. POLANSKÝ, Tadeáš. *Tractatus de Sacramentis in communi, et de Baptismo, Confirmatione, et Eucharistia.* Olomucii: caractere Francisci Antonii Hirnle, Privilegiati Tyographi, 1758. 376 s.

2032. POLÁŠEK, Jan Nepomuk, ed. a KUBEŠA, Arnošt, ed. *Valaské pěsničky. I. díl*

[hudebnina]. Milotice nad Bečvou: Knihovna Milotického hospodáře, [1939]. 1 zpěvník (141 s.). Knihovna Milotického hospodáře; č. 62.

2033. POLÁŠEK, Jan Nepomuk, ed. a KUBEŠA, Arnošt, ed. *Valaské přesničky. II. díl* [hudebnina]. Milotice nad Bečvou: Knihovna Milotického hospodáře, [1940]. 1 zpěvník (124 s.). Knihovna Milotického hospodáře; č. 65.

2034. POLÁŠEK, Jan Nepomuk, ed. a KUBEŠA, Arnošt, ed. *Valaské přesničky. III. díl* [hudebnina]. Milotice nad Bečvou: Knihovna Milotického Hospodáře, 1941. 1 zpěvník (142 s.). Knihovna Milotického hospodáře; č. 69.

2035. POLÁŠEK, Jan Nepomuk, ed. a KUBEŠA, Arnošt, ed. *Valaské přesničky. Díl IV* [hudebnina]. Milotice nad Bečvou: Brněnská tiskárna, 1944. 1 zpěvník (156 s.). Knihovna Milotického hospodáře; č. 72.

2036. POLÁŠEK, Jan Nepomuk, ed. a KUBEŠA, Arnošt, ed. *Valaské přesničky. Díl V* [hudebnina]. Milotice nad Bečvou: Milotický hospodář, 1946. 1 zpěvník (197 s.). Knihovna Milotického hospodáře; č. 78.

2037. POLÍVKA (?). *Klíč do věčnosti*.

2038. POLKOWSKI, Ignacy. *Cześć świętych Cyryla i Metodego w Polsce*.

2039. POMEY, François-Antoine. *Novus Candidatus Rhetoricae, Altero candidior, comptiorque, Non solum Aphthonii Progymnasmata ornatius concinnata, Sed Tullianae etiam Rhetoricae Praecepta clarius explicata, Repraesentans Studiosis Eloquentiae candidatis* / Authore P. Francisco Pomey e Societate Jesu, Nunc denuo in gratiam praeipue Scholarum Humaniorum Societatis Jesu, per Provinciam Bohemiae, recusus. Pragae: Typis Universitatis Carolo Ferdinandae, in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem, 1698. 438, [18] s.

2040. PONTANO, Giovanni Gioviano. *Jana Jowiana Pontána Knihy o statečnosti wálečné neb rekowské, též domácí neb křesťanské*. W Králowé Hradcy nad Labem: Pjsemem a nákladem Jana Frantisska Pospjssila, 1819. 140 s.

2041. PONTANUS, Jakub. [*Thesaurus...*]

2042. PONTANUS Z BREITENBERKA, Jiří Barthold. *Bohaemia Pia: Hoc est, Historia Brevis, Pietatem Avitam Bohemiae e miraculis, Ducibus & Regibus, Sanctis quoque, Episcopis & Archiepiscopis, & ex aliis ostendens, quinque libris comprehensa.* / Reurendiss domino Georgio Bartholdo Pontano à Braitenberg Francofurti: Apud Claud. Marnium, & heredes Io. Aubrii, 1608. [12], 127, [12] s.

2043. POPP, Ignác. *Historia Divae Virginis in regni Bohemiae Monte Sancto, Vaticano Diademate in Germania primae omnium coronatae. In libros tres compendio digesta* / Ex monumentis Authenticis de Statuae Sarcae, Origine, Vetustate, Cultu, Prodigiiis, Coronatione,

Aliisque huc Facientibus, A Patre Ignatio Popp. Pragae: Typis Academicis, 1758. [16], 374 s.

2044. *Posel Božského Srdce Páně: Měsíčník pro šíření úcty k B. Srdci Páně, orgán apoštolátu modlitby a Sdružení smírných obětí*. Praha: Tovaryšstvo Ježíšovo, 1935-1941.

2045. *Posol Božského Srdca Ježíšovho: Časopis braterstva Najsvätejšieho Srdca Ježíšovho*. Trnava: A. M. Mališek, 1897-1948.

2046. POSPÍCHAL, Eduard. *Deutsches Lesebuch für Mittelschulen mit böhmischer Unterrichtssprache. Erster Band, erste Abtheilung für Tertia der Gymnasien und analoge Jahrgänge anderer Anstalten*. 4., unveränderte Aufl. Prag: Carl Bellmanns Verlag, 1886. 384 s.

2047. POSPÍCHAL, Eduard. *Deutsches Lesebuch für Mittelschulen mit böhmischer Unterrichtssprache. Zweiter Band für Quinta und Sexta der Gymnasien und analoge Jahrgänge anderer Anstalten*. 2., unveränderte Aufl. Prag: Carl Bellmanns Verlag, 1881. 694 s.

2048. POSPÍCHAL, Eduard. *Deutsches Lesebuch für Mittelschulen mit böhmischer Unterrichtssprache. Dritter Band Für Septima und Octava der Gymnasien und analoge Jahrgänge anderer Anstalten*. 2., verm. und verb. Aufl. Prag: Carl Bellmanns Verlag, 1884. 518 s.

2049. POSPÍŠIL, Josef. *Filosofie podle zásad sv. Tomáše Akvinského. Část první, Materiální logika, noetika a všeobecná metafysika*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1883. 545 s.

2050. POSPÍŠIL, Josef. *Filosofie podle zásad sv. Tomáše Akvinského. Část druhá, Kosmologie se zvláštním zřetelem k moderním vědám přírodním*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1897. 592 s.

2051. POSPÍŠIL, Josef. *Filosofie podle zásad sv. Tomáše Akvinského. Část druhá, Kosmologie se zvláštním zřetelem k moderním vědám přírodním*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1897. 594-1192 s.

2052. POSPÍŠIL, Josef. *Jan Prchalů*. Praha: Nákladem Dra Ant. Podlahy, 1925. 139 s.

2053. POSPÍŠIL, Josef. *Katolická věrouka. Díl I, O Bohu jednom podle přirozenosti*. Velehrad: Cyrilo-Methodějský tisk. spolek, 1923. 530 s. Knihovna Cyrilo-Methodějského tiskového spolku na Velehradě; Sv. 12.

2054. POSPÍŠIL, Josef. *Katolická věrouka. Díl 2, O Bohu trojjediném podle osobnosti*. Velehrad: Cyrilo-Methodějský tisk. spolek, 1924. 282 s. Knihovna Cyrilo-Methodějského tiskového spolku na Velehradě; Sv. 15.

2055. POSPÍŠIL, Josef. *Katolická věrouka. IV.a-b, O Bohu vtěleném*. Velehrad: Cyrillomethoděj. tisk. Spolek, 1922. 778 s. Knih. Cyrillomethoděj. tisk. Spolku; 9, 10.

2056. POSPÍŠIL, Josef. *Na domácí frontě*. 1. vyd. Praha: Dědictví Dra Noska, 1947. 380 s.

2057. PÖSTÉNYI, Ján. *Z minulosti Trnavy do prevratu: (1918)*. Trnava: [nákladem

vlastním], 1938. 94 s.

2058. [Poškozená postila z počátku 18. století.]

2059. [Poškozená postila z počátku 18. století.]

2060. POUL, Josef. *O křesťanské rodině*. Olomouc: Velehrad, 1945, [přetisk 1947]. 36 s. Jiskry; [Sv.] 11.

2061. *Poutník Jeruzalémský: Poutní list Spolku poutníků diecézí moravských do Svaté země*. Brno: Antonín Bartoš, [1913]-1937.

2062. *Práce a život: Zábavné a vzdělávací čtení pro dospívající mládež*. [Česko: s.n., mezi 1936 a 1940]. 84, 81, 84 s.

2063. *Practica quaedam ad formulam scribendi: Paradigmata informationum et formulae variae*.

2064. PRACH, Václav, ed. *Řecko-český slovník*. Praha: Springer a spol., 1942. 588 s.

2065. *Prameny dějin českých. Díl I, Životy svatých a některých jiných osob nábožných = Fontes rerum Bohemicarum. Tom I, Vitae sanctorum et aliorum quorundam pietate insignium*. Praha: Nákladem Musea království Českého, 1873. 471 s.

2066. *Prameny dějin českých. Díl II, Kosmův letopis český s pokračovateli = Fontes rerum Bohemicarum. Tom II, Cosmae chronicon Boemorum cum continuatoribus*. Praha: Nákladem Musea království Českého, 1874. 570 s.

2067. *Prameny dějin českých. [Díl III] = Fontes rerum Bohemicarum. Tom III, Dalimili Bohemiae chronicon; Annales Heinrici Heimburgensis; Vita Karoli IV Imperatoris; Sermones post mortem Karoli IV Imperatoris per Johannem, Archiepiscopum Pragensem, et Mag. Adalbertum Ranconis de Ericinio facti; Johannis Neplachonis, abbatis opatovicensis, Chronicon; Johannis de Marignola Chronicon*. Praha: Nadání Františka Palackého, 1882. 634 s.

2068. *Prameny dějin českých. Díl IV = Fontes rerum Bohemicarum. Tom IV, Kronika Zbraslavská; Výpisy z rozličných kronik s několika zápisy zbraslavskými; Kronika Františka Pražského; Kronika Beneše Krabice z Weitmile*. Praha: Nákladem Nadání Františka Palackého, 1884. 571 s.

2069. *Prameny dějin českých. Díl V = Fontes rerum Bohemicarum. Tom V, Přibíka z Radenína řečeného Pulkavy kronika česká; Kronika Vavřince z Březové; Výtah z kroniky Vavřince z Březové; Vavřince z Březové Píseň o vítězství u Domažlic; Tak zvaná kronika University pražské; Kronika Bartoška z Drahonic; Přídavek kroniky Bartoška z Drahonic*. Praha: Nákladem Nadání Františka Palackého, 1893. 644 s.

2070. *Prameny dějin českých. Díl VI = Fontes rerum Bohemicarum. Tom VI, Kronika pražská Bartoše písaře; Paměti o bouři pražské roku 1524; Listy a kronika mistra Jiřího Píseckého*. Praha:

Nákladem nadání Františka Palackého, 1907. 438 s.

2071. *Praporec: Časopis pro lidovou hudbu duchovní* [hudebnina]. Praha: Schola cantorum, 1947-1950.

2072. PRASEK, Vincenc. *Brus příspěvěčkem ke skladbě srovnávací*. Praha: F. A. Urbánek, 1874. 84 s.

2073. PRASEK, Vincenc. *Paměti městečka Napajedel a dědin k panství Napajedelskému ode dávna příslušných*. Velké Meziříčí: J. F. Šašek, [1882]. 199 s. Bibliotéka místopisů a jiných děl historických; 1.

2074. PRASEK, Vincenc, ed. *Tovačovská kniha ortelů olomuckých: Sbírká naučení a rozsudků vedle práva Magdeburského vrchním právem Olomuckým menšímu právu Tovačovskému od r. 1430-1689 vydávaných, kterou sestavil a úvody opatřil V. Prasek*. Olomouc: Vlastenecké museum olomoucké, 1896. 136 s.

2075. PRASEK, Vincenc. *Vlastivěda slezská. Řada B. Díl I, Podání lidu*. Opava: s. n., 1888. 1 sv.

2076. PRASEK, Vincenc. *Vlastivěda Slezská. Díl II., Historická topografie země Opavské, A-K*. Opava: Nákladem jubilejního fondu na vydávání Vlastivědy Slezské, 1889. 551 s.

2077. PRASEK, Vincenc. *Vlastivěda Slezská. Dílu III. část I., Dějiny kraje Holasovského čili Opavského*. Opava: Nákladem jubilejního fondu na vydávání Vlastivědy Slezské, 1891. 196 s.

2078. PRASEK, Vincenc. *Vlastivěda Slezská. Dílu IV. část I., Dějiny knížetství Těšínského*. Opava: V. Prasek, 1894. 220 s.

2079. PRÁŠEK, Justin Václav. *Velikáni dějin starověkých*. Praha: Beaufort, [1906]. 126 s.

2080. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl první*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1877. 507 s.

2081. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl druhý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1878. 576 s.

2082. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl třetí*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1878. 511 s.

2083. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl čtvrtý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1879. 513 s.

2084. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl pátý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1880. 506 s.

2085. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl šestý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1882. 504 s.

2086. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl sedmý*. Praha:

Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1882. 507 s.

2087. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl osmý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1885. 507 s.

2088. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl devátý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1888. 507 s.

2089. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl desátý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1890. 437 s.

2090. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl jedenáctý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1890. 423 s.

2091. PRAVDA, František. *Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid: Díl dvanáctý*. Praha: Nákladem knihkupectví I. L. Kobrova, 1898. 368 s.

2092. PRAVDA, František a MIRVALD, Karel, ed. *Krejčí Fortunát a jiné povídky*. Olomouc: Velehrad, 1942. 427 s.

2093. PRAVDA, František. *Štěpánův Vít učí se na kněze: Povídka z kraje*. Praha: J. Otto, 1926. 96 s. Ottova světová knihovna; č. 1698-1700.

2094. *Pravidla českého pravopisu*.

2095. *Prawé Náboženstw w patrných Důwodech od Počátku Swěta až do na [!] nassých Czasů krátce složeno* / Nákladem Dědictw S. Wáclawa na Swětlo wydano Roku 1782. [Praha]: W Arcy-Biskupské Impressy, v Frantisska Aug. Höchenbergera, [1782]. 84 s.

2096. *Praxis Congregationis Provincialis*.

2097. PRAŽÁK, Josef Miroslav et al. *Latinsko-český slovník*. 16. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1948. 1425 s.

2098. *Pražské nowiny*. Praha: Synové Bohumila Haase, 1825-1864.

2099. PREISSOVÁ, Gabriela. *Její pastorkyňa: Román z moravského Slovácka*. 10. vyd. Praha: Novina, 1944. 185 s.

2100. PREISSOVÁ, Gabriela. *Povídky*. Praha: J. Otto, 1926. 151 s. Světová knihovna; č. 1637-41.

2101. PROCHÁZKA, Emil, ed. *Pod kopulí bílé svatyně*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, 1940. 175 s. Podíl Dědictví sv. Cyrila a Metoděje; Čís. 107.

2102. PROCHÁZKA, Emil, ed. *Pod kopulí bílé svatyně. II. [díl]*. Brno: Brněnská tiskárna, 1945. 227 s.

2103. PROCHÁZKA, Emil, ed. *Pod kopulí bílé svatyně. III.* 1. vyd. Brno: Nakladatelství Brněnské tiskárny, 1948. 368 s.

2104. PROCHÁZKA, František Faustin. *Favstini Prochaska, Ordinis Minimorum S.*

Francisci De Pavla Herm. S.S. ET LL.OO.L. De Saecularibus Liberalium Artium In Bohemia Et Moravia Fatis Commentarius. Pragae: Litteris Caesareo-Regiae Scholae Normalis, 1782 (Adamo Matthaeo Schmadl, Factore). [12], 420, [12] s.

2105. PROCHÁZKA, Karel. *Lid český s hlediska prstonárodně-náboženského*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1910. 228 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; r. 1910, č.1. Knihy Dědictví Svatojanského; č. 109.

2106. PROCHÁZKA, Karel. *O betlemech: Kulturně-historická studie se zvláštním zřetelem k zemím koruny sv.-václavské a uherskému Slovensku*. Praha: Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1908. 159 s.

2107. PROCHÁZKA, Karel, ed. a BITNAR, Vilém, ed. *Pragensia svatojanská: Sborník statí o kultuře českého baroka*. Praha: Výbor Svatojanský pro oslavu 200. výročí kanonisace Jana Nepomuckého, 1929. 195 s.

2108. PROCHÁZKA, Matěj. *Život sv. Methoda apoštola Říše Velkomoravské a Slovanů vůbec*. 2., obšírnější, kritickými doklady a ozdobnými nákresy opatřené vyd. na důstojnou oslavu roku 1885. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1885. 247 s.

2109. PROCHÁZKA, Matěj. *Żiwot bl. Jana Sarkandra mučeníka*. Brno: Antonín Ritsch, 1861. 1150 s. Dědictví sv. Cyrilla a Methodia; r. 1861.

2110. PROCHÁZKOVÁ, Miloslava. *P. Ignát Wurm ve svém životě*. Olomouc: Kramář a Procházka, 1900. 110 s.

2111. *Promluvy o sv. Vojtěchu*. Praha: Sekretariát pro pořádání svatovojtěšských oslav, 1947. 1 sv. (přeruš. str.).

2112. *Protireformací Opawská za Rudolfa II.* Praha: Tisk a papír c. kr. dworní knihtiskárny Synů Bohumila Haase, 1848. 24 s.

2113. *Provinciae Austriae*.

2114. PRUGGER VON PRUGGHEIM, Karl. *Tugendhafte Gesinnungen und Thaten von Heiden, Juden und Türken, in Erzählungen für Leser aus allen Ständen*.

2115. PRŮŠEK, Jaroslav. *Umělá literatura a lidová slovesnost v Číně*. Praha: Václav Petr, 1942. 38 s. Svazky úvah a studií; Čís. 66.

2116. *Průvodce po Beskydách*.

2117. *Průvodce po Poděbradech a okolí*. Nymburk: [s.n.], 1912. 64 s.

2118. *Průvodce po zemské jubilejní výstavě se stručným popisem Prahy a okolí*. 2., rozmnož. vyd. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, 1891. 134 s.

2119. PŘÍKRYL, František. *SS. Cyrill a Method v upomínkách památek starožitných na Moravě*. Týn u Lipníka: Nákladem vlastním, 1905. 110 s.

2120. PŘÍKRYL, František. *SS. Cyrill a Method v upomínkách památek starožitných na Moravě*. Týn u Lipníka: Nákladem vlastním, 1907. 322 s.

2121. PŘÍKRYL, František. *Zeměpisný zlomek o zemích Slovanů v královské knihovně mnichovské z doby sv. Cyrilla a Methoda*. Týn u Lipníka: František Přikryl, 1910. 165 s.

2122. PŘÍKRYL, Ondřej et al. *Hanácky pěsničke: Věbor pěsniček Ondřeje Přikryla*. Prostějov: Kruh přátel hanáctiny, 1936. 292 s.

2123. *Příruční slovník biblický*. Praha: Kropáč a Kucharský, 1940. 735 s.

2124. *Příruční slovník jazyka českého*.

2125. *Přítel opuštěných: Čtvrtletník věnovaný blahu osob opuštěných*. Praha: Domov sv. Antonína pro opuštěné, 1912-1942.

2126. PUENTE, Luis de la. *R. P. Ludovici de Ponte, Societatis Iesu theologi, Meditationes de fidei nostrae mysteriis*.

2127. PULEC, Václav. *Doudleby*.

R

2128. RACEK, Jan. *Pavel Křížkovský: Prameny, literatura a ikonografie*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1946. 75 s.

2129. RACINE, Bonaventure. *Herrn Abts Racine Kirchengeschichte*.

2130. RÁČEK, Blažej. *Církevní dějiny v přehledu a obrazech*. Praha: Vyšehrad, 1940. 678 s. Podlahova knihovna naučných spisů; sv. 2.

2131. RÁČEK, Blažej. *Československé dějiny*. 3., dopl. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948. 533 s. Kuncířovy knihy; sv. 380.

2132. RÁČEK, Blažej, ed. *Přehled československých dějin: K přípravě maturitní zkoušky pro absolventy středních škol*. Praha: [Tovaryšstvo Ježíšovo], 1937. 95 s.

2133. RAČÍN, Karel. *Operae Ecclesiasticae = Robota Cyrkewnij, W Nedělnj den netoliko dowolená, ale taky od Cýrkwe Swaté Katolické přikázaná. To gest Nedělnj Kázanj, Dle Spisu čtyř Swatých Ewangelistůw Zhotowené: Kdežto Hognost rozličných Pjsma Swatého obogjho Zákona, a Swatých Otcůw Figur, též duchownjch y swětských Hystoryi, s mnohými Symbolis a Nápis y ku pomocy netoliko wssem Duchownjm Pánům Spráwcům, ale y taky k vžitku a potěssenj wssem starobylé Swato-Wácslawské řeči milownjkům se wynacházý / Od Kněze Karla Račina Theatýnského Ržádu Kazatele, Leta 1706. poneyprw; Nynj pak z nařzenj Geho Knjžecý Milosti Pána Pána Ferdinanda Swaté Ržjmské Ržjsse Hraběte z Kynburku (titul) Arcy-Biskupa Pražského, [et]c. podruhý na swětlo wydané. Wytisštěné w Praze: v Wolffkanga Wickharta, Arcy-Biskupského a Králowstwj Českého Ympressora, 1720. [4], 773, [37] s.*

2134. RÁDL, Emanuel. *Revise pokrokových ideálů v národní škole*. Praha: Nákladem akademické YMCA, 1928. 92 s.

2135. *Radostná Cesta w tomto plačtiwém Audolj to gest: Každodennj Pobožnost Putugjcyho k zázračným Obrazům, totižto: do Maryecell, k nerozdílné Trogjcy Božj, na Sontagberk a k bolestné Maryi Panně taferlské: Kterážto Pobožnost w Městě ewančickém w Margkrabstwj morawskem wyzdwjžená Roku 1753, nynj pak zase wssem horliwým Pautnjům českým a morawským na swětlo wydaná*. W Litomyssli: wytisstěná v Wáclawa Turečka, 1782. 284, [2] s.

2136. RAICH, Johann Michael. *Die innere Unwahrheit der Freimaurerei*. Mainz: Franz Kirchheim, 1884. 179 s.

2137. RAIS, Karel Václav. *Káča a jiné obrázky*. 8. vyd. Praha: Česká grafická Unie, 1940. 221 s. Spisy / Karel Václav Rais; 18.

2138. *Raná setba*. (edice)

2139. RATH, Ignatius. *Náboženské dějiny Podkarpatské Rusi do r. 1498*. Praha: nákl. vl., 1933. 40 s.

2140. *Ratio Studiorum Superiorum Societatis Iesu*.

2141. REGALOVÁ, Božena. *Zločin Marie Janvierové*. Praha: Evropské vydavatelstvo, Lída Jelínková-Bačkovská, [1941]. 95 s.

2142. REGUIS, François Léon. *Hlas Pastýře To gest Sprostno-vpřjmná Kázanj Faráře k swým osadnjm Owčičkám na wssecký celého Roku Neděle / Od Dwogj-Ctjhodného Pána Reguis Faráře w Zemi Francauzské, Městě Gápu Gazykem Franckým řečená; nynj pak pro swau Wýbornost na Česko přeložená od Frantjsska Heilmana W býwalým Farnjm Kosteke Sw. Mučedl. a Krale Českého Wacslawa na malé Straně zaslaužilého Kazatele. Djl Podzymnj. W Praze: Nakladem Jozeffa Gröbla Knjhokupce w Karolině, 1778. [6], 402 s.*

2143. *Regulae Societatis Iesu*.

2144. REINECCIUS, Christian. *Grammaticae Hebraeo-Chaldaicae*.

2145. REJDA (?). [*Honba za bílým ořem*.]

2146. REJZEK, Antonín. *P. Bohuslav Balbín T. J.: Jeho život a práce*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1908. 465 s. Dědictví Sv. Prokopa v Praze; XLVIII.

2147. REMER, Vincentius. *Summa philosophiae scholasticae*.

2148. REMIGY (?). [*Anthithomista*.]

2149. RENARD, Maurice a JEAN, Albert. *Tajemství Richarda Cirugua: Román*. Praha: Fr. Borový, 1928. 279 s. Knihy podivuhodných dobrodružství; 8.

2150. RENČ, Václav. *Julius Zeyer: Poznámky k jubileu*. Praha: Vyšehrad, 1941. 30 s. Pro život; sv. 26.

2151. RENČ, Václav. *Vinný lis*. Praha: Novina, 1938. 75 s. Básnická knihovna Studnice; sv. 2.
2152. RESL, Josef. *Katechese: Pro 1. a 2. třídu obec. škol a spojený 1. a 2. škol. rok s první přípravou na sv. zpověď a sv. přijímání: Výklad a doprovod Hronkovy „Cesty k Bohu“ a Kubičkovy „Prvouky“*. 1. část, *Starý Zákon*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 189 s. Knihovna Logos; Sv. 5.
2153. RESL, Josef. *Katechese: Pro 1. a 2. třídu obec. škol a spojený 1. a 2. škol. rok s první přípravou na sv. zpověď a sv. přijímání: Výklad a doprovod Hronkovy „Cesty k Bohu“ a Kubičkovy „Prvouky“*. 2. část, *Nový Zákon*. Praha: Bohuslav Rupp, 1948. 398 s. Knihovna „Logos“; Sv. 6.
2154. REUMONT Alfred von a CLEMENT, Alfred ed. *Ganganelli, Papst Clemens XIV: Seine Briefe und seine Zeit*.
2155. REX, Erwin. *Abriss der Geschichte der antiken Literatur*.
2156. REYL, František. *Sociologie v politice*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1924. 411 s.
2157. REYMONT, Władysław Stanisław. *Pouť na Jasnou Goru*. Loukovice u Kojetic: K. Křivý, [1906]. 126 s. [Studium].
2158. REYMONT, Władysław Stanisław. *Sedláci. I, Podzim*. Praha: Stanislav Minařík, 1926. 299 s. Minaříkova knihovna; 4. Spisy / Władysław St. Reymont; 4.
2159. REYMONT, Władysław Stanisław. *Sedláci. II, Zima*. Praha: Stanislav Minařík, 1926. 320 s. Minaříkova knihovna; 5. Spisy / Władysław St. Reymont; 5.
2160. REYMONT, Władysław Stanisław. *Sedláci. III, Jaro*. Praha: Stanislav Minařík, 1926. 396 s. Minaříkova knihovna; 6. Spisy / Władysław St. Reymont; 6.
2161. REYMONT, Władysław Stanisław. *Sedláci. IV, Léto*. Praha: Stanislav Minařík, 1926. 327 s. Minaříkova knihovna; 7. Spisy / Władysław St. Reymont; 7.
2162. REZEK, Antonín. *Dějiny prostonárodního hnutí náboženského v Čechách od vydání tolerančního patentu až na naše časy. Část první*. Praha: A. Rezek, 1887. 156 s.
2163. RICCIOLI, Giovanni Battista. *PROSODIA REFORMATA DUOBUS TOMIS COMPREHENS. QUORUM PRIOR CONTINET PROSODIAE RVDIMENTA, Prosodiam Majorem, Poetarum versus plures quam vigintiquatuor mile, & eorundem Poetarum Tempora : Posterior autem continet Indicem Magnum Vocabulorum quadraginta millium, & amplius, cum quantitate Syllabarum, & Numeris versuum eam confirmantium, DEINDE INDICEM SYLLABARVM controversarum, postremo Indicem Aequivocorum diversae quantitatis / AVCTORE P. JO. BAPTISTA RICCIOLO SOCIETATIS JESU. MOGVNTIAE: Sumptibus Haeredum JOANNIS GODEFRIDI Schönwetteri, 1660 (Excudebat NICOLAUS HEYLL). [16], 201, [4], 487, [ca 660] s.*
2164. RICCIOTTI, Giuseppe. *Život Ježíše Krista*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 642 s.

2165. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl I. Z let 1848-1849*. Praha: J. Otto, 1883. 214 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

2166. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl II. Z let 1861-1862*. Praha: J. Otto, 1884. 204 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

2167. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl III. Z let 1863-1864*. Praha: J. Otto, 1887. 312 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

2168. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl IV. Z let 1865-1867*. Praha: J. Otto, 1888. 243 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

2169. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 1. A-Bžeduchové*. Praha: Kober a Markgraf, 1860. 1028 s.

2170. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 2. C-Ezzelino*. Praha: Kober a Markgraf, 1862. 562, 548 s.

2171. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 3. F-Chyžice*. Praha: Kober a Markgraf, 1863. 1169 s.

2172. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 4. I-Lžidimitrij*. Praha: Kober a Markgraf, 1865. 1470 s.

2173. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 5. M-Ožice*. Praha: Kober a Markgraf, 1866. 1205 s.

2174. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 6. P-Quousque tandem*. Praha: Kober a Markgraf, 1867. 1171 s.

2175. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 7. R-Ržew*. Praha: Kober a Markgraf, 1868. 1220 s.

2176. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 8. S-Szyttler*. Praha: Kober a Markgraf, 1870. 1213 s.

2177. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 9. Š-Vzývání svatých*. Praha: Kober a Markgraf, 1872. 1349 s.

2178. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 10. W-Nyström (v 1. doplňku) [Obsahuje Slovník naučný. díl 10., 550 stran, Doplňky k slovníku naučnému, 467 stran]*. Praha: Kober a Markgraf, 1873. 550, 467 s.

2179. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník*

naučný: Díl 11. Obach-Ristić (v 3. doplňku) [Obsahuje Doplněk druhý a Doplněk třetí a poslední]. Praha: Kober a Markgraf, 1874. 680 s.

2180. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 12. Doplňky a opravy. A-Gythonové*. Praha: Kober a Markgraf, 1890. 1824 s.

2181. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 1. A-Bžeduchové*. Praha: Kober a Markgraf, 1860. 1028 s.

2182. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 1. A-Bžeduchové*. Praha: Kober a Markgraf, 1860. 1028 s.

2183. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 1. A-Bžeduchové*. Praha: Kober a Markgraf, 1860. 1028 s.

2184. RIEGER, František Ladislav, ed., MALÝ, Jakub, ed. a ZELENÝ, Václav, ed. *Slovník naučný: Díl 1. A-Bžeduchové*. Praha: Kober a Markgraf, 1860. 1028 s.

2185. RIEGGER, Joseph Anton von. *Archiv der Geschichte und Statistik insbesondere von Böhmen. [Erster Theil] mit VIII. Kupfern* / [Riegger, Joseph Anton von]. Dresden: In der Waltherischen Hofbuchhandlung, 1792. [8], 674, [5] s.

2186. RIEGGER, Joseph Anton von. *Archiv der Geschichte und Statistik insbesondere von Böhmen. Zweyter Theil* / [Riegger, Joseph Anton von]. Dresden: In der Waltherischen Hofbuchhandlung, 1793. [6], 708 s.

2187. RIEGGER, Joseph Anton von. *Archiv der Geschichte und Statistik insbesondere von Böhmen. Dritter und letzter Theil* / [Riegger, Joseph Anton von]. Dresden: In der Waltherischen Hofbuchhandlung, 1795. [2], 350 s.

2188. RIESS, Richard von. *Bibel Atlas in zehn Karten, nebst Geographischem Index*.

2189. RIESS, Richard von. *Biblische Geographie*.

2190. RICHTER, Franz Xaver. *Episcoporum Olomucensium Series*.

2191. RICHTER, Jaroslav. *Socialismus a křesťanství*. 1. vyd. Praha: Universum, 1947. 49 s. Knihovna Nové dílo; Sv. 14.

2192. RITTER, Gustav A. *Das Buch der Entdeckungen*.

2193. RITTLINGER, Herbert. *Sjížděl jsem dravé řeky: Sám v peřejích Amazonky*. 6. vyd. Praha: Orbis, 1944. 177 s.

2194. *Rituale Dioecesis Olomucensis*.

2195. RIVADENEIRA, Pedro de. *VITA IGNATII LOIOLAE, QVI RELIGIONEM CLERICorum Societatis IESV instituit* / A PETRO RIBADENEIRA SACERDOTE SOCIETATIS eiusdem pridem conscripta, [et] nunc denuo Anno 1589. ROMAE recognita [et] locupletata. Ingolstadii: Ex Officina Typographica Davidis Sartorii, 1590. [16], 514, [29] s.

2196. ROBINSON, Edward. *Plukovník Lawrence, „nekorunovaný král Arabie“*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1937. 210 s.
2197. ROCKER, Ferry. *Výstřel v Latinské čtvrti: Detektivní román*. Praha: Karel Borecký, 1941. 191 s.
2198. *Ročenka Kruhu pro pěstování dějin umění za rok...* Praha: Kruh pro pěstování dějin umění, [1916-1948].
2199. RODRÍGUEZ, Alonso. *Cvičba v dokonalosti křesťanské, čili, O postupování v dokonalosti a ctnostech křesťanských. [Díl 1.]*. Brno: Škola B. S. P, 1882. 774 s. Ascetické bibliotéky; č. 13.
2200. RODRÍGUEZ, Alonso. *Cvičba v dokonalosti křesťanské, čili, O postupování v dokonalosti a ctnostech křesťanských*. Kroměříž: I. Bečák, 1885. 1025 s.
2201. RODRÍGUEZ, Alonso. *Cvičba v dokonalosti křesťanské, čili, O postupování v dokonalosti a ctnostech křesťanských. [Díl 3.]*. Kroměříž: I. Bečák, 1888. 769 s.
2202. RODY, H. *Die katholische Bewegung in unseren Tagen*.
2203. ROELANTS, Maurice. *Výsňný život*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1941. 157 s.
2204. ROHLING, August. *Talmud-Jude*.
2205. ROHLING, August. *Židé podle Talmudu*. Praha: Theodor Mourek, 1876. 76 s.
2206. RÖLL (?). *[Es waren Pilze.]*
2207. ROLLE OF HAMPOLE, Richard. *Oheň lásky*. Olomouc: Edice Krystal, 1930. 136 s. Krystal; Sv. 5.
2208. RONDINA, Francesco Xaver a WEINBERGER, Maxmilian. *Anežka a Zuzanna čili Poslední léta pronásledování Diokleciána: Dějep. pov.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1905. 1 sv. (přeruš. str.). Bibliotéka poučná a zábavná; 52.
2209. ROTHHAAN, Joannes Philippus. *Geistliche Übungen des heiligen Ignatius von Loyola*.
2210. ROTHHAAN, Joannes Philippus. *Okružní list o studiu a užívání duchovních cvičení*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1946. 25 s.
2211. ROTHHAAN, Joannes Philippus. *P. Jana Roothana Návod k rozjímání*. Brno: Tiskem a nákladem Pap. knihtiskárny bened. rajhrad, 1900. 75 s. Duchovní knihovna; roč. 20, č. 1.
2212. ROSADY (?). *Der Prozess Jesu*.
2213. ROSSETTI, Julio Costa. *De spiritu Societatis Jesu*.
2214. ROST, Valentin Christian Friedrich. *Griechisch-deutsches Wörterbuch für den Schulgebrauch*.
2215. ROTH, Julius. *Německá mluvnice pro střední školy a učitelské ústavy k opakování a*

doplňování mluvnických pouček. 2. vyd. Praha: [Julius Roth], 1920. 136 s.

2216. ROUBÍK, František. *Český rok 1848*. 2. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948. 429 s. Kuncířovy knihy; Sv. 376.

2217. ROUBÍK, František. *Příručka vlastivědné práce*. 2. pozm. a dopl. vyd. Praha: Společnost přátel starožitností, 1947. 183 s. Knihovna Společnosti přátel starožitností; Č. 4.

2218. ROUČEK, Rudolf. *Chrám sv. Víta: Dějiny a průvodce*. 1. vyd. Praha: Universum, 1948. 111 s.

2219. ROUČEK, Rudolf. *Křivoklát*. Praha: Vyšehrad, 1941. 26 s. Poklady národního umění; sv. 25.

2220. ROUČEK, Rudolf. *Pomník sv. Václava*. Praha: Vyšehrad, 1941. [14] s. Poklady národního umění; sv. 27.

2221. ROULE, Louis. *Jak žijí řeky*. Autoris. vyd. Praha: Josef Svoboda, 1934. 183 s. „Knihy o životě a přírodě“; sv. 1.

2222. ROUTHIER, A. B. *Setník: [Rom. z doby Messiášovy]*. Holešov: Spolek Sušil, 1914. 299 s. Sušilova knih.; sv. 1.

2223. ROZMAHEL, Jakub. *Do vlasti Kristovy*. Brno: Spolek poutníků diecézí moravských do Svaté země, 1931. 276 s.

2224. RUBELL, H. G. *Zařatá pěst: Detektivní román*. Praha: Rebcovo nakladatelství, [1935]. 173 s. Knihovna detektivních a dobrodružných románů Globus; sv. 3.

2225. RUEBNER, Adam Arnošt. *MEMORIALE SAECULORUM SEU TER SECUNDUM GRADICENSIS ECCLESIAE JUBILAEUM SUB Glorioso Regimine PAULI FERDINANDI XVI. ABBATIS, ET VISITATORIS GENERALIS, SS. Theologiae Doctoris, & Proto-Notarii Apostolici. Praesulis, ac Patris electe jubilaei / Candido-historice compilatum a P. ADAMO ERNESTO RUEBNER, Canonico Praemonstratensi, Professo Gradicensi, Anno 1751. Oppaviae: typis Joannis Venceslai Schindler, Typogr. Privileg., 1751. [14], 371, [2] s.*

2226. *Rukopis Kralodvorský, i jiné výbornější národní spěvoprávní básně: Slovně i věrně v původním starém jazyku*. 11. vyd. Václava Hanky. Praha: V. Hanka, 1853. 68 s.

2227. *Rukopisové Zelenohorský, Píseň pod Vyšehradem a Kralodvorský*. Olomouc: Časopis Eva, 1912. 111 s.

2228. RULÍK, Jan Nepomuk Josef. *Kalendář hystorycký: obsahující krátké a summownj poznamenánj wssechněch proměn, přjbehů, wálek, neywyšssjch nařjzenj, a t.d.: gak w slawném národu a králowstwj Českém, tak y na djle w giných národech a zemjch, zběhlých: Djl Prwnj, od léta 1780, až do léta 1797*. W Praze: Hrabowsstj dědicowé, za Matěge Sst'astného Faktora, 1797. 276 s.

2229. RULÍK, Jan Nepomuk Josef. *Kalendář hystorycký: obsahugjcy krátké a summownj poznamenánj wssechněch proměn, přjběhů, wálek, neywyšssjch nařjzenj, a t.d.: gak w slawném národu a králowstwj Českém, tak y na djle w giných národech a zemjch, zběhlých: Djl Druhý, od léta 1796, až do léta 1799.* W Praze: Hrabowsstj dědicowé, za Matěge Sst'astného Faktora, 1798. 211 s.

2230. RULÍK, Jan Nepomuk Josef. *Kalendář hystorycký: obsahugjcy krátké a summownj poznamenánj wssechněch proměn, přjběhů, wálek, neywyšssjch nařjzenj, a t.d.: gak w slawném národu a králowstwj Českém, tak y na djle w giných národech a zemjch, zběhlých: Djl Třetj, od léta 1798, až do léta 1800.* W Praze: Hrabowsstj dědicowé, za Matěge Sst'astného Faktora, 1800. 259 s.

2231. RULÍK, Jan Nepomuk Josef. *Kalendář hystorycký: obsahugjcy krátké a summownj poznamenánj wssechněch proměn, přjběhů, wálek, neywyšssjch nařjzenj, a t.d.: gak w slawném národu a králowstwj Českém, tak y na djle w giných národech a zemjch, zběhlých: Djl Čtwrtj, od léta 1799, až do léta 1803.* W Praze: Hrabowsstj dědicowé, za Matěge Sst'astného Faktora, 1803. 216 s.

2232. RULÍK, Jan Nepomuk Josef. *Kalendář hystorycký: obsahugjcy krátké a summownj poznamenánj wssechněch proměn, přjběhů, wálek, neywyšssjch nařjzenj, a t.d.: gak w slawném národu a králowstwj Českém, tak y na djle w giných národech a zemjch, zběhlých: Djl pátý a poslednj, od léta 1804, až téměř do léta 1807.* W Praze: Hrabowsstj dědicowé, za Matěge Sst'astného Faktora, 1806. 116 s.

2233. RULÍK, Jan Nepomuk Josef. *Kalendář hystorycký: obsahugjcy krátké a summownj poznamenánj wssechněch proměn, přjběhů, wálek, neywyšssjch nařjzenj, a t.d.: gak w slawném národu a králowstwj Českém, tak y na djle w giných národech a zemjch, zběhlých: Přjdawek k pátému a poslednjmu Djlu Kalendáře Hystoryckého s přiloženou cestau Pia VII. Papeže Řjmského z Řjma do Pařjže.* W Praze: Hrabowsstj dědicowé, za Matěge Sst'astného Faktora, 1810. 143 s.

2234. RUPPRECHT, Theodor Wenzel. *Kurzgefaßte Geschichte über den Ursprung der heutigen Ordensklöster, wie auch Dom- und Kollegiatstifter im Markgrafthume Mähren aus Geschichtschreibern und glaubwürdigen Handschriften zusammengetragen / von Theodor Wenzel Rupprecht.* Wien: in der Geroldischen Buchhandlung auf dem Kohlmarkte, Nro. 138, 1783. 274, [4] s.

2235. RUUSBROEC, Jan van. *Zrcadlo věčné blaženosti čili vzestup duše k Bohu s Kristem, v něm a skrze něho.* 1. vyd.. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 156 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 74.

2236. *Růže dominikánská: Časopis věnovaný arcibratrstvu růžencovému a členům třetí*

řehole dominikánské v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Praha: Zeman, 1887-1941.

2237. *Růže lurdská.*

2238. *Růže Sušilova: Almanach bohoslovců v seminářích českých i brněnském, jakož i z Ostřihomy a z Vídně.* Brno: A. Hlavinka, 1885. 231 s.

2239. RŮŽIČKA, Arnošt Konstantin. *Oznámení leta milostivého od Gehe Swatosti Papeže Řehoře 16ho na rok Páně 1833 pro wesskeré katolické křesťanstwo powoleného: S ponaučením a modlitbami.* W českých[sic] Buděgowicých: Wdowa Martina Zdarssy, 1833. 15 s.

2240. RŮŽIČKA, Evermond Tadeáš. *Dissertatio De Indulgentiis Et Jubilaeo, Contra Heterodoxos, & quascunque sequiores indulgentiarum ideas, Aucta resolutionibus quibusdam practicis, Authore Evermodo Ružička, Sacri, Candidissimi, Canonici, & Exempti Ordinis Praemonstratensis, Regiae Ecclesiae Gradicensis Canonico Regulari, SS. Theologiae Doctore, ejusdemque in Alma Caesareo-Regia, ac Episopali Universitate Olomucensi quondam Professore Regio, Publico, ac Ordinario, nec non Facultatis Theologiae Seniore, & Examinatore Regio, Dicata Sanctissimo Et Beatissimo Patri, Ac Domino Domino Nostro Pio VI. Pontifici Maximo, Summo In Terris Christi Vicario, Una cum annexis Positionibus ex universa Theologia. Quas Dum i Regia Sac. Cand. Can. & Exempti Ordinis Praemonstratensis Canonici Gradicensi in Moravia ad Olomucium sita Capitulum Provinciale / Sub Praesidio Reverendissimi, ac Excellentissimi Domini Pauli Ferdinandi Ejusdem Ordinis, Inlytique Marchionatus Praelati, Ecclesiae Gradicensis Abbatis, Sacrae Caesareo-Regiae, & Apostolicae Majestatis Actualis Intimi Consilarii, Canonici Sandecenis in Gallicia, nec non Czornae, & Turiae in Regno Panoniae Patris Abbatis perpetui, Dicti Sacri Ordinis per Caesareo-Regias Abbatis perpetui, Dicti Sacri Ordinis per Caesareo-Regias Austriae haereditarias Provincias Vicarii Generalis, A Congregatis Almae Circariae Bohemiae Amplissimis D. D. Praelatis, & Abbatibus celebraretur, Absque Praeside Publice Defendendas Suscepit Reverendus, Religiosus, Doctissimus, ac Praecellens P. Eugenius Dworžak, Ejusdem Ordinis, & loci Canonicus Regulari AA. LL. & Philosophiae Magister, SS. Theologiae Baccalareus formatus. Olomucii Moravorum: Typis Josephae Hirnlianae, Factore Josepho Francisco Loserth, 1780. [12], CXIX, [1], XXXIX, [9] s.*

2241. RŮŽIČKA, Xaver. *Kakadu Pat: Příběh ptačího života.* 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1944. 109 s. Knihy statečných srdcí; sv. 1.

2242. RYBÁK, Josef. *Co sluší uvážiti o sv. Janu Nepomuckém: K dvěstěletému jubileu jeho svatořečení 19. března 1929.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1929. 84 s. Podíl údů Dědictví sv. Jana Nepomuckého na rok 1929; č. 2.

2243. RYBÁR, Ján. *Duša a telo: Vzťahy duše a tela a ich vzájomné ovplyvňovania.* 2. vyd. Trenčín: [nákl. vl.], 1943. 132 s.

2244. RYBIČKA, Antonín. *O erbích, pečetěch a znacích stavu kněžského v Čechách*. Praha: [s.n.], 1862. 31 s.

2245. RYBIČKA, Antonín, ed. *Pravidla, přísloví a povědění, vztahující se k správě veřejné a obecní i k právu občanskému a trestnímu*. Praha: Nákladem Jednoty právnické, 1872. 275 s.

2246. RYCHLOVSKÝ, Jan. *Jana Rychlovského, biskupa thermienského a suffragana pražského, kanovníka vždy věrné metrop. kapitoly pražské atd. Výbor kázání. A, Nedělní: Sv. I*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.), 1884. 360 s.

2247. RYCHLOVSKÝ, Jan. *Jana Rychlovského, biskupa thermienského a suffragana pražského, kanovníka vždy věrné metrop. kapitoly pražské atd. Výbor kázání. A, Nedělní: Sv. II*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.), 1883. 391 s.

2248. RYCHLOVSKÝ, Jan. *Jana Rychlovského, biskupa thermienského a suffragana pražského, kanovníka vždy věrné metrop. kapitoly pražské atd. Výbor kázání. A, Nedělní: Sv. III*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.), 1884. 572 s.

2249. RYCHLOVSKÝ, Jan. *Jana Rychlovského, biskupa thermienského a suffragana pražského, kanovníka vždy věrné metrop. kapitoly pražské atd. Výbor kázání. A, Nedělní: Sv. IV*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.), 1885. 560 s.

2250. RYNEŠ, Václav. *Paladium země České: Kapitola z českých dějin náboženských*. 1. vyd. Praha: Universum, 1948. 173 s.

2251. RYNEŠ, Václav. *Vyhnanství P. Bohuslava Balbína: Zápas vlasteneckého jesuity o životní historické dílo*. Praha: Vyšehrad, 1940. 78 s.

2252. RYPÁČEK, František Jaroslav. *František Palacký: Na stoletou paměť narozenin Otce národa*. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1898. 48 s.

Ř

2253. *Řád: Revue pro kulturu a život*. Praha: Rudolf Voříšek, 1932-1944.

2254. ŘEHÁK, Karel Lev. *Album katolika, čili, Zbrojnice na prstonárodní odrážení nepřátelských nájezdů proti Církvi*. Praha: V. Kotrba, [1909]. 160 s.

2255. ŘEHÁK, Karel Lev. *Katolická mravouka*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1893. 858 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; r. 1893, č. 80.

2256. ŘEHÁK, Karel Lev. *Kde jest reformace?*. Praha: Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba), 1894. 491 s.

2257. ŘEHOŘ I.. *Čtyřicet homilií na evangelia*. Olomouc: Edice Krystal, 1946. 488 s. Vybrané spisy / Svatý Řehoř Veliký; sv. 1. Patristická knihovna. Krystal; sv. 83.

2258. ŘEHOŘ I.. *Sv. Otce Řehoře Vel. Kniha o správě pastýřské; jakož i Pavla Diakona,*

mnicha Cassinského Život sv. Řehoře Vel. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1909. 199 s. Dědictví sv. Prokopa; podíl (2.) údů na rok 1909, č. 50.

2259. ŘEHOŘ Z NYSSY. *Opera omnia*.

2260. ŘEHULKA, Jaroslav. *Tetky a Ježibaby: Hanácké humoresky*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1929. 137 s.

2261. ŘEZÁČ, Emilian. *Zlatý křížek: Povídka*. Přerov: Nákladem Ant. Michálka, 1893. 327 s. První všeobecná knihovna pro školu a dům; sv. 1.

2262. ŘEZNÍČEK, Václav. *Bílá Hora*. Praha: Václav Řezníček, 1895. 150 s. Modré knihovny; č. 21 (čtvrtého ročníku č. I).

2263. ŘEZNÍČEK, Václav. *Bílá Hora: Sv. 2, Bedřich Falcký v Čechách*. Praha: Václav Řezníček, 1895. 175 s. Modré knihovny; č. 22 (čtvrtého ročníku č. II).

2264. ŘEZNÍČEK, Václav. *Velký Čech: Život, působení a význam Fr. Palackého, otce národa*. 2. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1897. 357 s.

2265. ŘÍHOVSKÝ, Vojtěch. *Večerní Ave* [hudebnina]. Praha: Mojmír Urbánek, 1945. Varhany 6 s., Zpěv 2 s. Ed. M. U.; 2207.

2266. *Římský misál*. Překlad Marian Schaller. 4. úplné vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 1226, 260 s. Setba Boží; svazek 3.

S

2267. *SACROS. CONCILIVM TRIDENTINVM: ADDITIS DECLARATIONIBVS CARDINALIVM / EX VLTIMA RECOGNITIONE IOANNIS GALLEMART: ET CITATIONIBVS IOAN. SOTEALLI THEOLOGI, [et] HORATII LVCII Iuriconsulti: necnon Remissionibus P. AVGVSTINI BARBOSAE, QVIBVS RECENS ACCREVERVNT VTILISSIMAE Additiones BALTHASARIS ANDREAE I. C. Caesaraugustani. CVM DECISIONIBVS VARIIS ROTAE ROMANAE EODEM spectantibus, e Bibliotheca D. PROSPERI FARINACII I.C.. EDITIO REFORMATA, ET SVpra OMNES SVPERIORES Gallicas, & Belgicas Iocupletata, non modo sexcentis circiter Declarationibus, sed etiam innumeris fere Remissionibus; permultis item Pontificum ad varia Concilij capita insertis Constitutionibus, ac nominatim Clementis VIII. Pauli V. & Urbani VIII. Cum INDICE librorum prohibitorum ex praescripto Concilij. Nunc vltimum tersior, purgatorque lucem videt. Lvgdvni: Sumptib. Haered. Gabr. Boissat: & Laurentij Anisson, 1640. 32 nečíslovaných stran, 479 stran, 65 nečíslovaných stran, 47 stran.*

2268. SADOVSKÁ, Marie. *Blahoslavená Anežka česká: Oratorium o 4 částech s prologem a epilogem*. Praha: Josef V. Kříklava, 1941. 56 s. Svatováclavská knihovna; sv. 5.

2269. SADOVSKÁ, Marie. *Karel IV. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům*, 1938. 32 s. Životem;

č. 299, ročník XIII.

2270. SADOVSKÁ, Marie. *Nejslavnější doba českých dějin*. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1938. 32 s. Životem; Ročník XIII., č. 300.

2271. SADOVSKÁ, Marie. *V záři svatostánku*.

2272. SAGEHOMME, G. *Do srdce Afriky: Román misionáře*. Praha: Studentské misijní sdružení, 1936. 185 s.

2273. SAHULA, Jiří. *Arnošt z Pardubic*. Hradec Králové: Polit. druž. tisk., 1913. 64 s. Časové úvahy; roč. 17, č. 8/9.

2274. SAHULA, Jiří. *Hlasy katolického spolku tiskového*. (edice)

2275. SAHULA, Jiří. *Karel IV. jako křesťan a vlastenec*. Hradec Králové: Polit. družstvo tiskové, 1905. 486 s. Knihovna Obnovy; č. 7.

2276. SAHULA, Jiří. *Karel IV., otec vlasti*. Hradec Králové: Polit. družstvo tisk., 1909. 112 s. Časové úvahy; XIII, 8-11.

2277. SAHULA, Jiří. *Obráz doby svatováclavské*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1929. 64 s. Časových úvah svazek 314.

2278. SAHULA, Jiří. *Obráz doby svatováclavské*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1929. 64 s. Časových úvah svazek 317.

2279. SAHULA, Jiří. *Obráz doby svatováclavské*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1929. 48 s. Časových úvah svazek 318.

2280. SAHULA, Jiří. *Pokusy o církev národní*. Olomouc: Našinec, 1919. 221 s. Církevní knihovna; č. 2.

2281. SAHULA, Jiří. *Staročeská církev národní*. Olomouc: Našinec, 1919. 141 s. Církevní knihovna; 1.

2282. SACHOT, Joseph. *Jusqu'au dernier mangeur-de-cru!*.

2283. SALAJKA, Antonín. *Ve světle víry: Katolická věrouka*. 2., rozšíř. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 286 s.

2284. *Salesiánský věstník: Měsíčník spolupracovníků díla sv. Don Boska*. Brno: Salesiánský inspektorát, 1937-1948.

2285. *Saleziánske zvesti: Mesačník saleziánskych spolupracovníkov a dobrodincov*.

2286. SALLUSTIUS, Gaius Crispus, SCHEINDLER, August, ed. a SKŘIVAN, Arnošt, ed. *G. Sallustia Krispa Spiknutí Katilinovo a válka s Jugurthou: Připojeny řeči a listy z dějin zachované*. Praha: Nákladem F. Tempského, 1892. 172 s.

2287. SAMSOUR, Josef. *Církevní dějiny obecné*. Praha: Kotrba, 1913. 1247 s. Vzdělávací knih. Katolická; 44.

2288. SAMSOUR, Josef. *Papežové v dějinách*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1908. 271 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 59.

2289. *Sanctum saeculare Marianum; sive sanctae Dei Genitricis Virginis Mariae icon sacra, ad Praemonstratum ab eadem in Marchionatu Moraviae dictionis Gradicensis, montem, una leuca Julio-montio, orientem versus anno MDC. XXXII. per angelos mirabiliter allata; quae ibidem usque ad annum praesentem MDCCXXXII. Id est intergro jam saeculo magna populi et peregrinantium frequentia, e longinquis etiam terris ac provinciis, religionis et voti causa illuc accurrentium, pie colitur, et variis magnisque gratiis indies coruscat. Cujus allationis historia, beneficia clientibus praestita, progressus, atque incrementa devotionis, nec non XIII. DD. abbatum gradicensium elogia, qui lapsu hujus saeculi cultum sanctissimae matris, qua fabricis noviter erectis, qua ornatu ecclesiae, aliisque accessionibus, laudabili zelo, indefesso studio ac industria, propagavere, Hoc opere, in Partes IV. diviso, prosa et versu describuntur. Quod cum annus saecularis, indicta pro die 8. Mensis Septembris per octo continuos dies solemnitatem a SS. D. N. D. PP. Clemente XII. Indulgentiis plenariis per octiduum condecorata, devotionem hanc singulariter promovente, indulgentiarumque gratias procurante Domino Wolfango, ... Presbytero Cardinali de Schrattenbach, episcopo Olomucensi etc. In praefato Sacro Monte Praemonstrato celebri pompa et apparatu ageretur, pro tunc gubernante gradicum. ... Domino Roberto Sancius, Abbate LIV. etc. procurante decorem partheniae domus interim fatis extincto, rursumque neo-inaugurato. ... Domino Norberto Umlauff, Abbate LV. Marchionatus Moraviae praelato, ... quidam devotus Mariae cliens typis edidit. Anno intra expresso. Dum esset rex in accubitu suo. Typis Olomucensibus: per Franciscum Antonium Hirnle Factorem, 1732. [76] listů.*

2290. SANDINUS, Antonius. *Vitae pontificum Romanorum, ex antiquis monumentis collectae opera & studio Antonii Sandini.*

2291. SÁŇKA, Hugo, ed. *Šedesát let českého gymnasia v Brně 1867-1927*. [Brno]: Výbor pro oslavu šedesátiletí, [1927]. 148 s.

2292. SAUTEL, Pierre-Juste. *Lusus Poetici Allegorici. Sive Elegiae, Oblectandis Animis, & Moribus Informandis accommodatae* / Authore P. Petro Justo Sautel, Societatis Jesu. In Tres Libros Aut Decurias Distributae. Tyrnaviae: Typis Academicis Societatis Jesu, 1757. 187, [5] s.

2293. *Sbírka přednášek a přehledů: Revue pro katolíky*. Praha: Ústřední rada českých katolíků, 1939-1941.

2294. *Sbírka přednášek pro katolické spolky a organisace*. Praha: Rada československých katolíků, 1920-1939.

2295. *Sborník Historického kroužku*. Praha: Družstvo Vlast', 1893-1934.

2296. *Sborník Mariánských družin ve vlastech slovanských*. Praha: Mariánská družina mužů a

jinochů u sv. Ignáce v Praze, 1907. 190 s.

2297. *Sborník Velehradský*. Vykydal, Josef, ed. Brno: J. Vykydal, 1880-1948.

2298. SCARAMELLI, Giovanni Battista. *Direttorio ascetico in cui s'insegna il modo di condurre l'Anime per vie ordinarie della grazia alla perfezione christiana, indirizzato ai direttori della Anime*.

2299. SCARAMELLI, Giovanni Battista. *Il direttorio mistico indirizzato a' direttori di quelle anime che Iddio conduce per la via della contemplazione*.

2300. SCOTUS VIATOR. *Národnostní otázka v Uhrách*. Brno: A. Píša, 1913. 546 s.

2301. SCUPOLI, Lorenzo a REBAN, Karel, ed. *Duchovní boj*. Praha: Vyšehrad, 1937. 156 s.

2302. SEDLÁČEK, Ignác, ed. *Almanah bohoslovců slovanských v Rakousku: Na památku kněžských druhotin sv. Otce Lva XIII. a blahořečení J. Kl. M. Dvořáka*. Brno: Nákladem Růže Sušilovy, 1888. 261 s.

2303. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Biblické zprávy v různém světle: Výklady Sedláčkova starozákonního semináře při theologické fakultě c. k. české university v Praze*. Praha: V. Kotrba, 1909. 204 s. Vzdělávací knih. katolická; sv. 47, seš. 1. - 4.

2304. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Biblické děje a biblické osoby v pověstech Židů a Mohamedánů: 2. sv. výkladů starozákonního semináře č. k. č. univ. Biblické zprávy v různém světle*. Praha: Nákl. vl., 1910. 91 s.

2305. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl I: Úvod a Ž. 1-71*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1900. 568 s. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI-XLII.

2306. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl II: Ž. 72-150 a bibl. chvalozpěvy*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1901. s. 572-1284. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI-XLII.

2307. SEDLÁČEK, Josef. *Nový kapesní slovník latinsko-český a česko-latinský. Díl 1, Slovník latinsko-český*. 3. vyd. Třebíč na Moravě: J. Lorenz, 1921. 692 sl.

2308. SEDLÁČEK, Josef. *Kapesní slovník latinsko-český a česko-latinský. Díl 2, Latinská slova v české mluvě užívaná*. 3. vyd. Třebíč na Moravě: J. Lorenz, 1921. 62 sl.

2309. SEDLÁČEK, Josef. *Kapesní slovník latinsko-český a česko-latinský. Díl 3, Slovník česko-latinský*. 3. vyd. Třebíč na Moravě: J. Lorenz, 1921. 354 sl.

2310. SEDLÁČEK, Václav. *Kubata dal hlavu za blata: Obraz ze života a utrpení selského lidu o čtyřech jednáních a proměně*. Praha: František Švejda, 1927. 65 s. Švejdův divadelní sborník;

2311. SEDLÁK, Jan. *M. Jan Hus*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1915. 378, 353 s. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1915, č. 58.

2312. SEDLÁK, Jan Nepomuk. *Mikuláš z Drážďan*. Brno: Tiskem a nákladem benediktinské knihtiskárny, 1914. 54 s.

2313. SEDLÁK, Jan Nepomuk. *Studie a texty k životopisu Husovu: Roč. 1. 1913-1914*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1913-1914. 506 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; roč. 1-2, 3 č. 1.

2314. SEDLÁK, Jan Nepomuk. *Studie a texty k životopisu Husovu: Roč. 2. 1914-1915*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1914-1915. 536 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; roč. 1-2, 3 č. 1.

2315. SEDLÁK, Jan Nepomuk. *Studie a texty k životopisu Husovu: Roč. 3. č.1. 1919*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1919. 125 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým; roč. 1-2, 3 č. 1.

2316. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Kniha Soudců: Překlad z Vulgaty i z původního textu a výklad*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1910. 418 s. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení I., svazek 1.

2317. SEDLÁČEK, Václav. *Kubata dal hlavu za blata: Obraz ze života a utrpení selského lidu o čtyřech jednáních a proměně*. Praha: František Švejda, 1927. 65 s. Švejdův divadelní sborník; 452.

2318. *Sedm-Pramenitá Studnjce Na Oswjcené Wysoce Knjžetcy Milosti Piccolomini Arragona Panstwj Náchodským Bljž Swatoňowic, Wssem Zdrawj žádostiwým, a Potěssenj skrze Maryi Pannu Hledagjcým Wodu hogně pregsjtjcy [!]. Z nowu k wětssý Powědomosti Lidu sepsaná, a wůbec na Swětlo wydaná. Wytisstěná w Hradcy Králowe: w Jana Kljmenta Tybély, 1755. [16], s. 5-167, [1] s.*

2319. SEGNERI, Paolo. *La manna dell'anima*.

2320. SEHNAL (?). *Cesta do Říma*.

2321. SEHNAL, Antonín. *Vzpomínky*. Rapotín: Antonín Sehnal, 1923. 64 s.

2322. SEIDL, Antonín. *Ruská čítanka s pravidly o přízvuku; připojena řeč Dr. F. L. Riegra na Slovanském sjezdu v Moskvě*. Praha: Mikuláš & Knapp, 1868. 64 s.

2323. SEILERN-ASPANG, Josef. *Na Špicberky a norské pobřeží*. Brno: Papež. tisk. benedikt. rajhrad., 1913. 107 s.

2324. SEILERN-ASPANG, Josef. *[Na výletě na Dálný východ.]*

2325. *Selské hlasy: Časopis věnovaný potřebám našeho rolnictva a lidu výrobního*. Brno: Josef Šamalík, 1898-1948.

2326. SENECA. L. *Annaei Senecae Philosophi opera quae exstant omnia* / a Iusto Lipsio emendata et scholiis illustrata. ... atque ab ultima Lipsi manu: Aucta Liberti Fromondi Scholijs ad Quaestiones Naturales, et Ludum de morte Claudij Caesaris. Editio Tertia. Antverpiae: ex officina Plantiniana Balthasaris Moreti, 1632. [16], XXXVI, 893, [5] s.
2327. SENGEBUSCH, Maximilian. *Maximiliani Sengebusch Homerica dissertatio*.
2328. SEPPELT, Franz Xaver a LÖFFLER, Klemens. *Papstgeschichte: Von den Anfängen bis zur Gegenwart*.
2329. [Septem modi sacrificium missae.]
2330. *Serafínské květy: Časopis terciářů československých*. Třebíč: [s.n.], 1901-1935.
2331. *Serafínský prapor: Věstník a majetek Sdružení československých terciářů sv. Františka*. Praha: Apoštolát Tichého řádu sv. Františka, 1921-1948.
2332. SERAO, Matilde. *V zemi Kristově: (Vzpomínka na cestu do Palestiny)*. Praha: Cyrilo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1907. 319 s.
2333. *Sestra Marie Marta Chambonová, laička v klášteře Navštívení Panny Marie v Chamberách ve Francii, a pobožnost k sv. ranám Pána našeho Ježíše Krista*. Praha: [s.n.], 1927. 65 s.
2334. [Sešit ručně psaných písní.]
2335. SEUSE, Heinrich. *O věčné moudrosti*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 165 s. Krystal; sv. 26.
2336. SEYFRIED, Leopold. *Ortskunde der Gemeinden Neustift und Powel*.
2337. *Seznam filmů úzkých-16 mm, normálních 35 mm*. Praha: Ústřední oddělení kulturní ÚRO, 1947. 33 il.
2338. SHAKESPEARE, William. [Dramatická díla.]
2339. SHAKESPEARE, William. [Dramatische Werke.]
2340. SHEEHAN, Patrick Augustine. *Lukáš Delmege: Kn. 1*. Praha: V. Š. Kronus, 1912. 137 s.
2341. SHEEHAN, Patrick Augustine. *Lukáš Delmege: Kn. 2, část 1.-4*. Praha: V. Š. Kronus, 1912. s. 137-778.
2342. SHEEHAN, Patrick Augustine. *Můj nový kaplan*. Autoris vyd. Praha: J. Otto, 1906. 537 s. Anglická knihovna; 29.
2343. SCHÄFFNER, J. A. *Geschichte des Ordens und der Heilanstalt der Elisabethiner-Klosterfrauen in Prag*. Prag: Druck der fürsterzbischöflichen Buchdruckerei, 1845. 179 s.
2344. SCHARF, František Antonín. *Staro-Czeská Wjra Po zawrženj Pohanského Bludu A Modlářstw, Též: Po poznánj Prawého Pána Boha Hned Na Počátku od Prwnjho Křest'ana Knjžete*

Czeského Bořiwoge, Wzdycky Swato-Ržjmská a Katolická / Ze starých Létopisůw, a Kronykářůw Českých gménowitě Wáclawa Hágka a Jana Beckowskýho, k pochopitedlnému wyrozuměnj sprostého Obecného Lidu předstawená, a wydaná Od Frantisska Antonjna Scharff, na ten čas G. M. Cýs: Městys Bohdánče Faráře. Wytisstěná w Hradcy Králowe nad Labem: v Wáclawa Jana Tybély, 1730. [10], 248, [19] s.

2345. SCHAUER (?). [*Pedagogika.*]

2346. SCHELLER, Immanuel Johann Gerhard. *Lateinisch-deutsches und deutsch-lateinisches Hand-Lexikon.*

2347. [SCHERER, Georg. *Controversiae.*]

2348. SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světla: Čtení ze životů svatých.* Frýdek: Exerciční dům, 1947. 823 s.

2349. SCHIKORA, Rudolf. *Obnova farností misiemi.* Frýdek: Exerciční dům, 1947. 84 s.

2350. SCHJØRRING, Johanne. *Dcera moře: Román z pobřeží. Díl 1, Filia maris.* Praha: J. Otto, [1922]. 158 s.

2351. SCHJØRRING, Johanne. *Dcera moře: Román z pobřeží. Díl 2, Doktor Berg.* Praha: J. Otto, [1922]. 124 s.

2352. SCHLESINGER, Ludwig. *Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung IV, Städte-Bücher. Band I, Stadtbuch von Brüx bis zum Jahre 1526.* Prag: Im Selbstverlage des Vereines, 1876. 236 s.

2353. SCHLESINGER, Ludwig. *Geschichte Böhmens.* 2., verm. und verb. Aufl. Prag: Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen, 1870. 684 s.

2354. SCHMID, Georg. *Die Wallenstein Literatur.*

2355. SCHMID, Sebastian. *Vollständiger Catechismus, in welchem denen heildurstigen Seelen aus der Lehr Christi Jesu, als dem wahren Brunn deß Lebens, das Wasser ihres Heils nach Genügen, und also heraus geschöpffet wird; daß nicht nur allein die Christ-Catholische Lehr Leicht und nützlich zu halten, sondern auch leicht und nützlich anzuhören seyn wird: So mit 130. Unterweisungen, nach denen fünf Hauptstücken R. P. Petri Canisii S. J. in dem kleinen Catechismo, eröffnet, und eben also, wie sie hier vorkommen, zum viertenmahl ausgelegt, auch zu sonderbarer Hilff denen Pfarrherren und Christenlehrern in diser absonderlichen neuen Weiß, dergleichen, so vil bewußt, noch niemahl heraus gekömen, in Druck gegeben, und mit nothwendigen Registern, auch auf alle Sonn- und Feyertags- Predigen deß gantzen Jahrs. Zweyter Theil, haltet in sich das 5te Hauptstück mit 67. Unterweisungen / versehen worden durch Sebastianum Schmid, SS. Theol. Baccal. ejusdémque ac SS. Canon. Cand. Pfarrern zu Diergenheimb, etc.. 4. Auflag. Mit Erlaubnuß der Oberen. Augsburg: verlegt von Gebrüdern Veith, Buchhändlern, 1759. [2], 800, [44] s.*

2356. SCHNEIDER, Oda. *Kňazstvo ženy*. Ružomberok: Lev, 1948. 159 s.
2357. SCHNEIDER, Reinhold. *Jinoch*. Freiburg in Breisgau: Herder, 1942. 7 s. Živé umění; sv. 8.
2358. SCHNELL, Anselm. [*Theologia polemica ad breviata.*]
2359. SCHÖNBERGER, Franz Xaver. *Neues lateinisch-deutsches und deutsch-lateinisches Hand-Lexikon*.
2360. SCHOPF, Franz Joseph. *Wahre und ausführliche Darstellung der am 11. März 1848 zur Erlangung einer constitutionellen Regierungs- Verfassung in der Königlichen Haupt-Stadt Prag begonnenen Volks- Bewegung und der hierauf gefolgten Ereignisse, als ein Beitrag zur Geschichte und ein Angedenken an die verhängnisvolle Zeit 1. Bd.* Leitmeritz: C. W. Medau, [1848?]. 93, 128, 109, 90, 100, 220 s.
2361. SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo. *Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit*.
2362. SCHREGER, Odilonus. *STUDIOSUS JOVIALIS, SEU AUXILIA Ad Jocose, & honeste discurrendum, In Gratiam & Usum Studiosorum juvenum, aliorumque Litteratorum Virorum, honestae recreationis amantium, collecta / A R. P. ODILONE SCHREGER, Benedictiono in exempto Monasterio Ensдорffendi. EDITIO QUARTA ab eodem Auctore aucta. PEDEPONTI: Sumptibus Joannis Gastl, Bibliopolae, 1755. [8], 744, [4] s.*
2363. SCHREIBER, Josef. *Antonín Dvořák: Kronika o jeho životě a díle*. Moravská Ostrava: Josef Lukášík, 1941. 67 s.
2364. SCHRYVERS, Joseph. *Umění dávat se: Kniha o darování sebe Bohu a duším*. Praha: Gustav Francel, 1937. 175 s.
2365. SCHULZ, Václav, ed. a ČERNÝ, Jan Matouš, ed. *Boj za právo: Sborník aktů politických u věcech státu a národa českého od roku 1848: S výklady historickými: Část. 1. Až do rozpuštění sněmu Kroměřížského (11. března 1848 – 7. března 1849)*. Praha: Bursík a Kohout, 1893. 559 s.
2366. SCHULZ, Václav, ed. a ČERNÝ, Jan Matouš, ed. *Boj za právo: Sborník aktů politických u věcech státu a národa českého od roku 1848: S výklady historickými: Část 2. Od rozpuštění sněmu Kroměřížského až do vydání diplomu říjnového (4. března 1849 – 20. října 1860)*. Praha: Bursík a Kohout, 1893. 564-854 s.
2367. SCHWARTZ, Marie Sophie. *Náruživosti: Povídka od Marie Žofie Švarcové*. Praha: Posel z Prahy, 1874. 252 s.
2368. SCHWARTZ, Marie Sophie. *Ten pravý: Román Marie Žofie Švarcové*. Praha: Libuše, Matice zábavy a vědění, 1874. 231 s.

2369. SCHWARTZ, Marie Sophie. *Ten pravý: Román Marie Žofie Švarcové*. Praha: Libuše, Matice zábavy a vědění, 1874. 167 s.
2370. SCHWARTZ, Marie Sophie. *Ten pravý: Román Marie Žofie Švarcové*. Praha: Libuše, Matice zábavy a vědění, 1874. 351 s.
2371. SCHWARZ, Ondřej Eustach. *Rubinus moraviae, id est venerabilis Joannis Sarcandri de Skoczovia, holeschoviensis apud moravos parochi, ob catholicae religionis odium & sancte servatum confessionis sigillum, crudelissime ab haereticis excarnificati, invictique martyris admiranda patientia: ex variis tum scriptis et impressis, tum vivae vocis / ... collecta studio Andreae Eustachii Swartz. Nunc autem marginalibus scholiis ... adornata ac luci publicae primum data a Joanne Georgio Stredowsky. Brunae: apud Georgium Lehmannum, 1712. [30], 185, [10] s.*
2372. SIENKIEWICZ, Henryk. *Pojďme za ním*. Praha: E. Beaufort, 1901. 82 s. Drobné povídky H. Sienkiewicze; 5.
2373. SIENKIEWICZ, Henryk. *Quo vadis?: Román*. Praha: Kvasnička a Hampel, 1940. 706 s.
2374. SICHA, Karel. *Kam se poděli z historie zmizelí Markomané a Kvádi?*. Olomouc: K. Sicha, 1884. 44 s.
2375. *Silbernes Jubilaeum der St. Michael's Gemeinde*.
2376. SILBERT, Johann Peter. *P. Silberta Křesťansko-katolická domácí kniha na každý den v roce, sestavená z výroků, učení a příkladů svatých Božích: S pobožností ke mši svaté a rozjímáním o čtyřech posledních věcech člověka*. Praha: Dědictví Svatojanské, 1911. 451 s. Knih Dědictví Svatojanského; číslo 114. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1911; č. 1.
2377. SIMON, Jordan. *Die Heilige Büsserin Magdalena. In Acht Reden in der Hof-Pfarr-und Klosterkirche der PP. Augustinern zu St. Thomas vorgetragen von....* Prag: Mangold, 1773. [13], 388, 52 s.
2378. SINTZEL, Michael. *Popsánj žiwota a skutků Swatých a Swětic Božjch*. W Hradci Králowé: Tiskem a nákladem Jana Host. Pospjssila, 1844. 435 s.
2379. SINTZEL, Michael. *Popsánj žiwota a skutků Swatých a Swětic Božjch*. W Hradci Králowé: Tiskem a nákladem Jana Host. Pospjssila, 1844. 450 s.
2380. SINTZEL, Michael. *Popsánj žiwota a skutků Swatých a Swětic Božjch*. W Hradci Králowé: Tiskem a nákladem Jana Host. Pospjssila, 1844. 351 s.
2381. SINTZEL, Michael. *Popsánj žiwota a skutků Swatých a Swětic Božjch*. W Hradci Králowé: Tiskem a nákladem Jana Host. Pospjssila, 1844. 357 s.
2382. SIROTEK-ORLICKÝ, Josef. *V lašovském kostelíčku*. Týn n. Vlt.: Ondřej Junek, 1941. 31 s.
2383. SKÁCEL, Miloslav. *Člověk a společnost*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Č. A. T.-

Universum, 1946. 30 s. Knihovna Nové dílo; Sv. 13.

2384. SKÁCEL, Miloslav. *Demokracie a politické stranictví: Politická struktura nové republiky*. Praha: Nakl. Č. A. T.-Universum, 1946. 25 s. Knihovna Nové dílo školy politické výchovy; Sv. 5.

2385. SKÁCEL, Miloslav. *Socialismus a sociální reforma*. 1. vyd. Praha: Č.A.T.-Universum, 1946. 36 s. Knihovna Nové dílo školy politické výchovy; sv. 8.

2386. SKÁCEL, Miloslav a SKÁCEL, Jan. *Základy vědecké filosofie*. 2. vyd. Praha: Gustav Franci, 1948. 351 s.

2387. SKÁCELÍK, František. *Venkovský lékař: Román*. Praha: Vyšehrad, 1937. 310 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; roč. 1, sv. 4.

2388. SKOPALÍK, František. *Návštěva hlavního města království českého staroslavné Prahy při pouti svatojánské roku 1857*. Záhlinice: Místní osvětová komise, 1941. 13 s.

2389. SKOPALÍK, František. *Památky obce Záhlinic: I, Část historická*. Brno: Náklad Fr. Skopalíka v Záhlinicích, 1884. 178 s.

2390. SKOPALÍK, František. *Památky obce Záhlinic: II, Část topografická*. Brno: Náklad Fr. Skopalíka v Záhlinicích, 1885. 128 s.

2391. SKOVAJSA, František. *Morava: Zeměpisný a kulturní obraz*. Zábřeh: František Skovajsa, 1917. 136 s.

2392. SKUTIL, Josef. *Naše pravlast je střední Evropa: Československý vznik a původ s hlediska naší státnosti*. 1. vyd. Blansko: Karel Jelínek, 1946. 61 s.

2393. SLABA, Jiří. *Státní zřízení SSSR*. 1. vyd. Praha: Nakl. Č.A.T.-Universum, 1946. 27 s. Nové dílo školy politické výchovy; Sv. 6.

2394. SLÁDEK, Josef Václav. *Spisy básnické: Souborné vydání ve dvou dílech: Díl I*. Praha: J. Otto, 1907. 533 s.

2395. SLÁDEK, Josef Václav. *Spisy básnické: Souborné vydání ve dvou dílech: Díl II*. Praha: J. Otto, 1907. 552 s.

2396. SLÁMA, František. *Dějiny Těšínska*. Praha: Nákladem Spolku pro vydávání laciných knih českých, 1889. 144 s. Matice lidu; roč. 23, č. 3 (běžné č. 135).

2397. SLÁMA, František. *Dějiny Těšínska*. Praha: Nákladem Spolku pro vydávání laciných knih českých, 1889. 146-271s. Matice lidu; roč. 23, č. 4 (běžné č. 136).

2398. SLÁMA, František. *Vlastenecké putování po Slezsku: Obrazy národopisné, historické a kulturní z rakouského a pruského Slezska*. Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1886]. 584 s. Z našich i cizích vlastí; č. 5.

2399. SLAVATA Z CHLUMU A KOŠUMBERKA, Vilém. *Paměti nejvyššího kancléře*

království českého Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a Košumberka ... od L. 1608 do 1619. I. díl, 1608-1609, pak 1618-1619. Praha: I. L. Kober, 1866. 432 s. Staré paměti dějin českých = Monumenta historiae Bohemica; 1. Bibliotéky historické; běh 2.

2400. SLAVATA Z CHLUMU A KOŠUMBERKA, Vilém. *Paměti nejvyššího kancléře království českého Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a z Košumberka ... od l. 1608 do 1619. II. díl, 1611, 1615, 1617-1619.* Praha: I. L. Kober, 1868. 352 s. Staré paměti dějin českých = Monumenta historiae Bohemica. Bibliotéka historická; [běh 2, odd. 3].

2401. SLAVÍČEK, Karel a VRAŠTIL, Josef, ed. *P. Karla Slavička ... Listy z Číny do vlasti: [1716-1727.* Přerov: Edice Delfín, B. Durych a V. Vokolek, 1935. 1 sv. (přeruš. Str.).

2402. SLAVÍK, František Augustin. *Moravské Slovensko od XVII. století: Dějepisné paměti a studie.* Hodonín: Tiskem a nákladem Karla Fencla, 1903. 229 s.

2403. SLAVÍK, František Augustin. *Moravské Slovensko od XVII. století: Dějepisné paměti a studie.* Hodonín: Tiskem a nákladem Karla Fencla, 1909. 229 s.

2404. SLAVÍK, Jindřich Maria, ed. a SVOZIL, Oldřich, ed. *Poselství: Almanach k dvacátému pátému výročí Družiny literární a umělecké: [1913-1938].* Olomouc: Družina literární a umělecká, 1938. 405 s.

2405. SLAVÍK, Karel V. *Průvodce po Velehradě a okolí.* Napajedla: Nákladem Frant. Foltina, 1885. 120 s.

2406. *Slovan: Časopis věnovaný politickým a vůbec veřejným záležitostem slovanským, zvláště českým.* Kutná Hora: Karel Havlíček, 1850-1851.

2407. [*Slovanský almanach.*]

2408. *Slovanský sborník statí z oboru národopisu, kulturní historie a dějin literárního a společenského života.* Praha: J. Otto, 1883-1887.

2409. *Slovenský letopis pre historiú, topografiu, archaeologiu a ethnografiu.* Skalice: Franko V. Sasinek, 1876-1882.

2410. *Slovník anglicko-český a česko-anglický.*

2411. *Slovník česko-německý a německo-český.*

2412. *Slovník italsko-německý.*

2413. *Slovník italsko-španělský.*

2414. *Slovník latinsko-český a česko-latinský.*

2415. *Slovník německo-český.*

2416. *Slovník německo-chorvatský.*

2417. SLZA, František. *Zem bližních.* Tasov: Marie Rosa Junová, 1947.

2418. SMĚKAL, Bedřich. *Jak se dívat na naše dějiny.* Frýdek: Exerciční dům, 1947. 80 s.

2419. SMETS, Moritz. *Geschichte der Oesterr.-Ung. Monarchie*.
2420. SMOLÍK, Václav. *O souboji: Úvahy historické, ethické a právní se zvláštním zřetelem ke hnutí protisoubojovému: Sešit 1.-2*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1913. 96 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. LX.
2421. SMOLÍK, Václav. *O souboji: Úvahy historické, ethické a právní se zvláštním zřetelem ke hnutí protisoubojovému: Sešit 3--4*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1914. s. 97-192. Vzdělávací knihovna katolická; sv. LX.
2422. SNOPEK, František. *Apoštolové slovanští Konstantin-Cyryll a Methoděj: Slovo odvety univ. prof. dru Brücknerovi*. Praha: V. Kotrba, 1913. 159 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 57.
2423. SNOPEK, František. *Joannis VIII. bulla „Industriae Tuae“ quo modo explicanda sit?*.
2424. SNOPEK, Fr. et al. *Konstantinus-Cyryllus und Methodius die Slavenapostel: Ein Wort zur Abwehr für die Freunde historischer Wahrheit*. Kremsier: Academia velehradensis, 1911. 471 s. Operum academiae velehradensis; Tom. III.
2425. SOARIUS, Cyprianus. *De arte rhetorica libri tres*.
2426. SOBEK, František. *Děje císařství Rakousko-Uherského: Pro střední školy*. 3., opr. vyd. Praha: I. L. Kober, 1892. 152 s.
2427. SOBEK, František. *František Skopalík: (1822-1891): Jeho život a dílo*. Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 242 s.
2428. SOBEK Z BÍLENBERKA, Matouš Ferdinand. *Vita Sancti Ivani primi in regno Boëmiæ eremitæ, eiusque ortus, regius; educatio, christiana; electio, in regem publica; Fuga ab aula; Dux, angelus; Silvæ, cubilia; Antrum, domus; Rupes, hospita; Hostes maligni spiritus, certamina dubia, ... Manifestatio demum ac mors Sanctissime acta ... / A Matthæo Ferdinando de Bilenberg Ordinis Sancti Benedicti, Impressum Pragæ: Typis Viduæ Sedlczanskyanæ, 1656. [35] s.*
2429. SOBEL, Johannes de Deo, ed. *Geschichte und Festschrift der österr.-böhm. Ordens-Provinz der Barmherzigen Brüder zu der am 28., 29. und 30. August stattfindenden Feierlichkeit der Einweihung des durch die Munificenz Sr. Durchlaucht des Fürsten Johann I. von und zu Liechtenstein neuerbauten Mutterhaus-Spitals zu Feldsberg in N.-Oe*. Wien: Selbstverlag d. Barmherzigen Brüder, 1892. 275 s.
2430. SOBOTA, Emil, ed. *Ústava republiky Československé: Sbírka ústavních a s nimi souvisejících norem. Část 1*. Praha: J. Otto, 1926. 193 s. Ottova světová knihovna; 1686-91.
2431. SOBOTA, Emil, ed. *Ústava republiky československé: Sbírka ústavních a s nimi souvisejících norem. Část 2*. Praha: J. Otto, 1927. 442 s. Ottova světová knihovna; 1704-10.
2432. SOBOTA, Emil, ed. *Ústava republiky Československé: Sbírka ústavních a s nimi souvisejících norem. Část 3*. Praha: J. Otto, 1927. 239 s. Ottova světová knihovna; 1740-46.

2433. SOBOTA, Emil, ed. *Ústava republiky československé: Sbirka ústavních a s nimi souvisejících norem. Část 4. Dodatek, Zákon o organizaci politické správy*. Praha: J. Otto, 1927. 93 s. Ottova světová knihovna; 1747-49.

2434. SOBOTKA, Primus. *Kratochvilná historie měst a míst státu Československého s přídatkem lužicko-srbské a haličsko-rusínské*. 2., rozhojňené vyd. Praha: J. R. Vilímek, 1920. 277 s.

2435. SOBOTKA, Primus. *Kratochvilná historie měst a míst v zemích koruny Svatováclavské*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1884 nebo 1885]. 303 s.

2436. SOBOTKA, Primus. *Rostlinstvo a jeho význam v národních písních, pověstech, bájích, obřadech a pověrách slovanských: Příspěvek k slovanské symbolice*. Praha: Nákladem Matice české, 1879. 344 s. Novočeská bibliothéka; č. 22. Spisů musejních; č. 147.

2437. *Societatis Iesu Constitutiones et Epitome Instituti*.

2438. [*Sodalitas Maior Bruna*. 1706, 1715, 1716, 1717, 1718.]

2439. SOKOL, Antonín H. *Tvrdé palice: Povídka z moravské vesnice*. 2. vyd. Praha: J. Otto, [1919]. 303 s. Ottova laciná knihovna národní; čís. 11.

2440. SOKOLOVÁ, Jiřina. *Strahov: Královská kanonie premonstrátů*. Praha: Vyšehrad, 1941. [14] s. Poklady národního umění; sv. 26.

2441. SOLDÁT, Alois. *Nástin základův a všeobecných zásad společensko-hospodářských: Příspěvek katol. mravouky k řešení otázky sociální*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1913. 550 s.

2442. SOLOV'JEV, Vladimír Sergejevič. *Židovství a křesťanská otázka*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 83 s. Dominikánská Edice Krystal; sv. 6.

2443. SOUČEK, Josef Bohumil. *Víra a svět: lidské vztahy ve světle evangelia*. 1. vyd. Praha: J. Laichter, 1948. 142 s. Otázky a názory; kniha 86.

2444. SOUKUP, Emilian. *Svatý Dominik*. Olomouc: Edice Krystal, 1934. 63 s. Vítězové; 8. svazek I. ročníku.

2445. SOUKUP, Emilian a PAVELKA, Artur. *Úvod do Summy Theologické sv. Tomáše Akvinského*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1941. 181 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 59.

2446. SOUKUP, Václav, ed. *Domácí a cizí nápoje: Sbirka osvědčených předpisů*. Praha: Hejda a Tuček, [1904]. 262 s.

2447. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. I, Politický okres Kolínský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1897. 116 s.

2448. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. II, Politický okres Lounský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České

akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1897. 94 s.

2449. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. III, Politický okres sedlčanský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1898. 140 s.

2450. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. IV, Politický okres roudnický. Díl I.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1898. 196 s.

2451. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. V, Politický okres Milevský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1898. 146 s.

2452. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. VI, Politický okres Mělnický.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1899. 204 s.

2453. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. VII, Politický okres Klatovský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1899. 193 s.

2454. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. VIII, Politický okres Česko-Budějovický.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900. 138 s.

2455. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. IX, Politický okres Rokycanský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900. 177 s.

2456. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. X, Politický okres Třeboňský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900. 112 s.

2457. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XI, Politický okres chrudimský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900. 223 s.

2458. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XII, Politický okres Sušický.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900. 189 s.

2459. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XIII, Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese příbramském.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy,

slovesnost a umění, 1901. 177 s.

2460. *Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XIV, Politický okres jindřicho-hradecký*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1901. 383 s.

2461. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XV, Politický okres Karlínský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1901. 351 s.

2462. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XVI, Politický okres Výškovský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1902. 6, 246 s.

2463. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XVII, Politický okres Domažlický*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při české akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1902. 133 s.

2464. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XVIII, Politický okres Pelhřimovský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1903. 326 s.

2465. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XIX, Politický okres Královéhradecký*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1904. 195 s.

2466. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XX, Politický okres Slanský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1904. 456 s.

2467. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXI, Politický okres Mladoboleslavský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1905. 412 s.

2468. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXII, Politický okres Poličský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1906. 123 s.

2469. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXIII, Politický okres Chotěbořský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1906. 109 s.

2470. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXIV, Politický okres Českobrodský*. Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1907. 227 s.

2471. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXV, Politický okres Přeštický.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1907. 131 s.

2472. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXVI, Politický okres Kladenský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1907. 139 s.

2473. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXVII, Politický okres Roudnický. Díl 2, Zámek roudnický.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1907. 308 s.

2474. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXVIII, Politický okres Vinohradský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1908. 176 s.

2475. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXIX, Politický okres Litomyšlský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1908. 163 s.

2476. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXX, Politický okres Stříbrský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1908. 328 s.

2477. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXI, Politický okres Novopacký.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1909. 177 s.

2478. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXII, Politický okres Turnovský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1909. 259 s.

2479. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXIII, Politický okres Písecký.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1910. 432 s.

2480. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXIV, Politický okres Náchodský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1910. 212 s.

2481. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do konce XIX. století. XXXV, Politický okres Benešovský.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1911. 300 s.

2482. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do konce XIX. století. XXXVI, Politický okres Rakovnický I. díl, Hrad Křivoklát.* Praha: Archaeologická kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1911. 146 s.

2483. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXVII, Politický okres Kralovický.* Praha: Čes. akademie, 1912. 269 s.

2484. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do polovice XIX. století. XXXVIII, Politický okres Prachatický.* Praha: Archaeologická kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1913. 384 s.

2485. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do polovice XIX. století. XXXIX, Politický okres Rakovnický. II. díl.* Praha: Archaeologická kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1913. 329 s.

2486. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do polovice XIX. století. XL, Politický okres Jáchymovský.* Praha: Archaeologická kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1913. 133 s.

2487. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do polovice XIX. století. XLI, Politický okres Krumlovský. Svazek první, Okolí Krumlova.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1918. 484 s.

2488. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém. XLII, Politický okres Kaplický.* Praha: Česká Akademie, 1921. 457 s.

2489. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. Král. hlavní město Praha: Hradčany. I, Metropolitní chrám sv. Víta.* Praha: Čes. akademie, 1906. 296 s.

2490. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. Král. hlavní město Praha: Hradčany. II, Poklad svatovítský a knihovna kapitulní: 1. svazek.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1903. 202 s.

2491. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. Král. hlavní město Praha: Hradčany. II, Poklad svatovítský a knihovna kapitulní: 2. svazek.* Praha: Nákladem Archaeologické kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1903. 290 s.

2492. *Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století. Král. hlavní město Praha: Hradčany. III, Korunovační klenoty království Českého.* Praha: Archaeologická kommisce při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a

umění, 1912. 88 s.

2493. SOUVESTRE, Pierre a ALLAIN, Marcel. *Fantomas*. Praha: Jan Fromek, 1929. 323 s.

2494. SPÁČIL, Bohumil. *Jesuité*. Praha: Sekretariát Mariánských družin, 1923. 163 s.

2495. SPÁČIL, Bohumil. *Psallite regi nostro: Rozjímání na žalmy pro kněze. Svazek první, Předmluva – úvod – žalm 1-50*. 2., nezm. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 441 s.

2496. SPÁČIL, Bohumil. *Psallite regi nostro: Rozjímání na žalmy pro kněze. Svazek druhý, Žalm 51-100*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 381 s.

2497. SPÁČIL, Bohumil. *Učení M. Jana Husi: Poznámky ke spisu Vl. Kybala: „Učení M. Jana Husi“*. Brno: Občanská tiskárna, 1931. 152 s.

2498. SPÁČIL, Bohumil. *Život Krista Pána podle čtyř evangelii: Náčrty rozjímání pro kněze. Svazek I, Skrytý život Krista Pána*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1930. 167 s.

2499. SPÁČIL, Bohumil. *Život Krista Pána podle čtyř evangelii: Náčrty rozjímání pro kněze. Svazek II, Apoštolský život Krista Pána od počátku veřejného vystoupení až k třetí slavnosti velikonoční*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1930. 244 s.

2500. SPÁČIL, Bohumil. *Život Krista Pána podle čtyř evangelii: Náčrty rozjímání pro kněze. Svazek III, Apoštolský život Krista Pána od třetí slavnosti velikonoční až k poslední jeho cestě do Jerusáléma*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1931. 236 s.

2501. SPÁČIL, Bohumil. *Život Krista Pána podle čtyř evangelii: Náčrty rozjímání pro kněze. Svazek IV, Apoštolský život Krista Pána od poslední cesty jeho do Jerusáléma až do počátku jeho utrpení*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1931. 211 s.

2502. SPÁČIL, Bohumil. *Život Krista Pána podle čtyř evangelii: Náčrty rozjímání pro kněze. Svazek V, Umučení a oslavení Krista Pána*. Praha: Nákladem Cyrilo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1932. 199 s.

2503. SPALOWSKY, Joannes. *Hebdomas Gemino Sacratiori Luminari Uno Ecclesiastici Cleri Boemici, Altero Moravici, Videlicet: Div. Joanne Nepomuceno, Et Ven. Joanne Sarcandro, Ob Inviolatum Confessionis Sacramentalis Sigillum Gloriosis Martyribus, illustrata; Ac In Symbolis, Epigrammatis, Elogiis, proposita: Et Parergis ex Historia Bohemiae, ac Moraviae, Atque Scholasticis Dissertationibus, praesertim, Meteorologicis interstincta, Cum Adjectis Thesibus Ex Philosophia Universa, Quam In Alma, Caesarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi Soc. Jesu, Sub Rectoratu Admodum Reverendi, ac Eximii Patris P. Francisci Fragstein, e Societate Jesu, Sacro-Sanctae Theologiae Doctoris, Academici Collegii Ejusdem Societatis, ac praefatae Universitatis Rectoris Magnifici. Praeside Reverendo, ac Doctissimo Patre, P. Josepho Dalbert, e*

Societate Jesu, AA.LL. & Philosophiae Doctore, Ejusdemque in praenominata Universitate Professore publico ac Ordinario Pro suprema Philosophiae Laurea Publicae Disputationi proposuit Erud. D. Joannes Spalowsky, Moravus Eisenbergensis, AA.LL. & Philosophiae Baccalaureus, Metaph. & Ethicae Auditor. Anno M.DCC.XXI. Mense Julio Die horis meridiem consuetis. [Olomouc : Jan Adam Auinger], 1721. [24], 256, [5] s.

2504. SPIELER, Josef. *Lexikon der Pädagogik der Gegenwart.*

2505. SPILLMANN, Josef. *Lucius Flavius: Historický román z posledních dob Jerusalema.* Praha: Cyrillo-methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1925]. 439 s.

2506. SPILLMANN, Josef. *Lucius Flavius: Historický román z posledních dob Jerusalema.* Praha: Cyrillo-methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1925]. 443 s.

2507. SPILLMANN, Josef. *Malý mučovník.* Praha: V. Kotrba, 1902. 52 s.

2508. SPILLMANN, Josef. *Obět [sic] zpovědního tajemství.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1906. 331 s. Zábavy večerní; roč. 27, č. 1-[2], dílo 148-[149].

2509. SPIRAGO, Franz. *Nová kázání.* Olomouc: Nákladem R. Prombergra, 1932. 112 s.

2510. SPIRAGO, Franz. *Nová kázání.* Olomouc: Nákladem R. Prombergra, 1933. 150 s.

2511. *Společnost Božského Spasitele [Salvatoriani] = [Societas Divini Salvatoris].* Brno: Benedikt. knihtisk. tisk., 1905. 45 s.

2512. *Spolupracovník: Věstník Sdružení spolupracovníků salvatoriánských.* Valašské Meziříčí: Klášter salvatoriánů, 1938-1941.

2513. *Spomen knjiga iz Bosne.*

2514. SPRUNER, Karl von. *Historisch-geographischer Hand-Atlas zur Geschichte der Staaten Europas vom Anfang des Mittelalters bis auf die neueste Zeit.*

2515. SRB, Adolf. *Lev XIII.: Jeho život a působení náboženské, sociální a politické.* Praha: Kotrba, 1901. 426 s.

2516. SRBA, Vojtěch. *Limes Moravicus.*

2517. SRBENÝ, František. *V bouři života: Román.* Brno: Benedikt. knihtisk., 1905. 303 s. Knihovna našeho lidu; sv. 9.

2518. SRDÍNKO, František. *Duchovní cvičení pro dospělé i pro mládež vzdělanější.* Praha: Dědictví Svatojanské, 1882. 347 s. Podíl údů na rok 1882; č. 69.

2519. SRDÍNKO, František. *Stará Boleslav, nejstarší poutní místo v Čechách.* Stará Boleslav: F. Srdínko, 1880. 120 s.

2520. SS. *Eucharistia: Orgán Spolku kněží klanějících se Nejsv. Svátosti Oltární.* Kroměříž: Josef Droběna, 1896-1918.

2521. STALICH, B. (?) [*Píseň k Panně Marii.* 1861.]

2522. STALIN, Iosif Vissarionovič. *Projev na první všesvazové poradě stachanovců*. Praha: Svoboda, 1946. 20 s. Malá knihovna marxismu a leninismu; Sv. 4.
2523. STANĚK, Jan. *Cesta, pravda a život: Vypracované katechese se sbírkou příkladů pro střední a vyšší stupeň žactva a zčásti i pro katechetická kázání. Díl I, „Věř pravdy Boží“*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1948. 248 s.
2524. STANISLAV, Mikuláš. *Žaltár*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1948. 646 s.
2525. *St. Anna Bruderschaft*.
2526. STÁREK, Jan Nep. *Katolická mravověda*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1884. 642 s. Dědictví Sv. Prokopa w Praze; č. 23 za rok 1883.
2527. STAŠEK, Bohumil. *Cesta ze světového labyrintu*. Praha: Ústřední sekretariát Československé strany lidové, 1932. 136 s.
2528. *Statistický přehled o Československé republice 1936: Rozbor stavu a vývoje*. Praha: Vydal Státní úřad statistický, 1936. 504 s.
2529. *Statuta congregationis generalis XXVII a restituta societate VIII..*
2530. *Statuta Facultatum Theologiae et Philosophiae in Collegiis Societatis erectarum*.
2531. STEFAN, Oldřich. *Klášter blahoslavené Anežky a dílo jeho obnovy: K benedikci prvního obnoveného kostela v památném klášteře na Františku 7. března 1948*. Praha: Jednota pro obnovení kláštera blahoslavené Anežky, 1948. 14 s.
2532. STEHLÍK, Oldřich. *Slovník česko-francouzský. První díl, A-P*. Praha: Vesmír, 1936. 771 s.
2533. STEHLÍK, Oldřich. *Slovník česko-francouzský. 2. díl, R-Ž*. Praha: Vesmír, 1936. s. 773-1535 s.
2534. STEJSKAL, František Xaver. *Svatý Jan Nepomucký. Díl I, Životopis*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1921. 169 s. Dědictví Svatojanské; č. 148. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“.
2535. STEJSKAL, František Xaver. *Svatý Jan Nepomucký. Díl II., Úcta, kanonisace a obrana*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1922. 175 s. Dědictví Svatojanské; roč. 1922, č. 149.
2536. STERSCHINER, Achatius. *Xaverianische Ehr- und Gnaden-Burg das ist: Xaverianische Andacht, Gnaden, und Gutthaten, so sich auf dem Bühel-Strasse bey Oberburg in Unter-Steyermarck bey dem Gnaden-Bild des Sterbenden Heiligen Francisci Xaverii, De bona morte, von dem guten Todt, aus der Gesellschaft Jesu, von dem Jahr 1715. bis 1740. sich zugetragen*. Wienn: Heyinger, 1741.
2537. STEYAERT, Martin. *OPUSCULA / TOMUS QUARTUS, Quo continentur Theologiae*

Practicae Aphorismi. Pars. I. quae Primae Secundae Sancti Thomae fere respondet. Pars II. De Virtutibus Theologicis. Pars III. De Jure [et] Justitia: Cum Supplemento nunc primum edito. Accedunt variae Appendices / EX D. MARTINI STEYAERT S. Th. Doctoris & Professoris Regii in Acad. Lovaniensi, &c.. Lovanii: Apud Aegidium Denique, 1703. [2], 186, [2], 150, [2], 168, 76, [4] s.

2538. STIEBR (?). *Památky Jerusáléma*.

2539. STIFTER, Adalbert. *Tichý hlas: Výbor z novel*. 1. vyd. Olomouc: Velehrad, 1942. 522 s.

2540. *Sto lidových písní československých s rozborů a výklady*. Praha: J. Otto, 1903. 156 s.
Česká knihovna zábavy a poučení; čís. 15.

2541. STOILOV, A., ed. *Věčná slova: Slovníček latinských citátů*. Praha: Orbis, 1942. [135] s.

2542. STOKLASA, Leopold a FIALA, Jiljí. *Dietetické léčení a ošetřování nemocných*. Brno: Typos, [1942]. 203 s.

2543. STOLBERG-STOLBERG, Friedrich Leopold, Graf zu. *Geschichte der Religion Jesu Christi*. Sitten: Schwäbeler, 1817-1864. 53 sv.

2544. STOYKO, Melchior. *Johann Huß an dem Kaspar Royko* / aus der Sprache der Eliseums Ubersetzt von Melchior Stoyko. Dritte Edition. Gedruckt zu Augsburg: [s.n.], 1788. 68, 28 s.

2545. STRADELLI, Allfonso M. *Per la pace individuale e sociale*.

2546. STRADIOTTI, Carlo. *Život Welebného Pátera Frantjsska De Hieronymo z Towaryšstwa Pána Gežjsse* / W Wlaském Gazyku sepsaný Od Pátera Karla Stradiotti z tehož Towaryšstwa ; Nynj z Německého do Česstiny přeložený A Welebnému Towaryšstwu Pána Gežjsse. Na znamenj slussné Wděčnosti obětowaný. Od Wáclawa Alexia Schmidt SS. Theologiae Baccalaureo formato, Proto-Notario Apostolico, Kathedráljnho Kostela Králo-Hradeckýho Kanownjka, a Primiceria gakož y Welebné Konsystoře Biskupské Assessora. Wytisštěný w Hradcy Králowe: v Wáclawa Jana Tybély, 1723. 330 s.

2547. STRAKA, Cyril Antonín. *Přenešení ostatků sv. Norberta z Magdeburku na Strahov: [1626-1628]: K třistaletému jubileu roku 1927*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1927. 122 s.

2548. STRÁNECKÁ, Františka. *Povídky a črty*. Olomouc: Velehrad, 1942. 290 s. Knihovna vybrané četby; sv. 2.

2549. STRÁNSKÝ, Antonín. *Manuale Precum in Pium Usum Studiosae Juventutis Catholicae* / Collatum ab Antonio Stransky, Relig. Profes. Reginae Hradecii: Typis Joannis Fr. Pospischil, episcopalis et districtualis Typographi, nec non Musei in Bohemia membri actualis, 1826. 318, [6] s.

2550. STRÁNSKÝ, Pavel. *M. Paulus Stransky, De republica Bojema: opus utilissimum, quod propter excellentiam suam typo novo donatum* / eddita praefatione Frider. Roth-Scholtzii,

Siles. Amstelaedami: apud Joh. Frider. Rüdigerum, 1713. [12], 572, [22] s.

2551. STREJC, Jiří. *Žalmové aneb zpěwowé swatého Dawida: kterýchž Cýrkew swatá y stará y nowá při službě Božj, wůbec y ginde obzwlásstně, wždycky s mnohým prospěchem vžjwala / w rytmy české nynj w nowě wyloženj, a w způsob zpjwánj k wzdlánj čistého náboženstwj práwě slaužjcy sfformowanj od G.S.Z..* W Praze : [s.n.], 1790. 355 s.

2552. STREJČEK, Ferdinand. *O Svatopluku Čechovi.* Praha: F. Topič, 1908. 489 s.

2553. STŘEBSKÝ, Tomáš. *Bible a příroda: Časové poznámky.* Praha: J. Zeman a spol., 1889. 375 s.

2554. STŘEDOVSKÝ, Jan Jiří Ignác. *Sacra Moraviae Historia vita SS. Cyrilli & Methvdii Genere Civivm Romanorvm: Prearogativa patriciorum Constantinopolitanorum Eruditione Perspicacissimorum Philosophorum: Gradu Ecclesiastico Welehradensium Archiepiscoporum: Meritis Moraviae, Bohemiae, Superioris Silesiae, Gazariae, Serviae Croatiae, Mengreliae, Circassiae, Bulgariae, Tribaliae, Carnioliae, & Russiae, Dalmatiae, Pannoniae, Daciae, Carinthiae, Carnioliae, & universae pene Slavoniae Zelantissimorum Apostolorum: Ex Diversis Historicorvm Tvm Impressorvm, tum Scriptorum Codicibus ex continuata Majorum traditione, & publicis fide dignis instrumentis, atque Romanorum Pontificum Bullis, acerbo sudore collecta. Cui ob concatenaten temprum & rerum seriem, diversa antiquitatum monumenta, uti sunt: Moravorum bella... claritatem / Nunc primum illa omnia luci publica exposita, a Joanne Georgio Stredowsky, Proto-Notario Apostolico, Auratae Militiae Equite, Sacri Palatii & Aulae Lateranensis Comite, nec non Pawlowicii supra Fluvium Beczvam Parocho. Solisbaci: Impensis Georgii Lehmanni, 1710. [30], 628, [20] s.*

2555. STŘÍŽ, Antonín Ludvík. *La Saletta: Zjevení Matky Boží 19. září 1846: Význam veliké zvěsti a její ohlas.* 4., dopl. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1946. 214 s. Kuncířovy knihy; sv. 360. Vinice Páně; sv. 32.

2556. STŘÍŽ, Antonín Ludvík, ed. *Modlitby prvních křesťanů.* 1. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1946. 105 s. Vinice Páně; Sv. 31. Kuncířovy knihy; Sv. 364.

2557. *Studium: [Sborník].* Deml, Jakub, ed. a Florian, Josef, ed. Babice: Jakub Deml, 1905-1907.

2558. STUDNÍČKA, František Josef. *Všeobecný zeměpis, čili, Astronomická, mathematická a fysikální geografie. Díl I, Zeměpis hvězdářský.* Praha: Nákladem knihtiskárny Františka Šimáčka, 1881. 274 s.

2559. STUDNÍČKA, František Josef. *Všeobecný zeměpis, čili, Astronomická, mathematická a fysikální geografie. Díl II, Zeměpis mathematický.* Praha: Nákladem knihtiskárny Františka Šimáčka, 1882. s. 280-474.

2560. STUDNIČKA, František Josef. *Všeobecný zeměpis, čili, Astronomická, mathematická a fysikální geografie. Díl III, Zeměpis přírodnický*. Praha: Nákladem knihtiskárny Františka Šimáčka, 1883. s. 480-880.

2561. STUPAVSKÝ, Rudolf. *Cyrilo-methodějské paprsky*. Velehrad: Melichárek, 1913. 1 sv.

2562. SUBERVILLE, Jean. *Hvězda z Lisieux: Mysterium v sedmi obrazech*. Přerov: Sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie, 1929. 133 s.

2563. SURIUS, Laurentius. *VITAE SANCTORUM, To gest: Żiwotowe, Skutkowe, Mučedlnjctwj, Smrt a Památka, Neyředněgssých Swatých a Swětic Božjch, ze wssech Narodůw, Stawůw, Ržádůw, Zemi a Čzasůw, na wssecky Dni, dwanácti Měsýcůw přes celý Rok, pěkně spořádánj a rozdělenj. Djl prwnj / Předně od Ctihodného Kněze Wawřince Surya Kartuzyána w Latinském Gazyku složenj ; Pak Od Welebného Pátera Albrechta Chanowského z Towaryšstwa Pána GEžjsse na Česko přeloženj ; a před Ssto Léty Nákladem Vrozeného a Statečného Rytjře Pána Krysstoffa Chanowského z Dlahé Wsy, Pána na Swiraticých, Chanowicých a Augezdcy, G.M.C. Raddy a Purkgrabjho Krage Hradeckého wydanj. Nynj k Slawné Památce tohoto wzáctného Rodu, a k Potěssenj Duchownjmu Českého Národu rozssýřenj a přidánjm mnohých Žiwotu w nowě wytlačeni. W Praze: w Jmpressy Universitatis Carolo-Ferdinandee, w Kollegi Towaryšstwa Pána GEžjsse v Swatého Kljmenta bljž Mostu za Jana Giřjho Ssneydra Faktora, 1759. [14], 1-250, 255-626 s.*

2564. SURIUS, Laurentius. *VITAE SANCTORUM, To gest Żiwotowe, Skutkowe, Mučedlnjctwj, Smrt a Památka, Neyředněgssých Swatých a Swětic Božjch, ze wssech Narodůw, Stawůw, Ržádůw, Zemi a Čzasůw, na wssecky Dni, dwanácti Měsýcůw přes celý Rok, pěkně spořádánj a rozdělenj. Djl druhý / Předně Od Ctihodného Kněze Wawřince Surya Kartuzyána w Latinském Gazyku složenj ; Pak Od Welebného Pátera Albrechta Chanowského z Towaryšstwa Pána GEžjsse na Česko přeloženj ; a před Sto Léty Nákladem Vrozeného a Statečného Rytjře Pána Krysstoffa Chanowského z Dlahé Wsy, Pána na Swiraticých, Chanowicých a Augezdcy, G.M.C. Raddy a Purkgrabjho Krage Hradeckého wydanj. Nynj k Slawné Památce tohoto wzáctného Rodu, a k Potěssenj Duchownjwu [!] Českého Národu rozssýřenj a přidánjm mnohých Žiwotu w nowě wytlačeni. W Praze : w Jmpressy Universitatis Carolo-Ferdinandee, w Kollegi Towaryšstwa Pána GEžjsse v Swatého Kljmenta bljž Mostu, za Jana Giřjho Ssneydra Faktora, 1759. [4], 598, [9] s.*

2565. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Jana*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1867. 324 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 5.

2566. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Lukáše*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1865. 223 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 3.

2567. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Marka*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa,

1865. 75 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 2.

2568. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Matouše*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1864. 351 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 1.

2569. SUŠIL, František. *Listové sv. Pavla apoštola. Díl I.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1870. 404 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 8, za rok 1870.

2570. SUŠIL, František. *Listové sv. Pavla apoštola. Díl II.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1871. 447 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 9, za rok 1871.

2571. SUŠIL, František, ed., VÁCLAVEK, Bedřich, ed. a SMETANA, Robert, ed. *Moravské národní písně s nápěvy do textu vřaděnými*. 3. vyd. Praha: Čin, 1941. 794 s.

2572. SUŠIL, František. *Písmo svaté Nového Zákona*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1872. 505 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 10, za rok 1872.

2573. SUŠIL, František. *Skutky apoštolské*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1869. 295 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 7, za rok 1869.

2574. SUŠIL, František. *Směšené básně*. Brno: Matice Moravská, 1870. 232 s. Nové básně Františka Sušila; Díl 2.

2575. SUŠIL, František. *Spisy sv. Otcův apoštolských a Justina mučeníka*. 3. vyd., opr. a rozhojnené. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1874. 460 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 12 (za rok 1874).

2576. SUŠIL, František. *Zpěvy a hněvy: sonetty*. Brno: Matice Moravská, 1869. 187 s. Nové básně Františka Sušila; Díl I.

2577. *Sv. Eucharistie: Orgán Spolku kněží klanějících se Nejsv. Svátosti oltářní a sodálů mariánských*. Olomouc: Spolek kněží klanějících se Nejsv. Svátosti oltářní a sodálů mariánských, 1919-1941.

2578. *Svatá Hora: Časopis mariánský a věstník Matice svatohorské*. Příbram: Matice svatohorská, 1923-1945.

2579. SVÁTEK, Josef. *Pražské pověsti a legendy*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 110 s. Sběrka souvislé četby školní; 38/39.

2580. SVÁTEK, Josef. *Pražské pověsti a legendy*. 2. vyd. Praha: F. Topič, 1922. 97 s. Sběrka souvislé četby školní; 38/39.

2581. SVATOHOR, Václav. *Božetěch: Trilogie života*. Praha: V. Kotrba, 1930. 93, 98, 104 s.

2582. SVATOHOR, Václav. *Svatý d'ábel*. Praha: Lidový tiskový spolek, 1923. 94 s.

2583. *Svatometodějský sborník pro přípravu milenia smrti sv. Metoděje*.

2584. SVATOŠ, Ambrož. *Blahoslavená Zdislava*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1948. 181 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 93.

2585. SVATOŠ, Bedřich. *Ruce laskají zemi: [Román]*. Praha: Vyšehrad, 1941. 260 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; sv. 4, roč. 5.
2586. *Svatý farář arsský*. Praha: Školské sestry, 1929. 224 s.
2587. SVEINSSON, Jón Stefán. *Islandské povídky*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 127 s. Knihy nové doby; sv. 19.
2588. SVEINSSON, Jón Stefán. *Jak Nonni došel štěstí*. Praha: Vyšehrad, 1936. 179 s. Knihovna pro mládež Raná setba; sv. 43. Svensson, Jón: Sebrané spisy; sv. IX.
2589. SVEINSSON, Jón Stefán. *Za slunných dní: Nonniho příhody z mládí na Islandě*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1941. 169 s. Svensson, Jón: Sebrané spisy; sv. 1.
2590. SVERDLOV, Grigorij Markovič. *Mateřství, manželství a rodina v sovětském zákoně*. 1. vyd. Praha: Svaz přátel SSSR v Československu, 1945. 42 s. Knihovna Svazu přátel SSSR.
2591. SVĚTLÁ, Karolina. *Kříž u potoka: Vesnický román*. Praha: Nákladem spolku pro vydávání laciných knih českých, 1868. 336 s. Matice lidu; roč. 2, č. 3, běžné č. 9.
2592. SVÍTIL, Josef. *Eduard Albert, život a dílo velikého Čecha: K stému výročí jeho narozenin*. Praha: Vyšehrad, 1941. 79 s.
2593. SVOBODA, František Xaver. *Poznamenání andělů: Dva romány*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1927. 454 s. Spisy F. X. Svobody; LII.
2594. SVOBODA, František Xaver. *Z lesů zaznívá zpěv: Román*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1934. 388 s.
2595. SVOBODA, Josef. *Co jsou jesuité?: Jejich noviciát, studie, organisace Řádu, vláda Generála a jejich práce*. Praha: J. Svoboda, 1873. 194 s.
2596. SVOBODA, Josef. *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém. [Díl první], Doba první od roku 1552-1620*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1888. 171 s.
2597. SVOBODA, Josef. *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém. Doba 2. od r. 1620-1655*. Brno: Papežská knihtisk, benediktinů rajhradských, 1888. 210 s.
2598. SVOBODA, Josef. *Z kraje Hradeckého: K dějinám katolické reformace*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1892. 262 s. [Hlasy katolického spolku tiskového]; č. 3, r. 1892.
2599. SVOBODA, Josef František. *Vlastivěda moravská. II, Místopis Moravy. [Díl IV], Jihlavský kraj. Novoměstský okres*. Brno: Musejní spolek, 1948. 720 s.
2600. SVOBODA, Josef Marcel. *Z pole i z dláždění: Prózy*. 1. vyd. Opava: Iskra-Ad. Tománek, 1947. 221 s.
2601. *Svatý Denní Pořádek Křesťana katolického: na Poručení Kardinála Noaila Arcybiskupa Pařížského k Vžitku jeho owčiček do tisku vydaný: Z Gazyku německého do Česstiny*

přeložený. Wydánj čtwrté. W Brně: wytisštěno a w nákladě v Jana Silwestra Siedler, mėsstěnjnského Impressora, 1787. 582, [2] s.

2602. SÝKORA, Jan Ladislav. *Umučení a oslavení Pána našeho Ježíše Krista podle čtyř evangelií*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1896. 577 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 2.

2603. SÝKORA, Jan Ladislav. *Úvod do Písma sv. Nového zákona: Díl I*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1904. 475 s. Dědictví Sv. Prokopa; 44, 47.

2604. SÝKORA, Jan Ladislav. *Úvod do Písma sv. Nového zákona: Díl II., část I. O dějepisných knihách Nového zákona*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1907. 584 s. Dědictví Sv. Prokopa; 44, 47.

2605. SYNEK, František. *Pravdou k životu: Katolické vodítko: Část 1*. Praha: [Dědictví sv. Jana Nepomuckého], 1911. 222 s. Dědictví Svatojanské; Číslo 117.

2606. SYNEK, František. *Pravdou k životu: Katolické vodítko: Část 2*. Praha: [Dědictví sv. Jana Nepomuckého], 1912. 259 s. Dědictví Svatojanské; Číslo 120.

2607. *SYNOPSIS VITAE S. FRANCISCI XAVERII*. [S.l.: s.n., mezi 1622 a 1630]. [2] listy.

2608. *Syrotek, aneb, Odměna pokory: Wyprawowánj pro mladé djwky*. W Jindř. Hradci: A. J. Landfras a Syn, 1862. 31 s.

2609. SZANIAWSKI, Klemens. *Šeré obrázky: Ze stejnojmenné sbírky Klemensa Junoszy*. Brno: Občanská tiskárna, 1922. 255 s. Knihovna našeho lidu.

Š

2610. ŠAFAŘÍK, Pavel Josef, PALACKÝ, František a BAČKOVSKÝ, František, ed. *Básně P. J. Šafaříka a F. Palackého: S úvodem o básnické činnosti jejich*. Praha: F. Bačkovský, 1889. 151 s. Novočeský archiv literární; č. 2.

2611. ŠAFAŘÍK, Pavel Josef a VILIKOVSKÝ, Jan, ed. *Básnické spisy*. Praha: V generální komisi nakl. Melantrich, 1938. 467 s. Spisy Pavla Josefa Šafaříka; sv. 1.

2612. ŠAFAŘÍK, Pavel Josef. *Rozpravy z oboru věd slovanských*. Praha: Nákladem kněhkupce Bedřicha Tempského, 1865. 651 s. Pavla Jos. Šafaříka Sebrané spisy; díl 3.

2613. ŠALDA, F. X. *Listy o poesii a kritice: Vzájemné dopisy F. X. Šaldy a F. Chudoby*. Praha: Bohuslav Rupp, 1945. 208 s.

2614. ŠÁMAL, Jindřich. *Římov*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1942. [22] s. Poklady umění v Čechách a na Moravě; Sv. 49.

2615. ŠANC, František. *Dejiny filozofie: Filozofia starých Grékov a Rimanov*. Trnava: Posol B. Srdca Ježíšovho, 1946. 350 s.

2616. ŠANC, František. *Stvoriteľ sveta: Jeho jestvovanie, prirodzenosť a jeho pomer k svetu*. Trnava: Posol Božského Srdca Ježišovho, 1944. 368 s.
2617. ŠANDA, Jaroslav. *Česká vesnice*. 1. vyd. Praha: Výtvarný odbor Umělecké besedy, 1947. 39 s. Poklady národního umění; Sv. 84-85.
2618. ŠEBESTA, Pavel. *Rinda: Obraz ze života v misii při řece Zambezi*. Brtnice: Josef Birnbaum, 1930. 159 s.
2619. ŠEBESTOVÁ, Augusta a ANTOŠOVÁ, Pavla, ed. *Lidské dokumenty a jiné národopisné poznámky*. 2. vyd. Praha: Fr. Borový, 1947. 434 s.
2620. ŠEMBERA, Alois Vojtěch. *Dějiny řeči a literatury české*.
2621. ŠEMBERA, Alois Vojtěch. *Paměti a znamenitosti města Olomouce*. Vídeň: nákl. spisovatelovým, 1861. 148 s.
2622. ŠEVČÍK, Josef. *Sv. Tomáš Akvinský, učitel církevní a ochránce katolických škol*. Brno: Tiskem a nákladem Pap. knihtiskárny bened. Rajhrad., 1899. 157 s. Duchovní knihovny č. 59.
2623. ŠEVČÍK, Josef. *Sv. Tomáš Akvinský, učitel církevní a ochránce katolických škol*. Brno: Tiskem a nákladem Pap. knihtiskárny bened. Rajhrad., 1899. 222 s. Duchovní knihovny č. 59.
2624. ŠIGUT, František. *Dějiny farnosti Valašského Meziříčí. I, Posvátná místa*. Valašské Meziříčí: Valašská knih- a kamenotiskárna, 1940. 129 s.
2625. ŠIGUT, František. *Čtyři kapitoly o bl. Janu Sarkandrovi*. Valašské Meziříčí: [s.n.], 1939. 104 s.
2626. ŠIGUT, František. *Obrana bl. Jana Sarkandra proti útokům dr. Františka Hrubého*. Olomouc: Velehrad, 1940. 92 s.
2627. ŠILINGER, Tomáš, ed. *Zpráva o 1. sjezdu katolíků česko-slovenských, který se konal v Brně 30. a 31. července a 1. srpna 1894*. Brno: Družstvo Hlasu, 1894. 432 s.
2628. ŠÍMA, Josef. *Úcta mučedníků v prvních stoletích: (Příspěvek k dějinám kanonisace do r. 1000 po Kr.)*. Praha: Redakce Časopisu katol. duchovenstva, 1937. 63 s. Knihovna Časopisu katolického duchovenstva. Nová řada; Č. 9.
2629. ŠÍR, Vladislav. *Herbář: Seznam všech léčivých bylin v Čechách a na Moravě buď volně v přírodě rostoucích neb i v zahradách pěstovaných, jichž se v domácnosti jako léku upotřebovalo a některých až posud upotřebuje, s udáním, proti kterým nemocem a jakým způsobem se jich užívá jak u lidí, tak i u dobytka, který čas pro lékárny se sbírají, jakož i k čemu v hospodářství a průmyslu užitečný jsou, a seznam rostlin jedovatých, kterých jest se chrániti*. 2. vyd. Praha: M. Knapp, [1895]. 223 s.
2630. ŠKAREK, Leopold. *Život sv. Aloise z Gonzagy, patrona mládeže*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1927. 267 s.

2631. ŠKORPIL, Vladislav V., ed., VEVERKA, Vilém, ed. a HAVELKA, Jan, ed. *Ruskočeský slovník = Russkočešskij slovar'*. Praha: J. Otto, 1920. 1514 s.
2632. ŠKORPIL, Vladislav V., ed., VEVERKA, Vilém, ed. a HAVELKA, Jan, ed. *Ruskočeský slovník = Russkočešskij slovar'*. Praha: J. Otto, 1933. 2139 s.
2633. ŠLAUF, Vojtěch. *Česká povaha: (Hrst časových úvah)*. Praha: Jan Kobes, [1935]. 23 s.
2634. Šlápěje. Deml, Jakub. Jinošov na Moravě: J. Deml, 1917-1941.
2635. ŠMILOVSKÝ, Alois Vojtěch. *Kmotr Rozumec: Mudroslovný román [1872]*. Praha: Šimáček, 1914. 181 s.
2636. ŠMILOVSKÝ, Alois Vojtěch. *Nebesa: [Starosvětský obraz o idylickém životě na venkovské faře, v zámku a v měšťanské rodině]*. Praha: Novina, 1941. 135 s. Lidová četba; sv. 5.
2637. ŠOLC, Jindřich. *Národnost a její význam v životě veřejném. I. Část historická*. Praha: J. Otto, 1881. 485 s. Politická bibliotéka česká.
2638. ŠORM, Antonín, ed. *Blahoslavená Anežka Přemyslovna: Sborník jubilejní*. Praha: Kropáč a Kucharský, 1932. 95 s.
2639. ŠORM, Antonín, ed. *Den osvobození: Sborník poesie i prosy k 28. říjnu*. Brno: Ústřední rada Orla čs., 1927. 288 s. Orelská osvěta; 8.
2640. ŠORM, Antonín, ed. a KRAJČA, Antonín, ed. *Mariánské sloupy v Čechách a na Moravě: Příspěvky k studiu barokní kultury*. Praha: Antonín Daněk péčí Mariánských družin pražských, 1939. 302 s.
2641. ŠORM, Antonín. *Náhrobní nápisy*. 2., opr. a dopl. vyd. Týn nad Vltavou: Ondřej Junek, 1941. 229 s.
2642. ŠORM, Antonín. *Svatý František a příroda: Legendy o lásce světcově ke tvorstvu*. Praha: nákl. vl., 1927. 235 s.
2643. ŠORM, Antonín, ed. *V záři vánočního stromku: Sborník poesie i prosy o vánočním stromku a příručka k slavnostem stromečkovým*. Brno: Ústřední rada Orla čs., 1927. 379 s. Orelská osvěta; čís. 9.
2644. ŠORM, Antonín, ed. *Ve jménu demokracie*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1922. 139 s.
2645. ŠORM, Antonín, ed. *Z českých pověstí o kříži*. Praha: Universum, 1934. 47 s. Raná setba; sv. 39, roč. 11, čís. 6.
2646. ŠOUREK, Karel. *Co s památkami*. Praha: Vyšehrad, 1941. 41 s. Pro život; sv. 22.
2647. ŠPAČEK, Václav. *Kam vede korhel'stvo?: Výstražná poviedka, ktorú dospeljšej mládeži a jej rodičom napísal V. Špaček*. [2. vyd.]. Uh. Skalice: Jozef Teslík, [1902]. 112 s. Knižnica slovenského ľudu; Sv. 6.

2648. ŠPAČEK, Václav. *Sebrané spisy Václava Špačka*. Praha: Kotrba, 1904-1934. 20 sv. Vybrané spisy Václava Špačka. Knihovna Kříže a Marie. Dílo; 2.
2649. ŠPALE, Antonín. *Kniha poutníková: Díl 1*. Praha: A. Neubert, 1925. 504 s.
2650. ŠPALE, Antonín. *Kniha poutníková: Díl 2*. Praha: A. Neubert, 1927. 444 s.
2651. ŠPIRKO, Jozef. *Cirkevné dejiny: S osobitným zreteľom na vývin cirkevných dejín Slovenska: Sväzok I*. [Turčiansky Svätý Martin]: Neografia, [1943]. 477 s.
2652. ŠPIRKO, Jozef. *Cirkevné dejiny: S osobitným zreteľom na vývin cirkevných dejín Slovenska: Sväzok II*. [Turčiansky Svätý Martin]: Neografia, [1943]. 540 s.
2653. ŠPŮREK, Stanislav. *Svatý Gerard Majella: Mystik, divotvůrce, laický apoštol*. Obořiště: Kolej Redemptoristů, 1934. 311 s.
2654. ŠRÁM, Václav. *Paměti městečka Smidar nad Cidlinou*. Hradec Králové: [s.n.], 1904. 384 s.
2655. ŠŤASTNÝ, Vladimír. *Hory a doly: Verše a písně Vladimíra Šťastného*. Brno: V. Šťastný, 1894. 110 s.
2656. ŠŤASTNÝ, Vladimír, ed. *Památce Františka Sušila*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, 1904. 136 s. Bibliotéka poučná a zábavná; Čís. 51.
2657. ŠTĚDRÝ, František. *Sv. Jan Nepomucký: S krátkým nástinem dějů kláštera a města Nepomuku*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1917. 105 s. Hlasy katolického spolku tiskového; roč. 48, č. 1.
2658. ŠTECH, Václav. *Strniska: Humoresky*. Praha: Hejda a Tuček, 1901. 160 s.
2659. ŠTECHOVÁ, Marie. *Život světcův: Svatý Jan Bosco*. Praha: A. Neubert, 1937. 645 s.
2660. ŠTĚPÁNEK, Josef. *Dějiny c. k. vyššího gymnasia v Litomyšli: Na oslavu dvěstěpadesátiletého trvání*. Litomyšl: Nákladem města Litomyšle, 1894. 325 s.
2661. *Štít: List organisací Strany katolického lidu v Čechách*. Hradec Králové: František Šupka, 1907-1949.
2662. ŠTÍTNÝ ZE ŠTÍTNÉHO, Tomáš. *Řeči nedělní a sváteční*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1929. 464 s. Tomáš ze Štítného / Spisy; č. 2.
2663. ŠTÍTNÝ ZE ŠTÍTNÉHO, Tomáš a ERBEN, Karel Jaromír, ed. *Tomáše ze Štítného Knížky šestery o obecných věcech křesťanských*. Praha: Pražská universita, 1852. 354 s.
2664. ŠTORK, Jan. *Boj o štěstí: Román*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1924. 182 s. Knihy čsl. akc. tiskárny; 2.
2665. ŠTORM, Břetislav, ed. *Ročenka pro liturgické umění. Knížka první*. Praha: Vyšehrad, 1941. 108 s. Knihy Řádu.
2666. ŠTŮLA, František et al. *Slované: Kulturní obraz slovanského světa. Díl 3., Zeměpisný*

obraz, statistika, ústavní zřízení a filosofie Slovanstva. Praha: Vesmír, 1929. 308 s.

2667. ŠTULC, Václav Svatopluk a PICHL, Josef Bojislav. *Josef Jungmann*. Praha: Tisk a náklad Dr. J. B. Pichla a spol., 1873. 28 s.

2668. ŠTÚR, Ludovít. *O národních písních a pověstech plemen slovanských*. Praha: České museum, 1853. 146 s. Spisů musejních č. 46. Novočeská bibliothéka; č. 16.

2669. ŠUJAN, František. *Musejní spolek v Brně 1888-1928*. Brno: F. Šujan, 1928. 39 s.

2670. ŠUMŠAL, Jaroslav. *STADIUM: Jubilejní almanach Stojanovy literární jednoty Bohoslovců 1878-1928*. Olomouc: [nakladatel není znám], 1928. 139 s.

2671. ŠUSTA, Josef. *České dějiny. Dílu II. část 1, Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*. Praha: Jan Laichter, 1935. 803 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; sv. 58.

2672. ŠUSTA, Josef. *Národní motiv úcty svatoprokopské a svatoprokopská legenda z roku 1618*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1935. 45 s.

2673. ŠUSTA, Josef. *Z dob dávných i blízkých: Sbírka rozprav a úvah*. Praha: Vesmír, 1924. 340 s.

2674. ŠVÁB, František et al. *Plzeňsko: Národopisné oblasti Plzeňská, Plasská, Radnickorokycanská, Hradištská (Blovická), Chotěšovská a Stříbrská. Svazek 1*. Praha: Nákladem Národopisné společnosti československé, 1934. 113 s. Národopis lidu československého; díl 4.

2675. ŠVACH, Prokop. *Charisma apoštolátu*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1947. 113 s.

T

2676. TÁBORSKÝ, František. *Básně Františka Táborského (1876-1883)*. Praha: J. Otto, 1884. 203 s. Salonní bibliotéka; Čís. XXXV.

2677. TÁBORSKÝ, František. *Jarní slavnost probuzeného národa*. Praha: Radhošť, 1938. 45 s. Radhošťovy ročenky; čís. 14.

2678. TÁBORSKÝ, Chrysostom Xaver Ignác. *Epitome neb Compendium, To jest: Krátký weytah Kronyky Maryánské Premonstratenské Swaté Hory*.

2679. TACITUS, Publius Cornelius. *Z dějin císařského Říma: Historie*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1944. 311 s. Antická knihovna; [sv. 9].

2680. TANNER, Adam. *Amuletum Castrense: Siue Antidotvm Adversvs Pernitiosos Calvmniarvm Afflatvs, Tristesque bellorum motus, ex Boemico tumultu enatos / Avctore Adamo Tannero E Societate Iesv Theologo. In quo Discvssis Vanis, Variisque Aatholicorvm Qvorvndam Loedoriis Et criminationibus; tum aduersus Religionem Catholicam; tum aduersus Principes Orthodoxos, [et] Ecclesiasticum Ordinem; in primis vero contra Societatem Iesv sparsis; vera bellorum ac tumultuum praesentium origo detegitur; [et] quoad fieri potest, innoxijs, honestisq[ue]*

modis ac medijs, seu amolidenda, seu toleranda proponitur. Ingolstadii: Ex typographeo Ederiano, apud Elisabetham Angermariam, Viduam, 1620. [8], 209, [1] s.

2681. TANNER, Jan. *Muž apoštolský, aneb, Život a ctnosti ctihodného pátera Albrechta Chanovského z Tovaryšstva Ježíšova v českém království*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1932. 198 s. Národní knihovna; [sv.] 8.

2682. TANNER, Jan. *Život a sláva sv. Václava, mučedníka, knížete, krále a patrona českého*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1941. 191 s. Barokní knihovna; sv. 1.

2683. TANNER, Matěj. *Cruentum Christi Sacrificium, In Incruento Missae. Sacrificio Explicatum. Seu Praxis, Devote Missam Celebrandi, & audiendi, ad singula Passionis Christi Mysteria accommodata, & varijs pijs affectibus adornata* / Autore R.P. Matthia Tanner, e Societate Jesu. Vetero-Pragae, in Aula Regia: apud Wolffgangum Wickhart, Archi-Episcopalem Typographum, 1710. [2], 192 s.

2684. TARMINUS, Renoaldus. *Grammatica Italiana*.

2685. TASSO, Torquato. *Torquata Tassa Osvobozený Jerusalem*. Nové laciné vyd. Praha: A. Storch syn, 1890. 726 s.

2686. TAUBER, Otokar. *Katolíci a škola*. Olomouc: Nákl. vl., 1927. 149 s.

2687. TAUBER, Otokar. *Otázky cyrilometodějské. Velehrad, jeho význam a jeho buditelé*. Přerov: Nový národ, 1928. 61 s.

2688. TAXIL, Leo. *Die Drei-Punkte-Brüder: Ausbreitung und Verzweigung, Organisation und Verfassung, Ritual, geheime Zeichen und Thätigkeit der Freimaurerei*. Freiburg (Schweiz): [nakladatel není známý], 1886. 421 s.

2689. TAXIL, Leo. *Die Drei-Punkte-Brüder: Ausbreitung und Verzweigung, Organisation und Verfassung, Ritual, geheime Zeichen und Thätigkeit der Freimaurerei*. Freiburg (Schweiz): [nakladatel není známý], 1887. 580 s.

2690. TENORA, Jan a FOLTYNOVSKÝ, Josef. *Bl. Jan Sarkander: Jeho doba, život a blahoslavení*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1920. 771 s.

2691. TERESA DE JESÚS. *Život sv. Teresie z Ježíše: Svěživotopis*. Brno: Benedikt. knihtisk., 1911. 372 s. Duchovní knih.; 7.

2692. TEREZIE, M. *Fénelon, labuť cambraiská: Obraz křesťanského vychovatele*. Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1898. 99 s. Knihovna našeho lidu; roč. 2., č. 4.

2693. TEREZIE Z LISIEUX. *Dějiny duše sv. Terezie Ježíškovy, karmelitky: (1873-1897)*. 3. vyd. Praha: Bohuslav Rupp, 1946. 313 s. Edice Školských sester OSF.

2694. TERTULLIANUS a BAUER, František Saleský, ed. *Q. Sept. Fl. Tertulliana*

Apologetikum. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1877. 143 s. Nákladem Dědictví sv. Prokopa; č. 15 (za rok 1876).

2695. *The Clongowian*.

2696. *The New Testament*.

2697. THEIN, Antonín. *Ubytovatel. [Díl I]*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1929. 381 s.

2698. THEIN, Antonín. *Ubytovatel. Díl II*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1929. 201 s.

2699. THEINER, Augustin. *Geschichte des Pontificats Clemens' XIV.: Nach unedirten Staatsschriften aus dem geheimen Archive des Vaticans*.

2700. THEINER, Johann Anton. *Die katholische Kirche besonders in Schlesien*.

2701. *Theologiae moralis*.

2702. *Theologie und Glaube*.

2703. THIBAUT, M. A. *Wörterbuch der Französischen und Deutschen Sprache*.

2704. THIÉBAULT, Martin François. *Des hochwürdigen Herrn Thiebaut der Gottesgelehrtheit Doctor und Vorstehers des Seminariums von St. Simon zu Metz. Homilien über die Episteln auf alle Sonntage und Hauptfeste des Jahres. Vier Theile. Erster Theil, Von dem ersten Sonntage des Advents bis auf den Sonntag Quinquagesima* / Aus dem Französischen übersetzt von P. Johann Baptist Dilg, Benedictiner zu Ettenheimmünster im Breisgau. Augsburg: bey Matthäus Riegers sel. Söhnen, 1776. 682, [44] s.

2705. THIÉBAULT, Martin François. *Des hochwürdigen Herrn Thiebaut der Gottesgelehrtheit Doctor und Vorstehers des Seminariums von St. Simon zu Metz. Homilien über die Episteln auf alle Sonntage und Hauptfeste des Jahres. Vier Theile. Zweyter Theil, Von dem Ascher Mittwoch bis auf den sechsten Sonntag nach Ostern* / Aus dem Französischen übersetzt von P. Johann Baptist Dilg, Benedictiner zu Ettenheimmünster im Breisgau. Augsburg: bey Matthäus Riegers sel. Söhnen, 1776. 756, [48] s.

2706. THIÉBAULT, Martin François. *Des hochwürdigen Herrn Thiebaut der Gottesgelehrtheit Doctor und Vorstehers des Seminariums von St. Simon zu Metz. Homilien über die Episteln auf alle Sonntage und Hauptfeste des Jahres. Vier Theile. Dritter Theil, Von dem heiligen Pfingsttage bis auf den elften Sonntag nach Pfingsten* / Aus dem Französischen übersetzt von P. Johann Baptist Dilg, Benedictiner zu Ettenheimmünster im Breisgau. Augsburg: bey Matthäus Riegers sel. Söhnen, 1776. 720, [54] s.

2707. THIÉBAULT, Martin François. *Des hochwürdigen Herrn Thiebaut der Gottesgelehrtheit Doctor und Vorstehers des Seminariums von St. Simon zu Metz. Homilien über*

die Episteln auf alle Sonntage und Hauptfeste des Jahres. Vier Theile. Vierter Theil, Von demzwölften Sonntag nach Pfingsten, bis auf das Fest aller Heiligen / Aus dem Französischen übersetzt von P. Johann Baptist Dilg, Benedictiner zu Ettenheimmünster im Breisgau. Augsburg: bey Matthäus Riegers sel. Söhnen, 1776. 703, [41] s.

2708. THILLE, Josef a ČENSKÝ, Ferdinand. *Česká válka od r. 1618 do roku 1622: Historicko-vojenská studie*. Praha: Spolek pro vydávání laciných knih českých, 1875. 215 s. Matice lidu; r. 9, č. 3 (běžné č. 51).

2709. THOMAS OF IRELAND. *Flores doctorum pene omnium, tam graecorum, quam latinorum, qui tum in theologia, tum in philosophia hactenus claruerunt* / per Thomam Hybernicum, olim summa cum diligentia collecti, ac ordine alphabetico digesti. Viennae: apud Joan. Paul. Krauss, bibliopol., 1752. [6], 816, [8] s.

2710. THOMPSON, Francis. *Svatý Ignác z Loyoly*. Stará Říše na Moravě: Marta Florianová, 1922. 324 s. [Dobré dílo; sv. 75].

2711. TIEFTRUNK, Karel. *Dějiny Matice české*. Praha: V kommissi u Františka Řivnáče, 1881. 304 s. Novočeská bibliothéka; č. 24. Spisů musejních; č. 154.

2712. TIEFTRUNK, Karel. *Historie literatury české*. 3., opr. a rozmnož. vyd. Praha: Tiskem a nákladem Dra Edv. Grégra, 1885. 225 s.

2713. TICHÝ, František Rut. *Kytice z české a slovenské duchovní lyriky lidové*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 153 s. Národní knihovna; [sv.] 7.

2714. TICHÝ, Otto Albert. *Zpívající mládí* [hudebnina]. Praha: nakladatel. U. Sv. Jindřicha, B. Rupp, 1941. 63 s.

2715. TILL (?). *Sebrané spisy*.

2716. TILLE, Antonín a METELKA, Jindřich. *Statistika mocnářství Rakouskouherského pro vyšší třídy škol středních*. 4., oprav. vyd. Praha: F. Kytka, 1907. 178 s.

2717. TILLE, Antonín a BRDLÍK, František, ed. *Učebnice zeměpisu obecného i rakouského. Sv. I, Část první pro první třídu střed. škol, Zeměpis obecný*. 14. vyd. Praha: Kober, 1920. 64 s.

2718. TILLE, Antonín a BRDLÍK, František, ed. *Učebnice zeměpisu obecného i rakouského. Sv. I. Část II, Pro II. tř.* 14. vyd. Praha: Kober, 1921. 109 s.

2719. TILLE, Antonín a BRDLÍK, František, ed. *Učebnice zeměpisu obecného i rakouského. Sv. I. Část III, Pro třetí tř.* 14. vyd. upr. Praha: Kober, 1921. 109 s.

2720. TILLE, Antonín a BRDLÍK, František, ed. *Učebnice zeměpisu obecného i rakouského. Sv. II, Zeměpis republiky československé*. 10. vyd. Praha: Kober, 1921. 67 s.

2721. TILLE, Antonín a BRDLÍK, František, ed. *Učebnice zeměpisu obecného i rakouského. Sv. II, Zeměpis republiky československé*. 11. vyd. Praha: Kober, 1923. 73 s.

2722. TIMMERMANS, Felix. *Farář na kvetoucí vinici*. Brno: Akord, 1938. 155 s. Edice Akord; sv. 15.
2723. TIMMERMANS, Felix. *Delfini*. Praha: Rudolf Schütz, 1945. 167 s.
2724. TIRAY, Jan. *Dějiny města Velké Byteše*. Velké Meziříčí: Tiskem a nákladem J. F. Šaška, [1882]-1888. 178 s. Bibliotéka místopisů a jiných děl historických; sv. 2.
2725. TIRAY, Jan. *Dějiny města Velké Byteše*. Velké Meziříčí: Tiskem a nákladem J. F. Šaška, [1882]-1888. 215 s. Bibliotéka místopisů a jiných děl historických; sv. 4.
2726. TITTEL, Josef. *Historia Archidioecesis Olomucensis ejusque praesulum*.
2727. TKÁNY, Anton, ed. *Mythologie der alten Teutschen u. Slaven, in Verbindung mit dem Wissenswürdigsten aus dem Gebiete der Sage und des Aberglaubens*. Znaim: [nakladatel není známý], 1827. 208 s.
2728. TKÁNY, Anton, ed. *Mythologie der alten Teutschen u. Slaven, in Verbindung mit dem Wissenswürdigsten aus dem Gebiete der Sage und des Aberglaubens*. Znaim: [nakladatel není známý], 1827. 214 s.
2729. TOBOLKA, Zdeněk Václav a STANĚK, František. *Chování se vládních kruhů k českému národu za války: dotaz poslanců Františka Staňka, Dr. Zdeňka Tobolky a soudruhů na Jeho Excellenci pana ministerského předsedu v příčině chování se vládních kruhů k českému národu za doby válečné*. [Praha]: nákl. vl., [1917]. 172 s.
2730. TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Co máme tedy dělati?: (1884-1886)*. 2. vyd., opr. a rozš. Praha: Kočí, 1923. 329 s. Knihovna L. N. Tolstého; Sv. 1-2.
2731. TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Statkářovo jitro: Povídka*. Praha: J. Otto, [1897]. 81 s. Světová knihovna; č. 2.
2732. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Sv. Tomáše Akvinského „Spisek o bytí a bytnosti“ a jeho eminenci sv. ř. c. knížete kardinála Josefa Pecci-ho „Výklad Vlašský“*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1887. 168, 170 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 27, za r.1887.
2733. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: První část*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1937. 1041 s. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.
2734. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: Druhé části první díl*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1938. 1037 s. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.
2735. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: Druhé části druhý díl, otázka I.-CV*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1938. 848 s. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.

2736. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: Druhé části druhý díl, otázka CVI.-CLXXXIX*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1939. s. 849-1490. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.

2737. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: Třetí část*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1937. 967 s. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.

2738. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: Doplněk*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1940. 766 s. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.

2739. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Theologické summy svatého Tomáše Akvinského: Doslovný překlad: Abecední seznam věcí obsažených v Theologické summě*. Olomouc: Profesori bohosloveckého učiliště řádu dominikánského, 1940. 155 s. Krystal. Spisy sv. Tomáše Akvinského.

2740. TOMÁŠ KEMPENSKÝ. *Hořící srdce: [Ctihodného Tomáše] Kempenského Slabikář duchovního života: [Zlatá kniha o následování Krista]*. [Praha: Ladislav Kuncíř, 1933. 162 s. Vinice Páně; sv. 16.

2741. TOMÁŠ KEMPENSKÝ. *VIATOR CHRISTIANUS RECTA AC REGIA in coelum VIA tendens / Ductu THOMAE de KEMPIS, Cujus DE IMITATIONE CHRISTI, aliaque piissima Opuscula Nova cura recensuit, [et] NOTIS ellustravit JACOBUS MERLO HORSTIUS, B. Mariae in Pasculo Pastor. Tyrnaviae: Typis Academicis Societatis Jesu, 1744. [54], 338, [11] s.*

2742. TOMÁŠEK, František. *K šťastnému životu: Kniha mladých na cestě k Bohu*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1948. 130 s.

2743. TOMÁŠEK, František, ed. *Osvětlenou stopou: Náboženský průvodce vlčat a správných chlapců*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, [1947]. 223 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 85.

2744. TOMÁŠEK, František. *První základy výchovy*. Olomouc: Velehrad, 1947. 40 s.

2745. TOMÁŠEK, František. *Ukázka nové úpravy katolického katechismu*. Frýdek: Exerciční dům, 1949. 205 s.

2746. TOMEK, Václav Vladivoj a KALOUSEK, Josef. *Děje království Českého*. Vyd. jubilejní. Praha: Fr. Řivnáč, 1898. 432 s.

2747. TOMEK, Václav Vladivoj a MOCKER, Josef. *Kláster blahoslavené Anežky v Praze*. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1892. 16 s. Dědictví Sw. Prokopa; č. 33 za rok 1892.

2748. TOMEK, Vratislav Václav. *Svatováclavské legendy: K tisícímu výročí smrti světcovy*. Praha: Jan Svátek, 1929. 69 s.

2749. TOMME, V. (?). *Pius XI.*

2750. TOPOLSKÝ, Josef. *Člověk bez svobodné vůle?*. Hradec Králové: Polit. družstvo tiskové, 1912. 251 s. Knihovna Obnovy; Čís. 19.
2751. TOPOLSKÝ, Josef. *Mravnost a náboženství: Obrana základů katolické mravouky oproti moderním proudům ethickým*. [Hradec Králové]: Tiskové družstvo, 1921. 408 s. Knihovna Obnovy; č. 34.
2752. TOPOLSKÝ, Josef. *Víra a věda o cíli člověka*. Praha: Čsl. akc. tiskárna, 1928. 158 s. Populárně vzdělávací knihovna; sv. 16.
2753. TORSELLINI, Orazio. *Horatii Tvrsellini Romani E Societate Iesv Lavretanae Historiae Libri Qvinque. Ad Illvstriss. D. Petrvn Aldobrandinvn S.R.E. Card..* Romae: Apud Aloysium Zannettum, 1597. [12], 275, [9] s.
2754. TÓTH, Tihamér a STŘÍŽ, Antonín Ludvík, ed. *Ježíš Kristus*. Praha: Vyšehrad, 1940. 273 s.
2755. TÓTH, Tihamér. *S otevřenýma očima boží přírodou*. Praha: Sdružení katolické mládeže, 1939. 160 s. Knihovna Dorostu; [Sv.] IX.
2756. TÓTH, Tihamér. *Veliký Bůh: Vlastnosti Boží*. 3. vyd. Praha: Universum, 1948. 244 s. Tóth Tihamér: Spisy; Sv. 1.
2757. TÓTH, Tihamér a STŘÍŽ, Antonín Ludvík, ed. *Věřím. I, O víře. II, Je-li Bůh?*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1941. 177 s.
2758. TÓTH, Tihamér a STŘÍŽ, Antonín Ludvík, ed. *Vítězství Kristovo: Panna Maria*. Praha: Vyšehrad, 1936. 208 s.
2759. TOUSSAINT, Jean Pierre. *Rette deine Seele!*.
2760. TRABER, Johann. *Das Cassianeum in Donauwörth*.
2761. TRAUB, Hugo. *Fr. L. Rieger*. Praha: Mánes, [1922]. 365 s. Zlatoroh; sv. 35-37.
2762. TRÉVAL, Emil. *Pomsta svatých: Oratorium*. Praha: F. Topič, 1920. 110 s. Sbírka souvislé četby školní; sv. 45.
2763. TRNKA, Tomáš. *Moderní filosofie ve slepé uličce*. Praha: Ot. Štorch-Marien, 1924. 67 s. Aventinum; sv. 78.
2764. TROJAN, Josef. *Haló, poslední zprávy...: Detektivní příběh*. 1. vyd. Praha: Dědictví Komenského, 1936. 243 s. [Spisy] Dědictví Komenského; Kniha 363.
2765. TRUHLÁŘ, Antonín, ed. *Výbor z literatury české: Doba nová*. 3. přeprac. vyd. Praha: Bursík a Kohout, 1911. 459 s. Výbor z literatury české; Díl 3.
2766. TŘEBÍČSKÝ, Arnošt. *Světlo: Rom. z ovzduší našich dědečků a babiček*. Vladislav: nákl. vlast., 1922. 229 s.
2767. TRÍSKA, Karel. *Zámek v Jindřichově Hradci*. Praha: Vyšehrad, 1941. [14] s. Poklady

národního umění; sv. 34.

2768. TŮMA, Vladimír. *Dr. Watson dělá zázraky: Detektivní román*. Praha: Kvádr, 1941. 224 s. Knihy Vynikajících Autorů Dobrodružných Románů.

2769. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: Vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea „Časopisu katolického duchovenstva“ a padesátiletého jubilea „Dědictví sv. Prokopa“: Část první: I. O bohovědě vůbec, II. Písmo sv. a práce z oboru biblického, III. Obrana víry a věrouka, IV. Filosofie, V. Mravouka. Zpovědnice, VI. Asketika, VII. Pastýřské bohosloví, VIII. Pedagogika a katechetika, IX. Homiletika*. Praha: Nákladem dědictví sv. Prokopa, 1912. s. 1-480. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1912, č. 54.

2770. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: Vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea „Časopisu katolického duchovenstva“ a padesátiletého jubilea „Dědictví sv. Prokopa“: Část druhá: X. Právo církevní, XI. Sociologie a charita, XII. Patrologie a patristika, XIII. Hagiografie*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1913. s. 481-960. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1913, č. 55.

2771. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: Vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea „Časopisu katolického duchovenstva“ a padesátiletého jubilea „Dědictví sv. Prokopa“: Část třetí: XIV. Církevní dějiny obecné, XV. Církevní dějiny čes.*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1914. s. 961-1440. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1914, č. 57.

2772. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Český slovník bohovědný: Díl 1. A-Bascap*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1912. 960 s.

2773. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Český slovník bohovědný: Díl 2. Bascath-církevní rok*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1913-1916. 951 s.

2774. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Český slovník bohovědný: Díl 3. církevní řády-Ezzo*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1917-1926. 1008 s.

2775. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Český slovník bohovědný: Díl 4. f-Holbecke*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1926-1930. 1002 s.

2776. TUMPACH, Josef, ed. a PODLAHA, Antonín, ed. *Český slovník bohovědný: díl 5. Holbein-Italie*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1930-1932. 448 s.

2777. TUMPACH, Josef, ed. *Zpráva o IV. všeobecném sjezdu katolíků československých, který konán v Praze od 29. srpna do 2. září 1908*. Praha: Přípravný komitét sjezdový [Sjezd československých katolíků], 1909. 368 s.

2778. TURAS (?). [*Gnadenbild Mariae*.]

2779. TUTTLE, Wilbur C. *Údolí sporů*. Autorisované vydání. Praha: Julius Albert, 1929. 250 s. Knižnice Dech západu; II.

U

2780. *Udatnj Rytjři Plzensstj, aneb, Odplata rekowstwj: Přjběh z někdegssjch časů pěstnjho práwa*. W Gindřichowě Hradci: Tisk a sklad Aloisia Josefa Landfrasa, 1855. 102 s.

2781. UHL, Karel. *Dějiny farnosti rajhradské*. Rajhrad: Katolické spolky farnosti rajhradské, 1934. 111 s.

2782. ULMANN, Marian Karel. *Alt-Mähren, das ist Geographisch-chronologisch-historische Beschreibung zweyer nach einander gewesten Königreichen I. Der Markomannen II. Der Slawen Slawinern oder Heneten; worinnen zugleich die Geschichte derer Königen und Herzogen, Die Sitten und Gewohnheiten dieser Völkeren, aus den Kirchen- als Welt-geschichten gezogene, vornehmere Thaten römischer Päbsten, Kaisern, und mit alt-Mähren gränzenden Völkeren, auch andere merkwürdige geist- und weltliche Begebenheiten, Ordens-Stiftungen, und Irrlehren enthalten. Erster Theil* / Verfasset von P. Marian Ulmann, Prämonstr. Ordens des königl. Closter-Stifts Hradisch nächst Ollmütz emeritirten Slawisch-mährischen Predigern. Gedruckt in der königl. Stadt Ollmütz: Verlegts Carl Frantz Locatelli Buchhändler in Brünn, 1762. 18 nečíslovaných stran, 352 stran, 18 nečíslovaných stran.

2783. ULMANN, Marian Karel. *Alt-Mähren, das ist Geographisch-chronologisch-historische Beschreibung des zweeten in Mähren gewesten Königreichs Der Slawen, oder Slawinern; Die slawisch-mährische, und andere geist- als weltliche Geschichte von dem besagten 527ten, bis auf das 1086te Jahr Christi, dann, wie das slawische Königreich in ein Markgrafthum verwechslet worden, enthaltend. Zweeter Theil* / Verfasset von P. Marian Ulmann, Prämonstr. Ordens des königl. Closter-Stifts Hradisch nächst Olmütz emeritirten slawisch-mährischen Predigern. Gedruckt in der königl. Stadt Olmütz: Verlegts Carl Franz Locatelli Buchhändler in Brünn, 1762. 503, [27] s.

2784. UNDSET, Sigrid. *Madame Dortha*. Praha: Katolický literární klub, 1946. 372 s. Knihy Katolického Literárního Klubu; Roč. VIII. Sv. 2.

2785. *Upomínka na výstavu v Holešově 1893*.

2786. URBAN, Jan Evangelista. *Duchovní život*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1946. 140 s.

2787. URBAN, Jan Evangelista. *Mše svatá, oběť Kristova a naše*. Praha: Vyšehrad, 1942. 54

s.

2788. URBAN, Jan Evangelista. *Učení víry pro vstup dospělých do Církve Kristovy*. Praha: Bohuslav Rupp, 1946. 307 s. Studium; Sv. 1.

2789. URBAN, Jaroslav František. *České ženy*. Nymburk: Svatopluk Hrnčář, 1922. 63 s. Vzkříšení; č. 21.

2790. URBAN, Jaroslav František. *České ženy*. Nymburk: Svatopluk Hrnčář, 1922. 85 s. Vzkříšení; č. 22.

2791. UŠENIČNIK, Ales Aleksij. *Kniha o životě*. 2. opr. vyd. Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1922. 203 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 6.

V

2792. VACKOVÁ, Růžena. *Římské historické reliefs: (formální vývoj) = Les reliefs romains aux représentations historiques: (L'Évolution de la forme)*. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1929, [i.e. 1930]. 304 s. Práce z vědeckých ústavů filosofické fakulty university Karlovy; sv. 25.

2793. VACKOVÁ, Růžena. *Římské historické reliefs: (obsahový vývoj) = Les reliefs romains aux représentations historiques: (L'évolution du thème)*. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1936. 200 s. Práce z vědeckých ústavů; sv. 40.

2794. VÁCLAVEK, Matouš. *Dějiny města Vsetína a okresu Vsackého*. 2., valně rozmnož. vyd. Vsetín: Matouš Václavek, 1901. 374 s.

2795. *Václav: List pro křesťanské jinochy a muže*. České Budějovice: Antonín Skočdopole, 1880-1940.

2796. VACHET, Pierre. *Nemoci a léky moderního života*. Praha: Orbis, 1931. 116 s. Časové otázky; sv. 14.

2797. VAJS, Josef. *Legenda o svatém Borisi a Glěbovi*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1947. 36 s.

2798. VAJS, Josef. *Služebník'. Čin i Pravilo Mši Misala Rimskago Slověnskym Jazykom i Mša Svätcem Vlašča Čěšskago – Ordo et Canon missae e missali romano slavonico cum missis sanctorum e proprio Bohemiae*.

2799. VALENTA, Věnc. *Věnování*.

2800. *Válka v poušti: Záznamy britských zpravodajů*. 1. vyd. Praha: Universum, 1946. 206 s. Knihovna Dokumenty; Sv. 1.

2801. VANĚK, František Eduard. *Vlastivěda Moravy a Slezska*. 3., opr. vyd. Vídeň: Nákladem Eduarda Hölzela, 1870. 68 s.

2802. VARDEN (?). [*Durch Indien.*]

2803. VÁŠA, Pavel a TRÁVNÍČEK, František. *Slovník jazyka českého*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Fr. Borový, 1946. 1765 s. Kmen.

2804. VAŠEK, Bedřich. *Cesty k sociální spravedlnosti: Základní křesťanské zásady hospodářsko-společenské: Náčrtky pro práci v sociálních kroužcích studijních*. Olomouc: Diecéšní Katolická akce, 1931. 29 s.

2805. VAŠEK, Bedřich. *Dějiny křesťanské charity*. Olomouc: Velehrad, 1941. 190 s. Knihovna charity; Čís. 1.

2806. VAŠEK, Bedřich. *Doba úzkostí a varu: Studie sociálně-etické*. Praha: Vesmír, 1936. 181 s.

2807. VAŠEK, Bedřich. *Křesťanská sociologie. Díl I, Život sociální*. Praha: Universum, 1933. 317 s. Spisy Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci; č. 1.

2808. VAŠEK, Bedřich. *Křesťanská sociologie. Díl II, Spravedlnost v životě hospodářském*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 460 s.

2809. VAŠEK, Bedřich. *Křesťanská sociologie: Se zvláštním zřetelem k sociální činnosti kněžské. Díl III, Sociální práce*. Praha: Československá akc. Tiskárna, 1929. 365 s. Spisy Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci; č. 1.

2810. VAŠEK, Bedřich. *Mladý dělník*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1941. 31 s.

2811. VAŠEK, Bedřich. *Moderní člověk: Studie ethicko-pastorální*. Olomouc: Nákladem Matice Cyrilometodějské, 1919. 241 s.

2812. VAŠEK, Bedřich. *Morálka mezinárodního života*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1948. 288 s. Duchovní vinice; Sv. 2.

2813. VAŠEK, Bedřich. *Rodina dvacátého století: Studie sociologická*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1924. 259 s.

2814. VAŠEK, Bedřich. *Rukojeť křesťanské sociologie*. 3. oprav. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 291 s.

2815. VAŠEK, Bedřich. *Sociální katechismus*. 1. vyd. Brno: Sdružení Katolické omladiny Československé, 1937. 79 s.

2816. VAŠEK, Bedřich. *Z problémů dnešní společnosti: Studie sociálně-psychologické a sociálně-etické*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1926. 288 s.

2817. VAŠICA, Josef. *České literární baroko: Příspěvky k jeho studiu*. Praha: Vyšehrad, 1938. 349 s.

2818. VAŠICA, Josef, ed. *Zrcadlo marnotratných*. Praha: Vyšehrad, 1940. 87 s. Vánoční tisky Katolického Literárního Klubu; IV.

2819. *Vatikánská politika ve světle papežských projevů*. Olomouc: ARKA, 1946; 10 s.

2820. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha první. Část I. Rok 1770-1780*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1907. 148 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 95.

2821. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha první. Část II. Rok 1781-1783*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1908. 222 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 99.

2822. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha druhá. Část I. 1784-1786*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1910. 114 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 111.

2823. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha druhá. Část II. 1787-1790*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1912. 169 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 119.

2824. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část I. Rok 1791-1794*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1915. 150 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 133.

2825. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část II. 1795-1797*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1916. 111 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 136.

2826. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část III. 1798-1801*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1918. 132 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 143.

2827. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha třetí. Část IV. Rok 1801 a dodatky*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1924. 112 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 181.

2828. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha čtvrtá. 1802-1806*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1936. 210 s. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 184.

2829. VAVÁK, František Jan a SKOPEC, Jindřich, ed. *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770-1816: Kniha pátá. 1807-1810*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1938. 232 s.

2830. VAVŘÍK, Zdeněk. *Knihovníkův zápisník*. 1. vyd. Praha: V. Šmidt, 1946. 108 s. Rukověť milovníka knih; sv. III.

2831. *Ve službách Královny: Věstník Mariánských družin československých*. Praha: Kněží

Tovaryšstva Ježíšova u sv. Ignáce v Praze, 1908-1938.

2832. [*Ve stínu hříchu.*]

2833. VEČEŘA-STŘÍŽOVSKÝ, František. *Svatý Grál, pověst a legenda*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1929. 210 s.

2834. VEJVODOVÁ, Emilie. *Problém koedukace*. Přerov: Nákladem Věstníku katolického učitelstva, 1937. 63 s.

2835. *Velepíseň, [kterou napsal Šelomo, Šír haššîrîm]*. Překlad Josef Heger. 3. vyd. Brno: Edice Akord, 1937. 49 s. Akord; sv. 12.

2836. VELÍNSKÝ, Stanislav. *Individualisace metod jako základ zvýšené efektivity školské práce. [Část] 1, Principy a motivy individualisace metod*. Praha: [Škola Vysokých Studií Pedagogických], 1931. 581 s.

2837. VELÍNSKÝ, Stanislav. *Individualisace metod jako základ zvýšené výkonnosti školské práce. Část 2, Soustavy individualisovaného učení*. 1. vyd. Praha: B. Ondráček, 1933. 396 s.

2838. *Věnc vypravování.*

2839. *Venedig in 8 Tagen.*

2840. *Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen.*

2841. VERGILIUS. *P. Virgilia Maróna Spisy básnické*. Praha: [České museum], 1851. 297, 143 s. Spisů musejních č. 40.

2842. VERMEERSCH, Arthur. *Theologiae moralis*.

2843. VERNE, Jules. *Cesta kolem světa za 80 dní*. 3. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, [1929]. 211 s.

2844. VERNE, Jules. *Pět neděl v baloně*. 6. vyd. Praha: Jos. R. Vilímek, 1934. 225 s. Romány / Jules Verne.

2845. VERRIERES, Joseph des. *I poznali jej--: Sociální rom.* Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1915. 305 s. Knih. našeho lidu.

2846. VESELSKÝ, Petr Miloslav. *Mocnost lásky, neb, Wilím a Marie*. Tábor: Al. Jos. Landfras a syn, [mezi 1858 a 1866]. 48 s.

2847. VESELÝ, Fabian. *Conciones in praecipua totius anni festa et nonnulli in speciales solemnitates panegyrici. Kazani na swátky přes celý rok gakož y chwalořeči na některé obzwlásstnj slawnosti Swatých Božjch. [Tomus primus]* / Sepsané a na swětlo wydané od kněze Fabjana Wessely z Towaryšstwa Geżissowa slawného kostela Blahoslawené Marye Panny před Tegnem w Králowském Starém Městě Pražském kazatele. W Starém Městě Pražském: w Ympressy Universitatis Carolo-Ferdinandae, Towaryšstwa Geżissowého, 1724. [18], 591, [39] s.

2848. *Věstník českého salesiánského díla: Bl. Jan Bosko*. Fryšták: Salesiánský ústav, 1930-

1936.

2849. *Věstník Dila šíření víry: Sbírk listův a zpráv zasílaných od biskupův a missionářů z missií celého světa, jakož i všech listin týkajících se katolických missií a díla šíření víry.* Praha: Dílo šíření víry, 1912-1933.

2850. *Věstník Jednot duchovenských brněnské a olomoucké.* Brno: Jednota katolických duchovních diecése brněnské, 1919-1948.

2851. *Věstník Matice Opavské.* Matice opavská. Opava: Matice Opavská, 1878-1935.

2852. *Věstník Sdružení sv. Josefa: Na podporu kněžského dorostu redemptoristů.* Praha: Provincialát redemptoristů, 1931-1948.

2853. *Věstník staroboleslavský.* Stará Boleslav: Kolej Redemptoristů, 1930-1942.

2854. VĚTROVSKÝ, Maxmilián. *Methodus Vivendi Cum Tranquillitate In Sacro Claustro: Ad Amicum Sacram Ingressurum Religionem / A Religioso Vero Amico Conscripta.* P Maximiliano Wietrowski, e Societate Jesu. Pragae: Typis Wolffgangi Wickhart, Archi-Episcopalis, & Inclytorum Regni Bohemiae Statuum Typographi, 1722. 156 s.

2855. VÍDENSKÝ, František Borgiáš. *Sv. Hostýn ve svém původu a svých osudech.* Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1913. 160 s. Knih Dědictví Svatojanského č. 124, podíl údů na rok 1913 č. 1.

2856. VILHUM, František Xaver. *Hrdinové vědy a víry: Misionáři zeměpisci.* 1. vyd. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 184 s.

2857. VILIKOVSKÝ, Jan. *Písemnictví českého středověku.* 1. vyd. Praha: Universum, 1948. 255 s.

2858. VILINSKIJ, Valerij Sergejevič. *Duch ruské církve.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 434 s. Akord; [sv.] 7.

2859. VILINSKIJ, Valerij Sergejevič. *Duchovní život ruského národa.* Praha: V. Kotrba, 1931. 130 s. Vzdělávací knihovna katolická. Nová řada; sv. 9, sešit 1.

2860. VILLEFRANCHE, J.[acques] M.[elchior] *Cinéas čili Řím za Nerona. Díl 1.* Brno: Čas. Škola B. S. P., 1870. 318 s. Zábavná bibliotheka; Sv. 6.

2861. VILLEFRANCHE, J.[acques] M.[elchior] *Cinéas čili Řím za Nerona. Díl 2.* Brno: Čas. Škola B. S. P., 1871. 370 s. Zábavná bibliotheka; Dílo 6.

2862. VINCENTIUS FERRERIUS. *Duchovní život.* Tasov: Marie Rosa Junová, 1946. 64 s.

2863. *Víra a vzdělanost: Konferenční řeči, které péčí Olomoucké skupiny Společnosti sv. Cyrila a Metoděje ... byly konány 14.-19. února 1927 v Olomouci, v chrámu Páně sv. Michala.* Olomouc: Jednota duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1927. 47 s.

2864. VIŠŇOVSKÝ, Mikuláš. *Resurexit: Zmrtvýchvstanie Kristovo vo svetle viery a vedy.*

Bratislava: Spolok katechétov a profesorov náboženstva, 1941. 185 s. Knižnica Spolku katechétov a profesorov náboženstva; Sv. 1.

2865. *Vita Venerabilis patris Francisci de Hieronymo e Soc. Jesu missionarii ... in compendium collecta, ... edita a biblioth. catechetica Soc. Jesu.*

2866. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SOUKUP, Emilian. *Blahoslavená Zdislava Berkovna: Laický apoštolát.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 48 s. Vítězové; 1. svazek I. ročníku.

2867. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. FUCHS, Alfréd. *Bratři Ratisbonnové.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 45 s. Vítězové; 2. svazek I. ročníku.

2868. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŠUMŠAL, Jaroslav. *Rubín Moravy, blahoslavený Jan Sarkander, kněz mučedník.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 55 s. Vítězové; 3. svazek I. ročníku.

2869. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HABÁŇ, Metoděj. *Matka Marie Kosatíkova.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 48 s. Vítězové; 4. svazek I. ročníku.

2870. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. MERELL, Jan. *Sv. Karel Borromejský.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 56 s. Vítězové; 5. svazek I. ročníku.

2871. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. DACÍK, Reginald Maria. *Sestra Alžběta od Nejsvětější Trojice.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 45 s. Vítězové; 6. svazek I. ročníku.

2872. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HODONSKÝ, Pavel. *Univ. profesor Kontardo Ferrini.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 48 s. Vítězové; 7. svazek I. ročníku.

2873. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SOUKUP, Emilian. *Svatý Dominik.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 63 s. Vítězové; 8. svazek I. ročníku.

2874. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. DLOUHÁ, Běla. *Sv. Hildegarda z Bingen.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 34 s. Vítězové; 9. svazek I. ročníku.

2875. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ZIMA, Václav. *Svatý Jeronym: Portret světce pouště.* Olomouc: Edice Krystal, 1934. 38 s. Vítězové; 10. svazek I. ročníku.

2876. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HABÁŇ, Metoděj. *Sestra Augustina Smičková*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 42 s. Vítězové; 1. svazek II. ročníku.

2877. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SAHULA, Jiří. *Ondřej biskup pražský: Osvobození českého kněžstva z laického jařma v XIII. století*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 66 s. Vítězové; 2. svazek II. ročníku.

2878. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. WEIRICH, Marko. *Blahoslavený Tomáš More*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 63 s. Vítězové; 3. svazek II. ročníku.

2879. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ONDRÁČEK, Vilém. *Jindřich Zdík*. Olomouc: Edice Krystal, 1936. 50 s. Vítězové; 3. svazek II. ročníku.

2880. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. KATEŘINA. Sv. *Vojtěch*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 32 s. Vítězové; 4. svazek II. ročníku.

2881. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. Dobroditelka lidstva Matka Marie Terezie Schererová: *První generální představená milosrdných sester sv. Kříže, 1825-1888*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 46 s. Vítězové; 5. svazek II. ročníku.

2882. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. BLAISE, Angelik. *P. Odilo Pospíšil: Kněžský obraz*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 49 s. Vítězové; 6. svazek II. ročníku.

2883. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HORÁK, F. S. *Svatý Vincenc Ferrerský*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 62 s. Vítězové; 7. svazek II. ročníku.

2884. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. METYŠ, Karel. *Vico Necchi*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 53 s. Vítězové; 8. svazek II. ročníku.

2885. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. FUCHS, Alfréd. *Svatý Bernard z Clairvaux*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 50 s. Vítězové; 9. svazek II. ročníku.

2886. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SVOBODOVÁ, Nina. *Světla Florencie: Andělský malíř Fra Giovanni Angelico z Fiesole*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 21 s. Vítězové; 10. svazek II. ročníku.

2887. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CHIARONI, Vincenzo. *Světla Florencie: Fra Girolamo Savonarola*. Olomouc: Edice Krystal, 1935. 22 s. Vítězové; 10. svazek II. ročníku.

2888. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŠÍMA, Cyril. *Pius X.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 37, 15 s. Vítězové; 1. svazek III. ročníku.

2889. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. PROCHÁZKA, Jáchym Bohumil. *Svatý František z Assisi: Jeho sociální vliv.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 44 s. Vítězové; 2. svazek III. ročníku.

2890. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. FELIX, Emil. *František Xav. Paleček: Obraz českého Vianneye.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 46 s. Vítězové; 3. svazek III. ročníku.

2891. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. VÁVROVÁ, Hedvika. *Žofie Svečínová.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 54 s. Vítězové; 4. svazek III. ročníku.

2892. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HROCH, Karel B. *Svatý Jan Křtitel de la Salle.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 53 s. Vítězové; 5. svazek III. ročníku.

2893. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. KREJZA, Miloš. *Bedřich Ozanam: Křesťan v bezpečné blízkosti Boha.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 53 s. Vítězové; 7. svazek III. ročníku.

2894. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŘEZNÍČEK, Josef. *Svatý František Solano: Patron františkánských misí.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 53 s. Vítězové; 8. svazek III. ročníku.

2895. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. VESELÝ, Jiří Maria. *Blahoslavená Imelda Lambertini, dominikánka.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 53 s. Vítězové; 9 svazek III. ročníku.

2896. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. FUCHS, Alfréd. *Svatý František Xaverský.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 42 s. Vítězové; 10. svazek III. ročníku.

2897. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. DLOUHÁ, Běla. *Eva Lavallièreová: Herečka-konvertitka.* Olomouc: Edice Krystal, 1937. 51 s. Vítězové; 1. svazek IV. ročníku.

2898. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HORÁK, F. S. *Svatý Ignác z Loyoly.* Olomouc: Edice Krystal, 1937. 57 s. Vítězové; 2. svazek IV. ročníku.

2899. VÍTEŽOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŠPŮREK, Stanislav. *Služebník Boží P. Vilém Janauschek.* Olomouc: Edice Krystal, 1937. 53 s.

Vítězové; 3. svazek IV. ročníku.

2900. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ZAVADIL, Emil. *Matt Talbot: Dělník-apoštol*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 51 s. Vítězové; 4. svazek IV. ročníku.

2901. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. MÜLLER, Vojtěch. *P. Lacordaire*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 48 s. Vítězové; 5. svazek IV. ročníku.

2902. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. VÁVROVÁ, Hedvika. *Sv. Magdalena Žofie Baratová: Zakladatelka řehole Nejsvětějšího Srdce Sacré Coeur*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 53 s. Vítězové; 6. svazek IV. ročníku.

2903. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. KATEŘINA. *Císař Karel IV.: Co musí o něm každý katolický Čech vědět*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 42 s. Vítězové; 7. svazek IV. ročníku.

2904. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HORALÍK, Karel. *Svatý bratr-kapucín Konrád z Parzhamu*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 49 s. Vítězové; 8. svazek IV. ročníku.

2905. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. TRNKA, Konstanc. *Dr. Karel Sonnenschein: Apoštol charity*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 51 s. Vítězové; 9. svazek IV. ročníku.

2906. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CHLAD, Karel. *Železničář Perazzo*. Olomouc: Edice Krystal, 1937. 51 s. Vítězové; 10. svazek IV. ročníku.

2907. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. LIPANSKÝ, Jetřich. *Karel Foucauld: Z důstojníka saharský poustevník*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 48 s. Vítězové; 1. svazek V. ročníku.

2908. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. BITNAR, Vilém. *Jan z Jenštejna: Mariánský a eucharistický horlitél české gotiky*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 54 s. Vítězové; 2. svazek V. ročníku.

2909. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. JUREČKA, Stanislav. *Svatý Don Bosco*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 54 s. Vítězové; 3. svazek V. ročníku.

2910. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŠVACH, Prokop. *Sv. Kateřina Sienská*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 52 s. Vítězové; 4. svazek V. ročníku.

2911. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. KUNICKÝ, Josef. *Metropolita Josef Veljamin Rutský: Bojovník za Unii*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 48 s. Vítězové; 5. svazek V. ročníku.

2912. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ONDRÁČEK, Vilém. *Bl. Jan Lohel*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 40 s. Vítězové; 6. svazek V. ročníku.

2913. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. THEOFIL, František. *Blahoslavená Anna Marie Taigi: Vzor křesťanské matky*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 56 s. Vítězové; 7. svazek V. ročníku.

2914. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŠTECHOVÁ, Marie. *Svatá Terezie od Ježíše*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 40 s. Vítězové; 8. svazek V. ročníku.

2915. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. JURÁK, JERONYM M. *Svatý Basil Veliký: Učitel Církve*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 46 s. Vítězové; 9. svazek V. ročníku.

2916. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. BENETKA, Bořivoj. *P. Stanislav Vydra: Učitel, kněz a vlastenec*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 53 s. Vítězové; 10. svazek V. ročníku.

2917. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CHLAD, Karel. *Marie Camachová: První mučednice Katolické akce*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 54 s. Vítězové; 1. svazek VI. ročníku.

2918. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. VÁVROVÁ, Hedvika. *P. Jan Beyzym: Apoštol malomocných*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 51 s. Vítězové; 2. svazek VI. ročníku.

2919. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ZAVADIL, Emil. *Karel Bouchard: Apoštol trpících*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 55 s. Vítězové; 3. svazek VI. ročníku.

2920. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. BENETKA, Bořivoj. *P. Boh. Balbín T.J.: Kněz-učenec-vlastenec*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 54 s. Vítězové; 4. svazek VI. ročníku.

2921. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ČALA, Antonín. *Sv. Albert Veliký: Vědec a učitel církve*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 54 s. Vítězové; 5. svazek VI. ročníku.

2922. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII.

MASTIK, Chrysostom. *Maria Fortunata Viti: Laická sestra řádu sv. Benedikta*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 53 s. Vítězové; 6. svazek VI. ročníku.

2923. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SAVČUK, Mikuláš. *Svatý Ondřej Bobola: Mučedník za Unii*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 50 s. Vítězové; 7. svazek VI. ročníku.

2924. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. DLOUHÁ, Běla. *Dr. Karel Svoboda*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 54 s. Vítězové; 8. svazek . VI. ročníku.

2925. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. THEOFIL, František. *Marie Wardová*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 51 s. Vítězové; 9. svazek VI. ročníku.

2926. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SAHULA, Jiří. *Jan IV. z Dražic: Biskup pražský*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 48 s. Vítězové; 10. svazek VI. ročníku.

2927. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. ŠTECHOVÁ, Marie. *Svatý Prokop: Patron země České a Moravské*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 1. svazek VII. ročníku.

2928. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. MIRVALD, Karel. *Lo Pa Hong, muž Katolické akce*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 48 s. Vítězové; 2. svazek VII. ročníku.

2929. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. HORÁK, F. S. *Sv. Jan od Kříže: Učitel duchovního života*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 3. svazek VII. ročníku.

2930. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. LIPANSKÝ, Jetřich. *P. Klement Petr: Apoštolský kněz, zakladatel kongregace Nejsvětější Svátosti*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 4. svazek VII. ročníku.

2931. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. VLASÁK, Antonín. *Jeronym Jaegen, inženýr a ředitel banky*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 5. svazek VII. ročníku.

2932. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. SLOVÁK, Ladislav. *Mieke, nevěsta z Čertovy ulice*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 6. svazek VII. ročníku.

2933. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CHLAD, Karel. *Svatý Antonín Florentský*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1940. 54 s.

Vítězové; 7. svazek VII. ročníku.

2934. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. MERELL, Jan. *Svatý Pavel: Apoštol národů*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 8. svazek VII. ročníku.

2935. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. LIPANSKÝ, Jetřich. *Josefina Chotková: Žena statečného ducha a křesťanského srdce*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 54 s. Vítězové; 9. svazek VII. ročníku.

2936. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CÁSEK, František. *P. Arnold Janssen, zakladatel Společnosti Božského Slova*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1940. 47 s. Vítězové; 10. svazek VII. ročníku.

2937. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. THEOFIL, František. *Sv. Klement Hofbauer: Apoštol Vídně (Wien)*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 52 s. Vítězové; 1. svazek VIII. ročníku.

2938. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. DUBSKÝ, Jiljí. *Eduard Brynych: Biskup královéhradecký*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 53 s. Vítězové; 2. svazek VIII. ročníku.

2939. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. RABAS, Vavřinec. *Sv. Vavřinec z Brindisi: Zakladatel česko-moravské provincie řádu kapucínského*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 54 s. Vítězové; 3. svazek VIII. ročníku.

2940. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CHALOUPKA, Michal. *Sv. Růžena z Limy: Sestra 3. řádu svatého Dominika*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 54 s. Vítězové; 4. svazek VIII. ročníku.

2941. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. CHLAD, Karel. *Inženýr Matthey*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 54 s. Vítězové; 5. svazek VIII. ročníku.

2942. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. TUČÍN, Zdeněk. *Nicole Clotaire*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1945. 57 s. Vítězové; 6. svazek VIII. ročníku.

2943. VÍTĚZOVÉ, MĚSÍČNÍK VĚNOVANÝ HAGIOGRAFII A KATOLICKÉ BIOGRAFII. WEIRICH, Marko. *Kardinál J. H. Newman*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 75 s. Vítězové; 7. svazek VIII. Ročníku.

2944. VITIS, Charles de. *Pařížská dělnice: Román křesťanského solidarismu*. Přerov: Společenské podniky, 1936. 366 s. Levná knihovna; [sv. 2], roč. 1936.

2945. VIVANTI, Annie. *Vae victis!: Román*. Praha: V. Kotrba, 1925. 295 s.
2946. *Vlast': Časopis pro poučení a zábavu*. Praha: Družstvo Vlast', 1884-1941.
2947. *Vlastivěda moravská*.
2948. *Vlastivědy Slezské část' přípravná. Díl I., Rodáci z Opavska a Frýdecka*. Opava: Nákladem Opavského Týdenníka, 1885. 92 s.
2949. VLČEK, Jaroslav. *Dejiny literatúry slovenskej*. 3. vyd. Turčiansky Svätý Martin: Matica slovenská, 1933. 403 s.
2950. VLČEK, Václav. *Lipany: truchlohra v pěti jednáních*. Praha: V. Vlček, 1881. 99 s.
2951. VLČEK, Václav. *Paní Lichnická: Pověst z počátku XVI. století*. Praha: Spolek pro vydávání laciných knih českých, 1870. 184 s. Matice lidu; roč. 4., na rok 1870, č. 2, (běžné č. 20).
2952. VLČEK, Václav. *Větec vavřínový: Román: Kn. 1*. 4. vyd. [Praha]-Smíchov: Vaněk a Votava, [1916]. 140 s. Spisy Václava Vlčka; sv. 1.
2953. VLČEK, Václav. *Větec vavřínový: Román: Kn. 2*. 4. vyd. [Praha]-Smíchov: Vaněk a Votava, [1916]. 127 s. Spisy Václava Vlčka; sv. 1.
2954. VLČEK, Václav. *Větec vavřínový: Román: Kn. 3*. 4. vyd. [Praha]-Smíchov: Vaněk a Votava, [1916]. 126 s. Spisy Václava Vlčka; sv. 1.
2955. VLČEK, Václav. *Větec vavřínový: Román: Kn. 4*. 4. vyd. [Praha]-Smíchov: Vaněk a Votava, [1916]. 122 s. Spisy Václava Vlčka; sv. 1.
2956. VLČEK, Václav. *Větec vavřínový: Román: Kn. 5*. 4. vyd. [Praha]-Smíchov: Vaněk a Votava, [1916]. 131 s. Spisy Václava Vlčka; sv. 1.
2957. VLČEK, Václav. *Větec vavřínový: Román: Kn. 6*. 4. vyd. [Praha]-Smíchov: Vaněk a Votava, [1916]. 134 s. Spisy Václava Vlčka; sv. 1.
2958. VOCEL, Jan Erazim. *Die Echtheit der Königinhofer Handschrift: Ein auf Grundlage des von Josef und Hermenegild Jireček über diesen Gegenstand veröffentlichten Werkes in der kön. böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften gehaltener Vortrag*. Prag: J. E. Wocel, 1863. 20 s.
2959. VOCEL, Jan Erazim. *Grundzüge der böhmischen Alterthumskunde*. Prag: In Commission bei Kronberger und Ržiwnatz, 1845. 238 s.
2960. VODIČKA, Timotheus. *František Sušil*. Brno: Nakladatelství Brněnské tiskárny, 1946. 101 s. Církev a vlast; Sv. 1.
2961. VODIČKA, Timotheus. *Kronika o svaté Johance z Arku*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 107 s.
2962. VODIČKA, Timotheus. *Obraz, maska a pečeť: Essaye*. Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 186 s. Kritická knihovna; Sv. I.
2963. VODIČKA, Timotheus. *Principy sociální ethiky: Část I-III*. Olomouc: Krystal, 1945.

79 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 77. Sociální nauka církve; 1.

2964. VODIČKA, Timotheus. *Principy sociální ethiky: Část IV-VI*. Olomouc: Krystal, 1946.

156 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 78. Sociální nauka církve; 2.

2965. VODIČKA, Timotheus. *Řád života: glosy k praktické filosofii*. 1. vyd. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1944. 67 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 67.

2966. VODIČKA, Timotheus. *Stavitelé věží: [Literární studie]*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1947. 122 s.

2967. VODIČKA, Timotheus. *Svatý Řehoř Veliký*. Olomouc: Krystal, 1946. 54 s.

2968. VODIČKA, Timotheus. *Vítr a voda: Essaye*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1946. 94 s.

2969. VODKA (?). *Památky Mariánské*.

2970. VOIGT, Mikuláš Adaukt. *Effigies Virorum Ervditorum, Atque Artificum Bohemiae Et Moraviae, Vna Cum Brevi Vitae Operumque Ipsorum Enarratione. Pars I*. Pragae: In Officina Libraria Wolffgangi Gerle, 1773. [48], 111, [1] s.

2971. VOIGT, Mikuláš Adaukt. *Effigies Virorum Ervditorum, Atque Artificum Bohemiae Et Moraviae, Vna Cum Brevi Vitae Operumque Ipsorum Enarratione. Pars II*. Pragae: In Officina Libraria Wolffgangi Gerle, 1775. [8], XXXIV, 163, [1] s.

2972. VOJÁČEK, Methoděj Josef. *Papež Pius X*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1909. 173 s.

2973. VOLAVKA, Vojtěch a ŠOUREK, Karel, ed. *Česká malba devatenáctého století. Část první*. Praha: Česká grafická Unie, 1942. 46 s.

2974. *Volba papeže: Popis a vyobrazení obyčejů a slavností při uprázdňení a znovuobsazení papežské stolice*. Praha: Emil Šolc, 1913. 59 s. Knihovna kuriosit; sv. 3.

2975. *Volební řád do Národního shromáždění československého: (Řád volení do poslanecké sněmovny, Zákon o složení a pravomoci senátu, Zákon o volebním soudě dle schválení Národního shromáždění ze dne 29. února 1920)*. Praha: Mladé proudy, 1920. 61 s.

2976. *Volksbuch*.

2977. VOLNÝ, Jan, ed. a RÖSLER, Karel, ed. *Česko-německý slovník se zvláštním zřetelem k mluvě hovorové a obchodní*. Praha: Česká grafická Unie, 1941. 680 s.

2978. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. I. Band, Prerauer Kreis*. Brünn: G. Wolny, 1835. 486 s.

2979. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. II. Band, Brünnener Kreis: Abteilung I*. Brünn: G. Wolny, 1836. 434 s.

2980. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. II. Band, Brünnener Kreis: Abteilung II*. Brünn: G. Wolny, 1837. 587 s.

2981. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. III. Band, Znaimer Kreis*. Brünn: G. Wolny, 1837. 581 s.
2982. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. IV. Band, Hradischer Kreis*. Brünn: G. Wolny, 1838. 552 s.
2983. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. V. Band, Olmützer Kreis*. Brünn: G. Wolny, 1839. 912 s.
2984. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Die Markgrafschaft Mähren. VI. Band, Iglauer Kreis und mährische Enklavuren*. Brünn: G. Wolny, 1842. 770 s.
2985. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *General-Index zu dem Werke: Kirchliche Topographie von Mähren*. Brünn: Georg Castl, 1866. 64 s.
2986. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. I. Abtheilung, Olmützer Erzdiöcese: I. Band*. Brünn: Selbstverlag des Verfassers, 1855. 454 s.
2987. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. I. Abtheilung, Olmützer Erzdiöcese: II. Band*. Brünn: Selbstverlag des Verfassers, 1857. 484 s.
2988. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. I. Abtheilung, Olmützer Erzdiöcese: III. Band*. Brünn: Selbstverlag des Verfassers, 1859. 480 s.
2989. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. I. Abtheilung, Olmützer Erzdiöcese: IV. Band*. Brünn: Selbstverlag des Verfassers, 1862. 398 s.
2990. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. I. Abtheilung, Olmützer Erzdiöcese: V. Band*. Brünn: Selbstverlag des Verfassers, 1863. 365 s.
2991. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. II. Abtheilung, Brünner Diöcese: Bd. I.*. Brünn: Kommission der Ritsch und Grosseschen Buchhandlung, 1856. 470 s.
2992. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. II. Abtheilung, Brünner Diöcese: Bd. II.*. Brünn: Kommission der Ritsch und Grosseschen Buchhandlung, 1858. 436 s.
2993. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. II. Abtheilung, Brünner Diöcese: Bd. III.*. Brünn: Kommission der Ritsch und Grosseschen Buchhandlung, 1860. 512 s.

2994. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften. II. Abtheilung, Brünner Diöcese: Bd. IV.* Brunn: Kommission der Ritsch und Grosseschen Buchhandlung, 1861. 362 s.
2995. VOLNÝ, Řehoř Tomáš. *General-Index zu dem Werke: Kirchliche Topographie von Mähren.* Brunn: Georg Castl, 1866. 64 s.
2996. VOLNÝ, Řehoř Tomáš, ed. *Taschenbuch für die Geschichte Mährens und Schlesiens.* Volný, Řehoř Tomáš, ed. Brunn: J. G. Trassler, 1826-1829.
2997. VONCK (?). [*Wissenschaftliche Arbeit.*]
2998. VONDRUŠKA, Isidor. *Kalendarium svatých: S ukazatelem životopisů.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1932. 204 s.
2999. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 1.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 342 s. Non deserit alta.
3000. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 2.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 360 s. Non deserit alta.
3001. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 3.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 322 s. Non deserit alta.
3002. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 4.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 334 s. Non deserit alta.
3004. VOROVKA, Karel. *Strážce jazyka: Slovníček grammaticko-fraseologický, jenž jest zároveň brusem jazyka českého.* Praha: I. L. Kober, 1896. 271 s.
3005. VOS, Eduard de. *Leben und Briefe des heiligen Franciscus Xaverius, Apostels von Indien und Japan.*
3006. VOSMÍK, Čeněk. *Výstava prací mistra Čenka Vosmíka, akademického sochaře: Uspořádaná Lidovou akademií v letním refektáři Klementina, Praha 1: od 13. dubna do 18. května 1924.* [Praha: Lidová akademie, 1924]. 42 s.
3007. VOSSEN, C. H. a KAULEN, F. a SCHUHMACHER, J. *Kurze Anleitung zum Erlernen der hebräischen Sprache: für Gymnasien und für das Privatstudium.* [S.l.: s.n.], 1931.
3008. VOTKA, Jan Křtitel. *Památky staroboleslavské, čili, Prvotní vývoj a význam úcty svatováclavské v Čechách.* Praha: Nákladem Dědictví Sv. Jana Nepomuckého, 1879. 415 s. Dědictví Swatého Jana Nepomuckého; podíl údů na rok 1879, č. 66.
3009. VOTOČEK, Emil. *Česko-francouzská konversace a fraseologie.* Praha: A. Neubert, 1939. 805 s. Neubertovy nové slovníky Unikum; sv. 8.
3010. *Vplná Knjžka k čtenj, k modlenj a k zpjwánj pro katolické křestiany: na dwa djly rozdělená. Djl prwnj, Obsahugjcy Cwjčenj w pobožnosti předně na každý den pak na neděle a*

swátky wesměs. W Brně: Nákladem Jana Giřjho Gastla, 1804. 412 s.

3011. *Vplná Knjžka k čtenj, k modlenj a k zpjwánj pro katolické křestiany. Djl druhý, Obsahugjcy Cwjčenj w pobožnosti na neděle, na swátky Páně a na swátky Swatých, též Modlitby pro rozličné potřeby dusse vlastnj, bližnjho, pro a za wsseliké stawy lidj, gakož y w wsseobecných potřebách*. W Brně: Nákladem Jana Giřjho Gastla, 1804. 554 s.

3012. VRATISLAV Z MITROVIC, Václav a ERTL, Václav, ed. *Příhody Václava Vratislava z Mitrovic*. 3., ilustr. vyd. Praha: Vojtěch Hrách, 1937. 214 s. Česká knihovna zábavy a poučení; č. 20.

3013. VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Duch a svět*. 2. vyd. Praha: Melantrich, 1949. 514 s. Vrchlický, Jaroslav: Básnické dílo; Sv. 5.

3014. VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Hudba v duši*. 4. vyd. Praha: J. Otto, [1913]. 160 s. Souborné vydání básnických spisů Jaroslava Vrchlického; 47.

3015. VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Julian Apostata: Tragedie o 5 jednáních*. Praha: F. Šimáček, 1888. 102 s. Dramatická díla Jaroslava Vrchlického; sv. 9.

3016. VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Symfonie: [1873-1878]*. 5. vyd. Praha: Otto, 1914. 209 s. Nové soubor. vyd. básn. Spisů; 6.

3017. VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Výbor z básní Jaroslava Vrchlického [pseud.]*. 2. rozšíř. vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1937. 239 s. Kytice; Sv. 13.

3018. VRCHOVECKÝ, Josef. *Církev a nová doba*. Olomouc: Matice Cyrilo-metodějská, 1932. 319 s.

3019. VRCHOVECKÝ, Josef. *Lurdy a moderní věda*. 1. vyd. Pardubice: Salesiánský chlapecký domov, 1947. 164 s.

3020. VRCHOVECKÝ, Josef. *T. G. Masaryk a náboženství*. Přerov: Společenské podniky, 1937. 169 s.

3021. VRCHOVECKÝ, Josef. *Věda a víra*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, [1934]. 129 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 24.

3022. VRZAL, Augustin Alois, ed. *Vánoční povídky. I*. Brno: Benedikt. Knihtisk., 1905. 276 s. Knih. našeho lidu; XI, XXII, 1.

3023. VRZAL, Augustin Alois, ed. *Velikonoční povídky. Díl I*. Praha: Československá akc. tiskárna, 1929. 282 s.

3024. VRZAL, Augustin Alois, ed. *Velikonoční povídky. Díl II*. Praha: Českoslov. akciová tiskárna, 1930. 350 s.

3025. VRZALÍK, Jan. *Poučení o nepadělaných Rukopisech Královédvorském a Zelenohorském*. Zlín: J. Vrzalík, 1933. 289 s. Knihovna kulturního odboru Vlajky; sv. 1.

3026. VŠETEČKA, František. *Obrázky z katolických missií. I, Asie*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla

a Methoděje, 1916. 338 s. Bibliotéka poučná a zábavná; rok 1916, č. 68.

3027. VŠETEČKA, František. *Obrázky z katolických missií. II, Afrika*. Brno: Děd. sv. Cyrilla a Methoděje, 1917. 240 s. Bibliotéka pouč. a zábavná; 69.

3028. VYDRA, Bohumil, ed. *Polsko-český slovník*. Praha: Česká grafická Unie, 1947. 815 s. Sbíрка slovníků jazyků slovanských; sv. 2.

3029. VYDRA, Ladislav. *Na putimské faře: Paměti z dějin Baarova rodu*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 220 s. Vavřín: Knihovna literárních monografií, pamětí a korespondencí; sv. 1.

3030. VYDRA, Stanislav. *Kázanj na den swatého Jgnácýusa zakladatele Towaryšstwa Pána Gežjsse / w chrámu Páně témuž swatému poswěceném na slawném Nowém městě Pražském držane od Stanislawa Wydry cýs. král. weřegného a pořádného včitele matematyckého vměnj na wysokých sskolách Pražských Léta Páně 1796 dne 31. Czerwence*. W Praze: v Jana Diesbacha, 1796. 42 s.

3031. VYDRA, Stanislav. *Počátkowé arytmetyky*. W Praze: Cýs. y cýs. král. normálnj sskoly, 1806. 254 s.

3032. VYHLÍDAL, Jan. *Čechové v Pruském Slezsku*. 3., valně rozmnožené vyd. Kroměříž: Nákladem Viléma Povondry, 1900. 91 s.

3033. VYHLÍDAL, Jan. *Hanácké děti*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1909. 165 s. Knih. našeho lidu; 13, 1.

3034. VYHLÍDAL, Jan. *Obrázky z mého hanáckého alba*. Olomouc: R. Promberger, 1908. 87 s. Moravsko-slezská kronika; roč. 18, sv. 4.

3035. VYHLÍDAL, Jan. *Z hanáckého kraje*. Brno: Pap. kniht. benedikt. rajhrad., 1912. 523 s. Knih. našeho lidu; 30 (17), 1.

3036. VYCHODIL, Jan. *Cyrillka na Velehradě*. Praha: J. Vychodil, 1883. 49 s.

3037. VYCHODIL, Jan. *Jubilejní encykliky-methodějské Grand munus 30. 9. 1880 – 30. 9. 1905*. Brno: Tisk. bened. rajhrad., 1904. 192 s.

3038. VYCHODIL, Jan. *Jubilejní rok sv. Cyrilla, Slovanův apoštola*. Brno: Jan Vychodil, 1909. 170 s.

3039. VYCHODIL, Jan. *Ostatky sv. Cyrilla, Slovanův apoštola na Velehradě: Na upomínku poutníkům velehradským jubilejního roku 1885 uchystal Jan Vychodil*. Uh. Hradiště: J. Vychodil, 1885. 66 s.

3040. VYCHODIL, Jan. *Popis obnovené svatyně velehradské*. 2., rozmnož. vyd. Uherské Hradiště: Jan Vychodil, 1882. 36 s.

3041. VYCHODIL, Jan. *Staré obrazy velehradské*. Velehrad: Melichárek, 1904. 2 l.

3042. VYCHODIL, Jan. *Vzpomínky na cyrillo-methodějský rok 1863: Obraz života náboženského a národního k 1050letému jubileu příchodu sv. Cyrilla a Methoděje na Moravu*. 2.

vyd. Velehrad: Metoděj Melichárek, 1913. 340 s.

3043. VYCHODIL, Pavel Julius. *František Sušil: Životopisný nástin*. Brno: Tiskem a nákladem Pap. knihtiskárny bened. rajhradských, 1898. 379 s.

3044. VYCHODIL, Pavel Julius, ed. a SUŠIL, František. *Z doby Sušilovy: Sbíрка dopisů*. Brno: Papežská knihtiskárna bedediktinů rajhradských, [19--]. 548 s.

3045. VYMAZAL, František. *Francouzsky snadno a rychle*. 5. vyd. Praha: Bačkovský a Hach, 1920. 48 s.

3046. VYMAZAL, František, ed. *Květozor z předních básníků slovanských: Originály s výkladem*. Brno: J. Barvič, 1885. 175 s. Všeslovanská bibliotéka; sv. 2.

3047. VYMAZAL, František, ed. *Rukopis Zelenohorský a Kralodvorský*. Brno: Karel Winkler, 1879. 111 s.

3048. VYMAZAL, František. *Rusky snadno a rychle*. 6. vyd. Praha: Bačkovský a Hach, 1925. 48 s. Vymazalovy učebnice.

3049. VYSKOČIL, Albert. *Kryštof Kolumbus: Život a význam objevitele globu*. Olomouc: Krystal, 1947. 348 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 84.

3050. VYSKOČIL, Jan Kapistrán. *Arnošt z Pardubic a jeho doba*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 679 s.

3051. VYSKOČIL, Jan Kapistrán. *Šest století kostela a kláštera u Panny Marie Sněžné*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1947. 181 s.

3052. VYSKOČIL, Jan Kapistrán. *Věda a filosofie: Jejich podstata a vzájemný poměr*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1927. 264 s. Vzdělávací knihovna katolická. Nová řada; sv. 6.

3053. *Vysoké Tatry*.

3054. VYSOKÝ, Arnošt. *Material k slovníku technologickému*. Litomyšl: Tiskem a nákladem Antonína Augusty, 1861. 512 s.

W

3055. WAAL, Anton de. *Des Apostelfürsten Petrus glorreiche Ruhestätte*.

3056. [*Waarom*.]

3057. WAGNER, Franz. *P. Francisci Wagner Universa phraseologia Latina: ab eodem secundis curis Sallustiana, Caesareana, Liviana, Cornelian, &c. Phraseologiis, ac denique indice verborum, quae in foro militari, civili, sacroque obtinent, locupletata, et ad usum juventutis litterarum studiosae accomodata*. Augustae Vindelicorum: in officina libraria Matthiae Rieger p.m., 1800. XVI, 896, 104 [i.e. 204] s.

3058. WAGNER, Franz. *Universae Phraseologiae Latinae Corpus, Congestum*.
3059. WAGNER, Václav. *Jesuitský kostel v Klatovech*. Praha: Vyšehrad, 1940. [13] s. Poklady národního umění; sv. 19.
3060. WACHSMANNOVÁ, Viktorie. *Loreta na Hradčanech*. Praha: Vyšehrad, 1940. [14] s. Poklady národního umění; sv. 2.
3061. WÄCHTLER, W. J. *Österreichs Kaiser Franz Josef I.*
3062. WALDT, Ondřej František Jakub de. *Chwálo-Ržec, Neb Kázanj Na některé Swátky, a obwzłásstnj Ročnij Slawnostj Swatých Božjch Složené, a na Swětlo wydané / Od Ondřege Frantisska de Waldt, Kněze Cýrkewnjho tehdegssýho nehodného Faráře na Dobrssy Léta Páně 1736. Prwnj Djl. Wytisstěno w Praze w Králowým Dwoře: v Matěge Adama Högra Arcý-Biskupského Ympressora, 1736. [16], 890, [8] s.*
3063. WALLACE, Edgar. *Čtyři spravedliví: Detektivní román*. Praha: A. Altrichter, 1928. 200 s.
3064. WALLACE, Edgar. *Postrach Chicaga*. Praha: Karel Voleský, 1931. 295 s. Kolekce „Premier“; [sv.] 4.
3065. WALLACE, Lewis. *Ben Hur: Povídka z dob Krista Pána. [Díl první]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1928]. 198 s.
3066. WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. [Díl druhý]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1928]. 247 s.
3067. WALLACE, Lewis. *Ben-Hur: Povídka z dob Krista Pána. [Díl třetí]*. 4. vyd. Brno: Občanská tiskárna, [1928]. 177 s.
3068. WALTARI, Mika. *Kdo zavraždil paní Krollovou?: [Román poctěný první cenou v soutěži „Nordisk Kriminalromanpristavling“ 1939]*. Praha: Přátelé hodnotné detektivky, Stanislav Plzák, [1941]. 214 s. Edice Podání ruky; sv. 10.
3069. WALTER, Otto. *Pius XII.: Život a osobnost*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1947. 256 s. Edice Akord; Sv. 43.
3070. WALTER, Rudolf. *Krev a půda: „Otec a syn“: Hra selského rodu o třech dějstvích*. Praha: Nakladatelské družstvo Máje, [1942]. 118 s. Divadelní knihovna Máje; Sv. 146.
3071. WANKEL, Jindřich. *Bilder aus der Mährischen Schweiz und ihrer Vergangenheit*. Wien: Holzhausen, 1882. 422 s.
3072. *[Was ist der Papst?]*
3073. WATTENBACH, Wilhelm. *Die slawische Liturgie in Böhmen und die altrussische Legende vom heiligen Wenzel*. Breslau: Ed. Trewendt, 1857. 206-240 s. Aus den Abhandlungen der Hist. Phil. Gesellschaft in Breslau; 1. Bd.

3074. WEIDENBACH, Anton Joseph. *CALENDARIUM HISTORICO-CHRISTIANUM MEDII ET NOVI AEVI.*

3075. WEIGEL (?). [*Christologie.*]

3076. WEINBERGER, Maxmilian. *Obrazy z katolických missií.* Brno: Nákladem Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1895. 746 s.

3077. WEINBERGER, Maxmilian. *Vzpomínky z cest.* Brno: Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1899. 100 s. Knihovna našeho lidu; roč. 3., č. 2.

3078. WEINGARTEN, Jan Jakub. *Andermahlig- und Vermehrte Edition der Außzugs Der Königlichen Böhmischen Stadt-Rechte: Mit Anfügung derer in selbten einstimmigen Texten, und wo in der Verneuerten Königlichen Böhmischen- auch Mährischen Lands-Ordnung, Novellen, Declaratorien, Königl. Appellations, und Königl. Städt Instruction, Gött- Geist- und Allgemeinen Kayserlichen, Chur-Sächsisch- und Chur-Bayrischen Rechten, und Peinlichen Halß-Gerichts-Ordnung Kaysers Caroli des Fünfften; Auch bey angeführten etwelchen Rechtsgelährten von dergleichen, theils einstimmig, theils unterschiedenen Rechten gehandelt wird, Mit einem außführlichen Register / Befertiget durch Joannem Jacobum von Weingarten, J. C. Rathsvorwandten und Ober-Syndicum der Königl. Kleinern Stadt Prag. Gedruckt in der Königl. Kleinern Stadt-Prag: Gedruckt bey-und in Verlegung Johann Arnolti von Dobroslawina, 1678. 204 nečíslovaných listů.*

3079. WEINGARTNER, Josef. *Marienverehrung.*

3080. WEIRICH, Marko. *Staré a nové Československo: Národohospodářský přehled bohatství a práce.* Praha: Odborné knihkupectví Ferd. Svoboda, 1938-1939. 395 s. Praktická knihovna. Řada velká; svazek 1.

3081. WEISER, Franz. *Prázdniny.* Praha: Věstník Mariánských družin Ve službách Královny v Praze, 1941. 119 s.

3082. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte.*

3083. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 1.: Aachen-Basemat. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1882. 2110 sl.*

3084. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 2.: Basilianer-Censuren. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1883. 2110 sl.*

3085. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER,

Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 3.: Census-Duguet*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1884. 2110 sl.

3086. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 4.: Duisburger Universität-Fußwaschung*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1886. 2148 sl.

3087. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 5.: Gaal-Himmel*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1888. 2112 sl.

3088. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 6.: Himmelfahrt Christi-Juvenus*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1889. 2078 sl.

3089. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 7.: Kaaba-Litanci*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1891. 2108 sl.

3090. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 8.: Literae apostolicae-Mythologie*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1893. 2118 sl.

3091. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 9.: Naama-Pignatelli*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1895. 2112 sl.

3092. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 10.: Pilatus-Scrutinium*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1897. 2142 sl.

3093. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 11.: Sculptur-Trient*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau:

Herder, 1899. 2116 sl.

3094. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: Bd. 12.: Trier-Zwingli*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1901. 2106 sl.

3095. WELTE, Benedikt, ed., HERGENRÖTHER, Joseph Adam Gustav, ed. a WETZER, Heinrich Josef, ed. *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon, oder, Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hülfswissenschaften: [Bd. 13].: Namen- und Sachregister zu allen zwölf Bänden von Hermann Joseph Kamp; mit einer Einleitung: Zur Benutzung des Kirchenlexikons von Melchior Abfalter*. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau: Herder, 1903. 604 s.

3096. WENDELMUTH, Franz. *Stříbrné iniciálky: Detektivní román*. 1. vyd. Praha: V. Pavlík, 1942. 158 s. Zlatá serie. [Řada] II; [sv.] 5.

3097. WENZIG, Josef. *Ein Wort über das Streben der böhmischen Literaten*. Prag: Franz Rziwnatz, 1848. 72 s.

3098. WENZIG, Josef. *Vaterländisches Geschichtsbuch: Bilder aus der Staaten-, Völker- und Kulturgeschichte Oesterreichs: Für Freunde vaterländischer Geschichte, insbesondere für die Jugend*. Neue billige Ausgabe. Prag: J. L. Kober, [1859]. 220 s.

3099. WENZIG, Josef. *Vaterländisches Geschichtsbuch: Bilder aus der Staaten-, Völker- und Kulturgeschichte Oesterreichs: Für Freunde vaterländischer Geschichte, insbesondere für die Jugend*. Neue billige Ausgabe. Prag: J. L. Kober, [1859]. 214 s.

3100. WERNER, Franciscus. *Francisci Weneri Societatis Iesv Presbyteri De Ivre, Et Ivstitia Tractatvs Ad Vsvm Academicorvm Olomvcensivm*. Olomvcii: Typis Francisci Antonii Hirnle, 1756. [8], 474, [2] s.

3101. WESSELY, J. E. *Ikonographie Gottes und der Heiligen*.

3102. WESTERN, William E. a HARMATTAN, Harry W. *Pán strachu: [Detektivní román]*. Autorisované vyd. Plzeň: E. Kosnar, 1946. 201 s. Dobré detektivní a dobrodružné romány. Knihovna 3 D; Sv. 1.

3103. WETZEL, Franz Xaver. *Rezept für Heiratslustige*.

3104. *Wien und seine Landesfürsten*.

3105. WILDERMUTH, Otilie. *Ze života ženskeho [sic]*. Praha: Libuše, Matice zábavy a vědění, 1873. 214 s. Libuše, matice zábavy a vědění; sv. 4., roč. 1873, č. 3. Výbor spisů Otilie Wildermutové.

3106. WILLAM, Franz Michel. *Život Marie, matky Ježíšovy*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1936-1937. 493 s. Ver sacrum. Kuncířovy vybrané knihy náboženské; sv. 1.

3107. WILLE, Alexander. *CONCIONES DE PASSIONE ET AGONIA DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI*, Das ist: Kurtze und nachtrückliche Ermahnungen Von dem bitteren Leyden und der dreystündigen Todt-Angst unsers am Creutz leydenden und sterbenden Heylands: Wie auch Von denen sonderbaren Ehren-Tituln, Privilegien und Vorzügen einer Hochlöblichen Bruderschafft der Paion und Todt-Angst JEsu; Und dan über das gewöhnliche Trawr-Lied: O Hertzen-Leyd [et]c. Imgleichen über das bekandte Schluß-Gebettlein: Die Seel Christi heilige mich, [et]c. In den monatlichen Versammlungen dieser Bruderschafft eiffrigt fürzutragen: Allen und jeden predigeren und Seelsorgeren zu einem lehrreichen Nutzen; denen Zuhörern aber, welche darin from leben und sterben wollen, zu einem sonderbahren Seelen-Trost aufgesetzt / Von P. ALEXANDRO WILLE, auß der Gesellschaft Jesu. Mit zweyfachem Register, einer der Predigen, der ander der Materien. in Paderborn: In Verlag Nicolai Dahmer, Buchhändlern, 1711. [16], 682 [i.e. 678], [22] s.

3108. WILLIAMS, Valentine. *Mr. Ramosi: [detektivní román]*. Překlad Jaroslav Demasi. V Přerově: Společenské podniky, 1938. 178, [2] s. Levná knihovna; roč. 1938, seš. 6-11.

3109. WILPERT, Josef. *Malby v dřevní basilice svatého Klimenta*. Kroměříž: [s.n.], 1906. 59 s.

3110. WINER, Georg Benedict. *Grammatik des biblischen und targumischen Chaldaismus*.

3111. WINTER, Eduard. *Tisíc let duchovního zápasu: [Náboženské zápolení dvou národů]*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1940. 301 s.

3112. WINTER, Zikmund. *Český průmysl a obchod v XVI. věku*. Praha: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1913. 681 s. Spisy musejní; č. 174.

3113. WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz českých měst: Život veřejný v XV. a XVI. věku*. Praha: Nákladem Matice české, 1890. 795 s. Spisy musejní; č. 163. Novočeská bibliothéka; č. 29.

3114. WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz českých měst: Život veřejný v XV. a XVI. věku*. Praha: Nákladem Matice české, 1892. 902 s. Spisy musejní; č. 163. Novočeská bibliothéka; č. 29.

3115. WINTER, Zikmund. *Staropražské novelly ze XVI. a XVII. věku*. Praha: J. Otto, [1896?]. 238 s. Salonní bibliotéka; č. 95.

3116. WINTER, Zikmund. *V měšťanské světnici starodávné: Kulturní studie o patnáctém a šestnáctém století*. Praha: V impressi a nákladem Aloisa Wiesnera, [1888]. 147 s.

3117. WISEMAN, Nicholas Patrick. *Fabiola, čili, Církev v katakombách*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1857. 597 s. Bibliotéka povídek vydávaná Dědictvím ss. Cyrilla a Methodia; č. 1.

3118. WOLLMAN, Frank. *Slované: Kulturní obraz slovanského světa. Díl 2., Slovesnost Slovanů*. Praha: Vesmír, 1928. 259 s.

3119. *Woodstock Letters*.

3120. WORPIZ, Georg a SUÁREZ, Cipriano. *Clara et Praeclara Methodus Parandae Eloquentiae*.

3121. WRATISLAVOVÁ-MITROVICOVÁ, Ludmila. *Zámek v Kolodějích nad Lužnicí*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. [14] s. Poklady národního umění; Sv. 88.

3122. WURT, Hynek. *Proč nemohl Hanka býti padělatelem Rukopisů Zelenohorského a Kralodvorského?*. Kroměříž: Nákladem vlastním. 1911. 12 s.

X

3123. XENOFÓN a STEINMANN, Vilém, ed. *Výbor ze spisů Xenofontových, a to z Anabase, Kyropaedie a z Pamětí o Sokratovi: text*. 3. vyd. Praha: A. Storch syn, 1901. 245 s.

Z

3124. *Z vlasti Buddhovy: Obrázky z katolických missií a ze života ve Východní Indii*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1906. 559 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského na r. 1906; č. 93.

3125. *Za láskou! Lidový obrázkový měsíčník charity v Československu*. Brno: Ludvík Bláha, 1925-1944.

3126. *Za praporem sokolským: Posvěceno mužnému duchu Čechův*. Ve slovanské Praze: Tisk, papír a náklad knihtiskárny Aloise Wiesnera, 1887. 77 s.

3127. ZÁBORSKÝ, Jonáš. *Jonáša Záborského Lžedimitrijady čili búrky lžedimitrijovské v Rusku*. Pešť: Martin Bagó, 1866. 354 s.

3128. ZAHRADNÍČEK, Jan. *Jeřáby*. Praha: Melantrich, 1933. 68 s. Poesie; sv. 1.

3129. ZAHRADNÍČEK, Jan. *La Saletta*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 72 s.

3130. ZAHRADNÍČEK, Jan. *Pod bičem milostným*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1944. 69 s. Edice Akord; sv. 31.

3131. ZAHRADNÍČEK, Jan. *Stará země*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, [1946]. 106 s. Akord.

3132. ZAHRADNÍK-BRODSKÝ, Bohumil. *Zmařené naděje: Obrázek od Bohumila Brodského*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1897. 119 s. Hlasy katolického spolku tiskového; r. 1897, č. 2.

3133. ZAMFIRESCU, Petre Octavian. *Oslí čelisti*. 2., rozš. vyd. [Praha]: P. O. Zamfirescu, 1937. 96 s. Knihovna Vlajka; sv. 8.

3134. ZAMYKAL, L. *VI. všeobecný sjezd katolíků československých v Olomouci*.

3135. ZAORÁLEK, Jaroslav. *Lidová rčení*. 1. vyd. Praha: Fr. Borový, 1947. 741 s.

3136. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha první*. Praha: I. L. Kober, 1862. 1086 sloupců.

3137. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha druhá*. Praze: I. L. Kober, 1868. 1378 sloupců.
3138. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha třetí*. Praze: I. L. Kober, 1872. 1068 sloupců.
3139. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha čtvrtá*. Praze: I. L. Kober, 1881. 1740 sloupců.
3140. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha pátá*. Praze: I. L. Kober, 1891. 1372 sloupců.
3141. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha šestá*. Praze: I. L. Kober, 1895. 1046 sloupců.
3142. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha sedmá*. Praze: I. L. Kober, 1898. 936 sloupců.
3143. ZAP, Karel Vladislav et al. *Česko-moravská kronika: Kniha osmá*. Praze: I. L. Kober, 1905. 1252 sloupců.
3144. ZAP, Karel Vladislav. *Zeměpis mocnářství rakouského s dějepisným přídavkem*. Praha: Tisk a náklad Jaroslava Pospíšila, 1852. 231 s.
3145. ZAPLETAL, Vincenc. *David a Saul: Biblický román*. Praha: Nákladem Dědictví Svatojanského, 1925. 360 s.
3146. *Zasvěcení: Měsíčník pro duchovní život a Věstník rodin zasvěcených Nejs. Srdci Ježíšovu*. Praha: Národní sekretariát díla Intronisace Srdce Ježíšova, 1922-1942.
3147. ZAVADIL, Antonín. *Československý slovník; Slovinskočeský slovník*. Praha: J. Otto, [1920 nebo 1921]. 248, 331 s. Ottovy malé slovníky.
3148. ZAVADIL, Antonín Josef a LAŠEK, Gotthard Josef. *Památky král. horního města Hory Kutné*. 2., rozmnožené a plánem města opatřené vyd. Hora Kutná: Adolf Švarc, 1894. 106 s.
3149. ZAVADIL, Josef. *Velehrady Děvín a Nitra: Příspěvky k určení polohy hlavního města velkomoravského*. Kroměříž: nákladem vlastním, 1912. 110 s.
3150. Z BRATKOWA, Jasław. *Jubilejní album Grunwald*.
3151. ZE ŽEROTÍNA, Karel a BRANDL, Vincenc, ed. *Spisy Karla staršího z Žerotína. Oddělení první, Žerotínovi zápisové o soudě panském*. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1866. 279 s.
3152. ZE ŽEROTÍNA, Karel a BRANDL, Vincenc, ed. *Spisy Karla staršího z Žerotína. Oddělení první, Žerotínovi zápisové o soudě panském*. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1866. 192 s.
3153. ZE ŽEROTÍNA, Karel a BRANDL, Vincenc, ed. *Spisy Karla staršího z Žerotína*.

Oddělení druhé, Listové psaní jazykem českým: Svazek první. Brno: Nákladem Matice Moravské, 1870. 181 s.

3154. ZE ŽEROTÍNA, Karel a BRANDL, Vincenc, ed. *Spisy Karla staršího z Žerotína. Oddělení druhé, Listové psaní jazykem českým: Svazek druhý (obsahuje listy z roků 1598-1605).* Brno: Nákladem Matice Moravské, 1871. s. 193-515.

3155. ZE ŽEROTÍNA, Karel a BRANDL, Vincenc, ed. *Spisy Karla staršího z Žerotína. Oddělení druhé, Listové psaní jazykem českým: Svazek třetí.* Brno: Nákladem Matice Moravské, 1872. 159 s.

3156. ZEINER, Emanuel K. *Města Ústí nad Orlicí dějepisné památky.* Rychnov n. K.: E. K. Zeiner, 1880. 96 s.

3157. *Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens.* Breslau: Wohlfarth, 1906-1943.

3158. ZELA, Stanislav, ed. *Náboženské poměry v Olomouci za biskupa Marka Kuena: (1553-1565).* Olomouc: S. Zela, 1931. 245 s.

3159. ZELENKA, František. *Slovník katolika. Díl IV, Škola.* [Praha: nákladem vlastním, 1934]. 32 s.

3160. ZELENÝ, Václav. *Život Josefa Jungmanna.* Školní vyd. Praha: Hlavatá, 1915. 350 s. Umělecké snahy: knihovna praktických příruček; sv. 18.

3161. ZEMAN, Josef. *Deset let za čínskou zdí: Ze života a působení katolického misionáře.* Olomouc: Lidové knihupectví a nakladatelství, 1937. 160 s.

3162. *Země Dobrá To gest: Země Česká, Do které Semeno z Dobroty Božské hogně wsaté včinilo Vžitek Stý. ... Takowého Vžitku Krátké Předstawenj Ke Cti Chwále Pána Boha Wssemohaucýho též Blahoslawené Rodičky Božj Marye Panny wždycky neposskwrněné; y Swatých dědičných Patronůw Českých. Předně: Odkad a z gakého Národu má Počátek Národ Český a kterak se w této Zemi osadili; též o Začátku S. Katolické, a nikdy w České Zemi nepřemožené Krystowé Wjry, a stále Horliwosti, též y giných chwalitebných Czinech a Skutcích, též o Klenotech, Bohatstw, Wognách, a Českého Národu Vdatnosti. Item o mnohých nesstiasných Příhodách, a Kacyřstwu w České Zemi. Wssechno z hodnowěrných Spisowatelůw a Kněh sebrané, a k Potěssenj Slawného Národu, a k zwelebenj Gazyka Českého od vpřimného Wlastence sebrané, a sepsané, A. 1754. w Jaroměři: nákladem a k dostánj u Wáclawa Wjtka, 1754 (w Hradcy Králowé : u Jana Kljmenta Tybély). [15] l., 467, [17] s.*

3163. *Zeugnisse der Kultur.*

3164. ZEYER, Julius. *Jan Maria Plojhar.* 16. vyd. Praha: Československá grafická Unie, 1935. 211 s. Spisy Julia Zeyera; 17.

3165. ZEYER, Julius. *Jan Maria Plojhar.* 16. vyd. Praha: Československá grafická Unie,

1935. 231 s. Spisy Julia Zeyera; 18.

3166. ZEYER, Julius. *Kronika o svatém Brandanu: Báseň Julia Zeyera*. Praha: Vladimír Čech, 1886. 118 s.

3167. ZHÁNĚL, Stanislav. *Jak vznikla staročeská šlechta: Příspěvek k nejstarším politickým a sociálním dějinám českým*. Brno: St. Zháněl, 1930. 228 s.

3168. ZÍBRT, Čeněk. *Dějiny kroje v zemích českých od dob nejstarších až po války husitské*. Praha: F. Šimáček, 1892. 457 s. Dějiny kroje v zemích českých; 1.

3169. ZÍBRT, Čeněk. *Staročeské výroční obyčeje, pověry, slavnosti a zábavy prostonárodní pokud o nich vypravují písemné památky až po náš věk: Příspěvek ke kulturním dějinám českým*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1889. 293 s.

3170. ZIEGELBAUER, Magnoald. *Epitome historica regii, liberi, exempti, in Regno Bohemiae antiquissimi, Celeberrimi. ac Amplissimi Monasterii Brevnoviensis vulgo S. Margarethae Ordinis S. Benedicti prope Pragam* / auctore R. P. Magnoaldo Ziegelbauer, Ord. S. Benedicti professo Coloniae: apud Gotthard Joannem Püttner, 1740. [4], 338 s.

3171. ZIERVOGEL, Ferdinand. *Milosrdný Samaritán: Poučná a modlitební kniha pro nemocné a jejich ošetřovatele*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1905. 840 s. Dědictví Svatojanské; č. 92.

3172. ZIMMERMANN, Athanasius. *Die Universitäten in den Vereinigten Staaten Amerikas*.

3173. ZIMMERMANN, Franz. *Ide o obrodu mužskej zbožnosti*. Nitra : [s.n.] , 1947. 169 s.

3174. ZIMMERMANN, Josef Václav. *Hulán, anebo, Podiwné shledánj w sewernjch pralesjch ruských: powjdka pro dospělegssj mládež*. Praha: Tisk a náklad c.k. dwornj knihtiskárny synů B. Haase, 1856. 212 s.

3175. ZIMMERMANN, Josef Václav, ed. *Wystěhowalci, anebo, Nechod'te do Ameriky, ale zůstaňte doma a poctivě se žiwte: Powjdka pro dospělegssj mládež*. Praha: Tisk a náklad c. k. dwornj knihtiskárny Synů Bohumila Haase, 1859. 192 s.

3176. ZINK, Karel. *Světové problémy fysiky: Kniha o atomech, jádrech, paprscích a buňkách*. 4. vyd. Praha: Orbis, 1945. 172 s.

3177. ZISCHKA, Anton. *Zápas o světovou moc – bavlna: Hospodářsko-politická studie*. Praha: E. Beaufort, 1936. 215 s.

3178. ZISCHKA, Anton. *Zápas o světovou moc – olej: Hospodářsko-politická studie*. Praha: E. Beaufort, 1936. 206 s.

3179. ZLÁMAL, Bohumil. *Dějiny kostela sv. Mořice v Olomouci*. Olomouc: B. Zlámál, 1939. 108 s.

3180. ZLÁMAL, Bohumil. *Průvodce po kostele sv. Mořice v Olomouci*. Olomouc: Velehrad,

1939. 74 s.

3181. *Zpráva II. sjezdu katolíků českoslovanských, konaném v Praze od 22. do 25. srpna 1898*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1898. 428 s.

3182. *Zpráva o sjezdu katolíkův arcidiecése Olomucké a všech zemí českoslovanských, konaném v Kroměříži od 25. do 27. srpna 1901*. Olomouc: Tisková sekce, 1902. 601 s.

3183. [Zprávy kostnického sněmu latinské.]

3184. *Zprávy velehradské*. Velehrad: Papežská kolej Tovaryšstva Ježíšova, 1924-1948.

3185. *Zprávy z arcibiskupského gymnasia a malého semináře v Praze XVI*. Praha: Správa arcibiskupského gymnasia a semináře, 1940-1941.

3186. *Zprávy z Bubenče: Z arcibiskupského gymnasia a semináře*. Praha: České arcibiskupské gymnasium a seminář, 1924-1940.

3187. ZÝBAL, František. *Pěl ptáček: Básně*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1920. 87 s. Knihovna Družiny literární a umělecké; 9.

3188. ZÝBAL, František. *Strýček Pleva a jiné slovácké humoresky*. Olomouc: Družina literární a umělecká, 1940. 224 s.

Ž

3189. ŽÁČEK, Jaroslav. *Jindřich Š. Baar, strážný duch Chodska: Monografie dokumentárních snímků ze života J. Š. Baara...* 1. vyd. Praha: Spolek Psohlavci, 1948. 55 s. Knihovnice Chodska a Pošumaví.

3190. ŽÁČEK, Václav. *Cesty českých studentů na Slovensko v době předbřeznové*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1948. 168 s. Paměti a dokumenty; sv. 1.

3191. ŽÁK, Emanuel. *Legendy*. Praha: V. Kotrba, [1922]. 56 s.

3192. ŽÁK, Emanuel. *Legendy. [II, Legendy velikonoční]*. Praha: V. Kotrba, 1925. 67 s.

3193. ŽÁK, Emanuel. *Živé hvězdy: Legendy ze života svatých. I. díl*. [Praha]: V. Kotrba, [1927]. 77 s.

3194. ŽÁK, František. *O socialismu a socialistech: Devatero přednášek*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1933. 85 s.

3195. ŽÁK, František. *Pán Ježíš Kristus: Díl první. Jeho osoba*. Opava: nákladem Slezské lidové tiskárny, 1930. 315 s.

3196. ŽÁK, František. *Pán Ježíš Kristus: Díl druhý. Jeho dílo*. Opava: nákladem Slezské lidové tiskárny, 1931. 232 s.

3197. ŽÁK, František. *Pán Ježíš Kristus: Díl třetí. Jeho život*. Opava: nákladem Slezské lidové tiskárny, 1931. 588 s.

3198. ŽÁK, František. *Soustavná katolická věrouka pro lid: Díl první. I. O pravé víře. II. O církvi. III. O podání a Písmě. IV. O Bohu jednom v Trojici*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1915. 566 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; na rok 1915 čís. 1. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 131.

3199. ŽÁK, František. *Soustavná katolická věrouka pro lid: Díl druhý. Část první: V. O Bohu tvůrci. VI. O Bohu vykupiteli. (Část první: O osobě Pána Ježíše Krista.)*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1917. 360 s. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; na rok 1917 čís. 1. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 137.

3200. ŽÁK, František. *Soustavná katolická věrouka pro lid: Díl druhý. Část druhá: O Bohu vykupiteli. O P. Marii a svatých. O milosti. O zákonu starém a novém*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1920. s. 361-780. Podíl „Údů Dědictví Svatojanského“; na rok 1920 čís. 1. Knih „Dědictví Svatojanského“; číslo 146.

3201. ŽÁK, František. *Soustavná katolická věrouka pro lid: Díl třetí. VIII. O svátostech*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1925. 672 s.

3203. ŽÁK, František. *Soustavná katolická věrouka pro lid: Díl čtvrtý. Část první. IX. O Bohu dokonavatelí*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1928. 322 s.

3204. ŽÁK, Jaroslav. *Študáci a kantoři: Přírodopisná studie*. Praha: Alois Srdce, 1937. 170 s. Srdcovy knihy dobré nálady; sv. 12.

3205. ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC, František. *Fidelis Romanae Ecclesiae Moravia, Sub Sanctissimus Auspiciis S. Apollinaris Episcopi, & Martyris, S. Stephani Proto-Martyris, S. Ignatii Societatis Jesu Fundatoris, Collegii Germanico-Hungarici Romae Patronorum Orbi proposita Cum Thesibus Ex Universa Aristotelis Philosophia Quas Sub iisdem Sacratissimis Auspiciis. In Alma, Caesarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi Societatis Jesu Sub Rectoratu Admodum Reverendi, ac Eximii Patris P. Joannis Klausal e Societate Jesu SS. Theologiae Doctoris, Academici Collegii ejusdem Societatis, ac Praefate Universitatis Rectoris Magnifici / Praesedie Reverendo, ac Doctissimo Patre P. Godefrido Provin e Societatis Jesu AA. LL. & Philosophiae Doctore, ejusdemque in praenominata Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario. Publice defendas suscepit Perillustris, ac Doctissimus Dominus Franciscus Zialkowski Eques de Zialkovvitz, Moravus Trubescensis. AA. LL. & Philosophiae Magister. Olomucii: typis Francisci Antonii Hirnle, 1743. [16], 250, [6] s.*

3206. [Žaltář.]

3207. *Žaltář římského breviáře: Nový, latinsko-český text s liturgickým výkladem*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 580 s.

3208. [Život v misiích.]

3209. ŽUNKOVIČ, Davorin. *Etymologisches Ortsnamenlexikon*. Kremsier: Druck und Verlag von Heinrich Slovák, 1915. 183 s. Bibliothek „Staroslovan“; II. Band.

3210. ŽUNKOVIČ, Davorin. *Rukopisy Zelenohorský a Kralodvorský: Jich literární rehabilitace, provedená starými a novými důkazy pravosti*. Kroměříž: Tiskem a nákladem Jindř. Slováka, 1911. 132 s.

3211. ŽUNKOVIČ, Martin. *Die Slaven, ein Urvolk Europas*. Kremsier: [nakladatel není známý], 1910. 316 s.

Návrh na program přeškolovacího kláštera¹²⁰²

I. Program a obsah přednášek v přeškolovacím klášteře

Pondělí:

Církev a stát

Tuto přednášku vypracuje p. prof. Šanda a je ji ochoten i přednáseti. Tato přednáška bude zdůvodněním povinnosti a nutnosti poslušnosti a spolupráce se státem z hlediska theologického.

Úterý:

Církevní vývoj ČSR od r. 1918 do r. 1950

V této přednášce ukázat na vinu řím. kat. církve na vzniku čsl. církve, hlavně proto, že řím. kat. duchovní nenalezli kladný postoj k nově vzniklé republice. Protináboženský boj. (Dobrý materiál v III. díle Budování státu od F. Peroutky.) Dále ukázat kladný postoj většiny katol. duchovních za II. svět. války. Od r. 1945 hlavní otázky vývoje v církevním úseku, u nás z mezinárodního hlediska jen potud, jak je třeba k ilustraci.

Středa:

Politický a hospodářský vývoj ČSR od r. 1918 do r. 1950

V této přednášce bude probrán vznik ČSR v r. 1918, rok 1920, hospodářská krise a její vliv na morální úpadek, postavení pracujících za I. republiky. Mnichov a zrada domácí buržoazie, zrada zahraničních imperialistů. – Příčina II. světové války její průběh – dvojí vedení války, zvěrstva fašismu. Osvobození ČSR (slov. povstání a květnová revoluce), boj o provedení KSČ programu, únor 1948 a jeho výsledky.

Čtvrtek:

Základy hospodářství

Bude probráno vykořisťování, nadhodnota a její присvojování, krise v kapitalismu a jejich následky, hlavní znaky imperialismu – vede nutně k válkám, úpadkovost a hnilobost imperialismu, fašismus a jeho hospodářské kořeny, americký novofašismus. Smysl celé přednášky je ukázat

¹²⁰² Národní archiv – Státní úřad pro věci církevní, inv č 118, 1951-1953, ka 93.

nemravnost kapitalismu.

Pátek:

Stát lidové demokracie

Tato přednáška má ukázat výhody nového společenského řádu před kapitalismem. Ukáže duchovním, že je to socialismus, který vytváří materiální předpoklady pro uskutečnění křesťanství v praxi. Bude probrána ústava a vymoženosti lid. demokracie (znárodnění, národní pojištění atd.).

Sobota:

Pětiletý plán

Bude vysvětlena nutnost plánování, stručně shrnuty zkušenosti z dvouletky. Důkladně budou probrány hlavní cíle pětiletky, hlavně kulturní a sociální úkoly pětiletky. Srovnání našeho hospodářského vývoje s vývojem na západě. Jak splníme pětiletku.

Neděle:

Volno, případně návštěva kina.

Pondělí:

Zemědělská politika naší vlády

Ukázat život vesnice za kapitalismu a za socialismu. Vyrovnáváme rozdíly mezi životem ve městě a na vesnici. JZD jako vyšší forma společenské organizace na venkově (kolektiv – individualismus).

Úterý:

Co nám přináší spojenectví se SSSR

Ukázat význam SSSR pro naše osvobození. Bez SSSR by nebylo naší lidové demokracie. Sovětský svaz – jeho mírumilovná zahraniční politika. Pomoc SSSR v nouzi a jeho pomoc při výstavbě. Otázka spojenectví se SSSR je otázkou existence našeho národa.

Středa:

Boj o trvalý mír

Proč vznikají války. Proč bojujeme o mír, jaké jsou hospodářské a mravní důsledky války. Bojovat proti válce je mravním příkazem každého člověka a proto i křesťanství. Hlavní záštitou boje o mír, o zákaz atomových zbraní je SSSR. SSSR nemá zájem o válku, má socialistickou výstavbu. Poměr sil mírového a válečného tábora. Od chuti k válce, válčit je daleko – vše záleží na prostých lidech.

Čtvrtek

Komunisté a náboženství

Tato přednáška má ukázat, že je možnost spolupráce i přes ideologické rozdíly a že tato spolupráce je nutná. Není u nás protináboženský boj, ale my marxisté uznáváme, že náboženství je sociální a kulturní potřeba a hmotně zabezpečujeme její ukájení. Dále obsah přednášky povereníka P. Horák.

Pátek

Volná tribuna

Bude to diskusní den. Diskuse se musí zúčastniti nejvyspělejší soudruzi ze SÚC. Bude diskutováno k předcházejícím tématům a volné dotazy.

II. Methody práce

Vedení přeškolovacího kláštera musí vytvořit takové příjemné a přátelské prostředí, abychom pokrokové řeholníky získali zcela pro tento režim. Toto hledisko musí být vedoucím hlediskem celé jejich práce. Vedoucí i kádrovník budou pracovat hlavně metodou individuálních rozhovorů. Oba budou účastni přednášek a diskusí a budou obcházeti kroužky. Všechny poznatky o řeholnících se budou sdělovat na večerních poradách vedení. Závěrem školy vypracují celkový podrobný posudek o každém řeholníku. O formách posudků i jejich bodech budou instruováni kádrovým odborem SÚC.

Příloha č. 179

Plán další politické výchovy v CK¹²⁰³

Po prvních informativních přednáškách jsou navrženy pro školení v centralizačních kláštorech následující přednášky. Tato etapa přednášek má dát řeholníkům povšechný politický přehled na jehož základě bude přistoupeno k hlubšímu školení.

Přednášky:

1) Vývoj lidské společnosti

V této přednášce bude podán přehled vývoje lidstva od prvobytně-pospolné společnosti k společnosti socialistické. Zároveň bude vysvětlen vznik státu a tříd.

2) Přehled dělnického hnutí

V této přednášce bude hlavně ukázáno na boj dělnictva o právo žít životem důstojným člověka.

3) Vliv sociálního prostředí na rozvoj osobnosti

V této přednášce bude ukázáno, jak prostředí formuje celé jednání a myšlení lidí. Dále jaký je význam vynikajících osobností, naše zásady výchovy.

4) Velká francouzská revoluce

(Podle Marxova zpracování ukázat její význam.)

5) Velká Říjnová revoluce

Její význam pro osvobození lidstva a rozvoj člověka.

6) Historie Mnichova

Zrádná úloha naší buržoasie a západních kapitalistů.

¹²⁰³ Národní archiv – Státní úřad pro věci církevní, inv č 118, 1951-1953, ka 93.

7) Příčiny a průběh II. světové války

Hlavně bude poukázáno na licoměrnost západních imperialistů během druhé světové války a na jejich vinu na vzniku války.

8) Národnostní a koloniální otázka

Jedině socialismus důsledně uznává a provádí právo na sebeurčení národů.

9) Základy ekonomie

Hlavně vykořisťování, nadhodnota, krise a jejich vliv na úpadek morálky lidí.

10) Imperialismus a Marschalův plán

Hlavní znaky imperialismu, úpadkovost a hnilobnost imperialismu, imperialismus vede nutně k válkám. M. plán je nástrojem, jímž má být řešena krise v USA na úkor jiných národů.

11) Přednosti socialistického společenského zřízení

Srovnání s poměry za kapitalismu.

12) O Sovětském svazu

Informativní přednáška o všestranném rozvoji v SSSR.

13) Demokratické Německo

Dvojí Německo po válce. Politika SSSR a západu. Význam vzniku nového demokratického Německa.

14) Nová Čína

Boj čínského lidu o svobodu.

15) Církev a náboženský život v SSSR

16) Pokrokové tradice katolicismu u nás

17) Církev v lidové demokracii

Ukázat, že v lidově demokratickém zřízení jsou vytvořeny nejlepší předpoklady pro uskutečňování křesťanského života v praxi.

Příloha č. 180

Doporučující bibliografie pro příruční knihovny CK¹²⁰⁴

30 let SSSR: Sovětská demokracie. Praze: Svoboda, 1947. 142 s. Monografie.

AMADO, Jorge. *Rytíř naděje: Život Luíze Carlose Prestese.* 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 281 s. Knihovna Svobody; sv. 68.

AVDEJENKO, Aleksandr Ostapovič. *Miluji.* 2. vyd., Mladá fronta 1. Praha: Mladá fronta, 1950. 191 s. Nástup; sv. 40.

BALZAC, Honoré de. *Plukovník Chabert.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 199 s. Světová četba; Sv. 8.

BALZAC, Honoré de. *Výbor z díla. I.* 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 347 s. Klasikové; sv. 4.

BALZAC, Honoré de. *Výbor z díla II.* 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 346 s. Klasikové; sv. 5.

BOTEV, Christo. *Výbor politických statí.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 115 s.

ČECHOV, Anton Pavlovič. *Step.* 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 171 s. Světová četba; sv. 6.

DASKALOV, Stojan Cekov. *Cesta.* 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 256 s. Knihovna Svobody; sv. 65.

DASKALOV, Stojan Cekov. *Vlastní půda.* 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 261 s. Lidová knihovna; Sv. 77.

DICKENS, Charles. *Zvony novoroční.* 2. vyd., ve Svobodě 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 152 s. Světová četba; Sv. 7.

ERBAN, Evžen, VAVŘIČKA, František a MAŘÍK, Jaromír. *Národní pojištění: Praktická populární příručka.* Praha: Práce, 1948. 204 s.

FAST, Howard. *Američan: Středozápadní legenda.* První autorisované vyd. Praha: Svoboda, 1948. 233 s. Knihovna Svobody; Sv. 51.

FAST, Howard. *Černí a bílí.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1947. 291 s. Edice Boje; Sv. 20.

FAST, Howard. *Stávka v Clarktonu.* 1. autoris. vyd., spr. 2.vyd. Praha: Svoboda, 1949. 148 s. Knihovna Svobody; Sv. 60.

¹²⁰⁴ Národní archiv – Státní úřad pro věci církevní, inv č 118, 1951-1953, ka 93.

FIERLINGER, Zdeněk. *Ve službách ČSR: Paměti z druhého zahraničního odboje. Díl první*. 3. vyd., ve Svobodě 1. vyd. Praha: Svoboda, 1951. 365 s.

FIERLINGER, Zdeněk. *Ve službách ČSR: Paměti z druhého zahraničního odboje. Díl druhý*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 614 s.

FUČÍK, Julius. *Milujeme svůj národ: Poslední články a úvahy*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 259 s. Fučík, Julius: Dílo; sv. 3.

FUČÍK, Julius. *Reportáž psaná na oprátce: [Ve vězení Gestapa na Pankráci v r. 1943]*. Praha: Svoboda, 1945. 123 s. Knihovna Svobody; sv. 2.

FUČÍK, Julius. *V zemi milované: Reportáže ze Sovětského svazu*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 541 s. Dílo / Julius Fučík; sv. 5.

GALIN, Boris Abramovič. *Donbas*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 248 s. Spisovatelé Sovět. svazu; Sv. 25.

GOETHE, Johann Wolfgang von. *Výbor z díla. [Díl] I, Faust*. 8. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1949. 431 s. Klasikové; Sv. 11, v tir. 10.

GOETHE, Johann Wolfgang von. *Výbor z díla. II*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 405 s. Klasikové; sv. 12.

GOGOL', Nikolaj Vasil'jevič. *Mrtvé duše*. První autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1947. 313 s.

GOGOL', Nikolaj Vasil'jevič. *Podobizna; Něvský prospekt*. 3. vyd., ve Svobodě 1. autor. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 159 s. Světová četba; sv. 2.

GOGOL', Nikolaj Vasil'jevič. *Výbor z díla. [Díl] I*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 510 s. Klasikové; Sv. 2.

GOGOL', Nikolaj Vasil'jevič. *Výbor z díla. [Díl] II*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 482 s. Klasikové; Sv. 3.

GOR'KIJ, Maksim. *Matka*. Praha: Svoboda, 1945. 317 s. Knihovna Svobody; Sv. 3.

GOR'KIJ, Maksim. *O Americe*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 139 s.

GOR'KIJ, Maksim. *O neobyčejných věcech*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 420 s. Gorkij, Maksim. Sebrané spisy; sv. 18.

GOR'KIJ, Maksim. *Život Klima Samgina: (Čtyřicet let). [Díl] I*. 2. vyd., ve Svobodě první autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 567 s. Gorkij, Maksim. Sebrané spisy; sv. 20.

GOR'KIJ, Maksim. *Život Klima Samgina: (Čtyřicet let). [Díl] II*. První autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 662 s. Gorkij, Maksim. Sebrané spisy; sv. 21.

GOR'KIJ, Maksim. *Život Klima Samgina: (Čtyřicet let). [Díl] III*. První, autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 440 s. Gorkij, Maksim. Sebrané spisy; sv. 22.

GOR'KIJ, Maksim. *Život Klima Samgina: (Čtyřicet let). [Díl] IV*. První, autoris. vyd. Praha:

Svoboda, 1948. 598 s. Gorkij, Maksim. Sebrané spisy; sv. 23.

GOTTWALD, Klement. *Deset let: Sborník statí a projevů 1936-1946*. Praha: Svoboda, 1946. 373 s.

GOTTWALD, Klement. *Klement Gottwald 1946-1948: Sborník statí a projevů. [Díl] I.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 309 s.

GOTTWALD, Klement. *Klement Gottwald: 1946-1948: Sborník statí a projevů. [Díl] II.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 299 s.

GOTTWALD, Klement. *Klement Gottwald v roce 1929: Některé projevy a články*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 136 s.

GOTTWALD, Klement. *O československé zahraniční politice*. 3., dopl. vyd., ve Svobodě 1. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 176 s.

GOTTWALD, Klement. *O kultuře a úkolech inteligence*. 3. rozš. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1949. 138 s.

GRAMSCI, Antonio. *Dopisy z vězení*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 331 s. Knihovna Svobody; Sv. 56.

HALDANE, J. B. S. *Věda v denním životě*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 202 s. Kulturní obzory. Ř. A; Sv. 3.

HALDANE, J. B. S. *Vliv technického pokroku na pokrok mravní: Přednáška....* 1. vyd. Praha: Život a práce, 1948. 41 s. Malé knihy Života a práce; Sv. 15.

HERDAL, Harald. *Vždyt' musíme žít*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 372 s.

HODAČ, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Praha: [nakladatel není známý], 1950. 51 s.

HONČAR, Oles'. *Praporečníci*. 1., autorisované vyd. Praha: Svoboda, 1948. 333 s. Kmen. Spisovatelé Sovětského svazu; sv. 16.

HONČAR, Oles'. *Zlatá Praha*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 195 s. Spisovatelé Sovět. svazu; Sv. 28.

HUBERMAN, Leo. *Pozemské statky člověka*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 298 s. Kmen.

CHILDE, V. Gordon. *Člověk svým tvůrcem*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 199 s. Kulturní obzory; ř. A, sv. 6.

KENNEDY, Stetson. *Odhalení Jihu*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 341 s. Přátelé demokratické Ameriky; Sv. 5.

KOCJUBYNS'KYJ, Mychajlo. *Fata morgana*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 187 s. Světová četba; Sv. 15.

KONRÁD, Karel. *Postele bez nebes: Román*. 4. vyd., ve Svobodě první. Praha: Svoboda,

1948. 210 s. Knihovna českých autorů; Sv. 9.

KONRÁD, Karel. *Rozhod!*. 5. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1949. 356 s. Knihovna českých autorů; Sv. 15.

KONRAD, Kurt. *Španělské revoluce*. 2. vyd., v Našem vojsku 1. Praha: Naše vojsko, 1949. 178 s. Živá minulost; sv. 8.

KOROLENKO, Vladimír Galaktionovič. *Mezi špatnými lidmi*. Praha: Svoboda, 1949. 169 s. Světová četba; sv. 23.

LEONOV, Leonid Maksimovič. *Inteligent*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1948. 416 s. Boje; Sv. 32.

LERMONTOV, Michail Jur'jevič. *Lyrika*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 138 s. Světová četba; sv. 9.

LONDON, Jack. *Láska k životu*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 106 s. Světová četba; Sv. 16.

LONDON, Jack. *Železná pata*. 1., autoris. vyd. Praha: Pavel Prokop, 1949. 338 s. Lidová knihovna; Sv. 70.

MAJEROVÁ, Marie. *Havířská balada*. Praha: Svoboda, 1946. 109 s. Knihovna českých autorů; sv. 2.

MAJEROVÁ, Marie. *Siréna: Román*. 3. vyd. Praha: Melantrich, 1945. 490 s.

MAUPASSANT, Guy de. *Kulička*. Praha: Svoboda, 1948. 138 s. Světová četba; sv. 3. Kmen.

MICKIEWICZ, Adam. *Tribuna národů*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 207 s.

MOLOTOV, Vjačeslav Michajlovič. *Otázky zahraniční politiky: Řeči a projevy: Duben 1945-červenec 1948*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1949. 385 s. Politická knihovna.

MULTATULI. *Max Havelaar: (Dražební řízení v holandské obchodní společnosti)*. Autorisované vyd. Praha: Svoboda, 1947. 367 s. Klasikové; sv. 1. Kmen.

NÁRODNÍ FRONTA. ÚSTŘEDNÍ AKČNÍ VÝBOR. *Zrada Vatikánu a biskupů*. Praha: nákl. vl., 1949. 50 s.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Alois Jirásek: Studie historická*. 2. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1949. 314 s. Nejedly, Zdeněk: Sebrané spisy; Sv. 12.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Dějiny Sovětského svazu: (1917-1947)*. 8. vyd. Praha: Orbis, 1950. 439 s. Nejedly, Zdeněk: Sebrané spisy; Sv. 2.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Lenin. Díl 1*. 3. vyd., ve Svobodě 2. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 537 s. Nejedly, Zdeněk: Sebrané spisy; Sv. 8.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Lenin. Díl 2*. 3. vyd., ve Svobodě 2. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 507 s. Nejedly, Zdeněk: Sebrané spisy; Sv. 9.

- NĚMCOVÁ, Božena. *Babička: Obrazy venkovského života*. 2. vyd. Praha: Práce, 1949. 234 s.
- NEUMANN, Stanislav Kostka. *Anti-Gide neboli optimismus bez pověr a ilusí*. Praha: Svoboda, 1946. 131 s. Knihovna Svobody; sv. 23.
- NEUMANN, Stanislav Kostka. *Kniha lesů, vod a strání*. 4. vyd., ve Svobodě první. Praha: Svoboda, 1947. 112 s. Sebrané spisy Stanislava K. Neumanna; sv. 3.
- NEUMANN, Stanislav Kostka. *Nové zpěvy*. 3. vyd., Ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1947. 142 s. Sebrané spisy Stanislava K. Neumanna; sv. 7.
- NEUMANN, Stanislav Kostka. *Rudé zpěvy*. 2. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1948. 112 s. Sebrané spisy Stanislava K. Neumanna; sv. 9.
- NEUMANN, Stanislav Kostka. *Válčení civilistovo*. 2. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1949. 366 s. Sebrané spisy Stanislava K. Neumanna; sv. 8.
- NEUMANN, Stanislav Kostka. *Vzpomínky*. 2. vyd., ve Svobodě 1. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 162 s. Sebrané spisy Stanislava K. Neumanna; sv. 10.
- Nové cesty katolického duchovenstva*. 1. vyd. Praha: Nákl. Č. kat. Charity, 1950. 30 s.
- Nové církevní zákony*. Praha: Státní úřad pro věci církevní, 1949. 70 s.
- Objevy v Mexiku*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1947. 228 s. Půl století a celý svět s Kischem. Sebrané spisy; Sv. 1.
- OLBRACHT, Ivan. *Anna proletářka: Román o roku 1920*. Praha: Svoboda, 1946. 237 s. Knihovna českých autorů; Sv. 1.
- OLBRACHT, Ivan. *Nikola Šuhaj loupežník*. 13. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1947. 229 s. Kmen. Spisy Ivana Olbrachta; sv. 8.
- OLBRACHT, Ivan. *Zamřížované zrcadlo; Dvě psaní a moták: (Pankrác)*. Zamřížované zrcadlo vyd. 3., ve Svobodě 1., Dvě psaní a moták, (Pankrác) vyd. 2., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1949. 251 s. Spisy Ivana Olbrachta; sv. 7.
- ORTIZ, Adalberto. *Muži neumírají na posteli*. 1., autoris. vyd. Praha: Rudé právo, 1949. 228 s. Knihovna Rudého práva; Roč. III. Sv. 6.
- OSTROVSKIJ, Nikolaj Aleksejevič. *Jak se kalila ocel*. Praha: Svoboda, 1946. 305 s. Knihovna Svobody; Sv. 8.
- PANOVA, Vera Fedorovna. *Souputníci*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 253 s. Spisovatelé Sovětského svazu; Sv. 26.
- PARKER, Ralph. *Spiknutí proti míru: Zápisky britského novináře*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1950. 206 s.
- PARKER, Ralph. *Stín padl na Itálii*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1950. 58 s.
- PAVLÍK, B., ed. *KSČ v boji za svobodu: Činnost a boj Komunistické strany Československa v*

době od mnichovské kapitulace až k národnímu osvobození. 2. přeprac. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 279 s.

PLOJHAR, Josef. *Dva roky s lidem: Statě a projevy z let 1948 – 49*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1950. 309 s. Politická knihovna čs. strany lid.; sv. 1.

POLEVOJ, Boris Nikolajevič. *My sovětští lidé: Příběhy Velké vlastenecké války*. 2. autoris. vyd. Praha: Svět sovětů, 1949. 310 s.

POLEVOJ, Boris Nikolajevič. *Příběh opravdového člověka*. 1., autoris. vyd. Praha: Knihovna Rudého práva, 1948. 405 s. Knihovna Rudého práva; roč. 2, sv. 6.

POZNER, Vladimír. *Rozpojené státy*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 248 s. Přátelé demokratické Ameriky; sv. 4.

PRUS, Bolesław. *Palác a barabizna*. 1., autorisované vyd. Praha: Svoboda, 1949. 189 s. Světová četba; sv. 11. Kmen.

PUŠKIN, Aleksandr Sergejevič. *Výbor z díla: I. díl*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 422 s. Klasikové; sv. 8.

PUŠKIN, Aleksandr Sergejevič. *Výbor z díla: II. díl*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 345 s. Klasikové; sv. 9.

PUŠKIN, Aleksandr Sergejevič. *Výbor z díla: III. díl*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 530 s. Klasikové; sv. 10.

REIMAN, Pavel. *O realistickém pojetí umění*. 2. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 158 s.

RUBEŠ, František Jaromír. *Pan Amanuensis na venku*. 11. samost., ve Svobodě 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 151 s. Světová četba; sv. 10.

STANISLAVSKIJ, Konstantin Sergejevič. *Můj život v umění*. Autorisované vyd. Praha: Svoboda, 1946. 429 s. Knihovna Svobody; sv. 24.

STOJANOV, Ljudmil. *Cholera*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 201 s. Knihovna Svobody; Sv. 58.

Stručné dějiny SSSR. 1. vyd. Praha: Dědictví Komenského, 1950. 134 s. Příležitostné spisy vzdělávací.

SUCHOVO-KOBYLIN, Aleksandr Vasil'jevič. *Dramatická trilogie*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 238 s. Klasikové; Sv. 6.

SVOBODA, Alois, TUČKOVÁ, Anna a SVOBODOVÁ, Věra. *Jak to bylo v Únoru: Reportáž o osmi dnech Vítězného února*. 1. vyd. Praha: Ústřed. akč. výbor Národní fronty, 1949. 172 s.

SVOBODA, Alois, TUČKOVÁ, Anna a SVOBODOVÁ, Věra. *Spiknutí proti republice*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1949. 275 s.

ŠEJNMAN, Michail Markovič. *Vatikán mezi dvěma světovými válkami*. 2. vyd. Brno: Rovnost, 1949. 264 s. Knihovna Rovnosti. Ř. 2; Sv. 13.

TÉRY, Simone. *Bojují v Thermopylách*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 203 s. Knihovna Svobody; Sv. 57.

TÉRY, Simone. *Brána k slunci: Španělská romance*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 375 s. Knihovna Svobody; Sv. 47.

TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. *Chléb: Obrana Caricynu*. Autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1946. 260 s. Spisovatelé Sovětského svazu; Sv. 4.

TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. *Křížová cesta. [Díl] 1, Sestry*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 300 s. Spisovatelé Sovětského svazu; Sv. 19.

TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. *Křížová cesta. [Díl] 2, 1918*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 316 s. Spisovatelé Sovětského svazu; Sv. 20.

TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. *Křížová cesta. [Díl] 3, Ponuré ráno*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 405 s. Spisovatelé Sovětského svazu; Sv. 21.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. *Polikuška*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 112 s. Světová četba; sv. 27. Kmen.

TYNJANOV, Jurij Nikolajevič. *Puškin: Román*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1947. 411 s. Spisovatelé Sovětského svazu; Sv. 12.

VÁCLAVEK, Bedřich. *Česká literatura XX. století*. 2. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1947. 148 s. Václavek, Bedřich: Sebrané spisy; Sv. 4.

VÁCLAVEK, Bedřich. *Od umění k tvorbě: Studie z přítomné české poesie*. 2. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1949. 152 s. Václavek, Bedřich: Sebrané spisy; Sv. 1.

Václavek, Bedřich. *Písemnictví a lidová tradice: Obraz jejich vztahů v české písni lidové a zlidovělé*. 2. vyd., ve Svobodě první. Praha: Svoboda, 1947. 176 s. Václavek, Bedřich: Sebrané spisy; Sv. 5.

VÁCLAVEK, Bedřich. *Tvorbou k realitě*. Praha: Svoboda, 1946. 128 s. Václavek, Bedřich: Sebrané spisy; Sv. 3.

VAZOV, Ivan. *Strejcové*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 153 s. Světová četba; sv. 17. Kmen.

Velehradské slavnosti 1950: Modlíme se za mír, pracujeme pro mír. Praha: [s.n.], 1950. 16 s.

WASILEWSKA, Wanda. *Ujařmená země*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 228 s. Knihovna Svobody; Sv. 78.

WURMSER, André. *Dětství: 1. kn. cyklu Zrození člověka*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 208 s. Knihovna Svobody; sv. 72. Kmen.

WURMSER, André. *Jinošství: 2. kn. cyklu Zrození člověka*. 1., autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 257 s. Knihovna Svobody; sv. 75. Kmen.

WURMSER, André. *Naše mládí: 3. kn. cyklu Zrození člověka*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1950. 237 s. Knihovna Svobody; Sv. 80.

ZÁPOTOCKÝ, Antonín. *Bouřlivý rok: [1905]: Román*. Praha: Práce, 1949. 352 s. Příliv.

ZÁPOTOCKÝ, Antonín. *Po staru se žít nedá*. Praha: Práce, 1947. 270 s.

ZÁPOTOCKÝ, Antonín. *Vstanou noví bojovníci*. Praha: Práce, 1948. 280 s. Knižnice čtenářské obce Rod; sv. 6.

ŽEROMSKI, Stefan. *Lidé bez domova*. 2. vyd., ve Svobodě 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 380 s.

ZWEIG, Arnold. *Sekyra z Wandsbeku*. 1. autoris. vyd. Praha: Svoboda, 1949. 611 s. Knihovna Svobody; sv. 62.

Příloha č. 181

Litanie k svatým a blahoslaveným Tovaryšstva Ježíšova složená internovanými řeholníky v Centralizačním klášteře Bohosudov

Pane, smiluj se. Pane, smiluj se.

Kriste, smiluj se. Kriste, smiluj se.

Pane, smiluj se. Pane, smiluj se.

Bože, náš nebeský Otče, smiluj se nad námi.

Bože Synu, Vykupiteli světa, smiluj se nad námi.

Bože Duchu Svatý, smiluj se nad námi.

Bože v Trojici jediný, smiluj se nad námi.

Královno Tovaryšstva Ježíšova, oroduj za nás!

Svatý Josefe, oroduj za nás!

Svatý otče Ignáci, oroduj za nás!

Svatý Františku Xaverský, oroduj za nás!

Svatý Jene Nepomucký, oroduj za nás!

Svatý Ondřeji Bobolo, oroduj za nás!

Svatý Jene de Britto, oroduj za nás!

Svatý Jene de Brebeuf, Isáku Joguesi a spolumučedníci kanadští, orodujte za nás!

Svatý Pavle Miki, Jene de Gotto a Jakube Kisai, orodujte za nás!

Blahoslavený Jene Křtiteli Machado, oroduj za nás!

Blahoslavený Didáku Carvalho, oroduj za nás!

Blahoslavený Antoníne Ixido, oroduj za nás!

Blahoslavený Jene Ogilvie, oroduj za nás!

Blahoslavený Leonarde Kimuro, oroduj za nás!

Blahoslavený Kamile Constanso a Augustine Oto, orodujte za nás!

Blahoslavený Jeronýme de Angelis a Šimone Jempo, orodujte za nás!

Blahoslavený Tomáši Tzugi a Michale Nagaxim, orodujte za nás!

Blahoslavený Štěpáne Pongraczi a Melichare Grodecki, orodujte za nás!

Blahoslavený Jakube Salesi a Viléme Saltamoche, orodujte za nás!

Blahoslavený Pavle Navarro, Dionýsie Fugiximo a Petře Onizuchi, orodujte za nás!
Blahoslavený Rochu Gonzalesi, Alfonse Rodriguesi a Jene del Castillo, orodujte za nás!
Blahoslavený Karle Spinolo a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!
Blahoslavený Františku Pacheco a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!
Blahoslavený Ignáci de Azevedo a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!
Blahoslavený Edmunde Kampione a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!
Blahoslavený Rudolfe Aquavivo a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!
Blahoslavený Roberte Southwelle a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!
Blahoslavený Jakube Bonnaude, Viléme Delfande, Alexandře Lamfante a spolumučedníci ze zrušeného Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!

Blahoslavený Ignáci Mangine a spolumučedníci z Tovaryšstva Ježíšova, orodujte za nás!

Svatý Roberte Bellarmine, oroduj za nás!

Svatý Petře Canisie, oroduj za nás!

Svatý Františku Borgiaši, oroduj za nás!

Svatý Jene Františku Tegise, oroduj za nás!

Svatý Františku de Hieronymo, oroduj za nás!

Svatý Petře Clavere, oroduj za nás!

Svatý Bernardine Realino, oroduj za nás!

Svatý Josefe Pignatelli, oroduj za nás!

Svatý Aloisi Gonzago, oroduj za nás!

Svatý Jene Berchmansi, oroduj za nás!

Svatý Stanislave Kostko, oroduj za nás!

Svatý Alfonse Rodriguesi, oroduj za nás!

Blahoslavený Petře Fabre, oroduj za nás!

Blahoslavený Antoníne Baldinucci, oroduj za nás!

Blahoslavený Klaudie de la Colombière, oroduj za nás!

Blahoslavený Juliane Maunoir, oroduj za nás!

Všichni svatí a blahoslavení spolubratři, orodujte za nás!

Buď nám milostiv, odpusť nám, Pane.

Buď nám milostiv, vyslyš nás, Pane.

Ode všeho zlého, vysvobod' nás, Pane.

Od každého hříchu, vysvobod' nás, Pane.

Od vlažnosti v duchovním životě, vysvobod' nás, Pane.

Od ztráty povolání, vysvobod' nás, Pane.

My hříšníci, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého otce Ignáce hledali ve všem větší čest a slávu Boží, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Františka Xaverského byli naplněni apoštolskou horlivostí, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Jana Nepomuckého sami jazykem neklesali a na jeho přímluvu před pomluvami ochráněni byli, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom se po příkladu svatého Ondřeje Boboly nelekali pro sjednocení ve víře ani nejtěžších obětí, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom se po příkladu svatého Jana de Britto uměli přizpůsobovat potřebám duší, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu našich svatých mučedníků kanadských rostli ve vzájemné bratrské lásce, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu našich svatých mučedníků japonských byli milovníky kříže Kristova, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Roberta Bellarina pilně pěstovali posvátnou vědu a věrně lnuli k apoštolskému Stolci, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom si po příkladu svatého Petra Canisia vážili katecheze nevědomých dětí a pilně ji pěstovali, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom byli po příkladu svatého Františka Borgiáše rozníceni vroucí úctou k Nejsvětější svátosti oltářní, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom se po příkladu svatého Jana Františka Regise nehrozili žádné oběti pro záchranu duší, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Františka de Hieronyma horlivě pracovali na spáse duší, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Petra Clavera ochotně podporovali modlitbou a obětmi obrácení pohanů, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Bernardina Realiniho své bližní opravdu milovali, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom si po příkladu svatého Josefa Pignatelliho vážili povolání do Tovaryšstva Ježíšova a zachovali si jeho pravého ducha, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Aloise byli připočteni k blahoslaveným čistého srdce, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Jana Berchmanse svědomitě plnili své stavovské povinnosti, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Stanislava byli rozníceni vroucí láskou k Nejblahoslavenější Panně Marii, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu svatého Alfonse Rodriguese byli spokojeni s údělem, který nám vytýčila Boží prozřetelnost, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu blahoslaveného Petra Fabera vroucně uctívali svaté anděly strážné, své a svých svěřenců, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom po příkladu blahoslaveného Klaudia de la Colombière vynikali velkou láskou k Božskému Srdci Páně, prosíme Tě, uslyš nás.

Abychom vždy věrně kráčeli ve stopách našich velkých otců, prosíme Tě, uslyš nás.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.

Kriste, uslyš nás. Kriste, uslyš nás.

Kriste, vyslyš nás. Kriste, vyslyš nás.

Orodujte za nás všichni svatí a blahoslavení Tovaryšstva Ježíšova, abychom byli hodni zaslíbení Kristových.

Modleme se:

Dej nám, prosíme, Pane, na přímluvu svatého otce Ignáce a všech svatých, kteří za jeho vedení bojovali pod praporem nejsvětějšího jména Ježíšova, sloužit Tobě s tak dokonalým srdcem, abychom si po tomto putování zasloužili být účastni jejich věčné odměny. Skrze Krista našeho Pána. Amen.

Promluva Konráda Maria Kubeše v Centralizačním klášteře Osek¹²⁰⁵

Německé gestapo dělalo náhlé prohlídky domů, klášterů, úřadů i osob a vůbec špiclovalo každé hnutí občanů. Podobně pracuje a si počíná nynější česká tajná státní policie.

Hitler – Himler zahájili proti katolíkům tak zvané „mravnostní procesy“, „špionážní procesy“, konečně „velezrádné procesy“, to je soudy pro příslušenství k mezinárodní církvi, jako je též katolická, jejíž příslušníci se drží zahraničního mezinárodního střediska – Říma, což prohlášeno za „velezradu“. Totéž bylo vytýkáno na pražském soudu českým řeholníkům; také proti českým kněžím a katolíkům byly inscenovány procesy pro „špionáž“, pro vymyšlené delikty proti mravnosti a pro „velezradu“.

Němci za Hitlera násilně a protiprávně zavírali české, zejména katolické, ústavy a školy. Dnes bych mohl uvést řadu podobných případů a činů nynější české vlády.

Dále připomínám zákaz vydávání (tedy zastavení) katolického časopisu „Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda pod ochranou bl. Panny Marie“ od nacistů 15. května 1941, „Hlasů svatohostýnských“ a jiných listů. Podobně a ještě více se proslavil český lidovědemokratický režim, který zarazil všechen katolický tisk s výjimkou jediných „Katolických novin“, jak poznamenáno výše.

Kdo by nepoznával, že ministr informací Kopecký si v ničem (co do metody a způsobu) nezadá s pověstným německým říšským ministrem propagandy Dr. Goebbelsem? Jeden jako druhý nestoudně prohlašovali do světa, že v jejich státě je náboženská svoboda, a že vláda nezasahuje do ničeho, co souvisí s bohoslužebnými úkony. Ve skutečnosti se však provádělo v Německu soustavné zastrašování katolíků, duchovenstva i lidu, zvláště mládeže. Například členové Hitlerovy mládeže nesměli v kostelích ministrovat. Podobně vyhrožováno u nás ztrátou výnosného místa a zaměstnání (například učitelství) rodičům, jejichž hoši ministrovali při mších svatých.

Jakápak je to „svoboda náboženství“, když státní úředníci, učitelé, příslušníci policie, vůbec inteligenti, kteří byli praktikujícími katolíky fakticky nuceni k odpadu s výzvou: „Už ses s tím (tj. náboženstvím) vypořádal?“

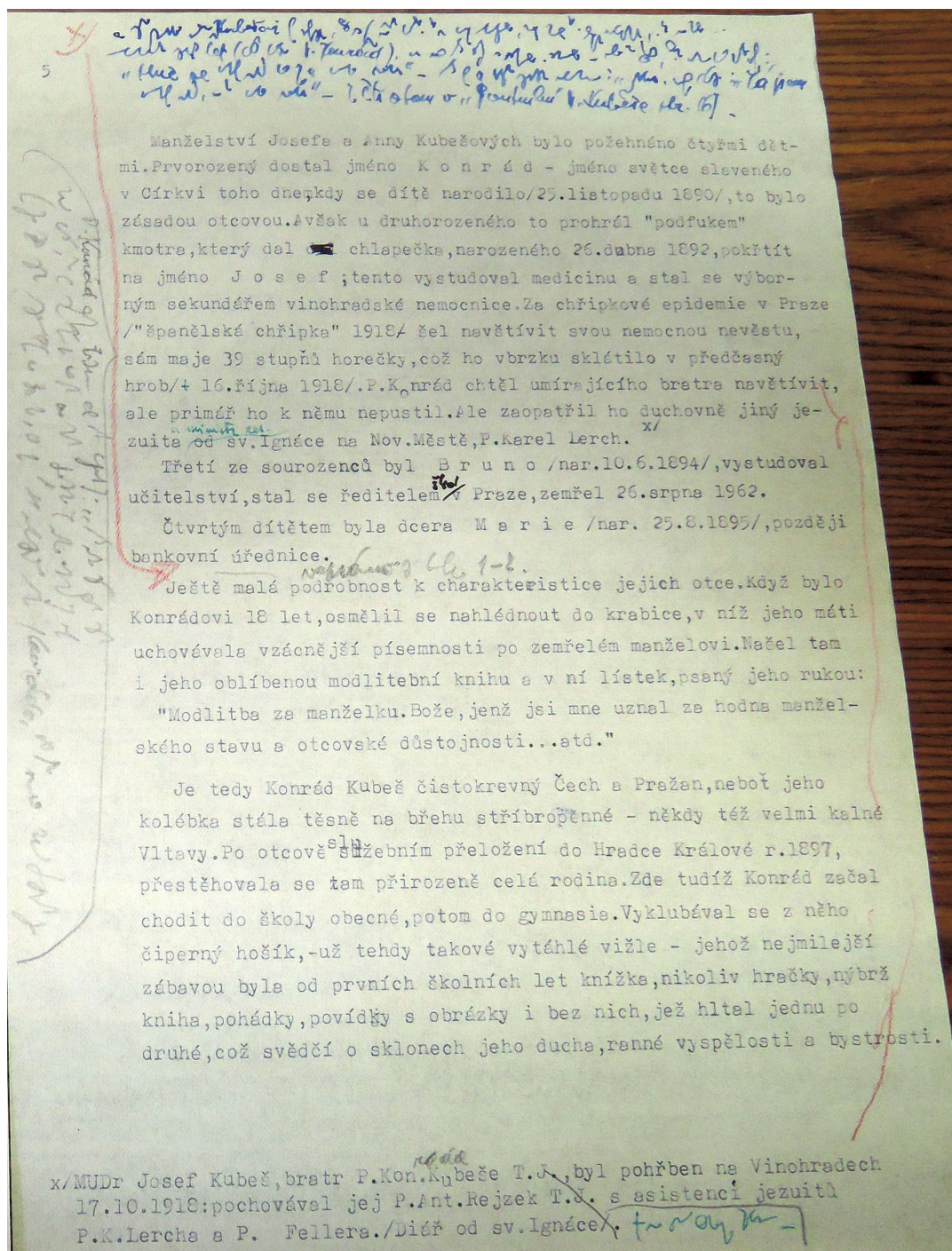
Je to pořád stejná metoda jako za římských pohanských císařů, jako za čínských boxerů, jako za zuřivého prezidenta Callese v Mexiku (1928), jako za Hitlera v Německu! Taky lidovědemokratický režim prohlašuje náboženskou víru v Boha a křesťanský život za hanbu, zpátečnictví, pověru, pavědu (nevědeckost), slovem reakci!

¹²⁰⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

Po dobytí Varšavy v říjnu 1939 a zřízením Generálního gouvernementu v dobytém Polsku Němci soustavně likvidovali polskou katolickou inteligenci. Tuto ovšem nešetří, ba hledí vyříditi i naše vláda.

Shrneme-li všechny uvedené případy, je to skutečné pronásledování katolické církve na každém kroku a všemožně tam i zde.

Ukázka rukopisu: Pitrun, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*¹²⁰⁶

¹²⁰⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

Příloha č. 184

Portrétní fotografie Konráda Maria Kubeše v rezidenci na Svatém Hostýně

[bez uvedení data]¹²⁰⁷

¹²⁰⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš.